Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

ՆՈՐ
ԿՏԱԿԱՐԱՆ
ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՑ
ՅԻՍՈՒՄԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

2057

ԾՈՒՆԱՐԷՆ ԲՆԱԴՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

Ի ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ՅԱԿՈԲ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
1876

ՊԵՏԱԿԱՆ
ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ
33499

Հրատարակության պետական հանձնաժողովի հրամանով

ՅԱՆԿ

	ԳԼՈՒԽ		Եր. եջ
Ա. Աստուածաշունչ Մատթէոսի	առ. 28	կը սկսի	1
Ա. Աստուածաշունչ Մարկոսի	„ 16	„	111
Ա. Աստուածաշունչ Ղուկասու	„ 24	„	177
Ա. Աստուածաշունչ Յովհաննու	„ 21	„	291
Գործք Առաքելոց	„ 28	„	379
Թուղթ Պօղոսի Առաքելոյն			
առ. Հռոմայեցիս	„ 16	„	493
առ. Կորնթացիս Ա.	„ 16	„	543
առ. Կորնթացիս Բ.	„ 13	„	593
առ. Գաղատացիս	„ 6	„	625
առ. Եփեսացիս	„ 6	„	642
առ. Փիլիպպեցիս	„ 4	„	661
առ. Կողոսացիս	„ 4	„	673
առ. Թեսաղոնիկեցիս Ա.	„ 5	„	685
առ. Թեսաղոնիկեցիս Բ.	„ 3	„	697
առ. Տիմոթէոս Ա.	„ 6	„	703
առ. Տիմոթէոս Բ.	„ 4	„	718
առ. Տիտոս	„ 3	„	728
առ. Փիլիմոն	„ 1	„	734
առ. Երբայեցիս	„ 13	„	737
Ընդհանրական Թուղթ Յակոբոս	„ 5	„	774
Ա. Ընդհանրական Թուղթ Պետրոսի	„ 5	„	787
Բ. Ընդհանրական Թուղթ Պետրոսի	„ 3	„	802
Ա. Ընդհանրական Թուղթ Յովհաննու	„ 5	„	811
Բ. Թուղթ Յովհաննու	„ 1	„	824
Գ. Թուղթ Յովհաննու	„ 1	„	826
Ընդհանրական Թուղթ Յուդայի	„ 1	„	828
Յայտնութիւն Յովհաննու	„ 22	„	832

Ա.ԻԵՏԱՐԱՆ

ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Բրիստոսի ազգաբանութիւնը Աբրահամէն մինչև Յովսէփ։ 18 Կոյս Մարիամ որ Յովսեփին նշանուած էր։ Սուրբ Հոգիէն կը յղանայ։ 19 Հրեշտակը Յովսէփին պատ կարգելը կ՚ուզէ, և կը տեսնէ Բրիստոսի անունները։

1 Գիրք ՙծննդեան Յիսուսի Քրիստոսի ՚որ
ւիին որդւոյն ՚Աբրահամի որդւոյն ։
2 ՚Աբրահամ ծնաւ Իսահակը. ՙԻսահակ ծը-
նաւ Յակոբը. ՙՅակոբ ծնաւ Յուդան ու անոր
3 եղբայրները. ՙՅուդա ծնաւ Փարէսը ու Զա-
րան Թամարէն. ՙՓարէս ծնաւ Եսրոնը. Ես-
4 րոն ծնաւ Արամը. Արամ ծնաւ Ամմինադաբը.
Ամմինադաբ ծնաւ Նաասոնը. Նաասոն ծնաւ
5 Սալմոնը. Սալմոն ծնաւ Բոոսը Յերիքովէն.
Բոոս ծնաւ Ովբէդը Հռութէն. Ովբէդ ծնաւ
Յեսսէն. ՙՅեսսէ ծնաւ Դաւիթ թագաւորը.
6 ՙԴաւիթ թագաւորը ծնաւ Սողոմոնը Ուրիայէ
7 կնիկէն. ՙՍողոմոն ծնաւ Ռոբոամը. Ռոբո-
8 ամ ծնաւ Աբիան. Աբիա ծնաւ Ասան. Ասա
ծնաւ Յոսափատը. Յոսափատ ծնաւ Յոր-

ˉ Ղուկ. գ. 23։
ՙ Սպր. Ցր. 11։ Եզ-
ր. 1։ Նեհ. իզ.
5։ Գէ. իբ. 42։
Յովէ. է. 42։ Գործ.
բ. 30։ Ժգ. 23։
Հռոմ. ա. 3։

÷ Ծն. Ժբ. 3։ իբ.
18։ Գալ. գ. 16։
† Ծն. իա. 2. 3։
‡ Ծն. իե. 26։
ˆ Ծն. իհ. 35։
ˇ Ծն. ԼԸ. 27։
˘ Հռոմ. գ. 18։

և. ա Մն. բ. 5։
9. և.։
˙ ա Թագ. Ժզ. 1։
Ժէ. 12։
˚ բ Թագ. Ժբ. 24։
¸ ա Մն. գ. 10. ա։

9 բանէ· Յովրամ Ծնաւ Ղզհան· Ղզհա Ծնաւ Յո-
վաքիմ· Յովաքիմ Ծնաւ Ազեքդր· Ազեք
10 Ծնաւ Եղեկիան· Եղեկիա Ծնաւ Մանասէն·
Մանասէ Ծնաւ Ամոն· Ամոն Ծնաւ Յովսիան·
11 Յովսիա Ծնաւ Յեքոնիան ու անոր եղբայրները
12 Բաբելոնեան գերութեանը առեներդը· Բա-
բելոն գերութեան երթալնէն ետև Յեքոնիա
Ծնաւ Սաղաթիէլը· Սաղաթիէլ Ծնաւ Զո-
13 բաբաէլը· Զորաբաբէլ Ծնաւ Աբիուդը· Ա-
բիուդ Ծնաւ Եղեակիմը· Եղեակիմ Ծնաւ Ա-
14 զորը· Ազոր Ծնաւ Սադոկը· Սադոկ Ծնաւ
15 Ագրինը· Ագրին Ծնաւ Եղիուդը· Եղիուդ Ծը-
նաւ Եղիազարը· Եղիազար Ծնաւ Մատթա-
16 նը· Մատթան Ծնաւ Յակորը· Յակոբ Ծնաւ
Ցիւսէփ զայրն Մարիամայ, որմէ Ծնաւ Յի-
17 սուս, որ կ'ըսուի Քրիստոս· Ամէն բոլոր
ազգերը Աբրահամէն մինչև Դաւիթ տասնու-
չորս ազգ, և Դաւիթէն մինչև Բաբելոնեան
գերութիւնը տասնուչորս ազգ, ու Բաբել-
լոնեան գերութենէն մինչև Քրիստոս տասն-
ուչորս ազգ·

18 Եւ Յիսուսի Քրիստոսի Ծնունդը աս կեր-
պով էր· անոր մայրը Մարիամ Յովսեփին
նշանուած, դեռ իրարու քով չկած· Այսբր
19 Հղացեր գտնուեցաւ· Եւ Յովսէփ
անոր երկիրը արդար ըլլալով ու չու-
լալ որ զանիկա հայտառակ ընէ, մտածեց
20 որ ծածկաբար արձակէ զանիկա· Եւ քանի
որ անոնք աս բանը կը մտածէը, ահա Տէրոջը

ե Գ Թագ· ի· 21· ա Մն· գ· 13·
ի Տես ա Մն· գ· 15· 16·
ի Գ Թագ· իգ· 14· 15, 16· իե· 11· բ

Մն· լգ· 10, 20·
Երեմ· իե· 20· լԹ·
9· Ծբ· 11· 15· 28·
29, 30· Դան· ա·2·
ա Մն· գ· 17·
19·

ի Եզր· գ· 2· ե· 2·
Նեեմ· ժբ· 1·
Ընգ· ա· 1·
Ղուկ· ա· 27·
Ղուկ· ա· 35·
Ցբ Օբ· իգ· 1·

հրեշտակը երազի մէջ երեւցաւ անոր ու ըսաւ,
Յովսէփ Դաւիթի որդին, մի վախնար քեզի
առնել քու Մարիամ կինդ, ինչու որ անոր
21 ներսի դին Ծնածը Սուրբ Հոգիէն է· եւ որ-
դի մը պիտի Ծնանի, ու անոր անունը Յի-
սուս դնես, քանզի անիկա իր ժողովուրդը
22 իրենց մեղքերէն պիտի փրկէ· Եւ աս ամէնը
եղաւ որ կատարուի Տէրոջմէն ըսուածը մար-
23 գարէին ձեռքով, որ կ'ըսէ, Ահա կոյսը պի-
տի յղանայ ու որդի պիտի Ծնանի, և անոր
անունը Էմմանուէլ պիտի կոչեն, որ կը թարգ-
24 մանուի Աստուած մեզի հետ· Եւ Յովսէփ
քունէն արթննալով՝ ինչպէս որ Տէրոջը հր-
եշտակը իրեն հրամայեց, ընդ-
25 կինիկ քովն առաւ· Եւ չէր գիտեր զանիկա
մինչև իր անդրանիկ որդին Ծնաւ, ու անոր
անունը Յիսուս դրաւ·

ԳԼ· Բ

1 Երբ Յիսուս մանկերը Բրիստոսի կ'երթան ատաքիներ գաթեմացը· 11 և երկրպագութիւն կ'ընեն անոր· ու իրենց ընծաները կը մատուցանեն· 14 Յովսէփ առնելով Յիսուսը ու անոր մայրը Եգիպտոս կը փախչի· 16 Հերովդէս մանր ազ-գերը ապատնել կու սպ· 20 անոր մահը· 23 Յիսուս Եգիպ-տոսէն կը տարուի Գալիլեայի Նազարէթ քաղաքը·

1 Ու երբոր Յիսուս Ծնաւ Հրէաստանի Բեթ-
լեհէմին մէջ Հերովդէս Թագաւորին օրերը,
ահա արեւելքէն մոգեր եկան Երուսաղէմ,
2 Ու ըսին, Ո՞ւր տեղ է ան որ Հրէից նոր
Թագաւոր Ծնաւ· Ինչու որ մենք արեւելքի

ե Ղուկ· ա· 35·
ի Ղուկ· ա· 31·
· ջ՛ փրկիչ·
ն Գաղ· գ· 12· ե· 31· ժգ· 23· 38·

Եռ· ե· 14·
Եզ· ժգ· 2· Ղուկ· բ· 7· 21·
—
Ղուկ· բ· 4, 6, 7·
Ծն· ժ· 30· իե· 6· Գ Թագ· գ· 30·
Ղուկ· բ· 11·

մէջ *տանող ասողը սեւանք, ու սկանք անոր
3 երկրպագութիւն ընելու ։ Ու երբոր Հերովդէս
գէս թագաւորը լսեց՝ խռովեցաւ, և բոլոր
4 Երուսաղէմ իրեն հետ . Եւ ժողվելով բոլոր
Քահանայապետները ու ժողովրդին դպրապետները՝ հարցուց անոնց թէ ի՞րիստոսը ո՞ր
5 պիտի ծնանի ։ Անոնք ալ իրեն ըսին, Հրէաստանի Բեթղեհեմին մէջ. ինչու որ սուրբ գրոց
6 մարգարէին ձեռքով . Եւ դուն, Բեթղեհե՛մ Յուդայի երկիրը, Յուդայի իշխաններուն մէջ դուռ պզտիկ մը չես . ինչու որ քեզմէ իշխան մը պիտի ելլէ, որ իմ ժո-
7 ղովուրդս պիտի հովուէ ։ Անոնցմէ Հերովդէս ծածկաբար մոգերը կանչեց, ու ստուգեց անոնցմէ աստղին երեւցած ատե-
8 նը . Եւ զանոնք Բեթղեհե՛մ իրկելով ըսաւ, Գացէ՛ք ատոր լմնա՛ք սուրբ գրոց վրայով, ու երբոր գտնէք՝ ինծի լմնացուցէ՛ք, որ ես
9 ալ գա՛մ անոր երկրպագութիւն ընեմ ։ Ու երբոր անոնք թագաւորին ա՛ծանը լսեցին՝ գացին . և ահա այն աստղը որ արեւելքի մէջ տեսեր էին՝ անոնց առջեւէն գնաց, մինչև որ եկաւ կեցաւ մանուկին եղած տեղին վրայ ։
10 Երբոր տեսան աստղը, չատ մեծ ուրախու-
11 թիւնով ուրախացան ։ Եւ տունը մտնելով՝ տեսան մանուկը իր մօրը Մարիամին հետ, ու ինկան երկրպագութիւն բրին անոր, և բանալի գանձերը բանալով՝ ընծաներ տուին անոր,
12 ոսկի ու կնդրուկ և զմուռս ։ Ու հրաման առնելով՝ երազի մէջ որ ո՛չ Հերովդեսին չդառնան, ուրիշ ճամբով գացին իրենց երկիրը։

ը Թուա. իգ. 17։ Եսա. կ. 3։
ե Մտ. ը. 11։ Ղկ. ժգ. 14։
ը Մտ. ԼԲ. 13։
թ Մաղ. բ. 7։
ժ Միք. ե. 2։ Յովհ. է. 42։
ի Յայտ. բ. 27։
ի Սաղ. հբ. 10։ Եսա. կ. 6։
ի ԳԼ. ա. 20։

13 Ու երբոր անկէ գացին անոնք, ահա Տէրոջը հրեշտակը երազի մէջ երեւցաւ Յովսէփին ու ըսաւ, ելլի՛ առ մանուկը ու անոր մայրը, ու եգիպտոս փախիր, և հոն կեցիր մինչև որ ես քեզի ըսեմ, քանզի Հերովդէս պիտի փընտռէ մանուկը կորսընցնելու համար ։ Ան
14 ալ ելաւ, մանուկը ու անոր մայրը գիշերով առաւ և գնաց եգիպտոս, ու մինչև Հերովդէսին
15 մեռնիլը հոն էր . Որ կատարուի Տէրոջմէն ըսուածը մարգարէին ձեռքով, որ կ՚ըսէ, Ես գիպտոսէն կանչեցի իմ որդիս ։
16 Անատնիր երբոր տեսաւ Հերովդէս թէ խաբուեցաւ մոգերէն, սաստիկ սրդողեցաւ, ու իրկից ջարդեց Բեթղեհեմի և անոր ամէն սահմաններուն մէջ գտնուած բոլոր տղայքը՝ երկու տարեկանէն վար, ան ժամանակին հա-
17 մեմատ որ մոգերէն ստուգեց ։ Անատնիր կատարուեցաւ երեմիա մարգարէին ձեռքով
18 ըսուածը, որ կ՚ըսէ, Ռամայի մէջ ձայն մը լսուեցաւ՝ ողբ, լայ ու մեծ կոծ . Ռաքէլ կու լար իր տղոցը համար, ու չէր ուզեր մխիթարիլ, ինչու որ չկային ։
19 Ու երբոր Հերովդէս մեռաւ, ահա Տէրոջը հրեշտակը եգիպտոս երազի մէջ Յովսէփին
20 երեցաւ, ու ըսաւ, ելլի՛ առ մանուկը ու անոր մայրը, և գնա Իսրայէլի երկիրը, քանզի մեռան անոնք որ մանուկին կեանքը կը փընտռէին ։
21 Անիկա Ան ալ ելաւ՝ մանուկը ու անոր մայրը
22 առաւ և եկաւ Իսրայէլի երկիրը ։ Իսկ երբոր լսեց թէ Արքեղայոս թագաւորեց Հրէաստանի վրայ իր հօրը Հերովդեսին տեղը, վախցաւ հոն երթալու. ու երազի մէջ պատգամ առնե-

ե Ովս. ժա. 1։
ի Ծննդ. ժազ. 28։
ի Երեմ. լա. 15։

23 լով՝ [2]Գալիլեայի կողմերը դնաց. [3]եւ եկաւ [4]Նազարէթ քաղաքը բնակեցաւ, որ մարգարէներուն խօսքը կատարուի՝ թէ Նազ-
ովրեցի պիտի կոչուի։

ԳԼ. Գ

1 Յովհաննէսին քարոզութիւնը, պատուէրը, մկրտիչը եւ մկրտութիւնը։ 7 Յովհաննէս կը յանդիմանէ փարիսեցիները, 13 եւ կը մկրտէ Քրիստոս Յորդանանի մէջ։

1 Ա[1]յն օրերը [2]Յովհաննէս մկրտիչը եկաւ, [3]ու Հրէաստանի անապատին մէջ կը քարոզէր,
2 Ու ի՛մբէր, Ապաշխարեցէ՛ք, [4]վասնզի որ [5]երկինքը
3 թագաւորութիւնը մօտեցած է։ Վասն զի ա-
սիկա ան է՝ որուն համար Եսայի մարգարէին
ձեռքով ըսուեցաւ, որ ի՛մբէ, [6]Անապատի
մէջ կանչողին ձայնը, [7]Տէրոջը ճամբան պատ-
4 րաստեցէ՛ք, անոր շաւիղները չիսկեցէ՛ք։ Եւ
ա[8]Յովհաննէսը իր հագուելիքը [9]ուղտի մազէ՝
ու իր մէջքը կաշեայ գօտի մը կապած էր։ Ա-
5 նոր կուրը [10]մօտս ու [11]վայրենի մեղր էր։ [12]Ա-
նոնք Երուսաղէմ եւ բոլոր Հրէաստան ու
Յորդանանու բոլոր կողմերը երթն ի՛նկլին,
6 եւ կը մկրտուէին իրմէն Յորդանանու մէջ, ու
7 [13]իրենց մեղքերը կը խոստովանէին։ Ու երբոր
տեսաւ փարիսեցիներէն ու սադուկեցիներէն

[1] ԳԼ. գ. 13։ Ղուկ. բ. 39։
[2] Յովհ. ա. 45։
[3] Յովհ. ժ. 10։
[4] Դան. բ. 44։ ԳԼ. գ. 17։ ժ. 7։
[5] Ես. խ. 3։ Մար. ա. 3։ Ղուկ. գ. 4։ Յովհ. ա. 23։
[6] Մար. ա. 4։ 15։ Ղուկ. գ. 2։ 3։ Յովհ. ա. 28։
[7] Ղուկ. ա. 76։
[8] Մար. ա. 6։
[9] գ Թագ. ա. 8։
[10] Զաք. ժգ. 4։
[11] Ղև. ժա. 22։ ա Թագ. ժգ. 25, 26։
[12] Մար. ա. 5։ Ղուկ. գ. 7։ Գործ. ժԹ. 4։
[13] Գործ. ժԹ. 18։

չատերը իր մկրտութեանը եկած, ըսաւ անոնց,
Ովժէնոմ ծնունդներ, ո՞վ խնայուց ձեզի [1]դա-
8 լը բարկութենէն փախչիլ։ Ուրեմն ապաշխա-
9 րութեան արժանաւոր պտուղ բերէ՛ք. Եւ մի
խորհիք դուք ձեր նեղսիրտ դին ըսել, թէ [2]Մենք
Դէ՛ Հայր՝ Աբրահամը ունինք. քանզի կ՛ըսեմ
ձեզի որ Աստուած կարող է սա քարերէս
10 Աբրահամին որդիներ հանել։ Ա՛լ հիմա կացինը
ծառերուն արմատին քովը կը դրուի. ուստի
ամէն ծառ որ բարի պտուղ չբերէր, կը կո-
11 տրուի ու հրակը կը ձգուի։ [3]Ես ձեզ ջրով կը
մկրտեմ ապաշխարութեան համար, բայց իմ
ետեւէս եկողը ինծմէ զօրաւոր է, ու ես անոր
կօշիկները կրելու արժանի չեմ. Անիկա ձեզ
պիտի մկրտէ Հոգւով Սրբով ու հրակով.
12 [4]Որուն հնձանոցը իր ձեռքն է, և իր կալը
պիտի մաքրէ ու իր ցորենը հաւաքը պիտի
ժողվէ, և [5]յարդը չմարելու հրակով պիտի
այրէ։
13 [6]Անատնին Գալիլեայէն Յորդանան
14 եկաւ Յովհաննէսին, որ անկէ մկրտուի։ Եւ
Յովհաննէս ի՛արգիլէր անոր ու ի՛ըսէր, Ին-
ձի պէտք է որ քեզմէ մկրտուիմ, ու դուն
15 ինձի՞ կու գաս։ Յիսուս պատասխան առաւ
ու ըսաւ անոր, Թող տուր հիմա, [7]վասն զի
այսպէս կը վայելէ մեզի որ բոլոր արդարու-
թիւնը կատարենք. Եւ երբ թող տուաւ անոր։

[1] ԳԼ. ժգ. 34։ Ղուկ. գ. 7, 8, 9։
[2] Հռոմ. Ե. 9։ ա Թես. ա. 10։
[3] Մար. ա. 8։ Ղուկ. գ. 16։ Յովհ. ա. 26, 33։ Գործ. ա. 5։ ժա. 16։ ԺԳ. 4։
[4] Եսա. գ. 4։ խգ. 3։
[5] Մաղ. գ. 2։ Գործ. բ. 3։ 4։ ա Պետ. ժգ. 15։
[6] Ես Մաշ. գ. 3։
[7] Մաշ. գ. 1։ ԳԼ. ժգ. 30։
[8] Մար. ա. 9։ Ղուկ. գ. 21։
[9] ԳԼ. բ. 22։

16 Եւ երբոր Յիսուս մկրտուեցաւ՝ չուտ մը չելաւ
ջուրէն դուրս եղաւ, և ահա երկինքը անոր բա-
ցուեցաւ, ու տեսաւ Աստուծոյ Հոգին որ
աղաւնիի պէս կ'իջնէր, ու կու գար իր վրայ։
17 Եւ ահա երկինքէն ձայն մը կ'ըսէր,
Սա իմ սիրելի Որդի՛ս է, որուն հաւնիմ
եմ։

ԳԼ. Դ

1 Բրիստոս ծամ կը պահէ ու կը փորձուի։ 11 Հրեշտակները ու
նոր պաշտօնավարին կ'ընեն։ 13 Բրիստոս Կափառնայումի
մէջ կը բնակի։ 17 կը սկսի քարոզել։ 18 կը կանչէ Պետրոսը ու
Անդրեասը։ 21 Յակոբոսը և Յովհաննէսը։ 23 ու կը բժշկէ
բոլոր հիւանդները։

1 Աստուածը Յիսուս անապատը տարուեցաւ
2 ու սատանայէն փորձուի։ Եւ քառասուն ցորեկ ու քառասուն գիշեր ծամ
պահելէն ետքը անօթեցաւ։
3 Եւ փորձողը անոր մօտենալով՝ ըսաւ, Թէ
որ դուն Աստուծոյ Որդին ես, ըսէ որ սա
4 քարերը հաց ըլլան։ Անիկա պատասխան տը-
ւաւ ու ըսաւ, Գրուած է Թէ Ոչ միայն հա-
ցով կ'ապրի մարդ, հապա ան ամէն խօսքով՝
որ Աստուծոյ բերնէն կ'ելլէ։
5 Անառնինը Սատանան առաւ տարաւ զա-
նիկա Երուսաղէմ քաղաքը, և կայնեցուց զանի-
6 կա տաճարին աշտարակին վրայ, Ու ըսաւ
անոր, Թէ որ դուն Աստուծոյ որդին ես, գլուխ

ա Ա՛ա՛ · ա՛ · 10։
բ Եա՛ · ժա՛ · 2։ Խա՛ · 1։ Գ՛ա՛ · գ՛ · 22։ Յոյն · ա՛ · 32, 33։
գ Յոյն · ժբ · 28։
դ Ա՛ա՛ · բ՛ · 1։ Եա՛ · Խա՛ · 1։ Գ՛ա՛ · ժբ · 18։ ժէ · 5։ Ա՛ա՛ · ա՛ · 11։ Գ՛ա՛ · Թ՛ · 35։ Եփես · ա՛ · 6։ Կող · ա՛ · 13։ բ Պետ · ա՛ · 17։
—
ե Ա՛ա՛ · ա՛ · 12։ Գ՛ա՛ · գ՛ · 1։
զ Տես գ Թագ · ժբ · 12։ Եղէկ · գ՛ · 14։ ը · 3։ ժա՛ · 1։ 24։ Եղէս · ա՛ · 6։ Կող · ա՛ · 13։ բ Պետ · ա՛ · 17։ Խա՛ · 2։ Թագ · 3։ Գործ · ը · 39։
է բ Օր · ը · 3։
թ Ա՛ղեմ · ժա՛ · 1։ 18։ Եա՛ · խը · 2։ ծբ · 1։ Գ՛ա՛ · խ՛ · 53։ Յոյն · ժա՛ · 2։

ան վար ձգէ, ինչու որ գրուած է Թէ Իր
հրեշտակներուն պիտի ապահովէ քեզի համար,
ու ձեռքերնուն վրայ պիտի վերցնեն քեզ,
7 որ չըլլայ Թէ ոտքդ քարի դպնես։ Յիսուս
ըսաւ անոր, Դարձեալ գրուած է Թէ Տէրը
Աստուածդ չփորձես։
8 Սատանան նորէն առաւ հանեց զանիկա
խիստ բարձր լեռան մը վրայ, և ցուցուց ա-
նոր աշխարհի բոլոր Թագաւորութիւնները
9 ու անոնց փառքը։ Ու ըսաւ անոր, Ասոնք
ամէնը քեզի կու տամ, Թէ որ իյնաս՝ ինծի
10 երկրպագութիւն ընես։ Անառնինը Յիսուս ը-
սաւ անոր, [Երթա՝ դնա, Սատանայ, ինչու
որ գրուած է Թէ Տէրը Տէր Աստուծոյդ եր-
կրպագութիւն ընես, ու միայն զանիկա պաշ-
11 տես։ Անառնինը Սատանան զանիկա Թողուց։
և ահա Հրեշտակները եկան ու անոր սպա-
սաւորութիւն կ'ընէին։
12 Եւ երբոր լսեց Յիսուս Թէ Յովհաննէս
13 մատնուեցաւ, Գալիլեա դնաց։ Ու ձը-
գելով Նազարէթը՝ եկաւ բնակեցաւ Կափառ-
նայում ծովեզերեայ Զաբուղոնի ու
14 Նեփթաղիմի սահմաններուն մէջ։ Որ կա-
տարուի Եսայի մարգարէին ձեռքով ըսուած
15 խօսքը, Զաբուղոնի երկիրը ու Նեփթաղիմի
երկիրը, ծովու ճամբով Յորդանանու անդի
16 կողմը, Հեթանոսաց Գալիլեան։ Խաւարի
մէջ նստող ժողովուրդը մեծ լոյս տեսաւ, և
լոյս ծագեցաւ անոնց՝ որ մահուան երկրին
17 ու չուքին մէջ կը նստէին։ Անկէ ետեւ Յի-

ե Ա՛ա՛ · զա՛ · 11 · 12։
զ բ Օր · ը · 16։
է բ Օր · ը · 13։ ժ · 20։ Յես · խգ · 14։ ա Թագ · է · 3։
ը Երբ · ա՛ · 14։
թ Ա՛ա՛ · ա՛ · 14։ Գ՛ա՛ · գ՛ · 20։ գ · 14։ 31։ Յոյն · գ · 43։
ի Եա՛ · Թ՛ · 1։ 2։
ժ Եա՛ · խբ · 7։ Գ՛ա՛ · բ՛ · 32։
լ Ա՛ա՛ · ա՛ · 14։ 15։

սուս սկսաւ քարոզել ու ըսել, Ի՛ապաշխարե՛ցէ՛ք, ինչու որ երկնից թագաւորութիւնը մօտ է։

18 Երբոր Յիսուս գալիլեացւոց ծովուն քով վերը կը պարապէր, տեսաւ երկու եղբայրներ՝ Պետրոս կոչուած Սիմոնը և անոր եղբայրը Անդրեասը՝ որ ծովը ուռկան կը ձգէին, ինչու որ ձկնորս էին։ 19 Եւ ըսաւ անոնց, Իմ հետևէս եկէ՛ք, ու ես ձեզ մարդոց որսորդ ընեմ։ 20 Անոնք ալ շուտ մը ուռկանները թողուցին ու անոր հետևեցան։ 21 Անկէ դացին։ Եւ անկէ յառաջ երթալով՝ տեսաւ ուրիշ երկու եղբայրներ՝ Զեբեդեան Յակոբոսը ու անոր եղբայրը Յովհաննէսը նաւին մէջ հրնոց հօրը Զեբեդէոսին հետ, երբ իրենց ուռկանները կը կարկատէին. ու կանչեց զանոնք։ 22 Նոքա ալ շուտ մը նաւը ու հայրը թողուցին ու անոր հետևեցան։

23 Եւ Յիսուս բոլոր Գալիլեան պտըտելով, անոնց ժողովարաններուն մէջ կը սորվեցնէր անոնց և աւետարանը կը քարոզէր, ու ժողովուրդին մէջէն ամէն կերպ հիւանդութիւններ ու ամէն կերպ ցաւերը կը բժշկէր։ 24 Եւ անոր համբաւը բոլոր Սիւրիա տարածուեցաւ, և բերին անոր՝ բոլոր հիւանդները որ կերպ կերպ ցաւերով ու տանջանքներով կը նեղուէին, և դիւահարները ու լուսնոտները և անդամալոյծները. ու բժշկեց զանոնք։ 25 Եւ բազում ժողովուրդներ անոր հետևեցան՝ Գալիլեայէն ու Դեկապոլիսէն և Երուսաղէմէն ու Հրէաստանէն և Յորդանանէ նաև անդին կողմէն։

Գլ. Ե

1 Քրիստոս կը սկսի իր քարոզութիւնը լեռանը վրայ, 3 և կ'իմացնէ թէ որոնք են երանելիները. 13 իր աշակերտները կ'անուանէ հրկիր աղ, 14 աշխարհի լոյս։ Լեռան վրայ կեցած քաղաք. 17 կը յայտնէ թէ ինչը հիմա օրէնքը կատարելու. 21 կը բացատրէ թէ ինչ է սպանութիւն ընելը. 27 շնութիւն ընելը. 33 երդում ընելը. 38 կը յորդորէ չարին հակառակ չդիմադրել, 44 մինչև անգամ թշնամիները սիրել, 48 և կատարեալ ըլլալու չափը ընել։

1 Եւ տեսնելով ժողովուրդները՝ լեռը ելաւ. ու երբոր նստաւ՝ իր աշակերտները քովը 2 գացին։ Եւ իր բերանը բանալով կը սորվեցնէր անոնց ու կ'ըսէր,

3 Երանի հոգւով աղքատներուն, ինչու որ 4 երկնից թագաւորութիւնը անոնցն է։ Երանի սգաւորներուն, ինչու որ անոնք պիտի մխիթարեն։ 5 Երանի հեզերուն, ինչու որ անոնք պիտի ժառանգեն երկիրը։ 6 Երանի անոնց՝ որ անոթի ու ծարաւ են արդարութեան, ինչու որ անոնք պիտի կշտանան։ 7 Երանի ողորմածներուն, ինչու որ անոնք ողորմութիւն պիտի գտնեն։ 8 Երանի անոնց՝ որ սրտով մաքուր են, ինչու որ անոնք պիտի տեսնեն զԱստուած։ 9 Երանի խաղաղութիւն ընդունողներուն, ինչու որ անոնք Աստուծոյ որդիները պիտի կոչուին։ 10 Երանի անոնց՝ որ հալածուած են արդարութեան համար, ինչու որ երկնից թագաւորութիւնը անոնցն է։ 11 Երանի ձեզի երբոր նախատեն ձեզ ու հալածեն ու սուտ ամէն չար խօսք ձեզի համար ըսեն՝ իմ համար։ 12 Ուրախացէ՛ք ու ցնծացէ՛ք, որովհետև ձեր վարձքը շատ է երկինքը. ինչու որ ձեզմէ առաջ եղած մարգարէները այսպէս հալածեցին։

13 Դուք էք երկրի աղը. բայց եթէ աղը իր համը կորսնցնէ, ինչո՞վ պիտի աղուի. ուրիշ բանի չի պիտանար՝ հապա դուրս թափուելով մարդոց ոտքի տակ պիտի կոխկռտուի։ 14 Դուք էք աշխարհի լոյսը. քաղաք մը որ լերան վրայ շինուած է չի կրնար պահուիլ։ 15 Ոչ ալ մարդիկ լապտեր կը վառեն ու չուան տակ կը դնեն, հապա լապտերակալին վրայ, ու տունի մէջ եղողներուն կը լուսաւորէ։ 16 Ձեր լոյսն ալ այսպէս թող մարդոց առջև պայծառանայ, որպէսզի ձեր բարի գործերը տեսնելով՝ ձեր Հայր որ երկինքն է՝ փառաւորեն։

17 Մի՛ կարծէք թէ ես եկայ որ օրէնքը կամ մարգարէները լուծեմ. չեկայ որ լուծեմ, հապա որ կատարեմ։ 18 Վասն զի ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, մինչև որ երկինքն ու երկիրը չանցնին, մէկ յօդ կամ մէկ գիր օրէնքէն չի պիտի անցնի, մինչև որ ամէն բան չկատարուի։ 19 Ուստի ով որ այս պզտիկ պատուիրաններէն մէկը կը լուծէ, և ուրիշները այսպէս կը սորվեցնէ, պզտիկ պիտի կոչուի երկնից թագաւորութեան մէջ. բայց ով որ կը կատարէ և կը սորվեցնէ, մեծ պիտի կոչուի երկնից թագաւորութեան մէջ։ 20 Վասն զի կ'ըսեմ ձեզի, եթէ ձեր արդարութիւնը դպիրներուն ու փարիսեցիներուն արդարութենէն աւելի չի լինիր, երկնից թագաւորութեան մէջ պիտի չմտնէք։

21 Լսեցիք որ հնոց ըսուեցաւ, Մի՛ սպաներ. ով որ սպանէ՝ դատաստանի պիտի մատնուի։ 22 Բայց ես կ'ըսեմ ձեզի, որ ով որ իր եղբօրը վրայ անպատճառ բարկանայ՝ դատաստանի պիտի մատնուի. և ով որ իր եղբօրը ըսէ, Ապուշ, խորհուրդի պիտի մատնուի. և ով որ ըսէ, Յիմար, գեհենի հուրին պիտի մատնուի։ 23 Ուստի եթէ պատարագ մատուցանես զոհասեղանին վրայ, և հոն յիշես որ եղբօրդ դէմ բան մը ունի, 24 հոն զոհասեղանին առջև պատարագդ թող ձգէ, գնա՛ նախ հաշտուէ՛ եղբօրդ հետ, ետքը եկո՛ւր ու պատարագդ մատուցանէ։ 25 Քու հակառակորդիդ հետ շուտ մը հաշտուէ՛ մինչ դեռ ճամբան անոր հետ ես, չըլլայ թէ հակառակորդդ դատաւորին յանձնէ, և դատաւորը սպասաւորին յանձնէ, և բանտը ձգուիս։ 26 Ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, չես ելլար հոնկէ մինչև որ վերջին դրամդ հատուցանես։

27 Լսեցիք որ հնոց ըսուեցաւ, Պոռնկութիւն մի՛ ընէր։ 28 Բայց ես կ'ըսեմ ձեզի, որ ով որ կին մը նայի անոր վրայ՝ որ անոր ցանկանայ, արդէն սրտին մէջ պոռնկութիւն ըրած է անոր հետ։ 29 Եթէ աջ աչքդ գայթակղեցնէ զքեզ, հանէ՛ զայն ու դէ՛ր քեզմէ. վասն զի քեզի օգտակար է որ անդամներուդ մէկը կորսուի, և ոչ թէ ամբողջ մարմինդ գեհենի մէջ ձգուի։ 30 Եւ եթէ աջ ձեռքդ գայթակղեցնէ զքեզ, կտրէ՛ զայն ու դէ՛ր քեզմէ. վասն զի քեզի օգտակար է որ անդամներուդ մէկը կորսուի, և ոչ թէ ամբողջ մարմինդ գեհենի մէջ երթայ։

31 Ասոր համար ըսուեցաւ, Ով որ իր կինը արձակէ՝ թող թուղթ մը տայ անոր։ 32 Բայց ես կ'ըսեմ ձեզի, որ ով որ իր կինը պոռնկութեան պատճառէն զատ արձակէ՝ անիկա շնութեան կը մղէ զանիկա. և ով որ արձակուածը առնէ՝ շնութիւն կ'ընէ։

33 Դարձեալ լսեցիք որ հնոց ըսուեցաւ, Սուտ երդում մի՛ ընէր, հապա Տէրոջ երդումները քու ըրածդ կատարէ։ 34 Բայց ես կ'ըսեմ ձեզի, որ բնաւ երդում մի՛ ընէք, ոչ երկինքով, վասն զի Աստուծոյ գահն է, 35 ոչ երկրով, վասն զի անոր պատուանդանն է, ոչ Երուսաղէմով, վասն զի մեծ թագաւորին քաղաքն է։ 36 Ոչ ալ գլխուդ երդում ըրէ՛, վասն զի չես կրնար մէկ մազ մը սպիտակ կամ սեւ ընել։ 37 Ձեր խօսքը թող ըլլայ՝ այո՛, այո՛, ոչ՛, ոչ՛. ասկէ աւելին չարէն է։

38 Լսեցիք որ ըսուեցաւ, Աչքին փոխարէն աչք, և ատամին փոխարէն ատամ։ 39 Բայց ես կ'ըսեմ ձեզի, որ չարին հակառակ չդիմադրէք, հապա եթէ մէկը աջ ծնօտիդ զարնէ՝ ձախն ալ դարձո՛ւր անոր։ 40 Եւ եթէ մէկը դատի տայ քեզ և վերարկուդ առնէ՝ թող շապիկդ ալ տա՛ր անոր։ 41 Եւ եթէ մէկը մղոն մը քեզ հարկադրէ՝ երկու մղոն գնա՛ անոր հետ։ 42 Ով որ քեզի կը խնդրէ՝ տո՛ւր անոր, և ով որ քեզմէ կ'ուզէ փոխ առնել՝ մի՛ դարձուցաներ։

43 Լսեցիք որ ըսուեցաւ, Ընկերդ սիրէ՛ և թշնամիդ ատէ՛։ 44 Բայց ես կ'ըսեմ ձեզի, որ ձեր թշնամիները սիրեցէ՛ք, ձեզ անիծողներուն բարիք ըրէ՛ք, ձեզ ատողներուն բարիք ըրէ՛ք, և ձեզ չարչարողներուն և հալածողներուն համար աղօթեցէ՛ք, 45 որպէսզի ձեր Հայր որ երկինքն է՝ որդիներ ըլլաք անոր։ Վասն զի ինք իր արեգակը կը ծագեցնէ չարերուն ու բարիներուն վրայ, և անձրեւ կը տեղացնէ արդարներուն ու անիրաւներուն վրայ։ 46 Վասն զի եթէ ձեզ սիրողները սիրէք՝ ի՞նչ վարձք պիտի ունենաք. չեն ալ մաքսաւորները նոյնը ընեն։ 47 Եւ եթէ միայն ձեր եղբայրները ողջունէք՝ ի՞նչ աւելի բան կ'ընէք. չեն ալ հեթանոսները նոյնը ընեն։ 48 Ուրեմն դուք կատարեալ եղէ՛ք, ինչպէս որ ձեր երկնաւոր Հայրը կատարեալ է։

Ի Գլ. գ. 2։ ժ. 7։
ծ Մտթ. ա. 16։ 17։ 18։ Ղուկ. ե. 2։
ձ Յովհ. ա. 42։
ճ Ղուկ. ե. 10։ 11։
ղ Մտթ. ժ. 28։ ժը. 28։
ի Մտթ. ա. 16։ 17։ 18։ Ղուկ. ե. 2։
յ Յովհ. ա. 42։
ն Ղուկ. ե. 10։ 11։
շ Մտթ. ժ. 28։ Ղուկ. ժը. 28։
ո Մտթ. ա. 19։ Ղուկ. ե. 10։
չ Գլ. ի. 35։ Մտթ. ա. 21։ 39։ Ղուկ. գ. 15։ 45։
ռ Գլ. իզ. 14։ Մտթ. ա. 14։
ս Մտթ. ա. 34։
վ Մտթ. գ. 7։
= Մտթ. գ. 13։ 20։
Բ Ղուկ. գ. 20։ Տես Սաղ. ծա. 17։ Ուսմ. ժգ. 19։ իմ. 23։ Ես. ծէ. 15։ կգ. 2։
գ Ես. կա. 2, 3։ Ղուկ. գ. 21։ Յովհ. ժը. 20։
դ Յովհ. ա. 21։ Յովհ. ա. 14։ Մտթ. ա. 23։
ե Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
զ Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
է Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
ը Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
թ Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
ժ Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
ի Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
լ Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
խ Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
ծ Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
կ Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
հ Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
ձ Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
ղ Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
մ Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
ն Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
շ Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
ո Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
չ Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
ռ Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
ս Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
վ Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
տ Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
ր Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
ց Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
ւ Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
փ Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
ք Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
օ Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։
ֆ Յովհ. ա. 16։ Մտթ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 16։

ծուած են արդարութեան համար, ընչու որ
11 երկնից թագաւորութիւնը անոնցն է։ Երբ ա-
նի է ձեզի՝ երբոր կը նախատեն ձեզ ու կը
հալածեն, և սուտ տեղը ամէն կերպ դէշ
12 խօսքեր կը խօսին վրաննիդ՝ ինծի համար։ Ցնծ-
ացէք և ուրախ եղէք, ընչու որ ձեր վարձ-
քը շատ է երկինքը. քանզի ատ Հրեշտակ հա-
լածեցին ձեզմէ առաջ եղած մարգարէները։
13 Դուք էք երկրի աղը. Հապա թէ որ աղը
իր համը կորսընցնէ, ինչո՞վ պիտի ա-
ղուի. անիկ հետև բանի մը չէ գար, միայն թէ
դուրս ձգուելու և մարդոց ոտքին տակը կո-
14 խուելու։ Դուք էք աշխարհի լոյսը. քա-
ղաք մը՝ որ լեռան վրայ կեցած է, չկրնար
15 պահուիլ։ Ու ՚ձրագը չեն վառեր և դներ
դրուանի տակ՝ Հապա աշտանակի վրայ, և
լոյս կաւ տայ բոլոր տանը մէջ եղողներուն։
16 Անանկ թող լուսաւորի ձեր լոյսը մարդոց
առջեւն, որ տեսնեն ձեր բարի գործքերը,
ու ՚փառաւորեն ձեր Հայրը որ երկինքն է։
17 Պի կարծէք թէ ես նկատ օրէնքը կամ մար-
գարէները ապրեցնելու. չեկայ ապրեցնել, Հապա
18 կատարելու։ Քանզի ճշմարտապէս կ'ըսեմ
ձեզի, Մինչև որ երկինք ու երկիր անցնին,
օրէնքէն յոտ մը կամ նշանագիր մը պիտի
19 չանցնի, մինչև որ բոլորն ալ կատարուի։ Ուս-
որ ով որ սա ամենափոքր պատուիրանքնե-
րուն մէկը ապրեցնէ, ու մարդոց անանկ սո-

ե Դան. է. 22։
ա ա Պետ. գ. 14։
ը Դան. ը. 25։ Գործ. ե. 41։ Հռոմ. ե. 3։ Յայտ. ա. 9։ ա Պետ. գ. 13։
թ Նէեմ. թ. 26։ բ Մտ. ԼԶ. 16։ Գ-
իգ. 34, 37։ Գործ. է. 52։ ա Թես. բ. 15։
ի Մարթ. 40։ Դան. ժգ. 34, 35։
ժ Առակ. գ. 18։ Փիլ. բ. 15։
ի Մարթ. գ. 21։ Դան. ը. 16։ ժա. 33։
ղ ա Պետ. բ. 12։
ձ Յայն. ժե. 8։ ա Կոր. ժգ. 25։
ճ Հռոմ. գ. 31։ ժ. 4։ Գաղ. գ. 24։
ղ Դան. ժգ. 17։
ն Յակ. բ. 10։

վեցընէ, անիկա ամենափոքր պիտի կոչուի
երկնից թագաւորութեանը մէջ. բայց ով որ
ընէ և սորվեցընէ, անիկա մեծ պիտի կոչուի
20 երկնից թագաւորութեանը մէջ։ Քանզի կ'ը-
սեմ ձեզի, Թէ որ ձեր արդարութիւնը չգը-
պիտներուն ու փարիսեցիներուն արդարութենէն աւելի չըլլայ, ըսաւ պիտի չմտնէք երկնից
թագաւորութիւնը։
21 Լսեր էք որ ըսուեցաւ առաջիններուն,
Պատանութիւն մի ըներ. և ով որ պատանութիւն
ընէ, դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ։
22 Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Ով որ իր եղբօրը պա-
րապ տեղը նզովի, դատաստանի պարտա-
ւոր պիտի ըլլայ. և ով որ իր եղբօրը ճիմար
ըսէ, տանջանքի պարտաւոր պիտի ըլլայ. և
ով որ ըսէ Անմիտ ըսէ, դեհենի կրակին
23 պարտաւոր պիտի ըլլայ։ Ուրեմն եթէ որ
քու ընծադ սեղանին վրայ բերես, ու հոն
քու եղբայրդ քեզի դէմ
24 բան մը ունի, Հոն ձգէ քու ընծադ սեղա-
նին առջեւը, և դնա առաջ եղբօրդ հետ հաշ-
տուէ, ու ետքը եկուր որ քու ընծադ մա-
25 տուցանես։ Քու ոսոխդ հետ չուտով միա-
բանէ՝ քանի որ անոր հետ ճամբուն մէջն ես.
Չըլլայ որ քու ոսոխդ քեզ դատաւորին մատ-
նէ, և դատաւորը դահիճին, և բանտը ձգ-
26 դուիս։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, պիտի չել-
ես անկէ մինչև որ վերջի նաքարակիսը չը-
վճարես։
27 Լսեր էք որ ըսուեցաւ՝ Շնութիւն մի

ե Հռոմ. ժ. 31։ Յակ. ե. 3։
ա Ել. ի. 13։ բ Օր. է. 17։
գ ա Յովհ. գ. 15։
դ Գաղ. ը. 4։ իգ. 19։ ա Կոր. ժը. 19։ Տիմ. ը. 8։ ա Պետ. գ. 7։
ե Առակ. իե. 8։
զ Դան. ժբ. 58, 59։ Ոճրագործներուն առաջինները։
է Ել. ի. 14։ բ Օր. է. 18։

28 ընկեր ։ Բայց ես ձեզի կ՚ըսեմ, Ով որ կինիկ
մարդու կը նայի անոր ցանկանալու համար,
ալ անիկա իր սրտին մէջ չնաւթիւն ըրաւ անոր
29 հետ ։ Աւրդ թէ որ քու աչքդ քեզ կը
գայթակղեցնէ, Հանէ զանիկա ու քեզմէ
ձգէ. լաւ ըսէ որ ազիկ է քեզի որ անդամնե-
րուդ մէկը կորսուի, ու քու բոլոր մարմինդ
30 դժոխքը չձգուի։ Եւ թէ որ աջ ձեռքդ քեզ
կը գայթակղեցնէ, կարէ զանիկա ու քեզմէ
ձգէ. լաւ ըսէ որ ազիկ է քեզի որ անդամնե-
րուդ մէկը կորսուի, ու քու բոլոր մարմինդ
31 դժոխքը չձգուի ։ Ըսա՝ թէ որ իր կինիկը կ՚արձակի, թող անոր ար-
Ով որ իր կինիկը կ՚արձակի,
32 ձակման թուղթ տայ. Բայց ես ձեզի կ՚ըսեմ
թէ Ով որ իր կինիկը կ՚արձակի առանց պոռ-
նկութեան պատճառի, կինքը պատճառ կ՚ել-
լայ անոր չնաւթիւն ընելուն, և ով որ ան
արձակուածը առնէ չնաւթիւն կը գործէ ։
33 Դարձեալ լսեր էք որ հրսուեցաւ առաջինե-
ներուն, Մուտ երդումի մի ըներ, հապա Ը-
34 րած երդումները վճարէ Ցէրոջը ։ Բայց ես
ձեզի կ՚ըսեմ, Ամենևին երդում մի ընէք, ոչ
35 երկինքով վասն որ Աստուծոյ աթոռն է, Եւ ոչ
երկրի վասն որ անոր ոտքերուն պատուանդա-
նն է, ոչ ալ Երուսաղեմի վասն որ հրեայ
36 թագաւորին քաղաքն է. Եւ ոչ քու գլխուդ
վասն երդում ընես, Ինչու որ չես կրնար մէկ

Ա Ցար. լա. 1 ։ Ա-
ռակ. զ. 25 ։ Տես
Ցն. լգ. 21 ։ բ Թագ.
ժա. 2 ։
գ. 5 ։
Գ Գր. ժբ. 8, 9 ։
Ա Ցար. ժ. 46 ։
Տես գլ. ժԹ. 12 ։
Հռոմ. ը. 13 ։ ա
Կոր. թ. 27 ։ Կող.
բ Օր. իգ. 1 ։ Ե-
ր. իժ. գ. 1 ։ Տես
գլ. ժԹ. 3 ։ Ա Ցար.
ժ. 2. Ես ։
Գ Գր. ժԹ. 9 ։ Ղուկ.
ժգ. 18 ։ Հռոմ. ե. 3 ։
ժ. 11 ։
Գ Գր. իգ. 16 ։
Նէ. ե. 7 ։ Ղե-
ր. ժԹ. 12 ։ Թաս. Լ.
2 ։ բ Օր. ե. 11 ։
բ Օր. իգ. 23 ։
Գ Գր. իգ. 16, 18,
22 ։ Ցակ. ե. 12 ։
Ես. կգ. 1 ։
Սապ. իբ. 2 ։ Ամ. 3 ։
Գր. իգ. 6 ։ Ցակ.
ե. 12 ։
Ա Կար. գ. 6 ։ Ցակ.
ե. 12 ։
Եր. իա. 21 ։ Ղե.
իգ. 20 ։ բ Օր. ժԹ.
21 ։
Հռոմ. ի. 22 ։ իգ.
29 ։ Ղուկ. զ. 29 ։
Հռոմ. ժբ. 17,
19 ։ ա Կար. գ. 7 ։
ա Թես. ե. 15 ։ ա
Գր. իգ. 1 ։
Ես. ձ. 6 ։ Ոզէ.
գ. 30 ։
Գր. իե. 32 ։ Մար.
ժե. 21 ։
բ Օր. ժե. 8, 10 ։
Ղուկ. զ. 30, 35 ։
Գ Գր. ժԹ. 18 ։
բ Օր. իգ. 6 ։ Սաղ.
իա. 10 ։
Ղուկ. զ. 27, 35 ։
Հռոմ. ժբ. 14,
20 ։
Ղուկ. իգ. 34 ։
Կոր. ե. 39 ։ ա
Կոր. գ. 12, 13 ։ ա
Գես. բ. 23 ։ գ.
9 ։
Ցար. իե. 3 ։
Ղուկ. զ. 32 ։

37 մազ մը ձերմակցընել կամ սեւցընել ։ Հապա
ձեր խօսքը ըլլայ այո՝ այո, Ե ոչը՝ ոչ. ու
ասկէ աւելին չարէն յառաջ կու գայ ։
38 Լսեր էք որ ըսուեցաւ, Աչքի տեղ աչք,
39 ու ակռայի տեղ ակռայ ։ Բայց ես ձեզի կ՚ը-
սեմ, Չարին հակառակ մի կենաք, Հապա
թէ որ մէկը ապտակ մը զարնէ աջ ծնօտիդ՝
40 դարձուր անոր միւսն ալ ։ Եւ մէկը որ կ՚ուզէ
քեզի հետ գաս վարել ու քու շապիկդ առ-
41 նել, Թող տուր անոր նաև վերարկուդ ալ ։ Եւ
Ով որ քեզ պահակ բռնէ ու մղոն մը ճամբայ
42 քշէ, դնա անոր հետ երկուքը ։ Քեզմէ ու-
զողին տուր, ու ուրիշ մի դարձըներ անկէ
որ կ՚ուզէ քեզմէ փոխ առնել ։
43 Լսեր էք որ ըսուեցաւ, Բարե ընկերդ սի-
44 րես ու թշնամիդ ատես ։ Բայց ես ձեզի կ՚ը-
սեմ, Սիրեցէք ձեր թշնամիները, օրհնեցէք
ձեզ անիծողները, բարի ըրէք անոնց որ ձեզ
կ՚ատեն, և աղօթք ըրէք անոնց համար՝ որ
45 ձեզ կը չարչըրկեն ու կը հալածեն. Որ ձեր
երկնաւոր Հօրը որդիքը ըլլաք. Ինչու որ Ի-
րեր արեւը կը ծագեցնէ թէ չարերուն և թէ բա-
րիներուն վրայ, և անձրեւ կը խրկէ թէ ար-
դարներուն և թէ մեղաւորներուն վրայ ։
46 Եթէ սիրեցէք անոնք որ ձեզ սիրողները սիրէք,
Ի՞նչ վարձք կ՚ունենաք. Չէ՞ որ մաքսաւոր-

47 Նոյն ալ նոյնը կ՚ընեն։ Եւ թէ որ միայն ձեր եղբայրներուն բարեւ տաք, ի՞նչ աւելի կ՚ընէք ուրիշներէ. չէ՞ որ մաքսաւորներն ալ նոյնը կ՚ընեն։
48 Նոյն պէս որ ձեր երկնաւոր Հայրն ալ կատարեալ է։

ԳԼ. Ջ

2 Զգուշանա կը չարաճճիւթիւնը լեռանը վրայ, ու կը խօսի աղջամուձեան, 5 աղթիք ընելու, 14 մէջ երջանկը յանդգները նեղելու, 16 Յամ պահելու, 19 մը գանձը ուր պահելու, 24 Աստուծոյ և մամոնային ծառայութիւնն ընդդէմ իրարու, 25 կը յորդորի որ ապահովային բաներու համար հոգ չընենք, 33 Տալով Աստուծոյ Թագաւորութիւնը նախ քան։

1 Զգուշացէ՛ք որ ձեր ողորմութիւնը մարդոց առջեւը չընէք՝ անոնց երեւնալու համար, եմէ՝ ոչ վարձք չէք առներ ձեր Հօրմէն որ երկինքն է։
2 Ի՛նչ որ ողորմութիւն կ՚ընես, առջեւդ փող մի հնչեցներ, ինչպէս որ կեղծաւորները ժողովարաններուն ու փողոցներուն մէջ կ՚ընեն, որ մարդոցմէ փառաւորուին. ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, անոնք իրենց վարձքը
3 առած կ՚ըլլան։ Իսկ դուն երբոր ողորմութիւն կ՚ընես, ձախ ձեռքդ թող չգիտնայ աջ ձեռքդ
4 ինչ ընդհակառակը. Որ քու ողորմութիւնդ գաղտուկ ըլլայ, և քու Հայրդ որ գաղտուկը կը տեսնէ, Էլեզի յայտնապէս Հատուցում պիտի տայ։
5 Ու երբոր աղօթք կ՚ընես, կեղծաւորներուն նման մի՛ ըլլար, որ կը սիրեն ժողովարանները նստիլ ու հրապարակներուն անկիւնները կայնելով աղօթք ընել, որ մարդոց երեւնան.

1 Ծն. ԺԷ. 1 · Ղեւ. Ժա. 44 · Ա Թես. Բ. 12 · Ա Պետ. Ա. 16 · Ա Թես. Բ. 2 · Ղեւ. Ժա. 36 · Կաղ. ա. 28 · Գ. 12 · Յակ. ա. 5 · ա Պետ. ա. 15 · 16 ։
4 Եփես. Ե. 1 ։
— ա Օր. Խ. 13 ։
Սաղ. ԿԺ. 9 · Դան. Գ. 27 · բ Կոր. Թ. 9 · 10 ։
5 Հռոմ. ԺԲ. 8 ։ Ղեւ. Ժգ. 14 ։

33499 2005Հ

ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, անոնք իրենց վարձքը
6 առած կ՚ըլլան։ Իսկ դուն երբոր աղօթք կ՚ընես, մտիր քու ներքին անկամարդ ու դուռդ գոցէ, և աղօթք ըրէ քու Հօրդ որ գաղտուկի մէջ կը գտնուի. և քու Հայրդ որ գաղտուկը կը տեսնէ, քեզի յայտնապէս Հատուցում պիտի տայ։
7 Ու երբոր աղօթք կ՚ընէք, Հեթանոսներուն պէս չտառաչուտ մի ըլլաք, վասն զի կը կարծեն թէ իրենց շատ խօսելուն համար պիտի լսուին։
8 Ուրեմն անոնց նմանիք, ինչու որ ձեր Հայրը ձեզի պէտք եղածը գիտէ մինչ դուք դեռ չխնդրած։
9 Ասոնք աղօթք ըրէք դուք.
Հայր մեր որ երկինքն ես, քու անուդ
10 նուիրական ըլլայ։ Քու թագաւորութիւնդ գայ։ Քու կամքդ ըլլայ՝ ինչպէս որ երկինքը նաեւ երկրի վրայ։ Մեր
11 օրուան ալ հացը այսօր մեզի տուր։ Եւ մեզի
12 մեր պարտքերը՝ ինչպէս որ մենք ալ կը ներենք մեր պարտականներուն։ Ու մեզ
13 փորձութեան մի տանիր, հապա Չարէն մեզ ազատէ։ Ինչու որ քուկդ է Թագաւորութիւնը և զօրութիւնը ու փառքը յաւիտեան։ Ամէն։
14 Վասն զի եթէ դուք ներէք մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր երկնաւոր Հայրն ալ ձեզի
15 կը ներէ. Հապա եթէ դուք չներէք մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր Հայրն ալ ձեր յանցանքները։

7 Գ Թագ. Գ. 33 · Ե Ծոմ. Ե. 2 ։
8 Գ Թագ. Ժբ. 26 · 29 · Ղեւ. Ժա. 2 ։
9 Ղեւ. Ժբ. 21 · Գ Մնաց. Ժբ. 9 · Սաղ. ՃԺ. 20 · 21 ։
10 Դան. Է. 14 · Ա Կոր. ԺԵ. 24 · 28 · Ա Յով. Բ. 17 · Յայտ. ԺԱ. 15 · Ժ. 7 ։
11 Ելից. ԺԶ. 4 · 15 · Սաղ. ՃԽ. 15 · Մատ. Զ. 25 · 26 · Ղուկ. ԺԲ. 22 · 29 ։
12 Ելից. ԻԴ. 7 · Ա Յով. Ա. 9 ։
13 Մատ. Զ. 32 · Ա Կոր. Ժ. 13 ։
14 Մատ. ԺԸ. 35 ։
15 Յակ. Բ. 13 ։

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԻ
ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ

16 Ու Հերովդէս իմանալով թէ
զինք պէտք արտասեր ու ըլլաք · քանզի
իրենց երեսները կ՚աւրեն որ մարդոց երեւնան
թէ ծոմ կը պահեն . ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի ,
17 անոնք իրենց վարձքը առած կ՚ըլլան : Բայց
դուն երբոր ծոմ կը պահես , դլուխդ օծէ
18 ու երեսդ լուա , որ մարդոց ծոմ պահողի
պէս չերեւնաս , հապա քու Հօրդ՝ որ գաղ-
տուկ տեղ է , և քու Հայրդ որ գաղ-
տուկը կը տեսնէ , քեզի հատուցում պիտի
ընէ :
19 Երկրի վրայ ձեզի գանձեր մի դիզէք , ուր
որ ցեցը ու ժանգը կ՚ապականեն , և ուր գո-
20 զողը պատ կը ծակեն ու կը գողնան . Հապա
ձեզի գանձեր դիզեցէք երկինքը , ուր որ ոչ
ցեցը և ոչ ժանգը կ՚ապականէ , ու ոչ գող-
21 րը պատ կը ծակեն և կը գողնան . Քանզի ձեր
գանձը ուր որ է , անդրանիկդ ալ հոն պիտի
22 ըլլայ : Մարմնին ճրագը աչքն է . հապա
թէ որ քու աչքդ պարզ է , բոլոր մարմինդ
23 լուսաւոր կ՚ըլլայ . Բայց թէ որ քու աչքդ
վատ է , բոլոր մարմինդ մութ կ՚ըլլայ . ու-
րեմն թէ որ քու մէջդ եղած լոյսը խաւար է ,
24 ու ան խաւարը որչափ է : Մարդ մը չկրնար
երկու տէրոջ ծառայութիւն ընել . վասնզի որ
կամ մէկը պիտի ատէ և միւսը սիրէ , կամ
մէկուն պիտի յարի և միւսը պիտի արհա-
մարհէ . չեք կրնար Աստուծոյ ու

ե Եփ . ծբ . 5 :
զ Հաւմ . գ . 3 : Դան . ժ . 3 :
է Ռնուէ քեզի յոյժ նեղեա
Ա Ասաք . իգ . 4 : ա Տիմ . գ . 17 : Եբր . ժգ . 5 : Յակ . ե .
1 . ես :
ը Գր . յհ . 21 : Դ . մկ . ժբ . 33 . 34 : ժբ . 22 : ա Տիմ . գ . 19 : ա Պետ . ա . 4 :
թ Դ . մկ . ժա . 34 . 36 :
ժ Դ . մկ . ժգ . 13 :
ի Կամ մէկը պիտի մեծնալ
լ Դաղ . ա . 10 . ա Տիմ . գ . 17 : Յակ . գ . 4 : ա Յովհ . բ . 15 :

25 մամոնային : Ուստի կ՚ըսեմ ձեզի , Հոգ մի ը-
նէք ձեր կեանքին համար՝ թէ ինչ պիտի
ուտէք , կամ ինչ պիտի խմէք . ոչ ալ ձեր
մարմնիներուն համար՝ թէ ինչ պիտի հագ-
նէք . չէ՞ որ կեանքը կերակուրէն աւելի է ,
26 ու մարմինը՝ հագուստէն : Նայեցէք երկինքի
թռչուններուն , որ ոչ կը սերմանեն և ոչ կը
հնձեն և ոչ ամբարի մէջ կը ժողվեն , ու ձեր
երկնաւոր Հայրը կը կերակրէ զանոնք . չէ՞ որ
27 դուք անոնցմէ աւելի լաւ էք : Ձեզմէ
ո՞վ կրնայ իր հոգ ընելովը իր հասակին վրայ
28 կանգուն մը աւելցնել : Ու հագուստի հա-
մար ինչո՞ւ հոգ կ՚ընէք . նայեցէք դաշտի շու-
շանիներուն՝ ինչպէս կ՚աճեն . ոչ կ՚աշխատին և
29 ոչ կը մանեն . Բայց ձեզի կ՚ըսեմ որ Սողոմոն
ալ իր բոլոր փառաւորութեանը մէջ անոնցմէ
30 մէկուն պէս չհագուեցաւ : Ուստի թէ որ դաշ-
տի խոտը որ այսօր կայ և վաղը փուռը կը
ձգուի Աստուած անանկ կը հագուեցնէ ,
հապա ո՞րչափ աւելի ձեզ , Թերահաւատներ :
31 Ուրեմն հոգ մի ընէք՝ ըսելով , Ի՞նչ պիտի
ուտենք , կամ Ի՞նչ պիտի խմենք , կամ Ի՞նչ
32 պիտի հագնինք . (Ինչու որ ատ բոլոր բաներ-
րը հեթանոսները կը խնդրեն .) վասն զի ձեր
երկնաւոր Հայրը գիտէ թէ ատ բոլոր բաներ-
33 րը ձեզի պէտք են : Բայց դուք նախ խնդրեցէք
ջեք Աստուծոյ թագաւորութիւնը և անոր
արդարութիւնը , ու ատ բոլոր բաներն ալ
34 ձեզի պիտի տրուին : Ուստի վաղուան համար
հոգ մի ընէք , ինչու որ վաղուան օրը իրեն

ո Սաղ . ծէ . 22 : Դ . մկ . ժբ . 22 . 23 : Փիլ . գ . 6 : ա Պետ . ե . 7 :
պ Ես . գ Թագ . գ . 13 : Սաղ . լէ . 25 : Ա՛ար . ժ . 30 : Դ . մկ . ժբ . 31 : ա Տիմ . գ . 8 :
չ Եբ . 9 : Դ . մկ . ժբ . 24 . ես :
ռ Ես . ծբ . 41 : Սաղ .

Համար հոգ. սիրտ ընէ. հերիք է օրուան իր նեղութիւնը ։

ԳԼ. Ի

1 Բերիսա՝ իր քարոզութիւնը վերջացնելով՝ կը յանդիմանէ անհաւատալի դատաստութիւն ընելը. 6 Կորնէլիէ առաք բա- ները չհասկնալուն համար. 7 կը յորդորէ ապրիէը ընել. 13 նոյ. գանձն ներս մտնել. 15 առաք. մարգարէներուն գոյ- ութ կենալ. 21 իր խօսքը միայն լսողներ չըլլալ հապա կատարողներ. 24 Նամանեցիք անանկ մարգ. մը որ իր առնը վճիռ վեց կը շինի. 26 և անշ իրմէ առաքել վերջ ։

1 Եւ գաստէրք՝ որ չգաստուիք ։ (2) Քանզի ինչ գաստատամեայ որ գաստիք, առէ սիրտ գա- տուիք. և ինչ չտիրալ որ չտիրիք, առէ սիրտ 3 չտիրուի ձեզի ։ Եւ ինչո՞ւ գու կարծրտ աչքերն մէջի չիւղը կը տեսնես, ու գու աչքիդ մէջի 4 գերանին չես նայիր ։ Կամ ի՞նչպէս կրնաս ըսել գու եղբօրդ, թող տուր աչքէդ չիւղը հանեմ. և ահա գու աչքիդ մէջը գերան կայ ։ 5 Կեղծաւոր, առաջ գու աչքէդ գերանը հա- նէ, ու յետքը պարզ սիրտ տեսնես եղբօրդ աչքէն չիւղը հանելու ։

6 Սուրբ բանը շաներուն մի տաք, և ձեր մարգարիտները խոզերուն առջեւը մի ձգէք, որ ոտքերնուն տակը չհոխկոտանեն զանոնք, ու դառնան ձեզ պատառեն ։

7 Խնդրեցէք և սիրտ տրուի ձեզի. փնտռե- ցէք՝ և սիրտ գտնէք. դռռը զարկէք և սի- 8 րտ բացուի ձեզի. վասն որ ամէն ով որ կը

ա Ղ.ա.ւ. ջ. 37 ։ Հբ. ա.ա.մ. բ. 1 ։ ժդ. 3, 4, 10, 13 ։ ա.ա.պ. գ. 3, 5 ։ Ցակ. գ. 11 ։ 12 ։
բ Մար. գ. 24 ։ Ղ.ա.ւ. ջ. 38 ։
գ Ղ.ա.ւ. ղ. 41 ։ 42 ։
դ Ա.ա.ւ. ի. 7, 8 ։ իգ. 9 ։ Գ.ա.ր. ժ.գ. 45, 46 ։
ե Գ.Լ. իա. 22 ։ Մար. ժ.ա. 24 ։ Ղ.ա.ւ. ժ.ա. 9, 10 ։ ժ.բ. 11 ։ Ցա.ղ. ժ.գ. 13 ։ ժ.ե. 7 ։ ժ.գ. 23, 24 ։ Ցակ. ա. 5, 6 ։ ա Ցա.ղ. գ. 22 ։ ե. 14 ։ 15 ։
զ Ա.ա.ւ. ը. 17 ։ Ե.ր.մ. իի. 12 ։ 13 ։

խնդրէ՝ կ'առնէ, և ով որ կը փնտռէ՝ կը գտնէ, և ով որ դռռը կը զարնէ՝ սիրտ բացուի անոր ։ 9 Ձեզմէ ո՞ր մարդը կայ՝ որմէն իր որդին հաց 10 որ ուզէ, միթէ քար սիրտ տայ անոր. եւ կամ թէ որ ձուկ ուզէ, միթէ օձ սիրտ տայ 11 անոր ։ Ուստի եթէ դուք՝ որ չար էք՝ ձեր զաւակներուն պզիկ ընծաներ տալ գիտէք, ո՞րչափ աւելի ձեր Հայրը որ երկինքն է՝ բարի բաներ սիրտ տայ անոնց որ իրմէ կը խնդրեն ։ 12 Ուստի Համէն ինչ որ կ'ուզէք որ մարդիկ ձեզի ընեն, դուք ալ անոնց անանկ ըրէք, քանզի Հաս է օրէնքը եւ մարգարէները ։

13 Եղէք դռնէն նեղ մտէք, ինչու որ լայն է ան դուռը ու ընդարձակ ան ճամբան, որ կ'երթայ ի կորուստ կը տանի. և շատ են անոնք որ անկէ կը մտնեն ։ 14 որ անկի կը մտնեն ։ ինչու որ նեղ է ան դուռը ու նեղսուտ է ան ճամբան, որ կ'երթայ ի կեանք կը տանի. և քիչ ոտ են անոնք որ զանիկա կը գտնեն ։

15 Զգայշ կեցէք սուտ մարգարէներէն՝ Որոնք ձեզի կու գան ոչխարի հանգերձներով, բայց 16 ներսէն յափշտակող գայլեր են ։ Իրենց պէտ- ուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք. Հիմիկ փուշերէն խաղող կը քաղե՞ն, կամ տատասկէն 17 թուզ. Ամէն ալ Համէն բարի ծառ բարի պէտ- ուղ կու տայ, և չար ծառ չար պտուղ կու 18 տայ ։ Բարի ծառը չկրնար չար պտուղ տալ,

է Ղ.ա.ւ. ժա. 11, 12 ։ 13 ։
ը Ղ.ա.ւ. ժ.գ. 3 ։ Ե. բ Օր. ժգ. 3 ։ Ե. բ.մ.մ. իգ. 16 ։ Գ.Լ. իգ. 4 ։ 5 ։ 11 ։ 24 ։
թ Գ.Լ. ժ.մ. 18 ։ Գ.Լ. իբ. 40 ։ Հ.ա.պ.մ. ժգ. 8 ։ 9 ։ 10 ։ Գ.ա.ղ. ե. 14 ։ ա Տ.իմ. ա. 5 ։
ժ Ղ.ա.ւ. ժգ. 24 ։ ի Օր. ժգ. 3 ։ Ե. բ.մ.մ. իգ. 16 ։ Գ.Լ. իգ. 4 ։ 5 ։ 11 ։ 24 ։
ժա Մար. ժգ. 22 ։ Հբ. ա.ա.մ. ժգ. 17 ։ 18 ։ Եփես. ե. 6 ։ Կող. բ. 8 ։ բ Գ.Լ. ա. 1 ։ 2 ։ 3 ։ ա Ցակ. գ. 1 ։
ժբ Մ.Կ. գ. 5 ։ բ Տ.իմ. գ. 5 ։
ժգ Գ.ա.ղ. ի. 29 ։ 30 ։
ժդ Հ.մ. 20 ։ Գ.Լ. ժբ. 33 ։
ժե Ղ.ա.ւ. ջ. 43 ։ 44 ։
ժզ Ես.ր.մ. ժա. 19 ։ Գ.Լ. ժբ. 33 ։

19 ոչ ալ չար ծառը բարի պտուղ տալ։ Ամէն
ծառ որ բարի պտուղ չտայ՝ կը կտրուի ու
20 կրակը կը ձգուի։ Ուրեմն իրենց պտուղէն
պիտի ճանչնաք զանոնք։
21 Ոչ թէ ամէն մէկը որ ինծի ՚Տէր, Տէր,
կ՚ըսէ՝ պիտի մտնէ երկնից Թագաւորութիւնը,
Հապա անոր որ իմ երկնաւոր Հօրս կամքը
22 կը կատարէ։ Շատերը այն օրը ինծի պիտի ը-
սեն, Տէր, Տէր, ՚չէ՞ որ քու անունովդ մար-
գարէութիւն ըրինք, և քու անունովդ դեւեր
հանեցինք, ու քու անունովդ շատ հրաշքներ
23 ըրինք։ Եւ անոնց այն ժամանակ պի-
տի ըսեմ թէ ես բնաւ ձեզ չեմ ճանչցար.
Ինձմէ դացէք գործիչ դուք որ անօրէնու-
թիւն կը գործեիք։
24 Ա՚ր Հով որ ա՚ս իմ խօսքերս կը լսէ ու կը
կատարէ անոնք, զանոնք պիտի նմանցնեմ
խելացի մարդու մը՝ որ իր տունը վէմի վրայ
25 չինեց. Եւ անձրեւ իջաւ ու գետերը վազե-
ցին ու հովերը փչեցին, և զարկին այն տանը,
ու չփլաւ, ինչու որ վէմի վրայ հաստատուած
26 էր։ Եւ ով որ ա՚ս իմ խօսքերս կը լսէ ու չը-
կատարէր անոնք, կը նմանի անխելք մար-
դու մը՝ որ իր տունը աւազի վրայ չինեց.
27 Եւ անձրեւ իջաւ ու գետերը վազեցին ու հո-
վերը փչեցին, և զարկին այն տանը, ու փլաւ,
և մեծ էր անոր կործանումը։
28 Ու երբոր Յիսուս բընացաւ ա՚ս խօսքերը,
՚ժողովուրդները կը զարմանային անոր վար-

Ղ· Գլ· գ· 10։ Ղուկ· գ· 9։ Յով· 2· 6։
ՃՆե՛ր· ը· 2։ Գլ· ի՛ե· 11, 12։ Ղուկ· գ· 46։ Ժգ· 25։ Գար· ԺԲ· 13։
Հռոմ· բ· 13։ Յակ· ա· 22։ Թուս· իգ· 4։ Յով· ժա· 51։ ա Կար· Ժգ· 2։ Գլ· ի՛ե· 12։ Ղուկ· Ժգ· 25։ բ Տիմ·
բ· 19։ Սաղ· ի· 5։ գ· 8։ Գլ· ի՛ե· 41։ Ղուկ· գ· 47, և։ Գլ· Ժգ· 54։ Մար· ա· 32։ ը· 2։ Ղուկ· գ· 32։

29 դասատուներուն վրայ. Ինչու որ իշխանու-
թիւն ունեցողի մը պէս կը սորվեցնէր անոնց՝
ու չ՚էր դպիրներուն պէս։

ԳԼ· Ը

1 Բերման կը մատչի բորոտը. 5 կը բժշկի հարեւթապետին ծա-
ռան. 14 Պետրոսին զքաւանը. 16 և ուրիշ շատ հիւանդներ.
18 կը յանձնէ թէ ինչ կիրպակ իր եաւէն երթալ պէտք է.
23 Ծովուն ալեկոծութիւնը կը հանգարտեցնէ. 28 երկու գե-
ւաշարներէ գեւերը կը հանէ, 31 և զանոնք կը թողու որ եր-
թան խոզերուն մէջ մտնեն։

1 Ու երբոր ան լեռնէն վար իջաւ, շատ ժո-
2 ղովուրդներ զացին անոր հետևէն։ Եւ ահա
բորոտ մը եկաւ, երկրպագութիւն կ՚ընէր
անոր ու կ՚ըսէր, Տէր, թէ որ ուզես՝ կրնաս
3 զիս մաքրել։ Եւ Յիսուս իր ձեռքը երկն-
ցնելով դպաւ անոր ու ըսաւ, Կ՚ուզեմ՝ մաք-
րուէ. և չուտ մը անոր բորոտութիւնը մաք-
4 րուեցաւ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, ՚Զգոյշ
կեցիր՝ մէկու մը չըսես, Հապա դնա՝ քեզ
քահանային ցուցուր, և ՚Մովսէսին պատուի-
րած ընծան տուր՝ անոնց վկայութիւն ըլլա-
լու համար։
5 Ու *երբոր Կափառնայումի մուտ՝ հարիւ-
6 րապետ մը եկաւ քովը, կ՚աղաչէր անոր, Ու
կ՚ըսէր, Տէր, իմ ծառաս տունը անդամա-
7 լոյծ պառկած չարաչար կը տանջուի։ Եւ Ի-
սուս ըսաւ անոր, Ես կու գամ ու զանիկա
8 կը բժշկեմ։ Եւ հարիւրապետը պատասխան
տալով ըսաւ, Տէր, Չես արժանի չէմ որ դուն
իմ յարկիս տակը մտնես. Հապա թէ խօսքով

Յով· է· 46։
Գլ· թ· 30։ Մար· ի· 43։ Ղկ· ժգ· 3, 4, 10։ Ղուկ· ի· 14։ Ղուկ· է· 1, և։ Ընծաները Յիսուս
Ղուկ· ժե· 19, 21։ Սաղ· ՃԺ· 20։

9 պրուկէ , ու իմ ծառաս պիտի բժշկուի ։ Ին-
չու որ ես ալ իշխանութեան տակ մարդ մըն
եմ , ու իմ հրամանիս տակը զինուորներ ունիմ ։ Ես
ասոր կ՚ըսեմ , Գնա , ու կ՚երթայ ։ Ես միւսին՝
Թէ եկուր , ու կու գայ ։ Ես ծառայիս՝ Թէ Ա-
10 րաբը ըրէ , ու կ՚ընէ ։ Յիսուս երբոր լսեց՝
զարմացաւ , և ըսաւ հետևողներուն բաւ ,
Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի , Իսրայէլի մէջ անգամ
11 ես այսչափ հաւատք չգտայ ։ Եւ ձեզի կ՚ը-
սեմ որ Արևելքէն ու արևմուտքէն շատեր
պիտի գան , ու երկնից Թագաւորութեանը
մէջ պիտի բազմին Աբրահամին ու Իսահակին
12 և Յակոբին հետ ։ Իսկ երկնքի Թագաւորու-
թեանը որդիքը Դուրսի խաւարը պիտի Հանուին ։
Հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակռաները կրճտել ։
13 Եւ Յիսուս Հարիւրապետին բաւ , Գնա ,
ու ինչպէս որ դուն Հաւատացիր , Անդ Թող
ըլլայ քեզի ։ և Նոյն ժամուն անոր ծառան
բժշկուեցաւ ։
14 Եւ Երբոր Պետրոսին տունը գալով՝ տե-
սաւ որ անոր Տղբարկը Կիրկին բռնուած՝
15 պառկած էր ։ Եւ անոր ձեռքին բռնեց , ու
Կիրկը Թող տուաւ զանիկա ։ ան ալ ոտքի
վրայ եղաւ և Անոնց պատուրաստութիւն կ՚ընէր ։
16 Երբոր Իրիկուն եղաւ՝ շատ դիւահարներ
բերին անոր , ու խօսքով Հանեց Ը ոգիները
17 և բոլոր հիւանդները բժշկեց ։ Որ Եսայի մար-
գարէին ձեռքով բառած խօսքը կատարուի ,

Ե Ծն ։ ժբ ։ 3 ։ Ես ։ ։
բ ։ 2 ։ 3 ։ ժա ։ 10 ։
Մատ ։ ա ։ 11 ։ Ղուկ ։
ժգ ։ 29 ։ Գաղ ։ ե ։
45 ։ ժա ։ 18 ։ ժգ ։
26 ։ Հռոմ ։ Ժե ։ 9 ։
և ։ Եփես ։ գ ։ 6 ։
Զ ԳԼ ։ իա ։ 43 ։
Է ԳԼ ։ ժգ ։ 42 ։ 50 ։
իբ ։ 13 ։ իգ ։ 31 ։
իե ։ 30 ։ Ղուկ ։ ժգ ։
28 ։ բ ԳԼատ ։ բ ։ 17 ։
Ըատգ ։ 13 ։
Ը Մարկ ։ ա ։ 29 ։ 30 ։
31 ։ Ղուկ ։ գ ։ 38 ։
և ։
Թ Ես ։ ա Կոր ։ Ի ։ 5 ։
Ժ Ոմանք անոր
Ժա Մարկ ։ ա ։ 32 ։ և ։
Ղուկ ։ գ ։ 41 ։ 42 ։

Եղնիկա մեր Հիւանդութիւնները վերցուց և
Ձե ցաւերը կրեց ։
18 Յիսուս իր բազմութիւը չատ ժողովուրդ տես-
նելով , Հրաման ըրաւ որ միւս կողմը երթան ։
19 Եւ գալիս մը մօտենալով՝ բաւ անոր , Վար-
դապետ , ես քու եաևէդ պիտի գամ՝ ուր
20 որ երթաս ։ Եւ Յիսուս բաւ անոր , Աղուէս-
ները որջեր ունին , ու երկնից Թռչունները
բոյներ , բայց Որդին մարդոյ Ուր Ձ չունի , որ
21 Հոն իր գլուխը դնէ ։ Եւ մէկ ուրիշը՝ ։ անոր
աշակերտներէն էր , բաւ անոր , Տէր , Ինծի
Հրամայ առաջ իմ Հայրս
22 Թաղեմ ։ Յիսուս բաւ անոր , Եկուր իմ հետ-
ևէս , ու մեռելները մեռելներուն որ Թաղեն
իրենց մեռելները ։
23 Ու երբոր նաւը մտաւ , իր աշակերտները
24 իր հետևէն գացին ։ Եւ ահա մեծ աիկոծու-
Թիւն մը եղաւ ծովուն մէջ , անանկ որ նաւը
ալիքներէն կը ծածկուէր ։ իսկ ինքը կը քնա-
25 նար ։ Եւ աշակերտները մօտ գացին արԹըն-
ցուցին զանիկա ու բսին , Տէր , ազատ մեզ ։
26 Ան կը կորսուինք ։ Եւ բաւ անոնց , Թերա-
հաւատներ , ինչո՞ւ վախկոտ էք ։ ան-
ատեն Ելաւ հովերուն ու ծովուն սաստեց ,
27 և մեծ խաղաղութիւն եղաւ ։ Ու մարդիկը
զարմացան և կ՚ըսէին , Ի՞նչպէս մարդ է ատ
որ հովերը ու ծովը ստոր կը հնազանդին ։
28 Ու Երբոր միւս կողմը Գերեզմանոցը ե-
կիրը անցաւ , երկու դիւահար պատահեցան
իրեն դերեզմաններէն ելած՝ սաստիկ կատ-

Ի Ես ։ ծգ ։ 1 ։ ա Պետ ։
բ ։ 21 ։
Ի Ղուկ ։ Ի ։ 57 ։
58 ։
Ի Ղուկ ։ Ի ։ 59 ։ 60 ։
Լ Տես գ Թագ ։ ժԹ ։
20 ։
Խ Մար ։ գ ։ 37 ։ և ։
Ղուկ ։ ը ։ 23 ։ և ։
Մատ ։ կե ։ 7 ։ 8Ի ։
9 ։ Ա ։ 29 ։
Ն Մար ։ և ։ 1 ։ և ։
Ղուկ ։ ը ։ 26 ։ և ։
Ոմանք Գադարա-
ցւոց

զած , անանկ որ հնար չէր մէկու մը ան ճամ-
29 բայէն անցնիլ : Եւ ահա ազազակեցին ու ըսին ,
Ցիսուս՝ Որդի Աստուծոյ , դուն մեր հետը
ի՞նչ բան ունիս . առնելէն առաջ մեզ տան-
30 ջելո՞ւ համար հոս եկար : Եւ անոնցմէ հեռու
չատ խոզերու երամակ մը կար , որ կ՚արածուէ-
31 ին : Ու դեւերը կ՚աղաչէին իրեն ու կ՚ըսէին ,
Թէ որ մեզ կը հանես , հրաման տուր մեզի որ
երթանք խոզերուն երամակին մէջը մտնե-
32 նք : Եւ ըսաւ անոնց , Գացէք . ու անոնք եկան
դարձին խոզերուն երամակին մէջը մտան , և
ահա բոլոր երամակը ժահռէժ սուզուեցաւ ծովը
33 վարելցին , ու ջուրերուն մէջը մեռան : Խոզա-
բածներն ալ փախան , և քաղաքը երթալով
բոլորը պատմեցին՝ ու դիւահարներուն պա-
34 հ-ը բաները : Եւ ահա բոլոր քաղաքը Ցիսու-
սին դէմը ելաւ , ու երբոր տեսան զանիկա ,
՚աղաչեցին որ իրենց սահմաններէն երթայ :

ԳԼ . Թ

2 Երիսատա անդամալոյծ մը կը բժշկէ . 9 Մատթէոսը մաքսաւոր
բռնելուն իրեն կը կանչէ . 10 մաքսաւորներու և մեղաւոր-
ներու հետ կ՚ուտէ . 14 իր աշակերտներուն ծոմ չպահելը
կ՚արդարացնէ . 20 տեւտաեռս կինը կը բժշկէ . 23 Յայրոսի
աղջիկը կը յարուցանէ . 27 երկու կոյրերու աչքերը կը բա-
նայ . 32 համր դեւահարը կը բժշկէ . 36 և կը խղճայ բազմու-
թեանը վրայ :

1 Եւ նաւը մտնելով՝ անդին կողմը անցաւ , ու
2 եկաւ իր քաղաքը : Եւ ահա բերին իրեն
անդամալոյծ մը , որ մահիճի մէջ պառկած
էր . և Ցիսուս անոնց հաւատքը տեսնելով՝
ըսաւ անդամալոյծին , Քաջալերուէ , որդեակ ,

3 Տես ը Օր . Ե . 25 : ժզ . 39 :
գ Թագ . ԺԷ . 18 :
Դանի . Ե . 8 : Գործ . Ը . 9 : — ա ԳԼ . գ . 15 :
բ Մատ . բ . 3 : Դանի . Ե . 18 :
դ ԳԼ . ը . 10 :

3 քու մեղքերդ քեզի նէրուած են : Եւ ահա
դպիրներէն ոմանք իրենց Ներքին մէջ ըսին ,
4 Այսիկա Հայհոյութիւն կ՚ընէ : Ցիսուս ալ Ե-
նոնց խորհուրդները իմանալով ըսաւ , Ինչո՞ւ
5 պատճառով մէջերնիդ չար բաներ կը խորհիք . Քան-
զի ո՞րը աւելի դիւրին է . քու մեղքերդ նէ-
րուած են՝ ըսելը , Թէ ելիր ու քալէ՝ ըսելը :
6 Բայց որպէս զի դիտնաք Թէ Որդին մարդոյ
իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու
թողութիւն տալու , (անտառնեը անդամալոյծին
ըսաւ ,) ելիր՝ մահիճդ առ ու տունդ դնա :
7 Ու անիկա ելաւ՝ իր տունը դնաց : (8) Ժողո-
վուրդները երբոր տեսան՝ զարմացան , ու
փառաւորեցին զԱստուած , որ մարդոց անանկ
իշխանութիւն տուեր էր :
9 Ելաւ Ցիսուս անկէ առաջ անցնելով՝ մարդ
մը տեսաւ Մատթէոս անունով , որ մաքս ըն-
դունելու տեղը նստեր էր , ու ըսաւ անոր ,
Եկուր ետեւէս . ան ալ ելաւ անոր ետեւէն գը-
10 նաց : Ու եղաւ որ տունը սեղան նստած
ատենը՝ ահա մաքսաւորներ և մե-
ղաւորներ եկած՝ ու սեղան նստած էին Ցիսու-
11 սին ու անոր աշակերտներուն հետ : Ու փա-
րիսեցիները երբոր տեսան , ըսին անոր աշա-
կերտներուն , Ինչո՞ւ ձեր վարդապետը Էմաք-
սաւորներուն ու Էվերսաւորներուն հետ կ՚ուտէ :
12 Բայց Ցիսուս երբոր լսեց՝ ըսաւ անոնց , Ա.ողջ-
Ներուն բժիշկ պէտք չէ , հապա հիւանդնե-
13 րուն : Գացէք սորվեցէք Թէ ի՞նչ է — Խոտո-
Ղորմութիւն կ՚ուզեմ և չէ Թէ զոհ . Ինչու-

Սաղ . ՃԼԹ . 2 : Գալ . ժբ . 25 : Մատ . ժբ . 15 : Դանի . Է . 22 : Ա . Տիմ . Ա . 13 : ե Մատ . բ . 14 : Ղուկ . Ե . 27 : զ Մատ . բ . 15 , և Ղուկ . Է . 29 , և Ա . Կոր . Է . 17 : է Գալ . ժա . 19 : Դանի . Է . 13 : Ա . Յով . ժԷ . 2 : Գաղ . բ . 15 : ը Ա . Կոր . Ը . 6 : Միք . Ը . 6 , 7 , 8 : Գալ . ժբ . 7 :

որ ես արդարները կանչելու չեկայ , ¹հապա մեղաւորները °ապաշխարութեան ։

14 Անտունը ՅովհաննէսԻ աշակերտները ա-նոր եկան ու ըսին , ²ինչո՞ւ մենք ու փարիսե-ցիները շատ անգամ ծոմ կը պահենք , և քո-

15 աշակերտները չեն պահեր ։ Ու Յիսուս ըսաւ անոնց , Միթէ կարելի՞ է որ ³հարսնիքին որ-դեքը սուգ պահեն քանի որ փեսան իրենց հետն է . բայց օրեր պիտի գան որ երբ փեսան իրենցմէ վերցուի՝ հետևաւներն ծոմ պիտի պա-

16 հեն ։ Ու մէկը չձգեր նոր լաթէ կտոր հին հան-գերձի վրայ , քանզի ած ու անոր լրութիւնը հասք պրոած է , կ՚առնէ հանգերձէն , ու պատ-

17 ռուածքը ալ աւելի դէշ կ՚ըլլայ . Ոչ ալ նոր գինին հին տիկերու մէջ կը դնեն . եթէ ոչ տիկերը կը պատռին ու գինին կը թափի , և տիկերը կը կորնչին . հապա նոր գինին նոր տիկերու մէջ կը դնեն , ու երկուքն ալ կը պա-հուին ։

18 ⁴Երբոր անիկա անոնց հետ ասանկ բաները կը խօսէր , ահա իշխան մը եկաւ , երկրպագու-թիւն կ՚ընէր անոր ու կ՚ըսէր , Աղջիկս՝ ալ մինչև հիմա մեռած է , բայց եկուր ձեռքդ

19 անոր վրայ դիր , ու պիտի ապրի ։ Եւ Յիսուս ելաւ ու իր աշակերտներուն հետ անոր եաւէն դնաց ։

20 ⁵Եւ ահա տասներկու տարուան տեռատուս կին մը մօտեցաւ եաւէն՝ անոր հանդերձին

21 քղանցքին դպաւ . քանզի իր ⁶սրտին մէջ կ՚ը-սէր , Թէ որ միայն անոր հանդերձին դպչիմ

ք ա Տիմ. ա. 15 ։
ո Ուռնց լուկն ։
ի Մարկ. բ. 18, եւ ։ Ղուկ. 33 ։ ժբ. 12 ։
լ Ցովհ. գ. 29 ։
խ Գոր. ժգ. 2. 3 ։ ժգ. 22 ։ ա Կոր. ե. 5 ։
ծ Մար. ե. 22, եւ ։ Ղուկ. ը. 41, եւ ։ Մար. ե. 25 ։ Ղուկ. ը. 45 ։

---

22 պիտի բժշկուիմ ։ Բայց Յիսուս երբոր եաւին դարձաւ ու տեսաւ զանիկա , ըսաւ , Դուստր՝ ը-ներուէ , սդէնիկ , հաւատքդ քեզ բժշկեց . և կինը նոյն ժամէն բժշկուեցաւ ։

23 ¹Ու երբոր Յիսուս իշխանին տունը եկաւ , ու տեսաւ փողահարները և խռոված բազ-

24 մութիւնը , Ըսաւ անոնց , ²Մեկնե՛ք դացէ՛ք , ինչու որ աղջիկը մեռած չէ , հապա կը քնա-

25 նայ . և ծաղր կ՚ընէին անկից ։ Ու երբոր բազմութիւնը դուրս ձգուեցաւ , ինքը ներս մտաւ՝ անոր ձեռքէն բռնեց , ու աղջիկը ոտք

26 ելաւ ։ Եւ այս լուրը ան երկիրը տարա-ծուեցաւ ։

27 Ու երբոր Յիսուս անկէ առաջ անցաւ , երկու կոյր ետևան անոր եաւէն , կ՚աղաղակէին ու կ՚ըսէին , ³Ողորմէ մեզի , Որդի Դաւիթի ։

28 Ու երբոր տուն եկաւ , կոյրերը իրեն եկան . և Յիսուս անոնց ըսաւ , Կը հաւատա՞ք Թէ կրնամ այս բանը ⁴ընել . ըսին անոր , Այո ,

29 Տէր ։ Անտունը անոնց աչքերուն դպաւ ու ըսաւ , Ձեր հաւատքին պէս ըլլայ ձեզի ։ Ու

30 անոնց աչքերը բացուեցան . և Յիսուս սաս-տիկ պատուէր տուաւ անոնց ու ըսաւ , ⁵Զգոյշ

31 կեցէ՛ք , մէկը չգիտնայ ։ ⁶Բայց անոնք ելան ան բոլոր երկրին մէջ անոր համբաւը տարա-ծեցին ։

32 ⁷Ու երբոր անոնք դուրս եկան , ահա մէկ

33 համր դիւահար մարդ մը բերին իրեն ։ Ու երբոր դևը եկաւ , համրը խօսեցաւ . և ժո-ղովուրդները զարմացան ու կ՚ըսէին Թէ Ի-

---

ի Ղուկ. է. 50 ։ ը. 48 ։ ժէ. 19 ։ ԻՀ. 42 ։
յ Մար. ե. 38 ։ Ղուկ. ը. 51 ։
ղ Տես բ Կրն. լե. 23 ։
ն Գոր. ի. 10 ։
շ Գլ. ժե. 22 ։ ի. 30, 31 ։ Մար. ժ. 47, 48 ։ Ղուկ. ժը. 38, 39 ։
չ Գլ. ը. 4 ։ ժբ. 16 ։ ժե. 9 ։ Ղուկ. է. 14 ։
ո Մար. է. 36 ։
ճ Տես գլ. ժբ. 22 ։ Ղուկ. ժա. 14 ։

բայելի միջ բնաւ առանկ բան մը տեսնուած
34 չէ ։ Բայց փարիսեցիները կ՚ըսէին Թէ՝ Ա՛մէնէ
դեւերուն իշխանովը դեւերը կը հանէ ։
35 Եւ Յիսուս կը պտրտէր բոլոր քաղաքները
ու գեղերը, և ՚ասոնց ժողովարաններուն մէջ
կը սորվեցնէր ու կը քարոզէր արքայութեան
աւետարանը, և կը բժշկէր բոլոր ախտերը ու
բոլոր հիւանդութիւնները ժողովուրդին մէջ ։
36 Եւ ժողովուրդները տեսնելով՝ անոնց վրայ
խղճաց, ինչու որ յոգնած ու ցիրուցան եղած
37 էին ՚հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս ։ Ան-
առենը ըսաւ իր աշակերտներուն, ՚Հունձքը
38 շատ է, բայց մշակները քիչ ։ ՚Ուստի հունձ-
քին Տէրոջը աղաչեցէք, որ մշակներ հանէ
իր հունձքին ։

ԳԼ· Ժ

1 Քրիստոս իր տասներկու աշակերտները կը կոչէ՝ հրաշքներ
ընելու իշխանութիւն տալով անոնց ։ 5 պատուիրելով կու տայ
անոնց և կը տարբերէ Թէ ինչ պարտին ընել։ 16 կը միտի
Թաթէ դանոնք հալածանքներու վրայով։ 40 և օրհնութիւն
կը խոստանայ զանոնք ընդունելիքներուն ։

1 Եւ ՚իր քովը կանչելով իր տասներկու ա-
շակերտները, անոնց իշխանութիւն տուաւ
պիղծ ոգիներուն վրայ՝ որ զանոնք հանեն, և
ամէն ցաւերը ու ամէն հիւանդութիւնները
բժշկեն ։
2 Ու տասներկու առաքելոց անունները ա-
սոնք են ։ առաջինը Սիմոն ՚Պետրոս ըսուածը

ա Գլ · Ժբ · 24 ։ Մտթ · ժ · 22 ։ Ղ.ուկ · Ժա · 15 ։
բ Մտթ · ը · 6 ։ Ղ.ուկ · Ժբ · 22 ։
գ Գլ · ը · 23 ։
դ Մթ · ը · 34 ։
ե Թաւ · իե · 17 ։ գ Թագ · իբ · 17 ։ Ե. զեկ · Լգ · 5 ։ Զ.աք · Ժ · 2 ։
զ Ղ.ուկ · Ժ · 2 ։ Յովհ · ը · 35 ։
է Յովհ · ա · 42 ։
ը Թ.ես · ը · 1 ։
—
թ Մտթ · ը · 7 ։ Ղ.ուկ · Ը · 13 ։ Թ · 1 ։
ժ Մտթ · ժ · 1 ։

3 և անոր եղբայրը Անդրեաս, Յակոբոս Զեբե-
դեան և անոր եղբայրը Յովհաննէս, Փիլիպ-
պոս և Բարթողիմէոս, Թովմաս և Մատթէոս
մաքսաւոր, Յակոբոս Ալփեան և Ղեբէոս որ
4 Թադէոս մականուանեցաւ, ՚Սիմոն Կանանացի
և ՚Յուդա Իսկարիովտացի, որ նաև մատնեց
զնիկա ։
5 Ասոնք տասներկուքը Յիսուս խրկեց, և ա-
նոնց պատուիրեց ըսելով, ՚Հեթանոսներու
ճամբայ մի երթաք ու ՚Սամարացիներու քա-
6 ղաք մի մտնէք, ՚Հապա աւելի Իսրայէլի տունը
7 Հորսուած ոչխարներուն գացէք ։ ՚Ու երթոր
կ՚երթաք՝ քարոզեցէք ու ըսէք Թէ ՚Երկնից
8 Թագաւորութիւնը մօտեցած է ։ Հիւանդները
բժշկեցէք, բորոտները *մաքրեցէք, դեւե-
րը հանեցէք ։ ՚Ձրի առեր էք, ձրի տուէք ։
9 ՚Մի տոնաք ոսկի՝ և ոչ արծաթ՝ և ոչ ՚պղը-
10 ղինձ ձեր գօտիներուն մէջը, ՚Ոչ ճամբու հա-
մար տոպրակ, և ոչ կրկին հանդերձ, ոչ կօ-
շիկ, ոչ գաւազան ։ ՚Ինչու որ մշակը իր կե-
11 րակուրին արժանի է ։ Եւ ՚որ քաղաք կամ
գեղ մտնէք, հարցուցէք Թէ ո՛վ է անոր մէ-
ջը արժանաւոր, ու հոն կեցէք մինչև որ ելլէ
12 կ՚երթաք ։ Ու երբոր տունը կը մտնէք՝ բարև
13 տուէք †անոր ։ Եւ ՚Թէ որ ան տունը ար-

ե Ղ.ուկ · զ · 15 ։ Գործ · ա · 13 ։
զ Յովհ · ժգ · 26 ։
է Գլ · գ · 15 ։
ը Տես գ Թագ · ժէ · 21 ։ Յովհ · գ · 9 · 20 ։
թ Գլ · ժէ · 24 ։ Գործ · ժգ · 46 ։
ժ Իսա · ծգ · 6 ։ Երեմ · ծ · 6 · 17 ։ Եզեկ ·
Լգ · 3 · 6 · 16 ։ ա Գնաս · բ · 25 ։
ի Ղ.ուկ · Թ · 2 ։
ի Գլ · գ · 2 · գ · 17 ։ Ղ.ուկ · ժ · 9 ։
ի Ոմանք մաքրեցէք, մեռելները յարու-
ցէք ։
ի Գործ · Ը · 18 · 20 ։
ա Թագ · Թ · 7 ։ Մտթ · գ · 8 ։ Ղ.ուկ ·
Թ · 3 · ժ · 4 · իբ · 35 ։
ի Տես Մտթ · գ · 8 ։
ի Ղ.ուկ · ժ · 7 ։ ա Կոր · Թ · 7 · 14 ։ ա Տիմ · ե · 18 ։
ի Ղ.ուկ · ժ · 8 ։
ի Ոմանք անոր՝ ու ը-
սէք ։ Բարև ա-
ռանու ։
ի Ղ.ուկ · ժ · 5 · 6 ։

ժանեակ է, ձեր բարեբ անոր վրայ գայ։
Տապա թէ որ արժանաւոր չէ, ՚ձեր բարեբ
14 ձեզի դառնայ։ ՚Եւ ով որ ձեզ չընդունի՝
ու ձեր խօսքերը մտիկ չընէ, երբոր ան տու-
նէն կամ քաղաքէն ի՛նկնիք, ՚ձեր ոտքերուն
15 փոշին թօթուեցէք։ ձշմարիտ ի՛րաւ ձեզի,
՚Սոդոմացւոց ու Գոմորացւոց երկրին աւելի
դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան
թէ ան քաղաքին։
16 ՚Ահա ես ձեզ կը խրկեմ երբեք ոչխարներ
գայլերու մէջ. ՚նուաստ օձերու պէս խորագէտ
17 եղէք և ապաւինեներու պէս՝ միամիտ։ Իսկ
մարդոցմէ զգուշացէք, ընչու որ ՚ձեզ առաքա-
ններու պիտի մատնեն, ու ՚իրենց ժողովա-
18 րանները մէջը ձեզ պիտի ծեծեն։ ՚Ես իմ
պատճառս համար կառավարներու ու թագաւոր-
ներու առջև պիտի տարուիք՝ անոնց և հե-
թանոսներուն վկայութիւն ըլլալու համար։
19 ՚Երբոր ձեզ մատնեն՝ հոգ մի ընէք թէ
ինտոր կամ ինչ պիտի խօսիք, ընչու որ ՚ձեզ
դի պիտի արուի ան ժամուն՝ ինչ որ պիտի
20 խօսիք։ ՚Վասն զի չէ թէ դուք էք որ կը խո-
սիք, հապա ձեր Հօրը Հոգին՝ որ ձեր նէրսի
21 դին կը խօսի։ Ու ՚եղբայրը եղբայրը մահուան
պիտի մատնէ, և հայրը՝ որդին. և որդիք
ելլելով ծնողացը վրայ պիտի ելլեն ու մեռցը-

ֆ Մալ. լբ. 13։
ձ Մար. գ. 11։ Ղուկ. ի. 3. ժ. 10, 11։
ճ Նեհեմ. ե. 13։ Գործ. ժգ. 51։ ժը. 6։
ղ Գլ. ժա. 22, 24։
յ Ղուկ. ժ. 3։
ն Հռոմ. ժգ. 10։ Եբեր. ե. 15։
շ ա Կոր. ժգ. 20։

փիլ. բ. 15։
ա Գլ. իգ. 9։ Մար. ժգ. 9։ Ղուկ. ժբ. 11։ իա. 12։
բ Գործ. ե. 40։
գ Գործ. ժբ. 1։ իգ. 10։ իե. 7, 23։ բ Տիմ. գ. 10։
դ Մար. ժգ. 11. 12. 13։ Ղուկ. ժբ. 11։

իա. 14, 15։
ե Եզ. գ. 12։ Երեմ. ա. 7։
զ բ Թագ. իգ. 2։ Գործ. գ. 8։ չ. 10։ բ Տիմ. գ. 17։
է Մրկ. է. 6։ Հմր. 35, 36։ Ղուկ. իա. 16։

22 նեն զանոնք։ Եւ իմ անուանս համար ՚ամե-
նուն ատելի պիտի ըլլաք. ՚բայց ով որ մին-
23 չեւ վերջը համբերէ՝ անիկա պիտի ապրի։ Ու
՚երբոր ասոր քաղաքին մէջ ձեզ կը հալածեն,
ուրիշ ՚տեղ փախչիք. քանի որ ճշմարիտ կ՚ըսեմ
ձեզի, Իսրայէլի քաղաքները պիտի չհասցը-
24 նէք, ՚մինչև որ Որդին մարդոյ գայ։ ՚Աշա-
կերտը իր վարդապետէն աւելի չէ, և ոչ ծա-
25 ռան՝ իր տիրոջմէն։ Հերիք է աշակերտին՝ որ
իր վարդապետին պէս ըլլայ, ու ծառային՝
իր տիրոջը պէս։ ՚Թէ որ տանուտէրը Բէելզե-
բուղ կոչեցին, ո՛րչափ աւելի անոր ընտանի-
26 քը։ Ուստի մի վախնաք անոնցմէ, ՚ընչու որ
բան մը չկայ ծածուկ՝ որ պիտի չյայտնուի,
27 և գաղտուկ՝ որ պիտի չգիտցուի։ ՚Ինչ որ ձե-
զի մութին մէջ կ՚ըսեմ, ՚ցերեկ լոյսին մէջ խօսե-
ցէք, և ինչ որ ականջ՝ ի վար կը լսէք, տա-
28 նիկներուն վրայ քարոզեցէք։ ՚Եւ մի վախ-
նաք անոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն, ու
չեն կրնար հոգին սպաննել. հապա աւելի
անկէ վախցէք դուք, որ կրնայ հոգին ու
29 մարմինը դժոխքին մէջ կորսընցընել։ Չէ՞ որ
երկու ճնճղուկ մէկ դանիկ կը ծախուին, և
անոնցմէ մէկը գետինը չի՛նար առանց ձեր
30 Հօրը։ ՚Բայց ձեր գլխուն բոլոր մազերն ալ
31 համրուած են։ Ուրեմն մի վախնաք, քանի՝
32 չատ ճնճղուկներէն լաւ էք դուք։ Ամէ՛ն

ա Ղուկ. իա. 17։
գ Դան. ժբ. 12, 13։ Գլ. իգ. 13։ Մար. ժգ. 13։
դ Գլ. ե. 13։ Մար. ժբ. 15։ Գործ. ի. 32։ ա Կոր. ե. 1։ ի. 25։ ժգ. 6։
ե Գլ. ժգ. 28։

է Ղուկ. գ. 40։ Յովհ. ժգ. 16։ ժե. 20։
զ Գլ. ժբ. 24։ Մար. գ. 22։ Ղուկ. ժ. 15։ Յովհ. ը. 48, 52։
է Մար. գ. 22։ Ղուկ. ը. 17։ ժբ. 2, 3։
ֆ Ես. ը. 12, 13։

Ղուկ. ժբ. 4։ ա Պետ. գ. 14։
ա բ Թագ. ժգ. 45։
բ Թագ. ժգ. 11։
Ղուկ. իա. 18։
Գործ. իե. 34։
գ Ղուկ. ժբ. 8։ Հեռոմ. ժ. 9, 10։

որ մարդոց առջեւ պիտի կը գաւանի, ես ալ
անոնիկ պիտի գաւանիմ իմ Հօրս առջեւը՝ որ
33 երկինքն է։ Եւ ով որ մարդոց առջեւ պիտի
կ'ուրանայ, ես ալ անոնիկ պիտի ուրանամ իմ
34 Հօրս առջեւը՝ որ երկինքն է։ Մի կարծէք
թէ ես երկրի վրայ խաղաղութիւն ձգելու
եկայ։ խաղաղութիւն ձգելու չեկայ՝ հապա
35 սուր։ Ինչու որ եկայ տղուն իր հօրմէն զա-
տելու, ու աղջիկը՝ իր մօրմէն, ու հարսը՝
36 իր կեսուրէն։ Եւ տղուն թշնամիները իր
37 ընտանեքը պիտի ըլլան։ Ան որ հայրը կամ
մայրը ինծմէ աւելի կը սիրէ, ինծի արժանի
չէ։ Եւ ան որ տղան կամ աղջիկը ինծմէ աւե-
38 լի կը սիրէ, ինծի արժանի չէ։ Եւ ան որ իր
խաչը չառնիր ու իմ ետեւէս գար, ինծի ար-
39 ժանի չէ։ Ան որ իր անձը կը գտնէ, պիտի
կորսընկնի զանիկա. և ան որ իր անձը ին-
ծի համար կը կորսընկնի, պիտի գտնէ զա-
40 նիկա։ Ան որ ձեզ կ'ընդունի, ինծ կ'ընդու-
նի. և ան որ ինծ կ'ընդունի, ինծ խրկողը
41 կ'ընդունի։ Ան որ մարգարէ մը կ'ընդունի
մարգարէի անունով, մարգարէի վարձք կ'առ-
նէ. և ան որ արդար մը կ'ընդունի արդարի
42 անունով, արդարի վարձք կ'առնէ։ Եւ ան
որ առ պզտիկներէն մէկուն միայն գաւաթ մը
պաղ ջուր կը խմցընէ աշակերտի անունով,

ք Ցայտ · գ · 5 ։
ր Մատ · ը · 38 ։ Ղ.ա.կ · ի · 26 ։ բ Տիմ · բ · 12 ։
ս Ղ.ա.կ · ժբ · 49 · 51 · 52 · 53 ։
ւ Մրկ · ի · 6 ։
ր Սաղ · խա · 9 ։ Ծե · 13 ։ Մրկ · ի · 6 ։ Ցաղ · ժգ · 18 ։
ջ Ղ.ա.կ · ժգ · 26 ։
ռ Գղ · ժը · 24 ։ Մատ · ը · 34 ։ Ղ.ա.կ · ի · 25 ։ ժգ · 27 ։
ց Գղ · ժը · 25 ։ Ղ.ա.կ · ի · 33 ։ Ցաղ · ժբ · 25 ։
ւ Գղ · ժը · 5 ։ Ղ.ա.կ · ի · 48 ։ ժ · 16 ։ Ցաղ · ժբ · 44 ։ ժգ · 20 ։ Գաղ · գ · 14 ։
ւ գ Թագ · ժ.ե · 10 ։ ժը · 4 ։ գ Թագ · գ · 8 ։
ր Գղ · ժը · 5 · 6 ։ ի.ե · 40 ։ Մատ · ի · 40 ։ Եբր · ը · 10 ։

—

ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, ընաւ իր վարձքը պի-
տի չկորսընցնէ։

ԳԼ. ԺԱ.

2 Յովհաննէս իր աշակերտները Քրիստոսի կը խրկէ։ 7 Քրիս-
տոսի վկայութիւնը Յովհաննէսին համար։ 18 Ժողովուրդը կար-
ծիքը Յովհաննէսին ու Քրիստոսի վարքին։ 20 Քրիստոս կը
նախատէ Քազմիները։ Բնութիւնը կ'ուսուցանէ մարդոց
սպրեալ հոգիները և անգիտ չնորհքն համար։ 25 և կը փա-
ռաւորէ իր Հօրը խնամատարութիւնը։ Աւետարանը պարզամիտ-
ներուն յայտնուելուն համար։ 28 իրեն կը կանչէ ամեն անոնք որ
իրենց մեղքին ծանրութիւնը կը զգան։

1 Եւ եղաւ որ երբ Յիսուս լմընցուց իր տաս-
ւերիկու աշակերտներուն պատուէր տալը,
դնաց անկից անոնց քաղաքներուն մէջ քարո-
զելու և սորվեցընելու։
2 Իսկ Յովհաննէս՝ բանտին մէջը Քրիստոսի գործքերը,
իր աշակերտներէն երբ
3 կու.քը խրկելով՝ Բսաւ անոր, Դուն ա՞ն ես
4 որ գալու էիր, թէ ուրիշն մը սպասենք։ Եւ
Յիսուս պատասխան տալով՝ անոնց բսաւ, Գա-
ցէ.ք պատմեցէ.ք Յովհաննէսին ինչ որ կը լսէ.ք
5 ու կը տեսնէ.ք. Կոյրերը կը տեսնեն, կաղերը
կը քալեն, բորոտները կը մաքրուին, խուլերը
կը լսեն, մեռելները յարութիւն կ'առնեն ու
6 աղքատներուն աւետարան կը քարոզուի։ Եւ
երանի անոր՝ որ իմ վրայիս չդայթակղիր։
7 Ու երբոր անոնք գացին, Յիսուս սկսաւ
ժողովուրդներուն ըսել Յովհաննէսին համար,
Ի՞նչ տեսնելու ելաք անապատին մէջ. Ւեղե՞ղ

ա Գղ · ժգ · 3 ։
բ Ղ.ա.կ · ի · 18 · 19 · ԼՒ ։
գ Դն. խթ. 10 ։ Թուոց · իգ · 17 ։ Դատ. ք · 24 ։ Ցաղ · գ · 14 ։
դ Ես · խթ · 18 ։ ը · 4 · 5 · 6 ։ խգ · 7 ։
ե Ցաղ · բ · 23 ։ գ · 2 ։ ե · 36 ։ ժ · 25 · 38 ։ ժգ · 11 ։
զ Ցաղ · իգ · 26 ։ Ես · կա · 1 ։ Ղ.ա.կ · գ · 18 ։ Ցակ · բ · 5 ։
է Ես · ը · 14 · 15 · Գղ · ժգ · 57 · իգ · 10 · իգ · 31 ։ Հ.ա.ւ.ք · ք · 32 · 33 ։ ա Կոր · ա · 23 ։ բ · 14 ։ Գաղ · ե · 11 ։ ա Գես · բ · 8 ։
ը Ղ.ա.կ · ե · 24 ։
թ Եփես · գ · 14 ։

8 մը հովին չարժուած։ Հապա ի՞նչ տեսնելու
եկաք։ փափուկ հանդերձներ հագած մարդ-
մը։ ահա փափուկ հանդերձներ հագնողները թա-
9 գաւորաց տուներն են։ Հապա ի՞նչ տեսնելու
եկաք։ մարգարէ՞։ այո, կ՚ըսեմ ձեզի, եւ մար-
10 գարէէ մըն ալ աւելի։ Ինչու որ ասիկա է՝
որուն համար գրուած է, [ա]Ահա ես իմ դես-
պանս կը ղրկեմ քու երեսիդ առջեւէն, որ
քու ճամբադ պիտի պատրաստէ քու առջեւիդ։
11 Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, կնկիներէն ծնածներուն
մէջը Յովհաննէս մկրտիչէն մեծը եղած չէ,
սակայն երկնից թագաւորութեանը մէջ պիտի
12 պզտիկը անկէ մեծ է։ [բ]Ու Յովհաննէս մկրտիչին
օրերէն մինչեւ հիմա երկինքը թագաւորութիւնը
ուժով կ՚առնուի, և ուժեղները կը յափշտա-
13 կեն անկէ։ Ինչու որ բոլոր մարգարէները
ու օրէնքը մինչեւ Յովհաննէս մարգարէութիւն
14 ըրին։ Եւ եթէ կ՚ուզէք ընդունիլ, անիկա է
15 Եղիան՝ որ պիտի գար։ [գ]Ան որ լսելու ականջ
16 ունի, թող լսէ։ Բայց ո՞րո՛ւ նմանցնեմ այս
ազգը։ կը նմանի տղոց, որ չուկաները նստե-
17 լով՝ իրենց ընկերներուն կը կանչեն, Ու կ՚ը-
սեն, փող հնչեցուցինք ձեզի ու չպարեցիք,
18 ողբ կարդացինք ձեզի՝ ու կոծ չըրիք։ Վասն
զի Յովհաննէս եկաւ, ոչ կ՚ուտէր և ոչ կը
խմէր, ու կ՚ըսեն, Դեւ կայ անոր ներսի դին։
19 Որդին մարդոյ եկաւ, կ՚ուտէ ու կը խմէ, և
կ՚ըսեն, Ահա ուտող և արբեցող մարդ մը՝
[դ]մաքսաւորներու ու մեղաւորներու բարեկամ.

[ա] Գլ· ժգ· 5· իսա·
26· Ղ.ա.կ· ա· 76·
ի· 26·
[բ] Մտ.ղ· գ· 1· Մար·
ա.· 2· Ղ.ա.կ· ա·
76· ի· 27·
[գ] Ղ.ա.կ· ժգ· 16·
Մտ.ղ· գ· 6·
Մտ.ղ· գ· 5· Գլ·
ժե· 12· Ղ.ա.կ·ա·
17·
Գլ· ժգ· 9· Ղ.ա.կ·
[դ] ը· 8· Յայտ· բ·
7· 11· 17· 29· գ·
6· 13· 22·
Ղ.ա.կ· է· 31·
Գլ· Թ· 10·

Եւ իմաստութիւնը արդարացաւ իր որդւոցմէն։
20 Ապա նախատել սկսաւ նախատել այն քաղաք-
ները, որոնց մէջ գործուեր էին իր հրաշքնե-
21 րուն շատերը, քանզի չապաշխարեցին։ Վայ
քեզ, Քորազին, վայ քեզ, Բեթսայիդա, ինչու
որ եթէ Տիւրոսի ու Սիդոնի մէջ եղած ըլլային
ան հրաշքները՝ որ ձեր մէջը եղան, շատոնգմէ
[ե]քուրձով ու մոխիրով ապաշխարած պիտի
22 ըլլային։ Բայց ձեզի կ՚ըսեմ, [զ]Տիւրոսին և
Սիդոնին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաս-
23 տանին օրը՝ քան թէ ձեզի։ Եւ դուն, Կա-
փառնայում, [է]որ մինչև երկինքը բարձրացած
ես, մինչև դժոխքը պիտի իջնես, ինչու որ
եթէ Սոդոմի մէջ եղած ըլլային ան հրաշքնե-
րը՝ որ քու մէջդ եղան, [ը]անոնք մինչև աս օրս
24 դեռ պիտի մնար։ Բայց ձեզի կ՚ըսեմ որ [թ]Սո-
դոմացւոց երկրին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ
դատաստանին օրը՝ քան թէ քեզի։
25 Ընդ ժամանակին պատասխան տուաւ Յի-
սուս ու ըսաւ, Շնորհակալ եմ քեզմէ, ով
Հայր՝ Տէր երկինի և երկրի, [ժ]որ ասոնցմէ ծա-
ծուկ պահեցիր խմաստուններէն ու գիտուն-
26 ներէն, ու տղոց յայտնեցիր։ Այո, ով Հայր,
ինչու որ քու առջիդ սոսկալի եղաւ։
27 [ի]Ամէն բան ինծի տրուեցաւ իմ Հօրմէս, ու
մէկը չճանչնար Որդին՝ բայց Հայրը, Ու մէկը
չճանչնար Հայրը՝ բայց Որդին, և ան՝ որուն
28 որ Որդին կ՚ուզէ յայտնել։ Եկէք ինծի, բո-
լոր յոգնած ու բեռնաւորածներ, և ես ձեզ

[ե] Ղ.ա.կ· է· 35·
[զ] Ղ.ա.կ· ժ· 13, Ես·
[է] Ցես· գ· 7· 8·
[ը] Գլ· ժ· 15· Հմ.թ· 24·
[թ] Ցես Եսա· ժ· 13·
Ողբ· բ· 1·
[ժ] Ղ.ա.կ· ժ· 15·
Ղ.ա.կ· ժ· 21·
Ցես Սաղ· ը· 2· ա
Կոր· ա· 19· 27·
բ· 8· բԿոր· գ· 14·
[ի] Գլ· ժգ· 17·
[ղ] Գլ· Ի.ը· 18· Ղ.ա.կ·
ժ· 22· Յովհ· գ·
35· ժգ· 3· ժե· 2·
ա Կոր· ժե· 27·
Յովհ· ա· 18· Ը·
46· ժ· 15·

29 պիտի հանդիսեցընեմ։ Իմ լուծս ձեր վրայ առէք, ու ինծմէ սորվեցէք՝ որ հեզ եմ ու խոնարհ սրտով, և ձեր անձերուն հանգիստ
30 տուիք։ Վասն զի պիտի գանէք. Քանզի որ իմ լուծս քաղցր է՝ և իմ բեռս թեթեւ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Ջրհեղեղ կը յանդիմանէ փարիսեցւոց կուռքերնիը չարաչար օգտուած վասով։ 3 Սաբր Դաւիթով, 9 ժողովով, 13 և հրաշագործ մը։ 22 Կոյր ու համր դեւահար մը կը բժշկէ։ 31 Կ՚ի-մացնէ թէ Սաբր Հոգիին գէմ եղած հայհոյութիւնը պիտի ներուի։ 36 և թէ գաւառակ խօսքերուս համար հաշիւ պիտի տաք։ 38 Կը յանդիմանէ անհաւատները որ նշան կը խնդրեն։ 49 և կը ցուցնէ թէ ով է իր եղբայրը, իր քոյրը և իր մայրը։

1 Ա՚նատեղը ՚Յիսուս չաբաթ օրը դնաց արտերուն միջէն, և իր աշակերտները անօթեցան, ու սկսան ցորեն հասկեր փրցընել և ուտել։ 2 Բայց փարիսեցիները երբոր տեսան՝ ըսին անոր, Ահա քու աշակերտներդ կը գործեն ինչ որ չարժան չէ չաբաթ օրը գործել։ 3 Ան ալ անոնց ըսաւ, Չկ՚ը կարդացեր դուք ԴաւԹիթին ը-նածը, երբոր անօթեցաւ ինքը ու անոնք որ 4 իր հետն էին. ինչպէս մտաւ Աստուծոյ տունը, և առաջաւորութեան հացերը կերաւ, որ ոչ իրեն օրինաւոր էր ուտել, և ոչ անոնց որ իր հետն էին, բայց միայն քահանաներ 5 բուն։ Կամ թէ ՚օրէնքին մէջը չկ՚ը կարդացեր, որ քահանաները չաբաթ օրերը տաճարին մէջ չաբաթը կը պղծեն՝ ու անվեղ են։

6 Բայց ձեզի կ՚ըսեմ որ աս տեղը Տաճարէն 7 մեծ մէկը կայ։ Եւ թէ որ գիտցեիք թէ ինչ ըՒԲԼ է, ՚Ողորմութիւն կ՚ուզեմ՝ ու չ՚ զոհ, ՚ոչխարները անպարտները չէիք դատապարտեր։ 8 Քանզի Որդին մարդոյ ՚չարաթին տէրն է։ 9 ՚Եւ անկէ երթալով՝ եկաւ անոնց ժողովա-10 րանը։ Եւ հոն մէկ մարդ մը կար՝ որուն ձեռքը չորցած էր. և հարցուցին անոր՝ ու ըսին թէ ՚Շաբաթ օրը բժշկել արժա՞ն է, որ անոր 11 վրայով ամբաստանութիւն ընեն։ Ան ալ բսաւ անոնց, Ձեզմէ ո՞ր մարդը կայ՝ որ մէկ ոչխար մը ունենայ, և անիկա չաբաթ օրը ՚փոսի մէջ իյնայ, պիտի չբռնէ՞ ու վեր հանէ զանիկա։ 12 Արդ՝ որչափ աւելի է մարդը ոչխարէն. ուրեմն չաբաթ օրը բարի գործել արժան է։ Անատեղը ըսաւ ան մարդուն, Երկինցուր ձեռքդ։ ան ալ երկնցուց, ու ողջացաւ միւսին պէս։ 14 Իսկ ՚փարիսեցիները դուրս ելլելով՝ անոր վրայ խորհուրդ կ՚ընէին թէ ինսոր անիկա կորնչեցնեն։

15 Եւ Յիսուս երբոր գիտցաւ՝ հեռացաւ անկէ. Եւ շատ ժողովուրդներ անոր հետեւեցան, ու բոլորն ալ բժշկեց։ 16 և սաստիկ պատուիրեց անոնց որ զինքը հռչակ չ՚ընեն։ 17 Որ կատարուի եսայի մարգարէին ձեռքով 18 ըսուած խօսքը, ՚Ահա իմ ծառաս՝ որ ընտրեցի, Ե իմ սիրելիս՝ հոգուն հաճեցաւ իմ անձս. Իմ Հոգիս անոր վրայ պիտի դնեմ, ու հեթա-

---

ա Ցաճ · ժգ · 15։ փիլ · բ · 5։ ա Գնա-բ · 21։ ա Ցաճ · բ · 6։
բ Հաւ · թ · 9։ փիլ · բ · 7։ 8։
գ Երեմ · ղ · 16։
դ ա Ցաճ · է · 3։
ե ա ՔՕր · իգ · 25։ Մար · բ · 23։ Ղուկ · ղ · 1։
զ ա Թագ · իա · 6։
է Եչ · իե · 30։ Ղե · իգ · 5։
ը Թուս · իբ · 9։ Ցաճ · է · 22։
թ Ղուկ · ժգ · 14։ ժգ · 3։ Ցաճ · թ · 16։
ժ Տես Եչ · իգ · 4, 5։ ի Օր · իբ · 4։
ժա Գլ · իե · 1։ Մար · գ · 6։ Ղուկ · գ · 11։ Ցաճ · է · 18։
ժբ Մն · ղ · 18։ Մաղ · գ · 1։
ժգ Ովս · ղ · 6։ Միք · ղ · 6, 7, 8։ Գե · թ · 13։
ժդ Տես Եչ · իգ · 4, 5։
ժե Գլ · իե · 1։ Մար · գ · 6։ Ղուկ · ղ · 11։ Ցաճ · է · 18։
ժզ · 30։ ժա · 33։
լ Տես գլ · ժ · 23։ Մար · գ · 7։
խ Գլ · ԺԹ · 2։
ծ Գլ · թ · 30։
կ Ես · իե · 1։
հ Գե · գ · 17։ ԺԹ · 5։

19 նոանեւրուն իրաւունք պիտի պատմէ ։ Ուր պիտի վիճի, և ոչ պիտի ազազակէ, և ոչ մէկը պիտի լսէ անոր ձայնը հրապարակներուն մէջ։
20 Ջախջախած եղէգը պիտի չկոտրէ, ու պղպջած պատրոյգը պիտի չմարէ, մինչև որ դատաս-
21 տանը յաղթութեան հանէ ։ Եւ հեթանոսները անոր անուանը պիտի յուսան ։
22 Ա՛նառնիը կոյր ու համր դևահար մը բերին իրեն, և բանիկա բժշկեց, անանկ որ համր
23 ը ու կոյրը խօսեցաւ ու տեսաւ ։ Եւ բոլոր ժողովուրդները զարմացան ու ի՛րեարին , ՈՒր-
24 դէօք տակի՞ է Դաւիթի որդին ։ Բայց փարիսեցիները երբոր լսեցին՝ ըսին , Ասիկա հե-
էէ՛ չհաներ դևերը՝ բայց դևերուն իշ-
25 խողներով իշխանովը ։ Եւ Յիսուս անոնց խորհուրդները իմանալով՝ բաւ անոնց , Ամէն թագաւորութիւն իրեն դէմ բաժնուած՝ կ'աւերի . և ամէն քաղաք կամ տուն իրեն դէմ
26 բաժնուած՝ չկրնար կենալ ։ Եւ թէ որ Սատանան Սատանայ կը հանէ, իրեն դէմ բաժնուեցաւ . ուստի ինտո՞ր պիտի կենայ անոր թա-
27 գաւորութիւնը ։ Ու թէ որ ես Բէհդզեբուղով դևերը կը հանեմ, ձեր որդիները ինչո՞վ կը հանեն . ուրեմն անոնք պիտի ըլլան ձեր դա-
28 տաւորները ։ Բայց թէ որ ես Աստուծոյ Հոգիովը կը հանեմ դևերը, ուրեմն Աստուծոյ
29 թագաւորութիւնը ձեր վրայ հասած է ։ Կամ ինտո՞ր կրնայ մէկը զօրաւոր մարդու մը տունը մտնել, և անոր կարասիները յափշտակել, թէ որ առաջ ան զօրաւոր մարդը չկապէ , ու

3 Տես գլ· Թ · 32։ Մարկ· գ · 11։ Ղուկ· ժա · 14։
4 Գլ· Թ · 34։ Մարկ· գ · 22։ Ղուկ· ժա · 15։
5 Գլ· Թ · 4։ Յովհ· բ · 25։ Յայտ· բ · 23։
6 Դան· բ· 44։ է· 14։ Ա Տիմ· ա · 13։
7 Գլ· է · 17։ Ղուկ· գ · 43, 44։
8 Գլ· գ · 7։ իգ· 33։
9 Ղուկ· գ · 45։
10 Գլ· ժգ· 1։ Մարկ· ժբ · 10։ Երբ· ը · 4։ Ա Թես· գ · 28։ Ղուկ· ժ · 26, 29։ Յովհ· ե · 16։
11 Գործ· է · 31։
12 Գլ· ժա · 19։ ժգ · 55։ Յովհ· է · 12։ Ղուկ· ա · 33։ ժա · 20։ ժէ · 20, 21։
13 Յհ· իթ· 24։ Ղուկ· ժա · 21, 22, 23։

30 Հարքը անոր տունը կողոպտէ ։ Ան որ իմ հետս չէ՝ ինծի հակառակ է, և ան որ ինծի հետ
31 չժողվէ՝ ցիրուցան կ'ընէ ։ Ասոր համար ձեզի կ'ըսեմ, Ամէն մեղք ու հայհոյութիւն պիտի ներուի մարդոց , Բայց Աստուծոյ Հոգւոյն դէմ եղած հայհոյութիւնը պիտի չներուի մարդոց .
32 Եւ ով որ Որդւոյ մարդոյ դէմ բան կ'ըսէ՝ պիտի ներուի անոր , բայց ով որ Հոգւոյն Սրբոյ դէմ կ'ըսէ՝ պիտի չներուի անոր , ոչ աս աշխարհիս մէջ և ոչ գալու աշխարհին մէջ ։
33 Կամ ծառը բարի ըրէք՝ ու անոր պտուղը բարի , կամ ծառը չար ըրէք՝ ու անոր պտուղը չար . ծառը պտուղէն կը ճանչցուի ։
34 Ո՛իժերու ծնունդներ , ի՞նչպէս կրնաք բարի խօսիլ , որ չար եք . ինչու որ բերնին սիրտէն կը խօսի ։
35 Յոյսէն բերանը կը խօսի ։ Բարի մարդը իր պահեստի բարի գանձէն բարի բաներ կը հանէ, և չար մարդը իր չար գանձէն չար բաներ
36 կը հանէ ։ Բայց ձեզի կ'ըսեմ թէ Ամէն դատաստանի օրը մարդիկ կը հաշիւ տան ։
37 Ինչու որ քու խօսքերէդ պիտի արդարանաս , և քու խօսքերէդ պիտի դատապարտուիս ։
38 Ա՛նառնիը դպիրներէն ու փարիսեցիներէն ոմանք պատասխան տուին իրեն ու ըսին , Վարդապետ , կ'ուզենք քեզմէ նշան մը տես-
39 նել ։ Անիկա պատասխան տուաւ ու անոնց ըսաւ , Չար և շնացող ազգը նշան կ'ուզէ , և

7 Մարկ· գ· 28։ Ղուկ· ժբ · 10։ Երբ· ը · 4։ Յովհ· ե · 16։
8 Գործ· է · 31։
9 Գլ· ժա · 19։ ժգ · 55։ Յովհ· է · 12։
10 Գլ· ժգ· 1։ Մարկ· գ · 29։ Յովհ· բ · 15։ ա Կոր· ա · 22։
11 Եբ· ծ· 3։ Գլ· ժգ· 4։ Մարկ· ը · 38։ Յովհ· գ · 48։

ասէր. Նշան պիտի չտրուի անոր, բայց միայն
40 Յովնան մարգարէին նշանը։ Քանզի ՚ինչպէս
որ Յովնան երեք օր ու երեք գիշեր կէտ ձուկ֊
կին փորին մէջն էր, անանկ ալ Որդին մարդոյ
պիտի ըլլայ երկրիս սրտին մէջը երեք օր ու
41 երեք գիշեր։ ՚Նինուէի մարդիկը դատաստա֊
նին օրը ասոր ազգին դէմ պիտի ելլեն ու ՚պիտի
դատապարտեն ասիկա, ՚ինչու որ Յովնանին
քարոզութեամբը ապրեցան. և ահա Յով֊
42 նանէն մեծ մէկը կայ հոս։ ՚Հարաւի թագու֊
հին դատաստանին օրը ասոր ազգին դէմ պիտի
ելլէ ու պիտի դատապարտէ ասիկա, ՚ինչու
որ ինքը երկրի ծայրերէն եկաւ Սողոմոնին ի֊
մաստութիւնը լսելու. և ահա Սողոմոնէն մեծ
մէկը կայ հոս։
43 ՚Ու երբոր պղծած ոգին մարդէ մը կ'ելլէ,
՚անջուր տեղեր անդ կը պտրտի, հանգստու֊
44 թիւն կը փնտռէ ու չգտներ. Ուստի ՚ինք կ'ըսէ,
Դառնամ ՚դարձեալ իմ տունս՝ ուրկից որ ելայ,
և կու գայ ՚ու֊ կը գտնէ պարապ, մաք֊
45 րուած ու յարդարուած։ Ուր առնէն կ'եր֊
թայ և իր հետը կ'առնէ եօթը ուրիշ ոգիներ
իրմէ աւելի չար, ու մտնելով հոն կը բնակին,
և ՚ետի մարդուն վերջը առջինէն դէշ կ'ըլլայ.
՚անանկ պիտի ըլլայ աս չար ազգին ալ։
46 Ու քանի որ ինքը ժողովուրդին կը խօսէր,
՚ահա իր մայրը ու ՚եղբայրները դուրսը կայ֊
47 նէր էին, և կ'ուզէին իր հետը խօսիլ։ Ու

ա Յովե. ա. 17։
բ Ղուկ. ժա. 32։
գ Տես Երեմ. գ. 11։ Եզեկ. ժգ. 51, 52։ Հաւոմ. բ. 27։
դ Յովե. գ. 5։
ե գ Թագ. ժ. 1։ բ Մն. թ. 1։ Ղուկ. ժա. 31։
զ Ղուկ. ժա. 32։
է Տես Երեմ. գ. 11։ ա Պետ. ե. 8։
ը Գործ. ը. 4։ ժ. 26։ բ Պետ. բ. 20, 21։ 22։

ա Մար. գ. 31։ Ղուկ. ը. 19, 20, 21։
բ Գաղ. ժգ. 55։ Մար. գ. 3։ Յովհ. բ. 12։ ե. 3, 5։ Գործ. ա. 14։ ա Կոր. թ. 5։ Գաղ. ա. 19։

մէկը երեն ըսաւ, Ահա քու մայրդ ու եղբայր֊
ներդ դուրսը կայներ են, և կ'ուզեն հետդ
48 խօսիլ։ Ան ալ երեն ըսողին պատասխան տը֊
ւաւ ու ըսաւ, Ո՞վ է իմ մայրս, և ո՞վ են իմ
49 եղբայրներս։ Եւ իր ձեռքը դէպ իր աշա֊
կերտներուն երկնցնելով ըսաւ, Ահա իմ
50 մայրս և իմ եղբայրներս. Վասն զի ՚ով որ
իմ երկնաւոր Հօրս կամքը կատարէ, անիկա
է իմ եղբայրս և քոյր ու մայրս։

ԳԼ. ԺԳ

3 Սերմնացանին առակը. 18 անոր մեկնութիւնը։ 24 Որոմին. 31 մանանեխին. 33 խմորին. 44 Ծածկած գանձին. 45 մարգարիտին 47 ու ծովը ձգուած ուռկանին առակները։ 53 Քրիստոս կ'ատեցած իր հայրենակիցներն է։

1 Ան օրը Յիսուս տունէն ելլելով ՚ծովուն
2 եզերքը նստաւ։ ՚Եւ շատ ժողովուրդներ քո֊
վը ժողվուեցան, անանկ որ ինքը նաւը մը֊
տաւ ու նստաւ, և բոլոր ժողովուրդը ծովե֊
3 զերքը կայներ էր։ Ու շատ բաներ խօսեցաւ
անոնց առակներով, և ըսաւ,
4 ՚Ահա սերմ ցանողը ելաւ որ սերմ ցանէ.
ու երբոր կը ցանէր՝ մէկ քանիները ճամբուն
քովը ինկան, և թռչունները եկան ու կերան
5 զանոնք։ Եւ ուրիշները ապառաժուտ տե֊
ղերու վրայ ինկան՝ ուր որ շատ հող չկար,
և չուտ մը բուսան՝ հողը խորունկութիւն
6 չունենալուն համար. Սակայն արեւուն ծա֊
գած ատենը այրեցան, ու արմատ չունենալ֊
7 նուն համար չորցան։ Եւ ուրիշները ինկան
փուշերու մէջ, և փուշերը ելան ու խեղդե֊

ը Տես Յովհ. ժե. 14։ Գաղ. ե. 6։ գ. 15։ Կող. գ. 11։ Եբր. բ. 11։ — ա Մար. գ. 1։
ե Ղուկ. ը. 4։
զ Ղուկ. ե. 3։
է Ղուկ. ը. 5։

8 յին գանանք ։ Եւ ուրիշները լնկան աղէկ հո-
ղի մէջ , ու պտուղ կու տային՝ որը ճկատ տե-
ղ Տարիւր , որը վաթսուն , և որը երեսուն ։
9 Ով որ լսելու ականջ ունի՝ թող լսէ ։
10 Ու աշակերտները մօտենալով՝ ըսին Իւրեն ,
Ինչո՞ւ համար առակներով կը խօսիս անոնց ։
11 Ան ալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց ,
Անոր համար՝ որ Ձեզի տրուած է գիտնալ
երկնից թագաւորութեանը խորհուրդները ,
12 և անոնց տրուած չէ ։ Վասն զի ով որ ունի ,
անոր պիտի տրուի ու պիտի աւելցայ ։ և ով
որ չունի , ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի ։
13 Անոր համար առակներով կը խօսիմ անոնց ,
որ կը տեսնեն՝ ու չեն տեսներ , և կը լսեն՝ ու
14 չեն լսեր ու միտք չեն առներ ։ Եւ անոնց
վրայ կը կատարուի Եսայիին մարգարէութիւնը
որ կ՚ըսէ , Ձ լսելով պիտի լսէք՝ ու պիտի չի-
մանաք , և տեսնելով պիտի տեսնէք՝ ու պի-
15 տի չտեսնէք ։ Ընչու որ սա ժողովուրդին սիր-
տը թանձրացաւ , և Ձրերնց ականջներովը
ծանր լսեցին , ու աչքերնին գոցին , որ չերբայ
թէ գնաւ աչքերով տեսնեն և ականջներով
լսեն և սրտով խոհան ու դարձի գան , և
16 ես անոնք բժշկեմ ։ Բայց Ձերոնի է ձեր աչ-
քերնուն որ կը տեսնեն , ու ձեր ականջներուն
17 որ կը լսեն ։ Քանզի ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի
որ Ձշատ մարգարէներ և արդարներ փափա-
քեցան ձեր տեսածները տեսնելու՝ ու չտե-

Ի Ծն . ի զ . 12 ։
ա ԳԼ . ժա . 15 ։ Մ ա տ . գ . 9 ։
բ ԳԼ . ժա . 25 ։ ժզ . 17 ։ Մ ա տ . գ . 11 ։ ա Կօր . բ . 10 ։ ա Ցաքէ . բ . 27 ։
գ ԳԼ . իե . 29 ։ Մ ա տ . գ . 25 ։ Ղ ու կ . ը . 18 ։ ժԲ . 26 ։
դ Ես . զ . 9 ։ Եզեկ . ԺԲ . 2 ։ Մ ա տ . գ . 12 ։ Ղ ու կ . ը . 10 ։ Ցաքէ . ԺԲ . 40 ։ Գ ա ղ . իբ . 26 , 27 ։ Հ ա ւ ա մ . ԺԱ . 8 ։
ե Կր . գ . 14 , 15 ։ Եբր . ե . 11 ։
զ ԳԼ . ժչ . 17 ։ Ղ ու կ . ԺԳ . 23 , 24 ։ Ցաքէ . ի . 29 ։
է Եբր . ժա . 13 ։ ա Պետ . ա . 10 , 11 ։

ան , և ձեր լսածները լսելու՝ ու չլսեցին ։
18 Ի Լսեցիք դուք սերմնացանին առակը լսէ-
19 ցէք ։ Ան ամէնը որ Թագաւորութեան խօս-
քը կը լսէ ու միտք չառնէր , չարը կու գայ
ու անոր սրտին մէջ ցանուածը կը յափշտակէ ։
ասիկա ան է որ ճամբուն քովը ցանուեցաւ ։
20 Եւ ապառաժուտ տեղերու վրայ ցանուածը
ան է՝ որ երբ կը լսէ խօսքը , չուտ մը ու-
21 րախութեամբ կ՚ընդունի զանիկա ։ Բայց իր
մէջը արմատ չունենալով՝ քիչ ժամանակ կը
տևէ ։ ու երբոր նեղութիւն կամ հալածանք
ըլլայ խօսքին համար , չուտ մը Ձկը գայթակ-
22 ղի ։ Եւ Ձիուէրներուն մէջ ցանուածը ասոնք է՝
որ երբ կը լսէ խօսքը , աշխարհիս գործունէ-
քը և Հարստութեան խաբէութիւնը խօսքը
23 կը խեղդեն , ու կ՚ըլլայ անպտուղ ։ Իսկ աղէկ
հողի մէջ ցանուածը ան է՝ որ երբ կը լսէ խօս-
քը , միտք կ՚առնէ , և պտուղ կու տայ՝ որը
հարիւր , որը վաթսուն , ու որը երեսուն ։
24 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ բերաւ անոնց
ու ըսաւ , երկնից թագաւորութիւնը նմանե-
ցաւ մէկ մարդու մը , որ իր արտին մէջ բա-
25 րի սերմ ցանեց ։ Ու երբոր մարդիկ կը քնա-
նային , իր թշնամին եկաւ ու ցորէնին մէջ
26 որամ ցանեց և գնաց ։ Ու երբոր խոտը բու-
սաւ ու պտուղ բերաւ , անկէ ետև որոմն ալ
27 երևցաւ ։ Ուստի տանուտէրոջը ծառաները
մօտեցան ու իրեն ըսին , Տէր , չէ՞ որ դուն
քու արտիդ մէջ բարի սերմ ցանեցիր ։ ուրտեղ
28 որամ ուսկից՞ ունի ։ Եւ անիկա ըսաւ անոնց ,

Ի Մ ատ . գ . 14 ։ Ղ ու կ . ը . 11 ։
ե ԳԼ . ժա . 6 ։ բ Տիմ . ա . 15 ։
ձ Եբր . ժ . 33 ։
է ԳԼ . ժա . 6 ։ բ Տիմ . գ . 12 ։
ը ԳԼ . ժբ . 23 ։ Մ ատ . ժ . 23 ։ Ղ ու կ . ԺԸ . 24 ։ ա Տիմ . զ . 9 ։
թ Տիմ . գ . 10 ։

Մէկ թշնամի մարդ մը ըրած է ասիկա. ծա-
ռաներըը ըսեն ըսին, Հիմա կ՚ուզե՞ս որ եր-
29 թանք անկից դուրս քաղենք։ Ան ալ ըսաւ,
Չէ, չըլլայ թէ որոմը քաղած ատենիդ ցո-
30 րնին ալ անոր հետը վրցընէք։ Թող տուէք
որ երկուքն ալ միասին աճին մինչև հունձ-
քի ատենը. և հունձքին ատենը հնձողնե-
րուն պիտի ըսեմ, Առաջ որոմը քաղեցէք,
և անկից խուրձ խուրձ կապեցէք զայրլու
համար, իսկ ցորենը իմ ամբարս ժողվեցէք։
31 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ բերաւ անոնց
ու ըսաւ, Երկինքի թագաւորութիւնը մանա-
նեխի հատի նման է, որն որ մարդ մը առաւ՝
32 իր արտին մէջը ցանեց. Որ ամէն սերմերէն
պզտիկ է, ու երբոր աճի՝ ամէն խոտերէն
բարձր մեծ է, ու ծառ կ՚ըլլայ, անանկ որ երկ-
նից թռչուններըը կու գան և անոր ճիւղերուն
վրայ կը հանգչին։
33 Ուրիշ առակ մըն ալ պրաւցեց անոնց ը-
ը---, Երկինքի թագաւորութիւնը խմորի նման
է, որն որ կինի մը առաւ՝ երեք գրիւ ալիւրի
մէջ պահեց, մինչև որ ամէնն ալ խմորեցաւ։
34 Յիսուս ասա ամէն բաներըը առակներով խօ-
սեցաւ ժողովուրդին, ու առանց առակի բան
35 մի չէր խօսեր անոնց. Որ կատարուի մարգա-
բէին ձեռքով ըսուած խօսքը. Պառակներով
պիտի բանամ իմ բերանս, Աշխարհի սկիզբէն
ի վեր ծածկուած բաներըը յառաջ պիտի բե-
րեմ։
36 Անատոնը Յիսուս ժողովուրդները թողուց,

մունը եկաւ, և իր աշակերտներըը մօտեցան
իրեն ու ըսին, Արտին որոմներուն առակը
37 մեզի՛նչ մեզի։ Ան ալ պատասխան տուաւ ու
ըսաւ անոնց, Բարի սերմը ցանողը Որդին
38 մարդոյ է. Եւ արտը աշխարհն է. Իսկ բարի
սերմը անոնք են որ թագաւորութիւնը որ-
դիքն են, բայց որոմը չարին որդիքն են.
39 Եւ թշնամին որ անոնց ցանեց՝ սատանան է,
և հունձքը աշխարհիս վերջն է, ու հնձողնե-
40 րը հրեշտակներն են։ Արդ ինչպէս որ որոմը
կը ժողվուի ու կրակի մէջ կ՚այրի, աշխարհիս
41 վերջն ալ անանկ պիտի ըլլայ։ Որդին մարդոյ
իր հրեշտակները պիտի խրկի, ու ՚պիտի ժող-
վեն անոր թագաւորութենէն բոլոր դայթակ-
ղութիւնները՝ և անոնք որ անօրէնութիւն կը
42 գործեն, ՚Ու կրակի հնոցին մէջ պիտի ձգեն
զանոնք. Հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակռաներն
43 կրճտել։ ՚Այնատենը արդարները պիտի փայ-
լին արդարներըը իրենց Հօրը թագաւորութեա-
նը մէջ։ ՚Ան որ լսելու ականջ ունի՝ թող լսէ։
44 Դարձեալ երկինքի թագաւորութիւնը արտին
մէջ պահուած գանձի նման է, որ անիկա մէկ
մարդ մը գտնելով կը ծածկէ, և ուրախու-
թենէն կ՚երթայ ՚րոլոր ունեցածը կը ծախէ,
ու ՚ան արտը կը գնէ։
45 Դարձեալ երկինքի թագաւորութիւնը վա-
ճառական մարգու մը նման է, որ գեղեցիկ
46 մարգարիտներ կը փնտռէ. Եւ ՚մէկ պատուա-

---

1 ԳԼ· խդ· 14· իը· 19· Մաթ· ժգ· 15· 20՝ Ղ.ւկ· իդ· 47· Հռոմ· ժ· 18· Կող· ա· 6· դ Ծն· գ· 15· Յովհ· ը· 44· Գործ· ժգ· 10· ա Յովհ· գ· 8· 2 Յովհ· գ· 13· Յայտ· ժգ· 15· 3 ԳԼ· ժը· 7· բ Պետ· բ· 1· 2· 4 ԳԼ· գ· 12· Յայտ· ժԹ· 20· ի· 10· 5 ԳԼ· ը· 12· Հմր· 50· 6 Յովհ· գ· 13· 7 ԳԼ· գ· 12· 8 ԳԼ· խդ· 14· իը· 19· Մաթ· ժգ· 15· 20՝ Ղ.ւկ· իդ· 47· Հռոմ· ժ· 18· Կող· ա· 6· 9 ԳԼ· ժը· 7· 10 Յովհ· գ· 15· Յովհ· ը· 44· Գործ· ժգ· 10· ա Յովհ· գ· 8· 11 Յովհ· գ· 13· Յայտ· ժգ· 15· 12 ԳԼ· խդ· 14· իը· 19· Մաթ· ժգ· 15· 20՝ Ղ.ւկ· իդ· 47· Հռոմ· ժ· 18· Կող· ա· 6· 13 ԳԼ· գ· 12· 14 ԳԼ· գ· 12· 15 ԳԼ· գ· 12· 16 ԳԼ· գ· 12· 17 ԳԼ· գ· 12· 18 ԳԼ· գ· 12· 19 ԳԼ· գ· 12· 20 ԳԼ· գ· 12· 21 ԳԼ· գ· 12· 22 ԳԼ· գ· 12· 23 ԳԼ· գ· 12· 24 ԳԼ· գ· 12· 25 ԳԼ· գ· 12· 26 ԳԼ· գ· 12· 27 ԳԼ· գ· 12· 28 ԳԼ· գ· 12· 29 ԳԼ· գ· 12· 30 ԳԼ· գ· 12· 31 ԳԼ· գ· 12· 32 ԳԼ· գ· 12· 33 ԳԼ· գ· 12· 34 ԳԼ· գ· 12· 35 ԳԼ· գ· 12· 36 ԳԼ· գ· 12·

կան մարգարէա մը գանելով՝ գնաց իր բոլոր
ունեցածը ծախեց, ու գնեին գնեց։
47 Դարձեալ երկնից թագաւորութիւնը ծովը
ձգուած ուռկանի մը նման է, որ ամէն տե-
48 սակէն կը ժողվէ։ Որ երբ լեցուեցաւ՝ ցամա-
քը հանելցին, ու նստան՝ ազէկները ամաններ-
ու մէջ ժողվեցին և անպէտը դուրս ձգելցին։
49 Աւանկ պիտի ըլլայ աշխարհիս վերջը։ Հրե-
շտակները պիտի ելլեն՝ ու չարքերուն մէ-
50 ջէն չարերը պիտի զատեն, եւ հնոցին
գանեն կրակի հնոցին մէջ. հոն պիտի ըլլայ
լալ ու ակռաներ կրճտալ։
51 Ըսաւ անոնց Յիսուս, Հասկցա՞ք ասոնք
52 բաները։ ըսին անոր, Այո։ Յէր։ Եւ անոնց
ըսաւ անոնց, Ասոր համար ամէն գրչիր որ երկ-
նից թագաւորութեան աշակերտուած է նման
է տանուտէր մարդու մը որ իր գանձէն հնոր
ու հին բաներ կը հանէ։
53 Ու երբոր կատարեց Յիսուս ասոնք առակները,
54 անկէ մեկնեցաւ. եկաւ իր գաւառը, ու
անոնց կը սորվեցնէր իրենց ժողովարանին
մէջը. մինչև որ կը զարմանային անոնք ու կ'ը-
սէին, Ասիկա ուրկէ՞ ունի ասոնք իմաստութիւնը
55 և հրաշքները. Ասիկա հիւսին որդին չէ՞.
ասոր մայրը Մարիամ չը՞կոչուիր, ու եղբայրները՝
Յակոբոս և Յովսէս ու Սիմոն
56 և Յուդա. Ու ասոր քոյրերը ամէնը մեր
քովը չէ՞ն. ալ ինչը ուրկէ՞ ունի ասոնք ամէն
57 բաները։ Եւ անոր վրայով չկը գայթակղէին.

+ Գլ. իբ. 10։
ο Գլ. իե. 32։
ֆ Ամբ. 42։
ա Երգ. կ. 13։
Ք Գլ. ը. 23։ Մարկ.
ը. 1։ Ղուկ. գ. 16, 23։
ֆ Եսա. խթ. 7։ Մարկ.
ը. 3։ Ղուկ. գ. 23։ Յովհ. ը. 42։
Գլ. ժբ. 46։
Մարկ. ժե. 40։
Գլ. ժա. 6։ Մարկ. ը. 3, 4։

բայց Յիսուս ըսաւ անոնց, Մարգարէ մը
անպատիւ չէ՝ բայց միայն իր գաւառին ու
58 իր տանը մէջ։ Եւ հոն չատ հրաշքներ չը-
րաւ անոնց անհաւատութեանը համար։

ԳԼ. ԺԴ

1 Հերովդեսին կարծիքը Քրիստոսի վրայով։ 3 Յովհաննէս մը
կրկին գլխատուելուն պատճառը։ 13 Յիսուս անապատ անկ
մը կ'երթայ։ 15 ու տղայ հիւանդ հագը կը կերակրէ հինգ
հնդամատ ու երկու ձուկով։ 22 Յովսէն վրայ քալելով իր ա-
շակերտներուն կ'երթայ։ 34 և Գեննեսարեթի ցամաքը հըն-
լով հիւանդները կը բժշկէ անոնց իր հանդերձին ծայրին
դպչելովը։

1 Այն ժամանակը Հերովդէս չորրորդապետը
2 Յիսուսին համբաւը լսեց. Ու իր ծառաներ-
ուն ըսաւ, Ասիկա Յովհաննէս մկրտիչն է.
անիկա մեռելներէն յարութիւն առած է, և
անոր համար հրաշքները կ'ըլլան անով։
3 Քանզի Հերովդէս Յովհաննէսը բռներ,
զանիկա կապեր ու բանտը դրեր էր՝ իր եղ-
բօրը Փիլիպպոսին կնկանը Հերովդիային հա-
4 մար։ Վասն զի Յովհաննէս անոր կ'ըսէր, Դէպ
5 դի օրինաւոր չէ անիկա քեզի ունենալ։ Ուստի
կ'ուզէր զանիկա սպաննել, բայց ժողովուրդէն
կը վախնար, վասնզի որ իբրև մարգարէ կ'ըն-
6 դունէին զանիկա։ Ու երբոր Հերովդեսին
Յոնդեան օրը եղաւ, Հերովդիային աղջիկը
խաղաց հանդիսի մէջ, ու Հերովդեսին
7 հաճելի եղաւ։ Ուստի երդումով խոստացաւ
8 որ տայ անոր ինչ որ ուզելու ըլլայ։ Եւ ա-
նիկա առաջ իր մօրմէն խրատուելով՝ ըսաւ,

Ք Ղուկ. գ. 24։ Յովհ. գ. 44։
Մարկ. ը. 5։ 6։
Մարկ. զ. 14։ Ղուկ. թ. 7։
Մարկ. զ. 17։ Ղուկ. գ. 19, 20։
Ղկ. ժբ. 16։ Յհ. ժ. 21։
Գլ. իա. 26։ Ղուկ. ե. 6։

Ցուր լինի հոս ցամքանէա մկրտչին դլուխը
9 սկուտեղի մը վրայ։ Եւ թագաւորը տրամե-
ցաւ. բայց երդումներուն համար ու իր հիւ-
րը նստողներուն համար հրաման ըրաւ որ
10 տրուի։ Եւ ղրկելով՝ ցամքանէաը բան-
11 տին մէջ դլխատեց։ Եւ անոր դլուխը սկու-
տեղով բերուեցաւ ու տրուեցաւ աղջկանը,
12 ան ալ իր մօրը տարաւ։ Եւ անոր աշակերտ-
ները եկան ու մարմինը վերցնելով թաղեցին,
և գացին Յիսուսին պատմեցին։
13 Ու Երբոր լսեց Յիսուս, անկէ նաւով ա-
նապատ տեղ մը դնաց առանձին. երբոր լը-
սեցին ժողովուրդները՝ ոտքով անոր ետևէն
գացին էնէց քաղաքներէն։
14 Ու °երբոր դուրս եկաւ, չատ ժողովուրդ
տեսնելով խղճաց անոնց վրայ, ու անոնց
հիւանդները բժշկեց։
15 Եւ երեկուան առնն իր աշակերտները ե-
րեն եկան ու ըսին, Հոս անապատ տեղ մին է,
և ժամանակը ուշացած է. արձակէ ժողո-
վուրդները, որ դեղերը երթան ու իրենց կե-
16 րակուր դնեն։ Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ, Հարկ
չէ որ առնք երթան, դուք տուէք առնոնց
17 որ ուտեն։ Անոնք ալ ըսին անոր, Հոս մեզի
բան մը չունինք, բայց միայն հինգ նկանակ
18 ու երկու ձուկ։ Ու ըսաւ անոնց, Հոս ինծի
19 բերէք զանոնք։ Եւ հրաման ըրաւ որ ժողո-
վուրդները խոտին վրայ նստին. և հինգ նկա-
նակը ու երկու ձուկը առաւ, ու դէպ ի եր-
կինքը նայելով օրհնեց, ու կտրելով նկա-
նակները աշակերտներուն տուաւ, և աշա-

ե ԳԼ. ԺՀ. 33։ ԺԶ. 15։ Մարկ. Ը. 32։ Ղուկ. Թ. 10։ Ցամքան. Ա. 1, 2։
ը Ոմանք երբոր Յիսուս։ ԳԼ. Բ. 36։ Մարկ. Ը. 34։
թ Մարկ. Ը. 35։ Ղուկ. Թ. 12։ Ցամքան. Ա. 5։
ժ ԳԼ. ԺԶ. 36։

20 կերանները՝ ժողովուրդին։ Եւ ամէնքը կերան
ու կշտացան, և տասներկու կողով լեցուն
21 աւելցած կտորանքները վերցուցին։ Եւ
անոնք որ կերան՝ հինգ հազարի չափ էրիկ
մարդիկ էին՝ կիներնէրէն և տղաքներէն ’ի
զատ։
22 °Եւ չուտ մը աշակերտները ստոտրցուց որ
նաւը մտնեն, և իրմէ առաջ անդիին կողմը
անցնին, մինչև որ ինքը ժողովուրդները ար-
23 ձակէ։ Եւ ժողովուրդները արձակելէն ետ-
քը՝ ինքը լեռը ելաւ առանձին աղօթք ընե-
լու. ու երբոր իրիկուն եղաւ՝ հոն մինակ էր։
24 Իսկ նաւը արդէն ծովուն մէջտեղը այնկո-
ծումներուն մէջ էր, ընդ որ հովը դէմ էր։
25 Ու գիշերուան չորրորդ պահուն Յիսուս դէպ
26 ’ի անոնց գնաց՝ ծովուն վրայ քալելով։ Եւ
աշակերտները երբոր անիկա տեսան՝ որ ծո-
վուն վրայ կը քալէր, խռովեցան, և ըսին
թէ տչքի երևոյթ բան մըն է. ու վախերնուն
27 համչուտուեցին։ Եւ չուտ մը Յիսուս խօսեցաւ
անոնց ու ըսաւ, Քաջ եղէք, ես եմ, մի վախ-
28 նաք։ Պետրոս պատասխան տուաւ անոր ու
ըսաւ, Տէր, թէ որ դուն ես՝ հրամայ ըրէ
29 ինծի որ քեզի գամ՝ ջուրերուն վրայէն։ Ան
ալ ըսաւ, Եկուր. Պետրոս ալ նաւէն իջաւ,
Յուրերուն վրայէն քալեց որ Յիսուսին գալը
30 երթայ. բայց հովը սաստիկ տեսնելով՝ վախ-
ցաւ, ու երբոր սկսաւ ընկղմիլ, աղաղակեց
31 ու ըսաւ, Տէր, ազատէ զիս։ Եւ Յիսուս
չուտ մը իր ձեռքը երկընցուց, բռնեց զա-
նկիկ ու անոր ըսաւ, Թերահաւատ, ինչո՞ւ
32 երկմտեցար։ Ու երբոր նաւը ելան, հովը

ժ Ոմանք Եւ Յիսուս։ Յամքան. Ա. 16։
ի Մարկ. Ը. 45։
ի Ցոբ. Բ. 8։

33 դադարեցաւ ։ Եւ անոնք որ նաւուն մէջն
էին՝ եկան երկրպագութիւն ըրին անոր ու
ըսին, իրաւցընչ Որդի Աստուծոյ ես դուն ։
34 Ու անդիի կողմն անցնելով՝ Գինեսարեթի
35 երկիրը հասան ։ Ու երբոր այն տեղի մարդիկը
ճանչցան զանիկա, ւղրկ խրկեցին բոլոր չրջա-
կայ տեղատեղը, ու բոլոր հիւանդները անոր
36 բերին · Եւ կ՚աղաչէին անոր, որ միայն իր
հանդերձին քղանցքին դպչէին · և ինանք որ
դպան՝ բժշկուեցան ։

ԳԼ · ԺԵ

3 Փարիսեայ կը յանդիմանէ զգիրքերը և փարիսեցիները՝ որոնք
խնդց աւանդութեանց պատճառաւ զանց կ՚ընէին Աստուա-
ծոյ պատուիրանները · 11 ու կը սորվեցնէ թէ բերանը մը-
տած բանը մարդս չպղծեր · 21 կը բժշկէ Քանանացի կիսանը
աղջիկը · 30 և ուրիշ շատ ժողովուրդներ · 32 Լսիմը նկատա-
կամ ու քառնի մը ձուկով չորս հազար երկոց մարդիկ կը կեր-
ցընէ կիսիներին ու աղաքներէն ի զատ ։

1 Ապետները ՝Քիառսէոն եկան դպիրները ու
վարդապետները՝ որ երուսաղէմէն էին, ու ըսին,
2 Ինչո՞ւ քու աշակերտներդ ՝Ծերերուն աւան-
դութիւնը դանց կ՚ընեն, ընչու որ ձեռք լուր-
3 նին չեն լուար, երբոր հաց կ՚ուտեն ։ Ան ալ
պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Հապա
դուք ինչո՞ւ Աստուծոյ պատուիրանը զանց
կ՚ընէք ձեր աւանդութիւնար պատճառաւ ։
4 Քանզի Աստուած պատուիրեց ըսելով, ՝Քու
5 հայրդ ու մայրդ պատուէ · Եւ՝ ՝Ով որ իր հայ-

1 Ապ · բ · 7 : Գէ · ժգ · 16 : իգ · 65 : Պաւա · 1 : Գ.ա.կ գ · 42 : Ցաճն · ա · 49 · գ: 70: ժա · 27 : Գործ.ը.37 : Հռոմ. ա · 4 ։

2 Գէ · թ · 20 · Պար · գ · 10 : Գ.ա.կ · գ · 19 : Գործ · ժԹ · 12 ։

—

ա Պար · է · 1 ։
բ Պար · է · 3 ։
գ Կաղ · բ · 8 ։

դ Եր · ի · 12 : Ղև · ժԹ · 3 : բ Օր · է · 16 : Առակ · իգ · 22 : Երեմ · գ · 2 ։
ե Եր · իա · 17 : Ղև · ի · 9 : բ Օր · իէ · 10 : Առակ · ի · 20 ։
զ · 17 ։

րը կամ մայրը անիծէ, մահով թող մեռնի ։
6 Բայց դուք կ՚ըսէք, Ով որ իր հօրը կամ մօ-
րը ըսէ Թէ՝ Ինչ բանը որ ինձմէ պիտի չա-
հիս՝ Նուիրեալ եղաւ ընծայ է · ու իր հայրը
կամ իր մայրը չպատուէ, ազատ է · և այսպէս
ձեր աւանդութեանը պատճառաւ Աստուծոյ
7 պատուիրանը խափանած էք ։ Կեղծաւոր-
ներ, աղէկ մարգարէութիւն ըրաւ ձեր վրայ
8 Եսայի ու ըսաւ, Այս ժողովուրդը գոյ
Թունդեռնիսով կու կը պատուէ, բայց իրենց
9 սիրտը հեռացած պատուած է ինձմէ · Ու պա-
տակ տեղը կու կը պաշտեն՝ ՝Մարդոց պա-
տուիրած բաներըը էին վարդապետութիւն
սորվեցընելով ։
10 Եւ ժողովուրդները իրեն կանչելով ըսաւ
11 անոնց, Լսեցէք ու միտք առէք · Ոչ Թէ
ինչ որ բերանը կը մտնէ՝ կը պղծէ մարդը,
հապա ինչ որ բերանէն կ՚ելլէ՝ անկից կը պըղ-
ծէ մարդը ։
12 Աշակերտները իր ասկեբանները եկան՝ ըսին ի-
րեն, Գիտե՞ս որ փարիսեցիները դայթակղե-
13 ցան երբոր լսեցին ան խօսքը · Ան ալ պա-
տասխան տալով ըսաւ, Ամէն տունկ որ իմ
երկնաւոր Հայրս չէ տնկեր՝ պիտի խլուի ։
14 Թող տուէք անոնք · Իւրեանց կոյր են՝ կոյրերու
առաջնորդ · իսկ Թէ որ կոյրը կոյրին առաջ-
նորդէ, երկուքն ալ փոսը պիտի իյնան ։
15 Եւ ՝Պետրոս պատասխան տալով՝ անոր ըսաւ,

ե Պար · է · 11 · 12 ։
է Պար · է · 6 ։
ը Ես · իԹ · 13 · Եզեկ. ւէփ · 31 ։
• Ուշադիր բերանով ընդ
դէմ կը մտնէ այդ, և
շրթունքներով

թ Ես · իԹ · 13 · կաղ · բ · 18—22 · Տիմ · ա · 14 ։
ի Պար · է · 14 ։
ժ Գործ · ժ · 15 : Հռոմ. ժգ · 14 : 17 : 20 · ա Տիմ · գ · 4 ։

Տիմ · ա · 15 ։
ւ Ցաճն · ժե · 2 · ա կոր · գ · 12 · Եա ։
ի Ես · իԹ · 16 : Պաղ · բ · 8 : Գէ · իգ · 16 · Ղուկ · գ · 39 ։
ի Պար · է · 17 ։

16 Մեկնէ մեզի առակը։ Ըսաւ Յիսուս,
17 Դո՞ւք ալ տակաւին անմիտ էք։ Ու չէ՞ք հաս-
կնար թէ համն ինչ որ բերանը կը մտնէ՝
18 փորը կ՚երթայ ու արտաքնոցը կը ձգուի։ Բայց
ինչ որ ելլէ բերանէն սրտէն կ՚ելլայ, ու զայն
19 է անոնք կը պղծեն մարդը։ Վասն որ սրտէն
կ՚ելլեն չար խորհուրդներ, սպանութիւններ,
շնութիւններ, պոռնկութիւններ, գող-
թիւններ, սուտ վկայութիւններ, հայհոյու-
20 թիւններ։ Ասոնք են որ կը պղծեն մարդը,
բայց անլուայ ձեռքով հաց ուտելը չպղծեր
մարդը։
21 Ու Յիսուս անկէ ելլելով՝ գնաց Սիւրոսի ու Սի-
22 դոնի կողմերը դնաց։ Եւ ահա քանանացի կնիկ
մը ան տեղերէն եկած՝ կ՚ազազակէր անոր
ու կ՚ըսէր, Ողորմէ՛ ինծի, Տէր՝ որդի Դաւ-
23 թի, աղջիկս դեւէն սաստիկ կը չարչարուի։ Եւ
ինքը բնաւ պատասխան մը չտուաւ անոր.
ու իր աշակերտները մօտենալով՝ կ՚ազաչէին
իրեն ու կ՚ըսէին, Արձակէ՛ զանիկա, վասն զի
24 մեր ետեւէն կ՚ազազակէ։ Եւ ինքը պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ, Ես ոչ է չեմ
ցաւ՝ բայց միայն Իսրայէլի տան կորսուած
25 ոչխարներուն։ Եւ անիկա եկաւ երկրպագու-
թիւն կ՚ընէր անոր ու կ՚ըսէր, Տէր, օգնէ
26 ինծի։ Ան ալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
Աղեկ չէ առնել հացը տանիլ ու շուներուն
27 ձգել։ Եւ անիկա ըսաւ, Այո, Տէր, ինչու-
որ շուներն ալ իրենց տիրոջը սեղանէն կեր-
28 ած փշրանքներէն կը կերակրուին։ Անառե-

Գլ. ժգ. 9։ Մար. ը. 18։
Ա ա Կող. գ. 13։
Յակ. գ. 6։
Ժն. գ. 5։ ը. 21։
Առակ. գ. 14։ Ե. բմմ. ժէ. 9։ Մար. է. 21։
Մար. է. 24։
Գլ. ժ. 5, 6։ Գործ. գ. 25, 26։ ժգ. 46։ Հռոմ. ժէ. 8։
Գլ. է. 6։ Փիլ. գ. 2։

նը Յիսուս պատասխան տուաւ անոր ու ըսաւ,
Ով կին, քու հաւատքդ մեծ է, քու ուզա-
ծիդ պէս ըլլայ քեզի. և նոյն ժամէն անոր
աղջիկը բժշկուեցաւ։
29 Ու Յիսուս անկէ գնաց՝ Գալիլեայի ծովե-
զերքը եկաւ, և լեռը ելլելով հոն նստաւ։
30 Եւ շատ ժողովուրդներ իրեն եկան, որ իրենց
հետ ունէին կաղեր, կոյրեր, համրեր, հաշմ-
անդամներ և ուրիշ շատեր, ու ձգեցին անոնք
31 Յիսուսի ոտքը՝ և բժշկեց զանոնք. Այնպէս
որ ժողովուրդները զարմացան, տեսնելով որ
համրերը կը խօսէին, հաշմանդամները կը
բժշկուէին, կաղերը կը քալէին և կոյրերը կը
տեսնէին, ու խրախճէլ Աստուածը կը փառա-
ւորէին։
32 Եւ Յիսուս իր աշակերտները քովը կանչելով ըսաւ, Ես խղճամտութիւն ժողովուրդին վը-
րայ, ընչու որ հիմա երեք օր է որ իմ քովս են,
և բան մը չունին ուտելու. ու անոնք անօթի
արձակել չեմ ուզեր, չըլլայ որ ճամբան մարին։
33 Իսկ աշակերտները անոր ըսին, Մենք անա-
պատի մէջ ուսկի՞ պիտի ունենանք այնչափ
հաց, որ այսչափ բազմութիւնը կշտացընենք։
34 Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Քանի՞ նկանակ ու-
նիք. անոնք ալ ըսին, Եօթը, ու քանի մը
35 մանր ձուկեր։ Եւ հրամայեց բոլոր ժողովուրդին
36 որ գետնին վրայ նստին։ Ու առնելով նկանակը
և ձուկերը առաւ, գոհացաւ և կտրեց ու
տուաւ աշակերտներուն, աշակերտներն ալ՝
37 ժողովուրդին։ Կերան ամէնքը և կշտացան,
ու եօթը զամբիւղ լեցուն՝ աւելցած կտո-

Մար. է. 31։
Գլ. գ. 13։
Եա. լե. 5, 6։ Գլ. ժ. 33։ Մար. է. 2։
Գլ. ժգ. 13։
Ա ա Թագ. ը. 13։
Ղեւ. ի. 13։
Թագ. գ. 43։

38 բուանքներըը վերցուցին։ Եւ անոնք որ կերան՝
չորս հազար էրկի մարդիկ էին՝ կիներէրեն և
տղաքներէրեն զատ։
39 Ու Երբոր Յիսուս ըրդը արձակեց, նաւը
մտաւ ու Մագադանայի սահմաններըը եկաւ։

ԳԼ. ԺԶ

1 Փարիսեցիք նշան մը կ՚ուզէին։ 6 Յիսուս կը պատուիրէ իր աշակերտներուն որ զգոյշ ըլլան փարիսեցւոց և սադուկեցւոց խմորէն։ 13 Յայտնութիւնը կատիկը Քրիստոսի վրայով։ 16 և Պետրոսի դաւանութիւնը։ 21 Յիսուս կ՚իմացընէ աշակերտներուն իր մահը։ 23 կը յանդիմանէ Պետրոսը որ կ՚ուզէր գէմ կենալ։ 24 և իրեն հետեւիլ ուզողներըը կը խրատէ որ իրենց խաչը կրեն։

1 Եւ ՚փարիսեցիներըը ու սադուկեցիներըը քովը
եկան, փորձելով՝ իրմէն կ՚ուզէին որ երկինքէն
2 քէն նշան մը ցուցընէ իրենց։ Անոնք պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Երբոր
երեկուն կ՚ըլլայ, կ՚ըսէք թէ Գարշ պիտի ըլ-
3 լայ, ինչու որ երկինքը կարմրած է։ Եւ առ-
տուանց՝ Այսօր մրրիկ պիտի ըլլայ, ինչու որ
երկինքը մռայլատ ու կարմրած է։ Կեղ-
ծաւորներ, երկինքէ երեսը քննելը գիտէք,
բայց ժամանակներուն նշանները չէ՞ք կրնար
4 ᵏգիտել։ ᵏՉար ու չնացող ազգը նշան կ՚ուզէ,
և ՚ոչ նշան պիտի չտուի անոր, բայց Յով-
նան մարգարէին նշանը։ և Թողուց անոնք ու
գնաց։
5 Ու Երբոր ՚իր աշակերտներըը անդին կողմը
6 անցան՝ հաց առնելու մոռցեր էին։ Եւ Ը՚ի-
սուս անոնց բսաւ, ՚Նայեցէք ու զգուշացէք
7 փարիսեցւոց և սադուկեցւոց խմորէն։ Անոնք

ա Մարկ. ը. 10։ — ա Գլ. ժգ. 38։ Մարկ. ը. 11։ Ղուկ. ժա. 16։ ժգ. 54—56։ ա Կոր. ա. 22։ բ Գլ. ժգ. 39։ գ Մարկ. ը. 14։ դ Ղուկ. ժբ. 1։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ 57

մէջերնին կը խորհէին ու կ՚ըսէին թէ Հաց չբե-
8 րինք հետերնիս։ Իսկ Յիսուս անոնց խորհուրդը
գիտնալով բսաւ անոնց, Մէջերնիդ ինչո՞ւ կը
խորհիք, Թերահաւատներ, թէ հաց չառիք։
9 ՚Տակաւին չէ՞ք հասկըցար և չէ՞ք յիշեր հինգ
նկանակը՝ հինգ հազարին, ու քանի կողով
10 վերցուցիք։ ՚Ո՞չ ալ եօթը նկանակը՝ չորս հա-
11 զարին, ու քանի զամբիւղ վերցուցիք։ Ի՞նչ-
պէս չէք հասկըցար թէ ես հացի համար չըսի
ձեզի՝ փարիսեցւոց և սադուկեցւոց խմորէն
12 զգոյշ կենալ։ Այնուհետեւ հասկըցան որ հացի
խմորէն զգուշանալ չըսաւ, հապա փարիսե-
ցւոց ու սադուկեցւոց վարդապետութենէն։
13 Եւ Յիսուս փիլիպպոսի կեսարիայի կողմե-
րը երթալով՝ իր աշակերտներուն հարցուց ու
ըսաւ, ՚Մարդիկ ո՞վ կ՚ըսեն թէ եմ ես Որդի
14 մարդոյ։ Ու անոնք ըսին, ՚Ոմանք կ՚ըսեն թէ
Յովհաննէս մկրտիչն ես, ուրիշներըը՝ եղիան,
ուրիշներն ալ Երեմիան կամ մարգարէներէն
15 մէկը։ Բսաւ անոնց, Հապա դուք ինծի հա-
16 մար ո՞վ կ՚ըսէք թէ եմ։ Սիմոն Պետրոս պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ, ՚Դուն ես Քրիս-
17 տոս՝ կենդանի Աստուծոյ Որդին։ Եւ Յիսուս
պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Երանի
քեզ, Սիմոն՝ Յովնանի որդի։ Հինչու որ մարմ-
նին և արիւնը քեզի չյայտնեց այլ, հա-
18 պա Հայրս որ երկինքն է։ Եւ ես քեզի
կ՚ըսեմ որ Դուն ᵒՊետրոս ես, ու Հաս

ե Գլ. ժգ. 17։ Յովհ. զ. 9։ զ Գլ. ժե. 34։ է Մարկ. ը. 27։ Ղուկ. թ. 18։ ը Գլ. ժգ. 2։ Ղուկ. թ. 7։ 8։ 9։ թ Գլ. ժգ. 33։ Մարկ. ը. 29։ Ղուկ. թ. 20։ Յովհ. զ. 70։ ժա. 27։ Գործ. ը. 37։ թ. 20։ ա Յովհ. գ. 15։ ե. 5։ Երբ. ա. 2։ 5։ ի Եփես. բ. 8։ ա Կոր. բ. 10։ Գաղ. ա. 16։ ժ Յովհ. ա. 42։ ՚՚ Ձ. Եմ։ ՚՚՚ Եփես. բ. 20։ Յայտ. իա. 14։

վէմին վրայ պիտի չլինեմ իմ եկեղեցիս, և
դժոխքին դռները անոր պիտի չյաղթեն։
19 Ու երկնից թագաւորութեան բանալիները
քեզի պիտի տամ. և ինչ որ երկրի վրայ կա-
պես, երկնից մէջ կապուած պիտի ըլլայ. ու
ինչ որ երկրի վրայ արձակես, երկնից մէջ
20 արձակուած պիտի ըլլայ։ Ապա նէր աշա-
կերտներուն պատուիրեց որ մէկու մը չըսեն
թէ ինքը Քրիստոս է։
21 Անկէ ետև սկսաւ Յիսուս իր աշակերտ-
ներուն յայտնել թէ պէտք է որ ինքը երու-
սաղէմ երթայ, ու շատ չարչարանքներ կրէ
ծերերէն և քահանայապետներէն ու դպիր-
ներէն, և սպաննուի, ու երրորդ օրը յարու-
22 թիւն առնի։ Եւ Պետրոս մէկդի առաւ զա-
նիկա, և սկսաւ յանդիմանել զանիկա ու ը-
սել, Քաւ լիցի քեզ, Տէր, սա բանը քեզի
23 չըլլայ։ Եւ ինքը դառնալով Պետրոսին ըսաւ,
Ետես դնա, Սատանայ, ինծի դայթակղու-
թիւն ես դուն. ինչու որ Աստուծոյ բաները
չես մտածեր, հապա մարդոյ բաները։
24 Անատնից Յիսուս իր աշակերտներուն ը-
սաւ, Թէ որ մէկը իմ ետևէս գալ կ'ուզէ,
թող իր անձը ուրանայ և իր խաչը վերցնէ
25 ու իմ ետևէս գայ։ Վասն զի ով որ կ'ուզէ
իր անձը ապրեցնել, պիտի կորսնցնէ անի-
կա. և ով որ ինծի համար իր անձը կը կոր-
26 սընցնէ, պիտի գտնէ զանիկա։ Քանզի ի՞նչ

ե Ցոբ. լը. 17։ Սաղ. թ. 13։ Ամբ. ե. 18։ Եսա. լը. 10։
ը Գլ. ժը. 18։ Յովհ. ի. 42։
թ Գլ. ժէ. 9։ Մարկ. ը. 30։ Ղուկ. թ. 21։
ժ Գլ. ժե. 1։ Մարկ. ը. 31։ թ. 31։ ժ. 33։ Ղուկ. թ. 22։ ժը. 31։ իգ. 6։ 7։
ի Տես ը Թագ. ժթ. 22։

† Ոմանք Յիսուս Քրիստոսն
ճ Հռոմ. ը. 7։
ժ Գլ. ժ. 38։ Մարկ. ը. 34։ Ղուկ. թ. 23։ ժգ. 27։ Գործ. ժգ. 21։ ա Թես. գ. 3։ բ Տիմ. գ. 12։
ի Ղուկ. ժէ. 33։ Յովհ. ժբ. 25։

ն Սաղ. խթ. 7. 8։
ո Գլ. իգ. 64։ Մարկ. ը. 38։ Ղուկ. թ. 26։
պ Դան. է. 10։ Զաք. ժգ. 5։ Գլ. իե. 31։ Յուդ. 14։
ր Ցոբ. լէ. 11։ Սաղ. կբ. 13։ Եսայ. իգ. 12։ Երեմ. ժէ. 10։ լը. 19։ Հռոմ. ը. 6։ ա Կոր. գ. 8։ բ Կոր. ե. 10։ ա Պետ. ա. 17։ Յայտ.
ս Ելն. իթ. 13։ Ղեւտ. ժթ. 12։ Մարկ. ժ. 19։ Ղուկ. ժը. 20։
տ Մարկ. թ. 1։ Ղուկ. թ. 28։
ց Բ Պետ. ա. 17։

կը չահի մարդ մը թէ որ բոլոր աշխարհը վաս-
ըսկի և իր անձը կորսնցընէ, կամ ինչ անձին
համար ի՞նչ ազատուէլք պիտի տայ մարդ։
27 Վասն զի Որդին մարդոյ իր Հօրը փառքովը
պիտի գայ իր հրեշտակներուն հետ, և ան-
ատենը ամէն մէկուն իր գործքերուն համե-
28 մատ հատուցում պիտի ընէ։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի որ հոս նեռկայ եղողներէն մէկ քա-
նիները կան՝ որոնք մահուան համը պիտի
չառնեն, մինչև որ տեսնեն Որդին մարդոյ իր
թագաւորութիւնովը եկած։

ԳԼ. ԺԷ

1 Քրիստոսի պայծառակերպութիւնը։ 14 Հրեայոց կը բժշկէ լուսնոտը։ 22 Կը նախաձայնէ իր չարչարանքները։ 24 Ու երկրորդ մեան տուրքը կը հատուցանէ։

1 Եւ վեց օրէն ետև Յիսուս իր հետը առաւ
Պետրոսը ու Յակոբոսը և անոր եղբայրը Յով-
հաննէսը, ու անոնք մէկ բարձր լեռ մը հա-
2 նեց առանձին։ Եւ անոնց առջևը պայծառակեր-
պուեցաւ, ու իր երեսը փայլեցաւ արեգակի պէս,
ու իր հանդերձները ճերմկցկցան լոյսի պէս։
3 Եւ ահա երևցան անոնց Մովսէս ու Եղիա
4 ու իր հետը կը խօսէին։ Պատասխան տուաւ
Պետրոս ու ըսաւ Յիսուսին, Տէր, ապէկ է
որ հոս կենանք. թէ որ կ'ուզես, երեք խըր-
ճիթ չինենք հոս, մէկը քեզի և մէկը Մով-
5 սէսին ու մէկը Եղիային։ Եւ քանի որ անի-
կա կը խօսէր, ահա լուսաւոր ամպ մը անոնց

ա Սաղ. խթ. 7. 8։
բ Գլ. իե. 64։ Մարկ. ը. 38։ Ղուկ. թ. 26։
գ Դան. է. 10։ Զաք. ժգ. 5։ Գլ. իե. 31։ Յուդ. 14։
դ Ցոբ. լէ. 11։ Սաղ. կբ. 13։ Եսայ. իգ. 12։ Երեմ. ժէ. 10։ լը. 19։ Հռոմ. ը. 6։ ա Կոր. գ. 8։ բ Կոր. ե. 10։ ա Պետ. ա. 17։ Յայտ.
ե Ելն. իթ. 13։ Ղեւտ. ժթ. 12։ Մարկ. ժ. 19։ Ղուկ. ժը. 20։
զ Մարկ. թ. 1։ Ղուկ. թ. 28։
է Բ Պետ. ա. 17։

վրայ հալածեն եղար. և ահա ամպէն ձայն մը
եկաւ ըսելով, Ա՛միկա է իմ սիրելի Որդիս
6 որուն հաճեցայ եմ. լսատ մնիկ ըրէք: Ա-
շակերտները երբոր լսեցին երեսնուն վրայ
7 ինկան ու խիստ վախցան: Եւ Յիսուս մօտ
եկաւալ դպաւ անոնց ու ըսաւ, Ելէք ու մի
8 վախնաք: Աչքերնին վերցուցին ու Մէկը չէ-
տեսան, բայց միայն Յիսուսը:
9 Ու երբոր ան լեռնէն վար կ'էջնէին, Յի-
սուս պատուիրեց անոնց ու ըսաւ, Ա՛ս տե-
սիլքը մարդու մի պատմէք, մինչև Որդին
10 մարդոյ մեռելներէն յարութիւն առնէ: Եւ
իր աշակերտները իրեն հարցուցին ու ըսին,
Ուրեմն Էլիան Հաւսար դպիրները կ'ըսեն թէ
11 պէտք է որ առաջ եղիան գայ: Պատասխան
տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Էիրաւ ա-
ռաջ եղիան կու գայ և Համէն բան կարգի կը
12 դնէ: Բայց Ձեզի կ'ըսեմ որ եղիան արդէն
եկած է, և անկիա չճանչցան, Հապա վնաս որ
ուզեցին՝ ըրին անոր. անանկ ալ Որդին մար-
13 գոյ անոնցմէ պիտի չարչարուի: Աւետարանը
Հասկըցան աշակերտները որ Յովհաննէս մե-
կըրսելին Համար բաւսր անոնց:
14 Ու երբոր ժողովուրդին քովը եկան, մարդ
մը մօտեցաւ անոր, և ծնկան վրայ դալով
15 կ'ըսէր, Տէր, իմ որդւոյս ողորմէ, որ կը լուս-
նամի և չարաչար կը տանջուի, քանդի չատ
անդամ կրակի մէջ կ'ինկնայ՝ ու չատ անդամ

ա ԳԼ. գ. 17: Մարկ. ա. 11: Ղուկ. գ. 22:
բ Եսա. խգ. 1:
գ ը Օր. ժԸ. 15, 18: Գործ. գ. 22, 23:
դ ը Գնտ. ա. 18:
ե ը Դան. ը. 18, ի. 21: Ա. 10, 18:
զ ԳԼ. ժգ. 20: Մարկ. ը. 30: ի. 9:
է Մտթ. գ. 5: ԳԼ. ժա. 14: Մարկ. ի. 10:
ը Մտթ. գ. 6: Ղուկ. ա. 16, 17: Գործ. գ. 21:
թ ԳԼ. ժա. 14: Մարկ. ի. 11, 12:
ժ ԳԼ. ժգ. 3, 10:
ի ԳԼ. ժգ. 21:
լ ԳԼ. ժա. 14:
խ Մարկ. ի. 14: Ղուկ. ի. 37:

15 Ջուրի մէջ, Եւ անկիա քու աշակերտներուդ
16 բերի, ու չկրցան զանկիա բժշկել: Յիսուս
պատասխան ուաւ ու ըսաւ, Ով անհաւատ
և խոտորեալ սերդ, մինչև ե՞րբ Ձեզի հետ պի-
տի ըլլամ, մինչև ե՞րբ Ձեզի պիտի Համբե-
17 րեմ. զանկիա Նոս ինծի բերէք: Եւ Յիսուս
սաստեց անոր, ու դեւը անկէ ելաւ, և բժշկ-
18 կուեցաւ տղան Նոյն ժամէն: Աշաւոնը աշա-
կերտները առանձին Յիսուսի քովը երթալով
ըսին, Մենք ինչո՞ւ չկրցանք անկիա Հանել:
19 Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ձեր Թերահաւա-
տութեանը Համար. քանդի ճշմարիտ կ'ըսեմ
Ձեզի, Թէ որ մանանեխի Հատի չափ Հաւատք
ունենաք, ասս լեռանս պիտի ըսէք, Ասկէ ան-
դին փոխադրուէ, և պիտի փոխադրուի. ու
20 բան մը անՀնարին պիտի չըլլայ Ձեզի: Սակայն
ասս տեսակը ուրիշ բանով չելներ, բայց միայն ա-
ղօթքով և ծոմապահութեամբ:
21 Ու երբոր անոնք Գալիլեայի մէջ կը պտը-
տէին՝ Յիսուս ըսաւ անոնց, Որդին մարդոյ
22 պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը, Եւ զանկիա
պիտի մեռցընեն, ու երրորդ օրը յարութիւն
պիտի առնէ. ու խիստ տրտմեցան:
23 Երբոր անոնք կափառնայում եկան, Տէրի-
դրամեան պահանջները Պետրոսին եկան
ու ըսին, Ձեր վարդապետը երկդրամեանը
չէ՞ տալ ուցաներ. Ե անկիա ըսաւ, Այո, Ես
24 տամ: Ու երբոր տունը մտաւ, Յիսուս
անոր դէմ ելաւ ու ըսաւ, Թեզի ի՞նչպէս
կ'երեւնայ, Սիմոն, երկրիս թագաւորները որ-

ե ԳԼ. խա. 21: Մարկ. ժա. 23: Ղուկ. ժէ. 6: ա Կոր. ժբ. 9: ժգ. 2:
զ ԳԼ. ժգ. 21: ի.
է 17: Մարկ. ը. 31: Ի. 29, 30: Ժ. 33: Ղուկ. Ի. 22, 41: ժը. 31: խգ. 6, 7:
ը Մարկ. Ի. 32:
թ Տես ԵԼ. Լ. 13: ԼԸ. 26:

մէ՞ն կ՚առնեն հարիւր կամ տուրբը, իրենց
25 որդիներէ՞ն թէ օտարներէն։ Պետրոս անոր
ըսաւ թէ Օտարներէն. Յիսուս անոր ըսաւ,
26 Ուրեմն որդիքը ազատ են։ Բայց չըլլայ որ
անոնք գայթակղեցընենք, դնա ծովը և կարթ
ձգէ, ու առջի ձուկը որ կ՚ելլէ՝ առ, և անոր
բերանը բանալով՝ սատեր մը պիտի գտնես.
զանիկա առ՝ անոնց տուր ինծի և քեզի համար։

ԳԼ. ԺԸ

1 Քրիստոս կը պատուիրէ իր աշակերտներուն խոնարհ ու հեզ
ըլալ. 7 գայթակղութիւն չառնլ, և պզտիկները չանարգել.
15 կը սորվեցնէ թէ ինչպէս վարուելու ենք մեր եղբայրնե-
րուն հետ. երբոր անոնք մեզի դէմ մեղանչեն, 21 և թէ քա-
նի՛ անգամ ներելու ենք անոնց. 23 առիթ կը բացատրէ թա-
գաւորի մը առակովը որ հաշիւ ուզեց իր ծառաներէն, 32 ու
իր ընկերին ալքմանութիւն չցուցընող պատժեց։

1 Ընդ ժամանակը աշակերտները Յիսուսին
քովը եկան ու ըսին, Ո՞վ է մեծ երկնից թա-
2 գաւորութեանը մէջ։ Եւ Յիսուս տղայ մը կան-
չեց իրենց, զանիկա անոնց մէջտեղը կայնե-
3 ցուց, Ու ըսաւ, Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Է՛թէ
որ դարձի չգաք և տղայ պէս չըլլաք, երկնից
4 թագաւորութիւնը ընաւ պիտի չմտնէք։ Է՛ՈՒս-
տի ով որ իր անձը սա տղուն պէս խոնարհե-
ցընէ, անիկա է մեծ երկնից թագաւորու-
5 թեանը մէջ։ Եւ ով որ սանկ տղայ մը ըն-
6 դունի իմ անունովս, զիս կ՚ընդունի։ Եւ ով
որ գայթակղեցընէ սա պզտիկներուն մէկը որ
ինծի կը հաւատան, աղէկ է անոր՝ որ իր պա-
րանոցին իշու աղացքի քար մը կախուի, ու
ծովուն անդունդին մէջ ընկղմի։

ա Ա՛ար. Թ. 32։ Ղ.ուկ. Թ. 46։ իբ. 24։
բ Սաղ. ՃԼա. 2։ ԳԼ. ԺԹ. 14։ Մար. Ժ.
գ ԺԸ. 14։ Մար. Թ. 33։ Ղ.ուկ. ժ. 21։
դ ԳԼ. Ժ. 16։ ա Կոր. Ժգ. 20։ ա Պետ. Բ. 2։
ե ԳԼ. ի. 27։ իգ. 11։ զ ԳԼ. Ժ. 42։ Ղ.ուկ. Թ. 48։
է Մար. Թ. 41։ Ղ.ուկ. ԺԷ. 1, 2։

7 Վա՛յ աշխարհին՝ գայթակղութիւններու
պատճառաւ. Վասն զի հարկ է որ գայթակ-
ղութիւնները գան, բայց Վա՛յ ան մարդուն
որուն ձեռքովը գայթակղութիւնը կու գայ։
8 Եւ Որ Թէ որ քու ձեռքդ կամ ոտքդ քեզ
կը գայթակղեցընէ, կտրէ անիկա ու քեզմէ
ձգէ. աղէկ է քեզի կաղ կամ պակասաւոր
մտնել կեանքը, քան Թէ երկու ձեռք կամ
երկու ոտք ունենալ ու յաւիտենական կրակին
9 մէջը ձգուիլ։ Եւ Թէ որ աչքդ քեզ կը գայ-
թակղեցընէ, հանէ անիկա և քեզմէ ձգէ.
աղէկ է քեզի մէկ աչքով կեանքը մտնել, քան
Թէ երկու աչք ունենալ ու կրակին գեհենաը
ձգուիլ։

10 Զգուշ կեցէք որ չանարգէք սա պզտիկնե-
րէն մէկը. քանզի կ՚ըսեմ ձեզի որ երկնից մէջ
հրեշտակները միշտ Իմ Հօրս տեսնեն Իմ
11 Հօրս երեսը որ երկինքն է։ Ինչու որ Որ-
12 դին մարդոյ կեաս կորսուածը փրկելու։ Ի՞նչ-
պէս կ՚երեւնայ ձեզի. Թէ որ մարդ մը հարիւր
ոչխար ունենայ, և անոնց մէկը մոլորի, իննը-
սունինը՝ Ո՞ւրը լեռները չէ՞ձգեր, ու եր-
13 թար մոլորածը փնտռելու։ Եւ Թէ որ գտնէ-
լու ըլլայ զանիկա, ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի որ
աւելի ուրախ կ՚ըլլայ անոր վրայ, քան Թէ
14 իննսունուհինգին որ մոլորած չեն։ Ասանկ ալ
ձեր երկնաւոր Հայրը չկամիր որ սա պզտիկ-
ներէն մէկը կորսուի։

15 Է՛թէ որ քու եղբայրդ քեզի դէմ մեղանչէ,

ա Ղ.ուկ. ԺԸ. 1։ Կոր. Ժա. 19։
բ ԳԼ. իզ. 21։
գ ԳԼ. Ե. 29, 30։ Մար. Թ. 42, 44։
դ Յաղ. ՃԼա. 2։ ԳԼ. ԺԹ. 14։ Մար. Ժ.
ե ԺԹ. 1։ ա Կոր. Ժգ. 19։ ԳԼ. Ե. 29։
զ ԳԼ. ի. 27։ իգ. 11։ է ԳԼ. Ժ. 42։ Ղ.ուկ. Թ. 48։
ը Մար. Թ. 42։ Ղ.ուկ. ԺԹ. 2։ թ Յայտ. ԼԲ. 7։ Զաք. Ժգ. 7։ Ա՛ար. Թ. 41։ Ղ.ուկ. ԺԷ. 1։
ժ Ա՛ար. Թ. 43։ Ղ.ուկ. Թ. 45։ ի Ա՛ար. Թ. 47։ Ղ.ուկ. Ժ. 4։ լ Ա՛նտ. ՃԸ՝ձգէր. ու ելեանները
խ Ղ.ե. ԺԹ. 17։ Ղ.ուկ. Ժ. 3։

դնեա յանդիմանէ անիկա՝ երբոր դուն և ան միասին ես ի ճանապարհի. ի՛ր որ քեզի մատիկ ընէ, ‘չհաշ-
16 տար զու՛ր եղայդիդ։ Հապա թէ որ մատիկ չընէ, նէ ե՛րթ, զու հետդ մէկ ու՛րիշ մը կամ երկու-
17 ա՛լ առ, որ ‘ի բերան կամ երեք վկայութիւն բեր-
նէ ամէն բան հաստատուի։ Եւ թէ որ անոնց ալ մատիկ չընէ, եկեղեցիին բսէ. իսկ թէ որ
եկեղեցիին ալ մատիկ չընէ, հեթանոսի ու մա-
քսաւորի պէս թող ըլլայ քեզի։
18 Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, ‘Ի երկրի վրայ ինչ որ կապէ՛ք, երկինքը ևս կապուած պիտի ըլ-
լայ. ու երկրի վրայ ինչ որ արձակէ՛ք, երկ-
19 նից ևս արձակուած պիտի ըլլայ։ Դարձեալ կ՚ըսեմ ձեզի, թէ որ ձեզմէ երկու հոգի երկ-
րի վրայ միաբանին՝ ամէն ինչ բանի համար որ խնդրեն, ‘պիտի ըլլայ անոնց իմ Հօրմէ՚ս
20 որ երկինքն է։ Քանզի ուր որ երկու կամ երեք հոգի ժողովուած ըլլան իմ անունովս,
հոն եմ ես անոնց մէջը։
21 Անտոնը Պետրոս մօտեցաւ անոր ու ը-
սաւ, ՏԷր, քանի՞ անգամ թէ որ եղբայրս ին-
ձի դէմ մեղանչէ՝ ներեմ անոր. ‘մինչև եօթը
22 անգամ։ Յիսուս անոր բսաւ, Քեզի չեմ ըսեր թէ մինչև եօթը անգամ, ‘հապա մինչև եօ-
23 թանասունն անգամ եօթը։ Ասոր համար երկ-
նից թագաւորութիւնը կը նմանի թագաւորի մը, որ իր ծառաներէն հաշիւ առնել ուզեց։
24 Ու երբոր սկսաւ առնել, տասը հազար տա-

ե Ցակ. ե. 20։ ա Պետ. գ. 1։
ը Ը Օր. ժե. 6։ ժԹ. 15։ Ցովհ. ը. 17։ բ Կոր. ժգ. 1։ Եբր. ժ. 28։
զ Հռոմ. ժգ. 17։
է ա Կոր. ե. 9։ Թես. գ. 6։ 14։ բ Ցովհ. 10։
ը ԳԼ. ժշ. 19։ Ցովհ. ե. 23։ ա Կոր. ե. 4։
թ ԳԼ. ե. 24։
ժ ա Ցովհ. գ. 22։ ե. 14։
ի Ղուկ. ժե. 4։
ժա ԳԼ. զ. 14։ Մատ. ժա. 25։ Կող. գ. 13։

25 զանգի պատասան մը ընտուեցաւ իրեն։ Բայց անիկա վճարելու կարողութիւն չունենալով,
իր տէրը հրամայեց ըրաւ ‘որ անիկա և անոր կինը ու որդիները եւ անոր բոլոր ունեցածը
26 ծախուի, ու ‘պարտքը վճարուի։ Իսկ ծառան անոր առջեւը իյնալով երկրպագութիւն կ՚ը-
նէր ու կ՚ըսէր, Տէր, համբերէ ինծի և ամէնը
27 քեզի կը վճարեմ։ Եւ ան ծառային տէրը վրան խղճալով արձակեց զանիկա, ու պարտ-
28 քը ‘ներեց անոր։ Եւ նոյն ծառան երբ, իր ծառայակիցներէն մէկը գտաւ որ իրեն հա-
րիւր դահեկան պարտք ունէր, ու զանիկա բռնելով կը խեղդէր ու կ՚ըսէր, վճարէ ինծի
29 ունեցած պարտքդ։ Ուստի անոր ծառայա-
կիցը անոր ոտքը ինկաւ, կ՚աղաչէր անոր ու կ՚ըսէր, Համբերէ ինծի ու ‘քեզի կը վճարեմ։
30 Եւ ինքը չէր ուզեր, հապա գնաց բանտը դրաւ զանիկա, մինչև որ պարտքը վճարէ։
31 Երբոր իր ծառայակիցները տեսան եղած բա-
ները՝ խիստ տրտմեցան, ու եկան իրենց տի-
32 րոջը հասկըցուցին բոլոր եղածը։ Անտունը անոր տէրը կանչեց զանիկա ու ըսաւ անոր,
Չար ծառայ, ան բոլոր պարտքը ես քեզի
33 ‘նոր չէ՞ր քեզի ալ զու ծառայակիցդ ողոր-
34 միլ, ‘ինչպէս որ ես քեզի ողորմեցայ։ Եւ անոր տէրը բարկանալով դահիճներուն մատնեց
զանիկա, մինչև որ բոլոր պարտքը վճարէ։
35 Ա՛սանկ ալ իմ երկնաւոր Հայրս պիտի ընէ ձեզի, թէ որ ձեր սրտերէն չէ՛ք ներեր ամէն
մէկդ իր եղբօրը իրենց յանցանքները։

ի զ Թագ. գ. 1։ Դնեմ. ե. 8։
ժա Ո՛նդ ամէնը քեզի
ժբ Ա՛ռակ. խա. 13։ ԳԼ. զ. 12։ Մատ. ժա. 26։ Ցակ. բ.
ժգ —

ԳԼ· ԺԹ·

2 Գլխաւոռ կը բժշկի հիւանդները· 3 պատասխան կու տայ կընդիկ աքձակիչաց վրայով փարիսեցւոց երած Տարցմանքին· 13 մանր ապրանքները կ'ընդունի· 16 կը սորվեցնէ պատուիրեն Թէ ինչպես կրնայ առանձ յաւիտենական կեանքը· 20 և Թէ ինչ ընելու է որ կատարեալ ըլլայ· 23 իր աշակերտներուն կ'ըսէ Թէ ինչպես դժուար է Տարատասին Աստուծոյ Թագաւորութիւնը մտնել· 27 և վարձք կը խոստանայ անոնց՝ որ իր եաւէն երթալու համար ար և իցէ բան կը Թողուն։

1 Ու եղաւ որ երբ Յիսուս ՚ատ խօսքերը լմընցուց, Գալիլեացիէն երաւ ու եկաւ Հրէաստանի սահմանները Յորդանանու անկի կողմը։
2 ՚Եւ անոր հետեւեցան շատ ժողովուրդներ դացին, ու հոն բժշկեց զանոնք։
3 Եւ փարիսեցիները անոր մօտենալով՝ զանիկա կը փորձէին՝ ու կ'ըսէին Թէ Արժա՞ն է որ մարդ մը իր կինիկը արձակէ ամէն պատճառի համար։ 4 Անիկա ալ պատասխան առաւ ու անոնց ըսաւ, Չէ՞ք կարդացեր ՚Թէ ան որ սկիզբէն ստեղծեց, արու և էգ ստեղծեց զանոնք՝ 5 ՚ևն ըսաւ, ՚Ասոր համար մարդ իր Հայրը ու մայրը պիտի ձգէ և իր կինակը պիտի յարի, ու ՚երկուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան։ 6 Ուստի ալ երկուք չեն, հապա մէկ մարմին. ուրեմն ան որ Աստուած միաւորեց՝ մարդ Թող 7 չհատէ։ Ըսին իրեն, ՚Հապա Մովսէս ինչո՞ւ պատուիրեց արձակման Թուղթ տալ և արձակել։ 8 Ըսաւ անոնց, Մովսէս ձեր սրտերուն կարծրութեանը համար ձեզի հրաման տուաւ կինիներնիդ արձակել, բայց սկիզբէն անանկ չեղաւ։ 9 ՚Եսկայն ձեզի կ'ըսեմ, Ով որ առանց

ա Մար· ժ· 1։ Ցովն· ժ· 40։
բ ԳԼ· ժբ· 15։
գ Ծն· ա· 27։ ե· 2։ Մաղ· բ· 15։
դ Ծն· բ· 24։ Մար· ժ· 5—9։ Եփես· ե· 31։
ե առաք· ղ· 16։ ե· 2։ ղ Բ Օր· իգ· 1։ ԳԼ· ե· 31։
զ ԳԼ· ե· 32։ Մար· ժ· 11։ Ղաւկ· ժբ· 18։ ա կոր· է· 10, 11։
է Ա՚առք· իա· 19։
ը ա կոր· է· 2, 7, 8· 17։
թ ա կոր· է· 32, 34։ Թ· 5, 15։
ժ Մար· ժ· 13։ Ղաւկ· ժբ· 15։
ի Ղաւկ· ժ· 25։
ժա Եբ· ի· 13։ բ Օր· ե· 17։
ժբ· 18։

պատճառի իր կինիկը արձակէ և ուրիշ մը առնէ, շնութիւն կ'ընէ· և ով որ 10 արձակուածը առնէ՝ շնութիւն կ'ընէ։ Իր աշակերտները ըսին իրեն, ՚Թէ որ առանձի բան կայ էրկան ու կնկան միջտեղը՝ չմեռնանալը 11 ապէկ է։ Եւ ինքը անոնց ըսաւ, ՚Ամէն ասանկ չեն առ բանին, հապա անոնք որոնց 12 տրուած է։ Ինչու որ կան նեբրքինիներ՝ որ էրէսի մօրը որովայնէն անանկ ծնան, և կան նեբրքինիներ՝ որ մարդոցմէ նեբրքինի եղան, և կան նեբրքինիներ՝ որ ինքզինքնին նեբրքինի ըրին երկնից Թագաւորութեանը համար։ Ով որ կրնայ տանիլ՝ Թող տանի։
13 ՚Աչառներ մանր տղաք բերաւեցան իրեն, որ անոնց վրայ ձեռք դնէ և աղօթք ընէ, ու աշակերտները կը յանդիմանէին զանոնք։ 14 Բայց Յիսուս ըսաւ, Թող առէք առ մանր տղոցը, և մի արգիլէք առանք գալէն իմ, ինչու որ Երկնից Թագաւորութիւնը առանց նմանց է։ Եւ անոնց վրայ ձեռք դնելէն ետև դացաւ անկէ։
16 ՚Եւ ահա մէկը մօտենալով՝ ըսաւ անոր, Բարի ՚վարդապետ, ինչ բարի ընէ դործեմ, 17 որ յաւիտենական կեանքը ընդունիմ։ Եւ անիկա ըսաւ անոր, Ինչո՞ւ ինձ բարի կ'անուանես. մէկէն չի զատ բարի չկայ, ՚ե՝ Աստուած. հապա Թէ որ կ'ուզես կեանքը մտնել, պահէ զ պատուիրանքները պահէ։ Ըսաւ անոր, Որո՞նք. և Յիսուս ըսաւ, Ասոնք. ՚Պատառ Թիւն մի ընար, Շնութիւն մի ընար, Դողութիւն մի

ե Ա՚առք· իա· 19։
ը Մար· ժ· 13։ Ղաւկ· ժբ· 15։
թ Ղաւկ· ժ· 25։
ժ ԳԼ· ժբ· 3։
ի Մար· ժ· 17։ Ղաւկ· ժը· 18։
ժա Եբ· ի· 13։ բ Օր· ե· 17։

19 ընէր, Յուսա վկայութիւն մի ընէր, Հրեա հայ-
ըզդ ու մայրդ պատուէ, և Հրեա ընկերդ քո
20 անձիդ պէս սիրես։ Պատանին ըսաւ անոր,
Ասոնք ամէնը մանկութենէս ի վեր պահեր
21 եմ. ալ ի՞նչ բանով պակաս եմ։ Ըսաւ անոր
Յիսուս, Թէ որ կ՚ուզես կատարեալ ըլալ,
դիմա ունեցածդ ծախէ և տուր աղքատնե-
րուն, ու երկինքը գանձ պիտի ունենաս, և
22 եկուր իմ հետևէս։ Երբոր պատանին ասոր խօս-
քը լսեց՝ տրտմած դնաց, ինչու որ շատ ըս-
տացուածք ունէր։
23 Եւ Յիսուս ըսաւ աշակերտներուն, Ճշմա-
րիտ կ՚ըսեմ ձեզի որ հարուստը դժուարաւ
24 պիտի մտնէ երկնից թագաւորութիւնը։ Դար-
ձեալ կ՚ըսեմ ձեզի, Դիւրին է որ *ուղտը ա-
սղնի ծակէն անցնի, քան թէ հարուստը Ա-
25 տուծոյ թագաւորութիւնը մտնէ։ Աշակերտ-
ները երբոր լսեցին չատ զարմացան ու ըսին,
26 Ուրեմն ո՞վ կրնայ փրկուիլ։ Յիսուս անոնց
նայելով ըսաւ, Մարդոյ կողմանէ ան-
կարելի է, բայց Աստուծոյ կողմանէ ամէն
բան կարելի է։
27 Անսաունը Պետրոս պատասխան տուաւ ու
ըսաւ անոր, Ահա մենք ամէն բան թողու-
ցինք և քու հետևդ եկանք. ուստի մեզի
28 ի՞նչ պիտի ըլլայ։ Ըսաւ անոնց Յիսուս, Ճըշ-
մարիտ կ՚ըսեմ ձեզի Թէ դուք որ իմ հետևէս
եկաք, †վերանգամ գալուստին՝՝ երբոր Որ-

4 Գլ. ԺԸ. 4։
5 Դ. Ե. ԺԹ. 18։ Գլ. Ի. 39։ Հռոմ. Ժգ. 9։ Գաղ. Ե. 14։ Յակ. Բ. 8։
7 Գլ. Ջ. 20։ Ղուկ. ԺԸ. 33։ Ժգ. 9։ Գործ. Բ. 45։ Գ.
34։ 35։ ա Տիմ. Գ. 18։ 19։
8 Գլ. Ժգ. 22։ Մարկ. Ժ. 24։ ա Կոր. ա. 26։ ա Տիմ. Գ. 9։ 10։
* Յունաց պատանը
§ Դն. ԺԸ. 14։ Յոբ. Ի. 2։ Երեմ. Լը.
17։ Ջաք. Ը. 6։ Ղուկ. ա. 37։ ԺԸ. 27։
9 Մարկ. Ժ. 28։ Ղուկ. Ժը. 28։
10 ը Օր. Լգ. 9։ Գլ. գ. 20։ Ղուկ. Ե. 11։
† Յունաց վերստին ծնը
նդնգ նանը ինչ

գին մարդոյ իր փառաց աթոռը նստի, դուք
ալ տասներկու աթոռներու վրայ պիտի նըս-
տիք՝ Իսրայէլի տասներկու ցեղերը դատելու։
29 Եւ ով որ թողուց տուներ, կամ եղբայրներ,
կամ քոյրեր, կամ հայր, կամ մայր, կամ կին,
կամ որդիներ, կամ արտեր՝ իմ անուանս հա-
մար, հարիւրապատիկ պիտի առնէ, և յաւի-
30 տենական կեանք պիտի ժառանգէ։ Բայց
շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին, և յե-
տիններ՝ առաջին։

ԳԼ. Ի

1 Քրիստոս այդիի բանուորներու առակով կը ցուցնէ Թէ Աս-
տուած քնաւ մէկ մարդու մը պարտական չէ. 17 իր չարչա-
րանքը կը նախագուշակէ. 20 Զեբեդեան որդւոցը մօրը պա-
տասխան տալով՝ կը սորվեցնէ իր աշակերտներուն խոնարհ
ըլալ. 30 ու երկու կոյրերու աչքերը կը բանայ։

1 Քանզի երկնից թագաւորութիւնը տանու-
տէր մարդու մը նման է, որ առաւօտուն կա-
նուխ ելաւ՝ իր այգիին համար բանուորներ
2 բռնելու։ Եւ բանուորներուն հետ օրը մէկ
դահեկանի մը խօսք կապեց, ու զանոնք իրը-
3 կնց իր այգին։ Եւ ժամը երեքին առեւտրը
ելաւ՝ ուրիշները տեսաւ, որ չուկային մէջ պա-
4 րապ կայներ էին. Ու բսաւ անոնց, Դուք ալ
դացէք իմ այգիս, և ինչ որ արժան է կու
5 տամ ձեզի։ Անոնք ալ գացին. ու նորէն ժա-
մը վեցին և ժամը իննին տասներկուն ելաւ՝ ա-
6 նոնկ ըրաւ։ Եւ ժամը տասնմէկին տասն-
ները ելաւ, ուրիշները գտաւ՝ որ պարապ

2 Գլ. ի. 21։ Ղուկ. իբ. 28։ 29։ 30։ ա Կոր. Ջ. 2։ 3։ Յայտ. Բ. 26։
ա Մար. ժ. 29։ 30։ Ղուկ. ԺԸ. 29։ 30։
4 Գլ. ի. 16։ իա. 31։ 32։ Մար. ժ.
31։ Ղուկ. ԺԸ. 30։

կայներ էին, ու անոնց բաւ, ինչո՞ւ հոս բո-
7 լոր օրը պարապ կայներ էք։ Ըսին իրեն,
Մեզի հասոր որ մէկը մեզ վարձքով չբռնեց.
բաւ անոնց, Դուք ալ այդին գացէք, ու
8 ինչ որ արժան է՝ պիտի առնէք։ Եւ իրիկուն
որ եղաւ, այդ հին տէրը իր անտեսին բաւ,
Բանուորները կանչէ, և անոնց վարձքը տուր՝
9 նախ վերջինէրէն սկսելով մինչև առջիններըը։ Ու
երբոր եկան անոնք որ ժամը տասնուհինգին էր-
10 ին էր, մէկական դահեկան առին. Եւ առջիններըը
դալով կը կարծէին որ աւելի պիտի առնեն,
11 ու անոնք ալ առին մէկական դահեկան։ Երբոր
առին՝ տանը տիրոջը դէմ տրտունջ կ՚ընէին ու
12 կ՚ըսէին Թէ Այս ետքինները մէկ ժամիկը գործե-
ցին, և անոնք հաւասար ըրիր մեզի, որ օրուան
ծանրութիւնը ու տաքութիւնը քաշեցինք։
13 Անոնց պատասխան տուաւ անոնցմէ մէկուն
ու բաւ, Բնկեր, ես քեզ չեմ զրկեր. չէ՞ որ
դուն իմ հետս մէկ դահեկանի մը խօսք կա-
14 պեցիր. Առ քուկդ ու դնա. կ՚ուզեմ որ ես
15 ետքինին քեզի տուածիս պէս տամ։ Թէ չեմ
իշխանութիւն չունի՞մ իմ բաներուս վրայ՝
ինչ որ ուզեմ ընելու. կամ թէ չքնաղ աչքդ
16 չարի է՝ որ ես բարեբար եմ։ Նախկին յետին-
ները առաջին պիտի ըլլան, և առաջիններըը
յետին. Վասնզու որ կանչուածները շատ են,
բայց ընտրուածները քիչ։
17 Ու երբոր Յիսուս Երուսաղէմ կ՚երթար,
ճամբան տասնեքիւրը աշակերտները հեռը
18 առաւ առանձին, ու բաւ անոնց, Ահա
Երուսաղէմ կ՚երթանք, և Որդին մարդոյ պիտի

= Հռոմ. ը. 21։ ք Բ Օր. ժե. 9։ Ա-
ռակ. իգ. 6։ Գէ. ջ. 23։ | ֆ Գէ. ժթ. 30։ ք Գէ. իբ. 14։ ֆ Մարթ. ժ. 32։ Ղուկ. ժը. 31։ Յովհ. ժբ. 12։ ղ Գէ. ժջ. 21։

մատնուի քահանայապետներուն ու դպիրնե-
րուն, և դատիկա մահուան պիտի դատապար-
19 տեն, Եւ զանիկա հեթանոսներուն պիտի
մատնեն՝ ծաղր ընելու ու ծեծելու և խաչը
հանելու. ու երրորդ օրը յարութիւն պիտի
առնէ։
20 Ա՚նատնը Զեբեդէոսին որդւոցը մայրը իր
որդւոցը հետ եկաւ անոր, երկրպագութիւն
21 կ՚ընէր ու բան մը կը խնդրէր անկէ։ Ան ալ
բաւ անոր, Ի՞նչ կ՚ուզես։ Բաւ անոր, Ըսէ
որ աս իմ երկու որդիքս Ձմէկը աջ կողմդ և
միւսը ձախ կողմդ նստին քու Թագաւորու-
22 թեանդ մէջ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու
բաւ, Չէք գիտեր ինչ կը խնդրէք. կրնա՞ք
խմել ան գաւաթը՝ որ ես պիտի խմեմ, կամ
ան մկրտութիւնովը մկրտուիլ՝ որ ես պիտի
23 մկրտուիմ. Ըսին իրեն, Կրնանք. Եւ բաւ
անոնց, Իմ գաւաթս պիտի խմէք, և ան
մկրտութիւնովը որ ես մկրտուելու եմ՝ պի-
տի մկրտուիք. բայց իմ աջ կողմս ու ձախ
կողմս նստիլը՝ իմս չէ տալը, հապա որոնց
24 որ պատրաստուած է իմ Հօրմէս։ Ու երբոր
տասը աշակերտները լսեցին՝ ան երկու եղ-
25 բայրներուն նեղացան։ Իսկ Յիսուս իրեն կան-
չեց զանոնք ու բաւ, Գիտէք որ ազգաց իշ-
խանները կը տիրեն անոնց, և մեծամեծները
26 կ՚իշխեն անոնց. Բայց ձեր մէջը հանանկ պի-
տի չըլլայ, հապա ձեզմէ ով որ մեծ ըլլալ

ը Գէ. իժ. 2։ Մարթ. ժե. 1. 16։ Ղուկ. իգ. 1։ Յովհ. ժբ. 23, և 25։ Գործ. գ. 13։ | թ Մարթ. ժ. 35։ ժ Գէ. գ. 21։ ի Գէ. ժթ. 23։ | ժա Գէ. իգ. 39. 42։ Մարթ. ժգ. 36։ Ղուկ. իբ. 42։ Յովհ. ժբ. 11։ լ Ղուկ. ժբ. 50։ խ Գործ. ժբ. 9։ Հբ. Հռոմ. ը. 17։ ծ Կործ. ա. 7։ Յայտ. ա. 9։ | ծ Գէ. իժ. 34։ կ Մարթ. ժ. 41։ Ղուկ. իբ. 24. 25։ հ ա Պետ. ե. 3։ ձ Գէ. իգ. 11։ Մարթ. Ժ. 34։ ժ. 43։

կ՚ուզէ, թող անիկա ձեր սպասաւորը ըլլայ։
27 Եւ ձեզմէ ով որ առաջին ըլլալ կ՚ուզէ՝ թող
28 անիկա ձեր ծառան ըլլայ։ Ինչպէս Որդին
մարդոյ չեկաւ սպասաւորութիւն ընդունելու,
հապա սպասաւորութիւն ընելու և Իր կեան-
քը հաւատքին համար փրկանք տալու։
29 Եւ երբոր անոնք Երիքովէն ելան, մեծ
30 բազմութիւն անոր ետևէն գնաց։ Եւ ահա
ճամբուն քովը երկու կոյր նստած էին. երբ-
որ լսեցին թէ Յիսուս կ՚անցնի, աղաղակե-
ցին ու ըսին, Ողորմէ մեզի, Տէր՝ Որդի Դաւ-
31 թի։ Եւ բազմութիւնը կը յանդիմանէր զա-
նոնք որ լռեն, բայց անոնք՝ ալ աւելի կ՚ա-
ղաղակէին ու կ՚ըսէին, Ողորմէ մեզի, Տէր՝
32 Որդի Դաւթի։ Եւ Յիսուս կանգ առնելով
կանչեց զանոնք ու ըսաւ, Ի՞նչ կ՚ուզէք որ
33 ձեզի ընեմ։ Ըսին անոր, Տէր, որ աչքերնիս
34 բացուին։ Եւ Յիսուս խղճալով՝ անոնց աչքե-
րուն դպաւ, և չուտ մը անոնց աչքերը բա-
ցուեցան, ու անոր ետևէն գացին։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Եւ երբոր երուսաղէմին մօտեցան ու Եկան

ԳԼ. ԺԸ. 4։
ՅՀՂ. ԺԳ. 4։
Փիլ. Բ. 7։
Ղ.ՈՒԿ. ԻԲ. 27։
ՅՀՂ. ԺԳ. 14։
Ես. ՆԳ. 10, 11։
Դան. Թ. 24, 26։
ՅՀՂ. Ժ. 51։
32։ ա ՏԻՄ. Բ. 6։
Տիտ. Բ. 14։ ա
ԳԼուխ. ա. 10։
ԳԼ. ԻԳ. 28։ Հռոմ.
Ը. 15, 19։ ԵՐԲ.
Թ. 28։
ՄԱՐ. Ժ. 46։ Ղ.ՈՒԿ.
ԺԸ. 35։
ԳԼ. Թ. 27։

Բեթփագէ դէպ ի Ձիթենեաց լեռը, անոնք
նը Յիսուս էր աշակերտներէն երկուքը խրը-
2 կեց. Եւ ըսաւ անոնց, Գացէք ատ ձեր դի-
մացի գեղը, և չուտ մը պիտի գտնէք կա-
պած էշ մը ու անոր հետ աւանակ մը. արձը-
3 կեցէք ատ ու բերէք ինծի. Եւ թէ որ մէկը
ձեզի բան մը ըսէ, ըսէք թէ Տէրոջը պէտք
4 են. և չուտ մը անոնք պիտի խրկէ։ Ա-
մէն բաները եղաւ, որ կատարուին մարգարէին
5 խօսքը որ կ՚ըսէ, Ըսէք Սիօնի աղջիկանը,
Ահա քու թագաւորդ քեզի կու գայ, հեզ
ու իշու վրայ հեծած՝ և իշու ձագի՝ աւանա-
6 կի վրայ։ Աշակերտները գացին, և ինտոր
7 որ Յիսուս իրենց պատուիրեր էր՝ ըրին. Ու
բերին էշը և աւանակը, և հանոց վրայ իրենց
հանդերձները դրին, ու նստաւ անոնց
8 վրայ։ Եւ ժողովուրդին չատերը իրենց հան-
դերձները ճամբուն վրայ փռեցին, և ուրիշ-
ները ծառերէն ճիւղեր կը կտրէին ու ճամբուն
9 վրայ կը տարածէին։ Եւ ժողովուրդները որ
առջևէն ու ետևէն կ՚երթային՝ կ՚աղաղակէին
ու կ՚ըսէին, Ովսաննա Որդւոյ Դաւթի, օրհ-
նեալ էան որ Տէրոջը անունովը կու գայ.
Ովսաննա ի բարձունս։
10 Եւ երբոր անիկա Երուսաղէմ մտաւ, բոլոր
11 քաղաքը շարժեցաւ ու ըսաւ, Ո՞վ է սա։ Եւ
ժողովուրդները ըսին, Անիկա Յիսուս Նազա-
րէթին է՝ Գալիլեայի Նազարէթէն։
12 Եւ Յիսուս Աստուծոյ տաճարը մտաւ, ու

Ձաք. Ժգ. 4։
Ես. կբ. 11։ Ձաք.
Թ. 9։ ՅՀՂ. Ժբ.
13։
ՄԱՐ. Ժ. 4։
Թ ԹԱԳ. Բ. 13։
Ո ՈՒՇԱԴ ՆԱՄԱԳԱՑԻՆ
Տես Ղ.Ե. ԻԳ. 40։
ՅՀՂ. ԺԳ. 13։
Սաղ. ՃՀԺ. 25։
Սաղ. ՃՀԲ. 26։
ԳԼ. ԻԳ. 38։
ՄԱՐ. Ժ. 15։
Ղ.ՈՒԿ. ԺԹ. 45։
ՅՀՂ. Բ. 13, 15։
ԳԼ. Բ. 25։ Ղ.ՈՒԿ.
Ե. 16։ ՅՀՂ. Ջ.
14, Ե. 40։ Թ. 17։
ՄԱՐ. Ժ. 11։
Ղ.ՈՒԿ. ԺԹ. 45։
ՅՀՂ. Բ. 15։

դուբս հանել ամէն անօք որ առաջրին մէջ
կը ծախէին ու կը դնէին, և առակ փոխողնե-
րուն սեղանները ու աղաւնի ծախողներուն
13 աթոռները կործանեց։ Եւ ըսաւ անոնց, Գը-
րուած է Թէ Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի
կոչուի, *բայց դուք աւազակներու
այր ըրիք։
14 Եւ տաճարին մէջ կոյրեր ու կաղեր եկան
15 իրեն, և բժշկեց զանոնք։ Երբոր քահանա-
յապետները ու դպիրները տեսան զարմանք
հրաշքները, և տղաքը որ տաճարին մէջ կ'ա-
ղաղակէին ու կ'ըսէին, Ովսաննա Որդւոյ Դաւ-
16 Թի, բարկացան։ Ու ըսին անոր, Կը լսե՞ս
ինչ կ'ըսեն տոնք։ և Յիսուս ըսաւ անոնց,
Այո։ Բնաւ չե՞ք կարդացեր, Թէ Բերանէց
ու կաթնկերը ազայոյ ըրիր դովութիւն կա-
տարեցիր։
17 Եւ թողուց անոնք՝ քաղաքէն դուրս հրե-
թանիա երաւ, ու գիշերը հոն կեցաւ։
18 Եւ առաւօտուն երբոր քաղաքը կը դառնար՝
19 անօթեցաւ։ Ու ճամբուն վրայ թզենի մը
տեսնելով՝ քովը գնաց, և անոր վրայ տերև-
ներէն չի գտաւ մը չդտաւ։ ու ըսաւ անոր,
Ալիկ եւս քեզմէ պտուղ չըլլայ յաւիտեան։
20 և իսկոյն թզենին չորցաւ։ Եւ աշակերտները
երբոր տեսան՝ զարմացան ու ըսին Թէ ինչպէս
21 թզենին չուտ մը չորցաւ։ Յիսուս պատասխան
առաւ ու ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի, *Թէ որ հաւատք ունենաք ու չկեր-
մլաք, չի Թէ միայն այս թզենիին եղածը պի-

ե Բ Օր. ժգ. 25։
Ի Ես. նգ. 7։
ժ Երեմ. է. 11։ Մար. ժա. 17։ Ղուկ. ժթ. 46։
ա Մատ. ը. 2։
բ Մար. ժա. 11։ Յովհ. ժ. 18։
գ Մար. ժա. 12։
դ Մար. ժա. 13։
ե Մար. ժա. 20։
զ Գլ. ժէ. 19։ Ղուկ. ժէ. 6։
է Յակ. ա. 6։

պի ընէք, Հասպա նաև Թէ որ այս լեռանը
22 ըսէք, ելիր ու ծովը ինկիր, պիտի ըլլայ։ Եւ
ամէն ինչ որ աղօթքի մէջ հաւատքով կը
խնդրէք, պիտի առնէք։
23 Ու երբոր անոնք տաճարը եկան, քահա-
նայապետները և ժողովուրդին ծերերը անոր
մօտեցան՝ երբոր կը սորվեցնէր, ու ըսին,
Ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ընես այս բաները, և
24 ո՞վ տուաւ քեզի այս իշխանութիւնը։ Պա-
տասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Ես
ալ ձեզի բան մը կ'արդրնեմ, որ եթէ անիկա
ինծի ըսէք, Ես ալ ձեզի պիտի ըսեմ Թէ ինչ
25 իշխանութիւնով կ'ընեմ այս բաները։ Յով-
հաննէսին մկրտութիւնը ուսկից էր, երկին-
քէ՞ն Թէ մարդոցմէ։ և անոնք միջերնին կը
26 խորհէին ու կ'ըսէին, Թէ որ ըսենք՝ Երկին-
քէն, մեզի պիտի ըսէ Թէ Ինչո՞ւ չհա-
ւատացիք անոր։ Եւ Թէ որ ըսենք՝ Մարդոց-
մէ, ժողովուրդէն կը վախնանք, ընդու որ
Յովհան ալ Յիսուսին մարգարէ կ'ընդ-
27 դունին։ Եւ պատասխան տալով Յիսուսին՝
ըսին, Չգիտենք դիտեր։ և ինքը ըսաւ անոնց,
Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր Թէ ինչ իշխանութիւնով
կ'ընեմ այս բաները։
28 Բայց ի՞նչպէս կ'երեւնայ ձեզի։ Մէկ մարդ
մը երկու որդի ունէր, ու դնաց առջինին ը-
սաւ, Որդեակ, դնա այսօր այգիս մէջ գոր-
29 ծէ։ Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
Չեմ ուզեր երթալ, բայց ետքը զղջացաւ ու
30 դնաց։ Միւսին ալ դնաց և անանկ ըսաւ։ Անի-

ը Ա Կոր. ժգ. 2։
ա Գլ. ե. 7։ Մար. ժա. 21։ Ղուկ. ժա. 9։ Յակ. ե.
16։ ո Յակ. գ. 22։ ե. 14։
ռ Մար. ժա. 27։ Ղուկ. ե. 1։
ս Եմ. ժ. 27։
տ Գլ. ժգ. 5։ Մար. զ. 20։ Ղուկ. ի. 6։

կա պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ի՛նչ թամ,
31 ասէր · և չգնաց · Հիմա ան Իրկուքէն որը էր
Հօրը կամքը կատարեց · ըսին անոր , Առջինը ·
Ցիսուս ըսաւ անոնց , Ճշմարիտ կ՛ըսեմ ձեզի որ մաքսաւորնե՛րը ու պոռնիկնե՛րը ձեզմէ առաջ կը մտնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը ·
32 Ինչու որ Յովհաննէս արդարութեան ճամբայով եկաւ ձեզի , և դուք անոր չհաւատացիք · Բայց մաքսաւորները ու պոռնիկները անոր հաւատացին · և դուք տեսաք ու ետքը չզղջացիք անոր հաւատալու ·

33 Ուրիշ առակ մըն ալ լսեցէք · Մէկ տանուտէր մարդ մը կար՝ Որ այգի մը տնկեց ու ցանգով պատեց զանիկա , և անոր մէջը հնձան փորեց ու աշտարակ չինեց , և զանիկա մշակներու յանձնեց , ու ինքը օտար երկիր
34 մը գնաց · Երբոր պատուղի ժամանակը մօտեցաւ , իր ծառաները մշակներուն խրկեց , որ
35 անոր պատուղները առնեն · Եւ մշակները առնոր ծառաները բռնեցին , մէկը ծեծեցին , միւսը սպաննեցին , մէկ ուրիշը քարկոծեցին ·
36 Նորէն ուրիշ ծառաներ խրկեց առջիններէն շատ , և անոնց ալ անանկ ըրին · վերջը իր որդին խրկեց անոնց՝ ըսելով , Գո՛ւն անհան իմ
38 որդիս · Բայց մշակները երբոր տեսան որդին՝ իրարու ըսին , Ա՛յսիկա է ժառանգը · Եկէ՛ք զանիկա սպաննենք ու անոր ժառանգութիւնը

2 Ղուկ · է · 29 · 30 ·	▼ ԳԼ · իե · 14 · 15 ·	37 ·
▬ ԳԼ · գ · 1 · և ա ·	⁋ Երգ · ը · 11 · 12 ·	▬ Սաղ · ը · 8 · Երե ·
▬ Ղուկ · գ · 12 · 13 ·	⁋ ը Մն · իգ · 21 · ԼՂ ·	ա · 2 ·
⅓ Սաղ · ձ · 9 · Երգ ·	16 · Ղեեմ · Ճ · 26 ·	⅓ Սաղ · ը · 2 · ԳԼ ·
ը · 11 · Եա · է · 1 ·	ԳԼ · է · 12 · իգ ·	իգ · 3 · իե · 1 ·
Երեմ · ը · 21 ·	34 · 37 · Գոր · է ·	Ցոփ · ժա · 53 ·
Մար · ժը · 1 · Ղուկ ·	52 · ա Թես · ը · 15 ·	Գոր · գ · 27 ·
ի · 9 ·	Երը · ժա · 36 ·	

39 սիրենք · Եւ առին զանիկա՝ այգիէն դուրս
40 Հանեցին ու սպաննեցին · Ուստի երբոր այգիին տէրը գայ , ի՞նչ պիտի ընէ ան մշակնե-
41 րուն · Ըսին իրեն , Ան չարերը չարաչար պիտի կորսընչէ , և այգին պիտի յանձնէ ուրիշ մշակներու , որոնք պատուղները իրենց
42 ժամանակին պիտի տան իրեն · Ըսաւ անոնց Ցիսուս , Երբեք չէ՛ք կարդացեր գրքին մէջ , Ան քարը որ չինողները անարգեցին , անիկա անկիւնին գլուխը եղաւ · ասիկա Տէրոջմէ
43 եղաւ և զարմանալի է մեր աչքերուն · Ասոր համար կ՛ըսեմ ձեզի , որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեզմէ պիտի առնուի , ու անանկ ազգի մը պիտի տրուի՝ որ անոր պատուղները
44 բերէ · Եւ ով որ հաս քարիս վրայ էյնայ՝ պիտի կտրտի , և որու վրայ որ էյնայ՝ պիտի փոշի զանիկա ·
45 Ու երբոր քահանայապետները և փարիսեցիները անոր առակները լսեցին , խմացան որ
46 իրենց համար կ՛ըսէ · Եւ կը փնտռէին ըն-ե՛ռնել զանիկա , բայց ժողովուրդէն վախցան , ինչու որ մարգարէի պէս կ՛ընդունէին զանիկա ·

ԳԼ · ԻԲ

1 թագաւորի որդւոյն հարսնիքին առակը · 9 Հեթանոսներուն երթալով թագաւորութեան հրաւիրելը · 12 Հարսնիքի հանդերձ ·

4 ԳԼ · իգ · 30 · Եա ·	7 · Ժը · 6 · իը · 28 ·	▼ Եա · ը · 14 · 15 ·
Մար · ժգ · 46 · Եա ·	Հռոմ · ի · ժ · և ժա ·	Ջաք · ժբ · 3 ·
Ղուկ · իբ · 54 · Եա ·	Ցոփ · ժը · 12 · Եա ·	Ղուկ · ի · 18 · Հը-
Ցոփ · ժը · 12 · Եա ·	⁋ Սաղ · ձժը · 22 ·	ռոմ · ի · 33 · ա
Գոր · բ · 23 ·	Եա · իը · 16 · Մար ·	Գես · բ · 8 ·
⅓ Ցես Ղուկ · ի · 16 ·	ժբ · 10 · Ղուկ · իս ·	⁋ Եա · է · 12 · Գան ·
	17 · Գոր · գ · 11 ·	բ · 44 ·
ֆ Ղուկ · իա · 24 ·	Եփես · բ · 20 · ա	▼ Հմր · 11 · Ղուկ ·
Երբ · բ · 2 · 3 ·	Գես · բ · 6 · 7 ·	է · 16 · Ցոփ · է ·
▬ Գոր · ժգ · 46 · ժե ·	⅓ ԳԼ · ը · 13 ·	40 ·

գեղձ չունենցողին պատիժը։ 15 Կայսրին տուրք տալու վճռի մասին։ 25 Բրիտաս փաստով կը ջնջէ ապագային մնացած թիւերը յայտնելու վճռով։ 34 պատասխան կու տայ օրինաց կողմն թէ արդ է ձեզ ու ասացեալքացը։ 41 փարիսեցւոց հարցմանը կ՚ելնէ Մեսիային վերաբերեալ ու կը պատասխանէ զանոնք։

1 Պատճեալ պատասխան տուաւ Յիսուս՝ և ասէ առակներով նոսա անոնց, երկինից թագաւորութիւնը թագաւոր մարդու մը կրնմանի,
3 որ իր որդւոյն համար հարսնիք ըրաւ։ Եւ իր ծառաները խրկեց՝ որ կանչեն հարսնիքի հրաւիրածները, և անոնք չուզեցին գալ։
4 Նորէն ուրիշ ծառաներ խրկեց ու ըսաւ, Ըսէք հրաւիրածներուն, Ա՛ն իմ ճաշս պատրաստեցի, [2]ցուլերնիս ու զեր կենդանիներս մորթուած են, և ամէն բան պատրաստ
5 է։ Հարսնիք եկէք։ Բայց անոնք անհոգ թողլով ընելով գացին՝ մէկը իր արտը ու մէկը
6 [3]իր առուտուրին։ Եւ ուրիշները անոր ծառաները բռնեցին, նախատեցին ու սպաննե-
7 ցին։ Թագաւորն ալ երբոր լսեց՝ բարկացաւ, և իր [4]զօրքերը խրկեց ու ան սպաննողները
8 ասոնց ու անոնց քաղաքը այրեց։ Յետոյ ծառաներուն ըսաւ, Հարսնիքը պատրաստ է, բայց հրաւիրածները [5]արժա-
9 նի չեղան։ Ուստի գացէք ճամբաները, և ով որ գտնէք՝ հարսնիքի հրաւիրեցէք։
10 Եւ ան ծառաները ելան ճամբաները՝ ո՛վ որ գտան թէ չար և թէ բարի՝ համկնեցին ալ ժողվեցին, ու հարսնիքը
11 հարսնեւորներով լեցուեցաւ։ Եւ թագաւորը երբոր մտաւ հարսնեւորները տեսնելու, հոն

[1] Ղուկ. ժգ. 16։ Յայտ. ԺԹ. 7, 9։
[2] Առակ. Թ. 2։
[3] Դատ. Թ. 26։ Ղուկ. ԺԹ. 27։ Գործ. Ը. 11, 13։
[4] Գործ. ժգ. 46։
[5] Գործ. ժգ. 38, 47։

մէկ մարդ մը տեսաւ հոն հարսնիքի հանդերձ
12 հագած չէր։ Եւ ըսաւ անոր, Բնկեր, ինչո՞ւ համար հոս մտար առանց հարսնիքի հան-
դերձ ունենալու։ ԵՒ անիկա պատասխանեցաւ։
13 Ապատնը թագաւորը սպասաւորներուն ըսաւ, կապկեցէք ասոր ոտքերը ու ձեռքերը, և առէք ու հանեցէք զանիկա դուրսի խաւա-
րը։ Հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակռաներ կրճը-
14 տել։ Վասն զի որ կանչուածները շատ են ու ընտրուածները քիչ։
15 [1]Ապատնը փարիսեցիները գացին խորհուրդ
ըրին, թէ ինչպէս անոր որոգայթի մը դնեն
16 խօսքով։ Եւ իրենց աշակերտները Հերովդե-
սեաններուն հետ մէկտեղ խրկեցին անոր ու ըսին, վարդապետ, գիտենք որ ճշմարիտ
ես, և ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամբան կը սորվեցնես, ու մէկու մը համար հոգ-
չէ, քանզի մարդոց երեսպաշտութիւն չես
17 ըներ։ Ուստի մեզի ըսէ, քեզի ի՞նչպէս կ՚ե-
րևնայ, կայսրին տուրք տալ արժա՞ն է թէ
18 չէ։ Յիսուս դիտնալով անոնց խորամանկու-
թիւնը՝ ըսաւ, Ինչո՞ւ դուք կը փորձէք, կեղ-
19 ծաւորներ։ Ցուցուցէք ինծի տուրքին դրամը։
20 և անոնք դահեկան մը բերին իրեն։ Ու ը-
սաւ անոնց, Որո՞ւնն է այս պատկերը ու գի-
21 րը։ Ըսին անոր, Կայսրին։ Անատնը ըսաւ անոնց, Ուրեմն [2]տան որ կայսրինն է՝ կայսրին
տուէք, և ան որ Աստուծոյն է՝ Աստուծոյ
22 [3]։ Երբոր լսեցին՝ զարմացան, և թողլով զանիկա ու գացին։

[1] Ա Կոր. Ե. 3։ Ե. Փիս. գ. 24։ Կող. գ. 10։ 12։ Յայտ. գ. 4։ ժգ. 15։ ԺԹ.։ 8։
[2] Գործ. Ը. 12։ Գործ. Ե. 16։ Մատ. ժբ. 13։
[3] Ղուկ. Ե. 20։ Գործ. ԺԵ. 25։ Հռոմ. ժգ. 7։

23 Եղյն օրը անոր քովը եկան սադուկեցիները, ու հարցնելով զԱնոնք թէ յարութիւն չկայ, և
24 անոր հարցուցին՝ ըսելով, Վարդապետ, Մովսէս ըսաւ, թէ որ մէկը առանց զաւակի մեռնելու ըլլայ, անոր եղբայրը առնէ անոր
25 կնիկը, և իր եղբօրը զաւակ հանէ։ Աղգս օրը եղբայրներ կային մեր մէջը, և առաջինը կնիկ առաւ ու մեռաւ, և զաւակ չունենալուն համար իր կնիկը ձգեց իր եղբօրը։
26 Նոյնպէս ալ երկրորդը ու երրորդը՝ մինչև
27 եօթներորդը։ Ամէնն ալ կնիկն ալ մե-
28 ռաւ։ Ուրեմն յարութեան առնոր ան եօթ-
նէն որո՞ն կնիկը պիտի ըլլայ, ընչու որ ամէն-
29 քն ալ զանիկա ունեցան։ Եւ ցնաւս պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ, Դուք մոլորած էք, որ Սուրբ գիրքերը գիտէք և ոչ Աստուծոյ զօրութիւնը։ Քանի յարութեան ա-
30 տենը ոչ կնիկ կ՚առնեն և ոչ էրկան կը տրուին,
հապա երկնից մէջ Աստուծոյ հրեշտակներուն
31 պէս են։ Բայց մեռելներուն յարութիւն առնելուն համար՝ չէք կարդացեր Աստուծմէ
32 ձեզի ըսուած խօսքը. Ես եմ Աբրահամին Աստուածը, և Իսահակին Աստուածը, ու Յակոբին Աստուածը. Աստուած մեռելներուն
33 Աստուածը չէ՝ հապա կենդանիներուն։ Ու ժողովուրդները լսելով՝ Անոր վարդապետութեանը վրայ։
34 Բայց փարիսեցիները երբոր լսեցին թէ Յեսուս պատասխանեցուց սադուկեցիները, մէկ-
35 տեղ ժողովեցան. Եւ անոնցմէ մէկը՝ օրի-

Ա Պար · ժբ · 18։ Ղուկ · ի · 27։
Բ Գոր · իգ · 8։
Գ Բ Օր · իե · 5։
Դ Ցաշ · ի · 9։
Ե ա Ցաշ · գ · 2։
Զ Եր · գ · 6։ 16։ Պար · ժբ · 26։ Ղուկ · ի · 37։ Գոր · ի · 32։
Է Եբր · ժա · 16։
Ը ԳԼ · ի · 28։
Թ Պար · ժբ · 28։
Ժ Ղուկ · ժ · 22։

նեան մը հարցուց, զանիկա փորձելով, ու
36 ըսաւ, Վարդապետ, որ պատուիրանքը մեծ
37 է օրէնքին մէջ։ Եւ Յեսուս անոր ըսաւ, Կու-
Տէր Աստուածդ սիրես քու բոլոր սրտովդ. և
քու բոլոր անձովդ ու քու բոլոր մտքովդ.
38 Ա՛ս է առաջին ու մեծ պատուիրանքը։ (39) Ու
երկրորդը անոր նման՝ Կու ընկերդ սիրես քու
40 անձիդ պէս։ Ա՛ս երկու պատուիրանքս կախուած են բոլոր օրէնքը և մարգարէները։
41 Ու երբոր փարիսեցիները ժողվուեցան, Յի-
42 սուս հարցուց անոնց ու ըսաւ, Քրիստոսի վրայով ի՞նչ կարծիք ունիք. անոր որո՞
43 որդի է։ Ըսին իրեն, Դաւիթին։ Ըսաւ անոնց
Յե՛ս, Հապա ի՞նչպէս Դաւիթ Հոգիով զա-
44 նիկա Տէր կը կոչէ ու կ՚ըսէ, Տէրը իմ Տէրոջս
ըսաւ, Նստէ իմ աջ կողմս, մինչև որ քու թըշ-
նամիներդ առիւերուդ պատուանդան ընեմ։
45 Ուրեմն թէ որ Դաւիթ զանիկա Տէր կը կոչէ,
46 ի՞նչպէս անոր որդին կ՚ըլլայ։ Եւ մէ-
կը չէր կրնար անոր խօսք մը պատասխանել.
ոտ ան օրէն հետ մէկը չէր համարձակեր
անոր բան մը հարցնելու։

ԳԼ · ԻԳ

1 Քրիստոս խրատ կու տայ Ժողովուրդներուն որ գործաց ու փարիսեցւոց բարի վարդապետութիւնը հետևին, և չէ թէ ա-
նոնց չար օրինակներուն. 5 Նոյնպես ալ իր աշակերտները կը
խրատե որ զգոյշ կենան անոնց փառասիրութենէն. 13 ուիքը

Ա Բ Օր · գ · 5։ Ժ · 12։ Լ · 6։ Ղուկ · ժ · 27։
Բ Ղև · ժԹ · 18։ ԳԼ · ԺԹ · 18։ Պար · ժբ · 31։ Ղուկ · ժ · 27։ Հռոմ · ժգ · 9։ Գաղ · ե · 14։
Գ Ցաղ · բ · 8։
Դ ԳԼ · ի · 12։ ա Տիմ · ա · 5։
Ե Պար · ժբ · 35։ Ղուկ · ի · 41։
Զ Սաղ · ՃԺ · 1։ Գոր · բ · 34։ ա Կոր · ժե · 25։ Եբր · ա · 13։ ժ · 12։ 13։
Է Ղուկ · ժգ · 6։
Ը Պար · ժբ · 34։ Ղուկ · ի · 40։

անգամ վայ կու տայ անոնց հետզհետէ թէանը և կատա-
թէանը. 34 ու Երուսաղէմի կործանումը կը նախադասէ։

1 Ա՚Նտեղէն ՚ելաւ Յիսուս ու գնաց։ Ժողովուրդներ
2 րուն և իր աշակերտները ուր բաւ, ՚Ա՚մէն
3 սէմն ալ ցոյց տալ տաճարի շինութիւնները։
նատած էր. Ուրեմն ինչ որ ձեզի կ՚ըսեն որ
պահէք, պահեցէք ու ըրէք, բայց անոնց
գործերուն պէս մի ընէք, ինչու որ ՚ի՚նչ ըսեն
4 ու չեն ըներ։ Քանզի ՚ծանր և տանելու դէ-
ժուար բեռներ կը կապեն ու կը դնեն մար-
դոց ուսերուն վրայ, և իրենց մատովը չեն
5 ուզեր զանոնք շարժել։ Եւ ՚ի՚րենց ամէն գործ-
քերը մարդոց երեւնալու համար կ՚ընեն. ՚Ի՚կը
լայնցնեն իրենց գրատանակները ու կ՚երկըն-
ցնեն իրենց հանգերձներուն քղանցքները.
6 ՚Ի՚րենց ընթերքներու մէջ առաջին բազմոցները կը
սիրեն, և ժողովարաններուն մէջ առաջին ա-
թոռները, ու չուկաներուն մէջ բարեւները,
7 եւ մարդոց ՚Ռաբբի ՚Ռաբբի կոչուիլ։ (8) ՚Բայց
դուք Ռաբբի մի կոչուիք, ինչու որ ձեր Ու-
սուցիչը մէկ մին է՝ այսինքն Քրիստոս, և
9 դուք ամէնքդ եղբայր էք։ Ու երկրի վրայ
ՀԱՅՐ ձեզի Հայր մի կոչէք, ՚ի՚նչու որ ձեր Հայ-
10 րը մէկ մին է՝ որ երկինքն է։ Եւ դուք ու-
սուցիչներ մի կոչուիք, ինչու որ ձեր Ուսուցիչ
11 չէր մէկ մին է՝ այսինքն Քրիստոս։ Եւ ՚ի՚ձեր
մէջէն մեծը ձեր սպասաւորը պիտի ըլլայ։
12 ՚Ո՚վ որ իր անձը կը բարձրացնէ՝ պիտի խո-

ա Ղեւիտ. ը. 4. 8։
Մատ. ը. 7։ Մարկ. ժը. 38։ Ղուկ. ի. 45։
բ Հռոմ. ը. 19. Եփես. ե. 21։
գ Ղուկ. ժա. 46։
դ Գործ. ժե. 10։ Գաղ. գ. 13։
ե Թուա. ժե. 38։ ը
Օր. գ. 8։ իը. 12։
Ածախ. գ. 3։
զ Մատ. ժը. 38. 39։
Ղուկ. ժա. 43։ ի. 46։ գ Յովհ. 9։
է Յակ. գ. 1։ Տիտ. ը կոր. ա. 24։ ա
Գործ. ե. 3։
ը Մատ. ա. 6։
թ Գաղ. ի. 26. 27։
ժ Յոբ. իը. 29։ Եսայ. ժե. 33։ իԹ. 23։ Ղուկ. ժգ. 11։ ժը. 14։ Յակ. գ. 6։ ա Գործ. ե. 5։

նարհի, և ով որ իր անձը կը խոնարհեցընէ՝
պիտի բարձրանայ։
13 ՚Բայց ՚ի՚վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու
փարիսեցիներ, որ երկինքը թագաւորութիւնը
մարդոց առջեւը կը գոցէք. քանի դուք չէք
մտներ, և մտնողներն ալ չէք թողուր որ մտ-
14 նեն։ ՚Վա՚յ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փա-
րիսեցիներ, որ որբևարիներուն տուները կ՚ու-
տէք, ու ՚ձ՚ողոց երկնցուր համար աղօթքը
կ՚երկնցընէք. անոր համար աւելի դատա-
15 պարտութիւն պիտի ընդունիք։ ՚Վա՚յ ձեզի,
կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ
ծով ու ցամաք կը պտըտիք մէկը նորահաւատ
ընելու, ու երբոր ըլլայ, զանիկա ձեզմէ եր-
16 կու անգամ աւելի գեհենի որդի կ՚ընէք։ ՚Վա՚յ
ձեզի, ՚ի՚կայ առաջնորդներ, որ կ՚ըսէք թէ
՚Ո՚վ որ տաճարին վրայ երդումը ընէ՝ բան մը
չէ, բայց ով որ տաճարին ՚մ՚էջի ոսկին վրայ
17 երդումը ընէ՝ պարտաւոր կ՚ըլլայ։ Ո՚վ յիմար-
ներ ու կոյրեր, ո՚րը մեծ է՝ ոսկի՞ն կամ տա-
18 ճարը որ կը սրբացնէ ոսկին։ Եւ թէ՝ ՚Ո՚վ
որ սեղանին վրայ երդումը ընէ՝ բան մը չէ,
բայց ով որ սեղանին վրայի պատարագին վը-
19 րայ երդումը ընէ՝ պարտաւոր կ՚ըլլայ։ ՚Ձ՚իմար-
ներ ու կոյրեր, ո՚րը մեծ է՝ պատարագը կամ
20 սեղանը որ կը սրբացնէ պատարագը։ Ուս-
ում ով որ սեղանին վրայ երդումը ընէ, եր-
դումի կ՚ընէ անոր վրայ և անոր վրայի ամէն
21 բաներուն վրայ. Եւ ով որ տաճարին վրայ
երդումը ընէ, երդումի կ՚ընէ անոր վրայ և
22 անոր մէջ բնակողին վրայ. Եւ ով որ երկ-

ի Ղուկ. ժա. 52։
լ Մատ. ժը. 40։
Ղուկ. ի. 47։ բ
Տիտ. գ. 6։ Տիտ. ա. 11։
խ Գաղ. ժե. 14։ Հմր. 24։
ծ Գաղ. ե. 33. 34։
կ Եզ. ե. 29։
հ Եզ. իԹ. 37։
ձ Թագ. ը. 13։ ը
Մատ. գ. 2։ Մարկ. իգ. 8։ Ղուկ. ի. 4։

նոյ վրայ երգումբ ընէ, երգումբ կ'ընէ ՚Ա-
ստուծոյ աթոռին վրայ՝ և անոր վրան նստո-
23 ղին վրայ ։ Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ
ու փարիսեցիներ, ՚որ անանուխին ու սամի-
թին և չամանին տասանորդը կը վճարէք,
ու ՚կը ձգէք օրէնքին ծանր ծանր բաներըՙ
դատաստանը և ողորմութիւնը ու հաւատքը.
24 ասոնք պէտք էր ընել, և անոնք չձգել։ Կոյր
առաջնորդներ, որ մծղուկը կը քամէք և
25 ուղտը կը կլլէք։ Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպ-
րիներ ու փարիսեցիներ, որ ՚դաւաթին ու
պնակին դուրսի կողմը կը մաքրէք, ու նոր-
սէն յափշտակութեամբ և ՚անիրաւութեամբ
26 լեցուն են։ Կոյր փարիսեցի, առաջ դաւա-
թին ու պնակին նէրսի կողմը մաքրէ, որ ա-
27 նոյ դուրսի կողմն ալ մաքուր ըլլայ ։ Վայ
ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ,
՚որ կը նմանիք ծեփած գերեզմաններու, ո-
րոնք դուրսէն գեղեցիկ կ'երեւնան, և ներսէն
մեռելներու ոսկորներով և ամէն կերպ պղծու-
28 թիւնով լեցուն են։ Նոյնպէս ալ դուք դուրս-
էն մարդոց արդար կ'երեւնաք, ու ներսէն
կեղծաւորութեամբ և անօրէնութեամբ լեցուն
29 էք ։ Վայ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու
փարիսեցիներ, որ մարգարէներուն տապան-
ները կը շինէք, և արդարներուն գերեզման-
30 ները կը զարդարէք, Ու կ'ըսէք, Թէ որ մեր
հայրերուն օրերը ըլլայինք, անոնց հետ մար-
գարէներուն արեանը մասնակից չէինք ըլլար ։
31 Ուրեմն դուք ձեր վրայ կը վկայէք թէ ՚անոնց

ᵃ Գլ. ե. 34։ Ա՚ղ. ժա. 43։ Գոր. ե. 49։
ᵇ Ղ.ա.է. ժա. 42։
ᶜ ա Թագ. ժե. 22։ Ոզե. զ. 6։ Միք.զ.
ᵈ Գլ. ե. 12։ ժբ.7։
ᵉ Մարկ. է. 4։ Ղ.ա.է. ժա. 39։
ᶠ Ունէի անբարեխառնութիւնամբ
ᵍ Ղ.ա.է. ժա. 44։ Գոր. իգ. 3։
ʰ Ղ.ա.է. ժա. 47։
ⁱ Գոր. է. 51, 52։ ա Թես. բ. 15։

զաւակներն էք՝ որ մարգարէները կը սպան-
32 նէին ։ Ո՜հ ՚դուք ալ ձեր հայրերուն չափը
33 լեցուցէք ։ Օձե՛ր՝ չիւերու ծնունդներ, ի՞նչ-
պէս պիտի փախչիք գեհենին դատապարտու-
34 թենէն ։ Ահաւոր համար ահա ես կը խրկեմ
ձեզի մարգարէներ և իմաստուններ ու դպ-
իրներ, և ՚անոնցմէ ոմանք պիտի սպան-
նէք ու խաչը հանէք, և ոմանք քանինները ձեր
ժողովարաններուն մէջը պիտի ծեծէք, ու
35 քաղաքէ քաղաք հալածէք ։ Որպէս զի երկ-
րի վրայ թափուած բոլոր արդար արիւնը
ձեր վրայ գայ ՚արդար Աբելին արիւնէն մին-
չև ՚Բարաքիայի որդւոյն Զաքարիային ա-
րիւնը, որ տաճարին ու սեղանին մէջտեղը
36 սպաննեցիք ։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ա-
մէն բաները պիտի գան աս ազգիս վրայ ։
37 ՚Ով Երուսաղէմ՝ Երուսաղէմ, որ մարգա-
րէները կը սպաննէիր, ու քեզի խրկուածները
՚կը քարկոծէիր, քանի անգամ ՚քու ոտքա-
նեղդ ժողովել ուզեցի՝ ինչպէս որ հաւը իր ձա-
գերը թեւերուն տակը կը ժողվէ, և դուք չու-
38 զեցիք ։ Ահա ձեր տունը ձեզի աւերակ պի-
տի մնայ ։ Ընչու որ ձեզի կ'ըսեմ որ ալ տեսէք
եւս պիտի չտեսնէք զիս, մինչև որ ըսէք,
՚Օրհնեալ է ան որ Տէրոջը անունովը կու գայ ։

ԳԼ · ԻԴ

1 Բրիտաս կը նախատանդէ տաճարին կործանումը, 3 անկէ ա-
ռաջ Տառնելու մեծ Թշուառութիւնները, 29 և իր գալուստ.

ᵃ Դն. ժէ. 16։ ա Թես. բ. 16։
ᵇ Գլ. գ. 7։ մբ. 34։
ᶜ Գլ. իա. 34, 35։ Ղ.ա.է. ժա. 49։
ᵈ Գոր. է. 40։ է. 57, 58։ իբ. 19։
ᵉ Գլ. ժ. 17։ բ Կոր. ժա. 24, 25։
ᶠ Յայտ. ժբ. 24։
ᵍ Դն. գ. 8։ ա Յովէլ. գ. 12։
ʰ Մ՚ն. իգ. 20, 21։
ⁱ Ղ.ա.է. ժգ. 34։
ʲ բ Մ՚ն. իգ. 21։
ᵏ Օր. լբ. 11, 12։
ˡ Սաղ. ժէ. 8։ ղա. 4։
ᵐ Սաղ. ճժբ. 26։ Գլ. իա. 9։

ամենի գալուն նշաններդ։ 36 Եւ ան օրը ու ժամը մեպ ան-
ծանօթ ըլլալուն համար, 42 կը պատուիրէ որ արթնուն մնանք
ան բարի ծառային պէս՝ որ տէրն վայրկեան իր տիրոջը գա-
լուն կը սպասէ։

1 Եւ ՙյիսուս տաճարէն դուրս կ՚ելլէր՝ կ՚եր-
թար, ու աշակերտները անոր քովը գացին՝
2 տաճարին շէնքերը իրեն ցուցնելու։ Եւ Յի-
սուս անոնց ըսաւ, Չէ՞ք տեսներ ասոնց ամէն
բաները. Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, ՚պիտի չմնայ
հոս քար քարի վրայ՝ որ չքակուի։
3 Ու երբոր անոնք Ձիթենեաց լեռը նստեր
էր, ՚աշակերտները իրեն եկան առանձին ու
ըսին, ՚Րսէ մեզի՝ ե՞րբ պիտի ըլլան ատ բա-
ները. և քու գալստեանդ ու աշխարհիս վերջ
4 Չին նշանը ի՞նչ պիտի ըլլայ։ Եւ Յիսուս պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, ՚Զգոյշ կե-
ցէ՛ք չըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ. 5 Ինչու որ
շատերը պիտի գան իմ անունովս ու ըսեն Թէ
ես եմ Քրիստոսը, ու շատերը պիտի մոլորեցը-
6 Նեն։ Եւ պիտի լսէք պատերազմներ ու պատե-
րազմներու լուրեր. զգոյշ կեցէ՛ք որ չխռովիք,
Ինչու որ ան ամէն բաները պէտք է որ ըլլան,
7 բայց դեռ վերջը չէ։ Վասն զի ՚ազգ ազգի
մրայ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն՝ թա-
գաւորութեան վրայ, և տեղ տեղ սովեր ու
մահատարաժամներ և երկրաշարժութիւններ
8 պիտի ըլլան։ Բայց ասոնք ամէնը ցաւերուն
9 սկիզբն են։ ՚Ա՛նատներն ձեզ նեղութեան պիտի

ա Մար. ժգ. 1։ Ղուկ. խա. 5։
բ Ա Թես. ե. 3։ Բ Թես. բ. 4։ Ա Յովհ. դ. 3։
գ Գ Թագ. ը. 7։ Եր. ծիտ. իզ. 18։ Մէկը-
գ. 12։ Ղուկ. ժ՚Ծ. 44։
դ Մար. ժգ. 5։
ե ա Թես. ե. 1։
զ Եփես. ե. 6։ Կող.

բ. 8։ 18։ բ Թես.
բ. 3։ ա Յովհ. գ.
1։
է Երեմ. ժգ. 14։
իգ. 21. 25։ Հմր.
24։ Յովհ. ե. 43։
ը Հմր. 11։
թ բ Մն. ժԼ. 6։ Եա.
ժԾ՚Ծ. 2։ Ա՚Նգ. բ.

22։ Ջաք. ժգ. 13։
ժ Գղ. ժ. 17։ Մար.
ժգ. 9։ Ղուկ. խա.
12։ Յովհ. ԺԼ. 20։
ժգ. 2։ Գործ. գ.
2։ 3։ է. 58։ ժԼ.
1։ ա Պետ. գ. 16։
Յայտ. բ. 10։ 13։

ժամանն և ձեզ պիտի ապտնեն, ու իմ անուա-
նովս համար ամէն ազգերուն առեղծ պիտի
10 ըլլաք։ Եւ անատներ շատերը ՚պիտի գայ-
թակղին, ու միմիկ պիտի մատնեն և միմիկ
11 ՚պիտի ատեն։ Եւ ՚նաս ուս մարգարէ-
ներ պիտի ելլեն ու Նշատերը պիտի մոլորեց-
12 Նեն։ Եւ անօրէնութիւնը շատնալուն համար
13 շատերուն սէրը պիտի պաղի։ ՚Բայց ով որ
մինչև վերջը համբերի, անոնիկ պիտի ապրի։
14 Եւ ՚ս՚ար քարոզութեան սա աւետարանը կրսան-
գակ աշխարհի մէջ պիտի քարոզուի՝ բոլոր
ազգերուն վկայութիւն ըլլալու, և անկէ ետեւ
վերջը պիտի գայ։
15 ՚Ասոր երբոր տեսնէք աւերմունքին պղծ-
ծութիւնը՝ որ Դանիէլ մարգարէին ձեւ քրիս
բառած է, թէ սուրբ տեղը կը կենայ. (ով որ
16 կարդայ թող հասկընայ.) Ա՚նատներ ՚Հրէաս-
17 տանի մէջ եղողները լեռները թող փախչին. Եւ
ան որ տանիքին վրայ է՝ թող չիջնէ իր տու-
18 նէն քան մը առնելու. Եւ ան որ արտին մէջն
է՝ թող ետ չդառնայ իր հանդերձները առնե-
19 լու։ Բայց ՚վայ այն օրերը յղի եղողներուն ու
20 ծիթ տուողներուն։ Եւ աղօթք ըրէք որ ձեր
փախչիլը ձմեռը չըլլայ, ոչ ալ շաբաթի օրը.
21 Քանզի ՚անատներ անանկ մեծ նեղութիւն
պիտի ըլլայ, որուն նմանը աշխարհի սկիզբէն
22 մինչև հիմա եղած չէ, ոչ ալ պիտի ըլլայ։ Եւ
թէ որ այն օրերը չկրճատնային, ընաւ մէկ մար-

ֆ Գղ. ժա. 6։ ժգ. 37։ բ Տիմ. ա. 15։ գ. 10։ 16։
ղ Գղ. ե. 15։ Գործ. իբ. 29։ բ Պետ. բ. 1։
ճ ա Տիմ. գ. 1։ Հմր. ե. 24։
հ Գղ. ժա. 22։ Մար.

ժգ. 13։ Երբ. գ. 6։ 14։ Յայտ. բ. 10։
ձ Գղ. գ. 23։ Բ. 35։
ղ Հաւար. ժ. 18։ Կող. ա. 6։ 23։
ճ Մար. ժգ. 14։

Ղուկ. խա. 20։
յ Դան. Բ. 27։ ժբ. 11։
ն Դան. Բ. 25։ 35։
շ Ղուկ. իգ. 29։
ո Դան. Բ. 26։ ժբ. 1։ Յովհ. բ. 2։

մին մը պիտի չապրէր ։ Բայց ընտրեալներուն
23 համար ան օրերը պիտի քննան ։ Ապատնեղը
թէ որ մէկը ձեզի ըսէ թէ Ահա հոս է Քրիս-
24 տոս կամ հոն, մի հաւատաք. Ելնու որ սուտ
քրիստոսներ և սուտ մարգարէներ պիտի ել-
լեն, ու մեծ նշաններ և հրաշքներ պիտի
ցուցընեն, որ եթէ կարելի էր՝ ընտրեալներն
25 ալ մոլորցընեն ։ Ահա ձեզի առաջուց ըսի ։
26 Ուստի թէ որ ձեզի ըսեն թէ Ահա անապատին
մէջն է, մի ելլէք. Ե՛ւ թէ Ահա ներքին սենեակ-
27 ներուն մէջն է, մի հաւատաք ։ Վասն զի
ինչպէս որ փայլակը արեւելքէն կ'ելլէ ու մին-
չև արեւմուտք կ'երևնայ, անանկ պիտի ըլլայ
28 Որդւոյ մարդոյ գալուստը ։ Որքանզի ուր որ
մեռած մարմին կայ, հոն պիտի ժողովուին
արծիւները ։

29 Եւ Կրկուա մը ան նեղութեան օրերէն ետև
՝արեգակը պիտի խաւարի, ու լուսինը իր
լոյսը պիտի չտայ, և աստղերը երկինքէն պի-
տի էյնան, ու երկինքի զօրութիւնները պիտի
30 չարժին ։ Եւ անատնունը Որդւոյ մարդոյ նշա-
նը պիտի երևնայ երկինքի մէջ, Ու անատնունը
երկրիս բոլոր ազգերը կոծ պիտի ընեն, ՝ու
պիտի տեսնեն Որդին մարդոյ երկինքի ամպե-
րուն վրայ եկած զօրութիւնով ու մեծ փառ-
31 քով ։ Եւ անիկա իր հրեշտակները պիտի խըր-

ɔ Ես · կի · ճ · 9 ։
Զաք · ժգ · 2 · 3 ։
ɔ Պար · ժգ · 21 ։
Ղուկ · ժէ · 23 ։
Ցով · ճ · 8 ։
ɛ Ը Օր · ժգ · 1 ։
Հմր · ճ · 11 ։ բ Թես · բ · 9 · 10 · 11 · Յայտ · ժգ · 13 ։
ɯ Յամ · զ · 17 ։ ժ · 28 · 29 ։ Հաւմ · ը · 23 · 29 · 30 ։ բ Տիմ · բ · 19 ։
ɔ Ղուկ · ժէ · 24 ։
ɔ Ցով · լԹ · 30 ։
Ղուկ · ժէ · 37 ։
ɔ Դան · է · 11 · 12 ։
ɔ Ես · ժգ · 10 ։ Ե. զեկ · լը · 7 ։ Յայելն · բ · 10 · 31 ։ գ · 15 ։
Ամբա · է · 20 ։ ը · 9 ։ Պար · ժգ · 24 ։
Ղուկ · խա · 25 ։
Գար · բ · 20 ։ Յայտ · չ · 12 ։
ɔ Դան · է · 13 ։
ɔ Զաք · ժգ · 12 ։
ɯ Գլ · ժգ · 27 ։ Պար · ժգ · 26 ։ Յայտ · ա · 7 ։
Գլ · ժգ · 41 ։ ա
Կոր · ժէ · 32 ։ ա
Թես · գ · 15 ։

կէ մեծաձայն փողով, ու պիտի ժողվեն իր
ընտրեալները չորս հովերէն՝ երկնից մէկ ծայ-
րէն մինչև միւս ծայրը ։

32 Թզենիէն առակ մը սորվեցէք. որ երբ
անոր ոստերը կը կակուղնան ու տերևները կը
33 ցցուին, դիտեք թէ ամառը մօտ է ։ Նոյնպես
ալ դուք երբոր սա ամէն բաները տեսնէք,
34 գիտցէք ՝որ մօտ է դռներուն քովը ։ Ձ'ըսա-
բիտ կ'ըսեմ ձեզի որ հաս ազգը պիտի չանց-
35 նի մինչև որ սա ամէն բաները ըլլան ։ Երկ-
կինք ու երկիր պիտի անցնին, բայց իմ խօս-
քերս բնաւ պիտի չանցնին ։

36 Իսկ ան օրուան և ան ժամուն համար մէկը
չգիտեր, ոչ ալ երկնից ՝հրեշտակները, ՝Հա-
37 պա միայն իմ Հայրս ։ Բայց ինչպես որ Նոյի
օրերը եղաւ, Որդւոյ մարդոյ գալուստն ալ
38 այնպէս պիտի ըլլայ ։ ՝Քանզի ինչպես էին
ան օրերը չրհեղեղէն առաջ, կ'ուտէին, կը
խմէին, ներսի կ'առնէին ու երկան կու տային,
39 մինչև ան օրը որ Նոյ տապանը մտաւ, և
չդիտցան՝ մինչև որ չրհեղեղը եկաւ ու ամէնը
վերցուց. Որդւոյ մարդոյ գալուստն ալ այն-
40 պէս պիտի ըլլայ ։ Այնատնուն երկու հո-
գի արտի մը մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնը-
41 ւի ու միւսը ձգուի. Երկու կին իրենք մէկ
ագօրիկի մէջ աղալու վրայ դնանուին, մէկը
պիտի առնուի ու միւսը ձգուի ։

ɔ Ղուկ · խա · 29 ։
Ցով · ճ · 9 ։
ɨ Գլ · ժգ · 28 ։ իգ · 36 · Պար · ժգ · 30 · Ղուկ · խա · 32 ։
ɨ Սալ · ճբ · 26 ։ Ես. Ցա. · 6 · Երեմ. լա. 35 · 36 · Գլ · ե · 18 ։
Պար · ժգ · 31 ։
Ղուկ · խա · 33 ։
Երբ · ա · 11 ։
Պար · ժգ · 32 ։
Գար · ա · 7 ։ ա
Թես · ե · 2 ։ բ Պետ · գ · 10 ։
ɔ Ոնհ. հրեշտակներ. բը · և ալ Որդին, ֆ Զաք · ժգ · 7 ։
ɔ Ծն · զ · 3 · 4 · 5 ։ է · 5 ։ Ղուկ · ժէ · 26 ։ ա Պետ · գ · 20 ։
ɔ Ղուկ · ժէ · 34 · Եւս ։

42 Ըսելմն Տարթաւն կեցէք, ինչու որ չէք դի-
43 տեր թէ ո՛ր ժամուն ձեր Տէրը կուգայ։ Բայց
ասս դիտցէք, որ եթէ տանուտէրը գիտար
թէ [illegible] ո՛ր պահուն գողը կու գայ, ար-
թնուն կը կենար և թոզ չէր տար որ իր տու-
44 նը ծակեն։ Ինչո՛ր համար դուք ալ պատ-
րաստ կեցէք, քանզի Որդին մարդոյ կու գայ
անանկ ժամու մէջ որ դուք չէք կարծեր։
45 Ո՞ւստի ո՞վ է ան հաւատարիմ ու խոհեմ ծա-
ռան՝ որն որ իր տէրը իր ծառաներուն վրա-
յայ դրաւ, որ ատոնցին անոնց կերակուր տայ։
46 Երանի է ան ծառային, որն որ իր տէրը ե-
47 կած տեսնը անանկ ըրած պիտի գտնէ։ Ճըշ-
մարիտ կ՚ըսեմ ձեզի Որ իր բոլոր ունեցո-
48 ծին վրայ պիտի կեցընէ զանիկա։ Հապա թէ
որ ան չար ծառան իր սրտին մէջ ըսէ, իմ
49 տէրս իր գալը կ՚ուշացընէ. Եւ սկսի իր ծա-
ռայակիցները ծեծել, ու գինովներուն հետ
50 ուտել ու խմել, Ան ծառային տէրը պիտի
գայ անոնց մէկ օր մը՝ որ չսպասեր, և ան-
51 մէկ ժամ մը՝ որ չգիտեր, Եւ զանիկա մէջ-
տեղէն պիտի կտրէ, ու անոր բաժինը կեղ-
ծաւորներուն հետ պիտի դնէ. Ինտն պիտի
ըլլայ լալ ու ակռաները կրճտել։

ԳԼ. ԻԵ

1 Տասը կուսանաց առակը։ 14 ու տաղանդներուն առակը։ 31 Վերջին դատաստանին տեսլեանը։

1 Ապա նաեւ երկնից թագաւորութիւնը պիտի

Ը ԳԼ. իե. 13։ Մաթ. ԻԴ. 33։ եւս։ Ղուկ. իա. 36։
Թ Ղուկ. ԻԲ. 39։ ա Թես. ե. 2։ բ Պետ. գ. 10։ Յայտ. գ.
3։ Ժգ. 15։
ժ ԳԼ. իե. 13։ ա Թես. ե. 6։
ի Ղուկ. ԻԲ. 42։ Գաղ. ե. 28։ ա Կորնթ. գ. 2։ Երբ. գ. 5։
ժա Յայտ. Ժգ. 15։
ժբ ԳԼ. իե. 21, 23։ Ղուկ. իբ. 29։
ժգ ԳԼ. Ը. 12։ իե. 30։ —
ժդ Ղուկ. Ժգ. 25։
ժե ԳԼ. ե. 21։ 22, 23։ Սաղ. ե. 5։ Ամոս. 13։ Յայտ. Ի. 31։
ժզ ԳԼ. իդ. 42, 44։ Մաթ. Ժգ. 33, 35։ Ղուկ. իա. 36։ ա Կոր. Ժգ. 13։ ա Թես. ե. 6։ ա Պետ. ե. 8։ Յայտ. Ժգ. 15։
ժէ Ինձե Ժամը, որուն մէջ Որդին մարդոյ կու գայ։
ժը Ղուկ. ԺԲ. 12։ ԳԼ. իա. 33։

նմանի տասը կոյսերու, որոնք իրենց լապ-
տերները առնելով՝ փեսան դիմաւորելու ե-
2 լան։ Անոնցմէ հինգը խոհեմ էին, և հինգը
3 յիմար, Որ յիմարները առին իրենց լապտեր-
4 ները, ու հետերնին եղ չառին. Բայց խոհե-
մուհիները իրենց լապտերներուն հետ աման-
5 ներով եղ ալ առին։ Եւ փեսան որ ուշացաւ,
6 ամէնն ալ թմրեցան ու քնացան։ Եւ կէս գի-
շերին Ձայն մը եղաւ, Ահա փեսան կու գայ.
7 դանիկա դիմաւորելու ելէք։ Անտոնք բոլոր
կոյսերը ելան ու Իրենց լապտերները չնակե-
8 ցին։ Եւ յիմարները ըսին խոհեմուհիներուն,
Տուէք մեզի ձեր եղէն, ինչու որ մեր լապ-
9 տերները մարելու վրայ են։ Պատասխան
տուին խոհեմուհիները ու ըսին, Զըլլայ որ մեզի
ու ձեզի չբաւականանայ. այլ յաւէտ ծախող-
10 ներուն գացէք և գնեցէք ձեզի համար։ Երբ-
որ անոնք գացին գնելու՝ փեսան եկաւ, ու
պատրաստ եղողները անոր հետ հարսնիքը
11 մտան, և դուռը գոցուեցաւ։ Ետքը միւս
կոյսերը եկան ու ըսին, Տէր, Տէր, բաց մեզի։
12 Բայց անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
ձըշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի Թէ Ես ձեզ չեմ ճանչ-
13 նար։ Ըսելմն արթուն կեցէք, ինչու որ ոչ
օրը գիտէք և ոչ ժամը։

14 Կանդի ինչպէս օտար երկիր գացող մարդ-
մը կանչեց իր ծառաները, և իր ունեցածը
15 անոնց յանձնեց։ Մէկուն տուաւ հինգ տա-

ա Եփես. ե. 29, 30։ Յայտ. ԺԸ. 7։ Յով. ե. 9։
բ ԳԼ. Ժգ. 47։ իբ. 10։ գ ա Թես. ե. 6։
դ ԳԼ. իդ. 31։ ա Թես. գ. 16։
ե Ղուկ. Ժբ. 35։
զ Ղուկ. Ժգ. 25։
է ԳԼ. ե. 21։ 22, 23։ Սաղ. ե. 5։ Ամոս. 13։ Յայտ. Ի. 31։
ը ԳԼ. իդ. 42, 44։ Մաթ. Ժգ. 33, 35։ Ղուկ. իա. 36։ ա

զանդ , ու մէկուն՝ երկուք , և մէկուն՝ մէկ ,
համեմ մէկուն իր կարողութեանը չափ , ու
16 անմիջապէս ճամբայ ելաւ : Եւ ան որ հինդ
տալանդը առած էր , գնաց անոնցմով գործ
ածաւ , և ուրիշ հինդ տալանդ շահեցաւ :
17 Նմանապէս ան որ երկուքը առած էր , ուրիշ
18 երկուք ալ շահեցաւ : Իսկ ան որ մէկը առած
էր , գնաց գետինը փորեց , ու իր տիրոջը
19 տալը պահեց : Շատ ժամանակէ ետև ան
ծառաներուն տէրը եկաւ , և անոնցմէ հա-
20 շիւ ուզեց : Եւ հինդ տալանդը առնողը ե-
կաւ՝ ուրիշ հինդ տալանդ ալ բերաւ , ու
ըսաւ , Տէր , հինդ տալանդ յանձնեցիր ինծի ,
ահա ուրիշ հինդ տալանդ ալ անոնց վրայ
21 շահեցայ : Ըսաւ անոր իր Տէրը , Ապրիս , բարի
ու հաւատարիմ ծառայ . դուն որ քիչ բանին
մէջ հաւատարիմ եղար , բազում բաներու
վրայ պիտի կեցընեմ . մտիր ի քոյ տիրոջդ ու-
22 րախութեանը մէջ : Երկու տալանդը առնողն
ալ եկաւ ու ըսաւ , Տէր , երկու տալանդ
յանձնեցիր ինծի , ահա ուրիշ երկու տալանդ
23 անոնց վրայ շահեցայ : Ըսաւ անոր իր Տէրը ,
Ապրիս , բարի ու հաւատարիմ ծառայ .
դուն որ քիչ բանին մէջ հաւատարիմ եղար ,
քեզ շատ բաներու վրայ պիտի կեցընեմ . մտիր
24 ի քոյ տիրոջդ ուրախութեանը մէջ : Մէկ
տալանդը առնողն ալ եկաւ ու ըսաւ , Տէր ,
գիտէի որ դուն խիստ մարդ մըն ես , չհաւ-
քես անտի ուրկէ որ չհնձես ու չցանած տեղէդ
25 կը ժողվես . Ուստի վախնալով դացի քու տա-
զանդդ գետինն տակը պահեցի . ահաւ ահա

1 Հռոմ. ժբ . 6 : ա Կոր . ժբ . 7 : 11 : 29 : Եփես . գ . 11 : 2 Գղ . իգ . 47 : Հմր .
34 : 46 : Ղուկ . ժբ . 44 : իբ . 29 . 30 :
3 Երբ . ժբ . 2 : բ
Տիմ . բ . 12 : ա Պետ . ա . 8 :
4 Հմր . 21 :

26 քուկդ քեզի : Պատասխան տուաւ անոր տէրը
ու ըսաւ անոր , Ջար և ծոյլ ծառայ , գիտէիր
որ չսերմանած տեղէս կը հնձեմ ու չցանած
27 տեղէս կը ժողվեմ . Ուրեմն պէտք էր քեզի
որ իմ տուածս տեղատուներուն տայիր , որ
28 ես եկած ատենս չահովը առնէի ինծի : Ուրդ-
ուէք անկէ տալանդը , ու տասը տալանդ-
29 ունեցողին տուէք : Վասն զի ամէն ունեցո-
ղին պիտի տրուի , ու պիտի աւելնայ , և չու-
նեցողին ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի :
30 Եւ սա անպիտան ծառան դուրսի խաւարը
հանեցէք . հոն պիտի լալայ լալ ու ակռաները
կրճտել :
31 Ու երբոր Որդին մարդոյ իր փառքովը
գայ , և բոլոր †սուրբ հրեշտակները իր հե-
տը , անատոռը իր փառաց աթոռը պիտի նըս-
32 տի . Եւ հաւոր առջևը պիտի ժողովուին բոլոր
ազգերը , ու զանոնք իրարմէ պիտի զատէ ,
ինչպէս որ հովիւ մը ոչխարները այծերէն կը
33 զատէ . Եւ ոչխարները իր աջ կողմը պիտի
կայնեցընէ , ու այծերը ձախ կողմը :
34 Անատոռը թագաւորը իր աջ կողմը եղող-
ներուն պիտի ըսէ , Եկէք , իմ Հօրս օրհնած-
ները , ‡աշխարհի սկիզբէն ձեզի համար պատ-
րաստուած թագաւորութիւնը ժառանգե-
35 ցէք . Ինչու որ անօթեցայ , և ինծի ուտելիք
տուիք . ծարաւեցայ , ու ինծի խմցուցիք .

† Գղ . ժգ . 12 : Մտթ . գ . 25 : Ղուկ . ը . 18 : ժԹ . 28 : Յուդ . ժե . 2 :
‡ Գղ . ը . 12 : իգ . 31 : § Ջոպ . ժգ . 5 : Գղ . ժգ . 27 : ժԹ . 28 : Մտթ . ը . 38 : Գործ . ա . 11 : ա Թես . գ .
15 : բ Թես . ա . 7 : Յուդ . 14 : Յայտ . ա . 7 :
† Ըմբռնէ լուծէն :
ա Հռոմ. ժգ . 10 : բ Կոր . ե . 10 : Յայտ . ի . 12 :
ճ Եզեկ . ի . 38 : ԼԶ . 17. 20 : Գղ . ժգ . 40 :
§ Գղ . ի . 23 : Մտթ . ժ . 40 : ա Կոր . բ . 9 : Երբ . ժ . 16 :
ե Հռոմ. ը . 17 : ա Գես . ա . 4 : 9 : գ . 9 : Յայտ . խ . 7 :
ի Նա . ծը . 7 : Եզեկ . ժը . 7 : Յակ . ա . 27 :

36 Հօտարարան էի, և զիս ներս առիք. Մերկ
էի, և զիս հագուեցուցիք. հիւանդ էի, ու
ինծի տես եկաք. Բանտի մէջ էի, և ինծի
37 եկաք։ Անառանը արդարները անոր պատաս-
խան պիտի տան ու ըսեն, Տէր, ե՞րբ քեզ
անօթի եցած տեսանք՝ ու կերակրեցինք, կամ
38 ծարաւած՝ ու խմցուցինք. ե՞րբ քեզ օտարա-
կան տեսանք՝ և ներս առինք, կամ մերկ՝
39 ու հագուեցուցինք. ե՞րբ քեզ հիւանդ կամ
40 բանտի մէջ տեսանք, ու քեզի եկանք։ Ու
Թագաւորը պատասխան տալով պիտի ըսէ
անոնց, Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Որովհետև
ասոնցմէ իմ եղբայրներուս պզտիկներէն մէ-
կուն ըրիք, ինծի ըրիք։

41 Անառանը ձախ կողմը եղողներուն ալ պի-
տի ըսէ, Մէկդի գացէք ինծմէ, անիծեալ-
ներ, յաւիտենական կրակին մէջը՝ որ պատ-
րաստուած է Սատանային ու իր հրեշտակ-
42 ներուն։ Ինչու որ անօթի եցայ, և ինծի ուտե-
լիք չտուիք. ծարաւեցայ, ու ինծի չխմցու-
43 ցիք. Օտարական էի, և զիս ներս չառիք.
մերկ էի, և զիս չհագուեցուցիք. հիւանդ
44 ու բանտի մէջ էի, և ինծի տես չեկաք։ Ան-
առանը անոնք ալ պատասխան պիտի տան
ու ըսեն, Տէր, ե՞րբ տեսանք քեզ անօթի-
եցած՝ կամ ծարաւած՝ կամ օտարական՝ կամ
մերկ՝ կամ հիւանդ՝ կամ բանտի մէջ, ու քե-
45 զի ապասաւորութիւն չըրինք։ Անառանը պա-
տասխան պիտի տայ անոնց ու ըսէ, Ճշմա-

ե Եբր. ժգ. 2։ զ Ցաճ. 5։ է Ցաճ. բ. 15, 16։ ը Ր Տիմ. ա. 16։ թ Առակ. ժգ. 31։ ժԹ. 17։ Գլ. ժ. 42։ Մարբ. Թ. 40։ Եբր. զ. 10։ ի Սադ. զ. 8։ Գլ. Ե. 23։ Դանիէլ. ժգ. 27։ լ Գլ. ժգ. 40, 42։ խ Պետ. բ. 4։ ծ Յուդ. 6։ կ Ոմանք ասոն անոր

րիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Որովհետև ասոնց պզտիկներէն մէկուն չըրիք, ինծի ալ չըրիք։
46 Եւ ասոնք պիտի երթան յաւիտենական տանջանքը, իսկ արդարները՝ յաւիտենական կեանքը։

ԳԼ. ԻԶ

1 Իշխանները խորհուրդ կ՚ընեն Քրիստոսի դէմ։ 6 Կին մը ե-
ղած կ՚օծէ անոր գլուխը։ 14 Յուդա կը մատնէ Քրիստոս։
17 Քրիստոս կ՚ուտէ զատիկը։ 26 կը սահմանէ իր սուրբ ընթ-
րիքը։ 36 աշակերտները կ՚ընէ պատրաստութիւն մէջ։ 47 և մեկ հարուածով
բոս կ՚ուրանայ Քրիստոս։

1 Ու եղաւ որ ըսածները լրացուց ամբողջ խօսքե-
2 րը, ըսաւ իր աշակերտներուն, Գիտէք որ
երկու օրէն հաւ զատիկ կ՚ըլլայ, և Որդին
մարդոյ կը մատնուի խաչը հանելու։
3 Անառանը քահանայապետները ու դպիր-
ները և ժողովրդին ծերերը ժողովուեցան
քահանայապետին սրահը, որուն անունը կա-
4 յիափա էր. Ու խորհուրդ ըրին որ նենդու-
5 թեամբ բռնեն ձիսուսը ու մեռցնեն։ Բայց
կ՚ըսէին թէ Ոչ տօնին ատենը, որ ժողովուր-
դին մէջ խռովութիւն չըլլայ։
6 Ու երբոր ձիսուս Բեթանիա էր բորոս
7 Սիմոնին տունը, կնիկ մը եկաւ անոր՝ որ ու-
ներ ծանրագին հոտ չիւղ մը, և թափեց անոր
գլուխն վրայ՝ երբոր անկիւն տեղան նստած էր։
8 Եւ անոր աշակերտները տեսնելով դժուարե-
ցան՝ ու ըսին, Ինչո՞ւ աս կորուստը ըլլայ.

ձ Առակ. ժգ. 31։ ժէ. 5։ ղ Գոր. ի. 3։ Ցաճ. բ. 15։ ճ Դան. ժբ. 2։ Ցաճ. է. 29։ Հռով. բ. 7, ևս։ մ Մար. ժգ. 1։ Ղուկ. Ի. 1։ Ցաճ. ժգ. 1։ յ Սադ. բ. 2։ Ցաճ. ժա. 47։ Գոր. գ. 25, ևս։ ն Մար. ժգ. 3։ Ցաճ. ժա. 1, 2։ ժբ. 3։ շ Գլ. իա. 17։ պ Ցաճ. ժբ. 4։

9 գանդի առ եղը կենաք առաջ դնով ծախսիլ ,
10 ու աղքատներուն տրուիլ : Եւ ցետոյ իմա-
նալով քառ անոնց , ինչո՞ւ անհանգիստ կ՚ը-
նէք կնիկը . քանդի առիկա բարի գործ մը
11 գործեց ինծի : Վասնզու որ աղքատները ամէն
առեն ձեր հետը ունիք , բայց Ես ամէն ա-
12 տեն չունիք : Վասն զի առիկա որ առ եղը իմ
մարմինիս վրայ թափեց , իմ թաղմանս համար
13 ըրաւ : Ձէ՛ամարիա կ՚ըսեմ ձեզի թէ որտեղ աշ-
խարհի մէջ ուր որ աս աւետարանս քարոզուի ,
առաջ ըրածն ալ պիտի խօսուի իրեն յիշա-
տակ ըլլալու համար :
14 Ասնաւանդ տասներկուքէն մէկը՝ որ Յու-
դա Իսկարիովտացի կ՚ըսուէր , գնաց քահա-
15 նայապետներուն ու ըսաւ , Ի՞նչ կ՚ուզէք ին-
ձի տալ , ու ես ձեզի մատնեմ զանիկա . և ա-
նոնք երեսուն արծաթ խոստացան անոր :
16 Եւ անկէ ետև պատեհ մը կը փնտռէր ,
որ զանիկա մատնէ անոնց :
17 Եւ բաղարջակերաց առջի օրը աշակերտնե-
րը Յիսուսին եկան ու անոր ըսին , Որ՞ը կ՚ու-
զես որ քեզի պատրաստենք՝ զատիկը ուտե-
18 լու համար : Եւ անիկա ըսաւ , Գացէք քա-
ղաքը այս ինչ մարդուն ու ըսէք անոր , Վար-
դապետը կ՚ըսէ , ժամանակս մօտ է . աշա-
կերտներուս հետ մէկտեղ քու քովդ պիտի
19 ընեմ զատիկը : Աշակերտներն ալ ըրին ինչ-
պէս որ Յիսուս իրենց հրաման ըրաւ , ու պատ-
րաստեցին զատիկը :

ը Բ Օր . ԺԸ . 11 :
Ծալմ . ԺԲ . 8 :
թ Տես գԼ . ԺԲ . 20 :
ԻԷ . 20 : Ծալմ . ԺԳ .
33 : ԺԳ . 19 : ԺԶ .
5 , 28 : ԺԸ . 11 :

ժ Մար . ԺԳ . 10 :
Դ.ուկ . ԻԷ . 3 :
Ծալմ . ԺԳ . 2 , 30 :
ի ԳԼ . Ա . 4 :
լ Զ.ար . ԺՈ . 12 :

ԳԼ . ԻԷ . 3 :
խ Կաղ կշռելին
ծ Եր . ԺԲ . 6 , 18 :
Մար . ԺԳ . 12 :
Դ.ուկ . ԻԷ . 7 :

20 Ու երբոր իրիկուն եղաւ՝ տասներկուքին
21 հետ սեղան նստաւ : Եւ քանի որ կ՚ուտէին
ըսաւ , Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի որ ձեզմէ մէ-
22 կը պիտի մատնէ : Ու չատ տրտմեցան ,
և անոնցմէ ամէն մէկը սկսաւ ըսել անոր ,
23 Տէր , միթէ Ես եմ : Անիկա պատասխան
տուաւ ու ըսաւ , Ան որ իմ հետս իր ձեռքը
24 պնակը խօթեց , նոյնը պիտի մատնէ զիս : Ցե-
րեմ Որդին մարդոյ կ՚երթայ՝ ինչպէս որ
գրուած է իրեն համար , բայց վա՛յ այն մար-
դուն որուն ձեռքովը Որդին մարդոյ կը
մատնուի . աղէկ էր ան մարդուն որ ծնած
25 չըլլար : Պատասխան տուաւ Յուդա որ զանի-
կա պիտի մատնէր՝ ու ըսաւ , Վարդապետ ,
միթէ Ես եմ . ըսաւ անոր , Դուն ըսիր :
26 Եւ քանի որ անոնք կ՚ուտէին , Յիսուս
հաց առաւ , օրհնեց ու կտրեց , և տուաւ աշա-
կերտներուն ու ըսաւ , Առէ՛ք , կերէ՛ք .
27 սա է իմ մարմինս : Եւ գաւաթը առաւ , գո-
հացաւ , ու տուաւ անոնց և ըսաւ , Ղմէնդ
28 ալ խմեցէ՛ք ամէ՛ք . Ինչու որ սիկա է իմ
արիւնս հնոր ուխտի , որ Հատուածոյ համար կը
29 թափուի մեղաց թողութեան համար : Բայց
ձեզի կ՚ըսեմ ձեզի , Ալկի՛ետև որ ես այս
պտուղ չխմիմ մինչև այն օրը՝ երբոր ձեր հետը
անիկա նոր խմիմ իմ Հօրս թագաւորութեանը
մէջ :

լ Մար . ԺԳ . 17–21 :
Դ.ուկ . ԻԲ . 14 :
Ցովհ . ԺԳ . 21 :
խ Պաղ . Խաւ . 9 : Դ.ուկ .
ԻԲ . 21 : Ցովհ . ԺԳ .
18 :
ծ Պաղ . ԻԲ : Եփ . Ծգ .
Դան . Թ . 26 :
Մար . Թ . 11 : Դ.ուկ .

խ Գ . 25 , 26 , 40 :
Գաղ . Ժ . 2 , 3 :
Իշ . 22 , 23 : ա Կոր .
Ժ . 3 :
կ Ցովհ . Ժ . 12 :
հ Մար . ԺԳ . 22 :
Դ.ուկ . ԻԲ . 19 :
ձ ա Կորնթ . 23 , 24 , 25 :
ղ ա Կոր . Ժ . 16 :

ճ Մար . ԺԳ . 23 :
մ Տես Եր . Խ . 8 :
Դ.ն . Ժ . 11 :
յ Երեմ . լա . 31 :
ն ԳԼ . Ի . 28 : Հռոմ .
Ե . 15 : Երր . Թ . 22 :
շ Մար . ԺԳ . 25 :
Դ.ուկ . ԻԲ . 18 :
ո Գործ . Ժ . 41 :

30 Եւ օրհնութիւն մը երգելէն ետեւ՝ ելին
31 նեայց լեռը Ելան։ Անոնց ցնծութ բաւ ա-
նոնց, «Դուք ամէնքդ ես դիմերը վրա-
յես պիտի գայթակղիք. ինչպես որ գրուած
է թէ «Հովիւը պիտի զարնեմ, ու ոչխարն ոչ-
32 խարները պիտի ցրուին։ Բայց յարութիւնն
առնելէս ետեւ ձեզմէ առաջ «Գալիլիա պի-
33 տի երթամ։ Պատասխան առաւ Պետրոս ու
ըսաւ անոր, Թէպէտ ամէնքն ալ քու վրա-
յէդ գայթակղին, բայց ես բնաւ պիտի չըլ-
34 գայթակղիմ։ Ըսաւ անոր Յիսուս, «Ճշմարիտ
կ'ըսեմ քեզի, Ա դիմեր դուն հաւը չխօսած
35 երեք անգամ զիս պիտի ուրանաս։ Բաւ
անոր Պետրոս, Թէկուզ քեզի հետ մեռնելու
ալ ըլլամ՝ բնաւ քեզ պիտի չուրանամ։ Ա-
նոնք կ'ըսէին նաեւ ամէն աշակերտները։
36 «Անոնք Յիսուս անոնց հետ տեղ մը ե-
կան որուն անունը Գեթսեմանի էր, ու ը-
սաւ աշակերտներուն, Հոս նստեցէք մինչեւ
37 որ ես երթամ հոն աղօթք ընեմ։ Եւ իր հետ
առնելով Պետրոսը ու «Զեբեդեոսին երկու
որդիները, սկսաւ տրտմիլ եւ վշտանալ։
38 Անոնք ըսաւ անոնց, «Իմ անձս մեռնելու
չափ տրտում է. հոս կեցէք եւ ինծի հետ արթ-
39 նեցէք։ Ու քիչ մը առաջ երթալով՝
իր երեսին վրայ ինկաւ ու «աղօթք ըրաւ՝ ը-
սելով, «Ով Հայր իմ, թէ որ կարելի է, «թող
առ դառնութիւնը ինձմէ անցնի. բայց «չէ թէ ինչ-

ա Մարկ. ժգ. 26։
բ Մարկ. ժգ. 27։ Զաքար. ժգ. 32։
գ Գործ. ժա. 6։
դ Ղուկ. ժգ. 7։
ե Գործ. իզ. 7, 10, 16։ Մարկ. ժգ. 28։ ժզ. 7։
զ Մարկ. ժգ. 30։ Ղուկ. իզ. 34։ Զաքար. ժգ. 38։
է Մարկ. ժգ. 32–35։ Ղուկ. իզ. 39։ Զաքար. ժբ. 1։
ը Գործ. գ. 21։
թ Զաքար. ժբ. 27։
ժ Մարկ. ժգ. 36։ Ղուկ. իզ. 42։ Եբր. ե. 7։
ի Զաքար. ժբ. 27։
լ Գործ. ե. 22։
խ Զաքար. ե. 30։ Ղ. 38։ Փիլ. բ. 8։

պէս որ ես կ'ուզեմ, հապա ինչպէս որ դուն
40 կ'ուզես։ Եւ եկաւ աշակերտներուն ու զանոնք
քնացած գտաւ, եւ ըսաւ Պետրոսին, Այդ-
պէս մէկ ժամ մըն ալ չկրցաք ինծի հետ արթ-
41 նել։ Զուն կենաք «աղօթք ը-
ընէք, որ փորձութեան մէջ չմտնէք. հոգին
42 յօժար է, բայց մարմինը տկար։ Դարձեալ
երկրորդ անգամ գնաց աղօթք ըրաւ՝ ըսե-
լով, Ով Հայր իմ, եթէ անկարելի է որ ա
դառնութիւնը ինծմէ անցնի առանց անոնք խմե-
43 լուս, թող քու կամքդ ըլլայ։ Եւ եկաւ զա-
նոնք նորէն քնացած գտաւ, ինչու որ աչքերը
44 նոին ծանրացած էր։ Եւ թողուց անոնք, ու
նորէն գնաց երրորդ անգամ աղօթք ըրաւ՝
45 նոյն խօսքը ըսելով։ Անոնք եկաւ իր ա-
շակերտներուն ու ըսաւ անոնց, Այսիկ եւս
քնացէք ու հանգչեցէք. ահա ժամը հասաւ,
և Որդին մարդոյ մեզաւորներուն ձեռքը կը
46 մատնուի։ Երթ ասիկ երթանք. ահա մա-
տնեցաւ անիկա որ զիս պիտի մատնէ։
47 Եւ դեռ անիկա ես որ կը խօսէր, ահա
Յուդա՝ տասներկուքէն մէկը եկաւ, և իր
հետը չատ բազմութիւն սուրերով ու բիրե-
րով՝ քահանայապետներէն և ժողովրդեան
48 ծերերէն։ Եւ անիկա մատնողը անոնց նշան
մը տուեր էր՝ ըսելով, Ով որ ես համբուրեմ
49 ան է, բռնեցէք անիկա։ Եւ չուտ մը Յիսու-
սին մօտենալով՝ ըսաւ, Ողջոյն քեզ, վարպա-
50 պետ, ու համբուրեց զանիկա։ Եւ Յիսուս
ըսաւ անոր, «Բնիկը, ինչո՞ւ համար եկար
դուն. անատենը մօտեցան՝ ձեռք զարկին

ֆ Մարկ. ժգ. 33։ ժզ. 38։ Ղուկ. իզ. 40, 46։ Եփես. զ. 18։
ա Մարկ. ժգ. 43։ Ղուկ. իզ. 47։ Զաքար. ժբ. 3։ Գործ. ա. 16։
բ Թագ. ե. 9։
գ Սաղ. խա. 9։ Եբր. 13։

51 Յիսուսին ու բռնեցին զանիկա։ Եւ ահա *ՅԻ-
սուսի հետ եղողներուն մէկը ձեռքը երկնցուց եւ իր սուրը հանելով՝ զարկաւ քահանայապետին ծառային, եւ անոր ականջը մէկ-
52 դի հանեց։ Ապահովը Յիսուս ըսաւ անոր, Սուրդ իր տեղը դարձուր, [նկատ. որ Համլ. 9. 54] որովհետեւ բոլոր սուր առնողները սրով պիտի կորսուին։ Կը
53 կարծե՞ս թէ չեմ կրնար հիմա իմ Հօրս աղաչել, եւ ինծի հազուագիւտ հրեշտակներու *դուն-
54 դին աւելի տրէշտակներ։ Բայց ի՞նչպէս պիտի կատարուին գրքերը, [Ղկ. 22. 37] թէ պէտք է ա-
սանկ ըլլալ։

55 Ապահովը Յիսուս ըսաւ անոնց, [Ղկ. 22. 52] Իբր թէ աւազակի՞ վրայ ելաք սուրերով ու բիրերով զիս բռնելու։ Ամէն օր տաճարին մէջ ձեզի հետ կը նստէի ու կը սորվեցնէի, եւ
56 զիս չբռնեցիք։ Բայց սա ամէն բաները եղաւ՝ որ *Հաւատարմին մարգարէից գիրքերը։ Ապահովը Իրեան աշակերտները թողլին անկիա ու փախան։

57 *Իւ անոնք որ Յիսուսը բռնեցին՝ կայիա-
փա քահանայապետին տարին, ուր որ դպ-
58 պիրները ու ծերերը ժողովուեր էին։ Իւ Պետ-
րոս հեռուանց անոր եկաւէն դնաց մինչեւ քա-
հանայապետին գաւիթը, ու ներս մտաւ սպասաւորներուն հետ նստաւ որ վերջը տես-
59 նէ։ Իսկ քահանայապետները ու ծերերը եւ բոլոր ժողովը Յիսուսին դէմ սուտ վկայու-
թիւն մը կը փնտռէին, որ անկիա մեռցընեն.

† Յակ. ԺԸ. 10։ ‡ Դան. Թ. 6։ Յայտ. Ժգ. 10։ ‡‡ Թագ. գ. 17։ Դան. է. 10։ • Յոան. Լեգհանէն

‡ Եր. Ծգ. 7, 11։ Հմր. 24։ Ղուկ. իգ. 25, 44, 46։ ‖ Որ. գ. 20։ Հմր. 54։ ‖‖ Տես Յակ. ԺԸ.

15։ ‡‡ Որ. Ժգ. 53։ Ղուկ. իգ. 54։ Յակ. ԺԸ. 12, 13, 24։

60 Ու չգտան. թէեւ *շատ սուտ վկաներ ալ ե-
կան, բայց չգտան. ետքը վերջու սուտ վկ-
61 կայ եկան, Ու ըսին թէ Ասիկա ըսաւ, *Ես կրնամ Աստուծոյ տաճարը քակել, եւ զանիկա
62 երեք օրուան մէջ չինել։ *Եւ քահանայա-
պետը ոտք ելլելով ըսաւ անոր, Պատաս-
խան մը չե՞ս տար. [Ղկ. 23. 9] ի՞նչ կը վկայեն սանիկ քե-
63 զի դէմ։ Եւ Յիսուս լուռ կը կենար։ Քա-
հանայապետը ու ըսաւ անոր, *Կ'երդմնցնեմ քեզ կենդանի Աստուծով զիզ կ'ըսես մեզի ըսէ, թէ դուն ես Քրիստոս
64 Որդին Աստուծոյ։ Ըսաւ անոր Յիսուս, Դուն ըսիր. բայց կ'ըսեմ ձեզի, *Ասկէ ետեւ պիտի տեսնէք Որդին մարդոյ *Զօրութեան աջ կող-
մը նստած, ու երկինքի ամպերուն վրայ եկած։
65 Ապահովը քահանայապետը իր հանդերձնե-
րը պատռեց՝ ու ըսաւ, Հայհոյեցինն ըրաւ. ալ ի՞նչ պէտք է մեզի վկաներ. ահա հիմա
66 լսեցիք սաոր հայհոյութիւնը. Ձեզի ի՞նչ պէս կ'երեւնայ. անոնք պատասխան տուին
67 ու ըսին, *Մահապարտ է։ Ապահովը անոր երեսը թքեցին, ու բռունցքով ծեծելին անի-
կա. *Ոմանք ալ ապտակ զարնելով՝ ըսին,
68 *Մարգարէացիր մեզի, դուն Քրիստոս, *ով է ան որ քեզի զարկաւ։
69 *Իսկ Պետրոս դուրսը գաւիթը նստեր էր,

† Սաղ. իե. 12։ Լե. 11։ Մարկ. Ժգ. 55։ Գաղ. գ. 13։ ‡ Օր. Ժե. 15։ ‖ ԳԼ. իե. 40։ Յոհ. բ. 19։ • Մարկ. Ժգ. 60։ ‡ Եր. Ծգ. 7։ ԳԼ. իե. 12, 14։ ‖ Դն. ե. 12։ ա Թագ. Ժգ. 24, 20։

§ Դան. է. 13։ ԳԼ. Ժգ. 27։ իգ. 30։ իե. 31։ Ղուկ. իա. 27։ Յոհ. ա. 51։ Հռոմ. Ժգ. 10։ ա Թես. գ. 13։ Յայտ. ա. 7։ ‡‡ Սաղ. ՃԺ. 1։ Գաղ. է. 55։ §§ Թագ. ԺԸ. 37։ ԺԹ. 1։

§ Ղե. իգ. 16։ Յոհ. ԺԹ. 7։ ‖ Եր. Ծ. 6։ Ծգ. 3։ ¶ ԳԼ. իե. 30։ ‖ Ղուկ. իգ. 63։ Յոհ. ԺԹ. 3։ ‖‖ Մարկ. Ժգ. 65։ ¶ Ղուկ. իգ. 64։ • Մարկ. Ժգ. 66։ ‖ Ղուկ. իգ. 55։ Յոհ. ԺԸ. 16, 17, 25։

և մէկ ապախին մը եկաւ անոր ու ըսաւ, Դուն
70 ալ Գալիլեացի Յիսուսին հետ էիր։ Բայց
անիկա ամենուն առջեւը ուրացաւ ու ըսաւ,
71 Չեմ գիտեր դուն ինչ կը խօսես։ Ու երբոր
դուռը ելաւ, ուրիշ աղջիկ մը զանիկա տե-
սաւ, և հոն եղողներուն ըսաւ, Այսիկա ալ
72 Յիսուս Նազովրեցիին հետ էր։ Եւ Պետրոս
նորէն երդումով ընկալով ուրացաւ, Թէ կը ճա-
73 նըզդը չեմ ճանչնար։ Ու քիչ մը ատենէն ե-
կաւ հոն եղողները եկան և ըսին Պետրոսին,
Ցիրաւի դուն ալ անոնցմէ ես, ինչու որ քու
74 պրուկուած-ըդ ալ քեզ յայտնի կ'ընէ։ Ան-
ատենը հոգաւ անիծել ու երդում ընել՝ ըսելով
Թէ ես ան մարդը չեմ ճանչնար. և իսկոյն
75 հաւը խօսեցաւ։ Եւ Պետրոս միտքը բերաւ
Յիսուսին խօսքը՝ որ ըսին ըսեր էր Թէ Պիտի
հաւը չխօսած՝ երիք անգամ զիտի ուրանաս
դիս. ու դուրս ելլելով դառնապէս լացաւ։

ԳԼ. ԻԷ

1 Բ Բ Բ

ման չտուաւ, մինչև չառ զարմացաւ կուսա-
կալը։
15 Քայց կուսակալը սովորութիւն ունէր որ
ամէն տաւնը կապուած մի պաճախիք ժողո-
16 վուրդին՝ ով որ ուզէին։ Անատնը բարաբ-
բա անուանով մէկ երեւելի բանտարկեալ մը ու-
17 նէին։ Երբոր ժողովուցան՝ բսաւ անոնց Պի-
զատոս, Ո՞րը կ'ուզէք որ ձեզի արձակեմ. Բա-
րաբբա՞ն, Թէ Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կ'ըսուի.
18 Քանզի գիտէր Թէ նախանձէ համար մատ-
նեցին զանիկա։
19 Ու երբոր անիկա տեղեր նստեր էր, անոր
կնիկը Հղ խրկեց անոր ու բսաւ, Դուն ան
արդարին հետ բան մը չունենաս, ընչու որ
այսօր երազիս մէջ չատ գլխուածներ անցան
դիմաց անոր համար։
20 Քայց քահանայապետները և ծերերը ժողո-
վուրդը համոզեցին որ Բարաբբան խնդրեն ու
21 Յիսուսը կորսնցնեն։ Պատասխան տուաւ
կուսակալը ու բսաւ անոնց, Ա՛ս երկուքէն ո՞
րը կ'ուզէք որ ձեզի արձակեմ. և անոնք բսին,
22 Բարաբբան։ Բսաւ անոնց Պիղատոս, Հապա
ի՞նչ ընեմ Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կ'ըսուի։
23 Ամէնքն ալ բսին անոր, Թող խաչուի. և կուս-
ակալը բսաւ, Քայց ի՞նչ չար գործ ըրաւ.
և անոնք ևս առաւել կ'աղաղակէին ու կ'ը-
24 սէին, Թող խաչուի։ Ու Պիղատոս տեսնելով
որ օգուտ մը չկրնար, հապա ալ աւելի խռո-
վութիւն կ'ըլլայ, Էլաւ առաւ՝ ձեռքերը
լուաց ժողովուրդին առջեւը ու բսաւ, Ես ան
արդարին արիւնէն անպարտ եմ. դուք մտա-
25 ծեցէք։ Ու բոլոր ժողովուրդը պատասխան

† Պաւ. ժե. 6։ Ղուկ. իգ. 17։ Յովհ. ժբ. 39։
‡ Պաւ. ժե. 11։ Ղուկ. իգ. 18։ Յովհ. ժբ. 49։
Գործ. գ. 14։
§ Ր Օր. իա. 6։

տալով բսաւ, Անոր արիւնը մեր վրայ ու մեր
26 որդւոցը վրայ ըլլայ։ Անատնը բարաբբան
արձակեց անոնց, և Յիսուսը ծեծելով՝ անոնց
ձեռքը առաւ որ խաչուի։
27 Անատնը կուսակալին զինուորները պա-
լատին ներսը առին Յիսուսը, ու բոլոր գունդը
28 Նորա գուռնդը մեռր վրայ ժողվեցին. Ե՛ւ զա-
նիկա մերկացնելով՝ Կարմիր վերարկու մը
29 հագցուցին անոր։ Ու փուշերէ պսակ մը
հիւսելով՝ անոր գլխոյը դրին, ու եղէգ մը
անոր աջ ձեռքը. և անոր առջեւը ծնկան վրայ
գալով ծաղր կ'ընէին զանիկա, ու կ'ըսէին, Ող-
30 ջոյն քեզ, Հրեից թագաւոր։ Ե՛ւ թքնելով
անոր վրայ՝ եղեգը կ'առնէին ու անոր գլխոյը
31 կը ծեծէին։ Ու երբոր ծաղր ըրին անիկա՝
վերարկուն վրայէն հանեցին ու իր հանդերձ-
ները հագցուցին անոր, Ու տարին զանիկա
խաչը հանելու։
32 Ե՛ւ դուրս ելլելով՝ Կիւրենացի մարդ մը
գտան Սիմոն անունով, զանիկա պահակ բռե-
33 նեցին որ անոր խաչը վերցնէ։ Ու Golgotha
Գողգոթա բսուած տեղը, որ է գանկի տեղ,
34 Ե՛ւ լեղիով խառնած քացախ տուին անոր որ
խմէ. ու երբոր համը առաւ՝ խմել չէր ուզեր։
35 Ու զանիկա խաչը հանելով, անոր հանդերձ-
ները վիճակով բաժնեցին. [որ մարգարէին

‡ Ր Օր. ժբ. 10։ Ցնա. ը. 19։ բ Թագ. ա. 16։ գ Թագ. ը. 32։ Գործ. ե. 28։
§ Ես. նգ. 3։ Պաւ. ժե. 15։ Ղուկ. իգ. 16, 24, 25։ Յովհ. ժբ. 1։ 16։
¶ Պաւ. ժե. 16։ Յովհ. ժբ. 2։
† Ղուկ. իգ. 11։ Պաւ. կծ. 19։ Ես. նգ. 3։
‡ Ես. նգ. 6։ Դն. իշ. 67։
§ Ես. նգ. 7։
¶ Թուա. ժե. 33։ գ Թագ. խա. 13։ Գործ. ե. 37։ Երբ. ժգ. 12։
† Պաւ. ժե. 21։ Ղուկ. իգ. 26։
‡ Պաւ. ժե. 22։ Ղուկ. իգ. 33։ Յովհ. ժբ. 17։
§ Պաւ. կծ. 21։ Տես Հմր. 48։
¶ Պաւ. ժե. 24։ Ղուկ. իգ. 34։ Յովհ. ժբ. 24։

բառածը կատարեաւ, թէ՝ Հանգչեցիր իբրեւ
մէջը բաժնեցին, և իմ պատմուճանիս վրայ
36 վիճակ ձգեցին։ Այս ամենը այնպէս կը պա-
37 հեին։ Եւ ահաւոր գլուխն վրայ իր յանցանքը
գրուած գրին, թէ Արիկա է Ցեսուա՝ Հրէից
38 թագաւորը։ Ահաւնոր անոր հետ երկու
աւազակ խաչեցան, մէկը ձախ կողմէն,
և մէկը ձախ կողմէն։
39 Եւ հանդէպ որ կ՚անցնէին՝ կը հայհոյէին ա-
40 նոր, գլուխնին կը շարժէին, ու կ՚ըսէին,
Դուն որ տաճարը կը քակէիր և երեք օ-
րուան մէջ կը շինէիր, ինքզինքդ ազատէ.
եթէ որ Աստուծոյ Որդին ես, իջիր ատ խա-
41 չէդ։ Նոյնպէս ալ քահանայապետները դէ-
պիներուն ու ծերերուն հետ ծաղր ընելով՝
42 կ՚ըսէին, Ուրիշները ազատեց, ինքզինքը չէ-
կրնար ազատել։ Եթէ որ Իսրայէլի Թագաւոր է՝
Թող հիմա իջնէ խաչէն, և հետն հաւատանք։
43 Աստուծոյ յուսացեր է, հիմա Թող փրկէ
ատիկա՝ եթէ կ՚ուզէ ատիկա. ինչու որ ըսաւ,
44 Եես Որդի Աստուծոյ եմ։ Իր հետը խա-
չուած աւազակներն ալ նոյնպէս կը նախա-
տէին զանիկա։
45 Եւ վեցերորդ ժամէն մինչև իններորդ ժա-
46 մը բոլոր երկրին վրայ խաւար եղաւ։ Եւ ժա-
մը իններն առնելուը Յիսուս մեծ ձայնով ա-
զաղակեց ու ըսաւ, Էլի, Էլի, լամա սաբաք-
թանի. որ ըսել է՝ Աստուած իմ, Աստուած

ի Սաղ. խբ. 18։
ջ Հմմ. 34։
ա Մար. ԺԵ. 26։ Ղուկ. խդ. 38։ Յովհ. ԺԹ. 19։
բ Եսա. ծգ. 12։ Մար. ԺԵ. 27։ Ղուկ. խդ. 32, 33։ Յովհ. ԺԹ. 18։
գ Սաղ. խբ. 7։ ՀԲ. 23։ Մար. ԺԵ. 29։ Ղուկ. խդ. 35։
դ ԳԼ. խդ. 61։ Յովհ. բ. 19։
ե ԳԼ. խդ. 63։
զ Սաղ. խբ. 8։
է Մար. ԺԵ. 32։ Ղուկ. խդ. 39։
ը Ամմաս. բ. 9։ Մար. ԺԵ. 33։ Ղուկ. խդ. 44։
թ Երր. Ե. 7։
ժ Սաղ. խբ. 1։

47 իմ, լինչո՞ւ զիս թողուցիր։ Անոնցմէ ոմանք
որ հոն կայներ էին, երբոր լսեցին՝ կ՚ըսէին,
48 Արիկա Եղիան կը կանչէ։ Եւ չուտ մը անոնցմէ
մէկը վազեց սպունգ մը առաւ՝ քացախով
լեցուց, ու եղէգի մը անցընելով՝ առաւ ա-
49 նոր որ խմէ։ Ու միւսները կ՚ըսէին, Թող
տուր՝ տեսնենք թէ Եղիան կու գայ ատիկա
ազատելու։
50 Եւ Յիսուս դարձեալ մեծ ձայնով աղա-
ղակեց՝ ու հոգին աւանդեց։
51 Եւ ահա տաճարին վարագոյրը վերէն ի
վար երկու բերդատեղ, ու երկիրը շար-
52 ժեցաւ, և քարերը պատառեցան, եւ գերեզ-
մանները բացուեցան, ու շատ մարդ հան-
53 ցեալ ննջեցեալ սրբերուն մարմինները յարուխիւն առին, Եւ
գերեզմաններէն ելան անոր յարուխիւնէն ե-
տև, մտան սուրբ քաղաքը ու շատերուն ե-
րեցան։
54 Բայց հարիւրապետը և անոր հետ Յիսուսը
պահողները երբոր տեսան երկրաշարժը ու
եղած բաները, շատ վախցան՝ ու ըսին, Յի-
շուած ատիկա Որդի Աստուծոյ էր։
55 Եւ հոն շատ կիներ կային որ հեռուէն
կը նայէին, որոնք Գալիլեայէն Յիսուսի ե-
56 տևէն եկան իրեն ծառայութիւն ընելու. Ո-
րոնց մէջէն էր Մարիամ Մագդաղինացին և
Յակոբոսին ու Յովսեփին մայրը Մարիամ և
Զեբեդեոսի որդւոցը մայրը։
57 Ու երբոր իրիկուն եղաւ, Արիմաթիայէն

ի Սաղ. կԲ. 21։ Մար. ԺԵ. 36։ Ղուկ. խդ. 36։ Յովհ. ԺԹ. 29։
ժ Մար. ԺԵ. 37։ Ղուկ. խդ. 46։
ի Ես. իզ. 31։ ք Պն. գ. 14։ Մար. ԺԵ. 38։ Ղուկ. խդ. 45։
ձ Հմմ. 36։ Մար. ԺԵ. 39։ Ղուկ. խդ. 47։
ղ Ղուկ. ը. 2, 3։
ճ Մար. ԺԵ. 40։
ն Մար. ԺԵ. 43։ Ղուկ. խդ. 50։ Յովհ. ԺԹ. 38։

Տարաւսա մարդ մը ևկաւ՝ որուն անունը Յով-
սէփ էր, որ ինքն ալ Յիսուսի աշակերտ էր։
58 Ա՛նկիսա Պիղատոսին քովը երթալով՝ Յիսուսին
մարմինը խնդրեց. անոնք ալ Պիղատոս հր-
59 ամայեց ըլլալ որ մարմինը տուին։ Եւ Յով-
սէփ մարմինը առաւ, մաքուր կտաւով պատ-
60 նէց, ու Է՛գրաւ իր նոր գերեզմանին մէջ՝
որ քարէ փորած էր. և գերեզմանին դու-
61 ռը մեծ քար մը գլորցնելով դնաց։ Եւ
Հոն էր Մարիամ Մադդաղենացին և միւս
Մարիամը՝ գերեզմանին դիմացը նստած։
62 Եւ հետևեալ օրը՝ որ ուրբաթէն ետև էր,
քահանայապետները ու փարիսեցիները ժող-
63 վուեցան Պիղատոսին քովը, ու ըսին, Տէր,
կը յիշենք որ ան մոլորեցուցիչը իր կենդանու-
թեան ատենը ՝ըսէր թէ ԷՀրեք օրէն ետև
64 յարութիւն կ՝առնեմ։ Ուստի հրամայեցէք որ
մինչև երրորդ օրը գերեզմանին զգուշութիւն
ընեն. չըլլայ թէ իր աշակերտները գիշերով
գան՝ գանիկա գողնան, և ժողովուրդին ըսեն
թէ մեռելներէն յարութիւն առաւ. ու ետ-
65 քի մոլորութիւնը առջինէն դէշ ըլլայ։ Պի-
ղատոս անոնց ըսաւ, Դուք ունիք պահապան
զինուորներ. գացէք՝ զգուշութիւն ըրէք ինչ-
66 պէս որ գիտէք։ Ա՛նոնք ալ գացին գերեզմա-
նին զգուշութիւն ըրին, Է՛քարը կնքելով ու
պահապան զինուորներ դնելով։

ԳԼ. ԻԸ

1 Հրեշտակը կ՝առնէ կանանց Քրիստոսի յարութիւնը։ 9 Քրիստոս ինքը կ՝երևնայ անոնց։ 11 Քահանայապետները սուտ կտաւ կը պատրաստեն որ ըսեն թէ անիկա իր գերեզմանին

Է Ե՛ռ. Ծգ. 9։
Ը ԳԼ. Ժգ. 21, ԺԷ. 22 = ԻԸ. 19։ ԻԷ. 61։
Մ՛ա՛ր. Ը. 31։ Ժ. 34։ Ղ՛ուկ. Ի՛. 22։ ԺԸ. 33։ ԻԷ. 6, 7։
Ցաքէ. Բ. 19։
Թ Դան. Զ. 17։

գողցուեցաւ։ 16 Քրիստոս իր աշակերտներուն կ՝երևնայ։ 19 և կը խրկէ զանոնք բոլոր հեթանոսները աշակերտելու և մկրքելու։

1 Եւ շաբաթ ՝դիշերը՝ որ Կիրակոսին կը լուս-
նար, եկաւ Մարիամ Մադդաղենացին Է՛ու
2 միւս Մարիամը գերեզմանը տեսնելու։ Եւ
ահա մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, ինչու որ Ցի-
ռոջը Է՛հրեշտակը երկինքէն իջնելով՝ գնաց
դռնէն Կիրկի գլորցուց քարը, ու անոր
3 վրայ նստաւ։ Է՛եւ անոր տեսքը փայլակի պէս
էր, ու անոր հանդերձները՝ ձիւնի պէս ճեր-
4 մակ։ Եւ անոր վախէն պահապանները խը-
5 ռովեցան, ու մեռածի պէս եղան։ Պատաս-
խան տուաւ հրեշտակը ու ըսաւ կիներուն,
Դուք մի վախնաք, քանզի գիտեմ որ կը փնտ-
6 րեք Յիսուսը՝ որ խաչուեցաւ. Ա՛ինիկա հոս
չէ, ինչու որ յարութիւն առաւ, Է՛ինչպէս որ
ըսաւ. եկէք տեսէք ան տեղը՝ ուր որ Տէրը
7 պառկած էր։ Եւ շուտ մը գացէք անոր ա-
շակերտներուն ըսէք թէ անիկա մեռելներէն
յարութիւն առաւ, և ահա ձեզմէ առաջ
Գալիլեա կ՝երթայ, հոն պիտի տեսնէք անի-
8 կա. ահա ձեզի գրուցեցի։ Եւ անոնք շուտ
մը դերեզմանէն երթան վախով ու մեծ ուրա-
խութիւնով՝ և կը վազէին աշակերտներուն
պատմելու։
9 Ու երբոր կ՝երթային անոր աշակերտներուն
պատմելու, ահա Է՛Յիսուս անոնց դէմը եկաւ՝
ու ըսաւ, Ողջոյն ձեզ։ Եւ անոնք մօտենա-
լով՝ անոր ոտքերը բռնեցին, ու երկրպա-

Ժ՛ա՛ր. Ժգ. 1։ Ղ՛ուկ. Իգ. 1։ Յովհ. Ի՛. 1։
Ղ՛ուկ. Իգ. 4։ Յովհ. Ի՛. 12։ Դան. Ժ. 6։
ԳԼ. Իե. 56։
ԳԼ. Ժբ. 40. Ժգ. 21։ ԺԷ. 22։ Ի՛. 1։
Տ՛էս Մ՛ա՛ր. Ժգ. 8։
Յովհ. Ի՛. 32։ Մ՛ա՛ր. Ժգ. 7։
Տ՛էս Մ՛ա՛ր. Ժգ. 9։ Յովհ. Ի՛. 14։

10 գուբիւն բերին անոր։ Ա՛նատնը ցիսուս ըսաւ
անոնց, Մի վախնաք, դացէք։ ետ եղբայրս
նեբուս ըսէք որ գալիլեա երթան, ու հոն
զիս պիտի տեսնեն։
11 Երբոր անոնք կ՚երթային՝ ահա պահապան
զինուորներէն մէկ քանին քաղաքը եկան,
ու քահանայապետներուն պատմեցին բոլոր
12 եղած բաները։ Եւ անոնք ծերերուն հետ
մէկտեղ ժողովուելով ու խորհուրդ ընելով՝
13 շատ ստակ տուին զինուորներուն, Ու ըսին,
Ըսէք թէ Ա՛նոր աշակերտները գիշերով եկան
անոնք դողցան՝ երբոր մենք կը քնանայինք։
14 Եւ թէ որ սա բանը կուսակալին ականջը հաս-
նի, մենք անոնք կը համոզցնենք, և ձեզ
15 ապահով կ՚ընենք։ Անոնք ալ ստակը առնին
ու սորվածնուն պէս ըրին. և սա ձայնը Հրէ-
ից մէջ տարածուեցաւ մինչև այս օրս։
16 Իսկ տասնումէկ աշակերտները գացին գա-
լիլեա՝ ան լեռը ետաը որ ցիսուս իրենց որոշեր
17 էր։ Ու երբոր զանիկա տեսան, երկրպագու-
թիւն ըրին անոր, բայց ոմանք տարակուսեցան։
18 Եւ ցիսուս մօտենալով՝ խօսեցաւ անոնց ու
ըսաւ, Ա՛մէն իշխանութիւն ինծի տրուեցաւ
19 երկինքի ու երկրի մէջ։ Երթեցէք դուրս
ազգերը աշակերտեցէք, մկրտեցէք զանոնք
յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ.
20 Սորվեցուցէք անոնց որ ան ամէն բաները

ը Ցնս Ցաղ. ի. 17։ Հռոմ. ը. 29։ Եբր. բ. 11։
ե Ցառն. անդամ։
ի Գլ. իգ. 32։ Ֆիլ. 7։
ժ Դան. է. 13, 14։ Գլ. ժա. 27։ ժգ. 28։ Դուկ. ա. 32։ ժ. 22։ Ցաղ. գ. 35։ է. 22։ ժգ. 3։ ժէ. 2։ Գոր. բ. 36։ Հռոմ. ժգ. 9։ ա Կոր. ժէ. 27։ Եփես. ա. 10, 21։ Փիլ. բ. 9, 10։ Եբր. ա. 2։ բ. 8։ ա Պետ. գ. 22։ Ցայտ. ժէ. 14։
ի Մար. ժգ. 15։
լ Ես. ծգ. 10։ Դուկ. իգ. 47։ Գոր. բ. 38, 39։ Հռոմ. ժ. 18։ Կող. ա. 23։
խ Գոր. բ. 42։

պահեն՝ ինչ որ ես ձեզի պատուիրեցի. և ահա
ամէն օր ես ձեզի հետ եմ մինչև աշխարհիս
վերջը։ Ա՛մէն։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ
ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ցաղաքեայի պրպտչին պատգամը։ 9 Ցիսուս կը մկրտուի. 12 կը փորձուի. 14 կը քարոզէ. 16 իրեն հետևելու կը կանչէ Պետրոսը, Անդրեասը, Յակոբոսը և Ցովհաննէսը. 23 կը բժշկէ դիւահար մը, 29 Պետրոսին զքաւնչը 32 ու շատ հիւանդներ, 41 և կը մաքրէ բորոտը։

1 Ա՛ստուծոյ Որդւոյն Ցիսուս Քրիստոսի ա-
2 ւետարանին սկիզբը։ Ինչպէս որ մարգարէից
մէջ գրուած է, Ահա ես իմ գեսպանս կը խրկե-
կեմ քու երեսիդ առջևէն, որ քու ճամբադ
3 պիտի պատրաստէ քու առջևդ։ Ա՛նապատի
մէջ կանչողին ձայնը, Ցերոջը ճամբան պատ-
րաստեցէք, անոր շաւիղները չիսկեցէք.
4 Ցովհաննէս անապատին մէջ կը մկրտէր, և
ապաշխարութեան մկրտութիւն կը քարոզէր՝
5 մեղքերու թողութեան համար։ Եւ բոլոր

ա Մատ. ժգ. 33։ Դուկ. ա. 35։ Ցաղ. ա. 34։
բ Մալ. գ. 1։ Մատ. ժա. 10։ Դուկ.
գ Ես. խ. 3։ Մատ. գ. 3։ Դուկ. գ. 4։ Ցաղ. ա. 15, 23։
դ Մատ. գ. 1։ Դուկ. գ. 3։ Ցաղ. գ. 25։
ե Մատ. գ. 5։

Հրէաստանի երկիրը ու Երուսաղէմացիք կ'երթային անոր , ու ամէնքը կը մկրտուէին անկէ Յորդանան գետին մէջ՝ մեղքերնին խոստովա-
6 նելով : Եւ Յովհաննէս հագեր էր ուղտի մազ , և իր մէջքը կաշեայ գօտի . ու իր կերակուրը
7 Մարախ ու վայրենի մեղր էր : Եւ կը քարոզէր ու կ'ըսէր , Իմ ետեւէս ինծմէ զօրաւորը կու
8 գայ , որ ես արժանի չեմ ծռելու և անոր կօ-
9 ղնիներուն կապերը արձրկելու : Ես ձեզ ջրով մկրտեցի , բայց անիկա ձեզ Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտէ :
9 Ու եղաւ որ ան օրերը Յիսուս Գալիլեայի Նազարէթէն եկաւ , ու Յովհաննէսէն մկրը-
10 տուեցաւ Յորդանան մէջ : Ու շուտ մը ջուրէն ելլելուն պէս՝ երկինքը բացուած տե-
11 սաւ , և Հոգին աղաւնիի պէս՝ որ իր վրայ կ'իջ-
նէր : Եւ ձայն մը եկաւ երկինքէն՝ ու ըսաւ , Դուն ես իմ սիրելի Որդիս , որուն համար եմ :
12 Եւ շուտ մը Հոգին անապատը հանեց զա-
13 նիկա : Ու քառասուն օր հոն էր անապատին մէջ Սատանային փորձուած . և գազաններուն հետ էր , ու հրեշտակները իրեն սպասաւորու-
14 թիւն կ'ընէին :
Եւ Յովհաննէսին մատնուելէն ետև Յիսուս Գալիլեա եկաւ , Աստուծոյ արքայութեան
15 աւետարանը կը քարոզէր ու կ'ըսէր , Թէ ժամանակը լրացած է , և Աստուծոյ թա-

ա Մատ . գ . 4 :
բ Ղև . ժա . 22 :
գ Մատ . գ . 11 : Յովհ . ա . 27 : Գոր . ժգ . 25 :
դ Գոր . ա . 5 : ժա . 16 : ԺԹ . 4 :
ե Նա . խգ . 3 : Յես . ԽԲ . 6 . 28 : Գոր . բ . 4 : ժ . 45 : ժա . 15 . 16 : ա Կոր . ժբ . 13 :
զ Մատ . գ . 13 : Ղուկ . գ . 21 :
է Մատ . գ . 16 : Յովհ . ա . 32 :
ը Մազ . բ . 7 : Մատ . գ . 17 : Գաղ . Թ . 6 :
թ Մատ . գ . 1 : Ղուկ . գ . 1 :
ժ Մատ . գ . 11 :
ի Մատ . գ . 12 :
լ Մատ . գ . 23 :
խ Դան . Թ . 25 : Գալ . գ . 4 : Եփես . ա . 10 :
ծ Մատ . գ . 2 : գ . 17 :

գաւորութիւնը մօտեցած է . ապաշխարեցէք ու աւետարանին հաւատացէք :
16 Երբոր Գալիլեացւոց ծովուն քովէրը կը պտրտէր , տեսաւ Սիմոնը ու Սիմոնին եղբայրը Անդրէասը՝ ծովը ուռկան ձգած , ընչու-
17 որ ձկնորս էին : Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց , Իմ ետեւէս եկէք , ու ես ձեզ ընեմ որ մարդու-
18 որսորդ ըլլաք : Անոնք ալ շուտ մը իրենց ուռկանները թողուցին ու անոր ետեւէն գացին :
19 Եւ անկէ քիչ մը առաջ երթալով՝ տեսաւ Զերեդեանն Յակոբոսը ու անոր եղբայրը Յովհաննէսը , որ անոնք ալ նաւին մէջ ուռկանն-
20 ները կը կարկըտէին . Եւ շուտ մը զանոնք կանչեց . անոնք ալ իրենց Հայրը Զերեդեոսը վարձկաններուն հետ նաւին մէջ ձգելով ա-
նոր ետեւէն գացին :
21 Ու մտան կափառնայում . և իսկոյն շաբաթ օրը ժողովարանը մտնելով կը սորվեցը-
22 նէր : Եւ ՚ին զարմանային անոր վարդապետութեանը վրայ , ընչու որ իշխանութիւն ու-
նեցողի մը պէս կը սորվեցընէր անոնց , ու չ՚
23 թէ դպիրներուն պէս : Ու անոնց ժողովարանին մէջ մարդ մը կար , որ պիղծ ոգի ունէր
24 իր ներսի դին , ու աղաղակեց բսելով , Թող տուր , Դուն մեզի հետ ի՞նչ բան ունիս , Յիսուս Նազովրեցի . միթէ մեզ կորսընցընելո՞ւ
եկար . դիտեմ քեզ՝ ով ես , Աստուծոյ Սուրբը :
25 Եւ Յիսուս նախատեց անոր՝ ըսելով , Պապան-
26 ձէ ու էլ ատկէ : Եւ պիղծ ոգին ՚ատակի ընդդէմ զանիկա , ու մեծ ձայնով մը աղաղա-
27 կեց ու անկէ ելաւ : Եւ ամէնքը զարմացան ,

ե Մատ . գ . 18 : Ղուկ . ե . 4 :
ի Մատ . ԺԹ . 27 : Ղուկ . ե . 11 :
ա Մատ . գ . 21 :
բ Մատ . գ . 13 : Ղուկ . գ . 31 :
գ Մատ . ե . 28 :
դ Ղուկ . գ . 33 :
ե Մատ . ը . 29 :
զ Հմր . 34 :
է Գաղ . Թ . 19 :

անանկ որ իրարու հարցուփորձ կ'ընէին ու
կ'ըսէին , Ա՛ւ ի՞նչ է · ի՞նչ նոր վարդապե-
տութիւն է աս , որ իշխանութիւնով պիղծ
ոգիներուն ալ կը հրամայէ , ու իրեն կը հնա-
28 զանդին : Եւ շուտ մը իր համբաւը Գալիլեա-
ցւոց ամէն կողմերը ելաւ :
29 Եւ շուտ մը ժողովարանէն ելլելով՝ Սիմո-
նին ու Անդրէասին տունը մտան Յակոբոսին
30 և Յովհաննէսին հետ : Ու Սիմոնին զօքանչը
ջերմէ բռնուած պառկած էր , և շուտ մը
31 անոր համար բսին իրեն : Ու ձեռքը մօտե-
ցաւ՝ անոր ձեռքէն բռնեց , վերցուց անկից .
և խոյին ջերմը թող տուաւ զանկից , ու ա-
նոնց սպասաւորութիւն կ'ընէր :
32 Ա՛ր երբոր իրիկուն եղաւ՝ արեգակին մտած
տունը բոլոր հիւանդները և դիւահարները
33 իրեն կը բերէին : Ու բոլոր քաղաքը դուռը
34 ժողվուեր էր : Եւ շատ հիւանդները կերպ
կերպ ցաւերէ բժշկեց , ու շատ դևեր հա-
նեց . ու դևերուն խօսիլ չէր տար , ինչու
որ գինքը կը ճանչնային :
35 Եւ առաւօտուն շատ կանուխ ելլելով դուռ
էլաւացած՝ երաւ ու գնաց անապատ տեղ մը ,
36 և հոն աղօթք կ'ընէր : Ու Սիմոն և իր հե-
37 տը եղողները գացին անոր ետևէն : Ու երբոր
գտան զանկից՝ բսին անոր թէ Ամէնը քեզ
38 կը փնտռեն : Եւ բաւ անոնց , Երթանք
մերձակայ գիւղաքաղաքները , որ հոն ալ
քարոզեմ , քանզի ասս բանիս համար ելեր
39 եմ : Եւ անոնց ժողովարանները ամբողջ կը

* Մատ. ը. 14։ Ղուկ. գ. 38։
† Մատ. ը. 16։ Ղուկ. գ. 41։
‡ ԳԼ. գ. 12։ Ղուկ. գ. 42։ Տես Գոր. ժգ. 17, 18։
§ Ղուկ. գ. 43։
‖ Ղուկ. գ. 44։
¶ Եսա. կա. 1։ Յովէլ. ժգ. 28։ Ամբ. 4։
# Մատ. գ. 33։ Ղուկ. գ. 45։

քարոզէր բոլոր Գալիլեայի մէջ , ու դևեր կը
հանէր :
40 Ա՛մէկ բորոտ մը եկաւ անոր , կ'աղաչէր ,
ծունկ կը դնէր ու կ'ըսէր անոր , Թէ որ ու-
41 զես՝ կրնաս զիս մաքրել : Եւ ծիսուս խղճ-
ալով՝ ձեռքը երկնցուց , դպաւ անոր , ու
42 ըսաւ անոր , Կ'ուզե՞մ մաքրուէ : Ու երբոր
ան ըսաւ անոր , շուտ մը բորոտութիւնը ան-
43 կէ գնաց , ու մաքրուեցաւ : Եւ սաստիկ պա-
տուէր տալով անոր՝ շուտ մը դուրս հանեց
44 անկից , ու ըսաւ անոր , Զգոյշ կեցիր , մէ-
կուն բան մը չըսես , հապա դնա քեզ քա-
հանային ցուցուր , և տուր քու մաքրութեանդ
ընծան , որ Մովսէս պատուիրեց՝ անոնց վկա-
45 յութիւն ըլլալու համար : Բայց հանկից ելլ-
լելով՝ սկսաւ շատ հրատարակել ու բանը տա-
րածել , անանկ որ ալ ինքը չէր կրնար յայտ-
նի կերպով քաղաք մը մտնել , հապա դուրս
ը անապատ տեղուանք էր , ու ամէն կող-
մերէն իրեն կու գային :

ԳԼ· Բ

1 Քրիստոս կը բժշկէ անդամալոյծ մը. 14 իրեն հետևելու կը կանչէ Մատթէոս մաքսաւորը. 15 մաքսաւորներու ու մեղաւորներու հետ հաց կ'ուտէ. 18 կ'արձագանգէնէ իր աշակերտ-ներուն ծոմ չպահելը. 23 և շաբաթ օրը ցորենի հասկեր քան-ցընել ուսանելը :

1 Եւ նորէն Կափառնայում մտաւ քանի մը
2 օրէն հետև . Ու լսուեցաւ որ անկիա տան
մէջ է , և չուտով շատ մարդիկ ժողվուեցան ,
անանկ որ ալ տեղ չկար , ոչ ալ դրանը քո-
վերը . ու կը խօսէր անոնց Աստուծոյ խօսքը :

† Մատ. ը. 2։ Ղուկ. ե. 12։
○ Ղես. ժգ. 3, 4։
‖ 10։ Ղուկ. ե. 14։
¶ Ղուկ. ե. 15։
= Մատ. թ. 1։ Ղուկ. ե. 18։
= ԳԼ. ը. 13։

3 Եւ կու գային իրեն՝ չորս մարգով վերցուած
4 անդամալոյծ մը կը բերէին։ Ու երբոր բազ-
մութենէն չէին կրնար անոր մօտենալ, քա-
կեցին տանը տակը որ եղած էր, ու ծակ
մը բանալով՝ վար իջեցուցին մահիճը որուն
5 վրայ պառկած էր անդամալոյծը։ Եւ Յիսուս
անոնց հաւատքը տեսնելով՝ ըսաւ անդա-
մալոյծին, Որդեակ, քու մեղքերդ քեզի
6 ներուած են։ Ու դպրութեան մէկ քանիները
կային որ հոն նստած էին, և իրենց սրտերուն
7 մէջ կը խորհէին՝ ըսելով, Ինչո՞ւ համար ասիկա
տասնկ հայհոյութիւններ կը խօսի. Ո՞վ կրնայ
մեղաց թողութիւն տալ, բայց միայն Աս-
8 տուած։ Եւ Յիսուս իսկոյն իմանալով իր հո-
գւոյն մէջ՝ որ անանք այնպէս կը խորհին մէ-
ջերնին, ըսաւ անոնց, Ա՛ս ի՞նչ կը խորհիք
9 սրտերնուդ մէջ։ Ո՞րը աւելի դիւրին է, ան-
դամալոյծին ըսել՝ Քու մեղքերդ ներուած են,
եթէ ըսել՝ Ելիր, մահիճդ առ ու քալէ։
10 Բայց որպէս զի դուք գիտնաք թէ Որդին մարդոյ
իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու
թողութիւն տալու, (ըսաւ անդամալոյծին,)
11 Քեզի կ'ըսեմ, ելիր մահիճդ առ ու տունդ
12 գնա։ Ան ալ չուտ մը ելաւ, և իր մահիճը
առնելով՝ ամենուն առջեւը դուրս ելաւ, ա-
նոնք որ ամէնքը զարմացած մնացին, և փառք
տուին Աստուծոյ, ու ըսին թէ Այսպէս բան
մը ամենեւին տեսած չենք։
13 Եւ ելաւ նորէն ծովեզերքը, ու բոլոր ժո-
ղովուրդը իրեն կու գային, և կը սորվեցնէր
14 անոնց։ Ու երբոր կ'անցնէր, տեսաւ Ղեւի

ե Ծն. ժգ. 4։ Եսա. խգ. 25։
զ Մատ. թ. 4։
է Մատ. թ. 5։
ը Մատ. թ. 9։
թ Մատ. թ. 9։ Ղուկ. ե. 27։

Ալփէոսեանը, որ մաքս ընդունելու տեղը
նստեր էր, ու ըսաւ անոր, Եկուր իմ ետեւէս
15 գնաց։ Ան ալ ելաւ անոր ետեւէն գնաց։ Ու եղաւ
որ երբոր սեղան նստած էր անոր տանը մէջ,
շատ մաքսաւորներ ու մեղաւորներ ալ սեղան
նստած էին Յիսուսի հետ ու անոր աշակերտ-
ներուն հետ. քանզի շատեր էին, ու անոր
16 ետեւէն կ'երթային։ Եւ դպիրները ու փարիսե-
ցիները երբոր տեսան թէ անիկա մաքսաւոր-
ներուն ու մեղաւորներուն հետ կ'ուտէ, ըսին
անոր աշակերտներուն, Ինչո՞ւ համար մաք-
սաւորներուն ու մեղաւորներուն հետ կ'ուտէ
17 ու կը խմէ։ Եւ Յիսուս երբոր լսեց՝ ըսաւ ա-
նոնց, Առողջներուն բժիշկ պէտք չէ, հա-
պա հիւանդներուն. ես արդարները կանչե-
լու չեկայ, հապա մեղաւորները։
18 Եւ Յովհաննէսին ու փարիսեցիներուն ա-
շակերտները ծոմ կը պահէին. և եկան ու
ըսին անոր, Ինչո՞ւ Յովհաննէսին ու փարի-
սեցիներուն աշակերտները ծոմ կը պահեն,
19 ու քու աշակերտներդ ծոմ չեն պահեր։ Եւ
Յիսուս ըսաւ անոնց, Միթէ կարելի՞ է որ
հարսնիքին տղաքը՝ քանի որ փեսան իրենց
հետն է, ծոմ պահեն. որչափ ժամանակ որ
փեսան իրենց հետը ունին, կարելի չէ ծոմ
20 պահել։ Բայց օրեր պիտի գան որ երբ փեսան
իրենցմէ վերցուի, հապա անօր ծոմ պիտի
21 պահեն։ Մէկը կտկտան չեդկեր նոր լաթի
կտոր մը հին հանդերձի վրայ. թէ չէ ան նորը
որ անոր լրութիւնը հասու ըլլասը էր, հինէն
կ'առնէ, ու պատռուածքը ալ աւելի դէշ

է Մատ. թ. 10։
ը Մատ. թ. 12, 13։ Ժը. 11։ Ղուկ. ե. 31, 32։ Ժթ. 10։ ա Յհմ. ա. 15։ Յիսուսի հրաշագործութիւնք.
թ Մատ. թ. 14։ Ղուկ. ե. 33։

22 կ՚ըլլայ · Ոչ ալ մկը նոր գինին հին տիկերու
մէջ կը դնեն. եթէ ոչ՝ նոր գինին տիկերը կը
պատռէ, ու գինին կը թափի և տիկերը կը
կորչին. հապա նոր գինին նոր տիկերու մէջ
դնելու է։
23 Ու եղաւ որ շաբաթի օրը ինքը արտերուն
միջէն կ՚անցնէր, և իր աշակերտները որ կ՚եր-
24 թային, սկսան հասկեր փրցընել։ Ու
փարիսեցիները ըսին իրեն, Նայ՝ շաբաթի օրը
25 ի՞նչ կ՚ընեն, որ արժան չէ։ Ինքն ալ անոնց
ըսաւ, Բնաւ չէ՞ք կարդացեր դուք Դաւիթ
թին ըրածը՝ երբոր պէտք ունեցաւ, և անօ-
26 թեցաւ ինքը ու անոնք որ իր հետն էին. ինչ-
պէս մտաւ Աստուծոյ տունը Աբիաթար քա-
հանայապետին օրովը, և առաջադրութեան
հացերը կերաւ, ու տուաւ անոնց ալ որ իր
հետն էին, Որ չէ՞ն օրինաւոր չէ ուտել,
27 բայց միայն քահանաներուն։ Եւ ըսաւ անոնց,
Շաբաթը մարդուն համար եղաւ, ու չէ թէ
28 մարդը շաբաթին համար։ Ուրեմն Որդին
մարդոյ շաբաթին ալ տէրն է։

ԳԼ· Գ

1 Դարձեալ կը բժշկի ձեռքը չորցած մարդը. 10 և ուրիշ շատ
յաւագաներ. 11 պիղծ ոգիները կը յայտնեն. 13 իր առա-
ջելու առաքելները կ՚ընտրէ. 22 փարիսիները կը ցուցնէ որ
անոնց բառը թէ ինքը Բէելզեբուղով դևեր կը հանէ. հայ-
հոյութիւն է. 31 և կ՚իմացընէ թէ որոնք են իր եղբայրը, քոյ-
րը և մայրը։

1 Եւ Յորէին ժողովարանը մտաւ, ու հոն մարդ
2 մը կար՝ որուն ձեռքը չորցած էր։ Եւ իրեն
կը սպասէին թէ արդեօք շաբաթի օրը զանի-

ձ Մատ · ժբ · 1։ Ղուկ · գ · 1։	Եր · իզ · 32, 33։ Ղև · իգ · 9։ Ե Մատ · ժբ · 8։	= Մատ · ժբ · 9։ Ղուկ · գ · 6։
է Բ Օր · իգ · 25։	—	
լ ա Թագ · իա · 6։		

կա պիտի բժշկէ՞, որ իր վրայով ամբաստա-
3 նութիւն ընէն։ Եւ ինքը ձեռքը չորցած մար-
4 դուն ըսաւ, Ելլիր մէջտեղը։ Ու ըսաւ
անոնց, Շաբաթի օրը բարի՞ք ընել արժան է՝
թէ չարի՞ք ընել, հոգի մը ապրեցընե՞լ թէ
5 մեռցընել· բայց անոնք լուռ կեցան։ Եւ
ցա՞ւ բարկութեամբ չորցնականի անոնց վը-
րայ նայելով՝ անոնց սրտերուն կուրութեանը
համար տրտմած, ըսաւ ան մարդուն, Ձեռ-
քըդ երկնցուր. ան ալ երկնցուց, և անոր
6 ձեռքը ողջացաւ։ Ու փարիսեցիները ելան
իսկոյն հերովդեսեաններուն հետ մէկտեղ չուան մը դարս
ելլելով, անոր դէմ խորհուրդ կ՚ընէին թէ
ինչպէս կորսընցնեն անիկա։
7 Բայց Յիսուս իր աշակերտներովը ծովեզերքը
կ՚երթայ. և շատ բազմութիւն անոր եկաւ
8 Գալիլեայէն, ու Հրէաստանէն, Եւ
Երուսաղէմէն, ու Եդովմէն, և Յորդանանու
անդիի կողմէն. ու անոնք որ Տիւրոսի ու Սի-
դոնի չրջակայ տեղերէն էին, շատ բազմու-
թիւն, երբոր լսեցին ինչ որ կ՚ընէր՝ իրեն ե-
9 կան։ Եւ իր աշակերտներուն ըսաւ որ նա-
ւակ մը պատրաստ կենայ իրեն համար՝ ժողո-
վուրդին բազմութեանը պատճառաւ, որ զին-
10 քը չնեղեն։ Քանզի շատերը բժշկեց, անանկ որ
ցաւ ունեցողները վրան կը դիզուէին որ իրեն
11 դպչին։ Եւ պիղծ ոգիները երբոր զինքը կը
տեսնէին, կ՚իյնային իր առջեւը, կը կանչուր-
12 էին ու կ՚ըսէին, Դուն Աստուծոյ Որ-
դին ես. և Ինքը սաստիկ կը յանդիմաներ զա-
նոնք, որ զինքը չյայտնեն։

• Ոչ՝ ողջացաւ միւս պէս։	Ղուկ · գ · 17։	ա · 1։
Ր Մատ · ժբ · 14։	Գլ· ա · 23, 24։	Մատ · ժբ · 16։ Գլ· ա · 25, 34։
Ջ Մատ · իբ · 16։	Ղուկ · գ · 42։ Մատ · ժգ · 33։ Գլ·	

13 Եւ լեառը ելլելով՝ իր ուզածները կրեն
14 կանչեց, ու գացին անոր քովը։ Եւ տասներ-
կու հոգի որոշեց, որ իր հետը ըլլան, և որ
15 անոնք խրկէ քարոզել, Ու իշխանութիւն ու-
նենալ դեւերը լժժչկելու և դեւերը հանելու։
16 Ու Սիմոնին հանուանը Պետրոս դրաւ. (17) Եւ
Զեբեդեանն Յակոբոսին ու Յակոբոսին եղբօրը
Յովհաննէսին՝ անոնց անուններուը Բանեռգէս
18 դրաւ, որ ըսել է Որդիք որոտման. Եւ Անդ-
րէասը, ու Փիլիպպոսը, և Բարթուղիմէոսը,
ու Մատթէոսը, և Թովմասը, ու Ալփէոսեան
Յակոբոսը, և Թադէոսը, ու Սիմոն Կանանացին,
19 Եւ Յուդա Իսկարիովտացին, որ նաև մատնեց
զանիկա։
20 Տուն մը եկան, և նորէն ժողովուրդը ժող-
վուեցաւ, Հանսի որ հաց ուտելու ալ ժամ-
21 Ն-ի չկրցան ըլլալ։ Ու երբոր իրենները լսե-
ցին՝ ելան որ զինքը բռնեն, Է.քանզի կ'ըսէին
22 թէ խելքնաճ է։ Եւ ան դպիրները որ Երու-
սաղէմէն իջեր էին կ'ըսէին թէ Ելսոր ներսի
զին Բեեզեղբուղ կայ, և դեւերուն իշխանո-
23 վը դեւերը կը հանէ։ Եւ նրեն կանչելով զա-
նոնք՝ առակներով կ'ըսէր անոնց, Ի՞նչպէս
24 կրնայ Սատանան Սատանայ հանել։ Ու թէ
որ մէկ թագաւորութիւն մը իրեն դէմ բաժ-
նուի, ան թագաւորութիւնը չկրնար կենալ։
25 Եւ թէ որ տուն մը իրեն դէմ բաժնուի, ան
26 տունը չկրնար կենալ։ Ու թէ որ Սատանան
իրեն դէմ ելաւ ու բաժնուած է, անիկա
չկրնար կենալ, հապա անոր վերջը հասած
27 է։ Ոմէկը չկրնար զօրաւոր մարդու մը տու-

ե Մատ. ժ. 1։ Ղուկ. ը. 12։ Բ. 1։
զ Յովհ. ա. 42։
է Գլ. ը. 31։
ը Յովհ. է. 5։ ժ. 20։
թ Մատ. Թ. 34։ ժ. 25։ Ղուկ. ժա. 15։
ժ Յովհ. է. 20։ ը. 48։ ԺԲ. 32։ ժ. 20։
ժա Մատ. ժբ. 25։
ժբ Եռ. Խթ. 24։ Մատ. ժբ. 29։

նը մանելով՝ անոր կարասիները յափշտակել,
թէ որ առաջ ան զօրաւորը մարդը չկապէ,
28 ու ետքը անոր տունը կողոպտէ։ Ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի որ Ամէն մեղքերը պիտի նե-
րուին մարդոց որդիներուն, և հայհոյութիւն-
29 ները որչափ որ հայհոյեն. Բայց ով որ Հո-
գւոյն Սրբոյ դէմ հայհոյէ, յաւիտեան թող-
թիւն պիտի չունենայ, հապա յաւիտենական
30 դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ. Վասն
զի կ'ըսէին թէ Պիղծ ոգի կայ անոր ներսի
դին։
31 Եւ Եղբայրները ու եղբայրնիերը եկան,
և դուրսը կայնելով՝ Հ-ղ խրկեցին ու կը կան-
32 չէին զանիկա։ Եւ ժողովուրդը անոր բոլոր-
տիքը նստեր էր, ու իրեն ըսին թէ Ահա քու
մայրդ ու եղբայրներդ դուրսը կ-նեն եւ քեզ
33 կ'ուզեն։ Եւ անոնիկա պատասխան տուաւ ա-
նոնց ու ըսաւ, Ո՞վ է իմ մայրս կամ եղբայր-
34 ներս։ Ու իր բոլորտիքը նստողներուն նայե-
լով ըսաւ, Ահա իմ մայրս ու իմ եղբայրներս.
35 Վասն զի ով որ Աստուծոյ կամքը կը կատարէ,
անիկա է իմ եղբայրս և քոյրս ու մայրս։

Գլ. Դ

1 Սկսաւ նորէն ուսուցանել ծովեզերքին
վրայ, և շատ ժողովուրդ անոր քովը ժող-
վուեցաւ, անանկ որ ինքը նաւը մտաւ ու նըս-
2 տաւ ծովուն մէջ, և ամբողջ ժողովուրդը
ցամաքին վրայ էր։ Եւ շատ բաներ առակ-
ներով անոնց ուսուցանէր, և իր ուսուցման
3 մէջ անոնց կ'ըսէր, Լսեցէք. Ահա սերմնացան
մը ելաւ սերմանելու։ Եւ ինչ որ սերմանեց,
4 ոմանք ճամբուն քով ինկաւ, և թռչունները
եկան ու զանիկա կերան։ Ուրիշ մասն ալ
քարուտ տեղ ինկաւ, ուր շատ հող չունէր,
և անմիջապէս ելաւ, վասն զի հողին խորու-
5 թիւն չունէր։ Բայց երբ արեւը ծագեցաւ,
խանձեցաւ, և արմատ չունենալուն համար
6 չորցաւ։ Ուրիշ մասն ալ փշոտ տեղ ինկաւ,
և փշերը բուսան ու զանիկա խեղդեցին, և
7 պտուղ չտուաւ։ Ուրիշ մասն ալ բարի հո-
ղի վրայ ինկաւ, և ելաւ ու աճեցաւ, և պտուղ
տուաւ, որ երեսուն, վաթսուն ու հարիւր
8 հատ եղաւ։ Եւ ըսաւ անոնց, Ով որ ականջ
ունի լսելու՝ թող լսէ։
9 Երբ մենակ մնաց, անոնք որ իր շուրջը
տասներկուքին հետ էին, հարցուցին զինքը
10 առակին մասին։ Եւ ըսաւ անոնց, Ձեզի տրուած
է Աստուծոյ արքայութեան խորհուրդը գի-
տնալ, բայց անոնց որ դուրսը են՝ ամէն բան
11 առակներով կ'ըլլայ, Որպէս զի տեսնելով՝ տես-
նան ու չիմանան, և լսելով՝ լսեն ու չհաս-
կնան, չըլլայ որ դառնան ու ներում գտնեն։
12 Եւ ըսաւ անոնց, Ձեզի տրուած է Աստուծոյ
արքայութեան խորհուրդը գիտնալ, բայց
անոնց որ դուրսը են՝ ամէն բան առակներով
13 կ'ըլլայ, Որպէս զի տեսնելով՝ տեսնան ու չի-
մանան, և լսելով՝ լսեն ու չհասկնան, չըլլայ
որ դառնան ու ներում գտնեն։
14 Սերմնացանին առակը, 14 և ան առակին մեկնութիւնը։
21 Մենք պատրաստ ենք մեր գիտութեան լոյսը ուրիշներուն
ալ հաղորդելու։ 26 Ծածուկ աճեցող սերմին 30 և մանանե-
խի հատին առակը։ 35 Քրիստոս կը հանգարտեցնէ ծովուն
ալեկոծութիւնը։

1 Կարձեալ սկսաւ սորվեցնել ծովեզերքին
վրայ, և շատ ժողովուրդ անոր քովը ժող-
վուեցաւ, անանկ որ ինքը նաւը մտաւ ու նըս-
2 տաւ ծովուն մէջ, և ամբողջ ժողովուրդը
ցամաքին վրայ էր։ Եւ շատ բաներ առակ-
ներով անոնց ուսուցանէր, և իր ուսուցման
3 մէջ անոնց կ'ըսէր, Լսեցէք. Ահա սերմնացան
մը ելաւ սերմանելու։ Եւ ինչ որ սերմանեց,
4 ոմանք ճամբուն քով ինկաւ, և թռչունները
եկան ու զանիկա կերան։ Ուրիշ մասն ալ
քարուտ տեղ ինկաւ, ուր շատ հող չունէր,
և անմիջապէս ելաւ, վասն զի հողին խորու-
5 թիւն չունէր։ Բայց երբ արեւը ծագեցաւ,
խանձեցաւ, և արմատ չունենալուն համար
6 չորցաւ։ Ուրիշ մասն ալ փշոտ տեղ ինկաւ,
և փշերը բուսան ու զանիկա խեղդեցին, և
7 պտուղ չտուաւ։ Ուրիշ մասն ալ բարի հո-
ղի վրայ ինկաւ, և ելաւ ու աճեցաւ, և պտուղ
տուաւ, որ երեսուն, վաթսուն ու հարիւր
8 հատ եղաւ։ Եւ ըսաւ անոնց, Ով որ ականջ
ունի լսելու՝ թող լսէ։
9 Երբ մենակ մնաց, անոնք որ իր շուրջը
տասներկուքին հետ էին, հարցուցին զինքը
10 առակին մասին։ Եւ ըսաւ անոնց, Ձեզի տրուած
է Աստուծոյ արքայութեան խորհուրդը գի-
տնալ, բայց անոնց որ դուրսը են՝ ամէն բան
11 առակներով կ'ըլլայ, Որպէս զի տեսնելով՝ տես-
նան ու չիմանան, և լսելով՝ լսեն ու չհաս-
կնան, չըլլայ որ դառնան ու ներում գտնեն։
12 Եւ ըսաւ անոնց, Ձեզի տրուած է Աստուծոյ
արքայութեան խորհուրդը գիտնալ, բայց
անոնց որ դուրսը են՝ ամէն բան առակներով
13 կ'ըլլայ, Որպէս զի տեսնելով՝ տեսնան ու չի-
մանան, և լսելով՝ լսեն ու չհասկնան, չըլլայ
որ դառնան ու ներում գտնեն։

ա Մատ. ժբ. 31։ Ղուկ. ժբ. 10։ ա Յովհ. է. 16։
գ Մատ. ժբ. 46։ Ղուկ. ը. 19։
դ Մատ. ժգ. 3 ը։ Ղուկ. ը. 4։

տաւ Յովհան վրայ, և բոլոր Երուսաղէմը ցա-
2 մաքը Յովհան եղերքն էր։ Եւ անոնց չատ բա-
ներ կը տրուվեցնէր առակներով, ։ու կ'ըսէր
3 անոնց իր վարդապետութեանը մէջ, Լսեցէք.
4 ահա սերմ ցանողը ելաւ որ սերմ ցանէ։ Ու
երբոր կը ցանէր, մէկ քանին ճամբուն քովը
ինկաւ, և °թռչունները եկան ու կերան զա-
5 նիկա։ Եւ ուրիշը ինկաւ ապառաժուտ տեղ
վրայ, ուր որ շատ հող չկար. և շուտ մը բու-
սաւ՝ հողը խորութիւնէ չունենալուն հա-
6 մար. Սակայն արեւուն ծագած ատենը պրե-
ցաւ, ու արմատ չունենալուն համար չորցաւ։
7 Եւ ուրիշը ինկաւ փուշերու մէջ, և փուշերը
ելան ու խեղդեցին զանիկա, ու պտուղ չբե-
8 րաւ։ Եւ ուրիշը ինկաւ աղէկ հողի մէջ, ։ու
պտուղ կու տար, որ ելաւ ու մեծցաւ, և կը
բերէր մէկուն տեղը երեսուն, ու մէկուն տե-
9 ղը վաթսուն, և մէկուն տեղը հարիւր։ Ու
կ'ըսէր, Ան որ լսելու ականջ ունի՝ թող լսէ։
10 ։Ու երբոր առանձին էր, իր քովը եղողնե-
րը տասներկուքին հետ մէկտեղ Հարցուցին
11 իրեն ան առակը։ Եւ ըսաւ անոնց, Ձեզի տը-
րուած է գիտնալ Աստուծոյ թագաւորութեա-
նը խորհուրդը, բայց ։անոնց որ դուրսէն են
12 ամէն բան առակներով կ'ըլլայ. ։Որ տեսնե-
լով տեսնեն ու չտեսնեն, և լսելով լսեն ու
չհասկնան, որ չըլլայ թէ դարձի գան, և ի-
13 րենց մեղացը թողութիւն ըլլայ։ Ու ըսաւ
անոնց, Ա՞ս առակը չէ՞ք գիտեր. ուրեմն ի՞նչ-

Ե Գլ. ԺԶ. 38։
• Ոմանք երկրին Թըս-
չունները
Զ Ծածկ. ԺԵ. 3։ Կողմ.
ա. 6։
Է Մատ. Ժգ. 10։

Դատ. Ը. 9. Ես։
ը ա Կոր. Ե. 12։ Կող.
գ. 5։ ա Թես. գ.
12։ ա Տիմ. գ.
7։

Ես. զ. 9։ Մատ.
Ժգ. 14։ Ղուկ. Ը.
10։ Յովհ. ԺԲ. 40։
Գործ. իզ. 26։ Հռո-
մայ. Ժա. 8։

14 պէս պիտի գիտնաք ամէն առակներըը։ ։Սերմ
15 ցանողը խօսքը կը ցանէ։ Եւ ճամբուն քովինե-
րը անոնք են՝ որոնց մէջ խօսքը կը ցանուի.
ու երբոր կը լսեն, շուտ մը Սատանան կու
գայ՝ և անոնց սրտերուն մէջ ցանուած խօսքը
16 կը հանէ։ Նոյնպէս ալ ապառաժուտ տեղե-
րու վրայ ցանուածներըը անոնք են, որ երբոր
կը լսեն խօսքը՝ շուտ մը ուրախութեամբ կ'ըն-
17 դունին զանիկա. Եւ իրենց մէջը արմատ չու-
նենալով՝ քիչ ժամանակ կը տեւեն, ետքը երբ
որ նեղութիւնէ կամ հալածանք ըլլայ խօսքին
18 համար, շուտ մը կը դայթակղին։ Եւ փուշե-
րուն մէջ ցանուածներըը անոնք են՝ որ երբ
19 խօսքը կը լսեն, Աշխարհիս գրգռմունքներըը
ու հարստութեան խաբկանքներըը, և ու-
րիշ բաներուն ցանկութիւններըը մէջ մտնելով՝
20 խօսքը կը խեղդեն, ու կ'ըլլայ անպտուղ։ Եւ
աղէկ հողի մէջ ցանուածներըը անոնք են, որ
խօսքը կը լսեն և կ'ընդունին, ու պտուղ կու
տան՝ մէկուն տեղը երեսուն, և մէկուն տեղը
վաթսուն, ու մէկուն տեղը հարիւր։
21 ։Եւ ըսաւ անոնց, Մէկը ճրագը դրուանին
կամ մահիճին տակը դրուելու համար կու
գայ. չէ՞ որ աշտանակին վրայ դրուելու հա-
22 մար։ ։Ինչու որ ծածուկ բան մը չկայ, որ պի-
տի չյայտնուի. և դարձուկ բան մը չէ եղած՝
23 որ երեւան պիտի չգայ։ ։Թէ որ մէկը լսելու
ականջ ունի՝ թող լսէ։
24 Եւ ըսաւ անոնց, Նայեցէք ինչ կը լսէք.
ինչ չափով որ դուք կը չափէք, նո՛ւ ։չափը
պիտի չափուի ձեզի. և ձեզի որ կը լսէք,

Ի Մատ. Ժգ. 19։
ը ա Տիմ. գ. 9. 17։
Ի Մատ. ե. 15։ Ղուկ.
Ը. 16։ Ժա. 33։

Յ Մատ. Ժ. 26։ Ղուկ.
ԺԲ. 2։
Ն Մատ. Ժա. 15։

Հմր. 9։
Մատ. ե. 2։ Ղուկ.
Ջ. 38։

25 պիտի աւելնայ։ Ուստի ով որ ունի, անոր պիտի տրուի. և ով որ չունի, ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի։
26 Եւ կ՚ըսէր, Աստուծոյ թագաւորութիւնը
ասանկ է, որպէս թէ մէկ մարդ մը հողին մէ-
27 ջը սերմ ձգէ, ու քնանայ և արթննայ գի-
շեր ու ցորեկ, և սերմը բուսնի ու մեծնայ,
28 — ինքը չգիտեր թէ ինչպէս։ Քանզի հողը
ինքնիրմէն պտուղ կու տայ, առաջ խոտը, ետ-
քը հասկը, անկէ ետև լեցուն ցորենը հաս-
29 կին մէջ։ Ու երբոր պտուղը հասուննայ, չուտ
մը մանգաղը կը խրկէ, ինչու որ հունձքի
առնելը հասած է։
30 Եւ կ՚ըսէր, Աստուծոյ թագաւորութիւնը
ի՞նչ բանի նմանցընենք, կամ ի՞նչ առակով
31 անկիա բաղդատենք։ Մանանեխի հատին նը-
ման է, որ հողի մէջ ցանուած ատեն՝ երկ-
րի վրայ եղած սերմերուն ամենէն պզտիկին
32 է. Ու երբոր ցանուի՝ կը բուսնի և ամէն խո-
տերկնէրէն ալ մեծ կ՚ըլլայ, ու մեծ ճիւ-
ղեր կ՚արձակէ, անանկ որ երկնից թռչուն-
ներուն հերիւ կ՚ըլլայ անոր չուքին տակը
բնակելու։
33 Եւ ասանկ շատ առակներով կը խօսէր ա-
նոնց հետ խօսքը՝ որչափ որ կրնային մտիկ
34 բնել. Ու առանց առակի բան մը չէր խօսեր
անոնց, բայց առանձին իր աշակերտներուն
կը մեկներ ամէնը։
35 Եւ նոյն օրը երբոր իրիկուն կ՚ըլլար՝ ըսաւ
անոնց, Եկէ՛ք անդիի կողմը անցնինք։

Ի Մատ. ժգ. 12։ ԼԻ. 29։ Ղուկ. ը. 18։ ԺԹ. 26։
Խ Մատ. ժգ. 24։
Ձ Յայտ. ժգ. 15։
Ճ Մատ. ժգ. 31։ Ղուկ. ժգ. 18։ Գործ. ը. 41։ գ. 4։ ե. 14։ ԺԹ. 20։
Ղ Մատ. ժգ. 34։
Ճ Ծն. ժգ. 12։
Մ Մատ. ը. 18, 23։ Ղուկ. ը. 22։

36 Անոնք ալ ժողովուրդը թող տալով՝ առին
զինքը ինչպէս որ էր նաւուն մէջ. և ուրիշ
37 նաւակներ ալ կային անոր հետ։ Ու հովի
մեծ փոթորիկ մը եղաւ, և ալիքները նա-
ւուն վրայ կու զային, անանկ որ գրեթէ կը
38 լեցուէր։ Ու ինքը նաւուն ետևի կողմը բար-
ձի վրայ կը քնանար. արթնցուցին զանիկա
և՝ կ՚ըսեն անոր, Վարդապետ, հոգդ չէ՞
39 որ կը կորսուինք։ Ու ելլելով՝ սաստեց հո-
վին, և ծովուն բաւ, Դադրի՛ լուռ կեցիր.
ու հովը դադրեցաւ, և մեծ խաղաղութիւն
40 եղաւ։ Ու բաւ անոնց, Ինչո՞ւ ասանկ վախ-
կոտ էք, ի՞նչպէս կ՚ըլլայ որ հաւատք չու-
նիք։ Եւ անոնք խիստ վախցան, ու կ՚ըսէին
իրարու, Արդեօք ո՛վ է ասկիա՝ որ հովը ու
ծովը ասոր կը հնազանդին։

Գլ. Ե

1 Քրիստոս լեգեան ուռեցող մարդը կը բժշկէ. 13 և անկէ ետք զգեստը խոպրան մէջ կը մտնեն։ 25 Քրիստոս կը բժշկէ տեառնաբեր կինը. 35 և Յայրոսի ապրիլը կը յարուցանէ։

1 Եւ եկան ծովուն անդիի կողմը՝ Գադարա-
2 ցւոց երկիրը։ Ու երբոր ինքը նաւէն ելաւ,
դիմազանիներէն ելած մարդ մը պատահեցաւ
3 իրեն, որ պիղծ ոգի ունէր. Որ անոր բնակած
տեղն ալ գերեզմաններուն մէջն էր, ու չըզ-
թայով ալ մէկը չէր կրնար զանիկա կապել.
4 Որովհետև չատ անգամ ոտնակապերով և
շղթաներով կապուելը էր, բայց անիկա չըզ-
թանէրը կոտրեր ու ոտնակապերը կոտրտեր
5 էր, և մէկը չէր կրնար զանիկա հնազանդել. Եւ
միշտ գիշեր ու ցորեկ †գերեզմաններուն մէջ

ա Մատ. ը. 28։ Ղուկ. ը. 26։
• Ոմանք Գերգեսացւոց
Ոմանք Գազարացւոց
գ Ոմանք գերեզմանները
Ոմանք ու գերեզմաններուն մէջ

ու լեռներուն մէջ՝ կը կանչուըտէր, ու իր
6 մարմինը քարերով կը ճեղքուէր։ Երբոր հե-
ռուանց ճիսուսը տեսաւ, վազից ու երկրպա-
7 գութիւն ըրաւ անոր, եւ մեծ ձայնով մը
աղաղակեց ու ըսաւ, Դուն իմ հետս ի՞նչ բան
ունիս, Ճիսուս՝ Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ,
քեզ Աստուծով կ՚երդմցընեմ, զիս մի տան-
8 ջեր։ (Քանզի կ՚ըսէր անոր, Պիղծ ոգի, ելիր
9 այս մարդէն։) Եւ անոր հարցուց թէ Անունդ
ի՞նչ է. ու ըսաւ անոր, Իմ անունս Լեգէան
10 է, ինչու որ մենք շատ ենք։ Եւ շատ
*կ՚աղաչէին անոր՝ որ զերկունք այն երկրէն
11 դուրս չհրիկ։ Եւ հոն լեռանը մօտ խոզերու
12 մեծ երամակ մը կար՝ որ կ՚արածուէին։ Ու
բոլոր դեւերը աղաչեցին անոր ու ըսին, Մեզ
խոզերուն խրիկ, որ անոնց մէջը մտնենք։
13 Եւ Ճիսուս չուտ մը հրաման տուաւ անոնց.
ու երբոր պիղծ ոգիները ելան՝ խոզերուն մէջը
մտան, և երամակը գահավիժ տեղէն ծովը
վազեց, (երկու հազարի չափ կային,) ու ծո-
14 վուն մէջը խեղդուեցան։ Եւ խոզարածներըը
փախան, ու պատմեցին քաղաքը ու ագարակ-
ները. և տեսնել եկան տեսնելու՝ թէ ինչ բան
15 է որ եղաւ։ Ու եկան Ճիսուսին, և տեսան
դիւահարը՝ որ լեգէոն ունէր, որ հագուած
ու խելքը վրան եկած նստած էր, ու վախցան։
16 Եւ անոնք որ տեսեր էին, պատմեցին անոնց
թէ ինչ եղաւ դիւահարին, նաև խոզերուն
17 վրայով։ Եւ սկսան աղաչել անոր, որ իրենց
18 սահմաններէն երթայ։ Ու երբոր անիկա նաւը
մտաւ, դիւահարը կ՚աղաչէր անոր՝ որ հետը

19 ըլլայ։ Եւ Ճիսուս թոյլ չտուաւ անոր, հապա

* Կամ կ՚աղաչէր | ժղ. 39։
† Մատ. ը. 34։ Գործ. | ‡ Ղուկ. ը. 38։

ըսաւ անոր, Գնա քու տունդ քու ընտա-
նեցդ, ու պատմէ անոնց ինչ որ Տէրը քե-
20 զի ըրաւ, և ողորմեցաւ քեզի։ Ան ալ դը-
նաց, և սկսաւ Դեկապոլիսի մէջ քարոզել ինչ
որ Ճիսուս իրեն ըրաւ. և ամէնը կը զարմա-
նային։
21 †Ու երբոր Ճիսուս նաւով նորէն ծովուն ան-
դիի կողմը անցաւ, շատ բազմութիւն ժող-
վուեցաւ անոր քովը, և ինքը ծովեզերքն էր։
22 Եւ ահա ժողովրդապետներուն մէկը կու
գար, որուն անունը Յայրոս էր, ու երբոր
23 տեսաւ զանիկա՝ անոր ոտքը ինկաւ. Եւ շատ
կ՚աղաչէր անոր ու կ՚ըսէր թէ իմ աղջիկս
մեռնելու մօտ է, գաս՝ անոր վրայ ձեռք
24 դնես, որպէս զի ազատի, ու պիտի ապրի։ Եւ
գնաց անոր հետ, ու շատ բազմութիւն իր
եւսէն կ՚երթային ու կը նեղէին զինքը։
25 Եւ ինկի մը՝ որ տասներկու տարի արիւ-
26 նի մէնտասութեան մէջ էր, Ու շատ նեղու-
թիւն կրած էր շատ բժիշկներէն, և իր բոլոր
ունեցածը վատներ էր, ու օգուտ մը չէր ըլ-
27 լար, հապա ևս առաւել զայրացեր էր, երբո-
որ Ճիսուսին վրայով լսեց, եւսէն եկաւ
բազմութեանը մէջ, ու անոր հանգերձին դը-
28 պաւ. Քանզի կ՚ըսէր, Թէ որ միայն անոր
հանգերձներուն դպչիմ, պիտի բժշկուիմ։
29 Եւ չուտ մը իր արիւնին աղբիւրը չամբէ-
ցաւ, ու իր մարմինին մէջ խնացաւ թէ տան
30 չանքին բժշկուեցաւ։ Եւ Ճիսուս չուտ մը
գիտնալով իր անձին մէջ ան †զօրութիւնը
որ իրմէն ելաւ, դարձաւ բազմութեանը մէջ

† Մատ. թ. 1։ Ղուկ. | ը. 40։
ը. 40։ | ‡ Ղուկ. ը. 41։
‡ Ղե. ։ ժէ. . 25։ | Մատ. թ. 20։ | † Ղուկ. ը. 19։ ը. 46։

ու ըսաւ, Ո՞վ գոյաւ իմ հանգերձներուս։
31 Եւ իր աշակերտները ըսին իրեն, կը տեսնես
որ բազմութիւնը քեզ կը նեղէ, ու կ՚ըսես
32 Թէ Ո՞վ ինծի դպաւ։ Եւ իր շրջապատը կը
33 նայէր որ ասիկա ընողը տեսնէ։ Ու կինին
վախցաւ ու դողդոջ, գիտնալ որ ինչ որ ինծի
եղաւ, և ինչ՝ անոր աւետիք ինկաւ,
ու եկաւ՝ անոր առջեւը ինկաւ,
ու բոլոր ճշմարտութիւնը չհարկ չհասակ պատմեց անոր։
34 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Աղջիկ, հաւատքդ
քեզ փրկեց. դուն խաղաղութեամբ, ու
բժշկուած եղիր քու տանջանքէդ։
35 Երբոր ինքը դեռ կը խօսէր, ժողովրդա-
պետին տունէն մարդ եկան ու ըսին Թէ Աղ-
ջիկդ մեռաւ, ալ ինչո՞ւ վարդապետը կը յոգ-
36 նեցնես։ Իսկ Յիսուս լսածի խօսքը լսածին
պէս՝ ժողովրդապետին ըսաւ, Մի վախնար,
37 միայն Թէ հաւատա։ Եւ ոչ ոք թոյլ չտուաւ
իր հետը երթալու, բայց միայն Պետրոսը ու
Յակոբոսը և Յակոբոսին եղբայրը Յովհաննէսը։
38 Ու ժողովրդապետին տունը գալով՝ տեսաւ
աղմուկ և սաստիկ լացողներ ու ազազակողներ։
39 Եւ ներս մտնելով՝ ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ խառ-
ւիւր էք ու կուլայք. մանուկը մեռած չէ,
40 հապա ինք քնացած։ Եւ ծաղր կ՚ընէին անոր
կատ. բայց ինքը ամէնը դուրս հանելով՝ իր
հետը առաւ մանուկին հայրը ու մայրը՝ և ա-
նոնք որ իր հետն էին, ու մտաւ հոն ուր որ
41 մանուկը պառկած էր։ Եւ մանուկին ձեռքէն
բռնելով՝ ըսաւ անոր, Թալիթա, կումի. որ
կը թարգմանուի, Աղջիկ, (քեզի կ՚ըսեմ,)
42 ելլիր։ Եւ իսկոյն աղջիկը ոտք ելաւ ու կը քա-
լէր, ինչու որ տասներկու տարեկան էր. ու

ε Մատ. ϐ. 22։ Գլ. ϛ. 52։ Գաղ. ϛ. 2։ | 8։ | ϛ Ցաշխ. ϳա. 11։ ϛ Գաղ. ϐ. 10։

43 մեծ սաստիկութեամբ սաստեցաւ։ Եւ հատուկ
պատուէր տուաւ անոնց՝ որ մէկը չգիտնայ
այս բանը, ու ըսաւ որ անոր ուտելիք տան։

ԳԼ. Զ

1 Քրիստոս անարգուելուն կը կրէ իր քաղաքացիներէն. 7 տասներկու աշակերտներուն իշխանութիւն կու տայ պիղծ ոգիներ հանելու. 14 Զանազան կարծիքներ Քրիստոսի վրայով։ 27 Յովհաննէս մկրտիչ կը գլխատուի. 29 և կը թաղուի. 30 Առաքեալները իրենց գործերէնէն Յիսուսի կը դառնան. 34 Հինգ հացին ու երկու ձուկին հրաշքը. 48 Քրիստոս ծովուն վրայ կը քալէ. 53 և անկն իրեն դարձող ցաւագարները կը բժշկէ։

1 Եւ ելանէ հոնկէ եկաւ իր երկիրը, ու անոր
2 աշակերտները իր ետեւէն գացին։ Եւ շաբաթ
օրը հանդիսարանին սկսաւ ժողովարանին մէջ սոր-
վեցնել. ու շատերը լսելով կը զարմանային
ու կ՚ըսէին, Այսիկա ուսկից ունի սա բանե-
րը, կամ սա ի՞նչ իմաստութիւն է տուր որ
տրուած, որ սասանկ հրաշքներ կ՚ըլլան տուր
3 ձեռքովը։ Այսիկա հիւսը չէ՞, Մարիամին որ-
դին, և Յակոբոսին ու Յովսէսին և Յուդա-
յին ու Սիմոնին եղբայրը. ու տուր քոյրերը
հոս մեր քովը չե՞ն. և դանոր վրայով կը
4 գայթակղէին։ Բայց Յիսուս ըսաւ անոնց,
Մարգարէ մը անպատիւ չէ՝ բայց միայն իր
երկրին մէջ ու իր ազգականներուն և իր տանը
5 մէջ։ Ու չէր կրնար հոն մէկ հրաշք մըն ալ
ընել, միայն Թէ քանի մը հիւանդներու վը-
6 րայ ձեռք դրաւ ու բժշկեց զանոնք։ Եւ հա-
նոնց անհաւատութեանը վրայ կը զարմանար.

ζ Մատ. ը. 4։ ϐ. 30։ ժբ. 16։ ժէ. 9։ Գլ. գ. 12։ Ղուկ. է. 14։ | η Մատ. ժգ. 54։ Ղուկ. դ. 16։ | θ Ցաշխ. ը. 42։ ι Մատ. ժբ. 46։ Գաղ. ա. 19։ | ια Մատ. ժգ. 57։ Ցաշխ. գ. 44։ ιϐ Տես Ցն. ժϐ. 22։ ը. 25։ Մատ. ժգ. 55։ Գլ. ϐ. 22։ ιγ Ես. ծϐ. 16։

ու չըՀակայ գեղերը պատուելով՝ կը սորվեցը-
ներ ։
7 ¶Եւ իրեն կանչեց տասներկուքը, ու սկը-
սաւ երկու երկու իրկել զանոնք, ու անոնց
իշխանութիւն տուաւ պիղծ ոգիներուն վրայ.
8 եւ պատուիրեց անոնց՝ որ ճամբու համար
բան մը չառնեն, բայց միայն գաւազան մը.
ոչ տոպրակ, ոչ հաց, ոչ առակ՝ գօտիներնուն
9 մէջ. Հապա ²հողաթափ հագնին. և կրկին
10 հանդերձ մի հագնիք՝ ըսաւ ³Ու բսաւ անոնց,
Որ տուն որ մտնիք՝ հոն կեցէք մինչև որ ան-
11 կէ եղիք ։ Եւ անոնք որ ձեզ չեն ընդունիր
ու ձեզի մտիկ չեն ըներ, երբոր անկէ կ'ելլէք,
⁴ոտքերնուդ տակի փոչին թօթվեցէք՝ անոնց
վկայութիւն ըլլալու համար ։ ⁵Ձշմարիտ կ'ը-
սեմ ձեզի, Յոդոմացւոց ու Գոմորացւոց ա-
ւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝
քան թէ ան քաղաքին ։
12 Եւ անոնք ելլելով՝ կը քարոզէին որ ⁶ե-
13 ղերը ապաշխարեն ։ եւ շատ դեւեր կը հանէին,
⁷ու շատ հիւանդներ եղով կ'օծէին ու կը բը-
ժշկէին զանոնք ։
14 ¶Եւ Հերովդէս թագաւորը լսեց, (ինչու որ
անոր անունը յայտնի եղաւ,) ու կ'ըսէր թէ
Յովհաննէս մկրտիչը մեռելներէն յարուցեալ
առեր է, ու անոր համար հրաշքներ կ'ըլլան
15 անով ։ Ուրիշները կ'ըսէին թէ Եղիան է.
ուրիշներն ալ կ'ըսէին թէ Մարգարէ մըն է,
16 կամ մարգարէից մէկուն պէս ։ Բայց Հերոդ

ը Մատ. թ. 35 ։ Ղուկ. ժգ. 22 ։
թ Մատ. ժ. 1 ։ ԳԼ. գ. 13, 14 ։ Ղուկ. թ. 1 ։
ժ Գոր. ժբ. 8
ի Մատ. ժ. 11 ։ Ղուկ.
ժ. 4 ։ ժ. 7, 8 ։
լ Մատ. ժ. 14 ։ Ղուկ. ժ. 10 ։
խ Գոր. ժգ. 51 ։ ժբ. 6 ։
• Ոմանք չունին ։
ծ Ցակ. ե. 14 ։
կ Մատ. ժգ. 1 ։ Ղուկ. թ. 1 ։
հ Մատ. ժբ. 14 ։ ԳԼ. ը. 28 ։
ձ Մատ. ժգ. 2 ։ Ղուկ. գ. 18։

Հերովդէս լսեց՝ ըսաւ, Ասիկա ⁸Յովհաննէսն
է՝ որուն գլուխը ես կտրեցի, մեռելներէն
յարուցեալն ասոր է ։
17 Քանզի Հերովդէս ինքը ⁹ղրկեց՝ Յով-
հաննէսը բռնեց, ու կապեց բանտը ¹⁰իր
եղբօրը փիլիպպոսին կնոջը Հերովդիային
համար, ինչու որ իրեն կնիկ առեր էր զանը-
18 կա ։ Վասն զի Յովհաննէս կ'ըսէր,
¹¹Թեզի օրինաւոր չէ քու եղբօրդ կինը ունե-
19 նալ ։ Եւ Հերովդիա ոխ ունէր անոր դէմ, ու
20 կ'ուզէր անկից մեռցնել ու չէր կրնար. Ին-
չու որ Հերովդէս կը վախնար Յովհաննէսէն,
գիտնալով թէ անիկա արդար և սուրբ մարդ-
մըն է. և անոր բերանը կը նայէր, ու անկէ
լսելով՝ շատ բան կ'ընէր, և քաղցրութեամբ
21 անոր մտիկ կ'ընէր ։ Ու ¹²երբոր դիպուկ օր մը
եղաւ, որ Հերովդէս ¹³իր Ծննդեան օրը ընծրիք
կ'ընէր իր մեծամեծներուն և հազարապետնե-
22 րուն ու Գալիլեայի երեւելիներուն, եւ Հե-
րովդիային աղջիկը հանդիսի տեղը մտնելով խա-
ղաց, ու հաճելի եղաւ Հերովդեսին և իր հե-
տը նստողներուն. թագաւորը ըսաւ աղկանը,
Խնդրէ ինծմէ ինչ որ կ'ուզես, ու պիտի
23 տամ քեզի ։ Եւ անոր երդումով ըսաւ ¹⁴ինձ,
Ինչ որ դուն ինծմէ խնդրես՝ պիտի տամ
24 քեզի՝ մինչև թագաւորութեանս կէսը ։ Եւ
անիկա դուրս ելլելով՝ իր մօրը ըսաւ, Ի՞նչ
ուզեմ. ան ալ ըսաւ, Յովհաննէս մկրտչին
25 գլուխը ։ Եւ շուտ մը արագութեամբ թագաւո-
րին քովը մտաւ ու խնդրեց՝ ըսելով, Կ'ուզեմ
որ չուտով պատուեղի մը վրայ Յովհաննէս մը-
26 կըրտչին գլուխը տաս ինծի ։ ¶Եւ թագաւորը

ղ Ղուկ. ժբ. 16 ։ ի. 21 ։
ճ Մատ. ժգ. 5 ։ ի. 26 ։
յ Մատ. ժգ. 6 ։ Ծն. խ. 20 ։
ն Թագ. ե. 3 ։ ե. 3 ։
շ Մատ. ժգ. 9 ։

խիստ ապտակեցաւ, բայց երդումներուն համար
ու իր հետը նստողներուն համար չուզեց որ
27 անոր խնդիրը մերժէ։ Եւ Թագաւորը խկոյն
դահիճ խրկեց, ու հրաման ըրաւ անոր գլուխը
բերելու։ Ան ալ գնաց բանտին մէջ գլխա-
28 թեց զանիկա, եւ սկուտեղով մը բերաւ անոր
գլուխը ու տուաւ աղջիկը, և աղջիկը զանի-
29 կա իր մօրը տուաւ։ Եւ անոր աշակերտները
լսելով՝ եկան անոր մարմինը վերցուցին, ու
դնելնգանի մէջ դրին։
30 Եւ առաքեալները Յիսուսին քովը ժողովուե-
ցան, ու պատմեցին անոր՝ ամէն ինչ որ ըրին
31 և ինչ որ սորվեցուցին։ Ուր անիկա ըսաւ
անոնց, Եկէք դուք առանձին անապատ տեղ
մը՝ և քիչ մը հանգչեցէք. քանզի շատերը
կային որ կու գային ու կ՚երթային. և հոգ ու-
32 տելու ալ ժամանակ չէին ունենար։ Ուր նա-
33 ւով անապատ տեղ մը գացին առանձին։ Ու
ժողովրդականները տեսան զանոնք որ կ՚երթային,
և շատերը զանիկա ճանչցան, ու ոտքով բո-
լոր քաղաքներէն հոն կը վազէին, և անոնցմէ
առաջ հասնելով՝ անոր քովը ժողովուեցան։
34 Ու Յիսուս երբոր դուրս ելաւ, շատ ժողո-
վուրդ տեսնելով խղճաց անոնց վրայ, ինչու-
որ հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս էին. և
սկսաւ շատ բաներ սորվեցնել անոնց։
35 Ու երբոր ժամանակը շատ ուշացաւ, իր
աշակերտները իրեն եկան ու ըսին, Հոս անա-
պատ տեղ մըն է, ու ժամանակը ուշացած
36 է. Արձակէ զանոնք որ երթան բոլորքա-
քի ագարակները ու գիւղերը՝ ու իրենց հաց
37 գնեն, ինչու որ ուտելու բան մը չունին։ Բայց

ա Ղուկ. Բ. 10։
բ Մատ. Ժգ. 13։
գ Գաղ. գ. 20։
դ Մատ. Ժգ. 13։ Ղուկ. Բ. 11։
ե Մատ. Բ. 36։ Ժգ. 14։
զ Մատ. Ժգ. 15։ Ղուկ. Բ. 12։

անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց,
Դուք տուէք ատոնց որ ուտեն։ Եւ ըսին ի-
րեն, Երթանք երթաս հարիւր դահեկ անի
հաց գնե՞նք՝ և տանք ատոնց որ ուտեն։
38 Ըսաւ անոնց, Քանի՞ նկատակ ունիք, դա-
ցէք նայեցէք. ու երբոր գիտցան՝ ըսին,
39 Հինգ, ու երկու ձուկ։ Եւ հրաման ըրաւ
անոնց՝ որ ամէնը կանանչ խոտին վրայ դնեն-
40 դունդ դունդ նստեցընեն։ Եւ դաս դաս նստան՝ հա-
41 րիւրական ու յիսունական։ Եւ հինգ նկատա-
կը ու երկու ձուկը առաւ ու դէպ ի երկինք
քը նայելով՝ օրհնեց, և մանրեց նկատակ-
ները ու տուաւ իր աշակերտներուն, որ ա-
նոնց առկայը դնեն, ու երկու ձուկը ամենուն
42 ալ բաժնեց։ Եւ ամէնքը կերան ու կշտա-
43 ցան. Եւ տասներկու կողով լեցուն կտո-
րանքները վերցուցին, և ձուկերէն ալ։
44 Եւ ան հացկերէն ուտողները հինգ հազարի
չափ երիկ մարդիկ էին։
45 Եւ շուտ մը իր աշակերտները արտորցուց
որ նաւը մտնեն, և իրմէ առաջ միւս կողմը
Բեթսայիդա անցնեն, մինչև որ ինքը ժողո-
46 վուրդը արձակէ։ Եւ անոնցմէ զատուելով՝
47 լեռը ելաւ աղօթք ընելու։ Ու երբոր իրի-
կունը եղաւ՝ նաւը ծովուն մէջտեղն էր, ու
48 ինքը մինակ ցամաքն էր։ Եւ տեսաւ անոնք
որ կը տագնապէին հոգ թիւ քաշելու առեն-
նին, ինչու որ հովը իրենց դէմ էր. և գի-
շերուան չորրորդ պահուն առենները ծովուն
վրայ քալելով կու գայ անոնց, ու կ՚ուզէր

ա Թուա. Ժա. 13, 22։
գ Թագ. գ. 43։
դ Մատ. Ժգ. 17։
Ղուկ. Բ. 13։ Յովհ. Զ. 9։
ե Մատ. Ժգ. 33։
զ Մատ. Ժգ. 34։ Գլ. ը. 3։
է Մատ. Ժգ. 13։
Մատ. Իգ. 36։
Յովհ. Զ. 17։
ը Մատ. Ժգ. 23։
Յովհ. Զ. 16, 17։
թ Տես Ղուկ. Իգ. 35։

49 անունդ անցնել։ Ամեն ք երբոր տեսան որ
Ժողովն վրայ կը քաշէր, կարծեցին թէ աչքի
երևոյթ բան մըն է, ու կանչուրտուցին.
50 Բանդի ամէնքն ալ զանիկա տեսան ու խռո-
վեցան. և ինքը շուտ մը խօսեցաւ անոնց
հետ ու ըսաւ անոնց, Քաջ եղէք ես եմ, մի
51 վախնաք։ Եւ նաւը ելաւ անոնց քովը, ու
հովը դադրեցաւ. և անոնք մեծապէսն
մէջ չափէ դուրս ապշած էին ու կը զար-
52 նային։ Վասն զի Հացին վրայ եղած հրաշքը չի-
մացան, ինչու որ Իսրաելտին թմրած էր։
53 Ու մէւս կողմը անցնելով՝ Գինեսարեթի
54 երկիրը հասան և նաւը տեղաւորեցին։ Ու
երբոր նաւէն ելան, ան ոեպ Յիսուս ճանչցան
55 ճանչցան զանիկա. Եւ ամէն անդին վազելով
բոլոր շրջակայ տեղացանքը, սկսան մահիճնե-
րով հիւանդները բերել՝ ուր որ կը լսէին թէ
56 Հոն է։ Եւ ուր որ կը մտնէր՝ գեղերը կամ քա-
ղաքները կամ ագարակներուն, հրապարակներ-
ուն մէջ կը դնէին հիւանդները, ու Ի՛ աղա-
չէին իրմէ որ Ի՛ դոնկ իր հանդերձին քղանց-
քին դպչին. և որոնք որ դպան բժշկուեցան։

ԳԼ. Է

1 Փարիսեցիք կը մեզադրեն Քրիստոսի աշակերտները՝ անուսա-
ձեռքով հաց ուտելնուն համար, 8 Իսկ ինքը կ՚ապացուցանէ
թէ անոնք մարդոց ուսումնականները բռնելով՝ Աստուծոյ
պատուիրանքը կ՚անպատկեն. 14 և թէ կեղտուոը մարդը չը
պղծեր. 24 Փիւնիկի Աւորի կնոջը պիղծ ոգին մը կ՚ա-
զատէ, 31 և խուլ ու գ-ժուաբախօս մարդ մը կը բժշկէ։

1 Եւ Ի՛ր քովը Ժողովեցան փարիսեցիները
ու գրիչներէն ոմանք՝ որ Երուսաղէմէն եկած

ա ԳԼ· ը· 17, 18։ փ ԳԼ· գ· 5։ Ժզ· 14։ | ա Մատ· Ժգ· 34։ բ Մատ· ԺԹ· 20։ ԳԼ· է· 27, 28։ Գոր· ժ· 1։ | ԺԹ· 12։

2 Եմն։ Ու երբոր տեսան որ անոր աշակերտնե-
րէն ոմանք պիղծ՝ այսինքն անլուայ ձեռք-
3 բով հաց կ՚ուտէին, մեղադրեցին։ Քանզի որ
փարիսեցիները ու բոլոր Հրէաները մինչև որ
աղէկ մը ձեռքերնին չլուան՝ հաց չեն ուտեր,
քանդի ծերերուն աւանդութիւնը կը բռնեն.
4 Եւ չուկայէն եկած ատենը թէ որ չլուացուին՝
չեն ուտեր. և ուրիշ շատ բաներ կայ որ ըն-
դունած են ու կը բռնեն, այսինքն գաւաթ-
ներու և փարչերու ու պղնձէ անօթներու և
5 անկողիններու լուացմունքներ։ Ինաւնոր
փարիսեցիները ու գրիչները հարցուցին անոր,
թէ ինչո՞ւ քու աշակերտներդ ծերերուն
աւանդութիւնը պէս չեն երթար, հապա ան-
6 լուայ ձեռքերով հաց կ՚ուտեն։ Ան ալ պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Աղէկ մար-
գարէութիւն ըրաւ Եսայի ձեզի կեղծաւոր-
ներուդ համար, ինչպէս որ գրուած է, Ա-
ժողովուրդը ինձ շրթունքներովը պիտ կը պա-
տուէ, բայց իրենց սիրտը հեռացած զա-
7 տուած է ինծմէ։ Ու պարապ տեղը պիտ կը
պաշտեն, մարդոց պատուիրած բաները իբրև
8 վարդապետութիւն սորվեցնելով։ Վասն զի
Աստուծոյ պատուիրանքը թող տալով՝ մար-
դոց աւանդութիւնը կը բռնէք, ինչպէս փար-
չերու և գաւաթներու լուացմունքներ, և ա-
9 նոնց նման շատ ուրիշ բաներ կ՚ընէք։ Ու ը-
ստ. անոնց, Աղէկ կ՚անարգէք Աստուծոյ պա-
տուիրանքը, որ ձեր աւանդութիւնը պահէք։
10 Քանդի Մովսէս բսաւ, Քրիստ Հայրդ ու մայրդ
պատուէ. և Ի՛նչ որ չէ Հայրը կամ մայրը անի-

ե Մատ· ԺԹ· 2։ ձ Եռ· ԺԹ· 13։ Մատ· ԺԹ· 4։ | ի ԵԼ· ի· 12։ ը Օր· ԺԶ· 16։ Մատ· ԺԹ· 4։ | ԵԼ· ԺԱ· 17։ Ղև· ի· 9։ Աւակ· ի· 20։

11 ձէ՛ մահով թող մեռնի ։ Բայց դուք կ՚ը-
ա՛ք, թէ որ մէկը չ՚ը հօրը կամ մօրը ըսէ, Ա՛ն
բանը որ ինծմէ պիտի չ՚ահա, Աստուծոյ պըր-
հրարան է, (որ ըսել է ընծայ,) ըրած ի՛նչ-
12 ևիւ· Եւ ալ թող չ՚ը տար անոր բան մը ընել
13 իր հօրը կամ իր մօրը· Ու Աստուծոյ խօսքը
կը խափանէք ձեր աւանդութիւնովը որ
կ՚աւանդէք· և ասոր նման շատ ուրիշ բաներ
կ՚ընէք ։

14 Եւ բոլոր ժողովուրդը իրեն կանչելով՝ ը-
սաւ անոնց, Լսեցէք ինծի ամէնքդ ու հասկը-
15 ցէք ։ Բան մը չկայ որ դուրսէն մարդուն ներ-
սը մտնէ, ու կարող ըլլայ զանիկա պղծելու,
հապա ան բաները որ անկէ կ՚ելլեն, անոնք
16 են որ մարդը կը պղծեն ։ Ով որ լսելու ականջ
ունի՝ թող լսէ ։

17 Երբոր ան բազմութիւնէն ջոփաւելով տուն
մտաւ, իր աշակերտները հարցուցին իրեն
18 ան առակին համար ։ Ու ըսաւ անոնց, Դո՞ւք
ալ ասանկ անմիտ էք· չէ՞ք հասկնար թէ
ամէն ինչ որ դուրսէն մարդուն ներսի դին
19 կը մտնէ, չկրնար զանիկա պղծել· վասն զի
չ՚է թէ անոր սրտին մէջը կը մտնէ, հապա
փորը, և արտաքնոցը կ՚ելլէ, ու բոլոր կե-
20 րակուրները կը մաքրէ ։ Եւ կ՚ըսէր թէ ինչ որ
կ՚ելլէ մարդուն ներսէն, անիկա կը պղծէ մար-
21 դը ։ Ինչու որ ներսէն մարդոց սրտին կ՚ել-
լեն չար խորհուրդները, շնութիւններ, պոռ-
22 նկութիւններ, սպանութիւններ, գողու-
թիւններ, ագահութիւններ, չարութիւններ,
նենգութիւն, դիճութիւն, չար աչք, հայ-
հոյութիւն, ամբարտաւանութիւն, անզգա-

ա Մատ. ժէ. 5։ իգ· 18։
բ Մատ. ժա. 15։
գ Մատ. ժէ. 15։
դ Ծն· զ. 5։ ը· 21։ Մատ. ժէ. 19։
է Մատ. ժէ. 10։

23 մութիւն։ Ա՛ս բոլոր չար բաները ներսէն կ՚ել-
լեն, ու կը պղծեն մարդը ։

24 Եւ անկէ ելլելով Տիւրոսի ու Սիդոնի սահ-
մանները գնաց, և տուն մը մտնելով չէր ու-
զեր որ մէկուն յայտնուի, բայց չկրցաւ ծած-
25 կուիլ· Քանզի կնիկ մը որուն աղջիկը պղծած
ոգի ունէր իր վրէն լսեց անոր վրայով,
26 ու եկաւ՝ անոր ոտքը ինկաւ ։ Եւ ան կինին
*Հեղինացի էր՝ ազգով փիւնիկ Սորի, ու
կ՚աղաչէր անոր՝ որ դևը իր աղջիկէն հանէ ։
27 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Թող տուր որ առաջ
ուրախ կշտանան, քանզի առիկ չէ ուրուց հա-
28 ցը առնել ու շուներուն ձգել ։ Ան պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Այո, Տէր,
ինչու որ շուներն ալ սեղանին տակը ուրուց
29 փշրանքներէն կը կերակրուին ։ Եւ ըսաւ ա-
նոր, Ա՛ս խօսքիդ համար դնա, դուռ ապրիլ
30 կեզ դևը ելաւ ։ Եւ գնաց իր տունը երթալով՝
գտաւ որ դևը ելած՝ ու աղջիկը անկողինին
վրայ պառկած էր ։

31 Եւ նորէն Տիւրոսի ու Սիդոնի սահմաննե-
րէն ելլելով՝ եկաւ Գալիլեայի ծովուն քովը
32 Դեկապոլիսի սահմաններուն մէջէն ։ Եւ էնկը
բերին անոր առջին խուլ ու դժուարախօս,
33 ու կ՚աղաչէին որ անոր վրայ ձեռք դնէ ։ Եւ
ժողովուրդէն մէկզմէ առնելով զանիկա, իր
մատները անոր ականջներուն մէջը խոթեց ու
34 թքաքաւ, և անոր լեզուին դպաւ, Ու երե-
կինքը նայելով՝ հառաչեց ու ըսաւ անոր,
35 Եփփաթա, (որ ըսել է բացուէ·) Եւ ի-
նոյն անոր ականջները բացուեցան, ու անոր

ե Մատ. ժէ. 21։
զ Ցուն· Ցոյն
է Մատ. ժէ. 23։
ը ԳԼ· ը· 23։ Ցոփ· Թ· 6։
թ ԳԼ· զ· 41։ Ցոփ·
ժ Մատ. ժա. 14։
ի ԳԼ· ը· 23։ Ցոփ·
ժա. 41։ ժէ. 1։
լ Ցոփ· ժա. 33, 38։
խ Եր· լ. 5, 6։ Մատ. ժա. 5։

լեզուին կապը քակուեցաւ, և չիաւակ կը
36 խօսէր։ Ու Պատուիրեց անոնց որ մէկու մը
չըսեն. և որչափ ինքը կը պատուիրէր անոնց,
37 անոնք՝ ալ աւելի կը քարոզէին։ Ու չափէ
դուրս կը զարմանային և կ'ըսէին, Ամէն բա-
ները ապէկ ըրաւ ասիկա, ու խուլերուն լսել
կու տայ և համրերուն խօսել։

ԳԼ. Ը

1 Վերհասաւ Հրաշքով կը կերակրէ 4000 մարդ։ 11 Փարիսեցւոց
ինդրած նշանը չտալեր ասոր։ 13 Կը պատուիրէ իր աշակերտ-
ներուն որ զգոյշ ըլլան փարիսեցիներուն խմորին և Հերովդէսի
գեհանեներուն խմորին։ 22 Կույրի մը աչքերը կը բանայ։ 27
Կը ծանուցանէ Թէ ինքը Քրիստոս է։ որ պիտի չարչարուի
ու յարութիւն առնէ։ 34 և իր աշակերտներուն կը յորդորէ
որ Հաժրերին երթան Խաչածանր գառանուն
Յետևը հաճոյ։

1 Ան օրերը՝ Ժողովուրդը խիստ շատ ըլլալով,
և ուտելու բան մը չունենալով, Յիսուս կանչեց
իր աշակերտները ու ըսաւ անոնց,
2 Կը խղճամատ Ժողովուրդին վրայ, ինչու որ
հիմա երեք օր է որ իմ քովս են, և բան մը
3 չունին ուտելու. Եւ Թէ որ տանի՛ք անօթի
իրենց տուները, ճամբուն մէջ պիտի
մարին, ինչու որ ատոնցմէ ոմանք հեռու տե-
4 ղէ եկած են։ Եւ իր աշակերտները պատաս-
խան տուին իրեն, Ա՛ս անապատիս մէջ ու-
րկից կրնայ մէկը հացով կշտացընել ատոնք։
5 Եւ Հարցուց անոնց, Քանի՞ նկատակ ունիք։
6 ու անոնք ըսին, Եօթը։ Եւ հրամայեց
Ժողովուրդին որ գետնին վրայ նստին, ու
առաւ եօթը նկատակը, գոհացաւ և կոտրեց
ու տուաւ աշակերտներուն, որ Ժողովուրդին

ղ ԳԼ. ե. 43։ — Մատ. ԺԵ. 32։ ը Մատ. ԺԵ. 34։ Տես գԼ. Ղ. 38։

7 առջևը դնեն, և դրին։ Ու քանի մը մանր
ձուկեր ունէին, և Օրհնեց ու ըսաւ որ ա-
8 նոնք ալ դնեն առջևը։ Եւ կերան ու
կշտացան, ու աւելցած կտորուանքները վերց-
9 ցուցին եօթը զամբիւղ։ Եւ ուտողները չորս
10 հազարի չափ էին, ու արձակեց զանոնք։ Եւ
Շուտ մը նաւը մտնելով աշակերտներուն հետ՝
եկաւ Դալմանութայի կողմերը։
11 Եւ փարիսեցիները ելլելով՝ սկսան անոր
հետ վիճաբանութիւն ընել, և զանիկա փոր-
12 ձելով՝ իրմէն նշան մը կ'ուզէին երկինքէն։ Եւ
անիկա իր հոգիին մէջ հառաչելով ըսաւ,
Ի՞նչ է որ սա ազգը նշան կ'ուզէ. Ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի որ սա ազգին նշան պիտի չը-
13 տրուի։ Ու զանոնք թողլ տալով նորէն նաւը
մտաւ, ու գնաց յայն կողմը։
14 Եւ հաց առնելու մոռցեր էին, ու նաւուն
մէջ իրենց հետը միայն մէկ նկատակ մը ու-
15 նէին։ Եւ կը պատուիրէր անոնց ու կ'ըսէր,
Նայեցէք և զգուշացէք փարիսեցւոց խմորէն
16 ու Հերովդեսին խմորէն։ Եւ իրարու հետ
կը խորհէին ու կ'ըսէին Թէ հաց չունենալ-
17 նուս համար է։ Իսկ Ցիսուս գիտնալով ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ կը խորհիք
Թէ հաց չունիք. Դեռ սորված չէ՞ք հասկնար
ու չէ՞ք խմանար. դեռ սրտերնիդ Թմրած
18 է։ Աչքեր ունիք ու չէ՞ք տեսներ, և ականջ-
19 ներ ունիք ու չէ՞ք լսեր, և չէ՞ք յիշեր։ Երբ-
որ հինգ նկատակը հինգ հազարին կոտրեցի,
քանի՞ կողով լեցուն կտորուանք վերցուցիք.

ճ Մատ. Ժգ. 10։ ԳԼ. ղ. 41։
ի Մատ. ԺԱ. 39։
ի Մատ. Ժբ. 38։ Ժղ. 1։ Յովհ. ղ. 30։
ե Մատ. Ժղ. 5։
ի Մատ. Ժղ. 6։ Ղուկ. Ժբ. 1։
ը Մատ. Ժղ. 7։
ԳԼ. ղ. 52։
Մատ. Ժգ. 20։ ԳԼ. ղ. 43։ Ղուկ. ԺԲ. 17։ Յովհ. ղ. 13։

20 ըսին անոր , Յաւուերկու ։ Ու Հերովդ եօթը
Նփ-ին չորս հազարին կոտրուածքի՞ զամբիւղ
լեցուն կոտրուանք վերցուցիք . անոնք ալ
21 ըսին , եօթը ։ Ու ըսաւ անոնց , Հ-ը- էնաո՞ր
չէք հասկնար ։
22 Ու Բեթսայիդա եկաւ , ու անոր առջեր
կոյր մը բերին , ու կ'աղաչէին իրեն որ դպչի
23 անոր . Ու անոկա կոյրին ձեռքէն բռնելով
դուրս հանեց , Էու անոր աչքերուն
թքնելով՝ ձեռքը անոր վրայ դրաւ , ու կը
24 հարցնէր անոր թէ բան մը կը տեսնէ՞ . Ան
ալ նայեցաւ ու կ'ըսէր , Մարդիկ կը տեսնեմ
25 ծառերու պէս որ կը պտըտին ։ Նորէն ձեռքը
անոր աչքերուն վրայ դրաւ , ու անոր նա-
յիլ տուաւ . և ողջացաւ ու ամէն բան հա-
26 մարձակ կը տեսնէր ։ Եաքը զանիկա իր տու-
նը խրկելով՝ ըսաւ , Գեղը մի մտներ ու Ղե-
ղին մէջ մէկուն մի ըսեր ։
27 Ու Յիսուս իր աշակերտներուն հետ մէկ-
տեղ փիլիպպոսի կեսարիային գեղերը երթալ ,
ու ճամբուն մէջ կը հարցընէր իր աշակերտ-
ներուն ու կ'ըսէր անոնց , Ինծի համար ո՞վ
28 կ'ըսեն մարդիկ թէ եմ։ Ու անոնք պատաս-
խան տուին ու ըսին , Ոմանք՝ Յովհաննէս Մկըր-
տիչը , և ուրիշներըՆ Եղիան , ուրիշներն ալ
29 մարգարէներէն մէկը ։ Ու ինքը ըսաւ անոնց ,
Հապա դուք ինծի համար ո՞վ կ'ըսէք թէ եմ։
պատասխան տուաւ Պետրոս ու ըսաւ անոր ,
30 Դուն ես Քրիստոսը ։ Ուր սաստիկ պատուի-
րեց անոնց՝ որ իրեն համար մէկու մը չպատմեն

ի Մատ . ժե . 37 ։ Ամր . 8 ։
լ Գա . ը . 52 ։ Ամր . 17 ։
խ Գե . ե . 33 ։
ծ Մատ . ը . 4 ։ Գե . ե . 43 ։
կ Մատ . ժգ . 13 ։ Ղուկ . Թ . 18 ։
հ Մատ . ժգ . 2 ։
ձ Մատ . ժգ . 16 ։ Ցաճ . գ . 70 ։ ժա . 27 ։
ղ Մատ . ժգ . 20 ։

31 Ու սկսաւ սորվեցընել անոնց , Թէ Պէտք
է որ Որդին մարդոյ չատ չարչարանքներ կրէ ,
ու երիցներէն և քահանայապետներէն ու դը-
պիրներէն մերժուի , ու սպանուի , և երեք
32 օրէն նորէ յարութիւն առնի ։ Ու ան խօսքը
յայտնի խօսեցաւ . և Պետրոս զինքն առաւ
զանիկա , ու սկսաւ յանդիմանել զանիկա ։
33 Եւ ինքը դարձաւ ու իր աշակերտներուն
նայելով՝ յանդիմանեց Պետրոսը ու ըսաւ ,
Երթա դնա , Սատանայ , ինչու որ դուն Աստու-
ծոյ բաներըը չես մտածեր , հապա մարդոց
բաներըը ։
34 Եւ ժողովուրդը իր աշակերտներուն հետ
մէկտեղ իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց , Ո՛վ
որ կ'ուզէ իմ ետեւէս գալ , թող իր անձը ու-
րանայ , և իր խաչը վերցնէ , ու իմ ետեւէս
35 գայ ։ Վասն զի ով որ կ'ուզէ իր անձը ապա-
հովցընել , պիտի կորսընցընէ զանիկա . և ով որ
ինծի ու աւետարանին համար իր անձը կոր-
36 սընցնէ , պիտի ապրեցընէ զանիկա ։ Քանզի
ի՞նչ օգուտ է մարդուն՝ որ բոլոր աշխարհը
37 վաստկի , և իր անձը կորսընցնէ . Կամ իր
անձին համար ի՞նչ տալու է մարդ ։ Վասն զի ով
38 մարդ ։ Վասն զի ով որ ինծ ու իմ խօսքերս
ՆՆ-ին ամօթի սեռի աս շնացող ու մեղաւոր
ազգիս մէջ , Որդին մարդոյ ալ զանիկա ՆՆ-
ՆՆ ամօթի պիտի սեռի՝ երբոր գայ իր Հօրը
39 փառքովը սուրբ հրեշտակներուն հետ ։ Եւ
ըսաւ անոնց , Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ հոս
նեղիպոյ եղողներէն մէկ քանիները կան՝ որոնք

ճ Մատ . ժգ . 21 ։ Ժէ . 21 ։ Ղուկ Թ . 22 ։
յ Մատ . ժ . 38 ։ ժգ . 24 ։ Ղուկ . Թ . 23 ։ ժգ . 27 ։
ն Ցաճ . ժբ . 25 ։
շ Մատ . ժ . 33 ։ Ղուկ Թ . 26 ։ ժբ . 9 ։
ո Տես Հռովմ . ա . 16 ։ բ Տիմ . ա . 8 ։ բ . 12 ։
չ Մատ . ժգ . 28 ։ Ղուկ . Թ . 27 ։

մահուան համը պիտի չառնեն, մինչև որ տես-
նեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը զօրութիւ-
նով եկած։

Գլ. Թ

1 Քրիստոսի այլակերպութիւնը։ 11 Քրիստոս իր աշակերտնե-
րուն կը ազդարարէ Եղիայի գալուն վրայով։ 24 Խօսք և
համր դեւ մը կը հանէ։ 30 կը նախատեսէ իր մահը և յարու-
թիւնը։ 34 կը յորդորէ իր աշակերտները որ հնազ լլլան։ 38
և կը պատասխէ անոնց որ իրեն հակառակ չեղողները չար-
գիլեն։ ու հաւատացեալներուն գործակցութիւնն չատն։

1 Եւ ՚ի վեց օրէն եւս Յիսուս իր հետը առաւ
Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յովհաննէսը, ու ա-
նոնք մէկ բարձր լեռ մը հանեց առանձին, և
2 անոնց առջեւը այլակերպեցաւ։ Ու իր հան-
դերձները եղան փայլուն ՚ի խիստ ճերմակ, ա-
նանիկ որ երկրի վրայ Թաթիխ մը չկրնար այն-
3 պէս ճերմկիցընել։ Ու Եղիա Մովսէսին հետ
երեւցաւ անոնց, և Յիսուսին հետ կը խօսէին։
4 Եւ Պետրոս պատասխան առաւ ու ըսաւ Յի-
սուսին, Ռաբբի, աղէկ է որ հոս կ՚ինանք. ու
երեք խրճիթ չինենք, մէկը քեզի և մէկը
5 Մովսէսին ու մէկը եղիային։ վասն զի չէր գի-
տեր թէ ինչ խօսի, ինչու որ զարհուրեր էին։
6 Եւ մէկ ամպ մը հովանի եղաւ անոնց վրայ,
ու ձայն մը ելաւ ամպէն՝ ըսելով, Սոյնիկ է
7 իմ սիրելի Որդիս. սորա մտիկ ըրէք։ Եւ
յանկարծ ապ յին անդին որ նայեցան՝ ալ ու-
րիշ մէկը չտեսան, հապա միայնակ Յիսուսը
8 իրենց հետ։ Ու երբոր լեռնէն վար կ՚իջնէին,
պատուիրեց անոնց որ տեսածնին մէկու մը
չպատմեն, բայց միայն Որդին մարդոյ մեռե-
9 նլոն յարութիւնն առնելէն եւս։ Եւ անոնք

ա Մատ. իգ. 30։ իե. 31։ Ղուկ. իա. 15։ | = Մատ. ժե. 1։ Ղուկ. Թ. 28։ Դան. է. 9։ Մատ. | իբ. 3։ ֆ Մատ. ժե. 9։

ան խօսքը պահեցին, ու միջերնին հարցու-
փոր կ՚ընէին թէ մեռելներէն յարութիւն
10 առնելը ի՞նչ է։ Եւ իրեն հարցուցին ու ըսին,
Ան ի՞նչ է որ դպիրները կ՚ըսեն թէ պիտի է
11 որ առաջ Եղիան գայ։ Անոնք պատասխան
առաւ ու ըսաւ անոնց, Յիրաւի առաջ Եղիան
կու գայ, և ամէն բան կարգի կը դնէ. և թէ
ինչպէս գրուած է Որդւոյ մարդոյ համար, որ
շատ չարչարանքներ պիտի կրէ ու հանարգուի։
12 Բայց ձեզի կ՚ըսեմ որ Եղիան եկաւ ալ, և ինչ
որ ուզեցին՝ ըրին անոր, ինչպէս որ գրուած է
անոր համար։
13 Ու աշակերտներուն քովը գալով՝ տեսաւ
շատ ժողովուրդ անոնց բոլորտիքը և դպիրնե-
րը, որ վիճաբանութիւն կ՚ընէին անոնց հետ։
14 Եւ շուտ մը բոլոր ժողովուրդը երբոր տեսան
անիկա՝ խիստ զարմացան, ու առաջ վազելով
15 բարև կու տային անոր։ Եւ հարցուց դպիրնե-
րուն թէ ի՞նչ վիճաբանութիւն կ՚ընէք անոնց
16 հետ։ Ու ժողովուրդէն մէկը պատասխան
տալով ըսաւ, Վարդապետ, իմ որդիս քեզի
17 բերի, որ համր ոգի ունի. Եւ ուր որ անոր
հասնի՝ զանիկա դետինը կը զարնէ, ան ալ կը
փրփրի և իր ակռաները կը կրճտէ ու կը
ցամքի, և քու աշակերտներուդ ըսի որ զա-
18 նիկա հանեն, ու չկրցան։ Պատասխան տուաւ
անոնց ու ըսաւ, Ով անհաւատ ազգ, մինչև
ե՞րբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ, մինչև ե՞րբ ձեզի
19 պիտի համբերեմ. բերէք բերէք անիկա։ Եւ
զանիկա բերին իրեն. ՚ի երբոր զան տեսաւ զա-

գ Մատ. գ. 5։ Մատ. ժե. 10։ | ե Ղուկ. իգ. 11։ փիլ. բ. 7։ | Ղուկ. Թ. 37։ թ Մատ. ժե. 14։ Ղուկ. Թ. 38։ ի Մատ. իգ. 19։ Ղուկ. Թ. 43։

ժ Մալ. իբ. 6։ Եսթ. ծգ. 2։ Եւս։ Դան. Թ. 26։ | ի Մատ. ժա. 14։ ժե. 12։ Ղուկ. ա. 17։ | լ Գործ. ա. 20։ Ղուկ. Թ. 43։

Նիկա , չուտ մը ըլ ոգին ցնդեց զանիկա , ու
դեռնիզը լնկած կը թաւալըլրկէր ու կը փրփը-
20 րէր : եւ Յ---- Հարցուց անոր Հօրը ու ըսաւ ,
Ո՛չափ ատեն է որ ատ բանը ատոր եղաւ . ու
21 անիկա ըսաւ , Տղայութենէն ի վեր . եւ չատ
անգամ կրակի ու Ջուրի մէջ կը նետէ ատիկա՝
որ կորսընցնէ . բայց Թէ որ կարողութիւն մը
22 ունիս , օգնէ մեզի՝ խղճալով մեր վրայ : եւ
Յիսուս ըսաւ անոր , Թէ որ կարող ես Հաւա-
տալու , Հաւատացեալին բան կարելի է անոր որ կը Հա-
23 ւատայ : եւ տղուն Հայրը չուտ մը աղաղակեց
ու արցունքով ըսաւ , կը Հաւատամ , Տէր ,
24 օգնէ իմ անՀաւատութեանս : Յիսուս երբոր
տեսաւ որ ժողովուրդը վրան կը դիզուի , սաս-
տիկ պիղծ ոգիին ու ըսաւ անոր , Համր ու
խուլ ոգի , կը Հրամայեմ քեզի , ելիր ատիկ ,
25 ու մէ յմին ալ չմտնես ատոր ներքը : եւ կան-
չուրտելով սաստիկ ցնդեց զանիկա ու ելաւ .
և պըշ մեռելի պէս եղաւ , անանկ որ շատ
26 ըը ըսին Թէ Մեռաւ : եւ Յիսուս անոր ձեռ-
քէն բռնելով վերցուց զանիկա . ան ալ կաց-
27 նեցաւ : Ու երբոր ինքը տուն մտաւ , իր
աշակերտները առանձին Հարցուցին իրեն՝ ը-
նչուն , Մենք ինչո՞ւ չկրցանք հանել զանիկա :
28 եւ ըսաւ անոնց , Ատ տեսակը կարելի չէ ե-
րեք բանով մը ելլել , բայց միայն աղօթքով ու
Ծոմապահութեամբ :
29 եւ անկէ ելլելով՝ Գալիլեայի միջէն կ'անց-
30 նէին , ու չըր ուզեր որ մէկը գիտնայ : Ընչու
որ կը սորվեցընէր իր աշակերտներուն ու կ'ը-
սէր անոնց Թէ Որդին մարդոյ պիտի մատ-

ե Մատ. ժէ. 19։ Ղ.Ւ. ժա. 23։ Ղ.ա.Կ. ժէ. 6։ Յովհ. ժա. 40։ | զ Մատ. ժէ. 18։ | է Մատ. ժէ. 21։ Ղ.ա.Կ. Բ. 44։

նուի մարդոց ձեռքը , և զանիկա պիտի ըս-
պանեն . ու երբոր սպաննուի՝ երրորդ օրը
31 յարութիւն պիտի առնէ : եւ անոնք չէին
Հասկընար ան խօսքը , ու կը վախնային իրեն
Հարցընելու :
32 Եւ եկաւ Կափառնայում , ու երբոր տունն
մտաւ՝ Հարցուց անոնց , Ի՞նչ վիճաբանութիւն
33 կ'ընէիք ճամբան իրարու Հետ : եւ անոնք
լուռ կեցան , ընչու որ ճամբուն մէջ իրարու
Հետ վիճաբանութիւն կ'ընէին Թէ ո՛վ մեծ է :
34 Ու երբոր նստաւ , կանչեց տասներկուքը
ու ըսաւ անոնց , Թէ որ մէկը կ'ուզէ առա-
ջինն ըլլալ , ամենուն յետինը պիտի ըլլայ և
35 ամենուն սպասաւորը : Ու Հոգայ մը առաւ
կայնեցուց անոնց մէջը , և իր գիրկը առնե-
36 լով զանիկա՝ ըսաւ անոնց , Ով որ ասանկ տը-
ղոյմէն մէկը ընդունի իմ անունովս , զիս կ'ըն-
դունի . և Ով որ զիս ընդունի , չէ Թէ զիս
37 կ'ընդունի , հապա զիս խրկողը : Պատաս-
խան տուաւ անոր Ջովհաննէս ու ըսաւ , վար-
դապետ , մէկը տեսանք որ քու անունովդ
դևերը կը հանէր , ու մեր ետևէն չգալուիը ,
և զանիկա արդիլեցինք՝ մեր ետևէն չգալը-
38 տուլուն Համար : եւ Յիսուս ըսաւ , Մի՛ ար-
գիլեք զանիկա , Վինչու որ մէկը կայ որ իմ
անունովս հրաշք գործէ , ու կարենայ չուտ
39 մը զիս Հայհոյել . Քանզի ան որ ոմեզի Հա-
40 կառակ չէ , մեր կողմէն է : Վասն զի ով որ
ձեզի գաւաթ մը ջուր խմցընէ †իմ անունովս

ը Մատ. ժբ. 1։ Ղ.ա.Կ. Բ. 46։ Լբ. 24։ թ Մատ. ի. 26. 27։ Ղ.Ւ. ժ. 45։ ի Մատ. ժբ. 2։ Ղ.Ւ. ժ. 16։ | ժ Մատ. ժ. 40։ Ղ.ա.Կ. Բ. 48։ ա Թէս. ա. ժա. 28։ Ղ.ա.Կ. Բ. 49։ Ե ա Կոր. ժբ. 5։ | ե Տես Մատ. ժբ. 30։ զ Ոմանք ձեզի Հակառակ չէ , ձեր Մատ. ժ. 42։ է Ոմանք ան

Թէ գուբ Քրիստոսին է՛ք , ճշմարիտ կ՚ըսեմ
ձեզի , Ամէնէն իր վարձքը պիտի չկորսընցը-
41 նէ : Նէ ոմ որ զայթակղեցընէ ասոնց պզտիկ-
ներէն մէկը որ Հաւատան , աւելի
ապիկ էր անոր՝ որ աղացքի քար մը իր վիզին
42 կախուէր , ու ծովը ձգուէր : Նէ Թէ որ քու
ձեռքդ քեզ կը զայթակղեցընէ , կարէ անի-
կա . ապիկ է քեզի պահասար մտնել կեան-
քը , քան Թէ երկու ձեռք ունենալ ու գե-
43 հեանը երթալ չմարելու կրակին մէջը , Ուր
որ անոնց որդը չմեռնիր ու կրակը չմարիր :
44 Եւ Թէ որ քու ոտքդ քեզ կը զայթակղեցընէ ,
կարէ անիկա . ապիկ է քեզի կաղ մտնել
կեանքը , քան Թէ երկու ոտք ունենալ ու
45 գեհեանը ձգուիլ չմարելու կրակին մէջը , Ուր
որ անոնց որդը չմեռնիր ու կրակը չմարիր :
46 Եւ Թէ որ քու աչքդ քեզ կը զայթակղեցը-
նէ , Հանէ անիկա . ապիկ է քեզի մէկ աչքով
Աստուծոյ Թագաւորութիւնը մտնել , քան
Թէ երկու աչք ունենալ ու կրակին գեհեա-
47 նը ձգուիլ , Ուր որ անոնց որդը չմեռնիր ու
48 կրակը չմարիր : Ինչու որ ամէն մարդ կրա-
կով պիտի սրբուի , Ու ամէն զոհ աղով պիտի
49 սրբուի : Աղը ապիկ է , բայց Թէ որ աղը ան-
համեայ , ինչո՞վ պիտի համեմեցընէք . Ձեզի
անձին մէջ աղ ունեցէ՛ք , և Իրարու հետ
խաղաղութիւն ըրէ՛ք :

ԳԼ · Ժ

2 Քրիստոս կը վիճաբանի փարիսեցիներուն հետ՝ Կնիկ արձա-
կելու վրայով. 13 Երեխաները օրհնելով՝ 17 Կ՚իմա-
ցընէ Տարածատ մարգուս մը Թէ ինչ բանելու է որ յաւիտ-
եան կեանքը ժառանգէ : 23 Հարստահարեան վտանգը կը
ցուցընէ իր աշակերտներուն . 28 վարձք կը խոստանայ ա-
նոնց որ ուխտադրութեան համար իրենց որ և իցէ բանելը կը
Թողուն . 32 կը նախաձայնէ իր մահը և յարութիւնը . 35 Ե՛ր-
կու փառաւոր աշակերտները կը Խրատէ որ աւելի իրեն հետ
շարչարուիլը մտածեն . 46 և կուրի Բարթիմէոսի աչքերը կը
բանայ :

1 Ե՛ւ անկէ ելլելով՝ Հրէաստանի սահմաններուն
հետ Յորդանանու անդի կողմէն , ու նորէն
ժողովրդները անոր քովը կը ժողվուէին . և
ինչպէս որ սովորութիւն ունէր՝ դարձեալ կը
սորվեցընէր անոնց :
2 Եւ փարիսեցիները քովը եկան , և զանիկա
փորձելով կը հարցընէին անոր Թէ Արժա՞ն է
3 որ երիկը իր կինը արձակէ : Ե՛ւ անիկա պա-
տասխան ուաւ ու անոնց ըսաւ , Մովսէս
4 ձեզի ի՞նչ պատուիրեց : Ե՛ւ անոնք ըսին ,
Մովսէս Հրաման տուաւ արձակման գիր գրել
5 ու արձակել : Ե՛ւ Յիսուս պատասխան տալով՝
անոնց ըսաւ , Ձեր սրտին կարծրութենեանը Հա-
6 մար գրեց ձեզի սա պատուիրքը : Բայց սկզ-
բնագործութենեն սկիզբն Էգ ստաւած անոնք
7 ըրաւ և ի դրաւ , ու ըսաւ , Վասն Հանդի մարդ
իր Հայրը ու մայրը պիտի ձդի և իր կնիկոջը
8 պիտի յարի , Ու երկուքը մէկ մարմին պիտի
ըլլան . ուստի ալ երկուք չըլլան , Հապա մէկ
9 մարմին . Ուրեմն ան որ Աստուած միաւորեց ,
10 մարդ Թող չդատի : Ե՛ւ տունը իր աշակերտ-
11 ները նորէն նոյն բանը Հարցուցին իրեն : Ու
ըսաւ անոնց , Ով որ իր կնիկը արձակէ և

= Ած · ԺԲ · 1 · Ցաղ · ժ · 40 : Ժառ · 7 :
ք Ած · ԺԲ · 3 :
ր Օր · իդ · 1 :
ս Ած · ե · 31 : ԺԲ · 7 :
տ Ծն · ա · 27 : ե · 2 :
ր Ծն · բ · 24 : ա Կոր · ձ · 16 : Եփես · ե ·
31 :
ւ Ած · ե · 32 : ԺԲ · 9 : Ղեւ · ժգ · 18 : Հաւտ · է · 3 : ա Կոր · է · 10 · 11 ·

ւ Ղեւ · բ · 13 : Եզեկ · իգ · 24 :
փ Ած · ե · 13 : Ղեւ · ԺԳ · 34 :
ք Եփես · գ · 29 : Կող · գ · 6 :
օ Հռոմ · ԺԲ · 18 : ԺԳ · 19 · բ Կորնթ · 11 : ԵՒԲ · ԺԲ · 14 :

ուրիշ մը առնէ, անոր դէմ չնախանձի կ՚ընէ։
12 Ու կնոջ մը թէ որ իր երիկնէն զատուի և ուրիշ
էրեան մը ըլլայ, չնախանձի կ՚ընէ։
13 Եւ մանր տղաք բերին Ցեսուի, որ անոնց
դպչի, բայց աշակերտները կը յանդիմանէին
14 բերողները։ Ցեսու երբոր տեսաւ՝ սրտմըտ-
ցաւ անոնց վրա, ու ըսաւ անոնց՝ Թողուցէք
մանր տղաքը ինծի գան, և մի արգիլէք անոնք,
15 ինչու որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ա-
նանկիներունն է։ Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի,
Ով որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը պզտիկ
տղու մը պէս չընդունի, բնաւ պիտի չմտնէ
16 անոր մէջը։ Ու անոնք գիրկը առաւ, վրա-
նին ձեռք դրաւ ու օրհնեց զանոնք։
17 Ու երբոր անկից դուրս ելաւ ճամբուն
մէջ, հոն մէկ մարդ մը վազից՝ ու անոր առ-
ջեւը ծունկի գնալով կը հարցընէր անոր ու ՝ըսէր,
Բարի վարդապետ, ի՞նչ ընեմ որ յաւիտե-
18 նական կեանքը ժառանգեմ։ Եւ Ցեսու ըսաւ
անոր, Ինչո՞ւ զիս բարի կ՚անուանես. մէկէն
19 չի զատ բարի չկայ, որ է Աստուած։ Զա-
տուիրանքները գիտես. Ձնախանձիլն մի ըներ,
Սպանութիւն մի ըներ, Գողութիւն մի ըներ,
Սուտ վկայութիւն մի ըներ, Զրկանք մի ը-
20 ներ, քու հայրդ ու մայրդ պատուէ։ Անոնք
կա պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Վար-
դապետ, ասոնք ամէնը մանկութենէս ի վեր
21 պահեր եմ։ Եւ Ցեսու անոր նայելով սիրեց
զանոնկա, ու ըսաւ անոր, Մէկ բան մը պա-
կաս է քեզի. դնա՝ ունեցածդ ծախէ և տուր
աղքատներուն, ու երկինքը գանձ պիտի

ե Մատ. ԺԹ. 13։ Ղուկ. ԺԸ. 15։
զ ա Կոր. Ժգ. 20։ ա Գնտ. բ. 2։
է Մատ. Ժբ. 3։ ը Մատ. ԺԹ. 16։ Ղուկ. Ժը. 18։ թ Եբ. ի. Հռոմ. ժգ. 9։
ժ Մատ. ժբ. 19, 20։ ԺԹ. 21։ Ղուկ. Ժբ. 33։ ԺԶ. 9։

ունենաս, և խաչը վերցուր ու եկուր իմ ե-
22 տեւս։ Եւ անիկա այս խօսքին համար խո-
ժոռելով՝ տրտմած գնաց, ինչու որ շատ ըս-
23 տացուածք ունէր։ Եւ Ցեսու իր բոլորտի-
քը նայելով՝ ըսաւ իր աշակերտներուն, Որ-
չափ դժուար է անոնց որ հարստութիւն
ունին Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել։
24 Եւ աշակերտները զարմացեր էին անոր խօս-
քերուն վրայ. բայց Ցեսու նորէն պատաս-
խան տալով՝ անոնց ըսաւ, Որդեակներ, ո՜ր-
չափ դժուար է Ներշ հարստութեանը յոյ-
սացողներուն Աստուծոյ թագաւորութիւնը
25 մտնել։ Դիւրին է որ ուղտը ասեղին ծակէն
անցնի, քան թէ հարուստը Աստուծոյ թա-
26 գաւորութիւնը մտնէ։ Եւ անոնք խիստ չատ
կը զարմանային ու կ՚ըսէին իրարու, Ալ ո՞վ
27 կրնայ փրկուիլ։ Եւ Ցեսու անոնց նայելով
ըսաւ, Մարդոց կողմանէ անկարելի
է, բայց ոչ Աստուծոյ կողմանէ, քանզի Աս-
28 տուծոյ կողմանէ ամէն բան կարելի է։ Պետ-
րոս սկսաւ ըսել անոր, Ահա մենք ամէն բան
29 թողուցինք և քու ետեւդ եկանք։ Եւ Ցե-
սուս պատասխան տալով ըսաւ, Ճշմարիտ կ՚ը-
սեմ ձեզի, Մէկը չկայ որ թողուց տուն, կամ
եղբայրներ, կամ քոյրեր, կամ հայր, կամ
մայր, կամ կին, կամ որդիներ, կամ արտեր՝
30 ինծի համար ու աւետարանին համար, Ո՛ր
պիտի չառնէ հարիւրապատիկ հիմա աս ա-
տենս՝ տուներ, ու եղբայրներ, և քոյրեր,
ու մայրեր, և որդիներ, ու արտեր՝ հալա-
ծանաց հետ, և գալու աշխարհին մէջ՝ յա-

ի Մատ. ԺԹ. 23։ Ղուկ. Ժը. 24։
ծ Ճոբ. լա. 24։ Սալ. ծբ. 7։ կբ. 10։ ա Տիմ. գ. 17։ Եբեմ. կը. 17։ Մատ. ԺԹ. 26։ Ղուկ. ա. 37։
կ Մատ. ԺԹ. 27։ Ղուկ. Ժը. 28։ լ Ր Մն. իե. 9։ Ղուկ. Ժը. 30։

31 ւխոնարհան կեանքը։ Բայց շատ առաջին-
ներ պիտի ըլլան յետին, ու յետիններ ա-
ռաջին։

32 Ե՛ւ անոնք դէպ ի Երուսաղէմ ի՛նկլին ճա-
մբուն մէջն էին. և Յիսուս անոնցմէ առաջ
կ՚երթար, ու անոնք կը զարմնային, ու ե-
տևէն երթալով՝ կը վախնային։ Ե՛ւ նորէն
քովը առնելով տասներկուքը, սկսաւ բսել
անոնց ինչ բաներ որ իրեն պիտի պատահէին.

33 Ո՛ւ-ե՛ւ, Ահա Երուսաղէմ կ՚երթանք, և Որդին
մարդոյ պիտի մատնուի քահանայապետնե-
րուն ու դպիրներուն, և անոնք պիտի
պատասխանեն, ու անոնք հեթանոս-
34 ներուն պիտի մատնեն. Եւ զանոնք ծաղր
պիտի ընեն ու ծեծեն, և անոր վրայ պիտի
թքնեն, ու զանոնք սպաննեն, ու երրորդ
օրը յարութիւն պիտի առնէ։

35 Ե՛ւ անոր քովը գացին Յակոբոս ու Յով-
հաննէս՝ Զեբեդէոսի որդիքը, ու բսին, վար-
դապետ, կ՚ուզենք որ ի՛նչ ինչ որ խնդրենք՝
36 մեզի ընես։ Ան ալ բսաւ անոնց, Ի՞նչ կ՚ու-
37 զէք որ ձեզի ընեմ։ Ու անոնք բսին իրեն,
Շնորհէ մեզի որ նստինք մեզմէ մէկը աջ կող-
մըդ և մեսը ձախ կողմդ քու փառաւոր-
38 դ մէջ։ Եւ Յիսուս բսաւ անոնց, Չէք գիտեր ինչ
կը խնդրէք. կրնա՞ք խմել այն գաւաթը որ ես
կը խմեմ, և այն մկրտութիւնովը մկրտուիլ
39 որով ես կը մկրտուիմ։ Եւ անոնք բսին իրեն,
կրնանք. ու Յիսուս բսաւ անոնց, Ան գաւա-
թը որ ես կը խմեմ՝ պիտի խմէք, և այն մկրը-
տութիւնովը որ ես կը մկրտուիմ՝ պիտի մկրը-
40 տուիք. Բայց իմ աջ կողմս ու ձախ կողմս

ղ Մատ. ժԹ. 30։ ի· 16։ Ղուկ. Ժգ. 30։ ճ Մատ. ի. 17։ | Ղուկ. ժը. 31։ ի Դտ. ը. 31։ Թ. 30։ Ղուկ. Թ. 22։ ժը։ | յ 31։ Մատ. ի. 20։

Նստիլը ինձ չէ տալը, Հապա որոնց որ պատ-
41 րաստուած է։ Ո՛ւ երբոր ետ մատ -ը-ե-
-ե-ը լսեցին սկսան Յակոբոսին ու Յովհաննէ-
42 սին նեղանալ։ Իսկ Յիսուս իրեն կանչեց զա-
նոնք ու բսաւ անոնց, Գիտէք որ ազգաց իշ-
խան անգամներըը կը տիրեն անոնց, և ա-
43 նոնց մեծամեծներըը կ՚իշխեն անոնց. Բայց
ձեր մէջը անանկ պիտի չըլլայ, Հապա ձեզմէ
ով որ մեծ ըլլալ կ՚ուզէ՝ անիկա ձեր սպա-
44 սաւորը ըլլայ. Ու ձեզմէ ով որ առաջին ըլ-
լալ կ՚ուզէ՝ անիկա ամենուն ծառայ ըլլայ։
45 Քանզի Որդին մարդոյ ալ չեկաւ սպասաւո-
րուիլուն ընդունելու, Հապա սպասաւորա-
նալուն ընելու, և ինր կեանքը չատերուն հա-
մար փրկանք մը տալու։

46 Ո՛ւ եկան Երիքով. ու երբոր Երիքովէն
կ՚ելլէր աշակերտներովը և շատ բազմութիւ-
նով, Տիմէոսի որդին կոյր Բարտիմէոս ճամ-
47 բուն քովը նստեր էր մուրալու։ Ու երբոր
լսեց թէ Յիսուս Նազովրեցին է, սկսաւ ա-
զազակել ու բսել, Յիսուս՝ որդի Դաւթի,
48 ողորմէ ինծի։ Եւ շատերը կը յանդիմանէին
զանիկա որ լռէ, բայց անիկա ալ աւելի կ՚ա-
49 զազակէր, Որդի Դաւթի, ողորմէ ինծի։ Եւ
Յիսուս կանգ առնելով՝ բսաւ որ անիկա կան-
չեն. կանչեցին կոյրը ու բսին անոր, Քաջ
50 եղիր, ելիր, քեզ կը կանչէ։ Եւ անիկա իր
հանդերձը ձգելով՝ ելաւ ու եկաւ Յիսուսին։
51 Ե՛ւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու անոր ը-
սաւ, Ի՞նչ կ՚ուզես որ քեզի ընեմ. կոյրը ը-
սաւ անոր, Ռաբբունի, որ այրբեթս բացուին։

ի Մատ. ի. 24։ ն Ղուկ. իը. 35։ ո Մատ. ի. 26, 28։ Գղ. Թ. 34։ Ղուկ. Թ. 43։ Յ. 48։ պ Յովհ. ժ. 14։ Փիլ. բ. 7։ ր Մատ. ի. 28։ ա Տիմ. բ. 8։ Տիտ. բ. 14։ ղ Մատ. ի. 29։ Ղուկ. ժը. 35։

52 եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Գնա՛, քու հաւատքդ քեզ բժշկեց. և չուտ մը անոր աչքերը բացուեցան, ու ճամբան Յիսուսին եւաւ կ՚երթար։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Բրիսաաս էշու վրայ հեծած՝ Երուսաղէմ կը մտնէ հանդիսաւ. 13 անպտուղ թզենին կ՚անիծէ. 15 տաճարը կը մաքրէ. 20 կը յորդորէ իր աշակերտները որ հաւատացած ունենան. և իրենց ներումներուն նեղին. 27 և իր բոլոր բաներուն օրինաւոր ըլլալը կը հաստատէ Յովհաննէսին վկայութեամբը, որ Աստուծմէ խրկուած մարդ մըն էր։

1 Ու երբոր Երուսաղէմին մօտենցան՝ Բեթփագէ ու Բեթանիա դէպ ի Ձիթենեաց լեռը, Յիսուս իր աշակերտներէն երկուքը խրկեց,
2 եւ ըսաւ անոնց, Գացէք ատ ձեր դիմացի գեղը. և անոր մէջը մտնելնուդ պէս՝ պիտի գտնէք կապած էշատակ մը, որուն վրայ մարդ մը նստած չէ. արձկրեցէք անիկա ու
3 բերէք. եւ թէ որ մէկը ըսէ ձեզի թէ Ա՞ի կ՚ընէք, ըսէք թէ Տէրոջը պէտք է. և
4 չուտ մը հոս պիտի խրկէ զանիկա։ Գացին և գտան էշատակը դուրսը փողոցին մէջ դրան բաղխած, ու արձկրեցընին զանիկա։
5 եւ հոն կայնողներէն ոմանք ըսին անոնց, Ի՞նչ
6 կ՚ընէք որ կ՚արձկրէք էշատակը։ Եւ ան ըսին անոնց ինչպէս որ Յիսուս պատուիրեր էր, ու թողուցին թող տուին։
7 Եւ էշատակը կը Յիսուսին բերին, ու անոր վրայ իրենց հանդերձները դրին, ու նստաւ անոր վրայ։
8 Եւ շատերը իրենց հանդերձները ճամբուն վրայ փռեցին, և ուրիշները ծառերէն ճիւ-

1 Մատ. ԻԲ. 22։ ԳՒ. Ե. 34։ | 1 Մատ. իա. 1։ ՂՈՒԿ. ԺԹ. 29։ | 3 Ցածկ. ԺԸ. 14։ 5 Մատ. իա. 3։

ղեր կը կտրէին ու ճամբուն վրայ կը տարա-
9 ձէին։ Եւ առջևէն ու եւեւէն գացողները կ՚աղաղակէին ու կ՚ըսէին, Ովսաննա. Օրհնեալ է ան որ Տէրոջը անունովը կու գայ.
10 Օրհնեալ է մեր Դաւիթի հօրը թագաւորութիւնը որ կու գայ. Ովսաննա ի բարձունս։
11 Եւ Յիսուս մտաւ Երուսաղէմ ու տաճարը, և չորս կողմը ամէն բաները աչքէ անցուց. և արդէն ժամանակը իրիկուն ըլլալով՝ Բեթանիա ելաւ տասներկուքին հետ միասին։
12 Ու հետևեալ օրը երբոր Բեթանիայէն կ՚ելլէին՝ անօթեցաւ։
13 Եւ հեռուանց տերեւալից թզենի մը տեսնելով՝ եկաւ որ գուցէ անոր վրայ բան մը գտնէ. ու երբոր անոր քովը գնաց՝ տերեւներէն ի զատ բան մը չգտաւ, 14 ինչու որ դեռ թուզի ատեն չէր. Եւ ան տասնոց ատաւ ու ըսաւ անոր, Ալևէ եւս մէկը քեզմէ պտուղ չուտէ յաւիտեան. և իր աշակերտները լսեցին։
15 Ու եկան երուսաղէմ. և Յիսուս տաճարը մտնելով՝ սկսաւ դուրս հանել անոնք որ տաճարին մէջ կը ծախէին ու կը գնէին. և տապակ փոխադրողներուն սեղանները ու աղաւնի ծախողներուն աթոռները կործանեց։
16 Եւ թող չէր տար որ մէկը տաճարին մէջէն սաման մը անցընէ։
17 Ցընդ. Եւ կը սորվեցընէր ու կ՚ըսէր անոնց, Գրուած չէ՞ որ տիս տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի բոլոր ազգերուն, բայց դուք
18 աւազակներու այր ըրիք։ Եւ դպիրները ու քահանայապետները լսելով՝ կը

4 Մաշ. ԻԱ. 2։ 6 Ցերթալ. Ե. 11։ 7 Մատ. իա. 45, 46։ 8 Ղուկ. ԺԹ. 47։ | 4 Մատ. իա. 2։ 5 Ցեթողացնել. Նոյնպէս կու գայ. 7 Մատ. իա. 12։ 8 Մատ. իա. 18։ | 2 Մատ. իա. 19։ 3 Ցհան եւ Յիսուս. Մատ. իա. 12։ Ղուկ. ԺԹ. 45։ Ցածկ. Բ. 14։ | 2 Ե. Դ. 7։ 3 Երեմ. է. 11։

վնասուէլին թէ ինչպէս կորընչեցուին զանիկա, քանզի անկէ կը վախնային. ինչու որ Իրոյը
Ժողովուրդը զարմացեր էր անոր վարդապե-
19 տութեանը վրայ: Ու երբոր իրիկուն եղաւ՝ քաղաքէն դուրս ելաւ:
20 Եւ առտուանց երբոր անդ կ'անցնէին,
21 թզենին տեսան արմատէն չորցած: Ու Պետրոս յիշեալ ըսաւ անոր, Ռաբբի,
22 ահա թզենին որ անիծեցիր՝ չորցեր է: Եւ Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ անոնց,
23 Ունայնայ հաւատք ունեցէք: Քանզի Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ով որ սա լեռանը ըսէ,
Ելիր ու ծովը ինկիր, և իր սրտին մէջը չերկմտի, հապա հաւատայ թէ ինչ որ ըսէ՝ կ'ըլ-
24 լայ, պիտի ըլլայ անոր ինչ որ ըսէ: Ասոր համար կ'ըսեմ ձեզի, Ինչ բան որ աղօթքով կը խնդրէք, հաւատացէք թէ պիտի առնէք,
25 և պիտի ըլլայ ձեզի: Ու երբոր աղօթքի կը կայնիք, Ներեցէք թէ որ մէկուն դէմ բան մը ունիք, որպէս զի ձեր Հայրն ալ որ երկինքն
26 է՝ ներէ ձեզի ձեր յանցանքները: Իսկ թէ որ դուք չէք ներեր, ձեր Հայրն ալ որ երկինքն է՝ պիտի չներէ ձեր յանցանքները:
27 Եւ նորէն Երուսաղէմ եկան, Ու երբոր տաճարին մէջ կը պտըտէր, քահանայապետները և դպիրները ու ծերերը անոր եկան,
28 Ու ըսին անոր, Ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ընես սա բաները, և ո՞վ տուաւ քեզի սա իշխա-
29 նութիւնը, որ սա բաները ընես: Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Ես ալ
ձեզի բան մը հարցընեմ, ու Ինծի պատասխան տուէք, ես ալ ձեզի պիտի ըսեմ թէ
30 ինչ իշխանութիւնով կ'ընեմ սա բաները. Յովհաննէսին մկրտութիւնը երկինքէ՞ն էր՝ թէ
31 մարդոցմէ. պատասխան տուէք ինծի: Եւ անոնք մէկզմէկնին կը խորհէին ու կ'ըսէին, Թէ որ ըսենք՝ Երկինքէն, պիտի ըսէ, Հապա
32 ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր. Իսկ թէ որ ըսենք՝ Մարդոցմէ, ժողովուրդէն կը վախնային, ին-
չու որ Յովհաննէսը պիտիին Յովհաննէսը թէ
33 Ճշմարտապէս մարգարէ էր: Եւ պատասխան տալով ըսին Յիսուսին, Չենք գիտեր. և Յի-
սուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ ինչ իշխանութիւ-
նով կ'ընեմ սա բաները:

ԳԼ. ԺԲ

1 Քրիստոս կը նախամանչէ Հրէից մեծամտութիւնը և հեմաձեռնաց կոչումը ապերախտ մշակներուն ձեռքը յանձնուած այգիին առակովը. 13 պատասխան կու տայ կայսրին հարկ տալու վրայով. 18 կը յաղթէ սադուկեցւոց իրենց մեղրաթխիկը յարուներէն չկայ ըսելուան համար. 28 առաջին պատուիրանքին վրայով Հարցընող գրիչին ինդիրը կը լուծէ. 35 կը ջնջէ որ կարծիքը որ գրիչները ունէին Քրիստոսի վրայով. 38 և կը պատուիրէ Ժողովրդոց որ զգոյշ ըլլան անոնց փառասիրութենէն և կեղծաւորութենէն. 41 Քրիստոս կը գովէ երկու լումայ տուող աղքատ որբևայրին:

1 Եւ սկսաւ առակներով խօսիլ անոնց հետ ըսել, Մէկ մարդ մը այգի տնկեց, ու ա-
նոր բոլորտիքը ցանգ քաշեց, և տուորահրին
ձան փորեց, ու աշտարակ չինեց, և զանի-
կա հիակներու յանձնեց, ու ինքը օտար եր-
2 կիր մէկնեցաւ: Եւ տունին ծառայ մը իրեն
կից հիակներուն, որ հիակներէն այգիին պը-

ղ Մատ. գ. 5: ժգ. 5: Ցաւ. ունէին 5: Գծ. ղ. 20: | ի Մատ. իա. 33: Ղուկ. ի. 9:

ե Մատ. է. 28: Գծ. ա. 22: Ղուկ. գ. 38: | ի Մատ. է. 7: Ղուկ. ժա. 9: Ցաղ. ժգ. 13: ժե. 7: ժգ. 24: Ցակ. ա. 5. 6: | Մատ. գ. 14: Կող. գ. 13: | ա Մատ. ժբ. 35: | ե Մատ. իա. 23: Ղուկ. ի. 1:

3 առաքէն առնէ ։ իսկ անոնք բռնեցին՝ ծեծե-
4 ցին զանիկա ու պարապ ճամբեցին ։ Նորէն
ուրիշ ծառայ մըն ալ խրկեց անոնց , և զա-
նիկա քարկոծելով գլուխը վիրաւորեցին ու
5 անարգաւած ճամբեցին ։ Եւ դարձեալ ուրիշ
մը խրկեց , ու զանիկա սպաննեցին . և շատ
ուրիշներ ալ՝ երբեմն զոմանց մէկ քանիներըը ծե-
6 ծելին ու մէկ քանիներըը սպաննելին ։ Ուս-
ման մէկ սիրելի որդի մըն ալ ունենալով , վեր-
ջապէս զանիկա ալ խրկեց անոնց ըսելով ,
7 Գո՛ւթ ամենան իմ որդեակս ։ Բայց ան գիտակ-
ները ըսին իրարու , Ասիկա է ժառանգը .
Եկէք զանիկա սպաննենք , ու ժառանգու-
8 թիւնը մերը ըլլայ ։ Եւ բռնեցին զանիկա ու
9 սպաննելին , և այգիին դուրս հանեցին ։ Ուս-
ման այգիին տէրը ի՞նչ պիտի ընէ . պիտի դայ
ու կորսնցնէ գիտակներըը , և այգին ուրիշնե-
10 րու պիտի տայ ։ Եւ սա գիրը չէ՞ք կարդա-
ցեր , թէ ՝Ան քարը որ չինողներըը անարգե-
11 ցին , անիկա անկիւնին գլուխը եղաւ . Ասի-
կա Տէրոջմէ եղաւ , և զարմանալի է մեր աչ-
քերուն ։
12 ՝Եւ կը փնտռէին թէ ինչպէս բռնեն զանի-
կա , բայց ժողովուրդէն վախցան , քանզի ի-
մացան որ ան առակը իրենց համար ըսաւ . և
ձգեցին անոնք ու գացին ։
13 ՝Եւ փարիսեցիներէն ու Հերովդեսեաններէ-
րէն քանի մը հոգի խրկեցին անոր , որ խօս-
14 քով բռնեն զանիկա ։ Եւ անոնք եկան ու
ըսին անոր , Վարդապետ , գիտենք որ ճշմա-
րիտ ես , և մէկու մը համար հոգդ չէ , քանզի
մարդոց երեսպաստութիւն չես ըներ , Հապա

Բ Սաղ. ՃԺբ. 22։ | Դն. ժա. 28։ Ցոյն. | Ը Մատ. իբ. 15։
Գ Մատ. իա. 45, 46։ | է. 25, 30, 44։ | Ղուկ. ի. 20։

ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամբան կը սոր-
վեցընես . կայսրին տուրք տալ արժա՞ն է՝
15 թէ չէ , տա՞նք՝ թէ չտանք ։ Եւ ըստ դիտ-
նալով անոնց կեղծաւորութիւնը՝ ըսաւ անոնց ,
Ինչո՞ւ զիս կը փորձէք . բերէք ինծի դահե-
16 կան մը որ տեսնեմ ։ Եւ անոնք բերին . ու
ըսաւ անոնց , Որո՞ւնն է սա պատկերը ու գիրը ։
17 Եւ անոնք ըսին անոր , Կայսրին ։ Եւ Յիսուս
պատասխան տալով ըսաւ անոնց , Ան որ կայս-
րինն է՝ կայսրին տուէք , և ան որ Աստու-
ծոյն է՝ Աստուծոյ դո՛ւէք . ու զարմացան անոր
վրայ ։
18 Եւ անոր քովը եկան Սադուկեցիները ,
որոնք կ՚ըսեն թէ Յարութիւն չկայ , և անոր
19 հարցուցին ըսելով , Վարդապետ , Մովսէս
մեզի գրեց որ եթէ մէկուն եղբայրը մեռնի՝
ու կինկը ձգէ , և զաւակ չձգէ , անոր եղբայրը
առնէ անոր կինկը , և իր եղբօրը զաւակ հա-
20 նէ ։ Արդ եօթը եղբայրներ կային , և առջի-
նը կինկ առաւ ու մեռաւ և զաւակ չձգեց ։
21 Ու երկրորդը առաւ զանիկա ու մեռաւ , և
ան ալ զաւակ չձգեց . նոյնպէս ալ երրորդը ։
22 Ու եօթին ալ զանիկա առին և զաւակ չձգե-
23 ցին . ամենէն ետքը կինկին ալ մեռաւ ։ Ու-
րեմն յարութեան առնեն , երբոր յարութիւն
առնեն , անոնցմէ որո՞ւն կինկը պիտի ըլլայ .
Ինչու որ եօթին ալ զանիկա կինկ ունեցան ։
24 Եւ Յիսուս պատասխան տալով անոնց ըսաւ ,
Ատոր համար չէ՞ որ մոլորած էք , որ ոչ Գիր-
25 քը գիտէք և ոչ Աստուծոյ զօրութիւնը ։ Քան-
զի երբոր մեռելներէն յարութիւն առնեն ,
ոչ կինկ կ՚առնեն և ոչ էրկան կը տրուին ,

Է Մատ. իբ. 23։ | Ը Գոր. իգ. 8։
Ղուկ. ի. 27։ | Ե բ Օր. իե. 5։

26 Հապա ւերկնից հրեշտակներուն պէս են։ Բայց մեռելներուն համար՝ թէ յարութիւն կ՚առնեն, Մովսէսին գրքին մէջը չէ՞ք կարդացեր մորենիին վրայ, ինչպէս Աստուած անոր խօսեցաւ ըսելով, Ես եմ Աբրահամին Աստուածը, և Իսահակին Աստուածը, ու Յակոբին
27 Աստուածը։ Անիկա մեռելներուն Աստուածը չէ, հապա կենդանիներուն. ուրեմն դուք խիստ մոլորած էք։

28 Եւ դպիրներէն մէկը եկաւ, ու մտիկ կ՚ընէր անոնց՝ երբոր վիճաբանութիւն կ՚ընէին, որ երբոր տեսաւ թէ ազէկ պատասխան տուաւ անոնց, հարցուց անոր ըսելով, Ո՞րն է
29 բոլոր պատուիրանքներուն առաջինը։ Ես Յիսուս պատասխանեց անոր, Բոլոր պատուիրանքներուն առաջինը Լսէ՛, Իսրայէլ,
30 Տէր, մեր Տէր Աստուածը մէկ Տէր մըն է։ Եւ քու Տէր Աստուածդ սիրես քու բոլոր սրտիդ, և քու բոլոր անձիդ, ու քու բոլոր մտքիդ, և քու բոլոր զօրութենէդ. ասիկա է առաջին
31 պատուիրանքը։ Ու երկրորդը ասոր նըմանն, Քու ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս։
32 Աստիպէ մեծ ուրիշ պատուիրանք չկայ։ Եւ դպիրը ըսաւ անոր, Աղէկ, վարդապետ, չի՛ տակ խօսեցար թէ Աստուած մէկ է, և ան
33 կէ՛ զատ ուրիշ մը չկայ. Եւ բոլոր սրտէ, ու բոլոր մտքէ, և բոլոր անձէ, ու բոլոր զօրութենէ անիկա սիրելը՝ ու ընկերը իր անձին պէս սիրելը՝ ամէն ողջակէզներէ ու զո-

ե ա Կօր. ժԲ. 43, 49։ 52։
ը Եր. գ. 6։
թ Պատ. իգ. 35։
ի Բ Օր. ջ. 4, Դատ. ժ. 27։
լ Դե. ժԲ. 18։ Պատ. իգ. 39։ Հռոմ. ժգ. 9։ Գաղ. ե. 14։ Յակ. բ. 8։
խ Բ Օր. գ. 39։ Եսա. խե. 6, 14։ իգ. 9։ ծ Թագ. ժԲ. 32։ Ովս. ջ. 6։ Միք. ջ. 6, 7, 8։

34 հետ ասելի է։ Եւ Յիսուս տեսնելով որ ան նպիսի խելացութիւնով պատասխան տուաւ, ըսաւ անոր, Աստուծոյ թագաւորութենէն հեռու չես. և ալ ուրիշ մէկը չէր համարձակեր անոր բան մը հարցնելու։

35 Եւ Յիսուս երբոր տաճարին մէջ կը սորվեցնէր՝ պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Դպիրները ինչո՞ւ կ՚ըսեն թէ Քրիստոս Դաւիթի
36 որդին է. Ես ինքը Դաւիթ Սուրբ Հոգիով կ՚ըսէ, Տէրը իմ Տէրոջս ըսաւ, Նստէ իմ աջ կողմս, մինչև որ քու թշնամիներդ առ-
37 իթուդ պատուանդան ընեմ։ Ուրեմն Դաւիթ ինքը որ զանիկա Տէր կը կոչէ, ի՞նչպէս անիկա անոր որդին կ՚ըլլայ. և ժողովուրդին շատերը յօժարութեամբ մտիկ կ՚ընէին անոր։

38 Եւ իր վարդապետութեանը մէջ կ՚ըսէր անոնց, Զգուշացէ՛ք դպիրներէն, որոնք կ՚ուզեն փառաւոր հանդերձներով պտըտիլ, և
39 շուկաներուն մէջ բարեւներ կ՚ուզեն, ու ժողովարաններուն մէջ առաջին աթոռները, և
40 ընթրիքներուն մէջ առաջին բազմոցները. Որոնք որբևարիներուն տուները կ՚ուտեն, ու ծոյլ երեւնալու համար աղօթքը կ՚երկնցնեն.ասոնք աւելի դատապարտութիւն պիտի ընդունին։

41 Եւ Յիսուս գանձանակին դիմացը նստած՝ կը նայէր թէ ինտոր ժողովուրդը դանձանակին մէջ տակ կը ձգէ. և շատ հարուստներ
42 շատ բան ձգեցին։ Մէկ աղքատ որբևարի մըն ալ եկաւ ու երկու լումայ ձգեց՝ որ մէկ
43 նամբաթիւռ մը կ՚ընէ։ Եւ իր աշակերտները

ա Պատ. իգ. 46։
բ Պատ. իգ. 41։ Դատ. ե. 41։
գ Սաղ. ՃԺ. 1։
դ Գլ. գ. 2։
ե Պատ. իգ. 1։ Դատ. ե. 46։
զ Դատ. ժ. 45։
է Պատ. իգ. 14։
ը Դատ. իա. 1։
թ Թագ. ժբ. 9։

իրեն կանչելով ըսաւ անոնց՝ ձկնարիս կ՚ըսեմ
ձեզի, որ հաս ալքատ որբևարին դանձանակը
44 ասոնք ձգողներուն ամենէն աւելի ձգեց. Ինչու
որ ամէնքը իրենց աւելցածէն ձգեցին, բայց
ասիկա իր չքաւորութենէն՝ ունեցածին բոլորը
ձգեց՝ ինչ բոլոր ապրուստը։

ԳԼ ԺԳ

1 Քրիստոս կը նախաձայնէ թէ տաճարը պիտի կործանի. 9 թէ աւետարանին համար հալածանքներ պիտի ըլլան. 14 թէ մեծաձեռն թշնամութիւններ պիտի գան Հրէից վրայ. 24 և թէ ինչը ինչ կերպով գտատուած պիտի ըլլայ. 32 Վերջին ժամը բնաւ մէկուն յայտնուած չըլլալուն համար։ Քրիստոս կը պատուիրէ արթնցնել ու աղօթք ընել։

1 Ու երբոր տաճարէն դուրս կ՚ելլէր, իր աշակերտներէն մէկը ըսաւ իրեն, վարդապետ, նայէ ինաոր քարեր են և ինչ կերտ չէնքեր։
2 Եւ Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ անոր, կը տեսնե՞ս այս մեծ չէնքերը. Է՛քար մը քարի վրայ պիտի չմնայ որ չքակուի։
3 Ու երբոր անկից Ձիթենեաց լեռը տաճարին դիմացը նստեր էր, Պետրոս ու Յակոբոս և Յովհաննէս ու Անդրէաս հարցուցին իրեն
4 առանձին, Է՛րբ ասիկ պիտի ըլլան ատ բաները, և ի՞նչ նշան պիտի ըլլայ ատ ամէն
5 բաները կատարուելու ատենը։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց ու սկսաւ ըսել, Զգոյշ կեցէք՝ չըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ.
6 ինչու որ շատերը պիտի գան իմ անունովս ու ըսեն թէ ես եմ Քրիստոսը, ու շատերը պիտի
7 մոլորցնեն։ Բայց երբոր լսէք պատերազմներ

1 Բ Կոր. ը. 12։ 2 Բ Օր. իգ. 6։ ա Ճաղ. գ. 17։ — = Մատ. իգ. 1։ Ղուկ. իա. 5։ ÷ Ղուկ. ժԹ. 44։ ÷ Մատ. իգ. 3։ Ղուկ. իա. 7։ ÷ Երեմ. իԹ. 8։ Եզեկ. ե. 8։ ա Թես. բ. 3։

և պատերազմներու լուրեր՝ մի խռովիք, ինչու որ պէտք է ըլլալ, բայց դեռ վերջը չէ։
8 Վասն զի ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան վրայ, և տեղ տեղ երկրաշարժութիւններ պիտի ըլլան, սովեր ու խռովութիւններ ալ պիտի ըլլան. Ասոնք ցաւերուն սկիզբներն են։ Զգուշացէք ձեր անձերուն, քանզի ձեզ առանիներու պիտի մատնեն, ու ժողովարաններուն մէջ ձեզ պիտի ծեծեն, և իմ համար համան կանգնուելու ու թագաւորներու առջև պիտի կենաք
10 անոնց վկայութիւն ըլլալու համար. Եւ առաջ պէտք է որ աւետարանը քարոզուի բոլոր ազգերուն։ Բայց երբոր ձեզ մատնելու տանին, առաջուց հոգ մի ընէք և մի մտածէք թէ ինչ պիտի խօսիք, հապա ան ժամուն ինչ որ ձեզի տրուի՝ անկից խօսեցէք. Ինչու որ չէ թէ դուք էք որ կը խօսիք, Հապա Հոգին
12 Սուրբ։ Ու եղբայր եղբայրը մահուան պիտի մատնէ, և հայրը որդին, և որդիք ծնողացը վրայ պիտի ելլեն ու մեռցնեն զանիկա։ Եւ իմ անուանս համար ամէնուն ատելի պիտի ըլլաք. բայց հոգ որ մինչև վերջը
14 համբերէ՝ անիկա պիտի ապրի։ Ու երբոր տեսնէք աւերմունքին պղծութիւնը՝ որ Դանիէլ մարգարէին ձեռքովը ըսուած է, թէ արժան չեղած տեղը կը կենայ. (հոգ որ կարդայ՝ թող հասկնայ.) անատնը Հրէաստանի մէջ եղողները լեռները թող փախչին.

3 Մատ. իգ. 3։ 4 Մատ. ժ. 17. 18։ իգ. 9։ Յայտ. բ. 10։ 5 Մատ. իգ. 11։ 6 Մատ. իգ. 5։ Ղուկ. իա. 8։ 7 Մատ. իգ. 6։ Ղուկ. ժԹ. 9։ 8 Մատ. իգ. 7։ Ղուկ. իա. 10։ Յայտ. զ. 4։ 31։ 9 Մատ. ժ. 17։ Ղուկ. իա. 12։ 10 Մատ. իգ. 14։ 11 Մատ. ժ. 19։ Ղուկ. իբ. 11։ իա. 14։ 12 Մատ. ժ. 21։ իգ. 10։ Ղուկ. իա. 16։ 13 Մատ. իգ. 9։ Ղուկ. իա. 17։ 14 Դան. թ. 27։ Մատ. իգ. 15։ Ղուկ. իա. 20։ Դան. ը. 13։ Մատ. ժ. 22։ իգ. 13։ Յայտ. բ. 10։ 15 Մատ. իգ. 17։ 16 Դան. ը. 27։ Ղուկ. իա. 21։

15 Եւ ան որ տանիքին վրայ է՝ թող տուն չիջնէ,
16 ու չմտնէ իր տունէն բան մը առնելու. եւ ան
որ արտին մէջն է՝ թող ետ չդառնայ իր հան-
17 դերձը առնելու։ Բայց վա՜յ ան օրերը յղի
18 եղողներուն ու ծիծ տուողներուն։ Եւ աղօթք
19 ըրէ՛ք որ ձեր փախչիլը ձմեռը չըլլայ. Որով-
հետեւ այն օրերը անանկ նեղութիւն պիտի ըլլայ,
որուն նմանը Աստուծոյ ստեղծած արարածոց
սկիզբէն մինչեւ հիմա եղած չէ, ո՛չ ալ պիտի
20 ըլլայ։ Եւ թէ որ Տէրը ան օրերը կարճցնէր,
ոեւէ մէկ մարմին չէր պիտի չազատէր. բայց
ընտրեալներուն համար որոնք ընտրեց՝ ան
21 օրերը կրճատեցուց։ Եւ հապա՝ եթէ որ մէկը
ձեզի ըսէ, Ահա հոս է Քրիստոսը՝ կամ Ահա
22 հոն, մի հաւատա՛ք. ինչու որ սուտ քրիստոսներ
եւ սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն, ու նշաններ
եւ հրաշքներ պիտի ցուցընեն, որ եթէ կարելի
23 էր՝ ընտրեալներն ալ մոլորցընեն։ Իսկ դուք
ղգայի կեցէ՛ք. ահա առաջուց բոլ ձեզի ամէնը։
24 Բայց ան օրերը՝ ան նեղութենէն ետեւ ա-
րեգակը պիտի խաւարի, ու լուսինը իր լոյսը
25 պիտի չտայ, եւ աստղերը երկինքէն պիտի
թափթփին, ու երկնից մէջի զօրութիւնները
26 պիտի շարժին։ Եւ անոնք՝ պիտի տեսնեն
Որդին մարդոյ՝ ամպերու մէջ եկած մեծ զո-
27 րութեամբ ու փառքով։ Եւ անոնք իր
հրեշտակները պիտի խրկի, ու իր ընտրեալ-
ները պիտի ժողվէ չորս հովերէն՝ երկրի ծայ-
28 րէն մինչեւ երկնից ծայրը։ Թզենիէն առակ

4 Գաւ. խ. 23։	խա. 8։	30 ԳԼ. ԺԳ. 62։
խգ. 29։	5 Բ Պետ. գ. 17։	Գաղ. ա. 11։ ա
3 Դան. Թ. 26։ ԺԸ.	Դան. է. 10։ Սափ.	Թես. գ. 13։ բ
1։ Յաղկ. բ. 3։	ա. 13։ Մատ. խգ.	Թես. ա. 7. 10։
Մատ. խգ. 21։	29։ Գաւ. խ. 25։	Յայտ. ա. 7։
4 Մատ. խգ. 23։	6 Դան. է. 13. 14։	31 Մատ. խգ. 32։
Գաւ. ԺԸ. 23։	Մատ. ԺԶ. 27։ խգ.	Գաւ. խ. 29։

մը տարվեցէ՛ք. որ երբ անոր ոստերը կը կա-
կուդնան ու տերեւները կը ցցուին, դուք
29 Թէ ամառը մօտ է։ Նոյնպէս ալ դուք երբ
որ ասոնք բոլորը եղած տեսնէ՛ք, գիտցէ՛ք որ
30 մօտ է գալուստը քովը։ Ձեզմէ՛ն ճշմարիտ կ՛ըսեմ
ձեզի, որ այս ազգը պիտի չանցնի, մինչեւ որ
31 ասոնք բոլորը ըլլան։ Երկինք ու երկիր
պիտի անցնին, բայց վա՛խ խօսքերս չեն
32 պիտի չանցնին։ Իսկ ան օրուան ու ժամուն
համար մէկը չգիտեր, ոչ երկնից մէջ եղող
հրեշտակները և ոչ Որդին, հապա միայն Հայ-
33 րը։ Զգա՛ստ կեցէ՛ք, արթուն մնացէ՛ք և ա-
ղօթք ըրէ՛ք, ինչու որ չէ՛ք գիտեր տունը
34 երբ է. Ինչպէս օտար երկիր գացող մարդ
մը իր տունը կը թողու, ու իր ծառաներուն
իշխանութիւն կու տայ, և ամէն մէկուն իր
գործը, ու դռնապանին կ՛ապսպրէ որ ար-
35 թուն կենայ. Ուրեմն արթուն կեցէ՛ք, ինչ-
ու որ չէ՛ք գիտեր թէ երբ կու գայ տանու-
տէրը, երեկո՞նը թէ կէս գիշերին թէ հա-
36 ւսաւօտն և թէ առաւտուն. Զգուշ որ յան-
37 կարծակի գայ ու ձեզ քունի մէջ գտնէ։ Եւ
ինչ որ կ՛ըսեմ ձեզի՝ ամէնուն կ՛ըսեմ, Ար-
թուն կեցէ՛ք։

ԳԼ. ԺԴ.

1 Հրեից գառամատաքինը. Քրիստոսի գէմ. 3 Կին մը անոր գլուխն իւղ կը Թաքէ չէշ մը պատուհան եղ. 10 Յուդա իր Տէրը կը Ծախէ առակով. 18 Քրիստոս կը Ծանուցանէ թէ իր աշակերտներուն միջը գիտցը պիտի մատնէ. 22 Հաղիքը պատրաստուելն և առաւելեան Համ. Քրիստոս Հայրապետ. Թնան խորհուրդը կը սահմանէ. 26 կը Նախասացնէ իր թողը աշակերտներուն յղութիւնը. և Գեթսեմանի աղօթքին. 43

2 Եսա. խ. 8։	ԺԳ. 11։ ա Թես.	7 Մատ. խգ. 42. 44։
Մատ. խգ. 42. խե.	բ. 6։	
13։ Դաւ. ԺԸ. 40։	4 Մատ. խգ. 45։	—
խա. 34։ Հռովմ.	խե. 14։	

Յուդա Համբու բնակ կը մանեն զբիբասաս ։ 46 Բրիասաս պաշ-
տելին մէջ կը բաներ ։ 55 սատ վիճակին կ'ամբաստաներ ։
և ամբարիշտ վճռով կը գտասպարտաւ Հրէից առաջին ։
65 Հրէայք անարգանք կը չարչարին զբիբասաս ։ 66 Պետրոս
երկրորդ անգամ կ'ուրանայ իր Տէրը ։

1 Եւ ⁻Հերիւ օրէն եւս զատիկ ու բաղարջա-
կիրք էր և քահանայապետներք ու դպիրներք
կը փնտռէին թէ ինչպէս նենդութեամբ բռնեն
2 զանիկա ու մեռցընեն ։ Բայց կ'ըսէին թէ Ոչ
ասնեն առներ, որ ժողովուրդին մէջ խռովու-
թիւն չըլլայ ։
3 ⁻Ու Երբոր ինքը Բեթանիա էր բորտա Սիմո-
նին տունը սեղան նստած ՝ կնիկ մը եկաւ՝ որ
չիշ մը պատուական սուղ նարդոսի ևղ ունէր,
և կոտրեց ան չիշը ու անոր գլխուն վրայ թա-
4 փեց ։ Եւ կային ոմանք որ կը դժուարէին ու
կ'ըսէին, Ինչո՞ւ համար եղաւ սա ևղին կո-
5 րուստը. Քանի սա [ևղը] երեք հարիւր
դահեկանէն աւելի կրնար ծախուիլ ու աղ-
քատներուն տրուիլ ։ և սատիկ կը յանդիմա-
6 նէին զանիկա ։ Բայց Յիսուս ըսաւ, Թող սը-
էք սատը, ինչո՞ւ անհանգիստ կ'ընէք սոր-
7 կա ։ բարի գործ մը գործեց ինձի ։ Վասնզի որ
ապրատներէդ ամէն տուն ձեր հետը ունիք,
ու երբոր ուզէք կրնաք անոնց բարիք ընել,
8 բայց ինձ ամէն տուն չունիք ։ Ասիկա ինչ որ
ունէր՝ ըրաւ ։ առաջուց իմ մարմինս օծելց իմ
9 թաղմանս համար ։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
Թէ երկոր աշխարհի մէջ ուր որ սա աւետա-
րանս քարոզուի, սորը ըրածն ալ պիտի խո-
սուի իրեն յիշատակ ըլլալու համար ։
10 ⁻Եւ Յուդա Իսկարիովտացին տասուերկու-

= Մատ. իզ. 2։ Ղուկ. իբ. 1։ Յովհ. ժ. 55։ ժգ. 1։ | ⁝ Մատ. իզ. 6։ Յովհ ժբ. 1։ 3։ Տես Ղուկ. է. 37։ | ⁘ բ Օր. ժե. 11։ ⁙ Մատ. իզ. 14։ Ղուկ. իբ. 3. 4։

քէն մէկը դնաց քահանայապետներուն, որ
11 զանիկա մատնէ անոնց ։ Անոնք ալ լսելով ու-
րախացան, ու իրեն ոսկի տալ խոստացան.
և կը փնտռէր թէ ինչպէս պատեհութիւնով
մը մատնէ զանիկա
12 ⁻Եւ բաղարջակերաց առջի օրը՝ որ զատիկը
կը մորթէին, անոր աշակերտները ըսին իրեն,
Որ՞ր կ'ուզես երթանք պատրաստենք՝ որ ղա-
13 տիկը ուտես ։ Եւ իր աշակերտներէն երկուքը
խրկեց ու ըսաւ անոնց, Գացէք քաղաքը, ու
ձեզի մարգ մը պիտի պատահի՝ որ --ին չը-
չուրի սափոր մը կը տանի, գացէք անոր ե-
14 տևէն ։ Եւ ուր որ մտնէ՝ տանը տիրոջը ըսէք,
Վարդապետը կ'ըսէ, Որ՞ր է օթևանը՝ որ հոն
աշակերտներուս հետ մէկտեղ զատիկը ուտեմ,
15 Ան ալ ձեզի յարդարուած -- պատրաստ մեծ
վերնատուն մը պիտի ցուցընէ. հոն պատրաս-
16 տեցէք մեզի ։ Եւ իր աշակերտները գացին ու
քաղաքը մտան, և ինչպէս որ իրենց ըսաւ՝
-ին-ը գտան, և զատիկը պատրաստեցին ։
17 ⁻Ու Երբոր իրիկուն եղաւ՝ տասուերկուքին
18 հետ մէկտեղ եկաւ ։ Ու երբոր սեղան նստան
և կ'ուտէին՝ ըսաւ Յիսուս, Ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի որ ձեզմէ մէկը որ հիմա հետս կ'ուտէ՝
19 պիտ պիտի մատնէ ։ Եւ անոնք սկսան տրտմիլ,
ու մէկիկ մէկիկ ըսել անոր, Միթէ ե՞ս եմ,
20 և ուրիշ մը՝ Միթէ ե՞ս եմ ։ Անոնց պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ան տասներ-
կուքէն մէկը՝ որ ինծի հետ իր ձեռքը սկնակը
21 խօթեց ։ Որովհետև Որդին մարդոյ կ'երթայ՝
ինչպես որ գրուած է իրեն համար, բայց վայ
ան մարդուն՝ որուն ձեռքովը Որդին մարդոյ

⁝ Մատ. իզ. 17։ Ղուկ. իբ. 7։ | ⁘ Մատ. իզ. 20. Լու։ ⁙ Մատ. իզ. 21։ | Ղուկ. իբ. 22։

կը մատնուի. ազիկ էր ան մարդուն որ ծնած չըլլար։
22 ²Եւ քանի որ անոնք կ'ուտէին, Յիսուս հաց առաւ, օրհնեց ու կոտրեց, և տուաւ անոնց
23 ու ըսաւ, °Առէք, առ է իմ մարմինս։ Եւ գաւաթը առաւ՝ գոհացաւ, ու տուաւ անոնց,
24 և ամէնքն ալ խմեցին անկէ։ Ու ըսաւ անոնց, Ասիկա է իմ արիւնս նոր ուխտի, որ չատ-
25 րեաց համար կը թափուի։ ³Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, ասկէ ետեւ որթէն բերքէն բնաւ պի-
տի չխմեմ մինչեւ ան օրը երբոր անոր նոր խմիմ Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ։
26 ⁴Եւ օրհնութիւն մը երգելէն ետեւ Ձիթե-
27 նեաց լեռը ելան։ ⁵Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ամէնդդ ալ ան գիշերը իմ վրայէս պիտի
դայթակղիք, ինչու որ գրուած է թէ ՙՀովիւը պիտի զարնեմ, ու ոչխարները պիտի ցրուին։
28 Բայց Յարութիւն առնելէս ետեւ ձեզմէ առաջ
29 Գալիլեա պիտի երթամ։ Իսկ Պետրոս ըսաւ անոր, Թէպէտ ամէնքն ալ դայթակղին, բայց
30 չէ թէ ես։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, ՁԷսմա-
րիա կ'ըսեմ քեզի, որ դուն այս գիշեր դեռ հաւը երկու անգամ չխօսած՝ երեք անգամ
31 պիտի ուրանաս։ Բայց Պետրոս աւելի կը պնդէր ու կ'ըսէր, Թէկուզ քեզի հետ մեռնիլ պէտք ըլլայ ինծի, բնաւ քեզ պիտի չուրա-
նամ։ Նոյնպէս կ'ըսէին ամէնքն ալ։
32 ²Իսկ ան տեղը՝ որուն անունը Գեթսեմա-
նի էր, ու ըսաւ իր աշակերտներուն, Հոս

ը Մատ. խզ. 26։
Ղուկ. իբ. 19։
ա Մատ. խզ. 31։
Զաք. ժգ. 7։
Կոր. ժ. 25։
• Ելից. ԻԷ. 8։
Ես. Ե. 6, ԾԳ. 12։
Եբր. թ. 20։
բ Մատ. խզ. 33, 34։
Ղուկ. իբ. 33, 34։
գ Մատ. խզ. 30։
դ Մատ. խզ. 31։
Զաք. ժգ. 7։
ե Գլ. ժգ. 7։
զ Մատ. խզ. 36։
Ղուկ. իբ. 39։
Ցոհ. ժգ. 1։
Ցոհ. ժգ. 37, 38։

33 Նստեցէք՝ մինչև որ ես աղօթք ընեմ։ Եւ իր
հետը առնելով Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յով-
34 հաննէսը, սկսաւ խռովիլ և վշտանալ։ Անոնց
ատենը ըսաւ անոնց, ¹Իմ անձս մեռնելու չափ
տրտում է. հոս կեցէք և արթնցուն մնացէք։
35 Ու քիչ մը առաջ երթալով՝ էր երեսին վրայ ձե-
ռնիը ինկաւ և աղօթք ըրաւ, որ եթէ կա-
36 րելի է՝ ան ժամը իրմէ անցնի։ Եւ ըսաւ,
²Աբբայ Հայր, Դուն քան քեզի հնարաւոր
է, առ գաւաթը ինծմէ անցուր. Բայց չէ
թէ ինչպես որ ես կ'ուզեմ, հապա ինչպես որ
37 դուն։ ³Եւ եկաւ ու զանոնք քնացած
գտաւ, և ըսաւ Պետրոսին, Սիմոն, կը քնա-
38 նա՞. չկրցա՞ր ժամ մը արթնցուն կենալ։ Ար-
թնցուն կեցէք և աղօթք ըրէք, որ փորձու-
թեան մէջ չմտնէք. ⁴Հոգին յօժար է, բայց
39 մարմինը տկար։ Եւ նորէն գնաց աղօթք ը-
40 ընելով՝ նոյն խօսքը ըսելով։ Եւ դարձաւ ու
զանոնք նորէն քնացած գտաւ, (ինչու որ ա-
չքերնին ծանրացած էր, և չէին գիտեր թէ
41 ինչ պատասխան տան անոր։) Երրորդ անգամ
ալ եկաւ ու ըսաւ անոնց, Ասկէ ետեւ քնա-
ցէք ու հանգչեցէք. բաւական է, ժամը հա-
սաւ. ահա Որդին մարդոյ մեղաւորներուն
42 ձեռքը կը մատնուի։ ⁵Ելէք երթանք, ահա
մօտեցաւ անիկա որ զիս պիտի մատնէ։
43 ⁶Եւ դեռ անիկա — որ կը խօսէր, խմբին
ցուգ՝ տասներկուքէն մէկը եկաւ, և իր
հետը քահանայապետներուն և դպիրներուն
ու ծերերուն կողմէն շատ բազմութիւն՝ սուր-

ե Ցոհ. ժբ. 27։
զ Հռոմ. ը. 15։
Գաղ. գ. 6։
է Եբր. ե. 7։
ը Ցոհ. ե. 30։ զ. 38։
Հռոմ. ը. 22, 23։
թ Գաղ. ե. 17։
ի Ցոհ. ժգ. 1։
ժ Մատ. խզ. 46։
ա Ցոհ. ժբ. 1։ 2։
Մատ. խզ. 47։
Ղուկ. իբ. 47։
Ցոհ. ժբ. 3։

44 բով ու բիւրեղով. եւ զանիկա մատաղը անոնց
նչան մը առեր էր ըսելով, Ով որ ես համբու-
րեմ՝ ան է, բռնեցէք անիկա և զգուշու-
45 թեամբ տարէք։ Ու անիկա գալով չուտ մը
մօտեցաւ անոր և ըսաւ, Ռաբբի, Ռաբբի,
46 ու համբուրեց զանիկա։ Եւ անոնք ձեռք
47 զարկին անոր ու բռնեցին զանիկա։ Եւ ո-
ւր կայնողներէն մէկը սուրը քաշեց ու զար-
կաւ քահանայապետին ծառային, ու անոր
48 ականջը մէկդի հանեց։ Եւ Յիսուս պատաս-
խան տալով ըսաւ անոնց, Իբր թէ աւազակի՞
վրայ ելաք սուրերով ու բիւրեղով զիս բռնե-
49 լու. Ամէն օր ձեր քովն էի ու տաճարին մէջ
կը սորվեցընէի, և զիս չբռնեցիք. բայց պատճէն
50 զի գրքերը կատարուին։ Աշակերտները բոլոր
51 ուրեքէնէրէք թողուցին զանիկա ու փախան։ Եւ
մէկ երիտասարդ մը անոր հետեւէն կ'երթար
մերկ մարմինը վրայ կոսէ մը առած, ու երիտա-
52 սարդները զանիկա բռնեցին. Ան ալ կոսէն
թողուց ու մերկ փախաւ անոնցմէ։
53 Եւ տարին Յիսուսը քահանայապետին, ու
անոր քովը ժողովեցան բոլոր քահանայա-
54 պետները և ծերերը ու դպիրները։ Եւ Պետ-
րոս հետեւանց անոր հեռուէն գնաց մինչև ներսը
քահանայապետին գաւիթը, և ապասաւորնե-
րուն հետ նստաւ, ու կրակին քովը կը տա-
55 քանար։ Նաև Սիսկ քահանայապետները ու բոլոր ժո-
ղովքը Յիսուսի դէմ վկայութիւն կը փնտռէին
56 որ զանիկա մեռցընեն, և չէին գտներ։ Ընչու-
որ շատերը սուտ վկայութիւն կը կեղծէին ա-
նոր դէմ, ու վկայութիւնները իրարու հաս-

ե Մատ. իզ. 55։ Ղուկ. իբ. 59։
ը Մարկ. իբ. 6։ Յով. ծգ. 7, եւ Ղուկ. իբ. 37։ իբ. 44։ ը Մարկ. ԺԸ. 8։ Հռ. 27։ թ Մատ. իզ. 57։

57 ձայն չէին։ Եւ ոմանք ելան սուտ վկայութիւն
58 կ'ընէին անոր դէմ ու կ'ըսէին թէ Մենք
լսեցինք մարդէ որ կ'ըսէր, Ես սա ձեռագործ
տաճարը պիտի քակեմ, և երեք օրուան մէջ
ուրիշ մը պիտի չշինեմ առանց ձեռագործի։
59 Բայց անանկ ալ իրենց վկայութիւնը համա-
60 ձայն չէր։ Եւ Քահանայապետը մէջտեղը ոտք
ելլելով հարցուց Յիսուսին ու ըսաւ, Պատաս-
խան մը չե՞ս տար. ի՞նչ կը վկայեն սանիկ քեզի
61 դէմ։ Բայց Նախիկա լուռ կը կենար և պա-
տասխան մը չէր տար. Քահանայապետը նո-
րէն կը հարցընէր անոր ու կ'ըսէր, Դո՞ն ես
62 Քրիստոսը օրհնեալ Աստուծոյ Որդին։ Եւ Յի-
սուս ըսաւ, Ես եմ. ու պիտի տեսնէք Որդին
մարդոյ Զօրութեան աջ կողմը նստած, ու
63 երկինքոյ ամպերովը գալած։ Եւ քահանայապետը
իր հանդերձները պատռեց ու ըսաւ, Ալ ի՞նչ
64 պէտք է մեզի վկաներ։ Աստուծոյ հայհոյութիւնը
լսեցիք. ձեզի ի՞նչպէս կ'երեւնայ. և ամէնքը
դատապարտեցին զանիկա թէ մահապարտ է։
65 Եւ ոմանք սկսան թքնել անոր ու երեսը
ծածկել և բռունցքով ծեծել ու ըսել, Մար-
գարէացիր. ու պահապանները ապտակ կը
զարնէին անոր։
66 Եւ Պետրոս վարը գաւիթն էր, ու քահա-
67 նապետին աղախիններէն մէկը եկաւ, Ու
տեսնելով Պետրոսը որ կը տաքնար, նայեցաւ
անոր ու ըսաւ, Դուն ալ Յիսուս Նազովրե-
68 ցիին հետ էիր։ Բայց անիկա ուրացաւ ու
ըսաւ, Չգիտեմ և չեմ հասկնար թէ դուն
ինչ կը խօսիս, ու երթալ դուրս եկաւ գաւ-

ժ Գործ. ժե. 29։ Յով. բ. 19։ ի Մատ. իզ. 62։ ի Եսա. ծգ. 7։ լ Մատ. իզ. 63։ խ Մատ. իգ. 30։ իզ. 61։ Ղուկ. իբ. 69։ ծ Մատ. իզ. 28։ 69։ Ղուկ. իբ. 55։ Յով. ԺԸ. 10։

69 Թէն դրա՛ծ առնէր, հաւը խօսեցաւ։ Եւ ՚ա՚ղաղեցաւ նորէն տեսաւ զանիկա, ու սկսաւ լալ։ Լսողքը կայմողներուն ըսել Թէ Ա՚ա՚ր անոնց
70 մէ՛ հ։ Եւ անիկա նորէն ուրացաւ։ ՚Ի՚ր քիչ մը տանէն հետը՝ նորէն բոլորովքը կայմողները բանն Պետրոսին, Ճիշտ դուն անոնցմէ ես, ՚ինչու որ Գալիլեացի ես, և քու դրուագուած
71 քըդ ալ նման է ՚ա՚նոնց։ Բայց անիկա սկսաւ անէծք ու երդումի ընել՝ ըսելով Թէ ես ան մարդը չեմ ճանչնար, որուն համար դուք կը
72 ա՚ք։ ՚Եւ իսկոյն երկրորդ անգամ հաւը խօսեցաւ։ ու Պետրոս միտքը բերաւ ան խօսքը՝ որ Ճիշտ իրեն ըսեր էր, Թէ Դուն հաւը երկու անգամ չխօսած՝ դուն երեք անգամ պիտի ուրանաս զիս։ ու սկսաւ լալ։

ԳԼ։ ԺԵ

1 Ճիշտ կապուած կը տարէի Պիղատոսին առջեւ և կ՚ամբաստանէին։ 15 Պիղատոս Ժողովուրդին միտ ապագային նայելով՝ մարդասպան Բարաբբան կ՚արձակէ։ և Ճիշտը ձեռք կու տայ որ խաչուի։ 17 Փուշերէն պսակ մը կը դնեն Ճիշտի գլուխը։ 19 անոր երեսը կը էքներն և զանիկա ծաղր կ՚ընեն։ 21 խաչը կը հանեն երկու չարագործներուն միջտեղը։ 29 Հընբերայք սաստիկ նախատինքներ կու տան անոր։ 39 բայց հարիւրապետը կը խոստովանի Թէ անիկա Աստուծոյ Որդին է։ 43 Յովհէփ պատուով կը Թաղէ զՃիշտը։

1 Եւ ՚առտուանց չուտ մը քահանայապետները ծերերուն ու դպիրներուն հետ՝ և բոլոր ժողովքն ալ խորհուրդ բրին, Ճիշտը կապեցին
2 ու տարին մատնեցին Պիղատոսին։ Եւ ՚Պիղատոս հարցուց անոր ա՚ռա՚ջ, Դուն կա՚ս Հրէից

- Մաս. իզ. 71։ Դ.ուկ. իբ. 58։ Յովհ. ժբ. 25։
‡ Մաս. իզ. 73։ Դ.ուկ. իբ. 59։
ա Մաղ. բ. 2։ Մաս. իզ. 1։ Դ.ուկ. իգ. 1։ Յովհ. բ. 7։
ե Մաս. իզ. 73։
իզ. 1։ Դ.ուկ. իբ. 66։ իգ. 1։ Յովհ. ժբ. 28։ Գործ. գ. 13։ գ. 26։
Մաս. իբ. 11։

թագաւորը։ անիկա ալ պատասխան տալով
3 ըսաւ անոր, Դուն կ՚ըսես։ Եւ քահանայապետները չատ մեղադրանքներ կ՚ընէին ա՚ն
4 նոր վրայով։ ՚Ի՚ր Պիղատոս նորէն հարցուց ա՚նոր ըսելով, Պատասխան մը չե՞ս տար։ նայէ
5 որչափ քեզի դէմ կը վկայեն։ ՚Եւ Յիսուս ասիկա՚ւէն պատասխան մը չտուաւ, մինչեւ որ Պիղատոս զարմացաւ։
6 Բայց ՚ամէնին տաւնը կապուած մը կ՚արձա՚
7 կէր անոնց, որը որ խնդրէր ուզէին։ Եւ Հէք կար Բարաբբա անուանով իր ընկերք խռովարարներուն հետը կապուած, որոնք խռովութեան
8 ատենը մարդասպանութիւն բրեր էին։ Եւ ժողովուրդը աղաղակելով՝ սկսաւ խնդրել ՚ր՚ընէ
9 ինչպէս որ միշտ կ՚ընէր իրենց։ Եւ Պիղատոս անոնց պատասխան տուաւ ու ըսաւ, կ՚ուզէ՞ք
10 որ Հրէից Թագաւորը արձակեմ ձեզի։ Քանզի դիտէր որ քահանայապետները նախանձի հա՚
11 մար մատներ էին զանիկա։ Բայց քահանայապետները ժողովուրդը դրդռեցին ո՚ր ՚Բ՚ր՚ե՚ն
12 յատկապէս Բարաբբան իրենց արձակել։ Նորէն Պիղատոս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Հապա Հրէից Թագաւոր ըսածնիդ ի՚նչ կ՚ու՚
13 զէք որ ընեմ։ Եւ անոնք նորէն կ՚աղաղակէին,
14 Խաչը հանէ տուիկա։ Պիղատոս ըսաւ անոնց, Բայց ի՞նչ չար գործ ըրած է տուիկա։ Եւ ա՚նոնք՝ ալ աւելի կ աղաղակէին ա՚ խ՚ա՚չ՚ը՚ն՚, Խաչը
15 հանէ տուիկա։ Եւ ՚Պիղատոս ժողովուրդը գոհ ընել ուզելով՝ Բարաբբան արձակեց ա՚նոնց, ու Ճիշտը ծեծելով՝ ձեռք տուաւ որ խաչուի։

ֆ Մաս. իզ. 13։ Դ.ուկ. իգ. 17։ Գործ. գ. 14։
է Եբ. իգ. 7։ Յովհ. իզ. 9։ Յովհ. ժբ. 39։ Մաս. իզ. 26։
ը Մաս. իզ. 15։ ղ Մաս. իզ. 20։ Յովհ. ժբ. 1. 16։

16 ։Եւ զնեռոտները ներս տարին զանիկա գա-
լիմը՝ այսինքն պալատը, և բոլոր գունդը
17 մի կտեղ կանչեցին. Ու հագուցին անոր ծի-
րանիներ, և փչեղէն պսակ հիւսելով՝ անոր
18 ։ը-եը դրին Ու սկսան բարև տալ անոր --
19 ը-ե, Ողջոյն քեզ, Հրեից թագաւոր։ Եւ ա-
նոր գլուխը եղեգով կը ծեծէին ու կը թքը-
նէին անոր, և ծնկան վրայ դալով երկրպա-
20 գութիւն կ'ընէին անոր։ Ու երբոր ծաղր
ըրին զանիկա, ծիրանիները վրայէն հանեցին
և իր հանդերձները հագուցին անոր, ու
դուրս հանեցին զանիկա որ խաչը հանեն։
21 ։Եւ Սիմոն կիւրենացին՝ Ադէքսանդրոսին
և Ռուփոսին հայրը, որ անկէ կ'անցնէր ար-
տէն եկած, պահակ բռնեցին որ անոր խաչը
22 վերցնէ։ ։Ու տարին անիկա Գողգոթա ը-ը-ը
տեղը, (որ կը թարգմանուի Գանկի տեղ.)
23 ։Եւ անոր զմուռսով խառնած գինի տուին
24 որ խմէ, բայց ինքը չառաւ. Ու խաչը հանե-
ցին զանիկա, ևւ անոր հանդերձները բաժ-
նելին՝ անոնց վրայ վիճակ ձգելով թէ ով ինչ
25 պիտի առնէ։ ։Ժամը երեքն էր, ու խաչը հա-
26 նեցին անիկա։ Եւ անոր յանցանքի գիրը
27 գրուած էր թէ Հրեից թագաւորն է։ Ու անոր
հետ երկու աւազակ խաչը հանեցին, մէկը
28 անոր աջ կողմէն ու մէկը ձախ կողմէն։ Եւ
կատարուեցաւ ան գիրը որ կ'ըսէ թէ հա-
29 նօրէնները հետ սեպուեցաւ։ Նէ անոնք
որ կ'անցնէին կը հայհոյէին անոր, գլուխնին

ը Մատ. իե. 37։ Մարկ. իգ. 32։ Ղուկ. իգ. 36։
թ Մատ. իե. 33։ Ղուկ. իգ. 33։ Յովհ. ժգ. 17։
ժ Մատ. իե. 34։ Ղուկ. իգ. 34։ Յովհ. ժգ. 23։
ի Ես. ծգ. 12։ Ղուկ. իգ. 37։
լ Մատ. իե. 38։ Ղուկ. իգ. 44։
խ Մատ. իե. 39։ Ղուկ. իգ. 45։
ծ Մատ. իե. 41։ Ղուկ. իգ. 46։ Յովհ. ժգ. 30։
կ Մատ. իե. 43։ Ղուկ. իգ. 48։
հ Մատ. իե. 44։ Ղուկ. իգ. 49։
ձ Մատ. իե. 45։ Ղուկ. իգ. 47։
ղ Մատ. իե. 55։ Ղուկ. իգ. 49։
մ Մատ. իե. 56։ Մատ. կը. 11։
յ Մատ. իե. 57։
ն Մատ. իե. 58։ Յովհ. ժգ. 19։
շ Մատ. իե. 59։ Յովհ. ժգ. 29։
ո Մատ. իե. 60։ Մարկ. կե. 21։
չ Մատ. իե. 61։ Ղուկ. իգ. 50։
պ Մատ. իե. 62։ Ղուկ. իգ. 51։

կը շարժէին ու կ'ըսէին, Աւա՛ղ, որ տաճարը
կը քակէիր, և երեք օրուան մէջ կը չինէիր.
30 ինքզինքդ ազատէ ու իջիր սա խաչէդ։
31 Նոյնպէս ալ քահանայապետները դարձնելուն
հետ իրենց մէջը ծաղր ընելով կ'ըսէին, Ու-
րիշները ազատեց, ինքզինքը չկրնար ազա-
32 տել։ Սա Քրիստոսը՝ Իսրայէլի թագաւորը
թող հիմա խաչէն վար իջնէ, որ տեսնենք ու
հաւատանք. և իր հետ խաչը եղողները կը
նախատէին զանիկա։
33 Ու երեքերորդ ժամը հասածին պէս՝ բոլոր
երկրին վրայ խաւար եղաւ մինչև իններորդ
34 ժամը։ Եւ իններորդ ժամուն՝ Յիսուս մեծ
ձայնով աղաղակեց ու ըսաւ, Էլոի, Էլոի,
լամա՞ սաբաքթանի. որ կը թարգմանուի,
Աստուած իմ, Աստուած իմ, ինչո՞ւ զիս թո-
35 ղուցիր։ Եւ քովը կայնողներէն ոմանք երբոր
36 լսեցին՝ կ'ըսէին Թէ Եղիան կը կանչէ։ Ու մէ-
կը վազեց սպունգ մը քացախով լեցուց, ու
եղէգի մը անցընելով՝ տուաւ անոր որ խմէ,
և ըսաւ, Թող տեսնենք թէ Եղիան կուգայ
զայն առնիկա վար իջեցընելու։
37 Եւ Յիսուս մեծ ձայն մը հանեց ու հոգի
38 տուաւ։ Ու տաճարին վարագոյրը երկուքի
39 պատուհացաւ վերէն ի վար։ Եւ հարիւրապե-
տը որ անոր դիմացը կեցեր էր, տեսնելով որ
այսպէս աղաղակելով հոգի տուաւ, ըսաւ,
40 Ճշմարիտ Որդի Աստուծոյ էր սա մարդը։ Կը-
նայնէին ալ կայնին, որ ։Հեռուանց կը նայէին,

որոնց մէջն էր Մարիամ Մագդալենացին, և զայրիկ Յակոբայի ու Յովսեի մայրը Մա-
41 րիամ, և Սողոմէ։ Որոնք երբոր Գեղեա գալիլեա էր՝ կուգէին ի սպասաւորութիւն ի նմանէ. և ուրիշ շատ կանայիք ալ որ իր հետը երուսաղէմ եկեր էին։
42 Եւ երբոր իրիկուն եղաւ, (ո՞ր է պատրաստութեան օրը, այսինքն շաբաթին առջի օրը ըլլալով,
43 որ ինքն ալ Արիմաթիայի Յովսէփ պատուական մէկը էր, որ ինքն ալ Աստուծոյ թագաւորութիւնը կը սպասէր, եկաւ ու համարձակութիւն ընելով՝ Պիղատոսին գնաց մտաւ, և Յիսուսին մարմինը
44 ուզեց խնդրեց։ Եւ Պիղատոս զարմացաւ որ արդէն մեռած ըլլայ և հարիւրապետը իրեն կանչելով՝ հարցուց անոր թէ շատ ատե՞ն է
45 որ մեռաւ։ Ու երբոր գիտէր իմացաւ հարիւ-
46 րապետէն, մարմինը Յովսեփին շնորհեց։ Եւ Յ-ն կտաւ գնեց, ու զանիկա վար իջեցնելով կտաւովը փաթթեց, ու դրաւ գերեզմանի մը մէջ որ քարէ փորուած էր և քար
47 մը գլորցուց գերեզմանին դուռը։ Իսկ Մարիամ Մագդալենացին ու Յովսեին մայրը Մարիամ անոնք ան տեղը ուր որ դրուեցաւ։

ԳԼ· ԺԶ

1 Երբոր շաբաթը անցաւ, Մարիամ Մագ-

ա Ղուկ· բ· 3· | դ Ղուկ· բ· 25· 38։ | Յովհ· ԺԹ· 40։
Է Մատ· իե· 57։ | ե Մատ· իե· 59· 60։ | —
Ղուկ· իգ· 50։ | Ղուկ· իգ· 53։ | զ Մատ· իե· 11։ Ղուկ·
Յովհ· ԺԹ· 38։ | | իգ· 1։ Յովհ· ի· 1։

դալենացին և Յակոբոսին մայրը Մարիամ և Սողոմէ էրուսաղէմը ծախսու առին, որ գան
2 օծեն անոիկա։ Եւ մէկշաբթի առաւոտուն չատ կանուխ՝ արեւը որ կը ծագէր՝ եկան դերեզ-
3 մանը, ու իրարու կ'ըսէին, քարը ո՞վ պիտի գլորցնէ մեզի դերեզմանին դռնէն, (ու նայեցան տեսան որ քարը գլորցուած էր։)
5 ինչու որ շատ մեծ էր։ Եւ նէրա դերեզմանը մտնելով՝ երիտասարդ մը տեսան որ աջ կողմը նստեր էր ճերմակ պատմուճան հագած, ու
6 զարհուրեցան։ Եւ անոիկա ըսաւ անոնց, Մի զարհուրիք։ Յիսուս Նազովրեցին կը փնտռէք, որ խաչուեցաւ։ անոիկա յարութիւն առաւ, հոս չէ։ ահա այն տեղը ուր որ զրին զանիկա։
7 Բայց գացէք՝ ըսէք անոր աշակերտներուն և Պետրոսին, թէ նա ձեզմէ առաջ Գալիլեա կ'երթայ, հոն պիտի տեսնէք անոիկա՝ ինչպէս որ ձեզի ըսաւ։ Եւ անոնք գոզալ ու սարսափելէն բռնուած՝ եկան ու փախան դերեզմանէն, ու մէկու մը բան չըսին, քանզի կը վախնային։

9 Յիսուս մէկշաբթի առաւոտուն յարութիւն առած՝ առաջ Մարիամ Մագդալենացիին
10 երեւցաւ, որմէ եօթը դեւ հաներ էր։ Անիկա դնաց անոնց պատմեց՝ որոնք անոր հետ
11 էին, երբոր սուգ կ'ընէին ու կուլային։ Իսկ անոնք երբոր լսեցին թէ կենդանի է և թէ իրեն երեւցաւ՝ չհաւատացին։
12 Եւ յետը ուրիշ կերպարանքով երեւցաւ ա-

ե Ղուկ· իգ· 56։
զ Ղուկ· իգ· 1։ Յովհ· ի· 1։
է Ղուկ· իգ· 3։ Յովհ· ի· 11։ 12։
ը Մատ· իե· 5։ 6։

թ· Մատ· իզ· 32։ Գլ· ԺԶ· 28։
ժ Տես Մատ· իը· 8։ Ղուկ· իգ· 9։
ի Յովհ· ի· 14։

ժբ Ղուկ· ը· 2։
ժգ Ղուկ· իգ· 10։ Յովհ· ի· 18։
ժդ Ղուկ· իգ· 11։
ժե Ղուկ· իգ· 13։

նոյնպէ՛ս երկու-քին՝ որ քալելով սպառ կ՚ե՛ր-
13 թային։ Եւ անոնք գացին ուրիշներուն պատ-
մեցին. ու անոնց ալ չհաւատացին։
14 Վերջը տասնումէկին երևցաւ՝ երբոր սե-
ղան նստած էին, ու երեսնին զարհուրելի իրենց
անհաւատութիւնը և սրտերնուն կարծրա-
թիւնը, վասն զի որոնց որ տեսեր էին մե-
ռելներէն յարութիւն առած՝ իրենք չհաւա-
տացին։
15 Ու ըսաւ անոնց, Գացէք բոլոր աշխարհ,
ու հաւետարանը քարոզեցէ՛ք բոլոր ստեղ-
16 ծուածներուն։ Ան որ հաւատայ ու մկրբ-
ուի՝ պիտի փրկուի, իսկ ան որ չհաւատայ՝
17 պիտի դատապարտուի։ Եւ անոնք որ կը
հաւատան, սա նշաններըը անոնց հետ պիտի
երթան. Իմ անունովս դևերը պիտի հանեն,
18 նոր լեզուներ պիտի խօսին. Զօձերնին
օձեր պիտի բռնեն, և թէ որ մահաբեր բա-
մէ խմեն, իրենց պիտի չվնասէ. Հիւանդնե-
րու վրայ ձեռք պիտի դնեն, ու անոնք պի-
տի առողջանան։
19 Այդ Տէրը անոնց հետ խօսելէն ետքը վեր-
կինքը համբարձաւ, ու Աստուծոյ աջ կողմը
20 նստաւ։ Եւ անոնք երթան ու ամէն տեղ կը
քարոզեին, և Տէրը ձեռնտու գործակից էր, ու
խօսքը կը հաստատէր ան նշաններով որ ա-
նոնց հետը կ՚երթային։ Ամէն։

Ի Գաղատ. խդ. 36։ Յովհ. ի. 19։ ա Կոր. ժե. 5։
Ե Մատ. իբ. 19։ Յովհ. ժե. 10։
Զ Կող. ա. 23։
Է Յովհ. գ. 18։ 36։ Գոր. բ. 38։ ժգ. 30, 31, 38։ Հռոմ. ժ. 9։ ա Պետ. գ. 21։
Ը Յովհ. ժբ. 48։
Թ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Ժ Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Ժա Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Ժբ Գոր. է. 15, 16։
Ժգ Յովհ. ժբ. 48։
Ժդ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Ժե Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Ժզ Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Ժէ Գոր. է. 15, 16։
Ժը Յովհ. ժբ. 48։
Ժթ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Ի Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Իա Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Իբ Գոր. է. 15, 16։
Իգ Յովհ. ժբ. 48։
Իդ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Իե Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Իզ Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Իէ Գոր. է. 15, 16։
Իը Յովհ. ժբ. 48։
Իթ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Κ Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Κա Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Κբ Գոր. է. 15, 16։
Κգ Յովհ. ժբ. 48։
Κդ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Κե Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Κզ Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Κէ Գոր. է. 15, 16։
Κը Յովհ. ժբ. 48։
Κթ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Λ Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Λա Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Λբ Գոր. է. 15, 16։
Λգ Յովհ. ժբ. 48։
Λդ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Λե Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Λզ Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Λէ Գոր. է. 15, 16։
Λը Յովհ. ժբ. 48։
Λթ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Μ Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Μա Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Μբ Գոր. է. 15, 16։
Μգ Յովհ. ժբ. 48։
Μդ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Με Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Μզ Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Μէ Գոր. է. 15, 16։
Մը Յովհ. ժբ. 48։
Մթ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Ն Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Նա Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Նբ Գոր. է. 15, 16։
Նգ Յովհ. ժբ. 48։
Նդ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Նե Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Նզ Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Նէ Գոր. է. 15, 16։
Նը Յովհ. ժբ. 48։
Նթ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Ξ Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Ξա Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Ξբ Գոր. է. 15, 16։
Ξգ Յովհ. ժբ. 48։
Ξդ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Ξե Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Ξզ Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Ξէ Գոր. է. 15, 16։
Ξը Յովհ. ժբ. 48։
Ξթ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Ο Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Οա Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Οբ Գոր. է. 15, 16։
Οգ Յովհ. ժբ. 48։
Οդ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Οե Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Οզ Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Οէ Գոր. է. 15, 16։
Οը Յովհ. ժբ. 48։
Οթ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Π Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Πա Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Πբ Գոր. է. 15, 16։
Πգ Յովհ. ժբ. 48։
Πդ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Πե Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Πզ Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Πէ Գոր. է. 15, 16։
Πը Յովհ. ժբ. 48։
Πթ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Ρ Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Ρա Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Ρբ Գոր. է. 15, 16։
Ρգ Յովհ. ժբ. 48։
Ρդ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Ρե Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Ρզ Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Ρէ Գոր. է. 15, 16։
Ρը Յովհ. ժբ. 48։
Ρթ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Σ Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Σա Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Σբ Գոր. է. 15, 16։
Σգ Յովհ. ժբ. 48։
Σդ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Σե Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Σզ Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Σէ Գոր. է. 15, 16։
Σը Յովհ. ժբ. 48։
Σթ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Τ Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Τա Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Τբ Գոր. է. 15, 16։
Τգ Յովհ. ժբ. 48։
Τդ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Τե Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Τզ Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Τէ Գոր. է. 15, 16։
Τը Յովհ. ժբ. 48։
Τթ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Υ Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Υա Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Υբ Գոր. է. 15, 16։
Υգ Յովհ. ժբ. 48։
Υդ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Υե Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Υզ Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Υէ Գոր. է. 15, 16։
Υը Յովհ. ժբ. 48։
Υթ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Φ Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Φա Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Φբ Գոր. է. 15, 16։
Φգ Յովհ. ժբ. 48։
Φդ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Φե Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Φզ Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Φէ Գոր. է. 15, 16։
Φը Յովհ. ժբ. 48։
Φթ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Χ Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Χա Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Χբ Գոր. է. 15, 16։
Χգ Յովհ. ժբ. 48։
Χդ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Χե Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Χզ Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Χէ Գոր. է. 15, 16։
Χը Յովհ. ժբ. 48։
Χթ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Ψ Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Ψա Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Ψբ Գոր. է. 15, 16։
Ψգ Յովհ. ժբ. 48։
Ψդ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Ψե Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Ψզ Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Ψէ Գոր. է. 15, 16։
Ψը Յովհ. ժբ. 48։
Ψթ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Ω Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Ωա Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Ωբ Գոր. է. 15, 16։
Ωգ Յովհ. ժբ. 48։
Ωդ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։
Ωե Գոր. բ. 4։ ժ. 46։ ժթ. 6։ ա Կոր. ժբ. 10, 28։
Ωզ Գաղատ. ժ. 19։ Գոր. իբ. 5։
Ωէ Գոր. է. 15, 16։
Ωը Յովհ. ժբ. 48։
Ωթ Գաղատ. ժ. 17։ Գոր. ե. 16։ ը. 7։ ժգ. 18։ ժթ. 12։

ԱԻԵՏԱՐԱՆ
ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ղուկաս աւետարանին յառաջաբանութիւնը։ 5 Եղիսաբեթին 26 ու կոյս Մարիամին յղութիւնը։ 39 Եղիսաբեթին ու Մարիամին մարգարէութիւնը։ Բրիստոսի վրայով։ 57 Յովհաննէս մկրտչին ծնունդը և Բրիստոսի վրայով։ 67 Զաքարիայի մարգարէութիւնը Բրիստոսի վրայով։

1 Որովհետև շատերը մեր մէջը հաստատ դիտ-
ցուած բաներուն վրայով նկատ պատմութիւնը
2 կարգի դնելու ձեռք զարկին, ինչպէս որ
սկիզբէն աչքով տեսնողները և խօսքին սպա-
3 սաւորները մեզի յանձնեցին մեզի, ինձ ալ
որ սկիզբէն ան ամէն բաներուն ճշդութեամբ
տեղեկացեր էի, յարմար դատեցի գրելու քեզի,
4 գրկալ քեզի, Թէոփիլոս, որպէս զի ճանչնաս
սորված բաներուդ ստուգութիւնը ճամնաս։
5 Հերովդէս թագաւորին օրերը Աբիայի դասակարգութենէն Զաքարիա ա-
նունով քահանայ մը կար, որուն կինը Ա-
բրոնի աղջիկներէն էր, և անոր անունը Եղի-
6 սաբեթ։ Ու երկուքն ալ Աստուծոյ առջևը
արդար էին, և Տէրոջը բոլոր պատուիրանք-

Ա Բեր. բ. 3։ ա Պետ. ե. 1։ բ Պետ. ա. 16։ ա Յովհ. ա. 1։
Բ Մատ. ա. 1։ Յովհ. ժե. 27։
Գ Գոր. ժա. 1։
Դ Գոր. ժա. 1։
Ե Յովհ. ի. 31։
Զ Մատ. բ. 1։
Է ա Պն. իգ. 10, 19։ Նկճմ. ժբ. 4, 17։
Ը Գոր. ժա. 4։
Թ Գոր. ժա. 1։
Ժ Յովհ. ի. 31։
Ժա Մատ. բ. 1։
Ժբ ա Պն. իգ. 10, 19։ Նկճմ. ժբ. 4, 17։
Ժգ Ծն. ե. 1։ ժե. 1։ գ Թագ. ի. 4։ Ջ Թագ. ի. 3։ Յոբ. ա. 1։ Գոր. ա. 1։ Յոբ. ա. 1։ Գոր. իգ. 1։ իդ. 16։ Փիլ. գ. 6։

ներուն ու իրաւունքներուն մէջ անարատու-
7 թեամբ կը քալեին։ Եւ զաւակ չունէին, ին-
չու որ Եղիսաբեթ ամուլ էր, ու երկուքն ալ
օրերնին անցուցած էին։
8 Ու երբոր անխիտ իր դասակարգութեան
օրերը հաանելուն քահանայական պաշտօնը
9 կը կատարէր Աստուծոյ առջեւը, քահանայու-
թեան սովորութեանը պէս վիճակն ինկաւ որ
Տէրոջը տաճարը մտնէ խնկարկութիւն ընէ։
10 Եւ ժողովուրդին բոլոր բազմութիւնը դուրսը
11 աղօթքի կայնած էին խունկին առնը։ Ու
երեւցաւ անոր՝ Տէրոջը հրեշտակը, որ կայ-
12 նէր էր խունկին ձախնկին աջ կողմը։ Եւ Զա-
քարիա երբոր տեսաւ՝ շփոթեցաւ, ու անոր
13 վրայ վախ մը ինկաւ։ Եւ հրեշտակը ըսաւ
անոր, Մի վախնար, Զաքարիա, ինչու որ քու
աղօթքդ լսուեցաւ, և քու կնդ Եղիսաբեթ
քեզի որդի մը պիտի ծնանի, ու անոր անուա-
14 նը *Յովհաննէս դնես։ Եւ քեզի ուրախու-
թիւն ու ցնծութիւն պիտի ըլլայ, և շատերը
անոր ծնանելուն վրայ պիտի ուրախանան.
15 ինչու որ Տէրոջը առջեւը մեծ պիտի ըլլայ, և
գինի ու օղի պիտի չխմի. և դեռ իր մօրը
16 որովայնէն Սուրբ Հոգիով պիտի լեցուի. ՚Ու
Իսրայէլի որդւոցմէ շատերը իրենց Տէր Աս-
17 տուծոյն պիտի դարձնէ։ ՚Ու ինքը անոր
առջեւէն պիտի գայ Եղիայիին հոգիովը ու զո-
րութիւնովը՝ հայրերուն սիրտերը որդւոցը

ա ՄՆ. իգ. 19. բ ՄՆ. ը. 14. լա. 2։ գ Եզ. Լ. 7. 8. ա Թագ. բ. 28. ա ՄՆ. իգ. 13. բ ՄՆ. իԹ. 11։ դ Գաւ. ժգ. 17. Յայտ. ը. 3. 4։ ե Եզ. Լ. 1։ զ Դատ. գ. 22. ժգ. 22. Դատ. ժ. 8. Հմր. 29. Գվ. բ. 9. Գոր. ժ. 4. Յայտ. ա. 17։ է Հմր. 60. 63։ *ՅՒ՝ Տէրոջը շնորհքը։ ը Հմր. 58։ թ Թա. գ. 3. Դատ. ժգ. 4. Գվ. ը. 33։ ժ Եփես. ա. 5. Գաւ. ա. 15։ ի Մաղ. գ. 5. 6։ լ Մաղ. գ. 5. Մատ. ԺԱ. 14. Մարկ. թ. 11։

վրայ դարձնելու, և անհնազանդները՝ ար-
դարներուն խոհեմութեանը, որ Տէրոջը քա-
18 րեկարգ ժողովուրդ մը պատրաստէ։ Եւ Զա-
քարիա ըսաւ հրեշտակին, Ինչո՞վ դիտամ
սա բանը, որովհետեւ ես ծեր եմ, ու իմ կնո-
19 ջս հասակոտնեայ է։ Եւ հրեշտակը
պատասխան տալով ըսաւ անոր, Ես եմ Գաբ-
րիէլը որ Աստուծոյ առջեւը կը կայնիմ, ու
խրկուեցայ քեզի խրատելու և սա բաներուն
20 աւետիս քեզի տալու։ Եւ ահա կհամր պի-
տի ըլլաս դուն, ու պիտի չկրնաս խօսիլ մին-
չեւ ան օրը որ սա բաները ըլլան, քանզի
չհաւատացիր իմ խօսքերուս, որոնք իրենց
21 ատենին պիտի կատարուին։ Ու ժողովուրդը
Զաքարիային կը սպասէր, և կը զարմանային
22 անոր տաճարին մէջ ուշանալուն վրայ։ Ու
երբոր դուրս եկաւ չէր կրնար խօսիլ անոնց
հետ. և իմացան որ տաճարին մէջ տեսիլք
մը տեսած է. ու ինքը նշանով կը խօսէր ա-
23 նոնց հետ, և համր կը կենար։ Ու եղաւ որ
երբոր անոր պաշտօնին օրերը լմընցան, իր տու-
24 նը գնաց։ Եւ ան օրերէն ետքը անոր կինը
Եղիսաբեթ յղացաւ, ու հինգ ամիս ինքզինք
25 քր կը պահէր, և կ՚ըսէր, Այսպէս ըրաւ ին-
ձի Տէրը — օրերս, որ նայ հաւանեցաւ նա-
խատինքս մարդոց մէջէն վերցնելու։
26 Ու վեցերորդ ամսուն մէջ Գաբրիէլ հրե-
շտակը Աստուծմէ խրկուեցաւ Գալիլեայի մէկ
27 քաղաքը՝ որուն անունը Նազարէթ էր, Մէկ
կոյսի մը՝ մարդու մը նշանուած, որուն ա-
նունը Յովսէփ էր՝ Դաւիթի տունէն, և ան

ե Ծն. ժե. 17։ է Դատ. ը. 16. թ. 21. 22. 23. Մատ. ժը. 10. Եբր. ա. 14։ ը Եզեկ. գ. 26. իգ. 27։ թ Տես գ Թագ. ժա. 5. ա ՄՆ. ի. 25։ ժ Ծն. Լ. 23. Ես. գ. 1. ծգ. 1. 4։ ի Մատ. ա. 18. Գվ. ը. 4. 5։

28 կոյսին անունը Մարիամ էր ։ Ու հրեշտակը
անոր գալով ըսաւ , Ուրախ քեզ , ով չնորհ-
ընկալ կոյս , Տէրը քու հետդ է . դուն կա-
29 նանց մէջ օրհնեալ ես ։ Եւ անիկա տեսնե-
լով անոր խօսքին վրայ շփոթեցաւ , ու ինք-
նիրեն կը մտածէր թէ ինչպէս բան պիտի ըլ-
30 լայ ասոր ողջոյնը ։ Եւ հրեշտակը անոր ըսաւ ,
Մի վախնար , Մարիամ , ինչու որ Աստուծմէ
31 շնորհք գտար . Եւ ահա պիտի յղանաս ու
որդի մը պիտի ծնանիս , և անոր անունը
32 Յիսուս պիտի դնես ։ Անիկա մեծ պիտի ըլ-
լայ , ու Բարձրելոյն Որդին պիտի կոչուի ,
և Տէրը Աստուած պիտի տայ անոր իր հօրը
Դաւիթին աթոռը . ու յակորբին տանը վը-
33 րայ յաւիտեան պիտի թագաւորէ , եւ անոր
34 թագաւորութիւնը վերջ պիտի չունենայ ։ Ու
Մարիամ ըսաւ հրեշտակին , Ի՞նչպէս պիտի
ըլլայ ատ բանը , որովհետև ես էրիկ մարդ
35 չեմ գիտեր ։ Եւ հրեշտակը պատասխան տա-
լով ըսաւ անոր , Հոգին Սուրբ պիտի գայ
քեզի , ու Բարձրելոյն զօրութիւնը քու վը-
րադ հովանի պիտի ըլլայ . ուստի ան քեզմէ
ծնանելու սուրբը Աստուծոյ Որդի պիտի ը-
36 սուի ։ Եւ ահա քու ազգականդ Եղիսաբէթ
անիկա իր պառաւութեան առնէն արու զա-
ւակով մը յղի է . ու ասիկա ան ամսով ըսուա-
37 ծին վերջորդ ամսան է , ինչու որ Աստուծոյ
38 ամէն բան մը անկնարին չըլլար ։
Եւ Մարիամ ըսաւ , Ահա ես Տէրոջը աղա-
խինն եմ , քու ըսածիդ պէս թող ըլլայ ինծի .
ու հրեշտակը անոր քովէն գնաց ։
39 Ան օրերը եղաւ Մարիամ ու պատրաստ
40 վեցտակուկը Յուդայի լեռնակողմը քաղաքը գնաց . Եւ
մտաւ Զաքարիային տունը ու Եղիսաբեթին
41 բարեւ տուաւ ։ Եւ եղաւ որ երբ լսեց Եղի-
սաբեթ Մարիամին բարեւը , մանուկը որ
որովայնին մէջը խաղաց , ու Եղիսաբեթ Սուրբ
42 Հոգիով լեցուեցաւ . Եւ բարձր ձայնով մը
կանչեց ու ըսաւ , Օրհնեալ ես դուն կանանց
մէջ , և օրհնեալ է քու որովայնիդ պտուղը ։
43 Եւ ասոր ինծի ուրկից եղաւ , որ իմ Տէրոջս
44 մայրը գայ . վասն զի ահա երբոր քու
բարեւիդ ձայնը ականջս եկաւ , մանուկը ո-
45 րովայնիս մէջը խաղաց ուրախութենէն ։ Եւ
երանի անոր որ հաւատացեր է , քանզի
պիտի կատարուին ան բաները որ Տէրոջմէ ը-
46 սուեցան իրեն ։ Եւ Մարիամ ըսաւ , Իմ ան-
47 ձա կը մեծցնէ Տէրը , եւ իմ հոգիս ուրա-
48 խացաւ իմ փրկիչ Աստուծոմս ։ Ինչու որ Իր
ազախինին խոնարհութեանը նայեցաւ , քան-
զի ահա ասկէ ետև երջոյր ազգերը ինծի ե-
49 րանելի պիտի տան ։ Վասն զի զօրը Ինքն
ինծի մեծամեծ բաներ ըրաւ , ու անոր անունը
50 Նր սուրբ է ։ Եւ անոր ողորմութիւնը իրմէն
51 վերեցողներուն վրայ է ազգէ ազգ ։ Իր բա-

զուկովը զօրութիւն ցուցուց, Տ֊ղիրուցան ը֊
բաւ ամբարտաւանները խրնդց սրտին խոր֊
52 հուդդովը։ Տ֊Զօրաւորները էջուց աթոռներէն
53 լինչցուց, ու խոնարհները բարձրացուց։ Անօ֊
թներըը բարիքներով լիցուց, և հարուստները
54 պարապ ճամբեց։ Օգնութիւն ըրաւ իր ի֊
րային Ծառային՝ Տէր ողորմութիւնը միտք բե֊
55 րելով, Ինչպէս որ խօսեցաւ մեր Հայ֊
րերուն Աբրահամին ու անոր սերունդին յա֊
ւիտեան։

56 Եւ Մարիամ անոր քովը երեք ամիսն չափ
կնցաւ, ու իր տունը դարձաւ։

57 Ու եղիսաբեթին ծնանելու ժամանակը լե֊
58 ցուեցաւ, ու որդի մը ծնաւ։ Եւ լսեցին անոնք
որ անոր բոլորտիքը կը բնակէին՝ ու անոր
ազգականները, որ Տէրը անոր վրայ իր մեծ
ողորմութիւնը ցուցուց, և Տանոր հետ կ'ու֊
րախանային։

59 Ու եղաւ որ ութերորդ օրը տղան թլփա֊
տելու եկան, և զանիկա իր հօրը անունովը
60 Զաքարիա կը կոչէին։ Իսկ անոր մայրը պա֊
տասխան առաւ ու ըսաւ, Չէ, հապա Յով֊
61 հաննէս պիտի կոչուի։ Եւ անոր ըսին Թէ
Քու ազգականներուդ մէջ մէկը չկայ որ աս
62 անունով կոչուի։ Ձեռ կ'ընէին անոր հօրը Թէ
63 ինչ անուն կ'ուզէ որ անիկա կոչուի։ Ան ալ
տախտակ մը ուզեց ու գրեց՝ ըսելով, Յով֊
Հաննէս է անոր անունը։ ու ամէնքը զարմա֊
64 ցան։ Տէր խոսքն բացուեցաւ անոր բերանը

Տ Սաղ. լգ • 10։ ա Գնա. ե • 5։
ե ա Թագ. բ • 6։ Ջար. ե • 11։ Սաղ. ճժգ • 6։
է ա Թագ. բ • 5։ Սաղ. լգ • 10։
ը Սաղ. պե • 3։ Երեմ. լա • 3։ 20։
թ Ծն. մե • 19։ Սաղ. ճլը • 11։ Հառամ. մա։ 28։ Գաղ. գ • 16։
ժ Հմր • 14։
ի Ծն. մե • 19։ Դատ. ժգ • 5։
ժա Հմր • 15։
ժբ Հմր • 15։
ժգ Հմր • 20։

ու անոր լեզուն, և կը խօսէր ու կ'օրհնէր
65 զԱստուած։ Եւ վախ մը բնակաւ ան ամենուն
վրայ՝ ասոնք անունց բոլորտիքը կը բնակէին։
ու ասոնք ամէն բաներըը Հրկաստանի բոլոր լեռ֊
66 նակողմը կը զրուցուէր։ Եւ ամէն լսողներըը
Հրնց սիրտերուն մէջը դրին, ու կ'ըսէին,
Արդեօք ասոնք ի՞նչ պիտի ըլլայ։ ու Տէ֊
րոջը ձեռքը անոր հետն էր։

67 Եւ անոր Հայրը Զաքարիա Սուրբ Հոգիով
68 լեցուած՝ մարգարէացաւ ու ըսաւ, Օրհնեալ
ըլլայ Իսրայէլի Տէր Աստուածը՝ որ այցելու֊
թիւն եղաւ և իր ժողովրդին փրկութիւն
69 ըրաւ։ Ու մեզի փրկութեան եղջիւր մը հա֊
70 նեց իր Դաւիթ Ծառային տունէն։ (Ինչպէս
որ առաքելոցն բերնովը խօսեցաւ, որոնք
աշխարհն սկիզբէն ի վեր անոր մարգարէ֊
71 նէին։) Փրկութիւն մեր թշնամիներէն և
72 բոլոր մեզ առողներուն ձեռքէն, Ողորմա֊
թիւն ընելու մեր Հայրերուն վրայ, և իր սուրբ
73 ուխտը միտք բերելու, (Այն երդումը որ մեր
74 Հօրը Աբրահամին ըրաւ,) մեզի տալու, Որ
մեր թշնամիներուն ձեռքէն ազատուելով ա֊
75 նանց վախ Տանիկա պաշտանք Սրբութիւ֊
նով ու արդարութիւնով անոր առջևը մեր
76 կեանքը բոլոր օրերուն մէջ։ Եւ դուն, ով մա֊
նուկ, Բարձրելոյն մարգարէն պիտի կոչուիս

ե Ելս. • 30։
ը Գն. ը • 19։ 31։
ի Ծն. լմ • 2։ Սաղ. ձ • 17։ ձթ • 21։ Գար. ժա • 21։
ժա Ցամքել. ը • 28։
ժբ գ Թագ. ա • 48։ Սաղ. խա • 13։ 18։ Նհ. • 43։
ժգ Նե. գ • 16։ գ • 31։ Սաղ. ճժա • 9։ Գե֊ն. ժբ • 3։ ժե • ե • 16։
ժդ Սաղ. • Նիր • 17։
ժե Երեմ. ի֊գ • 5։ 6։ Ը • 10։ Դատ. Բ • 24։ Գար. գ • 21։ Հառամ. ա • 2։
ժզ Գե֊ն. խը • 42։ Սաղ. ղը • 3։ Ձե֊ • 8։ 9։ Նգ • 45։ Եզեկ. ժգ • 60։ Հմր • 51։
ի Ծն. ժբ • 3։ ժե • ժգ • 4։ Ելս. • 16։ 17։ Երբ. գ • 13։ 17։
ի Հառամ. գ • 18։ 22։ Երբ. Բ • 14։
ի Երեմ. լբ • 30։ 40։ Եփես. գ • 24։ Թեսա. բ • 12։ Տիմ. ա • 9։ Տիտ. բ • 12։ Գնա. ա • 15։
ի Գնա. ա • 4։

ինչու որ Տէրոջը երեսին առջեւէն պիտի էր-
77 թան՝ անոր ճամբաները պատրաստելու, Որոր
ժողովուրդին գիտցընելու էրէն փրկութիւնը
78 իրենց մեղքերուն թողութիւնովը, Որ ա-
սուծոյն գթած ողորմութեանը համար, որով
Վաղտալ արեւը վերէն մեզի այցելութեան
79 եկաւ Խաւարի և մահուան տուներուն մէջ նըս-
տողներուն լոյս տալու, — մեր ոտքերը խա-
ղաղութեան ճամբուն մէջ չխոխկելու։
80 Եւ մանչն կը մեծնար ու կը զօրանար հո-
գիով, և անապատներուն մէջն էր մինչեւ ան
օրը՝ որ ինքը Իսրայէլին երեւցաւ։

ԳԼ. Բ

1 Օգոստոս կայսրը կը հրամայէ աշխարհագիր ընել իր բոլոր տէրութիւնը մէջ։ 6 Քրիստոսի ծնունդը։ 8 Հովիւներ մը աւետիս կու տայ հովիւներուն։ 13 Երկնային զօրաց բազմութիւն կ'օրհնեն զԱստուած Քրիստոսի ծնընդեանը համար։ 21 Քրիստոս կը թլիփատուի։ 22 տաճարը կը տարուի։ 28 Սիմէոն և Աննա կը մարգարէանան Քրիստոսի վերաբ։ 40 Քրիստոս կը զարգանայ իմաստութեամբ։ 46 տաճարին մէջ Հրէից վարդապետներուն հարցմունքներ կ'ընէ, 51 և իր ծնողացը հնազանդ կը մնայ։

1 Ու եղաւ որ ան օրերը Օգոստոս կայսրէն
2 հրաման եղաւ՝ որ բոլոր աշխարհ գրուի։ (Ա-
ս այլ աշխարհագիրը եղաւ կիւրենեայի Սի-
րիայի վրայ կուսակալութիւն ըրած ատենը։)
3 Եւ ամէնքը կ'երթային աշխարհագիրը մտնե-
4 լու՝ ամէն մէկը իր քաղաքին մէջ։ Յովսէփ
ալ Գալիլեացին Նազարէթի քաղաքէն եկաւ
դէպ ի Հրէաստան Դաւիթի քաղաքը՝ որ

ա Ես · ի · 3 : Մաղ · գ · 1 : գ · 5 : Մատ · ժա · 10 : Հմր · 17 :	ե Թագ · իգ · 17 : Մաղ · գ · 2 : = Ես · ի · 2 : իգ · 7 : իզ · 9 : Մատ · գ · 16 : Գոր · իզ · 18 :	է Մատ · գ · 1 : ժա · 7 : — = Գոր · ե · 37 :
բ Մար · ա · 4 : Գե · գ · 3 ·	զ Գե · ե · 40 :	ը ա Թագ · ժգ · 1 : 4 : Յովճ · ե · 42 :

թ Մատ · ա · 16 : ժգ · 16 : Գե · ա · 43 : Գոր · ե · 36 : ժ · 36 : Փիլ · ե · 11 :	ժ Դն · իզ · 12 : իը · 1 : 2 : Սաղ · ձգ · 20 · 21 : Ձիր · 2 : Դան · ե · 10 : Երբ · ա · 14 : Յայտ · ե · 11 :	ի Գե · ժե · 38 : Եփես · ա · 6 : գ · 10 : 21 : Յայտ · ե · 13 : ի Ես · ձե · 10 : Գե · ա · 29 : Հռովմ · ե · 1 : Եփես · ե · 17 : Կող · ա · 20 :
լ Յովճ · գ · 16 : Եփես · ե · 4 : 7 : ե Թես · ե · 16 : ա Յովճ · գ · 9 : 10 :		

Բեթլեհեմ կ'երթայ, (Հինքը Դաւիթի տունէն
5 ու ազգատոհմէն ըլլալուն համար,) Ամբար-
հաղիրը մնանելու Մարիամին հետ մկռեղ,
6 որ ան իր նշանածն էր, և յղի էր։ Ու եղաւ
որ երբ անոնք հոն էին, անոր ծնանելու օրե-
7 րը լրացաւ։ Եւ իր առդրանիկ որդին ծը-
նաւ, ու խանձարուրով փաթթեց, և գանի-
կա մսուրին մէջը պառկեցուց, Ինչու որ
իջևանին մէջ իրենց տեղ չկար։
8 Եւ ան տեղը հովիւներ կային դաշտի մէջ
կեցած, որոնք իրենց հօտերուն գիշերուան
9 պահպանութիւնը կ'ընէին։ Եւ ահա Տէրոջը
հրեշտակը անոնց վրայ եկաւ, ու Տէրոջը փառ-
քը անոնց չորսկողմը ծագեցաւ։ Ու խիստ
10 չար վախցան։ Եւ հրեշտակը բաւ անոնց,
Մի վախնաք, Ինչու որ ահա ես ձեզի մեծ
ուրախութեան աւետիս կու տամ, Որ բոլոր
11 ժողովուրդին պիտի ըլլայ։ Վասն զի ձեզի
այսօր Փրկիչ մը ծնաւ Դաւիթի քաղաքին
12 մէջ, որ ինքը Քրիստոս Տէր է։ Եւ ասիկա ձեզի
նշան մը ըլլայ։ Մանուկ մը պիտի գտնէք խան-
ձարուրով փաթթած — մսուրի մէջ պառկած։
13 Եւ իսկոյն ան հրեշտակին հետը երկնային
զօրքերու բազմութիւն մը եղաւ, որոնք զԱս-
14 ուած կ'օրհնէին ու կ'ըսէին, Երէցէց բար-
ձրութիւնները մէջ Աստուծոյ փառք, ու եր-
կրի վրայ խաղաղութիւն, Մարդոց մէջ հա-

ի Մատ · ա · 16 : ժգ · ա · 27 :	ի Մատ · ա · 16 : ժգ · 16 : Գե · ա · 43 : Գոր · ե · 36 : ժ · 36 : Փիլ · ե · 11 :	ի Դն · իզ · 12 : իը · 1 : 2 : Սաղ · ձգ · 20 · 21 : Ձիր · 2 : Դան · ե · 10 : Երբ · ա · 14 : Յայտ · ե · 11 :
ի Գե · ժե · 38 : Եփես · ա · 6 : գ · 10 : 21 : Յայտ · ե · 13 : ի Ես · ձե · 10 : Գե · ա · 29 : Հռովմ · ե · 1 : Եփես · ե · 17 : Կող · ա · 20 :		
լ Յովճ · գ · 16 : Եփես · ե · 4 : 7 : ե Թես · ե · 16 : ա Յովճ · գ · 9 : 10 :		

15 ճանթիւն ։ Ու եղաւ որ երբ հրեշտակները
անոնցմէ երկինքը վերցան, հովիւները իրա-
րու ըսին, եկէք՝ մինչև Բեթլեհէմ երթանք,
ու տեսնենք Ե՛ն եղած բանը, որն որ
16 Տէրը մեզի ցուցուց ։ Ու եկան պատրաստ, և
գտան Մարիամը ու Յովսէփը և մսուրին մէջ
17 պառկած մանուկը ։ Ու երբոր տեսան՝ իմա-
ցուցին այն խօսքին վրայով՝ որ աս մանուկին
18 համար իրենց ըսուցուեցաւ ։ Եւ ամէնքը որ
կը լսէին՝ կը զարմանային այն բաներուն վրայ
19 որ հովիւները իրենց կը ըսուցին ։ Բայց
Մարիամ աս ամէն բաները կը պահէր, ու կը
20 սրտին մէջը կը մտածէր ։ Եւ հովիւները դար-
ձան, կը փառաւորէին ու կ՚օրհնէին Աս-
տուած այն ամէն բաներուն համար որ լսեցին
ու տեսան, ինչպէս որ իրենց ըսուցուած էր ։
21 Ու երբոր ութ օրերը բան եղան *մանուկը
թլփատելու, համար անունը Յիսուս գրուե-
ցաւ, որ հրեշտակին կոչուած էր՝ դեռ ինքը
հոգը որովայնին մէջ չըլլացած ։
22 Ու Մովսէսին օրէնքին համեմատ երբոր
†անոնց մաքրութեան օրերը լմննցան, երու-
սաղէմ տարին զանիկա Տէրոջը առջևը հանե-
23 լու, (ինչպէս որ գրուած է Տէրոջը օրէնքին
մէջ, թէ Ամէն արու որ արգանդ կը բանայ՝
24 Տէրոջը սուրբ կոչուի,) Ու *Տէրոջը օրէնքին
մէջ լսուածին պէս ընծայ տալու՝ զոյգ մը
25 տատրակ կամ աղաւնիի երկու ձագ ։ Եւ ահա
Երուսաղէմի մէջ մարդ մը կար՝ որուն անունը
Սիմէոն էր, ու ան մարդը արդար ու աստուա-

ե Ծն. լէ. 11։ ԳԼ.
ա. 66։ Հմր. 51։
ը Ծն. ԺԸ. 12։ Ղև.
ժբ. 3։ ԳԼ. ա. 59։
• Ամէն զանիկա

ի Մատ. ա. 21, 25։
ԳԼ. ա. 31։
† Ամէն անոր
ժ Ղև. ժբ. 2, 3,
4, 6։

ի Ել. ժգ. 2։ Լբ.
28։ ԼԳ. 19։ Թուս.
գ. 13։ ը. 17։ ժը.
15։
ա Ղև. ժբ. 2, 6, 8։

ծախն էր, ու Իսրայէլի մխիթարութեանը կը
սպասէր ։ ու Սուրբ Հոգին անոր վրայ էր ։
26 Եւ անոր յայտնուած էր Սուրբ Հոգիէն թէ
մահ պիտի չտեսնէ, մինչև որ Տէրոջը Օծեալը
27 տեսնէ ։ Նա Հոգիով տաճարը եկաւ ։ ու երբ
որ Ծնողքը բերին Յիսուս մանուկը՝ որ օրէն-
քին սովորութեանը պէս անոր համար ընեն,
28 ինքն ալ զանիկա իր գիրկը առաւ, և օրհնեց
29 Աստուած ու ըսաւ, Ով Հմա, ով Տէր, ար-
ձակես քու ծառադ խաղաղութիւնով քու
30 խօսքիդ համեմատ ։ Վասն զի իմ աչքերս տե-
31 սան քու փրկութիւնդ, Որ բոլոր ժողովուրդ-
32 ներուն առջևը պատրաստեցիր, Ազգ մը հե-
թանոսներ լուսաւորելու, և փառք քու ի-
33 րայէլ ժողովուրդիդ ։ Եւ Յովսէփ ու անոր
մայրը զարմացած էին այն բաներուն վրայ՝ որ
34 անոր համար կը խօսուէին ։ Ու Սիմէոն օրհնեց
զանոնք, և անոր մօրը Մարիամին ըսաւ,
Ահա աս հաստ է դիրայէլի մէջ շատ մարդոց
կ՚ինալուն ու կ՚ելլուն համար, Եւ հակառա-
կութեան նպատակ մը ըլլալու համար կեցած
35 է ։ (Եւ քու սրտիդ ալ թուր մը պիտի անցնի ։)
որ առնվազն շատ սրտերուն խորհուրդները յայտ-
նուին ։
36 Եւ հոն էր Աննա մարգարէն փանուելի աղ-
ջիկը՝ Ասերի ցեղէն ։ տարիք իր օրերը շատ
անցուցած էր՝ իրկնամբ հետ եօթը տարի կե-
37 նալով իր կուսութիւնը ժամանակէն, Եւ որ-

ծ Ես. խ. 1։ Մտ.
ժե. 43։ Հմր. 38։
ի Սալ. ձԺ. 48։
Երբ. ժա. 5։
ե Մատ. գ. 1։
է Ծն. խզ. 30։ Փիլ.
ա. 23։
ը Ես. ծբ. 10։ ԳԼ.

գ. 6։
թ Ես. Բ. 2։ Խտ.
6։ ԽԲ. 6։ կ. 1։
2, 3։ Մատ. գ.
16։ Գտր. ժգ. 47։
Լբ. 28։
ղ Ես. ը. 14։ Ովս.
ժգ. 9։ Մատ. իա.

44։ Հռփ. Բ.
32, 33։ ա Կտր. ա.
25, 26։ բ Կտր. բ.
16։ ա Գնա. բ. 7,
8։
ի Գտր. Լբ. 22։
ժ Սալ. խբ. 10։
Յովէ. ժԲ. 25։

բևաբլ էր գրեթէ ուխտաւնուցրա տարուան, որ տաճարին չէր գաւուէր, Հապա ծռնով և աղօթքով Աստուծոյ ծառայութիւն կ'ընէր գիւ-
38 շեր ու ցորեկ։ Եւ ասիկա նոյն ժամուն եկաւ, ու Տէրոջը գոհութիւն կու տար, ու անոր վրայով կը խօսէր ան ամենուն՝ որոնք Երու-
սաղէմի մէջ փրկութեան կը սպասէին։
39 Ու երբոր ամէն բան կատարեցին Տէրոջը օրէնքին համեմատ, նորէն գալիլեա գաւառն
40 իրենց նազարէթ քաղաքը։ Եւ մանուկը կը մեծնար ու հզօրանար՝ իմաստու-
թեամբ լեցուած, ու Աստուծոյ շնորհքը անոր վրայ էր։
41 Եւ անոր ծնողքը տարին տարի զատիկ տո-
42 նելու երուսաղէմ կ'երթային։ Ու երբոր անիկա տասներկու տարեկան եղաւ, ասոնք սովո-
րութեանը պէս երբոր անոնք երուսաղէմ է-
43 լան, Եւ ան օրերը որ լրիւնցուցին ու նորէն ետ դարձան, Յիսուս մանուկը երուսաղէմ մնաց. և Յովսէփ ու անոր մայրը չէին գի-
44 տեր. Հապա կարծելով թէ անիկա ճամբորդ-
ներուն հետն է, մէկ օրուան ճամբայ գացին, ու կը փնտռէին զանիկա էջնց ազգականներուն
45 և ճանչցողներուն մէջը։ Ու երբոր չգտան նորին երուսաղէմ դարձան անիկա փնտռե-
46 լու։ Ու եղաւ որ երեք օրէն ետքը տաճարին մէջը գտան զանիկա, որ վարդապետներուն հետ նստեր էր, անոնց մտիկ կ'ընէր ու անոնց
47 բան կը հարցընէր։ Եւ ամէն անոր ականջ դը-
նողները կը զարմանային անոր խմաստու-

* Գար. խզ. 7։ ա Տիմ. բ. 5։
† Մաթ. ժե. 43։ Հմր. 25։ Գաղ. խգ. 21։
‡ Հմր. 52։ Գաղ. ա. 80։
§ ԵՀ. խգ. 15, 17։ ԼՓ. 23։ բ Օր. ժզ. 1, 16։
¶ Մատ. ե. 23։ Մարկ. 22։ Գաղ. գ. 22, 32։ Յովհ. ե. 15, 46։

48 նը ու պատասխանելուն վրայ։ Ու երբոր անոնք անիկա՝ ապշած մնացին. և անոր մայ-
րը ըսաւ անոր, Որդեակ, ինչո՞ւ հետևր մեզ այդպէս ըրիր. ահա քու հայրդ ու ես
49 խիստ վշտացած քեզ կը փնտռէինք։ Եւ ըսաւ անոնց, Ձեզ ինչո՞ւ կը փնտռէիք, չէի՞ք գիտեր թէ ինծի պէտք է որ իմ Հօրս *գոր-
50 ծովը։ Բայց՝ Եւ անոնք չհասկըցան ան խօսքը որ
51 իրենց ըսաւ։ Եւ իջաւ անոնց հետ ու դնաց Նազարէթ, և անոնց հնազանդ էր. †բայց անոր մայրը սա ամէն խօսքերը իր սըր-
տին մէջ կը պահէր։
52 Եւ Յիսուս ‡կը զարգանար իմաստութիւնով ու հասակով, և Աստուծմէ ու մարդոցմէ շը-
նորհք §գտնէր։

ԳԼ. Գ

1 Յովհաննէսին քարոզութիւնը և մկրտութիւնը։ 15 անոր վկայութիւնը Քրիստոսի համար։ 20 Հերովդէս կը բանտարկէ զՅովհաննէս։ 21 Քրիստոս կը մկրտուի։ ու երիվերէն վկայութիւն կ'ընայ իրեն համար։ 23 Յիսուսի տարիքը։ և ազգ ազգ տոհմագրութիւնը Յովսէփեն մինչև Ադամ հնչելով։

1 Տիբերիոս կայսրին թագաւորութեանը տասնհինգերորդ տարին՝ Պոնտացի Պիղատոսին Հրէաստանի վրայ կուսակալութիւն ըրած ա-
տենը, ու Հերովդեսին Գալիլեացւոց վրայ չորրորդապետութեան առնին, և անոր եղբօ-
րը փիլիպպոսին Իտուրացւոց և Տրաքոնա-
ցւոց երկրին վրայ չորրորդապետութեան ա-
տենը, և Լիսանիայի Աբիլինացւոց վրայ չոր-
2 րորդապետութեան առնին, †Ե Անիայի ու

* Յովհ. ր. 16։
† Կ՚ըսէ Գործ. Հնդ.։
‡ Գաղ. խ. 19։ Դան. բ. 28։
§ ա Թագ. բ. 26։ Հմր. 40։
¶ Յովհ. ժ. 49, 51։ Ժզ. 13։ Գար. գ. 6։

Կայսերական քահանայապետութեան առնելը՝
Աստուծոյ խօսքը եղաւ Զաքարիայի որդւոյն
3 Յովհաննէսի վրայ անապատին մէջ։ Եւ ա-
նիկա եկաւ Որդանանու բոլոր կողմերը, և
ապաշխարութեան մկրտութիւն կը քարոզէր
4 Եսայեայ Մարգարէին խօսքերուն գրքին մէջ գրուած
է՝ ըսելով, Ձայնապատի մէջ կանչողին ձայնը,
Տէրոջը ճամբան պատրաստեցէք, անոր շա-
5 ւիղները հարթեցէք։ Ամէն ձոր պիտի լեցուի,
և ամէն լեռ ու բլուր պիտի ցածնայ, և ծռա-
ւը պիտի չիտուի, ու խորտուբորտ տեղե-
6 րը հարթ ճամբաներ պիտի ըլլան։ Եւ ամէն
մարմին Աստուծոյ փրկութիւնը պիտի տեսնէ։
7 Ու Եղիէին մկրտուելու եկող ժողովրդնե-
րուն ըսաւ, Իժերու ծնունդներ, ո՞վ ձա-
ցուց ձեզի դալու բարկութենէն փախչիլ։
8 Ուրեմն ապաշխարութեան արժանաւոր պը-
տուղներ բերէք, և մի սկսիք ձեր ներքև դէմ
ըսել թէ Մենք մեզի Հայր՝ Աբրահամը ու-
նինք, քանզի կ'ըսեմ ձեզի որ Աստուած
կարող է սա քարերէս Աբրահամին որդիներ
9 հանելու։ Եւ հիմա կացինը ծառերուն ար-
մատին քովը կը դրուի. Հետևաբար ամէն ծառ
որ բարի պտուղ չբերէր, կը կտրուի ու կը
10 բակը կը ձգուի։ Եւ ժողովուրդները կը հար-
ցընէին իրեն ու կ'ըսէին, Ուրեմն ի՞նչ ընենք։
11 Պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ո՞վ որ
երկու հանդերձ ունի, թող հինը չունեցողին
տայ. և ով որ կերակուր ունի, նոյնպէս ընէ։

Գ Մատ. գ. 1։ Մտթ. ա. 4։
Դ Գլ. ա. 77։
Ե Ես. խ. 3։ Մատ. գ. 3։ Մտթ. ա.
Զ Մատ. գ. 7։
Է Մատ. ի. 19։
Ը Յհ. ա. 23։
Թ Յհ. ը. 2։ Ես. ԽԲ. 10։ Գլ. բ. 10։
Ժ Գլ. բ. 37։
Ժա Գլ. ժ. 41։ բ Կող. բ. 14։ Ցակ. բ. 15, 16։ ա Յհ. Ա. 9։ գ. 17։ գ. 20։

12 Մաքսաւորներ ալ եկան մկրտուելու, ու ը-
սին անոր, Վարդապետ, մենք ի՞նչ ընենք։
13 Ան ալ ըսաւ անոնց, Ձեզի հրամայուածէն
14 աւելի բան չպահանջէք։ Զինուորներն ալ
կը հարցընէին անոր ու կ'ըսէին, Եւ մենք
ի՞նչ ընենք. ըսաւ անոնց, Մէկը մի հարցը-
տահարէք, և զրպարտութիւն
մի ընէք, ու ձեր թոշակովը բաւականացէք։
15 Երբոր ժողովուրդը կը սպասէր, և ամէնքը
իրենց սրտերուն մէջ կը մտածէին Յովհաննէ-
սին համար՝ թէ ան ե՞ արդեօք Քրիստոսը,
16 Յովհաննէս պատասխան տուաւ ամենուն ու
ըսաւ, Ես ձեզ ջրով կը մկրտեմ, բայց ինձ-
մէ աւելի զօրաւորը կու գայ, որ ես անոր
կօշիկներուն կապերը քակելու արժանի չեմ,
անիկա ձեզ պիտի մկրտէ Հոգւով Սրբով
17 և կրակով. Որուն հնձանոցը իր ձեռքն է,
և իր կալը պիտի մաքրէ, Ան ցորենը իր ամ-
բարը պիտի ժողվէ, և յարդը չմարելու կրա-
18 կով պիտի այրէ։ Ուրիշ շատ բաներ ալ կը
քարոզէր՝ ժողովուրդը յորդորելով։
19 Բայց Հերովդէս չորրորդապետը անկէ յան-
դիմանալով իր *եղբօրը կնկանը Հերովդիա-
յին համար, և բոլոր չարութիւններուն հա-
20 մար որ Հերովդէս գործեց, Ան ամենուն վը-
րայ ան ալ աւելցուց, որ Յովհաննէսը բան-
սի մէջ դոցեց։
21 Ու երբոր մկրտուեցաւ բոլոր ժողովուրդը,
հև Յիսուս ալ մկրտուելով՝ աղօթք կ'ընէր,
22 երկինքը բացուեցաւ, Եւ Սուրբ Հոգին մարմ-

Ե Մատ. խ. 32։
Գլ. կ. 29։
Է Գլ. ԺԹ. 8։
Ը Եզ. իգ. 1։ Ղև. ԺԹ. 11։
Ժ Մատ. գ. 11։
Ժբ Մկ. գ. 18։ Մատ. Ժգ. 30։
Ժդ Մատ. Ժգ. 3։ Մտթ. չ. 17։
* Ոմանք եղբօրը Փիլիպպոսին
Ժե Մատ. գ. 13։ Յովհ. ա. 32։

Նաւուր Երեւելով ազատնիի պէս անոր վրայ
լինաւ , ու երկինքէն ձայն մը եկաւ՝ որ կ՚ըսէր ,
Դուն ես իմ սիրելի Որդիս , քեզի հաճնեցայ ։
23 Եւ ինքը ճիտաս սկսաւ էր դրեթէ երե-
սուն տարեկան ըլլալ , որ (ինչպէս կը կար-
ծուէր) Ինձիը Յովսեփին որդին էր , որ ան
24 Հեղիին , որ ան Մատաթին , Որ ան Ղեւիին , որ
ան Մելքիին , որ ան Յաննէին , որ ան Յովսե-
25 փին , Որ ան Մատաթիային , որ ան Ամոսին ,
որ ան Նաւումին , որ ան Եսղիին , որ ան Նաե-
26 գէին , Որ ան Մաաթին , որ ան Մատաթիա-
յին , որ ան Սեմէիին , որ ան Յովսեփին , որ
27 ան Յուդային , Որ ան Յովհաննային , որ ան
Ռեսային , որ ան Զօրաբաբելին , որ ան Սա-
28 ղաթիէլին , որ ան Ներիին , Որ ան Մելքիին ,
որ ան Ադդիին , որ ան Կոսամին , որ ան Եր-
29 մոդադին , որ ան Էրին , Որ ան Յովսեսին ,
որ ան Եղիազարին , որ ան Յովրիմին , որ ան
30 Մատաթին , որ ան Ղեւիին , Որ ան Սիմէոնին ,
որ ան Յուդային , որ ան Յովսեփին , որ ան
31 Յոնանին , որ ան Եղեակիմին , Որ ան Մե-
լեային , որ ան Մայնանին , որ ան Մատա-
թային , ՚որ ան Նաթանին , ՚որ ան Դաւիթին ,
32 ՚Որ ան Իեսսէին , որ ան Ովբեդին , որ ան
Բոոսին , որ ան Սաղմոնին , որ ան Նասոնին ,
33 Որ ան Ամինադաբին , որ ան Արամին , որ ան
Եսրոնին , որ ան Փարեսին , որ ան Յուդային ,
34 Որ ան Յակոբին , որ ան Իսահակին , որ ան
Աբրահամին , Որ ան Թարային , որ ան Նա-
35 քորին , Որ ան Սերուգին , որ ան Ռագա-
ւին , որ ան Փաղեկին , որ ան Եբերին , որ ան

3 Թագ . գ . 3 , 35 ։ 39 . 43 , 47 ։
2 Մատ . ժգ . 55 ։ Յովհ . ը . 42 ։
ʃ Ջ ապ . ժբ . 12 ։
ʃ բ Թագ . ե . 14 ։ ա Մն . գ . 5 ։
) Հառեմ . գ . 18 ։
Եւ ։ ա Մն . բ . 10 ։ Եւ ։
2 Ծն . ժա . 24 , 26 ։

36 Սաղային , Որ ան Կայնանին , որ ան Արփաք-
սադին , ՚որ ան Սեմին , որ ան Նոյին , որ ան
37 Ղամեքին , Որ ան Մաթուսաղային , որ ան
Ենովքին , որ ան Յարեդին , որ ան Մաղա-
38 զիէլին , որ ան Կայնանին , Որ ան Ենոսին ,
որ ան Սեթին , որ ան Ադամին , Որ ան Ա-
ստուծոյ ։

ԳԼ · Դ

1 Քրիստոս Ծամ կը պահի և կը փորձուի · 13 կը յաղթէ Սատա-
նային · 14 կը սկսի քարոզել · 16 Նազարէթի մարդիկը կը զար-
մանան անոր շնորհաց խօսքերուն վրայ · 33 Ցիտաս կը բռ-
ժշկէ դիւահար մը · 38 Պետրոսին զքանդը · 40 և ուրիշ շատ
հիւանդներ · 41 Դեւերը կը խոստովանին Թէ անիկա է Քրիս-
տոսը , բայց կը յանդիմանուին անկէ · 43 Քրիստոս կը քարո-
զել քաղաքներուն մէջ ։

1 Եւ Յիսուս Հոգւով Սրբով լեցուած՝ Յոր-
դանանէն դարձաւ , Եւ Հոգիին անապատը
2 տարուեցաւ , Եւ քառասուն օր Սատանայէն
փորձուեցաւ . Եւ ան օրերը բան մը չկերաւ ,
և ան օրերը լմննալէն ետև անօթեցաւ ։
3 Ու Սատանան ըսաւ անոր , Թէ որ Աստու-
ծոյ Որդին ես , ըսէատ քարին որ հայ ըլլայ ։
4 Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ անոր ու ը-
սաւ , Գրուած է Թէ Ոչ միայն հացով կ՚ապ-
րի մարդ , Հապա Աստուծոյ ամէն խօսքովը ։
5 Եւ Սատանան մէկ բարձր լեռ մը հանե-
լով զանիկա , աշխարհի բոլոր թագաւորու-
թիւնները ցոյց ըրաւ անոր մէկ վայրկեանի մէջ
6 մէջ · Եւ Սատանան ըսաւ անոր , Ա՛ս ամէն
իշխանութիւնը ու անոնց փառքը քեզի պի-
տի տամ , Ինչու որ ինծի յանձնուած է , և

2 Ծն . ժա . 12 ։
ո Ծն . ի . 6 , և ա : ժա . 10 . և ։
ե Ծն . ի . 1 , 2 ։
= Մատ . գ . 1 ։ Մար . ա . 12 ։
Ե Ելն . ի . 28 ։ գ . 1 ։
Ղ Եր . ԼԲ . 28 ։ գ ։
Թագ . ժԹ . 8 ։
ʃ բ Օր . ը . 3 ։
Ի Յովհ . ժբ . 31 ։ ժգ . 30 ։ Յայտ . ժգ . 2 ։ 7 ։

7 որու որ ուզեմ՝ կու տամ անիկա . Աստի թէ
որ դուն իմ առջեւս երկրպագութիւն ը-
8 նես , ամէնը քեզի ըլլայ : Եւ ցնաւս պա-
տասխան տուաւ անոր ու ըսաւ , Ցդրուած
է թէ դու Տէր Աստուծոյդ երկրպագութիւն
ընես , ու միայն զանիկա պաշտես :
9 Եւ զանիկա տարաւ երուսաղէմ ու տաճա-
րին աշտարակին վրայ կայնեցուց , ու ըսաւ
անոր , Թէ որ դուն Աստուծոյ Որդին ես , քեզ
10 ասկէ վար ձգէ . Ընչու որ Ցդրուած է թէ Իր
հրեշտակներուն պիտի ապրպրի քեզի համար
11 որ քեզ պահեն . Ու ձեռքերնուն վրայ պիտի
վերցընեն քեզ , որ չըլլայ թէ առջի քարի
12 զարնես : Եւ ցնաւս պատասխան տուաւ ու
ըսաւ անոր , Ըսուած է թէ դու Տէր Աս-
13 տուածդ չփորձես : Ու երբոր Սատանան ա-
մէն փորձութիւնը կատարեց , Ձաւեն մը ետ
կեցաւ անկէ :
14 Եւ ցնաւս Հոգիին զօրութեամբը Գա-
լիլեա դարձաւ , ու անոր համբաւը ան դաս-
15 ուան ամէն կողմերը տարածուեցաւ : Եւ ինքը
անոնց ժողովարանները մէջը կը սորվեցընէր ,
ու ամէնէն կը փառաւորուէր :
16 Ու եկաւ Ն՚Նազարէթ՝ ուր որ ինքը մեծ-
ցած էր , և իր սովորութեանը պէս Հաթաթ օրը
17 մտաւ ժողովարանը , ու ելաւ որ կարդայ : Եւ
տուին անոր Եսայի մարգարէին գիրքը . ու
երբոր գիրքը բացաւ , գտաւ ան տեղը ուր
18 որ գրուած էր , Հոգին Տէրոջը Հոգին իմ վրաս է .

* Ոմանք եւթա գնաս Սատանայ . ինչու որ գրուած
ը. բ Օր . ը . 13 : ժ . 20 :
ե Մատ . դ . 5 :
զ Սաղ . զա . 11 :
բ բ Օր . ը . 16 :
գ Ցաղ . ժգ . 30 :
Երբ . դ . 15 :
Մատ . գ . 12 : Ցաղ . գ . 43 :
դ Հմր . 1 :
ե Գար . ժ . 37 :
զ Մատ . բ . 23 : ժգ . 54 : Մարկ . ը . 1 :
է Գար . ժգ . 14 : ժէ . 2 :
ը Եա . կա . 1 :

Ընչու որ՝ պիտ օծեց ազքատներուն աւետա-
րան քարոզելու , զիս խրկեց կոտրած սիրտ
19 ունեցողները բժշկելու , Գերիներուն ազատու-
թիւն՝ և կոյրերուն տեսութիւն քարոզելու ,
Հարատահարութիւն կրողները ազատ թող
տալու , Ցէրոջը ընդունելի տարին քարոզելու :
20 Եւ գիրքը գոցելով՝ տուաւ սպասաւորին ու
նստաւ . և ժողովարանը եղողներուն ամէնը
21 աչքերնին անկած անոր կը նայէին : Եւ սկը-
սաւ անոնց ըսել , Այսօր աս գրուածը կա-
22 տարուեցաւ ու ձեր ականջները լսեցին : Եւ
ամէնքը անոր վրայ կը վկայէին , Ցու կը զար-
մանային անոր բերնէն ելած շնորհալի խօս-
քերուն վրայ , ու կ՚ըսէին , Ն՚Այեակ Յովսէփին
23 որդին չէ՞ : Եւ ըսաւ անոնց , Իրաւ որ դուք
ինծի պիտի ըսէք աս առակը , Բժիշկ , քու
անձդ բժշկէ . Ցորչափ բաներ լսեցինք որ կա-
փառնայումի մէջ եղաւ , Ցհոս ալ ըրէ քու
24 քաղաքիդ մէջ : Եւ ըսաւ , Ճշմարիտ կ՚ըսեմ
ձեզի թէ Մարգարէ մը իր քաղաքին մէջ
25 ընդունելի չէ : Եւ իրաւի կ՚ըսեմ ձեզի Ն՚Թէ
Շատ արդարներ կային եղիայեն օրերը Իս-
րայէլի մէջ , երբոր երկնք տարի ու վեց ամիս
երկինքը գոցուեցաւ , անանկ որ մեծ սով
26 եղաւ բոլոր երկրին մէջ . Բայց եղիա անոնցմէ
մէկուն չխրկուեցաւ , հապա միայն Սիդոնա-
ցւոց Սարեպթա քաղաքին մէջ որբևայրի կնկան
27 մը : Եւ շատ բորոտներ կային Իսրայէլի մէջ
եղիսէ մարգարէին առենը , ու անոնցմէ մէկը
չմաքրուեցաւ , հապա միայն Նեեման Ասորին :

* Կամ անոր հետքը
ը Սաղ . խե . 2 : Մատ . ժգ . 54 : ժգ . 2 : Գլ . ը . 47 :
ղ Ցաղ . ղ . 42 :
ձ Մատ . գ . 13 : ժա . 23 :
ճ Մատ . ժգ . 54 : Մարկ . ը . 1 :
Մատ . ժգ . 57 : Մարկ . ղ . 4 : Ցաղ . 6 :
ղ Գ Թագ . ժ . 44 :
Գ Թագ . ժէ . 9 : ժբ . 1 : Ցակ . ե . 17 :
է Թագ . ե . 14 :

28 Եւ ժողովարանին մէջ ամէնքն ալ բարկու-
թիւնով լեցուեցան՝ երբոր աս խօսքերը լսեցին.
29 Ու եղան անիկա քաղաքէն դուրս հանեցին,
և սարին գանիկա մինչև ան լեռանը ցցուած
ծայրը, որուն վրայ իրենց քաղաքը չինուած
էր, որ գանիկա բարձր տեղէն վար ձգեն։
30 Բայց ինքը անոնց մէջէն անցաւ դնաց։
31 Եւ Հնաւ Գալիլեայի կափառնայում քա-
ղաքը, ու շաբաթ օրերը կը սորվեցնէր անոնց։
32 Եւ կը զարմանային անոր վարդապետու-
թեանը վրայ, ինչու որ իշխանութիւնով էր անոր
խօսքը։ 33 Եւ ժողովարանին մէջ մարդ մը կար,
որ պիղծ դևի ոգի ունէր, ու մեծ ձայնով
34 մը աղաղակեց՝ ըսելով, Թող տուր, դուն մեզի
հետ ի՞նչ բան ունիս, Յիսուս Նազովրեցի.
միթէ մեզ կորսնցընելո՞ւ եկար. դիտեմ քեզ
35 ով էս, Աստուծոյ Սուրբը։ Եւ Յիսուս սաս-
տեց անոր ըսելով, Պապանձէ ու էլ ատկէ.
ու դևը գանիկա Ներսէս ֆռնաշէրտ մէջտեղը
դնելնը զարկաւ, և եկաւ անկէ, ու վնաս մը
36 չտուաւ անոր։ Եւ զարմանք եկաւ ամէնուն
վրայ, և իրարու հետ կը խօսէին ու կ'ըսէին,
Ա՛ս ի՞նչ խօսք է, որ իշխանութիւնով և զօրու-
թիւնով կը հրամայէ պիղծ ոգիներուն, ու
37 կ'ելլեն։ Եւ անոր համբաւը տարածուեցաւ
շրջակայ գաւառին ամէն տեղերը։
38 Ու ժողովարանէն ելլելով՝ Սիմոնին տունը
39 մտաւ։ Սիմոնին զոքանչն ալ սաստիկ ջերմով
կը տանջուէր, ու անոր համար աղաչեցին
40 իրեն։ Եւ Յիսուս անոր վրայ կայնելով՝ սաս-
տեց ջերմին, որ թողուց զանիկա. և շուտ մը

= Ցաշ. ը. 59։ ժ. 39։
ն Մատ. գ. 13։ Մար. ա. 21։
ղ Մատ. գ. 28, 29։ Տիտ. բ. 15։
ո Մար. ա. 23։ Ա Տիմ. գ. 42։
պ Ցաղ. ժգ. 10։ Դան. Թ. 24։ Գլ. ա. 35։
յ Մատ. ը. 14։ Մար. ա. 29։

Բլաւ. ու անոնց սպասաւորութիւն կ'ընէր։
41 Եւ արևը մարը մտած ատենը՝ ամէն անոնք
որ ունէին տեսակ տեսակ ցաւերով հիւանդ-
ներ՝ իրեն բերին զանոնք. ինքն ալ անոնցմէ
ամէն մէկուն վրայ ձեռք դնելով՝ բժշկեց
42 զանոնք։ Դևերը ալ կ'ելլէին շատերէն, կ'ա-
ղաղակէին ու կ'ըսէին թէ Դուն ես Քրիստոս
Աստուծոյ Որդին. Հև ինքը կը սաստէր ու
թող չէր տար անոնց որ խօսին, ինչու որ դի-
տէին թէ ինքը Քրիստոսն է։
43 Ու երբոր ցորևկ եղաւ՝ ելաւ ու դնաց ա-
նապատ տեղ մը, և ժողովուրդները կը փըն-
տռէին զանիկա. եկան մինչև անոր, ու կը
44 ստիպէին զանիկա որ իրենցմէ չերթայ. Բայց
անիկա խաւ անոնց, Պէտք է ինծի որ ուրիշ
քաղաքներու ալ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը
քարոզեմ, քանզի աս բանիս համար խրկուած
45 եմ։ Ու Գալիլեայի ժողովարանները մէջ
կը քարոզէր։

Գլ. Ե

1 Քրիստոս Գեննեսարէթ նաւակ կը տեսնէ նստած, կը սորվեցնէ ժողովուրդը։ 4 և ձկանց հրաշագործ որսով մը կը ցուցնէ թէ Գերագոյնը ու անոր ընկերները մարդոց որսագործներ պիտի ըլլան։ 12 Քրիստոս բժշկած կը մաքրէ։ 16 անապատ տեղ մը քաշուած՝ աղօթք կ'ընէ։ 18 անդամալոյծ մը կը բժշկէ։ 27 իրեն կը կանչէ Մատէ Թևս մաքսատուրը։ 29 ընդառաջութիւնը։ Հետ հաց կ'ուտէ։ 34 և կը պատասխանէ թէ իր հետ ուրախանալու համ առաքեալները ներկայութեան պիտի կրնան ու ծոմ պահեն։

1 Ու եղաւ որ երբ ժողովուրդը անոր բոլոր-
ուելը դիտեցաւ Աստուծոյ խօսքը լսելու
համար, ինքն ալ Գեննեսարէթի ծովակին քո-

ր Մատ. ը. 16։ Մար. ա. 38։
ս Մար. ա. 34։ գ. 11։
տ Մար. ա. 25, 34։ Հմր. 34, 35։
– Մար. ա. 35։
ֆ Մատ. գ. 18։ Մար. ա. 39։
– Մատ. գ. 18։ Մար. ա. 16։

2 վը կեցեր էր ։ Ու տեսաւ երկու նաւեր որ
ծովակին փովը կեցեր էին, և ձկնորսներըը
անոնց մէջէն ելած՝ ուռկանները կը լուային ։
3 Ինքը ան նաւերուն մէկուն մէջը մտաւ որ
Սիմոնինն էր, և աղաչեց անոր որ քիչ մը
ցամաքէն նաւէն մէջը տանի. և նստելով նա-
ւուն մէջէն ժողովուրդներուն կը սորվեցնէր ։
4 Ու երբոր խօսելէն դադրեցաւ՝ ըսաւ Սի-
մոնին, Աւազ տար նո՛ւռ դէպ ՚ի խորունկը,
5 և ուռկանները ձգեցէք ձո՛ւկ որսալու ։ Եւ
Սիմոն պատասխան տալով ըսաւ անոր, վար-
դապետ, բոլոր գիշերս աշխատեցանք ու բան
մը չբռնեցինք, բայց քու խօսքիդ համար
6 ուռկանը ձգեմ։ Ու երբոր առ ըրին՝ խիստ
շատ ձուկեր ժողվեցին մէջը, ու իրենց ուռ-
7 կանը կ՚պատռուէր ։ Եւ ալ կ՚ընէին մեւս
նաւուն մէջ եղող իրենց ընկերներուն որ գան
օգնեն իրենց. և եկան ու երկու նաւերն ալ
8 լեցուցին, մինչև որ ընկղմելու մօտ էին ։ Սի-
մոն Պետրոս երբոր տեսաւ՝ ծունկի ձնկե-
բուն ինկաւ ու ըսաւ, Տէր, ելմ քովէս մէկ-
դի դնա, ինչու որ ես մեղաւոր մարդ մըն
9 եմ։ վասն զի սաստկութիւնը պատեց զանիկա
և անոր հետը եղող ամէնը՝ ան իրենց բռնած
10 ձուկերուն պատճառ համար ։ Նոյնպէս ալ Զե-
բեդէոսին որդիքը Յակոբոս և Յովհաննէս,
որոնք Սիմոնին ընկերներն էին. ու ծնաւս
ըսաւ Սիմոնին, Մի վախնար, հետէ եւս
11 մարդոց որսորդ պիտի ըլլաս ։ Եւ նաւերը
ցամաքը հանելով՝ Համին բան թողուցին ու
անոր եւսէն գացին ։

Բ Յովհ · իա · 6 ։
Ը ր Յագ · ը · 9 · գ
Յագ · իէ · 18 ։
Ղ Մատ · գ · 10 · Մարկ · ա · 17 ։
Ի Մատ · գ · 20 · ԺԲ.
27 · Մարկ · ա · 18 ։
ԳԼ · ԺԸ · 28 ։

12 Ու եղաւ որ երբ ինքը քաղաքի մը մէջ
էր, ահա մէկ մարդ մը բորտուխիտով լե-
ցուն՝ երբոր Յիսուսը տեսաւ, երեսն վրայ
իյնալով աղաչեց անոր ու ըսաւ, Տէր, թէ
13 որ ուզես կրնաս զիս մաքրել ։ Եւ Յիսուս իր
ձեռքը երկնցընելով դպաւ անոր, ու ըսաւ,
կ՚ուզեմ՝ մաքրուէ. և չուտ մը բորտուխիտը
14 անկէ գնաց ։ Ու ինքը պատուիրեց անոր որ
մէկու մը չըսէ, հապա ըսաւ, Գնա քեզ քա-
հանային ցուցուր, և Մովսէսին պատուիրա-
ծին պէս քու մաքրուելուդ ընծան տուր ա-
15 նոնց վկայութիւն ըլլալու համար ։ Եւ անոր
վրայով խօսքը աւելի կը տարածուէր. Եւ չատ
ժողովուրդներ կը ժողովէին մեկ ընելու,
և անով իրենց հիւանդութիւններէն բժշկուէ-
16 լու ։ Ինքը անապատ տեղեանք կը քա-
շուէր և աղօթք կ՚ընէր ։
17 Ու եղաւ որ մէկ օր մը ինքը կը սորվեցնէր,
ու փարիսեցիներ և օրինաց վարդապետներ
նստած էին, որոնք Գալիլեայէ ու Հրէաստա-
նէ ու Երուսաղէմի բոլոր գիւղաքաղաքներէն
ժողված էին. ու Տէրոջը զօրութիւնը ներկայ
18 էր անոնք բժշկելու ։ Եւ ահա քանի մը մարդ-
կեր մէկ անդամալոյծ մարդ մը մահիճովը
բերին, և հնարք կը փնտռէին թէ ինչպէս զա-
նիկա ներս խօթեն, ու դնեն անոր առջեւ.
19 Ու երբոր բազմութենէն ճամբայ չէին գտներ՝
որ անկէ ներս խօթեն անիկա, տանիքին վը-
րայ ելան, և զանիկա կղմինտրներուն մէջէն
մահիճովը մէջտեղը Յիսուսին առջեւը իջեցու-
20 ցին ։ Եւ անիկա տեսնելով անոնց հաւատքը՝

Ը Մատ · ը · 2 · Մարկ · ա · 40 ։
Թ Մատ · ը · 4 ։
Ժ Ղկ · Ժգ · 4 · 10 ։
21 · 22 ։
Ի Մատ · գ · 25 · Մարկ · գ · 7 · Յովհ · գ · 2 ։
Ի Մատ · Ժգ · 23 ։
Մարկ · գ · 40 ։
Մատ · Թ · 2 · Մարկ · բ · 3 ։

բաւ անոր, Ով մարդ, քու մեղքերդ քեզի
21 ներուած են։ Եւ դպիրները ու փարիսեցի-
ները սկսան խորհիլ ու ըսել, Ո՞վ է ասիկա
որ հայհոյութիւններ կը խօսի. Ո՞վ կրնայ մե-
ղաց թողութիւն տալ, բայց միայն Աստուած։
22 Եւ Յիսուս խմանալով անոնց խորհուրդները՝
պատասխան առաւ ու բաւ անոնց, Ինչե-
23 նուդ ձեր մէջ ի՞նչ կը խորհիք։ Ո՞րը աւելի դիւ-
րին է, քու մեղքերդ քեզի ներուած են՝ ը-
24 սելը, թէ ելիր ու քայ՝ ըսելը։ Բայց որ-
պէս դի գիտնաք թէ Որդին մարդոյ իշխա-
նութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու թողու-
թիւն տալու, (բաւ անդամալոյծին,) քեզի
կ՚ըսեմ, ելիր մահիճդ առ ու տունդ դնա։
25 Ան ալ իսկոյն անոնց առջեւը ելաւ, ու վրան
առաւ ինչ բանի վրայ որ պառկած էր, և
դնաց իր տունը, ու Աստուծոյ փառք կու-
26 տար։ Եւ ամենքը ապշած մնացին, ու Աս-
տուծոյ փառք կու տային, և վախով լեցուած՝
կ՚ըսէին թէ Աչքոյ նորանչան բաներ տեսանք։
27 Ետ սա բաներէն եւս ելաւ, ու տե-
սաւ մէկ մաքսաւոր մը՝ որուն անունը Ղեւի
էր, որ մաքս ընդունելու տեղը նստեր էր,
28 ու բաւ անոր, Եւս ինծի հետը։ Ան ալ թո-
29 ղուց ամենը և ելաւ դնաց անոր հետևէն։ Ղու
Ղեւի անոր մեծ կաշառք մը ըրաւ իր տունը
մէջ. Եւ շատ բազմութիւն կար մաքսաւոր-
ներու և ուրիշներու՝ որ անոնց հետ սեղան
30 նստեր էին։ Եւ անոնց դպիրները ու փարի-
սեցիները արտասուք կ՚ընէին անոր աշակերտ-
ներուն ու կ՚ըսէին, Ինչո՞ւ համար մաքսա-
ւորներուն և մեղաւորներուն հետ կ՚ուտէք

Ա Մատ. Թ. 3։ Մարկ. Բ. 6, 7։
Բ Մատ. Թ. 9։ Մարկ. Գ. 13, 14։
Գ Ղեւ. Ժե. 1։
Դ Մատ. Թ. 10։ Մարկ. Բ. 15։
Ե Մատ. Թ. 11։ Մարկ. Բ. 16։
Զ Մատ. Թ. 14։ Մարկ. Բ. 18։
Է Մատ. Թ. 16, 17։ Մարկ. Բ. 21, 22։
Ը Ինչպէս հին սրուակները —

31 ու կը խմէք։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով
բաւ անոնց, Առողջներուն բժիշկ պէտք չէ,
32 հապա հիւանդներուն. Ես չեմ եկած արդարները կան-
չելու հոգով, հապա մեղաւորները՝ ապաշ-
խարութեան։
33 Անոնք ալ բսին անոր, Ինչո՞ւ Յովհաննէ-
սին աշակերտները յաճախ անգամ ծոմ կը պա-
հեն և աղօթքներ կ՚ընեն, նոյնպէս ալ փարի-
սեցւոց աշակերտները. և քու կերեներդ կ՚ուտեն
34 ու կը խմեն։ Անոնք ալ բաւ անոնց, Կրնա՞ք
հարսնեկրին ստոյգ ծոմ պահել տալ՝ քանի որ
35 փեսան իրենց հետն է։ Բայց օրեր պիտի գան
որ երբ փեսան իրենցմէ վերցուի, հապա ան
36 օրերը ծոմ պիտի պահեն։ Առակ մըն ալ ը-
բաւ անոնց, Թէ Մկնիկ չձգեր նոր լաթի կտոր
հին հանգերձի վրայ. եթէ ոչ՝ ան նորը պատ-
առած ալ կ՚ընէ, ու հինցածին հետ ալ
37 չհիսաանիր ան նոր լաթին եղած կտորը։ Եւ
մէկը նոր գինին հին տիկերու մէջ չդներ.
եթէ ոչ՝ նոր գինին տիկերը կը պատռէ,
38 ինքը կը թափի ու տիկերը կը կորնչին. Հա-
պա նոր գինին նոր տիկերու մէջ դնելու է,
39 ու երկուքն ալ կը պահուին։ Եւ մէկը հին
գինի խմելէն եւս անմիջապէս նորը չուզեր,
քանզի կ՚ըսէ թէ Հինը աւելի ախորժելի է։

Գլ. Զ

1 Քրիստոս շաբաթի օրուան պահպանութիւնը վերջով փարիսե-
ցւոց կասկածները կը յանդիմանէ Սուրբ Գրոց վկայութեամբ
բր. փառաւ և հրաշքով. 13 տասներկու առաքեալները
կ՚ընտրէ. 17 հիւանդները կը բժշկէ. 20 Յաղթողց առնչը
իր աշակերտներուն խօսելով կը ցուցընէ թէ օրհնց կը վերչ
երանութիւնն և օրհնց վշ. 37 կը պատուիրէ ներելի

Ա Մատ. Թ. 13։ Ա Տիմ. ա. 15։
Բ Մատ. Թ. 15։
Գ Մատ. Թ. 16, 17։ Մարկ. Բ. 21, 22։
Դ Մատ. Թ. 18։

բել, 16 և Աստուծոյ խօսքին հնազանդելով բարիք գործել, որ չըլլայ թէ առանց հնձան հաղի վրայ չինուած տան մը պէս կործանինք փոշումիեան օրը։

1 Ու եղաւ որ երկրորդ առաջին շաբաթ օրը
ինքը աւետարան մէջէն կ՚անցնէր, և իր ա-
շակերտները ցուցին հասկեր փրցնելով՝ ձեռ-
2 քերնուն մէջ կը չիչէին ու կ՚ուտէին։ Ու փա-
րիսեցիներէն ոմանք ըսին անոնց, Ա՛ու ի՞նչ
բան կ՚ընէք, որ արժան չէ ընել շաբաթ օրը։
3 Եւ Յիսուս պատասխան տալով անոնց ըսաւ,
Չէ՞ք կարդացեր դուք Դաւիթին ըրածը,
երբոր անօթեցաւ ինքը և անոնք որ իր հետն
4 էին. ինչպէս անիկա Աստուծոյ տունը մտաւ,
և առաջաւորութեան հացերը առաւ ու կե-
րաւ, և առաւ անոնց ալ որ իր հետն էին.
որ չէ՛ որ չի օրինաւոր չէ ուտել, բայց միայն
5 քահանաներուն։ Եւ ըսաւ անոնց, Որդին
մարդոյ շաբաթին ալ տէրն է։
6 Ու եղաւ որ ուրիշ շաբաթ օր մըն ալ ինքը
ժողովարանը մտաւ ու կը սորվեցնէր. և հոն
մարդ մը կար որուն աջ ձեռքը չորցած էր։
7 Եւ դպիրներն ու փարիսեցիները անոր կը
սպասէին՝ թէ շաբաթ օրը կ՚բժշկէ՞, որպէս
զի ամբաստանութեան մը գտնեն
8 անոր դէմ։ Իսկ ինքը դիտալով անոնց խոր-
հուրդները՝ ըսաւ այն մարդուն որուն ձեռ-
քը չորցած էր, Ելիր՝ մէջտեղը կայնէ. ան ալ
9 ելաւ կայնեցաւ։ Յիսուսն ըսաւ անոնց,
Նոյց, Ձեզի կ՚ը հարցընեմ. Շաբաթ օրը
ի՞նչ արժան է, բարիք ընել թէ չարիք ընել,
10 հոգի մը ապրեցընե՞լ թէ մեռցընել։ Եւ շուրջ
կանաչի աննման վրայ նայելով՝ ըսաւ անոր,

ա Մատ. ժբ. 1։ Մարկ. բ. 23։
բ Եղ. ի. 10։
գ Ա թագ. խ. 6։ Ղև. իդ. 8։
դ Մատ. ժբ. 2։
ե Մարկ. ե. 30։ Գղ. ժգ. 14։ ժգ. 3։ Ցաքե. Բ. 15։
զ Մատ. ժգ. 23։
է Մատ. ժ. 1։
ը Ցաքե. ա. 42։
թ Ցաւգ. 1։
ժ Մատ. գ. 25։ Մարկ. գ. 7։
ի Մատ. ժգ. 36։
լ Մարկ. ե. 30։ Գղ. Ը. 46։
խ Մատ. ե. 3։ ժա. 5։ Ցաքե. բ. 5։
ծ Ես. ձե. 1։ կե. 13։ Մատ. ե. 6։

Ձեռքդ. Երկընցուր. ան ալ այնպէս ըրաւ, ու
11 անոր ձեռքը ողջացաւ միւսին պէս։ Եւ ա-
նոնք կատաղութեամբ լեցուեցան, ու իրարու
հետ կը խօսէին թէ ինչ ընեն Յիսուսին։
12 Եւ եղաւ որ ան օրերը լեռը ելաւ աղօթք
ընելու, ու բոլոր գիշերը Աստուծոյ աղօթք
13 ընելով անցուց։ Ու երբոր առաւոտ եղաւ՝ կան-
չեց իր աշակերտները, ու անոնցմէ տասներ-
կու հոգի ընտրեց, որոնք առաքեալ ալ
14 անուանեց. Սիմոնը՝ որուն որ Պետրոս ալ ա-
նուանեց, և անոր եղբայրը Անդրէասը, Յա-
կոբոսը ու Յովհաննէսը, Փիլիպպոսը և Բար-
15 թուղիմէոսը, Մատթէոսը և Թովմասը, Ալ-
փէոսեան Յակոբոսը և Նախանձայոյզ ըսուած
16 Սիմոնը, Ցակոբոսին Յուդան և Իս-
կարիոտացի Յուդան՝ որ և մատնիչ եղաւ։
17 Եւ անոնց հետ իջնելով՝ մէկ տափարակ տեղ
մը կայնեցաւ, նաև իր աշակերտներուն ժո-
ղովը՝ ու մեծ բազմութիւն մը ժողովրդա-
նելու՝ բոլոր Հրէաստանէն ու Երուսաղէմէն
18 և Տիւրոսի ու Սիդոնի ծովեզերքէն, Որոնք
եկան անոր խօսիլը մտիկ ընելու, ու իրենց
հիւանդութիւններէն բժշկուելու. և պիղծ
ոգիներէն նեղուելուն ալ եկան ու կը
19 բժշկուէին։ Եւ բոլոր ժողովուրդը կ՚ուզէր
իրեն դպչիլ, վասն որ զօրութիւն կ՚ելլէր ի-
մէն ու ամէնը կը բժշկէր։
20 Եւ ինքը իր աչքերը դէպ իր աշակերտ-
ներուն վերցուց ու ըսաւ, Երանի ձեզ աղ-
քատներուդ, ընչու որ ձերն է Աստուծոյ թա-
21 գաւորութիւնը։ Երանի ձեզ որ հիմա անօթի

էք, [1] [2]ինչու որ պիտի կշտանաք. Վերանի Ձեզ
որ հիմա կու լաք, [3]ինչու որ պիտի ծնոտաք։
22 [4]Երանի է ձեզի՝ երբոր մարդիկ ձեզ ատեն,
[5]ու երբոր ձեզ [6]հանեն զատուցանեն մերժեն ու նա-
խատեն, և ձեր վրայով դէշ անուն հանեն
23 Որդւոյ մարդոյ պատճառով։ [7]Ուրախ եղէք
դուք այն օրը ու ցնծացէք, որ ահա ձեր
վարձքը շատ է երկինքը. [8]Վասն որ իրենց հայ-
24 րերը այգպէս կ'ընէին մարգարէներուն։ [9]Բայց
վայ ձեզի [10]հարուստներուդ, [11]ինչու որ ձեր
25 մխիթարութիւնը առած էք։ [12]Վայ ձեզի որ
կուշտ էք, [13]ինչու որ պիտի սովնիք։ [14]Վայ
ձեզի որ հիմա կը ծիծաղիք, [15]ինչու որ սուգ
26 պիտի ընէք ու լաք։ [16]Վայ ձեզի՝ երբոր *մարդ-
կին ձեր վրայով ազէկ խօսին, [17]ինչու որ ի-
րենց հայրերը այգպէս կ'ընէին սուտ մարգա-
բէներուն։
27 [18]Բայց կ'ըսեմ ձեզի որ մտիկ կ'ընէք, Սիրէ-
ցէք ձեր թշնամիները, ձեզ ատողներուն բարի
28 ըրէք. Զեզ անիծողները օրհնեցէք, [19]Ձեզի
նեղութիւն տուողներուն համար աղօթք ը-
29 րէք։ [20]Ան որ քիւ մէկ ծնօտիդ կը զարնէ,
միւսն ալ մօտեցուր անոր. [21]Ու ան որ քու
վերարկուդ քեզմէ կը հանէ, մի արգիլեր ան-
30 կէ չապիկդ ալ։ [22]Ամէնուն որ քեզմէ կ'ու-
զէ՝ տուր, ու քու բաներդ առնողէն ետ

[1] Ես. կա. 3։ Մատ. ե. 4։
[2] Մատ. ե. 11։ Ա գԼես. բ. 10։ գ. 14։ գ. 14։
[3] Ցաքե. ԺԷ. 2։
[4] Մատ. ե. 12։ Գործ. ե. 41։ Կող. ա. 24։ Ցակ. ա. 2։
[5] Գործ. է. 51։
[6] Ամովս. զ. 1։ Ցակ. է. 1։
[7] ԳԼ. ԺԸ. 21։
[8] Մատ. զ. 2. 5. 16։ ԳԼ. ԺԶ. 25։
[9] Ես. կե. 13։
[10] Ա.ամակ. ԺԶ. 13։
[11] Ցաքե. ԺԷ. 19։ Ցաքե. գ. 5։
[12] Ա.ամակ. բոլոր մարգիկ
[13] ԵԼ. իգ. 4։ Ա.ամակ. իե. 21։ Մատ. ե. 44։ Հմր. 35։ Հբ. ռամմ. ԺԸ. 20։
[14] ԳԼ. իգ. 34։ Գործ. է. 50։
[15] Մատ. է. 39։
[16] ա կար. գ. 7։
[17] Բ Օր. ԺԸ. 7։ 8։ 10։ Ա.ամակ. իտ. 26։ Մատ. ե. 42։

31 մէ պահանջեր։ [1]Եւ ինտոր կ'ուզէք որ մար-
դիկ ձեզի ընեն, դուք ալ անոնց անանկ ը-
32 րէք։ [2]Եւ թէ որ դուք ձեզ սիրողները սի-
րէք՝ [3]ի՞նչ շնորհ կ'ունենաք. [4]Ինչու որ մեղա-
33 աորներն ալ կը սիրեն զիրենք սիրողները։ Եւ
թէ որ դուք ձեզի բարի ընողներուն բարի
ընէք, [5]ի՞նչ շնորհ կ'ունենաք. Ինչու որ մե-
34 ղաւորներն ալ նոյն բանը կ'ընեն։ [6]Եւ թէ որ
անանկ մարդոց փոխ տաք՝ որոնցմէ յոյս ու-
նիք առնելու, [7]ի՞նչ շնորհ կ'ունենաք. Ինչու
որ մեղաւորներն ալ մեղաւորներուն փոխ կու-
35 տան, որ նոյն չափովը էտ առնեն։ [8]Հապա
սիրեցէք դուք ձեր թշնամիները, ու բարի
ըրէք, [9]և փոխ տուէք առանց փոխարէնի
մը ապասելու, և ձեր վարձքը շատ պիտի
ըլլայ, ու [10]բարձրելոյն որդիքը պիտի ըլլաք,
[11]ինչու որ անիկա բարերար է ապերախտներ-
36 ուն և չարերուն։ [12]Ուրեմն գթած եղէք
37 [13]ինչպէս որ ձեր Հայրն ալ գթած է։ [14]Մի դա-
տէք, ու պիտի չդատուիք. մի դատապար-
տէք, ու պիտի չդատապարտուիք. [15]Ներե-
38 ցէք, ու ձեզի պիտի [16]ներուի. [17]Ցուէք, ու
ձեզի պիտի տրուի. ապէկ չափով, կոխուած,
ցնցուած, լեփլեցուն պիտի [18]ձեր գոգը.
[19]քանդի ան չափովը որով դուք կը չափէք,
ձեզի պիտի չափուի։
39 Առակ մըն ալ բսաւ անոնց, [20]Միթէ կրնայ
կուրին կրնայ առաջորդութիւն ընել, չէ՞ որ
40 երկուքն ալ փոսը պիտի [21]կ'ինան։ [22]Աշակերտը

[1] Մատ. է. 12։
[2] Մատ. է. 46։
[3] Մատ. է. 42։
[4] Հմր. 27։
[5] Սպաղ. լէ. 26։ Հմր. 30։
[6] Մատ. է. 45։
[7] Մատ. է. 48։
[8] Մատ. է. 1։
[9] Ա.ամակ. ԺԲ. 17։
[10] Սպաղ. հԲ. 12։
[11] Մատ. է. 2։ Մարկ. գ. 24։ Ցակ. բ. 13։
[12] Մատ. ԺԵ. 14։
[13] Մատ. Ժ. 21։ Ցաքե. ԺԶ. 16։ ԺԵ. 20։

իր վարդապետէն մեծ չէ, բայց ամէն կատա-
րեալ վարժուածը իր վարդապետին պէս
կ'ըլլայ։
41 Եւ ինչո՞ւ քու եղբօրդ աչքին մէջի չիւղը
կը տեսնես, ու քու աչքիդ մէջի գերանին չես
42 նայիր։ Կամ ի՞նչպէս կրնաս ըսել քու եղբօ-
րըդ, եղբայր, թող տուր որ աչքիդ մէջի չիւ-
ղը հանեմ. և դուն քու աչքիդ մէջի գերանը
չես տեսներ. կեղծաւոր, առաջ քու աչքիդ
գերանը հանէ, ու լաւը պարզ պիտի տես
նես քու եղբօրդ աչքին մէջի չիւղը հանե-
43 լու։ Ինչու որ չկայ բարի ծառ մը որ չար
պտուղ բերէ, ոչ ալ չար ծառ մը որ բարի
44 պտուղ բերէ. Վասն զի ամէն ծառ իր պտու-
ղէն կը ճանչցուի. ինչու որ փուշերէն թուզ
չեն քաղեր, ու մորենիէն խաղող չեն ժողվեր։
45 Բարի մարդը իր սրտին բարի գանձէն բա-
րութիւն կը բղխէ, և չար մարդը իր սրտին
չար գանձէն չարութիւն կը բղխէ. ինչու որ
իր բերանը սրտին առէյցը կը խօսի։
46 Եւ ինչո՞ւ կը ձեզ, Տէր, Տէր, կը կոչէք, ու
47 բաց բաներս չէք կատարեր։ Ամէն ումը որ
ինծի կու գայ և իմ խօսքերս կը լսէ ու անոնք
կը կատարէ, ձեզի ցուցընեմ թէ որու կը նը-
48 մանի։ Անիկա տուն շինող մարդու մը կը նը-
մանի, որ փորեց ու խորունկցուց, ու հիմը
վէմի վրայ դրաւ. և ջուրերուն յորդած ա-
տունը գետը զարկան ան տանը, ու չկրցաւ
զանիկա շարժել, ինչու որ վէմի վրայ հաս-
49 տատուած էր։ Բայց ան որ իմ խօսքերս կը լսէ
ու չկատարեր, կը նմանի ան մարդուն որ հողի

ը Մատ. է. 3։ | բ Մատ. ժբ. 33։ | է Մատ. է. 21։ ի. 11։
ե Տես Առակ. ժբ. 11։ | դ Մատ. ժբ. 33։ | Գլ. ժգ. 25։
զ Մատ. է. 16, 17։ | է Մատ. ժբ. 34։ | ը Մատ. է. 24։
թ Մատ. ա. 6։ Մատ.

վրայ առանց հիմի տուն կը շինէ. որուն գետը
զարկաւ, և շուտ մը փլաւ, ու ան տանը կոր-
ծանումը մեծ էր։

ԳԼ. Է.

1 Երբոր ատենի մեծ հասատը կը գանէ հեթմանաս հարիւրա-
պետի մը վրայ քան թէ Հրեից վրայ. 10 անոր ծառան չը
առած կը բժշկեր 11 Նային թաղաքին եղող այրի կնոջ մը
զաւակը կը յարուցանէ. 19 իր հրաքերքը յիշելով պատաս-
խան կու տայ Յովհաննէսին խրկած մարդոցը. 24 Յովհան-
նէսին վրայով իր ունեցած գովաբանը կը յայտնէ ժողովուր-
դին. 30 կը յանդիմանէ Հրեաներէն որ ու Յովհաննէսին և
ու իր վարդապետութեան համարձակեցան. 36 կը ցուցընէ թէ իրը
բարեկամ է մեղաւորներուն. չէ թէ գանձոյ մեղաց մէջ պա-
հելու. այլ անանց մեղքերը ներելու երբոր անոնք չեզնի գան
ու հաւատան։

1 Ու երբոր իր բոլոր խօսքերը ժողովուրդին
ականջներուն խօսելը վերջացուց, Մնաու կափառ-
2 նայում։ Եւ Հարիւրապետի մը ծառայ ծանր
հիւանդացած՝ մօտ էր մեռնելու, որ սիրելի
3 էր անոր։ Երբոր Յիսուսի վրայով լսեց, Հրե-
աներէն ոմն ղրկեր խրկելով՝ աղաչեց անոր
4 որ գայ իր ծառան ապրեցնէ։ Անոնք ալ ե-
կան Յիսուսին և թախանձանօք կ'աղաչէին
անոր ու կ'ըսէին թէ Անիկա արժանի է ո-
5 րուն սա շնորհը պիտի ընես. Ինչու որ մեր ազ-
գը կը սիրէ, ու ժողովարանը անիկա չինեց
6 մեզի։ Եւ Յիսուս անոնց հետ գնաց. երբոր
տունէն շատ հեռու չէր, Հարիւրապետը նը-
կեց անոր ոմն ղրկելով բարեկամներ, ու ըսաւ անոր,
Տէր, մի յոգնիր, ինչու որ ես արժանի չեմ որ
7 դուն իմ յարկիս տակը մտնես. Անոր համար
ես ինքզինքս ալ արժանի չսեպեցի քեզի գա-
լու. Հապա խօսքով ըրէ՛, և իմ ծառան
8 պիտի բժշկուի. Ինչու որ ես ալ իշխանութեան

ժ Մատ. ը. 5։

ասակ դրուած մարդ մին եմ, ու իմ հրամանս
ասակը զինուորներս ունեմ. և ասոր կ'ըսեմ,
Դնա, ու կ'երթայ. և միւսին թէ եկուր, ու
կու գայ, և ծառայիս՝ Լէ Ա՛ս բանը ըրէ, ու
9 կ'ընէ: Յիսուս ա՛ս բանէրը լսելով զարմացաւ
անոր վրայ. և իր հետևէն գացող ժողովուրդին
դին դարձաւ ու ըսաւ, Ձեզի կ'ըսեմ, որ Իս-
րայէլի մէջ անգամ ես այսչափ հաւատք չը-
10 գտայ: Ու պատգամաւորներըն տունը
դարձան, և հիւանդ ծառան առողջացած
գտան:

11 Ու եղաւ որ հետևեալ օրը քաղաք մը կ'եր-
թար՝ որուն անունը Նային էր, և անոր հե-
տը կ'երթային իր աշակերտներէն շատերը ու
12 մեծ բազմութիւն: Ու երբոր քաղաքին դռ-
բանը մօտեցաւ, ահա մեռել մը դուրս կը
հանէին՝ իր մօրը մէկ հատիկ տղան. և անի-
կա որբևարի էր, ու քաղաքին շատ ժողո-
13 վուրդը անոր հետն էր: Եւ Տէրը անիկա տես-
նելով խղճաց անոր վրայ, ու ըսաւ անոր,
14 Մի լար: Եւ մօտենալով դադարին դպաւ,
ու տանողները կանգ առին. և ըսաւ, Ով
15 պատանի, քեզի կ'ըսեմ, Ելիր: Ու մեռելը
նստաւ, և սկսաւ խօսիլ. ու տուաւ
16 զանիկա իր մօրը: Եւ ամէնքն ալ վախով
բռնուեցան, ու գովաբանած կը փառաւորէին
ըսելով թէ Մեծ մարգարէ մը ելեր է մեր
մէջը. և թէ Աստուած իր ժողովուրդին այ-
17 ցելութիւն ըրաւ: Եւ ա՛ս ձայնը անոր վրայով
բոլոր Հրէաստան եղաւ՝ ու բոլոր չրջակայ տե-
ղուանքը:

F Գլ. ը. 54: Յովհ. ժ. 65: Ժա. 43: Գործ. Բ. 40: Հռոմ. գ. 17: | ֊ Գլ. ժ. 65: Ժ Գլ. խգ. 19: Յովհ. գ. 19: ը. 14: Բ. | ֊ 17: ֊ Գլ. ա. 68:

18 Եւ Յովհաննէսին պատմեցին իր աշակերտ-
19 ները ա՛ս բաներուն վրայով: Յովհան-
նէս ալ իր աշակերտներէն երկուքը կրնն կան-
չեց, և ղրկեց Յիսուսին խրկեց՝ ըսելով, Դուն
ա՞ն ես որ գալու էիր, թէ ուրիշ մը սպաս-
20 անենք: Եւ ան մարդիկը եկան անոր ու ըսին,
Յովհաննէս Մկրտիչը մեզ խրկեց քեզի, ու
21 կ'ըսէ, Դուն ա՞ն ես որ գալու էիր, թէ ու-
րիշ մը սպասենք: Եւ նոյն ժամուն շատե-
րը ժչկեց ներսը հիւանդութիւններէն ու հա-
րուածներէն և չար ոգիներէն, ու շատ կոյ-
22 րերու տեսութիւն շնորհեց: Եւ Յիսուս
Պատասխան տալով անոնց ըսաւ, Գացէք Յով-
հաննէսին պատմեցէք ինչ որ տեսաք ու լը-
սեցիք. Որ կոյրերը կը տեսնեն, կաղերը կը
քալեն, բորոտները կը մաքրուին, խուլերը
կը լսեն, մեռելները յարութիւն կ'առնեն,
23 Քաղքենիներուն աւետարան կը քարոզուի. Եւ
երանի անոր որ իմ վրայովս չգայթակղիր:
24 Ու երբոր Յովհաննէսին խրկած մարդիկը
գացին, Յիսուս սկսաւ ժողովուրդներուն ը-
սել Յովհաննէսին համար, Ի՞նչ տեսնելու ե-
լաք անապատին մէջ, եղէգ մը հովին չար-
25 ժուած: Հապա ի՞նչ տեսնելու ելաք, փա-
փուկ հանդերձներ հագած մարդ մը. ահա
անոնք որ փառաւոր հագուստներով ու փափ-
կութեան մէջ են, թագաւորական պալատ-
26 ներն են: Հապա ի՞նչ տեսնելու ելաք, մարգ-
գարէ՞. այո՝ կ'ըսեմ ձեզի, մարգարէէ մին
27 ալ աւելի: Ինչու որ ասիկա է որուն համար
գրուած է, Ահա ես իմ դեսպանս կը խրկեմ
քու երեսիդ առջևէն, որ քու ճամբադ պի-

Ա Մատ. ժա. 2: Բ Մատ. ժա. 5: Գ Մատ. ժա. 7: Դ Գլ. գ. 18: Ե Մատ. ժա. 7: Զ Մրկ. գ. 1:

28 ոմն պատառաւէ քոյ առլևէդ ։ քանզի կ՚ը-
սեմ ձեզի, կնիկինքին Դաւճնելուն մէջը ցով-
հաննէս մկրտիչին մեծ մարդաւէ չկայ . ա-
կայն Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ պզտիկը անկէ մեծ է ։
29 Եւ բոլոր ժողովուրդը ու մաքսաւորները
երբոր լսեցին, արդարացուցին զԱստուած ,
որ ՚ցովհաննէսին մկրտութիւնովը մկրտուե-
30 ցան ։ Բայց փարիսեցիները և օրինականները
Իրենց անձին դէմ Աստուծոյ խորհուրդը ա-
նարգեցին , որ անկէ չմկրտուեցան ։
31 *Ո՞ւսոի որո՞ւ նմանցնեմ սա ազգին մար-
32 դիկը, և որո՞ւ կը նմանին ։ կը նմանին տղոց,
որ չուկանները նստելով՝ իրարու կը կանչեն
ու կ՚ըսեն , Փող հնչեցուցինք ձեզի ու չպա-
զացիք , ոտր կարգացինք ձեզի՝ ու չլացիք ։
33 Վասն զի ՚ցովհաննէս մկրտիչ եկաւ , ոչ հաց
կ՚ուտէր և ոչ գինի կը խմէր , ու կ՚ըսէք , Դե
34 կայ անոր ներսի դին ։ Որդին մարդոյ եկաւ՝
կ՚ուտէ ու կը խմէ , և կ՚ըսէք , Ա՛նա ուտող
և արբեցող մարդ մը՝ մաքսաւորներու ու մե-
35 ղաւորներու բարեկամ. Եւ իմաստութիւնը
արդարացաւ իր բոլոր որդւոցմէն ։
36 *Փարիսեցիներէն մէկը կ՚աղաչէր անոր որ
իր հետը հաց ուտէ . ան ալ փարիսեցիին տու-
37 նը մտաւ ու սեղան նստաւ ։ Եւ ահա քաղա-
քին մէջ մեղաւոր կնիկ մը կար , երբոր իմա-
ցաւ թէ անիկա փարիսեցիին տունը սեղան
նստեր է , մէկ շիշ մը անուշահոտ եղ բերաւ .
38 Ու հանէի կողմէն անոր ոտքերուն քովը կե-
ցեր՝ կու լար , և արցունքովը սկսաւ անոր

ւ Մատ. գ. 5։ Դէմ. գ. 12։ Ի Գործ. ի. 27։ ո Ոմանք եւ Տեղը ը-
ստ. ։ Ուսոի
բ Մատ. ժա. 16։
դ Մատ. գ. 4։ Մարկ. ա. 6։ Դէմ. ա. 15։
է Մատ. ժա. 19։
զ Մատ. խգ. 6։ Մարկ. ժգ. 3։ Յովհ. ժա. 2։

ոտքերը թրջել , ու իր գլխուն մազերովը կը
սրբէր , և կը համբուրէր անոր ոտքերը , ու
39 եղով կ՚օծէր ։ Ու երբոր տեսաւ փարիսեցին՝
որ զանիկա հրաւիրեր էր , կ՚ըսէր իր մտքին
մէջ , Եթէ այս մարդարէ ըլլար՝ պիտի
գիտնար թէ ով և ինչպէս կնիկ է իրեն դպ-
40 չողը , ընչու որ մեղաւոր է ։ Եւ Յիսուս ա-
տոր առաւ ու ըսաւ անոր , Սիմոն , քե-
զի բան մը ունիմ ըսելու . ան ալ ըսաւ , Ըսէ ,
41 վարդապետ . Երկու մէկ փոխ առուղ մը
երկու պարտական ունէր , մէկը հինգ հա-
րիւր դահեկան պարտք ունէր , ու միսը յի-
42 սուն ։ Եւ որովհետև հատուցանելու ի-
նչ չունէին , երկուքին ալ շնորհեց . հիմա
զրուցէ , Ո՞ւռնցմէ անոր աւելի պիտի սիրէ զա-
43 նիկա ։ Պատասխան տուաւ Սիմոն ու ըսաւ ,
Ինծի ասանկ կ՚երևնայ , թէ որուն որ շատ
շնորհեց . ան ալ ըսաւ անոր , Ուղիղ դատե-
44 ցիր ։ Ու դառնալով դէպ ի ան կնիկը ըսաւ
Սիմոնին , կը տեսնե՞ս սա կնիկը . ես քու տունդ
մտայ , դուն ոտքերուս ջուր չտուիր , բայց
սակայն ի՛նք արցունքովը ոտքերս թրջեց , և իր
45 *մազերովը սրբեց ։ Դուն ինծի համբոյր մը
չտուիր . բայց սակայն ես մտնելէս ի վեր ոտ-
46 քերս համբուրելէն չդադարեցաւ ։ Դուն իմ
գլուխս ձէթով չօծեցիր , բայց սակայն իմ ոտ-
47 քերս անուշահոտ եղով օծեց ։ Ա՛սոր համար
կ՚ըսեմ քեզի , Նէրուած են սորա շատ մեղ-
քերը , ընչու որ շատ սիրեց . բայց որու որ քիչ
48 կը ներուի , անիկա քիչ կը սիրէ ։ Ու ըսաւ ա-
49 նոր , Նէրուած մեղքերդ ներուած են ։ Եւ անոր
հետ սեղան նստողները սկսան իրենց մէջը ը-

ը Դէմ. ժե. 2։
թ Ոմանք գլուխն մա-
զերովը
ժ Սաղ. խգ. 5։
ի ա Տիմ. ա. 14։
ծ Մատ. թ. 2։ Մարկ. բ. 5։

սել, Ո՞վ է ասիկա որ մեզայ թողութիւն ալ
50 կու տայ։ Եւ ինքը ըսաւ կնոջը, Երթ՝ հա-
ւատքդ քեզ փրկեց, դնա խաղաղութեամբ։

ԳԼ. Ը

1 Կանայք իրենց առաջնածովը ծառայութիւն կ'ընէն Քրիս-
տոսի։ 4 Քրիստոս կը զրուցէ ակրմանացիին 16 և Նրագին ա-
ռակը։ 21 Կ'իմացնէ թէ ազն իր մորը ու եղբայրները։
22 կը տասակ հանգրան։ 26 և ելկ մարդ մը գիւաց լկելնը
գալը հանելով Թող կու տայ անոնց որ խոզերուն երամակը
մտնեն։ 37 Գադարացիք չուն ընդունելը կ'ընեն։ 43 Ցիսաս
անառակաս կինը կը բժշկէ։ 49 և Յայրոսի ազիկը կը յարու-
ցանէ։

1 Ու եղաւ որ անկէ ետև՝ ալ ինքը քաղաք
քաղաք ու գեղ գեղ պտըտելով՝ կը քարոզէր,
և Աստուծոյ Թագաւորութիւնը կ'աւետարա-
2 նէր, ու տասներկուքը իր հետն էր. 2Եւ
քանի մը կիներ՝ որ չար ոգիներէ ու հի-
ւանդութիւններէ բժշկուած էին, Մարիամ
որ Մադգաղենացի կ'ըսուէր՝ ինկից որ եօ-
3 թը դեւ ելեր էր, Եւ Յովհաննա՝ Հերովդեսին
տանը վերակացուին Քուզային կինը, ու
Շուշան և շատ ուրիշներ, որոնք իրենց ը-
4 ստացուածքովը Տէրոջ ծառայութիւն կ'ընէին։
4Ու երբոր մեծ բազմութիւն ժողովուեցաւ
և շատ քաղաքներէ իրեն կուգան, առակով մը
5 ըսաւ ատոնց, Ելաւ իր սերմը
ցանելու. ու ցանած ատենը մէկ քանին ճամ-
բուն քովը ինկաւ և ոտքի տակ կոխուեցաւ, ու
6 երկնից թռչուններն ալ կերան զանիկա։ Եւ ու-
րիշը ապառաժի վրայ ինկաւ, ու բուսածին
պէս չորցաւ՝ Նոյնը հիւթ չունենալուն համար։

7 Եւ ուրիշը փուշերու մէջ ինկաւ, ու փուշերը
անոր հետը բուսնելով՝ խեղդեցին անիկա։
8 Եւ ուրիշը ազէկ հողի մէջ ինկաւ, ու բուս-
նելով՝ հարիւրապատիկի պտուղ տուաւ. Երը-
որ ասը բաները կը զրուցէր՝ Կ'ազաղակէր, Ան
որ լսելու ականջ ունի՝ Թող լսէ։
9 Եւ իր աշակերտները կը հարցընեին իրեն՝
ըսելով Թէ Ի՞նչ պիտի ըլլայ ան առակը։
10 Ան ալ ըսաւ, Ձեզի տրուած է գիտնալ Ա-
ստուծոյ Թագաւորութեան խորհուրդները,
բայց ուրիշներուն առակներով կ'ըսուի. Որ
անոնք՝ չտեսնեն, և լսելով՝ չհասկնան։
11 Ա՛այդ առակը ասէ. Սերմը Աստուծոյ
12 խօսքն է։ Ու ճամբուն քովինները անոնք են՝
որ կը լսեն, ու ետքը Սատանան կու գայ,
անոնց սրտէն կը հանէ խօսքը, որ չըլլայ Թէ
13 հաւատան ու փրկուին։ Եւ ապառաժէն վը-
րայինները անոնք են՝ որ երբ կը լսեն, ու-
րախութեամբ կ'ընդունին խօսքը, բայց ար-
մատ չունին, ատեն մը կը հաւատան, ու փոր-
14 ձութեան ժամանակը կը հեռանան։ Եւ փու-
շերուն մէջ ինկածը անոնք են՝ որ կը լսեն,
բայց հոգերով ու հարստութիւնով և աս
կեանքին ցանկութիւններովը գրազած ըլլա-
15 լով՝ կը խեղդուին և անպտուղ կ'ըլլան։ Իսկ
ազէկ հողի մէջ ցանուածը անոնք են՝ որ բարի
և յօժար սրտիւ լսելով խօսքը՝ կ'ընդունին
ու համբերութիւնով պտուղ կու տան։
16 Ոչ‌ոք մէկը որ ճրագ վառէ՝ ու ամանի մը
տակ կամ մահճին տեղը դնէ. Հապա աշ-
տանակի վրայ կը դնէ, որ ներս մտնողները

1 Մատ. ժգ. 10։ Մարկ. գ. 10։
2 Եսա. Ը. 9։ Մարկ. գ. 12։
3 Մատ. ժգ. 18։ Մարկ. գ. 14։
4 Մատ. ժգ. 23։ Մարկ. գ. 21։ ԳԼ. ժա. 33։

1 Մատ. Թ. 3։ Մարկ. Բ. 7։
2 Մատ. Ի. 22։ Մարկ. Ե. 24։ ժ. 52։ ԳԼ. Բ. 48։ ժԸ. 42։ Կ՚ըսէ ըժշկեց.
= Մատ. ԻԷ. 55։ 56։
3 Մարկ. ժգ. 9։ Ղուկ. ը. 1։
4 Մատ. ժգ. 29։ Մարկ. գ. 1։

17 լոյսը տեսնեն։ Ոչ ոք ալ չկայ ծածուկ բան
մը որ պիտի չյայտնուի, ոչ ալ դաղտուկ բան
18 մը որ պիտի չգիտցուի ու երեւան չելլէ։ Ուս-
տի նայեցէք թէ ինչպէս կը լսէք, ՚քանզի ով
որ ունի՝ անոր պիտի տրուի, և ով որ չունի՝
ան ալ որ ինքը կը կարծէ թէ ունի, անկէ
պիտի առնուի։

19 ՚Եւ անոր մայրը ու եղբայրները իրեն ե-
կան, ու բազմութենէն չէին կրնար անոր քո-
20 վը երթալ։ Եւ անոր խնայողին՝ ըսելով,
Քու մայրդ ու եղբայրներդ դուրսը կայներ
21 են, ու քեզ տեսնել կ՚ուզեն։ Եւ անիկա պա-
տասխան տալով ըսաւ անոնց, Իմ մայրս ու
իմ եղբայրներս ասոնք են, որ Աստուծոյ խօս-
քը կը լսեն ու զանիկա կը կատարեն։

22 ՚Ու եղաւ որ մէկ օր մը նաւը մտաւ ինքը
և իր աշակերտներն ալ, ու ըսաւ անոնց, Ա-
վակին մուս կողմը անցնինք։ և ճամբայ ե-
23 լան։ Ու երբոր նաւով կ՚երթային՝ ինքը քո-
նացաւ։ ու հովի փոթորիկ մը լճաւ ծովակին
վրայ, և նաւը կը լեցուէր, ու իրենք վտան-
24 գի մէջ էին։ Մօտեցան՝ արթնցուցին անիկա
ու ըսին, Վարդապետ, վարդապետ, ահա կը
կորսուինք։ ան ալ ելաւ սաստեց հովին ու
ջուրերուն խռովութեանը, և հանդարտեցան,
25 ու խաղաղութիւն եղաւ։ Եւ ըսաւ անոնց,
Ո՞ւր է ձեր հաւատքը։ և անոնք վախի մէջ
ինկած զարմացան, ու իրարու կ՚ըսէին, Ար-
դեօք ո՞վ է ասիկա՝ որ հովերուն ու ջուրին
ալ հրաման կու տայ, և կը հնազանդին ասոր։
26 ՚Ու նաւելով Գեր-
գեսացւոց երկիրը,

ա Մատ. ժ. 26։ Գալ. ժբ. 2։
բ Մատ. ժգ. 12։ Ղկ. 29։ Գալ. ժբ. 26։
գ Մատ. ժ. 46։ Մար. գ. 31։
դ Մատ. ը. 23։ Մար. գ. 35։
ե Մատ. ը. 28։ Մար. ե. 1։
զ Գերգեսացւոց

27 որ Գալիլեացին դիմացէ կողմն է։ Եւ ինքը ցա-
մաքը ելլելուն պէս՝ ան քաղաքէն մարդ մը
եկաւ դիմացը՝ որուն ներսը շատ առեւծ՚ի
վեր դևեր կային։ ու անիկա հանդերձ չէր
հագներ, ոչ ալ տան մէջ կը բնակէր, հապա
28 դերեզմաններու մէջ։ Եւ Յիսուսը տեսնելով՝
աղաղակեց ու ինկաւ անոր առջեւը, ու բար-
ձրը ձայնով ըսաւ, Դուն իմ հետս ի՞նչ բան
ունիս, Յիսուս՝ Մրդի Աստուծոյ բարձրեալ.
29 կ՚աղաչեմ քեզի՝ դիս մի տանջեր. (Ինչու որ
հրամայեց պիղծ ոգիին որ ան մարդէն ելլէ.
որովհետև շատ տաեն էր որ զանիկա յափշ-
տակեր էր, և անիկա չղթաներով ու ոտնա-
կապերով կապուած կը պահուէր, բայց կա-
պերը կը կոտրէր ու դևէն անապատը կը
30 քշուէր։) Հարցուց անոր Յիսուս ու ըսաւ,
Անունդ ի՞նչ է։ ան ալ ըսաւ, Լեգէոն. ինչու
որ շատ դևեր մտեր էին անոր ներսէն դին։
31 Եւ կ՚աղաչէին անոր Ր՚որ անդունդը երթալու
32 հրաման չընէ իրենց։ Եւ ան տեղը շատ խո-
զերու երամակ մը կար՝ որ լեռը կ՚արածուէ-
ին. ու աղաչեցին անոր որ իրենց հրաման
տայ անոնց մէջը մտնելու. և հրաման տուաւ.
33 անոնց։ Ու դևերը մարդէն ելլելով՝ խոզե-
րուն մէջը մտան, և երամակը գահավէժ
34 տեղէն ծովակը վազց ու խեղդուեցաւ։ Եւ
խոզարածները աս եղած բանը տեսնելով վա-
խան, ու պատմեցին քաղաքը ու ագարակ-
35 ները։ Եւ ՚ելան եղած բանը տեսնելու,
ու եկան Յիսուսին, և գտան ան մարդը՝ ուս-
կից որ դևերը ելեր էին, հագուած ու խել-
քը վրան Յիսուսի ոտքերուն քովը նստած,
36 ու վախցան։ Եւ անոնք որ տեսեր էին պատ-

ի Յայտ. ի. 3։

մեցին անոնց թէ ինչպէս գիւտահարը ապատե-
37 ցաւ։ Ինք Գադարացւոց չէզոքայ տեղւոյն-
քը գտնալով բոլոր բազմութիւնը կ՚աղաչէր
անոր, որ իրենցմէ երթայ, ինչու որ մեծ
վախով բռնուած էին։ ան ալ նաւը մտնելով
38 նաւ գարձաւ։ Ինք ան մարդը՝ ուսկից որ
դեւերը ելեր էին, կ՚ապաչէր անոր որ հետը
ըլլայ, բայց Յիսուս արձակից անոր ու ը-
39 սաւ, Գարձիր քու տունդ, ու պատմէ ինչ
որ Աստուած քեզի բրաւ։ ան ալ դնաց, ու
բոլոր քաղաքին մէջը քարոզեց ինչ որ Յի-
սուս իրեն բրաւ։
40 Ու երբոր Յիսուս նաւ գարձաւ, ժողովուր-
դը զանիկա ընդունեց, ինչու որ ամէնքը անոր
41 կը սպասէին։ Ինք անա Յայրոս անուանով մարդ-
մը եկաւ, ու ինքը ժողովարանին իշխանն էր։
և Յիսուսին ոտքը կ՚իյնալով կ՚աղաչէր անոր
42 որ իր տունը մտնէ. Ինչու որ մէկ հատիկ աղ-
ջիկ մը ունէր՝ գրեթէ տասնըերկու տարեկան,
որ մեռնելու մօտ էր։ ու երբոր անիկա կ՚եր-
թար, բազմութիւնը կը նեղէր զանիկա։
43 Ե՛ւ կնիկ մը՝ որ տասներկու տարիէ՛ ի վեր
արիւնի սնոտասութեան մէջ էր, ու իր բո-
լոր ունեցածը բժիշկներուն ծախք լրած էր,
և իրեն մէկէ մը բժշկուելու ճար մը եղած
44 չէր, եաւէն մօտենալով՝ անոր հանդերձին
քղանցքին դպաւ, և իսկոյն իր արիւնին հո-
45 սումը դադարեցաւ։ Ե՛ւ Յիսուս բսաւ, Ո՞վ
էր ան որ ինծի դպաւ. Երբոր ամէնքը կ՚ու-
րանային, բսաւ Պետրոս ու անոր հետ եղող-
ները. Վարդապետ, բազմութիւնը քեզ կը
հրէ ու կը նեղէ, ու կ՚ըսես թէ Ո՞վ ինծի

ֆ Մաա. ը. 34։ | ֆ Մար. ե. 18։ | ե. 22։
ֆ Գար. Ժչ. 30։ | ֆ Մաա. Թ. 18։ Մար. | ղ Մաա. Թ. 20։

46 դպաւ։ Ե՛ւ Յիսուս բսաւ, Մէկը ինծի դպաւ,
քանզի ‘ինայայ որ ինծմէ զօրութիւն մը ելաւ։
47 Երբոր տեսաւ կնիկը որ չ՚էր ծածկուած
ցաւ, դողալով եկաւ ու անոր առջևը ինկաւ,
և բոլոր ժողովուրդին առջևը անոր պատմեց
թէ ինչ բանի համար անոր դպեր էր, և թէ
48 ինչպէս ինքը իսկոյն բժշկուեցաւ։ Ե՛ւ Յիսուս
բսաւ անոր, Քաջալերուէ, աղջիկ, քու
հաւատքդ քեզ բժշկեց, դնա խաղաղու-
թեամբ։
49 ‘Երբոր ինքը դեռ կը խօսէր, ժողովրդա-
պետին տունէն մէկը եկաւ ու բսաւ անոր,
Աղջիկդ մեռաւ, – վարդապետը մի յոգնեցը-
50 ներ։ Բայց Յիսուս երբոր լսեց, պատասխան
տուաւ անոր ու բսաւ, Մի վախնար, միայն
51 հաւատա, ու պիտի ապրի։ Ե՛ւ երբ տունը
մտաւ՝ ուրիշ մէկը թող չառաւ որ մտնէ,
բայց միայն Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յով-
52 հաննէսը ու աղջկան հայրը ու մայրը։ Ամէնքն
ալ կու լային ու կ՚ողբային անոր վրայ. և
ինքը բսաւ, Մի լաք, անիկա մեռած չէ,
53 հապա կը քնանայ։ Ե՛ւ անոնք ծաղր կ՚ընէին
54 զանիկա, քանզի գիտէին թէ մեռաւ։ Ու
ինքը ամէնն ալ դուրս հանելով՝ բռնեց անոր
ձեռքին ու կանչեց ըսելով, Աղջիկ, Յերիւ։
55 Ե՛ւ անոր հոգին դարձաւ, ու իսկոյն ոտք
եղաւ. և Յիսուս հրաման բրաւ որ ուտելիք
56 տան անոր։ Ու անոր ծնողքը ապշած մնա-
ցին. Ւսկ ինքը անոնց պատուիրեց որ եղած
բանը մէկու մը չպատմեն։

ֆ Մար. ե. 30։ Գա-
զ. 19։
ֆ Մար. ե. 35։
Յոյն. Ժա. 11. 13։
Գա. ե. 14։ Յոյն.
Ժա. 43։
ղ Մաա. ը. 4։ Թ.
30։ Մար. ե. 43։

ԳԼ· Թ

1 Քրիստոս իր աշակերտները կը խրկէ հրաշքներ ընելու և քա-
րոզելու։ 7 Հերովդէս կը ցանկայ Քրիստոսը տեսնելու։ 17
Քրիստոս հինգ հազար հոգի կը կերակրէ։ 18 կը հաստատէ թէ
մարդիկ երկու համար ոչ է կրնան։ 22 իր շարչարանքները կը նա-
խասացնէ։ 25 ամէնուն պատուէրը կու տայ որ իր օրինակին հե-
տեւին։ 28 Քրիստոսի աշակերտութիւնը։ 37 Քրիստոս կը բժշկէ
կէս լուսնատը։ 43 դարձեալ իր չարչարանքը կը նախասացնէ
իր աշակերտներուն։ 46 կը պատուիրէ անոնց որ խոնարհ ըլ-
լան։ 51 ամէնուն հետ քաղցրութեամբ վարուիլ առանց վրէժ-
խնդրութեան։ 57 քանի մը անձինք կ'ուզեն Քրիստոսի հե-
տեւիլ։ ասոնցն պայմանները կ'ասպարիզուին։

1 Եւ իր ¹տասներկու ²աշակերտները մէկտեղ
իրեն կանչելով՝ անոնց զօրութիւն ու իշխա-
նութիւն տուաւ բոլոր դեւերուն վրայ և ախ-
2 տերը բժշկելու։ Եւ ³զանոնք խրկեց որ Ա-
տուծոյ Թագաւորութիւնը քարոզեն ու հի-
3 ւանդները բժշկեն։ Եւ ⁴ըսաւ անոնց, Ճամ-
բու համար բան չառնէք, ոչ գաւազան և ոչ
տոպրակ, ոչ հաց և ոչ սուակ, ոչ ալ կրկին
4 հանդերձ ունենաք։ Եւ որ տուն որ մտնէք՝
5 հոն մնայէք ու անկէ ելէք։ Ու ⁵անոնք որ
ձեզ չեն ընդունիր, երբոր ան քաղաքէն կ'ել-
լէք, ձեր ոտքերուն փոշին անդամ թօթ-
վեցէք՝ իրենց դէմ վկայութիւն ըլլալու հա-
6 մար։ Եւ անոնք ⁶ելան ու գիւղ գիւղ կը պըտ-
տրտէին, և ամէն տեղ աւետարանը կը քարո-
զէին ու բժշկութիւն կ'ընէին։
7 Եւ ⁷Հերովդէս չորրորդապետը անոր բոլոր
գործ.քերը լսելով՝ տարակուսանաց մէջ էր.
8 որովհետեւ ոմանք կ'ըսած էին թէ Յովհաննէսը

ա Մատ· ժ· 1։ Մար· գ· 13։ Ղ· 7։
բ Ոմանք աւագաբանելը
գ Մատ· ժ· 7, 8։ Մար· ղ· 12։ Գլ·
դ Մատ· ժ· 9։ ÷ Մատ· ժ· 9։ Մար· Ղ· 3։ Գլ· ժ· 4։ Ղր· 35։
ե Մատ· ժ· 11։ Մար· Ղ· 10։
զ Մատ· ժ· 14։
է Գոր· ժգ· 51։
ը Մար· Ղ· 12։
թ Մատ· ժգ· 1։ Մար· Ղ· 14։

յարուԹիւն առաւ մեռելներէն, և ոմանք՝ Թէ
Եղիան յայտնուեցաւ, և ուրիշներն ալ՝ Թէ
Առջի մարգարէներէն մէկը յարուԹիւն առաւ։
9 Եւ Հերովդէս ըսաւ, Յովհաննէսը ես գլխա-
տուեցի, Հապա ասիկա ո՞վ պիտի ըլլայ, որուն
վրայով ասանկ բաներ կը լսեմ։ Ու կ'ուզէր որ
տեսնէ զանիկա։
10 Եւ ⁸առաքեալները դարձան ու պատմե-
ցին անոր ինչ որ ըրին։ Եւ առաւ զանոնք,
առանձին անապատ տեղ մը քաշուեցաւ. քա-
ղաքի մը քով՝ որուն անունը ԲեԹսայիդա էր։
11 Եւ ⁹ժողովուրդները երբոր իմացան՝ անոր ե-
տևէն գացին, ու զանոնք ընդունելով՝ կը
խօսէր անոնց Աստուծոյ Թագաւորութեանը
վրայով. և որոնք որ բժշկութեան կարօտ էին՝
կը բժշկէր։
12 ¹⁰Ու երբոր օրը սկսաւ իրիկուան մօտենալ,
տասներկուքը եկան ու ըսին անոր, Ձրձակէ
ժողովուրդները, որ շրջակայ գիւղերը ու ա-
գարակները երԹան իջևանին ու կերակուր
գտնեն, ինչու որ հոս անապատ տեղ մըն ենք։
13 Բայց անոնց, Դուք տուէք ատոնց ուտելիք։
անոնք ալ ըսին, Մենք հինգ նկանակէն ու
երկու ձուկէն աւելի բան չունինք, Թէ որ
չերԹանք ատ բոլոր ժողովուրդին համար կե-
14 րակուր չգնենք։ (Քանզի հինգ Հազարի չափ
էրկի մարդիկ կային։) Ու ըսաւ իր աշակերտ-
ներուն, Ատոնք դաս դաս յիսուն յիսուն նըս-
15 տեցուցէք։ Եւ անանկ ըրին ու ամէնն ալ նըս-
16 տեցուցին։ Եւ ան հինգ նկանակը ու երկու
ձուկը առնելով ու դէպ ի երկինքը նայելով՝
օրհնեց զանոնք ու կտրեց, և կու տար աշա-
կերտներուն, որ ժողովուրդին առջևը դնեն։

ը Գլ· իգ· 8։
թ Մար· Ղ· 30։
ժ Մատ· ժգ· 13։
ժա Մատ· ժգ· 15։
ժբ Մար· Ղ· 35։ Ցովհ· Ղ· 1։ 5։

17 Եւ կերան ու կշտացան ամէնքն ալ, ու առ֊
ցած կտորուանքները տասներկու կողով
լեցուցին։
18 Ու եղաւ որ երբ ինքը առանձին աղօթք
կ'ընէր, աշակերտներն ալ իր հետն էին, և հար֊
ցուց անոնց ըսելով, Ժողովուրդները ինծի
19 համար ո՞վ կ'ըսեն թէ եմ։ Անոնք ալ պատաս֊
խան տալով ըսին, Ոմանք՝ Յովհաննէս Մկրտի֊
չը, և ուրիշները՝ Եղիան, ուրիշներն ալ թէ
Առջի մարգարէներէն մէկը յարուներ է։
20 Եւ ինքը բաւ անոնց, Հապա դուք ինծի
համար ո՞վ կ'ըսէք թէ եմ։ Պատասխան տուաւ
21 Պետրոս ու ըսաւ, Աստուծոյ Քրիստոսը։ Եւ
ինքը ասոնցմէ պատուիրեց անոնց որ ասոր բանը
22 մէկու մը չպատմեն. Ու ըսաւ թէ՝ Պէտք է որ
Որդին մարդոյ շատ չարչարանքներ կրէ, և
ծերերէն ու քահանայապետներէն և դպիր֊
ներէն մերժուի ու սպանուի, ու երրորդ օրը
23 յարուի։ Ուրեմն ամէնուն կ'ըսէր, Թէ
որ մէկը կ'ուզէ իմ հետևիս գալ, թող իր ան֊
ձը ուրանայ, և ամէն օր իր խաչը վերցնէ,
24 ու իմ հետևիս գայ։ Վասն զի ով որ կ'ուզէ իր
անձը ապրեցընել, պիտի կորսնցնէ զանիկա.
և ով որ ինծի համար իր անձը կորսնցընէ,
25 պիտի ապրեցնէ զանիկա։ Քանզի ի՞նչ կը
շահի մարդ մը թէ որ բոլոր աշխարհը վաս֊
արկի, և իր անձը կորսնցընէ կամ վնաս ընէ։
26 Վասն զի ով որ ինծ ու իմ խօսքերս [illegible]
[illegible] ամօթի սեպէ, Որդին մարդոյ ալ զանիկա
[illegible] ամօթի պիտի սեպէ՝ երբոր գայ իր ու

ի Մատ. ԻԶ. 13։ Մար. Ը. 27։
ե Մատ. ԻԶ. 2։ Ղուկ. Թ. 7, 8։
ձ Մատ. ԻԶ. 16։ Յովհ. Ձ. 70։
ղ Մատ. ԻԶ. 20։ ճ Մատ. ԻԶ. 21։ ԻԶ. 21։
ի Մատ. Ի. 38։ ԻԶ. 24։ Մար. Ը. 34։ ԳԼ. ԻԳ. 27։
կ Մատ. ԻԶ. 26։ Մար. Ը. 36։
լ Մատ. Ի. 33։ Մար. Ը. 38։ Ը Տիմ. Բ. 12։

Հօրը և սուրբ հրեշտակներուն փառքովը։
27 Բայց ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ հոս կայնող֊
ներէն մէկ քանիները կան՝ որոնք մահուան
համը պիտի չառնեն, մինչև որ տեսնեն Աս֊
տուծոյ թագաւորութիւնը։
28 Ու եղաւ որ ասոնք խօսքերէն դրեթէ ութ օր
ետքը՝ Պետրոսը ու Յովհաննէսը և Յակոբոսը
29 առնելով՝ լեռը եկաւ աղօթք ընելու։ Ու երբ֊
որ ինքը աղօթք կ'ընէր՝ իր երեսին տեսքը
ուրիշ կերպ մը եղաւ, ու իր հագուստը ճեր֊
30 մակ — փայլուն եղաւ։ Եւ ահա երկու մար֊
դիկ իր հետը կը խօսէին, որոնք Մովսէս ու
31 Եղիա էին, փառքով երևցած, և անոր —
Երուսաղէմ վրայով կը խօսէին, որ երու֊
32 սաղէմի մէջ պիտի կատարուէր։ Բայց Պետրոս
և անոր հետ եղողները քունով ծանրացած
էին, ու երբոր արթնցան տեսան անոր փառ֊
քը և ան երկու մարդիկը՝ որ անոր քովը կե֊
33 ցեր էին։ Ու եղաւ որ երբ անոնք կը զատուէին
անոր քովէն, Պետրոս բաւ Յիսուսին, Վար֊
դապետ, ապրիլ է որ հոս կենանք, ու երեք
խրճիթ չնինք, մէկը քեզի՝ և մէկը Մովսէ֊
սին՝ ու մէկը Եղիային, վասն զի չէր գիտեր
34 ինչ կը խօսէր։ Եւ քանի որ անիկա ասոնք բանե֊
րը կը խօսէր, ամպ մը եկաւ ու անոնց վրայ
հովանի եղաւ, և ամպին տակը մտած ատեն֊
35 նին վախցան։ Ու ձայն մը եղաւ ամպէն՝ ըսե֊
լով, Ասիկա է իմ սիրելի Որդիս, սորա մտիկ
36 ըրէք։ Եւ ան ձայնը որ եղաւ, Յիսուս մինակ
գտնուեցաւ։ Ու իրենք լուռ կեցան, և ի֊
րենց տեսածներէն ան օրերը մէկուն բան մը
չպատմեցին։

ե Մատ. ԻԶ. 28։ Մար. Ը. 39։
զ Մատ. ԻԶ. 1։ Մար. Ը. 1։ Դան. Ը. 18։ Ա. 9։
է Մատ. Գ. 17։ է Գոր. Գ. 22։
ը Մատ. ԻԶ. 9։

37 Ո՛վ եղաւ որ հետեւեալ օրը՝ երբոր անոնք
լեռնէն վար կ՚գան, չսա ժողովուրդն անոր դէ-
38 մ՚ը կ՚երթայ ու կ՚ըսէ. եւ ահա մարդ մը
մարդ մը ազազակեց ու ըսաւ, վարդապետ,
կ՚աղաչեմ քեզի՝ նայէ իմ որդիս, քանզի իմ
39 միակ հատիկ է. եւ ահա ոգի մը կը բռնէ
զանիկա. ան ալ յանկարծ կը կանչռտատէ, և
զանիկա ցնդեցնալ կը վրդովեցնէ, ու հազիւ կը
գատուի անկէ՝ ջարդուբուրդ ընելով զանիկա.
40 եւ քու աշակերտներուդ աղաչեցի որ հանեն
41 զանիկա, ու չկրցան։ Պատասխան տուաւ
Յիսուս ու ըսաւ, Ով անհաւատ և խոտորեալ
ազգ, մինչև ե՞րբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ ու
42 ձեզի համբերեմ. հոս բեր քու որդիդ։ Ու
երբոր դեռ կը մօտենար, դեւը զանիկա գե-
43 տնին զարկաւ ու սաստիկ ցնցեց։ Իսկ Յի-
սուս սաստկ պիղծ ոգիին, և բժշկեց տղան
44 ու զանիկա իր հօրը տուաւ։ Եւ ամէնքը կը
զարմանային Աստուծոյ մեծամեծ գործքե-
բուն վրայ։

Ու քանի որ ամէնքը կը զարմանային Յի-
սուսին ըրած բոլոր գործքերուն վրայ, անիկ-
կա ըսաւ իր աշակերտներուն, 45 Դուք սա
խօսքերը ականջներնիդ դրէք, վասն զի Որդին
մարդոյ պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը։
Բայց անոնք չէին խմանար այն խօսքը, և
անոնցմէ ծածկուած էր որ չհասկնային, ու
կը վախնային այն խօսքին համար իրեն հար-
ցընելու։

46 Ինորհուրդ մտին ալ մտաւ անոնց մէջ՝ թէ որ
47 դէօք երենց մէջը ո՞վ է մեծ։ Իսկ Յիսուս ա-
նոնց սրտին խորհուրդը խմանալով՝ առաջ մը

1 Մատ. ԺԷ. 14։ Մար. Թ. 13, 16։ 2 Մատ. ԺԷ. 21։ 3 Մար. Թ. 31։ ԳՂ. Թ. 50։ ԺԸ. 34։ 4 Մատ. ԺԸ. 1։ Մար. Թ. 33։

48 առաւ ու զանիկա իր քովը կայնեցուց, եւ
ըսաւ անոնց, Ով որ սա տղան իմ անունովս
կ՚ընդունի՝ զիս կ՚ընդունի. և ան որ զիս կ՚ըն-
դունի՝ անիկա զիս իրկողը կ՚ընդունի. վասն
զի ան որ ձեր ամենուն մէջը պզտիկ է, ա-
նիկա մեծ պիտի ըլլայ։

49 Պատասխան տուաւ Յովհաննէս ու ըսաւ,
վարդապետ, մենք տեսանք որ քու անու-
նովդ դեւեր կը հանէր, և զանիկա արգիլե-
50 ցինք, ինչու որ մեր հետը չպտրտիր։ Եւ Յի-
սուս ըսաւ անոր, Մի արգիլեք, քանզի ան
որ մեզի հակառակ չէ, մեր կողմն է։

51 Ու եղաւ որ երբ ի՛ր ա՛ռնուելու
օրերը կը կատարուէր, ինքն ալ Հաստատ
52 պատրեց երեսները իրմէ։ Եւ իր երեսին առջեւէն պատգամաւորներ իրկեց, որ երթրոր գացին՝ Յամարացուց մէկ գեղը մտան որ ի-
53 րեն համար պատրաստութիւն մը ընեն։ Եւ չընդունեցին զանիկա, ինչու որ անոր երեսը դէպ՚ի երուսաղէմ երթալու չէր։
54 Երբոր իր աշակերտները՝ Յակոբոս ու Յովհան-
նէս տեսան, ըսին, Տէր, կ՚ուզես որ ըսենք,
ու երկինքէն կրակ իջնէ և սատկեցնէ անոնք,
55 ինչպէս որ եղիան ալ ըրաւ։ Եւ դարձաւ
յանդիմանեց զանոնք՝ ըսելով, Չէք գիտեր
56 թէ ինչ հոգիի որդի էք դուք։ Վասն զի Որ-
դին մարդոյ չեկաւ մարդոց հոգիները կոր-
սընցնելու, հապա փրկելու։ և ուրիշ գեղ մը
գացին։

* Մատ. Ժ. 40։ Ժը. 5։ Մար. Թ. 36։ Յովհ. Ժը. 41։ Ժգ. 20։ ‡ Մատ. Իգ. 11։ 12։ ? Մար. Թ. 37։ Տես Թուռ. Ժա. 28։ * Մատ. Ժը. 30։ ԳՂ. Ժա. 23։ • Ռութ. ձեզի հակառակ չէ. ձեր ա. 2։ † Ցաւ. Երեսը հաս. Մատ. Ժ. 4։ 9։ Ղ Թագ. ա. 10, 12։ ‡ Ռութ. լուծին։ ? Յովհ. գ. 17։ Ժը. 47։

57 ¯Ո՛ երբոր անոնք ճամբան կ՚երթային, մէ-
կը բաւ անոր, Տէր, քու հետեդ դամ՞ ուր
58 որ երթաս։ Եւ Յիսուս բաւ անոր, Աղուէս-
ները որջեր ունին, ու երկնից թռչունները՝
բոյներ, բայց Որդին մարդոյ տեղ չունի, որ
հան իր գլուխը դնէ։
59 ՚Մէկ ուրիշն ալ բաւ, Եկուր իմ ե-
տեւէս. ան ալ բաւ, Տէր, նախ ինծի երթալ
տուր որ առաջ երթամ իմ հայրս թաղեմ։
60 Յիսուս բաւ անոր, Թող մեռելները
որ թաղեն իրենց մեռելները, բայց դուն դնա
Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարոզէ։
61 Մէկ ուրիշ մըն ալ բաւ, Տէր, ես քու
հետեդ պիտի դամ, բայց նախ ինծի հրաման
տուր որ առաջ իմ տանս մէջ հրաժա-
62 րական ողջոյն տամ։ Յիսուս բաւ անոր, Ո՛չ
մէկը որ ձեռքը մանին վրայ կը դնէ ու հետն
կը նայի՝ Աստուծոյ թագաւորութեանը յար-
մար է։

Գլ. ժ

1 Ջրհատաս նշանառաւն աշակերտներ կը խրկէ հրաշագործու-
թիւն ընելու և քարոզելու։ 17 կը գոհանայէ անոնց որ խա-
ղաղ ըլան. և կ՚ինդրէնէ թէ ինչ բանի համար պատրաստ ու-
րախանան։ 21 Հնդրակաւ կ՚ըսէ Տէրը անոր շնորհացը հա-
մար։ 23 Երանելացնէն կու տայ իր աշակերտներուն երջանիկ
վիճակին։ 25 կը սորվեցնէ օրինականին թէ ինչ ընելու է որ
յաւիտենական կեանքը ժառանգէ. և թէ ով որ իր սրտմա-
ծութեանը կարօտ է, անկիսա խրճն ընելու սեպելու է։ 41 կը յան-
դիմանէ Մարթային, ու անոր քոյրը Մարիամը կը գովէ։

1 Ա՛ս բաներէն ետև Տէրը ուրիշ եօթանասուն
ալ որոշեց, ու զանոնք իր առջեէն երկու
երկու խրկեց բոլոր քաղաքներն ու տեղերը՝
2 ուր որ ինքը պիտի երթար։ Եւ կ՚ըսէր անոնց,

= Մատ. ը. 19։ | ÷ Տես գ Թագ. ժԹ. 20։ | = Մատ. ժ. 1։ Մար. ը. 7։

Հունձքը չատ է, ու միշտներըը քիչ. Հատ
Հունձքին Տէրոջը ազատելէք որ միշտներ հա-
3 նէ իր Հունձքին։ Գացէք. Ահա ես ձեզ կը
4 խրկեմ իբրև գառներ գայլերու մէջ։ Էչե-
ուներնիք. քսակ մի առնէք, ոչ ալ տոպրակ,
և ոչ կօշիկներ, ու ճամբան մէկու մը բա-
5 րև մի տաք։ Եւ որ տուն որ մտնէք՝ առաջ
6 քանէք, ¤Բարև աս տանս։ Ու թէ որ հոն իբա-
րեւ արժանաւոր մարդ՝ կայ, ձեր բարեւը պի-
տի հանդչի անոր վրայ, հապա թէ չէ՝ ձեզի
7 պիտի դառնայ։ Եւ էն տանը մէջ մնացէք,
ու ՚անունցէ կերէք ու խմեցէք, ²վնչու որ
միշտը իր վարձքին արժանի է. տուէք տուն
8 մի փոխուիք։ Եւ որ քաղաք որ մտնէք ու
ձեզ ընդունին, ինչ որ առջեւնիդ դրուի՝ կե-
9 րէք. ³Ու բժշկեցէք անոր մէջի հիւանդները,
և ըսէք անոնց, ¤Աստուծոյ թագաւորութիւնը
10 ձեզի մօտեցեր է։ Բայց որ քաղաք որ մըտ-
նէք՝ ու ձեզ չընդունին, անոր հրապարակ-
11 ները ելլելով՝ ըսէք, ³Էն փոշին ալ որ ձեր
քաղաքէն մեր ոտքերուն փակած է, ձեզի կը
թօթուինք. միայն թէ աս գիտնաք որ Աս-
տուծոյ թագաւորութիւնը ձեզի մօտեցեր է։
12 Ձեզի կ՚ըսեմ ²որ ան օրը Սոդոմի ՚տադասանը
աւելի դիւրին պիտի ըլլայ՝ քան թէ ան քա-
13 ղաքին։ ³Վայ քեզ, Քորազին, վայ քեզ, Բեթ-
սայիդա, ²վնչու որ եթէ Տիւրոսի ու Սիդոնի

Ֆ Մատ. Բ. 37. 38։ Յովհ. գ. 35։ ՛ր Թեւտ. գ. 1։ Մատ. ժ. 10։ Մատ. ժ. 9. 10։ Մար. գ. 3։ Գլ. Թ. 3։ ՚գ Թագ. գ. 29։ Մատ. ժ. 12։ ÷ Յառն. Խաչատր.։ Թիւն ։ Յառն. Խաչատր. Թեան որգի Մատ. ժ. 11։ ՚ա Կոր. ժ. 27։ Մատ. ժ. 10։ ա Կոր. Թ. 4, Եա. ։ Տիտ. ե. 15։ Գլ. Թ. 2։ Մատ. գ. 2։ գ. 17։ ժ. 7։ Հմմ. 11։ Մատ. ժ. 14։ Գլ. Թ. 5։ Գոր. ժգ. 31։ ժը. 6։ Մատ. ժ. 15։ Մար. գ. 11։ Մատ. ժա. 21։ Եզեկ. գ. 6։

մէջ եղած ըլլային ան հրաշքները՝ որ ձեր
մէջը եղան, չառնոցմէ քուրձով՝ ու մոխիրի
մէջ նստելով ապաշխարած պիտի ըլլային։
14 Բայց դատաստանին օրը Տիւրոսին ու Սիդո-
նին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ՝ քան թէ ձեզ։
15 Ա՛ւ։ Դուն, Կափառնայում՝ որ մինչև եր-
կինքը բարձրացած ես, մինչև դժոխքը պի-
16 տի իջնես։ Ան որ ձեզի մտիկ կ՚ընէ, ինծի
մտիկ կ՚ընէ. ու ան որ ձեզ կը մերժէ, զիս
կը մերժէ. Ու ան որ զիս կը մերժէ, զիս որը-
կողը կը մերժէ։
17 Եւ եօթանասուն երկու հոգի դարձան ու-
րախութեամբ ու ըսին, Տէր, քու անունովդ
18 դեւերն ալ մեզի կը հնազանդին։ Եւ ըսաւ
անոնց, Սատանան փայլակի պէս երկինքէն
19 վար ինկած կը տեսնէի։ Ահա ձեզի իշխա-
նութիւն կու տամ օձերու ու կարիճներու՝ և
թշնամիին բոլոր զօրութեանը վրայ կոխկըր-
տելու. ու բնաւ մէկ բան մը ձեզի պիտի չը-
20 վնասէ։ Բայց դուք անոր վրայ մի ուրախա-
նաք որ ոգիները ձեզի կը հնազանդին,
հապա ուրախացէք որ ձեր անունները եր-
կինքը գրուած են։
21 Ան նոյն ժամուն Հոգիով ուրախա-
ցաւ ու ըսաւ, Շնորհակալ եմ քեզմէ, ով
Հայր՝ Տէր երկինի և երկրի, որ սա բաները
ծածուկ պահեցիր խելառներէն և դիտուն-
ներէն, ու տղոց յայտնեցիր. այո, ով Հայր,

ի Մատ. ժա. 25։
ղ Ծն. ժա. 4։ բ Օր. ա. 28։ Եր. ժգ. 13։ Երեմ. ծա. 33։
ճ Ես. ԼԷ. 6։ Իզ. 20։ լբ. 18։
յ Մատ. ժ. 40։ Մար. թ. 36։ Ցաղ. ժգ. 20։
ա Թես. գ. 8։
ղ Ցաղ. ե. 23։
ե Հմր. 1։
ջ Ցաղ. մբ. 31։ ժչ. 11։ Ցայտ. Բ. 1։ ժբ. 8։ 9։
ի Մար. ժԷ. 18։ Գործ. 8։ 9։
ա Թես. գ. 8։
ղ Ցաղ. ե. 23։
ե Հմր. 1։
ջ Ցաղ. մբ. 31։ ժչ. 11։ Ցայտ. Բ. 1։ ժբ. 8։ 9։
ի Մար. ժԷ. 18։ Գործ. 8։ 9։ Իզ. 12։ Իս. 27։
ա Մատ. ժա. 25։
իբ. 5։
ղ Եզ. ԼԸ. 32։ Սագ. կԲ. 28։ Ես. գ. 3։ Դան. մբ. 1։ Փիլ. գ. 3։ Երբ. ժբ. 23։ Ցայտ. ժգ. 8։ Բ. 12։ Իս. 27։

ինչու որ քու առջեդ սանկի հաճելի եղաւ։
22 Ամէն բան ինծի տրուեցաւ իմ Հօրմէս, ու
մէկը չգիտեր թէ ով է Որդին, բայց միայն
Հայրը. և թէ ով է Հայրը, բայց միայն Որ-
դին, և ան՝ որուն որ Որդին կ՚ուզէ յայտ-
նել։
23 Եւ աշակերտներուն դառնալով առանձին
ըսաւ, Երանի ան աչքերուն՝ որ ձեր տես-
24 սածները կը տեսնեն. Քանզի կ՚ըսեմ ձեզի,
որ շատ մարգարէներ և թագաւորներ ու-
զեցին ձեր տեսածները տեսնել, ու չտեսան,
և ձեր լսածները լսել, ու չլսեցին։
25 Եւ ահա մէկ օրէնսգէտ մը ելաւ, ու զա-
նիկա փորձելով ըսաւ, Վարդապետ, ի՞նչ
ընեմ որ յաւիտենական կեանքը ժառանգեմ։
26 Անիկա ալ ըսաւ անոր, Օրէնքին մէջ ի՞նչ
27 գրուած է. ինսո՞ր կը կարդաս։ Պատասխան
տուաւ անիկա ու ըսաւ, Քու Տէր Աստուա-
ծըդ սիրես քու բոլոր սրտէդ ու քու բոլոր
անձէդ և քու բոլոր զօրութենէդ ու քու բո-
լոր միտքէդ, և՝ քու ընկերդ ալ քու անձիդ
28 պէս։ Եւ ինքը ըսաւ անոր, Շիտակ պատաս-
խան տուիր. առիկա ըրէ՝ ու պիտի ապրիս։
29 Իսկ անիկա ուզելով ինքզինքը արդարացը-
նել՝ ըսաւ Յիսուսին, Բայց իմ ընկերս ո՞վ է։
30 Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ, Մէկ
մարդ մը Երուսաղէմէն Երիքով կ՚իջնէր, ու
աւազակներու յանձնուեցաւ, որոնք մերկացու-
ցին զանիկա ու վիրաւորելով կիսամեռ թող-
31 ուցին ու գացին։ Եւ պատահեցաւ որ քա-

ե Մատ. իբ. 18։
Ցաղ. գ. 38։ ե. 21։ Ժէ. 2։
ջ Ցաղ. ա. 18։ ղ. 44։ 46։
է Մատ. ժգ. 16։
ա ա Պետ. ա. 10։
բ Մատ. ԺԹ. 16։ իբ. 35։
գ Բ Օր. գ. 5։
ե Ղև. ժԹ. 18։
զ Ղև. ժբ. 5։ Նե. Եմ. Բ. 29։ Եզեկ. ի. 11։ 13։ 21։ Հբ. ահմմ. ժ. 5։
է Գէ. ժչ. 15։

Հանայ մը ան ճամբային կ'ինկնէր, ու զանիկա
32 տեսնելով՝ անդին կողմէն անցաւ։ Նոյնպէս
ալ Ղեւտացի մը ան տեղը հասնելով՝ գնաց
33 ու տեսաւ, և անդին կողմէն անցաւ։ Բայց
Սամարացի մը որ ճամբորդութիւն կ'ընէր,
եկաւ անոր քովը՝ ու զանիկա տեսնելով խըղ-
34 ճաց։ Եւ մօտեցաւ՝ անոր վէրքերը փաթթեց՝
վրան ձէթ և գինի թափելով, ու իր դրաս-
տին վրայ դնելով՝ տարաւ անիկա մէկ պան-
35 դոկ մը, և անոր հոգ տարաւ։ Ու հետեւեալ
օրը երբոր կ'ելլէր անկէ, երկու դահեկան
հանեց պանդոկապետին տուաւ և անոր ըսաւ,
Հոգ տար անոր, ու ինչ որ աւելի ծախք
ընես, ես դառնալուս ես քեզի կը վճարեմ։
36 Ձեզմէ ան երեքէն ո՞րը քեզի կ'երեւնայ ընկեր
37 ըլլալ աւազակներուն չարչէ իյնողին։ Եւ ա-
նիկա ըսաւ, Ան որ անոր ողորմութիւն ըրաւ։
Ա՛նատնը ցետս ըսաւ անոր, Գնա՝ դուն ալ
այնպէս ըրէ։

38 Ու եղաւ որ երբ անոնք կ'երթային, ինքը
գեղ մը մտաւ, և մէկ կինի մը ՙՄարթա ա-
39 նուեղ զանիկա իր տունը ընդունեց։ Եւ ա-
նիկա քոյր մը ունէր, որուն անունը Մարիամ
էր, ²որ նաեւ ցետս ոտքերուն քովը նըս-
40 տաւ, ու անոր խօսքերը մտիկ կ'ընէր։ Բայց
Մարթա չատ սպասաւորութիւնով պրպտած
էր, եկաւ ՙանոր քովը ու ըսաւ, Տէր, քոյր
հոգդ չէ՞, որ իմ քոյրս ալ միայնակ թողուց
սպասաւորութեան մէջ. ուստի ատոր պրպտէ
41 որ ինծի օգնէ։ Պատասխան տուաւ ցետս ու
ըսաւ անոր, Մարթա, Մարթա, դուն
չատ բաներու համար հոգ ընելով կը տապ-

° Պպ. ը. 11։	² ։
ֆ Ցայն. գ. 9։	¤ ա Կոր. է. 32, և։
¤ Ցայն. ժա. 1, ժբ։	ֆ Գղ. Ը. 35։ Գոր։

42 նապես։ Բայց մէկ բան մը պէտք է, և Մա-
րիամ ան ազէկ բաժինը ընտրեց, որ իրմէ
պիտի չառնուի։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Երբոտա իր աշակերտներէն կը աղաչեցնէ աղօթք ընել. և
կը պատուիրէ որ առեղ աղօթք ընեն. 11 Հաստատելով որ այս-
պէս Աստուած իրենց բարիքները պիտի ընէ. 14 Համբ գէմ մը
Հանելով կը յանդիմանէ Հայհոյիչ փարիսեցիները. 28 և կը ցու-
ցընէ թէ երջանիկ են երանելիները. 29 Ժողովուրդը կը չարաղէ.
37 և կը յանդիմանէ փարիսեցւոց, գրիչց և օրինականաց կեղ-
ծաւորեալ արդութիւնը։

1 Ու եղաւ որ մէկ տեղ մը աղօթք կ'ընէր.
ու երբոր դադարեցաւ, իր աշակերտներէն
մէկը ըսաւ իրեն, Տէր, մեզի աղօթք ընել
սորվեցուր, ինչպէս որ Յովհաննէս ալ իր ա-
2 շակերտներուն սորվեցուց։ Եւ ըսաւ անոնց,
երբոր աղօթք կ'ընէք՝ ըսէք, ՙՈվ Հայր *մեր՝
որ երկինքն ես, քու անունդ սուրբ ըլլայ.
քու թագաւորութիւնդ գայ. *քու կամքդ
ըլլայ, ինչպէս որ երկինքը՝ անանկ ալ երկրիս
3 վրայ.՝ Մեր ամէն աւուր հացը օրէ օր մեզի
4 տուր. Եւ մեզի նեղէ մեր մեղքերը, ինչու-
որ մենք ալ կը նեղենք ան ամենուն որ մե-
զի պարտական են. ու մեզ փորձութեան մի
տաներ, *Հապա չազէն մեզ պահէ։՝

5 Եւ ըսաւ անոնց, Ձեզմէ ո՞վ է որ բա-
րեկամ մը ունենայ, ու կէս գիշերուան մէջ
երթայ անոր և ըսէ անոր, Բարեկամ, ինծի
6 երեք նկանակ փոխ տուր. ինչու որ իմ մէկ
բարեկամս ճամբայէ ինծի եկաւ, ու բան մը
7 չունիմ անոր առջեւը դնելու. Ան իկա ալ ներ-
սէն պատասխան տայ և ըսէ, Ձիս մի յոզ-
նեցներ արդէն դուռը դոցուած է, ու ես

¤ Մատ. զ. 9։ | ։ Ոնհ. լսդն։ |

զաքս իմ քովս անկողինն մէջ են, չեմ կրնար
8 ելլել ու քեզի հաց տալ։ Քեզի կ'ըսեմ, Թէ
և բարեկամութեան համար չելլէ տայ անոր,
սակայն անոր թախանձանքին համար պիտի
9 ելլէ ու ինչ որ եղածը տայ անոր։ Ես ալ
կ'ըսեմ ձեզի, Խնդրեցէք և պիտի տրուի ձե-
ղի, փնտռեցէք ու պիտի գտնէք, դրաց
10 ղարկէք և պիտի բացուի ձեզի. Վասն զի
ամէն ով որ կը խնդրէ՝ կ'առնէ, և ով որ կը
փնտռէ՝ կը գտնէ, և ով որ դրաց կը զարնէ՝
11 պիտի բացուի անոր։ Ձեզմէ ո՞վ է այն հայրը՝
որմէն իր որդին հաց որ ուզէ, միթէ քար
պիտի տայ անոր. կամ Թէ որ ձուկ ուզէ, մի-
12 Թէ ձուկին տեղը օձ պիտի տայ անոր. Եւ
կամ Թէ որ հաւկիթ ուզէ, միթէ կարի՞ պի-
13 տի տայ անոր։ Ուստի եթէ դուք որ չար
էք՝ ձեր զաւակներուն ազնիկ ընծաներ տալ
գիտէք, որչափ աւելի Ե՛ր Հայրը երկինքէն
Սուրբ Հոգին պիտի տայ անոնց, որ իրմէ կը
խնդրեն։
14 Ո՛ւ դեւ մը կը հանէր, և անիկա համր էր.
ու եղաւ որ երբ դեւը ելաւ, համրը խօսե-
15 ցաւ, և ժողովուրդները զարմացան։ Բայց
անոնցմէ մէկ քանիները ըսին, Ո՛ւսիկա դե-
ւերուն Բէեղզեբուղ իշխանին միջոցով դեւե-
16 րը կը հանէ։ Ուրիշներն ալ փորձելով Ե՛ր-
17 կինքէն նշան մը կ'ուզէին անկէ։ Բայց ին-
քը Ի՛նչ մտածել անոնց խորհուրդները՝ ըսաւ
անոնց, Ամէն Թագաւորութիւն իրեն դէմ
բաժնուած՝ կ'աւերի, և տուն մը Ի՛րեն դէմ

ե ԳԼ. ժբ. 1. Լա։	ը Մաա. Բ. 9.	ժբ. 1։
զ Մաա. Է. 7։ Լա։	թ Մաա. Բ. 32. ժբ.	ի Մաա. ժբ. 25։
22. Մաբ. ժա. 24։	22։	Մաբ. գ. 24։
Ցաքն. ժԼ. 7։ Ցակ։	ժ Մաա. Բ. 34. ժբ. 24։	ժա Ցաքն. բ. 25։
ա. 9. ա Ցաքն. գ. 22։	ի Մաա. ժբ. 38։	Ցոան. ամն

ե Եւ. ը. 19։	բ. 15։	զ. 4. ե. 26. ը
ի Մաա. ժբ. 29։	ի Մաա. ժբ. 30։	գնաւ. բ. 20։
Մաբ. գ. 27։	ի Մաա. ժբ. 43։	ի ԳԼ. ա. 28. 48։
լ Եա. ծգ. 12։ Կող։	Ցաքն. ե. 14։ Երբ։	

18 Բայց՝ կը կործանի. Հապա Թէ որ Սատա-
նան իրեն դէմ բաժնուած է, անոր Թագաւո-
րութիւնը ինչո՞ւ պիտի կենայ. որովհետև
կ'ըսէք Թէ Բէեղզեբուղով դեւերը կը հանեմ։
19 Իսկ Թէ որ ես Բէեղզեբուղով դեւերը կը հա-
նեմ, ձեր որդիքը ինչո՞վ կը հանեն. ուրեմն
անոնք պիտի ըլլան ձեր դատաւորները։
20 Բայց Թէ որ ես Աստուծոյ մատովը կը հանեմ
դեւերը, ուրեմն Աստուծոյ Թագաւորութիւնը
21 ձեր վրայ հասած է։ Երբոր զօրաւոր մը
մը զէնքերը վրան առած՝ իր բակը կը
պահպանէ, անոր բաները խաղաղութեան մէջ
22 կը մնան. Բայց երբոր անկէ աւելի զօրաւորը
վրան դալով յաղթէ զանիկա, անոր զէնքերը
կ'առնէ՝ որոնց ինքը յուսացեր էր, և անկէ
23 կողոպուտը կը բաժնէ։ Ինչ որ իմ հետս
չէ՝ ինծի հակառակ է, և ան որ ինծի հետ
չժողվեր՝ ցիրուցան կ'ընէ։
24 Երբոր պիղծ ոգին մարդէ մը կ'ելլէ, ան-
ջուր տեղատեղ կը պտըտի, հանգստութիւն
կը փնտռէ, ու երբոր չգտնէր կ'ըսէ, Դառ-
25 նամ նորէն իմ տունս՝ ուրկից որ ելայ. Եւ
կու գայ՝ ջնջուած ու յարդարուած
26 կը գտնէ։ Ուստի կ'երթայ՝ և էր եօթը
կ'առնէ ասկէ ուրիշ ոգիներ իրմէ աւելի չար,
ու մտնելով հոն կը բնակին, և ան մարդուն
վերջը առաջինէն դէշ կ'ըլլայ։
27 Ու եղաւ որ երբ անիկա աս բաները կը խօ-
սէր, ժողովուրդին մէջէն մէկ կնիկ մը ձայնը
վերցուց ու ըսաւ անոր, Երանի՛ անոր որովայ-
նին՝ որ քեզ կրեց, և ան ծիծերուն՝ որ քեզի

28 կաթ տուին։ Եւ ինքը բսաւ, Պատաւանդ
թէ երանի անոնց որ Աստուծոյ խօսքը կը լսեն
ու կը պահեն։
29 Ուր երբոր ժողովուրդները ան֊
դադար կը դիզուէին, սկսաւ ըսել, Ա՛ս ազգը չար է։ Նշան
կ՚ուզէ, և նշան պիտի չտրուի անոր,
30 բայց միայն Յովնան մարգարէին նշանը։ Քան֊
զի ինչպէս որ Յովնան Նինուէացիներուն նշան
եղաւ, անանկ ալ Որդին մարդոյ ա՛ս ազգին
31 պիտի ըլլայ։ Հարաւի թագուհին դատաս֊
տանին մէջ այս ազգին մարդոյն դէմ պիտի ել֊
լէ, ու պիտի դատապարտէ զանոնք, ինչու որ
երկրի ծայրերէն եկաւ Սողոմոնին իմաստու֊
թիւնը լսելու. և ահա Սողոմոնէն մեծ մէկը
32 կայ հոս։ Նինուէի մարդիկը դատաստանին
մէջ այս ազգին դէմ պիտի կանգնին, ու պիտի
դատապարտեն զանիկա, ինչու որ Յովնանին
քարոզութեամբը զղջմի եկան. և ահա Յով֊
նանէն մեծ մէկը կայ հոս։
33 Ոչ ոք
ճրագը չվառեր՝ ծածուկ տեղ մը
դներ, ոչ ալ դրուանի տակ, հապա աչքա֊
նակի վրայ, որ ներս մտնողները լոյսը տեսնեն։
34 Մարմնին ճրագը աչքն է. ուստի երբոր աչ֊
քդ պարզ է, բոլոր մարմինդ ալ լուսաւոր
կ՚ըլլայ. բայց երբոր չար է, մարմինդ
35 ալ մութ կ՚ըլլայ։ Ուրեմն զգոյշ կեցիր, որ
36 քու մէջդ եղած լոյսը խաւար չըլլայ։ Եր֊
թէ որ քու բոլոր մարմինդ լուսաւոր է, և
մութ մաս մը չունի, բոլորն ալ լուսաւոր կ՚ըլ֊
լայ, ինչպէս երբոր ճրագ մը իր փայլունու֊
թեամբը քեզ կը լուսաւորէ։

ֆ Մատ. է. 21։ Գլ. ժ. 17։ բ. Ը. 21։ Յակ. ա. 25.
ղ Մատ. ժբ. 38, 39։ ծ Յովն. ա. 17։ բ. 10։ է գ. Թագ. ժ. 1։ ը Յովն. գ. 5։

թ Մատ. ե. 15։ Մարկ. գ. 21։ Գլ. Ը. 16։ ժ Մատ. Ջ. 22։

37 Ու երբոր
զբաղեցաւ կը խօսէր, փարիսեցի
մը կ՚ազապէր անոր՝ որ իր քովը ճաշ ուտէ։
38 անիկա ալ մտաւ՝ սեղան նստաւ։ Փարի֊
սեցին երբոր տեսաւ՝ զարմացաւ, որ նախ չը֊
39 լուացուեցաւ ճաշէն առաջ։ Եւ Տէրը ըսաւ
անոր, Հիմա դուք, փարիսեցիներդ, դաս֊
կի ու պնակին դուրսի դին կը մաքրէք, ու
ձեր ներսի դին յափշտակութեամբ և չարու֊
40 թեամբ լեցուն է։ Անխե՛լքներ, ան որ դուրս
41 սինը ըրաւ՝ ներսինն ալ ինքը չըրա՞ւ։ Պա֊
կասը մէջը եղածներէն ողորմութիւն
տուէք, և ահա ամէն բան մաքուր կ՚ըլլայ
42 ձեզի։ Բայց վա՛յ ձեզի փարիսեցինե֊րդ՝ որ
անանուխին ու փիգեվայրին և բոլոր խոտերուն
տասանորդը կը վճարէք, ու զանց կ՚ը֊
ներէք իրաւունքը և Աստուծոյ սէրը.ասոնք
43 պէտք էր ընել, և անոնք չձգել։ Վա՛յ ձեզի
փարիսեցինե֊րդ՝ որ ժողովարաններուն մէջ
առաջին աթոռները կը սիրէք, ու շուկաներ֊
44 ուն մէջ բարեւները։ Վա՛յ ձեզի, կեղծաւոր
դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ անյայտ գե֊
բեզմիններու նման էք, որոնց վրայէն մարդ֊
կին կը քալեն ու չեն գիտեր։
45 Եւ օրինականներէն մէկը պատասխան տա֊
լով բսաւ անոր, Վարդապե՛տ, սա խօսքերը
46 զրուցելով մեզ ալ վար կը զարնես։ Եւ ա֊
նիկա ըսաւ, Ձեզ ալ վա՛յ օրինականներուդ֊,
որ տանելու դժուար բեռներ կը բեռցնէք
մարդոց, ու դուք մէկ մատովիկդ ան բեռ֊
47 ներուն չէք դպչիր։ Վա՛յ ձեզի՝ որ մարգա֊

ա Մար. է. 3։
բ Մատ. իգ. 25։
գ Տիտ. ա. 15։
դ Ես. ծբ. 7։ Դան. գ. 27։ Գլ. ժբ.

ե Մատ. իգ. 23։
զ Մատ. իգ. 6։
է Մար. ժբ. 38, 39։

ը Մատ. իգ. 27։
թ Մատ. է. 9։
ժ Մատ. իգ. 4։
ի Մատ. իգ. 29։

բէններըն գերեզմաններըը կը չինէք, ու ձեր
48 հայրերը սպաննեցին զանոնք։ Ուրեմն կը
վկայէք և հաւանութիւն կու տաք ձեր հայ-
րերուն գործերուն. ինչու որ իրենք սպաննեցին
զանոնք, ու դուք անոնց գերեզմանները կը
49 չինէք։ Ասոր համար ալ Աստուծոյ իմաստու-
թիւնը ըսաւ, Պիտի իրենց անոնց մարգա-
բէներ ու առաքեալներ, և անոնցմէ որը պիտի
50 սպաննեն ու որը հալածեն. Որպէս զի այսօր-
հի սկիզբէն հետէ թափուած բոլոր մարգա-
բէներուն արիւնը աս ազգէն պահանջուի,
51 Աբելին արիւնէն մինչև Զաքարիային արիւնը,
որ սեղանին ու տաճարին մէջտեղը կորսուե-
ցաւ. ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Աս ազգէն պի-
52 տի պահանջուի։ Վայ ձեզի օրինականներուդ՝
որ գիտութեան բանալին վերցուցիք. դուք
չմտաք, և մտնողներն ալ արգիլեցիք։
53 Ու երբոր աս բաները անոնց կը պատչէր,
դպիրները ու փարիսեցիները սկսան խիստ
դժուարիլ, և շատ բաներու վրայով անոր
54 բերնէն խօսք փնտռել. Եւ անոր դարան
պատրաստելով՝ կը փնտռէին թէ ինչպէս ին-
նոր բերնէն բան մը որսան, որ անոր վրայով
ամբաստանութիւն ընեն։

ԳԼ. ԺԲ

1 Քրիստոս իր աշակերտներուն կը պատուիրէ հնազանդութիւն
նկ զգոյշ կենալու, ու չվախնալ իր վարդապետութիւնը քա-
րոզելէն. 13 մեծամեծ ամբարիշտ չնիլ մնացալ հարուստին
առակովը կը պատուիրէ ժողովուրդը որ զգոյշ ըլլան ագահու-
թենէ։ 22 Պէտք չէ որ չափազանց հոգ ունենանք աշխարհային
բաներու վրայ։ 31 այլ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ինդրելու։
33 ողորմութիւն ընել։ 36 և պատրաստ ըլլալ որ երբ մեր
Տէրը գայ գտնը զանոնք, խոյսն իրեն բանալու։ 41 Պետրոս

= Մատ. իգ. 34։ ‡ Ծն. գ. 8։ | † բ Մն. իգ. 20. 21։ ◊ Մատ. իգ. 13։ | ֆ Մար. ժբ. 13։ —

ասոր պատասխանները պարսին իրենց չհամձնուած պատասխանը
կատարել։ 49 և հալածականներու ապաստան։ 54 Պէտք է որ
մարդիկ ա ընդհանուր ծանուցանելին պատրաստութիւնը չկորսընցնեն։ 58 վասն զի ասկալի բան է մեռնիլ առանց հաշուելու
Աստուծոյ հետ։

1 Այս միջոցիս երբոր բիւրաւոր ժողովուրդներ
վրան ժողովուցան մինչև որ միւմիկ կը կո-
խէին, սկսաւ ըսել իր աշակերտներուն,
Պիտի առաջ ինքզինքիդ զգայ պահեցէք
փարիսեցւոց խմորէն, որ է կեղծաւորութիւն։
2 Ինչը որ մը կայ ծածուկ որ պիտի չբա-
յայտուի, և գաղտուկ որ պիտի չգիտցուի։
3 Ուստի ինչ որ մութը դուք ըսիք, անի-
կա լոյս տեղը պիտի խօսի. և ան որ ներքին
սենեակներուն մէջ ականջի խօսեցաք, տա-
4 նիքներուն վրայ պիտի քարոզուի։ Բայց
ձեզի իմ բարեկամներուս կը զրուցեմ, Մի
վախնաք անոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն,
ու անկէ ետև աւելի բան մը ընելու չեն-
5 Ինձ չուներն։ Հապա ձեզի ցուցնեմ թէ որմէ
պիտի վախնաք. Անկէ վախցէք որ սպաննե-
լէն ետև իշխանութիւն ունի դիհենոմ ձգե-
6 լու. այո կ՚ըսեմ ձեզի, Անկէ վախցէք։ Չէ՞
որ հինգ ճնճղուկը երկու դանկի կը ծախուի,
և անոնցմէ մէկը մոռցուած չէ Աստուծոյ
7 առջեւին։ Բայց ձեր գլխուն բոլոր մազերն ալ
համրուած է. ուրեմն մի վախնաք, քանի
դուք շատ ճնճղուկներէն աւելի ազէկ եք։
8 Եւ ձեզի կ՚ըսեմ, Ամէն ոք որ գիս կը դա-
ւանի մարդոց առջեւը, Որդին մարդոյ ալ ա-
նկուն պիտի դաւանի Աստուծոյ հրեշտակնե-

= Մատ. ժչ. 9։ Մար. ը. 15։ ‡ Մատ. ժչ. 19։ ֆ Մատ. ժ. 36։ Մար. գ. 22։ Գլ. ը. 17։ ▽ Եր. ծա. 7. 8. 12. 13։ Եբեմ. ա. 2։ | ◊ Մատ. ժ. 32։ Մար. ը. 38։ բ Տիմ. բ. 12։ ա Յովհ. բ. 23։

9 բուն առՂԼը ։ Բայց ան որ գիս մարդոց առ-
ՂԼԸ կ'ուրանայ, ուրացուած պիտի ըլլայ Ա-
10 ստուծոյ հրեշտակներուն առՂԼը ։ Եւ ամէն
ով որ Որդւոյ մարդոյ դէմ բան կ'ըսէ, պիտի
ներուի անոր, բայց ան որ Սուրբ Հոգիին
դէմ հայհոյութիւն կ'ընէ, պիտի չներուի ա-
11 նոր ։ Ու երբոր ձեզ ժողովարանները՝ և իշ-
խանութիւններու ու պետութիւններու առ-
ՂԼԸ տանելու ըլլան, հոգ մի ընէք թէ ինչ-
պէս կամ ինչ պատասխան պիտի տաք, կամ
12 ինչ պիտի ըսէք ։ Վասն զի Սուրբ Հոգին պի-
տի սորվեցնէ ձեզի նոյն ժամուն՝ ինչ որ
պէտք է խօսիլ ։
13 Ժողովուրդին մէջէն մէկը ըսաւ անոր, Վար-
դապետ, դուրցէ եղբօրս, որ հետ բաժ-
14 ուանութիւնը իմ հետս բաժնէ ։ Ան ալ ըսաւ
անոր, Ո՛վ մարդ, ո՞վ գիս ձեր վրայ դատաւոր
15 կամ բաժին ընող դրաւ ։ Եւ ըսաւ անոնց,
Նայեցէք և զգուշացէք ագահութենէն, ին-
չու որ մարդուս առատութիւնքներուն աւէնա-
16 ԼԸն [illegible] չէ իր կեանքը ։ Առակ մին ալ խօ-
սեցաւ անոնց՝ ըսելով, Մէկ հարուստ մարդու
17 մը արտերը առատ բերքեր տուին. Եւ ինքը
կը մտածէր ինքնիրեն ու կ'ըսէր, Ի՞նչ ընեմ,
վասն զի տեղ չունիմ, որ հոն իմ բերքերս
18 ժողվեմ ։ Եւ ըսաւ, Այս ընեմ. իմ ամբարներս
քակեմ ու ալ աւելի մեծ չինեմ, և հոն ժող-
19 վեմ իմ բոլոր բերքերս ու բարիքներս. Եւ
իմ անձիս ըսեմ, Ո՛վ անձս, շատ բարիքներ
ունիս շատ տարիներու համար ժողված.
20 Հանդչէ, կեր, խմէ և ուրախ եղիր ։ Բայց

Ե Մատ. ժբ. 31 ։ 32 ։ Մարկ. գ. 28 ։ ա Ցաքե. ե. 16 ։
Ը Մատ. ժ. 19 ։ Մարկ. ժգ. 11 ։ Գղ. խա. 14 ։ Ցաքե. ժը. 36 ։
Թ ա Տիմ. գ. 7 ։ եև ։ Ժող. ժա. 9 ։ ա Կոր. ժե. 32 ։ Ցաքե. ե. 5 ։

Աստուած ըսաւ անոր, Անմիտ, սա գիշեր
հոգիդ քեզմէ պիտի պահանջեմ. Ուստի ան
զոր պատրաստած բաներդ որո՞ն պիտի ըլ-
21 լայ ։ Այսպէս է անիկա որ իր անձին համար
գանձ կը դիզէ, Ու Աստուծոյ չհարստանար ։
22 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն, Ասոր համար
կ'ըսեմ ձեզի, Հոգ մի ընէք ձեր կեանքին
համար՝ թէ ինչ պիտի ուտէք, ոչ ալ մարմի-
23 նին համար՝ թէ ինչ պիտի հագնիք. Քանի՞
կեանքը կերակուրէն աւելի է, ու մարմինը՝
24 հագուստէն ։ Նայեցէք ագռաւներուն, որ ոչ
կը սերմանեն և ոչ կը հնձեն, որոնք ոչ չու-
մարաններ ունին՝ ոչ ալ ամբարներ, Ու Աս-
տուած անոնք կը կերակրէ. Դուք որչափ ա-
25 ւելի լաւ էք քան զանոնք։ Եւ ձեզմէ ո՞վ
կրնայ իր հոգ ընելովը իր հասակին վրայ կան-
26 դուն մը աւելցնել։ Հապա թէ որ ամենափոքր
բանին կարող չէք, ուրիշ բաներուն համար
27 ինչո՞ւ հոգ կ'ընէք։ Նայեցէք շուշաններուն՝
ինչպէս կ'աճին. ոչ կ'աշխատին և ոչ կը մա-
նեն, բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Սողոմոն ալ իր բո-
լոր փառաւորութեանը մէջ անոնցմէ մէկուն
28 պէս չհագուեցաւ ։ Ուստի թէ որ խոտը որ այս-
օր դաշտի մէջ է՝ ու վաղը փուռը կը ձգուի,
Աստուած անանկ կը հագուեցնէ, ո՛րչափ ա-
29 ւելի ձեզ, Թերահաւատներ։ Ալ դուք մի
փնտռէք թէ ինչ պիտի ուտէք և ինչ պիտի
30 խմէք, ու մի չիմոքիք. Վասն զի աս բոլոր
բաներուն աշխարհիս ազգերը կը փնտռեն. ու
ձեր Հայրը գիտէ որ աս բաներուն ձեզի պէտք
31 են ։ Բայց դուք Աստուծոյ թագաւորութիւ-

Լ Ցաղ. ի. 22 ։ իե. 8 ։ Սազ. ծբ. 7 ։ Ցաքե. գ. 14 ։
Ի Սազ. լԹ. 6 ։ Երեմ. իե. 11 ։ Մատ. գ. 20 ։ Հմր. 33 ։ ա Տիմ. գ. 15 ։ 19 ։ Ցաքե. բ. 5 ։
Ի Մատ. գ. 25 ։ Ցաղ. լբ. 41 ։ Սազ. ՃԽԱ. 9 ։ Մատ. գ. 33 ։

նը ինդրեցէք, և սա բոլոր բաներն ալ ձեզի
32 պիտի տրուի։ Մի վախնար, պզտիկ հօտ, վասն
չէ որ ձեր Հայրը հաճեցաւ որ թագաւորու-
33 թիւնը ձեզի տայ։ Ծախեցէք ձեր ստացուած-
քը և ողորմութիւն տուէք. — ձեզի չհին-
ցող քսակներ պատրաստեցէք, — երկինքը
չպակսելու դանձ մը, ուր ոչ գողը կը մօտենայ
34 և ոչ ցեղը կ'ապականէ։ Քանզի ձեր դանձը
ուր որ է, սիրտերնիդ ալ հոն պիտի ըլլայ։
35 Ձեր մէջքերը գօտեզօրած ըլլան, ու ճրագ-
36 ները վառած. Եւ դուք ան մարդոցը նման՝
որ իրենց տիրոջը կը սպասեն՝ թէ երբ պիտի
դառնայ հարսնիքէն. որ երբ գայ և դրաս-
37 գարնէ, իսկոյն բանան անոր։ Երանի ան ծա-
ռաներուն, որ տէրը երբոր գայ՝ զանոնք ար-
թուն պիտի գտնէ. Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ
ինքը գօտին մէջքը պիտի կապէ ու սեղան
նստեցնէ անոնք, և առաջ անցնելով սպա-
38 սաւորութիւն պիտի բնէ անոնց։ Եւ թէ որ
էնէրորդ երկրորդ պահուն գայ, կամ երրորդ
պահուն գայ ու անոնք գտնէ, երանելի են
39 ան ծառաները։ Բայց սա գիտցէք, որ եթէ
տանուտէրը գիտեր թէ որ ատեն գողը կու
գայ, արթուն կը կենար ու թող չէր տար որ
40 իր տունը ծակեն։ Ուրեմն դուք ալ պատ-
րաստ կեցէք, քանզի Որդին մարդոյ կու գայ
անսպասելի ժամու մէջ որ դուք չէք կարծեր։
41 Եւ Պետրոս բաւ ասոր, Տէր, մեզ՞ կ'ըսես՝ թէ ամենուն ալ։ Եւ Տէրը բաւ,

2 Մատ. ժա. 25, 26։
3 Մատ. ժԲ. 21։
Գոր. բ. 45։ գ. 34։
4 Մատ. գ. 20։ Գա.
Ժ.գ. ՅհԻ. գ. 19։
5 Եփես. գ. 14։ ա
Գործ. ա. 13։
6 Մատ. իե. 1։ Լա.
Մատ. իգ. 46։
8 Մատ. իգ. 43։ ա
Թես. ե. 2։ բ Գա.
գ. 10։ Յայտ. գ.
3։ Ժգ. 15։
9 Մատ. իգ. 44։ իե.
13։ Մարկ. Ժգ. 33։
Գա. իա. 34։ 36։
ա Թես. ե. 6։ բ
Գործ. գ. 12։

Ո՞ւրեմն ո՞վ է ան հաւատարիմ ու խոհեմ տնտեսը, որն որ տէրը իր գերդաստանին վրայ պիտի դնէ, որ տուներն ատոնց ուտելիքը
43 տայ։ Երանի է ան ծառային, որն որ իր տէրը եկած ատենը անոնկ ըրած պիտի գտնէ։
44 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ իր բոլոր ունե-
45 ցածին վրայ պիտի կեցնէ զանիկա։ Հապա
թէ որ ան ծառան իր սրտին մէջ ըսէ, Իմ
տէրս իր գալը կ'ուշացնէ. և սկսի ծառա-
ները ու աղախինները ծեծել, և ուտել ու խը-
46 մել ու գինովնալ, Ան ծառային տէրը պիտի
գայ անդի մէկ օր մը որ չսպասէր, և անդի մէկ
ժամ մը որ չգիտեր, և զանիկա մէջտեղէն պի-
տի կտրէ, ու անոր բաժինը անհաւատարիմ-
47 ներուն հետ պիտի դնէ։ Եւ ան ծառան՝ որ
իր տիրոջը կամքը գիտէ ու չպատրաստուիր,
ոչ ալ անոր կամքը՝ ի գործ կը դնէ, չատ ծեծ
48 պիտի ուտէ։ Բայց ան որ չգիտեր ու ծեծի
արժանի բան մը կ'ընէ, քիչ ծեծ պիտի ուտէ.
որուն որ շատ տրուեցաւ, շատ պիտի ուզուի
անկէ, և որուն որ աւելի յանձնուեցաւ, ալ
աւելի պիտի պահանջուի անկէ։
49 Ես կրակ ձգելու եկայ երկրիս վրայ, ու
ի՞նչ կ'ուզեմ թէ որ արդէն բորբոքած է։
50 Բայց մկրտութիւն մը ունիմ մկրտուելու, և
ինչպէ՛ս կը տագնապիմ մինչև որ կատարուի։
51 Կը կարծէք թէ ես երկրի վրայ խաղաղու-
թիւն տալու եկայ. ձեզի կ'ըսեմ՝ Ո՛չ, հա-
52 պա բաժանումն։ Ինչու որ ասկէ յետև մէկ

7 Մատ. իգ. 45։ իե.
21։ ա Կոր. գ. 9։
9 Մատ. իգ. 47։
10 Մատ. իգ. 48։
11 Թես. ա. 5։ 9։
Օր. իե. 2։ Յայտ.
Թ. 41։ ժե. 22։
12 Գոր. ժե. 30։
Յակ. գ. 17։
13 Ղև. ե. 17։ ա
Տիմ. ա. 13։
14 Հմր. 31։
Մատ. ի. 22։ Մար.
ժ. 38։
15 Մատ. ժ. 34։ Հմր.
49։
16 Միք. է. 6։ Յայտ.
է. 43։ Թ. 16։ ժ.
19։
17 Մատ. ժ. 35։

տան մէջ հինգը իւղոյ բաժնուած պիտի ըլլան,
53 երեքը երկուքին ու երկուքը երեքին. Հայր
ը պիտի բաժնուի որդիին, և որդին հօրմին,
մայրը աղջիկին ու աղջիկը մօրմին, կնասրը
իր հարսին ու հարսը իր կնասրին։
54 Եւ ըսաւ ժողովրդեանն ալ, Երբոր արև
մուտքին կռգին ամպ մը ելած կը տեսնէք,
չուտ մը կ՚ըսէք թէ Անձրև պիտի գայ, և
55 անանկ կ՚ըլլայ։ Ու երբոր հարաւային հովը
կը փչէ, կ՚ըսէք թէ Տաք պիտի ըլլայ, և ա
56 նանկ կ՚ըլլայ։ Կեղծաւորներ, երկրի ու երկ
նից երեսը քննելը դիտէք, հապա ա՛ս ժա
57 մանակը ի՞նչպէս չէք քններ։ Եւ ինչո՞ւ
58 դուք ձեզմէ չէք որոշեր իրաւունքը։ Երբ
որ դուն քու ոսոխիդ հետ իշխանին կեր
թալու ըլլաս, ճամբուն մէջ անկէ ազատելու
համար ջանք ըրէ, որ չըլլայ թէ քեզ դա
տաւորին առջեւ քաշէ, ու դատաւորը դահի
ճին ձեռքը տայ քեզ, ու դահիճն ալ բանտը
59 դնէ։ Քեզի կ՚ըսեմ, բնաւ պիտի չելլես անկէ
մինչև որ վերջի լուման չվճարես։

ԳԼ. ԺԳ

1 Բրիտաս ապաշխարութիւն կը քարոզէ։ Գալիլեացւոց և ու
րիշներուն կրած պատիժը յիշեցնէ։ 6 Պատմուդ թզենին ա
ռակը։ 11 Քրիստոս կծկած կինը կը բժշկէ։ 18 Մանանեխի
հատին և խմորին առակներովը կը ցուցնէ Աշխարհաքնման
խօսքին զօրաւոր ներգործութիւնը իր ընտրեալներուն սրտին
մէջ։ 24 կը խրատի նեղ դռնէն ներս մտնելու ջանք ընել։ 31
և կը յանդիմանէ Հերովդէսը ու Երուսաղէմը։

1 Եւ ոմանք անտառնէն ներկայ գտնուելով՝
պատմեցին անոր Գալիլեացւոց վրայով, որոնց
արիւնը Պիղատոս խլեցնց զոհերուն հետը

+ Մատ. ժզ. 2։ | Մատ. ե. 25։ | ՅՀ. ե։
ո Ղուկ. իե. 8։ | Յով. լբ. 6։ Ես. | —

ե Մատ. ժզ. 18։ Գործ. | Ես. ե. 2։ Մատ. | ժ. 17։ | ժ. 19։

2 խառնեց։ Եւ ճիտուս պատասխան տալով ը
սաւ անոնց, Կը կարծէ՞ք որ ան Գալիլեացի
ները բոլոր Գալիլեացիներէն աւելի մեղաւոր
3 էին, որ ասանկ բաներ քաշեցին։ Ձեզի կ՚ը
սեմ, Չէ. հապա թէ որ չապաշխարէք, ա
4 մէնքդ ալ անանկ պիտի կորսուիք։ Կամ թէ
ան տասնուութը հոգին որոնց վրայ Սելոամին
մէջի աշտարակը ինկաւ, և անոնք սպաոց.
կը կարծէ՞ք որ անոնք Երուսաղէմի մէջ բնա
կած բոլոր մարդոցմէն աւելի պարտաւոր էին։
5 Ձեզի կ՚ըսեմ, Չէ. հապա թէ որ չապաշխա
րէք, ամէնքդ ալ նոյնպէս պիտի կորսուիք։
6 Ա՛ս առակն ալ ըսաւ. Մարդ մը իր այ
գիին մէջ անկուած թզենի մը ունէր, ու ե
7 կաւ անկէ պտուղ փնտռելու և չգտաւ։ Ուս
տի ըսաւ այգեպանին, Ա՛հա երեք տարի է
որ կու գամ տա թզենիին վրայ պտուղ փնտ
ռելու, ու չեմ գտներ. Զայրիա՛կ կտրէ,
8 ինչո՞ւ համար գետինը խափանէ։ Անիկա պա
տասխան տուաւ ու ըսաւ, Տէր, տա
տարի ալ տիրիկ թող տուր, մինչև որ տուր
9 բարերարիը բրեմ ու թրիւք դնեմ, Եւ թէ որ
պտուղ տայ՝ լա՛ւ, հապա թէ չէ՝ դալ կտրես
տաիկա։
10 Եւ ինքը ժողովարաններուն մէկուն մէջ շա
11 բաթ օրը կը տորմեցնէր։ Եւ ահա մէկ կնիկ
մը կար, որ հիւանդութեան ոգի մը ունէր
տասնուութը տարիէ՝ ի վեր, ու կծկուած էր
12 և ամենևին չէր կրնար չիտակ կայնիլ։ Ու
Յիսուս զանիկա տեսնելով՝ իրեն կանչեց և ը
սաւ անոր, Կնիկ, դուն քու հիւանդութե
13 նէդ արձակուած ես։ Ու ձեռքը անոր վը

ո Ես. ե. 2։ Մատ. | ք Մարկ. ժզ. 18։ Գործ. |
ժ. 19։ | ժ. 17։

բայ դ-բաւ . և խոյն չխոփուեցաւ ու փառք
14 կու տար Աստուծոյ : Իսկ Ժողովարանին իշ-
խանը պատասխան առաւ բարկանալով՝ որ
Քհսուս չարաթի օրը բժշկեց , և ըսաւ Ժողո-
վուրդին , Վեց օր կայ՝ որոնց մէջ արժան է
դործ դործել , ուստի ան օրերը եկէք բժշկուե-
15 ցէք , Ոու չէ թէ չարաթի օրը : Անառնը Տէրը
պատասխան առաւ ու ըսաւ , Կեղ-
ծաւոր , Ձեզմէ ամէն մէկը չարաթի օրը իր
եզը կամ էշը մսուրէն չաթձրկէ՝ որ տանի
16 ջուր տայ : Հապա աոիկա որ Աբրահամի աղ-
ջիկ էր , որ ահա տասնուութը տարի Սատա-
նան գաներկա կապեց , չէր վայելր որ չարաթի
17 օրը ան կապէն արձրկուի : Եւ աս բանը որ
ըսաւ , իրեն հակառակ կեցողները ամէնքն
ալ ամօթով մնացին . ու բոլոր Ժողովուրդը
կ՚ուրախանար ան ամէն փառաւոր դործքե-
րուն համար՝ որ անկէ կ՚ըլլային :
18 Ետ ըսաւ , Աստուծոյ թագաւորութիւնը
ինչ բանի կը նմանի , ու ինչ բանի նմանցը-
19 նեմ անոնիկ : Մանանեխի հատի նման է , որն
որ մարդ մը առաւ՝ իր պարտէզը ձգեց . և
աճեցաւ ու մեծ ծառ եղաւ . ու երկնից թռըչ-
չունները անոր ճիւղերուն վրայ բնակեցան :
20 Դարձեալ ըսաւ , Աստուծոյ թագաւորու-
21 թիւնը ինչ բանի կը նմանի , ու ինչ բանի նմանցը-
նեմ է , որն որ կնիկ մը առաւ՝ երեք դրեհ ալիւ-
րի մէջ պահեց , մինչև որ ամէնն ալ խմոր-
ցաւ :
22 Եւ քաղաքները ու դեղերը պտըտելով կը
սորվեցընէր , ու դէպ ի Երուսաղէմ ճամբայ

ե Նէ . ի . 9 : | ը Ոմանք կեղծաւոր-
ներ , | թ Մատ . ժգ . 31 : Մար . գ . 30 :
ժ Մատ . ժգ . 10 : Մար . գ . 2 : ԳԼ . ը . 7 : ժգ . 3 : | ի ԳԼ . ժգ . 2 : | ժա Մատ . թ . 35 : Մար . ը . 6 :

23 կ՚ընէր : Եւ մէկը ըսաւ անոր , Տէր , քիչուո՞ր
են անոնք որ պիտի փրկուին : Անոնիկ ալ ը-
24 սաւ անոնց , Ջանք ըրէք որ նեղ դռնէն մտա-
նէք , քանդի կ՚ըսեմ ձեզի որ շատերը պիտ-
25 նեն պիտի ուզեն և պիտի չկրնան : Վետկէ ե-
տև որ տանուտէրը կելլէ ու դուռը գոցէ , և
դուրսէ սկսիք դուրսը կենալ , ու դուռը զար-
նել և ըսել , Տէր , Տէր , բաց մեզի . ան ալ
պատասխան տալով պիտի ըսէ ձեզի , Չձեզ
26 չեմ ճանչնար ուսկից էք : Անառնը պիտի
սկսիք ըսել , Մենք քու առջևդ կերանք ու
խմեցինք , և դուն մեր փողոցներուն մէ-
27 ջը սորվեցուցիր : Եւ անիկա պիտի ըսէ ,
Ձեզ կ՚ըսեմ , Ձեզ չեմ ճանչնար ուսկից էք ,
հեռկդի կեցէք ինծմէ բոլոր անիրաւութիւն
28 գործողներդ : Հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակ-
ռաներ կրճտել , երբոր տեսնէք Աբրա-
համ ու Իսահակը և Յակորը ու բոլոր մար-
գարէները Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ ,
29 ու ձեզ դուրս հանած : Եւ պիտի գան արե-
ւելքէն ու արևմուտքէն և հիւսիսէն ու հա-
րաւէն , ու պիտի բազմին Աստուծոյ թագա-
30 ւորութեանը մէջ : Եւ ահա կան յետիններ՝
որ առաջիններ պիտի ըլլան , ու կան առա-
ջիններ՝ որ յետիններ պիտի ըլլան :
31 Նոյն օրը մէկ քանի փարիսեցիներ եկան
ու ըսին անոր , Ելլիր ու գնա ասկէ , ինչու որ
32 Հերովդէս քեզ սպաննել կ՚ուզէ : Եւ ինքը
ըսաւ անոնց , Գացէք , ան աղուէսին ըսէք ,

բ Մատ . է . 13 : | ը Ցաքհ . է . 34 . ը . 21 : ժգ . 33 : Հռոմ . թ . 31 : | է Մատ . ժգ . 31 : | ի Մատ . է . 23 : իե . 12 : | ժա Մատ . ը . 12 : ժգ . 43 : իգ . 51 : | ժբ Մատ . ը . 11 : | ժգ Մատ . ժթ . 30 : ի . 16 : Մար . ժ . 31 :
ժդ Մատ . իե . 10 : ԳԼ . գ . 46 : | ժե Մատ . է . 25 . իե . 41 : Հմր . 25 : | ժզ Մատ . իե . 41 : | ժէ Ղազ . ը . 8 : Մատ . իե . 41 :

Ահա ես դևերը կը հանեմ ու բժշկութիւններ
կը կատարեմ այսօր և վաղը , ու երրորդ ըստ
33 ՚պիսի կատարուիմ։ Միայն թէ պէտք է որ
այսօր ու վաղը և միկալ ըստ պտսիսմ, ուան
դի կարելի չէ որ մարգարէ մը երուսաղէմէն
34 դուրս կորսուի ։ Ով երուսաղէմ, երուսաղէմ,
որ մարգարէները կը սպանանէիր , ու քեզի
ղրկուածները կը քարկոծէիր , քանի՛ անգամ
քու տղայքներդ ժողվել ուզեցի՝ ինչպէս որ
հաւը իր ձագերը թևերուն տակը կ՚ընդ ,
35 և դուք չուզեցիք ։ Ահա ձեր տունը ձեզի
աւերակ պիտի մնայ . ասկայն ձեզի կ՚ըսեմ,
որ ալ զիս պիտի չտեսնէք , մինչև գայ ատ
ժամանակը որ պիտի ըսէք , ։Օրհնեալ է ան
որ Տէրոջը անունովը կու գայ ։

ԳԼ· ԺԴ

2 Քրիստոս շաբաթ օրը կը բժշկէ ջրգռէլաց մարդը։ 7 կը սորվեցնէ խոնարհ ըլլալ։ 12 և ազգականները հարս հրաւիրելը։ 16 ընթրիքին առակները կը ցուցնեն թէ աշխարհասէր անձերը որ Աստուծոյ խօսքը կ՚անարգեն, գալոց պիտի ծան երկինքէն։ 25 Քրիստոսի աշակերտել ուզողները պէտք է որ չափազանց խօսքին թէ իրենց համար պիտի կրեն, որ չըլլայ թէ վախը անձնասիրից եղանակաւ ետ քաշուին անկէ։ 34 ու բոլորովին անպիտան ըլլան իր համը կորնցուցած աղի պէս ։

1 Ու եղաւ որ երբ ինքը շաբաթ օր մը փա-
րիսեցւոց գլխաւորներուն մէկուն տունը մը-
տաւ հաց ուտելու , ու անոնք անոր կը սպա-
2 սէին ։ Եւ ահա հոն ջրգռիկալ մարդ մը կար
3 իր առջևը ։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ
ու խօսեցաւ օրինահաններուն ու փարիսեցի-

§ Երբ · ը · 10 ։
ձ Պատ · իգ · 37 ։
ղ Դէ · իգ · 31 · 32 ։
Պալ · կիմ · 25 · Եփ ·
ա · 7 ։ Դան · ի · 27 ։ Մկ · գ · 12 ։
ղ Պալ · Ճմբ · 26 ։ Պատ · իա · 9 ։
Պաբ · ժա · 10 ։ Գլ · ժբ · 38 ։ Ցոյն · ժբ · 15 ։
—

Ներուն ըսելով , ։Արժա՞ն է շաբաթ օրը բժշ-
4 կել ։ Անոնք ալ լուռ կեցան ։ Ինքը բռ-
5 նեց զանիկա , բժշկեց ու ճամբեց ։ Եւ պա-
տասխան տալով ըսաւ անոնց , ։Ձեզմէ որուն
էշը կամ եզը հորը իյնալու ըլլայ , ու չուռ
6 մը չհանէք անիկա շաբաթ օրը ։ Եւ աս բա-
ներուս չկրցան անոր պատասխան տալ ։
7 Առակ մը դրուցեց ան հրաւիրուած մարդոց
ալ , երբոր տեսաւ թէ ինչպէս առաջին բաղ-
8 մոյնները կ՚ընտրէին , ու ըսաւ անոնց , երբոր
մէկ մը հարսնիքի հրաւիրուիս , առաջին
բազմոյնին վրայ մի նստիր . չըլլայ որ քեզմէ
աւելի պատուաւոր մէկին ։ հրաւիրուած ըլ-
9 լայ անկէ . եւ ան որ քեզ ու անիկա հրաւի-
րեց , գայ ըսուցէ քեզի , Ղսոր տեղ տուր , և
անկէ ետև ամօթով յետին տեղը բռնել ։
10 ։Հապա երբոր հրաւիրուիս , դնա յետին տե-
ղը նստէ , որ երբ քեզ հրաւիրողը գայ՝ քեզի
ըսէ , Բարեկամ , վեր գրամէջ . անառնէը քու
հետդ նստողներուն առջևը քեզի փառք կ՚ըլ-
11 լայ ։ Վասն զի ամէն ով որ իր անձը կը բարձ-
րացնէ՝ պիտի խոնարհի . և ով որ իր անձը
կը խոնարհեցնէ՝ պիտի բարձրանայ ։
12 Ու ինքը հրաւիրողին ալ ըսաւ , Երբոր ճաշ
կամ ընթրիք կ՚ընես , մի կանչեր քու բարե-
կամներդ , ոչ ալ քու եղբայրներդ , և ոչ քու
ազգականներդ , ու ոչ ։— հարուստ դրացի-
ներդ , որ չըլլայ թէ անոնք ալ փոխարինը քեզ
13 հրաւիրեն , ու քեզի հատուցում ըլլայ ։ Հապա
երբոր հացկերոյթ կ՚ընես , հազարաւոր ,պա-
14 կասաւորները , կաղերը ու կոյրերը հրաւիրէ ։ Ու

= Պատ · ժբ · 10 ։
Ֆ Եբ · իգ · 3 · բ Օր · իբ · 4 · Գլ · ժգ · 15 ։
ի Առակ · իե · 6 · 7 ։
ր Յոբ · իբ · 29 · Պալ · ժբ · 27 · Առակ · իմ · 23 · Պատ · իգ ·
ւ Նեհեմ · ը · 10 · 12 ։
12 · Գլ · ժբ · 14 ։ Ցակ · գ · 6 · ա Պետ · ե · 5 ։

երանելի պիտի ըլլաս, ինչու որ անոնք չունին
կրնար փոխարէնը քեզի հատուցանել. քանզի
արդարներուն յարութիւնն առած ատենը վո-
խարէնը քեզի պիտի հատուցուի։

15 Եւ անձան նստողներէն մէկը երբոր լսեց սա
խօսքը՝ ըսաւ անոր, Երանի անոր որ Աստու-
ծոյ թագաւորութեանը մէջ հաց պիտի ուտէ։
16 Ի՛նչ ինքը ըսաւ անոր, Մէկ մարդ մը մեծ ընթ-
17 րիք ըրաւ ու շատ մարդիկ հրաւիրեց։ Եւ
ընթրիքին ատենը խրկեց իր ծառան, որ հրա-
ւիրուածներուը կանչէ ըսելէ, եկէք, ինչու որ
18 արդէն ամէն բան պատրաստ է։ Եւ ամէնքը
մէկէն սկսան ետ քաշուիլ. առաջինը անոր ըսաւ,
Ես արա մը ծախու առի, ու պէտք է որ ել-
լեմ տեսնեմ անիկա. կ'ուզեմ քեզի դիս հրա-
19 ժարուած ունիմ։ Եւ միւսը ըսաւ, Հինդ զոյգ
եզ ծախու առի, ու կ'երթամ որ անոնք փոր-
ձեմ. կ'ուզեմ քեզի դիս հրաժարուած ու-
20 նիմ։ Եւ միւսը ըսաւ, Կնիկ առի, ու անոր հա-
21 մար չեմ կրնար գալ։ Եւ ան ծառան եկաւ ու
իր տէրոջը պատմեց սա բաները. անառունը
բարկացաւ տանուտէրը ու ըսաւ իր ծառային,
Շուտով քաղաքին հրապարակներն ու փողոց-
ները ելիր, և աղքատները ու պակասաւոր-
22 ները և կաղերը ու կոյրերը հոս մուցուր։ Ծա-
ռան ալ ըսաւ, Տէր, հրամայեցիր ինչ որ հրամայե-
23 ցիր, ու տակաւին տեղ կայ։ Եւ տէրը ըսաւ
ծառային, Ելիր ճամբաները ու ցանգերը, և
ստիպէ հոս մտնելու, որ տունս լը-
24 ցուի։ Քանզի կ'ըսեմ ձեզի Որ ան հրաւի-
րուածներէն մէկն ալ իմ ընթրիքիս համը պիտի
չառնէ։

ե Ցայս. ԺԹ. 9։ | Առաք. Թ. 2. 5։ | 8։ Գար. Ժգ. 46։
է Ասա. իբ. 2։ | Ասաք. իգ. 43։ իբ.։

25 Ու իր հետը չատ ժողովուրդներ կ'երթա-
26 յին. և դառնալով անոնց ըսաւ, Թէ որ մէկը
ինծի կու գայ, ու չատեր իր հայրը և մայրը,
ու կինը և զաւակները, ու եղբայրները և
քոյրերը, հնաև իր կեանքն ալ, չկրնար իմ
27 աշակերտս ըլլալ։ Եւ ով որ իր խաչը չվեր-
ցներ ու իմ ետևէս գար, չկրնար իմ աշա-
28 կերտս ըլլալ։ Վասն զի ձեզմէ ո՞վ աշտա-
նակ մը չկենալ ուզելով, առաջ նստիր ու հա-
շիւ ըներ ծախքը, թէ անիկա լրնցնելու
29 նիւթ-ունի՞։ Որ չըլլայ թէ երբ հիմը
ձգէ ու չկրնայ լրնցնել, բոլոր տեսնողները
30 սկսին անիկա ծաղր ընել, Ե՛ւ ըսել թէ Ա-
մարդը սկսաւ չկենալ ու չկրցաւ լրնցնել։
31 Կամ թէ ո՞ր թագաւոր ուրիշ թագաւորի մը
հետ պատերազմելու երթալով, առաջ չնըս-
տիր ու խորհիր, թէ արդեօք տասը հազա-
րով կրնայ դէմ կենալ անոր՝ որ քսան հա-
32 զարով իր վրայ կու գայ։ Հապա թէ չէ՝ քա-
նի որ անիկա հեռու է, դեսպան խրկելով
33 խաղաղութիւն կը խնդրէ։ Ահա ասանկ ալ
ձեր մէջէն ամէն մէկը թէ որ իր բոլոր տա-
ցուածքին հետ չկենայ, չկրնար իմ աշակեր-
34 տս ըլլալ։ Աղը աղէկ բան է. բայց թէ որ
աղը իր համը կորընչցնէ՝ ինչո՞վ պիտի հա-
35 մեցնայ։ Ոչ հողի ու ոչ թրիքի տեղ օգտա-
կար կ'ըլլայ, հապա անիկա դուրս կը նետուի։
Ան որ լսելու ականջ ունի՝ թող լսէ։

ԳԼ. ԺԵ

1 Մօտեցեալ ոչխարին, | 8 կոչուած գրածին 11 և անառակ որ.
գիին առաքեցը։

ժ բ Օր. ժգ. 6։ ԼԳ. | Ասա. ժգ. 24։ | Առաք. իգ. 27։
9։ Ասա. ժ. 37։ | Ասա. իգ. 23։ Ա-
ի Հռոմ. Թ. 13։ | մաս. ը. 34։ Գա. | Ասա. և. 13։ Ասա.
լ Ցայս. ժբ. 11։ | Թ. 23։ բ Տիմ. գ. | Թ. 49։
12։

1 Եւ բոլոր մաքսաւորները ու մեղաւորները
2 անոր կը մօտենային իրմէն լսելու համար։ Եւ
փարիսեցիները ու դպիրները տրտունջ կ'ընէին
ու կ'ըսէին, Այսիա մեղաւորները կ'ընդունի,
Բու անոնց հետ կ'ուտէ։
3 Եւ անոնիա առ առակը խօսեցաւ անոնց՝ ը-
4 սելով, Ո՞վ ձեզմէ ոՀէ ան մարդը՝ որ հարիւր
ոչխար ունենայ, և անոնցմէ մէկը որ կորսնը-
ցընէ, իննսունեւնինը չ'ձգեր անապատին մէջ
ու ան կորսուածին եաեէին երթար, մինչև որ
5 զանիկա գտնէ։ Ու երբոր կը գտնէ՝ ուրախա-
6 նալով իր ուսերուն վրայ կը դնէ զանիկա, Եւ
տունը գալով կը կանչէ բարեկամները ու դրա-
ցիները, ու անոնց կ'ըսէ, Ուրախ եղէք ինծի
հետ, ինչու որ իմ Բկորսուած ոչխարս գտայ։
7 Ձեզի կ'ըսեմ որ այսպէս ուրախութիւն պիտի
ըլլայ երկինքը մէկ մեղաւորի մը համար որ կ'ա-
պաշխարէ, Բքան թէ իննսունեւնինը արդարնե-
րու համար՝ որ անոնց ապաշխարութիւն պէտք
8 չէ։ Կամ թէ ոՀ՞ է ան կինիը որ տասը դրամ
ունենայ, ու թէ որ դրամ մը կորսընցընէ՝ ճրագ
չ'վառեր, ու տանը մէջ աւելի չաղներ և զգու-
9 շութեամբ փնտռեր, մինչև որ գտնէ։ Ու երբ-
որ կը գտնէ՝ կը կանչէ բարեկամները ու դրա-
ցիները, և կ'ըսէ, Ուրախ եղէք ինծի հետ,
ինչու որ իմ կորսընցուցած դրամս գտայ։
10 Ասանկ Ըս ձեզի կ'ըսեմ, ուրախութիւն կ'ըլ-
լայ Աստուծոյ հրեշտակներուն առջեւը մէկ մե-
ղաւորի մը համար որ կ'ապաշխարէ։
11 Եւ ըսաւ, Մէկ մարդ մը երկու որդի ու-
12 նէր։ Ու անոնցմէ պզտիկը հօրը ըսաւ, Հայր,
Ըս տուգուած քեզ ինչքին բաժինը տուր

ինծի։ ան ալ բաժնեց անոնց իր ունեցածը։
13 Եւ չատ օրեր չանցած՝ պզտիկ որդին բոլոր
բաները ժողվեց ու հեռու երկիրը մը գնաց,
և հոն անառակութեամբ ապրելով իր ունե-
14 ցածը փճացուց։ Ու երբոր ամենը հատցուց,
այն երկրին մէջ սաստիկ սով մը եղաւ, ու
15 ինքը սկսաւ չքաւոր ըլլալ։ Եւ գնաց ան
երկրին քաղաքացիներէն մէկուն քովը մնաւ,
ան ալ իր պզտրակը խրկեց զանիկա խոզերը
16 պատճէլու համար։ Եւ կը փափաքէր խոզե-
րուն կերած եղջիւրէն իր փորը լեցնելու,
17 ու մէկը չէր տար անոր։ Եւ ինքզինքին գա-
լով ըսաւ, Քանի բանուորներ կան իմ հօրս
Ըսէ հացով լեցուած, ու ես հոս սովամահ
18 կը կորնչիմ։ Կելնեմ երթամ իմ հօրս, և ը-
սեմ անոր, Հայր, մեղանչեցի երկինքի դէմ ու
19 քու առջեւդ, Եւ ալ արժանի չեմ քու որ-
դիդ ըսուելու։ դիս քու վարձկաններուդ
20 մէկուն պէս ըրէ։ Ու երթալ իր հօրը եկաւ։
Եւ դեռ որ ինքը շատ հեռու էր, հայրը տե-
սաւ զանիկա ու գութը չարժեցաւ, և վա-
զելով՝ անոր պարանոցին վրայ ինկաւ ու համ-
21 բուրեց զանիկա։ Որդին ալ ըսաւ անոր,
Հայր, մեղանչեցի երկինքի դէմ ու Ըքու առ-
ջեւդ, և ալ արժանի չեմ քու որդիդ ըսուե-
22 լու։ Բայց հայրը ըսաւ իր ծառաներուն, Հա-
նեցէք առաջին պատմուճանը ու հագցուցէք
անոր, և մատանի դրէք անոր ձեռքը, ու
23 կօշիկներ՝ անոր ոտքերը։ Եւ պարարտ զուա-
րակը բերէք՝ մորթեցէք, և ուտենք և ու-
24 րախ ըլլանք։ Բինչու որ սա իմ որդիս մեռած
էր ու ապրեցաւ, կորսուած էր ու գտնուե-

ա Մտթ. ժ. 41։
բ Գործ. բ. 38։ Եփես. բ. 13։ 17։
գ Մաղ. ծ. 4։ Հմր. 32։ Եփես. բ. 1։ 5։ 14։ Յայտ. գ. 1։
դ Մտթ. ժ. 11։
ե Մտթ. ժ. 12։
զ Պետ. բ. 10։ 25։
է Գղ. ե. 32։

25 ցաւ . և սկսան ուրախ ըլլալ : Ու անոր մեծ
որդին ագարակին էր , ու երբոր կու գար ու
տանը մօտեցաւ , նուագարաններուն և պա-
26 րերուն ձայնը լսեց : Ու ծառաներէն մէկը
իրեն կանչելով կը հարցնէր թէ աս ի՞նչ
27 է : Անիկա ալ ըսաւ անոր , Եղբայրդ եկաւ ,
ու Հայրդ պարարտ զուարակը մորթեց , ետու
28 որ ողջ առողջ ձեռք ձգէց զանիկա : Իսկ ին-
քը բարկացաւ ու չէր ուզեր ներս մտնել .
ուստի իր Հայրը դուրս ելլելով կ՚աղաչէր ա-
29 նոր : Եւ անիկա պատասխան տալով ըսաւ
Հօրը , Ահա այսչափ տարի է որ քեզի կը ծա-
ռայեմ , ու բնաւ քու խօսքէդ դուրս չելայ ,
ու ինծի երբէք մէկ ուլ մը չտուիր , որ իմ
բարեկամներուս հետ ուրախութիւն ընէի :
30 Բայց երբոր եկաւ աս քու որդիդ՝ որ քու
ստացուածդ բոզերու հետ կերաւ , անոր
31 մորթեցիր պարարտ զուարակը : Եւ անիկա
ըսաւ անոր , Որդեակ , դուն միշտ իմ հետս
32 ես , ու իմ բոլոր ունեցածս քուկդ է . Պա-
կասն պէտք էր ուրախ ըլլալ և խնդալ , ին-
չու որ աս քու եղբայրդ մեռած էր ու ող-
ջընցաւ , կորսուած էր ու գտնուեցաւ :

ԳԼ . ԺԶ

1 Անիրաւ անտեսին առակը : 14 Փրիսեացւոց կը յանդիմանէ որ
ծոյժասէր փարիսեցւոց կեղծաւորութիւնը : 19 Հէրսաւեր
մեծատունը և ազգատ Ղազարոսը :

1 Ան իր աշակերտներուն ալ ըսաւ , Մէկ հա-
րուստ մարդ մը կար , որ տնտես մը ունէր ,
և անոր վրայով դանդատ եղաւ իրեն՝ որպէս
2 թէ իր ունեցածը կը փճացընէ : Ուստի կան-

• Յաւ . չեմ կրնար
որել ,
= Յոբ . ժբ . 36 : Ե.
փես . է . 31 ա Թես .
է . 5 :

Դան . գ . 27 : Մատ .
գ . 10 : ԺԹ . 21 :
Գլ . ԺԱ . 41 : ա
Տիմ . գ . 17 . 18 . 19 :

† Յր կատարեցին
Յամանակին :
Մատ . իե . 31 : Գլ .
ԺԹ . 17 :

չեց զանիկա ու ըսաւ անոր , Ի՞նչ է աս որ
քեզի համար կը լսեմ . քու տնտեսութեանդ
հաշիւը տուր , ինչու որ այլեւս կրնար տնտես
3 ըլլալ : Եւ տնտեսը իր մտքին մէջ ըսաւ , Ի՞նչ
ընեմ , որովհետեւ իմ տէրս տնտեսութիւնը
ինծմէ կ՚առնէ . Հողագործութիւն չեմ կրնար
4 ընել , մուրալու կ՚ամչնամ : Գիտեմ ինչ պիտի
ընեմ , որպէս զի երբոր իմ տնտեսութենէս
5 մերժուիմ՝ ան իրենց տուները ընդունին : Եւ
իր տէրոջը պարտականները մէկիկ մէկիկ իրեն
կանչելով ըսաւ առջինին , Դուն իմ տէրոջս
6 ո՞րչափ պարտք ունիս : Ան ալ ըսաւ , Հարիւր
մար ձէթ . և ըսաւ անոր , Գիրդ առ ու
7 չուառվնասէ յիսուն դրէ : Ետքը մէւսին ըսաւ ,
Դուն ալ ո՞րչափ պարտք ունիս . և անիկա
ըսաւ , Հարիւր քոտ ցորեն . ու ըսաւ անոր ,
8 Գիրդ առ և ութսուն դրէ : Ու տէրը անիրաւ
տնտեսը գովեց , որ խելացութիւնով ըրաւ .
վասն զի աս աշխարհիս որդիքը իրենց ցեղին
մէջ՝ լուսոյ որդիներէն աւելի խելացի են :
9 Եւ ես ալ ձեզի կ՚ըսեմ , Անիրաւ մամոնային
ձեզի բարեկամներ ըրէք , որ երբ անիկա
պակսի , ձեզ յաւիտենական բնակարաններու
10 մէջ ընդունին : Ան որ քիչ բանի մէջ հաւա-
տարիմ է , շատի մէջ ալ հաւատարիմ է . և
ան որ քիչի մէջ անիրաւ է , շատի մէջ ալ
11 անիրաւ է : Ուստի թէ որ անիրաւ մամոնային
մէջ հաւատարիմ չեղաք , ճշմարիտ հարստու-
12 թիւնը ո՞վ պիտի հաւատայ ձեզի : Ու թէ որ
օտարին բանին մէջ հաւատարիմ չեղաք , ձերը

13 ո՞վ պիտի տայ ձեզի։ ՚Մէկ ծառայ մը չկրնայ երկու տէրերու ծառայութիւն ընել, ինչու որ կամ մէկը պիտի ատէ և միւսը սիրէ, կամ °մէկուն պիտի յարի՚ և միւսը արհամարհէ. չէք կրնար ծառայել Աստուծոյ ու մամոնային։

14 Եւ փարիսեցիներն ալ՝ որ արծաթասէր էին, ասոնք ամէն բաները լսելով կը քամահրէին
15 զանիկա։ Եւ ըսաւ անոնց, Դուք էք որ մարդոց առջևը ՚ինքզինքնիդ կ՚արդարացնէք, բայց Աստուած դիտէ ձեր սիրտերը. ինչու որ ՚մարդոց մէջ բարձր եղածը Աստուծոյ
16 առջևը պիղծ է։ ՚Օրէնքը ու մարգարէները մինչև Յովհաննէս էին. անկէ ետև Աստուծոյ թագաւորութիւնը կը քարոզուի, և ամէն
17 մէկը անոր մէջը մտնելու կ՚արտորայ։ ՚Դիւրին է որ երկինքը ու երկիրը անցնի, քան
18 թէ օրէնքին մէկ նշանագիր մը իյնայ։ ՚Ով որ իր կինիկը արձակէ և ուրիշ մը առնէ՝ շնութիւն կ՚ընէ, և ով որ երիկէ արձակուած կնիկ մը առնէ՝ շնութիւն կ՚ընէ։

19 Մէկ հարուստ մարդ մը կար, որ ծիրանի ու բեհեզ կը հագնէր, և ամէն օր փառաւո-
20 րապէս ուրախութիւն կ՚ընէր։ Ու Ղազարոս անունով աղքատ մը կար վէրքերով լեցուն,
21 որ անոր դրանը առջևն դրուած էր. եւ կը փափաքէր որ ան հարուստին սեղանէն ինկած փշրանքներէն իր փորը լեցնէր. նաև շուներն
22 ալ կու գային և անոր վէրքերը կը լզեին։ Ու

ա Մատ. ը. 24։ • Կամ մէկը պիտի մեծարէ։ բ Մատ. իգ. 14։ գ Գլ. ժ. 39։ դ Սաղ. ե. 9։ ե ա Թագ. ժգ. 7։ զ Մատ. գ. 17։ ժա. 12. 13։ Գլ. ե. 20։ է Սաղ. ԽԶ. 22, 27։ Ես. խ. 3։ Ծատ. 6։ Մատ. ե. 18։ ը Պետ. ա. 25։ թ Մատ. ե. 32։ ԺԹ. 9։ ժ Մարկ. ժ. 11։ ա Կոր. է. 10, 11։

եղաւ որ ան աղքատը մեռաւ, ու հրեշտակները Աբրահամին գոգը տարին զանիկա. Հա-
23 րուստն ալ մեռաւ ու թաղուեցաւ։ Եւ դժոխքին մէջը երբոր տանջանքի մէջ էր, իր աչքերը վերցնելով հեռուէն տեսաւ Աբրահամը
24 ու Ղազարոսը անոր գոգը հանգչած։ Եւ ինքը աղաղակեց ու ըսաւ, Հայր Աբրահամ, ողորմի ինծի ու խրկէ Ղազարոսը, որ իր մատին ծայրը ջուրը թաթխէ, ու զովացնէ իմ լեզուս, ինչու որ ես բոցիս մէջ կը տանջուիմ։
25 Եւ Աբրահամ ըսաւ, Որդեակ, °միտդ բեր, որ դուն քու կեանքիդ առենը քու բարիքները առիր, նոյնպէս ալ Ղազարոս չարիքներ. հիմա անիկա [հոս] կը մխիթարուի, ու դուն կը
26 տանջուիս։ Եւ ասկէ ամէն բաներէն ՚ի զատ՝ մեր ու ձեր միջտեղը մեծ անդունդ մը կայ հաստատուած, անանի որ ասկէ ձեզի անցնել ուզողները չկրնան, ոչ ալ ատկէ մեզի դալ
27 ՚երբ անցնին։ Ան ալ ըսաւ, Ուրեմն կ՚աղաչեմ քեզի, Հայր, որ անկիա իմ հօրս տունը խրկես,
28 կնա, քանզի հինգ եղբայր ունիմ, որ ՚անոնց վկայութիւն տայ, որ չըլլայ թէ ասոնք ալ այս չարչարանքին տեղը գան։ Եւ
29 Աբրահամ ըսաւ անոր, ՚Անոնք Մովսէսը ու մարգարէները ունին, թող անոնց մտիկ ընեն։
30 Ան ալ ըսաւ, Ձէ, Հայր Աբրահամ, հապա թէ որ մեռելներէն մէկը անոնց երթայ, պիտի
31 ապաշխարեն։ Եւ անկիա ըսաւ անոր, Թէ որ Մովսէսին ու մարգարէներուն մտիկ չեն ըներ, հազ ալ թէ որ մեռելներէն մէկը յարութիւն առնելու ըլլայ, պիտի համոզուին։

ա Ջաք. ժգ. 12։ բ Ես. կդ. 24։ Մատ. Թ. 43։ Ղս. գ Ես. ը. 20։ ԼԶ. 16։ Ցաքէ. է. 39, 43։ Գաղ. ժե. 21։ դ Ցոբ. իա. 13։ Գլ. ժե. 11։ ե Ցաքէ. ժբ. 10, 11։ —

ԳԼ· ԺԻ

2 Ջրհեղեղ կը սպրճցնէ գայթակղութիւն չառ· 3 և իրաքանչիւրները ներեն· 6 Հաւատացին զօրութիւնը· 7 Մենք պարտաւոր ենք Աստուծոյ· բայց Աստուած պարտաւոր չէ մեզի· 11 Ջրհեղեղ կը բժշկէ տասը բորոտներ· 22 Աստուծոյ Թագաւորութիւնը և Որդւոյ Մարդոյ գալուստը·

1 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն· Անկարելի է որ գայթակղութիւններ չգան· բայց վայ ա-
2 նոր, որուն ձեռքովը կու գան· Անոր աւելի աղեկ է, որ անոր պարանոցին իջու աղացքի քար մը կախուի, ու անկի ծովը ձգուի, քան թէ ան որ պզտիկներէն մէկը գայթակղեցնէ·
3 Զգուշացէք ձեր անձերուն· Թէ որ քու եղ-
բայրդ քեզի դէմ մեղանչէ, յանդիմանէ զա-
4 նկա· ու թէ որ ապաշխարէ, ներէ անոր· Եւ թէ որ օրը եօթը անգամ քեզի դէմ մեղանչէ՝ ու օրը եօթը անգամ դառնայ քեզի ու ըսէ, Ի՛ապաշխարեմ, ներես անոր·
5 Եւ առաքեալները ըսին Տէրոջը, Մեր հա-
6 ւատքը աւելցուր· Տէրը ըսաւ, Թէ որ մանանեխի հատի չափ հաւատք ունենայիք, ա՛ս թմենիին կրնայիք ըսել, Արմատքի խըլ-
լուէ ու ծովուն մէջը անկուէ, ան ալ պիտի հնազանդէր ձեզի·
7 Բայց ձեզմէ ով է ան մարդը՝ որ ունենայ մէկ երկրագործ կամ հովիւ ծառայ մը, որ անիկա երբոր ագարակէն դառն մտնէ, չուտով ըսուչ
8 անոր թէ Անցիր սեղան նստէ· Հապա չըսեր անոր թէ Պատրաստէ իմ ընթրիքս, ու գօ-
տիդ կապած ինծի սպասաւորութիւն ըրէ, մինչև որ ես ուտեմ ու խմեմ· ու ետքը դուն

ա Մատ· ժը· 6· 7· | ֆ Ղե· ժԹ· 17· Ա. | իա· 21· Մար· Թ·
Մարկ· Ի· 41· ա | ռակ· ժէ· 10· | 22· ժա· 25·
Կող· ժա· 19· | Ցակ· Ե· 19· | ֆ Գլ· ժը· 37·
Բ Մատ· ժը· 15· 21· | գ Մատ· ժէ· 19·

9 ալ կերը ու խմի· Միթէ չնորհակալ կ՚ըլլայ
ան ծառային, իրմէն հրամայուած բաները
10 կատարելուն համար· չեմ կարծեր· Նոյնպէս
ալ դուք երբոր բոլոր ձեզի հրամայուած բա-
ները ընէք, ըսէք Թէ Մենք անպիտան ծա-
ռաներ ենք, քանզի ան որ պարտական էինք
ընելու՝ ըրինք·
11 Ու եղաւ որ երբ ինքը Երուսաղէմ կ՚եր-
թար, Սամարիայի և Գալիլեայի միջտեղէն
12 կ՚անցնէր· Ու երբոր մէկ գիւղ մը պիտի մտ-
նէր, տասը բորոտ մարդիկ հանդիպեցան
13 անոր, որոնք հեռուն կայնեցան, Եւ ձայ-
ներնին վերցուցին ու ըսին, Ցիսուս վարդա-
14 պետ, ողորմի մեզի· Եւ տեսնելով անոնց
ըսաւ, Գացէք դուք ձեզ քահանաներուն
ցուցուցէք· ու եղաւ որ երբ կ՚երթային՝ մաք-
15 րուեցան· Եւ անոնցմէ մէկը երբոր տեսաւ
Թէ բժշկուեցաւ, ետ դարձաւ ու մեծ ձայ-
16 նով փառք կու տար Աստուծոյ· Ու երեսի
վրայ անոր առքը իյնալով՝ նորհակալ կ՚ըլ-
17 լար անոր· և ինքը Սամարացի էր· Պատաս-
խան տուաւ Ցիսուս ու ըսաւ, Չէ՞ որ տասն
18 ալ մաքրուեցան, իսկ ան ինը ո՞ւր են· Չա-
օտարազգիէն՝ի զատ դարձնէր չգտնուեցաւ՞ն որ
19 գառնալով Աստուծոյ փառք տան· Եւ ը-
սաւ անոր, Ելիր գնա, քու հաւատքդ քեզ
բժշկեց·
20 Ու երբոր փարիսեցիները իրմէն հարցուցին
Թէ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը ե՞րբ պիտի

ա Ցոր· իբ· 3· լե· | ի Ղ.ա.կ· Թ· 51· 52· | Գլ· Ե· 14·
7· Սաղ· ժգ· 2· | Ցակ· գ· 4· | ժ Մատ· Թ· 22· Մար·
Մատ· Ի· 30· Հբ· | ե Ղե· ժգ· 46· | Ե· 34· ժ· 32· Գլ·
ռամ· գ· 12· ժա· | զ Ղե· ժգ· 2· ժգ· | Ե· 50· Ը· 43· ժը·
35· ե Կոր· Թ· 16· | է Ղե· ժգ· 2· ժգ· | 43·
17· Փիլեմ· 11· | 2· Մատ· Ը· 4·

դայ, պատասխան առաւ անոնց ու բսաւ,
Աստուծոյ Թագաւորութիւնը գլուխնէ երկնած
21 բաներով չգար։ Ու պիտի չըսեն Թէ Ահա
հոս է, կամ Ահա հան, ինչու որ տեսա Աստու-
ծոյ Թագաւորութիւնը ձեր ներսի դէն է։
22 Աշակերտներուն ալ բսաւ, Օրեր պիտի
գան որ դուք ուզէք մարդոյ օրերուն մէկը
տեսնել պիտի փափաքիք, ու պիտի չտես-
23 նէք։ Եւ ըսէ՛ ձեզի Թէ Ահա հոս է,
կամ Ահա հան, մի երթաք ու անոնց մի հետե-
24 ւիք։ Վասն զի ինչպէս որ փայլակը երկինքէ
տակը մէկ դիէն փայլատակելով՝ միւսէն երկ-
նիլ տակը միւս դին լոյս կուտայ, նոյն-
պէս ալ պիտի ըլլայ Որդին մարդոյ իր ։-ըն-
25 օրը։ Մանաւանդ Թէ պէտք է որ ինքը առաջ
չատ չարչարանքներ կրէ ու մերժուի սա ազ-
26 գէն։ Ինչպէս որ Նոյի օրերը եղաւ, անանկ
27 պիտի ըլլայ Որդոյ մարդոյ օրերն ալ։ Կ՚ուտէին, կը խմէին, կ՚առնէին, կ՚ամուսնանային, մինչև այն օրը որ Նոյ տապանը մտաւ, և չրհեղեղը եկաւ ու ամենը կորսընցուց։
28 Յոյժ։ Նմանապէս՝ ինչպէս որ Ղովտին օրերը եղաւ, կ՚ուտէին, կը խմէին, կը ծախուէ կ՚առ-
29 նէին, կը ծախէին, կը տնկէին, կը շինէին։ Բայց այն օրը որ Ղովտ Սոդոմէն ելաւ, երկինքէն կրակ ու ծծումբ տեղաց և բոլորն ալ կոր-
30 ցուց։ Նոյնպէս պիտի ըլլայ այն օրը՝ որուն
31 մէջ Որդին մարդոյ պիտի յայտնուի։ Այն օրը՝ տան որ տանիքին վրայ է՝ և իր կահասնները

ի Ահա։ 23։
լ Հաւմ. ժգ. 17։
խ Տես Աստ. ի. 15։
ծ Ցաղ. ժէ. 12։
ի Աստ. իգ. 25։
Աստ. ժգ. 21։ Գէ.
խա. 8։
Աստ. իգ. 27։
Աստ. ը. 31։ ի. 30։ Ժ. 33։ Գէ. ի. 22։
Ծն. է։ Աստ. իգ. 37։
ը Ծն. ժի. 2։
թ Ծն. ժի. 16, 24։ ը ի. ա. 7։
ի Աստ. իգ. 17։
Աստ. ժգ. 15։

տանը մէջ, Թող վար չիջնէ զանոնք առնե-
լու, և ան որ արտին մէջն է՝ նոյնպէս Թող
32 ետ չդառնայ։ Յիշեցէք Լոտին կնկան։
33 Ով որ իր կեանքը կ՚ուզէ ապրեցնել՝ պիտի կորսընցնէ զանիկա, և ով որ կը
34 կորսընցնէ՝ պիտի ապրեցնէ զանիկա։ Ձեզի կ՚ըսեմ, Այն գիշերը Ե։-ը երկու հոգի մէկ անկողնի մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու
35 միւսը ձգուի. Ե։-ը երկու կիներ միասեղ ալալու ըլլան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը ձգուի. Ե։-ը երկու հոգի արտի մը մէջ
36 ըլլան, մէկը պիտի առնուի՝ ու միւսը ձգուի։
37 Եւ պատասխան տալով ըսին անոր, Տէր, ուր
Ուր որ մարմին կայ, հոն պիտի ժողովուին ար-
ծիւները։

ԳԼ. ԺԸ

1 Թախանձագ օրինակ բերաւ, 9 փարիսեցիին և մաքսաւորին ա-
նակը։ 15 Մանր ալաչք Քրիստոսի կը բերեն։ 18 Մէկ իշ-
խան մը կ՚ուզէ Քրիստոսի հետևիլ, բայց իր հարստու թիւնը
նեղը արգելք կ՚ըլլայ։ 28 Քրիստոսի համար ամէն բան Թող
տուողներուն փոխարէն։ 31 Քրիստոս կը նախազգայէ իր մահը։
35 և կույրն ալ կը բանայ։

1 Անոնց առակ մըն ալ բսաւ սա բանիս վը-
րայով Թէ պէտք է ամէն ատեն աղօթք ը-
2 նել ու չձանձրանալ։ Բսաւ, Մէկ դատաւոր
մը կար քաղաքի մը մէջ, որ Աստուծմէ չէր
3 վախնար ու մարդէ չէր ամչնար։ Եւ նոյն քա-
ղաքին մէջ արգաւարի մը կար, որ անոր կու
գար ու կ՚ըսէր, Իրաւունք ըրէ ինծի ։- ոչսգէ

ե Ծն. ժի. 26։
զ Աստ. ժ. 39։ ժգ. 26։ Աստ. ը. 35։ Գէ. ի. 24։ Ցաղ. ժբ. 25։
է Ցաղ. ի. 30։ Աստ. իգ. 28։
ա Աստ. իգ. 40, 41։ ա Թես. գ. 16։
ա Գէ. ժա. 5։ խա. 36։ Հաւմ. ժբ. 12։ Եփես. գ. 18։ Կող. գ. 2։ ա Թես. ե. 17։

4 ւե֊ իմ ասեխա ։ Եւ անկիա ժամանակ մը չէր
ուզեր ձեր դէմ ընել, բայց նաքը բաւ իր մէս֊
քին մէջ, թէ և Աստուծմմ չեմ վախնար ու
5 մարդէ չեմ ամչնար, ։ Քանի աս որբևարիւն
կին ձանձրացընելուն համար իրեն իրաւունք
ընեմ, որ չգայ ամէն աստեն կին թախանձէ ։
6 Եւ Տէրը բաւ, լսեցէք՝ անիրաւ դատաւորը
7 ինչ կ՚ըսէ ։ ։Հապա Աստուած իր ընտրեալնե֊
րուն իրաւունք պիտի չընէ՞, որոնք ցորեկ ու
գիշեր իրեն կ՚աղաչեին, թէև երկայնամիտ
8 ալ ըլլայ անոնց վրայ ։ Ձ՚ըսի կ՚ըսեմ ձեր չու֊
տով անոնց իրաւունք պիտի ընէ ։ բայց Որ֊
դին մարդոյ երբոր գայ՝ արդեօք հաւատք
պիտի գտնէ՞ երկրի վրայ ։
9 Եւ մէկ քանիներուն, ։որոնք իրենց ան֊
ձերուն վրայ կը վստահանային թէ արդար են,
և ուրիշները կ՚անարգէին, ասա առակը բաւ ։
10 Երկու մարդ եկան տաճարը աղօթք ընելու,
11 մէկը փարիսեցի ու միսը մաքսաւոր ։ Փա֊
րիսեցին կայներ էր, ու առանձին այսպէս
աղօթք կ՚ընէր ։ ։Ով Աստուած, չնորհակալ
եմ քեզմէ, որ ուրիշ մարդոց պէս չեմ յա֊
փրշտակող, անիրաւ, շնացող, և կամ աս
12 մաքսաւորին պէս ։ Հ֊ շաբաթը երկու ան֊
գամ ծոմ կը պահեմ, ու բոլոր առացածիս
13 տասանորդը կու տամ ։ Եւ մաքսաւորը հե֊
ռուն կայներ էր, ու չէր ուզեր աչքն ալ եր֊
կինքը վերցընել, հապա իր կուրծքը ծեծե֊
լով կ՚ըսէր, Աստուած, ողորմի ինծի մեղաւո֊
14 րիս ։ Ձ՚ըսի կ՚ըսեմ ձեզ ասիկա ան մեռնէն ա֊
ւելի արդարացած իր տունը կ՚երթ ։ ։Վասն զի

ք Գլ֊ ժա֊ 8 ։
ր Յայտ֊ գ֊ 10 ։
ս Երբ֊ ժ֊ 37 ։
Պետ֊ գ֊ 8, 9 ։

ա Գլ֊ ժ֊ 29 ։ ժգ֊ 15 ։
բ Սաղ֊ ձլէ֊ 2 ։
գ Ես֊ ա֊ 15 ։ ձբ֊
2 ։ Յայտ֊ գ֊ 17 ։

դ Յար֊ իր֊ 29 ։ Մատ֊
իգ֊ 12 ։ Գլ֊ ժգ֊
11 ։ Յակ֊ գ֊ 6 ։ ա
Պետ֊ ե֊ 5, 6 ։

ով որ իր անձը կը բարձրացընէ՝ պիտի խո֊
նարհի, և ով որ իր անձը կը խոնարհեցընէ՝
պիտի բարձրանայ ։
15 ։Ա՚նոր տղաք ալ բերին իրեն, որ անոնց
դպչի ։ ու աշակերտները տեսնելով կը յան֊
16 դիմանէին զանոնք ։ Բայց Յիսուս անոնք ի֊
րեն կանչելով բաւ, Թող տուէք աս մանր
տղոցը որ ինծի գան, և մի արգիլէք ատոնք,
։ինչու որ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը ա֊
17 տանիկներուն է ։ ։Ձ՚ըսի կ՚ըսեմ ձեզի, Ով
որ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը պզտիկ տղա֊
մի պէս չընդունի, ինաւ պիտի չմտնէ անոր
մէջը ։
18 ։Եւ մէկ իշխան մը հարցուց անոր ու բաւ,
Բարի վարդապետ, ի՞նչ ։֊ը գործեմ որ յա֊
19 ւիտենական կեանքը ժառանգեմ ։ Եւ Յիսուս
բաւ անոր, ինչո՞ւ ինծի բարի կ՚անուանես ։
մէկն ի զատ բարի չկայ, ը֊ Աստուած ։
20 Պատուիրանքները գիտես ։ ։Շնութիւն մի
ընար, Սպանութիւն մի ընար, Գողութիւն մի
ընար, Սուտ վկայութիւն մի ընար, ։Հայ֊
21 րդ ու մայրդ պատուէ ։ Ան ալ բաւ, Ա֊
ռանք ամէնը մանկութենէս ի վեր պահեր եմ ։
22 Ա֊ լսելով Յիսուս բաւ անոր, Մէկ բան մըն
ալ պակաս է քեզի ։ ։Բոլոր ունեցածդ
ծախէ՝ և աղքատներուն բաշխէ, ու երկինքը
գանձ պիտի ունենաս, և եկուր իմ ետևէս ։
23 Ա֊նկիա երբոր սա բանը լսեց՝ տրտմեցաւ, ։ին֊
24 չու որ շատ հարուստ էր ։ Եւ Յիսուս երբոր
անկիա տրտմած տեսաւ, բաւ, ։Ո՛րչափ

բ Մատ֊ ժբ֊ 13
Մար֊ ժ֊ 13 ։
գ ա Կոր֊ ժգ֊ 20 ։ ա
Պետ֊ բ֊ 2 ։
դ Մար֊ ժ֊ 15 ։
ե Մատ֊ ժբ֊ 16 ։

Մար֊ ժ֊ 17 ։
Նէ֊ ի֊ 12, 16֊ բ
Օր֊ է֊ 16—20 ։
Հաւմ֊ ժգ֊ 9 ։
զ Եփես֊ գ֊ 2։ Կող֊
գ֊ 20 ։

է Մատ֊ գ֊ 19, 20 ։
ժբ֊ 21 ։ ա Տիմ֊
գ֊ 19 ։
ը Ածաղ֊ ժա֊ 28 ։
Մատ֊ ժբ֊ 23 ։
Մար֊ ժ֊ 23 ։

դժուար է անոնց՝ որ հարստութիւն ունին,
25 Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել։ Քանզի
դիւրին է որ ուղտը ասղան ծակէն անցնի,
քան թէ հարուստը Աստուծոյ թագաւորու-
26 թիւնը մտնէ։ Եւ անոնք որ լսեցին՝ ըսկսան,
27 Ալ ո՞վ կրնայ փրկուիլ։ Եւ նայեցաւ Յիսու-
սոյ կոչնակ անկարելի եղած բաները Աս-
28 տուծոյ կողմանէ կարելի են։ Պետրոս
ըսաւ, Ահա մենք ամէն բան թողացինք և
29 քեզ եկանք։ Ու անոնք ըսաւ անոնց,
Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի՝ Չկայ ոեւէ մէկը
որ թողուց տուն, կամ ծնողք, կամ եղբայր-
ներ, կամ կին, կամ որդիներ՝ Աստուծոյ հա-
30 մար, Որ պիտի չառնի
բազմապատիկ աս աստիճս մէջ, և գալոց աշ-
խարհին մէջ յաւիտենական կեանքը։
31 Եւ տասներկուքը իր քովը առնելով՝ ը-
սաւ անոնց, Ահա մենք երուսաղէմ կ՚երթանք,
Եւ մարգարէներուն ձեռքովը Որդւոյ մարդ-
ոյ հասնալը բոլոր գրուածները պիտի կա-
32 տարուին։ Վասնզի որ հեթանոսներուն պիտի
մատնուի, ու ծաղր պիտի ըլլայ և պիտի նա-
33 խատուի, ու պիտի թքնեն անոր, Եւ պիտի
ծեծեն ու սպաննեն անիկա, ու երրորդ օրը
34 յարութիւն պիտի առնէ։ Բայց անոնք աս
բաներէն մէկին ալ չհասկցան. ու աս խօսքը
անոնցմէ ծածկուած էր, և ըսած բաները չէ-
ին իմանար։
35 Ու եղաւ որ երբ Յիսուս կը մո-
տենար, կոյր մը ճամբուն քովը նստեր էր ող-

3 Երեմ. լբ. 17։ Զաք. ը. 6։ Մատ. ժի. 26։ Գլ. ա. 37։
4 Մատ. ժի. 27։
5 Բ Օր. լգ. 9։
6 Յոբ. խբ. 10։
7 Մատ. ժգ. 21։ ժէ. 21։ ի. 17։ Մարկ. ժ. 32։
8 Սաղ. խա. 1ա. Յոգ. ի. 32։
9 Մատ. իէ. 21։ Գլ. իգ. 1։ Յովէլ. ա. 31։
10 Մատ. ի. 29։ Մարկ. ժ. 46։
11 Մատ. ի. 13։ Մարկ. ի. 31։ Գլ. բ. 50։ իդ. 45։
12 Յովէլ. ա. 31։ Յոգ. ժբ. 16։
13 Մատ. ի. 29։ Մարկ. ժ. 46։

36 բալու։ Երբոր լսեց բազմութեանը անցնիլը,
37 հարցուց թէ ի՞նչ է ան։ Եւ իրեն ըսին թէ
38 Յիսուս Նազովրեցին կ՚անցնի։ Ուստի ազա-
ղակեց ու ըսաւ, Յիսուս՝ Որդի Դաւիթ, ողոր-
39 մէ ինծի։ Եւ անոնք որ առջևէն կ՚երթային՝
կը յանդիմանէին զանիկա, որ լռէ. բայց ա-
նիկա՝ ալ աւելի կ՚աղաղակէր, Որդի Դաւիթ,
40 ողորմէ ինծի։ Եւ Յիսուս կանգ առնելով
հրաման ըսաւ որ զանիկա իրեն բերուն, ու
երբոր անիկա մօտեցաւ, հարցուց անոր ու
41 ըսաւ, Ի՞նչ կ՚ուզես որ քեզի ընեմ. անիկա
42 ալ ըսաւ, Տէր, որ աչքերս բացուին։ Եւ Յի-
սուս ըսաւ անոր, Թող բացուին. դրա հա-
43 մար քեզ բժշկեց։ Եւ իսկոյն անոր աչ-
քերը բացուեցան, ու անոր եւեթէն կ՚երթար,
ԵՒ փառք կու տար Աստուծոյ. բոլոր ժողո-
վուրդն ալ տեսնելով՝ գՆստուած կը գովա-
բանէին։

ԳԼ. ԺԹ.

1 Զաքէոս մաքսապետը։ 11 Տասը Ճառին առակը։ 28 Քրիստոս իշուս վրայ հեծած՝ փառաւոր հանդիսով երուսաղէմ կը մտնէ։ 41 քաղաքին վրայ կ՚ողայ։ 45 սուսերին գործը կը հանէ գնացողները և վաճառականները։ 47 ամէն օր ասոնցմէ մէջ կը սորվեցնէր. իսկ Հրէից գլխաւորները կ՚ուզեն կորընչացնել զանիկա, բայց ժողովուրդն կը վախնան։

1 Եւ մտնելով երիքովի մէջէն կ՚անցնէր։ (2) Եւ
ահա մարդ մը կար՝ անունը Զաքէոս բսուած,
որ մաքսապետ էր ու հարուստ մէկ մըն էր։
3 Եւ կ՚ուզէր տեսնել թէ ով է Յիսուս, ու
չկրցաւ հետևէն չէր կրնար, ընչու որ հասակով
4 կարճ էր։ Եւ առաջ վազեց ու ժանտաթզե-
նիի մը վրայ ելաւ, որ զանիկա տեսնէ. ին-

7 Գլ. ժէ. 19։
8 Գլ. ե. 26։ Գոր. ը. 21։ Ժա. 18։

5 չու որ անկէ պիտի անցնէր։ Ու երբոր ցիտուա
ան տեղը եկաւ, վեր նայելով զանիկա տե-
սաւ, ու ըսաւ անոր, Զաքէոս, չուտ ըրէ,
տակէ վար իջիր, ինչու որ պէտք է ինծի այս-
6 օր քու տունդ կենալ։ Եւ արտարալով վար
իջաւ, և ուրախութեամբ ընդունեց զանիկա։
7 Երբոր ամէնն ալ տեսան, կը տրտնջէին ու ի՛ր-
սէին թէ Մեղաւոր մարդու քով մնաւ իջե-
8 ւան ընելու։ Եւ Զաքէոս կայնեցաւ ու ըսաւ
Տէրոջը, Տէր, ահա իմ ունեցածս կէսը աղ-
քատներուն կու տամ, ու թէ որ զրպարտու-
թեամբ մէկու մը գրկանք ըրած եմ, չորք-
9 պատիկ կը հատուցանեմ անոր։ Եւ Յիսուս ը-
սաւ անոր, Այսօր աս տանը փրկութիւն ե-
ղաւ. վասնզի որ ասիկա ալ Աբրահամի որդի
10 է։ Վասն զի Որդին մարդոյ եկաւ որ կոր-
սուածը փնտռէ ու փրկէ։
11 Ու երբոր անոնք աս բաները կը լսէին, ա-
ւելակ մըն ալ ըսաւ իր երուսաղէմ մօտենա-
լուն համար, ու անոնց անոնկ կարծելուն
համար թէ չուտ մը Աստուծոյ թագաւորու-
12 թիւնը պիտի յայտնուի։ Ուստի ըսաւ, Մէկ
ազնուական մարդ մը հեռու երկիր գնաց
իրեն թագաւորութիւն առնելու և դառնա-
13 լու։ Եւ իր տասը ծառաները կանչելով՝ տա-
ւր միաս տուաւ անոնց, ու ըսաւ անոնց, Բա-
14 նեցուցէք մինչև որ ես գամ։ Բայց անոր
քաղաքացիները զանիկա ի՛րենց անոր եւսէին, ըսելով թէ

ա Մատ. թ. 11։ ԴԼ. ե. 30։
բ ԴԼ. գ. 14։
գ Եզ. իբ. 1։ ա թագ. ժբ. 3։ բ թագ. ժբ. 6։
դ Հռովմ. գ. 11, 12. 16։ Գաղ. գ. 7։
ե ԴԼ. ժգ. 16։
զ Մատ. ժը. 11։ Տես Մատ. ժ. 6։
է Ժե. 24։
ը Գոր. ա. 6։
թ Մատ. իե. 14։
ժ Մար. ժգ. 34։
ի Ցաքե. ա. 11։

Զենք ուզեր որ ասիկա մեր վրայ թագաւո-
15 րութիւն ընէ։ Ու եղաւ որ երբ անիկա թա-
գաւորութիւնը առնելով ետ դարձաւ, իրեն
կանչել տուաւ ան ծառաները որոնց որ ըս-
տակը տուեր էր, որ գիտնայ թէ ով ինչ չահ
16 ըրած է։ Եւ առջինը եկաւ ու ըսաւ, Տէր,
17 քու մնագ տասը մնաս չահ ըրաւ։ Եւ ըսաւ
անոր, Ապրիս, բարի ծառայ, որովհետև
քիչ բանին մէջ հաւատարիմ եղար, տասը
18 քաղաքի վրայ իշխանութիւն ունեցիր։ Ու
երկրորդը եկաւ ու ըսաւ, Տէր, քու մնագ
19 հինգ մնաս չահ ըրաւ։ Եւ ըսաւ անոր, Դուն
20 ալ հինգ քաղաքի վրայ եղիր։ Եւ ուրիշ մը
եկաւ ու ըսաւ, Տէր, ահա քու մնագդ որ
21 թաշկինակի մէջ ծրարած կը պահէի. Երկ-
ղի կը վախնայի քեզմէ, ինչու որ դուն խիստ
մարդ մըն ես, չգրած բանդ կը վերցնես ու
22 չսերմնածդ կը հնձես։ Եւ անիկա ըսաւ ա-
նոր, Քու բերնեդ քեզ պիտի դատեմ, ով
չար ծառայ. Գիտէիր որ ես խիստ մարդ-
մըն եմ, չգրած բանս կը վերցնեմ ու չսեր-
23 մնածս կը հնձեմ. Եւ ինչո՞ւ համար իմ ըս-
տակս սեղանաւորներուն չտուիր, որ ես ե-
24 կած ատենս չահովը առնէի անիկա։ Եւ հոն
կայնողներուն ըսաւ, Առէք տակէ մնագը ու
25 տուէք անոր որ տասը մնաս ունի. (Եւ ըսին
26 իրեն, Տէր, անիկա տասը մնաս ունի.) Բան-
զի կ՚ըսեմ ձեզի, թէ ամէն ունեցողին պիտի
տրուի, և չունեցողին ունեցածն ալ անկէ
27 պիտի առնուի։ Բայց ան իմ թշնամիներս՝
որոնք չկին ուզեր որ իրենց վրայ թագաւոր

ե Մատ. իե. 21։ ԴԼ. ժգ. 10։
զ Մատ. իե. 24։
է Թագ. ա. 16։
ը Ցաք. ժե. 6։ Մատ. ժգ. 37։
թ Մատ. իե. 26։
ժ Մատ. ժգ. 12։ իե. 29։ Մար. գ. 25։ ԴԼ. ը. 18։

ԸԼԼԱՄ, Հոս բերէք ու իմ առջեւս սպաննէք
28 ցեր։ Եւ ասոնք խօսելէն ետեւ՝ Յաւաջ գնաց երուսաղէմ երթալու։
29 Ու եղաւ որ երբ Բեթփագէին ու Բեթանիային մօտեցաւ՝ դէպ ի ան լեռը որ Ձիթենեաց կ՚ըսուի, իր աշակերտներէն երկուքը
30 խրկեց, եւ ըսաւ, Գացէք դէպ ի գիմացը եղած գեղը, և անոր մէջ մտնելնուն պէս պիտի գտնէք կապուած աւանակ մը, որուն վրայ բնաւ մարդ մը դառած չէ. արձիկեցէք անիկա
31 ու բերէք։ Եւ թէ որ մէկը ձեզի հարցնէ թէ ինչո՞ւ կ՚արձիկէք, ասանկ ըսէք անոր, թէ
32 Տէրոջը պէտք է։ Երթոր գացին անոնք որ խրկուեցան, ինչպէս որ իրենց ըրաւցեր էր՝
33 գտան։ Ու երբոր աւանակը կ՚արձիկէին, անոր տէրերը ըսին անոնց, Ինչո՞ւ կ՚արձիկէք
34 աս աւանակը։ Անոնք ալ ըսին, Տէրոջը պէտք
35 է։ Եւ զանիկա Յիսուսին բերին։ Ու իրենց հանդերձները աւանակին վրայ ձգելով՝ Յի-
36 սուսը հեծցուցին։ Ու երբոր կ՚երթար, իրենց
37 հանդերձները ճամբուն վրայ կը փռէին։ Ու երբոր ալ մօտեցաւ, և Ձիթենեաց լեռանը զառ՚ի վայրէն կ՚էջնէր, աշակերտներուն բոլոր բազմութիւնը սկսաւ ուրախութեամբ գո-
38 սուած օրհնել բարձր ձայնով ան բոլոր հրաշքը-
ներուն համար՝ որ տեսեր էին։ Ու կ՚ըսէին,
Օրհնեալ է աս թագաւորը որ Տէրոջը անու-
նովը կու գայ։ Երկինքի մէջ խաղաղութիւն,
39 ու փառք բարձրութեանց մէջ։ Եւ բազմու-
թեանը մէջէն փարիսեցիներուն մէկ քանիները
ըսին անոր, Վարդապետ, սաս քու աշակերտ-

40 Նորդ յանդիմանէ։ Եւ անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ձեզի կ՚ըսեմ, թէ որ աստնք լուռ կենան, Հարերը պիտի աղա-
41 ղակին։
Ու երբոր մօտեցաւ՝ քաղաքը տեսնելով
42 Լացաւ անոր վրայ և ըսաւ, Գոնէ աս քու օրուանդ մէջ դուն այդը քու խաղաղութիւնդ,
43 բայց հիմա ծածկուեցաւ քու աչքերէդ։ Ին-
չու որ օրեր պիտի գան քու վրադ՝ որ թշնա-
միներդ քու բոլորտիդ պատնէշ պիտի
չինեն, ու քեզ պիտի պաշարեն, և ամէն կող-
44 մէդ քեզ պիտի ձգեն։ Ու հիմնայատակ պիտի ընեն քեզ ու քու մէջդ եղած զաւակ-
ներդ, և քար մը քարի վրայ ամենեին պիտի
չթողուն քու մէջդ, Տանոր համար որ չճանչ-
ցար քու այցելութեան ժամանակդ։
45 Ետ տաճարը մտնելով սկսաւ դուրս հա-
46 նել անոր մէջ ծախողները և գնողները. Եւ
ըսաւ անոնց, Գրուած է թէ իմ տունս աղ-
ջոթքի տուն է, Բայց դուք աւազակաց
ներու այր ըրիք։
47 Եւ ամէն օր տաճարին մէջ կը սորվեցնէր.
Բայց քահանայապետները ու դպիրները և ժողովրդին գլխաւորները կը փնտռէին թէ
48 ինչպէս կորսընցնեն զանիկա, Ու բան մը չէին կրնար գտնել թէ ինչ ընեն, ինչու որ բոլոր ժողովուրդը անոր կապուեր էին մտիկ ընե-
լու։

1 Ամբ. բ. 11։
2 Ցաքե. ժա. 38։
3 Եսա. խթ. 3. 4։ Ես. բեմ. զ. 3. 6։ ԳԼ. իա. 20։
4 գ Թագ. թ. 7. 8։ Միք. գ. 12։
5 Մաս. իա. 7։ Մարկ. ժա. 7։ Ցաքե. ժբ. 14։
6 Մաս. իա. 8։
7 Սաղ. ՃԺը. 26։ ԳԼ. ժգ. 35։
8 ԳԼ. բ. 14։ Եփես. բ. 14։
9 Մարկ. ժգ. 9։ ԳԼ. իա. 6։
10 Դան. թ. 24։ ԳԼ. ա. 68, 78։ ա Պետ. բ. 12։
11 Մաս. իա. 12։ Մարկ. ժա. 11, 15։
12 Մաս. իգ. 2։
13 Ցաքե. բ. 14, 15։
14 Ես. ծգ. 7։
15 Երեմ. է. 11։
16 Մարկ. ժա. 18։ Ցաքե. է. 19։ Ը. 37։

ԳԼ. Ի

1 Քրիստոս իր իշխանութեան իրաւունքը կը պաշտպանէ Յով հաննէսի մկրտութեան հարցմանը։ 9 Ա.դիեն առակը։ 25 Քրիստոսի պատասխանը կայսրին տուրք տալու վերաբեր։ 27 Յարութիւն չկայ ըսող ազգակիցները կը պատասխանէ։ 41 Քրիստոս ինչպես Դաւիթի որդին կ՚ըլլայ։ 45 Իր աշակերտներուն կը պատուիրէ գրաւոր կենալ։

1 Ու եղաւ որ ան օրերուն մկիը՝ երբոր տա-
ճարին մէջ ժողովուրդին կը սորվեցնէր և աւետարանը կը քարոզէր, քահանայապետները ու դպիրները ծերերուն հետ մէկտեղ
2 վրայ հասան, ու անոր խօսեցան՝ ըսելով, Ըրուցէ մեզի՝ ի՞նչ իշխանութիւնով կ՚ընես ատ բաները, կամ ո՞վ է ատ իշխանութիւնը
3 քեզի տուողը։ Պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի բան մը հարցընեմ՝ և ը-
4 սէ՛ք ինծի. Յովհաննէսին մկրտութիւնը երկինքէ՞ն էր թէ մարդոցմէ։ Ու անոնք մէկզի-
5 նքեան խորհեցան ու ըսին, Թէ որ ըսենք՝ Երկինքէն, պիտի ըսէ, Հապա ինչո՞ւ չհաւատացիք
6 անոր. իսկ թէ որ ըսենք՝ Մարդոցմէ, բոլոր ժողովուրդը մեզ պիտի քարկոծէն. վասն զի որ համոզուած են թէ Յովհաննէս մար-
7 գարէ էր։ Եւ պատասխան տուին թէ չենք
8 գիտեր ուսկից էր։ Ու Յիսուս ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ ինչ իշխանութիւնով կ՚ընեմ ատ բաները։

9 Սկսաւ ան առակը ղրուցել ժողովուրդին. Մէկ մարդ մը այգի մնկեց և զանիկա մշակներու յանձնեց. ու ինքը օտար երկիր եր-
10 թալով՝ շատ ժամանակ մնաց։ Եւ ատենին ծառայ մը խրկեց մշակներուն, որ այգիին պը-

= Մատ. իա. 23։ | ֆ Մատ. ժգ. 5։ իա. 26։ Գղ. է. 29։ | ֏ Մատ. իա. 33։ Մար. ժբ. 1։
Ք Դտ. գ. 7, է. 27։

տուղէն անոր տան. իսկ մշակները ծեծեցին
11 զանիկա ու պարապ ճամբեցին։ Եւ ուրիշ ծառայ մըն ալ խրկեց. իսկ անոնք զանիկա ալ ծեծեցին, անարգեցին ու պարապ ճամբեցին։
12 Ու երրորդ մըն ալ խրկեց. իսկ անոնք զանի-
13 կա ալ վիրաւորեցին ու դուրս հանեցին։ Ան-
տունէր այգիին տէրը ըսաւ, Ի՞նչ ընեմ. իմ սիրելի որդիս խրկեմ, գուցէ զանիկա տեսնե-
14 լով ամչնան։ Բայց մշակները երբոր տեսան զանիկա, իրարու հետ խորհուրդ ըրին՝ ըսելով, Ասիկա է ժառանգը, եկէք զանիկա սպանենք՝ որ ժառանգութիւնը մերը ըլլայ։
15 Եւ զանիկա այգիէն դուրս հանեցին ու սպան-
նեցին. ուստի այգիին տէրը ի՞նչ պիտի ընէ
16 անոնց. Պիտի գայ ու կորսընդունի ան մշակները, և այգին ուրիշներու պիտի տայ։ Երբոր
17 -- լսեցին՝ ըսին, Հաւ լեսի։ Եւ ինքը անոնց նայելով ըսաւ, Հապա ի՞նչ է ատ գրուածքը, Թէ Ան քարը որ շինողները մերժեցին, ա-
18 նիկա անկիւնին գլուխը եղաւ։ Ամէն ով որ ան քարին վրայ իյնայ՝ պիտի կոտրտի, և որու վրայ որ իյնայ՝ պիտի փոշի զանիկա։
19 Եւ քահանայապետները ու դպիրները կը փնտռէին թէ ի՛նչ- նոյն ժամուն ձեռք զարնեն անոր, բայց ժողովուրդէն վախցան. քանզի իմացան որ ան առակը իրենց համար ը-
սաւ։

20 Ու ետքը յարմար-ապնդ սպասելով, խրկեցին քանի մը խարերայ մարդիկ՝ որոնք կեղծաւորութեամբ ինքզինքնին արդար կը ձևացնէին, որ զանիկա խօսքով բռնեն՝ տէրութեան և կառավարին իշխանութեանը զանի-

Ե Սաղ. ճժը. 22։ Մատ. իա. 42։ | չ Դտն. ը. 34, 35։ Մատ. իա. 44։ | ի Մատ. իբ. 15։

21 կա մատնելու։ Ու անոր Տարցուցին ըսելով,
Վարդապետ, դիտենք որ չխոսիս
ու կը սորվեցընես, և ոչառաջմէնդ չես ըներ,
Տապա ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամբան
22 կը սորվեցընես։ Մեզի արժա՞ն է կայսրին
23 տուրք տալ թէ չէ։ Եւ անոնց խորամանկու-
թիւնը Տասկընալով՝ ըսաւ անոնց, Ինչո՞
24 դիս կը փորձէք. Ցուցուցէք ինծի դահեկան
մը։ Որո՞ն պատկերը ու գիրը ունի։ Ը-
25 ատասան ատեն ու ըսին, կայսրինը։ Եւ ին-
քը ըսաւ անոնց, Ուրեմն ան որ կայսրին է՝
կայսրին տուէք, և ան որ Աստուծոյն է՝ Ա-
26 ստուծոյ տուէք։ Եւ չկրցան զանիկա խօսքով
մը բռնել ժողովուրդին առջեւը, ու զարմա-
նալով անոր պատասխանին վրայ՝ լուռ եկան։
27 Եւ Տադուկեցիներէն ոմանք եկան, (ո-
րոնք Տակառակութիւն կ՚ընեն թէ յարու-
28 թիւն չկայ,) և անոր Տարցուցին ըսելով,
Վարդապետ, Մովսէս մեզի գրեց, թէ որ
մէկուն եղբայրը կնիկ ունենալով մեռնելու
ըլլայ, ու մեռած ատենը զաւակ չունենայ,
անոր եղբայրը առնէ ան կնիկը և իր եղբօրը
29 զաւակ Տանէ։ Արդ եօթը եղբայրներ կային,
ու առաջինը կնիկ մը առնելով՝ զաւակ չու-
30 նեցած մեռաւ։ Երկրորդն ալ առաւ ան կնիկ-
31 կը, և ինքն ալ մեռաւ առանց զաւակի։ Եր-
րորդն ալ առաւ զանիկա, նմանապէս եօթին
32 ալ, ու զաւակ չձգեցին ու մեռան։ Ամենէն
33 ետքը կնիկն ալ մեռաւ։ Ուրեմն յարութեան
ատենը անոնցմէ որո՞ն կնիկը պիտի ըլլայ,
34 ինչու որ եօթն ալ զանիկա կնիկ ունեցան։ Եւ
Յիսուս պատասխան տալով անոնց ըսաւ, Ա-

ե Մատ. իբ. 10 | Մարկ. ժբ. 14։
ի Մատ. իբ. 25 | Մարկ. ժբ. 18։
ա Ղուկ. իգ. 8, 8։
բ Օր. իե. 5։

աշխարհիս որդիքը կնիկ կ՚առնեն ու կ՚ելան
35 կը տրուին։ Բայց անոնք որ արժանի պիտի
ըլլան այն աշխարհին Տասնելու ու մեռելներէն
յարութիւն առնելուն, ոչ կնիկ կ՚առնուն և ոչ
36 կ՚ելան կը տրուին. Որովհետև ալ չեն կրնար
մեռնիլ. Հրեշտակներուն Տաւասար են,
ու Աստուծոյ որդիքն են, Տինչու որ յարու-
37 որդիք են։ Բայց մեռելներուն յարութիւն
առնելը Մովսէս ալ խնայուց մոտ նշ-
նանակեց Տեղը՝ երբոր կը կոչէ Տէրը՝ Աբրահա-
մին Աստուածը, ու Իսահակին Աստուածը,
38 և Յակոբին Աստուածը։ Ու Աստուած մեռել-
ներուն Աստուածը չէ, Տապա կենդանիներուն,
39 Վինչու որ ամէնը անոր կենդանի են։ Եւ դէ-
պիներէն մէկ քանին պատասխան տուին ու
40 ըսին, Վարդապետ, աղէկ ըսիր։ Ու ալ մէկը
Տամարձակութիւն չէր ըներ անոր բան մը
Տարցընելու։
41 Եւ ըսաւ անոնց, Ինչպէս կ՚ըսեն թէ Քրիս-
42 տոս Դաւիթի որդին է. Եւ ինքը Դաւիթ
Սաղմոսներուն գրքին մէջ կ՚ըսէ, Տէրը Իմ
43 Տէրոջս ըսաւ, Նստէ իմ աջ կողմս, Մինչև որ
քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանդան
44 ընեմ։ Ուրեմն Դաւիթ որ զանիկա Տէր կը
կոչէ, ինչպէս անիկա անոր որդին կ՚ըլլայ։
45 Եւ բոլոր ժողովուրդին առջեւը ըսաւ իր
46 աշակերտներուն, Զգուշացէք դպիրներէն,
որոնք կ՚ուզեն փառաւոր Տանդերձներով պը-
տրտիլ, և շուկաներուն մէջ բարեւներ կը սի-
րեն, ու ժողովարաններուն մէջ՝ առաջին ա-

ե Ա Կոր. ժէ. 42, 43, 52։ ա Ցածխ. գ. 2։
ի Հռոմ. ը. 23։
ի Եբ. գ. 6։
ղ Հռոմ. գ. 10, 11։
ճ Մատ. իբ. 42։ Մարկ. ժբ. 35։
յ Սաղ. ՃԺ. 1։ Գործ. բ. 34։
ղ Մատ. իգ. 1։ Մարկ. ժբ. 38։
ճ Մատ. իգ. 5։
յ Գաղ. ժա. 43։

Թոռները, և ընթրիքներու մէջ՝ առաջին
47 բազմոցները· Որոնք որբևարիներուն տուները կ՚ուտեն, ու ձգելով երկնաւոր Համար ա-
ղօթքը կ՚երկնցընեն· ասոնք աւելի դատա-
պարտութիւն պիտի ընդունին։

ԳԼ· ԻԱ.

1 Ջրհեղեղ կը գալէ աշխարհին։ 3 կը նախազգայնէ տա-
ճարին ու Երուսաղէմին կործանումը։ 23 Նաեւ վերջին օրուան
նշանները։ 34 կը յորդորէ որ արթնան ըլլալոյ։

1 Ու Նայելով տեսաւ հարուստները որ իրենց
2 ընծաները դանձանակը կը ձգէին· Մէկ տնանկ
որբևարի մըն ալ տեսաւ, որ հոն երկու լու-
3 մայ ձգեց։ Ու ըսաւ, Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզ
դէ Որ աս աղքատ որբևարին ամենէն աւե-
4 լի ձգեց· Ինչու որ ամէն անոնք իրենց աւել-
ցածէն Աստուծոյ ընծաներուն մէջը ձգեցին,
բայց ասիկա իր չքաւորութենէն բոլոր իր ա-
նեցած ապրուստը ձգեց։
5 Ու երբոր մէկ քանիները տաճարին համար
կ՚ըսէին Թէ գեղեցիկ քարերով ու նուէրնե-
6 րով զարդարուած է, ըսաւ, Այս բաները որ
կը տեսնէք, օրեր պիտի գան՝ որ անոնցմէ
քար մը քարի վրայ պիտի չմնայ որ չքակուի։
7 Հարցուցին իրեն ու ըսին, Վարդապետ, ե՞րբ
պիտի ըլլանատ բաները, և ի՞նչ է նշանը՝
8 երբորատ բաները պիտի ըլլան։ Ան ալ ըսաւ,
Զգոյշ կեցէք՝ չխաբուիք, ինչու որ շատերը
պիտի գան իմ անունովս ու ըսեն Թէ Ես եմ
ինչ՚որ, ու ժամանակը մօտեցած է· ուրեմն
9 անոնց ետևէն չերթաք։ Բայց երբոր լսէք

ա Մատ· իգ· 14։
—
ե Մար· ժբ· 41։
զ Մատ· իգ· 1։ Մար· ժգ· 1։
է Ղկ· ժճ· 46։
ը Ա Կոր· բ· 12։
թ Մատ· իգ· 1։ Մար· ժգ· 1։
ի Մատ· իգ· 41։ Մար· ժգ· 5։ Եփես· ե· 6։ ա Թես· բ· 3։
լ Մատ· ժ· 19։ Մար· ժգ· 11։ Ղկ· ժբ· 11։
խ Գոր· գ· 10։
ծ Միք· ե· 6։ Մար· ժգ· 12։
կ Գոր· ե· 38։ ժբ· 2։
հ Մատ· ժ· 22։
ձ Մատ· ժ· 30։
ղ Մատ· իգ· 15։ Մար· ժգ· 14։
մ Փիլ· ա· 28։ բ Թես· ա· 5։
յ Մատ· իգ· 7։
ն Մար· ժգ· 9։ Ցայտ· բ· 10։
շ Գոր· գ· 3։ ե· 15։ ժբ· 4։ ժգ· 24։
ո Պետ· բ· 13։
չ Գոր· իե· 23։

պատերազմներ և խռովութիւններ՝ մի վախ-
նաք, ինչու որ պէտք է առաջ ասոնք բաները
10 ըլլան, բայց վախճանը իսկոյն չէ։ Անոնց ետևը
բաս անոնց, Ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ,
ու թագաւորութիւն՝ թագաւորութեան վրայ·
11 Եւ տեղ տեղ մեծ երկրաշարժութիւններ պի-
տի ըլլան՝ ու սովեր և մահաւարաժամներ,
նաև երկինքէն սոսկալի բաներ և մեծ նշան-
12 ներ պիտի ըլլան։ Բայց աս ամէն բաներէն
առաջ իրենց ձեռքերը ձեզի պիտի գաղնեն
ու հալածեն, և ժողովարաններու ու բան-
տերու պիտի մատնեն· և Իմ անունիս հա-
մար թագաւորներու ու կուսակալներու առ-
13 ջև պիտի տարուիք։ Եւ ասիկա ձեզ
14 դի վկայութիւն մը պիտի ըլլայ։ Ուստի ձեր
սրտին մէջը դրէք՝ որ առաջուց չմտածէք
15 պատասխան տալու վրայով։ Վասն զի ես ձեզ
դի բերան ու իմաստութիւն պիտի տամ, Որ-
բոն պիտի կրնան դէմ խօսիլ կամ դէմ կե-
16 նալ ձեր ամէն հակառակորդները։ Եւ Հայ-
րե մատնուիք ծնողքներէ ու եղբայրներէ և
ազգականներէ ու բարեկամներէ, Ու ձեզմէ
17 պիտի սպաննեն· Եւ Իմ անունիս համար
18 ամենուն ատելի պիտի ըլլաք· Բայց մէկ
19 մազ մը ձեր գլխէն պիտի չկորսուի։ Ձեր համ-
բերութիւնովը Հոգիներդ պիտի առնաք։
20 Ու երբոր տեսնէք Երուսաղէմը զօր կող-
մէն զօրքերով պատած, անատնեը գիտցէք որ
21 անոր աւերումը մօտ է։ Անատնը Հրէաստա-

նի՛ մէջ եղջիւրը լեռներու թող փախչին, ու
անոր մէջ եղջիւրը թող հեւանան, և անոնք
որ ագռաւներն են՝ թող չմնան անոր մէջը։
22 վասն զի ան ջրէրը վրէժխնդրութեան օրեր
23 են, *որ բոլոր գրուածներէն կատարուին։ Բայց
վայ ան օրերը յղի եղողներուն ու ծիծ տուղ-
ներուն, ինչու որ մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ
երկրին վրայ, ու բարկութիւն ժողովրդեան
24 *յորում։ Ու սուրի բերնով պիտի
իյնան, ու բոլոր ազգերուն մէջ գերի պիտի տա-
րուին. ու երուսաղէմ ազգերուն ոտից կոխան
պիտի ըլլայ, *մինչեւ որ ազգերուն ժամանակ-
25 ները լմննան։ Ու արեգակին և լուսնին ու
աստղերուն վրայ նշաններ պիտի ըլլան, ու երկ-
րի վրայ ազգերը ապշութեամբ պիտի տագնա-
պին, և ծովը ու ալիքները պիտի դոռան.
26 մարդոց սիրտերը պիտի նուաղին երկ-
եղն ու աչքարէի վրայ գալու բաներուն սպա-
սելէն, *ինչու որ երկնից զօրութիւնները պի-
27 տի չտրժին։ Ու անոնք պիտի տեսնեն
Որդին մարդոյ *ամպի մէջ գալով զօրութիւնով
28 ու մեծ փառքով։ Ու երբոր սա բաները սկսին
ըլլալ, երէց ու գլուխները բարձրացուցէք,
*ինչու որ ձեր փրկութիւնը մօտ է։
29 Ու առակ մը բսաւ անոնց, Տեսէք թզի-
30 նին ու ամէն ծառերը. երբոր կը բողբոջին,
տեսնելով՝ դուք ձեզմէ կ'իմանաք թէ ալ
31 *ամառը մօտ է։ Նոյնպէս ալ դուք երբոր սա
բաները եղած տեսնէք, գիտցէք որ Աստու-

ա Դան. ի. 26. 27։ ը Մատ. իգ. 29։ Մարկ. ժգ. 24։ բ Ղկ. իա. 25։
գ Մատ. իգ. 19։ Մարկ. գ. 10. 12։ դ Դան. ի. 27։ ժգ. 7։ Հաւակ. ժ. 9. 23։ ե Մատ. իգ. 29։ զ Մատ. իգ. 30։ է Յայտ. ա. 7։ ժգ. 14։ ը Հաւակ. ը. 19. 23։ թ Մատ. իգ. 32։ Մարկ. ժգ. 28։

32 Ծոյ թադաւորութիւնը մօտ է։ Ճշմարիտ կ'ը-
սեմ ձեզի, որ սա ազգը պիտի չանցնի, մին-
33 չև որ սա ամէն բաները ըլլան։ Երկինք ու
երկիր պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս չեն
34 պիտի չանցնին։ Իսկ դուք զգուշացէք ձեր
անձերնուն, չըլլայ որ սիրտերնիդ կերթայ
մոլ ու գինովութիւնով և աշխարհային զբաղ-
մունքներով ծանրանայ, ու յանկարծակի ան
35 օրը ձեր վրայ հասնի. վասն զի բոլոր երկ-
րին երեսը բնակողներուն ամենուն վրայ *ո-
36 րոգայթի մը պէս պիտի հասնի։ Ուստի ար-
թուն կեցէք, *ու ամէն ատեն աղօթք ըրէք,
որ արժանի ըլլաք ան բոլոր ըլլալու բաներ-
ըն ազատուելու *և Որդւոյ մարդոյ առջեւը
կայնելու։
37 Ու ցորեկները տաճարին մէջ կը սորվեցը-
նէր, *և գիշերները կ'ելլէր Ձիթենեաց լսուած
38 լեռը կը կենար։ Եւ բոլոր ժողովուրդը առ-
աւօտուց կանուխ իրեն կ'երթային տաճարը
իր խօսքը լսելու։

ԳԼ. ԻԲ

1 Հրեայց զատկաբեմիկ կ'ըսուի բրիսաման գէմ, 3 Սատանան կը դրդռ Յուդան զատնելու զՔրիստոս։ 7 Աշակերտները կը պատրաստեն զատիկը։ 19 Քրիստոս իր սբբ ընթրիքը կը տայ մեզ։ 21 Իր մատնիչին ալ ըսելով կ'իմացնէ. ապանց անոր ա-
ղետը տալու։ 24 Իր աշակերտները փոխադրութենէն կը զգու-
շացնէ։ 31 Պետրոսին կ'իմացնէ թէ իր հաւատքը պիտի չը
պահի։ 34 բայց երէք անգամ պիտի ուրանայ իր Տէրը։ 39 ա-
ղօթքի կ'ելնէ Գեթսեմանեան պարտէզին մէջ, և սրբուն քրտինքը
կը թափէ։ 47 Ձեկ հաւատքով մը կը մատնուի։ 50 Աշակերտին
ականջը կը բժշկէ։ 54 Պետրոս երէք անգամ կ'ուրանայ իր
Տէրը։ 63 Քրիստոս նախատուելոյ անարգուելոյն և չարչարանք
կը կրէ։ 66 ու կը խոստովանի թէ ինքը Աստուծոյ Որդին է։

2 Մատ. իգ. 35։
ա Հաւակ. ժգ. 13։ Մարկ. ժգ. 13։ Պետ. գ. 10։ Յայտ. գ. 3։ ժգ. 15։ ը Մատ. իգ. 42։ իե. 13։ Մարկ. ժգ. 33։ գ Գղ. ժբ. 1։ դ Սաղ. ա. 3։ Երեմ. գ. 13։ ե Յովէ. ը. 1։ զ Յովհ. ը. 39։ է Գղ. իգ. 39։
ը Մարկ. ժգ. 7։ թ Մատ. իգ. 1։

1 ՚Բազարջակերաց ոօնը մօտեցաւ որ Զատիկ
2 կ՚ըսուէր. ՚ԵՒ քահանայապետանները ու գպիր-
ները կը փնտռէին թէ ինչպէս սպաննեն զա-
նիկա, քանզի ժողովուրդէն կը վախնային։
3 ՚ԵՒ Սատանան խակարիովտացի մականուա-
նեալ Ցուդային ներբո մտաւ, որ անիկա տաս-
4 ուերկուքին համրանքէն էր։ ՚ԵՒ գնաց քա-
հանայապետներուն ու իշխաններուն հետ
խօսք ըրաւ թէ ինչպէս զանիկա մատնի ա-
5 նոնց։ Անոնք ալ ուրախացան ու խոստացան
6 անոր ստակ տալ։ Ու ինքը վրան առաւ, և
պատեհութիւն մը կը փնտռէր որ զանիկա
մատնի անոնց առանց բազմութեանը ժող-
վուելուն։
7 ՚ԵՒ բազարջակերաց օրը եկաւ, որուն մէջ
8 պէտք էր զառիկը մորթել։ Ու խրկեց Պետ-
րոսը և Յովհաննէսը ու ըսաւ, Գացէք պատ-
9 րաստեցէք մեզի զառիկը որ ուտենք։ Անոնք
ալ ըսին անոր, Ո՞ր կ՚ուզես որ պատրաս-
10 տենք։ ՚ԵՒ ըսաւ անոնց, Ահա երբոր քաղա-
քը մտնէք, ձեզի մարդ մը պիտի պատահի
որ ջուրի սափոր մը կը տանի. անոր
հետևէն գացէք ան տունը՝ ուր որ ինքը կը
11 մտնէ. ՚ԵՒ ան տանտէրը ըսէք, Վար-
դապետը կ՚ըսէ քեզի, Ո՞ր է օթևանը որ
հոն աշակերտներուս հետ միկտեղ զառիկը
12 ուտեմ։ Ան ալ ձեզի յարդարուած մեծ վեր-
նատուն մը պիտի ցուցնէ, հոն պատրաստե-
13 ցէք։ ՚ԵՒ գացին գտան ինչպէս որ իրենց ը-
սաւ, ու զառիկը պատրաստեցին։

= Մատ. իզ. 2։ Մարկ. ժգ. 1։
F Ասղ. ր. 2։ Ցաճ. ժա. 47։ Դատ. գ.։ 27։
÷ Մատ. իզ. 14։ Մարկ. ժգ. 10։ Ցաճ. ժգ. 2։ 27։
Ղ Ջաք. ժա. 12։
Ղ Մատ. իզ. 17։ Մարկ. ժգ. 12։

14 ՚Ու երբոր ժամը հասաւ՝ սեղան նստաւ,
15 և տասներկու առաքեալները իր հետը։ Ու
ըսաւ անոնց, Փափաքելով փափաքեցայ որ
աս զատիկը ձեզի հետ ուտեմ իմ չարչարանք
16 ըլլս առաջ։ Քանզի կ՚ըսեմ ձեզի որ ալ բնաւ
ասկէ պիտի չուտեմ՝ մինչև որ Աստուծոյ
17 թագաւորութեանը մէջ կատարուի։ ՚ԵՒ գա-
ւաթը առաւ, գոհացաւ ու ըսաւ, Առէք ա-
18 սիկա ու բաժնեցէք ձեր մէջը. ՚Ինչու որ
ձեզի կ՚ըսեմ որ բնաւ որթին բերքէն պիտի
չխմեմ՝ մինչև որ Աստուծոյ թագաւորութիւ-
նը գայ։
19 ՚ԵՒ հաց առաւ, գոհացաւ, կտրեց և տուաւ
անոնց ու ըսաւ, Ա՛ս է իմ մարմինս, որ ձեզի
համար տրուած է. Ասիկա ըրէք զիս յիշելու
20 համար։ Նոյնպէս ալ գաւաթը ՚՚՚ ընթրի-
քէն ետև ու ըսաւ, ՚Ա՛ս գաւաթը նոր ուխտ
է իմ արիւնովս, որ ձեզի համար կը թափուի։
21 ՚Բայց ահա զիս մատնողին ձեռքը ինծի հետ
22 սա սեղանս է։ ՚ԵՒ իրաւի Որդին մարդոյ կ՚եր-
թայ՝ ինչպէս որ սահմանուած է, բայց վայ
ան մարդուն՝ որուն ձեռքովը անիկա կը մատ-
23 նուի։ Նաև անոնք սկսան մէջերնին հարցու-
փորձ ընել՝ թէ իրենցմէ ով է որ ան բանը
պիտի ընէ։
24 ՚Վէճ մըն ալ եղաւ անոնց մէջը՝ թէ իրենց
25 մէ ով մեծ պիտի սեպուի։ ՚ԵՒ անոնց ըսաւ
անոնց, Ազգաց թագաւորները անոնց կը տի-

ՂՄատ. իզ. 20։ Մարկ. ժգ. 17։
Ի Գլ. ժգ. 15։ Գործ. ժ. 41։ Յայտ. ժ.։ 9։
Մատ. իզ. 29։ Մարկ. ժգ. 25։
Բ Մատ. իզ. 26։ Մատ. ժգ. 22։
Ճ ա Կոր. ժ. 24։
Լ ա Կոր. ժ. 16։
Մաղ. խա. 9։ Մատ. իզ. 21. 23։ Մարկ. ժգ. 18։ Ցաճ. ժգ. 21. 26։
Ի Մատ. իզ. 24։
Ի Գործ. բ. 23։ գ. 23։
Ջ Մատ. իզ. 22։ Ցաճ. ժգ. 22. 25։
Ղ Մարկ. թ. 33։ Գլ. թ. 46։
Ջ Մատ. ի. 25։ Մարկ. ժ. 43։

բուն, և անոնք որ կ'ելլեն անոնց՝ բարբար կը
26 կոչուին. Հրայց դուք անանկ պիտի չըլլաք,
Տապա ան որ ձեր մէջը մեծ է պզտիկին պէս
թող ըլլայ, և առաջնորդը՝ սպասաւորին պէս.
27 Քանզի ո՞վ է մեծը, սեղան նստողը թէ սպա-
սաւորը. չէ՞ որ սեղան նստողը. Հակառակ ես
28 ձեր մէջը սպասաւորի մը պէս եմ։ Եւ դուք
անոնք էք՝ որ միշտ ինծի հետ կը կեցայիք
29 Իմ փորձութիւններուս մէջ. Ինչ ալ ձեզի
[illegible] ուխտ կ'ընեմ, ինչպէս որ իմ
Հայրս ինծի թագաւորութիւն մը ուխտ բրաւ.
30 Որ դուք իմ սեղանէս ուտէք ու խմէք իմ
թագաւորութեանս մէջ, և աթոռներու վրայ
նստիք՝ իսրայէլի տասներկու ցեղերը դա-
տելու։

31 Եւ Տէրը ըսաւ, Սիմոն, Սիմոն, ահա Սա-
տանան ձեզ փնտռեց, որ ցորենի պէս խար-
32 րայէ. Հրայց ես քեզի համար աղօթք բրի որ
քու հաւատդ չպակսի. և դուն երբոր դար-
33 ձի դառ՝ քու եղբայրներդ. Ըստ Հասառաւ։ Իսկ
ինքը ըսաւ անոր, Տէր, ես պատրաստ եմ քե-
զի հետ բանտը երթալու ալ, մեռնելու ալ։
34 Եւ անիկա ըսաւ, Պետրոս, քեզի կ'ըսեմ որ
այսօր հաւը պիտի չկանչի մինչև որ դուն ե-
րեք անգամ ուրանաս՝ ըսելով թէ զիս չես
ճանչնար։

35 Եւ ըսաւ անոնց, Երբոր ձեզ իրիկուն ա-

ղ Մատ. ի. 26։ ա Պետ. ե. 3։
ճ Գաղ. ի. 18։
ճ Գաղ. իդ. 37։
ր Մատ. ի. 28։ Յովհ. իգ. 13, 14։ Փիլ. բ. 7։
ե Երբ. գ. 15։
ը Մատ. իգ. 47։ Գաղ. իդ. 52։ բ

կար. ա. 7։ բ Տիմ. բ. 12։
թ Ամոս. թ. 9։
ժ Յովհ. ե. 9, 11, 15։
ի Սաղ. ծա. 13։ Յովհ. իա. 15, 16, 17։
լ Մատ. իգ. 34։ Մար. իդ. 30։ Յովհ. իգ. 38։
խ Մաղ. խթ. 14։ Մատ. իթ. 28։ ա Կար. գ. 2։ Յայտ. գ. 21։
ծ Ա Պետ. ե. 8։

ղ Ամոս. թ. 9։
ճ Յովհ. ե. 9, 11, 15։
ի Սաղ. ծա. 13։ Յովհ. իա. 15, 16, 17։
լ Մատ. իգ. 34։ Մար. իդ. 30։ Յովհ. իգ. 38։
խ Մատ. իգ. 36։ Մար. իդ. 32։ Գաղ. իա. 1։
ծ Գաղ. իա. 37։

ուանց քսակի ու պարկի և կօշիկներու, բանի
36 մը կարօտ եղա՞ք։ Անոնք ալ ըսին, Բանի մըն
ալ չէ. Հապա որ ունի քսակ առնէ՝ թող հետը առնէ, նոյնպէս ալ պարկը. և
ան որ [illegible] չունի, թող իր հանդերձը ծախէ
37 ու իրմէն թուր մը ծախու առնէ. Քանզի կ'ը-
սեմ ձեզի որ սա գրուած բանն ալ պէտք է
որ իմ վրաս կատարուի, Եւ անօրէններու
հետ սեպուեցաւ. Քանզի ինչ որ ինծի համար
38 [illegible] է՝ կատարուելու վրայ է։ Անոնք ալ
ըսին, Տէր, ահա հոս երկու թուր կայ. ան
ալ բաւ անոնց, Հերիք են։

39 Եւ ելաւ իր սովորութեանը պէս Ձիթե-
նեաց լեռը գնաց. աշակերտներն ալ իր ետևէն
40 գացին։ Երբոր ան տեղը հասաւ՝ ըսաւ ա-
նոնց, Աղօթք ըրէք որ փորձութեան մէջ չը-
41 մտնէք։ Եւ ինքը անոնցմէ զատուեցաւ քար-
ընկէցի մը չափ, ու ծնկաւ վրայ գալով աղօթք
42 կ'ընէր, Ո՛ Հայր, Հայր, թէ որ կ'ուզես՝
աս գաւաթը ինծմէ անցուր. Հրայց չէ թէ իմ
43 կամքս հապա քուկդ թող ըլլայ։ Ու երկինքէն
հրեշտակ մը երևեցաւ անոր և կը զօրացնէր զինքը։
44 Եւ ան ի մէջ տանջանքի [illegible] աւելի ջերմեռանդութեամբ աղօթք
կ'ընէր։ Եւ իր քրտինքը արիւնի մեծ կա-
45 թիլներու պէս էր, որ գետինը կը թափուէր։
Եւ աղօթքէն ելլելով աշակերտներուն քա-
վը եկաւ, ու գտաւ անոնք տրտմութենէն
46 քնացած. Եւ ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ կը քնա-

ե Եսա. ծգ. 12։ Մար. իե. 28։
զ Մատ. իզ. 36։ Մար. իգ. 32։ Յովհ. իբ. 1։
է Գաղ. իա. 37։

ը Մատ. գ. 13։ իգ. 41։ Մար. իգ. 38։ Հմր. 46։
թ Մատ. իզ. 39։ Մար. իգ. 35։

ի Յովհ. ե. 30։ գ. 38։
լ Մատ. գ. 11։
խ Յովհ. իբ. 27։ Երբ. ե. 7։

Նաք · ՚Ելէք աղօթք ըրէք որ փոթռնթեան մէջ չմտնէք ։

47 Ու երբոր դէռ կը խօսէր, ՚ահա մէկ բազմութիւն մը, և Յուդա տասներկուներուն մէկը անոնց առջևէն կ՚երթար, ու Յիսուսին մօտեցաւ որ զանիկա համբուրէ ։

48 Բայց Յիսուս ըսաւ անոր, Յուդա, համբուրո՞ւ

49 րնես՞ կը մատնես Որդին մարդոյ ։ Երբոր անոր բոլորտիքը եղողները տեսան ինչ որ պիտի ըլլար, ըսին անոր, Տէր, թռչուով զարնե՞նք ։

50 ՚Եւ անոնցմէ մէկը քահանայապետին ծառային զարկաւ ու մէկդի հանեց անոր ա

51 ականջը ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ, Թող տուէք մինչև սա տեղը ։ և դպ

52 պաւ անոր ականջին ու բժշկեց զանիկա ։ ՚Ետ Յիսուս իր վրայ եկող քահանայապետներուն ու տաճարին իշխաններուն ու ծերերուն ըսաւ, իբր թէ աւազակի՞ վրայ ելաք սուրե

53 րով ու բիրերով ։ Ամէն օր ձեզի հետ էի տաճարին մէջ, և ինծի ձեռք չարկիք ։ Բայց սա է ձեր ժամանակը ու խաւարին իշխանութիւնը ։

54 ՚Եւ զանիկա բռնելով տարին ու քահանայապետին տունը մտցուցին ։ Պետրոս ալ հե

55 ռուանց ետևէն կ՚երթար ։ ՚Երբոր կրակ վառեցին դատխին մէջ ու միասին նստան, 56 Պետրոս ալ նստաւ անոնց մէջը ։ Մէկ աղա

խին մը տեսնելով զանիկա որ կրակին քովը նստեր էր, նայեցաւ անոր ու ըսաւ, Ասիկա

57 ալ անոր հետն էր ։ Բայց Պետրոս ուրացաւ

բ Հմր · 40 ։	Յհչ · ԺԸ · 10 ։	ը Մաս · խչ · 58 ։
գ Մաս · խչ · 47 ։	դ Մաս · խչ · 55 ։	Յհչ · ԺԸ · 15 ։
Մբ · ԺԳ · 43 ։	Մբ · ԺԳ · 48 ։	թ Մաս · խչ · 69 ։
Յհչ · ԺԸ · 3 ։	ե Յհչ · ԺԸ · 27 ։	Մբ · ԺԳ · 66 ։
է Մաս · խչ · 51 ։	զ Մաս · խչ · 57 ։	Յհչ · ԺԸ · 17· 18։
Մբ · ԺԳ · 47 ։		

զանիկա ու ըսաւ, Կնիկ, չեմ ճանչ

58 նար ։ ՚Ետ քիչ մը ետքը մէկ ուրիշ մը տեսաւ զանիկա ու ըսաւ, Դուն ալ անոնցմէ ես ։ և Պետրոս ըսաւ, Մարդ, ես չեմ՚ ։

59 ՚Եւ ժամու մը չափ անցնելէն ետևէ՝ ուրիշ մէն ալ կը պնդէր ու կ՚ըսէր, Ճշմարիտ ասիկա ալ

60 անոր հետն էր, ինչու որ Գալիլեացի է ։ Բայց Պետրոս ըսաւ, Մարդ, չեմ գիտեր ինչ կը դրուցես դուն ։ և քանի որ իր խօսքը բերա

61 նէն էր՝ կոկոն հաւը խօսեցաւ ։ Եւ Տէրը դարձաւ ու Պետրոսին նայեցաւ ։ Պետրոս ալ միտքը բերաւ Տէրոջը խօսքը որ իրեն ըսեր էր Թէ Դուն հաւը չխօսած՝ երեք անգամ

62 պիտի ուրանաս զիս ։ Ու Պետրոս դուրս ելլելով դառնապէս լացաւ ։

63 ՚Եւ ան մարդիկը որ Յիսուսը կը պահէին,

64 ծաղր կ՚ընէին զանիկա ու կը ծեծէին ։ Եւ ա նոր ՚ետևէն ծածկելով՝ անոր երեսին կը զար

նէին, ու կը հարցընէին իրեն ըսելով, Մար

65 գարէացիր՝ ո՞վ է ան որ քեզի զարկաւ ։ Եւ ուրիշ շատ բաներ կը զրուցէին իրեն հայհոյելով ։

66 Ու երբոր առտու եղաւ՝ ժողովուրդին ծերակոյտը, քահանայապետները և դպիրները ժողվուեցան, ու տարին զանիկա իրենց ա

տեանը՝ և ՚ըսին, Թէ որ Քրիստոսը դուն ես

67 ըսէ մեզի ։ Բաւ անոնց, Թէ որ ձեզի ըսեմ

68 ալ՝ պիտի չհաւատաք ։ Եւ թէ որ ձեզի բան հարցընեմ, ինծի պատասխան պիտի չտաք,

ը Մաս · խչ · 71 ։	է Մաս · խչ · 75 ։	ա Մաս · ԺԲ · 1 ։
Մբ · ԺԳ · 69 ։	Մբ · ԺԳ · 72 ։	բ Գաբ · գ · 26 ։ Տես
թ Մաս · խչ · 73 ։	ը Մաս · խչ · 34 · 75 ։	Գաբ · իբ · 5 ։
Մբ · ԺԳ · 70 ։	Յհչ · ԺԸ · 38 ։	գ Մաս · խչ · 63 ։
Յհչ · ԺԸ · 26 ։	թ Մաս · խչ · 67 · 68։	Մբ · ԺԳ · 61 ։
	Մբ · ԺԳ · 65 ։	

69 «Ը ալ չե՞ պիտի արձակէիք ։ Ինձի՛ համար ՈՐ-
դին մարդոյ Աստուծոյ զօրութեանը ա՛յլ կրնայի՛
70 պիտի ՝նամ ։ Եւ ամէնքը ըսին , Ուրեմն
դուն Աստուծոյ Որդի՞ն ես ։ ՝ինքն ալ ըսաւ
71 անոնց , ՝Դո՛ւք կ՚ըսէք թէ ես եմ ։ ՝Եւ անոնք
ըսին , Ալ ի՞նչ պէտք է մեզի վկայութիւն ,
՝նչուա որ մենք մեզմէ ասոր լսեր ենք լսեցեր ։

ԳԼ · ԻԳ

1 ՔՐԻՍՏՈՍ կ՚արտասանուի Պիղատոսին առջեւ , և Հերովդէսին կը իրկուի ։ 8 Հերովդէս ծաղր կ՚ընէ զանիկա ։ 12 Հերով-
դէս և Պիղատոս բարեկամ կ՚ըլլան իրարու հետ ։ 18 Պիղատոս կ՚ազատել կ՚ուզէ Յիսուսը ձեռք կը տայ սը խա-
չելու ։ 27 ՔՐԻՍՏՈՍ իր վրայ լացող կիներուն կ՚ըսէ զրկե-
ալներուն կը նմանի ։ 34 ապրնքը կ՚բաժնեն իր հագուստները հա-
մար ։ 39 Երկու չարագործ անոնց իր հետը կը խաչեն ։ 46
ՔՐԻՍՏՈՍ մեռնի ։ 50 և թաղուելու ։

1 Եւ ՝անոնց բոլոր բազմութիւնը առաջ ելլելով
2 տարին զանիկա Պիղատոսին ։ Ու սկսան անոր
վրայով ամբաստանութիւն բերել և ըսել , Այս-
կա գտանք՝ ՝որ Ազգը կը մոլորեցնէր , ՝ու
կայսրին հարկ տալէն կ՚արգիլէր , ՝և իրեն
համար կ՚ըսէր թէ ինքը ՔՐԻՍՏՈՍ ՝ի թագաւոր
3 է ։ ՝Իսկ Պիղատոս հարցուց անոր ու ըսաւ ,
Հրէից թագաւորը դո՞ւն ես ։ անիկա ալ պա-
տասխան տուաւ անոր ու ըսաւ , Դուն կ՚ը-
4 սես ։ Պիղատոս քահանայապետնե-
րուն ու ժողովուրդներուն ըսաւ , ՝Ես սա
մարդուն վրայ մէկ յանցանք մը չեմ գտներ ։
5 Բայց անոնք առաջ կը կռնչէին ու կ՚ըսէին թէ

1 Մատ · խզ · 64 ։ Մար · ժգ · 62 ։ Ղկ · ա · 3 ։ Ը · 1 ։
2 Մատ · խզ · 64 ։ Մար · ժգ · 62 ։
3 Մատ · խզ · 65 ։ Մար · ժգ · 63 ։ = Մատ · խե · 2 ։ Մար · ժե · 1 ։ Ցամ · ժը · 28 ։
4 Գծ · ժե · 7 ։ Տես Մատ · ժե · 26 ։ իր · 21 ։ Մար · ժր · 17 ։
5 Ցամ · ժԲ · 12 ։ Մատ · խե · 11 ։ ա Տիմ · գ · 13 ։ ղ ա Պետ · բ · 22 ։

Հողմովդը լրաբ կ՚անցընէ , ու բոլոր Հրէաս-
տանի մէջ կը սորվեցընէ՝ Գալիլեայէն սկսած
6 մինչև աս տեղս ։ Եւ Պիղատոս երբոր լսեց
Գալիլեայի համար՝ հարցուց թէ սա մարդը
7 Գալիլեացի՞ է ։ Ու երբոր իմացաւ ԹԷ Հե-
րեզդեսի իշխանութեան տակէն էր , զանիկա
Հերովդեսին իրկեց , քանզի ան ալ ան օրերը
Երուսաղէմ էր ։
8 Եւ Հերովդէս երբոր ՅԻսուսը տեսաւ՝ շատ
ուրախացաւ , Հասն ալ ինքը չատոնցմէ կը
փափաքէր անկից տեսնելու ։ Ելնելու որ անոր
վրայով չատ բաներ լսած էր , և կը յուսար որ
9 անկէ նշան մը տեսնէ ։ Ու շատ խօսքե-
րով հարցուփորձ կ՚ընէր անոր , բայց անկից
10 ըսաւ իրեն պատասխան մը չտուաւ ։ Քահա-
նայապետները ու դպիրները ալ կեցեր էին , և
աստիճ ամբաստանութիւն կ՚ընէին անոր վը-
11 րայ ։ Իսկ Հերովդէս անոր զանիկա իր
զօրականներուն հետ , ու ծաղր ընելէն ետև
փառաւոր հանդերձներ հագցուց անոր , և
12 նորէն Պիղատոսին իրկեց ։ Ու ան օրը Պիղա-
տոս և Հերովդէս իրարու հետ բարեկամ ե-
ղան . որովհետև առաջ իրենց մէջը թշնամու-
թիւն կար ։
13 Եւ Պիղատոս քահանայապետները ու իշ-
14 խանները և ժողովուրդը միկտեղ կանչեց , Ը-
ըսաւ անոնց , ՝Ձես մարդը առջեւս բերիք ժո-
ղովուրդը մոլորեցնողն ըլլալով ասոր համար ձեր
ըրած ամբաստանութիւններէն յանցանք մը
15 չգտայ սա մարդուն վրայ ։ Այ ալ Հերովդէս ,

6 Գլ · գ · 1 ։
7 Գլ · Լ · 9 ։
8 Մատ · ժգ · 1 ։ Մար · գ · 14 ։
9 Ես · ծգ · 3 ։ Գար · գ · 27 ։ Մատ · խե · 23 ։ Մար · ժե · 11 ։ Ցամ · ժը · 38 ։ ժԲ · 4 ։
10 Հմր · 1 · 2 ։
11 Հմր · 4 ։

ինչու որ ձեզ անոր խրկեցի, և ահա ասիկա
16 մահու արժանի գործ մը ըրած չէ. Ուրեմն
17 պատիժ մը տամ անոր ու արձակեմ. (Հակ
առակին առնելը պէտք էր որ մէկը արձակէ ա-
18 նոնց.) Եւ բոլոր բազմաթիւը միկտեղ ա-
ղաղակեցին բսելով, վերցուր ասիկա, ու Բա-
19 րաբան արձակէ մեզի. (Որ անկիա քաղաքին
մէջ եղած խռովութեան մը և մարդասպա-
20 նութեան համար բանտը գրուած էր:) Եւ Պի-
ղատոս ձեռնը արձակել ուզելով նորէն լսե-
21 ացուց անոնց: Բայց անոնք կ'աղաղակէին ու
կ'բսէին, խաչը հանէ ասիկա, խաչը հանէ:
22 Եւ ինքը երրորդ անգամ բաւ անոնց, Բայց
ի՞նչ չար գործ ըրած է ասիկա. ես տուր
վրայ մահու արժանի յանցանք մը չգտայ. ու-
րեմն պատիժ մը տամ անոր ու արձակեմ:
23 Իսկ անոնք մեծաձայն աղաղակներով ոտք կը
կոխէին, ու կ'ուզէին որ անկիա խաչուի. և
անոնց ու քահանայապետներուն ձայնները զօ-
24 բաւոր եղան: Ուր Պիղատոս վճռեց որ անոնց
25 խնդիրքը կ'գործ դրուի: Եւ անոնց ուզած
մարդը որ խռովութեան և մարդասպանու-
թեան համար բանտը գրուած էր, արձակեց
անոնց, և Յիսուսը լրիվ կամքը յանձնեց:
26 Ուր երբոր զանկիա կը տանէին, Սիմոն Կիւ-
րենացի ըստ՝ մէկը բռնեցին՝ որ արտէն կու
գար, և խաչը անոր վրայ դրին որ Յիսու-
27 սի հետևէն բերէ: Ու անոր հետևէն կ'երթար
մեծ բազմութիւն ժողովրդոց, նաև կանանց,
որոնք կ'ողբային ու կու լային անոր համար:
28 Եւ Յիսուս դարձած անոնց ու ըսաւ, Ով ե-

1 Մատ. իզ. 26. Ցաղ. իԲ. 1:
2 Մատ. իզ. 15: Մարկ. ժե. 6: Ցաղ. ԺԲ. 1:
3 Դատ. գ. 14:
4 Մատ. իզ. 26. Մարկ. ժե. 15:
Ժը. 30:
5 Մատ. իզ. 32: Մարկ. ժե. 21: Ցեղ. Ցաղ. ԺԲ. 17:
6 Ցաղ. ԺԲ. 16:

րուսաղեմի աղջիկները, իմ վրաս մի լաք,
հապա ձեր անձերուն վրայ ու ձեր զաւակ-
29 ներուն վրայ լացէք: Վասնզի որ ահա օրեր
կու գան՝ որոնց մէջ պիտի ըսեն, երանի ա-
մուլներուն, և այն որովայններուն որ չծնան,
30 և ծիծերուն որ կաթ չտուին: Այնատենը պի-
տի սկսին ըսել լեռներուն, Մեր վրայ ինկէք,
31 ու բլուրներուն՝ Մեզ ծածկեցէք: Վասն զի
թէ որ դալար փայտին ասանկ կ'ընեն, չորին
ի՞նչ պիտի ըլլայ:
32 Ուրիշ երկուք ալ չարագործներ բերուեցան
33 անոր հետը սպանուելու: Երբոր Գադաթ
ըստ անգը գացին, հոն խաչը հանեցին
զանիկա, և այն չարագործներն ալ՝ մէկը ա-
34 ջոզմէն ու միւսը ձախ կողմէն խաչեցին: Եւ Ը-
սաւ Յիսուս, Հայր, ներողութիւն տուր անոնց,
ինչու որ չեն գիտեր ինչ կ'ընեն: Ուր անոր
հանդերձները բաժնելու աւետնին վիճակ ձը-
35 գեցին: Եւ ժողովուրդը կայներ կ'նայէր.
Ուրիշանները ալ անոնց հետ կը նախատէին զա-
նիկա ու կ'բսէին, Ուրիշները ազատեց, թող
ինքզինքն ազատէ՝ թէ որ ատիկա է Քրիս-
36 տոս՝ Աստուծոյ ընտրեալը: Զօրք կ'ընէին
անկիա ալ, առլիը կու գային,
37 քացախ կը մատուցանէին անոր, Ու կ'բսէին,
թէ որ դուն ես Հրեից թագաւորը՝ քու ան-
38 ձրդ ազատէ: Եւ դիր մը գրուած էր անոր

1 Մատ. իզ. 19: Գձ. իա. 23:
2 Եա. ը. 19: Ռվե. ժ. 8: Յայտ. չ. 16: ի. 6:
3 ԵՒսայ. ժա. 31: Եզեկ. իե. 29: Ե. 47: իա. 3: 4: ա Պետ. գ. 17:
4 Մատ. իզ. 33: Մարկ. ժե. 22: Ցաղ. ԺԲ. 17. 18:
5 Մատ. ե. 41: Գործ. ե. 59: ա Կոր. գ. 12:
7 Գործ. գ. 17:
8 Մատ. իզ. 35: Մարկ. ժե. 24: Ցաղ. ԺԲ. 23:
9 Ղաղ. իԲ. 17:
10 Ձաք. ժբ. 10:
11 Մատ. իզ. 39: Մարկ. ժե. 29:
12 Մատ. իզ. 37: Մարկ. ժե. 26: Ցաղ. ԺԲ. 19:

վրայ ցուցարէին ու լսականներէն և երբայեցիքէն գրկուիլ, թէ Աչիկա է հրեից թագաւորը։
39 Եւ ան կախուած չարագործներուն մէկը հայհոյութիւն կ'ընէր անոր ու կ'ըսէր, թէ որ դուն Քրիստոսն ես, ազատէ քու անձդ ու
40 մեզ ալ։ Իսկ միւսը պատասխան տուաւ և զանիկա յանդիմանելով ըսաւ, Դուն Աստուծմէ չե՞ս վախնար, որովհետև նոյն դատապարտութեան մէջն ես։
41 Ու մենք իրաւունքով, քանզի՝ մեր ըրածներուն արժանաւոր հատուցումը կ'առնենք. բայց ասիկա մեկ
42 գործ մը չըրաւ։ Եւ ըսաւ Յիսուսին, Յիշէ զիս՝ երբոր քու թագաւորութիւնովդ
43 գաս։ Յիսուս ալ ըսաւ անոր, Ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, Դուն այսօր իմ հետս դրախտին մէջը պիտի ըլլաս։
44 Եւ ժամը վեցին աւուրներն էր, ու բոլոր երկրին վրայ խաւար եղաւ մինչև իննևրորդ
45 ժամը. և արեւը խաւարեցաւ, ու առաջքին վարագոյրը մէջտեղէն պատռեցաւ։
46 Եւ Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց ու ըսաւ, Հայր, քու ձեռքդ կ'աւանդեմ իմ հոգիս։ Եւ երբոր ասը ըսաւ՝ հոգի տուաւ։
47 Եւ հարիւրապետը եղած բանը տեսնելով Աստուծոյ փառք տուաւ ու ըսաւ, Իրաւցընէ
48 ասա մարդը արդար էր։ Եւ ասոնք տեսարանը դիտելու համար ժողովուած բոլոր բազմութիւնները եղած բաները տեսնելով՝ կուրծքերնին
49 կը զարնէին ու ետ կը դառնային։ Ամէն իր

- Մատ. իե. 44։
  Մար. ժե. 32։
- Մատ. իե. 45։
  Մար. ժե. 33։
- Մատ. իե. 51։
  Մար. ժե. 38։
- Մատ. իե. 54։
- Մար. ժե. 39։
- Մատ. ա. 5։ ա Պետ. բ. 23։
  Մատ. իե. 50։
  Մար. ժե. 37։
  Ցաղ. ժթ. 30։
  Մատ. իե. 54։
- Մատ. ա. 11։ Մատ. իե. 55։ Մար. ժե. 40։ Տես Ցաղ. ժթ. 25։

ճանչցուորներն ալ հեռուն կայներ էին, նոյնպէս ալ ան կիներն որ իր հետէն եկեր էին Գալիլեացէն, ու կը տեսնէին ասը բաները։
50 Եւ ահա մէկ մարդ մը Յովսէփ անունով՝ որ խորհրդական էր՝ բարի ու արդար մարդ
51 մը, (Ասիկա անոնց խորհուրդին ու գործքին հաւանութիւն տուած չէր,) Հրէաստանի Արիմաթիա քաղաքէն, որ ինքն ալ Աստուծոյ
52 թագաւորութիւնը կը սպասէր։ Ասիկա Պիղատոսի գնաց, ու Յիսուսին մարմինը խնդրեց։
53 Գրեց։ Եւ զանիկա խնդրելով՝ կտաւով փաթթեց, ու քարէ փորուած գերեզմանի մը մէջ դրաւ, որ հոն ընաւ մեկը դրուած չէր։
54 Եւ ան օրը Ուրբաթ էր, ու շաբաթը պիտի սկսէր։
55 Եւ անոր հետէն գացին ան կիներն՝ որ եկեր էին Գալիլեացէն եկած էին, ու տեսան գերեզմանը՝ և թէ ինչպէս անոր մարմինը դրուեցաւ։ 56 Եւ դառնալով՝ պատրաստեցին և զոր պատրաստեցին, և շաբաթը ըստ հանգստեան պատուիրանքին հանգստացան։

ԳԼ. ԻԴ

1 Երկու հրեշտակներ Քրիստոսի յարութիւնը կ'աւետեն գերեզմանը եկող կանանց։ 9 Անոնք ալ ան լուրը աբեղներուն կը հաղորդեն։ 13 Քրիստոս կ'երեւնայ Եմմաուս գացող երկու աշակերտներուն. 36 Հարց առաքեալներուն, և անոնց անհաւատութիւնը կը յանդիմանէ. 47 պատուիրէ որ քարոզ անոնց։ 49 Հոգւոյն Սրբոյ գալուստը կ'ըսէ, 51 և կը համառօտէ երկինքը։

1 Ու մէկշաբթի օրը առտուանց չատ կանուխ

- Մար. ժե. 46։
- Մատ. իե. 62։
- Ցոան. լուսնդ։
- Դտ. ը. 2։
- Մար. ժե. 47։
- Մար. ժգ. 1։
- Եր. ի. 10։

= Մատ. իը. 1։ Մար. ժգ. 1։ Ցաղ. ի. 1։

դևերըզմանը ևկան, ու բերին ան խումբերը
որ պատրաստեր էին, և ուրիշ կիներ ալ
2 անոնց հետ։ Ու թարը դևերըզմանին մէկդի
3 գլոտըցուած գուան։ Ու նորս մնալով՝ ցեր
4 ցիսուսին մարմինը հոն չգայով։ Ու եղաւ որ
երբ անոնք աս բանիս համար ապարհուսա-
նոց մէջ էին, հանա երկու մարդիկ լուսա-
5 փայլ հանդերձներով հասան անոնց։ Ու երբ
որ վախով լեցուած երեսնին դէպ ի գետինը
ծռեցին, ան ըսուին ցանոնց, ինչո՞ համար
6 ողջը մեռելներուն հետ կը փնտռէք. Հոս չէ
ան, հապա յարութիւն առաւ. Յիսուքրիսդոս
բերէք ինձոր խօսեցաւ ձեզի՝ երբոր գետ
7 Գալիլեայի մէջ էր, ըսելով թէ Որդին մարդոյ
պէտք է որ մեղաւոր մարդոց ձեռքը մատնուի
ու խաչը կելլէ, ու երրորդ օրը յարութիւն
8 առնէ. Ու մարքերին բերին անոր խօսքերը։
9 Ու գերեզմանէն գառնալով աս ամէն բաները
պատմեցին տասնումէկին ու բոլոր ուրիշ-
10 ներուն։ Ու էին Մարիամ Մագդալենացին
ու Յովհաննա և Յակոբոսին Մարիամ,
ու անոնց հետ ուրիշներ ալ, որ աս բաները
11 առաքեալներուն պատմեցին։ Ու անոնց առ-
ջևը ցնորական խօսքեր երևցան անոնց պը-
12 րտցածը, ու չհին հաւատար անոնց։ Բայց
Պետրոս ելաւ վազեց դէպ ի դերեզմանը, ու
ծռելով նայեցաւ և տեսաւ որ միայն կտաւ-
նները կը կային. ու գնաց՝ իր մտքին մէջ
զարմանալով ան եղածին վրայ։

ք Գլ· խգ· 56։
ր Մաա· իը· 2։ Մար·
ժգ· 4։
ս Հմր· 23։ Մար·
ժգ· 5։
տ Յով· ի· 12։ Գոր·
ա· 10։
ու Մաա· ժգ· 21։ ժէ·
23։ Մար· ը· 31։
ի· 30։ Գլ· ի·
22։
փ Յով· ե· 8։ Մար·
ժգ· 10։
ք Գլ· ը· 3։
ֆ Մար· ժգ· 11։
Հմր· 25։
ց Յով· ի· 3։ Մար·
ժգ· 10։

13 Եւ ահա անոնցմէ երկուքը նոյն օրը մէկ
գեղ մը կ'երթային, որ երուսաղէմէն վաթ-
սուն ասպարէզ հեռու էր, և անոր անունը
14 Էմմաուս էր։ Եւ անոնք կը խօսէին իրարու
15 հետ աս բոլոր եղած անցքերուն վրայով։ Ու
եղաւ որ երբ անոնք կը խօսակցէին ու խոր-
դածմտիւն կ'ընէին, Յիսուս ինքն ալ մօ-
16 տենալով հետերնին կ'երթար։ Բայց անոնց
աչքերը բռնուած էին, որ զինքը չճանչնան։
17 Եւ ըսաւ անոնց, Ի՞նչ է աս խօսքերը որ
քալելով իրարու հետ կը խօսակցիք, ու
18 տրտմած ալ էք։ Պատասխան տուաւ Կղեոպ
մէկը՝ որուն անունը կղէովպաս էր, ու ըսաւ
անոր, Դո՞ն միայնակ երուսաղէմի մէջ կը կե-
նաս, ու չես գիտեր թէ ինչեր եղաւ հոն աս
19 օրերս։ Եւ ինքը ըսաւ անոնց, Ի՞նչ. անոնք
ալ ըսին իրեն, Նազովրեցի Յիսուսին համար,
հան որ Աստուծոյ և բոլոր ժողովուրդին առ-
ջևը գործքով ու խօսքով զօրաւոր մարգարէ
20 մը եղաւ. Ինչպէս քահանայապետները ու
մեր իշխանները մահուան դատաստանի մատ-
21 նեցին ան ու խաչը հանեցին։ Իսկ մենք
կը յուսայինք թէ անիկա էր որ Իսրայէլը
պիտի ազատէր. և աս ամենուն վրայ աս երե-
22 րրդ օրն է որ աս բաները եղաւ։ Հետ մեր
մէջէն մէկ քանի կիներ ալ մեզ զարմացու-
ցին, որոնք առտուընց կանուխ գերեզմանը
23 գացին, Ու անոր մարմինը չգտնելով եկան
ու ըսին թէ հրեշտակներու տեսիլք ալ տե-

լ Մար· ժգ· 12։
խ Մաա· ժգ· 20։
Հմր· 36։
ծ Յով· ի· 14։ խա·
4։
կ Յով· ժէ· 25։
հ Մաա· խա· 11։ Գլ·
ե· 16։ Յով· գ·
2։ գ· 19։ ջ· 14։
Գոր· բ· 22։
ղ Գոր· է· 22։
ճ Գլ· խգ· 1։ Գոր·
ժգ· 27։ 28։
ձ Գլ· ա· 68։ բ· 38։
Գոր· ա· 6։
ն Մաա· իը· 8։ Մար·
ժգ· 10։ Հմր· 9,
10։ Յով· ի· 18։

24 սան, որոնք ըսեր են Թէ անիկա ողջ է։ Ւեւ
մէրթիններէն մէկ քանիներն ալ գերեզմանը
գացին, ու անանկ գտան, ինչպէս որ ան
կիներն ըրեւցեցին, միայն Թէ զինքը չտե-
25 սան։ Ան ալ բսաւ անոնց, Ով անմիտներ ու
Թուխսիրտներ հաւատալու ան բոլոր բանե-
26 րուն՝ որ մարգարէները խօսեցան. Չէ՞ որ
Քրիստոսի պէտք էր աս չարչարանքները կրել,
27 և իր փառքը մտնել։ Ւու սկսելով Մովսէսէն
և Ւրոլոր մարգարէներէն՝ կը մեկնէր անոնց,
ինչ որ իրեն համար բոլոր գիրքերուն մէջ
28 էր։ Երբոր մօտեցան ան գեղին՝ ուր
որ կ'երթային, Ւինքն ալ կը ցուցընէր որպէս
Թէ աւելի հեռու տեղ մը պիտի երթար։
29 Ւրայց ստիպեցին զինքը ու ըսին, Մնր քովը
կեցիր, ինչու որ իրիկունը մօտ է և օրը ի-
30 ջած է. և մտաւ անոնց հետ կենալու։ Ու
եղաւ որ երբ ինքը անոնց հետ սեղան նստաւ,
Հացը առաւ՝ օրհնեց, ու կոտրելով տուաւ
31 անոնց։ Անոնց աչքերը բացուեցան
ու զինքը ճանչցան, և ինքը անոնցմէ անհե-
32 տացաւ։ Ու իրարու կ'ըսէին, Չէ՞ որ
սիրտերնիս մեր ներսի դին կը բորբոքէր, երբ
որ ինքը մեր հետը կը խօսէր ճամբուն մէջ,
և գիրքերը կը մեկնէր մեզի։
33 Ւև նոյն ժամուն երթալով գացին,
ու Մկտեղ ժողված գտան տասնմէկը ու

ը Հմր · 12։
ւ Հմր · 46։ Գոր · ժէ · 3։ ա Պետ · ա · 11։
ւ Հմր · 45։
ո Ծն · գ · 15։ Իր · 18։ իգ · 4։ Խեր · 10։ Թուա · իա · 9։
բ Օբ · ժը · 15։
գ Սաղ · ժգ · 5 · 10։ իբ։ Մը · 11։ Ես · ե · 14։ Բ · 6։ իա · 10 · 11։ Ծ · 6։ Ծգ։ Երեմ · իգ · 5։ Լգ · 14 · 15։ Եզեկ · լգ · 25։ լէ · 25։ Դան · Բ · 24։ Մէք · ե · 20։ Մտ · գ · 1։
դ · 2։ Տես Ցախ · ա · 45։
ե Տես Ծն · լբ · 20։ իգ · 7։ Մտ · զ · 48։
զ Ծն · ժԹ · 3։ Գոր · ժգ · 15։
է Մտա · ժգ · 19։

34 անոնց հետ եղողները, որոնք կ'ըսէին Թէ Ի-
րաւցընէ Տէրը յարուԹիւն առաւ, ու Սիմո-
35 նին երեւցաւ։ Եւ իրենք պատմեցին ինչ որ
ճամբուն վրայ եղաւ, և Թէ ինտոր ինքզին-
քը իրենց ճանչցուց Հացը կտրած տուներ։
36 Ւև քանի որ ասոր բաները կը խօսէին, ձէ-
սուս ինքը կայնեցաւ անոնց մէջտեղը ու ը-
37 սաւ անոնց, Խաղաղութիւն ձեզի։ Բայց ա-
նոնք զարհուրելով կը վախնային, ու կը կար-
38 ծէին Թէ ոգի մը կը տեսնեն։ Եւ ըսաւ ա-
նոնց, Ինչո՞ւ խռոված էք, և ինչո՞ւ սիրտեր-
39 նուդ մէջը խորհուրդներ կ'ելլեն։ Ցեսէք ձեռ-
քերս ու ոտքերս, որ ես ինքնս եմ. շօշափե-
ցէք զիս ու տեսէք, վասն զի ոգին մարմին
և ոսկորներ չունենար, ինտոր որ զիս կը տես-
40 նէք որ ունիմ։ Եւ ասս ըսելով ձեռքերը ու
41 ոտքերը ցուցուց անոնց։ Ու երբոր տակաւին
Ւէնց ուրախութենէն չէին հաւատար՝ և զար-
մանքի մէջ էին, ըսաւ անոնց, Ունե՞ք մը
42 ուտելիք հոս։ Անոնք ալ կտոր մը խորոված
43 ձուկ ու մեղրախորիսխ տուին իրեն։ Ւեւ
44 առաւ, կերաւ անոնց առջեւը։ Եւ ըսաւ ա-
նոնց, Ասոնք են ան խօսքերը որ ձեզի խօ-
սեցայ երբոր դեռ ձեր հետն էի, Թէ պէտք
է որ կատարուի ան ամէնը որ Մովսէսի օ-
րէնքին մէջ ու մարգարէներուն մէջ և սաղ-
45 մոսներուն մէջ ինձի համար գրուած են։ Ան-
ատեն անոնց միտքը բացաւ որ գիրքերը
46 հասկընան. Եւ ըսաւ անոնց Թէ Ասոնք գը-
րուած է, և Ասոնկ պէտք էր Քրիստոսին

ա Կոր · ժե · 5։
ւ Մտ · ժգ · 14։ Ցախ · ի · 19։ ա Կոր · ժե · 5։
ո Մտ · զ · 49։
բ Ցախ · ի · 20 · 27։
գ Ծն · խե · 28։ Ցախ · ի · 5։
դ Գոր · ժ · 41։
ե Մտա · ժգ · 21։ ժե · 21։ ի · 18։ Մտ · Ը · 31։ Գլ · Թ · 22։
զ · 31։ Հմր · 6։ Գոր · ժգ · 14։
է Հմր · 26։ Սաղ · իգ։ Ես · ծ · 6։ Ծգ · 8։ Լա։ Գոր · ժե · 8։

չարչարուիլ, ու երրորդ օրը մեռելներէն յա-
47 րութիւն առնել։ Եւ անոր անունովը ապաշ-
խարութիւն ու մեղաց թողութիւն քարոզուիլ
բոլոր ազգերու մէջ՝ Երուսաղէմէն սկսած։
48 Ու դուք էք ասոնց բաներուս վկաները։ (49) Եւ
ահա ես իմ Հօրս խոստումնը ձեր վրայ կը
խրկեմ. բայց դուք Երուսաղէմ քաղաքիս
մէջը նստեցէք, մինչև որ վերէն զօրութիւն
առնէք վրանիդ։
50 Եւ զանոնք մինչև Բեթանիա հանեց, ու
իր ձեռքերը վեր վերցընելով օրհնեց անոնք։
51 Եւ եղաւ որ երբ անոնք կ՚օրհնէր, զատուե-
52 ցաւ անոնցմէ ու վեր կ՚երթար երկինքը։ Ան-
նոնք ալ երկրպագութիւն ընծայելով անոր մէծ
53 ուրախութեամբ Երուսաղէմ դարձան. եւ
ամէն ատեն տաճարին մէջն էին, ու կը գո-
վաբանէին և կ՚օրհնէին զԱստուած։ Ամէն։

ա Դան. թ. 24։ Գործ. ժգ. 38, 46։ ա Ցովէլ. բ. 12։
բ Դան. ժբ. 3։ Սալ. իբ. 27։ Ես. խթ. 6. 22։ Երեմ. լա. 34։ Ովս. բ. 23։ Մէք. գ. 2։ Մալ. ա. 11։
գ Ցովէլ. ժե. 27։ Գործ. ա. 8, 22։ բ. 32։ գ. 15։
դ Ես. խգ. 3։ Յո. վեր. բ. 28։ Ցովէլ. ժգ. 16, 20։ ժե. 28։ Ժգ. 7։ Գործ. ա. 4։ բ. 1. և ։
ե Գործ. ա. 12։
զ Գ Թագ. բ. 11։ Մաթ. ժգ. 19։ Ցովէլ. բ. 17։ Գործ. ա. 9։ Եփես. գ. 8։
է Մաս. իբ. 9, 17։
ը Գործ. բ. 46։ Ե. 42։

—

ԱՒԵՏԱՐԱՆ
ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ճիաւս Քրիստոսի Աստուածութիւնը, մարդկութիւնը և պաշ-
տօնը։ 15 Ցովհաննէսի վկայութիւնը Քրիստոսի համար։ 39
Քրիստոս իրեն կը հանչնէ Անդրէասը, Պետրոսը, և ։

1 Ակզբէն էր Բանը, ու Բանը Աստուծոյ
2 քովն էր, ու Բանը Աստուած էր։ Նոյնիկա
3 սկզբէն Աստուծոյ քովն էր։ Ամէն բան ա-
նով եղաւ, և առանց անոր բան մը չեղաւ՝
4 ինչ որ եղաւ։ Կեանքը անով էր, ու կեան-
5 քը մարդոց լոյսն էր։ Եւ լոյսը խաւարի մէջ
կը լուսաւորէր, ու խաւարը զանիկա չհասկը-
ցաւ։
6 Աստուծմէ խրկուած մարդ մը կար, որուն
7 անունը Յովհաննէս էր։ Ան իկա վկայութեան
եկաւ որ Լուսոյն համար վկայէ, որ ամէնքը
8 անոր միջոցով հաւատան։ Ինքը չէր ան Լոյ-
սը, հապա եկաւ որ Լուսոյն համար վկայու-
թիւն տայ։
9 Ճշմարիտ Լոյսը ան էր, որ աշխարհ Ոկոզ

ա Առակ. ը. 22. 23. Եսա. կա. ա. 17։ Յովհ. ա. 1։ Յայտ. ա. 2։ Ամբ. 13։
բ Առակ. ը. 30։ Ժէ. 5։ Յովհ. ա. 2։
գ Փիլ. բ. 6։ Յովհ. ե. 7։
դ Դան. ա. 1։
ե Սալ. լգ. 6։ Ամբ. 10։ Եփես. գ. 9։ Կող. ա. 16։ Եբր. ա. 2։ Յայտ. գ. 11։
զ Գէ. ե. 26։ Յովհ. ե. 11։
է Գէ. ը. 12։ Թ. 5։ Ժբ. 35. 46։
ը Գէ. գ. 19։
թ Մալ. գ. 1։ Մաթ. գ. 1։ Ղուկ. գ. 8։ Ամբ. 55։
ժ Գործ. ԺԹ. 1։
ժա Ամբ. 4։ Ես. խթ. 6։ Յովհ. բ. 8։
ժբ Կամ գալով։

10 բոլոր մարդիկը կը լուսաւորէ : Ինքը աշխարհի մէջ էր , և աշխարհս անով եղաւ , ու
11 աշխարհս զանիկա չճանչցաւ : Իրենները ուն եկաւ , և իրենները զինքը չընդունեցին :
12 Բայց որոնք որ զինքը ընդունեցին , անոնց իշխանութիւնն տուաւ Աստուծոյ որդիները ըլ-
13 լալու , որոնք կը հաւատան իր անուանը . Որ անոնք ոչ արիւնէ և ոչ մարմնի կամքէ՝ ոչ ալ մարդու կամքէ , հապա Աստուծմէ ծնան :
14 Ու Բանը մարմին եղաւ ու մեր մէջը բնակեցաւ , (և անոր փառքը տեսանք՝ Հօրմէն միածնի փառքին պէս,) շնորհքով ու ճշմարտութիւնով լեցուն :
15 Յովհաննէս վկայեց անոր համար և աղաղակեց ըսելով , Ասիկա է որուն համար կը ըսէի , Ան որ իմ ետևէս կու գայ՝ ինծմէ առաջ եղաւ , Ինչու որ ինծմէ առաջ էր : Ու
16 անոր լեցունութենէն մենք ամէնքս շնորհք
17 առ շնորհքի տեղ : Ինչու որ օրէնքը Մովսէսի ձեռքովը տրուեցաւ , բայց շնորհքը ու ճշմարտութիւնը Յիսուս Քրիստոսի ձեռ-
18 քովը եղան : Աստուած երբէք ոչ ոք տեսած չէ , Բայց միածին Որդին որ Հօրը ծոցն է՝ անիկա պատմեց :
19 Ու Յովհաննէսին վկայութիւնը ասիկա է երբ որ Հրեաները Երուսաղէմէն քահանաներ ու Ղեւտացիներ խրկեցին որ հարցնեն անոր
20 թէ Դուն ո՞վ ես : Ինք անիկա խոստովանեցաւ ու չուրացաւ . խոստովանեցաւ թէ Ես
21 Քրիստոսը չեմ : Ու հարցուցին անոր , Հապա ի՞նչ , Երկիա՞ն ես . և ըսաւ , Չեմ : Ան մարգարէ՞ն ես . պատասխան տուաւ թէ Ոչ :
22 Անասնոր ըսին անոր , Դուն ո՞վ ես . որ պատասխան տանինք մեզ խրկողներուն . դուն ի՞նչ կ՚ըսես քեզի համար :
23 Ըսաւ , Ես անոր ձայնն եմ՝ որ անապատին մէջ կը կանչէ , Շիտակցնէք Տէրոջը ճամբան , Ինծի պէս որ
24 եսայի մարգարէն ըսաւ : Ու անոնք խրկուած
25 էին Փարիսեցիներէն էին . Ու հարցուցին իրեն ըսելով , Հապա ինչո՞ւ մկրտութիւն կ՚ընես , թէ որ դուն Քրիստոսը չես , ու ոչ Եղիա , և ոչ մարգարէն :
26 Պատասխան տուաւ անոնց Յովհաննէս ու ըսաւ , Ես կը մկրտեմ , բայց ձեր մէջը մէկը կայ որ դուք
27 չէք ճանչնար . Անիկա է իմ ետևէս եկողը՝ որ ինծմէ առաջ եղաւ , որ ես արժանի չեմ անոր կօշիկին կապը քակելու : Ասոնք
28 Բեթաբարայի մէջ եղաւ Յորդանանու անդին կողմը , ուր որ Յովհաննէս կը կնքար ու կը մկրտէր :
29 Հետևեալ օրը Յովհաննէս տեսաւ Յիսուսը որ

ա Ամր . 3 : Երբ . ա . 2 : Յա . 3 :
բ Ղուկ . Յհ . 14 : Գործ . գ . 26 : Ժգ . 46 :
գ Նա . Ծգ . 5 : Հռոմ . ը . 15 : Գաղ . գ . 26 : բ Պետ . ա . 4 : ա Յովհ . գ . 1 :
դ ԳԼ . գ . 5 : Յակ . ա . 18 : ա Պետ . ա . 23 :
ե Մատ . ա . 16 : 20 : Ղուկ . ա . 31 : 35 : բ . 7 : ա Տիմ . գ . 16 :
զ Ամր . ա . 3 : Գաղ . գ . 4 : Երբ . բ . 11 : 14 : 16 : 17 :
է Նա . Ե . 5 : Մատ . Յհ . 2 : ԳԼ . բ . 11 : Յա . 40 : բ Պետ . ա . 17 :
ը Կաղ . ա . 19 : բ . 3 : 9 :
թ Ամր . 32 : ԳԼ . գ . 32 : Գ . 5 :
ժ ԳԼ . ե . 33 :
ի Մատ . գ . 11 : Մարկ . ա . 7 : Ղուկ . գ . 16 : Ամր . 27 : 30 : ԳԼ . գ . 31 :
լ ԳԼ . Ը . 58 : Կաղ . ա . 17 :
խ ԳԼ . գ . 34 : Եփես . ա . 6 : 7 : 8 : Կաղ . ա . 19 : բ . 9 : 10 :
ծ ԵԼ . ի . 1 : Եա : բ Օր . գ . 44 : Ե . 1 : ԼԳ . 4 :
կ Հռոմ . գ . 24 : Ե . 21 : գ . 14 :
հ Գաղատացոց ա . 15 :
ձ ԳԼ . Ը . 32 : Ժգ . 6 :
ղ ԵԼ . ԼԳ . 20 : բ Օր . գ . 12 : Մատ . Ժա . 27 : Ղուկ . Ժ . 22 : ԳԼ . գ . 46 : ա Տիմ . ա . 17 : Ը . 16 : ա Յովհ . գ . 12 : 20 :
ճ Պաղ . գ . 5 : Մատ . Ժ . 10 :
մ Բ Օր . Ժը . 15 . 18 : Մատ . ա . 3 : Ղուկ . գ . 4 : ԳԼ . գ . 28 :
յ Եա . Ե . 3 :
ն Մաղ . գ . 1 :
շ Դատ . Ե . 24 : ԳԼ . Ժ . 40 :

լրեն կու գար, և բաւ, Ահա Աստուծոյ Գա-
30 ռը՝ որ աշխարհի մեղքը կը վերցնէ։ Ասի-
կա է՝ որուն համար ես կը զրուցէի, Իմ ետ-
ևէս մարդ մը կու գայ՝ որ ինծմէ առաջ է-
31 զաւ, ընչու որ ինծմէ առաջ էր։ Ու ես զա-
նիկա չէի ճանչնար, բայց Հանար համար ես
ելայ՝ ջրով մկրտելու, որ անիկա Իսրայէլին
32 յայտնուի։ Եւ Յովհաննէս վկայութիւն
տուաւ ըսելով Թէ կը տեսնէի Հոգին՝ որ ա-
ղաւնիի պէս երկինքէն կ'իջնէր, ու անոր վը-
33 րայ կը հանգչէր։ Եւ ես զանիկա չէի ճանչ-
նար, բայց ան որ զիս ղրկեց Ջրով մկրտելու,
ինքը բաւ ինծի, Ուրու վրայ տեսնես Հոգին,
որ կ'իջնէ ու կը հանգչի անոր վրայ, Հանիկա
34 է որ Սուրբ Հոգիով կը մկրտէ։ Ես ալ տեսայ,
ու վկայեցի Թէ ասիկա է Աստուծոյ Որդին։
35 Հետևեալ օրը դարձեալ Յովհաննէս կայ-
36 ներ էր, և իր աշակերտներէն երկուքը։ Ու
նայելով Յիսուսին վրայ որ կը պտըտէր՝ ը-
37 սաւ, Ահա Աստուծոյ Գառը։ Եւ լսեցին
անիկ երկու աշակերտները՝ երբոր կը խօսէր,
38 ու գացին Յիսուսին հետևէն։ Յիսուս երբոր
դարձաւ ու տեսաւ անոնք որ էր հետևէն կու
գային՝ բաւ անոնց, Ի՞նչ կ'ուզէք։ անոնք
ալ ըսին իրեն, Ռաբբի, (որ թարգմանուելով
վարդապետ ըսել է,) ո՞ւր է քու օթևանդ։
39 Բաւ անոնց, Եկէք ու տեսէք։ Եկան ու
տեսան ուր տեղ որ էր իր օթևանը։ և ան օրը

ա ԵԼ· ժբ· 3։ Ես· ծգ· 7։ Հմր· 36։ Գոր· ը· 32։ ա Գնա· ա· 19։ Յայտ· ե· 6, ևս։
բ Ես· ծգ· 11։ ա Կոր· ժե· 3։ Գաղ· ա· 4։ Եբր· ա· 3։
գ 17։ թ· 23։ ա Գնա· բ· 24։ գ· 18։ ա Ցաղհ· բ· 2։ գ· 23։ գ· 10։ Յայտ· ա· 5։
դ Հմր· 15, 27։ Մալ· գ· 1։ Մատ· գ· 6։ Ղևտ· ա·
17, 26, 27։ գ· 3, 4։
ե Մատ· գ· 16։ Մարկ· ա· 10։ Ղևտ· գ· 22։ ԳԼ· ե· 32։
զ Մատ· գ· 11։ Դատ· ա· 5։ բ· 4։ ժ· 44։ ՃԹ· 6։
է Հմր· 29։

անոր քովը կեցան, ինչու որ ժամը տասնին
40 տասնևերկուն էր։ Սիմոն Պետրոսին եղբայրը Ան-
դրեաս ան երկուքէն մէկն էր, որ լսեցին զալ-
41 հանիկն և անոր հետևէն գացին։ Ասիկա
նախ իր Սիմոն եղբայրը կը գտնէ և կ'ըսէ ա-
նոր, Գտանք Մեսիան, (որ Քրիստոս կը
42 թարգմանուի։) Ու տարաւ զանիկա Յիսու-
սին քովը։ Յիսուս անոր նայելով՝ ըսաւ, Դուն
ես Յովհաննին որդին Սիմոնը. Դուն կ'ելլաս
պիտի ըսուիս, որ Փետրոս կը թարգմանուի։
43 Հետևեալ օրը Յիսուս Գալիլեա ելլել ու-
զից, և Փիլիպպոսը գտնելով՝ ըսաւ անոր,
44 Եկուր իմ հետևէս։ Եւ Փիլիպպոս Բեթսա-
յիդացին էր՝ Անդրեասին ու Պետրոսին քա-
45 ղաքէն։ Փիլիպպոս Նաթանայէլը
և կ'ըսէ անոր, Ան որուն համար Մովսէս
օրինաց մէջ գրեց, Եւ մարգարէներն ալ, Հի-
գտանք, այսինքն Յիսուս Նազովրեցին Յով-
46 սէփին որդին։ Եւ Նաթանայէլ ըսաւ անոր,
Նազարէթէն կարելի՞ է որ աղէկ բան մը ել-
լայ։ ըսաւ անոր Փիլիպպոս, Եկուր ու տես։
47 Յիսուս երբոր տեսաւ Նաթանայէլը որ դէպ
իրեն կու գար՝ ըսաւ անոր համար, Ահա ի-
սրայէլացի մը, որուն նէրսը նենգ-
48 ութիւն չկայ։ Նաթանայէլ ըսաւ անոր, Ու-
րկից կը ճանչնաս զիս. պատասխան տուաւ
Յիսուս ու ըսաւ անոր, Դեռ Փիլիպպոս քեզ
կանչած, դուն որ թզենիին տակն էիր, ես

ը Մատ· գ· 18։
թ Յով Օձակ, 1։
ի Մատ· ժգ· 18։
ժ Ես· գ· 2։ է· 14։ Թ· 6։ ծգ· 2, ևս։
ժա Մկբ· է· 2։ Ջաղ· Ը· 12։ Թ· 3։ Տէս Ղևտ· խգ· 27։ Ես վճայի վկ·
ժբ յաճախեալքը։
ժգ Մատ· բ· 23։ Ղևտ· բ· 4։
ժդ ԳԼ· է· 41, 42, 52։
ժե Մկբ· լ· 2։ Հգ· 1։ ԳԼ· ը· 39։ Հբ· ասմ· բ· 28, 29։ Թ· 6։

49 քեզ տեսայ ։ Պատասխան տուաւ Նաթանա-
յէլ ու ըսաւ անոր, Ռաբբի, դուն ես Աս-
տուծոյ Որդին, դուն ես Իսրայէլի Թագա-
50 ւորը ։ Յիսուս պատասխան տուաւ և ըսաւ ա-
նոր, Ասոր համար՝ որ քեզի ըսի Թէ քեզ
Թզենիին տակը տեսայ, կը հաւատաս. տակի
51 աւելի մեծ բաներ պիտի տեսնես։ Ու ըսաւ
անոր, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Տա-
կի եւս պիտի տեսնէք երկինքը բացուած,
և Աստուծոյ հրեշտակները՝ որ կ'ելլեն ու կ'ի-
ջնեն Որդւոյ մարդոյ վրայ ։

ԳԼ. Բ

1 Ու երրորդ օրը Հարսնիք մը կար Գալիլեայի
Կանայ Տէրէ, և Յիսուսի մայրը հոն էր ։
2 Յիսուս ալ կանչուեցաւ ան Հարսնիքը՝ ու իր
3 աշակերտներն ալ ։ Ու երբոր գինին պակաս-
ցաւ՝ Յիսուսին մայրը ըսաւ անոր, Գինի չու-
4 նին ։ Յիսուս ըսաւ անոր, Կնիկ, դուն իմ
հետս ի՞նչ բան ունիս. տակաւին ժամանակս դեռ
5 հասած չէ ։ Իր մայրը պատասխանութիւն ըսաւ,
6 ինչ որ ձեզի ըսէ՝ ըրէք ։ Հոն վեց հատ քա-
րէ կարասներ դրուած էին Հրէից մաքրուե-
լու համեմատ, որ անոնց մէկին
մէկը երկու կամ երեք մաղ բան կ'առնէր ։

ֆ Մատ. ժգ. 35։	գ. 11։ Ղուկ. բ.	ք ԳԼ. ժԹ. 26։
ղ Մատ. իա. 5։ իե.	9։ 13։ իբ. 43։ իդ.	ֆ բ Թագ. ժԶ. 10։
11։ 42։ ԳԼ. ժԶ.	4։ Գոր. ա. 10։	ժԹ. 22։
37։ ժԹ. 3։	—	ր ԳԼ. է. 6։
ճ Ծն. իէ. 12։ Մատ.	= Տես Ցես. ժԹ. 38։	Մար. է. 3։

7 Յիսուս ըսաւ անոնց, Լեցուցէք ասո կարաս-
ները ջրով. ու լեցուցին անոնք մինչև բե-
8 րանը ։ Ու ըսաւ անոնց, Հիմա հանեցէք ու
սեղանապետին տարէք. անոնք ալ տարին ։
9 Ու սեղանապետը երբոր գինին եղած ջուրին
համը առաւ, և չէր գիտեր ուսկից ըլլալը.
(բայց ապառաժներները որ ջուրը քաշեր էին՝
գիտէին.) սեղանապետը կը խօսի փեսային,
10 Ու անոր կ'ըսէ, Ամէն մարդ առկէ գինին
առաջ կը մատուցանէ, ու երբոր լմնած կ'ըլ-
լան՝ անասունը առատագոյնը. բայց դուն ա-
11 զկ գինին մինչև հիմա պահեցիր ։ Յիսուս
Գրաչքներուն սկիզբը ասո ըրաւ Գալիլեայի
Կանայ Տէրէ մէջ, Ու իր փառքը յայտնեց.
ու իր աշակերտները հաւատացին իրեն ։
12 Ասկէ հետև Յիսուս կափառնայում իջաւ՝
ինքը և իր մայրը Ու իր եղբայրները և իր
աշակերտները, ու շատ օրեր հոն չկեցան ։
13 Եւ Հրէից պասիկը մօտ էր, ու Յիսուս
14 երուսաղէմ երաւ. Եւ տաճարին մէջ գտաւ
արջառ ու ոչխար և աղաւնի ծախողները,
15 ու առակ փոխողներն ալ՝ որ նստեր էին. Եւ
չուանէ խարազան մը շինելով ամէնը տա-
ճարէն դուրս հանեց՝ ոչխարներն ալ ու ար-
ջառները ալ, և առակ փոխողներուն պրկին-
ները ցիրուցան բրաւ, ու սեղանները կոր-
16 ծանեց ։ Եւ աղաւնի ծախողներուն ըսաւ, Ա-
կն վերցուցէք ասոնք, Հայր Հօրս տունը առ-
17 ուտրի տուն մի ընէք ։ Եւ իր աշակերտ-
ները մտաբերին թէ գրուած է, Քու
տանդ նախանձը պիտ կերաս ։

ձ ԳԼ. գ. 46։	ժԶ. 1։ 16։ Հմմ.	Մար. ժա. 15։
ղ ԳԼ. ա. 14։	23։ ԳԼ. ե. 1։ ը.	Ղուկ. ժԹ. 45։
ճ Մատ. ժբ. 40։	4։ Ժա. 55։	ի Ղուկ. բ. 49։
ֆ ԵԼ. ժբ. 14։ բ Որ.	Մատ. իա. 12։	լ Սաղ. կԹ. 9։

18 Ա՛նաւնիկ պատասխան տուին Հրէայքն ու ըսին անոր, Ի՞նչ նշան կը ցուցընես մեզի՝
19 որ այս բաները կ՚ընես։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Քակեցէք այս տաճարը, ու երեք օրուան մէջ անիկա պիտի
20 կանգնեմ։ Եւ Հրէաները ըսին, Քառասունուվեց տարուան մէջ չինուեցաւ այս տաճարը, և դուն երեք օրուան մէջ պիտի կանգնե՞ս
21 անիկա։ Բայց ինքը Իր մարմնին տաճարին
22 համար կ՚ըսէր։ Ուստի երբոր ինքը մեռելներէն յարութիւն առաւ, Իր աշակերտները միտքերնին բերին թէ այս բանը ըսած էր՝, ու հաւատացին գիրքին և Յիսուսի ըսած խօսքին։

23 Ու երբոր զատիկ տօնին տաներ կրնաւաղէմ էր, շատ մարդիկ անոր ըրած հրաշքներուն տեսնելով՝ հաւատացին անոր անուանը։
24 Բայց ինքը Յիսուս իր անձը անոնց չէր հաւատար, ինչու որ ինքը գիտէր ամէն մարդ.
25 ու պէտք չէր որ մէկը մարդու համար վկայութիւն տայ իրեն, քանզի ինքը գիտէր թէ ինչ կայ մարդուն նէության մէջ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ փարիսեցիներէն մարդ մը կար Նիկոդեմոս անունով՝ որ Հրէից իշխան էր։
2 Այս անուամբ՝ որ Հրէից իշխան էր։ Այսիկ գիշերով Յիսուսին քովը եկաւ, և բսաւ անոր, Ռաբբի, գիտենք որ դուն Աստուծմէ վարդապետ եկած ես, ինչու որ մէկը չկրնար ընել այս հրաշքները որ դուն կ՚ընես, թէ որ
3 Աստուած իր հետը չըլլայ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս և բսաւ անոր, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ քեզի, թէ որ մէկ մարդ մը նորէն չծնանի, չկրնար Աստուծոյ թագաւորութիւնը տեսնել։
4 Նիկոդեմոս բսաւ անոր, Ինչո՞ւ կրնայ մարդ մը ծնանիլ, որ ծերացած է. հնարաւո՞ր բան է որ նորէն իր մօրը արգանդը մտնէ ու ծնանի։
5 Յիսուս պատասխան տուաւ, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ քեզի, թէ որ մէկ մարդ մը չծնանի ու Հոգիէն չծնանի, չկրնար Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել։
6 Մարմինէն ծնածը մարմին է, ու Հոգիէն ծնածը հոգի է։
7 Զարմանար որ քեզի ըսի, Պէտք է ձեզի նորէն ծնանիլ։
8 Հովը ուր որ ուզէ կը փչէ, և անոր ձայնը կը լսես, բայց չես գիտեր ուսկից կու գայ՝ կամ ուր կ՚երթայ. այսպէս է ան ամէնը որ Հոգիէն կը ծնանի։
9 Պատասխան տուաւ Նիկոդեմոս ու բսաւ անոր, Այս ի՞նչպէս կրնայ ըլլալ։
10 Պատասխան տուաւ Յիսուս ու բսաւ անոր, Դուն Իսրայէլի ՀՈՂ վարդապետ մին ես, և
11 այս բաները չե՞ս գիտեր։ Ճշմարիտ ճշմարիտ

---

1 Գիրքառաւ կը տարվիջնէ Նիկոդեմոսին թէ վերստին ծնուելը հարկաւոր է։ 14 Թէ փրկութիւնը Յիսուսի մահուանը շնորհիւ։ 16 Թէ Աստուած սիրէ ուրիշ մարդոց վրայ։ 18 Թէ անհնազանդները պիտի դատապարտուին։ 23 Ցոյց հանելովին մկրտութիւնը։ անոր վկայութիւնը և վերադասեալութիւնը Քրիստոսի վրայով։

Ի Մատ. ժբ. 38։ ԳԼ. ջ. 30։
Ե Մատ. իզ. 61։ իե. 40։ Մարկ. ժգ. 58։ ԺԱ. 29։
Զ Կաղ. բ. 9։ Երբ. Բ. 2։ ա Կար. գ.
16։ ջ. 19։ բ Կար. ը. 16։
Է Ղաղ. Ա. իգ. 8։
Ը Յովհ. Ա. [Առաքելոցն հրէնց
Թ ա Թագ. ԺԶ. 7։ ա Մն. ԻԸ. 9։
Ժ Մատ. ԺԲ. 4։ Մարկ. Բ. 8։ ԳԼ. Ջ. 65։ ԺԶ. 30։ Գոր. ա. 24։ Ցայտ. բ. 23։

---

11 ԳԼ. է. 50։ ԺԲ. 39։
Ա Ոմանք անոր
Բ ԳԼ. Թ. 16։ 33։ Գոր. բ. 22։
Գ Գոր. Ժ. 38։
Դ ԳԼ. ա. 13։ Գաղ.
Ջ. 15։ Տիտ. գ. 5։ Ցակ. ա. 18։ ա Պետ. ա. 23։ ա Յովհ. գ. 9։
Է Կամ վերեն
Ը Մարկ. ԺԶ. 16։ Գոր. Բ. 38։
Թ Ժող. ԺԱ. 5։ ա Կար. բ. 11։
Ժ ԳԼ. Ջ. 55։ 61։
ԺԱ Մատ. ԺԱ. 27։ ԳԼ. ա. 18։ է. 16։ Ը. 28։ ԺԲ. 49։ ԺԳ. 24։

կ՚ըսեմ քեզի, Թէ ինչ որ գիտունք՝ կը խօսինք, և ինչ որ տեսանք՝ կը վկայենք, եւ
12 մեր վկայութիւնը չէք ընդունիր։ Թէ որ երկրաւոր բաները ձեզի զրուցեցի՝ ու չէք հաւատար, ի՞նչպէս պիտի հաւատաք՝ Թէ որ երկնաւոր բաները ձեզի զրուցեմ։
13 Եւ մէկը երկինքը չելաւ, բայց անիկա միայն որ երկնքէն իջաւ՝ Որդին մարդոյ, որ երկինքն է։
14 Եւ ինչպէս որ Մովսէս անապատին մէջ օձը բարձրացուց, Նոյնպէս ալ պէտք է որ Որդին
15 մարդոյ բարձրանայ, Որ ամէն ով որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի, Հապա յաւիտենական
16 կեանք ունենայ։ Ինչու որ Աստուած այնպէս սիրեց աշխարհը, մինչև որ իր միածին Որդին տուաւ, որ ամէն ով որ անոր հաւատայ չկորսուի, Հապա յաւիտենական կեանք ունենայ։
17 Վասն զի Աստուած իր Որդին չխրկեց աշխարհ որ աշխարհը դատէ, Հապա որ աշխարհ անով փրկուի։
18 Անոր հաւատացողը չդատապարտուիր։ Բայց անհաւատացողը՝ արդէն դատապարտուած է, Վասն զի չհաւատար՝ անիկա որդւոյն դատապարտուածին անունը չհաւատաց։
19 Ասիկա է դատապարտութիւնը Թէ լոյսը աշխարհ եկաւ, ու մարդիկ խաւարը լոյսէն աւելի սիրեցին, Ինչու որ իրենց գործերը
20 չար էին։ Վասն զի ամէն ով որ չար կը գործէ՝ անիկա լոյսը կ՚ատէ, և լոյսին քովը չգայ
21 որ իր գործերը չյանդիմանուին։ Բայց ան

ա Գլ. ը. 28։ ժբ. 32։
բ Ա.մբ. Լ. 4։ Գլ. զ. 33, 38, 51, 63։ ժգ. 28։ գ.որ. բ. 36։ ա Կոր. ժե. 47։ Եփես. գ. 9. 10։
գ Թես. ի.ա. 9։
դ Գլ. ը. 28։ ժբ. 32։
ե Հմր. 36։ Գլ. զ. 47։
զ Հռովմ. ե. 8։ ա Ցովհ. գ. 9։
է Դ.օրհ. Թ. 56։ Գլ. ե. 45։ ը. 25։ ժբ. 47։ ա Ցովհ. գ. 14։
ը Գլ. ե. 24։ զ. 40. 47։ ի. 31։
թ Գլ. ա. 4. 9. 10. 11։ ը. 12։
ժ Գլ. ա. 7. 15. 27. 34։
ի ա Կոր. գ. 7։ Եբր. ե. 4։ Յակ. ա. 17։
լ Գլ. ա. 20. 27։
խ Մտ. գ. 1։ Մարկ. ա. 2։ Դ.ատ. ա. 17։
ծ Մտա. իբ. 2։ բ Կոր. ժա. 2։ Ե. փես. ե. 25. 27։ Յայտ. իա. 9։
կ Երգ. ե. 1։
հ Հմր. 13։ Գլ. ը. 23։
ձ Մտա. իբ. 18։ Գլ. ա. 15. 27։ Հռովմ. Թ. 5։

որ ճշմարտութիւն կը գործէ՝ լոյսին քովը կուգայ, որ իր գործերը յայտնի ըլլան Թէ Աստուծով գործուեցան։
22 Ա.ս յետոյ Յիսուս եկաւ իր աշակերտներով Հրէաստանի երկիրը, և հոն կը կենար անոնց հետ ու կ՚մկրտէր։
23 Յովհաննէս ալ Աէնոնի մէջ Սաղիմի մօտ մկրտութիւն կ՚ընէր, որովհետև հոն շատ ջուր կար, ու կուգային և կը մկրտուէին։
24 Վասն զի Յովհաննէս դեռ բանտը դրուած չէր։
25 Անտանիկ վիճաբանութիւն մը եղաւ Յովհաննէսին աշակերտներէն՝ Հրէայերուն հետ
26 մաքրութեան վրայով։ Ու եկան Յովհաննէսին և անոր ըսին, Ռաբբի, անիկա որ քեզի հետ Յորդանանու անդին կողին էր, որուն համար դուն վկայութիւն տուիր, ահա ինքը կը մկրտէ, և ամէնը անոր կուգան։
27 Յովհաննէս ու ըսաւ, Մարդ մը չկրնար բան մը առնել, Թէ որ երկինքէն տրուած չըլլայ անոր։
28 Դուք ձեզի կը վկայէք Թէ ըսի Թէ ես Քրիստոսը չեմ, հապա անոր առջևէն խրկուած եմ։
29 Ան որ հարսն ունի, փեսան անիկա է. բայց փեսային բարեկամը՝ որ կը կենայ ու կը լսէ անոր, մեծապէս կ՚ուրախանայ փեսային ձայնին համար. ուստի սա իմ ուրախութիւնս
30 լրացած է։ Անիկա պէտք է որ մեծնայ, բայց
31 ես պզտիկնամ։ Ան որ վերէն կու գայ՝ հա-

ա Մտ. գ. 2։
բ ա Թագ. Թ. 4։
գ Մտա. գ. 5. 6։
դ Մտա. Ժգ. 3։
ե Կ.ող Հրէայի մը։
զ Գլ. ա. 7. 15. 27. 34։
է ա Կոր. գ. 7։ Եբր. ե. 4։ Յակ. ա. 17։
ը Գլ. ա. 20. 27։
թ Մտ. գ. 1։ Մարկ. ա. 2։ Դ.ատ. ա. 17։
ժ Մտա. իբ. 2։ բ Կոր. ժա. 2։ Ե. փես. ե. 25. 27։ Յայտ. իա. 9։
ի Երգ. ե. 1։
լ Հմր. 13։ Գլ. ը. 23։
խ Մտա. իբ. 18։ Գլ. ա. 15. 27։ Հռովմ. Թ. 5։

մենէն վեր է. ՚ան որ երկրէն է՝ երկրաւոր է, ու երկրէն կը խօսի. ՚ան որ երկինքէն
32 կու գայ՝ ամենէն վեր է. եւ ինչ որ տեսաւ ու լսեց՝ ան կը վկայէ, ու անոր վկայութիւնը
33 մէկը չընդունիր ։ Ան որ անոր վկայութիւնը կ՚ընդունի՝ ՚նշանց թէ Աստուած ճշմարիտ
34 է ։ ՚Վասն զի ան որ Աստուած խրկեց՝ Աստուծոյ խօսքերը կը խօսի, ինչու որ Աստուած
35 ՚Հոգի չափով չտար Հոգին ։ ՚Հայրը կը սիրէ Որդին, և ամէն բան անոր ձեռքը տուած է ։
36 ՚Ան որ Որդւոյն կը հաւատայ՝ յաւիտենական կեանք ունի. և ան որ Որդւոյն չհնազանդիր՝ անիկա կեանք պիտի չտեսնէ, հապա Աստուծոյ բարկութիւնը անոր վրայ կը մնայ ։

ԳԼ. Դ

2 Քրիստոս Samaritացի կնոջմէ մը ջուր կը խմէ, և իր ով ըլլալը անոր կը յայտնէ. 27 աշակերտները կը զարմանան ։ 31 Քրիստոս կ՚ինդրեն անոնց իր նախածնէը Աստուծոյ գործքին համար ։ 39 Շատ Samaritացիներ կը հաւատան անոր ։ 43 Քրիստոս Գալիլէա կ՚երթայ, և կը բժշկէ պաշտօնեայի մը որդին ։

1 Աւրդ երբոր Ցերը իմացաւ որ փարիսեցիները լսեր են՝ թէ Յիսուս Յովհաննէսէն աւելի աշ-
2 չակերտներ կ՚ընէ և ՚կը մկրտէ, (թէպէտ չէ
3 թէ Յիսուս ինքը կը մկրտէր, հապա իր աշ-
4 կերտները), թողուց Հրէաստանը ու նորէն գնաց Գալիլեա ։ Ու պէտք եղաւ որ Սամա-
5 րիայէն մէկէն անցնի ։ Ուստի եկաւ Սամարա-

ա Կօր. ժ. 47։	Յովհ. ե. 16։	երբ. բ. 8։
բ Գ.Ը. 33։ ա Կոր. ժ. 47։ Եփես. ա. 21։ Փիլ. բ. 9։	‡ Գ.Ը. ե. 16։	Փ Ամր. բ. 4։ Գ.Ը. ա. 12։ գ. 47։ Հմր. 15։ 16։ Հռոմ. ա.17։ Յովհ.ե.10։
գ Հմր. 11։ Գ.Ը. Ը. 26։ ժե. 15։	+ Գ.Ը. ա. 16։	—
դ Հռոմ. գ. 4։ ա Կոր. ժ. 47։	๑ Գ.Ը. ժ. 21։ Յե. 18։ Դան. ժ. 22։ Գ.Ը. ե. 20. 22։ ժգ. 3։ ժէ. 2։	ա Գ.Ը. գ. 22։ 26։

ցոյց մէկ քաղաքը՝ որուն անունը Սուքար էր, ան տեղին մօտ՝ որդն որ Յակոբ իր որդւոյն
6 Յովսեփին տուաւ. Եւ հոն Յակոբին մէկ աղբիւրը կար. Յիսուս ալ ճամբայէն յոգնած ըլլալով՝ ան աղբիւրին վրայ նստաւ. և ժամը վեցին տասնեակն էր ։
7 Սամարիացին կնիկ մը եկաւ ջուր հանելու. Յիսուս ըսաւ անոր, ՚Ինծի ջուր տուր խմե-
8 լու. (Քանզի իր աշակերտները քաղաքը գա-
9 ցեր էին, որ ուտելիք առնեն։) Ա՚նատիկը Սամարացի կնիկը ըսաւ անոր, Դուն որ Հրեայ ես, ի՚նչպէս կ՚ուզես ջուր խմել ՚ինծմէ՝ Սամարացի կնիկէ մը. վասն զի ՚Հրեայք Սամարացւոց հետ հաղորդակցութիւն չեն ըներ ։
10 Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Թէ որ դուն գիտնայիր Աստուծոյ պարգեւը, և թէ ով է ան որ քեզի կ՚ըսէ, ՚Ինծի ջուր տուր խմելու, դուն անկէ պիտի ուզէիր, և
11 ինքը քեզի ՚կենդանի ջուր պիտի տար։ Կինկը ըսաւ անոր, Տէր, դուն ջրհան ալ չունիս, ու աս հորը խորունկ է. ուրկից ուրկից պի-
12 տի ունենաս ան կենդանի ջուրը։ Միթէ դուն մեր Յակոբ հօրմէն աւելի մեծ մըն ես, որ աս հորը մեզի տուաւ, և ասկէ խմեց ինքը
13 ու իր որդիները և իր անասունները։ Պա-
տասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոր, Ամէն ով որ աս ջուրէն խմէ՝ նորէն պիտի ծարաւի,
14 բայց ով որ խմէ ան ջուրէն որ ես անոր պի-
տի տամ՝ յաւիտեան պիտի չծարաւի. Հապա ան ջուրը որ ես անոր պիտի տամ՝ ՚պիտի ըլլայ անոր ներսիկ կէն ջուրի աղբիւր մը որ

բ Ծն. լգ. 19։ Խոս. 22։ Յես. խգ. 32։	Գաղ. ժ. 28։	ը 8։
գ Թագ. ժէ. 24։ Դան. Թ. 52. 53։	դ Նա. ժբ. 3։ խգ. 3։ Եբեմ. բ. 13։ Հայտ. ժգ. 17։	ե Գ.Ը. գ. 35. 59։
		զ Գ.Ը. է. 38։

15 յաւիտենական կենաց համար կը ըղձէ։ Ինձի՛
կը ըսաւ անոր, Ցէր, տուր ինձի ան ջուրը
որ չծարաւիմ, և հոս չգամ ջուր հանելու։
16 Յիսուս ըսաւ անոր, Գնա՛ քու էրիկդ կանչէ,
17 ու հոս եկուր։ Կնիկը պատասխան տալով
ըսաւ, Ես էրիկ չունիմ. Յիսուս ըսաւ անոր,
18 Աղէկ ըսիր թէ էրիկ չունիմ, ինչու որ դուն
հինգ էրիկ ունեցեր ես, և ան որ հիմա ու-
նիս՝ քու էրիկդ չէ. ատիկա չիտակ ըրուցե՛
19 ցիր։ Կնիկը ըսաւ անոր, Ցէր, կը տեսնեմ
20 որ դուն մարգարէ մը ես։ Մեր հայրերը
հոս լեռանս վրայ երկրպագութիւն ըրին, և
դուք կ՚ըսէք թէ Մեր՝ Երուսաղէմ է տե՛
21 ղը, ուր պէտք է երկրպագութիւն ընել։ Յի-
սուս ըսաւ անոր, Կնիկ, հաւատա ինծի որ
ժամանակ կու գայ, երբ անհոնը ոչ հոս
լեռանը վրայ՝ և ոչ Երուսաղէմի մէջ երկրը-
22 պագութիւն պիտի ընէք հօրը։ Դուք անոր
երկրպագութիւն կ՚ընէք, որ չէք ճանչնար.
մենք անոր երկրպագութիւն կ՚ընենք՝ որ կը
ճանչնանք. Ինչու որ փրկութիւնը Հրէանե՛
23 րէն է։ Բայց ժամանակ կու գայ ու հիմա ալ
է, որ ճշմարիտ երկրպագողները երկրպա-
գութիւն պիտի ընեն հօրը Հոգիով ու Ճըշ-
մարտութիւնով, ինչու որ Հայրն ալ իրեն ա-
24 նանկ երկրպագողներ կ՚ուզէ։ Աստուած Հո-
գի է, և իրեն երկրպագողներուն ալ պէտք
է որ Հոգիով ու ճշմարտութիւնով երկրպա-
25 գութիւն ընեն։ Կնիկը ըսաւ անոր, Գիտեմ

ե Ցիս. գլ. 4։ 34։ Հաւմ. գ. 23։ ա Ցով. ե. 20։
զ Ղուկ. ե. 16։ թգ. 10։ Գլ. գ. 14։ ե. 40։
է Դաս. Բ. 7։
ը Օբ. ժբ. 5. 11։ գ Թագ. Բ. 3։ բ Պն. ե. 12։
թ Պտգ. ա. 11։ ա Տիմ. բ. 8։
ժ Թագ. ժե. 29։
ի Ես. բ. 3։ Ղուկ. իգ. 47։ Հաւմ. Բ. 4. 5։
խ Փիլ. գ. 3։
լ Գլ. ա. 17։
ծ Կոր. գ. 17։

որ Մեսիան կու գայ, (Քրիստոս կոչուածը,)
երբոր ինքը գայ՝ մեզի բան մը պիտի
26 պատմէ։ Յիսուս ըսաւ անոր, Ես ան եմ
27 որ քեզի հետ կը խօսիմ։ Եւ ասոր վրայ
իր աշակերտները եկան, ու զարմացան որ
ան կնիկոջը հետ կը խօսէր. բայց անոնցմէ
մէկը չըսաւ թէ Ի՞նչ կ՚ուզես, կամ Ի՞նչ կը խօ-
28 սիս ասոր հետ։ Ասատնոր կնիկը ձգեց իր
սափորը ու քաղաքը դնաց, և ըսաւ մարդոց,
29 Եկէ՛ք տեսէ՛ք մէկ մարդ մը՝ որ ըսաւ ինծի
ամէն ինչ որ գործեր եմ. արդեօք ան չէ՞
30 Ք Քրիստոսը։ Ել անոնք քաղաքէն գան ու
անոր կու գային։
31 Եւ ասմէջտեղ աշակերտները իրեն կ՚աղա-
32 չէին ու կ՚ըսէին, Ռաբբի, հաց կեր։ Անիկա
ըսաւ անոնց, Ես կերակուր ունիմ ուտելու՝
33 որ դուք չէք գիտեր։ Ուստի աշակերտները
կ՚ըսէին իրարու, Արդեօք մէկը ասոր ուտե-
34 լու բան մը բերա՞ւ։ Յիսուս ըսաւ անոնց, Իմ
կերակուրս ան է որ ես զիս խրկողին կամքը
35 ընեմ, և անոր գործը կատարեմ։ Չէ՞ որ դուք
կ՚ըսէք թէ Չորս ամիս կայ որ
հունձքին ատենը գայ. ահա ես ձեզի կ՚ըսեմ,
Աչքերնիդ վերցուցէք ու արտերուն նայեցէ՛ք,
որ արդէն ճերմկած են հնձելու պատ-
36 են։ Ան որ կը հնձէ՝ վարձք կ՚առնէ, ու
յաւիտենական կենաց համար պտուղ կը ժո-
37 ղովէ, որ սերմնացանը ու հնձողը միասին
խնայեն։ Վասն զի ասոր բանիս մէջ ճշմարիտ է
38 ան խօսքը թէ Ուրիշը կը սերմանէ և ուրիշը
կը հնձէ։ Ես ձեզ խրկեցի հնձելու ան որ

ղ Հմր. 29. 39։
ձ Գլ. Բ. 37։ Պատ. իգ. 63. 64։ Պար. ժգ. 61. 62։
ճ Հմր. 25։
յ Ցար. իգ. 12։ Գլ. գ. 38։ ժէ. 4։ ժԲ. 30։
ն Պատ. Բ. 37։ Ղուկ. ե. 2։
շ Դան. ժբ. 3։

դուք չաշխատեցաք. ուրիշները աշխատեցան, ու դուք անոնց աշխատանքին մէջ մտաք։

39 Եւ ան քաղաքէն շատ Սամարացիք իրեն հաւատացին նոյն կնկանը խօսքին համար որ վկայեց, ըսելով թէ ինչ որ ես գործեր էի՝ ըս-
40 ղբոը ինծի ըսաւ։ Ու երբոր Սամարացիք առ նոյն եկան՝ կ՚աղաչէին անոր որ իրենց քովը
41 կենայ. ու երկու օր հոն կեցաւ։ Եւ ալ շա-
42 տերը իրեն հաւատացին իր խօսքին համար։ Ու կ՚ըսէին կնկանը, Ա՛ոչ եւս չէ թէ քու խօսքիդ համար կը հաւատանք, ինչու որ մենք մեզմէ լսեցինք, և դիտենք որ ատիկա է ճշմարտապէս աշխարհի փրկիչը՝ Քրիստոսը։
43 Ու երկու օրէն եւս ելաւ անկէ և գալի-
44 լեա դնաց։ Ինչու որ Յիսուս ինքը վկայեց թէ Մարգարէ մը իր գաւառին մէջ պատիւ
45 չունենար։ Ու երբոր Գալիլեա եկաւ, Գալիլեացիները զինքը ընդունեցին, ինչու որ տեսած էին ան բոլոր հրաշքերը՝ որ ինքը ըրաւ Երուսաղէմի մէջ տօնին առենը. վասն զի իրենք ալ ան տօնին գացեր էին։
46 Եւ Յիսուս նորէն եկաւ Գալիլեացւոց Կանայ քաղաքը, ուր որ ջուրը գինի էր դարձուցեր էր. և հոն ազնուականի մէկը կար, որուն որդին
47 հիւանդ էր Կափառնայում մէջ։ Ա՛րկա լսելով որ Յիսուս Հրէաստանէն Գալիլեա եկեր է, եկաւ անոր ու կ՚աղաչէր որ իջնէ և իր որդին բժշկէ, ինչու որ մեռնելու վրայ էր։
48 Անանիաս Յիսուս ըսաւ անոր, Թէ որ նշաններ ու հրաշքներ չտեսնէք, բնաւ պիտի

ե Հմր. 29։
ը Գլ. Ժէ. 8։ ա Յհ. Ա. 46։ Ցաքո. գ. 14։
ի Ա՛ռաս. Ժգ. 52։

Ա՛ռ. գ. 4։ Դ. ա. 4. գ. 24։ ⁊ Գլ. բ. 23։ գ. 2։ ⁊ բ Օր. Ժգ. 16։ = Գլ. բ. 1. 11։ ա Կոր. ա. 22։

—

49 չհաւատաք։ Ա՛զնուականը ըսաւ անոր, Տէր,
50 իջիր քանի որ իմ տղան մեռած չէ։ Յիսուս ըսաւ անոր, Գնա, քու որդիդ ողջ է. մարդն ալ հաւատաց այն խօսքին որ Յիսուս իրեն
51 ըսաւ, ու գնաց։ Ու երբոր կ՚իջնէր՝ իր ծառաները դիմաւորելին ելնելը, և աւետիս տը-
52 ւին ըսելով թէ քու տղադ ողջ է։ Ուստի հարցուց անոնց թէ ո՛ր ժամէն սկսաւ աղեկի դառնալ. և ըսին իրեն, Երեկ ժամը եօթնին
53 տենդը թողուց զանիկա։ Անանիաս գիտցաւ անոր հայրը թէ ան ժամն էր որ Յիսուս իրեն ըսաւ թէ քու որդիդ ողջ է. ու հաւա-
54 տաց ինքը և իր բոլոր տունը։ Ա՛ս նորէն երկրորդ հրաշքն է որ Յիսուս ըրաւ, երբոր Հրէաստանէն Գալիլեա եկաւ։

ԳԼ. Ե

1 Յիսուս երեսունուերկու տարիէ ի վեր հիւանդ հզոյ մարդը կը բժշկէ շաբաթ օրը։ 10 Հրէայք ասոր վրայով արատնչ կ՚ընեն. ու կը հալածեն զՔրիստոս։ 17 Ան ալ իր անձին համար պատասխան կու տայ Հրէականեան. ու զանոնք կը յանդիմանէ. և իր Հօրը. 32 ու Յովհաննէսին. 36 և իր գործերուն, 39 և Սուրբ Գրոց վկայութիւններով իր ավ ըլլալը կ՚ապացուցանէ։

1 Ա՛սկէ ետև Հրէից տօն էր, և Յիսուս ե-
2 րուսաղէմ ելաւ։ Ու Երուսաղէմի մէջ Ոչխարաց դրան քով աւազան մը կայ, որ Եբրայեցերէն Բեթհեզդա կ՚ըսուի, որ հինգ
3 սրահ ունի։ Անոնց մէջ խիստ շատ հիւանդներ պառկած էին կոյրեր, կաղեր, չորցածներ, որոնք կը սպասէին ջուրին խառնուելուն։
4 Վասն զի հրեշտակ մը ժամանակ ժամանակ աւազանը կ՚իջնէր ու ջուրերը կը խառնէր, և ով որ ջուրին խառնուելէն ետև պիտի ա-

ա Գաղ. խգ. 9։ բ Օր. Ժգ. 1։ Գլ. բ. 13։ = Ղեւիտ. գ. 1։ Ժր. 39։

ուաջ ասէ Տէր կը մնայէր, կը բժշկուէր՝ ինչ հի-
5 ւանդութիւն որ ունենար։ Եւ հոն մէկ մարդ-
մը կար, որ երեսուներեք տարիէ՝ ի վեր
6 հիւանդութիւն մը ունէր։ Յիսուս երբոր տե-
սաւ զանիկա որ ինկած պառկած էր, ու գի-
տաւ որ չատ ժամանակէ՝ ի վեր է, ըսաւ անոր,
7 Կ՚ուզե՞ս առողջանալ։ Հիւանդը պատասխան
տուաւ անոր, Տէր, մարդ մը չունիմ որ երբ
ջուրերը խառնուին՝ զիս աւազանը ձգէ. հա-
պա քանի որ ես գնամ կը չարժիմ, ինծմէ ա-
8 ռաջ ուրիշ մը կ՚իջնէ։ Յիսուս ըսաւ անոր,
9 Ելլէր, մահիճդ առ ու քալէ։ Եւ իսկոյն մարդ-
գը առողջացաւ, ու իր մահիճը վերցնելով
10 կը քալէր. Շաբաթ այն օրը չարաթ էր։ Ուստի հրէաները ըսին բժշկուածի մարդուն, Շաբաթի
11 է, եւ արժան չէ որ մահիճդ վերցնես։ Պա-
տասխան տուաւ անոնց — — —, Ան որ զիս
12 բժշկեց՝ ինքը ինծի ըսաւ, Մահիճդ առ ու
քալէ։ Ուստի հարցուցին անոր, Ո՞վ է այն
մարդը որ քեզի ըսաւ, Մահիճդ առ ու քալէ։
13 Եւ բժշկուողը չէր գիտեր թէ ով է ան, ին-
չու որ Յիսուս մէկզի քաշուեցաւ՝ այն տեղը
14 բազմութիւն ըլլալուն համար։ Ետքը
Յիսուս զանիկա տաճարին մէջ գտնելով ը-
սաւ անոր, Ահա բժշկուեցար, չմեղանչես մի
գործեր, որ ալ աւելի չար բան մը չպատահի
15 քեզի։ Գնաց մարդը, ու հրէաներուն պատ-
մեց թէ Յիսուս էր որ զինքը բժշկեց։
16 Եւ ասոր համար հրէաները կը հալածէին
Յիսուսը, և կը փնտռէին զանիկա սպաննել,
17 որ ատ բաներով շաբաթի օրը կ՚ընէր։ Եւ Յի-

ֆ Մատ. ք. 6։ Մարկ. ը. 11։ Ղուկ. է. 24։
տ Գաղ. ք. 14։
ց Եղեմ. ժգ. 19։ Երեմ. ժե. 21։ Եւս. Մատ. ժբ. 2։ Մարկ. բ. 10։ Ղեկտ. ժգ. 10։ Մատ. ժբ. 45։ Գաղ. ը. 11։
ի Մատ. գ. 17։ Գաղ. գ. 35։ բ Գործ. ա. 17։
լ Ղուկ. է. 14։ ը. 54։ Գաղ. ժա. 25. 43։
խ Մատ. ժա. 27։ Հբ. 13։ Հմր. 27։
Գաղ. գ. 35։ Ժե. 2։ Գաղ. Ժե. 31։ ա Գործ. գ. 5։
մ Ցածկ. բ. 23։
Գաղ. գ. 16. 18։ գ. 40. 47։ ը. 51։ ե. 31։
ն Ցածկ. գ. 14։

սուս պատասխան տուաւ անոնց, Իմ Հայրս
մինչև հիմա կը գործէ, ես ալ կը գործեմ։
18 Ասոր համար՝ ալ աւելի կը փնտռէին հրեա-
ները զանիկա սպաննել, վասն զի չէ թէ միայն
շաբաթի օրը կը լուծէր, հապա նաև զԱստուած
իր Հայրը կ՚անուանէր, ու այսպէս ինքզինք
19 կը Աստուծոյ հաւասար կ՚ընէր։ Յիսուս
պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ճշմա-
րիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Որդին ինքնիր-
մէն բան մըն ալ չկրնար ընել, միայն թէ
ինչ որ տեսնէ որ Հայրը կ՚ընէ. վասն զի ինչ
որ անիկա կ՚ընէ, նմանապէս Որդին ալ նոյնը
20 կ՚ընէ։ Ինչու որ Հայրը կը սիրէ Որդին, և
ամէն բան կը ցուցընէ անոր՝ ինչ որ ինքը
կ՚ընէ. և աւանդմէ ալ աւելի մեծ գործքեր
պիտի ցուցընէ անոր, որպէս զի դուք զար-
21 մանաք։ Վասն զի ինչպէս որ Հայրը մեռեալ-
ները կը յարուցանէ ու կենդանի կ՚ընէ, հա-
նապէս ալ Որդին որուն որ կ՚ուզէ կը կենդա-
22 նացընէ։ Քանզի Հայրը մէկը չդատաւեր, հա-
23 պա ամէն դատաստանը Որդւոյն տուաւ. Որ
ամէնը պատուեն Որդին, ինչպէս որ Հայրը
կը պատուեն. Ան որ Որդին չպատուեր, զա-
24 նիկա Հայրը չպատուեր։ Ճշմարիտ ճըշ-
մարիտ կ՚ըսեմ ձեզի թէ Ան որ իմ խօսքս մտիկ
կ՚ընէ, և կը հաւատայ անոր որ զիս խրկեց՝ յա-
ւիտենական կեանք ունի, ու դատապարտու-
թեան տակ չի գիտար, հապա մահուանէ դէպ՚ի

ո Գաղ. բ. 4։ Ժգ. 10։
ր Գաղ. է. 20։
ս Գաղ. ժ. 30. 33։ Փիլ. բ. 6։
վ Հմր. 30։ Գաղ. ը. 28։ բ. 4։ Ժբ. 40։
Ժգ. 10։
տ Մատ. ժ. 40։
Հբ. 11։ Ղեկտ. ժ. 24։
ց Գաղ. բ. 14։
Եղ. ք. 10։ Ղեկտ. Ժգ. 19։ Երեմ. Ժե. 21։ Եւս. Մատ. Ժբ. 2։ Մարկ. բ. 24։ գ. 4։ Ղեկտ. ը. 2։ Ժգ. 14։ Մատ. Ժբ. 45։ Գաղ. ը. 11։

25 կեանք անցած է։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ
ձեզի, որ ժամանակ պիտի գայ և ալ հիմա
է, Որ անառնները մեռելները պիտի լսեն Ա-
ստուծոյ Որդւոյն ձայնը, և անոնք որ կը լսեն՝
26 պիտի ապրին։ Վասն զի ինչպէս որ Հայրը իր
անձին մէջը կեանք ունի, անանկ ալ Որդիին
տուաւ որ իր անձին մէջը կեանք ունենայ.
27 Ու դատաստան ընելու ալ իշխանութիւն
տուաւ անոր, Քանզի անիկա Որդի մարդոյ
28 է։ Ասոր վրայ մի զարմանաք, Ինչու որ ժա-
մանակ պիտի գայ՝ որ բոլոր գերեզմաններու
29 մէջ եղողները անոր ձայնը պիտի լսեն, Ու
դուրս պիտի գան, Անոնք որ բարի գործեր
են՝ կենաց յարութեան համար, և անոնք որ
չար գործեր են՝ դատապարտութեան յարու-
30 թեան համար։ Ես ինքիմէս բան մը չեմ
կրնար ընել. Ինչպէս կը լսեմ՝ անանկ կը դատեմ,
և իմ դատաստանս արդար է, Ինչու որ չես
իմ կամքս չեմ փնտռեր, Հապա ինձ որ կամքը
31 որ զիս խրկեց։ Թէ որ ես ինծի համար վկ-
32 կայեմ, իմ վկայութիւնս ճշմարիտ չէ։ Ուրիշ
մէն է որ ինծի համար կը վկայէ. և ես գի-
տեմ որ ճշմարիտ է ան վկայութիւնը որ ինծի
33 ինծի համար վկայեց։ Դուք ցովհաննէսին
խրկեցիք, Ու ինքը ճշմարտութեանը վկայեց։
34 Բայց ես չէ թէ մարդոյմէ վկայութիւն կ՚առ-
նեմ, Հապա ասս բաները կ՚ըսեմ որ դուք
35 փրկուիք։ Անիկա ճրագ մըն էր որ կը վառէր

ֆ Հմր. 28։ Եփես.
բ. 1. ֆ. 5. ի. 14։
Կող. բ. 13։
ղ Հմր. 22։ Գործ. ժ.
42. ժէ. 31։
ճ Դան. է. 13. 14։
ի Ես. իգ. 19։ ա
Կոր. ժէ. 52։

ա Թես. գ. 13։
բ Դան. ժբ. 2։
Մատ. իե. 32. 33.
46։
գ Հմր. 19։
դ Մատ. իզ. 39։ Գղ.
գ. 34. գ. 38։
ե Մեսիա Հօրը

զ Գղ. ը. 14։ Ցայտ.
գ. 14։
է Մատ. գ. 17։ ժէ.
5։ Գղ. ը. 18։ ա
Ցոհ. բ. ը. 7. 8։
ը Գղ. ը. 14։ Ցայտ.
գ. 14։
թ Մատ. գ. 17։ ժէ.
5։ Գղ. ը. 18։ ա
Ցոհ. բ. ը. 7. 8։
ժ Գղ. ը. 14։ Ցայտ.
գ. 14։
ժա Մատ. գ. 17։ ժէ.
5։ Գղ. ը. 18։ ա
Ցոհ. բ. ը. 7. 8։
ժբ Գղ. ը. 14։ Ցայտ.
գ. 14։
ժգ Մատ. գ. 17։ ժէ.
5։ Գղ. ը. 18։ ա
Ցոհ. բ. ը. 7. 8։
ժդ Գղ. ը. 14։ Ցայտ.
գ. 14։
ժե Մատ. գ. 17։ ժէ.
5։ Գղ. ը. 18։ ա
Ցոհ. բ. ը. 7. 8։
ժզ Գղ. ը. 14։ Ցայտ.
գ. 14։
ժէ Մատ. գ. 17։ ժէ.
5։ Գղ. ը. 18։ ա
Ցոհ. բ. ը. 7. 8։
ժը Գղ. ը. 14։ Ցայտ.
գ. 14։
ժթ Մատ. գ. 17։ ժէ.
5։ Գղ. ը. 18։ ա
Ցոհ. բ. ը. 7. 8։
ի Գղ. ը. 14։ Ցայտ.
գ. 14։
իա Մատ. գ. 17։ ժէ.
5։ Գղ. ը. 18։ ա
Ցոհ. բ. ը. 7. 8։
իբ Գղ. ը. 14։ Ցայտ.
գ. 14։
իգ Մատ. գ. 17։ ժէ.
5։ Գղ. ը. 18։ ա
Ցոհ. բ. ը. 7. 8։
իդ Գղ. ը. 14։ Ցայտ.
գ. 14։
իե Մատ. գ. 17։ ժէ.
5։ Գղ. ը. 18։ ա
Ցոհ. բ. ը. 7. 8։
իզ Գղ. ը. 14։ Ցայտ.
գ. 14։
իէ Մատ. գ. 17։ ժէ.
5։ Գղ. ը. 18։ ա
Ցոհ. բ. ը. 7. 8։
իը Գղ. ը. 14։ Ցայտ.
գ. 14։
իթ Մատ. գ. 17։ ժէ.
5։ Գղ. ը. 18։ ա
Ցոհ. բ. ը. 7. 8։
լ Գղ. ը. 14։ Ցայտ.
գ. 14։
լա Մատ. գ. 17։ ժէ.
5։ Գղ. ը. 18։ ա
Ցոհ. բ. ը. 7. 8։
լբ Գղ. ը. 14։ Ցայտ.
գ. 14։
լգ Մատ. գ. 17։ ժէ.
5։ Գղ. ը. 18։ ա
Ցոհ. բ. ը. 7. 8։
լդ Գղ. ը. 14։ Ցայտ.
գ. 14։
լե Մատ. գ. 17։ ժէ.
5։ Գղ. ը. 18։ ա
Ցոհ. բ. ը. 7. 8։
լզ Գղ. ը. 14։ Ցայտ.
գ. 14։
լէ Մատ. գ. 17։ ժէ.
5։ Գղ. ը. 18։ ա
Ցոհ. բ. ը. 7. 8։
լը Գղ. ը. 14։ Ցայտ.
գ. 14։
լթ Մատ. գ. 17։ ժէ.
5։ Գղ. ը. 18։ ա
Ցոհ. բ. ը. 7. 8։

Ու լոյս կու տար՝ Ձեւ դուք քիչ մը ատեն ու-
36 զեցիք անոր լուսովը ուրախանալ։ Բայց ես
ցովհաննէսին վկայութենէն աւելի մեծ վկայութիւն
ունիմ, քանզի Հան գործքերը որ Հայրը ինծի
տուաւ որ անոնք կատարեմ, ան նոյն գործք-
երը որ ես կը գործեմ ինծի համար կը վկ-
37 կայեն թէ Հայրը զիս խրկեց։ Ու Հայրը որ
զիս խրկեց, Ինքը վկայեց ինծի համար.
Դուք բնաւ անոր ձայնը չլսեցիք, Ոչ ալ
38 անոր կերպարանքը տեսաք. Ես ոչ անոր խօս-
քը ձեր մէջը բնակած ունիք, Քանզի ան որ
39 ինքը խրկեց՝ դուք անոր չէք հաւատար։ Ըզնր-
քերը քննեցէք, Ինչու որ դուք անոնցմով կը
սեպէք յաւիտենական կեանքը ունենալ, Ե-
40 րուն անոնք են որ ինծի համար կը վկայեն. Եւ
դուք չէք ուզեր ինծի գալ, որ կեանք ունե-
41 նաք։ Ես մարդոցմէ փառք չեմ առներ։
42 Բայց զիտեմ ձեզ որ Աստուծոյ սէրը ձեզի-
43 նիդ չունիք։ Ես իմ Հօրս անունովը եկայ, ու
զիս չէք ընդունիր. Թէ որ ուրիշ մէկը իր ա-
44 նունովը գայ, անոր պիտի ընդունիք։ Դուք
ինարո՞ր կրնաք հաւատալ, որ իրարմէ փառք
կ՚առնէք, Եւ ան փառքը որ մէկ Աստուծոյնն
45 է՝ չէք փնտռեր։ Մի կարծէք թէ ես ձեզի
համար ամբաստանութիւն պիտի ընեմ Հօրը.
Կայ մէկը որ ձեզի համար ամբաստանութիւն
կ՚ընէ, Մովսէսը որուն դուք յուսացած էք։

ֆ Բ Օր. գ. 12։ Գղ.
ա. 18։ ա Տիմ. ա.
17։ ա Ցոհ. գ. 12։
բ Ես. ը. 20։ լգ.
16։ Դան. ժ. 23։
Հմր. 46։ Գործ.
ժէ. 11։
գ Բ Օր. ժը. 15. 18։

Դան. իթ. 27։
Գղ. ա. 45։
դ Գղ. ա. 11։ գ. 19։
ե Հմր. 34։ ա Թես.
բ. 6։
զ Գղ. ժը. 43։
է Հռ. ա. 29։
ը Հռ. բ. 12։

46 վասն զի Թէ որ դուք Մովսէսին հաւատայիք,
հնար էր ձեզի հաւատայիք, ինձ[ու] որ անկիա
47 հնար համար գրեց։ Բայց Թէ որ անոր գրած-
ներուն չէք հաւատար, իմ խօսքերուս ինա՞ր
պիտի հաւատաք։

ԳԼ. Զ

1 Ետքերնուս հինգ հազար հոգի կը կերակրէ հինգ հատով ու երբ
կու ձուկով։ 15 ու բանիս վրայ մարդիկ կ'ուզեն իրաւ որ
ընել զանիկա։ 16 բայց Յիսուս անոնց քովէն ետ կը քաշուի,
ու ծովուն վրայ քալելով իր աշակերտներուն կ'երևնայ։ 26 կը
յանդիմանէ իր բոլորովին դիտցածները։ ու անոնց մարմնա-
ւոր շահու համար իր խոսքը մեղի ընծայերը։ 32 կը ցուցնէ
Թէ իրը հազար կերակուր է հաւատացեալներուն։ 66 Շատ
աշակերտներ իրմէն կը դառնան։ 68 Պետրոս կը դաւանի զՅի-
սուս։ 70 Յուդա սատանայ կ'անուանի։

1 Ետքը բաներէն Յիսուս Գալիլեայի՛ այս-
ինքն Տիբերիայի ծովուն անդիի կողմը դնաց։
2 Եւ անոր ետևէն շատ ժողովուրդ կ'երթար,
ինչու որ կը տեսնէին ան հրաշքները որ հի-
3 ւանդներուն վրայ կ'ընէր։ Եւ Յիսուս լեռը
ելաւ, ու հոն նստաւ իր աշակերտներուն հետ
4 մէկտեղ։ Եւ Հրեից զատկի տօնը մօտ էր։
5 Յիսուս երբոր իր աչքերը վեր վերցուց ու
տեսաւ որ շատ ժողովուրդ կու գար իրեն,
բսաւ Փիլիպպոսին, Ուսկի՞ց հաց ծախու առ-
6 նենք որ ասոնք ուտեն։ (Եւ սա կ'ըսէր զա-
նիկա փորձելու համար, քանզի ինքը գիտէր
7 ինչ պիտի ընէր։) Փիլիպպոս պատասխան
տուաւ անոր, Երկու հարիւր դահեկանի
հաց ասոնց հերիք չէ, որ ամէն մէկը քիչ մը

Ե Ծն. գ. 15։ ժբ. 3։ ժը. 18։ իթ. 18։ խթ. 10։ բ Օր. ժը. 15, 18։ ԳԼ. ա. 45։ Գծր. իզ. 22։

Մտա. ժգ. 13։ Մրկ. գ. 32։ Ղ.ա.կ. թ. 10, 12։

Ղ.ա. իգ. 5, 7։ բ Օր. ժզ. 1։ ԳԼ. բ. 13։ կ. 1։

Մտա. ժգ. 14։ Մրկ. գ. 35։ Ղ.ա.կ. թ. 12։

Տես Թագ. ժա. 21, 22։

8 առնէ։ Իր աշակերտներէն մէկը՝ Սիմոն Պետ-
9 րոսին եղբայրը Անդրէասս բսաւ իրեն, Հոս
մէկ պատանի մը կայ, որ հինգ գարիներէն հաց
ու երկու ձուկ ունի, Բայց անոնք ի՞նչ պի-
10 տի ըլլան այդչափ մարդոց։ Իսկ Յիսուս ը-
սաւ, Նստեցուցէք սա մարդիկը։ Եւ ան տեղը
շատ խոտ կար, ու մարդիկը նստան թուով
11 հինգ հազարի չափ։ Եւ Յիսուս հացերը ա-
ռաւ ու գոհացաւ, և աշակերտներուն բաժ-
նեց, աշակերտներն ալ նստողներուն, նոյն-
12 պէս ալ ձուկերէն որչափ որ ուզեցին։ Ու
երբոր կշտացան, բսաւ իր աշակերտներուն,
Ժողվեցէք ուելցած կտորեանքները՝ որ բան
13 մը չկորսուի։ Ուստի ժողվեցին, և տասուերկու
կոտ կողով լեցուցին ան հինգ գարիներէն հա-
ցերէն ուելցած կտորեանքները, որ ուտողնե-
14 րէն ուելցաւ։ Իսկ մարդիկը երբոր Յիսուսին
ըրած հրաշքը տեսան, Ի՛րաւ Թէ Աստիկա է
ճշմարտապէս ան մարգարէն որ աշխարհ պիտի
15 գար։ Եւ Յիսուս գիտնալով որ պիտի գան
զինքը յափշտակեն՝ որ զինքը թագաւոր ը-
16 նեն, նորէն մինակ լեռը գնաց։ Ու երբոր
իրիկուն եղաւ՝ իր աշակերտները ծովեզերքը
17 իջան. Եւ նաւը մտնելով ծովուն անդիի կողմը
կափառնայում կ'երթային. և արդէն մուքը
կոխեր էր, ու Յիսուս դեռ իրենց եկած չէր։
18 Ծովն ալ հովին սաստիկ փչելէն տակնուվրայ
19 կ'ըլլար։ Ու երբոր Թէ քաշելով քառասնհինգ
կամ երեսուն սազարէզի չափ գացին, տեսան
Յիսուսը որ ծովուն վրայէն քալելով՝ նաւուն
20 կը մօտենար, ու վախցան։ Բայց ինքը բսաւ
21 անոնց, Ես եմ, մի վախնաք։ Ուստեղը ու-

Ե գ. Թագ. գ. 43։
Ջ Ծն. խԹ. 10։ բ Օր. ժը. 15, 18։

Մտա. ժա. 3։ ԳԼ. ա. 21։ գ. 19, 25։ կ. 40։

Ի Մտա. ժգ. 23։ Մրկ. չ. 47։

զեղին զանիկա նաւը առնել. և չուտ մը նաւը
ան երկիրը հասաւ՝ ուր որ կ՚երթային։
22 Հետեւեալ օրը ժողովուրդը որ ծովուն անդիի
կողմն էր, և տեսեր էր որ ուրիշ նաւակ չկար
հոն ան մէկէն ի նաւն՝ որուն մէջ անոր աշակերտ-
ները մտեր էին, և որ Յիսուս իր աշակերտնե-
րուն հետ նաւակը մտած չէր, հապա միայնակ ա-
23 նոր աշակերտները գացեր էին. (Բայց Տիբերիա-
այէն ուրիշ նաւակներ եկան ան տեղին մօտ՝ ուր
24 որ Տէրոջը գոհանալովը հացը կերեր էին.) Ան-
տեսնը ժողովուրդը տեսնելով թէ ոչ Յիսուս
հոն է, ոչ ալ անոր աշակերտները, իրենք ալ
նաւերը մտան ու եկան կափառնայում Յի-
25 սուսը փնտռելու։ Ու երբոր անիկա ծովուն
անդիի կողմը գտան, ըսին անոր, Ռաբբի,
26 ե՞րբ եկար դուն հոս։ Յիսուս պատասխան
տուաւ անոնց և ըսաւ, Ճշմարիտ ճշմարիտ
կ՚ըսեմ ձեզի, Դուք զիս կը փնտռէք՝ չէ թէ
անոր համար որ հրաշքներ տեսաք, հապա ա-
նոր համար որ հացերէն կերաք ու կշտացաք։
27 Գործեցէք՝ գործեցէք չէ թէ կորսուական կերա-
կուրին համար, հապա անոր կերակուրին համար
որ յաւիտենական կենաց մէջ կը մնայ, որ
զանիկա Որդին մարդոյ ձեզի պիտի տայ.
Վասնզի որ Հայրն Աստուած զանիկա նիշանեց։
28 Անոնք ըսին անոր, Ի՞նչ ընենք որ Աս-
29 տուծոյ գործերը գործենք։ Պատասխան
տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Ա՛յս է Աս-
տուծոյ գործը, որ անոր հրկածին հաւատաք։
30 Ըսին անոր, Բայց դուն ի՞նչ նշան կ՚ընես որ
տեսնենք ու քեզի հաւատանք. ի՞նչ կը գոր-

ա Եր. 55։ Գլ. գ. 14։
բ Մատ. գ. 17։ Ժէ.
5. Մար. ա. 11։
Թ. 6։ Դատ. գ.
գ Հմր. 55։ Գլ. գ. 14։
դ Մատ. գ. 17։ Ժէ.
ե. Մար. ա. 11։
Թ. 6։ Դատ. գ.
զ Եր. 35։ Գլ.
ա. 33։ Լ. 37։ Ը.
18։ Գործ. բ. 22։
բ Գետ. ա. 17։
է Մատ. Ժբ. 38։
Ժգ.՝1։ Մարբ. Ը.
11։ ա Կար. ա. 22։

31 Ծէա։ Մեր Հայրերը անապատին մէջ մանա-
նան կերան, ինտոր որ գրուած է, Երկինքէն
32 հաց տուաւ անոնց որ ուտեն։ Եւ Յիսուս ը-
սաւ անոնց, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի
Թէ Մովսէս չտուաւ ձեզի երկնաւոր հացը,
բայց իմ Հայրս կու տայ ձեզի ճշմարիտ եր-
33 կնաւոր հացը։ Ինչու որ Աստուծմէ գոյա-
հացը ան է որ երկինքէն կ՚իջնէ, ու աշխար-
34 հիս կեանք կու տայ։ Ուստի ըսին անոր,
35 Տէր, ամէն տուն սա հացը մեզի տուր։ Եւ
Յիսուս ըսաւ անոնց, Ես եմ կենաց հացը.
Հան որ ինծի կու գայ երբէք պիտի չանօթե-
նայ, և ան որ ինծի կը հաւատայ՝ պիտի չը-
36 ծարաւի։ Բայց ես ձեզի ըսի որ դուք զիս
37 տեսաք ալ՝ ու չէք հաւատար։ Ամէն որ
Հայրը ինծի կու տայ՝ ինծի պիտի գայ, և
ան որ ինծի կու գայ՝ բնաւ դուրս պիտի չը-
38 հանեմ։ Ինչու որ ես երկինքէն իջայ՝ չէ թէ
իմ կամքս ընելու, հապա անոր կամքը՝ որ
39 զիս խրկեց։ Եւ զիս խրկող Հօրը կամքը սա
է որ Հան ամէնը որ ինքը ինծի տուաւ՝ չկոր-
ստնցնեմ անկէ, հապա անոր յարութիւն տա-
40 նեմ տամ վերջին օրը։ Քանզի զիս խրկողին
կամքը սա է, որ Հան ամէնը որ կը տեսնէ Որ-
դին և կը հաւատայ անոր, յաւիտենական
կեանք ունենայ. ես ալ անոր յարութիւն տա-
նեմ տամ վերջին օրը։
41 Ուստի Հրեաները արտունչ կ՚ընեին իրեն

ա Եր. Ժգ. 15։ Թա-
ժա. 7։ Նեհեմ. Թ.
15։ ա Կոր. ժ. 3։
ի Սալ. Նբ. 24. 25։
ը Տես գԼ. գ. 15։
թ Հմր. 43. 59։
ժ Գլ. գ. 14։ ե.
37։
ի Հմր. 26. 65։
ա Հմր. 45։
ե Մատ. իգ. 24։
Գլ. ժ. 28. 29։ բ
Տիմ. բ. 19։ ա
Ցամ. բ. 19։
ը Մատ. իբ. 39։

Գլ. ե. 38։
ի Գլ. գ. 34։
ա Գլ. ժ. 25։ Ժէ.
12. Ժբ. 9։
ե Հմր. 27. 47. 55։
Գլ. գ. 15. 16։ գ.
14։

Համար, ինչու որ քառ. թէ ես եմ երկինքէն
42 իջած հացը։ Եւ կ՚ըսէին, Ասիկա Յովսէփին որդին Յիսուսը չէ՞, որուն հայրը ու մայրը մենք կը ճանչնանք. ուրեմն ի՞նչպէս կ՚ըսէ
43 ասիկա թէ ես երկինքէն իջայ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Տրտունջ մի
44 ընէք ձեզիրերնիդ։ Ոեւէը չկրնար ինծի գալ, թէ որ զիս ղրկող Հայրը զանիկա չքաշէ. ու ես անոր յարութիւն կանգնել պիտի տամ վերջին
45 օրը։ Մարգարէից մէջ գրուած է, եւ ամէնքն ալ Աստուծմէ սորված պիտի ըլլան. Հան ամէնը որ Հօրմէն կը լսէ ու կը սորվի
46 ինծի կու գայ։ Ոչ թէ մէկը Հայրը տեսած է՝ եթէ ոչ ան որ Աստուծմէ է, անիկա Հայրը տեսած է։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի թէ Ան որ ինծի կը հաւատայ՝ յաւիտենական կեանք ունի։ Ես եմ կենդանի Հացը։
49 Ձեր Հայրերը անապատին մէջ մանանան կերան՝ ու մեռան։
50 Ա՛ս է ան Հացը որ երկինքէն կ՚իջնէ, որ եթէ մէկը ասկէ ուտէ՝ պիտի
51 չմեռնի։ Ես եմ կենդանի Հացը որ երկինքէն իջայ։ Թէ որ մէկը սա Հացէն ուտէ՝ յաւիտեան պիտի ապրի. Եւ ան Հացը որ ես պիտի տամ՝ իմ մարմինս է, որ ես պիտի տամ աշխարհիս կենացը համար։
53 Ասոր վրայ Հրէաները իրարու հետ կը վիճէին ու կ՚ըսէին, Ինսո՞ր կրնայ ասիկա իր

ա Մատ. ժգ. 55։ Մարկ. զ. 3։ Ղուկ. գ. 22։
բ Երգ. ա. 4։ Հմր. 66։
գ Եսա. ծգ. 13։ Երեմ. լա. 34։ Միք. գ. 2։ Երր. ը. 10։ ժ. 16։
դ Հմր. 37։
ե ԳԼ. ա. 18։ ե. 37։
զ Մատ. ժա. 27։ Ղուկ. ժ. 22։ ԳԼ. ա. 18։ է. 29։ ը. 19։
է ԳԼ. գ. 16, 18, 36։ Հմր. 40։
ը Հմր. 33, 35։
թ Հմր. 31։
ժ Հմր. 51, 59։
ժա ԳԼ. գ. 13։
ժբ Երր. ժ. 5, 10։
ժգ ԳԼ. է. 43։ Թ. 16։ ժ. 19։
ժդ ԳԼ. գ. 9։

54 մարմինը մեզի տալ ուտելու։ Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Թէ որ Որդւոյ մարդոյ մարմինը չուտէք և անոր արիւնը չխմէք, ձեր անձերուն մէջը
55 կեանք չէք ունենար։ Ով որ իմ մարմինս ուտէ և իմ արիւնս խմէ, յաւիտենական կեանք կ՚ունենայ, ու ես անոր յարութիւն
56 առնել պիտի տամ վերջին օրը։ Ինչու որ իմ մարմինս ճշմարիտ կերակուր է, և իմ արիւնս
57 ճշմարիտ ըմպելիք է։ Ան որ իմ մարմինս կ՚ուտէ և իմ արիւնս կը խմէ, Անիկա իմ ներսիս
58 դիս կը բնակի՝ ու ես անոր ներսիս դին։ Ինչպէս որ կենդանի Հայրը զիս խրկեց, ու ես կենդանի եմ Հօրը ձեռքովը, այսպէս ալ ան որ զիս կ՚ուտէ, ինքն ալ իմ ձեռքովս կենդանի կ՚ըլլայ։
59 Ասիկա է ան Հացը որ երկինքէն իջած է. չէ թէ ինծոր որ Հայրերնիդ մանանան կերան՝ ու մեռան. ով որ սա Հացը ուտէ՝ յաւիտեան պիտի ապրի։
60 Ա՛ս բաները գրուցից ժողովարանին մէջը՝ երբոր կապառնայումի մէջ կը սորվեցնէր։
61 Ու աշակերտներէն շատերը երբոր լսեցին՝ ըսին, Խիստ է սա խօսքը, ո՞վ կրնայ սորոտ
62 մնիկ ընել։ Յիսուս երբոր ինքնիրմէն գիտցաւ որ իր աշակերտները ան բանին համար տրտունջ կ՚ընեն, ըսաւ անոնց, Ասիկա
63 ձեզ կը գայթակղեցնէ՞։ Հապա եթէ տեսնէք Որդին մարդոյ որ կ՚ելլէ
64 ուր առաջ էր։ Հոգին է կենդանի ընողը, մարմինը չօգներ մի չէներ. ան խօսքերը

ի Մատ. ժգ. 19։ ԳԼ. գ. 13։ Գոր. ա. 9։ Եփես. գ. 8։
ւբ Կոր. գ. 6։
ւգ Մատ. խգ. 26, 28։
ւդ Հմր. 27, 40, 64։ ԳԼ. գ. 13, 14։
ւե Ցաքե. գ. 24։
ւզ Գ. 15, 16։
ւէ Հմր. 49, 50, 51։
ւը Հմր. 67։ Մատ. ժա. 6։

որ ես ձեզի ՚կը խօսիմ՝ հոգի ու կեանք են։
65 Բայց ձեր մէջէն կան ոմանք որ չեն հաւատար։ Ընչու որ Յիսուս սկիզբէն գիտէր թէ ով են անոնք որ չեն հաւատար, և ով է ան
66 որ պիտի մատնէ։ Ու ՚ըսեր, Ասոր համար ձեզի ըսի որ մէկը չկրնար գալ, թէ որ իմ Հօրմէս տրուած չըլլայ անոր։
67 Ասկէ յետոյ շատ մը աշակերտներուն նահեցան ետ դարձին, և ալ իրենց հետը չէին պտըտեր։
68 Անոնց Յիսուս ըսաւ երկուքին դառ, Միւ-
69 թէ դուք ալ կ՚ուզէ՞ք երթալ։ Սիմոն Պետրոս պատասխան տուաւ անոր, Տէր, որո՞ն պիտի երթանք, դուն յաւիտենական կենաց
70 խօսքեր ունիս։ Ու մենք հաւատացինք ու գիտցանք թէ դուն ես Քրիստոսը †Աստու-
71 ծոյ Որդին։ Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց, Ես ձեզ տասներկուքդ չընտրեցի՞, ու ձեզմէ ալ մէկը սատանայ է։ Ա- կ՚ըսէր Իսկարիովտացի Սիմոնեան Յուդային համար, ընչու որ անիկա էր որ պիտի մատնէր, ու տասներկուքէն մէկն էր։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Ասոր ետեւ Յիսուս կը յանդիմանէ իր ազգականներուն փառասիրութիւնը և յանդգնութիւնը։ 10 Գալիլեացին Երուսաղէմ կ՚երթայ տաղաւարատօնը։ 14 տաճարին մէջ կը սորվեցընէ։ 40 Ժողովուրդը զանազան կարծիքներ կ՚բրիստոսի վրայով։ 45 Փարիսեցիք կը բարկանան իրենց սպասաւորներուն զանիկա չբռնելնուն համար։ և կը յանդիմանեն Նիկոդեմոսը որ Յիսուսի կողմը կը բռնէր։

1 Եւ ասոր ետեւ Յիսուս Գալիլեայի մէջ

ա Նմտ. խօսքոյ՝
բ Հմր. 36։
գ ԳԼ. բ. 24. 25։ ժգ. 11։
դ Հմր. 44. 45։
ե Հմր. 61։
զ Գծ. ե. 20։
է Մատ. ժգ. 16։ Մար. ը. 29։ Ղ.ա.ի. ԺԹ. 20։ ԳԼ. ա. 49։ ժա. 37։
† Նմտ. կնդ.ամին Ա.

ատ.ծոյ
ը Ղ.ա.ի. գ. 13։
թ ԳԼ. ժգ. 27։

ա ԳԼ. ե. 16. 18։
բ Գ.ա. իգ. 34։
գ Մատ. ժբ. 40։ Մար. գ. 31։ Գծ. ա. 14։
դ Մար. գ. 21։
ե ԳԼ. բ. 4։ ը. 20։ Հմր. 8. 30։
զ ԳԼ. ժէ. 19։
է ԳԼ. գ. 19։
ը ԳԼ. ը. 20։ Հմր. 61։
թ ԳԼ. ժա. 36։
ժ ԳԼ. թ. 18։ ժ. 19։
ի Մատ. իա. 46։ Ղ.ա.ի. է. 16։ ԳԼ. գ. 14։ Հմր. 40։ ԳԼ. ի. 22։ ժբ. 43։ ժԹ. 38։

կը պտըտէր, ընչու որ չէր ուզեր Հրէաստանի մէջ պտըտիլ, ՚վասն զի Հրէաները զինքը սպաննել կ՚ուզէին։
2 Եւ Հրէաներուն տաղաւարատօնը
3 մօտ էր։ Ուստի իր եղբայրները ըսին իրեն, Ելիր ասկէ ու Հրէաստան գնա, որ քու աշակերտդ ալ տեսնեն քու գործերդ որ կ՚ը-
4 նես. Ընչու որ մէկը չկայ որ ծածկաբար բան մը ընէ, և ինքը յայտնի ըլլալ ուզէ. Թէ որ դուն սա բաները կ՚ընես, ինքզինքդ աշխար-
5 հին յայտնէ։ Քանզի իր եղբայրներն ալ չէ-
6 ին հաւատար իրեն։ Յիսուս ըսաւ անոնց, Իմ ժամանակս դեռ հասած չէ, բայց ձեր
7 ժամանակը միշտ պատրաստ է։ Աշխարհ ձեզ չկրնար ատել, բայց ինծի կ՚ատէ, ընչու որ ես անոր վրայով կը վկայեմ թէ իր գործերը
8 չար են։ Դուք երթէք սա տօնին. ես [դեռ] չեմ երթեր սա տօնին, ընչու որ իմ ժամանակս
9 դեռ լրացած չէ։ Ա՛ս ըսելով անոնց՝ ինքը գա-
10 լիլեա մնաց։ Բայց երբոր իր եղբայրները երան, յետքը ինքն ալ երաւ տօնին, չէ թէ յայտնի՝ հապա գաղտուկ կերթայ մը։
11 Եւ Հրէաները տօնին տաներ կը փնտռէին
12 զինքը, ու կ՚ըսէին, Ո՞ւր է անիկա։ Եւ ժողովուրդին մէջ չատ չչնչիւն կար անոր վրայով. Ոմանք կ՚ըսէին թէ Ազնիւ է. ու-
13 րիշները կ՚ըսէին, Չէ, հապա ժողովուրդը կը մոլորցընէ։ Սակայն մէկը անոր վրայով համարձակ չէր խօսեր Հրէաներուն վախէն։
14 Իսկ երբոր տօնը կէս եղաւ, Յիսուս տա-

15 ճարը ելաւ ու կը սորվեցընէր։ Եւ Հրէաներ
կը զարմանային ու կ՚ըսէին, Ինչո՞ւ ասիկա
16 գիրքերը գիտէ, որ սորված չէ։ Ցիսուս պա-
տասխան տուաւ անոնց ու ըսաւ, Իմ վար-
դապետութիւնս իմս չէ, հապա զիս խրկողինն
17 է։ Թէ որ մէկը կ՚ուզէ անոր կամքը ընել,
պիտի գիտնայ աս վարդապետութեանս հա-
մար թէ արդեօք Աստուծմէ՞ է թէ ես ինքիլս
18 կը խօսիմ։ Ինքն որ ինքիմէն կը խօսի՝ իր
անձին փառքը կը փնտռէ, բայց ան որ զինքը
խրկողին փառքը կը փնտռէ, անիկա ճշմարիտ
19 է, և անոր քովը անիրաւութիւն չկայ։ Մով-
սէս չտուա՞ ձեզի օրէնքը, ու ձեզմէ մէկն
20 ալ չպահեր օրէնքը։ Ինչո՞ւ կը փնտռէք
զիս սպաննել։ պատասխան տուաւ Ժողովուր-
դը ու ըսաւ, Դեւ կայ քու նէրդ։ ո՞վ քեզ
21 կը փնտռէ սպաննել։ Պատասխան տուաւ ցի-
սուս և ըսաւ անոնց, Մէկ գործ մը գործեցի,
22 ու ամէնդ ալ զարմացեր էք։ Մով-
սէս ձեզի թլփատութիւնը տուաւ, (որ չէ թէ
Մովսէսէն էր, հապա նախնիքնիրէն,) ու
23 շաբաթ օրը մարդ կը թլփատէք։ Թէ որ շա-
բաթ օրը մարդ թլփատութիւն կ՚առնէ՝ որ
Մովսէսին օրէնքը չքակուի, ինծի կը բարկա-
նա՞ք որ ես շաբաթ օրը ամբողջ մարդ մը
24 բժշկեցի։ Դիչքի երեսցածին պէս դատաս-
տան մի ընէք, հապա արդար դատաստան
ըրէք։

Ի Մատ. ժգ. 54։ Մար. գ. 21։ Ղուկ. գ. 22։ Գործ. բ. 7։
Ե Գլ. գ. 11։ ա՛. 28։ ժբ. 49։ ժգ. 10. 24։
Զ Գլ. ը. 45։
Է Գլ. ը. 41։ բ. 50։
Ը Եղ. ի՛գ. 3։ բ Օր. ի՛գ. 4։ Ցաղ. ա. 37. Գործ. է. 38։
Թ Մատ. ժբ. 14։ Մար. գ. 6։ Գլ. ը. 16. 18։ ժ. 31. 39. ժա. 53։
Ժ Գլ. բ. 48. 52. ժ. 20։
ԺԱ Ղլ. ժբ. 3։
ԺԲ Ղուկ. ժբ. 10։
ԺԳ Գլ. ը. 8։ 9. 16։
ԺԴ Օր. ա. 16. 17։
ԺԵ Ելից. ի՛գ. 4։ Ղուկ. ի՛գ. 23։ Գլ. բ. 15։ Ցակ. բ. 1։

25 Անոնք երուսաղէմացիներէն ոմանք կ՚ը-
սէին, Ասիկա ան չէ՞ որն որ կը փնտռեն սպան-
26 նել։ Եւ ահա յայտնի կը խօսի, ու բան մը
չեն ըսեր անոր։ Միթէ իշխանները գիտցած
են թէ ասիկա ճշմարտապէս Քրիստոսն է։
27 Սակայն մենք ասիկա գիտենք ուրկից է,
բայց Քրիստոսը երբոր գայ, մէկը չգիտեր
28 ուրկից է։ Եւ ցիսուս քանի որ կը սորվեցընէր,
տաճարին մէջ աղաղակեց ըսելով, Դուք ալ գի-
տէք, և ուրկից ըլլալս ալ գիտէք. Ու ես
ինքիմիս եկած չեմ, հապա ան որ զիս խրը-
կեց՝ ճշմարիտ է, որ անոր դուք չէք գի-
29 տեր։ Բայց ես գիտեմ անոր, ինչու որ ես
30 անկէ եմ, և անիկա զիս խրկեց։ Ուստի կը
փնտռէին զինքը բռնել, բայց ոմանք ալ իրեն
ձեռք չդրին, ինչու որ իր ժամանակը դեռ
31 հասած չէր։ Ու Ժողովուրդէն շատ մարդիկ
հաւատացին իրեն, և կ՚ըսէին, Քրիստոսը
երբոր գայ՝ աստծմէ աւելի նշաններ պիտի
ընէ, որչափ որ ասիկա կ՚ընէ։
32 Փարիսեցիները լսեցին ժողովուրդին աս
չշնչիլնին անոր վրայով. ու փարիսեցիները
և քահանայապետները սպասաւորներ խրկե-
33 ցին՝ որ զանիկա բռնեն։ Իսկ ցիսուս ըսաւ,
Դիչ մը ժամանակ ալ ձեզի հետ եմ, ու կ՚եր-
34 թամ անոր որ զիս խրկեց։ Իմ պիտի փըն-
տռէք ու պիտի չգտնէք, և իմ եղած տեղս
35 դուք չէք կրնար գալ։ Ատոնք Հրէաները

ա Ես. 48։
Բ Մատ. ժգ. 55։ Մար. գ. 32։
Գ Տես գԼ. ը. 14։
Դ Գլ. ը. 45։ բ. 48։
Ե Գլ. ը. 32։ բ. 26։ Հռոմ. գ. 4։
Զ Գլ. ա. 18։ ը. 55։
Է Մատ. ժ. 27։ Գլ. ժ. 15։
Ը Մար. ժա. 18։ Ղուկ. ժԲ. 47։ ի. 19։ Հռ. 19։ Գլ. ը. 37։
Թ Հռ. 44։ Գլ. ը. 20։
Ժ Մատ. ժբ. 33։ Գլ. գ. 2։ ը. 30։
ԺԱ Ոչ՝ հետեւ յատուկ։
ԺԲ Գլ. ժգ. 33. ժբ. 16։
ԺԳ Ոչ. ի. 6։ Գլ. ը. 21։ ժգ. 33։

ըսին իւրաքու, Ո՞ր պիտի երթայ ասիկա, որ մենք զինքը պիտի չգտնենք. միթէ °Հեթանոսաց մէջ °ցիրուցան եղածներուն պիտի երթայ, և հեթանոսներուն պիտի սորվեցընէ։
36 Ի՞նչ է ան խօսքը որ ըրաւ ցմեզ, Ես պիտի փընտռէք ու պիտի չգտնէք, և ըս եղած տեղս դուք չէք կրնար գալ։
37 °Յօնին վերջին մեծ օրը Յիսուս կայներ էր, ու աղաղակեր ու ըսեր, Եթէ որ մէկը ծարաւ
38 է՝ թող գայ ինծի գայ ու խմէ։ Ան որ հաւատայ ինծի կը հաւատայ, ինչպէս որ գիրքը կըսէ, °Անոր փորէն կենդանի գետեր պիտի բղխեն.
39 °Ան ըսաւ Հոգիին համար՝ որ իրեն հաւատացողները պիտի առնէին, վասն զի Սուրբ Հոգին դեռ չէր տեսակ, ընչու որ Յիսուս
40 դեռ °փառաւորուած չէր։ Ժողովուրդէն շատ մարդիկ ան խօսքը որ լսեցին՝ ը՛ըսէին, Իրաւ,
41 ըրնէ ասիկա է °մարգարէն։ Ուրիշները ը՛ըսէին, °Ասիկա է Քրիստոսը. ուրիշներն ալ ը՛ըսէին, Միթէ Քրիստոսը °Գալիլեայէ՞ն կու
42 գայ։ °Չէ՞ որ գիրքը ը՛ըսէ Թէ Քրիստոսը Դաւիթի սերունդէն ու °Դաւիթին եղած գիւղէն
43 Բեթլեհեմէն կու գայ։ °Ուստի ժողովուրդին մէջ երկպառակութիւն եղաւ անոր համար։
44 °Ու անոնցմէ ոմանք ուզին բռնել անիկա, բայց մէկը անոր ձեռք չդարիւռ։
45 Ու ապառաւորները °դարձան °քահանա-

* Ցառ. Ցունաց
† Եա. ժա. 12։ Ցակ. ա. 1։ ա Պետ. ա. 1։
ο Ղև. իգ. 36։
‡ Եա. ծե. 1։ ԳԼ. չ. 55։ Ցայտ. իբ. 17։
= բ Օր. ԺԸ. 15։
ƒ Աւած. ԺԸ. 4։
Եա. ժբ. 3։ իգ. 3։ ԳԼ. գ. 14։
‡ Եա. իգ. 3։ Ցա. վԼ. բ. 38։ ԳԼ. ԺԶ. 7։ Գոր. բ. 17, 33, 38։
ԳԼ. ԺԸ. 16։ ԺԶ. 7։
ƒ բ Օր. ԺԸ. 15, 18։ ԳԼ. ա. 21։ չ. 14։
ե ԳԼ. է. 42։ չ. 70։
Ե Հմր. 52։ ԳԼ. ա. 46։
Սաղ. ՃԼբ. 11։ Եբհ. իգ. 5։ Մ Ի Ք Ա. 2։ Մատ. բ. 5։ Ղուկ. բ. 4։
ը ա Թագ. ԺԶ. 1, 4։
Հմր. 12։ ԳԼ. ԼԹ. 16։ Ժ. 10։
Հմր. 30։
Մատ. Ե. 29։
Ի ԳԼ. ԺԸ. 42։ Գոր. չ. 7։ ա Կոր. ա. 20, 26։ բ. 8։
ԳԼ. գ. 2։
ի բ Օր. ա. 17։ ԺԶ. 8։ Ես։ ԺԹ. 15։
Եա. ԼԹ. 1։ 2։ Մատ. գ. 15։ ԳԼ. ա. 46։ Հմր. 41։
—

յապետներուն և փարիսեցիներուն. ու ա-
սոնք ըսին անոնց, Ինչո՞ւ անիկա հա չբերիք։
46 Պատասխան տուին ապառաւորները, Երբէք
47 մէկը ան մարդուն պէս խօսած չէ։ Անտոնոր փարիսեցիները պատասխան տուին անոնց և
48 ըսին, Միթէ դո՞ւք ալ մոլորեցաք։ Իշխանները կամ փարիսեցիներէն մէկը հաւատա՞ց
49 անոր. Բայց ան ռամիկ ժողովուրդը՝ որ ο-
50 րէնքը չեն գիտեր, նզոված են։ Նիկոդեմոս (որ ան՝ որ գիշեր առն իրեն
51 եկեր էր, և անոնցմէ մէկն էր,) Միթէ մեր օրէնքը մարդ կը դատէ, թէ որ առաջ անկէ
52 բան մը չլսէ, և չգիտնայ թէ ինչ կ'ընէ։ Պատասխան տուին ու ըսին անոր, Միթէ դո՞ւն ալ Գալիլեայէն ես։ քննէ ու նայէ Թէ Գա-
53 լիլեայէն մարգարէ չելլեր։ Եւ ամէն մէկը իր տունը գնաց։

ԳԼ. Ը

1 Քրիստոս կ'արձակէ շնաբնեան յանցանքով բռնուած կինը. 12 կը յայտնէ Թէ ինքն է աշխարհս լոյսը, ու իր վարդապետութիւնը կ'արդարացնէ. 33 Աբրահամին վրայ պարծենալը. Հրէից պատասխան կու տայ. 59 և մեկնի կը քաշուի անոնց կատաղութենէն։

1 Եւ Յիսուս Ձիթենեաց լեռը գնաց։ (2) Ու
առտուընդ նորէն տաճարը եկաւ, և բոլոր
ժողովուրդը իրեն կու գար, ու ինքը նստեր
3 կը սորվեցնէր անոնց։ Եւ դպիրները ու փա-
րիսեցիները Շնաբնեան մէջ բռնուած կինի մը
բերին անոր, ու զանիկա մէջտեղը կայնեցը-
4 նելով Ըսին իրեն, Վարդապետ, ան կինը

չնաւթեան մէջ աս մեղքը գործած առնը բըռ-
5 նուեցաւ. «Ես օրինաց մէջ Մովսէս մեզի պա-
տուիրեց առանկները քարկոծել. հիմա դուն
6 ի՞նչ կ՚ըսես» ըսե՛ն։ Աս կ՚ըսէին՝ անիկա
փորձելով, որ անոր վրայ ամբաստանութիւն
ընե՛ն մը ունենան. բայց Յիսուս դէպ՚ի
վար ծռելով՝ մատովը գետնին վրայ կը գրէր։
7 Սակայն երբոր վրան լինկան՝ հարցընելով ի-
րեն, վեր նայեցաւ ու ըսաւ անոնց, «Ձեզմէ
անմեղ եղողը՝ առաջ անիկա թող քար ձգէ
8 առոր վրայ։ Եւ նորէն դէպ՚ի վար ծռելով՝
9 գետնին վրայ կը գրէր։ Եւ անոնք՝ լսելով
ու խրճմնանքէն յանդիմանուելով՝ մէ-
կիկ մէկիկ դուրս կ՚ելլէին, ծերերէն սկսած
մինչև յետինները. և Յիսուս մինակ մնաց,
10 ու կինը մէջտեղը կայնած։ Եւ Յիսուս վեր
նայելով ու կնիկէն զատ մէկը չտեսնելով՝ ը-
սաւ անոր, «Կնիկ, ո՞ւր են անոնք որ քու
վրայդ ամբաստանութիւն կ՚ընէին, մէկը
11 քեզ չդատապարտե՞ց։ Եւ անիկա ըսաւ, Ոչ
մէկը, Տէր. ու Յիսուս ըսաւ անոր, «Ես ալ
չեմ դատապարտեր քեզ. գնա ու ետեւէ ե-
տեւ մեղք մի գործեր։

12 Ա՛րդ Յիսուս նորէն խօսեցաւ անոնց ու ը-
սաւ, «Ես եմ աշխարհի լոյսը. ան որ իմ ե-
տեւէս կու գայ՝ խաւարի մէջ պիտի չքալէ,
13 հապա կենաց լոյսը պիտի ունենայ։ Իսկ փա-
րիսեցիները ըսին անոր, «Դուն քու անձիդ
համար կը վկայես, քու վկայութիւնդ ճշմա-
14 րիտ չէ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ
անոնց, «Թէև ես իմ անձիս համար վկայեմ,

ա Գլ. ի. 10։ բ Օր. իբ. 22։ գ Հաւմ. բ. 1։ դ Հաւմ. բ. 22։ ե Ղուհ. ի. 56։ զ Ժբ. 14։ է Գլ. գ. 17։ ը Գլ. ե. 14։ թ Գլ. ա. 4, 5, 9։ ժ Գ. 19։ ի. 8։ Ժբ. 35, 36, 46։ ժա Գլ. ե. 31։

բայց իմ վկայութիւնս ճշմարիտ է, ինչու որ
գիտեմ ուրկից եկայ և ուր կ՚երթամ. բայց
դուք չեք գիտեր ուրկից կու գամ կամ ուր
15 կ՚երթամ։ «Դուք մարմնին նայելով դատաս-
տան կ՚ընէք, «Ես ընաւ մէկը չեմ դատեր.
16 ու թէև դատելու ալ ըլլամ, իմ դատաստանս
ճշմարիտ է. «Ինչու որ ես մինակ չեմ, հապա
17 ես՝ և Հայրը որ զիս խրկեց։ «Ու ձեր օրէն-
քին մէջն ալ գրուած է թէ երկու մարդու
18 վկայութիւնը ճշմարիտ է։ Ես եմ որ իմ ան-
ձիս համար կը վկայեմ, Եւ կը վկայէ ինծի
19 Համար Հայրն ալ որ զիս խրկեց։ Անոնք ը-
սին անոր, «Ո՞ւր է քու Հայրդ. Յիսուս պա-
տասխան տուաւ, «Ոչ զիս գիտէք և ոչ իմ
Հայրս. «Թէ որ զիս գիտնայիք, իմ Հայրս
ալ պիտի գիտնայիք։

20 Յիսուս աս խօսքերը խօսեցաւ «գանձատու-
նը՝ երբոր տաճարին մէջ կը սորվեցընէր. Եւ
մէկը չբռնեց զանիկա, ինչու որ «դեռ անոր
ժամանակը հասած չէր։

21 Ետքը Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց, «Ես կ՚եր-
թամ՝ Եւ դուք պիտի փնտռէք, Եւ ձեր մե-
ղացը մէջ պիտի մեռնիք. ուր որ ես կ՚եր-
22 թամ, դուք չէք կրնար գալ։ Ասոր վրայ
Հրէաները կ՚ըսէին, Միթէ ինքզինքը պիտի
մեռցընէ՞, որ կ՚ըսէ Թէ Ուր որ ես կ՚երթամ,
23 դուք չէք կրնար գալ։ Եւ ըսաւ անոնց,
«Դուք վարէն եք, ես վերէն եմ. «Դուք աս

ա Գլ. ե. 28։ բ. 29։ գ Գլ. ե. 24։ դ Գլ. գ. 17։ Ժբ. 47։ Ժբ. 36։ ե Հմր. 29։ Գլ. Ժգ. 32։ զ Օր. Ժե. 6։ ԺԹ. 15։ Մաս. Ժբ. 16։ է Գլ. ի. 37։ ը Հմր. 35։ Գլ. Ժգ. 3։ թ Գլ. Ժգ. 7։ ժ Մաթ. Ժբ. 41։ ժա Գլ. ե. 30։ ժբ Կոր. Ժգ. 1։ Եբր. Ժ. 28։ ժգ Գլ. ե. 34։ Ժգ. 33։ ժդ Հմր. 24։ ժե Գլ. գ. 31։ ժզ Գլ. Ժե. 19։ Ժե. 16։ ժէ Ցաքւ. գ. 5։

24 աչխարհէս է՛ք, ես աս աչխարհէս չեմ։ Ո՞վնոր
համար ձեզի ըսի թէ Ջեր մեղայը մէջ պիտի
մեռնիք, ՚ինչու որ եթէ չհաւատաք թէ ես
25 եմ, ձեր մեղայը մէջ պիտի մեռնիք։ Ա՛նա-
տունը ըսին անոր, Դուն ո՞վ ես։ Ե. Յիսուս
բաւ անոնց, ՚Ինչ որ սկիզբէն ձեզի կը խօսիմ։
26 Շատ բաներ ունիմ ձեզի համար խօսելու և
դատելու։ բայց ան որ զիս խրկեց՝ ճշմարիտ
է, ՚ևս ես ինչ որ լսեցի՝ անկից կը խո-
27 սիմ աշխարհիս մէջ։ Անոնք չհմացան թէ Հօ-
րը համար կը զրուցէր իրենց։
28 Յետ Յիսուս ըսաւ անոնց, Երբոր Որդին
մարդոյ բարձրացընէք, ՚անատունը պիտի գնա-
նաք թէ ես եմ, ՚ու ինքիրմէս բան մը չեմ
ըներ, ՚Հապա Հայրս ինչպէս որ ինծի սորվե-
29 ցուց՝ անանկ կը խօսիմ։ ՚Եւ զիս խրկողը
իմ հետս է։ ՚Հայրը զիս մինակ չձգուց։ ՚Ինչ-
չու որ ես միշտ անոր հաճելի եղած բաները
կ՚ընեմ։
30 Երբոր ասոնք խօսեցաւ, ՚շատ մարդիկ ի-
31 րեն հաւատացին։ Ա՛նատունը Յիսուս իրեն
հաւատացող Հրէաներուն ըսաւ, թէ որ դուք
իմ խօսքիս մէջ կենաք, ճշմարտապէս իմ
32 աշակերտներս կ՚ըլլաք։ Եւ ճշմարտութիւնը
պիտի գիտնաք, ՚ու ան ճշմարտութիւնը ձեզ
33 պիտի ազատէ։ Պատասխան տուին իրեն,
՚Մենք Աբրահամի սերունդ ենք, ու երբէք
մէկու մը չծառայեցինք։ դուն ինտո՞ր կ՚ըսես
34 թէ Ազատ պիտի ըլլաք։ Յիսուս պատասխան

ը Հմր. 21։
ա Մարկ. ժգ. 16։
բ Գղ. է. 28։
գ Գղ. գ. 32։ ժե. 15։
դ Գղ. գ. 14։ ժբ. 32։

ե Հաւմ. ա. 4։ Գղ. է. 19, 30։
զ Գղ. գ. 11։
է Գղ. ժդ. 10, 11։ Հմր. 16։
ը Գղ. դ. 34։ է. 30։ զ. 38։

թ Գղ. է. 31։ ժ. 42։ ժա. 45։
ժ Հաւմ. զ. 14, 15, 29։ ը. 3։ Ցակ. ա. 25։ բ. 12։
ժա Ղև. ին. 49։ Մատ. գ. 9։ Հմր. 39։

տուաւ անոնց, ձշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզ
զի թէ Ո՛վ՚ն ով որ մեղք կը գործէ, անի-
35 կա մեղքի ծառայ է։ ՚Եւ ծառան տանը մէջ
յաւիտեան չմնար, բայց որդին յաւիտեան կը
36 մնայ։ ՚Ետեւ թէ որ Որդին ձեզ ազատ ընէ,
37 ճշմարտապէս ազատ պիտի ըլլաք։ Գիտեմ
որ Աբրահամի սերունդ է՛ք, ՚բայց կը փնտը-
ռէ՛ք զիս մեռցընել, ՚ինչու որ իմ խօսքս ձեր
38 ներսն դին տեղ չունի։ ՚Ես ինչ որ տեսայ իմ
Հօրս քովը՝ ան կը խօսիմ։ և դուք ալ ինչ որ
39 տեսաք ձեր Հօրը քովը՝ ան կ՚ընէ՛ք։ Պատաս-
խան տուին ու ըսին անոր, ՚Մեր Հայրը Ա-
բրահամն է։ ըսաւ անոնց Յիսուս, ՚Թէ որ Ա-
բրահամին որդիները ըլլայիք, Աբրահամին գործ-
40 երը պիտի գործէիք։ ՚Բայց հիմա կը փոր-
ձէ՛ք սպաննել զիս, ՚Ան՚ մարդ մը՝ որ ձեզի
ճշմարտութիւնն խօսեցայ, ՚որն որ Աստուծմէ
41 լսեցի։ Աբրահամ ատ բաներ չըրաւ։ Դուք
ձեր Հօրը գործերը կ՚ընէ՛ք։ անատունը ըսին
անոր, Մենք պոռնկութենէ չենք ծնած,
՚մենք մէկ Հայր մը ունինք՝ որ է Աստուած։
42 Յիսուս ըսաւ անոնց, ՚Թէ որ Աստուած ձեր
Հայրը ըլլար, պիտի սիրէիք զիս։ ՚ինչու որ
ես Աստուծմէ ելայ ու եկայ։ ՚Ես չէ թէ ես
ինքիրմէս եկայ, հապա անիկա զիս խրկեց։
43 ՚Ինչո՞ւ դուք իմ դրուցուածքս չէ՛ք հասկը-
նար։ անոր համար որ չէ՛ք կրնար իմ խօսքս
44 մտիկ ընել։ ՚Դուք ՚ձ՚ Հօրմէն Սատանայէն է՛ք,

ե Հաւմ. գ. 16։ 20։ բ Պետ. բ. 19։
թ Գաղ. գ. 30։
ժ Հաւմ. ը. 2։ Գաղ. ե. 1։
ի Գղ. է. 20։ Հմր. 10։
լ Գղ. է. 30։ Հմր. 39։

խ Մատ. գ. 9։ Հմր. 33։
ծ Հաւմ. բ. 28։ Թ. 7։ Գաղ. գ. 7, 29։
կ Հմր. 37։
հ Հմր. 26։
ձ Ցով. կգ. 16։ կգ. 8։ Մտզ. ա. 6։

ղ ա Յովհ. ե. 1։
ճ Գղ. ժգ. 27։ ժե. 8, 25։
մ Գղ. ե. 43։ է. 28, 29։
յ Գղ. է. 17։
ն Մատ. ժգ. 38։ ա Յովհ. գ. 8։

ու ձեր հօրը բաղձանքը կ՚ուզէք ընել. անիկա
սկիզբէն հետէ մարդասպան էր, ու ճշմար-
տութեան մէջ չկեցաւ, ւնչու որ անոր ներսէն
դէմ ճշմարտութիւնն չկայ. երբոր անիկա սո-
տութիւն խօսի՝ բուն իրենիներէն կը խօսի,
քանզի անիկա ստախօս է ու անոր հայրը։
Բայց որովհետեւ ես ճշմարտութիւն կը խօսիմ,
ւնծի չէք հաւատար։ Ձեզմէ ո՞վ կրնայ զիս
յանդիմանել մեղքի համար. իսկ թէ որ ես
ճշմարտութիւն կը խօսիմ, ւնչո՞ւ ւնծի չէք
հաւատար։ Ան որ Աստուծմէ է՝ Աստուծոյ
խօսքերը մտիկ կ՚ընէ. դուք անոր համար
մտիկ չէք ըներ, որ Աստուծմէ չէք։ Պատաս-
խան տուին Հրէաները ու ըսին անոր, Աղէկ
չե՞նք ըսեր մենք թէ դուն Սամարացի ես,
ու դեւ կայ քու ներսդ։ Ցիսուս պատասխան
տուաւ. Ես դեւ չկայ, հապա ես իմ Հայրս կը պատուեմ, և դուք զիս կ՚ա-
նարգէք։ Իսկ ես իմ փառքս չեմ փնտռեր.
կայ հոն որ կը փնտռէ ու կը դատէ։ Ճշմարիտ
ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Թէ որ մէկը իմ խօս-
քիս պահէ, յաւիտեան մահ պիտի չտեսնէ։
Աստուածները Հրէաները ըսին անոր, Հիմա գիտ-
ցանք որ քու ներսդ դեւ կայ. Աբրահամ
մեռաւ ու մարգարէները, և դուն կ՚ըսես,
Թէ որ մէկը իմ խօսքս պահէ՝ յաւիտեան
մահուան համը պիտի չտեսնէ։ Միթէ դուն
աւելի՞ մեծ ես մեր Հայր Աբրահամէն որ մե-
ռաւ, ու մարգարէներն ալ մեռան. դուն
քեզ ո՞վ կ՚ընես։ Ցիսուս պատասխան տուաւ,
Թէ որ ես ինքնիս փառաւորեմ, իմ փառ-

ա Ցուդ. 6։
ե Գլ. ժ. 26, 27։ ա Ցովհ. գ. 6։
դ Գլ. է. 20։ ժ. 20։
զ Ամբ. 22։
է Գլ. է. 41։ է. 18։ ը Գլ. է. 24։ ժա. 26։
թ Ջաք. ա. 3։ Երեմ. ժա. 13։
ժ Գլ. է. 31։

քիս չեն մը չէ. իմ Հայրս է որ զիս կը փա-
ռաւորէ, որուն համար դուք կ՚ըսէք Թէ
Մեր Աստուածն է. Դուք անիկա չէք ճանչնար,
բայց ես դիտեմ անիկա. ու Թէ որ ըսեմ Թէ
անիկա չեմ դիտեր, ձեզի պէս ստախօս պի-
տի ըլլամ. հապա ես դիտեմ անիկա, և ա-
նոր խօսքը կը պահեմ։ Ձեր Հայրը Աբրահամ
ցնծացաւ իմ օրս տեսնելու, ու տեսաւ և
ուրախացաւ։ Իսկ Հրէաները ըսին անոր,
Դուն տակաւին հիսուն տարեկան չես, Աբ-
րահա՞մ ալ տեսար։ Ցիսուս բսաւ անոնց,
Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Աբրահա-
մին ըլլալէն առաջ եմ ես։ Անոնները Քարեր
վերցուցին որ անոր վրայ նետեն. բայց Ցի-
սուս ծածկուեցաւ ու ելաւ տաճարէն, և Անոնց մէջ-
ջէն անցնելով՝ տաճարէն դուրս ելաւ, ու
այսպէս գնաց։

Գլ. Թ

1 Քրիստոս Ի ծնէ կոյրին աչքերը կը բանայ։ 8 Ան բժշկուած մարդը փարիսեցւոց կը տարբէ։ 13 որոնք բարկանալով դուրս կ՚ընեն զանիկա Իրենց ժողովարանէն։ 35 բայց Ցիսուս կ՚ընդունի զանիկա։ ու ան ալ կը հաւատայ անոր։ 39 Քրիստոս զգոյնք կը լաւատարէ։

1 Ու երբոր կ՚անցնէր՝ մէկ մարդ մը տեսաւ
2 կոյր ծնած. Եւ իր աշակերտները հարցուցին
Իրեն ու ըսին, Ռաբբի, ո՞րու՞նն է մեղքը,
աո՞ր Թէ իր ծնողացը, որ անիկա կոյր ծը-
3 նաւ։ Պատասխան տուաւ Ցիսուս, Ոչ աոր-
ն է մեղքը, ոչ ալ իր ծնողացը, Հապա որ

ե Գլ. ե. 41։ ժգ. 14։ ժե. 1։ Գործ. գ. 13։
ի Ինձմէ ձեր
ի Գլ. ե. 28, 29։
ե Դան. է. 24։
ղ Երեմ. ժա. 13։ Եր. ե. 14։ Ես. խգ. 13։ Գլ. ժե. 5. 24։ Կաղ. ա. 17։ Յայտ. ա. 8։
ը Դան. է. 31, 39։
թ Ժա. 8։
ժ Դան. գ. 30։
— Ամբ. 34։
ի Գլ. ժա. 4։

Աստուծոյ գործքերը առոր վրայ յայտնի ըլ-
4 լան։ Ինձի որ ցորեկ է, պէտք է որ ղես
իրկողին գործքերը գործեմ. գիշերը կու գայ
5 որ անոնք մէկը չկրնար գործել։ Քանի որ
ես աշխարհի մէջ եմ, աշխարհի լոյսն եմ։
6 Երբոր առ ըսաւ՝ Ելաւ քար գետինը և թա-
քուիը կաւ շինեց, ու ան կաւը կոյրին աչ-
7 քերուն վրայ ծեփեց. Եւ ըսաւ անոր, Գնա՝
Նլուացիր Սիլոամի աւազանին մէջ, (որ Թըր-
կուած կը Թարգմանուի.) Ուստի գնաց ու
8 լուացուեցաւ, եկաւ ու կը տեսնէր։ Իսկ դրա-
ցիները և անոնք որ առաջուց տեսած էին
զանիկա որ ողկոյր էր, կ'ըսէին, Ասիկա
կա չէ՞ որ կը նստէր և կը մուրար. Ոմանք
9 կ'ըսէին, Ասիկա է. Ուրիշները Ի՛նչպէս,
Անոր նման ձեւ է. Ինք ինքը կ'ըսէր Թէ ես եմ։
10 Ուստի ըսին իրեն, Հապա ինչո՞ւ բացուեցան
11 քու աչքերդ։ Ինքը պատասխան տուաւ ու
ըսաւ, Մարդ մը կոչուած Յիսուս ու
աչքերս ծեփեց, և ըսաւ ինծի, Գնա Սի-
Նլոամի աւազանը ու լուացուէ. Ես ալ գացի՝
12 լուացուեցայ ու կը տեսնեմ։ Եւ ըսին իրեն,
Ո՞ւր է անիկա. ըսաւ Ձանց, Չեմ գիտեր։
13 Փարիսեցիներուն տարին զանիկա որ առա-
14 ջուց կոյր էր։ Եւ շաբաթ օր էր երբոր Յիսուս
15 կաւը շինեց ու անոր աչքերը բացաւ։ Նո-
րէն փարիսեցիներն ալ կը հարցնէին իրեն,
Թէ ինծոր կը տեսնայ. անիկա ալ ըսաւ անոնց,
Կաւ դրաւ աչքերուս վրայ, ու լուացուեցայ
16 և կը տեսնեմ։ Ասոր վրայ փարիսեցիներէն

ք Գլ. գ. 34։ ե. 19։ 36։ ժա. 9։ ժբ. 35։ ժե. 4։
ր Գլ. ա. 5։ 9։ գ. 19։ ը. 12։ ժբ. 35։
ս Ա. 46։
տ Մար. ե. 33։ ը. 23։
ու Նեհեմ. գ. 15։
փ Տես գ Թագ. ե. 14։
Ոնայն մուրացկան
ը Ամր. 6, 7։

ոմանք կ'ըսէին, Այն մարդը Աստուծմէ չէ,
ինչու որ շաբաթ օրը չպահեր. ուրիշները կը-
սէին, Ինչո՞ւ կրնայ մեղաւոր մարդ մը ասոնկ
հրաշքներ ընել. Ու մէջերնին երկպառակու-
17 թիւն կար։ Նորէն ըսին կոյրին, Դուն ի՞նչ
կ'ըսես անոր համար՝ որ քու աչքերդ բացաւ.
18 ան ալ ըսաւ Թէ մարգարէ մին է։ Իսկ Հրէա-
ները չէին հաւատար անոր համար՝ Թէ կոյր
էր ու բացուեցաւ, մինչև որ ան աչքը բա-
19 ցուածին ծնողքը կանչեցին. Եւ անոնց հար-
ցուցին ու ըսին, Ա՛ն է ձեր որդին, որուն
համար դուք կ'ըսէք Թէ կոյր ծնաւ. Հապա
20 հիմա ինչո՞ւ կը տեսնէ։ Անոր ծնողքը պա-
տասխան տուին անոնց ու ըսին, Գիտենք որ
ասիկա է մեր որդին, և որ ինքը կոյր ծնաւ.
21 Բայց հիմա ինչո՞ւ կը տեսնէ՝ չենք գիտեր,
կամ Թէ ո՛վ բացաւ աչքերը՝ մենք չենք
գիտեր. ինքը չափահաս է, իրեն հարցուցէք.
22 Թող ինքը խօսի իրեն համար։ Ա՛ս ըսին անոր
ծնողքը՝ Հրէաներէն վախնալնուն համար,
քանզի Հրէաները մարան հաւանութեամբ
որոշեր էին որ եթէ մէկը զանիկա Քրիստոս
23 դաւանի, Ժողովարանէն դուրս ձգուի։ Անոր
համար անոր ծնողքը ըսին Թէ ինքը չափա-
24 հաս է, իրեն հարցուցէք։ Ետքը նորէն կան-
չեցին ան մարդը որ կոյր էր, ու ըսին անոր,
Աստուծոյ փառք տուր. Մենք գիտենք որ
25 ան մարդը մեղաւոր է։ Անիկա ալ պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ, Թէ որ մեղաւոր է՝ ես
չեմ գիտեր. միայն — գիտեմ որ կոյր էի և
26 հիմա կը տեսնեմ։ Նորէն ըսին անոր, Ի՞նչ

բ Ամր. 33։ Գլ. գ. 2։
գ Գլ. ե. 12։ 43։ ժ. 19։
է Գլ. ե. 13։ ժբ. 42։ ժԹ. 38։ Գար. ե. 13։
զ Ամր. 34։ Գլ. ժգ. 2։
Ցես. է. 19։ ա Թագ. զ. 5։
Ամր. 16։

ըրաւ քեզի, քու աչքերդ լնուծի բացաւ։
27 Պատասխան տուաւ անոնց, Հիմա ըսի ձեզի
ու չլսեցիք. ինչո՞ւ համար նորէն լսել կ՚ուզէք.
միթէ դո՞ւք ալ կ՚ուզէք անոր աշակերտ ըլ-
28 լալ։ Անոնք նախատուելով զանիկա ըսին, Դուն
ես անոր աշակերտը, իսկ մենք Մովսէսին
29 աշակերտներն ենք։ Մենք գիտենք որ Աս-
տուած Մովսէսին հետ խօսեցաւ, բայց ա-
30 սիկա չենք գիտեր թէ ուսկից է։ Պատաս-
խան տուաւ մարդը և ըսաւ անոնց, Զարմա-
նք է զարմանալու բանը՝ որ դուք չէք գիտեր
թէ ուսկից է, և անիկա իմ աչքերս բացաւ։
31 Գիտենք որ Աստուած մեղաւորներուն մտիկ
չընէր, բայց թէ որ մէկը աստուածապաշտ
ըլլայ ու անոր կամքը կատարէ, անոր մտիկ
32 կ՚ընէ։ Աշխարհիս սկիզբէն՝ ի վեր լսուած չէ
որ մարդ մը կոյր ծնածի մը աչքերը բացած
33 է։ Թէ որ Աստուծմէ չըլլար ան մարդը՝ բան
34 մըն ալ չէր կրնար ընել։ Պատասխան տուին
և ըսին անոր, Դուն բոլորովին մեղաց մէջ
ծնած ես, ու մեզի վարդապետութիւն կ՚ը-
նես. և դուրս ըրին անիկա։
35 Յիսուս լսեց որ զանիկա դուրս ըրին, ու
երբոր գտաւ զանիկա՝ ըսաւ անոր, Դուն կը
36 հաւատա՞ս Աստուծոյ Որդիին։ Անիկա պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ, Տէր, ո՛վ է որ
37 հաւատամ անոր։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր,
Տեսար ալ անիկա, և քեզի հետ խօսողը ան
38 է։ Անիկա ալ ըսաւ, Կը հաւատամ, Տէր. ու

4 ԳԼ. ը. 14։
5 ԳԼ. գ. 10։
6 Ցոբ. իե. 9. լե. 12. Սաղ. ժը. 41։ ԼԳ. 15. կզ. 18։ Առակ. ա. 28։ Ժե. 29. իը. 9. Եա. ա. 15. Երեմ. ժա. 11. Ժգ. 12. Եզեկ. ը. 18. Միք. գ. 4։ Զաք. է. 13։
7 Հմր. 16։
8 Հմր. 2։ Մատ. Ժգ. 33։ Ժգ. 16. Մար. ա. 1. ԳԼ. ժ. 36. ա Ցովհ. է. 13։
9 ԳԼ. գ. 26։

39 անոր երկրպագութիւն ըրաւ։ Եւ Յիսուս
ըսաւ, Ես դատաստանի համար եկայ աս աշ-
խարհս, որ չտեսնողները տեսնեն և տեսնող-
ները կուրանան։
40 Եւ փարիսեցիներէն ոմանք որ իր հետն
էին, աս բաները լսելով՝ ըսին իրեն, Միթէ
41 մե՞նք ալ կոյր ենք։ Յիսուս ըսաւ անոնց,
Թէ որ կոյր ըլլայիք՝ դուք մեղք չէիք ու-
նենար, բայց հիմա կ՚ըսէք թէ կը տեսնենք,
ասոր համար ձեր մեղքը՝ ձեր վրա՛ կը մնայ։

ԳԼ. Ժ

1 Քրիստոս է կենաց դուռը և բարի հովիւը։ 19 Հրեից տարբեր կարծիքները անոր վրայով։ 24 Յիսուս իր գործերովը կը ցու-ցընէ թէ ինքն է Քրիստոսը։ Աստուծոյ Որդին։ 39 Հրէից ձեռ-քէն կը փախչի։ 40 և գարձեալ կ՚երթայ Յորդանանաւ միւս կողմը. ուր անդ շատերը կը հաւատան իրեն։

1 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Ան որ դըռ-
նէն չմտներ ոչխարներուն բակը, հապա ուրիշ
2 տեղէն կ՚ելլէ, անիկա գող ու աւազակ է։ Բայց
ան որ դռնէն կը մտնէ, անիկա ոչխարներուն
3 հովիւն է։ Դուռնապանը կը բանայ անոր, և ոչ-
խարները անոր ձայնին կը լսեն, ու իր ոչ-
խարները անուանովին՝ կը կանչէ, և դուրս
4 կը հանէ զանոնք։ Ու երբոր իր ոչխարները
կը հանէ, անոնց առջևէն կ՚երթայ, ու ոչխար-
ները իր ետևէն կ՚երթան, ինչու որ անոր
5 ձայնը կը ճանչնան։ Պահպան օտարի ետևէ
չեն երթար, հապա անկէ կը փախչին, ինչու
որ օտարներուն ձայնը չեն ճանչնար։
6 Յիսուս աս առակը ըսաւ անոնց, բայց ա-
նոնք չէին իմանար թէ ինչ էր որ իրենց կը

1 ԳԼ. ե. 22. 27. Տիս. գ. 17. ժբ. 47։
2 ԳԼ. ժ. 23. 24։
3 Մատ. ժգ. 13։ Ղուկ. բ. 19։
7 ԳԼ. ժ. 23. 24։
—

7 խօսէր ։ Եւ Յիսուս նորին բաւ անոնց , ձրէ-
մարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի , Ես եմ ոչխար-
8 ներուն դուռը ։ Ամէն անոնք որ ինծմէ ա-
ռաջ եկան՝ գող ու աւազակ էին , բայց անոնց
9 չլսեցին ոչխարները ։ Ես եմ դուռը . Թէ որ
մէկը ինծմէ ներս մտնէ՝ պիտի փրկուի , ու
10 պիտի մտնէ ու ելլէ և արօտ գտնէ ։ Գողը
չգայ , միայն թէ գողնալու և սպաննելու ու
կորսընցնելու համար . Ես եկայ որ կեանք
11 ունենան , և աւելի ունենան ։ Ես եմ բա-
րի հովիւը . բարի հովիւը իր կեանքը ոչխար-
12 ներուն համար կը դնէ ։ Բայց վարձկանը որ
հովիւ չէ ու ոչխարները իրը չէնն , երբոր կը
տեսնէ գայլը որ կու գայ , կը թողու ոչխար-
ները ու կը փախչի . և գայլը կը յափշտակէ
13 ոչխարները ու զանոնք կը ցրուէ ։ Եւ վարձ-
կանը կը փախչի , ինչու որ վարձկան է ու իր
14 հոգը չէ ոչխարներուն համար ։ Ես եմ բարի
հովիւը , ու կը ճանչնամ իմիններս ու կը ճանչ-
15 ցուիմ իմիններէս ։ Ինչպէս որ Հայրը զիս կը
ճանչնայ , ես ալ Հայրը կը ճանչնամ , ու իմ
16 կեանքս ոչխարներուն համար կը դնեմ ։ Ու-
րիշ ոչխարներ ալ ունիմ որոնք սա բակէն
չեն . անոնք ալ պէտք է որ բերեմ , ու իմ
ձայնիս պիտի լսեն , ու պիտի ըլլան մէկ հօտ
17 — մէկ հովիւ ։ Անոր համար իմ Հայրս զիս
կը սիրէ , Որ ես իմ կեանքս կը դնեմ , որ նո-
18 րէն առնեմ անիկա ։ Մէկը չհաներ անիկա
ինծմէ , հապա ես կը դնեմ անիկա ինքիմէս .

= Գլ · ժգ · 6 ։ Եփես · բ · 18 ։
բ Ես · Ես · 11 ։ Եզեկ · բ · 12 · 23 ։ լէ · 24 ։ Երբ · ժգ · 20 ։ ա Պետ · բ · 25 ։ ե · 4 ։
ր Ջոբ · ժա · 16 · 17 ։ ղ Տիմ · բ · 19 ։ Մատ · ժա · 27 ։ Գլ · ժե · 13 ։
ե Ես · ծգ · 8 ։
է Եզեկ · լե · 22 ։ Եփես · բ · 14 ։ ա Պետ · բ · 25 ։
ը Ես · ծգ · 7 · 8 · 13 ։ Երբ · բ · 9 ։

իշխանութիւն ունիմ անիկա դնելու , ու իշխա-
նութիւն ունիմ անիկա նորէն առնելու . Սա
պատուէրը իմ Հօրմէս առի ։
19 Նորէն երկպառակութիւն կ՚ըլլար Հրեից
20 մէջ սա խօսքերուն համար ։ Եւ անոնցմէ շա-
տերը կ՚ըսէին , Դեւ կայ ատոր ներսի դին , ու
21 խելագած է . ինչո՞ւ ատոր մտիկ կ՚ընէք ։ Ու-
րիշները կ՚ըսէին , Սա խօսքերը դիւահարի
չեն ։ Միթէ Դեւը կրնայ Կոյրերուն աչ-
քերը բանալ ։
22 Անատնը երուսաղէմ Նաւակատիքի տօնը
23 եղաւ , ու ձմեռ էր ։ Եւ Յիսուս կը պտըտէր
24 տաճարին մէջ Սողոմոնին սրահը ։ Եւ Հը-
բեաները անոր չորս կողմը առին ու ըսին ա-
նոր , Մինչև երբ մեզ տարակուսանաց մէջ կը
թողուս . Թէ որ Քրիստոսը դուն ես՝ մեզի
25 համարձակ ըսէ ։ Յիսուս պատասխան տուաւ
անոնց , Ձեզի ըսի ու չէք հաւատար . Նոյն
գործքերը որ ես իմ Հօրս անունովը կը գոր-
26 ծեմ՝ անոնք կը վկայեն ինծի համար ։ Բայց
դուք չէք հաւատար , ինչու որ իմ ոչխար-
27 ներէս չէք , Ինչպէս որ ձեզի ըսի ։ Իմ ոչ-
խարներս իմ ձայնիս կը լսեն , ես ալ անոնք կը
28 ճանչնամ , ու իմ ետևէս կու գան . Եւ ես ա-
նոնց յաւիտենական կեանք կու տամ , ու
յաւիտեան պիտի չկորսուին , և մէկը իմ ձեռ-
29 քէս պիտի չյափշտակէ զանոնք ։ Իմ Հայրս
որ ինծի տուաւ՝ ամէնէն մեծ է , և մէ-

ժ Գլ · բ · 19 ։
ի Գլ · չ · 38 · ժէ · 10 ։ Գործ · բ · 34 · 32 ։
լ Գլ · ե · 43 · իզ · 16 ։
խ Գլ · ե · 20 · չ · 48 · 52 ։
ծ Ել · գ · 11 ։ Սալ · ՀԳ · 9 ։ Ձխզ · 8 ։
Գլ · թ · 6 · 7 · 38 · 39 ։
կ Գործ · գ · 11 · ե · 12 ։
Հմր · 4 · 14 ։
ղ Գլ · չ · 37 · ժէ · 11 · 12 ։ ժը · 9 ։
Գլ · ժգ · 28 ։
ն Գլ · ժէ · 2 · 6 , և ։
գ · 6 ։
շ Ընդ · 4 · 12 ։
ո Հմր · 4 · 14 ։
Գլ · չ · 37 · ժէ · 11 · 12 ։ ժը · 9 ։
պ Գլ · ժգ · 28 ։
ռ Գլ · ժէ · 2 · 6 , և ։

30 կը չկրնար իմ Հօրս ձեռքէն յափշտակել։ Ես
ու Հայրը միկ ենք։
31 Ա՛նառնեը Հրէաները նորէն քարեր վերց
32 ցուցին, որ անոնք քարկոծեն։ Յիսուս պա-
տասխան տուաւ անոնց, Շատ բարի գործ-
քեր ցուցուցի ձեզի իմ Հօրմէս, անոնցմէ ո՞ր
33 գործին համար զիս կը քարկոծէք։ Հրէանե-
րը պատասխան տուին անոր՝ ըսելով, Բարի
գործի համար քեզ չենք քարկոծեր, հապա
հայհոյութեան համար, և քանդի դուն որ
մարդ ես, Ինքզինքդ Աստուած կ՚ընես։
34 Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց, Չէ՞ որ
ձեր օրէնքին մէջը գրուած է, Ես ըսի Թէ
35 դուք աստուածներ էք։ Թէ որ աստուածներ
կ՚անուանէ զանոնք, Որոնց որ Աստուծոյ խօս-
քը եղաւ, (ու կարելի չէ որ ան գրուածը
36 աւրուի,) Հապա ան որ Հայրը սրբեց ու աշ-
խարհ խրկեց, դուք Հո՛ր կ՚ըսէք Թէ Հայ-
հոյութիւն կ՚ընես՝ Աստուծոյ Որդի եմ ըսե-
37 լուս համար։ Թէ որ իմ Հօրս գործքերը չեմ
38 գործեր, մի՛ հաւատաք։ Հապա Թէ որ
կը գործեմ, Թէ և ինծի չէք հաւատար, հա-
գործքերուն հաւատացէք, որ գիտնաք ու
հաւատաք Թէ Հայրը իմ մէջս է, և ես ա-
նոր մէջ։
39 Դարձեալ կը փնտռէին զանիկա բռնել, և
40 անոնց ձեռքէն ելաւ։ Ու նորէն դնաց Յոր-
դանան անդիի կողմը՝ ան տեղը, ուր որ
Յովհաննէս առաջուց կը մկրտէր, ու հոն կե-

ե ԳԼ. ԺԹ. 11. 22։
ո ԳԼ. Ը. 59։
ը ԳԼ. Ե. 18։
ղ Սաղ. ՀԲ. 6։
ղ Համմ. ԺԳ. 1։
ա ԳԼ. Գ. 27։
ա ԳԼ. Գ. 17. Ե. 36։

37. Ը. 42։
ե Ղուկ. ա. 35. ԳԼ. Թ. 35. 37։
ը ԳԼ. Ե. 17. 18։
Ա՛ր. 30։
ի ԳԼ. ԺԹ. 24։
ղ ԳԼ. Ե. 36. ԺԳ.

10—12։
ա Ես և Հայրս Մէկ ենք։
– ԳԼ. ԺԳ. 10. 11։
ԺԹ. 21։
ի ԳԼ. Ե. 30. 41. Ը. 59։
ա ԳԼ. ա. 28։

41 ցաւ։ Եւ շատերը հոն անոր ու կ՚ըսէին,
42 Իրաւ Յովհաննէս մէկ հրաշք մը չըրաւ։ Բայց
ինչ որ Յովհաննէս բաւ անոր համար՝ ամէնը
ճշմարիտ էր։ Ու շատ մարդիկ հոն անոր հա-
ւատացին։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Հիւանդ կը յայտնուի Լազար Բեթանիայէ։ 45 Շատ Հրէաներ կը հաւատան։ 47 Քահանայապետները և փա-
րիսեցիք Ժողով կ՚ընեն Քրիստոսի դէմ։ 49 Կայափասին մար-
գարէութիւնը։ 53 Յիսուս իր անձը կը թագուցանէ։ 55 Զատ-
կի ատեն կը փնտռեն զանիկա, և պատուէր կու տան բռնել-
լու։

1 Ու ե՛կաւ Մարիամին և անոր քրոջը Մարթային
գեղէն՝ Բեթանիայէն Լազարոս անունով մէկը
2 հիւանդ էր։ Եւ Մարիամ էր որ
Տէրը եղով օծեց, ու անոր ոտքերը իր մա-
զերովը սրբեց, որուն եղբայրը Լազարոս հի-
3 ւանդ էր։ Ուստի էր քոյրերը ղրկեցին
անոր ու բան, Տէր, ահա անիկա որ դուն կը
4 սիրես՝ հիւանդ է։ Յիսուս երբոր լսեց՝ բաւ,
Այս հիւանդութիւնը մահուան համար չէ,
հապա Աստուծոյ փառացը համար, որ Ա-
5 ստուծոյ Որդին անով փառաւորուի։ Արդ
Յիսուս կը սիրէր Մարթան և անոր քոյրը ու
6 Լազարոսը։ Յակ երբոր լսեց Թէ հիւանդ է,
7 եղած տեղը երկու օր ալ կեցաւ։ Եւ անկէ
ետքը բաւ աշակերտներուն, Երթ՚ նորէն Հր-
8 էաստան երթանք։ Աշակերտները իրեն ըսին,
Ռաբբի, հրէաները հիմա քեզ կը փնտռէին
9 քարկոծելու, ու նորէն հո՞ն կ՚երթաս։ Պա-

ֆ ԳԼ. Գ. 30։
ֆ ԳԼ. Ը. 30։ Յա. 45։

Ղուկ. Ժ. 38. 39։
Մատ. Խլ. 7։
Մարկ. ԺԳ. 3. ԳԼ. ԺԲ. 3։

ֆ ԳԼ. Թ. 3։ Հմր. 40։
ֆ ԳԼ. Ժ. 40։
ֆ ԳԼ. Ժ. 31։

տասեան տուաւ Յիսուս, Չէ՞ որ օրը տա-
սներկու ժամ է. Եթէ որ մէկը ցորեկը քա-
լէ՝ չսահիր, Ընչու որ աս աշխարհիս լոյսը կը
10 տեսնէ. Բայց թէ որ մէկը գիշերը քալէ՝
11 կը սահի, Ընչու որ իր հետը լոյս չկայ: Աս
բաներըը ըսաւ եւ ետև ըսաւ անոնց, Ղազարոս
մեր բարեկամը հանգած է, բայց կ՚երթամ
12 որ անկից արթընցնեմ: Ետքը աշակերտները
ըսին, Տէր, թէ որ քնացած է՝ պիտի առող-
13 նայ: Իսկ Յիսուս անոր մեռնելուն համար
կ՚ըսէր, բայց անոնք կը կարծէին թէ քուն
14 քնանալուն համար կ՚ըսէր: Ատոնկը Յիսուս
յայտնապէս ըսաւ անոնց, Ղազարոս մեռաւ.
15 Եւ ես ուրախ եմ ձեզի համար որ հոն չէի,
որ դուք հաւատաք. բայց երթանք ա-
16 նոր: Թովմաս որ երկուորեակ կ՚ըսէր ըս-
ուած էր աշակերտակիցներուն, Մենք ալ եր-
թանք՝ որ անոր հետ մեռնինք:
17 Յիսուս երբոր եկաւ, գտաւ որ անկից
արդէն չորս օրուան գերեզմանը դրուած էր:
18 Ու Բեթանիա երուսաղէմին մօտ էր՝ տասն
19 ուհինգ ասպարէզի չափ: Եւ Հրէաներէն շա-
տերը Մարթային ու Մարիամին եկած էին
որ մխիթարեն զանոնք իրենց եղբօրը համար:
20 Երբ երբոր լսեց Մարթա թէ Յիսուս կու գայ,
զանիկա դիմաւորելու դնաց, բայց Մարիամ
21 տանը մէջ նստեր էր: Եւ Մարթա ըսաւ Յի-
սուսին, Տէր, թէ որ հոս ըլլայիր՝ իմ եղ-
22 բայրս չէր մեռներ. Բայց գիտեմ որ հիմա
ալ ինչ որ խնդրես Աստուծմէ, Աս-
23 տուած պիտի տայ քեզի: Յիսուս ըսաւ անոր,
24 Քու եղբայրդ յարութիւն պիտի առնէ: Մար-

ը Գլ. Բ. 4։
է Գլ. ժբ. 35։
ը Բ Օր. լա. 16։

Դան. ժբ. 2։ Մատ. Բ. 24։ Գործ. է. 59։ ա Կոր. ժե. 18։

Ա Գլ. Բ. 31։

թա ըսաւ անոր, Գիտեմ որ յարութեան ժա-
մանակը՝ վերջին օրը յարութիւն պիտի առ-
25 նէ: Յիսուս ըսաւ անոր, Ես եմ յարութիւնը
և կեանքը. Ան որ հաւատայ ինծի կը հաւատայ, թէ
26 և մեռնի՝ պիտի ապրի. Եւ ան ամէնը որ
կենդանի է ու հաւատայ ինծի կը հաւատայ, յաւի-
տեան պիտի չմեռնի. Դուն կը հաւատա՞ս ա-
27 սոր: Ըսաւ անոր, Այո, Տէր, Ես հաւատա-
ցեր եմ որ դուն ես Քրիստոսը Աստուծոյ Որ-
28 դին, որ աշխարհ գալու էիր: Ու երբոր
ա ըսաւ, դնաց իր քոյրը Մարիամը գաղ-
տուկ մը կանչեց՝ ըսելով, Վարդապետը ե-
29 կեր է ու քեզ կը կանչէ: Անիկա լսածին պէս
30 չտա մը եաւ ու եկաւ անոր: Իսկ Յիսուս
դեռ գեղը եկած չէր, հապա ան տեղն էր,
31 ուր որ Մարթա զանիկա դիմաւորեց: Բայց
Հրէաները որ անոր հետ տանը մէջն էին ու
կը մխիթարէին զանիկա, երբոր տեսան որ
Մարիամ չտա մը եաւ ու դնաց, կրնան՝ ե-
անոր եաւէն գացին՝ ըսելով թէ գերեզմանը
32 կ՚երթայ որ հոն լայ: Իսկ Մարիամ երբ-
որ Յիսուսին եկած տեղը եկաւ ու զանիկա
տեսաւ, անոր ոտքը կ՚իյնալով ըսաւ անոր,
Տէր, թէ որ հոս ըլլայիր՝ իմ եղբայրս չէր
33 մեռներ: Յիսուս երբոր տեսաւ անիկա որ
կու լար, և անոր հետ եկող Հրէաները որ կու
լային, իր հոգւոյն մէջ հառաչեց ու խռովե-
34 ցաւ, Եւ ըսաւ, Ո՞ւր դրած էք անիկա. Ը-
35 սին կրկին, Տէր, եկուր ու տես: Յիսուս լա-
36 յաւ: Ուստի Հրէաները կ՚ըսէին, Նայեցէք

ը Դան. ժբ. 14։ Գլ. է. 29։
թ Գլ. ժ. 21։ ը. 39։ 40, 44։
ժ Գլ. ա. 4։ ը. 35։

Ժբ. 6։ Կող. գ. 4։ ա Յովհ. ա. 1։ ը. 11։

ի Գլ. գ. 36։ ա Յովհ. ե. 10, և այլն։

ի Մատ. ժբ. 16։ Գլ. դ. 42։ ը. 14։ 70։ Հռ. 19։ Հռ. 21։ Դան. ժԲ. 41։

37 որչափ կը սիրէր զանիկա ։ Անոնցմէ ոմանք
ալ կ'ըսէին , Արդեօք չոր կոյրին աչքերը բա-
ցաւ , չէր կրնար ընել որ սա ալ չմեռնէր ։
38 Յիսուս նորէն իր ն֊ջ֊ մէջ հառաչելով գե-
ղեզմանը կու գայ . և անիկա քարայր մըն էր ,
39 ու անոր վրայ քար մը դրուած էր ։ Յիսուս
ըսաւ , Վերցուր քարը . Մեռելին
քոյրը Մարթա ըսաւ անոր , Տէր ,
հոտած պիտի ըլլայ , ինչու որ չորս օրուան
40 է ։ Ըսաւ անոր Յիսուս , Քեզի չըսի՞ որ եթէ
հաւատաս՝ Աստուծոյ փառքը պիտի տեսնես ։
41 Անոնք մեռելը վերցուցին ։ Ետքը
աչքերը վեր վերցուց ու ըսաւ , Հայր , շնոր-
42 հակալ եմ քեզմէ , որ լսեցիր ։ Ու ես
գիտէի որ ամէն ատեն լսել կը լսես . բայց
ասոր բազմութեան կայնող ժողովուրդին համար
ըսի , որ հաւատան թէ դուն խրկեցիր զիս ։
43 Եւ սա ըսելէն ետքը՝ մեծ ձայնով մը կանչեց ,
44 Ղազարոս , դուրս եկուր ։ Մեռելն ալ եկաւ՝
ոտքերը ու ձեռքերը պատանքով կապած ։ Եւ
երեսը վարշամակով պատած . Յիսուս ըսաւ
անոնց , Արձակեցէք զանիկա ու թողէք որ
երթայ ։
45 Եւ Հրէաներէն շատերը որ Մարիամին և-
կեր էին , Երբոր Յիսուսը ըրածը տեսան՝ հա-
46 ւատացին Իրեն ։ Բայց անոնցմէ ոմանք գա-
ցին փարիսեցիներուն , ու Յիսուսի ըրածը
անոնց պատմեցին ։
47 Ուստի Քահանայապետները և փարիսեցի-
ները ժողով գումարեցին՝ ու ըսին , Ի՞նչ ը-

ղ Գլ. ԺԱ. 6 ։
ճ Հմմտ. 4. 23 ։
ո Ոմանք քարը տեղ պատած կը ձեւացը ։

ձ Գլ. ԺԲ. 30 ։
ղ Գլ. Ի. 7 ։
ճ Գլ. Բ. 23 ։ Ժ. 42 ։ ԺԲ. 11, 18 ։
ն Սաղ. Բ. 2 ։ Գոծ ։ Իգ. 3 ։ Մարկ. Ժգ. 1 ։ Ղուկ. Իբ. 2 ։ Գլ. ԺԲ. 13 ։ Գոծ. Գ. 16 ։

նենք , քանզի սա մարդը շատ հրաշքներ կ'ը-
48 նէ ։ Թէ որ անոր ատանկ թողուանք , ամէն-
քըն ալ անոր պիտի հաւատան , և Հռովմա-
յեցիք պիտի գան ու մեր տեղը ու ազգը պի-
49 տի վերցընեն ։ Եւ անոնցմէ մէկը Կայափա
անունով որ անոր տարւոյն քահանայապետն էր ,
50 ըսաւ անոնց , Դուք բան մը չէք գիտեր , Եւ
չէք ալ խորհիր թէ աղեկ է մեզի որ մէկ
մարդ մը ժողովուրդին համար մեռնի , ու
51 բոլոր ազգը չկորսուի ։ Բայց սա բանը չէ թէ
ինքիմնէն գլուխը , հապա ան տարւոյն
քահանայապետը ըլլալով , մարգարէացաւ
թէ Յիսուս ազգին համար պիտի մեռնէր .
52 Եւ չէ թէ միայն ազգին համար , Հապա
որ Աստուծոյ ցիրուցան եղած որդիները ալ
մէկտեղ ժողվէ ։
53 Ալ ան օրէն եւս խորհուրդ ըրին որ ը-
54 պանեն զանիկա ։ Ուստի Յիսուս անկէ ետ-
քը համարձակ չէր պարտեր Հրէից մէջ , հա-
պա անկէ անապատին մօտ տեղ մը գնաց՝ մէկ
քաղաք մը որուն անունը Եփրայիմ էր , ու
իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ հոն կը կե-
նար ։
55 Եւ Հրէից զատիկը մօտ էր , ու ան տեղէն
շատ մարդիկ զատիկէն առաջ երուսաղէմ ե-
56 լան որ ինքզինքնին մաքրեն ։ Եւ Հիը փընտ-
ռէին Յիսուսը , ու տաճարին մէջ կեցած ա-
տենին իրարու կ'ըսէին , Ձեզի ի՞նչպէս կ'ե-
ւնայ , Թէ սա տօնիս բնաւ պիտի չգայ ։ Իսկ
քահանայապետները ու փարիսեցիները պա-

ղ Ղուկ. գ. 2 ։ Գլ. Ժբ. 14 ։ Գոծ. գ. 6 ։
ո Գլ. Ժբ. 14 ։
ձ Եհ. Խթ. 6 ։ ա Ցած. Ա՛Ն. Ժգ. 19 ։ Գլ. Ժ. 16 ։ Եփես. Բ. 14, 15, 16, 17 ։ Գլ. գ. 1, 3 ։ ե. 1 ։ Տես բ Մ՛Ն. Ժգ. 19 ։
բ Գլ. Բ. 13 ։ ե. 1 ։ գ. 4 ։ Հմմտ. 8 ։ —

տուէր տուեր էին, որ եթէ մէկը դիտեայ անոր ուր ըլլալը՝ իմացընէ, որ անկից բռնե նեն։

ԳԼ. ԺԲ

1 Ցիտուս կը գովի Մարիամէ որ իր ոտքերը օծեց։ 9 Ժողովուրդը կու գայ Ղազարոսը տեսնելու։ 10 Քահանայապետները խորհուրդ կ'ընեն զանիկա սպաննելու։ 12 Բերթսաս իբռ վրայ հեծած՝ Երուսաղէմ կը մտնէ։ 20 Քանի մը Յոյներ կը ցանկան զինքը տեսնելու։ 23 Բրիստոս իր մահը կը նախագուշակէ։ 37 Հրեից կասկածիները։ 42 Իշխաններէն շատերը կը հաւատան Ցիտուսին, բայց փարիսեցիներէն վախնալով զանիկա յայտնի չեն դաւանիր։

1 Իսկ Ցիտուս գաղէն վեց օր առաջ Բեթա-
նիա եկաւ, ուր էր Ղազարոս մեռեալը, որն
2 որ Ցիտուս մեռելներէն յարուց։ Եւ հոն անոր
ընթրիք մը բրին, ու Մարթա սպասաւորու-
թիւն կ'ընէր, և Ղազարոս անոր հետ սեղան
3 նստողներուն մէկն էր։ Իսկ Մարիամ մէկ
լիտր նարդոսի պատուական մեծագին եղ առ-
նելով, Ցիտուսի ոտքերը օծեց ու իր մազե-
րովը անոր ոտքերը սրբեց։ և տունը եղին
4 անուշահոտութեամբը լեցուեցաւ. Ինասնեը
աշակերտներուն մէկը Իսկարիովտացի Սիմո-
նեան Յուդան՝ որ զանիկա պիտի մատնէր,
5 ըսաւ, Ինչո՞ւ հոտիր սա եղը չծախուեցաւ
երեք հարիւր դահեկանի, որ աղքատներուն
6 տրուէր։ Ա՛ս բսաւ՝ չէ թէ աղքատներուն հո-
մար իր հոգն էր, հապա որ գող էր ու դան-
ձանակը ինքը կը պահէր, և ինչ որ ձգուէր՝
7 ինքը կը կրէր։ Իսկ Ցիտուս բսաւ, Թող տուր
սորա. սա բանը իմ թաղմանս օրուանը հո-
8 մար պահեց։ Վասն զի աղքատները միշն

ա Դվ. ժա. 1, 43։ բ Մատ. իզ. 6։ Մարկ. ժգ. 3։ | գ Ղուկ. ժ. 38, 39։ Գվ. ժա. 2։ դ Գվ. ժգ. 29։ | ե Մատ. իզ. 11։ Մարկ. ժգ. 7։

առնն ձեր հետը ունիք, բայց զիս միշն ա-
ռնն չունիք։
9 Ուսոմ Հրէաներէն շատ ժողովուրդ անոր
հոն ըլլալը իմացան, ու եկան՝ չէ թէ մինակ
Ցիտուսի համար, հապա որ Ղազարոսն ալ
10 տեսնեն, Հոգն որ մեռելներէն յարուց։ Իսկ
քահանայապետները խորհուրդ բրին որ Ղա-
11 զարոսն ալ մեռցընեն, Ինչու որ Հրէաներէն
շատերը անոր պատճառովը կ'երթային ու կը
հաւատային Ցիտուսին։
12 Հետևեալ օրը շատ ժողովուրդ որ տօնին
եկած էին՝ երբոր լսեցին թէ Ցիտուս Երու-
13 սաղէմ կու գայ, Արմաւենիի ոստեր առին ու
ելան զանիկա դիմաւորելու, և կ'աղաղակէին,
Ովսաննա, օրհնեալ է Իսրայէլի Թագաւորը՝
14 որ Տէրոջը անունովը կու գայ։ Եւ Ցիտուս
աւանակ մը գտնելով անոր վրայ նստաւ, ինչ-
15 պէս որ գրուած է, Մի վախնար, ով Սիովնի
աղջիկ. ահա քու Թագաւորդ կու գայ նստե-
16 ալ աւանակի վրայ նստած։ Եւ անոր աշակերտ-
ները առաջ չիմացան սա բաները, Հայց երբ-
որ Ցիտուս փառաւորուեցաւ, նոյնպէս միտ-
քերնին բերին թէ սա բաները անոր համար
գրուած էր, և թէ իրենք սա բաները բրին
17 անոր։ Եւ իր հետ եղող ժողովուրդը վկա-
յութիւն կու տար թէ Ղազարոսը գերեզմա-
նէն դուրս կանչեց, ու մեռելներէն յարուց
18 զանիկա։ Ասոր համար ալ ժողովուրդը ըս-
նիկա դիմաւորեց, վասն զի լսեցին թէ ա-
19 նիկա սա հրաշքը ըրած էր։ Իսկ փարիսե-

գ Գվ. ժա. 43, 44։ Ժա. 8։ Ղուկ. ժԲ. 35, 36, և։ դ Գվ. ժա. 45։ Հմմտ. 18։ ե Մատ. իա. 7։ զ Ղուկ. ժբ. 34։ է Գվ. է. 39։ ը Գվ. ժգ. 26։ թ Հմմտ. 11։ | Սալ. ԺԺբ. 25, 26։ Մատ. իա. 8։ Մարկ. ժա. 9։ Ղուկ. ժբ. 34։ Գվ. է. 39։ Գվ. ժգ. 26։ Հմմտ. 11։

ցինները իրարու կ՚ըսէին, Չկը տեսնէ՞ք որ ո՛չ
դուա մը չէք կրնար ընել. ահա բոլոր աշխարհն
անոր ետեւէն գնաց։
20 Եւ հոն Յոյներ մը Յոյներ կային՝ տօնին
երկրպագութիւն ընելու եկողներուն մէջ։
21 Ասոնք փիլիպպոսին եկան՝ որ Գալիլեայի
Բեթսայիդայէն էր, և կ՚աղաչէին անոր ու
կ՚ըսէին, Տէր, կ՚ուզենք Յիսուսը տեսնել։
22 Փիլիպպոս եկաւ ու Անդրէասին ըսաւ, և
Նորէն Անդրէաս ու Փիլիպպոս Յիսուսը
23 սին ըսին։ Յիսուս ալ պատասխան տուաւ ա-
նոնց ու ըսաւ, Ժամանակը հասաւ որ փա-
24 ռաւորուի Որդին մարդոյ։ Ճշմարիտ ճշմա-
րիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Թէ որ ցորենին հատը հո-
25 ղին մէջ չյնայով չմեռնի, ինքը միայակ կը
մնայ. հապա թէ որ մեռնի, շատ պտղունք
կը բերէ։ Անոր որ իր անձը կը սիրէ, պիտի կոր-
սընցնէ զանիկա. և ան որ իր անձը աս աշ-
խարհիս մէջ կ՚ատէ, յաւիտենական կեանց
26 համար պիտի պահէ զանիկա։ Թէ որ ինձի
ծառայէ, ետեւէս գայ. ու
ես ուր որ եմ, իմ ծառան ալ հոն պիտի ըլ-
լայ. Թէ որ ինձի կը ծառայէ, Հայրը
27 պիտի պատուէ զանիկա։ Հիմա իմ հոգիս
խռոված է, և ի՞նչ ըսեմ. Հայր, զիս
ազատէ աս ժամէն. Բայց ես ասոր համար
28 եկայ աս ժամին։ Հայր, փառաւորէ քու ա-
նունդ. Եանատոնը ձայն մը եկաւ երկինքէն,
Փառաւորեցի ալ, ու նորէն պիտի փառաւ-

ֆ Գլ. ժա. 47, 48։
ղ Գաղ. ա՛ե. 4։
ճ Գ թագ. ը. 41, 42։ Գաղ. ը. 27։
ճ Գլ. ա. 44։
յ Գլ. ժգ. 32։ ա՛ե. 1։
ն Ա կոր. ա՛ե. 36։
շ Մատ. ժ. 39։ ժգ. 25։ Մարկ. ը. 35։ Ղուկ. ի. 24։ ա՛ե. 33։
ո Գլ. ժգ. 3։ ա՛ե. 24։ ա Թես. գ. 16։
չ Ա կոր. ի՛զ. 38։ Ղուկ. ա՛ը. 50։ Գլ. ժգ. 21։
պ Ղուկ. իգ. 53։ Գլ. ա՛ը. 37։
ջ Մատ. գ. 17։

29 ւորեմ։ Եւ ժողովուրդը որ կայներ էր ու կը
լսէր, կ՚ըսէին, Որոտաւմ կ՚ըլլայ. ուրիշներ ալ
30 կ՚ըսէին, Հրեշտակ խօսեցաւ իրեն հետ։ Յի-
սուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ձա՛ս ձայնը
ինձի համար չեկաւ՝ հապա ձեզի համար։
31 Հիմա է աս աշխարհիս դատաստանը, հիմա
աս աշխարհիս իշխանը դուրս պիտի ձգուի։
32 Ես ալ երբոր երկրէն բարձրանամ, ամենն
33 ալ ինձի պիտի քաշեմ։ Ա՛ս բանս կը զրուցէր՝
իմացընելով թէ ինչ կերպ մահով պիտի մեռ-
34 նէր։ Ժողովուրդը անոր պատասխանեց, Մենք
օրէնքէն լսեցինք որ Քրիստոսը յաւիտեան կը
մնայ, և դուն ինչո՞ւ կ՚ըսես թէ պէտք է
Որդին մարդոյ բարձրանայ. ո՞վ է աս Որդին
35 մարդոյ։ Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ, Փիչ մը
աւելն ալ Լոյսը ձեր հետն է. Քանի որ լոյսը
ունիք՝ քալեցէք, որ չըլլայ թէ մութը ձեր
վրայ հասնի. Ինչու որ խաւարի մէջ քալողը
36 չգիտեր թէ ուր կ՚երթայ։ Քանի որ լոյսը ու-
նիք, հաւատացէք ան լոյսին՝ որ լուսոյ որ-
դիք ըլլաք. Յիսուս աս բաները զրուցեց, ու
դնաց պահուեցաւ անոնցմէ։
37 Եւ թէպէտ այնքան հրաշքներ ըրած էր
անոնց առջեւը, բայց անոնք չէին հաւատար
38 իրեն. Որ կատարուի Եսայի մարգարէին խօս-
քը՝ որ ըսաւ, Տէր, ո՞վ հաւատաց մեր պատ-

ա Գլ. ժա. 42։
բ Մատ. մբ. 29։ Ղուկ. ժ. 16։ Գլ. ժգ. 30։ ժգ. 11։ Գործ. իգ. 15։ ը Կոր. գ. 4։ Եփես. բ. 2։ գ. 12։
գ Գլ. գ. 14։ ը. 28։
դ Հռոմ. ե. 18։ Եբր. բ. 9։
ե Գլ. ժը. 32։
զ Սաղ. ձԹ. 36, 37։ ձմ. 6։ Ես. Թ. 7։ Ծգ. 8։ Եզեկ. լե. 23։ Դան. բ. 44։ է. 14, 27։ Միք. գ. 7։
է Գլ. ա. 9։ ը. 12։ Թ. 5։ Հմր. 40։
ը Երեմ. ժգ. 16։ Եփես. ե. 8։
թ Գլ. ժա. 10։ ա Ցովհ. բ. 11։
ժ Ղուկ. ժգ. 8՝ Եփես. ե. 8։ ա Թես. ե. 5։ ա Ցովհ. բ. 9, 10, 11։
ի Գլ. ը. 59։ ժա. 54։
լ Ես. ծգ. 1։ Հռոմ. ժ. 16։

լութիւն, և Տէրոջը բազուկը որո՞ւ յայտնուեց
39 յաւ։ Ա՛նոր համար չէին կրնար հաւատալ,
40 որ դարձեալ ը՛սած էր. «Անոնց աչքերը
կուրցուց, և անոնց սիրտերը թմրեցուց, որ
չերկայ թէ աչքովնին տեսնեն ու սրտովնին
իմանան և դարձի գան, ու ես անոնք բժշ֊
41 կեմ։» Ա՛ս խօսք ըսաւ Եսայի՝ երբոր տեսաւ
անոր փառքը, ու խօսեցաւ անոր վրայով։
42 Այսու ամենայնիւ իշխաններէն ալ շատերը
իրեն հաւատացին, բայց փարիսեցիներուն
համար զանիկա չէին դաւաներ, որ ժողով֊
43 րանէն դուրս չհանուին. Ինչու որ մարդոց
փառքը Աստուծոյ փառքէն աւելի սիրեցին։
44 Իսկ Յիսուս ը՛աղաղակեր ու ը՛սէր. «Ան
որ ինծի կը հաւատայ՝ ինծի չհաւատար, հա֊
45 պա զիս որկողն. Եւ ան որ զիս կը տեսնէ,
46 զիս որկողը կը տեսնէ։ Ես լոյս եկայ աշխարհ,
որ ամէն ով որ ինծի հաւատայ՝ խաւարի մէջ
47 չմնայ։ Եւ թէ որ մէկը իմ խօսքերս լսէ ու
չհաւատայ, Ես անոնք չեմ դատեր, Քանզի
ես չեկայ որ աշխարհը դատեմ, հապա որ աշ֊
48 խարհը փրկեմ։ Ան որ զիս ը՛անարգէ և իմ
խօսքերս չընդունիր, կայ մէկը որ զանիկա կը
դատէ. Ան խօսքը որ ես խօսեցայ, ան պիտի
49 դատէ զանիկա վերջին օրը։ Ինչու որ Ես ին֊
քիմէս չխօսեցայ, հապա Հայրը որ զիս խրկեց
ինքը ինծի պատուիրեց Ինչ որ պիտի ըսեմ
50 և ինչ որ պիտի խօսիմ։ Եւ գիտեմ որ անոր
պատուիրածը յաւիտենական կեանք է. ուս֊

Բ Ե֊ · ջ · 9 · 10 · Մաա · ժգ · 14 ·	Ե ԳԼ · ժգ · 9 · Է Հմ֊ · 35 · 36 · ԳԼ · գ · 19 · ը · 12 · Թ · 5 · 39 · Թ ԳԼ · Ե · 45 · ը · 15 · 26 · Ժ ԳԼ · գ · 17 ·
Գ Ե֊ · ջ · 1 · Դ ԳԼ · Է · 13 · Թ · 22 · Ե ԳԼ · Ե · 44 · Զ Մար · Թ · 36 · ա Գնա · ա · 21 ·	Ի Ղ֊Ի · ժ · 16 · Լ Ը Օր · ժը · 19 · Մար · ժջ · 16 · Խ ԳԼ · ը · 38 · ժգ · 10 · Ծ Ը Օր · ժը · 18 · —

ոմէ ինչ որ ես կը խօսիմ, ինաոր որ Հայրը
ինծի ըսաւ, անանիկ կը խօսիմ։

ԳԼ· ԺԴ

1 Յիսուս իր աշակերտներուն ապրելը կը լսայ, յորդորելով
զանոնք որ խնդարտեմքեամբ և սիրով վարքերնին իրարու հետ։
18 կը նախատնայնէ Յուդային զիջը մատնելը, և մէկ նշանով
մը մատնիչին ով ըլլալը կը յայտնե Յովհաննէսին։ 31 կը պա֊
տուիրէ իր աշակերտներուն մեկտեղ սիրել, 36 և կ'ինացնէ
Պետրոսին թէ պիտի ուրանայ զինջը։

1 Զատկի տօնէն առաջ Յիսուս դիտնալով թէ
Իր ժամանակը հասեր է որ աս աշխարհէն
ելլէ Հօրը քովը, սիրելով իրենները որ աշ֊
խարհի մէջ էին, մինչև վերջն ալ սիրեց զա֊
նոնք։

2 Եւ ընթրիքը որ կ'ըլլար, (Սատանան ար֊
դէն իսկարիովտացի Սիմոնեան Յուդային սրտ֊
3 ուն մէջը դրեր էր, որ զանիկա մատնէ.) Յի֊
սուս գիտնալով թէ Հայրը ամէն բան իր
ձեռքը տուաւ, և թէ ինքը Աստուծմէ ելաւ
4 ու Աստուծոյ քովը կ'երթայ, Ընթրիքէն ե֊
լաւ, և հանդերձները մէկդի դրաւ ու գեն֊
5 չակ մը առնելով մէջքը փաթթեց։ Ետքը կոն֊
քին մէջ ջուր լեցուց, ու սկսաւ աշակերտնե֊
րուն ոտքերը լուալ, և անոնք իր փաթթուած
6 գենջակովը սրբել։ Ուստի եկաւ Սիմոն Պետ֊
րոսին. ան ալ ըսաւ անոր, Տէր, Դո՞ւն իմ
7 ոտքերս պիտի լուանաս։ Յիսուս պատասխան
տուաւ ու ըսաւ անոր, Ես ինչ որ կ'ընեմ֊
դուն հիմա չես իմանար, Հապա ետքը պիտի

Ա Մաա · իվ · 2 · Բ ԳԼ · ժբ · 23 · ժէ · 1 · 11 · Դ Ղ֊Ի · իբ · 3 · Հմ֊ · 27 ·	Է Մաա · ժա · 27 · իբ · 18 · ԳԼ · գ · 35 · ժէ · 2 · Գոր · բ · 36 · ա Կոր · ժէ · 27 · Ը ԳԼ · բ · 42 · ժբ · 23 · Թ Ղ֊Ի · իբ · 27 · Փիլ · բ · 7 · 8 · Ժ Տե Մաա · գ · 14 · Ի Հմ֊ · 12 ·

8 իմանաս։ Պետրոս ըսաւ անոր, Բնաւ դուն իմ
ոտքերս պիտի չլուասս. պատասխան տուաւ
անոր Յիսուս, Եթէ որ քեզ չլուամ, դուն ինծի
9 հետ բաժին չունիս։ Սիմոն Պետրոս ըսաւ ա-
նոր, Տէր, չէ թէ մինակ ոտքերս, հապա նաև
10 ձեռքերս ու գլուխս։ Յիսուս ըսաւ անոր,
Լուացուածին՝ ոտքերը լուալէն ՚ի զատ ուրիշ
բան պէտք չէ, այլ բոլորովին մաքուր է։ Եւ
՚դուք մաքուր էք, բայց չէ թէ ամէնքդ։
11 ՚Վասն զի գիտէր զանիկա որ պիտի մատ-
նէր. անոր համար ըսաւ, Չէ թէ ամէնքդ ալ
12 մաքուր էք։ Ու երբոր անոնց ոտքերը լուաց,
և իր հանդերձները առնելով նորէն սեղան
նստաւ, ըսաւ անոնց, Գիտէ՞ք ինչ ըրի ձեզի։
13 ՚Դուք ինծի վարդապետ ու Տէր կը կոչէք, և
14 աղէկ կ՚ըսէք, ինչու որ այդպէս եմ։ ՚Հապա թէ
որ ես Տէրս ու վարդապետս ձեր ոտքերը
լուացի, ՚պէտք է որ դուք ալ իրարու ոտ-
15 քերը լուանք։ Վասն զի ՚ձեզի մէկ օրինակ մը
տուի, որ ինծոր ես ձեզի ըրի դուք ալ ընէք։
16 ՚Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Ծառան իր
տիրոջմէն մեծ չէ, ոչ ալ խրկուածը զինքը
17 խրկողէն մեծ է։ ՚Եթէ դուք աս բաները գի-
տէք, երանելի էք՝ թէ որ ասանք կատարէք։
18 Չէ թէ ձեր ամէնուն համար կ՚ըսեմ, ՚Ես
ես կը ճանչնամ անոնք որ ես ընտրեցի, հապա
որ ան դրուածը կատարուի թէ ՚Ինն որ իմ
հետս հաց կ՚ուտէր, ինծի դէմ կրունկ վեր-

բ Գլ. գ. 5։ ա Կոր. գ. 11։ Եփես. ե. 26։ Տիտ. գ. 5։ Եբր. ժ. 22։
գ Գլ. ժե. 3։
դ Գլ. չ. 65։
ե Մատ. իգ. 8, 10։ Ղուկ. չ. 46։ ա Կոր. ը. 6։ ժբ. 3։ Փիլ. բ. 11։
զ Ղուկ. իբ. 27։
է Հռովմ. ժբ. 10։ Գաղ. չ. 1, 2։ ա Պետ. ե. 5։
ը Մատ. ժա. 29։ Փիլ. բ. 5։ ա Պետ. բ. 21։ ա Յովհ. բ. 6։
թ Մատ. ժ. 24։ Ղուկ. չ. 40։ Գլ. ժե. 20։
ժ Յակ. ա. 25։
ի Յայտ. յաս. 9։ Մատ. իգ. 23։ Հմր. 21։

19 ցուց։ ՚Հիմակուընէ կ՚ըսեմ ձեզի՝ քանի որ չէ
եղեր, որ երբոր ըլլայ՝ հաւատաք Թէ ես
20 եմ։ ՚Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Ով որ
կ՚ընդունի անիկա որ ես կը խրկեմ, զիս կ՚ըն-
դունի. և ով որ զիս կ՚ընդունի, զիս խրկողը
կ՚ընդունի։
21 ՚Յիսուս երբոր աս բաս, ՚ներ հոգիին մէջ
խռովեցաւ, և վկայեց ըսելով, Ճշմարիտ ճըշ-
մարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Որ ձեզմէ մէկը զիս պի-
22 տի մատնէ։ Աշակերտները տարակու-
սած իրարու կը նայէին Թէ որու համար կը
23 ըրուչ։ ՚Ու աշակերտներէն մէկը կար Յիսու-
սին ՚գրկը նստած, որն որ Յիսուս կը սիրէր։
24 Եւ Սիմոն Պետրոս անոր աչքը կ՚ընէր հարցը-
նելու Թէ ո՞վ պիտի ըլլայ անիկա որուն հա-
25 մար կը զրուչ։ Ան ալ Յիսուսին կուրծքին վը-
բայ կ՚իյնալով ըսաւ անոր, Տէր, ո՞վ է ան։
26 Յիսուս պատասխան տուաւ, Անիկա է որուն
որ պատառը Թրջելով կու տամ. և Թրը-
ջելով պատառը Իսկարիովտացի Սիմոնեան
27 Յուդային տուաւ։ ՚Ու պատառէն ետքը Սա-
տանան անոր ներսը մտաւ։ Եւ Յիսուս ըսաւ
28 անոր, Ինչ որ պիտի ընես՝ չուտով ըրէ։ Բայց
աս բանը սեղան նստողներէն մէկը չհասկը-
29 ցաւ, Թէ ինչու համար ըսաւ անոր։ Վասն զի
ոմանք կը խորհէին Թէ, ՚որովհետև դանձա-
նակը Յուդան կը պահէր, Յիսուս անոր կ՚ըսէր,
Գնահատ ինչ որ մեզի աս տօնիս պէտք է,
30 կամ՝ որ աղքատներուն բան մը տայ։ Անիկա

ե Գլ. ժգ. 20։ Ժգ. 4։
զ Մատ. ժ. 40։ Ժե. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
է Մատ. իբ. 21։ Մար. ժգ. 18։
ը Գլ. ժբ. 27։
թ Կոր. ա. 17։ ա Յովհ. բ. 10։
ժ Գլ. ժԹ. 26։
ի Գլ. ժգ. 23։
ա Ղուկ. իբ. 21։
բ Գլ. ժբ. 27։
գ Կոր. ա. 17։ ա Յովհ. բ. 10։
դ Գլ. ժԹ. 26։
ե Ղուկ. իբ. 3։ Գլ. չ. 71։
զ Գլ. ժբ. 6։

ալ պատառը առաջին պէս չուտ մը դուրս ե֊
լաւ, ու դիշերը էր։
31 Ու երբոր անիկա դուրս ելաւ, Յիսուս ը֊
սաւ, Հիմա փառաւորուեցաւ Որդին մարդոյ,
32 ու Աստուած փառաւորուեցաւ անով. թէ
որ Աստուած անով փառաւորուեցաւ, Աս֊
տուած ալ անիկա իր անձովը պիտի փառաւո֊
րէ, ու շուտով պիտի փառաւորէ զանիկա։
33 Որդեակք, քիչ մը ատեն ալ ձեզի հետ եմ.
պիտի փնտռէք զիս. ու ինչպէս որ Հրեաներ
ըսի թէ Ուր որ ես կ'երթամ դուք չէք
34 կրնար գալ, հիմա ձեզի ալ կ'ըսեմ։ Նոր պա֊
տուիրան մը կու տամ ձեզի որ միկդիկ սի֊
րէք, ինչպես որ ես ձեզ սիրեցի, որ դուք ալ
35 միկդիկ սիրէք։ Ասով ամէնը պիտի գիտնան
թէ իմ աշակերտներս էք, թէ որ իրարու վը֊
36 րայ սէր ունենաք։ Սիմոն Պետրոս ըսաւ ա֊
նոր, Տէր, ո՞ւր կ'երթաս. Յիսուս պատաս֊
խանեց ուսուա անոր, Ուր որ ես կ'երթամ,
դուն հիմա չես կրնար իմ ետևէս գալ. բայց
37 ետքը պիտի գաս իմ ետևէս։ Պետրոս ըսաւ
անոր, Տէր, ինչո՞ւ հիմա չեմ կրնար քու ե֊
տևէդ գալ. ես իմ կեանքս ալ քեզի համար
38 պիտի դնեմ։ Յիսուս պատասխանեց ուսուա ա֊
նոր, Քու կեա՞նքդ պիտի դնես ինծի համար.
ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, Հաւը պիտի
չխօսի մինչև որ դուն երեք անգամ զիս ու֊
րանաս։

ա Գլ. ժբ. 23։
բ Գլ. ժգ. 15։ ա Պետ. գ. 11։
գ Գլ. ժէ. 1, 4, 5, 6։
դ Գլ. ժբ. 23։
ե Գլ. է. 34։ բ. 21։
զ Ղկ. ժԹ. 18։ Գլ. ժե. 12, 17։ Եփես. է. 2։ ա Թես. գ. 9։ Ցակ. բ. 8։ ա Պետ. ա. 22։ ա Յովհ. բ. 7, 8։ գ. 11, 23։ դ. 21։ ա Յովհ. բ. 5։ գ. 20։
է Գլ. իզ. 19։ բ Պետ. ա. 14։
ը Մատ. իշ. 33, 34, 35։ Մարկ. ժշ. 29, 30, 31։ Ղուկ. իգ. 33, 34։

ԳԼ. ԺԴ

1 Քրիստոս կը մխիթարէ իր աշակերտները երկնային երջանկու֊
թեան յոյսը անոնց առջևը դնելով. 6 կը ցուցնէ թէ ինքն
է Ճանապարհը, Ճշմարտութիւնը և կեանքը, և թէ ինքը
Հօրը հետ մէկ է. 13 կը խոստանայ որ իր անուանովը եղած ա֊
ղօթքը պիտի կատարուի. 15 և կը պատուիրէ սէր և հնազան֊
դութիւն ունենալ իրեն. 16 կը խոստանայ Թրիէմ Մխիթարիչ
Սուրբ Հոգին. 27 ու իր խաղաղութիւնը կու տայ անոնց։

1 Սիրտերնիդ չխռովի. Աստուծոյ հաւատաք֊
2 ցէք, ինծի ալ հաւատացէք։ Իմ Հօրս տունը
շատ բնակարաններ կան. ապա թէ ոչ ես ձե֊
զի պիտի ըսէի, Կ'երթամ ու ձեզի տեղ
3 կը պատրաստեմ։ Եւ թէ որ երթամ ու ձեզի
տեղ պատրաստեմ, Վերջէն կու գամ և ձեզ
քովս կ'առնեմ, Որպէս զի ուր որ ես եմ
4 դուք ալ հոն ըլլաք։ Եւ ուր որ ես կ'երթամ
դիտէք, ու ճամբան ալ գիտէք։
5 Թովմաս ըսաւ անոր, Տէր, չենք գիտեր
ուր կ'երթաս, և ի՞նչպէս կրնանք ճամբան
6 գիտնալ։ Յիսուս ըսաւ անոր, Ես եմ ճամ֊
բան ու ճշմարտութիւնը և կեանքը. ումկը
7 Հօրը քով չգար՝ եթէ ոչ ինծմով։ Եթէ զիս
ճանչնայիք՝ իմ Հայրս ալ կը ճանչնայիք, և
ասկէետև կը ճանչնաք անիկա ու տեսած ա֊
նիկա։
8 Փիլիպպոս ըսաւ անոր, Տէր, Հայրը մեզի
9 ցուցուր, ու հերիք է մեզի։ Ըսաւ անոր Յի֊
սուս, Այսքան ժամանակ ձեզի հետ եմ, և
դիս չճանչցա՞ր, Փիլիպպոս. Ան որ զիս տեսաւ՝
Հայրը տեսաւ, և դուն ինծո՞ր կ'ըսես Թէ

ա Հմր. 27։ Գլ. ժգ. 6, 33։
բ Գլ. ժգ. 33, 36։
գ Հմր. 18, 23։ Գործ. ա. 11։
դ Գլ. ժբ. 26։ ժէ. 21։ ա Թես. գ. 16։
ե Երբ. Թ. 8։
զ Գլ. ա. 17։ բ. 38։
է Գլ. ա. 4։ ժա. 25։
ը Գլ. ժ. 9։
թ Գլ. ը. 19։
ժ Գլ. ժբ. 45։ Կող. ա. 15։ Երբ. ա. 3։

10 Հայրը մեղի ցուցուբ ։ Զևն հաւատար ևմէ
ես Հօրը միջն եմ ու Հայրը իմ միջն է . ան
խօսքերը որ ես ձեզի կը խօսիմ, չէ թէ ինքիր-
միս կը խօսիմ, հապա Հայրը որ իմ միջն բը-
նակած է, անիկա կը գործէ ան գործքերը ։
11 Հաւատայէք ինծի, թէ ես Հօրը միջն եմ ու
12 Հայրը իմ միջն է . Ւնպա թէ ոչ գոնէ գործ-
քերուն համար ինծի հաւատայէք ։ Ճշմարիտ
ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ Ան որ ինծի կը հա-
ւատայ , ան գործքերը որ ես կը գործեմ ,
ինքն ալ պիտի գործէ , և անոնցմէ աւելի
մեծ գործեր պիտի գործէ , ինչու որ ես Հօրս
13 քովը կ'երթամ ։ Ւնչ իմ անուանովս ինչ որ խընդ-
րէք , պիտի կատարեմ անիկա , որ Հայրը Որ-
14 դիովը փառաւորուի . Թէ որ իմ անուանովս
15 բան մը խնդրէք , Ես- պիտի կատարեմ ։ Ըթէ
որ ինձ կը սիրէք , իմ պատուիրանքներս պա-
16 հեցէք ։ Ես ալ Հօրը պիտի աղաչեմ, Ան ու-
րիշ Մխիթարիչ մը պիտի տայ ձեզի, որ յա-
17 ւիտեան ձեզի հետ բնակի , Ճշմարտութեան
Հոգին , որ աս աշխարհս անիկա չկրնար ըն-
դունիլ , ինչու որ չտեսներ անիկա ու չճանչ-
նար անիկա . բայց դուք կը ճանչնաք անիկա,
ինչու որ ձեր քովը կը բնակի ու ձեր միջը
18 պիտի ըլլայ ։ Ըձեզ որը չեմ թողուր , Կու
19 գամ ձեզի ։ Փիչ մը ատենէն ետև՝ ալ աշխար-
հըս ինձ չտեսներ . Բայց դուք պիտի տես-

ե Հմր · 20 · ԳԼ · ժ · 38 · ժէ · 21 · 23 ։
զ ԳԼ · ե · 19 · է · 16 · ը · 28 · ժբ · 49 ։
է ԳԼ · է · 36 · ժ · 38 ։
ը Ա՚ա · իա · 21 ։ Ա՚ա · ժգ · 17 ։ Ղ.ա.Ն · ժ · 17 ։
թ Ա՚ա · է · 7 · իա · 22 · Ա՚ա՚ · ժա · 24 ։ Ղ.ա.Ն · ժա · 9 · ԳԼ · ժէ · 7 · 16 · ժգ · 23 · 24 · Յ.ա.Ն · ա · 3 · ա Յ.ա.Ն · գ · 22 · է · 14 ։
ժ Հմր · 21 · 23 · Գ՚ · ժէ · 10 · 14 · ա Յ.ա.Ն · է · 3 ։
ի Գ՚ · ժէ · 26 · ժգ · 7 · Հ.ա.ռ.մ. · ը · 15 · 26 ։
ժա ԳԼ · ժէ · 26 · ժգ · 13 · ա Յ.ա.Ն · գ · 6 ։
ժբ ա Կ՚ր · բ · 14 ։
ժգ ա Յ.ա.Ն · բ · 27 ։
ժդ Ա՚ա · իը · 20 ։
ժե Հմր · 3 · 28 ։
ժզ ԳԼ · ժգ · 16 ։

նէք զիս, Ւնչու որ ես կենդանի եմ, և դուք
20 կենդանի պիտի ըլլաք ։ Ան օրը պիտի դիտ-
նաք Ւմէ ես իմ Հօրս միջն եմ, և դուք իմ
21 միջս, ես ալ ձեր միջը ։ Ըն որ իմ պատուէր-
ներս կը բռնէ ու կը պահէ անոնք , անիկա է
զիս սիրողը . և ան որ զիս կը սիրէ՝ իմ Հօրմէս
պիտի սիրուի . ու ես անիկա պիտի սիրեմ, և
ինքզինքս անոր պիտի յայտնեմ ։
22 Ըսաւ անոր Ցուդա , (ոչ Իսկարիովտացին ,)
Տէր , ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ դուն ինքզինքդ մեզի
23 պիտի յայտնես՝ և չէ թէ աշխարհին ։ Յիսուս
պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր , Ըթէ որ
մէկը զիս կը սիրէ՝ իմ խօսքս պիտի պահէ .
ու իմ Հայրս զանիկա պիտի սիրէ , Ւև անոր
պիտի գանք ու անոր քովը օթևան պիտի ը-
24 նենք ։ Ան որ զիս չսիրեր , իմ խօսքերս չպա-
հեր . Ւսա ան խօսքը որ կը լսէք՝ իմս չէ , հա-
25 պա Հօրը՝ որ զիս խրկեց ։ Ես բաներըս ձեզի
26 խօսեցայ՝ քանի որ ձեր քովն եմ ։ Բայց Մը-
խիթարիչը՝ Սուրբ Հոգին՝ որ Հայրը իմ անու-
նովս պիտի խրկէ , Ւանիկա ձեզի բոլորը պի-
տի սորվեցնէ , և ինչ որ ձեզի բսի՝ միտքերը
27 նիդ պիտի բերէ ։ Ըխաղաղութիւն կը թողում
ձեզի , իմ խաղաղութիւնս կու տամ ձեզի . չէ
թէ ինչպէս որ աշխարհս կու տայ՝ ես ձեզի
կու տամ . Ըսիրտերնիդ չխռովի ու չվախնայ ։
28 Լսեցիք որ Ւես բսի ձեզի թէ կ'երթամ ու ձե-
զի կու գամ . Ըթէ որ զիս սիրէիք՝ պիտի ու-

ա ա Կ՚ր · ժէ · 20 ։
բ Հմր · 10 · ԳԼ · ժ · 38 · ժէ · 21 · 23 · 28 · ժբ · 49 ։
գ Հմր · 15 · 23 · ա Յ.ա.Ն · բ · 5 · է · 3 ։
դ Ղ.ա.Ն · զ · 16 ։
ե Հմր · 15 ։
զ ա Յ.ա.Ն · բ · 24 ։
է Յ.ա.Ն · գ · 20 ։
ը Հմր · 10 · ԳԼ · ժ · 38 · ժէ · 21 · 23 · 28 · ժբ · 49 · է · 16 · ը · 7 · Ղ.ա.Ն · իգ · 49 · 28 · ժբ · 7 ։
թ Հմր · 16 · Ղ.ա.Ն · իգ · 49 · 28 · ժբ · 7 ։
ժ Գ՚ · բ · 22 · ժբ · 16 · ժբ · 13 · ա Յ.ա.Ն · բ · 20 · 27 ։
ժա Փիլ · գ · 7 · Կող · գ · 15 ։
ժբ Հմր · 1 ։
ժգ Հմր · 3 · 18 ։
ժդ Հմր · 12 · ԳԼ · ժգ · 16 · ի · 17 ։

բանանայիք, *թէ ես Հօրը գոյ կ'երթամ,
29 ւնչու որ իմ Հայրս լինձմէ մեծ է։ Եւ հի-
մակուց դուռ չեղած ըսի ձեղի, որ երբոր ըլ-
30 լայ՝ հաւատաք։ Ալ ձեր հետը շատ պիտի
չխօսիմ, ւնչու որ աշխարհիս իշխանը
31 կու գայ, և իմ վրաս բան մը չունի։ Մանայն
թէ աշխարհս դիտնայ որ ես Հայրը կը սիրեմ,
*ու ինչպէս որ Հայրը լինձի պատուիրեց, ա-
նանկ կ'ընեմ. եղէք՝ ասկէ երթանք։

ԳԼ. ԺԵ

1 Քրիստոսի ու իր անդամներուն մէջ եղած միութեանը
և ժողովուրդի սիրը որմէն առակով բացատրուած։ 18 Քրիս-
տոսի աշակերտներուն միութենէն երբոր անոնք աշխար-
հիս ատելի կ'ըլլան և կը հալածուին։ 26 Սուրբ Հոգիին և
առաքեալներուն պաշտօնը։

1 Ես եմ ճշմարիտ որթը, և իմ Հայրս մշակն
2 է։ *Ամէն ճիւղ որ իմ վրաս է ու պտուղ
չբերերը՝ կը կտրէ զանիկա. և ամէնը որ պը-
տուղ կը բերէ՝ կը մաքրէ զանիկա, որ պ ա-
3 ւելի պտուղ բերէ։ *Դուք հիմակուընէ մա-
քուր էք ան խօսքով՝ որ ձեղի խօսեր եմ։
4 *Իմ մէջս կեցէք՝ ու ես ձեր մէջը. ինչպէս
որ ճիւղը չկրնար ինքնիմէն պտուղ բերել,
թէ որ որթին վրայ հաստատուած չըլլայ,
նոյնպէս ալ դուք չ+ կրնաք, թէ որ իմ վրաս
5 հաստատուած չըլլաք։ Ես որթն եմ — դուք
ճիւղերն էք. ան որ իմ վրաս հաստատուած
է՝ և ես անոր վրայ, անիկա շատ պտուղ

* Ո՛հա+ որ բան թէ	ը Գլ. ժ. 18։ Փիլ.	17։ Եփես. ե. 26։	Ցաղ. գ. 16։
ծ Գլ. ե. 18։ ժ. 30։	բ. 8։ Երբ. ե. 8։	ա Գաղ. ա. 22։	թ Գլ. ժ. 34։ ա
Փիլ. բ. 6։	—	փ Դող. ա. 23։ ա	Ցաղ. գ. 16։
ֆ Գլ. ժգ. 19։ ժզ.		Ցաղ. բ. 6։	Ցն Մաա. ժբ. 30։
4։		ք Ռվե. ժգ. 8։ Փիլ.	ծ Գլ. ժ. 11։ 15։
ա Գլ. ժբ. 31։ ժզ.	ա Մաա. ժե. 13։	ա. 11։ գ. 13։	Հռ. Դ. ե. 7։ 8։
11։	բ Գլ. ժգ. 10։ ժե.	Գոր. գ. 12։	Եփես. ե. 2։ ա

կը բերէ, ինչու որ առանց ինձի բան մը չէք
6 կրնար ընել։ Թէ որ մէկը իմ վրաս հաստա-
տուած չէ, *անիկա ճիւղին մը պէս դուրս ձը-
ղուած ու չորցած է. և կը ժողվեն զանոնք
7 ու կրակը կը նետեն, ու կ'այրին։ Թէ որ դուք
իմ մէջս կենաք՝ և իմ խօսքերս ալ ձեր մէջը
կենան, *ինչ որ ուզէք՝ պիտի խնդրէք, ու
8 պիտի ըլլայ ձեզի։ *Այով իմ Հայրս փառա-
ւորուեցաւ, որ դուք շատ պտուղ բերէք,
ու իմ աշակերտներս ըլլաք։
9 *Ինչպէս որ Հայրը զիս սիրեց, ես ալ ձեզ
10 սիրեցի. իմ սիրոյս մէջ հաստատ կեցէք։ *Թէ
որ իմ պատուիրներս պահէք, իմ սիրոյս մէ-
ջը պիտի կենաք. ինչպէս որ ես իմ Հօրս պա-
տուէրները պահեցի, և անոր սիրոյն մէջը կե-
11 ցեր եմ։ Այս բաները ձեզի խօսեցայ որ իմ
ուրախութիւնս ձեր մէջը մնայ, *ու ձեր ու-
12 րախութիւնը լման ըլլայ։ *Այս է իմ պատուէրս
որ միմիզմէկ սիրէք, ինչպէս որ ես ձեզ սի-
13 ցեր։ *Ասկէ աւելի մեծ սէր մէկը չունի որ
ունենայ, որ մէկը իր կեանքը բարեկամնե-
14 րուն համար դնէ։ *Դուք իմ բարեկամներս
էք, թէ որ ընելու ըլլաք ինչ որ ես ձեզի կը
15 պատուիրեմ։ Ասկէ ետքը ձեզ ծառայ չեմ
անուաներ, ինչու որ ծառան չգիտեր իր տէրը
ինչ կ'ընէ. հապա ես ձեզ բարեկամ անուա-
նեցի, *ինչու որ ան ամէն բաները որ իմ Հօր-
16 մէս լսեցի՝ ձեզի յայտնեցի։ *Ձեր թէ դուք

է Մաա. գ. 10։ ե. 19։	13։ ա Ցաղ. ա. 4։	Ցաղ. գ. 16։	
ղ Հմր. 16։ Գլ. ժգ.	թ Գլ. ժգ. 34։ ա	Գլ. ժգ. 15։ 23։	
13։ 14։ ժգ. 23։	Թես. գ. 9։ ա Պետ.	Ցն Մաա. ժբ. 30։	
ի Մաա. ե. 16։ Փիլ.	գ. 8։ ա Ցաղ. գ.	ծ Ցն Դն. ժբ. 17։	
ա. 11։	11։ գ. 21։	Գլ. ժե. 26։ Գոր.	
ձ Գլ. ե. 31։ ժգ. 35։	լ Գլ. ժ. 11։ 15։	ե. 27։	
ղ Գլ. ժգ. 13։ 21։ 23։	Հռ. ե. 7։ 8։	Գլ. գ. 21։ ժգ. 18։	
ճ Գլ. ժգ. 24։ ժե.	Եփես. ե. 2։ ա	ա Ցաղ. գ. 10։ 19։	

զիս ընտրեցիք, հապա ես ձեզ ընտրեցի, եւ դուք ելաք որ պտուղ բերէք, ու ձեր պտուղը միայ. Որպէս զի ինչ
17 անուանիս ինչ որ Հօրմէն խնդրէք, ձեզի տայ։ Ա՛ս կը պատուիրեմ ձեզի որ միմեանց սիրէք։
18 Թէ որ աշխարհ ձեզ կ՚ատէ, գիտցէք որ
19 ձեզմէ առաջ զիս ատեց։ Թէ որ աշխարհէս եղած ըլլայիք, աշխարհ իրենները կը սիրէր. բայց որովհետեւ աշխարհէ չէք՝ հապա ես
20 ձեզ աշխարհէն ընտրեցի, անոր համար աշխարհ ձեզ կ՚ատէ։ Մխիթարիտ բերէք ան խօսքը որ ձեզի ըսի Թէ Ծառան իր տիրոջմէն մեծ չէ. Թէ որ զիս հալածեցին, ձեզ ալ պիտի հալածեն. Նէթ որ իմ խօսքս պա-
21 հեցին, ձերն ալ պիտի պահեն։ Բայց ասոնց ամէն բաները պիտի ընեն ձեզի իմ անուանս համար, ինչու որ չճանչցան անիկա որ զիս
22 խրկեց։ Նէթ որ ես եկած և անոնց խօսած չըլլայի, անոնք մեղք չեին ունենար. Բայց հիմա իրենց մեղքին պատճառանք մը չունին։
23 Ան որ զիս կ՚ատէ, իմ Հայրս ալ կ՚ատէ։
24 Թէ որ ան գործքերը իրենց մէջը ըրած չըլլայի, որոնք ուրիշ մէկը չէ ըրած, անոնք մեղք չեին ունենար. բայց հիմա տեսան ու ատե-
25 ցին զիս ալ իմ Հայրս ալ։ Սակայն — Եղաւ որ կատարուի ան խօսքը որ իրենց օրինացը մէջ գրուած է Թէ Զուր տեղը զիս ատեցին։
26 Բայց երբոր Մխիթարիչը գայ որ ես Հօրմէն

զիս ընտրեցիք, հապա ես ձեզ ընտրեցի, եւ դուք ելաք որ պտուղ բերէք, ու ձեր պտուղը միայ. Որպէս զի իմ անուանիս ինչ որ Հօրմէն խնդրէք, ձեզի տայ։ Ա՛ս կը պատուիրեմ ձեզի որ միմեանց սիրէք։ Թէ որ աշխարհ ձեզ կ՚ատէ, գիտցէք որ ձեզմէ առաջ զիս ատեց։ Թէ որ աշխարհէն եղած ըլլայիք, աշխարհ իրենները կը սիրէր. բայց որովհետեւ աշխարհէ չէք՝ հապա ես ձեզ աշխարհէն ընտրեցի, անոր համար աշխարհ ձեզ կ՚ատէ։ Մխիթարիտ բերէք ան խօսքը որ ձեզի ըսի Թէ Ծառան իր տիրոջմէն մեծ չէ. Թէ որ զիս հալածեցին, ձեզ ալ պիտի հալածեն. Նէթ որ իմ խօսքս պահեցին, ձերն ալ պիտի պահեն։ Բայց ասոնց ամէն բաները պիտի ընեն ձեզի իմ անուանս համար, ինչու որ չճանչցան անիկա որ զիս խրկեց։ Նէթ որ ես եկած և անոնց խօսած չըլլայի, անոնք մեղք չեին ունենար. Բայց հիմա իրենց մեղքին պատճառանք մը չունին։ Ան որ զիս կ՚ատէ, իմ Հայրս ալ կ՚ատէ։ Նէթ որ ան գործքերը իրենց մէջը ըրած չըլլայի, որոնք ուրիշ մէկը չէ ըրած, անոնք մեղք չեին ունենար. բայց հիմա տեսան ու ատեցին զիս ալ իմ Հայրս ալ։ Սակայն — Եղաւ որ կատարուի ան խօսքը որ իրենց օրինացը մէջ գրուած է Թէ Զուր տեղը զիս ատեցին։ Բայց երբոր Մխիթարիչը գայ որ ես Հօրմէն

դ Մաս · իզ · 19 ։ Մար · ժգ · 15 ։ Կաղ · ա · 6 ։
յ Հմր · ղ ։ Գլ · ժգ · 13 ։
չ Հմր · 12 ։
ա ՚ Ցովհ · գ · 1 · 13 ։
ե ՚ Ցովհ · գ · 5 ։
ը Գլ · ժե · 14 ։
թ Մաս · ժ · 24 ։ Ղուկ · ը · 40 ։ Գլ · ժգ · 16 ։
ժ Եզեկ · գ · 7 ։
ի Մաս · ժ · 22 ։ իգ · 9 ։ Գլ · ի · 41 ։
լ Հռոմ · ա · 20 ։ Ցակ · գ · 17 ։
խ ա Ցովհ · բ · 23 ։
ծ Գլ · գ · 2 · է · 31 ։ ի · 32 ։
կ Ա՛ռ · լե · 19 ։ կի · 4 ։
հ Ղուկ · իգ · 49 ։ Գլ · ժգ · 17 · 20 ։ ժգ · 7 · 13 ։ Գործ · բ · 33 ։
ձ Ղուկ · իգ · 48 ։ Գործ · ա · 8 · 21 · 22 ։ բ · 32 · գ · 15 · դ · 20 · 33 · է · 32 · ժ · 39 · ժգ · 31 · ա Գիտ. է · 1 · բ Գիտ · ա · 16 ։
ղ Ղուկ · ա · 2 ։ Ցովհ · ա · 1 · 2 ։ — Մաս · ժա · 6 · իգ · 10 · իզ · 31 ։
ճ Գլ · ի · 22 · 34 ։ ժբ · 42 ։
մ Գործ · է · 59 · ի · 1 · իզ · 9 · 10 · 11 ։
յ Գլ · ժե · 21 · Հբ · ռոմ. ժ · 2 · ակօս · բ · 8 · ա Տիմ. ա · 13 ։
ն Գլ · ժգ · 19 · ժգ · 29 ։
շ Տիս Մաս · ի · 15 ։
ո Հմր · 10 · 16 · Գլ · է · 33 · ժգ · 3 · ժգ · 23 ։

Նները ձեզի խօսեցայ, ձեր սիրտերը տրտմե-
7 Թիւնով լեցուե։ Բայց ես ճշմարիտը կ'ըսեմ
ձեզի, աղէկ է ձեզի թէ որ ես երթամ. քան-
զի թէ որ ես չերթամ, Մխիթարիչը ձեզի
չգար. Հապա թէ որ երթամ, անոնա ձեզի
8 կը խրկեմ։ Եւ ինքը երբոր գայ՝ աշխարհը
պիտի յանդիմանէ մեղքի համար և արդա-
րութեան համար ու դատաստանի համար։
9 Մեղքի համար՝ որ ինծի չեն հաւատար.
10 Արդարութեան համար՝ որ ես իմ Հօրս քով
11 կ'երթամ, և ալ զիս չէք տեսներ. Եւ դա-
տաստանի համար՝ որ աս աշխարհիս իշխանը
12 դատապարտուած է։ Ձեզի տակաւին շատ
բաներ ունիմ ըսելու, բայց հիմա չէք կրնար
13 տանիլ։ Իսկ երբոր ինքը՝ Ճշմարտութեան
Հոգին գայ, նա ձեզ ճշմարտութեան պիտի
առաջնորդէ ձեզի, ինչու որ չէ թէ ինքիր-
մէն պիտի խօսի, հապա ինչ որ լսի՝ ան պի-
տի խօսի ու գալիքները ձեզի պիտի պատմէ։
14 Անիկա զիս պիտի փառաւորէ, ինչու որ իմի-
15 նէս պիտի առնի ու ձեզի պատմէ։ Ամն
ամէն բաները որ Հայրը ունի՝ իմն է. անոր
համար ձեզի ըսի թէ իմինէս պիտի առնէ ու
16 ձեզի պատմէ։ Քիչ մը առնէն՝ ալ զիս պի-
տի չտեսնէք, և դարձեալ քիչ մը առնէն զիս
պիտի տեսնէք, քանզի ես Հօրը կ'երթամ։
17 Ասոր համար աշակերտներէն ոմանք իրարու

ը Հմր. 22։ ԳԼ. ժգ. 1։
թ ԳԼ. է. 39։ ժգ. 16, 26։ ժէ. 26։
ժ Գաղ. բ. 33։ Եփես. գ. 8։
ի Գաղ. բ. 22—37։
լ Գաղ. բ. 32։
խ ԳԼ. գ. 14։ է. 32։
ծ Գաղ. իգ. 18։

կ Ղուկ. ժ. 18։ ԳԼ. ժբ. 31։ Եփես. բ. 2։ Կող. բ. 15։ Եբր. բ. 14։
հ Մաթ. գ. 33։ Ա Կոր. գ. 2։ Եբր. է. 12։
ձ ԳԼ. ժգ. 17։ ժէ. 26։
ղ ԳԼ. ժգ. 28։ ա

Ցովհ. բ. 20, 27։
մ Մաթ. ժա. 27։ ԳԼ. գ. 35։ ժգ. 3։ ժէ. 10։
յ Հմր. 10։ ԳԼ. է. 33։ ժգ. 33։ ժգ. 19։
ն Հմր. 23։ ԳԼ. ժգ. 3։

կ'ըսէին, Ի՞նչ է աս որ մեզի կ'ըսէ թէ քիչ
մը առնէն՝ ալ զիս պիտի չտեսնէք, և դար-
ձեալ քիչ մը առնէն զիս պիտի տեսնէք. և
18 թանզի ես Հօրը կ'երթամ։ Ուստի կ'ըսէին, Ի՞նչ
պիտի ըլայ ան քիչ մըն ալը որ կ'ըսէ. չենք
19 գիտեր ինչ կը զրուցէ։ Իսկ Յիսուս գիտաց
լով որ կ'ուզեն իրեն հարցնել, ըսաւ անոնց,
Աստր համար իրարու կը հարցնէք, որ ըսի
թէ քիչ մը առնէն՝ ալ զիս պիտի չտեսնէք, և
դարձեալ քիչ մը առնէն զիս պիտի տեսնէք.
20 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, դուք պիտի
լաք ու ողբաք, բայց աշխարհս պիտի ուրա-
խանայ. դուք պիտի տրտմիք, սակայն ձեր
տրտմութիւնը ուրախութեան պիտի փոխուի։
21 Կնիկ մը երբոր ծնանելու վրայ է՝ տրտմու-
թիւն կ'ունենայ, ինչու որ իր ժամը հասած
է. բայց երբոր տղան ծնանի, ալ նեղութիւնը
միտք չբերեր ուրախութենէն՝ որ աշխարհ
22 մարդ մը ծնաւ։ Ուստի դուք հիմա
տրտմութիւն ունիք. բայց ես ձեզ նորէն պի-
տի տեսնեմ, և ձեր սիրտերը ուրախ պիտի
ըլլան, ու ձեր ուրախութիւնը մէկը ձեզմէ
23 պիտի չկանէ։ Եւ ան օրը ինծի բան մը պիտի
չհարցնէք։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձե-
զի, որ իմ անունովս ինչ որ խնդրէք Հօրմէն,
24 պիտի տայ ձեզի։ Մինչև հիմա իմ անունովս
բան մը չխնդրեցիք. խնդրեցէք ու պիտի
առնէք, որ ձեր ուրախութիւնը լման ըլլայ։
25 Ա բաները առակներով խօսեցայ ձեզի. Բայց
ժամանակ պիտի գայ, որ ալ ձեզի առակներ
լով պիտի չխօսիմ, հապա յայտնապէս Հօրը

ե Ես. իզ. 17։
զ Հմր. 6։
ո Ղուկ. իդ. 41, 52։ ԳԼ. ժգ. 1, 27։ ի. 20։ Գործ. բ. 46։ ժգ. 52։ ա Գնաց. ա. 8։

Մաթ. ե. 7։ ԳԼ. ժգ. 13։ ժէ. 16։
պ ԳԼ. ժէ. 11։

26 վրայով պիտի պատմեմ ձեզի։ Ինչ օրը իմ
անունովս պիտի խնդրէք. և չեմ ըսեր ձեզի
թէ ես ձեզի համար պիտի աղաչեմ Հօրը.
27 ինչու որ ինքը Հայրը ձեզ կը սիրէ, վասն զի
դուք զիս սիրեցիք ու հաւատացիք թէ ես
28 Աստուծմէ եկայ։ Ես Հօրմէն եկայ ու աշխարհն
եկայ. նորէն կը թողում աշխարհը և Հօրը
կ'երթամ։
29 Ըսին անոր իր աշակերտները, Ահա հիմա
յայտնապէս կը խօսիս, և առակ մըն ալ չես
30 ըսեր։ Հիմա խնացանք որ տիէն բանը դի-
տես, և քեզ հարց չէ պէտք որ մէկը քեզի
հարցընէ. ասով կը հաւատանք որ Աստուծ-
31 մէ եկար։ Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց
32 ու ըսաւ, Հիմա կը հաւատաք։ Ահա ժամա-
նակ պիտի գայ, ու եկած ալ է, որ ցիրուա-
ցան պիտի ըլլաք տիէն մէկը իր տեղը, ու
զիս մինակ պիտի թողուք. բայց ես մինակ
33 չեմ, ինչու որ Հայրը իմ հետս է։ Ես բաները
ձեզի խօսեցայ, որ ինծմով խաղաղութիւն
ունենաք. աշխարհի մէջ նեղութիւն պիտի
ունենաք, բայց քաջասիրտ եղէք. ես աշ-
խարհն յաղթեցի։

ԳԼ. ԺԷ

1 Քրիստոս կ'աղաչէ իր Հօրը որ փառաւորէ զինքը, 6 որ հաս-
տատ պահէ իր առաքեալները 11 միաբանութեան մէջ 17 և ճշմար-
տութեան մէջ, 20 ու երկնից մէջ իր հետը փառաւորէ զանոնք
և ամէն ուրիշ հաւատացեալները։

2 Հմր. 23։
ա Գլ. ժգ. 21. 23։
ա Հմր. 30։ Գլ. գ. 13. ժէ. 8։
է Գլ. ժգ. 3։
ը Գլ. խա. 17։
ծ Հմր. 27։ Գլ. ժէ. 8։

ղ Մատ. իվ. 31։ Մար. ժգ. 27։
ի Գլ. ի. 10։
ի Գլ. ը. 29. ժգ. 10. 11։
լ Ես. Թ. 6։ Գլ. ժգ. 27։ Հռովմ. է. 1։ Եփես. բ.

14։ Կող. ա. 20։
ծ Գլ. ժէ. 19. 20. 21։ բ Տիմ. գ. 12։
ֆ Գլ. ժգ. 1։
ա Հռովմ. ը. 37։ ա Յովհ. գ. 45։ է. 41։

1 Յիսուս երբոր ասոնք խօսեցաւ, իր աչքե-
րը դէպ 'ի երկինքը վերցուց ու ըսաւ, Հայր,
ժամանակը հասեր է, փառաւորէ քու Որ-
դիդ, որ քու Որդիդ ալ քեզ փառաւորէ.
2 ինչպէս որ իրեն իշխանութիւն տուիր ամէն
մարմնոյ վրայ, որ յաւիտենական կեանք տայ
3 ան ամենուն որ իրեն տուիր։ Եւ սա է
յաւիտենական կեանքը, որ ճանչնան քեզ
միմիայն ճշմարիտ Աստուածդ, ու Յիսուս
4 Քրիստոսը՝ զոն որ դուն խրկեցիր։ Ես քեզ
երկրիս վրայ փառաւորեցի, հան գործը որ
5 ինծի տուիր ընելու. կատարեցի։ Եւ հիմա,
ով Հայր, փառաւորէ զիս քու քովդ ան փառ-
քովը որ աշխարհի ըլլալէն առաջ քովդ ու-
6 նէի։ Քու անունդ յայտնի ըրի ան մարդոցը
որոնք որ աշխարհէն ինծի տուիր. քուկդ էին,
ու ինծի տուիր անոնք, և քու խօսքդ պա-
7 հեցին։ Հիմա գիտցան թէ ան ամէն բաները
8 որ ինծի տուիր քեզմէ են. ինչու որ ան խօս-
քերը որ ինծի տուիր, ես անոնց տուի, ա-
նոնք ալ ընդունեցին, ու ճշմարտութեամբ
գիտցան որ ես քեզմէ եկայ, ու հաւատացին
9 թէ դուն խրկեցիր զիս։ Ես անոնց համար
կ'աղաչեմ. չեմ թէ աշխարհի համար կ'աղաչեմ,
հապա անոնց համար որոնք դուն ինծի տուիր,

ա Գլ. ժգ. 23. ժգ. 38։
բ Դան. է. 14։ Մատ. ժա. 27. իը. 18։ Գլ. գ. 35. ե. 27։ ա Կոր. ժե. 25. 27։ փիլ. բ. 10։ Երբ. բ. 8։
գ Հմր. 6. 9. 24։ Գլ. ը. 37։
դ Մատ. իվ. 31։ Մար. ժգ. 27։
ե Գլ. ի. 10։
զ Գլ. ը. 29. ժգ. 10. 11։
է Ես. Թ. 6։ Գլ. ժգ. 37։ Հռովմ. է. 1։ Եփես. բ. 1։
ը ա Կոր. ը. 4։ ա Թես. ա. 9։
թ Գլ. գ. 34. ե. 36. 37. ը. 29. 38. է. 29. ժ. 36. ժա. 42։
ժ Գլ. ժգ. 31. ժը. 13։
ի Գլ. գ. 34. ե. 36. Թ. 3. ժԹ. 30։
լ Գլ. ժգ. 31. ժե. 10. 30. ժգ. 9. փիլ. բ. 6. կող. ա. 15. 17. երբ. ա. 3. 10։
խ Հմր. 26. Սաղ. իբ. 22։
ծ Հմր. 2. 9. 11։ Գլ. ը. 37. 39. ժ. 29. ժե. 19։
կ Գլ. ը. 28. ժբ. 49. ժգ. 10։
հ Հմր. 23։ Գլ. ժգ. 27. 30։
ձ Յովհ. ե. 18։

10 ինչու որ քուկդ են անոնք։ Եւ ինչ որ իմս
է՝ ան բոլորը քուկդ է, ու ինչ որ քուկդ է՝
անն իմս է, ու ես անոնցմով փառաւորուած եմ։
11 Ես ա՛լ աշխարհի մէջ չեմ, բայց անոնք
աշխարհի մէջ են, ու ես քեզի կու գամ. ով
Սո՛ւրբ Հայր, հոգա անոնք
որ դուն ինծի տուիր, որպէս զի մէկ ըլլան,
12 ինչպէս որ մենք։ Ես ինչ
հի մէջ անոնց հետ էի, ես կը պահէի անոնք
քու անունովդ. որոնք որ դուն ինծի տուիր՝
ես պահեցի, ու անոնցմէ մէկը չկորսուեցաւ,
հապա թէ ան կորստեան որդին, որ գրուածը
13 կատարուի։ Հիմա քեզի կու գամ, ու աշ
խարհի մէջ ա՛ս բաները կը խօսիմ, որ իմ ու
րախութիւնս լրիւոյ անձերուն մէջ կատարեալ
14 ունենան։ Ես քու խօսքդ անոնց տուի, ու
աշխարհս անոնք ատեց. ինչու որ աշխարհէ
15 չեն, կինչպէս որ ես աշխարհէ չեմ։ Չեմ աղա
չեր որ անոնք աշխարհէն վերցնես, հապա
16 որ անոնք չարէն պահես։ Անոնք աշխարհէ
17 չեն, ինչպէս որ ես աշխարհէ չեմ։ Սրբէ ա
նոնք քու ճշմարտութիւնովդ. քու խօսքդ
18 ճշմարտութիւն է։ Ինչպէս որ դուն ինծի աշ
խարհ խրկեցիր, ես ալ անոնք աշխարհ
19 խրկեցի։ Ես անոնց համար ես իմ անձս կը

1 Գլ. ժգ. 15։
3 Գլ. ժգ. 1։ ժգ. 28։
2 ա Պետ. ա. 3։ Յուդ. 1։
4 Հմր. 21։ Եսա.
5 Գլ. ժ. 30։
6 Գլ. գ. 39։ ժ. 28։ Երբ. բ. 13։
7 Գլ. ժբ. 9։ ա Յովհ. ը. 19։
8 Գլ. ժ. 38։ ժգ. 11։
9 Գլ. ժգ. 20։ ա Յովհ. ա. 3։ գ. 18։
10 Սաղ. ՃԻ. 8։ Գործ. ա. 20։
11 Հմր. 8։
12 Գլ. ժե. 18. 19։ ա Յովհ. գ. 13։
13 Գլ. ը. 23։ Հմր. 10։
14 Մատ. գ. 13։ Գաղ. ա. 4։ բ Թես. գ. 3։ ա Յովհ. ե. 18։
15 Հմր. 14։
16 Գլ. ժե. 3։ Գործ. ժե. 9։ Եփես. ե. 26։ ա Պետ. ա. 22։
17 բ Թագ. է. 28։ Սաղ. ՃԻԸ. 142. 151։ Գլ. ը. 40։
18 ա Կոր. ա. 2։ 30։ ա Թես. գ. 7։ Երբ. ժ. 10։

սրբեմ, որ իրենք ալ ճշմարտութիւնով սրբ
20 րուած ըլլան։ Բայց չէ թէ միայն անոնց
համար կ'աղաչեմ, հապա անոնց խօսքովը
21 որոնք ինծի հաւատացողներուն համար ալ. Որ
ամէնն ալ մէկ ըլլան, ինչպէս որ դուն, ով
Հայր, իմ մէջս ու ես քու մէջդ, որ անոնք
ալ մեր մէջը մէկ ըլլան, որպէս զի աշխարհս
22 հաւատայ թէ դուն իրկեցիր զիս։ Եւ ան
փառքը որ դուն ինծի տուիր՝ ես անոնց տը
ւի, որ մէկ ըլլան՝ ինչպէս որ մենք մէկ ենք.
23 (ես անոնց մէջ՝ և դուն իմ մէջս,) որ իրենք
կատարեալ ըլլան միաթեան մէջ. ու աշխար
հս գիտնայ թէ դուն իրկեցիր զիս, ու սի
24 րեցիր անոնք՝ ինչպէս որ զիս սիրեցիր։ Հո՛վ
Հայր, անոնք որ դուն ինծի տուիր, կ'ուզեմ
որ ուր որ ես եմ՝ անոնք ալ իմ հետս ըլլան,
որպէս զի տեսնեն իմ փառքս որն որ ինծի
տուիր. Ինչու որ դուն զիս սիրեցիր աշխար
25 հիս սկիզբէն առաջ։ Ով արդար Հայր, աշ
խարհս քեզ չճանչցաւ, բայց ես քեզ ճանչ
ցայ, և ասոնք ճանչցան թէ դուն զիս խրր
26 կեցիր։ Ես քու անունդ անոնց ճանչցուցի,
ու պիտի ճանչցնեմ, որ ան սէրը որով դուն
զիս սիրեցիր, անոնց մէջը ըլլայ, ու ես ալ
անոնց մէջը։

ԳԼ. ԺԸ

1 Յովա. կը մտանէ պիհոռա. 6 Յիսուսի վրայ նկատները գե
րիները կը պատնեշեն։ 10 Պետրոս սուրալ կը կարէ Մալքոսին
ականջը։ 15 Կը տանին Անասի մօտ։ 24 Կայ. գ. 14։
1 Գլ. ժ. 16։ Հաւափէ
ժբ. 5։ Գաղ. գ. 28։
2 Գլ. ժ. 38։ ժգ. 11։
3 Գլ. ժգ. 20։ ա Յովհ. ա. 3։ գ. 6։
4 Գլ. ժ. 38։ ժգ. 11։
5 Գլ. ժբ. 26։ ժգ. 3։ ա Թես. գ. 16։
6 Կայ. գ. 14։
7 Գլ. ժբ. 26։ ժգ. 3։ ա Թես. գ. 16։
8 Հմր. 5։
9 Գլ. ժե. 21։ ժգ. 3։
10 Գլ. ժ. 15։
11 Հմր. 5։ Գլ. ժգ. 27։
12 Հմր. 6։ Գլ. ժե. 15։
13 Գլ. ժե. 9։

ականջը։ 12 Յիսուս կը բռնուի ու կը տարուի Անասի և Կա-
յիափայի առջևը։ 15 Պետրոսին ուրացութիւնը։ 19 Յիսուս
կը քննուի Պաղտիայի առջևը։ 28 Կ՚անցասանուի Պիղա-
տոսին առջևը։ 36 Քրիստոսի թագաւորութիւնը։ 40 Հրէայք
կ՚ուզեն որ Բարաբբան ազատուի։

1 Յիսուս ասոնք բոլորը ըսելէն ետև՝ ելաւ աշա-
կերտներուն հետ միասին Կեդրոն հեղեղատին
անդին կողմը եղաւ, ուր որ պարտէզ մը կար,
որուն մէջը մտաւ ինքը ու իր աշակերտները։
2 Եւ Յուդա ալ որ զանիկա պիտի մատնէր՝
գիտէր այն տեղը, վասնզի որ Յիսուս շատ ան-
դամ իր աշակերտներուն հետ միասին հոն
3 ժողվուած էր։ Ուստի Յուդա Ղեւտացիներուն
գունդը ու քահանայապետներէն և փարի-
սեցիներէն սպասաւորներ հետը առնելով, ան
տեղը եկաւ ջահերով ու լապտերներով և
զէնքերով։ Իսկ Յիսուս իր վրայ գալը գոլոր
բաները գիտնալով՝ ելաւ ու ըսաւ անոնց,
5 Ո՞վ կը փնտռէք։ Պատասխան տուին անոր,
Նազովրեցի Յիսուսը։ Ըսաւ անոնց Յիսուս,
Ես եմ։ Յուդան ալ որ զանիկա կը մատնէր՝
6 անոնց հետ կայներ էր։ Ու երբոր ըսաւ թէ
Ես եմ՝ ետ ետ գացին ու գետինը ինկան։
7 Եւ նորէն հարցուց անոնց, Ո՞վ կը փնտռէք։
8 անոնք ալ ըսին, Նազովրեցի Յիսուսը։ Յիսուս
պատասխան տուաւ, Ձեզի ըսի թէ Ես եմ.
ուստի թէ որ զիս կը փնտռէք, Թող տուէք
9 սոնոնք որ երթան։ Որ կատարուի ան խօսքը
որ ըսեր էր թէ Անոնք որ ինծի տուիր,
10 անոնցմէ մէկին ալ չկորսընցուցի։ Ինասաներ
Սիմոն Պետրոս որ սուր մը ունէր՝ քաշեց ա-

ա Մատ. իզ. 36։ Մար. ժգ. 32։ Ղուկ. իբ. 39։
բ Բ Օրաց. ժե. 23։
գ Ղուկ. իա. 37։
դ իբ. 30։
ե Մատ. իզ. 47։ Մար. ժգ. 43։ Ղուկ. իբ. 47։
զ Գործ. ա. 16։
է Գլ. ժե. 12։
ը Մատ. իզ. 51։ Մար. ժգ. 47։ Ղուկ. իբ. 49, 50։
թ Մատ. իզ. 55։ Մար. ժգ. 54։ Ղուկ. իբ. 54։
ժ Մատ. իզ. 69։ Մար. ժգ. 66։
ի Ղուկ. իբ. 54։
ժա Մատ. իզ. 55։ Ղուկ. գ. 15։ Գործ. ե. 14, 20, 28։ ը. 2։

նիկա ու քահանայապետին ծառային ջարնե-
լով՝ անոր աջ ականջը կարեց Մահեց։ Եւ ան
11 ծառային անունը Մաղքոս էր։ Իսկ Յիսուս
ըսաւ Պետրոսին, Սուրդ էլ պատեանը դիր.
ան Գաւաթը որ Հայրը ինծի տուաւ՝ պիտի
չխմե՞մ անիկա։
12 Ուստի գունդը ու հազարա-
պետը և Հրէից սպասաւորները բռնեցին Յի-
13 սուսը ու կապեցին։ Եւ առաջ զանիկա Ան-
նայի տարին, քանզի ինքը ան տարուան
քահանայապետին կայիափային աներն էր։
14 Եւ ան կայիափան էր, որ Հրէից խրատ
տուաւ թէ Աղեկ է որ մէկ մարդ մը կորսուի
15 ժողովուրդին համար։ Ու Յիսուսին ետևէն
կ՚երթային Սիմոն Պետրոս և ուրիշ աշակերտ
մը. և ան աշակերտը քահանայապետին ճան-
չուածը ըլլալով՝ Յիսուսին հետ քահանայա-
16 պետին դատիվը մտաւ։ Բայց Պետրոս դուր-
սը դռանը քովը կը կենար. ուստի ելաւ միւս
աշակերտը որ քահանայապետին ճանչուածն
էր, և ըսաւ դռնապանին, ու ներս մտոցուց
17 Պետրոսը։ Նոյնաներ դռնապան աղջիկը ը-
սաւ Պետրոսին, Մի՞թէ դո՛ն ալ ան մարդուն
18 աշակերտներէն ես։ ան ալ ըսաւ, Չեմ։ Իսկ
ծառաները ու սպասաւորները հոն կայներ էին,
և կրակ վառած կը տաքնային, քանզի ցուրտ
էր։ Պետրոս ալ անոնց հետ կայներ էր ու կը
19 տաքնար։ Եւ քահանայապետը Յիսուսին
հարցուց՝ անոր աշակերտներուն ու վարդա-
20 պետութեանը վրայով։ Յիսուս պատասխան
տուաւ անոր, Ես աշխարհին յայտնի խօսե-

ի Մատ. իզ. 22։ Մար. ժգ. 48։
ի Ղուկ. գ. 2։
ի Տես Մատ. իզ. 37։
ի Գլ. ժա. 50։
լ Մատ. իզ. 58։ Մար. ժգ. 54։ Ղուկ. իբ. 54։
խ Մատ. իզ. 69։ Մար. ժգ. 66։

ցայ. Եւ ամէն ասն ին ժողովարանին մէջ
ու տաճարին մէջ սորվեցուցի, ուր որ բոլոր
Հրէաները կը ժողվուին, ու ծածկարար բան
21 մը չխօսեցայ։ Ինչո՞ւ ինծի կը հարցնես, լը-
սողներուն հարցուր թէ ինչ խօսեցայ իրենց։
22 ահա ինչ որ խօսեցայ՝ դիտեն իրենք։ Երբոր
ես բաւ, ոտասաւորներէն մէկը որ հոն կայ-
ներ էր, ՚ձիւսուին ոտտակ մը զարկաւ՝ ը-
սելով, Աս՞ոնկ պատասխան կու տաս քա-
23 հանայապետին։ Ձիւսուս անոր պատասխանեց,
Թէ որ չար խօսեցայ, վկայէ չարին համար.
Հապա թէ որ բարի խօսեցայ, ինչո՞ւ կը զարնես
24 ինծի։ Կէս Ադնա զանիկա կապած՝ կայեափա
25 քահանայապետին իրկնց։ Սիմոն Պետրոս ալ
հոն կայներ էր ու կը տաքնար. և ՚ըսին իրեն,
Միթէ դուն ալ անոր աշակերտներէն ես. ա-
26 նիկա ուրացաւ ու բաւ թէ Չեմ։ Քահանայա-
պետին ծառաներէն մէկն ալ՝ ան հարազատ ազ-
գականը որուն ականջը Պետրոս կտրեր էր,
ըսաւ, Չէ՞ որ ես քեզ տեսայ պարտէզին մէջը
27 անոր հետ։ Ադնաներն Պետրոս նորէն ուրացաւ,
և շուտ մը հաւը խօսեցաւ։
28 ՚Ան ձիւսուր կայեափայի դատն հռոմէա-
պալատը տարին, և ը առտու էր. ՚ու իրենք
պալատը չմտան՝ որ չպղծուին, հապա որ զա-
29 սիկը ուտեն։ Ուստի Պիղատոս դուրս ելաւ ա-
նոնց ու բաւ, Ի՞նչ ամբաստանութիւն կը ներ-
30 կայացնէք աս մարդուն դէմ։ Պատասխան
տուին ու ըսին իրեն, Թէ որ ատիկա չարա-
դործ մը չէլլար, քեզի չէինք մատներ զանիկ

ֆ Երեմ. ի. 2։ Գործ. իգ. 2։
ձ Մատ. իզ. 57։
հ Մատ. իզ. 69, 71։ Մարկ. ժգ. 69։
ղ Ղուկ. իբ. 58։ Մատ. իզ. 74։ Մարկ. ժգ. 72։ Ղուկ. իբ. 60։ Գղ. ժգ. 38։
ճ Մատ. իե. 2։ Մարկ. ժե. 1։ Ղուկ. իգ. 1։ Գործ. գ. 13։
մ Գործ. ժ. 28։ ժա. 3։
յ Մատ. ի. 19։ Գղ. ժբ. 32, 33։
ն Մատ. իե. 11։
շ ա Տիմ. գ. 13։
ո Դան. բ. 44։ ե. 31։ ի. 14։ Ղուկ. ժբ. 14։ Գղ. գ. 15։ ը. 15։ Գղ. ը. 47։ ա Յովհ. գ. 19։ գ. 6։
չ Մատ. իե. 24։ Ղուկ. իգ. 4։ Գղ. ժբ. 4, 6։
պ Մատ. իե. 15։ Մարկ. ժե. 6։ Ղուկ. իգ. 17։

31 կա։ Ադնաներն Պիղատոս ըսաւ անոնց, Դուք
առէք անիկա, ու ձեր օրէնքին համեմատ
անոր դատաստանը տեսէք. Հրէաները իրեն
ըսին, Մեզի օրինաւոր չէ մարդ մը մեռցընել.
32 ՚Որ կատարուի Յիսուսի խօսքը, որ ըսաւ՝
նշանակելով թէ ինչ մահով ինքը պիտի մեռ-
33 նէր։ Իսկ ՚Պիղատոս նորէն պալատը մտաւ,
կանչեց Յիսուսը ու բաւ անոր, Դո՞ւն ես Հր-
34 էից Թագաւորը։ Յիսուս պատասխան տուաւ
անոր, Ատիկա դուն քեզմէ՞ կ'ըսես, Թէ ինծի
35 համար ուրիշները քեզի ըսին։ Պատասխան
տուաւ Պիղատոս, Միթէ ես Հրէա՞յ եմ.
քու ազգդ և քահանայապետները քեզ ինծի
36 մատնեցին. ի՞նչ ըրած ես դուն։ ՚Յիսուս
պատասխան տուաւ, Իմ Թագաւորութիւնս
աս աշխարհէս չէ. Թէ որ աս աշխարհէս ը-
լար իմ Թագաւորութիւնս, իմ սպասաւորներս
կը կռուէին՝ որ ես Հրէից ձեռքը չմատնուիմ,
բայց հիմա իմ Թագաւորութիւնս ասկէ չէ։
37 Ադնաներն Պիղատոս բաւ անոր, Ուրեմն դուն
Թագաւո՞ր մըն ես. պատասխան տուաւ Յի-
սուս, Դուն կ'ըսես Թէ Թագաւոր եմ. ես աս
բանիս համար ծնած եմ և ասոր համար աշ-
խարհ եկած, որ ճշմարտութեան համար վը-
կայեմ. ան ամէնը՝ որ ճշմարտութենէն է՝ իմ
38 ձայնիս ականջ կը դնէ։ Պիղատոս բաւ անոր,
Ի՞նչ է ճշմարտութիւնը. և աս ըսելով՝ նորէն
դուրս ելաւ Հրէաներուն և բաւ անոնց, Ես
մէկ յանցանք մը չեմ գտներ անոր վրայ։
39 ՚Բայց սովորութիւն ունիք որ մէկ հատ մը

արձակեմ ձեզի զաւակիս. հիմա կ'ուզէ՞ք որ
40 Հրեից թագաւորը արձակեմ ձեզի։ Ա՛նաւոնները
աւելի՛ն ալ նորէն աղաղակեցի՛ն ըսելով, Մի
՝ոչ՝ այլ՝ այս, հապա Բարաբբան. ու Բա-
րաբբա աւազակ մըն էր։

ԳԼ. ԺԹ

1 Ցիսուս կը ծեծուի. զինուորներն ալ փշերով պսակ կը դնեն
անոր գլուխը. և անոր ծաղակելով կը գոռային։ 4 Պիղատոս
կ'ուզէ զայն ազատել, Ցիսուս՝ բայց Հրէից ծաղակներուն վրդո-
վելով ձեռք կու տայ զանիկա որ խաչուի։ 23 Ցիսուսի պատ-
մուճանին վրայ վիճակ կը ձգեն։ 26 Ցիսուս իր մօրը Ցովհան-
նէսին կը յանձնէ։ 28 կը մեռնի։ 31 Ը՛նտրուած մը Ցիսուսի կողը
կը խոցէ։ 38 Յովսէփ և Նիկոդեմոս կը թաղեն զանիկա։

1 Ա՛նաւոնները ՝Պիղատոս առաւ Ցիսուսը ու ծե-
2 ծեց։ Զինուորներն ալ փուշերէ պսակ հիւ-
սելով՝ անոր գլխուը դրին, և անոր ծիրանի
3 հանդերձ մը հագուցուցին. Ու կ'ըսէին, Ողջոյն
քեզ, Հրէից թագաւոր. և ապտակներ կը
4 զարնէին անոր։ Պիղատոս նորէն դուրս ելաւ
ու ըսաւ անոնց, Ա՛նա անիկա դուրս կը բերեմ
ձեզի, ՝որ գիտնաք թէ ես անոր վրայ յան-
5 ցանք մը չեմ գտներ։ Ա՛նաւոնը Ցիսուս դուրս
ելաւ՝ փշէզէն պսակն ու ծիրանի հանդերձը
հագած. և Պիղատոս ըսաւ անոնց, Ա՛նա ան մարդ-
6 դը։ ՝Քահանայապետներն ու սպասաւորները
երբոր աւտան անիկա, աղաղակեցին ու ըսին,
խաչը հանի՛, խաչը հանի՛ [ատիկա]։ Պիղա-
տոս ըսաւ անոնց, Դո՛ւք առէ՛ք ատիկա ու
7 խաչը հանեցէ՛ք, ընչու որ ես ատոր վրայ
յանցանք մը չեմ գտներ։ Հրէաները պատաս-
խան տուին իրեն, ՝Մենք օրէնք ունինք, և

՚ Գոր. գ. 14։	՚ Մատ. իզ. 19։ իմ. 6։
՚՚ Ղուկ. իգ. 19։	26։ Մարկ. ժե. 15։ Ղուկ. ժը. 33։
	՚ Գլ. ժը. 38։ Հմր.	՚ Գոր. գ. 13։
	՚՚ Ղե. իգ. 16։

մեր օրէնքին համեմատ պէտք է որ մեռնի,
Ը՛ընչու որ ինքզինքը Աստուծոյ Որդի ըրաւ։
8 Երբոր Պիղատոս ա՛ս խօսքը լսեց, աւելի
9 վախցաւ։ Ու նորէն պալատը մտնելով՝ ըսաւ
Ցիսուսին, Ուսկի՞ց ես դուն. Բայց Ցիսուս
10 պատասխան չտուաւ անոր։ Ուստի Պիղատոս
ըսաւ անոր, Ինծի՛ հետ չե՞ս խօսիր. չե՞ս գիտեր
որ ես իշխանութիւն ունիմ քեզ խաչը հա-
11 նելու, ու իշխանութիւն ունիմ քեզ արձա-
կելու։ Ցիսուս պատասխան տուաւ, Դուն
իմ վրաս մէկ իշխանութիւն մըն ալ չէիր ու-
նենար, թէ որ քեզի վերէն տրուած չըլլար.
անոր համար՝ ան որ ինձ քեզի մատնեց,
12 անոր մեղքը աւելի մեծ է։ Ա՛լ անկէ ետև
Պիղատոս կը փնտռէր թէ ը՛նչպէս զանիկա ար-
ձակէ. բայց Հրէաները կ'աղաղակէին ու կ'ը-
սէին, ՚Եթէ որ ատիկա արձակես, կայսրին
բարեկամը չես. ՚Ամէն ով որ ինքզինքը թա-
գաւոր կ'անուանէ, անիկա կայսրին հակա-
13 ռակ կը խօսի։ Իակ Պիղատոս երբոր ա՛ս խօս-
քը լսեց, դուրս հանեց Ցիսուսը, ու նստաւ
բեմին վրայ ան տեղը՝ որ Քարայատակ կ'ը-
14 սուէր, և Եբրայեցերէնէն Գապաթա. (՚Զատ-
կին ուրբաթ էր ա՛ր ժամը վեցին աուն
նեղն էր,) և Հրէաներուն ըսաւ, Ա՛նա ձեր
15 թագաւորը։ Բայց անոնք ագաղակեցին, Վեր-
ցո՛ւր, վերցո՛ւր, խաչը հանի՛ ատիկա. Պիղա-
տոս ըսաւ անոնց, Զեր թագաւորը խաչը
հանեմ. քահանայապետները պատասխան տը-
ւին, ՚Մենք կայսրէն՝ի զատ թագաւոր չու-

՚ Մատ. իզ. 65։ Գլ. ը. 18։ ժ. 33։	՚՚ Ղուկ. իգ. 53։ Գլ. ե. 30։
՚՚՚ Ես. ծգ. 7։ Մատ. իե. 12։ 14։	՚՚՚ Ղուկ. իգ. 2։

՚ Գոր. ժե. 7։	՚՚ Մատ. իե. 62։
՚՚՚ Դան. իթ. 10։	

16 նինք։ Աշակերտները անոնց ձեռքը տուաւ զա-
նկա որ խաչուի։
17 Անոնք ալ առին Յիսուսը ու կը տանէին.
եւ ինքը իր խաչը վերցնելով ելաւ գա-
գաթի բսուած տեղը, որ Եբրայեցերէն Գող-
18 գոթա կ'ըսուի. Հոն զանիկա խաչը Հանեցին,
եւ անոր հետ ուրիշ երկուք ալ մէկ կողէն ու
19 մուս կողէն, եւ Յիսուսը՝ Ցմխտակ
մէն ալ գրեց Պիղատոս, ու դրաւ խաչին վը-
րայ, եւ գրուած էր. Յիսուս Նազով-
20 րեցի Թագաւոր Հրէից։ Եւ ան տախտակը
Հրէաներէն շատերը կարդացին, վասն զի
քաղաքին մօտ էր այն տեղը՝ ուր որ Յիսուս
խաչուեցաւ. ու գրուած էր Եբրայեցերէն,
21 Յունարէն եւ Լատիներէն։ Ինտունը Հրէից
քահանայապետները Պիղատոսին ըսին, Մի
գրեր Թագաւոր Հրէից, հապա Թէ ինքը
22 ըսաւ, Թագաւոր եմ Հրէից։ Պիղատոս պա-
տասխան տուաւ, Ինչ որ գրեցի՝ գրեցի։
23 Եւ զինուորները երբոր Յիսուսը խաչը հա-
նեցին, անոր հանդերձները առին ու չորս
բաժին ըրին՝ ամէն մէկ զինուորին բաժին մը.
նաեւ պատմուճանը. իսկ պատմուճանը առանց
կարի էր վերէն՝ ի վար բոլորը հիւսուած.
24 Ուստի ըսին իրարու, Այնիկա չպատռենք,
հապա վիճակ ձգենք անոր վրայ Թէ որու
պիտի ըլլայ. որ կատարուի ան գրուածը որ
կ'ըսէ, Իմ հանդերձներս իրենց մէջը բաժ-
նեցին, եւ իմ պատմուճանիս վրայ վիճակ
ձգեցին. ահա զինուորները սա բաներըը ըրին։

ա Մատ. իբ. 26. 31։	ը Ղուկ. իգ. 26. 33։	դ Ղուկ. իգ. 38։
Մարկ. ժե. 15։	թ Թուղ. ժե. 36. Եբր.	ե Մատ. իբ. 35։
Ղուկ. իգ. 34։	ժգ. 12։	Մարկ. ժե. 24։
ի Մատ. իբ. 31. 33։	ժ Մատ. իբ. 37։	Ղուկ. իգ. 34։
Մարկ. ժե. 21. 22։	Մարկ. ժե. 28։	զ Սաղ. իբ. 18։

25 Եւ Յիսուսի խաչին քովը կայներ էին իր
մօրը եւ իր մօրը քոյրը Մարիամ՝ Կղէոպ-
պասին կինը ու Մարիամ Մագդաղենացին։
26 Ուստի Յիսուս երբոր տեսաւ իր մօրը, ու
ան աշակերտը որ կը սիրէր՝ որ մօրը կայներ
էր, ըսաւ իր մօրը, Ով կին, ահա քու որ-
27 դիդ։ Ետքը ըսաւ աշակերտին, Ահա քու
մօրդ։ Եւ ան ժամանակէն աշակերտը զանիկա
իր քովը առաւ։
28 Անկէետեւ Յիսուս գիտնալով Թէ արդէն
ամէն բան լրնցած է, (որպէսզի գրուածը
29 կատարուի,) ըսաւ, Ծարաւ եմ։ Եւ հո քա-
ցախով լեցուն ամանի մը կար. անոնք ալ քա-
ցախով սպունգ մը լեցընելով, զոպայի ճիւղի
վրայ փաթթած՝ անոր բերնին մօտեցուցին։
30 Ուստի Յիսուս երբոր քացախը առաւ՝ ըսաւ,
Վճիռ է կատարուեցաւ. ու գլուխը ծռե-
լով հոգին աւանդեց։
31 Իսկ Հրէաները՝ որովհետեւ ուրբաթ օր էր,
որ չըլլայ Թէ ան մարմինները խաչին վրայ
մնան մինչեւ շաբաթ օրը, (ինչու որ ան շաբա-
թը մեծ օր էր,) Պիղատոսին աղաչեցին որ
անոնց սրունքները կոտրատեն, ու վերցուին։
32 Ուստի զինուորները եկան՝ եւ առջինին սը-
րունքները կոտրատեցին, նաեւ միւսինը՝ որ
33 անոր հետ խաչը եւած էր։ Բայց երբոր Յի-
սուսին եկան ու տեսան որ արդէն մեռած էր,
34 անոր սրունքները չկոտրատեցին. Հապա զի-
նուորներէն մէկը գեղարդով անոր կողը խո-
35 ցեց, ու շուտ մը արիւն ու ջուր ելաւ։ Եւ

ա Մատ. իբ. 35։	ե Յհ. 7. 39. 24։	ի Գլ. ժէ. 4։
Մարկ. ժե. 40։	զ Գլ. բ. 4։	ժ Հմր. 42։ Մարկ։
Ղուկ. իգ. 49։	է Գլ. ա. 11։ ժգ. 32։	ժե. 42։
բ Ղուկ. իգ. 13։	ը Սաղ. կճ. 21։	ի Օր. իա. 23։
գ Գլ. ժգ. 23։ ե. 21։	թ Մատ. իբ. 48։	ա Ծամ. ե. 6։ 8։

ան որ տեսաւ — Բ–ԱՐԷ՝ վկայեց, ու անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է, և ինքը գիտէ որ ճշմարիտ կ'ըսէ, որ դուք [ալ] հաւատաք։
36 Ինչու որ ա՛ս բաները եղաւ՝ որ կատարուի ան գրուածը թէ Ա՛ստր մէկ ոսկորը պիտի չը-
37 կատրուի։ Եւ մէյմըն ալ ուրիշ գրուած մը կ'ըսէ թէ Ո՞վսի նային անոր՝ որ խոցեցին։
38 Ա՛ետէ ետև Յովսէփ՝ որ Արիմաթիայեն էր, (Յիսուսի աշակերտ եղած՝ բայց գաղտուկ Հրէաներուն վախէն,) աղաչեց Պիղատոսին, որ Յիսուսի մարմինը վերցնէ. Պիղատոս ալ հրաման տուաւ. ուստի եկաւ ու վերցուց
39 Յիսուսի մարմինը. Նիկոդեմոս ալ եկաւ, (որ ինքը առաջուց գիշերով Յիսուսին եկեր էր,) ու բերաւ հարիւր լիտրի չափ զմուռսի
40 ու հալուէի խառնուրդ մը։ Եւ Յիսուսին մարմինը առին՝ ու խունկերով փաթթեցին զանիկա կտաւներու մէջ, ինչպէս որ Հրէայք
41 սովորութիւն ունին թաղելու։ Եւ ան տեղը ուր որ խաչուեցաւ՝ պարտէզ մը կար, ու ան պարտէզին մէջ նոր գերեզման մը, որուն
42 մէջը ամենևին մարդ դրուած չէր։ Հրէաներուն պատրաստութեան համար հոն դրին Յիսուսը, ինչու որ գերեզմանը մօտ էր։

ԳԼ. Ի

1 Առաջին գերեզմանը կ'երթայ. 3 Նամանաւանդ Պետրոս և Յովհաննէս հոն կ'երթան, յգիտնալով թէ Քրիստոս յարութիւն առած է։ 11 Յիսուս կ'երևնայ Մարիամ Մագդալենացիին 19 և իր աշակերտներուն։ 24 Թովմասին թերահաւատութիւնը

* ԵԼ. ԺԲ. 46։ ԹՈՒ. Թ. 12։ ՍԱՂ. ԼԴ. 20։
Հ ՍԱՂ. ԽՐ. 16. 17։ ՋԱՔ. ԺԲ. 10։ ՅՈՎ. Ա. 7։
† Մատ. ԻԲ. 57։ Մար. ԺԵ. 42։ Ղուկ. ԻԳ. 50։
‡ ԳԼ. Թ. 22. ԺԲ. 42։
; ԳԼ. Գ. 1, 2, Ե.
50։
– Գործ. Ե. 6։
‡ Հմր. 31։
+ Ես. ՃԳ. 9։

և գաւանութիւնը։ 30 Մարբ Գիրքը բաւական է փրկութեան համար։

1 Եւ Մէկշաբթի օրը Մարիամ Մագդաղենացին առաւոտուն գետ չլուսցած գերեզմանը կու գայ, ու կը տեսնէ որ քարը գերեզմանին
2 բերնէն վերցուած է։ Ետքը կը վազէ կու գայ Սիմոն Պետրոսին և միւս աշակերտին՝ որն որ Յիսուս կը սիրէր, և կ'ըսէ անոնց, Տէրը գերեզմանէն վերցուցին, ու չենք գիտեր
3 ուր դրին անիկա։ Ուստի ելաւ Պետրոս և միւս աշակերտը, ու դէպ ի գերեզմանը կու-
4 գային։ Ու երկուքն ալ միասին կը վազէին. և միւս աշակերտը Պետրոսէն աւելի չուտ
5 վազելով՝ անիկ առաջ գերեզմանը եկաւ։ Եւ ծռելով նայեցաւ, ու տեսաւ որ կտաւները
6 հոն կը կենային, բայց ինքը ներս չմտաւ։ Սի-մոն Պետրոս ալ հասաւ, որ անոր ետևէն կու գար, ու գերեզմանը մտաւ, և տեսաւ
7 կտաւները որ հոն կը կենային. Ու վարշամակը որ անոր գլուխն էր՝ ոչ թէ կտաւներուն հետը չէր, հապա ծալլած դաս մէկ կողմը
8 դրուած էր։ Ա՛ետևնէն ներս մտաւ միւս աշակերտն ալ՝ որ առաջ գերեզմանը եկեր էր,
9 տեսաւ ու հաւատաց։ Ինչու որ գետ չգիտէին գիրքը թէ պէտք է որ անիկա մե-
10 ռելոներէն յարութիւն առնէ։ Ետքը աշակերտները նորէն իրենց տունը գացին։
11 Բայց Մարիամ գերեզմանին դուրսը կայներ էր և կու լար, ու երբոր կու լար՝ գետ
12 ի գերեզմանը ծռեցաւ նայելու. Եւ տեսաւ

* Մատ. ԻԸ. 1։ Մար. ԺԶ. 1։ Ղուկ. ԻԴ. 1։
Բ ԳԼ. ԺԳ. 23։ ԺԲ. 26։ ԻԱ. 7։ 20։ 24։
† Ղուկ. ԻԳ. 12։
† ԳԼ. ԺԹ. 40։
½ ԳԼ. ԺԱ. 44։
¼ ՍԱՂ. ԺԶ. 10։ Գործ.
Բ. 25—31։ ԺԳ. 34. 35։
½ Մար. ԺԶ. 5։

երկու հրեշտակներ ճերմակ հանդերձներով, որ նստեր էին ուր որ Յիսուսի մարմինը դրուած էր, մէկը գլխուն կողմէն՝ ու միւսը ոտքին
13 կողմէն։ Եւ անոնք իրեն ըսին, Ենիկ, կինայ, ինչո՞ւ կու լաս. ըսաւ անոնց, Վասն որ տարին զիմ Տէրս եւ չեմ գիտեր ուր դրին անիկա.
14 Ա՛յս որ ըսաւ՝ նայեցաւ յետին դարձաւ և տեսաւ Յիսուսը որ կայներ էր,
15 եւ չէր գիտեր թէ Յիսուսն է։ Յիսուս անոր ըսաւ, Կինայ, ինչո՞ւ կու լաս, ո՞վ կը փընտռես։ Նա կարծելով թէ անիկա պարտիզպանն է՝ ըսաւ անոր, Տէր, թէ որ դուն վերցուցիր անիկա, ըսէ ինծի՝ ո՞ւր դրիր ան,
16 որ ես անիկա առնեմ։ Յիսուս ըսաւ անոր, Մարիամ. ան ալ դարձաւ ու [երրայեցերէն] անոր ըսաւ, Ռաբբունի, որ վարդապետ ըսել
17 է։ Յիսուս ըսաւ անոր, Ինծի մի դպչիր, ինչու որ դեռ Հօրս քովը չեմ. հապա դնա Եղբայրներուս և ըսէ անոնց, Ես կ՚ելլեմ իմ Հօրս քովը ու ձեր Հօրը քովը, և իմ Աստուծոյս քովը ու ձեր Աստուծոյն քովը։
18 Մարիամ Մագդաղենացին եկաւ ու աշակերտներուն պատմեց թէ Տէրը տեսաւ, և թէ անիկա ասոնք բաներ իրեն ըրաւ։
19 Եւ Նոյն օրը միշաբթի իրիկունը՝ աշակերտներուն ժողվուած տեղին դռները գոց ըլլալով Հրէաներէն վախնալնուն համար, Յիսուս եկաւ և մէջտեղը կայնեցաւ, ու
20 ըսաւ անոնց, Խաղաղութիւն ձեզի։ Եւ ասանկ ըսելով՝ իր ձեռքերը ու կողը ցուցուց անոնց.

ը Մատ. իբ. 9։ Մար. ժզ. 9։
ի Ղուկ. իգ. 16, 31։ Գործ. ա. 4։
ժ Սաղ. իբ. 22։ Մատ. իբ. 10։ Հռոմ. ը. 29։ Եբր. բ. 11։
ի Գործ. ժզ. 28։
լ Եփես. ա. 17։
խ Մատ. իբ. 10։
ծ Ղուկ. իգ. 10։
կ Մար. ժզ. 14։
Ղուկ. իգ. 36։ Ա Կոր. ժե. 5։

Աշակերտներէն ալ ութսուն հոգի
21 տեսան։ Եւ Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց, Խաղաղութիւն ձեզի. Ինչպէս որ Հայրը զիս
22 խրկեց, ես ալ ձեզ կը խրկեմ։ Եւ ասանկ ըսելով՝ անոնց վրայ փչեց, ու ըսաւ անոնց, Առէք Հոգի Սուրբ.
23 Որոնց որ մեղքերը թողուք՝ թողուած ըլլայ անոնց. և որոնց որ պահէք՝ պահուած ըլլայ։
24 Բայց տասներկուքէն մէկը՝ Ղերկուորեակ ըսուած Թովմաս անունը հետը չէր՝ երբոր Յիսուս եկաւ։
25 Ուրեմն միւս աշակերտները կ՚ըսէին անոր Թէ Տէրը տեսանք. ան ալ ըսաւ անոնց, Թէ որ իր ձեռքերուն վրայ բևեռներուն նշանը չտեսնեմ, ու մատս բևեռներուն տեղը չխօթեմ, և իմ ձեռքս անոր կողը չխօթեմ՝ չեմ հաւատար։
26 Եւ ութը օրէն եւս դարձեալ աշակերտները ներսն էին, Թովմաս ալ անոնց հետ. Եկաւ Յիսուս՝ դռները գոց ըլլալով, ու կայնեցաւ մէջտեղը և ըսաւ, Խաղաղութիւն
27 ձեզի։ Ետքը ըսաւ Թովմասին, Մատդ հոս բեր և նայէ իմ ձեռքերս, ձեռդ բեր ու դիր իմ կողս խօթէ, ու մի ըլլար անհաւատ, հապա հաւատացիր։ Եւ Թովմաս
28 պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Իմ Տէրս
29 ըրս և իմ Աստուածս։ Յիսուս ըսաւ անոր, Որովհետև զիս տեսար՝ հաւատացիր. Երանի անոնց որ տեսած չեն ու կը հաւատան։
30 Եւ Յիսուս շատ ուրիշ նշաններ ալ ըրաւ իր աշակերտներուն առջեւն, որ ասոնց մէջ

ձ Գործ. ժզ. 22։
ղ Մատ. իբ. 18։ Գործ. ժե. 18, 19։ Եբր. բ. 4։ Յհ. ե. 2։
ճ Մատ. ժզ. 19։ Ա Կոր. ժե. 4։
ռ Գործ. ժե. 16։
շ Ա ա Յովհ. ա. 1։
ո Ընդհ. Թովմաս, ա. բովհետև.
չ բ Կոր. ե. 7։ ա Պետ. ա. 8։
պ Գործ. իա. 25։

31 դրուած չէն. Նոյն ասանք դրուեցան, որ
Հաւատաք թէ Յիսուս Քրիստոս է՝ Աստու-
ծոյ Որդին, և որ Հաւատալով կեանք ունե-
նաք անոր անուանովը։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Քրիստոս գործեալ իր աշակերտներուն կ'երեւնայ, ու շատ
ձուկ բռնել տալեն հրաշքովը կը ճանչցուի. 12 անոնց հետ
ճաշ կ'ընէ. 15 պատասխան կու տայ Պետրոսին որ իր գառ-
ները ու ոչխարները պահէ. 18 կ'նահատակէ անոր թէ ինչ
կերպով պիտի մեռնի. 22 և կը յանդիմանէ անոր հետաքրք-
քրասիրութեանը Յովհաննեսին վրայով. 25 Վերջաբանութիւն։

1 Ա՚ետքը նորէն ինքզինքը իր ա-
շակերտներուն յայտնեց Տիբերիայի ծովուն
2 եղերքը, և այսպէս յայտնեց։ Միասին էին
Սիմոն Պետրոս ու Թովմաս երկուորեակ ը-
նուածը, և Նաթանայէլ որ Գալիլեայի կա-
նայ Հաւէն էր, ու Զեբեդէոսի որդիքը և
3 աշակերտներէն ուրիշ երկուք ալ։ Սիմոն
Պետրոս բսաւ անոնց, Ես ձուկ որսալու կ'եր-
թամ. բսին անոր, Մենք ալ կու գանք քե-
զի հետ. եկան և չոգան մէկտեղ մտան, ու ան
4 գիշերը բան մը չբռնեցին։ Ու երբոր ալ առ-
աւոտ եղաւ, Յիսուս ծովուն եղերքը կայներ
էր, բայց աշակերտները չէճանչցան թէ Յի-
5 սուսն է։ Ուստի Յիսուս բսաւ անոնց, Տղաք,
ուտելու բան մը ունէ՞ք. պատասխան տուին
6 իրեն, Ոչ։ Եւ բսաւ անոնց, Նաւուկանը նաւուն
աջ կողմը ձգեցէք ու պիտի գտնէք. ուստի
ձգեցին, և ձուկերուն չաւոթլութենէն ալ չէին
7 կրնար զանիկա քաշել։ Ուստեւնը ան աշա-

1 Ղուկ. ա. 4։
2 Գործ. ա. 13։ Մատ. ը. 21։ Գործ. ա. 14։ Ղուկ. ե. 4, 6, 7։ Գործ. ժգ. 23։ ե. 3։

ԳԼՈՒԽ ԻԱ. 377

կերպը որն որ Յիսուս կը սիրէր՝ բսաւ Պետ-
րոսին, Անիկա Տէրն է. խակ Սիմոն Պետրոս
երբոր լսեց թէ Տէրն է, վերթարկուն վրան
առաւ, (ինչու որ մերկ էր, ու ծովը նետուե-
8 ցաւ։ Եւ միւս աշակերտները նաւակովը ե-
կան, (ինչու որ ցամաքէն հեռու չէին, միայն
թէ երկու հարիւր կանգուններ չափ,) և ուռ-
9 կանը ձուկերովը կը քաշէին։ Ու երբոր ցա-
մաքը ելան, հոն վառած կրակ տեսան,
10 ու վրան ձուկ դրուած, և հաց։ Յիսուս ը-
սաւ անոնց, Բերէք սա ձուկերէն որ դուք
11 հիմա բռնեցիք։ Սիմոն Պետրոս նաւը °ամաւ,
և ուռկանը ցամաքը քաշեց հարիւր յիսուն
ութերք մեծով ձուկերով լեցուն. և այնչափ
12 բան կար ու չպատռեցաւ ուռկանը։ Յիսուս
բսաւ անոնց, Եկէք ճաշ ըրէք. ու աշակերտ-
ներէն մէկն ալ չէր համարձակեր անոր հար-
ցընելու թէ Դուն ո՞վ ես. ինչու որ գիտէին
13 թէ Տէրն է։ Անատնը Յիսուս եկաւ ու ա-
ռաւ հացը և անոնց տուաւ. նոյնպէս ալ ձու-
14 կը։ Ա՚ս երրորդ անգամն է որ Յիսուս իր ա-
շակերտներուն երեւցաւ՝ մեռելներէն յարու-
թիւն առնելէն ետև։

15 Ու երբոր ճաշը ըրին, Յիսուս բսաւ Սի-
մոն Պետրոսին, Սիմոն՝ Յովհաննի որդի, դիս
աստղմէ աւելի կը սիրե՞ս. անիկա բսաւ ա-
նոր, Այո, Տէր, դուն գիտես որ քեզ կը սի-
րեմ. բսաւ անոր, Արածէ իմ գառնուիներս։
16 Նորէն երկրորդ անգամ բսաւ անոր, Սիմոն,
Յովհաննի որդի, դիս կը սիրե՞ս. բսաւ անոր,
Այո, Տէր, դուն գիտես որ քեզ կը սիրեմ.
17 բսաւ անոր, Արածէ իմ ոչխարներս։ Բսաւ

3 Գործ. ա. 13։
4 Մատ. ժգ. 41։
5 Գործ. ե. 19, 26։ Գործ. ե. 23։ Երբ. ժգ. 20։ ա Պետ. ե. 25։ ե. 2, 4։

անոր երրորդ անգամ, Սիմոն Յովհաննէի որդի, զիս կը սիրե՞ս. Փետրոս տրտմեցաւ որ երեք անգամ իրեն բաւ թէ Զիս կը սիրե՞ս. և ըսաւ անոր, Տէր, դուն ամէն բան գիտես, դուն գիտես որ ես քեզ կը սիրեմ. ըսաւ ա-
18 նոր Յիսուս, Արածէ իմ ոչխարներս։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, որ երբ դուն պատանի էիր, ինքզինդ գօտի կը կապէիր ու կ'երթայիր ուր որ ուզէիր. բայց երբոր ծերանաս, ձեռքերդ վեր պիտի բանես, և ուրիշը քեզի գօտի պիտի կապէ ու պիտի
19 տանի ուր որ չես ուզեր։ Ա՛ս բանը ըսաւ՝ յուշընելով թէ հանիկա ինչ մահով պիտի փառաւորէ զԱստուած. ու երբոր ա՛ս բանը ըսաւ՝
20 ըսաւ անոր, Եկուր իմ ետեւէս։ Եւ Փետրոս դարձաւ ու տեսաւ ան աշակերտը Յիսուս որ կը սիրէր, որ ետեւէն կ'երթար, (որ նաև ընթրիքին առնոր կուրծքին վրայ ինկեր և ըսեր էր, Տէր, ո՞վ է որ քեզ պիտի
21 մատնէ։) Փետրոս անիկա տեսնելով՝ ըսաւ Յիսուսին, Տէր, հապա ասիկա ի՞նչ պիտի
22 ըլլայ։ Յիսուս ըսաւ անոր, Թէ որ ես ուզեմ որ ասիկա կենայ մինչև որ ես գամ, քու ի՞նչ հոգդ է. դուն իմ ետեւէս եկուր։
23 Ա՛յս խօսքը ելաւ եղբայրներուն մէջ թէ ան աշակերտը պիտի չմեռնի. սակայն Յիսուս չըսաւ անոր թէ Պիտի չմեռնի, հապա՝ Թէ որ ես ուզեմ որ ասիկա կենայ մինչև որ ես գամ, քու ի՞նչ հոգդ է։
24 Ա՛սիկա ան աշակերտն է՝ որ կը վկայէ ա՛ս բաներուս համար, որ գրեց զա՛ս բաները.

ե Գլ. բ. 24. 25։ ժգ. 30։
զ Գլ. ժգ. 36։ Գործ. ժբ. 3, 4։
է Բ Գնաց. ա. 14։
ը Գլ. ժգ. 23, 25։ ի. 2։
թ Մտաս. ժշ. 27, 28։
ժ. 31։ ա Կոր. գ. 5։ ժա. 26։ Յայտ. բ. 25։ գ. 11։ իբ. 7, 20։

ու գիտենք որ անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է։
25 Եւ ուրիշ շատ բաներ ալ կան, որ Յիսուս ըրաւ, որոնք եթէ մէկիկ մէկիկ գրուած ըլլային, կարծեմ թէ աշխարհս ալ բաւական պիտի չըլլար պարունակելու ան գիրքերը որ գրուած ըլլային։ Ամէն։

ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՔԵԼՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Քրիստոս գեա երկինքը չհամբարձած իր աշակերտներուն կը պատուիրէ Երուսաղէմի մէջ հոգւոյն Սրբոյ գալստեանը սպասել, խոստանալով որ քիչ օրերէ ետև պիտի իրկէ զանոնք։ 9 Իր համբարձմանէն ետև երկու հրեշտակներ կ'երեւնան ա-
նոնց. ու իր երկրորդ գալստեանը վերստին կը խօսին։ 12 Աա-
քեալները Երուսաղէմ կը դառնան. ու աղօթքի կը պարապին, և Մատթիան առաքեալ կ'ընտրուն մատնիչ Յուդային տեղը։

1 Առջի պատմութիւնը ըրի, ով Թէոփիլոս, ան ամէն բաներուն վրայ որ Յիսուս սկը-
2 սաւ ընել և սորվեցընել, Մինչև ան օրը որ հոգւոյն Սրբոյ միջոցով պատուէր տուաւ իր ընտրած առաքեալներուն, ու համբա-
3 ձաւ. Որ անոնց ինքզինքը ցուցուց կենդա-
նի իր չարչարանքներէն ետև շատ ապացոյց-

ե Գլ. ժԹ. 35։ գ Յովհ. 12։
է Գլ. ի. 30։
ը Ամով. է. 10։
թ Դաւիթ. ա. 3։
ժ Մատ. իբ. 19։ Մարկ. ժգ. 19։ Դաւիթ. ԹԲ. 31։ իգ. 4։
ի Մատ. ժշ. 19։ Մարկ. ժգ. 15։ Յովհ. ի. 21։ Գլ. ժ. 41, 42։
լ Մատ. ժշ. 19։ Դաւիթ. ԹԲ. 31։ իգ. 51։ Հռ. 9։ ա Տիմ. գ. 16։
խ Մարկ. ժգ. 14։ Դաւիթ. իգ. 36։ Յովհ. ի. 19, 26։ իա. 1։14։ ա Կոր. ժԹ. 5։

ներով, քաւասան օրուան մէջ անոնց երե-
նալով ու Աստուծոյ թագաւորութիւնը վրայ
4 խօսելով։ Եւ անոնց հետ մէկտեղ *գանուած
առնէր կ'ապաշրէր անոնց որ երուսաղէմէն
չհեռանան, հապա սպասեն Հօրը խոստումն-
5 քին, «որ ան ինծմէ լսեցիք ի՛ւր։ Ինչու որ
Յովհաննէս ջրով մկրտեց, բայց դուք
սակի շատ օրեր չանցած՝ Սուրբ Հոգիով պիտի
6 մկրտուիք։ Անոնք ալ մէկտեղ գալով կը հար-
ցնէին իրեն ու կ'ըսէին, *Տէր, Իսրայէլի
թագաւորութիւնը ատ ժամանակին մէջ նորէն
7 պիտի հաստատես։ Եւ ըսաւ անոնց, Ձեզի
չվերաբերիր ժամերը և ժամանակները զոր
նաև իր իշխանութեան մէջ
8 դրաւ. բայց Հոգւոյն Սրբոյ ձեր վրայ եկած
առնը *զօրութիւն պիտի առնէք, ու ինծի
համար վկաներ պիտի ըլլաք Երուսաղէմի
մէջ և բոլոր Հրէաստանի ու Սամարիայի մէջ
9 ու մինչև երկրի ծայրերը։ Եւ ատ բաներըը
որ ըսաւ, երբոր անոնք կը նայէին *Համբար-
ձաւ, և ամպ մը զանիկա անոնց աչքէն առաւ։
10 Ու քանի որ աչքերնին անկած դէպ ի երկինքը
կը նայէին անոր երթալուն վրայ, ահա երկու
մարդ իրենց քովը կայնեցան Ներմակ հան-
11 դերձներով, Որոնք նաև ըսին, «Ով Գալի-
լեացի մարդիկ, ինչո՞ւ կայներ դէպ ի երկին-
քը կը նայիք։ ատ Յիսուսը որ ձեզմէ երկինքը

Ա Ղուկ. իգ. 43։ 49։
• Կամ հաց կերած
Ղ Ղուկ. իգ. 49։
Ցաճ. ժգ. 16։ 26։
27։ ԺԸ. 26։ ԺԶ.
7։ ԳԼ. բ. 33։
Գ Պատ. գ. 11։ ԳԼ.
Ժա. 16։ ԺԹ. 4։
Դ Ցաճ. գ. 18։ ԳԼ.
բ. 4։ Ժա. 15։
Ե Պատ. իգ. 3։
Զ Եր. ա. 26։ Դան.
է. 27։ Ա.Մակաբ. 11։
Է Պատ. իգ. 36։
Պատ. ի. 32։ ա
Թես. է. 1։
Ը Ղուկ. իգ. 49։
Թ ԳԼ. բ. 1. 4։
Ժ Ղուկ. իգ. 48։
Ցաճ. ԺԸ. 27։
Ի Պատ. իգ. 5։
Ժ Եր. ա. 26։ Դան.
է. 27։ Ա.Մակաբ. 11։
Ի Պատ. իգ. 36։
Պար. ի. 32։ ա
Թես. է. 1։
Ի Ղուկ. իգ. 49։
Ի ԳԼ. բ. 1. 4։
Ի Ղուկ. իգ. 48։
Ցաճ. ԺԸ. 27։
Ի Հմբ. 22։ ԳԼ. բ. 32։
Ի Ղուկ. իգ. 51։
Ցաճ. գ. 65։
Ի Հմբ. 2։
Ի Պատ. իբ. 3։ Պար.
ԺԶ. 5։ Ղուկ. իգ.
4։ Ցաճ. ի. 12։
ԳԼ. Ժ. 3։ 30։
Ի ԳԼ. բ. 7։ ԺԶ. 31։

Համբարձաւ, *սասնակ պիտի գայ ինչպէս որ
12 անոնք երկինքը երթալը։ Ապա նոնք
Երուսաղէմ դարձան Ձիթենեաց լսուած լեռ-
նէն, որ Երուսաղէմին չափ մօտ է
13 Երուսաղէմին։ Ու երբոր *հասան մտան *վե-
րնատունը, ուր որ կը բնակէին *Պետրոս և
Յակոբոս, Յովհաննէս և Անդրէաս, Փիլիպ-
պոս և Թովմաս, Բարթողիմէոս և Մատթէոս,
Յակոբոս Ալփէոսեան ու *Սիմոն Նախանձա-
14 յոյղ և *Յուդա *Յակոբեան։ Ասոնք ամէնը
միաբանութեամբ միտք ազօթք ու ազաչանք
կ'ընէին *կիներուն հետ, և Յիսուսի մօրը
Մարիամին հետ ալ եղբայրներուն հետ մէկ-
տեղ։
15 Եւ ան օրերը ելաւ Պետրոս աշակերտնե-
րուն մէջը, (*ոբ *ոբ հարիւր քսան հոգի չափ
ժողովուած բազմութիւն կար,) ու ըսաւ,
16 Մարդիկ եղբայրներ, պէտք էր որ կատա-
րուէր սա գրուածը, *որուն որ առաջուց Հոգին
Սուրբ Դաւիթին բերնովը ըսաւ Յուդային
համար՝ որ Յիսուսը բռնողներուն *առաջնորդ
17 եղաւ. Ինչու որ *հանիկա մեզի հետ էր մեր
Հարանքին մէջ, *և սա պաշտօնին ալ բաժին
18 *ունէր։ Ասիկա *հանրաւ*թեան վարձքով
*տարտակ մը առաւ, ու գլխիվար իյնալով
մէջտեղէն ճեղքուեցաւ, և իր ամէն փորոտիք

Ա Դան. է. 13։ Պատ.
իգ. 30։ Պար. ԺԶ.
26։ Ղուկ. իա. 27։
Ցաճ. ԺԶ. 3։ ա
Թես. ա. 10։ գ.
13։ բ Թես. ա. 10։
Ցայտ. ա. 7։
Ղուկ. իգ. 52։
ԳԼ. Ժ. 37։39։ իա. 8։
Պատ. Ժ. 2։ 3։ 4։
Ղուկ. գ. 15։
Ցուդ. 1։
• Յի Ցակոբոսին եղ-
բայրը շատ ընդհա-
նուր յորդեհաց։
ԳԼ. բ. 1։ 46։
Ղուկ. իգ. 49։ 55։
իգ. 10։
Պատ. ԺԶ. 33։
Սպգ. իա. 9։ Ցաճ.
ԺԶ. 18։
Ղուկ. իբ. 47։
Ցաճ. ԺԶ. 3։
Պատ. Ժ. 4։ Ղուկ.
գ. 16։
Հմբ. 25։ ԳԼ. ԺԶ.
25։ ի. 24։ իա. 19։
Պատ. իգ. 15։ բ
Գնտ. բ. 15։
Պատ. իե. 3։ 7։ 8։

19 քը դուբս թափեցաւ։ Ու ա֊ն բ֊նը երուսաղէմ
ընակողներուն ամենուն յայտնի եղաւ, մինչև
որ իրենց լեզուովը ան ադարակին անունը
Ակեղդամա դբուեցաւ, այսինքն Արեան ա֊
20 դարակ։ Ինչու որ Սաղմոսաց գրքին մէջ գը֊
բուած է թէ ֊Անոր բնակարանը աւերակ ըլ֊
լայ, ու անոր մէջը բնակող մը չըլլայ, ևս ա֊
21 նոր պաշտօնը ուրիշը առնէ։ Ուրեմն պէտք
է որ աս մարդոցմէն որ մեր հետը եղան ան
բոլոր առնքը, որ Տէր Յիսուս մէջերնիս մը֊
22 տաւ ու ելաւ, ֊Յովհաննէսին մկրտութենէն
սկսած՝ մինչև ան օրը որ մեզմէ համբարձաւ,
առնոցմէ մէկը հետ մեզի վկայ ըլլայ անոր
23 յարութեանը։ Եւ երկու հոգի կայնեցուցին,
Յովսէփը որ ֊Բարսաբաս կը կոչուէր՝ որ Յուս֊
տոս ալ մականուանեցաւ, ու Մաստաթիան։
24 Եւ աղօթք ընելով ըսին, Դուն, ով Տէր, ևոր
ամենուն սիրտը գիտես, աս երկուքէն մէկը
25 որն որ ընտրեցիր՝ ձգէ յայտնի ։ ևոր աս պաշ֊
տօնիս և առաքելութեանս վիճակը առնէ, որ
26 անկէ Յուդա ինկաւ իր տեղը երթալու։ Եւ
անոնց համար վիճակ ձգեցին, ու վիճակը Մա֊
տաթիային եկաւ, և անիկա տասնումէկ առա֊
քելոց հետ սեպուեցաւ։

ԳԼ· Բ

1 Առաքեալները Սուրբ Հոգիով լեցուած՝ զանազան լեզուներ
կը խօսին· ամբոխ կը զարմանան անոնց վրայ, և ամբոխ ալ
ծաղր կ'ընէն զանոնք։ 14 Պետրոս պատասխան կուտայ անոնց,
և կը ցուցնէ թէ առաքեալները Սուրբ Հոգիին զօրութեամբը
կը խօսէին· Թէ Քրիստոս մեռնելուէն յետոյ յարեաւ առած՝ երբ
կինքը համբարձած է, և թէ ան նոյն Սուրբ Հոգին խրկած

֊ Սաղ· կճ· 25։
‡ Սաղ· ճժ· 8։
† Մար· ա· 1։
ο Հմր· 9։
ֆ Ցաւ· ժե· 27։

Հմր· 8։ ԳԼ· գ· 33։
= ԳԼ· ժե· 22։
ր ա Թագ· ժգ· 7։
ա Մն· իբ· 9։ իճ·
17։ Երեմ· ժա· 20։

ժե· 10։ ԳԼ· ժե·
8։ Ցայտ· բ· 23։
ֆ Հմր· 17։
—

ե։ 37 Հաս մարդիկ գաթէի գալով կը մկրտուին· 41 որոնք
ընդունած են խօսքը, և սիրով կը միացանին զԱռաքեալ պաշ֊
տելու։ 43 Առաքեալները շատ հրաշքներ և նշաններ կ'ընեն,
և Աստուած ամէն օր իր եկեղեցին կ'աճեցնէ։

1 Եւ ֊Պէնտեկոստէին օրը հասնելուն՝ համին քով
2 ալ միասան մէկտեղ էին։ Ու յանկարծակի
երկինքէն ձայն մը եղաւ աստակաշունչ հովի
մը չխչխչ պէս, և բոլոր տունը ուր որ
3 նստեր էին։ Եւ բաժնուած լեզուներ երև֊
ցան իրենց որպէս թէ կրակէ, ու ամէն մէ֊
4 կուն վրայ նստաւ։ Եւ ֊համին ալ Հոգւով
Սրբով լեցուեցան, ևու սկսան ուրիշ լեզուներ֊
լով խօսիլ, ինչպէս որ Հոգին իրենց խօսիլ
5 կու տար։ Ու երուսաղէմի մէջ բնակած Հը֊
բէաներ կային՝ աստուածավախ մարդիկ եր֊
կնիքէ տակը եղած բոլոր ազգերէն ։
6 Ու երբոր աս ձայնը եղաւ, բազմութիւնը մէկ֊
տեղ եկաւ ու խառնեցաւ, ինչու որ կը լսէին
որ անոնք իրենց համն մէկուն լեզուովը կը
7 խօսէին։ Ամէնքն ալ կը սքանչանային ու կը
զարմանային և իրարու կ'ըսէին, Չէ՞ որ ահա
աստնք ամէնն ալ որ կը խօսին ֊Գալիլեացի
8 են· Եւ ի՞նչպէս կը լսենք մենք մեր ամէն
9 մէկ լեզուովը որ անոր մէջը ծնած ենք· Պարթ֊
թեւք և Մարք ու Եղամացիք, և անոնք որ
կը բնակին Միջագետք մէջ, և Հրէաստանի ու
Կապադովկիայի մէջ, Պոնտոսի ու Ասիայի մէջ,
10 Փռիւգիայի և Պամփիւլիայի մէջ, Եգիպտոսի
մէջ, և Կիւրենէին մօտ Լիբեացւոց կողմերուն
11 մէջ, նաև Հռոմէացիներ պանդուխտներ՝ թէ
Հրէաներ և թէ նորադաւանները, Կրետացի֊

= Գե· իգ· 15։ բ Օր· ժզ· 9։ ԳԼ· ի· 16։
ֆ ԳԼ· ա· 14։

ֆ ԳԼ· գ· 31։
ֆ ԳԼ· ա· 5։
ֆ Մար· ժգ· 17։ ԳԼ·
ժ· 46· ժԹ· 6։ ա

կար· ժբ· 10։ 28։
30· ժգ· 1։ ժգ·
2։ Եւ։
ԳԼ· ա· 11։

Ներ և Ալեքսանդրեր, կը լսենք անոնցմէ որ մեր լեզուներով կը խօսին Աստուծոյ մեծա-
12 մեծ բաներըը։ կը սքանչանային ամէնքն ալ ու տարակուսած իրարու կ'ըսէին, Ի՞նչ պիտի
13 ըլլայ սա։ Ոմանք ալ ծաղր ընելով կ'ըսէին Թէ Անոնք նոր գինիով լեցուեր են։
14 Բայց Պետրոս ելաւ տասնմէկին հետ միւ-
տեղ, ձայնը վերցուց ու խօսեցաւ անոնց, Ով
Հրէայ մարդիկ և դուք ամէնդդ որ երու-
սաղէմ կը բնակիք, սա ձեզի յայտնի ըլլայ,
15 ու ականջ դրէք իմ խօսքերուս։ Քանզի չէ
Թէ ասոնք գինովցած են, ինչպէս որ դուք կը
կարծէք, Հինգու որ է՝ օրուան երրորդ ժամն
16 է. Հապա ասիկա այն է որ Յովէլ մարգարէին
17 ձեռքովը բսաւեցաւ. Ելլ պիտի ըլլայ որ վեր-
ջին օրերը, կ'ըսէ Աստուած, Եմ Հոգիէս
ամէն մարմնոյ վրայ պիտի թափեմ, ու ձեր
տղաքը և ձեր աղջիկները պիտի մարգարէա-
նան, ու ձեր երիտասարդները տեսիլքներ
18 պիտի տեսնեն, և ձեր ծերերը երազներ պի-
տի տեսնեն. Եւ իմ ծառաներուս վրայ ու իմ
աղախիններուս վրայ ալ այն օրերը իմ Հոգիէս
19 պիտի թափեմ, Ու պիտի մարգարէանան։ Ու
վերը երկինքը հրաշքներ պիտի յայտնեմ,
ու վարը երկիրը՝ նշաններ, արիւն ու կրակ
20 և ծխախիտ մառախուղ. Արեւը խաւարի պիտի
դառնայ, և լուսինը՝ արիւնի, դեռ Տէրոջը
21 մեծ ու երեւելի օրը չհասած։ Ու պիտի ըլլայ
որ Հասկն ալ որ Տէրոջը անունը կանչէ՝ պիտի

Ե ա Թեւս · ե · 7 ։
Ը Ես · խզ · 3 ։ Եզեկ · ժա · 19 ։ ԼՀ · 27 ։ Յեզեկ · ը · 28 · 29 ։ Հաբ · ա · 10 ։ Յոէլ · ե · 38 ։
Թ ԳԼ · ժ · 45 ։
Ի ԳԼ · խա · 9 ։
Ժ ԳԼ · խա · 2 · 9 · 10 ։ ա Կոր · ժբ · 10 · 28 · ժգ · 1 · Ես ։
Ի Յոէլ · բ · 30 · 31 ։
Ի Ա՚ա · խզ · 29 ։ Ա՚ա · ժգ · 24 ։ Գաւ · խա · 25 ։
Ի Հաւմ · ժ · 13 ։

15 · գ · 10 · ժ · 40 ։ ժգ · 30 · 34 · ժէ · 31 · Հաւմ · գ · 24 ։ ը · 11 · ա Կոր · գ · 14 · ժ · 13 · բ Կոր · գ · 14 · Գաղ · ա · 1 · Եփես · ա · 20 · Կող · բ · 12 · ա Թես · ա · 10 · Եբր · ժգ · 20 · ա Պետ ·
ա · 21 ։
Ն Յաց · ժգ · 8 ։
Ո Կա՚ գ՚ոխքին
Պ գ Թագ · բ · 10 · ԳԼ · ժգ · 36 ։
Ր բ Թագ · Է · 12 · 13 · Յաց · Ջեր · 11 ։ Դաւկ · ա · 32 · 69 ։ Հաւմ · ա · 3 · ը Տիմ · բ · 8 ։

22 փրկուի։ Ով Իսրայէլացի մարդիկ, լսեցէք
ա խօսքերը. Յիսուս Նազովրեցին Աստուծ-
մէ ձեզի ցուցուած մարդ մը զօրութիւններով
ու հրաշքներով և նշաններով, որ Աստուած
անոր ձեռքովը ըրաւ ձեր մէջը, ինչպէս որ
23 դուք ալ գիտէք, Անիկա Աստուծոյ որոշած
խորհուրդովը և կանխագիտութեամբը մատ-
նուած ըլլալով՝ Նուխ և անօրէններու ձեռ-
24 քով փայտի վրայ գամելով սպաննեցիք. Որն
որ Աստուած յարուցի մահուան ցաւերը քա-
կելով, քանզի հնար չէր որ ինքը անկէ բռնուի։
25 Ինչու որ Դաւիթ անոր համար կ'ըսէ, Ես միշ-
տ առջեւս Տէրը կը տեսնէի իմ առջեւս, քանզի
26 իմ աջ կողմն է, որ չսասանիմ. Ասոր համար
ուրախ եղաւ իմ սիրտս, ու իմ լեզուս ցնծաց.
Նաև իմ մարմինս ալ յուսով պիտի հանգչուայ
27 Նայ. Վասն զի իմ անձս † գերեզմանին մէջը պի-
տի չթողուս, ու քու Սուրբիդ ալ ապականու-
28 թիւն տեսնել պիտի չտաս։ Կենաց ճամբաներ
ըր ինծի ճանչցուցիր. քու երեսիդ առջեւը
29 թիւնով պիտի լեցնես։ Մարդիկ եղ-
բայրներ, արժան է համարձակ դրուագել ձեզի
Դաւիթ նահապետին համար, Թէ մեռաւ ու
թաղուեցաւ, և անոր գերեզմանը մինչև աս
30 օրս մեր մէջն է։ Ուրկ որովհետև անիկա մար-
գարէ էր, և գիտէր Թէ Աստուած հաստատ

երդում բրաւ իրն, թէ իր երիկամանցը պը-
տուղէն մարմնոյ կոյսանէ բրիստոսը գլխոյ
31 յարուցանել ու իր ամուսը նոյն, ինքը կան-
խառնութեամբ խօսեցաւ բրիստոսի յարու-
թեանը համար, թէ անոր անձը դերեզմանը
չթողուեցաւ, և անոր մարմինը ապականու-
32 թիւն չտեսաւ։ Զայս Յիսուս Նազովրեցի յա-
րուց, որուն մենք ամէնքս ալ վկայ ենք։
33 Ուստի Աստուծոյ աջ ձեռքովը բարձրանա-
լով, ու Հոգւոյն Սրբոյ խոստումնը Հօրմէն
առնելով՝ տարածեց ասիկա, որ դուք տեսնա-
34 կը ու կ՚լսէք։ Ինչու որ Դաւիթ երկինքը չելաւ, բայց ինքը կ՚ըսէ, ՚Տէրը իմ
35 Տէրոջս ըսաւ, Նստէ իմ աջ կողմս, Մինչև
որ քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատուան-
36 դան դնեմ։ Ուստի բոլոր Իսրայէլի տունը
ճշմարտապէս թող գիտնայ, որ Աստուած
զանիկա Տէր ալ ըրաւ՝ Յիսուս ալ, ան ցիւա-
ղը որ դուք խաչեցիք։
37 Ու ասոր որ լսեցին՝ Պետրոսի մէջ ղըղ-
ջայեն, և ըսին Պետրոսին ու միւս առաքեալ-
ներուն, Մարդիկ եղբայրներ, ի՞նչ ընենք։
38 Ու Պետրոս ըսաւ անոնց, ՚Ապաշխարեցէք,
ու ձեզմէ ամէն մէկը Յիսուս Քրիստոսի անունովը մեղաց թողութեան հա-
մար, և Հոգւոյն Սրբոյ պարգեւը պիտի ըն-
39 դունիք։ Ինչու որ խոստումնը ձեզի է ու
ձեր որդւոցը, ու ամէն հեռու եղողներուն՝

1 Սալ. Յգ. 10։ ԳԼ. Յգ. 35։
2 Հմր. 24։
3 ԳԼ. ա. 8։
4 Դ. Ե. 31։ Փիլ. բ. 9։ Երր. Յ. 19։
5 Ցաք. Ցգ. 20։ Յե. 26։ Յգ. 7, 13։ ԳԼ. ա. 4։
6 Գ. Յ. 45։ Եփես. գ. 8։
7 Սալ. ՀՅ. 1։ Մատ. իզ. 44։ ա Կոր. Յե. 25։ Եփես. ա. 20։ Երր. ա. 13։
8 Գ. Ե. 31։
9 Ձ.ա. Ցգ. 10։ Գ.ա. գ. 10։ ԳԼ. բ. 6։ Յգ. 30։
10 Գ.ա. Ի. 43։ ԳԼ. գ. 19։
11 Ցաքե. Ե. 5։ Ցգ. 15։ Եփես. ա. 20։ Երր. ա. 13։
12 Գ. Յ. 45։ Յա. 15։ 18։ Ցգ. 26։ Յե. 3։ 8։ 14։ Եփես. բ. 13։ 17։
13 Գ.ա. Ի. 43։ ԳԼ. գ. 32։ 34։
14 Իա. Ե. 7։
15 ԳԼ. ա. 14։
16 Գ.ա. իգ. 53։ ԳԼ. Ե. 42։
17 ԳԼ. բ. 7։
18 Գ.ա. Ի. 52։ ԳԼ. գ. 33։ Հմր. Ցգ. 18։
19 ԳԼ. Ե. 14։ Յա. 24։

որանք որ մեր Տէր Աստուածը պիտի կանչէ։
40 Եւ ուրիշ շատ խօսքերով վկայութիւն կու-
տար, ու կը յորդորէր ըսելով և ՚կ՚ըսէր, Ա-
41 տարած ապրեցէք այս ծուռ ազգէն։ Եւ
անոնք որ ուրախոյ ընդունեցին անոր խօսքերը՝
մկրտեցան։ ու այն օրը երեք հազար հոգի
42 չափ աւելցան։ Եւ միշտ առաքելոց վարդա-
պետութեանը եռանդ էին, ու մասնակցութեանը
և հաց կոտրելուն ու աղօթքներուն։
43 Եւ ամէն մարդու վրայ վախ էր։ և
շատ գիտուց ձեռքովը շատ հրաշքներ ու նըշ-
44 աններ կը գործուէին։ Ու բոլոր հաւատա-
ցեալները միասին էին, ու ամէն բաներնին
45 հասարակաց էր։ Ու ստացուածքնին և ունե-
ցած բաներնին կը ծախէին, ու անոնց գինը կը
բաժնէին ամէնուն, որուն որ բան մը պէտք
46 էր։ Ըլլար։ Եւ ամէն օր միաբանութեամբ տա-
ճարը երթալու եռանդ էին, ու տուներնին հաց
կը կոտրէին, ու կերակուրնին ՚ուրախութեան ու
47 խոնհութեամբ, ու բոլոր ժողովուրդին
առջեւը շնորհք կը գտնէին։ Ու Տէրը օրէ օր
փրկուածները ի՚ժողովնէր եկեղեցին։

ԳԼ։ Գ

1 Պետրոս կը յորդորէ զգուշացած կացութիւնը ևեղ ժողովրդ. դաց։ 12 կը խոստանայ որ ան զգուշութիւնը չէ թէ իրեն կամ Յովհաննէսի զօրութեամբը եղաւ։ այլ Աստուծոյ և իր Որդւոյն Յիսուսին ձեռքովը, ու անոր անուանը հաւատալով։ 13 Նաև կը յանդիմանէ զանոնք Յիսուսը խաչելուն համար։ 19

1 Հմր. 26։ Գ.ա. Ի. 14։ Հաւատ. Ցգ. 12։ Եփես. գ. 12։ Կող. գ. 2։ Երր. Ցգ. 25։
2 Մարթ. Ցգ. 17։ ԳԼ. գ. 33։ Եփես. բ. 12։
3 ԳԼ. գ. 32։ 34։
4 Իա. Ցգ. 7։
5 ԳԼ. ա. 14։
6 Գ.ա. իգ. 53։ ԳԼ. Ե. 42։
7 ԳԼ. բ. 7։
8 Գ.ա. բ. 52։ ԳԼ. գ. 33։ Հաւատ. Ցգ. 18։
9 ԳԼ. Ե. 14։ Յա. 24։

—

և կը յորդորէր զանոնք զղջումով ու հաւատքով ԹԱԳՈՒՀԻՆ ԻՆԴԻՒԱԼ իրենց մեղքերուն, և փրկուելա նոյն ՁԱՒԱՒԻՆ ձեռքով։

1 Պետրոս ու Յովհաննէս ՚ի ժամ աղօթքին առանը մէկտեղ ՚ի տաճարը կ՚ելլէին։ 2 Եւ իր մօրը արտոյտին կաղ ծնած մարդ մը կը բերուէր, որ զանիկա ամէն օր տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դրանը կը դնէին, որ տաճարը մտնողներէն ողորմութիւն խնդրէ։ 3 Ասիկա տեսնելով Պետրոսը և Յովհաննէսը որ տաճարը մտնելու վրայ էին, կ՚աղաչէր որ ո֊ 4 ղորմութիւն առնէ։ Իսկ Պետրոս Յովհաննէ֊ սին հետ մէկտեղ անոր նայեցաւ ու ըսաւ, 5 Մեզի նայէ։ Ան ալ դէպ ՚ի անոնց դարձաւ 6 ու կը յուսար անոնցմէ բան մը առնել։ Եւ Պետրոս ըսաւ, Արծաթ ու ոսկի չունիմ, հա֊ պա ինչ որ ունիմ՝ ան քեզի կու տամ. ՚ի Յի֊ զովքեցի Յիսուս Քրիստոսին անունովը ելիր 7 ու քալէ։ Եւ անոր ալ ձեռքէն բռնելով վերը ցուց ընէր, ու իսկոյն անոր ոտքերն ու թմիկները 8 կոճղերը զօրացան։ Ինք վեր ցատկելով կայնե֊ ցաւ ու կը քալէր, և անոնց հետ տաճարը մը֊ տաւ՝ քալելով ու ցատկելով և գովաբանած 9 օրհնելով ՚ի Աստուած ամբողջ ժողովուրդը տեսաւ ա֊ նիկա որ կը քալէր ու ի՚օրհնէր զԱստուած, 10 և կը ճանչնային թէ անիկա էր, որ ողորմու֊ թեան համար տաճարին Գեղեցիկ դրանը քով կը նստէր. և զարմանքով ու ապ֊ շութեամբ լեցուեցան անոր եղած բանին հա֊ մար։

11 Եւ քանի որ ՚անիկա Պետրոսին ու Յով֊

— Սաղ. ծե. 17։
ֆ ԳԼ. բ. 46։
ֆ ԳԼ. ծգ. 7։
ֆ Յովհ. թ. 8։
ֆ ԳԼ. գ. 10։
ֆ Եսա. լե. 6։
ֆ ԳԼ. գ. 16. 21։
ֆ Յովհ. թ. 8։
ֆ Նայէ՛ ան բժըշկ֊ կուած կոյսը

Հանենէսին յարեր էր, բոլոր ժողովուրդը զար֊ մացած մէկտեղ վազելին անոնց քովը ան֊ 12 պահը ՚ի որ Պետրոսնիկ՚ըսուէր։ Ան տեսնե֊ լով Պետրոս պատասխան տուաւ. ժողովուրդին, Ով Իսրայէլացի մարդիկ, ինչո՞ւ զարմացեր էք ասոր վրայ, կամ ինչո՞ւ աչքերնիդ ան֊ կած մեզի կը նայիք, որպէս թէ մենք մեր զօրութեամբը կամ բարեպաշտութեամբը ա֊ 13 ռած քալել տուած ըլլանք ։ ՚Աբրահամին ու Իսահակին և Յակոբին Աստուածը՝ մեր հայ֊ րերուն Աստուածը ՚ի փառաւորեց իր ՚Որդին Յիսուսը, զոր դուք մատնեցիք, և ու֊ րացաք Պիղատոսին առջևը՝ երբոր ինքը վճռ֊ 14 ուելու որոշած էր։ Բայց դուք ան ՚Սուրբը և ՚Արդարը ուրացաք, ու խնդրեցիք որ մար֊ 15 դասպան մարդ մը ձեզի շնորհուի. Եւ կեա֊ նայ առաջնորդը սպաննեցիք, որ յարուցած Աստուած մեռելներէն յարուց, որուն մենք 16 վկայ ենք. Եւ անոր անունը հաւատքով՝ հանոր անունը հաստատուց ասիկա, որն որ դուք կը տեսնէք ու գիտէք. և ան հաւատ֊ քը որ անով է՝ ան առողջութիւնը տուր տը֊ 17 ւաւ ձեր ամենուն առջևը։ Եւ հիմա, եղ֊ բայրնե՛ր, ՚գիտեմ որ չգիտնալով ըրիք, ինչ֊ 18 պէս որ ձեր իշխանները ալ ։ Բայց Աստուած ինչ որ առաջուց ինր բոլոր մարգարէներուն

ֆ Յովհ. ժ. 23։ ԳԼ. ե. 12։
ֆ ԳԼ. ե. 30։
ֆ Յովհ. ե. 39։ Ժբ. 16։ Ժէ. 1։
ֆ Կամ՝ ծառան
ֆ Մատ. իե. 2։
ֆ Մատ. իե. 20։ Մարկ. Ժէ. 11։
ֆ Ղուկ. իգ. 18. 20. 21։ Յովհ. Ժբ. 40։
ֆ ԳԼ. ե. 15։ ԳԼ. Ժգ. 28։
ֆ Սաղ. Ժգ. 10։ Մատ. ա. 24։ Ղուկ. ա. 35։ ԳԼ. բ. 23։ գ. 27։
ֆ ԳԼ. ե. 32։ իբ. 14։
ֆ ԳԼ. բ. 24։
ֆ ԳԼ. բ. 32։
ֆ Մատ. իե. 22։ ԳԼ. գ. 10։ Ժգ. 8։
ֆ Ղուկ. իգ. 34։ Յովհ. Ժգ. 3։ ԳԼ. Ժգ. 27։ ա Կոր. բ. 8։ ա Տիմ. ա. 15։
ֆ Ղուկ. իգ. 44։ ԳԼ. իգ. 22։
ֆ Սաղ. իբ. Եսա. Ծ. 6։ Ժգ. 5։ Եւ Դան. Թ. 26։ ա Պետ. ա. 10. 11։

բերնովը յայտներ էր Քրիստոսին չարչարուե-
19 լուն վրայով, այսպէս կատարեց։ Ուստի
ապաշխարեցէք ու դարձի եկէք՝ որ մեղքեր-
20 նիդ ընջուին. Որպէս զի սփոփանաց ժամանակ-
ները գան Տէրոջը երեսէն, և առաքուց *Ձե-
զի քարոզուած՝ Յիսուս Քրիստոսը խրկի.
21 ¹Որ գանկա պէտք է որ երկինքը ընդունի
մինչև ան առնելները՝ որ ամէն բաներըը կար-
գադրուելն, որոնց համար Աստուած սկիզ-
բէն ի վեր իր սուրբ մարգարէներուն բերնովը
22 խօսած է։ †Մովսէս Հր Հայրերուն թսաւ. Ձե-
¹Ձեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրներէն ինձի
պէս մարգարէ մը պիտի հանէ ձեզի. անոր
23 մտիկ ըրէք՝ ամէն ինչ որ ձեզի խօսի։ Եւ
պիտի ըլլայ թէ ամէն ոք որ ան մարգարէին
մտիկ չընէ, ժողովուրդին միջէն պիտի կոր-
24 սուի։ Եւ բոլոր մարգարէները որ Սամուէ-
լէն ի վեր խօսեցան՝ ասս օրերուս համար ալ
25 նմացուցին։ Դուք էք մարգարէներուն որ-
դիքը և ան ուխտին, որ Աստուած մեր Հայ-
րերուն հետ ըրաւ, ու ըսաւ Աբրահամին,
¹Եւ քու սերունդովդ պիտի օրհնուին երկրի
26 բոլոր ազգերը։ Աստուած իր ‡Որդին յարու-
ցանելով՝ առաջ ձեզի Վրկիչ զանիկա որ ձեզ
օրհնէ, ¹ամէն մէկիդինդ ձեր չարութիւններ-
ըէն դարձընելով։

ե ԳԼ· բ· 38։
* Ո՛ւրեք ձեզի համար
առաքուածած
զ ԳԼ· ա· 11։
է Մաա· ժԸ· 11։
ը Ղ.ած· ա· 70։
թ Ո՛ւրեք Քրիստի Մաթ.
ա.ն.
ՃԸ Օր· ժԸ· 15, 18։

19։ ԳԼ· է· 37։
ղ ԳԼ· բ· 39։ Հռոմ.
Ի· 4, 8։ ԺԸ· 8։
Գաղ· գ· 26։
— Ծն· ԺԸ· 3։ ԺԸ·
18։ իգ· 18։ իգ· 4։
իԸ· 14։ Գաղ· գ·
8։
‡ Ո՛ւրեք Որդին ՅԽ.

առաջ
= Մաա· Ժ· 5։ ԺԸ·
24։ Ղ.ած· իգ· 47։
ԳԼ· ԺԳ· 38։ 39։ 46։
ղ Հմր· 22։
Մաա· ա· 21։

—

ԳԼ· Դ

Հրէից իշխանները Պետրոսին քարոզութիւնը վրայ բերելով՝ կը բանտարկեն զանիկա Յհսխանէսին հետ։ 4 Պետ. ու Յհնն. Աստուծոյ խօսքը լսողներէն հազարաւոր աւելիք կը դառնան։ 5 Լսողը երբոր իշխանները գանոր դատաստանի կը հանեն։ Պետրոս համարձակ կը հաստատէ Քրիստոսի անուանով բժշկութիւնը։ և Թէ միայն նոյն Քրիստոսի անուանով կրնանք փրկուիլ։ 13 բայց իշխանները տեսնելով որ պետրոսին Պետրոսին ու Յհսխանէսին որ միչդեռ ալ նոյն անուանով չդատեցին։ 23 ասոր վրայ եկեղեցւոյ անդամները աղօթքի կը պատրաստին։ 31 և Աստուած շարժելով անոնց դատաստանը վերջաւորին կու տայ թէ անոնց ալ զօրերը լաւ է։ ու կը հաստատէ եկեղեցին Սուրբ Հոգիին ընդհանրը և մխիթարական մեր պարգեւելով անոր։

1 Ու երբոր անոնք ժողովուրդին կը խօսէին,
քահանաները ու տաճարին իշխանը և սա-
2 դուկեցիները անոնց վրայ հասան, ¹Դժուա-
րելով որ անոնք ժողովուրդին կը սորվեցնէին,
և Յիսուսի միջոցովը մեռելներէն յարութիւնն
3 առնելը կը քարոզէին. Ու ձեռք զարկին ա-
նոնց և բանտը դրին մինչև հետեւեալ
4 օրը, ինչու որ ալ իրիկուն էր։ Բայց ան խօս-
քը լսողներէն շատերը հաւատացին, ու մար-
դոց թիւը հինգ հազարի չափ եղաւ։
5 Ու եղաւ որ հետեւեալ օրը ժո-
ղովեցան անոնց իշխանները և ծերերը ու դպ-
6 սիրները Երուսաղէմի մէջ, ²Նաև Անիա քա-
հանայապետը ու Կայափա և Յհսխանէս ու
Աղք.քահանդրաս և ան ամէնը որ քահանայա-
7 պետի ցեղէ էին. Եւ զանոնք մէջտեղը կոչ-
նելու ցած՝ կը հարցընէին, ³Ի՞նչ զօրութիւ-
նով կամ ի՞նչ անուանով գրուբ գուբ ասր բանը։
8 ⁴Պետրոս Պետրոս Հոգւով Սրբով լեցուած՝
ըսաւ անոնց, Ով ժողովուրդին իշխանները և

ա Մաա· իբ· 23։ ԳԼ·
իգ· 8։
բ Ղ.ած· գ· 2։ Յհսխ·
ժա· 49։ ԺԸ· 13։
դ Եզ· բ· 14։ Մաա·
բ· 41։
ե Մաա· իբ· 25։ ԳԼ· է· 27։
ը Ղ.ած· ԺԸ· 11։ 12։

9 Խօսայէլի Ժողովուրդ, թէ որ մենք այսօր ակար
մարդու մը եղած բարիքին համար կը քննե-
նուինք, թէ ինչ միջոցով անիկա բժշկուեցաւ,
10 ձեզմէն ըլլայ ամէնքնուդ ու բոլոր Իս-
րայէլի Ժողովուրդին, Ե՛ր Նազովրեցի Յիսուս
Քրիստոսի անունովը՝ որն որ դուք խաչեցիք,
և Ե՛ր որ Աստուած մեռելներէն յարուց, –Ե՛ս
անով ասիկա ձեր առջեւը բժշկուած կեցեր
11 է։ Ի՛նիկա է ան քարը ձեզմէ չինողներէդ
12 անարգուած, որ անկիւնի գլուխ եղաւ. Ե՛ւ
ուրիշ մէկով մը փրկութիւն չկայ. ինչու որ
անկէ ի՛նչպէս ուրիշ անուն մը չկայ երկինքի
տակը մարդոց մէջ տրուած, որ անով կարող
13 ըլլանք փրկուելու։ Իսկ անոնք Պետրոսին
ու Յովհաննէսին համարձակութիւնը նայե-
լով, Ե՛ւ հասկընալով որ ուսեալ ու առանց
ուսման մարդիկ են, կը զարմանային. և լսա-
14 ցան որ անոնք Յիսուսին հետ էին. Ու ան
բժշկուած մարդը տեսնելով որ Ի՛անոնց հետ
կայներ էր, չէին կրնար ա՛նոնց դէմ բան մը
15 խօսիլ։ Եւ հրամայելով անոնց որ առեւանէն
դուրս ելլեն, իրարու հետ խորհուրդ ըրին,
16 Եւ ըսին, Ի՛՞նչ ընենք աս մարդոյն. ինչու
որ Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներուն յայտնի է
թէ ասոնց ձեռքով երեւելի հրաշք մը եղաւ,
17 ու մենք չենք կրնար ուրանալ։ Մէյնչ թէ
Ժողովուրդին մէջը ալ աւելի չտարածուելու
համար՝ ասոնցմէ սպառնալիք ընենք անոնց,
որ ան անունով մէյնչի ալ չխօսին որ մարդու
18 բան խօսին։ Եւ զանոնք կանչելով պատուի-

ե Գլ. գ. 6. 16։
զ Գլ. բ. 24։
է Սագ. ՃՀ. 22
Ես. իզ. 16։ Մատ. ժ. 42։
ը Մատ. ս. 21։ Գլ. Ժ. 43։ ա Տիմ. բ. 5. 6։
թ Մատ. Ժա. 25. ա Կոր. ա. 27։
ժ Գլ. գ. 11։
ի Յովհ. Ժա. 47։
լ Գլ. գ. 9. 10։
խ Գլ. ե. 40։

բեցին անոնց որ ամենևին չխօսին և չսորվե-
19 ցընեն Յիսուսի անունովը։ Բայց Պետրոս ու
Յովհաննէս պատասխան տուին անոնց ու ը-
սին, Ե՛թէ որ Աստուծոյ առջեւը ուղիղ է որ
Աստուծմէ աւելի ձեզի մտիկ ընենք, դուք
20 դատեցէք։ Վ՚ասն զի մենք չանք որ տեսանք
21 ու լսեցինք՝ Ե՛նք կրնար չխօսիլ։ Իսկ անոնք
նորէն սպառնալիք ընելէն ետև արձակեցին
զանոնք, բան մը չգտնելով թէ ինչպէս պատ-
ժեն զանոնք Ժողովուրդին համար, ինչու որ
ամէնքն ալ զԱստուած կը փառաւորէին Ե՛ղած
22 բանին համար։ Վ՚ասն զի այն մարդը քառա-
սուն տարեկանէն աւելի էր, որուն վրայ աս
բժշկութեան հրաշքը եղաւ։
23 Եւ Ա՛նի արձակուելով՝ Ի՛ընկերներուն քովը
եկան, ու պատմեցին ինչ որ քահանայապետ-
24 ները և Ծերերը իրենց ըսին։ Անոնք ալ երբ
որ լսեցին, միաբանութեամբ ձայներնին Ա-
ստուծոյ վերցուցին՝ ըսելով, Ո՛վ Տէր, դուն
ես այն Աստուածը՝ որ երկինքը ու երկիրը և
ծովը ու բոլոր անոնց մէջ եղածները ստեղ-
25 ծեցիր, Որ քու ծառայիդ Դաւիթին բերնովը
խօսեցար, Ի՛նչո՞ւ հեթանոսները խռովու-
թիւն ըրին, ու ժողովուրդները պարապ բա-
26 ներ մտածեցին. Երկրի թագաւորները պա-
տրաստ կայնեցան, և իշխանները միասին
Ժողովեցան Տէրոջը դէմ և անոր Օծեալին
27 դէմ։ Ի՛քանզի արդարև [ատ քաղաքիս մէջ]
Ժողովեցան Ե՛րկ սուրբ Որդւոյդ Յիսուսին
վրայ՝ որն որ դուն օծեցիր, Հերովդէս և Պօն-

ֆ Գլ. ե. 29։
ձ Գլ. իբ. 15։ ա Յովհ. ա. 1. 3։
ղ Գլ. ա. 8։ բ. 32։
ճ Մատ. ժ. 21։ Գլ. ե. 26։
մ Գլ. գ. 7. 8։
յ Գլ. ժբ. 18։
ն Թագ. ժԲ. 15։
շ Սագ. բ. 1։
Մատ. իգ. 3։ Ղուկ. իբ. 9։ իգ. 1. 8։
ո Ղուկ. ա. 35։
չ Ղուկ. գ. 18։ Յովհ. ժ. 36։

ասացի Պետուրոս՝ ապգեղբուն հետ ու խրոյխլի
28 Ժողովոյ ընկերքուն հետ, ւրնել՝ ինչ որ քու
ձեռքդ և խորհուրդդ առնմանից առաջուց
29 որ ըլլայ։ Եւ հիմա, ով Տէր, նայէ անոնց ըս-
պառնալիքներուն, ու շնորհէ քու ծառանե-
րուդ՝ որ բոլոր համարձակութիւնով քու խօս-
30 քդդ խօսին, քու ձեռքդ երկնցնելով որ
ժըշկելու, և նշոյ սուրբ Որդւոյդ Յիսուսին
՝անունովը հրաշքներ ու հրաշքներ ըլլալու։
31 Ու երբոր անոնք աղօթք ըրին, շարժեցաւ
հան տեղը՝ ուր որ ժողովուած էին, և ամէնքը
Հոգւով Սրբով լեցուեցան, ու Աստուծոյ
խօսքը համարձակ կը խօսէին։
32 Եւ հաւատացեալներուն բազմութիւնը էին
սիրտ ու մէկ հոգի ունէին. ու անոնցմէ մէկը
չէր բան իր ստացուածներէն մէկուն համար՝
թէ իրն է, հապա իրենց ամէն բաները հա-
33 ստատակ կը սեպէին։ Եւ մեծ զօրութիւնով
առաքեալները վկայութիւն կու տային Տէր
Յիսուսին յարութեանը, և անոնց ամէնուն
34 վրայ մեծ շնորհք կար։ Ու անոնց մէջ կարօ-
տութիւն քաշող մը չկար, վասն զի անոնք
որ ագարակներու կամ տուներու տէր էին,
կը ծախէին և ծախուածներուն դիները կը
35 բերէին, ու առաքելոց ոտքը կը դնէին. և
ամէն մէկուն իր կարօտութիւնը նայելով կը
36 բաժնուէր։ Եւ Յովսէս որ առաքեալներէն
Բառնաբաս մականուանեցաւ, (որ կը թարգ-

1 Գ։ ը · 23 · գ · 16։
2 Հմր · 13 · 31 · Գղ։ թ · 37 · Յգ · 46 · Յգ · 3 · Յթ · 8։ Յղ · 26 · Ղբ · 32 · Եփես · գ · 19 ։
3 Հմր · 27 ։
4 Գղ։ գ · 6 · 16 ։
5 Գղ։ բ · 43 · ե · 12 ։
6 Գղ։ բ · 2 · 4 · Յգ · 26 ։
7 Հմր · 29 ։
8 Գղ։ ե · 12 · Հասմբ. Յե · ե · 6 · բ Կոր · Յգ · 11 · Փիլ · ա · 27 · բ · 2 · ա Պետ ։
9 Գ · 8 ։
10 Գղ։ բ · 44 ։
11 Գղ։ ա · 8 ։
12 Գղ։ ա · 23 ։
13 Գղ։ բ · 47 ։
14 Գղ։ բ · 45 ։
15 Հմր · 37 · Գղ։ ե · 2 · Գղ։ ե · 45 · գ · 3 ։

մանուկ Մխիթարութեան որդի,) ղևտացի,
37 Կիպրոսի ծնունդ, Ունգ ագարակ մը ունենա-
լով, ծախեց ու սուակը բերաւ՝ առաքելոց ոտ-
քը դրաւ։

Գլ· ե

1 Ասնիա ու իր կինը Սափիրա իրենց կեդծաւորութեամբ հա-
մար պետութեան յանդիմանուելով կը մեռնին։ 12 Առաքելոց
շատ հրաշքներ ընելովը 14 հաւատացեալները կը շատանան։
17 յետոյ առաքեալները վերստին բանտը կը դրուին։ 19 բայց
Տէրոջը հրեշտակը ազատելով զանոնք կը պատուիրէ որ տա-
ճարական քարոզին ամենուն։ 21 Ընտրի անունը առաքեալ-
ներ առաջարին մէջ։ 29 և Կիպրոսի առաքեալ։ 33 պատճառե-
լու վասնզի մէջ կ'իյնան, բայց Գամալիէլին խրատովը ազ-
կը ծնան։ 40 միայն ծեծ կ'ուտեն, որուն համար փառք կու
տան Աստուծոյ, և ամէն օր չեն դադարիր քարոզելէն։

1 Բայց մէկ մարդ մը Անանիա անունով իր կնո-
ջմանը Սափիրային հետ մէկտեղ ստացուածք
2 մը ծախեց։ Եւ անոր գինէն խորեց, որ կինին
ալ գիտեր, ու մէկ բաժինը բերաւ առաք-
3 քելոց ոտքը դրաւ։ Եւ Պետրոս ըսաւ, Ա-
նանիա, ինչո՞ւ Սատանան քու սիրտդ լե-
ցուց, որ դուն Հոգւոյն Սրբոյ սուտ խօսես,
4 ու ագարակին գինէն խորես։ Չէ՞ որ քու եղէր
էր ան՝ քանի որ կեցեր էր, ու ծախուած
ալ քու իշխանութեանդդ տակն էր։ ատ ի՞նչ
է որ քու սրտիդ մէջ ատ բանը դրիր։ չէ թէ
մարդոց սուտ խօսեցար, հապա Աստուծոյ։
5 Եւ Անանիա ատ խօսքերը լսելով՝ ւրնկաւ ու
հոգի տուաւ։ և մեծ վախ լինկաւ ամենուն
6 վրայ որ ատ լսեցին։ Ու երիտասարդները
եղան ու Էպատանեցին անիկա, և դուրս հա-
7 նելով թաղեցին։ Ու երբոր երեք ժամուս

F Հմր · 34 · 35 · Գղ։ ե · 1 · 2 ։
— Գղ։ գ · 37 ։
Թուս։ ի · 2 · բ Օր · իգ · 21 · Յոշ · ե · 4 ։
Գաւ։ իբ · 3 ։
Հմր · 10 · 11 ։
Ցաղ · Յթ · 40 ։

չափ վրան անցաւ, անոր կիները չդիտցուին
8 ինչ որ եղեր էր՝ ներս մտաւ։ Եւ Պետրոս ը-
սաւ անոր, Ըսէ ինծի, ադաթակը այնչափ
ծախեցիք։ ան ալ ըսաւ, Այո, այնչափ։
9 Ու Պետրոս ըսաւ անոր, Ա՛ի՞նչ է որ դուք
միաբանեցաք Տէրոջը Հոգին փորձելու։ ահա
քու երիկը թաղողներուն ոտքերը դրանը
10 քովը են, քեզ ալ դուրս պիտի հանեն։ Եւ
իսկոյն անոր ոտքերուն քովը ինկաւ ու հոգի
տուաւ. և երիտասարդները ներս մտնելով
անիկա մեռած գտան, ու հանելնին իր էր-
11 կանը քովը թաղեցին։ Եւ մեծ վախ մը ին-
կաւ բոլոր եկեղեցիին վրայ ու ամենուն վրայ
որ այս բաները լսեցին։
12 Եւ առաքեալներուն ձեռքովը չատ նշան-
ներ ու հրաշքներ կ՚ըլլային ժողովուրդին մէջ։
Եւ ամենը միաբանութեամբ Սողոմոնի սրա-
13 հին մէջն էին։ Եւ ուրիշներէն մէկը չէր հա-
մարձակիր անոնց յարելու, հակառակ ժողովուր-
14 դը կը մեծարէր անոնք։ Եւ Տէրոջը հաւատա-
ցողները ալ աւելի կը չատնային, բազմու-
15 թիւն երիկ մարդոց ու կիներու. Անոնք
որ հիւանդները հրապարակները կը հանէին,
և պառպարանիներով ու մահիճներով կը դը-
նէին, Երբ Պետրոսին անցնելու ատենը գոնէ
16 անոր չուքը անոնց մէկուն վրայ հանի։ Ու
շրջակայ քաղաքներուն բազմութիւնը երու-
սաղէմ կը ժողվուէր, Հիւանդներ և պիղծ
ոգիներէ նեղութիւն կրողներ բերելով, որոնք
ամէնն ալ կը բժշկուէին։

² Հմմ. 3։ Մատ. գ. 7։ ³ Հմմ. 5։ ⁴ Հմմ. 5։ Գլ. ե. 43։ Յհ. 17։ ⁵ Գլ. ե. 43։ Յգ. 3։ Մատ. գ. 11։ Հբ. ասմմ. Յե. 19։ ե. Կար. Յբ. 12։ Երբ. ե. 4։ ⁶ Գլ. գ. 11։ գ. 32։ ⁷ Ցաճ. ի. 22։ Յբ. 36։ Գլ. Յի. 12։ Յբ. 38։ ⁸ Գլ. ե. 47։ գ. 21։ ⁹ Մատ. ի. 21։ Յգ. 36։ Գլ. Յի. 12։ ¹⁰ Մատ. Յգ. 17։ 18։ ¹¹ Ցաճ. Յգ. 12։	

17 Ոտք եկաւ քահանայապետը և բոլոր իր
հետը եղողները որոնք սադուկեցւոց աղան-
18 դէն էին՝ նախանձով լեցուած, հրաս առա-
քեալներուն ձեռք զարկին և հասարակաց
19 բանտը դրին զանոնք։ Բայց Տէրոջը հրեշ-
տակը գիշերով բանտին դռնները բացաւ, ու
20 դուրս հանելով զանոնք՝ ըսաւ, Գացէք և տա-
ճարին մէջը կայնելով ժողովուրդին խօսեցէք
21 հոս կենաց բոլոր խօսքերը։ Ու երբոր լը-
սեցին, տաճարը մտան առտուանց և կը սո-
վեցընէին. իսկ քահանայապետը եկաւ ու
իր հետը եղողները՝ ու ժողովը կանչեցին ժո-
ղովրդը ու իսրայէլի որդւոցը բոլոր ծերակոյ-
տը, և հրեշտ խրկեցին բանտը՝ որ զանոնք բե-
22 րին։ Ու երբոր սպասաւորները գացին, զա-
նոնք բանտին մէջ չգտնելով՝ ետ դարձան,
23 պատմելին, Եւ ըսին Թէ բանտըամէն զգու-
շութեամբ գոցուած գտանք, ու պահա-
պանները դռներուն առջևը կայնած, բայց
24 բանալով՝ ներսը մարդ չգտանք։ Ու երբոր
Քահանան և տաճարին իշխանը ու քա-
հանայապետները լսեցին այս խօսքերը, կը
զարմանային անոնց համար Թէ ինչ պիտի ըլ-
25 լայ այն։ Եւ մէկը եկաւ պատմեց անոնց Թէ
Ահա այն մարդիկը որ բանտը դրիք՝ տաճարը
կայներ են և ժողովուրդին կը սորվեցընեն։
26 Անատենը իշխանը սպասաւորներովը մէկտեղ
գնաց զանոնք բերաւ առանց բռնութեան,
Քանզի ժողովրդէն կը վախնային, որ չքար-
27 կոծուին։ Ու բերին զանոնք առաքեալը կայ-
նեցուցին. և քահանայապետը անոնց հար-

¹ Գլ. գ. 1. 2. 6։ ² Գործ. խ. 12։ ³ Գլ. Յբ. 7։ Յգ. 26։	⁴ Ցաճ. գ. 69։ Յե. 3։ ա Ցաճ. ե. 11։ ⁵ Գլ. գ. 5։ 6։
	⁶ Գործ. խբ. 4։ Գլ. գ. 1։ Մատ. խ. 26։

28 ցուց՝ Բանալով, ՝ՁԷ՞ որ սատիկ պատուիրե-
ցինք ձեզի որ ա՛ս անունով չսրվկցընէք.
և ահա Երուսաղէմը ձեր ուսմունքովը լեցու-
ցիք, և ա՛ն մարդուն ՝արիւնը ՝ի՛ ուզէք մեր
վրայ բերել։
29 Պատասխան տուաւ Պետրոս և ՝՚ՒԷ առա-
քեալներըը ու ըսին, ՝Աստուծոյ հնա-
30 զանդիլ պէտք է քան թէ մարդոց։ ՝Մեր
Հայրերուն Աստուածը ճիսուսը յարուց, ՚որուն
31 որ դուք փայտէն կախելով սպաննեցիք։ ՝Զա-
նիկա Աստուած իր աջ ձեռքովը ՚Առաջնորդ
ու ՝փրկիչ ըլլալու բարձրացուց, ՚Իսրայէլին
ապաշխարութիւն և մեղաց թողութիւն տա-
32 լու։ ՝Եւ մենք ա՛ս բաներուս համար անոր
վկաներ ենք, ու Սուրբ Հոգին ալ ՝որուն որ
Աստուած իրեն հնազանդ եղողներուն տուաւ։
33 Եւ ՝անոնք ՚՚ լսելով խիստ կատղեցան, ու
կը խորհէին որ զանոնք մեռցընեն։
34 Եւ ատեանին մէջ փարիսեցի մը ոտքի վրայ
ելաւ՝ որուն անունը ՝Գամաղիէլ էր, օրինաց
վարդապետ մը՝ բոլոր ժողովուրդին առջևը
պատուաւոր մէկը, ու հրաման ըրաւ որ առա-
35 քեալները քիչ մը դուրս հանեն. Եւ ըսաւ
անոնց, Ով Իսրայէլացի մարդիկ, դուք ձեզի
զգուշացէք աս մարդոցը համար թէ ինչ պի-
36 տի ընէք. Քանզի աս օրերէս առաջ Թևդաս
ելաւ, իրեն համար բսելով թէ Ես Ինչ մէկ մըն
է, ու թիւով չորս հարիւրի չափ մարդիկ իրեն

---

1 ԳԼ· գ· 18։
2 Մատ· իգ· 35· իե· 25։
3 ԳԼ· բ· 23· 36· գ· 15· է· 52։
4 ԳԼ· գ· 19։
5 ԳԼ· գ· 13· 15· իբ· 14։
6 ԳԼ· ժ· 39։ ժգ· 29· Գատ· գ· 13։ ա Պետ· բ· 24։
7 ԳԼ· բ· 33· 36։ փիլ· բ· 9· Երբ· բ· 10· ժբ· 2։
8 ԳԼ· գ· 15։
9 Մատ· ա· 21։
10 Ղուկ· իգ· 47։ ԳԼ· գ· 26· ժգ· 38· եփես· ա· 7։ կող· ա· 14։
11 ՑածՀ· ժե· 26· 27։
12 ԳԼ· բ· 4· ժ· 44։
13 ԳԼ· բ· 37· է· 54։
14 ԳԼ· իբ· 3։

յարեցան. որ ինքը սպաննուեցաւ, և ան ա-
մէնը որ իրեն հնազանդեր էին ցրուեցան ու
37 ոչինչ եղան։ Անոր ետևէն Յուդա Գալիլա-
ցին ելաւ աշխարհագիրը եղած օրերը, և շատ
ժողովուրդ իր կողմը ձգեց. ինքն ալ կորսուե-
ցաւ, և ան ամէնը որ իրեն հնազանդեր էին
38 ցիրուցան եղան։ Եւ հիմա ձեզի կ՚ըսեմ, Ա-
մարդոցմէ մի կպնէք ու թող տուէք զա-
նոնք, ՚Ինչու որ եթէ աս խորհուրդը կամ
39 գործը մարդոցմէ է՝ պիտի քակուի. ՝Չպա-
տի որ Աստուծմէ է՝ չէք կրնար ամենևս քա-
կել, ՝Չըլլայ թէ Աստուծոյ դէմ մարտնչող ալ
40 գտնուիք։ Եւ անոնք հաւանութիւն տուին
անոր. ՚՚ու առաքեալները կանչելով՝ ՝ծեծե-
ցին, և պատուիրելով որ ՚՚ոչ՚՚ ու ճիսուսի ա-
41 նունովը չխօսին, արձակելին զանոնք։ Անոնք
ալ ժողովքին առջևէն դացին, ՚ուրախանա-
լով որ Տէրոջ անուանը համար արժանի եղան
42 անարգուելու։ Եւ ամէն օր տաճարը ու
տուներուն մէջ ՚՚չէին դադարեր սորվեցընե-
լէն ու ճիսուս Քրիստոսը քարոզելէն։

+ Ղուկ· խա· 30։ Եսա· ը· 10։ Մատ· ժե· 13։
ֆ ԳԼ· է· 51։ Թ· 5։ իգ· 9։
՝ ԳԼ· գ· 18։ ֆ Մատ· ժ· 17։ իգ· 34։ Մար· ժգ· 9։
՚ Ղուկ· խա· 16։ ա Կոր· ա· 25։
՚՚ Մատ· ե· 12։ Հբ· ռամ· ե· 3։ բ Կոր· ժբ· 10։ փիլ· ա· 29։ Երբ· ժ· 34։
՚՚՚ ՑածՀ· ա· 2։ ա Պետ· գ· 13· 16։
՚՚՚՚ ԳԼ· բ· 46։
՚՚՚՚՚ ԳԼ· գ· 20· 29։

—

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Աքաքեալները ուզելով որ ապրտանէրուն կիրթերուն հոգ
տարեն, նաև փոխ ունենալով որ իրենք Աստուծոյ խօսքը
հոգին կիրթերը մատակարարեն։ 3 սորկատարեալ ան
պատուիրը կը յանձնեն եօթը ընտրուած մարդոց։ 5 որոնց մէջն
էր Ստեփանոս հատարով և Հոգով Սրբով լեցուն։ 12 ո-
րուն հետ վիճաբանողները չկրնալով պատասխան տալ կը բռը-
նեն զանիկա։ 13 և զրպարտութեամբ կ՚ամբաստանեն իրեն
հայհոյիչ օրինաց և տաճարին։

---

1 Ելաք· ժգ· 1։ Ղեւտ· ի· 2։ Թուոց· ժե· 15։ Բ Օր· ժդ· 1։ Ես· ը· 19։ Մատ· ե· 4։
2 ԳԼ· ե· 12։ ժե· 6։ ժզ· 4։ Տիտ· ա· 5։
3 Ա Տիմ· գ· 7։ Տիտ· ա· 7։ Ա Պետ· ե· 2։
4 Ղուկ· ա· 2։ ԳԼ· ե· 42։ ժզ· 4։ Ա Տիմ· դ· 13։ Ե· 17։ Տիտ· ա· 9։
5 ԳԼ· ը· 26։ Ա Տիմ· գ· 6։
6 ԳԼ· ը· 17։ թ· 25։ Մատ· ժգ· 14։ Ե· 10։ Յակ· ե· 14։
7 ԳԼ· ժբ· 24։ Ա Կոր· ժդ· 34։
8 ԳԼ· զ· 15։ Ա Կոր· ժբ· 10։ Գաղ· ա· 2։ Եփես· գ· 7։ Կող· ա· 29։
9 ԳԼ· ժգ· 1։ Ա Տիմ· ա· 20։ Բ Տիմ· դ· 14։
10 ԳԼ· ժգ· 8։ Ա Կոր· ա· 23։ Բ Կոր· ա· 24։ Ա Պետ· ե· 3։
11 ԳԼ· ժգ· 45։ Ա Կոր· ժգ· 1։ Ա Տիմ· ա· 13։
12 ԳԼ· դ· 1։ ե· 17։ ժգ· 50։ Ղուկ· իգ· 2։ Մատ· դ· 5։ ե· 21։ ժգ· 12։
13 ԳԼ· ե· 27։ ժգ· 5։ Մատ· զ· 11։ Մար· ժդ· 14։ Ղուկ· իգ· 2։
14 ԳԼ· ժգ· 5։ Մատ· զ· 11։ Մար· ժդ· 14։ Ղուկ· իգ· 2։
15 Ելաք· լդ· 29։ Բ Օր· իգ· 5։ Ա Թագ· ժզ· 42։ Մատ· զ· 15։

1 Եւ ան օրերը աշակերտները որ չատցան,
ֆ չէլլենացելոց կողմէն տրտունջ մը եղաւ
եբրայեցւոց դէմ, ընչու որ իրենց որբևարե-
ները չամչն օրուան սպասարկութեան մատակա-
2 բարուելուն մէջ անտես կ'ըլլային։ Եւ տա-
սներկուքը կանչեցին աշակերտներուն բազ-
մութիւնը ու ըսին, Մեզի չվայելեր Աստուծոյ
խօսքը ձգել ու սեղաններու ծառայութիւն
3 ընել։ Ուստի, եղբայրներ, հանգիստ եօթը հո-
գի ընտրեցէք՝ բուէ վկայուած, Հոգւով Սրբով
և իմաստութիւնով լեցուն, որ զանոնք աս
4 գործիս վրայ դնենք։ Եւ մենք ազօթքի ու
5 Աստծոյ խօսքին պաշտօնին պարապինք։ Եւ
աս խօսքը բոլոր բազմութեան առջևը հաճոյ
եղեցաւ։ ու ընտրեցին Յակոբոսը՝ Հնա-
ւաքով և Հոգւով Սրբով լեցուն մարդ մը,
ու փիլիպպոս, և Պրոքորոսը, ու Նիկանո-
րան, և Տիմոնեան, ու Պարմենաս և Նիկո-
6 դայոս նորահաւատ Անտիոքացին։ Ասոնք
առաքեալներուն առջևը կայնեցուցին։ Հա-
նոնք ալ ազօթք ընելով՝ Հանդերնին ա-
7 նոնց վրայ դրին։ Եւ Աստուծոյ խօսքը կ'ա-
ճեր, ու աշակերտներուն թիւը խիստ կը շատ-
նար Երուսաղէմի մէջ։ Եւ քահանաներէն մեծ
բազմութիւն հաւատքին կը հնազանդէին։
8 Եւ Յակոբոս՝ որ †հաւատքով ու զօրու-
թիւնով լցուած հրաշքներ
9 և նշաններ կ'ընէր ժողովուրդին մէջ։ Բայց

= Գլ· բ · 41։ դ · 4։ ե · 14։ Հմր · 7։
ֆ Գլ· ի · 29։
• յծ Հելլենախօս Հրէական
ֆ Գլ· դ · 35։
† Եբ· ժբ· 17։
ֆ բ Օր · ա · 13։ Գլ· ա · 21։ ժբ· 2։ Տիմ· գ · 7։
ՀՀ Գլ· ի · 42։
ֆ Գլ· ժա · 24։
ՀՀ Գլ· բ· 5. 26։ խա· 8։
ֆ Յայտ · բ · 6. 15։
ֆ Գլ· ա · 24։
ֆ Գլ· բ· 17։ ի · 17։ ժգ · 3։ ա Տիմ· գ · 14։ ե · 22։ բ Տիմ· ա · 6։
ֆ Գլ· ժբ · 24։ ժի · 20։ Կող· ա · 6։
ֆ Ցայտ · ի · 42։
† Ռոմ· ընծ·հ·ժվ

ամանք ան ժողովարանէն՝ որ Ազատացելոց և
Կիւրենացւոց ու Աղեքսանդրացւոց Հրէից
կ'ըսուէր, և Հրէ որ կիլիկիայէն ու Ասիայէն
էին՝ ելան ու Յակոբոսին հետ վիճաբանու-
10 թիւն կ'ընէին։ Եւ չէին կրնար դէմ դնել
ան իմաստութեանը ու Հոգւոյն՝ որով կը խո-
11 սէր։ Անոնք հրապուրեցին քանի մը մար-
դիկ, որ ըսին թէ Մենք լսեցինք որ ատիկա
Հայհոյական խօսքեր կը խօսի Մովսէսին ու
12 Աստուծոյ դէմ։ Եւ գրգռեցին ժողովուրդը
ու ծերերը և դպիրները, ու վրան հասնելով
13 զինքը բռնեցին ու ատեանը տարին։ Եւ սուտ
վկաներ կայնեցուցին, որոնք կ'ըսէին, Ա-
մարդը չդադարիր Հայհոյական բաներ խօսե-
14 լէն սուրբ տեղիս և օրէնքին դէմ։ Քանզի
լսեցինք ատկէ որ կ'ըսէր թէ Ան Նազովրեցի
Յիսուս Նազովր քակէ ան տեղը, ու պիտի փո-
խէ Մովսէսին մեզի աւանդած սովորութիւն-
15 ները։ Եւ ատեանը նստողներուն ամէնը երե-
ւր անոր նայեցան, անոր երեսը հրեշտակի
երեսի պէս տեսան։

ԳԼ· Է

1 Յակոբոսս իրեն դէմ եղած ամբաստանութիւնը պատասխանե
ապահով. 2 կը ցուցնի թէ հինգեան Աստուած ընտրեր էր իրենց
հայրերը։ 37 և թէ Մովսես մկայութիւնը գրած էր Քրիստոսի
համար։ 51 կը յանդիմանէ Հրէաները որ ապստամբ գտնուե-
լով Աստուծոյ դէմ՝ ապացոյցին գիրքերուն, ան Աբրաթը ա-
րուն համար մարգարէները կանխամտածներ էին թէ աշխարհ
պիտի գայ։ 54 Աստր վերջ Հրէայք կը քարկոծեն Յակոբոսը
Նաթ։ որ իր հոգին Յիսուսի յանձնելով՝ իսնարհութեամբ
ազօթք կ'ընէ անոնց համար։

1 Ա՞նատունը քահանայապետը թէ, Իրա-

ֆ Դատ · իա · 15։
Գլ· ե · 39։ Տես
Եբ· գ · 12։ Եա·
ֆ Ծգ · 17։
ֆ գ Թագ· իա· 10։13։
Մաս · իզ· 59։ 60։
ֆ Գլ· իե · 8։
ֆ Դան · թ · 26։
—

2 ցընէ առ բաները առա՞նց են։ Եւ անիկա ըսաւ, Մարդիկ եղբայրներ ու հայրեր, մտի՛կ ըրէ՛ք։ Փառաց Աստուածը մեր Հօրը Աբրահամին երեւցաւ, քանի որ Միջագետի մէջ էր, դեռ Խառանի մէջ չբնակած, և ըսաւ
3 անոր, Ելիր քու երկրէդ և քու ազգականներէդ, ու եկուր ան երկիրը որ ես քեզի
4 պիտի ցուցընեմ։ Անոնք Քաղդէացւոց երկրէն ելլելով՝ Խառանի մէջ բնակեցան. և անոր հօրը մեռնելէն ետեւ անկէ փոխադրեց զանիկա ա՛ս երկիրը, ուր որ դուք հիմա կը
5 բնակիք։ Եւ ասոր մէջ անոր ժառանգութիւն չտուաւ, ոչ ալ տա՛քի քայլ մը հետը, հապայց խոստացաւ որ զանիկա իրեն տայ իրպէս կալուածք, և իրմէ ետեւ իր սերունդին, երբ
6 որ դեռ ինքը որդի չունէր։ Եւ Աստուած այսպէս խօսեցաւ, Թէ անոր սերունդը օտար երկրի մէջ պանդուխտ պիտի ըլլայ, ու պիտի ծառայեցնեն անիկա և չարչարեն չորս հա-
7 րիւր տարի։ Եւ ան ազգը որուն պիտի ծառայեն, ես պիտի դատեմ, ըսաւ Աստուած, և անկէ ետեւ պիտի ելլեն հոս ա՛ս տեղը պա-
8 պաշտեն։ Եւ անոր թլփատութեան ուխտը տուաւ, հու ետքը Աբրահամ Իսահակը ծնաւ, և թլփատեց զանիկա ութերորդ օրը. Իսահակ ալ Յակոբը ծա՛՛՛,
9 Յակոբ ալ տասներկու նահապետները։ Եւ նահապետները ՚ի նախանձելով՝ Եգիպտոս գոյա՛՛՛ ծախեցին. բայց Աստուած անոր հետն

ա Գլ. իբ. 1։
բ Ծն. իբ. 1։
գ Ծն. իբ. 1։ դ Ծն. իա. 31։ իբ. 4, 5։
ե Ծն. իբ. 7։ իգ. 15։ իէ. 3։ իզ. 18։ իէ. 8։ իզ. 3։
զ Ծն. իէ. 13։ 16։ է Եզ. իբ. 40։ Գաղ. գ. 17։
ը Եզ. գ. 12։
թ Ծն. իէ. 9։ 10, 11։
ժ Ծն. իա. 2, 3, 4։
ի Ծն. իե. 26։
ժա Ծն. իզ. 31։ Լև. Լ. 5։ Լև. Լե. 18, 23։
ժբ Ծն. Լե. 4, 11, 28։ Սաղ. ՃԼ. 17։
ժգ Ծն. Լզ. 2, 21, 23։

10 էր, Ու փրկեց զանիկա իր ամէն նեղութիւններէն, Ու անոր շնորհք ու իմաստութիւն տուաւ Եգիպտոսի փարաւոնին թագաւորին առջեւը. ան ալ զանիկա իշխան դրաւ Եգիպտո-
11 սի և քանանու բոլոր երկրին վրայ տուն մը ևհաւ՝ ու մեծ նեղութիւն, և մեր հայրերը ուտե-
12 լիք չէին գտներ։ Եւ Յակոբ երբոր լսեց թէ Եգիպտոսի մէջ ցորեն կը գտնուի, առջի
13 անգամին մեր հայրերը խրկեց։ Եւ երկրորդ անգամին Յովսէփ իր եղբայրներուն ճանչցուց ինքզինքը. ու Յովսէփին ազգը փաս-
14 ւոնին յայտնի եղաւ։ Եւ Յովսէփ խրկեց՝ ու կանչեց իր հայրը Յակոբը՝ ու բոլոր ազ-
15 գատոհմը, եօթանասունհինգ հոգի։ Եւ Յակոբ Եգիպտոս իջաւ, ու մեռաւ ինքը ու
16 մեր հայրերը. Եւ Սիւքեմ տարուելով՝ Եմոր զերեզմանին մէջը դրուեցան, որն որ Աբրահամ արծաթի գնով ծախու առեր էր
17 Սիւքեմի Եմորի որդիներէն։ Ու երբոր մօտեցաւ խոստումնին ատենը, որ Աստուած երդումով խոստացեր էր Աբրահամին, ժողովուրդը աճեցաւ ու չատցաւ Եգիպտոսի
18 մէջ, Մինչև որ ուրիշ թագաւոր մը ելաւ՝ որ
19 Յովսէփը չէր ճանչնար։ Անիկա հնարք բանեցուց մեր ազգին դէմ ու չարչարեց մեր հայրերը, մինչև անգամ՝ ստիպեց որ
20 ձգել դուէ որ չապրին։ Այն ժամանակը Մովսէս ալ ծնաւ, և Աստուծոյ առջևը գեղե-

դ Ծն. իա. 37։ իբ. 6։
ե Ծն. իա. 34։
զ Ծն. իբ. 1։
է Ծն. իե. 4։ 16։
ը Ծն. իե. 9։ 27։
թ Ծն. իզ. 27։ բ Օր. ժ. 22։
ժ Ծն. իզ. 5։
ի Ծն. իզ. 33։ Եզ. ա. 6։
ժա Եզ. իգ. 10։ Գնա. իգ. 32։
ժբ Ծն. իգ. 16։ Լե. 19։
ժգ Ծն. իե. 13։ Հմր. 6։
ժդ Եզ. ա. 7։ 8, 9։ Սաղ. ՃԼ. 24, 25։
ժե Եզ. ա. 22։
ժզ Եզ. բ. 2։
ժէ Երբ. ժա. 23։

ցիկ էր, որ իր հօրը տունը մեծցաւ երեք
21 ամիս։ Ու երբոր անիկա դուրս ձգուեցաւ,
փարաւոնին աղջիկը զանիկա վերցուց, և ի-
22 րեն իբրև որդի մեծցուց։ Ու Մովսէս եգիպ-
տացւոց բոլոր իմաստութիւնովը վարժուե-
ցաւ, և զօրաւոր էր իր խօսքերովը ու գործ-
23 քերովը։ Ու երբոր քառասուն տարեկան
եղաւ, իր սիրտը բնկաւ իր եղբայրներուն՝
24 իսրայէլի որդւոցը այցելութիւն ընել։ Ու
Իւրայէցիներէն մէկը հարստահարած տեսնե-
լով պաշտպանեց, և զրկուածին վրէժը ա-
25 ռաւ՝ ան եգիպտացին սպաննելով։ Կը կար-
ծէր թէ իր եղբայրները պիտի իմանային որ
Աստուած իր ձեռքովը անոնց ազատութիւն
26 պիտի տար, բայց անոնք չիմացան։ Ու հե-
տևեալ օրը անոնց դիմացը եկաւ՝ երբոր կը
կռուէին, և խաղաղութիւն ընելու տպիսց
զանոնք՝ ըսելով, Մարդիկ, դուք եղբայրներ
27 էք, ինչո՞ւ մէկդիկ կը զրկէք։ Բայց ան որ
ընկերը կը զրկէր՝ մերժեց զանիկա՝ ու ըսաւ,
Ո՞վ քեզ մեր վրայ իշխան ու դատաւոր դրաւ։
28 Ջի՞ն ալ սպաննել կ'ուզես, ինչպէս որ երէկ
29 եգիպտացին սպաննեցիր։ Եւ Մովսէս ան
խօսքին վրայ փախաւ, ու Մադիամու երկրին
մէջ պանդուխտ եղաւ, ուր որ երկու որդի
30 ծնաւ։ Երբ քառասուն տարի անցնելէն ետև՝
Սինայ լեռանը անապատին մէջ Տէրոջը հրեշ-
տակը երևցաւ անոր մորենիի կրակի բոցով։
31 Մովսէս ալ երբոր տեսաւ զարմացաւ ան տես-
նելովը վրայ, ու երբոր մօտենալ զննելու՝
32 Տէրոջը ձայնը եկաւ անոր ու ըսաւ, Ես եմ

ա Եել. գ. 3–10։
բ Դատ. խդ. 10։
գ Եել. բ. 11, 12։
դ Եել. բ. 13։
ե Տես Դատ. ժբ. 14։ Գէն. գ. 7։
զ Եել. բ. 15, 22։ գ. 20։ Ժբ. 3, 4։
է Եել. գ. 2։
ը Պատ. իբ. 38։ Երբ. ժա. 10։

քու հայրերուդ Աստուածը, Աբրահամին Աս-
տուածը, ու Իսահակին Աստուածը, և Յա-
կոբին Աստուածը. Մովսէս ալ վախէն դող-
33 ալով չէր համարձակեր զննելու։ Եւ Տէրը
րսաւ անոր, Քաշերուդ կօղիկները հանէ,
ինչու որ ան տեղը որ դուն կայներ ես՝ սուրբ
34 երկիր է։ Ճիշտաւ եգիպտոսի մէջ եղող ժո-
ղովուրդիս չարչարանքը տեսայ, ու լսեցի
անոնց հառաչանքը, և ինձ զանոնք ազա-
տելու. և հիմա եկուր քեզ եգիպտոս խրր-
35 կեմ։ Ան Մովսէսը որ ուրացան ու կ'ըսէին,
Ո՞վ քեզ իշխան ու դատաւոր դրաւ, Աս-
տուած զանիկա իշխան և փրկիչ խրկեց՝ ան
հրեշտակին ձեռքովը՝ որ մորենիին մէջ անոր
36 երևցաւ։ Ան նիկա հանեց զանոնք՝ հրաշքներ
ու նշաններ ընելով եգիպտոսի երկրին ու
կարմիր ծովուն մէջ՝ և անապատին մէջ քա-
37 ռասուն տարի։ Ան Մովսէսն է որ ըսաւ Իս-
րայէլի որդւոցը, Ձեր Տէրը Աստուածը ձեր
եղբայրներէն ինծի պէս մարգարէ մը պիտի
38 հանէ ձեզի, հանոր մտիկ ընէք։ Ան սկիզբ ան
է որ անապատը ժողովքին մէջն էր՝ Սինայ
լեռան վրայ իրեն խօսող հրեշտակին հետ
ու մեր հայրերուն հետ, որ կենդանի պատ-
39 գամներ առաւ մեզի տալու. որուն մեր հայ-
րերը չուզեցին հնազանդ ըլլալ, հապա մեր-
ժեցին և իրենց սրտերովը եգիպտոս դար-
40 ձան։ Ուստի Ահարոնին, Մեզի աստուած

ա Եել. գ. 5։ Ցես. ե. 15։
բ Եել. գ. 7։
գ Եել. ժգ. 19։ Թուա. ի. 16։
դ Եել. ժբ. 41։ Լգ. 1։
ե Եել. ժբ. 3, 17։
զ Եել. գ. 21, 27, 28, 29։
է Եել. ժգ. 1, 35։
ը Ել. Օր. ժբ. 15, 18։ Գէն. գ. 22։
թ Պատ. ժէ. 5։
ժ Եել. ժի. 3, 17։
ի Եա. կգ. 9։ Գալ. գ. 19։ Երբ. բ. 2։
լ Եել. ի. 1։ բ Օր. ե. 27, 31։ Լգ. 4։
խ Ցես. ա. 17։
ծ Հռովմ. գ. 2։
կ Եել. ա. 1։

Ներ չլինի՝ որ մեր առջևէն երթան. քանզի
ան Մովսէսը որ մեզ եգիպտոսի երկրէն հա-
41 նեց, չենք դիտեր թէ ինչ եղաւ անոր։ Ի՛նչ
ան օրերը որթ մը չկենցին, ու կուռքին զոհ
մատուցին, և իրենց ձեռացը գործքերովը
42 կը զուարճանային։ Դառաւ ալ Երե- դար-
ձուց, ու թողուց զանոնք որ ծերկինց զօրքը
պաշտեն. ինչպէս որ գրուած է մարգարէից
գրքին մէջ, Մի՛թէ անասուներն մէջ քառա-
սուն տարի զոհեր ու պատարագներ մատու-
43 ցիք տունը։ Եւ Մոլոքին
վրանը առիք ու ձեր Հռեմփա աստուծոյն
աստղը, ան պատկերները որ շինեցիք՝ անոնց
երկրպագութիւն ընելու. ես ալ ձեզ Բաբիլո-
44 նէն անդին պիտի փոխադրեմ։ Վկայութեան
խորանը անապատին մէջ մեր հայրերուն հետն
էր, ինչպէս որ Մովսէսին հետ խօսողը հրա-
ման ըրաւ՝ Դոր տեսած օրինակին պէս շինէ
45 զանիկա։ Դոր մեր հայրերն ալ յաջորդաբար
առնելով՝ Յեսուսին հետ բերին զանիկա ան
ազգերուն կարաւածքը, Դորոնք Աստուած
վռնտեց մեր հայրերուն առջևէն մինչև Դա-
46 վիթին օրերը, Դոր Աստուծոյ առջևը չնորհք
գտաւ, ևւ ուզեց որ Յակոբին Աստուծոյն
47 բնակարան մը գտնէ։ Ու Սողոմոն անոր տուն
48 մը չշինեց։ Վակայն Բարձրեալը ձեռքով չի-
նուած տաճարներու մէջ չբնակիր, ինչպէս

Ի բ Օր· ի· 16· Սաղ·
ճգ· 19։
Ե Սաղ· ձա· 12։ Ե.
զնկ· ի· 25· 39։
Հաւիմ· ա· 24։ բ
Թես· բ· 10։
Ը Օր· գ· 19։ Ժե-
յ· գ Թագ· Ժէ·
16։ իա· 3։ Երեմ·
ԺՅ· 13։
Ի Ես·ա· 2· 26։
Ե Ես· իե· 40։ իգ·
30։ Եբր· բ· 5։
Ղ Յես· գ· 14։
Ճ Նեհեմ· Ի· 24։
Սաղ· իգ· 2։ Հբ·
25։ ԳԼ· Ժգ· 19։
ա Թագ· Ժէ· 1։ բ
Թագ· է· 1։ Սաղ·
ձՅ· 19։ ԳԼ· Ժգ·
22։
Ե Ես· է· 48։
Գ Թագ· ը· 17։ ա
Մն· իբ· 7։ Սաղ·
ճը· 4· 5։
Ղ Թագ· գ· 1։ ը·
20։ ա Մն· Ժէ· 12։
բ Մն· գ· 1։
Ը Թագ· ը· 27։ բ
Մն· բ· 6։ գ· 18։
ԳԼ· Ժէ· 24։

49 որ մարգարէն կ՚ըսէ, Երկինքը իմ աթոռս
է, ու երկիրը իմ ոտքերուս պատուանդանն
է. ո՞ր տան պիտի շինէք ինծի, կ՚ըսէ
Տէրը, կամ ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ հանգըս-
50 տումեանս տեղը. Չէ՞ որ ես ամէնը իմ
51 ձեռքս չիներ է։ Դով խստապարանոցներ ու
չթլատով և ականջով չթլփատածներ, դուք
ամէնատեն Հոգւոյն Սրբոյ հակառակ կը կե-
նաք, ինչպէս ձեր հայրերը՝ անանկ ալ դուք։
52 Ո՞ր մարգարէներէն որը չհալածեցին ձեր հայ-
րերը, ու սպաննեցին զանոնք որ առաջուց
պատմեցին ան Արդարին գալուն համար,
որ դուք հիմա անոր մատնիչները և սպան-
53 նողները եղաք. Դուք որ օրէնքը առիք հրեշ-
տանիներուն մատակարարութեամբը՝ ու չպա-
հեցիք։
54 Երբ անոնք ասոր բաները լսելով՝ սրտերնուն
մէջ կը կատղէին ու ակռաներնին անոր վրայ
55 կը կրճտէին։ Բայց անիկա Հոգւով Սրբով
լեցուած՝ երկինքը նայեցաւ և տեսաւ Աս-
տուծոյ փառքը, ու Յեսուսն ալ որ Աստու-
ծոյ աջ կողմը կայներ էր, և ըսաւ, Ահա կը
տեսնեմ երկինքը բացուած, ու Որդին մար-
56 դոյ՝ Աստուծոյ աջ կողմը կայնած։ Իսկ անոնք
մեծաձայն աղաղակելով՝ ականջներնին գո-
ցեցին, և ամէնը մէկէն վազեցին անոր վրայ.
57 Ու քաղաքէն դուրս հանելով՝ կը քարկո-

ա Ես· կգ· 1· 2։
Մաս· ե· 34· 35։
իգ· 22։
Բ Եզ· լը· 9։ լգ· 3։
Ես· իբ· 4։
գ Ղև· իգ· 41։ բ Օր·
ժ· 16։ Երեմ· գ·
4։ ը· 10։ ԺՅ· 26։
եզեկ· իգ· 9։
Դ ԳԼ· գ· 14։
Ե ԵՂ· ի· 1։ Գալ·
գ· 19։ Եբր· բ·
2։
Զ ԳԼ· ե· 33։
է ԳԼ· ը· 5։
Ը Եզեկ· ա· 1։ Մաս·
գ· 16։ ԳԼ· ժ·
11։
թ Դան· է· 13։
ժ Գ Թագ· իա· 13։
Ղուկ· գ· 29։ Եբր·
ժգ· 12։
ի Ղև· իգ· 16։

ձէին ըն[illegible]։ և [illegible]վանները իրենց հանդերձ-
նները [illegible] կը դնէին երիտասարդի մը ոտքե-
58 րուն քովը, որ Սօղոս կ'ըսուէր։ Եւ կը քար-
կոծէին Ստեփանոսը, [illegible] աղօթք կ'ընէր ու
կ'ըսէր, Տէր Յիսուս, [illegible]ընդունէ իմ հոգիս։
59 Ու [illegible]ծնկան վրայ գալով բարձրաձայն աղա-
ղակեց, [illegible]Տէր, սա մեղքը մի սեպեր սոսոնց։
և սա ըսելով ննջեց։ [illegible]Սօղոս ալ կամակից էր
անոր սպանուելուն։

ԳԼ. Ը

1 Երուսաղէմի հալածումը առիթ կ'ըլլայ որ Սամարիայի մէջ և
կեսրիայի մը կը հաստատուի 5 Փիլիպպոսի ձեռնքը, որ քարո-
զէց, հրաշքներ ըրաւ և շատերը մկրտեց, որոնց մէջն էր Սի-
մոն մոգը։ 14 Պետրոս ու Յովհաննէս հոն կ'երթան եկեղե-
ցիին հաստատութիւնը տալու, ու աղօթքով և ձեռքերնին ժո-
ղովուդ վրայ դնելով Սուրբ Հոգին կը տրուի անոնց։ 18 Երբ-
որ Սիմոն կ'ուզէ առոյգով ծախու առնել իրենց ունեցած իշ-
խանութիւնը, 20 Պետրոս առաքի կը յանդիմանէ անոր որոշ
չարութիւնը, ու զղջալու կը յորդորէ. Եւթը Յովհաննէսին
հետ Աստուծոյ խօսքը քարոզելով Երուսաղէմ կը դառնայ։
26 Տէրոջը հրեշտակը կը խրկէ Փիլիպպոսը որ երթայ քարոզէ
Եթովպացի ներքինիին, և մկրտէ զանիկա։

1 Եւ ան օրը մեծ հալածումի եղաւ Երուսաղե-
մի մէջ եղող եկեղեցիին վրայ, [illegible] առաքեալ-
ները [illegible] զատ ամէնն ալ ցիրուցան եղան Հրէ-
աստանի ու Սամարիայի երկիրներուն մէջ։
2 Եւ աստուածավախ մարդիկ Ստեփանոսը վեր-
3 յուցին, [illegible] անոր վրայ մեծ ողբ ըրին։ Բայց
Սօղոս [illegible]եկեղեցիին չար գործ կուտար, տուն-
ները կը մտնէր, երիկ ու ընիկ մարդիկը կը
քաշէր՝ բանտը դնել կուտար։

4 Ետքը ան ցիրուցան եղածները կը պտըտէին
5 ու խօսքը կը քարոզէին։ [illegible]Փիլիպպոս ալ Սա-
մարիայի մէկ քաղաքը [illegible]երթալով՝ Քրիստոսը կը
6 քարոզէր անոնց։ Եւ ժողովուրդները միա-
բան հետաքննութեամբ փիլիպպոսին բածնե-
բուն ուշադրութիւն կու տային՝ լսելով ու
7 տեսնելով այն նշանները որ կ'ընէր։ Վասն զի
շատ դիւահարներէն պիղծ ոգիները մեծա-
8 ձայն աղաղակելով կ'ելլէին։ Եւ շատ անդա-
9 մալոյծներ ու կաղեր կը բժշկուէին։ Ու մեծ
ուրախութիւն եղաւ ան քաղաքին մէջ։ Բայց
Սիմոն անունով մարդ մը կար՝ որ առաջուց
ան քաղաքին մէջ [illegible]հմայութիւն կ'ընէր, ու Սա-
մարացւոց ազգը կ'ապշեցնէր՝ ըլլալով հա-
10 մար ըսելով թէ մեծ մէկ մըն է։ Որ անոր
ուշադրութիւն կու տային ամէնն ալ պզտիկէն
մինչև մեծը, և կ'ըսէին, Ասիկա Աստուծոյ
11 մեծ [illegible]զօրութիւնն է։ Շատ ժամանակէ
[illegible]ի վեր կախարդութիւններով զանոնք ապշե-
ցընելուն համար՝ իրեն ուշադրութիւն կու-
12 տային։ Բայց երբոր փիլիպպոսին հաւատա-
ցին՝ [illegible]որ Աստուծոյ թագաւորութեանը ու Յի-
սուս Քրիստոսի անուանը վրայով կը քարոզէր,
կը մկրտուէին թէ երիկ մարդիկ և թէ կիներ
13 մարդիկ։ Եւ Սիմոն ինքն ալ հաւատաց, ու
մկրտուելով՝ միշտ փիլիպպոսին հետն էր։ և
տեսնելով՝ [illegible]ան նշանները ու մեծ զօրութիւնը
14 [illegible]որ կ'ըլլային՝ կը զարմանար։ Իսկ երբ
[illegible]առաքեալները Երուսաղէմի մէջ եղող առաքեալները լսե-
ցին թէ Սամարացիք Աստուծոյ խօսքը ընդու-
[illegible]ներ են, Պետրոս ու Յովհաննէսը անոնց
15 [illegible]իրենց կ'ելլելով աղօթք ըրին անոնց

16 Համար Էր Սաւրբ Հոգին առնուն. (Ինչու որ
դեռ անոնց մէկուն վրայ ինջած չէր, Հապա
միայն Տէրը Յիսուսի անունովը Մկրտուած
17 էին.) Ջնաառներ ձեռք բերնին դրին անոնց
18 վրայ, ու Սաւրբ Հոգին կ'առնէին։ Երբոր
տեսաւ Սիմոն թէ առաքեալներուն ձեռնադրութեամբ վրայ
ձեռք դնելով Սուրբ Հոգին կը տրուի, ա-
19 նոնց արաք մատաղ ու բսաւ, Ինծի ալ սա իշ-
խանութիւնը տուէք, որպէս ոի որու վրայ
ձեռք դնեմ՝ անիկա Սուրբ Հոգին առնէ։
20 Բայց Պետրոս բսաւ անոր, Քու արծաթդ
քեզի հետ թող կորսուի, ինչու որ Աստուծոյ
պարգեւը կարծեցիր թէ հատակով կ'առնուի։
21 Դուն սա բանին մէջ մասն ու բաժին չունիս,
ինչու որ քու սիրտդ Աստուծոյ առջեւը չի-
22 տակ չէ։ Ուստի սա քու չարութենդ զղջա
չի եկաը ու Աստուծոյ աղաչէ, գուցէ ներուի
23 քեզի քու սրտիդ նշ խորհուրդը. Ինչու որ
ես քեզ նմաղնի դառնութեան մէջ և անի-
24 րաւութեան կապին մէջ կը տեսնեմ։ Սիմոն
պատասխան տուաւ ու բսաւ, Դուք ինծի
համար աղօթք բրէք Տէրոջը, որ սա ձեր ը-
25 սածներէն բան մը իմ վրաս չգայ։ Անոնք ալ
վկայութիւն տալով Տէրոջը խօսքը խօսեցին
եւս դարձան Երուսաղէմ, և Սամարացւոց
շատ գեղերուն մէջ աւետարանը քարոզեցին։
26 Եւ Տէրոջը հրեշտակը Փիլիպպոսին խօսե-
ցաւ ըսելով, Ելիր ու գնա դէպի հարաւային
կողմը՝ ան ճամբան որ Երուսաղէմէն դէպ՝ի

ֆ ԳԼ· բ· 38։
ի ԳԼ· ԺԹ· 2։
լ ԳԼ· ժ· 45։ ԺԹ· 5։
խ Մ՚ա· իբ· 19։ ԳԼ·
բ· 38։
ծ ԳԼ· գ· 6։ ԺԹ· 6։
ԵՒՐ· Ա· 9։

ձ ԳԼ· բ· 38։ ժ· 45։
ԺԸ· 17։
ղ Մ՚ա· ժ· 8։ Տես
գ Թագ· ե· 16։
ճ Դան· գ· 27։ բ
Տիմ· բ· 25։

ռ Երբ· ԺԸ· 15։
յ Ցն· ի· 7· 17։ Եւ·
ը· 8։ Թես· իա·
7։ գ Թագ· Ժգ·
6։ Յոբ· իբ· 8։
Յակ· ե· 16։

27 Գաղա կ'ելլէնէ, որ անապատ տեղ է։ Ան
ալ եաւ դնաց. և ահա Եթովպացի ներ-
քինի մարդ մը՝ Եթովպացւոց կանդակա թա-
գուհիին մէկ զօրաւորը, որ ինքը անոր բոլոր
գանձերուն վրայ էր, որ Երուսաղէմ եկեր
28 էր երկրպագութիւն ընելու. Եւ ետ ետ կը
դառնար, ու իր կառքը նստած Եսայի մար-
29 գարէին չիւռ կը կարդար։ Եւ Հոգին ըսաւ
փիլիպպոսին, Մօտեցիր և սա կառքին քովը
30 գնա։ Փիլիպպոս ալ վազելով մօտ ինաց ու
մուկ կ'ընէր որ Եսայի մարգարէին չիւռ կը
կարդար, և ըսաւ, Կարդացածդ կը հասկը-
31 նաս արդեօք։ Ան ալ ըսաւ, Ինծո՞ր կրնամ
հասկնալ թէ որ մէկը ինծի չառաջնորդէ. ու
աղաչեց փիլիպպոսին որ ելլէ իր քովը նստի։
32 Եւ գրքին հռ կարդացած տեղը սա էր, Ո-
խարի պէս մորթուելու տարուեցաւ, ու իր
խուզողին առջեւը մանեակ կիցղ գառնուկի պէս՝
33 անանկ իր բերանը չբացաւ. Իր խոնարհու-
թեանը մէջ իր դատաստանը վերցուեցաւ, և
անոր ազգաւոհմը ո՞վ պիտի պատմէ. Ինչու
34 որ անոր կեանքը երկրէն կը վերցուի։ Ներ-
քինին պատասխան տուաւ փիլիպպոսին ու
ըսաւ, Ի՛ղաչեմ քեզի, մարգարէն որո՞ւ հա-
մար կ'ըսէ սա. իրե՞ն համար թէ մէկ ուրի-
35 չի մը համար։ Իսկ փիլիպպոս իր բերանը
բացաւ, ու գրքին սա խօսքէն սկսելով Յի-
36 սուսը քարոզեց անոր։ Ու երբոր ճամ-
բան կ'երթային, Ջուրի մը քով եկան. ու
ըսաւ ներքինին, Ահա ջուր, ի՞նչ բան կը
37 կ'արգիլէ միրտուելէն։ [Եւ փիլիպպոս ըսաւ
անոր, Թէ որ քու բոլոր սրտովդ կը հաւա-

ֆ Սաք· գ· 10։
ձ Ցաղ· ԺԸ· 20։
ռ Ես· ծգ· 7։ 8։

ղ Դահ· իդ· 27։
ԳԼ· Ժբ· 28։
ո ԳԼ· ժ· 47։

ճ Մ՚ա· իբ· 19։
Մ՚ր· ԺԶ· 16։

տաս՝ կարելի է. անիկա պատասխան տուաւ
ու բսաւ, Ինչո՞ւ համաձայնեցաք փորձել
38 տա՞ Որդի Աստուծոյ է։] Ու հրաման ըրաւ
որ կառքը կայնեցընեն. և երկուքին ալ ջուրը
էջան՝ Փիլիպպոս ու ներքինին, և մկրտեց
39 զանիկա։ Ու երբոր ջուրէն դուրս ելան, Տէրոջ
Հոգին յափշտակեց Փիլիպպոսը, և ալ
ներքինին զանիկա չտեսաւ, ու իր ճամբան
40 կ՚երթար ուրախութեամբ։ Բայց Փիլիպպոս
Ազոտոսի մէջ գտնուեցաւ. ու պտըտելով
բոլոր քաղաքներուն աւետարան կը քարոզէր,
մինչև որ Կեսարիա հասաւ։

ԳԼ. Թ

1 Սօղոս դեռ սպառնալիք ճամբուն վրայ և գերեզման կ՚ելլայ,
և կը տանի գլխաւոր 10 ապաքէնական պաշտօնեին կը կամ-
չուի. 18 և Անանիային կը մկրտուի. 20 համաձայն գրքոյկ
կը քարոզէ։ 23 Հրէայք կը խորհին զանիկա սպաննել. 29 Նմա-
նապէս Յուները. բայց Սօղոս անոնց ձեռքէն կը փախչի։ 31
Եկեղեցին խաղաղութիւն կը վայելէ. Պետրոս կը բժշկէ Ենէա
անուն անդամալոյծը. 36 և Տաբիթան կը յարուցանէ։

1 Բայց Սօղոս տակաւին Տէրոջը աշակերտներուն
դէմ սպառնալիք ու մահ փչելով քա-
2 հանայապետին քովը գնաց. 2 և անկէ թուղ-
թեր ուզեց Դամասկոս ժողովարաններուն գոր-
ծը, որ եթէ ան ճամբուն հետեւողներ գտա-
նէր երկայ երկուքի կամ կնիկ մար-
3 դիկ, կապած երուսաղէմ բերէ։ Ու երբոր
կ՚երթար ու Դամասկոսին մօտեցաւ, յան-
կարծ իր չորսկողմէն լոյս մը փայ-
4 լատակեց. և ինքը գետինը կ՚իյնայ՝ ու

ա Գործ. ժգ. 16։ Ցաքս. գ. 20։ Ա Պետ. ե. 5։ 1 Տիմ. ա. 15։ ժ. 38։ ժա. 27։ Գործ. ժ. 29։ ա Յաքս. գ. 15։ ե. 5։ 13։
բ գ Թագ. ժբ. 19։ գ Թագ. բ. 16։ Իշխ. գ. 12։ 14։ — գ Գործ. ը. 3։ Գործ. ա. 13։ ա Տիմ. ա. 13։
դ Գործ. իբ. 6։ իգ. 12։ ա Կոր. ժե. 8։

ձայն մը լսեց որ կ՚ըսէր ինձն, Սաւուղ, Սաւուղ,
5 ուռաղ, ինչո՞ւ զիս կը հալածես։ Եւ անիկա ը-
սաւ, Ո՞վ ես դուն, Տէր. և Տէրը բսաւ, Ես
եմ Յիսուսը որ դուն կը հալածես. 6 դժուար
բան է քեզի խթանի դէմ կնգ զարնել։ Ան
ալ դողդողալեամբ բսաւ, Տէր, ի՞նչ
7 կ՚ուզես որ ընեմ։ Եւ Տէրը ըսաւ անոր, Ելիր
ու քաղաքը մտիր, և քեզի պիտի պրուցուի
ինչ որ պարտիս ընել. Հակառակ անոնց մարդիկը որ
իր հետը կ՚երթային՝ ապշած կեցեր էին,
ձայնը միայն կը լսէին, բայց մէկը չէին տես-
8 ներ։ Եւ Սօղոս գետինէն ելաւ, ու բաց աչ-
քերով մէկը չէր տեսներ. ուստի անոր ձեռ-
9 քէն բռնեցին ու Դամասկոս մտցուցին։ Եւ
երեք օր կեցաւ առանց տեսնելու, և ոչ կե-
րաւ՝ ոչ ալ խմեց։

10 Ու Անանիա անունով աշակերտ մը կար
Դամասկոսի մէջ. և Տէրը տեսիլքի մէջ անոր
բսաւ, Անանիա. ան ալ բսաւ, Տէր, ահա
11 եմ։ Եւ Տէրը ըսաւ անոր, Ելիր ու գնա ան
փողոցը որ Ուղիղ կ՚բսուի, և հարցուր Յու-
դայի տանը մէջ փնտռէ Սօղոս անունով Տարսո-
նացի մը. վասն զի ահա անիկա աղօթք կ՚ընէ.
12 Ու տեսիլքի մէջ մարդ մը տեսաւ Անանիա
անունով եկածը և ձեռքը իր վրայ դը-
13 րած, որ տեսնէ։ Անանիա ալ պատասխան
տուաւ, Տէր, շատերէն լսեցի այն մարդուն
համար թէ որչափ չարիքներ ըրաւ քու սուր-
14 բերուդ երուսաղէմի մէջ. Ես հոս ալ քահա-
նայապետներէն իշխանութիւն ունի կապելու

գ Գործ. իե. 40։ Եսթ. ը. 13։ դ Գործ. ժ. 30։ ե Դան. ժ. 7։ Տես գլ. իբ. 9։ իգ. 13։ զ Գործ. իբ. 12։
ե Գործ. ժ. 39։ զ Գործ. ժ. 30։ է Գործ. իբ. 12։ ը Գործ. ժ. 39։ թ Գործ. խ. 38։ իբ. 3։ ժ Հմր. ա. 1։

15 ան ամէնը, ¹որ քու անունդ կը կանչեն։ Եւ
Տէրը բաւ անոր, Գնա դուն, վերադարձ որ ա-
նիկա լինի ընտիր աման մըն է, իմ անունս
կրելու՝ հեթանոսներուն ու թագաւորներուն
16 և իսրայէլի որդւոց առջեւը. ²Քանզի ես անոր
պիտի ցուցընեմ թէ որչափ պէտք է նրան իմ
17 անուանս համար նեղութիւն կրել։ Եւ Պնա-
նիա գնաց ու ան տունը մտաւ, և ձեռքերը
անոր վրայ դնելով բաւ, Սաուղ եղբայր,
Տէրը զիս խրկեց, ան Յիսուսը որ ճամբուն
մէջ քեզի երեւցաւ երբոր կու գայիր, որպէս
զի աչուընդ առնուս, ու Հոգւով Սրբով
18 լեցուիս։ Եւ չուտ մը անոր աչքերէն թեփե-
րու պէս բաներ ինկան. և իսկոյն տեսաւ ու
19 եղաւ մկրտուեցաւ. Եւ կերակուր առնելով
ոյժը վրան եկաւ, ³Որ քանի մը օր Դամաս-
կոս մէջ եղող աշակերտներուն հետը կեցաւ։
20 Եւ անմիջապէս ժողովարաններուն մէջ կը
քարոզէր †Յիսուսը, Թէ անիկա է Աստուծոյ
21 Որդին։ Եւ ամէն լսողները մեծապէս զար-
մացեր էին, ու կ'ըսէին, ⁴Ասիկա ան չէ՞, որ
երուսաղեմի մէջ կը կործանէր անոնք որ ա-
նունէդ կը կանչէին. և հոս ալ ան բանին հա-
մար եկած էր, որ զանոնք կապած՝ քահա-
22 նայապետներուն տանի։ Բայց Սօղոս՝ ալ
աւելի կը զօրանար, և Դամասկոսի մէջ բը-

¹ Հմր. ա. 11։
² Հաւմ. ա 5։ ժա-
ղ. Գաղ. բ. 7։ 8։
³ Գլ. իե. 22. 23։
իզ. 1։ և ։
⁴ Գլ. ի. 23։ իա. 11։
բ Կոր. ժա. 32։
Գլ. իր. 12. 13։
⁵ Գլ. Ը. 17։
Տիմ. ա. 12։
† Յհաւ. ա 5։ ժա-
ղ. Գաղ. բ. 7։ 8։
Գլ. իե. 22. 23։
իզ. 1։ և ։
Գլ. ի. 23։ իա. 11։
բ Կոր. ժա. 32։
Գլ. իր. 12. 13։
Գլ. Ը. 17։
Գլ. բ. 4։ գ. 31։
ը. 17։ ժգ. 52։
Գլ. իզ. 20։
* Յիսուհ ու Սաուղ
† Յիսուհ Քրիստոսը

Նախող Հրէաները կը պատրաստէին զայն,
23 ցուցանելով Թէ Քրիստոսը ասիկա է։ Ու
շատ օրեր անցնելէն ետքը ⁵Հրէաները խոր-
24 հուրդ ըրին որ անիկա սպաննեն։ Բայց Սօ-
ղոսին յայտնուեցաւ անոնց նենգութիւնը. և
ցորեկ ու գիշեր դռները կը սպասէին որ ա-
25 նիկա սպաննեն։ Իսկ աշակերտները գիշերով
առին զանիկա, ⁶ու զամբիւղով մը կախելով
պատէն վար իջեցուցին։
26 Երբոր Սօղոս Երուսաղէմ եկաւ՝ կը ջանար
աշակերտներուն յարելու, բայց ամէնն ալ կը
վախնային անկէ՝ չհաւատալով Թէ անիկա
27 աշակերտ էր։ Բայց Բառնաբաս զանիկա
առնելով առաքեալներուն տարաւ, ու պատ-
մեց անոնց Թէ ինչպէս ճամբուն վրայ Տէրը
տեսաւ, և Թէ անոր հետ խօսեցաւ, ԵՒ Թէ
ինչպէս Դամասկոսի մէջ համարձակ քարոզեց
28 Յիսուսի անունովը։ ⁷Ու Երուսաղէմի մէջ ա-
նոնց հետ կը մնար ու կ'երթար՝ Տէրը Յիսու-
29 սին անունովը համարձակ քարոզելով։ Նաև
⁸Հելլենացիներուն դէմ կը խօսէր և վիճաբանու-
Թիւն կ'ընէր. Նոյնիսկ ալ կը փնտռէին անի-
30 կա սպաննել։ Իսկ եղբայրները իմանալով՝
զանիկա կեսարիա իջեցուցին, և ⁹ետ Տարսոն
խրկեցին զանիկա։
31 ¹⁰Այնուհետեւ եկեղեցիները բոլոր Հրէաստա-
նի և Գալիլեայի ու Սամարիայի մէջ խաղա-
ղութիւն ունէցան, և չինուելով կ'ընդարձա-
կէին, ու Տէրոջը երկիւղովը և Հոգւոյն Սրբոյ
մխիթարութեամբը քալելով կ'աճէին։

¹ Գլ. իգ. 12։ իե.
3։ բ Կոր. ժա. 26։
² բ Կոր. ժա. 32։
³ Ցես. բ. 15։ ա
Թագ. ժի. 12։
⁴ Գլ. իր. 17։ Գաղ.
ա. 17. 18։
⁵ Գլ. գ. 26։ ժգ. 2։
⁶ Հմր. 23։ բ Կոր.
ժա. 33։
⁷ Գաղ. ա. 18։
⁸ Գլ. ձ. 1։
ՅՀելլենաբնակ Հը-
րէից
⁹ Հմր. 23։ բ Կոր.
ժա. 33։
¹⁰ Տես գլ. Ը. 1։

32 Ու երրորդ Պետրոս համն տեղ կը պատահէր,
Լիւդիա բնակող սուրբերուն քովը ալ կ՚երթա։
33 Եւ հոն մէկ մարդ մը գտաւ, որուն անունը
Ենէա էր, ութը տարիէ ի վեր մահիճը պառ-
34 կած անդամալոյծ։ Եւ յաւ անոր Պետրոս,
Ենէա, Յիսուս Քրիստոս քեզ կը բժշկէ. ե-
լիր ու քու անկողինդ չհաւէ. ան ալ չուտ
35 մը ելաւ։ Եւ Լիւդիայի ու Սարոնի մէջ
բնակողները ամէնը անոր տեսան, ու Տէ-
36 րոջը դարձան։ Եւ Յոպպէի մէջ աշակերտ
եղած կինի մը կար՝ անունը Տաբիթա, (որ
Թարգմանուելով Այծեամիկ կ՚ըսուի.) տարիա
լեցուած էր բարի գործքերով ու ողորմու-
37 թիւններով՝ որ կ՚ընէր։ Ու եղաւ որ
ան օրերը կնքը հիւանդացաւ ու մեռաւ.
լուացին անոնք և՝ վերի սենեակ մը դրին։
38 Ու Լիւդդա Յոպպէին մօտ էր. ուստի աշա-
կերտները լսելով թէ Պետրոս հոն է, անոր
երկու մարդ խրկեցին, ազաչելով որ չուշա-
39 նայ գալու։ Պետրոս ալ եղաւ անոնց
հետը գնաց. ու երբոր հոն, վերի սենեա-
կը հանեցին զանոնք. և բոլոր որբևարիները
անոր բոլորտիքը կայնեցան, կու լային ու կը
ցուցնէին ան բաճկոնները և հագուստները
որ կ՚ընէր Այծեամիկ՝ քանի որ իրենց հետ
40 էր։ Պետրոս ալ համրը դուրս հանելով՝ ծունր
ի վար եկաւ ու աղօթք ըրաւ, և դէպ ի
մարմինը դառնալով ըսաւ, Տաբիթա, յարիր
կայնէ. ան ալ իր աչքերը բացաւ, ու Պետ-
41 րոսը տեսնելով՝ նստաւ։ Ինքն
ալ ձեռքը անոր տուաւ, ու վերցուց զանի-

ե Գլ. ը. 14։
զ Գլ. գ. 6. 16։ դ. 10։
է ա Մտ. ե. 16։
ը Գլ. ժա. 21։
Տիտ. գ. 8։
ի Գլ. ա. 15։
ձ Մտ. ի. 25։
ղ Գլ. է. 59։
ճ Մար. է. 41. 42։
Յովհ. ժա. 43։

կա. և սուրբերը ու որբևարիները կանչելով՝
42 ցոյց տուաւ զայն ողջ կայնեցուց զանիկա։ Եւ ե-
ղաւ բոլոր Յոպպէին մէջ իմացուելցաւ, հա-
43 ւատացին Տէրոջը։ Եւ եղաւ որ
ինքը շատ օրեր Յոպպէ կեցաւ Սիմոն անուն
կաշի բանողի մը քով։

ԳԼ. Ժ

ա Կառնելիոս անուանով բարեպաշտ մարդ մը ե Իտալիոյ հրեշ-
տակին հրաման առած՝ կանչել կու տայ Պետրոսը. 11 որ
մէկ տեսիլքի մը մէջ կը տարի չդպշրել հեթանոսներէն. 34
Պետրոս չբրիստոս կը քարոզէ Կառնելիոսին ու անոր տանը
մէջ հոգեպետուն. 44 և գեա իր խօսքը չընդհատած Սուրբ
Հոգին կը հանդչի անոնց վրայ. 48 և կը մկրտուին։

1 Կեսարիայի մէջ մարդ մը կար Կոռնելիոս
անունով, Հարիւրապետ՝ Իտալացի գունդէն.
2 Բարեպաշտ ու Աստուածավախ
իր բոլոր տունովը, որ ժողովուրդին շատ ո-
գորմութիւններ կու տար, և ամէն աուն Ա-
3 ստծոյ աղօթք կ՚ընէր։ Անիկա օրուան ժա-
մը տեսին տեսիլքի մէջ Աստուծոյ
հրեշտակը յայտնի տեսաւ, որ իր քովը մը-
4 տաւ և ըսին ըսաւ, Կոռնելիոս. Ան ալ ա-
նոր նայելով ու խիստ վախնալով՝ ըսաւ, Ի՞նչ
է, Տէր. ան ալ ըսաւ անոր, Քու աղօթք-
ներդ ու ողորմութիւններդ Աստուծոյ առջեւը
5 ելան յիշատակի համար։ Եւ հիմա Յոպպէ
մարդիկ խրկէ, ու կանչէ Սիմոն անունով մէկը
6 որ Պետրոս մականունեալ է. Անոնք իրեն
հետը կը կենայ Սիմոն անունով կաշի բանողի
7 մը քով, որուն տունը ծովուն մօտ է։ Ու

ի Յովհ. ժա. 45։
ժբ. 11։
ժ Գլ. ժ. 6։
ա Ածխ. 22։ Գլ. ը. 2։ իբ. 12։
բ Ածխ. 35։
գ Ածխ. 30։ Գլ. ժա. 13։
դ Գլ. բ. 43։
ե Ոմանք՝ Յունաբերէն։
Անկիա քրկի պիտի
գոսցի ինչ որ պար-
տիս ընել։

երբոր դնաց ան հրեշտակը որ ՚ի՛ր հետը կը
խօսէր , իր ծառաներէն երկուքը կանչեց , ու
իր փոքը ապառազնէներէն ալ բարեպաշտ դի-
8 նուոր մը , եւ բոլորը անոնց պատմելով՝ ցոյ-
պի իրենց դանդաղ :
9 Ու հետեւեալ օրը երբոր անոնք ճամբայ
երթալով՝ քաղաքին մօտեցան , ՚Պետրոս ժա-
մը մըն ալ աւելի աղօթելը ուզեր ։
10 ընելու . եւ խոհ անօթեցած ըլլալով՝ կ՚ու-
զեր ճաշ ընել . ու քանի որ ՚ի՛ր-նր-ի պատրաս-
տութիւն կը տեսնէին՝ իր վրայ մոքի յափշը-
11 տակութիւն մը եկաւ . ՚ի՛ր տեսաւ երկինքը
բացուած , ու չորս ծայրէն կապուած սինան
մը մեծ կտաւի մը պէս , որ ՚ի՛ր երկրի վրայ .
12 որուն մէջը կար երկրի բոլոր չորքոտանիներ-
րը ու գազանները և սողուններն ու երկնից
13 թռչուունները : Եւ ձայն մը եկաւ իրեն , ելլիր ,
14 Պետրոս , մորթէ ու կեր : Բայց Պետրոս ըսաւ ,
ջաւ լլկի , Տէր , ՚ինչու որ ես սուրբ պիղծ
15 կամ անմաքուր բան կերած չեմ : Նորէն մէ-
մին ալ ձայն եկաւ իրեն , ՚Ան որ Աստուած
16 մաքրեց , դուն պիղծ մի սեպեր : Ասիկա երեք
անգամ եղաւ , և առնոնր երկինքը վերցաւ :
17 Ու Պետրոս երբոր իր մտքին մէջ կը զարմա-
նար թէ ինչ պիտի ըլլայ ան իր տեսած տե-
սիլքը , ահա Կոռնելիոսէն խրկուած մար-
դիկը Սիմոնին տունը հարցուցին , ու դռանը
18 առջեւը կայնեցան . եւ կանչելով կը հարցնէին
թէ Սիմոնը որ Պետրոս կ՚ըսուի՝ հո՛ն կը կե-
19 նայ : Ու երբոր Պետրոս ան տեսիլքին վրայով

• Ո՛հած կառնելիոսին
ե Գլ. ժա. 5. եւ :
զ Գլ. ե. 55. Ցայս. ժԹ. 11 :
է Ո՛հած իրեն իջաւ

Ը Գլ. ժա. 4. խ. 25. բ Օր. ժգ. 3. 7. Եզեկ. գ. 14 :
Թ Մատ. ժե. 11 ; Հմր. 23 : Հռոմ.

ժգ. 14. 17. 20 : ա Կոր. ժ. 25 : ա Տիմ. գ. 4 : Տիտ. ա. 15 :

կը մտածէր , ՚Հոգին Ա՛ստ ըսաւ անոր , Ահա
20 երեք մարդիկ քեզ կը փնտռեն . ՚Ելար եւ
իջիր ներքեւ , և անոնց հետը գնա առանց տրտնա-
տելեան , ինչու որ ես խրկեցի անոնք :
21 Պետրոս ալ ՚ան մարդոցը քովը իջնելով՝ ը-
սաւ , Ահա ես եմ անոնք որ դուք կը փըն-
22 տռէք . ի՞նչ բանի համար եկած էք : Անոնք
ալ ըսին , ՚Կոռնելիոս հարիւրապետը՝ ար-
դար և աստուածավախ մարդ՝ ժողովր հրէից
ազգէն վկայուած՝ սուրբ հրեշտակէ մը հրա-
ման առաւ , որ քեզ իր տունը կանչէ և քեզ-
23 մէ խօսքեր լսէ : Անոնք ներս կանչեց ա-
նոնք և իր քովը վար դրաւ :
Ու հետեւեալ օրը Պետրոս ելաւ՝ անոնց
հետը գնաց , ՚և քանի մըն ալ Ցոպպէէն եղող
24 եղբայրներէն իր հետը գացին : Ու հետեւեալ
օրը կեսարիա մտան . Կոռնելիոս ալ իր ազ-
գականները և մտերիմ բարեկամները կանչած՝
25 անոնց կը սպասէր : Ու երբոր Պետրոս ներս
կը մտնէր , Կոռնելիոս անոր դիմացը ելաւ ,
ու անոր ոտքը իյնալով երկրպագութիւն կը-
26 ներ : Բայց Պետրոս անկից կանչեցուց ու
ըսաւ , ՚Ելիր կայնէ . ես ինքնս ալ մարդ եմ :
27 Եւ անոր հետը խօսակցելով ներս մտաւ , ու
28 հոն շատ մարդիկ ժողովուած գտաւ . եւ ըսաւ
անոնց , Դուք գիտէք թէ ինչպէս ապօրի-
նաւոր բան է Հրէայ մարդու մը օտարազգի մի
հետ հաղորդակցութիւն ընելը կամ անոր
մօտենալը . բայց Աստուած ինծի ցուցուց
որ մարդոցմէ մէկուն պիղծ կամ անմաքուր

ք Գլ. ժա. 12 :
բ Գլ. Ա՛ծ. 7 :
գ Ո՛հած կառնելիոսեան իրեն խրկուած
դ Հմր. 1. 2. եւ :

Ե Գլ. իբ. 12 :
զ Հմր. 45 : Գլ. ժա. 12 :
է Գլ. ժգ. 14 : Ցայս. ՃԹ. 10 : լբ. 9՝

Ը Ցաշ. գ. 9 : ժբ. 28 : Գլ. ժա. 3 : Գաղ. բ. 12. 14 :
Թ Գլ. Ա՛ծ. 8. 9 : Եփես. գ. 6 :

29 չըսեմ։ Այնոր համար ես ալ որ կանչուեցայ՝
առանց դէմ խօսելու եկայ. բայց հիմա կը
հարցընեմ, ի՞նչ բանի համար զիս կանչեցիք։
30 Կոռնելիոս ալ ըսաւ, Չորս օր առաջ մինչև
ա ժամս ծոմ կը պահէի, ու ժամը իննէն
տանս մէջ աղօթք կ՚ընէի. և ահա՝ մէյ մըն
Հանդերձներով մարդ կայնեցաւ առջևս
31 ու ըսաւ, Կոռնելիոս, քու աղօթքդ լսուե-
ցաւ, և քու ողորմութիւններդ յաւուրծոյ
32 առջևը յիշուեցան. Ուստի ղրկէ Յոպէ,
պէ, ու կանչէ Սիմոնը որ Պետրոս ալ կ՚ըսուի.
անիկա ծովեզն մօտ Սիմոն Ճամառ կաշի բա-
նողի մը տանը մէջ կրկև հիւր կը կենայ, որ
33 երբոր դայ՝ քեզի պիտի խօսի։ Ուստի անմի-
ջապէս ղրկեցի քեզի. դուն ալ ապրիլ
ըրիր որ եկար. և հիմա մենք ամէնքս Աս-
տուծոյ առջևը կեցեր ենք՝ լսելու ան ամէն
բաները որ Աստուծմէ հրամայուած է քեզի։
34 Պետրոս իր բերանը բացաւ ու ըսաւ, Ճըշ-
մարտութեամբ կը հասկընամ որ Աստուծոյ
35 քովը աչառութիւն չկայ. Հապա ամէն ազ-
գի մէջ ան որ անկէ կը վախնայ ու արդարու-
36 թիւն կը գործէ՝ անոր ընդունելի է։ Ան
խօսքը՝ որ խրկեցէք անոր ընդունելի է։ Ան
Հրապարակելու Յիսուս Քրիստոսի
37 ձեռքովը, (Ասիկա է ամէնուն Տէրը.) Դուք

ե Գլ. ա. 19։
զ Ա՛տա. իր. 3։ Մար. ժգ. 5։ Ղուկ. իգ. 4։
է Հ՚ճր. 4. Եա։ Դան. ժ. 12։
ը Երբ. գ. 10։
թ բ Օր. ժ. 17։ բ Մն. ժթ. 7։ Յոր. լէ. 19։ Հռոմ. բ. 11։ Գաղ. բ. 6։ Եփես. գ. 9։
ժ Կող. գ. 25։ ա Պետ. ա. 17։
ժա Գլ. ժե. 9։ Հբ. ուժմ. բ. 13. 27։ գ. 22. 29. ժ. 12. 13։ ա Կոր. ժբ. 13։ Գաղ. գ. 28։ Եփես. բ. 13. 15. գ. 6։
ժբ Ես. ծե. 19։ Եփես. բ. 14. 16. 17։ Կող. ա. 20։
ժգ Ա՛տա. իբ. 18։ Հռոմ. ժ. 12։ ա Կոր. ժե. 27։ Եփես. ա. 20. 22։ ա Պետ. գ. 22։ Յայտ. ժէ. 14։ ժթ. 10։

ապէկ գիտէք ան բանը, որ բոլոր Հրէաստանի
մէջ եղաւ. Գալիլեացին սկսած՝ ան մկրտու-
38 թենէն ետև որ Յովհաննէս քարոզեց. Յիսուսը
որ Նազարեթէն էր, Որ Աստուած զանիկա
օծեց Սուրբ Հոգիով և զօրութիւնով, որ պը-
տրտուկաս բարիք ընելով ու Սատանայէն
բոլոր տանջուածները բժշկելով, քանզի Աս-
39 տուած իր հետն էր։ Եւ մենք վկայ ենք ան
ամէն բանիւրուն որ ըրաւ Հրէաստանի երկրին
մէջ ու Երուսաղէմի մէջ, Որն որ փայտէն
40 կախած սպանանկցին ալ։ Աստուած զանիկա
երրորդ օրը յարուց, և յայտնի ըրաւ զանի-
41 կա, Ոչ թէ բոլոր ժողովուրդին, հապա մե-
զի առաջուց Աստուծմէ վկայ ըլլալու ընտ-
րուածներուս, որ մենք իրեն հետ կերանք
ու խմեցինք ալ անոր մեռելներէն յարութիւն
42 առնելէն ետքը։ Եւ ինքը պատուիրեց մեզի՝
որ ժողովուրդին քարոզենք ու վկայութիւն
տանք, Թէ անիկա է Աստուծմէ սահմանուած՝
դատաւոր կենդանիներուն ու մեռելներուն։
43 Անոր կը վկայեն բոլոր մարգարէները Թէ
ամէն իրեն հաւատացողները իր անունովը
մեղաց թողութիւն կ՚առնեն։
44 Ու երբոր Պետրոս ա խօսքերը կը խօսէր,
Հոգին Սուրբ իջաւ ամէնուն վրայ՝ որոնք
45 խօսքը կը լսէին։ Եւ թլփատուածներէն ե-

ե Ղուկ. գ. 14։
է Ղուկ. գ. 18։ Գլ. բ. 22։ գ. 27։ Երբ. ա. 9։
ը Յոփ. գ. 2։
թ Գլ. բ. 32։
ժ Գլ. ե. 30։
ժա Գլ. բ. 24։ Հռոմ. գ. 26. 28. 29. ժ. 12. 13։ ա Կոր. ժբ. 13։ Գաղ. գ. 28։ Եփես. բ. 13. 15. գ. 6։
ժբ Ա՛տա. իբ. 18։ Հռոմ. ժ. 12։ ա Կոր. ժե. 27։ Եփես. ա. 20. 22։ ա Պետ. գ. 22։ Յայտ. ժէ. 14։ ժթ. 10։
ի Յոփ. ժգ. 17. 22։ Գլ. ժգ. 31։
ժգ Ղուկ. իգ. 30։ 43։
ժդ Յոփ. իա. 13։
ի Ա՛տա. իբ. 19. 20։ Գլ. ա. 8։
ժե Յոփ. ե. 22. 27։ Գլ. ժէ. 31։
ժզ Հռոմ. ժգ. 9. 10։ բ Կոր. ե. 10։ բ Տիմ. գ. 11։ ա Պետ. գ. 5։
ժէ Ես. ծգ. 11։ Եբ. բիւմ. լա. 34։ Դան.
ժը Գլ. 24։ Մկբ. է. 15։ Ջաք. ժգ. 1։ Մաղ. գ. 2։ Գլ. իգ. 22։
ի Գլ. ժէ. 9։ իգ. 15։ Հռոմ. ժ. 11։ Գաղ. գ. 22։
ի Գլ. գ. 31։ ը. 15, 16. 17։ ժա. 18։
ի Ֆիլ. 23։

զոզ հաւատացեալները՝ որոնք Պետրոսին հետը եկած էին, զարմացան *որ Հոգւոյն Սրբոյ պարգեւը կը լե-
46 ցուէր։ քանզի կը լսէին զնոսայնցմէ որ *լեզուներով կը խօսէին, և կ՚աստուածաբանէին։ Յայնժամ Պետրոս պատասխանեց
47 ուսուցանէին։ Ո՞ւմեր կարող է արգելել ջուր, որ ասոնք չմկրտուին, որոնք Հոգին Սուրբն ալ
48 ընդունեցին *մեզի պէս։ Ու հրամայեց զանոնք յանուն Յիսուսի Քրիստոսի մկրտուիլ։ Յետոյ կ՚աղաչեցին զնա որ քանի մը օր հոն մնայ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Պետրոս հեթանոսներուն մէջ մտնելուն համար ամբաստանուած ըլլալով՝ *ի՛ր իրաւունքը կը ցուցնէ, 18 որ ընդունելի կ՚ըլլայ։ 19 Աւետարանը կը տարածուի Փիւնիկէ, Կիպրոս և Անտիոք։ ու Բառնաբաս կը խրկուի հաւատացեալները հաստատելու։ 26 Աշակերտները նախ և առաջ Անտիոքի մէջ Քրիստոնեայ կ՚անուանին։ 27 անոնք օգնութիւն կը խրկեն Հրեաստան ապրիլ ժամանակ։

1 Եւ առաքեալները ու եղբայրները որ Հրէաստանի կողմերն էին, լսեցին որ հեթանոսներն ալ Աստուծոյ խօսքը ընդուներ են։
2 Ու երբոր Պետրոս երուսաղէմ եկաւ, *թլփատուածներէն եղողները անոր հետ կը վի-
3 ճէին, Ու կ՚ըսէին թէ *դուն անթլփատ մարդոց քովը մտար, և անոնց հետ հաց կերար։
4 Պետրոս ալ սկսաւ բանը *կարգով պատմել ա-
5 նոնց, ու ըսաւ, *Ես քաղաքը աղօթք կ՚ընէի, ու մտքի յափշտակութեան մէջ տե-
սիլք մը տեսայ։ Մէկ աման մը մեծ կտաւի

*ա Կոր. ա. 17։ | *բ. 12։
*բ ԳԼ. բ. 38։ ը. 16։ | *գ ԳԼ. ժ. 28։
*գ Գաղ. բ. 12։
*դ Ղուկ. ա. 3։
*ե ԳԼ. ժ. 45։ Գաղ. | *զ ԳԼ. ժ. 9, և ե։

պէս՝ չորս ծայրերէն երկինքէն կախուած ի-
6 ջաւ, ու մինչև ինծի հասաւ։ Որուն վրայ աչքս անկեր կը նայէի, և տեսայ երկրի չորքոտանիները ու գազանները և սողունները
7 ու երկնից թռչունները։ Եւ ձայն մը լսեցի որ ի՛ըսէր ինծի, Ելիր, Պետրոս, մորթէ ու կեր։
8 Բայց ես ըսի, Ոչ, Տէր, ինչու որ պիղծ կամ անմաքուր բան մը ամենևին մտած չէ իմ
9 բերանս։ Պատասխան տուաւ ինծի երկրորդ անգամ ձայնը երկինքէն, Ան որ Աստուած մաքրեց՝ դուն պիղծ մի սեպեր։ Այս երեք
10 անգամ եղաւ, ու նորէն բոլորը երկինքը քա-
11 շուեցաւ։ Եւ ահա իսկոյն երեք մարդ կեսարիայէն ինծի խրկուած՝ *հասան իմ եղած տանս
12 առջևը կեցան։ *Հոգին ալ ինծի ըսաւ որ առանց հետը երթալ տարակարծելու։ Հաս վեց եղբայրներն ալ ինծի հետ գացին,
13 ու մտանք այն մարդուն տունը։ Եւ անիկա մեզի պատմեց թէ *հրեշտակը իր տանը մէջ կրնչատակը տեսաւ՝ որ կայներ էր և իրեն կ՚ըսէր, Մ--- երկիւ ցոպակ, ու *հանչէ Սիմոնը որ Պետրոս կոչուի։
14 որոնցմով *փրկուիս դուն և քու
15 բոլոր տունդ։ Ու երբոր սկսայ խօսիլ, Հոգին Սուրբ անոնց վրայ *իջաւ, *ինչպէս որ ա-
16 ռաջուց մեր վրայ ալ։ Աստուծոյ *բիշեցի Տէրոջը խօսքը որ կ՚ըսէր, *Յովհաննէս ջրով մկրտեց, *բայց դուք Սուրբ Հոգիով պիտի
17 մկրտուիք։ Ուստի թէ որ Աստուած *ի և նոյն շնորհքը տուաւ անոնց, ինչպես որ մեզի ալ, երբոր Տէր Յիսուս Քրիստոսի հաւատաց

*ը Յովհ. ժգ. 13։ ԳԼ. ժ. 10։ *ժԼ. 7։
*թ ԳԼ. ժ. 23։
*ժ ԳԼ. ժ. 30։
*ի ԳԼ. բ. 4։ Գործ. գ. 11։ Յովհ. ա. 26, 33։ ԳԼ. ա. 5։ *ԺԲ. 4։
*ձ Եր. խդ. 3։ Յեզ. ժԼ. 9։ *ի ԳԼ. ժէ. 8։ 9։

ցին, Էհա՛ղ էն որ կարենայի Աստուծոյ գէմ
18 դնել։ Ա՛ն բաները լսելով ձայնէնին կարեցին,
և Աստուած կը փառաւորէին ու կ՚ըսէին,
Ն՛ուբեմն Աստուած հեթանոսներուն ալ կեանց համար ապաշխարութիւն տուաւ։
19 ¶ Եւ Յունիանոսին հալածանք վրայ եկած նեղութենէն ցիրուցան եղածները մինչև Փիւնիկէ ու կիպրոս և Անտիոք հասան, ու մէկու մը Աստծոյ խօսքը չէին խօսեր, միայն
20 թէ Հրէաներուն։ Բայց անոնցմէ ոմանք կիպրացի և կիւրենացի մարդիկ էին, որոնք երբոր որ Անտիոք մտան, *Հելլենացիներ հետ կը
21 խօսէին՝ Տէր Յիսուսը քարոզելով։ Ու Տէրոջը ձեռքը անոնց հետն էր, և բազմաթիւ
22 մարդիկ հաւատալով Տէրոջը դարձան։ Եւ անոնց վրայով աս լուրը երուսաղէմի եկեղեցիին ականջը հասաւ. ու Բառնաբասը խրկե-
23 կեցին որ մինչև Անտիոք երթայ։ Որ երբոր եկաւ և Աստուծոյ շնորհքը տեսաւ՝ ուրախացաւ, ու կը յորդորէր ամէնն ալ՝ որ յո-
24 ժար սրտով Տէրոջը հետ կպած մնան. քանզի էնքը բարի մարդ էր՝ ու Սուրբ Հոգիով և հաւատքով լեցուն. ու Տէրոջը շատ ժո-
25 ղովուրդ աւելցաւ։ Եւ Բառնաբաս Տարսոն երթալու, և զանիկա գըտ-
26 նելով Անտիոք բերաւ։ Ու եղաւ որ անոնք լման տարի մը եկեղեցիին հետ միկտեղ ժողովուրդ վարելով՝ շատ ժողովուրդի սորվեցուցին. ու պիտի առաջ Անտիոքի մէջ աշակերտները Քրիստոնեայ անուանեցան։

ե Գլ. ժ. 47։
թ Հռոմ. ժ. 12, 13։ Ժէ. 9, 16։
ի Գլ. ը. 1։
ժ Ոմանք Յոյներուն։
ի Ղևտ. ա. 66։ Գլ. ը. 47։
ղ Գլ. ժ. 35։
ճ Գլ. ժ. 27։
ն Գլ. ժգ. 43։ ժգ. 21։
շ Գլ. ը. 5։
ո Եմր. 21։ Գլ. ե 14։
պ Գլ. թ. 30։

27 Ա՛ն օրերը երուսաղէմէն մարգարէներ է-
28 ջան Անտիոք։ Եւ անոնցմէ մէկը Ագաբոս անունով ելաւ խնացուց Հոգիին զօրութեամբ՝ թէ մեծ սով մը պիտի ըլլայ բոլոր աշ-
29 խարհ, որ և եղաւ *Կղովդիոսին օրերը։ Եւ աշակերտները որոշեցին որ իրենցմէ ամէն մէկը ձեռքէն եկածին չափ հրէաստանի մէջ բնակող եղբայրներուն ծառայութիւն խրկեն։
30 Ո՛ր կատարեցին ալ, երէցներուն խրկելով Բառնաբասին ու Սողոսին ձեռքով։

ԳԼ. ԺԲ

1 Հերովդէս թագաւորը կը հալածէ քրիստոնեաները. Յակոբոսը կը սպանէ. և Պետրոսը բանտը դնել կու տայ. որուն համար եկեղեցին ազօթք ընէլով. Տէրոջը հրեշտակը կ՚ազատէ զանիկա. 20 Հերովդէս իր հպարտութեանը Աստուծոյ վրէժխնդրութեամբ պատիժը հրեշտակին կը ցուցնէ. և չարաչար կը մեռնի։ 24 Ա՛նոր մեռնելէն ետև Աստուծոյ խօսքը յաջողութեամբ կը տարածուի։

1 Ա՛ն ատենները Հերովդէս թագաւորը ձեռք
զարկաւ եկեղեցիին մէկ քանիները չարչարե-
2 լու։ Եւ *Յակոբեանէսին եղբայրը Յակոբոսը
3 սրով սպաննեց։ Ու տեսնելով որ Հրէաներուն հաճելի է, անոր վրայ Պետրոսն ալ բռնեց.
4 Ե՛ու բռնաքրիստոնեայ օրերն էին։ *Զանիկա երբոր բռնեց՝ բանտը դրաւ, և չորս կարգ չորսական զինուորներու յանձնեց որ պահեն, և ի՛ւզեր զատիկէն ետև ժողովուրդին հանել
5 զանիկա։ Ուստի Պետրոս բանտին մէջը պահուած էր, բայց եկեղեցին անդադար աղօթք
6 կ՚ընէր Աստուծոյ անոր համար։ Ու երբոր

ը Գլ. բ. 17։ ժգ. 1։ ժէ. 38։ իա. 21։ ա Կոր. ժբ. 28։ Եփես. գ. 11։
ժ Գլ. իա. 10։
ի Ոմանք Կղօդիա կոչ.
անէր
ղ Հաւմ. ժե. 26։ ա Կոր. ժգ. 1։ Կոր. ի. 1։
ճ Գլ. ժբ. 25։
ն Մատ. գ. 21։ իե. 23։
շ Ել. ժբ. 14, 15։ իգ. 15։
ո Յոշ. իա. 18։

Հերովդէս ուզեց զանիկա դուրս բերել, ան
գիշերը Պետրոս երկու զինուորներու մէջտե-
ղը կը քնանար՝ կրկին շղթաներով կապուած.
ու պահապանները դրանը առջևը բանտը կը
7 պահպանէին։ Եւ ահա Տէրոջը հրեշտակը
էր վրան կայնեցաւ, ու սանը մէջ լոյս մը
ծագեց, և Պետրոսին կողը խթելով՝ արթնը-
ցուց զանիկա, ու ըսաւ, Շուտով ելլիր. ու
8 շղթաները անոր ձեռքերէն վար ինկան։ Եւ
հրեշտակը ըսաւ անոր, Գօտիդ կապէ ու հո-
ղամաներդ ոտքդ հագիր. անիկա ալ այն-
պէս ըրաւ. և ըսաւ անոր, Հանդերձդ վրադ
9 առ ու եկուր իմ ետևէս։ Ան ալ ելլելով ա-
նոր ետևէն կ'երթար, Եւ չէր գիտեր թէ ան
հրեշտակին եղած բանը իրաւ է, հապա կը
10 կարծէր թէ տեսիլք կը տեսնէ։ Ու երբոր
անոնք առաջին ու երկրորդ պահապաններէն
անցան, եկան մինչև երկաթի դուռը՝ որ քա-
ղաքին մէջը կը հանէր, Որ ան ինքիրմէ բա-
ցուեցաւ անոնց. և անոնք ելլելով՝ մէկ փողոց
մը անցան. հրեշտակն ալ իսկոյն անկէ զա-
11 տուեցաւ։ Ու Պետրոս ինքզինքին գալով
ըսաւ, Հիմա ճշմարտապէս գիտեմ Տէրը
իր հրեշտակը խրկեց, Եւ զատուեց զիս Հե-
րովդեսին ձեռքէն ու Հրեից ժողովուրդին
12 բոլոր ակնկալութենէն։ Եւ մտածելով՝ Անկա
Մարիա բառած Յովհաննէսին մօրը Մարկոս
մին ուուներ, ուր որ շատերը ժողոված աղօթք
13 կ'ընէին։ Եւ դռնը զարսի զուրսը որ Զաղ-

ղ Գլ. ե. 19։	զ. 23։ ը. 22։ Երբ.	բ Պետ. բ. 9։
է Սաղ. ճԺգ. 1։	ա. 14։	ի Գլ. ժե. 32։
ը Գլ. ժ. 3։ 17։	Ը Ցար. ե. 10։ Սաղ.	Լ Գլ. գ. 33։
ժա. 5։	ԼԳ. 18։ 19։ ԼԴ.	խ Հմր. 5։
թ Գլ. ժգ. 28։	22։ խա. 2։ ըմ.	ծ Ընտ. Պետրոսըմա-
ճ Սաղ. ԼԹ. 7։ Դան.	10։ բ Կոր. ա. 10։	կաս։

ղ Ծնն. խը. 16։ Մատ.	ի Գլ. ժգ. 16։ ԺԶ.	գ Ցագ. ե. 9։ 11։
ԺԸ. 10։	33։ խա. 40։	Եբկ. ի. 17։

կաւ, Հռովդէ անունով ազախին մը գնաց
14 ականջ դնելու. Ու երբոր Պետրոսին ձայնը
ճանչցաւ, ուրախութենէն դուռը չբացաւ,
հապա ներս վազելով պատմեց թէ Պետրոս
15 դրանը առջևը կայներ է։ Իսկ անոնք ըսին
անոր, Խենթեցեր ես. բայց ինքը կը պնդէր
թէ անանկ է. անոնք ալ կ'ըսէին, Անոր
16 հրեշտակը պիտի ըլլայ։ Սակայն Պետրոս ան-
դադար կը զարնէր. ու երբոր բացին՝ զինքը
17 տեսնելով ապշեցան։ Բայց անիկա ձեռքով
նշան կ'ընէր անոնց որ լուռ կենան, ու պատ-
մեց անոնց թէ ինչպես Տէրը զինքը բանտէն
հանեց, և ըսաւ, Ասիկա Յակոբոսին ու եղ-
բայրներուն պատմեցէք. և ելաւ ուրիշ տեղ
18 գնաց։ Ու երբոր առաւոտ եղաւ, մեծ խռո-
վութիւն կար զինուորներուն մէջը՝ թէ որ-
19 դեօք Պետրոսը։ Հերովդէս ալ
երբոր ուզեց զանիկա ու չգտաւ, պահապան-
ներուն հարցափորձ ընելով՝ հրամայեց ըրաւ
որ պատնեշին. և ինքը Հրէաստանէն կեսա-
րիա ջլաւ, ու հոն կը կենար։
20 Եւ Հերովդէս խիստ բնդհանցած էր Տիւ-
բացիներուն ու Սիդոնացիներուն հետ. անոնք
ալ միաբան հաւանութեամբ իրեն եկան, ու
Բլաստոս սենեկապետը համոզե-
լով՝ հաշտութիւն կը խնդրէին. Ինչու որ ի-
րենց երկիրը թագաւորին էդիէն ապրուստ
21 կ'առնէր։ Եւ մէկ որոշուած օր մը Հերովդէս
թագաւորական հանդերձը հագած ու առեա-
նը նստած՝ անոնց առնեարանութիւն կ'ընէր։
22 Ժողովուրդն ալ կ'ազաղակէր թէ Աստիա Ա-
23 ստուծոյ ձայն է՝ ու չէ թէ մարդու։ Եւ իսկոյն

Ցերոջը հրեշտակը [ա]ռնիկա զարհաւ, Ա[ա]ռաւծոյ փառք չտալուն համար. և որդնա[ծ] լից լլալով մեռաւ։

24 Եւ Աստուծոյ խօսքը կ'աճէր ու կը շատ[նար]։ 25 Եւ Բառնաբաս ու Սօղոս երբոր [ի]ե[ր]ու[սաղէմ] պաշտօնը լմընցուցին, երուսաղէմէն դարձան, [Մ]արկոս ըսուած Յովհաննէսն ալ [հ]ետերնին առնելով։

ԳԼ. ԺԳ

1 Պօղոս ու Բառնաբաս կ'ընդհատին հեթանոսներուն երթալու։ 7 Սկզբնա Պօղոսը և Եղիմաս մոգը։ 14 Պօղոս կը քարոզէ Անտիոքի մէջ ի[ն]չ Ցիսուսի և աշխարհի Փրկիչը։ 42 Հեթանոսները կը հաւատան։ 43 բայց Հրեայք կը հակառակին և հայհոյաբանելուն կ'ընեն։ 46 Եւար վրայ Պօղոս և Բառնաբաս հեթանոսներուն կը դառնան։ 48 Քրիստոնեական հաւատացող կ'ընդունին անոնք որ յաւիտենական կենաց սահմանուած էին։

1 Եւ Անտիոքի մէջ եղած եկեղեցիին քանի մը մարգարէներ ու վարդապետներ կային, Բառնաբաս ու Շմաւոն որ Նիգէր կ'ըսէր, և Ղուկիոս Կիւրենացի ու Մանայէն Հերոդ դէտ չորրորդապետին մանչակիցը, և Սօղոս։ 2 Երբոր առնք Տէրոջը պաշտօնին մէջն էին և ծոմ կը պահէին, Հոգին Սուրբ ըսաւ, Ցաւսկիք ինծի Բառնաբաս և Սօղոս ան գործծին համար, որուն ես կանչեր եմ առնք։ 3 Վերառնին ծոմ պահելով և աղօթք ընելով ձեռք գրին անոնց վրայ ու ղրկեցին։

ե ա թթ. իե. 38։
բ թթ. իե. 17։
ի Սաղ. ՃՀԵ. 1։
ը Ես. ՅԸ. 11. ԳԼ. ԺԸ. 7. ԺԲ. 20. Կող. ա. 6։
է ԳԼ. Ժա. 20. 30։
ը Հմբ. 12։
ի ԳԼ. Ժգ. 5. 13։
ժ ԳԼ. Ժգ. 37։
ժա ԳԼ. Ժա. 27. Ժգ. 25. ԺԸ. 35։
ժբ ԳԼ. Ժա. 32–36։
ժգ Հառմ. Ժգ. 21։
ժդ Թուա. ը. 14։ ԳԼ. Ի. 15. իբ. 21։
ժե ԳԼ. ա. 1։
ժզ Գաղ. ա. 15։ բ. 9։
ժէ Մաա. Ի. 38։ ԳԼ. Ժգ. 25։ Հառմ. Ժ. 15։ Եփես. գ. 7. 8։ ա Տիմ. բ. 7։ բ Տիմ. ա. 11։
ժը Եբբ. ե. 4։
ի ԳԼ. գ. 36։
ի Հմբ. 16։
ը ԳԼ. Ժբ. 25։ ԺԸ. 37։
թ ԳԼ. ը. 9։
ժ Եև. ե. 11։ բ Տիմ. գ. 8։
ժա ԳԼ. գ. 8։
ժբ Մաա. Ժգ. 38։
ժգ Յովհ. ը. 44։ ա Յովհ. գ. 8։
ժդ Եւ. Ի. 3։ ա թագ. ե. 6։

4 Անոնք ալ Սուրբ Հոգիէն խրկուած՝ Սելևկիա իջան, ու անկէ նաւով Կիպրոս գացին։
5 Եւ Սալամինա հասնելով՝ Հրեից ժողովարանները մէջ Աստուծոյ խօսքը կը քարոզէին, ու Յովհաննէսն ալ իրենց սպասաւոր ունէին։
6 Եւ պտըտելով ան [բոլոր] կղզին մինչև Պափոս, հոն գտան մարգարէ Հրեայ մոգ
7 մը, որուն անունը Բարիեսու էր. Որ Ինքը փոխանորդ բռնչխոն հետն էր, ո՛ իմաստուն Սերգիոս Պօղոս, խելացի մարդ մը. ասիկա Բառնաբասը և Սօղոսը հրաւիրելով՝ ուզեց
8 Աստուծոյ խօսքը լսել։ Սակայն անոնց դէմ կեցաւ Եղիմաս մոգը, (քանզի այսպէս կը թարգմանուի անոր անունը,) որ կ'ուզէր փո-
9 խանորդ բռնչխոն հաւատացնել դարձնել։ Բայց Սօղոս, որ Պօղոս ալ կ'ըսուի, Հոգւով Սրբով
10 լեցուած՝ աչքերը անոր վրայ անկից, Ու ըսաւ, Ով ամէն խաբեպայթիւնով և ամէն խարամանութիւնով լեցուած՝ Սատանայի որդի՛ Թշնամի բոլոր արդարութեան, պիտի չդադարիս Տէրոջը շիտակ ճանապարհները ծռե-
11 լին։ Եւ հիմա Տէրոջը ձեռքը ահա քու վրադ է, ու կոյր պիտի ըլլաս՝ առանց մը արևը չե-
տեսնելով։ Եւ իսկոյն անոր վրայ մէգ ու խաւար մը իջաւ, ու պտըտելով առաջնորդ
12 կը փնտռէր։ Ատոնք փոխանորդ բռնչխոն ասոր բանները որ տեսաւ՝ հաւատաց, մեծապէս զարմանալով Տէրոջը վարդապետութեանը վրայ։
13 Եւ Պօղոս ու իր ընկերները Պափոսէն ելան։

ու. եկան Պամփիւլիայի Պերգէն. բայց Յով-
հաննէս անդնդէ զաւուրսն երեսաղէմ
14 դարձաւ։ Անոնք ալ Պերգէէն գացին ու ե-
կան Պիսիդիայի Անտիոքը, ևւ շաբաթ օրը
15 ժողովարանը մտնելով՝ նստան։ Ու օրէնքը
և մարգարէները կարդացուելէն ետև՝ ժող-
վրդապետները հետ խրկեցին ըսելու ու ըսին,
Մարդիկ եղբայրներ, եթէ որ դուք ժող-
մուրդին խօսելու յորդորական խօսք մը ունիք՝
16 ըսեցէք։ Անտիոքը Պօղոս ոտքի վրայ կայ-
նելով՝ ձեռքը շարժեց ու ըսաւ, Ով իսրա-
յէլացի մարդիկ, և դուք որ Աստուծմէ կը
17 վախնաք, մտիկ ըրէք։ Այս իսրայէլ ժողո-
վուրդս Աստուածը հին Հայրերը ընտրեց,
ու ժողովուրդը բարձրացուց երկրագոտիի ներ-
կրին մէջ պանդխտութեան ատենը, և
18 բարձր բազուկով զանոնք անկէ հանեց։ Ու
քառասուն տարուան ժամանակի չափ անա-
19 պատին մէջ կերակրեց զանոնք։ ԵՒւ Քանա-
նու երկրին մէջ եօթը ազգ կործանելով՝ ա-
նոնց երկիրը իրենց տուաւ, որ ժառանգեն։
20 Եւ անկէ ետև Նգրա Հարիւր հիսուն տարիի
չափ դատաւորներ տուաւ անոնց մինչև Սա-
21 մուէլ մարգարէն։ Ու հետը խնդացաւ ու
ղեկցին. և Աստուած կիսի որդին Սաւուղը
տուաւ անոնց՝ Բենիամինի ցեղէն մարդ մը՝
22 քառասուն տարի։ Ու Հեռրոր զանիկա փո-

ւ ԳԼ. ժե. 38։
ա ԳԼ. ժգ. 13. ժե. 2։ ժգ. 4։
ր Գաւ. գ. 16։ Հմր. 27։
գ Երբ. ժգ. 22։
դ ԳԼ. ժբ. 17։
ե Հմր. 26։ ԳԼ. ժ. 35։
զ ր Օր. ե. 6, 7։
է Եզ. ա. 1։ Սալ. ԺԵ. 25, 24։ ԳԼ. ե. 17։
ը Եզ. գ. 6։ ժգ. 14։ 16։
թ Եզ. ժգ. 35։ Թագ. ժգ. 33, 34։ Սալ. գԼ. 9, 10։ ԳԼ. ե. 36։
ժ ր Օր. ե. 1։
ի Ցես. ժգ. 1, 2։ Սալ. ՀԼ. 55։
լ Դատ. բ. 16։
խ ա Թագ. գ. 20։
ծ ա Թագ. ը. 5։ ժ. 1։
կ ա Թագ. ժե. 23։ 26, 28։ ժգ. 1։ ՔՓ. ժգ. 11։
հ ա Թագ. ժգ. 13։ բ Թագ. բ. 4։ ե. 3։
ձ Սալ. ԺԲ. 20։
ղ ա Թագ. ժգ. 14։ ԳԼ. Ն. 46։
ճ Եռ. ժա. 1։ Ղեւ. ա. 32, 69։ ԳԼ. բ. 30։ Հռոմ. ա. 3։
մ բ Թագ. ե. 12։ Սալ. ՀԼ. 11։
յ Պատ. ա. 21։ Հեռոմ. ժա. 26։
ն Պատ. գ. 1։ Ղեւ. գ. 3։
շ Պատ. գ. 11։ Պտռ. ա. 7։ Ղեւ. գ. 16։ Ցաղ. ա. 20. 27։
ո Պատ. ժ. 6։ Ղեւ. իգ. 47։ Հմր. 46։
չ ԳԼ. գ. 26։
պ Ղեւ. իգ. 34։
ջ ԳԼ. գ. 17։ ա Կոր. բ. 8։
ռ Հմր. 14. 15։ ԳԼ. ժե. 21։
ս Ղեւ. իգ. 20. 44։ ԳԼ. իգ. 22։ իբ. 23։
վ Պատ. իե. 22։ Պաք. ժե. 13. 14։ Ղեւ. իգ. 21. 22։ Ցաղ. ԺԲ. 6. 15։
տ ԳԼ. գ. 13. 14։
ր Ղեւ. ժբ. 31։ իգ. 44։ Ցաղ. ԺԲ. 28, 30, 36, 37։

խեց, Դաւիթը Հանեց իրենց Թագաւոր, ո-
րուն համար վկայութիւն տալով ըսաւ, Ես-
սէի որդին Դաւիթը գտայ իմ սրտիս համե-
մատ մարդ, որ իմ բոլոր կամքս պիտի կատա-
23 րէ։ Ասոր սերունդէն Աստուած ըստ խոս-
տմանքին պէս իսրայէլին Փրկիչ Յիսուսը հա-
24 նեց. Եւ դեռ անիկա չէր դադրեր չարած՝ Յով-
հաննէս առաջուց իսրայէլի բոլոր ժողովուրդ-
դին ապաշխարութեան մկրտութիւնը քա-
25 րոզեց. Ու երբոր Յովհաննէս իր ընթացքը կը
կատարէր՝ ըսաւ, Ինչ կը կարծէք թէ եմ. ես
Քրիստոսը չեմ, հապա անիկա ահա իմ ետևէս
կու գայ, որ ես արժանի չեմ անոր ոտքե-
26 րուն կօշիկները քակելու։ Մարդիկ եղբայր-
ներ, Աբրահամի ազգին որդիքը, ու անոնք
որ ձեր մէջը աստուածավախ են, ասոր փրկու-
27 թեան խօսքը ձեզի խրկուեցաւ։ Քանի Ե-
րուսաղէմ բնակողները և անոնց իշխանները
Հոչ անիկա ճանչցան, ոչ ալ մարգարէներուն
ձայները՝ որ ամէն շաբաթ օրերը կը կարդա-
յուին, հապա զանիկա կատարելովն՝ զանոնք դա-
28 տապարտելով. Եւ նմանութեան պատճառ մըն
ալ չգտած՝ Պիղատոսէն խնդրեցին որ անիկա
29 սպաննուի։ Ու երբոր անոր համար բոլոր

դրուած բաներըր կատարեցին, ըստ այսմ ևս վար
30 ի՛ջեցնելով՝ գերեզմանի մէջ դրին։ Բայց
Աստուած զանիկա յարուց մեռելներէն։ Որ
31 ինքը շատ օրեր երեւցաւ անոնց, Որ իր հետը
Գալիլեացին եկուսաղէմ եկեր էին, որոնք
հիմա անոր վկաներն են ժողովուրդին առջեւը։
32 Մենք ալ ձեզի կը քարոզենք եան խոստումն
33 որ որ հայրերուն եղած էր, Որ զանիկա Աս-
տուած կատարեց մեզի որ անոնց զաւակներն
ենք՝ յիսուս յարուցանելով, ինչպես որ եր-
կրորդ սաղմոսին մէջ ալ գրուած է, Դուն
34 իմ Որդիս ես, ես այսօր քեզ ծնայ։ Եւ որ
զանիկա մեռելներէն յարուց, ու մէյմըն ալ
ապականութիւն պիտի չտեսնէ, սանկ ի՛րսէ
թէ Զքեզի պիտի տամ Դաւիթին հաւատարիմ
35 սուրբ խոստումները։ Ուստի ուրիշ մը
մէջ ալ ի՛րսէ, Քու Սուրբիդ ապականութիւն
36 տեսնել պիտի չտաս։ Ինչու որ Դաւիթ իր
գարուն մէջ Աստուծոյ կամացը ծառայելով՝
դիեռաւ, ու իր հայրերուն քովը դրուեցաւ
37 և ապականութիւն տեսաւ։ Բայց ան որ Աս-
տուած յարուց՝ ապականութիւն չտեսաւ։
38 Ուրեմն յայտնի ըլլայ ձեզի, մարդիկ եղբայր-
ներս, Որ ասոր միջոցով ձեզի մեղաց թողու-
39 թիւն կը քարոզուի. Եւ ան ամէն բաներէն
որ Մովսէսին օրէնքովը չկրցաք արդարանալ,
ասով՝ ամէն ոք որ հաւատայ կ'արդարա-

ե Մատ. իե. 39։ Մարկ. իժ. 46։ Ղուկ. իգ. 53։ Յովհ. իհ. 38։
ը Մատ. իբ. 6։ Գործ. բ. 24։ գ. 15։ 15։ 26։ ե. 30։
ժ Մատ. իբ. 16։ Գործ. ա. 3։ ա Կոր. ժե. 5, 6, 7։
ի Գործ. ա. 11։
լ Գործ. ա. 8։ բ. 32։ գ. 15։ ե. 32։
խ Ծն. գ. 15։ ժբ. 3։ իբ. 18։ Գործ. իգ. 6։ Հռոմ. գ. 13։ Գաղ. գ. 16։
ծ Սաղ. բ. 7։ Եբր. ա. 5։ ե. 5։
կ Ես. ծե. 3։
հ Սաղ. ժգ. 10։ Գործ. բ. 31։
ձ գ Թագ. բ. 10։ Գործ. բ. 29։
ղ Եբեմ. լա. 34։ Դան. թ. 24։ Ղուկ. իզ. 47։ ա Յովհ. բ. 12։
ճ Ես. ծգ. 11։ Հռոմ. գ. 28։ Ե. 3։ Եբր. ե. 10։
մ Եզ. բ. 10։ բ Օր. իբ. 21։ Ես. ծե. 5։ Մատ. իա. 43։ Հռոմ. ժ. 19։
յ Գործ. ժբ. 6։ իբ. 28։ Ես. իբ. 6։ Ես. ծե. 6։ Ղուկ. բ. 32։

40 Նայ։ Ուրդ զգուշացէք որ չըլլայ թէ ձեր վը-
րայ գայ ան որ մարգարէներուն մէջ ըսուած
41 է, Նայեցէք, արհամարհողներ, և զարմա-
ցէք ու ոչնչացէք. Ինչու որ գործ մը պիտի
ընեմ ձեր օրերուն մէջ, անանկ գործ մը որ
եթէ մէկը ձեզի պատմէ՝ պիտի չհաւատաք։
42 Ու երբոր անկէ դուրս ելան, ՚կ'աղաչէին
որ †հետեւեալ շաբաթ՝ ալ նոյն խօսքերը ը-
43 րնոյ խօսուի։ Եւ ժողովուրդը երբոր արձա-
կեցաւ, Հրեաներէն ու նորահաւատ բարե-
պաշտներէն շատերը Պօղոսին ու Բառնաբա-
սին հետեւեցին՝ որոնք կը խօսէին ա-
նոնց հետ ու կը յորդորէին զանոնք, որ միշտ
Աստուծոյ շնորհքին մէջը հաստատ կենան։
44 Եւ հետեւեալ շաբաթ օրը գրեթէ բոլոր քա-
ղաքը ժողովուեցաւ Աստուծոյ խօսքը լսելու։
45 Իսկ Հրեաները երբոր տեսան ան բազմութիւ-
նը, նախանձով լեցուեցան, ու հակառակ ը-
ցածներուն դէմ կը խօսէին հակառակելով ու
46 հայհոյութիւն ընելով։ Անատոր Պօղոս և
Բառնաբաս համարձակեցան ու ըսին, Պէտք
էր որ առաջ ձեզի խօսուի Աստուծոյ խօսքը,
Բայց որովհետեւ դուք անիկա կը մերժէք,
ու ինքզինքնիդ յաւիտենական կենաց ար-
ժանի չէք սեպեր, Դարձ մենք հեթանոսնե-
47 րուն կը դառնանք։ Ինչու որ Տէրը սանկ
պատուիրած է մեզի. Հաստ հեթանոսներուն
լոյս դրի, որ դուն փրկութեան պատճառ

ծ Ես. իժ. 14։ Ամբ. ա. 5։
ո Անհաւատութիւնը կ'ազատէին։
ր Կամ՝ հաջորդ. Շաբ.
ս Գործ. ժա. 23։ ժգ. 21։
վ Տիտ. բ. 11։ Եբր. ժբ. 15։ ա Պետ. ե. 12։
տ Գործ. ժբ. 6։ ա Պետ. գ. 4։ Յակոբ. 10։
ր Մատ. ժ. 6։ Գործ. գ. 26։ Հմր. 26։ Հռոմ. ա. 16։
ց Գործ. ժբ. 6։ իբ. 28։
ւ Ես. իբ. 6։ Խեմ. 6։ Ղուկ. բ. 32։

48 ըլլաս մինչև երկիր ծայրերը։ Ա- լսելով հե-
թանոսները ի՛մ բարեխաչալին, ու Աստուծոյ
խօսքը կը փառաւորէին. -և որոնք որ յա-
ւիտենական կենաց սահմանուած էին՝ հաւա-
49 տացին։ Ու Տէրոջը խօսքը բոլոր գաւառը
50 կը տարածուէր։ Բայց Հրէաները դրդռեցին
բարեպաշտ և պատուաւոր կիներուն ու քա-
ղաքին մեծերը, և -Պօղոսին ու Բառնաբա-
սին վրայ հալածանք հանելով՝ զանոնք իրենց
51 սահմաններէն դուրս ըրին։ Ինքնք ալ իրենց
առքերուն փոշին անոնց դէմ թօթվելով՝ Իկո-
52 նիոն եկան։ Ու աշակերտները -ուրախու-
թեամբ և Հոգւով Սրբով կը լեցնէին։

ԳԼ· ԺԴ

1 Պօղոս և Բառնաբաս Հռոմուպոլսի կը փախչին Իկոնիոն։ 7 Լիւստրայի մէջ Պօղոս կը բժշկէ ի ծնէ կաղ մը, և ան պատ-
ճառով անոնք աստուածներ ըլալ կ'ըսեն։ 19 Պօղոս կը քարկոծուի։ 21 Ետքը զանազան Եկեղեցիներ կը պատրաս-
տուին, հաստատելով աշակերտները Հաւատքի և համբերութեան մէջ։ 26 Եւ երբ Անտիոք դարձած կը պատմեն եղեալները որ-
քան բան որ Աստուած ըրեր էր իրենց։

1 Ու եղաւ որ Իկոնիոն մէջ անոնք միևնոյն
Հրէաներուն ժողովարանը մտան, և այնպէս
խօսեցան որ խիստ շատ Հրէաներ և Յոյներ
2 հաւատացին։ Բայց չհաւատացող Հրէաները
դրդռեցին ու չարացուցին հեթա-
3 նոսներուն սիրտը եղբայրներուն դէմ։ Իակ
անոնք շատ ժամանակ հոն կենալով՝ Տաճար-
ական կը քաջալերեն Տէրոջմով, որ իր Շնորհաց
խօսքին -ը վկայէր, և նշաններ ու հրաշք-
4 ներ ընել կու տար անոնց ձեռքովը։ Եւ քա-

- Գլ· բ· 41։
- բ Տիմ· գ· 11։
Է Մատ· ժ· 14։ Մարկ· ը· 11։ Ղուկ· ի·
5։ Գլ· ժբ· 6։
- Մատ· ե· 12։ Ցաքե· ժգ· 23։ Գլ· բ· 40։
- Մարկ· ժգ· 20։ Եբր· բ· 4։

զաքին բազմութիւնը մէջ երկպառակութիւն
մը եղաւ. ոմանք Հրէաներուն կողմէն եղան,
5 ոմանք ալ Առաքեալներուն։ Ու երբոր հե-
թանոսները և Հրէաները իրենց իշխաններու-
վը չարչարելու յարձակեցան՝ զանոնք նախատելու
6 ու քարկոծելու, իրմէնք խնամով Լիկաո-
նացւոց քաղաքները՝ Լիստրա ու
Դերբէ և շրջակայ տեղատեղը,
7 տարածք կը քարոզէին։
Եւ Լիստրայի մէջ մարդ մը նստեր էր
ոտքերովը տկար՝ իր մօրը արտայատէն կաղ
8 եղած, որ բնաւ քալած չէր։ Անիկա Պօղոսին
խօսքերը մտիկ կ'ընէր. ան ալ աչքը անոր
անկելով՝ և տեսնելով թէ բժշկուելու հա-
9 ւատք ունի, բարձր ձայնով մը ըսաւ, Կեցիր
ոտքերուդ վրայ չիտակ կայնէ. ան ալ ցաթ-
10 կելով կը քալէր։ Եւ Ժողովուրդները երբոր
Պօղոսին ըրածը տեսան՝ ձայներնին վերցը-
նելով Լիկաոնատերէն ըսին, Աստուածները
11 մարդոց նմանութիւնով մեզի իջեր են։ Ու
Բառնաբասին Դիոս կը կոչէին, և Պօղոսին՝
Հերմէս, ինչու որ անիկա էր գլխաւոր խո-
12 սողը։ Իակ քահանան առջևը եղած Դիոսին
քաղաքը ցուլեր և պսակներ բերելով դռնե-
րուն առջևը, բազմութիւնովը հետ մէկտեղ
13 կ'ուզէր որ զոհ ընէ։ Բայց Բառնաբաս ու
Պօղոս առաքեալները երբոր լսեցին, իրենց
հանդերձները պատռելով՝ դուրս ցաքկեցին
14 բազմութիւնը մէջ, կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին,
Մարդիկ, ինչու համար սա բաները կ'ընէք.
մենք ալ ձեզի պէս կիրքեր ունեցող մար-

Բ Գլ· ժգ· 3։
Գ Բ Տիմ· գ· 11։
Դ Մատ· ժ· 25։
Ե Գլ· գ· 2։
Զ Մատ· ը· 10։ Թ· 28, 29։
Է Ես· լե· 6։
Ը Գլ· ը· 10։ Իը· 6։
Թ Դան· բ· 46։
Ի Մատ· իգ· 65։
Ժ Գլ· ժ· 26։
Ժա Ցաքե· ե· 17։ Ցայտ· ժԹ· 10։

դիկ ենք, ու կը քարոզենք ձեզի Էոր առ
փուճ բաներէն դիմեդանի Աստուծոյն դառ-
նաք, Էոր ինքը առեղծից երկինքը ու երկիրը
և ծովը ու բոլոր անոնց մէջի եղածները։
15 Ո՛ր անցած դարերուն մէջ Թող տուաւ ամէն
16 ազգերուն իրենց ճամբաները երթալու։ Ա՛յ-
սու ամենայնիւ ինքզինքը առանց վկայու-
Թեան չձողաց, բարերարութիւնով Երկինք-
քէն ⁰մեզի անձրևներ ու պտղաբեր եղա-
նակներ տալով, կերակրակերով և ուրա-
17 խութիւնով Էմեր սիրտերը լեցընելով։ Ու
առ բաներով ըսելով՝ հազիւ կրցան ժողո-
վուրդները դադրեցընել, որ իրենց զոհ չը-
նեն։
18 Ասկայն Ա՛նտիոքէն ու Իկոնիոնէն Հրէա-
ներ հասան, ու ժողովուրդները համոզեցին,
Ա և Փողոս քարկոծեցին ու քաղաքէն դուրս
19 քաշեցին՝ կարծելով Թէ մեռած է։ Բայց ա-
շակերտները երբոր անոր բոլորուիրը պա-
տեցին, եղաւ քաղաքը մտաւ, ու հետևեալ
օրը Բառնաբասին հետ Մ՛իւռեղ Դերբէ եկաւ։
20 Եւ անոնք ան քաղաքին մէջ աւետարանը
քարոզելով, Ժու չատերը աշակերտ ընելով՝
Լիւստրա և Իկոնիոն և Ա՛նտիոք դարձան,
21 Աշակերտներուն սիրտերը հաստատելով, և
Յորդորելով որ հաստատ մնան հաւատքի

Ի ա Թագ. ժբ. 21։
գ Թագ. ժգ. 13։
Եբեմ. ժգ. 22։
Ամոս. բ. 4։ ա
Կար. ը. 4։
ե ա Թես. ա. 9։
ի Դան. ա. 1։ Սաղ.
լգ. 6։ Ղեպ. 6։
Ցայտ. ժգ. 7։
ժ Սաղ. ձա. 12։ ԳԼ.
ժէ. 30։ ա Պետ.
գ. 3։
ԳԼ. ԺԷ. 27։ Հբ.
ուղմ. ա. 20։
ղ Ղե. իզ. 4։ բ Օր.
ժա. 14։ իբ. 12։
Ցոր. է. 10։ Սապ.
կէ. 10։ կը. 9։
Ղեպ. 8։ Երեմ.
ժգ. 22 Մատ. է.
45։
ո Ընդ. ձեզի
ր Ընդ. ձեր
ձ ԳԼ. ժգ. 45։
ճ բ Կար. ժա. 25։ բ
Տիմ. գ. 11։
ղ Մատ. իբ. 19։
ձ ԳԼ. ժա. 23։ ժգ.
43։

մէջ. և Ի՛սրէէլ Թէ չատ նեղութիւններով պէտք
է մեզի Աստուծոյ Թագաւորութիւնը մտնել։
22 Ո՛ւ երբոր անոնց ամէն մէկ եկեղեցիին երէց-
ներ ձեռնադրեցին, ծոմապահութեամբ ա-
ղօթք ընելով զանոնք յանձնեցին Տէրոջը՝
23 որուն հաւատացեր էին։ Եւ Պիսիդիայի մէ-
24 ջէն պատռելով եկան Պամփիւլիա։ Գերգէի
մէջ ալ Տէ՛ր Ա՛ստուծոյ խօսքը խօսեցին հոն և Ա՛տալիա
25 իջան։ Ա՛նկէ ալ նաւով Ա՛նտիոք գացին, Ուր-
կից որ ⁻Աստուծոյ շնորհքին յանձնուած էին
26 այն գործին համար որ կատարեցին։ Ու երբ-
որ եկան, եկեղեցին մէկտեղ ժողվելով՝ Պատ-
մեցին Ինչ որ Աստուած ըրեր էր իրենց հետ,
և որ ⁻հեթանոսներուն հաւատքի դուռ բա-
27 ցեր էր։ Ու հոն չատ ժամանակ աշակերտնե-
րուն հետ կեցան։

ԳԼ. ԺԵ

1 Մեծ հակառակութիւն կը ծագի Թլփատութեան վրայով. 6 Առաջ համար առաքեալները խորհուրդ կ՛ընեն. 22 և նամակ գրելով Եկեղեցիներուն, իրենց վճիռը կը Թրկին անոնց։ 36 Պօղոս և Բառնաբաս կը խորհին որ մէկտեղ երթան եկեղեցիները այցելութիւն ընելու, բայց մէջերնին վէճ մը ծագելով Թողուն կը զատուին։

1 Եւ ⁻մէկ քանիները Հրէաստանէն իջած՝ եղ-
բայրներուն կը սորվեցընէին որ ⁻Եթէ Մովսէ-
սին սովորութեանը համեմատ չ՛ըլ-
2 Թլփատուիք, չէք կրնար փրկուիլ։ Ուստի
Պօղոս և Բառնաբաս անոնց դէմ չատ մը հա-

Լ Մատ. ժ. 38։ ժգ.
24։ Ղուկ. իզ. 28։
29։ Հասմ. ը. 17։
բ Տիմ. բ. 11։ 12։
գ 13։
ե Տիմ. ա. 5։
է ԳԼ. ժգ. 1։ 3։
ը ԳԼ. ԺԵ. 40։
թ ԳԼ. ԺԵ. 4։ 12։
իա. 19։
ժ ա Կար. ժգ. 9։ բ
Կար. բ. 12։ Կազ.
գ. 3։ Ցայտ. գ. 8։
ի Գաղ. բ. 12։
ժ Դն. ԺԵ. 10։ Ղե.
ԺԵ. 5։
ի Ցոհ. է. 22։ Հմր.
ս. Գաղ. է. 2։
փիլ. գ. 2։ Կազ.
բ. 8։ 11։ 16։

կառավութիւն ու վէճ ընելէն եաքը, վճռե-
ցին որ [a]Պօղոս ու Բառնաբաս և մէկ քանի-
ներն ալ անոնցմէ՝ երթասցեմք ելլեն առա-
քեալներուն ու երէցներուն ասս խնդրոյս հա-
3 մար։ [b]Անոնք ալ եկեղեցիէն ճամբայ դրուած՝
փիւնիկիէն ու Սամարիայէն անցնելով, հե-
թանոսաց դարձի գալը կը պատմէին, և մեծ
ուրախութիւն կու տային բոլոր եղբայրնե-
4 րուն։ Ու երբոր երուսաղէմ հասան, եկեղե-
ցիէն ու առաքեալներէն և երէցներէն ըն-
դունուեցան, և [c]պատմեցին ինչ որ Աստուած
5 ըրեր էր իրենց հետ։ Քանի մը հոգի ալ ան-
դէն հաւատացեալներէն անոնք ելան, ու կ'ը-
սէին թէ [d]պէտք է թլփատել անոնք ու պա-
ատուիրել որ Մովսէսի օրէնքը պահեն։
6 Եւ առաքեալները ու երէցները ժողովե-
7 ցան առ բանիս վրայով խորհելու։ Եւ չատ
վիճաբանութիւն ըլլալէն եաքը՝ Պետրոս ոտքի
վրայ ելաւ ու ըսաւ անոնց, [e]Մարդիկ եղ-
բայրներ, դուք գիտէք որ առջի օրերէն Աս-
տուած [f]ընտրեց մեր մէջէն, որ իմ բեր-
նովս հեթանոսները աւետարանին խօսքը լսեն
8 ու հաւատան։ Եւ [g]սրտագէտ Աստուած
վկայեց անոնց՝ [h]Հոգին Սուրբը տալով անոնց՝
9 ինչպէս որ մեզի ալ։ Ուստի մէկ խտրութիւն
մը չըրաւ մեր ու անոնց մէջը, հաւատքով
10 անոնց սիրտերը [i]մաքրելով։ Ուրեմն հիմա
[j]ինչո՞ւ Աստուած կը փորձէք՝ աշակերտնե-
րուն պարանոցին վրայ անանկ լուծ մը դնե-

[a] Գոց. բ. 1։
[b] Հռոմ. ժե. 21։ ա Կոր. ժգ. 6։ 11։
[c] Գլ. ժգ. 26։
[d] Հմր. 12։ Գլ. ժգ. 26։ խա. 19։
[e] Հմր. 1։
[f] Գլ. ժ. 20։ ժա. 12։
[g] ա Մն. իզ. 9։ Գլ. ա. 24։
[h] Գլ. ժ. 44։
[i] Հռոմ. ժ. 12։
[j] Գլ. ժ. 16. 28. 43։ ա Կոր. ա. 2։ ա Պետ. ա. 22։
[k] Մատ. իգ. 4։ Գոց. ե. 1։

[l] Հռոմ. գ. 21։ ե. գե. բ. 8։ Տիտ. բ. 11։ գ. 4. 5։
[m] Ոմանք Ցիսուս Քրիստոսի
[n] Գլ. ժգ. 28։
[o] Գլ. ժբ. 17։
[p] Հմր. 7։
[q] Աղտա. իմ. 11. 12։
[r] Ոմանք Տէրոջը
[s] Տես Հմր. 23։
[t] ա Թես. ա. 9։
[u] Դտ. լե. 2։ նէ. ի. 3. 23։ նզեկ. ի. 30։ ա Կոր. ը. 1։ ժ. 20. 25։ Յայտ. բ. 14։ 20։

լով, որ անիկա ոչ մեր հայրերը՝ ոչ ալ մենք
11 կրցանք վերցընել։ Բայց [l]կը հաւատանք որ
Տէր [m]Յիսուսի շնորհքովը կը փրկուինք մենք,
[n]ինչպէս որ անոնք ալ։
12 Եւ բոլոր ժողովուրդը լուռ կեցաւ ու մի-
տիկ կ'ընէր Բառնաբասին ու Պօղոսին, որոնք
կը պատմէին թէ Աստուած որչափ նշաններ ու
հրաշքներ ըրեր էր հեթանոսներուն մէջ ի-
13 րենց ձեռքովը։ Եւ անոնք խօսքերնին կըտ-
րելէն եաքը՝ [o]Յակոբոս պատասխան տուաւ ու
ըսաւ, Մարդիկ եղբայրներ, լսեցէ մտիկ ը-
14 րէք։ [p]Շմաւոն պատմեց թէ Աստուած ինչ-
պէս առաջ այցելութիւն ըրաւ, որ հեթա-
նոսներէն ժողովուրդ առնէ իր անունը հա-
15 մար։ Եւ ասոր բանիս մարգարէից խօսքերն ալ
16 կը միաբանին, [q]ինչպէս որ գրուած է, [r]Ետքէ
եւս պիտի դառնամ ու Դաւիթին [s]կիսած
խորանը նորէն պիտի չշինեմ, և անոր կոր-
ծանուած տեղւոյն նորէն պիտի չշինեմ,
17 և կանգնեմ անիկա։ Որ մնացած մարդիկը
Տէրը փնտռեն, և բոլոր հեթանոսները՝ որոնց
վրայ իմ անունս կոչուած է, կ'ըսէ Տէրը՝ որ
18 ասոնք բոլորը կ'ընէ։ [t]Յայտնի է Աստուծ-
[u]ոյ իր բոլոր գործերը աշխարհս սկիզբէն
19 հետե։ Ասոր համար [v]ես յորմար կը դատեմ
նեղութիւն չտալ անոնց որ հեթանոսներէն
20 Աստուծոյ կը դառնան։ Հապա թուղթ մը
գրել անոնց՝ որ [w]հոգւոց պղծութիւնն

ներքն և պատուհասիցեն ու խեղդուածք և
21 արիւնէ ։ Ինչու որ Մովսէս հին դարերէն ի վեր ամէն քաղաքի մէջ զինքը քարոզողներ ունի , և ժողովարանները մէջ ամէն շաբաթ օր կը կարդացուի ։
22 Անոնք առաքեալներուն ու երէցներուն բոլոր եկեղեցին հետ միհամուռ ազէկ երևցաւ որ իրենցմէ մարդիկ ընտրելով Անտիոք խըրկեն Պօղոսին ու Բառնաբասին հետ , Յուդա մականուանեալ Յուդան և Շիղան ո-րոնք գլխաւոր մարդիկ էին եղբայրներուն
23 մէջ · Ու անոնց ձեռքովը ետ խրկեցին այսպէս գրուած ։

Առաքեալներ ու երէցներ և եղբայրներ՝ Անտիոքի ու Սիւրիայի և Կիլիկիայի մէջ հե-
24 թանոսներէն եղած եղբայրներուդ ողջոյն ։ Որովհետև լսեցինք թէ Նոմանք մեր միջէն ելլելով ձեզ խօսքերով խռովեցուցեր և ձեր անձերը խախտեր են , ըսելով թէ պէտք է թլփատիլ ու օրէնքը պահել , որ անոնց մենք
25 չպատուիրեցինք , Միհամուռ հաճեցանք ժողվուածներուս ազէկ երևցաւ որ մարդիկ ընտրելով ձեզի խրկենք մեր սիրելիներուն Բառնաբասին ու Պօղոսին հետ ,
26 Որոնք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անուանը
27 համար անձերնին մատնած մարդիկ են ։ Ուստի խրկեցինք Յուդան և Շիղան , որ իրենք
28 ալ բերնով նոյն բաները Ձեզ պատցնեն ։ Ինչու որ ազէկ երևցաւ Սուրբ Հոգիին ու մեզի ալ

ձեր վրայ աւելի բեռ չդնել՝ աս հարկաւոր
29 բաներէս ի զատ , Որ ետ կենաք կուռքերու զոհուածէ և արիւնէ ու խեղդուածէ և պոռնկութենէ . որ աս բաներէն ինքզինքնիդ պահելով ազէկ պիտի ընէք ։ Ողջ եղէք ։
30 Անոնք ալ ճամբայ գրուելով Անտիոք գացին , և ժողովը ժողվելով Թուղ-
31 թը տուին ։ Ու երբոր կարդացին ուրախա-
32 ցան անիկա մխիթարութեանը վրայ ։ Իսկ Յուդա ու Շիղա , որ իրենք ալ մարգարէ էին , շատ խօսքերով յորդորելին եղբայրները ու հաս-
33 տատեցին ։ Եւ առեն մը հոն կենալէն ետև՝ եղբայրներէն խաղաղութեամբ ճամբայ դը-
34 րուեցան առաքեալներուն ։ Բայց
35 Շիղային ազէկ երևցաւ հոն մնալ ։ Պօղոս ու Բառնաբաս ալ Անտիոքի մէջ կը կենային , և ուրիշ շատերու հետ Տէրոջը խօսքը կը սո-վրեցնէին ու կը քարոզէին ։
36 Ետ քանի մը օրերէ հետև Պօղոս րսաւ Բառնաբասին , Դառնանք ու այցելութիւն ընենք եղբայրներուն ՝ամէն մէկ քաղաքները , ուր որ Տէրոջը խօսքը քարոզեցինք , և տեսնենք թէ
37 ինչպէս են ։ Իսկ Բառնաբաս կ՚ուզէր որ Ցով-Հաննէսն ալ առնեն , որ Մարկոս կ՚ըսուէր ·
38 Բայց Պօղոս արժան չսեպեց որ Պամփիւլիայի մէջ իրենցմէ զատուողը ու իրենց հետը գոր-
39 ծի չկոչը հետերնին առնեն ։ Այսպէս Ա-ջոյնէ զժտութիւն մը եղաւ , մինչև որ իրարմէ զատուեցան · և Բառնաբաս առա-

ա Կար · զ · 9 · 18 ։ Գաղ. ե · 19։ Եփես · ե · 3 ։ Կող · գ · 5 ։ բ Քհա · գ · 3 ։ գ Գծ. · գ · 3 ։ դ Ծն · ի · 4 ։ Ղև · գ · 17 ։ բ Որ · Մթ · ժ · 16 · 25 ։ ե Գվ · ժգ · 15 · 27 ։ զ Գվ · ա · 23 ։ է Հմր · 1 ։ Գաղ. բ · 4 · ե · 12 ։ Տիտ. ա · 10 · 11 ։ ը Գվ · ժգ · 30 ։ Ժգ · 18 ։ ա Կար · ժե · 30 ։ բ Կար · ժա · 25 · 26 ։

ա Կար · ժգ · 11 ։ Երբ · ժա · 31 ։ ե Գվ · ժգ · 1 ։ զ Գվ · ժգ · 4 · 13 · 14 · 51 · ժգ · 1 · 6 · 23 · 24 ։ է Գվ · ժբ · 18 · 25 ։ Ժգ · 5 ։ Կող · գ · 10 ։ բ Տիտ · գ · 11 ։ Փիլիմ · 24 ։ ը Գվ · ժգ · 13 ։

40 Մարկոսը ու Նաւաղ կիպրա գնաց։ Պօղոս ալ
Շիղան ընտրեց ու եղաւ, ղեղբայրներէն Ա֊
41 ստուծոյ չնորհացը յանձնուելով, եւ Սիւրիայի
ու Կիլիկիայի միջ կը պտրտէր ։ու եկեղեցի֊
նները կը հաստատէր ։

ԳԼ· ԺԶ

1 Պօղոս կը թրիաւէ Տիմոթէոսը։ 7 Սուրբ Հոգիին հրամանովը
քարոզութիւնը կը պտրտի։ 14 Լիդիան Հաւատքի կը բերէ։ 16 Ե.
Հոգեպէտ ոգի ունեցող աղջիկն մը կը բժշկէ։ 19 Ան պատ֊
ճառով Պօղոս ու Շիղաս կը ծեծուին։ Ե. բանտը կը դրուին,
26 Բանտին գետինը հրաշքով կը բացուի։ 31 Բանտապետը
դարձի կու գայ։ 37 Ե. անոնք կ'ազատուին։

1 Եւ հասաւ Դերբէ ու Լիւստրա։ Եւ ահա
Հոն աշակերտ մը կար ։Տիմոթէոս անունով,
Էր հաւատացեալ Հրէայ կինոջ մը զաւակ
2 էր, և Հայրը Յոյն էր։ Որ Լիւստրացի ու Ի֊
կոնացի եղբայրներէն ալ ։բարի վկայուած էր։
3 Պօղոս ուզեց որ ասկից իր հետը ելլէ, ։և
առաւ Թլփատեց զանիկա ան տեղւանքը ե֊
զած Հրէաներուն համար, ընչու որ ամէնն
4 ալ գիտէին թէ անոր Հայրը Յոյն էր։ Ու քա֊
զաքներէն անցնելով, Երուսաղէմ եղած ա֊
ռաքեալներէն ու երէցներէն ապօրինած հր֊
րամանները կ'աւանդէին անոնց՝ որ պահեն։
5 ։Եկեղեցիները ալ Հաւատքի մէջ կը հաստա֊
տուէին, և օրէ օր անոնց Թիւը կ'աւելիար։
6 Եւ փռիւգիա ու Գաղատացւոց կողմերը
պտրտեցան։ և Սուրբ Հոգիէն արգիլուելով որ
7 Ասիոյ խօսքը Ասիոյ մէջ չխօսին, Մի֊

a ԳԼ· ԺԳ· 25։
b ԳԼ· ԺԶ· 3։
— Լ· ԺԳ· 6։
c ԳԼ· ԺԹ· 22։ Հբ֊
առաջ· ԺԶ· 21։ ա
Կար· գ· 17։ փիլ֊
բ· 19։ ա Թես֊ գ֊
2։ ա Տիմ· ա· 2։
բ Տիմ· ա· 2։
դ բ Տիմ· ա· 5։
ե ԳԼ· գ· 3։
զ ա Կար· Թ· 20։
Տես Գաղ· բ· 3։
ե· 2։
է ԳԼ· ԺԵ· 28, 29։
ը ԳԼ· ԺԵ· 41։

սիայի կողմերը որ եկան, կը ջանային դէպ
ի Բիւթանիա երթալ· և [Յիսուսի] Հոգին
8 Թոյլ չտուաւ անոնց։ Եւ Միւսիայի քովէն
9 անցնելով ։Տրովադա իջան։ Եւ ։ն գիշերը
Պօղոսին տեսիլք մը երեցաւ. ։Մակեդոնացի
մարդ մը կայներ կ'աղաչէր անոր ու կ'ըսէր,
10 Մակեդոնիա անցիր և օգնէ մեզի։ Ու երբոր
ան տեսիլքը տեսաւ՝ չուտ մը ուզեցինք ։Մա֊
կեդոնիա ելլել, հասկնալով որ Տէրը մեզ կը
հրաւիրէ անոնց աւետարան քարոզելու։
11 Ասան Նեապ Տրովադացին ելանք ու չի֊
ասակ Սամոթրակի գացինք, ու հետևեալ օրը
12 Նէապոլիս։ Եւ անկէ ալ ։փիլիպպէ, որ է
Մակեդոնիայի Ա֊ի մասին գլխաւոր քաղաքը՝
Կոլոնիա։ և ան քաղաքին մէջ քանի մը օր
13 կեցանք։ Ու շաբաթ օրը քաղաքէն դուրս
ելանք գետակզբին քովը՝ ուր որ սովորու֊
թիւն ունէին աղօթք ընելու, ու նստելով
14 ժողոված կիներուն կը խօսէինք։ Եւ
Թիւատիր քաղաքէն ծիրանավաճառ կին մը լէ֊
դիա անուն, որ աստուածավախ մէկ մըն էր,
մեր կ'ընէր։ Տուաւ սիրտը Տէրը բացաւ Պօ֊
ղոսին բանածներուն ուշադրութիւն ընելու։
15 Ու երբոր մկրտուեցաւ ինքը և իր տունը,
աղաչեց ու ըսաւ, Թէ որ դուք Տէրոջը հաւա֊
տացեալ կը սեպէք, իմ տունս մտէք բնակե֊
ցէք։ Եւ տարիովով տարաւ մեզ։
16 Ու եղաւ որ երբ մենք աղօթքի կ'երթա֊
յինք, ադախին մը պատահեցաւ մեզի որ ։Հար֊
ցուկ ոգի ունէր, ։որ գուշակութիւն ընելով

a բ Կոր· բ· 12։ բ
Տիմ· գ· 13։
բ Գլ· ժ· 30։
գ բ Կոր· բ· 13։
դ փիլ· ա· 1։
ե յիւ գաղատական
տեղ։
զ Դան· իթ· 45։
է Ծն· իթ· 3։ լգ·
11։ Դատ· իթ·
21։ Դան· իգ· 29։
Երր· ԺԶ· 2։
ը ա Թագ· իբ· 7։
թ Գլ· ԺԹ· 24։

17 իր տէրերուն չատ վաստակ կը բերէր։ Ասի-
կա Պօղոսին և մեր հետէն լյնալով կը պո-
ռար ու կ'ըսէր, Ա՛ս մարդիկը բարձրեալ Ա՛ս-
տուծոյ ծառաներն են, որ Ճամբն կ'ուս-
18 ցնեն մեզի։ Եւ ասիկա կը քարոզէին։ Եւ ասիկա չատ օրեր կ'ընէր. իսկ Պօղոս ձանձրացած դարձաւ ու ըսաւ ան ոգիին, Ես քեզ
19 կ'ըսեմ քեզի՝ ելիր ասկէ. Ան նոյն ժամուն ելաւ։ Երբոր անոնց տէրերը որ իրենց վաստակին յոյսը կը-
տրեցան, Պօղոսը ու Շիղան բռնելէն ու ձգելով հրապարակը քաղքին իշխաններուն առջեւն,
20 եւ տարին զանոնք զօրագլուխներուն քովը
21 ու ըսին, Ա՛ս մարդիկը մեր քաղաքը իրար կ'անցընեն. իրենք Հրէայ են, եւ անանկ սո-
վորութիւններ կը քարոզեն, որ արժան չէ մեզի ընդունիլ՝ ոչ ալ բնել, ինչու որ Հռով-
22 մայեցի ենք։ Եւ բազմութիւնը անոնց վրայ դիմացաւ. զօրագլուխներն ալ բռնութեամբ անոնց հանգերձները հանելցին, և հրաման
23 ըրին որ ղանդ ծեծեն. Եւ անոնց չատ վէր-
քեր տալէն ետև բանտը գրին, պատուիրե-
լով բանտապետին որ զգուշութեամբ պահէ
24 զանոնք։ Ան ալ ասանկ հրաման առնելով՝ զանոնք ներսի բանտը դրաւ ու ոտքերնին
25 կոճղի մէջ ամրցուց։ Եւ կէս գիշերին Պօղոս ու Շիղա աղօթք կ'ընէին և գովաբան կ'օրհնէին, ու բան-
26 տարկեալներն ալ անոնց մտիկ կ'ընէին։ Ու յանկարծակի մեծ շարժ մը եղաւ, անանկ

ա Ոնհ. Հնգի
ե Տես Պաբ. ա. 25. 34։
ը Պաբ. ժգ. 17։
ի ԳԼ. ԺԹ. 25, 26։
ժ Ես կոր. գ. 5։
ի Պաա. ժ. 18։
ձ Գ Թագ. ԺԸ. 17։ ԳԼ. ԺԸ. 6։
ղ Ես կոր. գ. 5։ ԺԱ. 23. 25։ ա Թես. բ. 2։
ճ ԳԼ. գ. 31։

որ բանտին հիմերը սասանեցան, և անմի-
ջապէս ղռները բացուեցան, ու ամենուն
27 կապերը արձկուեցան։ Եւ բանտապետը երբ-
որ արթնցաւ ու բանտին դռնները բացուած տեսաւ, Թուրը քաշեց և ինքզինքը պիտի սպաննէր, կարծելով Թէ կապուածները փա-
28 խեր են։ Բայց Պօղոս բարձր ձայնով կանչեց ու ըսաւ, Դուն քու անձիդ վնաս մի ը-
29 ներ, ինչու որ ամէնքս ալ հոս ենք։ Եւ ա-
նիկա ճրագ մը ուզեց ու ներս վազեց, և դողալով Պօղոսին ու Շիղային առջեւ ինկաւ.
30 եւ անոնք դուրս բերելով ըսաւ, Տ՛էրերը, ին-
31 ձի՞նչ պէտք է ընել որ փրկուիմ։ Անոնք ալ ըսին, Հաւատա Տէր Յիսուս Քրիստոսին,
32 ու պիտի փրկուիս դուն և քու տունդ։ Եւ Տ՛էրոջը խօսքը խօսեցան անոր, ու ան ամե-
33 նուն որ իր տանը մէջն էին։ Եւ առտու զա-
նոնք գիշերուան նոյն ժամուն ու անոնց վէր-
քերը լուաց, և չուտ մը մկրտուեցաւ ինքը
34 ու բոլոր իրենները։ Եւ զանոնք իր տունը տանելով Նանդ առջեւը սեղան դրաւ, և բո-
լոր տունովը ուրախ եղաւ՝ Աստ՛ուծոյ հա-
35 ւատալով։ Ու երբոր առտու եղաւ՝ զօրա-
գլուխները խրկեցին սպասաւորները ու ըսին,
36 Արձակէ ան մարդիկը։ Բանտապետն ալ ան խօսքերը Պօղոսին պատմեց, Թէ Զօրա-
գլուխները խրկեցին որ արձակուիք. ուստի
37 հիմա ելէք և խաղաղութեամբ գացէք։ Բայց Պօղոս ըսաւ անոնց, Մենք յայտնապէս ծե-
ծելով որ չդատապարտուած Հռոմայեցի մարդիկ ենք, բանտը դրին, ու հիմա գաղ-
տուկ կը հանեն մեզ. ատանկ չէ, հապա թող

ա ԳԼ. ե. 19։ ժբ. 7, 10։
բ Ես կոր. գ. 5։ ժ. 23. 25։ ա Թես. բ. 2։
գ Ես կոր. գ. 5։ ժ. 23։ Ես կոր. գ. 16։ 36։ գ. 47։ ա Ճաշ. ե. 10։
դ Գաւ. ժ. 20։ ԺԹ. 6։
ե ԳԼ. իբ. 25։

38 իրենք դան ու մեզ հանեն։ Եւ ապաստոր-
ները զօրագլուխներուն պատմեցին ան խօս-
քերը. անոնք ալ երբոր լսեցին թէ Հռոմէ-
ացիներ են՝ վախցան, ու եկան քաղցրու-
39 թեամբ խօսեցան անոնց հետ. Եւ դուրս հա-
նելով՝ ի՛նդրեցին որ ան քաղաքէն երթան։
40 Անոնք ալ բանտէն ելլելով՝ Ղիդիացին դա-
մուան, ու եղբայրները տեսան ու մխիթարե-
ցին զանոնք և դացին։

ԳԼ. ԻԷ

1 Պօղոս կը քարոզէ Թեսաղոնիկեի մէջ։ 4 ուր անոնք կը հաւա-
տան, և անոնք կը հալածեն զանիկա։ 10 Պօղոս Բերիա կը
խրկուի, ու հոն ալ կը քարոզէ։ 13 Թեսաղոնիկեցիները հա-
լածուած՝ 15 Ամինէ կ'երթայ, և հոն կը քարոզէ անոնց
հանդերձ կենդանի Աստուածը։ 34 Շատ մարդիկ կը հաւատան։

1 Եւ Ամփիպօլիսէն ու Ապողոնիայէն պտռե-
լով Թեսաղոնիկէ եկան, ուր էր Հրեաներ-
2 բուն ժողովարանը։ Պօղոս ալ իր սովորու-
թեանը պէս անոնց մէջը մտաւ, և երեք
շաբաթ օր խօսեցաւ անոնց հետ գիրքերէն,
3 մեկնելով և առնելով դնելով թէ հարկ-
էր Քրիստոսը չարչարուիլ, ու մեռելներէն
յարութիւն առնել, և թէ Ան Յիսուսը որ
ես ձեզի կը քարոզեմ, ըսաւ, Քրիստոսն է։
4 Եւ անոնցմէ ոմանք հաւատացին ու Պօղոսին
և Շիղային հետ միացան. ասոնցմէ ածախ
Յոյներէն ալ մեծ բազմութիւն, ու երևելի
5 կիներներէն ալ հազարներ չէին։ Բայց
չհաւատացող Հրեաները նախանձեցան, և քա-

* Մատ. ը. 34։
ա Հմր. 14։

- Ղուկ. գ. 16։ Գլ. Յը. 28։ Գաղ. Բ. 20։ Յգ. 3, 14։ Յգ. 1։ Յգ. 15։ ՅԲ. 8։
բ Ղուկ. խգ. 26, 46։ Գլ. Յը. 24։ գ. 1։
դ Գլ. Իե. 22, 27, 32, 40։

Նի մը դատարկապատր անօրէն մարդիկ առ-
նելով՝ աղմուկ հանեցին ու քաղաքը տակնու-
վայր ըրին, և Յասոնին տանը վրայ յարձա-
կելով՝ կ'ուզէին զանոնք ժողովրդին առջևը
6 տանիլ։ Ու երբոր զանոնք չգտան, Յասոնը
ու մէկ քանի եղբայրները քաշելով տարին
քաղաքապետներուն առջևը, կանչռըռտե-
լով թէ Ասոնք որ աշխարհը տակնուվրայ
7 ըրին՝ հոս ալ հասեր են. Որոնք Յասոն ըն-
դուներ է. և ասոնք ամէնը կայսրին հրա-
մանացը դէմ կը գործեն, Ըսելով թէ ուրիշ
8 թագաւոր մը կայ Յիսուս։ Եւ խռովեցուցին
ժողովուրդը ու քաղաքապետները, որ ա-
9 րանցը կը լսէին։ Բայց երբոր Յասոնէն և
ուրիշներէն երաշխաւորութիւն առին, ար-
10 ձակեցին զանոնք։ Իսկ եղբայրները չուտ
մը գիշերով Պօղոսը և Շիղան Բերիա խրկե-
ցին. որոնք հոն հասնելով՝ Հրեից ժողովա-
11 րանը գացին։ Ասոնք Թեսաղոնիկէի մէջ եղող-
ներէն աւելի ազնիւ մարդիկ էին, որ Ա-
ծոյ խօսքը կատարեալ յօժարութեամբ ընդու-
նեցին, և Համի օր գիրքերը կը քննէին թէ
12 այս բաները ասա՞նկ է։ Ուստի անոնցմէ շա-
տերը հաւատացին. և պատուաւոր Յոյն կիներ-
ներէն ու մարդոցմէն հազարներ ալ քիչուոր
13 չէին։ Բայց երբոր իմացան Թեսաղոնիկե-
ցի Հրեաները թէ Բերիայի մէջ ալ Աստու-
ծոյ խօսքը քարոզուեցաւ Պօղոսէն, հոն ալ
14 եկան ու ժողովրդը գրգռեցին։ Ասոնք եղբայրները չուտ մը Պօղոսը խրկեցին որ
մինչև ծովեզերքը երթայ. բայց Շիղա ու Տի-

ե Հռոմ. ժգ. 21։
զ Գլ. ժգ. 20։
է Ղուկ. խգ. 2։ Յոհ. ՅԲ. 12։ ա
ը Պետ. բ. 13։
թ Գլ. Թ. 25։ Հմր. 14։
ժգ. 29։ Յոհ. է. 39։
ի Մատ. ժ. 23։
ժ Ծատ. 16։ Ղուկ.

15 մեծէս հոն մնացին։ Եւ անոնք որ Փօղոսը
կը տանէին՝ մինչև Աթէնք բերին զանիկա.
և ընդ հրաման առնելով Շեղային ու Տիմո-
թէոսին հասնիր որ չուտով իրեն դան գային։
16 Եւ Փօղոս Աթենքի մէջ անոնց սպասելով՝
իր հոգին անհանգիստ էր ներսի դին, վասն
զի քաղաքը բոլորովին կռապաշտութեան մէջ
17 ընկղմած կը տեսնէր։ Ուստի ժողովարանին
մէջ կը խօսէր Հրեաներուն ու բարեպաշտ
մարդոց, և ամէն օր հրապարակներուն մէջ
18 որոնց որ պատահէր։ Ու Եպիկուրեան և
Յունականներէն փիլիսոփաներէն մէկ քանիներըը
իրեն հետ հակառակաբանիւն կ՚ընէին. և ո-
մանք կ՚ըսէին, Ա՛ս սերմնաբաքը ի՞նչ ըսել
կ՚ուզէ. ուրիշներն ալ՝ «Կ՚երևի թէ հե-
ռաւոր աստուածներու քարոզիչ է. ինչու-
որ Յիսուսը ու յարութիւնը կ՚աւետարանէր
19 անոնց։ Եւ առին զանիկա Արիսպագոսը տա-
րին, ու կ՚ըսէին, Կրնա՞ք իմանալ թէ ինչ է
այս նոր վարդապետութիւնը որ դուն կը
20 պրուցես. Քանի մը ականջներուն օտար
բաներ կը բերես. ուրեմն կ՚ուզենք իմանալ
21 թէ ինչ պիտի ըլլան անոնք. (Ինչու որ Աթե-
նացիները ամէն ալ, ու հոն կեցող օտարա-
կանները ուրիշ բանի չէին պատրաստ, բայց
միայն նոր բան պրուցելու կամ լսելու։)
22 Ա՛նաստիոը Փօղոս Արիսպագոսին մէջը կայ-
նեցաւ ու ըսաւ, Ով Աթենացի մարդիկ, ա-
մէն կողմանէ խիստ կրօնասէր կը տեսնեմ ձեզ։
23 Քանզի ես պտըտելով ու ձեր պաշտամունքը
դիտելով՝ մէկ սեղան մը գտայ, որուն վրայ
գրուած էր ԱՆԴԱՆՕՑ ԱՍՏՈՒԾՈՑՆ. ուս-
տի անիկա որ դուք չճանչնալով կը պաշտէք,

ի Գլ. ԺԷ. ։։ | Լ Բ Գնա. բ. ։։ |

24 ես նոյնը ձեզի կը քարոզեմ։ Աստուած որ
աշխարհը ստեղծեց, և անոր մէջի բոլոր բա-
ները, անիկա երկնից ու երկրի Տէրն ըլլա-
լով՝ չի ձեռագործ տաճարներու մէջ կը բը-
25 նակի, Ոչ ալ մարդոց ձեռքովը կը պաշտուի
՝ բանի մը կարօտ ալլս. Քանզի ինքը կու
տայ ամէնուն կեանք ու շունչ և ամէն բան.
26 Ու բոլոր մարդոց ազգերը մէկ արիւնէ մը
բրաւ՝ որ բոլոր երկրի երեսին վրայ բնակին.
և որոշած ժամանակներ հաստատեց, ու
անոնց բնակութեան սահմաններըը՝ Աստուած
27 փնտռելու, Որ ըլլայ թէ խարխափելով գըտ-
ըը գտնեն. Թէպետև մեր ամէն մէկէն ալ
28 հեռու չէ. Քանզի որ «անով կ՚ապրինք և կը
շարժինք ու կանք, Ինչպէս որ ձեր բանաս-
տեղծներէն մէկ քանիներն ալ ըսին, Քանզի
29 մենք անոր ցեղէն ալ ենք։ Ուստի որովհետև
Աստուծոյ ցեղէն ենք, Պէտք չէ որ անհնկ
սեպնինք թէ Աստուածութիւնը նման ըլլայ
ոսկիի կամ արծաթի կամ քարի, որ մարդուս
վարպետութիւնովը ու խելքովը քանդա-
30 կուած է։ Արդ Աստուած՝ տգիտութեան ա-
ժամերները անտես ընելով՝ հիմա ամէն տեղ կը
պատուիրէ բոլոր մարդոց որ ապաշխարեն։
31 Ինչու որ հինքը մէկ օր մը սահմանեց, Որուն
մէջ աշխարհս արդարութեամբ պիտի դատէ
ան մարդուն ձեռքովը՝ որն որոշեց, ու

ի Գլ. ԺԷ. 14։
ն Ա՛ստ. ԺՈ. 25։
ո Գլ. Ե. 48։
պ Ա՛ստ. Ծ. 10—13։
յ Ծն. բ. 7։ Թուա. ԺԶ. 22։ Յոբ. ԺԲ. 10։ Ի՛մ. Գ. 3։ ԼԳ. 4։ Եա. Իգ. 5։ Ծէ.
16։ Ջաք. ԺԲ. 1։
ր Ը Օր. Լը. 8։
ս Հառմ. Ա. 20։
վ Գլ. ԺԳ. 16։
տ Կաղ. ա. 17։ Եբր. ա. 3։
ր Տիտ. ա. 12։
ց Եա. Խ. 13։
ու Գլ. ԺԳ. 15։ Հբ. ուռմ. գ. 25։
փ Ղ.ահ. Իգ. 47։ Տիտ. բ. 11։ 12։
ա Գնա. ա. 14։ գ. 5։
ֆ Գլ. ԺԳ. 42։ Հառմ. բ. 16։ ԺԳ. 10։

ամենուն հաւատացուց՝ զանիկա ՚ի մեռելոցն
յարուցանելով։
32 Երբոր մեռելոց յարութիւնը լսեցին, ո-
մանք ծաղր կ՚ընէին, ոմանք ալ կ՚ըսէին,
Ա՛ռ քանիդ հետեւ ուրիշ անգամ մտիկ պիտի
33 ընենք քեզի։ Եւ այսպէս Պօղոս անոնց մէ-
34 ջէն ելաւ։ Սակայն քանի մը մարդիկ իրեն
յարելով հաւատացին, որոնց մէջն էր Դիո-
նեսիոս Արիսպագացին և Դամարիս անուն-
նիկի մը, ու անոնց հետ ուրիշներ ալ։

ԳԼ· ԺԸ

1 Պօղոս իր արհեստը կը բանի, և Կորնթոսի մէջ հեթանոսնե-
րուն կը քարոզէ։ 9 Տէրը անտեսի մէջ կը յայտնէ Պօղոսը,
12 որ կ՚ամբաստանուի փոխանորդ բդեշխին Գաղիոնի առ-
ջեւը, բայց կ՚արձակի։ 18 Եօթը քայլ քարոզ պտրաւելով
աշակերտները կը հաստատէ։ 24 Ապողոս ուրիշ Ճշդիւ ստրէլ-
լով Ճշմարտութիւնը Ակիւլասեան ու Պրիսկիլլային 28 Ջերիս-
տոս կը քարոզէ մեծ ազդեցութեամբ։

1 Ա՛սկէ ետեւ Պօղոս Աթենքէն գաւառները
2 կտրնեցաւ եկաւ, եւ մէկ Հրէայ մը գտաւ Ա-
կիւլաս անուն, Պոնտոսի Փոնտացի, որ իր
Պրիսկիլլա կնկանը հետ նոր եկեր էր Իտա-
լիայէն, (Կղօդիոսին հանած հրամանին հա-
մար որ բոլոր Հրէաները Հռոմէն հեռանան,)
3 ու անոնց քովը գնաց։ Եւ որովհետեւ նոքը
արհեստակից էր՝ անոնց քովը կեցաւ ։Եւ կը
բանէր, ընտ որ արհեստով վրանագործ էին։
4 Ու ամէն շաբաթ օրերը ժողովարանին մէջ
կը խօսէր, և Հրէաները ու Յոյները կը համո-
5 զէր։ ։Ու երբոր Շիղա և Տիմոթէոս Մակե-
դոնիայէն ելան, ։Պօղոսին հոգին եռանդով

2 ԳԼ· բ· 24։
3 Հռոմ· ԺԶ· 3։ ա Կոր· ԺԶ· 19։ բ Տիմ· գ· 13։ գ ԳԼ· ի· 34։ ա Կոր· գ· 12։ ա Թես· բ· 9։ բ Թես· գ· 8։ դ ԳԼ· ԺԷ· 2։ ե ԳԼ· ԺԷ· 14, 15։ զ Ցոր· լբ· 18։ ԳԼ· ԺԷ· 3։ Հրմ· ԺԸ· 28։
4 ։Ա Կոր· ա· 14։ բ ԳԼ· իգ· 11։ գ Հռոմ· ա· 13, 13։ Մատ· իբ· 20։ դ ԳԼ· իգ· 29։ իե· 11, 19։
5 ԳԼ· ԺԶ· 15։ ա Գաղ· գ· 1։ բ Կեհմ· ի· 13։ Մատ· ԺԷ· 14։ ԳԼ· ԺԶ· 51։ գ Գաւ· ժ· 4։ Եղեկ· ԺԷ· 13։ Լգ· 4։ ԳԼ· ի· 26։ դ ԳԼ· ԺԶ· 46։ Լբ· 28։ ե Ընծ· Տիտա Յաւ· 1։
ա Կոր· ա· 14։ բ ԳԼ· իգ· 11։ գ Հռոմ· ա· 13, 13։ Մատ· իբ· 20։ դ ԳԼ· իգ· 29։ իե· 11, 19։

վառուած ըլլալով, Հրէաներուն վկայու-
թիւնով կը հաստատէր թէ Յիսուսը Քրիս-
6 տոս է։ ։Անոնք ալ երբոր դէմ կեցան ու կը
հայհոյէին, ։Ինքը հանդերձները թօթուելով
ըսաւ անոնց, ։Ձեր արիւնը ձեր գլուխը, ։Ես
անպարտ եմ։ ։Ասկէ ետեւ հեթանոսներուն
7 պիտի երթամ։ Եւ անկէ երթալով մտաւ մէ-
կու մը տունը, որուն անունը *Յուստոս էր՝
աստուածապաշտ մը, որուն տունը ժողո-
8 վարանին կից էր։ ։Եւ ժողովրդապետը Կրիս-
պոս իր բոլոր տունովը Տէրոջը
և կորնթացիներէն շատերը լսելով հաւատա-
9 ցին, ու մկրտուեցան։ Եւ գիշերը տեսիլքի
մէջ ։Տէրը ըսաւ Պօղոսին, Մի վախնար, հա-
10 պա խօսէ և լուռ մի կենար, ։Ինչու որ ես
քեզի հետ եմ, և մէկը քեզի դէմ պիտի չել-
լի քեզի վնաս մը հասցնելու. քանզի ես քա-
11 զաքս մէջ ես չատ ժողովուրդ ունիմ։ Եւ
։Ա տարի մը ու վեց ամիս կեցաւ, ու Աստու-
ծոյ խօսքը անոնց մէջ կը սորվեցնէր։
12 Եւ Աքայիայի փոխանորդ բդեշխին Գա-
ղիոնին օրերը Հրէայք միաբանելով Պօղոսին
13 դէմ ելան, և դանիկաատեանը տարին, Ը-
սելով թէ Անօրէն կը հրապուրէ մարդիկ օ-
14 րէնքէն դուրս Աստուած պաշտելու։ Ու երբ-
որ Պօղոս իր բերանը բանալու պատրաստ էր,
Գաղիոն ըսաւ Հրէաներուն, Թէ որ անկ-
բաւութեան մը կամ չար գործի մը համար
ըլլար, ով Հրէաներ, արժան էր ինծի որ ձե-

7 ԳԼ· ԺԷ· 15։ ա Գաղ· գ· 1։ բ Եղեկ· ԺԷ· 13։ գ ԳԼ· ԺԸ· 19։ դ Եղեկ· գ· 18, 19։ Լգ· 3։ ԳԼ· ի· 26։ ե ԳԼ· ԺԸ· 46։ Լբ· 28։ զ Ընծ· Տիտա Յաւ· 1։
8 ։Ա Կոր· ա· 14։ բ ԳԼ· իգ· 11։ գ Հռոմ· ա· 13, 13։ Մատ· իբ· 20։ դ ԳԼ· իգ· 29։ իե· 11, 19։
9 ԳԼ· ԻԶ· 5։ ա Գաղ· գ· 1։ բ Եղեկ· ԺԷ· 13։ Մատ· ԺԷ· 14։ ԳԼ· ի· 51։ գ Գաւ· ժ· 4։ Եղեկ· ԺԷ· 13։ Լգ· 3։ ԳԼ· ի· 26։ դ ԳԼ· ԺԸ· 46։ Լբ· 28։ ե Ընծ· Տիտա Յաւ· 1։
10 ԳԼ· բ· 24։
11 Հռոմ· ԺԶ· 3։ ա Կոր· ԺԶ· 19։ բ Տիմ· գ· 13։ գ ԳԼ· ի· 34։ ա Կոր· գ· 12։ ա Թես· բ· 9։ բ Թես· գ· 8։ դ ԳԼ· ԺԷ· 2։ ե ԳԼ· ԺԷ· 14, 15։ զ Ցոր· լբ· 18։ ԳԼ· ԺԷ· 3։ Հրմ· ԺԸ· 28։
12 ։Ա Կոր· ա· 14։ բ ԳԼ· իգ· 11։ գ Հռոմ· ա· 13, 13։ Մատ· իբ· 20։ դ ԳԼ· իգ· 29։ իե· 11, 19։
13 ԳԼ· ԺԶ· 15։ ա Գաղ· գ· 1։ բ Կեհմ· ի· 13։ Մատ· ԺԷ· 14։ ԳԼ· ի· 51։ գ Գաւ· ժ· 4։ Եղեկ· ԺԷ· 13։ Լգ· 3։ ԳԼ· ի· 26։ դ ԳԼ· ԺԸ· 46։ Լբ· 28։ ե Ընծ· Տիտա Յաւ· 1։
14 ԳԼ· ԺԸ· 15։ ա Գաղ· գ· 1։ բ Կեհմ· ի· 13։ Մատ· ԺԷ· 14։ ԳԼ· ի· 51։ գ Գաւ· ժ· 4։ Եղեկ· ԺԷ· 13։ Լգ· 3։ ԳԼ· ի· 26։ դ ԳԼ· ԺԸ· 46։ Լբ· 28։ ե Ընծ· Տիտա Յաւ· 1։

15 զի մտիկ ընէի ։ Բայց թէ որ վէճը խօսքի ու-
անուններու և ձեր օրէնքին վրայով է, դուք
ձեզմէն տեսէք. ինչու որ եսատանի բանիւ
16 րու դատաւոր ըլլալ չեմ ուզեր ։ Եւ զանոնք
17 առեանէն վռնտեց ։ Ամենքը բոլոր Ցոյնե-
րը Սոսթենէս ժողովրդապետը բռնելուն ու
առեանին առջևը կը ծեծէին. և աս բաներ-
բուս վրայով Գաղիոն բնաւ հոգ չէր ըներ ։
18 Պօղոս ալ տակաւին չատ մը օրեր հոն մնա-
լէն ետքը, եղբայրներէն հրաժարելով՝ նաւով
դէպ ի Սիւրիա դնաց, ու իր հետն ալ Պրիս-
կիլա և Ակիւղաս, որ կէնքրայի մէջ Ներ
19 գլուխը փոքրած, ինչու որ ուխտաւոր էր ։ Ու
եփեսոս որ հասաւ՝ անոնք հոն ձգեց, և ին-
քը ժողովարանը մտնելով՝ Հրէաներուն հետ
20 կը խօսէր ։ Եւ երկն կ'աղաչէին որ ալ աւե-
լի ժամանակ իրենց քովը մնայ, բայց չհան-
21 նաւս չեղաւ. Հապա հրաժարեցաւ անոնցմէ
ըսելով, «Պէտք է որ անպատճառ աս առա-
Ջիկայ տօնը երուսաղէմի մէջ ընեմ, բայց» Ա-
ստուծոյ կամքովը նորէն ձեզի կը դառնամ.
22 ու եփեսոսէն նաւով ճամբայ ելաւ. Եւ կե-
սարիա հասնելով՝ եր-ուժէ ելաւ, ու եկեղե-
ցին բարև տուաւ, ու երթ Լիաւ Անտիոք.
23 Եւ առեն մը հոն կենալէն ետև ելաւ, ու կար-
գով Գաղատացւոց երկիրը և Փռիւգիա կը
պտրեէր, ու Բոլոր աշակերտները կը հաս-
տատէր ։
24 Եւ Ապողոս անունով Հրէայ մը, Ծննդեամբ
Աղէքսանդրացի, ճարտասան մարդ մը եկաւ

Ա ա Կոր. ա. 1։
Բ Հռոմ. ժգ. 1։
Գ Թես. գ. 18։ ԳԼ.
Ես. 24։
Դ Ուրիշ չունին։
Ե ա Կոր. գ. 19։
Երե. չ. 3։ Յակ.
գ. 15։
Զ Գաղ. ա. 2։ գ. 14։
Է ԳԼ. ժգ. 21։ ժե.
32։ 41։
Ը ա Կոր. ա. 12։ գ.
5, 6։ գ. 6։ Տիտ.
գ. 13։

հասաւ եփեսոս, որ հնքը զօրաւոր էր ուժ։
25 գիրքերով։ Ասիկա Տէրոջը ճամբուն մէջ վար-
ժուած էր, ևռ ջերմեռանդ հոգի ունենա-
լով՝ կը խօսէր ու կը սորվեցընէր ճշդութեամբ
Տէրոջը վրայով. բայց հնքը միայն Յովհաննէ-
26 սին մկրտութիւնը գիտէր։ Ասիկա սկսաւ ժո-
ղովարանին մէջ համարձակ խօսիլ. ու երբոր
Ակիւղաս ու Պրիսկիլա լսեցին անկէ, ալ զա-
նկնկա իրենց քովը առին, և աւելի ճշդու-
27 թեամբ Ճամբան անոր հասկըցուցին ։ Ու
երբոր անկա ուզեց Աքայիա երթալ, եղ-
բայրները քաջալերեցին ընկե, ու ինչ գրե-
ցին ան աշակերտներուն որ զանկա ըն-
դունին. որ հոն հասնելով՝ չատ օգտակար
28 եղաւ հնոյ Հաւատացեալներուն. Քան-
զի հրապարակաւ սաստիկ կը յանդիմանէր
Հրէաները, ուժգ գիրքերէն ցուցընելով թէ
Քիստոսը Քրիստոսն է ։

ԳԼ. ԺԹ

1 Սարբ Հայկն կը տրամէ հաւատացեալներուն Պօղոսին ձեռա-
քը։ 9 Հրէայք կը հայհոյեն Պօղոսի վարդապետութիւնը՝ ար
հրաշքներով կը հաստատուի։ 13 Երդմնեցուցիչ Հրէայք։ 16
Դեմ ի՛ուտեն դիւահարին։ 19 Կախարդական գիրքերը կ'այ-
րուին։ 21 Դիմումիան իր արծաթասիրութեամբը մեծ ամբոխ
կը հանէ Պօղոսին դէմ։ 35 որն որ առենագործը կը հանգար-
ուեցընէ։

1 Եւ քանի որ Ապողոս Կորնթոսի մէջ էր,
Պօղոս վերի կողմերը պտրեէով Եփեսոս հ-
2 կաւ, և քանի մը աշակերտներ գտնելով՝ Ը-
նաւ անոնց, երբոր Հաւատացիք՝ Սուրբ Հո-
գին առի՞ք արդեօք. անոնք ալ ըսին իրեն,

Ա Հռոմ. ժբ. 11։
Բ ԳԼ. ժԲ. 3։
Գ ա Կոր. գ. 6։
Դ ԳԼ. թ. 22։ ժե.
3։ Էսթ. 5։
Ե ա Կոր. ա. 12։ գ.
5, 6։

[f]բայց մենք լսած ալ չենք թէ Սուրբ Հոգի
3 կայ ։ եւ ըսաւ անոնց , Հապա ինչո՞ւ մկրըճ
աուելցաք . անոնք ալ ըսին , [g]Յովհաննէսին
4 մկրտութիւնովը ։ Պօղոս ալ ըսաւ , [h]Յովհան
նէս ապաշխարութեան մկրտութիւնով մկրը
ճեց , ժողովուրդին ըսելով թէ ան որ իրմէ
ետքը պիտի գայ՝ անոր հաւատան , այսինքն
5 Քրիստոս Յիսուսին ։ Ու երբոր [i]լսեցին [k]Ցէր
6 Յիսուսի անունովը մկրտուեցան ։ Եւ Պօղոս
երբոր ձանձնաց վրայ ձեռք դրաւ , Սուրբ Հո
գին անոնց վրայ եկաւ , [l]և լեզուներ կը խօ
7 սէին ու կը մարգարէանային ։ Եւ ան բոլոր
8 մարդիկը տասուերկուքի չափ էին ։ [m]Ու ժո
ղովարանը մտնելով՝ երեք ամիս համարձա
կութեամբ [n]Աստուծոյ թագաւորութեանը վը
9 բայով կը խօսէր ու կը համոզէր ։ [o]Իսկ երբոր
մէկ քանիները կը յամառէին ու դէմ կը դնէին՝
բարձրութեան առջեւը Ճան ճամփան բամբասե
լով , ինքը անոնցմէ հեռացաւ և աշակերտ
ները զատեց , ու ամէն օր Տիւրան [p]---- մէ
10 կու մը դպրատունը մէջ կը խօսէր ։ [q]Եւ ասը
երկու տարի բնչց մինչև որ բոլոր Ասիայի
մէջ բնակող Հրէաները ու Յոյները *Տէրոջը
11 խօսքը լսեցին ։ [r]Եւ Աստուած նշանաւոր հր
12 թայներ կ՚ընէր Պօղոսին ձեռքովը ։ [s]Անոնկ
որ անոր մարմինէն թաշկինակներ ու գոգնոց
ներ կը տանէին հիւանդներուն , և իրենց չա
ւերէն կը ժշկուէին , ու չար ոգիները կ՚ել

[e] ԳԼ · ը · 16 · Տէս ա
Թագ · գ · 7 ·
[f] ԳԼ · ժը · 25 ·
[g] Մատ · գ · 11 · Յովհ · ա · 15 · 27 · 30 · ԳԼ · ա · 5 · ժա · 16 · ժգ · 24 · 25 ·
[h] ԳԼ · ը · 16 ·
[i] ԳԼ · գ · 6 · ը · 17 ·
[k] ԳԼ · բ · 4 · ժ · 46 ·
[l] ԳԼ · ժե · 24 · ժը · 44 ·
[m] ԳԼ · ա · 3 · իբ · 23 ·
[n] Բ Տիմ · ա · 15 · բ Պետ · բ · 21 Յակ · 10 ·
[o] Տէս գԼ · Ի · 21 · իբ · 4 · իթ · 14 · Հմբ · 23 ·
[p] Տէս գԼ · ի · 31 ·
[q] Ընտէ Տէր Յիսուսին
[r] Մար · ժգ · 20 · ԳԼ · ժգ · 3 ·
[s] ԳԼ · ի · 15 · Տէս Գ Թագ · գ · 29 ·

13 լեին ։ Բայց աստանդական Հրէաներէն մէկ
քանիները որ երդմնեցուցիչ էին՝ [t]Յանդգնե
ցան Տէր Յիսուսի անունը կանչել անոնց վրայ
որոնք չար ոգիներ ունէին , և ըսէին , Ձեզ
կ՚երդմնցնենք Յիսուսով , որն որ Պօղոս կը
14 քարոզէ ։ Եւ ան բանը ընողները Սկիւա [u]----
Հրէայ քահանայապետի մը եօթը որդիքն էին ։
15 իսկ չար ոգին պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
Յիսուսը կը ճանչնամ ու Պօղոսը դիտեմ , բայց
16 դուք ո՞վ էք ։ Եւ ան մարդը որուն ներսի
դին էր չար ոգին , անոնց վրայ ցաթկիւղով
բռնեց զանոնք ու յաղթեց , մինչև որ ան
տունէն մերկ ու վիրաւորուած դուրս փա
17 խան ։ Եւ ասը բանը Եփեսոսի մէջ բնակող բոլոր
Հրէաներուն ու Յոյներուն յայտնի եղաւ . Ե՛վ
անոնց ամէնուն վրայ վախ մը ինկաւ , ու Տէր
18 Յիսուսի անունը կը մեծարուէր ։ Եւ հաւա
տացեալներէն շատերը կու գային , ու կը
խոստովանէին ու կը պատմէին իրենց ըրած
19 Նե՛րը ։ Եւ կախարդութեան հետեւողներուն
շատերը գիրքերնին մէկտեղ բերելով՝ ամէնուն
առջեւը կ՚այրէին . և անոնց դինը հաշուելին
ու գտան հազար արծաթի [v]----- դահեկան ։
20 [w]Այսպէս Տէրոջը խօսքը մեծապէս կ՚աճէր և
կը զօրանար ։
21 Ու երբոր ասը բաները լմնցաւ , [x]Պօղոս
միտքը դրաւ որ Մակեդոնիայէն ու Աքայիա
յէն պտտելով Երուսաղէմ երթայ , ու կ՚ը
սէր թէ Հոն երթալէս ետքը [y]պէտք է ինծի
22 որ Հռոմի ալ տեսնեմ ։ Եւ իրեն սպասաւո

[t] Մատ · ժբ · 27 ·
[u] Տէս Մար · Բ · 38 · Դատ · Բ · 49 ·
[v] Ցոյն · ձնոտ զարկին
[w] Դատ · ը · 7 · ժբ · 24 · ԳԼ · ֆ · 22 ·
[x] Մատ · գ · 61 ·
[y] ԳԼ · ժե · 5 · Հռ · ա · 10 · ժե · 23 · Գաղ · բ · 1 ·
[z] ԳԼ · իբ · 11 · Հբ · ուիմ · ժե · 24—28 ·
[a] ԳԼ · ժգ · 5 ·

բութիւն ընդունելէն երկու.քը՝ Յիսնիկոսը ու
·Երաստոսը խրկեց Մակեդոնիա, ու ինքը ա-
տեն մընաց ալ Ասիոյն մէջ կեցաւ։
23 Եւ հոն առեներեը շատ խռովութիւն ե-
24 ղաւ Ցեր-ԸԸ ·ճամբուն համար։ Քանզի Դի-
մետրիոս անունով արծաթագործ մը Արտեմի-
սին ֆ·ւ·ի տաճարներ կը շինէր արծաթէ, ու
25 քիչ շահ չէր բերեր վարպետներուն. Որոնք
ասիկա մէկտեղ ժողվեց նոյն արհեստին բա-
նեցողներուն հետ, ու ըսաւ, Մարդիկ, դուք
26 գիտէք որ աս գործէս է մեր շահը. Եւ կը
տեսնէք ու կը լսէք որ ասիկա Պօղոսը չէ թէ
միայն Եփեսացւոց, հապա գրեթէ բոլոր Ա-
սիացւոց շատ ժողովուրդները համոզելով՝
մեքենային դարձուց, բանալով թէ ·Ձեռքով
27 շինածները աստուածներ չեն։ Ուստի վը-
տանգ կայ որ չէ թէ միայն աս մեր *կողմը
պիտի նախատուի, հապա մեծ աստուածու-
հոյն Արտեմիսին տաճարն ալ ոչինչ պիտի
սեպուի, և անոր մեծափառութիւնը պիտի
խափանուի, որն որ բոլոր Ասիա ու աշ-
28 խարհ կը պաշտեն։ Ու երբոր ·ս լսեցին
բարկութեամբ լեցուած կը կանչըռտէին ու
29 կ'ըսէին, Մեծ է Եփեսացւոց Արտեմիսը։ Եւ
բոլոր քաղաքը խռովութեամբ լեցուեցաւ. և
յարձակելով ·Գայեոս ու Արիստարքոս Մա-
կեդոնացիները՝ Պօղոսին ճանապարհորդա-
կիցները, ամենը մէկեն թէատրոնը վազեցին։
30 Իսկ Պօղոս երբոր ուզեց ժողովուրդին մէջը
մտնել, աշակերտները թող չտուին զինքը։

ա Հռոմ. ժգ. 23։ բ Տիմ. գ. 20։ գ Կոր. ա. 8։ դ Տես գլ. ի. 2։ ե Գլ. ժգ. 16, 19։ զ Սալ. Ա՛ես. 4։ Եսա. խգ. 10—20։ Երեմ. ժ. 3։ է Կամ արհեստը։ ը Հռոմ. ժգ. 23։ թ Կոր. ա. 14։ ժ Գլ. ի. 4։ իե. 2։ Կալ. գ. 10։ Փիլիմ. 24։

31 Ասիապետներէն ալ ոմանք որ իր բարեկամ-
ներն էին՝ ·ս·ը խրկելով լսին կ'աղաչէին որ
32 չհամարձակի թէատրոնը երթալու։ Ուստի
մէկը մէկ կերպ ու միւսը ուրիշ կերպ բան կը
կանչըռտէին, ինչու որ ժողովքը չվոխոթ-
թեան մէջ էր, և շատերը չէին գիտեր թէ ինչ
33 բանի համար ժողված են։ Եւ բազմութեա-
նեն մէջէն յառաջ բերին Ալեքսանդրոսը, որն
որ Հրեայք յառաջ քշեցին. ·Ալեքսանդրոս
ալ ·ձեռքը շարժելով՝ կ'ուզեր որ ժողովուրդ-
34 դին պատասխան տայ։ Իսկ երբոր գիտցան
թէ անիկա Հրեայ է, ամենքը մէկ բերան և-
զած՝ երկու ժամու չափ կը կանչըռտէին թէ
35 Մեծ է Եփեսացւոց Արտեմիսը։ Յաճայն ա-
տենադպիրը բազմութիւնը հանդարտեցնե-
լով ըսաւ, Ով Եփեսացի մարդիկ, ո՞ր մարդն
է որ չգիտնայ թէ Եփեսացւոց քաղաքը *մեծ
Արտեմիսին և Դիոսէն ինկած կուռքին տա-
36 ճարին պաշտօնեան է։ Ուրեմն աս որ անվի-
ճելի բան մըն է, պէտք է ձեզի հանդարտ
կենալ, և յանդգնութեամբ բան մը չընել։
37 Քանզի դուք աս մարդիկը ·ս բերիք, որոնք
ոչ տաճար կողոպտողներ են, ոչ ալ ձեր աս-
38 տուածուհոյն հայհոյանք ըրեր են։ Ուստի
թէ որ Դեմետրիոս և իր հետը եղած վարպետ-
ները մէկու մը հետ բան մը ունին, դատի օ-
րեր կան ու փոխանորդք կը ելլեն կոչ. թող
39 երթան դէմ առ·սաստաութիւն ընեն։ Հապա
թէ որ ուրիշ բաներու համար է ձեր պահանջ-
մունքը, օրինաւոր ժողովքի մէջ թող որոշուի։
40 Ինչու որ մենք ալ աս օրուան եղածին համար
երբեւ խռովայոյզ մարդիկ ամփաստանուելու

ժ ա Տիմ. ա. 20։ բ Գլ. ժբ. 17։ • Ոմանք մեծ աստուա. Յաւելուած —

վառնդի մէջ ենք, քանզի պատճառ մը չկայ որով կարող ըլլանք առ խուռնամբոխ բազմութեանը համար պատասխան տալ։ Եւ առանկ ըսելով ժողովքը արձակեց։

Գլ. Ի

1 Պօղոս Մակեդոնիա կ'երթայ։ 7 Տէրունական ընթրիքը կը կատարէ ու կը քարոզէ։ 9 Եւտիքոս վար իյնալով կը մեռնի։ 10 և Պօղոս կը յարուցանէ զանիկա։ 17 Պօղոս Միլետոսի մէջ ժողովելով երէցները, կը զգուշացնէ անոնց իրենց պատասխանատուքեան։ 28 կը պատուիրէ անոնց Աստուծոյ հօտին հոգ տանիլ, 29 ու կը զգուշացնէ խորթերուն վտգտանդերէն։ 32 ապա զանոնք Աստուծոյ յանձնելով 36 աղօթք կ'ընէ անոնց հետ ու կը մեկնի։

1 Եւ արմուկը դադարելէնետև Պօղոս ա՛ւ
կերանները իրեն կանչեց, ու հրաժարական
ողջոյն տալով ելաւ որ Մակեդոնիա երթայ։
2 Եւ ան կողմերը պտտելէն ու շատ խօսքերով
3 զանոնք յորդորելէնետև Ելլադա եկաւ։ Եւ
հոն երեք ամիս կենալէնետքը, ²Հրէաները
իրեն դէմ նենգութեան խորհուրդ ըրին՝ երբ-
որ կ'ուզէր Սիւրիա երթալ. ու հետը որոշեց
4 Մակեդոնեայի վրայէն դառնալ։ Ու մինչև
Ասիա իր հետը կ'երթային Բերիացի [Պիւռոսի
որդի] Սոպատրոս, և Թեսաղոնիկեցիներէն
²Արիստարքոս ու Սեկունդոս, և ³Գայեան
Դերբացին ու ⁴Տիմոթէոս, և Ասիացի ⁵Տիւ-քի-
5 կոս ու ⁶Տրոփիմոս։ Ասոնք յառաջ գացին ու
6 Տրոադացի մէջ մեզի կը սպասէին։ Մենք ալ
բաղարջակերաց օրերէնետև Փիլիպպէին

ա ա Կոր. ժգ. 5։ ա
Տիմ. ա. 3։
բ Գլ. ի. 23։ իգ.
12։ իե. 3։ բ Կոր.
ժա. 26։
գ Գլ. ի. 29։ իե.

բ Գլ. ժբ. 29։
դ Գլ. ժգ. 1։
ե Եփես. գ. 21։ Կող.
գ. 7։ բ Տիմ. գ.

զ Կող. դ. 10։
է Գլ. ժբ. 29։
Տիմ. գ. 20։
ը Եզ. ժբ. 14։ 15։
իգ. 15։

թ Տիմ. գ. 12։
ժ Գլ. իա. 29։ բ
Տիմ. գ. 20։
ի Գլ. ժբ. 14։ 15։
իգ. 15։

նաւեցինք, և հինգ օրուան մէջ ¹Տրովադա
հասանք անոնց քովը, ու հոն եօթը օր կեցանք։
7 ²Եւ մէկշաբթի օրը երբոր *ժողովուեր էինք՝
²Հաց կոտրելու, Պօղոս անոնց կը քարոզէր,
ինչու որ հետևեալ օրը ճամբայ պիտի ելլէր.
8 և խօսքը երկիցուց մինչև կէս գիշեր։ Ու
շատ լապտերներ կային հոն վերի սենեակը՝
9 ուր որ մենք ժողոված էինք։ Եւ մէկ երի-
տասարդ մը Եւտիքոս անուն պատուհանին
վրայ նստած՝ խորունկ քնոյ մէջ մներ էր.
երբոր Պօղոս խօսքը երկիցուց, անկիա խո-
րունկ քնով բռնուած՝ երրորդ գաւիթէն
վար ինկաւ, ու դանիկա մեռած վերցուցին։
10 Եւ Պօղոս վար իջնելով ³հոնոր վրայ ինկաւ
ու գրկեց ըսելո- ու կ'ըսէր, ³Մի խռովիք,
11 ինչու որ ասոր հոգին իր մէջն է։ Եւ վեր
ելլելով հացը կոտրեց ու կերաւ. ու երկար
խօսելով մինչև առաւօ՝ ետքը ելաւ գնաց։
12 Եւ ան պատանին ողջ բերին ու մեծապէս
մխիթարուեցան։ Իսկ մենք նաւը մտնելով
ճամբայ ելանք դէպ ի Ասոն, որ անկէ Պօղոսը
պիտի առնէինք, ինչու որ անանկ ապահրեր
էր, որովհետև ինքը ⁴ցամաքով պիտի երթար։
14 Ու երբոր Ասոն մէջ մեզի հանդիպեցաւ, ա-
15 ռինք անկիա և Միտիլինէ եկանք։ Անկէ ալ
նաւելով հետևեալ օրը Քիոսին դիմացը հա-
սանք. և միւս օրը Սամոս հասանք, ու ⁵Տրոգիլիոն կենալով՝ միւս օրը Միլետոս ե-
16 կանք. ինչու որ Պօղոս միտքը դրեր էր որ
նաւով անցնի Եփեսոսին քովէն, որ չըլլայ թէ

բ Գլ. ժգ. 8։ բ Կոր.
բ. 12։ բ Տիմ. գ.
13։
ե ա Կոր. ժգ. 2։
Յայտ. ա. 16։

Ո՞հա՛ ասպիզբանե-
րը ժողովեր էին
Գլ. բ. 42. 46։ ա
Կոր. ժ. 16։ ժա.
20։ Լև։

լ Գլ. ա. 13։
խ գ Թագ. ժե. 21։
ծ Թագ. դ. 34։
կ Մաս. ի. 24։
հ Կամ քալելով

Ասիայի մէջ ժամանակ անցընէի, որովհետև
ի՛արտաբար որ ելթէ կարելի է իրեն՝ Պիտանէ-
կոստէին օրը Տերտաղէմ ըլլայ։
17 Եւ Մելիտոսէն Հրէ իրկնց եփեսոս ու ե-
18 կեղեցիին երէցները կանչեց։ Ու երբոր իրեն
եկան, ըսաւ անոնց, Դուք գիտէք Դոր ան
առջի օրէն հետէ որ ես Ասիա եկայ, ինաոր
19 ձեր հետը վարուեցայ բոլոր ժամանակը. Ամե-
նայն խոնարհութեամբ Տէրոջը ծառայելով,
և շատ արցունքով ու փորձութիւններով՝ որ
Հրեից նենդութիւններէն ինծի պատահեցան.
20 Ինաոր Հնազանդ ես չեկայ օգտակար բանե-
րուն բնաւ մէկը ձեզի գրուցելէն, ու ձեզի
հրապարակաւ և տան մէջ սորվեցընելէն.
21 Վկայութիւն տալով Հրեից և Յունաց ապա-
դէպ՝ Ի Աստուած ապաշխարութեան համար,
ու մեր Տէր Յիսուսին վրայ հաւած
22 հաւատքին համար։ Եւ հիմա Նայ ես հո-
գւով կապուած՝ երուսաղէմ կ՝երթամ, և Նան
ինչ որ ինծի պիտի պատահի՝ չեմ գիտեր.
23 Միայն թէ Հոգին Սուրբ ամէն քաղաքի մէջ
ինձի կը վկայէ ու կ՝ըսէ թէ կապեր ու նե-
24 զութիւններ ինծի կը սպասեն։ Բայց ես բանին
մը համար Հոգ չեմ ըներ, և իմ անձս պա-
տուական չեմ սեպեր, Միայն թէ իմ ընթաց-
քըս ու բախտութեամբ կատարեմ, Եւ ան պաշ-
տօնը՝ որ Տէր Յիսուսէն առի Աստուծոյ Նոր-
25 հաւը աւետարանին վկայ ըլլալու։ Եւ հիմա

1 ԳԼ. ժԹ. 21։ Հա. 4. 18։
2 ԳԼ. ը. 1։ ա Կոր. ժզ. 8։
3 ԳԼ. իգ. 17։
4 ԳԼ. ԺԶ. 19։ ԺԹ. 1. 10։
5 Հմր. 3։
6 Հմր. 27։
7 ԳԼ. ԺԶ. 5։
8 Մար. ա. 15։ Ղ.ուկ. իգ. 47։ ԳԼ. ը. 38։
9 ԳԼ. ԺԹ. 21։
10 ԳԼ. Հա. 4, 11։ ա Թես. գ. 3։
11 ԳԼ. Հա. 13։ Հը. ռոմ. ը. 35։ բ Կոր. գ. 10։
12 Գ.ա. Տիմ. գ. 7։
13 ԳԼ. ա. 17։ բ Կոր. գ. 1։
14 Գաղ. ա. 1։ Տիտ. ա. 3։

ահա ես գիտեմ որ ալ իմ երեսս պիտի չտես-
նէք դուք ամէնքդ, որ մէջերնիդ պտրտե-
ցայ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը քարոզելով։
26 Ուստի ձես օրս կը վկայեմ ձեզի, որ ես Նան
27 պարտ եմ ամենուն արիւնէն. Ինչու որ ես
չկեցայ Աստուծոյ բոլոր կամքը ձեզի յայտ-
28 նելէն։ Ուրեմն զգուշացէք ձեր անձերուն
և բոլոր Հօտին, որուն վրայ Հոգին Սուրբ
ձեզ տեսուչ դրաւ՝ Աստուծոյ եկեղեցին Հո-
վուելու, զոր որ իր արիւնովը ձառայեաց։
29 Գիտեմ որ իմ գաւազանէս ետքը ձեր
մէջը ծխրչտակող գայլեր պիտի մտնեն,
30 որ պիտի չխնայեն Հօտին։ Եւ ձեզմէ ալ
Նոմն մարդիկ պիտի ելլեն, որ ծուռ բաներ
պիտի խօսին՝ աշակերտները իրենց ետևէն
31 քաշելու համար։ Ուստի արթուն կեցէք, և
մի՛ոքնիկով լեզէք՝ որ երեք տարի գիշեր
ու ցորեկ չդադարեցայ ամէն մէկը արցունք-
32 քով խրատելէն։ Եւ հիմա, եղբայրներ, կը
յանձնեմ ձեզ Աստուծոյ ու Նանոր շնորհացը
խօսքին, որ կարող է շինելու և բոլորը սըր-
բուած եղողներուն հետ ձեզի ժառանգութիւն տա-
33 լու։ Արկիւս մը արծաթին կամ ոսկիին կամ
34 Հագուստին չգանեցայ. Դուք ձեզմէ գիտէք
որ ինծի և իմ հետս եղողներուն պէտք ե-

ա Հմր. 38։ Հռոմ. ԺԹ. 25։
ը ԳԼ. ԺԸ. 6։ բ Կոր. ե. 8։
գ Հմր. 20։
դ Ղ.ուկ. ե. 30։ Յակ. ԺԹ. 15։ Եփես. ա. 11։
ե ա Տիմ. գ. 10։ ա Պետ. ե. 2։
զ ա Կոր. ԺԸ. 28։
է Յիսուս Տէրոջը
ը Տես Երբ. Թ. 14։
թ Եփես. ա. 7, 14։ Կող. ա. 14։ Երբ. Թ. 12։ ա Պետ. ա. 19։ Յայտ. ե. 9։
ժ Մատ. ե. 15։ բ Պետ. բ. 1։
ի Կամ Ջնջամկար
ժա ա Տիմ. գ. 2։ ա Յովհ. բ. 10։
ժբ ԳԼ. ԺԹ. 10։
ժգ Երբ. ԺԶ. 9։
ժդ ԳԼ. Թ. 31։
ժե ԳԼ. իգ. 18։ Եփես. ա. 18։ Կող. ա. 12։ գ. 24։ Երբ. Թ. 15։ ա Պետ. ա. 4։
ժզ ա Թագ. ԺԸ. 3։ ա Կոր. Թ. 12։ բ Կոր. ե. 2։ Յա. 9։ ԺԸ. 17։

35 զածը հաս ձեռքերս հոգացին։ Ամէն բան
ձեզի ցուցուցի, Թէ ասանկ պէտք է աշխա-
տիլ ու տկարներուն օգնութիւն ընել, և միտք
բերել Տէր Յիսուսին խօսքը՝ որ ինքը ըսաւ,
Աւելի երանելի է տալը քան թէ առնելը։
36 Եւ ասա որ ըսաւ, անոնց ամէնուն հետ ծունր
37 կան վրայ դալով աղօթք ըրաւ։ Ամէնքն ալ
ատաւիկ կու լային, ու Պօղոսին Էպարանոցին
38 վրայ նկնալով զանիկա կը համբուրէին։ Մեր-
ուտերնին կը ցաւէր մանաւանդ ան խօսքին հա-
մար՝ Որ Ի՛ըսէր Թէ ալ պիտի չտեսնեն իր երե-
սը. և զանիկա ճամբայ դրին մինչև նաւը Էւ-
ըե-լով։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Պօղոս բնաւ չհամոզուիր Երուսաղէմ երթալէն ետ կենալու։
9 Փիլիպպոսին մարգարէ աղջիկները։ 17 Պօղոս Երուսաղէմ
Ի՛երթայ։ 27 ուր կը բռնուի ու մեծ վտանգի մէջ Ի՛կենայ։
31 բայց հազարապետը ազատելով զանիկա, Տրաման կու տայ
որ ժողովուրդին խօսի։

1 Ու երբոր ելանք ու անոնցմէ զատուեցանք՝
շիտակ նաւելով կով եկանք, և միւս օրը
2 Հռոդոն, ու անկէ Պատարա։ Եւ նաւ մը
գտանք որ փոխադրիկ կ՚երթար, ու անոր մէջը
3 մտնելով ճամբայ ելանք։ Եւ կիպրոս որ երե-
ւցաւ, զանիկա ձախ կողմերնիս Թող տալով՝
դէպ՚ի Սիւրիա նաւեցինք և Տիւրոս եկանք,
ինչու որ նաւը հոն պիտի Թափէր իր բեռը։
4 Եւ աշակերտները գտնելով՝ եօթը օր հոն
կեցանք, որոնք Ս-ըի Հոգիով Ի՛ըսէին Պօ-

ա Գլ. ժը. 3։ ա Կար. գ. 13։ ա Թես. բ. 9։ բ Թես. գ. 8։
բ Հռոմ. ժե. 1։ ա Կար. Թ. 12։ բ Կար. ժա. 9, 12։ ժբ.
13։ Եփես. գ. 28։ ա Թես. գ. 11։ ե. 14։ բ Թես. գ. 8։
գ Գլ. ե. 30։ իա. 5։ դ Ես. խե. 14։ խզ. 20։
ե Ես. 25։ — — —
զ Ես. 12։ Գլ. ի. 25։

5 ղոսին որ երուսաղէմ չելլէ։ Ու երբոր ան
օրերը անցուցինք՝ ելանք ու Ի՛երթայինք.
ամէնն ալ կիներովք ու տղայքներով մինչև
քաղաքէն դուրս մեզ ճամբայ դրին. Եւ ծո-
վուն եզերքը ծնկան վրայ դալով աղօթք ը-
6 րինք։ Ու իրարու հրաժարական ողջոյն տա-
լով՝ մենք նաւը ելանք, անոնք ալ տեղերնին
7 դարձան։ Իսկ մենք Տիւրոսէն ը-ըե-նելով և
ծովու ճամփորդութիւնը լրիւցընելով Պտողե-
մայիս հասանք, ու եղբայրները բարևելով
8 օր մը քովերնին կեցանք։ Եւ հետևեալ օրը
ե-ուն ելանք ու Կեսարիա եկանք, և փիլիպ-
պոս ե-աւետարանչին տունը մտնելով, Որ ին-
ը եօթնէն մէկն էր, անոր քովը կեցանք։
9 Անոր չորս կոյս աղջիկ ունէր, Որ մար-
10 գարէութիւն Ի՛ընէին։ Եւ հոն շատ օրեր որ
կեցանք, Հրէաստանէն մարգարէ մը իջաւ
11 Ագաբոս անունով. Ու երբոր մեզի եկաւ,
Պօղոսին գօտին առնելով իր ձեռքերը ու ո-
քերը կապից, և ըսաւ, Ասանկ Ի՛ըսէ Հոգին
Սուրբը. Այն մարդը որուն են այս գօտին, Հ-
ասանկ պիտի կապեն Հրէաները Երուսաղէմի
մէջ, ու Հեթանոսներուն ձեռքը պիտի մատ-
12 նեն։ Ու երբոր աս լսեցինք, ազաչեցինք
մենք ալ և տեղացիք ալ որ Երուսաղէմ չել-
13 լ։ Իսկ Պօղոս պատասխան տուաւ, Ը՞նչ
Ի՛ընէք, Ը-ը- կու լաք ու իմ սիրտս կը ճմլէք.
քանզի ես չէ Թէ միայն Երուսաղէմի մէջ կա-
պուելու, Հապա նաև մեռնելու ալ պատրաստ
14 եմ Տէր Յիսուսի անուանը համար։ Եւ ինքը

բ Գլ. ի. 30։
գ Ը-ը-ե ի՛-ը-նէ-ը-ընէն մենք որ Պօղոսին ընկերներն էինք՝
դ Եփես. գ. 11։ բ Տիմ. գ. 5։
ե Գլ. ը. 5։ ը. 26. 40։
զ Ցավել. բ. 28։ Գլ. բ. 17։
է Գլ. ժա. 28։ Հմր. 33։ Գլ. ի. 25։
ը Գլ. ի. 24։

որ մեռիկ չըրաւ՝ լուռ կեցանք, ու ըսինք,
Տէրոջը կամքը թող ըլլայ։
15 Եւ ան օրերէն ետև պատրաստուելով ե-
16 րուսաղէմ եկանք։ Կեսարացի աշակերտներէն
ալ մէկ քանիները մեր հետը եկան, և Գը-
տարին Նասնի աշակերտի մը՝ կիպրացի Մնա-
17 սոնին, որուն քովը պիտի կենայինք։ Ու
երբոր Երուսաղէմ մտանք, եղբայրները ու-
18 րախութեամբ մեզ ընդունեցին։ Եւ հետևեալ
օրը Պօղոս մեզի հետ Յակոբոսին քովը գնաց,
19 ու բոլոր երէցկներն ալ եկան։ Եւ զանոնք
բարևելով մի քոս միջի՛ւ կը պատմէր ինչ որ
Աստուած հեթանոսներուն մէջը ըրաւ Իր
20 ծառայութիւնովը։ Անոնք ալ լսելով փառք
կու տային Տէրոջը. և ըսին իրեն, կը տես-
նե՞ս, եղբայր, քանի՛ հազարաւոր Հաւատա-
ցեալ Հրեաներ կան, ու ամէնքն ալ Օրէնքին
21 քին նախանձաւոր են։ Բայց քու վրայդ-
իսնացան թէ դուն բոլոր հեթանոսներուն մէջ
եղած Հրեաներուն Մովսէսին ապստամբել
կը սովրեցնես, բանալով որ զաւակնին չթլփա-
տուն, և սովորութիւններուն համեմատ չվա-
22 րուն։ Արդ ի՞նչ պիտի ըլլայ. անշուշտ բազ-
մութիւն պիտի ժողովուի, ինչու որ պիտի
23 լսեն թէ եկեր ես։ Ուստի ասա քանը ըրէ որ
քեզի կ'ըսենք. Մեր քովը չորս մարդ կայ,
24 որոնք ներնոյ վրայ ուխտ դրած են. Անոնք
առ՝ ներնոյ հետը մաքրուէ, և անոնց համար
ծախք ըրէ, որ գլուխը ածիլուին. որպէս
զի ամէնն ալ գիտնան թէ քու վրայդ խոս-

Բ Մատ. ը. 10։ Ղկ. 42։ Գաղ. ժ. 2։ Բր. 42։
Գ Գը. ժե. 4։
Դ Գը. ժե. 13։ Գաղ. ա. 19։ բ. 9։
Ե Գը. ժե. 4. 12։ Հռոմ. ժե. 18. 19։
Զ Գը. ա. 17։ ի. 24։
Է Յիսուի Նասնեցի
Ը Գը. իբ. 3։ Հռոմ. ժ. 2։ Գաղ. ա. 14։
Թ Թես. ը. 2. 15. 18։ Գը. ժը. 18։

ցած բաներնին ոչինչ է, հապա գուն ալ Ձէ-
25 հետը կը քալես օրէնքը պահելու մէջ։ Բայց
հաւատացի ելող հեթանոսներուն համար մենք
թուղթ խրկեցինք՝ ընչաչէս որ որոշեցինք, որ
անոնք բնաւ ասանկ բաներ չպահեն. միայն
թէ զգուշանան կուռքերու զոհուածէ ու
արիւնէ և խեղդուածէ ու պոռնկութենէ։
26 Այնուհետև Պօղոս ան մարդիկը առաւ, ու հե-
տևեալ օրը անոնց հետ մաքրուած՝ տաճա-
րը մտաւ, ամբողջ օրերը լմընալը ցուցընելու համար, մինչև որ անոնց
ամէն մէկուն համար պատարագ մատուցուեցաւ։
27 Ու երբոր եօթը օրերը լմընալու վրայ էին,
Ասիացի Հրեաներէն գանիկա տաճարին մէջը
տեսնելով՝ բոլոր բազմութիւնը խառնակուցին,
28 ու անոր ձեռք զարկած՝ կը կանչըռտէին,
Իսրայէլացի մարդիկ, օգնութեան հասէք.
սա ան մարդն է՝ որ ամէն տեղ ժողովուր-
դին և օրէնքին ու սա տեղին դէմ բան կը
սորվեցընէ ամենուն, մինչև որ տաճարին մէ-
ջը Յոյներ ալ մտցուց, և սա սուրբ տեղը
29 պղծեց. (Ինչու որ առաջուց Եփեսացի Տրո-
փիմոսը իրեն հետ քաղաքին մէջը տեսեր
էին, և կը կարծէին թէ Պօղոս զանիկա տա-
30 ճարը մտցուց.) Ու բոլոր քաղաքը շարժե-
ցաւ և ժողովրդը դիզուեցաւ, ու բռնե-
ցին Պօղոսը տաճարէն դուրս քաշելին. և
31 չուտ մը դռնները դոցուեցան։ Ու երբոր ա-
նանք կ'ուզէին անոնք սպաննել, լուր հասաւ
գունդին հազարապետին թէ բոլոր Երու-
32 սաղէմ խառը անցեր է։ Ան ալ անմիջապէս

Ա Գը. ժե. 20. 29։
Բ Գը. իգ. 21։
Գ Գը. իգ. 18։
Դ Գը. իգ. 5. 6։
Ե Գը. ի. 4։
Զ Թես. ը. 2. 13. 18։ Գը. ժը. 18։
Է Գը. իգ. 21։
Ը Գը. իգ. 27։ իգ. 7։

զինուորներ և հարիւրապետներ առաջ՝ ա-
նոնց վրայ վազել. անոնք ալ Հաղարապետը
ու զինուորները տեսնելով՝ Պօղոսը ծեծելէն
33 դադրեցան։ Ապա նոյնը Հաղարապետը մօ-
տենալով բռնեց զանիկա, ու հրաման ըրաւ
որ կրկին չղթայով կապեն. ու կը հարցնէր
34 թէ անիկա ո՞վ է ու ի՞նչ ըրեր է։ Եւ բազ-
մաթեանը միջէն միմիւս մէկ կերպ՝ ու միւսը
ուրիշ կերպ բան կը կանչռտըտային. իսկ երբ
որ չկրցաւ ան չխռովութենէն ստոյգը գիտ-
նալ, հրաման ըրաւ որ զանիկա բերդը տա-
35 նեն։ Ու երբոր սանդուխը Տաաւ, անանկ
պատահեցաւ որ զինուորները վրը վերցնեն
անիկա՝ ժողովուրդին բռնութեանը համար.
36 ինչու որ ժողովուրդին բազմութիւնը եւսէն
կ'երթար, ու կ'ըսէին, Սպանցուր տեսիկա։
37 Ու երբոր Պօղոս բերդը մտնելու վրայ էր,
Հաղարապետին ըսաւ, Արդեօք կարելի՞ է որ
քեզի բան մը խօսիմ։ Ան ալ ըսաւ, Յունարէն
38 գիտե՞ս. Ձէ՞ որ դուն ան եգիպտացին ես,
որ առ օրերս առաջ չորս Հազար *սրիկայ
մարդիկ ապստամբեցուցիր, ու անապատը
39 Հանեցիր։ Պօղոս ալ ըսաւ, Ես Հրեայ մարդ-
մին եմ Կիլիկիոյ Տարսոնէն, չէ թէ անհայն
քաղաքի մը քաղաքացի, ու կ'աղաչեմ քեզի՝
ինծի հրաման տուր որ ժողովուրդին խօսիմ։
40 Ու երբոր անիկա հրաման տուաւ, Պօղոս
սանդուխին վրայ կայնելով՝ ձեռքը շարժեց
ժողովուրդին, ու երբոր ամէկ մը լռութիւն
եղաւ, Եբրայական լեզուով խօսեցաւ անոնց,
ու ըսաւ,

ա Հմր. 11։ ԳԼ. ի։ 22։	ԳԼ. իբ. 22։	մարգասպան։
բ Տես Գլ. ե. 36։	գ Գործ։ ի. 5։	դ Գործ։ իբ. 11։ իգ. 3։
ե Գործ։ իգ. 18։ Յաքե. ա. 12։	զ Ելից։ ա. 16։	է Գործ։ ի. 17։

ԳԼ. ԻԲ

1 Պօղոս մի քան միջէն կը պատմէ իր դարձին գալը, 17 և իր ա-
ռաքելութեան կանչուիլը. 22 բայց հեթանոսները խօսքը
ընդունիլն պէս՝ ժողովուրդը բարձրաձայն կ'ազդակին անոր
գէմ. 24 Հազարապետը հրամայեց կ'ըսէ որ ծեծելն Պօղոսը. 25
բայց անկիա իր Հռոմէացի ըլլալը կ'ազատի.

1 Ա արդիկ եղբայրնե՛ր և հայրե՛ր, լսեցէք մէ-
կէ ըրածիս որ հիմա ձեզի պատասխան կու-
2 տամ։ (երբոր լսեցին որ եբրայական լեզուով
3 կը խօսէր իրենց, ալ աւելի լուռ կեցան. և
անիկա ըսաւ.) Ես Հրեայ մարդ մըն եմ կի-
լիկիոյ Տարսոնին մէջ ծնած՝ և աս քաղաքիս
մէջ Գամաղիէլին ոտքը մեծցած, ու Ե-
հայրենի օրէնքին ճշդութենին պէս կրթուած,
Հնամանաձայոյ էն Աստուծոյ՝ ինչպէս որ այս-
4 օր դուք ամէնդդ էք։ Ես այդ Ճանապարհը
ու մինչև մարդիկ կապելով, ու բանտերու մատ-
նելով աս Ճամբան Հալածեցի մինչև ի մահ.
5 ինչպէս որ քահանայապետն ալ կը վկայէ ինծի
համար՝ և բոլոր ծերակոյտը. Որ իրենցմէ
թուղթեր ալ առնելով եղբայրներուն՝ Դա-
մասկոս կ'երթայի, որ հոն եղածներն ալ կա-
պուած երուսաղէմ բերեմ՝ որ պատժուին։
6 Ինձ եղաւ որ երբ կ'երթայի ու Դամասկոսին
մօտենայ, կէս օրուան դէմ յանկարծակի եր-
կինքէն մեծ լոյս մը փայլատակեց իմ բոլորտի-
7 քս. Եւ գետինը ինկայ, ու ձայն մը լսեցի
որ ինծի կ'ըսէր, Սաւուղ, Սաւուղ, ինչո՞

ա ԳԼ. է. 2։	Ղուկ. ժ. 30։	ա Տիմ. ա. 13։
բ ԳԼ. իա. 39։ բ Կոր. ժ. 22։ Փիլ. գ. 5։	ե ԳԼ. իգ. 5։	ը Ղուկ. իբ. 66։ ԳԼ. գ. 5։
գ ԳԼ. իա. 20։ Գաղ. ա. 14։	զ Հռոմ. ժ. 2։	թ ԳԼ. Բ. 2։ իգ. 10, 12։
դ ԳԼ. է. 34։	է ԳԼ. Ը. 3։ իգ. 9, 10, 11։ Փիլ. գ. 6։	ժ ԳԼ. Բ. 3։ իգ. 18, 13։
ե Օր. Լգ. 3։ Գ Թագ. գ. 38։		

8 պիտ կը հայածես։ Ես ալ պատասխան տուի
Թէ դուն ո՞վ ես, Տէր · ան ալ ինծի ըսաւ, Ես
Յիսուս Նազովրեցին եմ, որ դուն կը հալա-
9 ծես։ Բայց անոնք որ իմ հետս էին՝ լոյսը
տեսան ու վախով լեցուեցան, սակայն ինծի
10 խօսողին ձայնը չլսեցին։ Ես ըսի, Ի՞նչ ընեմ,
Տէր · և Տէրը ինծի ըսաւ, Ելիր դնա Դամաս-
կոս, ու հոն քեզի պիտի պրուցուի ան ամէն
11 բաներուն համար, որ սահմանուած է որ ընես։
Ու երբոր չէի տեսներ ան լոյսին փառքէն,
հետս եղողները ձեռքէս բռնած՝ Դամասկոս
12 մտայ։ Եւ Անանիա անուն մարդ մը՝ օրէնքին
համեմատ առաքինաւոր ու Դամասկոս բը-
նակող բոլոր Հրէաներէն լաւ վկայուած,
13 ինծի եկաւ, ու քովս կայնելով ինծի ըսաւ,
14 Սաւուղ եղբայր, վեր նայէ։ Ես ալ նոյն ժա-
մուն վեր նայեցայ իրեն։ ԵՒ անիկայ ըսաւ,
Մեր Հայրերուն Աստուածը առաջուց քեզ
ընտրեց, որ իր կամքը ճանչնաս ու ան Արդա-
րը տեսնես, և անոր բերնէն ձայն լսես։
15 Քանզի բոլոր մարդոց առջեւը անոր վկայ պի-
տի ըլլաս ան բաներուն համար, որ տեսար
16 ու լսեցիր։ Եւ հիմա՝ ալ ի՞նչ կ'ուշանաս։ Ե-
լիր՝ մկրտուէ ու մեղքերդ լուա՝ Տ֊ոջ անոր ա-
17 նունը կանչելով։ Ուստի եղաւ որ երբոր Երու-
զեմ դարձայ ու տաճարին մէջ աղօթք կ'ընէի,
18 մտքի յափշտակութիւն մը եկաւ վրաս, Ու
զինքը տեսայ, որ ինծի կ'ըսէր, Աճապարելով՝

ա Գլ· Բ · 7։ Դատ· Ժ · 7։
բ Գլ· Բ · 17։
գ ա Տիմ· գ · 7։
դ Գլ· Ժ · 22։
ե Գլ· գ · 13։ Ես · 30։
զ Գլ· Բ · 15։ Լկ· 16։
է Գլ· գ · 14։ ը · 52։
ը ա Կոր· Բ · 1։ Ժե· 8։
թ ա Կոր· Ժա · 23։ Գաղ· ա · 13։
ժ Գլ· Լգ · 11։
ի Գլ· գ · 20։ Լգ · 16։
լ Գլ· Բ · 38։ Երբ·
Ժ · 22։
խ Գլ· Բ · 14։ Հռոմ· Ժ · 13։
ծ Նմանի Տէրոջը
կ Գլ· Բ · 26։ բ Կոր· Ժբ · 2։
հ Էմր · 14։
ձ Մատ · Ժ · 14։

չուտով երուսաղէմէն հեռը, ինչու որ քու
ինծի համար ըրած վկայութիւնդ պիտի չըն-
19 դունին։ Ես ալ ըսի, Տէր, իրենք գիտեն
թէ ես էի որ քեզի հաւատացողները
բանտը կը դնէի, ու ժողովարաններուն մէջ
20 կը ծեծէի · Ու երբոր քու Ստեփաննոս վկա-
յիդ արիւնը կը թափուէր, ես ինքնս ալ ներ-
կայ էի ու համակից էի անոր սպանութեան։
ու զանիկա սպանողներուն հանդերձները ես
21 կը պահէի։ Եւ ինծի ըսաւ, Գնա, ինչու որ
ես քեզ հեռաւոր հեթանոսներուն պիտի խրր-
կեմ։
22 Եւ անոնք մինչև ան խօսքս ականջ դրին
իրեն, ետքը ձայներնին վերցուցին ու ըսին,
Վերցուր աշխարհէն ատանկ մարդը, քանի
23 որ չէր պէտք ատոր ողջ մնալ։ Ու երբոր կը
կանչռտուէին ու հանդերձնին կը նետէին և
24 փոշին դէպ ի օդը կը ցանէին, Հազարապե-
տը հրաման ըրաւ որ զանիկա բերդը մոր-
նեն, ու ըսաւ որ ծեծով հարցուփորձ ընեն
անոր, որ գիտնայ թէ ինչ յանցանքի համար
25 անոր դէմ անանկ կը կանչռտուէին։ Ու երբ-
որ կաշի կապերով զինքը կապէին, Փոլոս
վերապացու հարիւրապետին ըսաւ, Արժա՞ն
է ձեզի Հռոմայեցի ու չդատապարտուած
26 մարդ մը ծեծել։ Հարիւրապետը երբոր լս-
ւեց, գնաց հազարապետին պատմեց ու ը-
սաւ, Ի՞նչ պիտի ընես, ինչու որ այս մարդը
27 Հռոմայեցի է։ Հազարապետն ալ քովը գնաց

ա Էմր · 4։ Գլ· ը · 3։
բ Մատ · ժ · 17։
գ Գլ· է · 57։
դ Ղուկ · ժա · 48։ Գլ· է · 59։ Հռոմ· ա · 32։
ե Նմանի Լուկիէ։
զ Գլ· Բ · 15։ ժգ · 2։ 46, 47։ Ժբ · 6։
է Ղեւ · 17։ Հռոմ· ա · 5։ ժա · 13։ ժե · 16։ Գաղ· ա · 15։ 16։ բ · 7։ 8։
թ Եփես · գ · 7։ 8։ ա Տիմ· բ · 7։ բ Տիմ· ա · 11։
ժ Գլ· խա · 36։
ի Գլ· իե · 24։
լ Գլ· Ժբ · 37։
խ Նմանի Նայէ ինչ

ու ըսաւ անոր, Ըսէ՛ ինծի, դուն Հռոմեակ-
28 ցի՞ ես։ ան ալ ըսաւ, Այո՛։ Հազարապետը
պատասխան տուաւ, Ես շատ մեծ դրամ-
ով այս քաղաքացիութեան իրաւունքը։ Ու
Պօղոս ըսաւ, Ես բուն ծո՛ղ Հռո՛մ եմ։
29 Ու անոնք որ իրմէն հարցուփորձ պիտի ընէին,
շուտ մը ետ կեցան իրմէն։ Ու հազարապետն
ալ վախցաւ՝ երբոր իմացաւ թէ Հռոմեակ-
ցի է, և որովհետև զանիկա կապեր էր։
30 Ու հետևեալ օրը ուզելով որ չիմանայ զիա-
նալ թէ ինչ է Հրեաներուն ըրած ամբաստա-
նութիւնը անոր դէմ, ¤արձակեց զանիկա, և
հրաման ըրաւ որ քահանայապետները ու բո-
լոր Ժողովը միասին գան. և Պօղոսը իջե-
ցընելով անոնց առջևը կայնեցուց։

ԳԼ. ԻԳ

1 Երբոր Պօղոս դիմեց կը պաշտպաներ։ 2 Ananիա կը հրամայէ
որ անոր բերնին զարնեն։ 7 Երկպառակութիւն կը ծագի Փա-
ղանի դատախազներուն միջեւը։ 11 Աստուած կը քաջալերէ
զանիկա։ 12 Հրեայք Պօղոսի համար օրագայի կը լսեն։ 20
Հազարապետը խմանալով սա բանը, 27 Փելիքս կատակելէն
կը խրկէ Պօղոսը։

1 Եւ Պօղոս իր աչքերը ժողովքին վրայ դար-
ձընելով ըսաւ, Մարդիկ եղբայրներ, ¤ես բո-
լորովին բարի խղճմտանքով կեանք վարեր
2 եմ Աստուծոյ առջևը մինչև սա օրս։ Ananիա
քահանայապետն ալ հրաման ըրաւ իր քովը
կայնողներուն՝ որ անոր բերնին զարնեն։
3 Անատնեը Պօղոս ըսաւ անոր, Աստուած քեզի
պիտի զարնէ, ծեփած պատ, որ դուն նստիր

• Ոմանք կապերէն ար-
ձակեց

= ԳԼ· իգ· 16· ա Կար·
գ· 4· բ Կար· ա·
12· գ· 2· բ Տիմ·
ա· 3· Եբր· ժգ·
18։

¤ գ Թագ· իբ· 24։
Երեմ· ի· 2· Ցաքե·
ժԸ· 22։

ես օրէնքին համեմատ պիտի դատիլս, և ես օ-
րէնքին դէմ հրաման կ՚ընես որ ինծի զար-
4 նեն։ Եւ բոլորովին կայնողները ըսին, Ա-
5 ռաջոյ քահանայապետը կը նախատես։ Պօ-
ղոս ալ ըսաւ, Եղբայրներ, ¤չէի դիտեր որ
քահանայապետ է. ինչու որ գրուած է, Իշ-
խողովուրդիդ չիանիներ դէմ չարախօսութիւն
6 մի ըներ։ Եւ Պօղոս դիմանալով որ մէկ կողմը
սադուկեցիներ են ու միւսը փարիսեցիներ,
կ՚աղաղակէր ժողովքին մէջ, Մարդիկ եղբայր-
ներ, ես փարիսեցի եմ՝ փարիսեցիի որդի.
յուսոյ եւ յարութեանը համար կը դա-
7 տուիմ։ Ու երբոր սա ըսաւ՝ փարիսեցւոց և
սադուկեցւոց միջը երկպառակութիւն ին-
8 կաւ, և բազմութիւնը բաժնուեցաւ։ Որովհետև
սադուկեցիք կ՚ըսեն թէ յարութիւն չկայ, և
ոչ հրեշտակ ոչ ալ հոգի. բայց փարիսեցիք
9 երկուքն ալ կը դաւանին։ Եւ մեծ աղաղակ
մը եղաւ. ու փարիսեցւոց կողմէն եղող դպ-
րութիւնը ոտքի վրայ ելլելով դէմ կը կենային
ու կ՚ըսէին, ¤Մենք սա մարդուն վրայ չգտա-
նիւնք մը չեմք դներ. ¤Հապա թէ որ հոգի
մը կամ հրեշտակ մը ատոր խօսած է, ¤Չկռ-
10 ուինք։ Ու երբոր ամբոխը շատցաւ, հազարապետը՝
վախնալով որ չըլլայ թէ Պօղոս անոնցմէ պա-
տառուի, պինաւորներուն հրաման ըրաւ որ
իջնեն զանիկա անոնց միջէն յափշտակեն ու
11 բերդը բերեն։ Եւ հետևեալ գիշերը Տէրը
անոր քովը կայնեցաւ ու ըսաւ, Քաջասիրտ

ք ԳԼ· ժԳ· 35· բ
Օր· իե· 1· 2·
Ցաքե· ե· 51·
գ ԳԼ· իգ· 17·
դ Եր· իբ· 28· Ժամ·
ժ· 20· բ Պետ· բ·
10· Ցաքե· 8·

ե ԳԼ· իգ· 5· Փիլ·
գ· 5·
զ ԳԼ· իգ· 15, 21·
իգ· 6· իբ· 30·
է Մատ· իբ· 23·
Մարկ· ժբ· 18·
Ղուկ· ի· 27·

ը ԳԼ· իե·25· իգ· 31·
թ ԳԼ· իբ· 7· 17· 18·
ժ Ոմանք Աստուծոյ
հետ չմտաբանելիքը։
ի ԳԼ· ժԸ· 9· իե·
23· 24։

եղիր, Պօղոս, վասն զի ինչպէս որ երուսա-
ղէմի մէջ ինծի համար վկայեցիր, անանկ
պէտք է քեզի որ Հռովմայ մէջ ալ վկայես։
12 Ու երբոր առաւ՝ նաւ՝ Հրէաներէն ո-
մանք միաբանեցան, ու ինքզինքնին անէծքի
տակ դրին՝ ըսելով որ չուտեն ու չխմեն մին-
13 չև որ Պօղոսը սպաննեն։ Եւ քառասունէն
աւելի էին որ այս երդումը իրարու հետ ըրին։
14 Որ ասոնք քահանայապետներուն և ծերե-
րուն գացին ու ըսին, Անէծքով անիծեցինք
անձերնիս՝ որ բան մը չուտենք մինչև որ Պօ-
15 ղոսը սպաննենք։ Ուստի դուք ժողովքին
հետ մկրտուղ հաղարապետին խնայցէք որ
վաղը զանիկա ձեզի իջեցնէ, որպէս թէ դուք
աւելի ճիշդ քննութիւն ընել կ՚ուզէք անոր
վրայով։ և մենք անոր մօտ դալէն առաջ պա-
16 տրաստ ենք զանիկա սպաննելու։ Եւ Պօ-
ղոսին քրոջը որդին երբոր այս դաւաճանու-
թիւնը լսեց, եկաւ բերդը մտաւ ու Պօղոսին
17 պատմեց։ Պօղոս ալ հարիւրապետներուն մէ-
կը իրեն կանչելով՝ ըսաւ, Այս պատանին հա-
զարապետին տար, ինչու որ բան մը ունի ա-
18 նոր խնդրելու։ Ան ալ առաւ զանիկա և
տարաւ հաղարապետին ու ըսաւ, Բանտար-
կեալ Պօղոսը ինծի կանչեց, և աղաչեց որ այս
պատանին քեզի բերեմ, որ քեզի խօսելիք
19 ունի։ Եւ հաղարապետը անոր ձեռքէն բռնե-
լով մէկդի դնաց, ու հարցուց թէ ի՞նչ բան
20 ունիս ինծի խնայցնելու։ Եւ անիկա ըսաւ,
Հրէաները միաբանեցան քեզի աղաչելու որ
վաղը Պօղոսը առաւանը ինէցնիս, որպէս թէ
կ՚ուզեն աւելի ճիշդ քննութիւն մը ընել ա-
21 նոր վրայով։ Բայց դուն անոնց մտիկ չընես,

ե Հմր. 21, 30։ Գլ.| իե. 3։ | իէ Հմր. 12։

ինչու որ անոնցմէ քառասունէն աւելի մարդիկ
դարանամուտ եղած են անոր համար, որոնք
ինքզինքնին անէծքի տակ դրին որ չուտեն
ու չխմեն մինչև որ անիկա սպաննեն. ու հիմա
պատրաստ են, և քու հրամանիդ կը սպասեն։
22 Ամաուենը հաղարապետը պատանին ճամբեց,
պատուիրելով թէ Մէկու մը մի ըսեր որ այս
բանը ինծի խնայցուցիր։
23 Եւ հարիւրապետներէն երկուքը կանչեց
ու ըսաւ, երկու հարիւր զինուոր պատրաս-
տեցէք, և ձիաւոր եօթանասուն ձիաւոր և երկու
հարիւր դեղարդաւոր, որ մինչև կէսգիշեր
24 երթան դիշերուան ժամը երեքին. Եւ գէ-
րասուներ պատրաստեցէք, որ Պօղոսը հեծցը-
նեն ու ապահովութեամբ փելիքս կուսակա-
25 լին տանին։ Եւ թուղթ մը գրեց այս օրինա-
26 կին պէս։ Կղօդիոս Լիւսիաս՝ պատուական
27 փելիքս կուսակալիդ ողջոյն։ Այս մարդը Հր-
էաներէն բռնուեր էր, և անոնցմէ պիտի ըս-
պանուէր, իսկ ես զինուորներով վրայ հա-
սայ՝ ազատեցի զանիկա, իմանալով որ Հռով-
28 մայեցի է։ Եւ ուզելով պատճառը դիտնալ,
որուն համար աւոր վրայ ամբաստանութիւն
կ՚ընեին, իջեցուցի ատիկա անոնց ատեանը.
29 Որ գտայ ամբաստանուած հարցնց օրէնքին
վէճերուն համար, ոչ մեռնելու
կամ կապուելու արժանի յանցանք մը չունէր։
30 Ու երբոր լուր առի որ Հրէայք այս մար-
դուն համար որոգայթ պիտի լարեն, հակիդ
քեզի խրկեցի, հրամայեցի ընդհակառակ-
ներուն ալ որ քու առջեդ խօսին աւոր վրա-
յով։ Ողջ եղիր։

ը Գլ. իա. 33։ իգ. 7։ | ի Գլ. իէ. 15։ իը. 19։ | ղ Գլ. իէ. 20։ | ճ Գլ. իգ. 8։ իե. 6։ | ձ Գլ. իգ. 30։

31 Զինուորներն ալ իրենց հրամայուածին հա-
մեմատ առին Պօղոսը ու դիւրելով Անտիպատ-
32 րոս տարին։ Եւ հետևեալ օրը թողուցին ձի-
աւորները անոր հետը երթալու, ու իրենք
33 բերդը դարձան։ Անոնք ալ նետաբեա մնան,
ու թուղթը կուսակալին տուին, և Պօղոսը
34 անոր առջևը կայնեցուցին։ Երբոր °կարդաց
հարցուց թէ ո՞ր գաւառէն է, և իմանալով
35 որ ՚Կիլիկիայէն է, ըսաւ, ·Պիտի լսեմ քեզի
երբոր քու ամբաստանողներդ ալ գան. և
հրամայեց որ զանիկա ՝Հերովդեսին պա-
լատը պահեն։

ԳԼ· ԻԴ

1 Պօղոս Տէրբեացւոյն ամբաստանած՝ 10 պատասխան կու տայ
իր վարքին և վարդապետութեանը համար· 24 կը քարոզէ
Քրիստոս կուսակալին ու անոր աներկին՝ 26 կուսակալը կը
յուսայ կաշառք առնել Պօղոսէն· 27 վերջապես իր պաշտօնին
հրաժարիլ կուզէ Պօղոսը հրապուրած կը թողու։

1 Եւ ՚հինգ օրէն նաբը ՚Անանիա քահանայա-
պետը ծերերուն հետ ու Տերտուղոս անուն ճար-
տասանի մը հետ իջաւ. և ատոնք կուսակա-
լին խնացուցին երեսից Պօղոսին
2 դէմ։ Ու երբոր կանչուեցաւ անիկա, Տերտու-
ղոս սկսաւ ամբաստանել ու ըսել, Որովհետև
քու ձեռքովդ չատ խաղաղութիւն՝ ու քու
խնամքովդ ատ ազգին բաներուն սղէկ կար-
3 գադրութիւնը կը վայելենք, Ամէն կերպով
ու ամէն տեղ բոլորովին գոհ ըլլալով հնար-
4 հակալ ենք, ով պատուական Փելիքս։ Բայց
չերկայ որ ալ աւելի ձանձրութիւն տամ քեզի,

* Ոմանք՝ կատակաղէտ կարգաց։	թե· 16։	= ԳԼ· թա· 27։
† ԳԼ· թա· 39։	‡ Մաս· թէ· 27։	ֆ ԳԼ· իգ· 2, 30, 38· թե· 2։
‡ ԳԼ· իգ· 1, 10։	—	

4 Դ.ես· իգ· 2· ԳԼ· ի Յոյն· ժը· 31։ 26։
2, 13· ժԶ· 20· ժԷ· ղ ԳԼ· թա· 33։ ֆ ԳԼ· թե· 8· իը· 17։
6· թա· 23։ ա Գեա· ի ԳԼ· իգ· 30։ ֆ Տես Եմաս· ը· 14։
բ· 12· 15։ ը Ենթ· 17· ԳԼ· թա· ԳԼ· Թ· 2։
է ԳԼ· թա· 28։

կ'աղաչեմ որ քու քաղցրութեամբդ մեկի ա-
կանջ դնես, ՚ոչ համառօտաբար ՚խոսք ի՛նձ։
5 ՚Ինչու որ մենք ատ մարդը դատանք ապակա-
նիչ և խռովարար բոլոր Հրէաներուն որ աշ-
խարհիս մէջ են, և Նազովրեցւոց աղանդին
6 առաջնորդ· ՚Որ տաճարն ալ ուզեց պղծել·
որն որ բռնեցինք՝ ու մեր օրէնքին համեմատ
7 ուզեցինք դատաստանը ընել· Բայց ՚Լիւսիաս
հազարապետը եկաւ մեծ բռնութեամբ մեր
8 ձեռքէն առաւ, եւ ՚հրամայեց բերաւ որ անոր
դատախազները քեզի գան, որն որ դուն
քննելով կարող պիտի ըլլաս տեղեկանալ ան
ամէն բաներուն, որոնց համար մենք ամբաս-
9 տանութիւն կ'ընենք ատոր վրայ։ Հրէաներն
ալ ամէնը մէկ եղած՝ ըսին թէ այդպէս է։
10 Պատասխան տուաւ Պօղոս, (երբոր կու-
սակալը անոր աչք ըրաւ որ խօսի·) Գի-
նալով որ չատ տարիներէ հետէ դուն ատ ազ-
գին դատաւորն ես, աւելի յօժարութեամբ
ինծի վերաբերեալ բաներուն համար պատաս-
11 խան կու տամ· Որովհետև կրնաս գիտնալ
որ ես տասներկու օրէն աւելի չէ՝ քանի որ
երուսաղէմ երայ ՚երկրպագութիւն ընելու։
12 ՚Եւ գիս տաճարին մէջ մէկու մը հետ վիճա-
բանութիւն ընելու վրայ՝ կամ բազմութիւնը
մէկտեղ ժողված չգտան, ոչ ալ ժողովարան-
13 ներուն մէջ, եւ ոչ քաղաքին մէջ· ոչ ալ
կրնան ապացուցանել ան բաները, որոնց հա-
մար հիմա ամբաստանութիւնն կ'ընեն ինծի
14 դէմ։ Բայց սա կը խոստովանիմ քեզի՝ թէ ՚ան

ճամբուն Համեմատ որ ասոնք հերձուած կ'ը-
սեն, ես անոնկ կը պաշտեմ իմ Հայրերուն Ա-
ստուածս, Հաւատալով ան ամէն բաներուն որ
15 Օրինաց և մարգարէից մէջ գրուած են. Ես
յոյս ունիմ առ Աստուած, ինչպէս որ ասոնք
ալ ակնկալութիւն ունին, որ մեռելոց յա-
րութիւն պիտի ըլլայ՝ Թէ արդարներուն և
16 Թէ մեղաւորներուն։ Ասոր ես ես ալ բանիս Հա-
մար կը ջանամ, որ ամէն ատեն մաքուր խղճ-
մտանք ունենամ Աստուծոյ առջեւը ու մարդ-
17 կոց առջեւը։ Արդ ես չատ տարիներէ ետեւ
Ազգիս իմ ողորմութիւններ բերելու ու
18 ընծաներ ըլլալ՝ Յանախակի քանի մը Գալատ-
Հրէաներ գիս տաճարին մէջը մաքրուած գը-
19 տան՝ ոչ բազմութիւնով և ոչ ամբոխով, Որ
անոնց պէտք էր առջեւդ գալ ու ամբաստա-
նութիւն ընել, Թէ որ իմ վրայիս ըսելը բան
20 մը ունէին. կամ Թէ ատնք իրենք Թող ըսեն
Ինչ անիրաւութիւն գտան իմ վրաս, երբոր
21 առեւանը կայներ էի. Միայն Թէ ես մէկ խօս-
քիս Համար, որ երբ մէջերնին կայներ էի՝
Կանչելի Թէ Յարութեանը Համար
22 ես այսօր Ձեղմէ կը դատուիմ։ Եւ Փելիքս
Ճարիզ անգամ Թողուց անոնք, Ինչու որ
ավելի տեղեկութիւն ունէր ան ճամբուն վրա-
յով. ու ըսաւ, Երբոր Լիւսիաս Հազարա-
պետը Հոս իջնէ, պիտի քննեմ ձեր գործը։
23 Եւ Հարիւրապետին Հրաման ըրաւ որ պահի
կայ պահէ և ընդարձակութիւն տայ, Ու

ե Բ Տիմ. ա. 3։
զ ԳԼ. խգ. 22։ խբ. 23։
է ԳԼ. խգ. 6։ խգ. 6. 7։ խբ. 20։
ը Դան. ժբ. 2։ Ցաղ. ե. 28, 29։
թ ԳԼ. խգ. 1։
ժ ԳԼ. ժա. 29, 30։ ի. 16։ Հռոմ. ժե. 25։ բ Կոր. ը. 4։ Գաղ. բ. 10։
ժա ԳԼ. խա. 26, 27։ խգ. 21։
ժբ ԳԼ. խգ. 30։ խե. 16։
ժգ ԳԼ. խգ. 6։ խը. 20։
ժդ Ոնուհ ա ըանիերը ըսելով ուրիշ։
ժե Հմր. 7։
ժզ ԳԼ. խգ. 1։

իրենները մէկը չարգիլէ անոր սպասաւորու-
թիւն ընելէն կամ անոր քովը երթալէն։
24 Եւ քանի մը օրէն ետեւ Փելիքս եկաւ իր
Դրուսիլա կնկանը հետ որ Հրէայ էր, ու Պօ-
ղոսը կանչել տուաւ, և լսեց անկէ ան Հա-
ւատքին Համար որ Քրիստոս Յիսուսի վրայ
25 է։ Ու երբոր անկից արդարութեան ու ժուժ-
կալութեան և գալու դատաստանին վրայով
կը խօսէր, Փելիքս զարհուրելով պատասխան
տուաւ, Դուն Հիմա գնա, ու երբոր ժամա-
նակ ունենամ՝ ես քեզ նորէն կը կանչեմ։
26 Նաև յոյս ունէր որ Պօղոսին կողմէն Հրեն
առակ տուրուի, անոր Համար չատ անգամ
կանչել կուտար զանիկա ու հետը կը խօսակ-
27 ցէր։ Բայց երկու տարի որ եղաւ, Փելիք-
սին տեղը Պորկիոս Փեստոս եկաւ. Փելիքս
ալ Հրէաներուն շնորհք ընել ուզելով՝ Պօղո-
սը կապուած Թողուց։

ԳԼ. ԻԵ

2 Հրէայք Պօղոսին դէմ ամբաստանութիւն կ'ընեն Փեստոսին առջեւը։ 8 Պօղոս պատասխան կուտայ։ 11 և կայսէրն կը բողոքէ։ 14 Երբ Փեստոս անոր գործը կը պատմէ Ագրիպպաս Թագաւորին։ 23 և Պօղոսը անոր առջեւը բերել տալով։ 25 կը ծանուցանէ Թէ անիկա մահուան արժանի բան մը երած չէ։

1 Ասրդ երբոր Փեստոս էր Հիմանալիքը գաւա-
ռը Հասաւ, երեք օրէն ետեւ կեսարիայէն
2 Երուսաղէմ եկաւ։ Եւ քահանայապետը ու
Հրէից գլխաւորները անոր խնդրուելին Հե-
3 մ Պօղոսին դէմ, Եւ կ'աղաչէին
իրեն ու չնորհք կը խնդրէին անոր դէմ, որ
զանիկա երուսաղէմ բերել տայ. Ես իրենք

ի Եղ. խգ. 8։
ի Ոնուհ առաք. որ զանիկա արձակէ,
ա Եղ. խգ. 2։ ԳԼ. ժբ. 3։ խե. 9, 14։
բ ԳԼ. խգ. 1։ Հմր. 15։
գ ԳԼ. խգ. 12, 15։

դարան կը պատրաստէին ճամբուն մէջ զանի-
4 կա ազատելու։ Բայց փեստոս պատասխան
տուաւ, որ Պօղոսը կեսարիայի մէջ պահուի,
և որ ինքը շատ չանցած հոն պիտի երթար։
5 Ուստի ձեզմէ որոնք որ կարող են, ըսաւ, իր
հետս թող իջնեն, և թէ որ ան մարդուն վը-
րայ յանցանք մը կայ, թող անոր դէմ ամբաս-
6 տանութիւն ընեն։ Եւ հոն ութը կամ տա-
սը օրէն աւելի չվեներով,՝ կեսարիա իջաւ.
ու հետևեալ օրը առեւտրի դատարանի
7 ըրաւ որ Պօղոսը բերեն։ Ու երբոր անիկա
եկաւ, Երուսաղէմէն իջնող Հրէաները չուր-
բոլորի՛ք կայնելով, շատ ու ծանր ամբաս-
տանութիւններ կը բերէին Պօղոսին դէմ, ո-
8 րոնք չէին կրնար ապացուցանել. ինչու որ
Պօղոս պատասխան կու տար թէ՝ Ես ոչ Հը-
բայեցւոց օրէնքին և ոչ տաճարին՝ ոչ ալ
9 կայսրին դէմ յանցանք մը ըրած եմ։ Բայց
փեստոս հաճելով որ Հրէաներուն շնորհք
ընէ, պատասխան տուաւ Պօղոսին ու ըսաւ,
Կ՚ուզե՞ս երուսաղէմ երթալ, և հոն ատ քա-
10 ղաքուն վրայով իմ առջևս դատուիլ։ Պօղոս
ալ ըսաւ, Կայսրին առեւտրի կայսերը եմ, ուր
որ պէտք է ինծի դատուիլ. ես Հրէաներուն
անիրաւութիւն մը ըրած չեմ, ինչպէս որ դուն
11 ալ ազէկ գիտես։ Վճանալի թէ որ անիրաւու-
թիւն մը և մահուան արժանի բան մը ըրած
եմ, ես մեռնելէն չեմ քաշուիր. բայց թէ որ
չկայ իր Հրէից ան բաներէն մէկին ալ որոնց հա-
մար ասոնք ինծի դէմ ամբաստանութիւն կ՚ը-

ա Գլ. ԻԵ. 14։ Հմր. 15։
բ Ոմանք առաջ օրէն աւելի կ՚ենալով
գ Տես. ԻԵ. 3։ Դատ.
դ Գլ. ԻԳ. 10։ Գլ. ԻԿ. 5։ 13։
ե Գլ. Կ. 13։ ԻԿ. 12։ ԻԷ. 17։
զ Գլ. ԻԿ. 27։
է Հմր. 20։
ը Հմր. 25։ Գլ. ԻԵ. 14։ ԻԿ. 29։ ԻԷ. 31։

նեն, մէկը չկրնար զիս ատոնց շնորհել։ Կայս-
12 րին կը բողոքեմ։ Ատաենը փեստոս խորհըր-
դականաց հետը խօսելով՝ պատասխան տուաւ
թէ կայսրին բողոքեցիր, կայսրին պիտի եր-
թաս։
13 Եւ քանի մը օր անցնելէն հետո՝ Ագրիպ-
պաս թագաւորը և Բերնիկէ կեսարիա ե-
14 կան փեստոսը ողջունելու։ Եւ շատ օրեր որ
հոն անցուցին, փեստոս Պօղոսին համար թա-
գաւորին խնդուց ու ըսաւ, Հէ՛ մարդ մը
կայ՝ որն որ փելիքս բանտարկուած թողուցեր
15 է, Որուն վրայով՝ երբոր երուսաղէմ դացի,
քահանայապետները ու Հրէից ծերերը խնդ-
ուցին ինծի, և կը խնդրէին զ՚անոր դէմ
16 դատապարտութեան վճիռ։ Որոնց պա-
տասխան տուի թէ Հռոմայեցւոց սովորու-
թիւնը չէ մարդ մը կորստեան չնորհել, մինչև
որ ամբաստանուածը ամբաստանողները դէմ-
ը յերեսի չունենայ, ու ան ամբաստանութեանը
պատասխան տալու պատեհութիւն չտրուի
17 իրեն։ Ուստի երբոր անոնք հոս հետս հոս
եկան, Համենևին չուշացուցի, հապա հե-
տևեալ օրը առեւտրի նստելով՝ հրաման բրի
18 որ մարդը բերեն. Անոր դատապաշտերն ալ
ներկայանալով, իմ կասկած բրած յանցանք-
19 ներէս մէկն ալ չգտան բերբեր. Հապա
մէկ քանի խնդիրներ ունէին անոր հետ իրենց
կրօնքին վրայ, և Յիսուս ոմն մեռածի
մը վրայ, որուն համար Պօղոս կ՚ըսէր թէ
20 կենդանի է։ Ու երբոր տարակուսանքի մէջ
եմ ես բանիս քննութեանը վրայով, ըսի թէ
կ՚ուզե՞ս երուսաղէմ երթալ, և հոն ատ բա-

թ Գլ. Իզ. 32։ Իէ. 19։
ժ Գլ. ԻԿ. 27։
ի Հմր. 2, 3։
լ Հմր. 4, 5։
խ Հմր. 6։
ծ Գլ. ԻԷ. 15։ ԻԿ. 29։

21 Ներբուն համար դատուիլ։ Բայց Պօղոս երբոր բողոքեց որ պահուի վ՚ետահաս կ՚ըլլի ՚ղի-
մացը ելլելու ,՚՚ հրաման ըրի որ զինքը պա-
22 հեն՝ մինչև որ կայսրին խրկեմ։ Եւ Ագրիպպաս ըսաւ Փեստոսին , Ես ալ կ՚ուզէի ատ
մարդը մտիկ ընել. ան ալ ըսաւ , Վաղը մտիկ կ՚ընես ։
23 Ու հետևեալ օրը երբոր Ագրիպպաս ու Բերնիկէ մեծ հանդէսով եկան , ու ատեա-
նը մտան հազարապետներով և քաղաքին պա-
տուաւոր մարդոցմովը միասին , Փեստոս ալ
24 հրաման ընելով՝ բերին Պօղոսը։ Եւ ըսաւ Փեստոս , Ագրիպպաս արքայ , և դուք ալ
բոլոր մարդիկ որ մեր հետ էք , տեսէք կը
տեսնէք. ասոր վրայով Հրեից բոլոր բազմու-
թիւնը ինծի ներկայացան Երուսաղէմի մէջ և հոս ալ , ու կ՚աղաղակէին թէ ՚ոչեւք չէ
25 որ ալ աւելի մղձ մեայ . Բայց ես որ հաս-
կցայ չէ անիկա մեռնելու արժանի բան
մը ըրած չէ , և ինքը որ վ՚ետահաս կ՚ուզէ
26 բողոքեց , որոշեցի որ խրկեմ զանիկա . Որուն համար մէկ հաստատ բան մը չունիմ դրելու
իմ տիրոջս. ուստի աւելիկ ձեր առջևը բերի ,
և մանաւանդ քու առջևդ , ով Ագրիպպաս արքայ , որպէս զի քննութիւն ըլլալէն ետև՝
27 դրելու բան մը ունենամ։ Ինչու որ ինծի ան-
մտիկ կ՚ելնէ՝ որ մէկ բանտարկեալ մը խրր-
կեմ , և անոր վրայ դատաւոր յանցանքները չի-
մացնեմ ։

ԳԼ. ԻԶ

2 Պօղոս Ագրիպպասին առջևը կը պատասխանէ իր վարքը իր ազգայ-

ա Ցառ. քննութիւն
բ.
ե Գղ. թ. 15։
զ Հմր. 2. 3. 7։
է Գղ. խբ. 22։
ը Գղ. խգ. 9. 29։
թ Սաղ. ղբ. 11։ Եսա. գ. 2։ ե. 14։ թ. 6։ ժ. 10։ Երեմ. խգ. 5։ լգ. 14։ 15. 16։ Եզեկ. լգ. 23։ լե. 24։ Դան. թ. 24։ Միք. ե. 20։ Գղ. ժգ. 32։ Հբ. ա.ամփ. ժե. 8։ Տիտ. բ. 13։
ժ Ցակ. ա. 1։
ի Գաղ. բ. 37։ ա Թես. գ. 10։ ա Տիմ. ե. 5։
ի Փիլ. գ. 11։

Թէնէն ի վեր. 12 և հրաշքով իր գործի գալը ու առաքե-
կան պաշտօնէին կանչուիլը։ 24 Փեստոս չիմաց կը կոչէ զՊօղոս.
բայց անկիւ պարկեշտաբանօրէ կը պատասխանէ ։ 28 Ագրիպ-
պաս գրեթէ կը համոզուի քրիստոնեայ ըլլալու ։ 31 Բոլոր ժո-
ղովականները կը խոստովանին Պօղոսին անմեղ ըլլալը ։

1 Եւ Ագրիպպաս ըսաւ Պօղոսին , Հրաման է
քեզի որ դուն քեզի համար խօսես . անա-
տանը Պօղոս ձեռքը երկնցընելով իրեն հա-
2 մար պատասխան տուաւ ։ Հրէաներուն իմ
վրաս ըրած բոլոր ամբաստանութիւններուն
համար , ով Ագրիպպաս արքայ , ես զիս ե-
րանելի կը սեպեմ , որ այսօր քու առջևդ
3 պատասխան պիտի տամ . Մանաւանդ որ դուն
հրէաներուն բոլոր սովորութիւնները և խըն-
դիրները ազէկ գիտես , անոր համար կ՚աղա-
չեմ որ երկայնամտութեամբ ինծի մտիկ ընես ։
4 Արդ իմ մանկութենէս՝ ի վեր իմ ինչպէս ապ-
րելուս , սկիզբէն Երուսաղէմ իմ ազգիս մէջը
5 ըլլալով , բոլոր հրէաները առղեակ են ։ թան-
զի առաջուց՝ ի վեր զիս գիտեն , (թէ որ ու-
զեն վկայել ,) ՚որ մեր կրօնքին պիտի դա-
չուար ճամբուն պէս՝ փարիսեցի ապրեր եմ ։
6 ՚Եւ հիմա ահեղ կերպը կը դատուիմ՚՚ Աս-
տուծմէ մեր հայրերուն եղած խոստմունքին
7 յուսոյն համար . Որ ՚՚մեր տասներկու ցեղը
անդադար ՚՚դիշերը ու ցորեկ պաշտելով՝ հոն
յուսան անոր հասնելու . Ես աս յոյսին համար
հրէաներէն կ՚ամբաստանուիմ, ով Ագրիպպաս

ա Գղ. խբ. 3։ խգ. 6։ խգ. 15. 21։ Փիլ. գ. 5։
բ Գղ. խգ. 6։
գ Ժն. գ. 15։ խբ. 18։ խգ. 4։ խմ. 10։ բ Օր. ժբ. 15։ բ Թագ. ե. 12։
դ Գղ. խգ. 31։
ե Հմր. 11։ 12։
զ Գղ. խբ. 22։
է Գղ. խգ. 9. 29։
ը Գղ. թ. 15։
թ Գղ. ժգ. 32։ Հբ. ժա. 25։
ժ Գղ. խգ. 31։
ի Գղ. խգ. 6։
լ Ժն. գ. 15։ խբ. 18։ խգ. 4։ խմ. 10։ բ Օր. ժբ. 15։ բ Թագ. ե. 12։
խ Սաղ. ղբ. 11։ Եսա. գ. 2։ ե. 14։ թ. 6։ ժ. 10։ Երեմ. խգ. 5։ լգ. 14։ 15. 16։ Եզեկ. լգ. 23։ լե. 24։ Դան. թ. 24։ Միք. ե. 20։ Գղ. ժգ. 32։ Հբ. ժա. 25։
ծ Գղ. խգ. 31։
կ Հմր. 11։ 12։

8 աք.քայ։ Ի՞նչ. չՀաւատաք՞ բան ի՛ւրեանոյ ձե-
ղի թէ Աստուած մեռելները կը յարուցանէ։
9 Եւ ինքնա ալ ինծի պատրաք կը տեսէի Յիսուս
Նազովրեցիին անուանը դէմ շատ բաներ ընել.
10 Որ ըրի ալ Երուսաղէմի մէջ, և ՚ք.ահանայապե-
պետներէն իշխանութիւն առած՝ սուրբերէն
շատերը բանտարկեցի, ու անոնց սպանուած
11 առնեը Հաւանութիւն տուի։ Եւ ըլլալ ժո-
ղովարանները մէջը շատ անգամ զանոնք
պատժելով՝ կը բռնադատեի որ հայհոյեն, և
անոնց դէմ սաստիկ կատղած՝ մինչև օտար
12 քաղաքները կը հալածէի։ Ասանկով երբոր
Դամասկոս ալ կ՚երթայի՝ քահանայապետներէն
13 իշխանութիւն ու հրաման առած, կէս օրուան
առնեը ճամբուն վրայ, ով արքայ, երկինքէն լոյս մը տեսայ արեւին լուսաւորութենէն
աւելի՝ բոլորտիքս ծագած, նաև անոնց ո-
14 րոնք իմ հետս կ՚երթային։ Ու երբոր
մենք ամենքս գետինը ինկանք, ձայն մը լսե-
ցի որ Եբրայական լեզուով ինծի կ՚ըսէր, Սա-
ւուղ, Սաւուղ, ինչո՞ւ զիս կը հալածես.
դժուար բան է քեզի խթանի դէմ կից զար-
15 նել։ Ես ալ ըսի, Դուն ո՞վ ես, Տէր. և անի-
կա ըսաւ, Ես եմ Յիսուսը որ դուն կը հալա-
16 ծես։ Բայց ելիր ու ոտքիդ վրայ կայնէ. ին-
չու որ ասոր համար քեզի երեւցայ, որ քեզ
ձեռք առնեմ պաշտօնեայ և վկայ ընելու
ան բաներուն որ տեսար, ու ան բաներուն
17 որոնցմով պիտի երեւնամ քեզի, քեզ ազատե-
լով սա ժողովուրդէն ու հեթանոսներէն, ո-

ե Ցաքե. ժգ. 2։ ա Տիմ. ա. 13։
ը Գա. ը. 3։ Գաղ. ա. 13։
թ Գա. թ. 14, 21։ ժ Գա. ժ. 5։
ի Գա. իե. 19։
լ Գա. լ. 3։ լա. 6։ լբ Գա. իե. 15։
խ Գա. իե. 21։

18 բանց հինա քեզ կը խրկեմ, ՚Որպէսզի աչքերը
բանալու, կատարէին լոյսէ, ու Սատանայի իշ-
խանութենէն Աստուծոյ դարձնելու, ՚որ ա-
նոնք մեզմով թողութիւն առնեն, ու սուրբե-
րուն հետ ժառանգակից ըլլան ինծի հաւատա-
19 լով։ Ուստի, Ագրիպպաս արքայ, ան երկ-
20 նային տեսիլքին անհնազանդ չեղայ ես. ՚Հա-
պա առաջ Դամասկոս ու Երուսաղէմ եղողնե-
րուն, և բոլոր Հրէաստանի երկիրը ու հեթա-
նոսներուն քարոզելով որ ապաշխարեն ու Ա-
ստուծոյ դառնան, ՚և ապաշխարութեան ար-
21 ժանապար գործ գործեն։ Ա՛ս պատճառով
՚Հրէաները զիս տաճարին մէջ բռնելնին, և կը
22 ջանային որ սպաննեն։ Սակայն Աստուծմէ
օգնութենին հասնելով՝ մինչև աս օրս ալ մնա-
յի պզտիկին ու մեծին վկայութիւն տալով,
բան մը չդուրսելով ան բաներէն զատ որ
Մովսէսն ու Մարգարէները և Քրիստոս խօսեցան թէ պի-
23 տի իյնային. ՚Թէ հրիտասը պիտի չարչարուէր,
և թէ անիկա պիտի առաջ մեռելներէն յա-
րութիւն առած՝ լոյս պիտի քարոզէր ժողո-
վուրդին ու հեթանոսներուն։
24 Եւ քանի որ անիկա ասանկ պատասխան
կու տար իրեն համար, փեստոս բարձր ձայ-
նով մը բսաւ, Կը խելագարիս, Պօղոս. չատ
25 կարդացողութիւնդ քեզ կը յիմարցնէ։ Պ-

ե Եսա. լե. 3։ Երե. ժ. 19։
է Գաղ. ա. 12։ ը Կոր. գ. 4։ Եփես. ա. 18։ ա Թես. ե. 5։
ի Գա. ի. 32։
ժ Եփես. ա. 11։ Կող. ա. 12։
լ Գա. ի. 29, 22, 29։ Ժա. 26։ Ժգ. Ժդ Ժդ. Ժե. Ժգ. Ժի. ի. և ին։
խ Պատ. գ. 8։
ծ Գա. իա. 30, 31։
կ Գաղ. իգ. 27, 44։ Գա. իգ. 14։ իբ.
25։ Հռոմ. գ. 21։
ի Ցաքե. ե. 46։
ն Գաղ. իգ. 26, 46։
շ ա Կոր. Ժե. 20։ Կող. ա. 18։ Ցայտ. ա. 5։
ո Գաղ. բ. 38։
չ գ Թագ. ի. 11։ Ցաքե. Ժ. 20։ ա Կոր. ա. 23։ բ. 13, 14։ գ. 10։

ը- ալ ըսաւ , Եա չեմ խնայեր , ով պա-
տուական փեստոս , Հապա ճշմարտութիւնն և
26 դդաստութիւնն խօսքեր կը դրուցեմ : Գան-
դի աս բաները թագաւորը գիտէ , որուն առ-
Ջև ես ալ համարձակ կը խօսիմ . ինչու որ
չեմ կարծեր թէ ասոնցմէ մէկ բան մը անկէ
ծածկուած ըլլայ , վասն զի աս բանը մէկ
27 անկիւնի մը մէջ եղած չէ : Մարգարէներուն
կը հաւատաս , Ագրիպպաս արքայ . գիտեմ
28 որ կը հաւատաս : Եւ Ագրիպպաս բաւ Պօ-
ղոսին , Քիչ մնաց որ դուն Հանդես քրիստո-
29 նեայ ընէիր : Պօղոս ալ ըսաւ , Աստուծմէ
կը խնդրեմ որ թէ քիչով և թէ չատով , չ'
թէ միայն դուն , հապա ամէնքն ալ որ այս-
օր լսեն կը լսեն , անանկ ըլլան ինչպէս որ ես
եմ աս կապերէս զատ :
30 *Ոտքի վրայ եղաւ թագաւորը և կուսա-
կալը ու Բերնիկէ , և անոնք որ իրենց հետ
31 սը նստեր էին : Ու դուրս ելլելէն ետև՝ իրա-
րու հետ խօսեցան ու ըսին թէ՝ Այս մարդը
մեռնելու կամ կապուելու արժանի բան մը
32 չըներ : Ագրիպպաս ալ փեստոսին ըսաւ , Կա-
րելի էր աս մարդը արձակել , եթէ որ կայսե-
րին չողոքած չըլլար :

ԳԼ· ԻԷ

1 Պօղոս նաւով Հռոմայ կ'ելլէ Հռոմի Իրիմարտ. 10 կը նախա-
ձայնէ Հռոմայն վտանգները . 11 բայց իր խօսքին չեն հաւա-
նար : 14 Ակիկլոնեմեան կը պատահին . 41 և նաւը կը ջար-
ձին կը կտրեն . 44 բայց ամէնքն ալ անվնաս ցամաքը կ'ել-
լեն :

1 Երբոր *որոշուեցաւ որ նաւով Իտալիա ել-

* ա կոր . է . 7 :
* Գործ . ԻԶ . 9 , 29 : Եփես . Ե . 12 :

ասրբ ԳԼ· իզ· 9, 29· իե· 25 : | Ը ԳԼ· իե· 11 : — ԳԼ· իե· 12, 35 :

Թանք , Պօղոս և ուրիշ քանի մը կապուած-
ներ յանձնեցին Հարիւրապետի մը՝ որուն ա-
նունը Ցուլիոս էր՝ Աբգաստեան գունդէն :
2 Եւ մեկ Ադրամիտտացի նաւ մը մնալով
Ճամբայ ելանք , ու Ասիայի կողմերէն ալիւր
նաւէինք . Թեսաղոնիկէէն եղող Արիստար-
3 քոս Մակեդոնացին ալ մեր հետն էր : Եւ
հետևեալ օրը Սիդոն իջանք . և Ցուլիոս մար-
դասիրութիւն ցուցնելով Պօղոսին , Հրաման
տուաւ որ բարեկամներուն երթայ ու դար-
4 ման դտնէ : Եւ անկէ ելլելով՝ կիպրոսին վա-
րի կողմէն նաւեցինք հովը դէմ ըլլալուն հա-
5 մար : Եւ ծովը Կիլիկիայի ու Պամփիւլիայի ծո-
վուն մէջտեղէն նաւելով՝ Լիկիայի Միւռա
6 *ին իջանք : Եւ հարիւրապետը հոն Ադրք-
անդրացի նաւ մը գտնելով՝ որ Իտալիա կ'եր-
7 թար , մեզ անոր մէջ մտցուց : Եւ չատ օրեր
կամաց կամաց նաւելով՝ հազիւ թէ Կնիդո-
սին քովերը հասանք . և հովը մեզի դէմ ըլ-
լալով՝ կրետէին վարի կողմէն Սաղմոնայի քո-
8 վէն նաւեցինք : Եւ դժուարաւ անկէ անցնե-
լով՝ մեկ տեղ մը եկանք , որ Գեղեցիկ նա-
ւահանգիստ կ'ըսուէր , որուն մօտ էր Ղա-
սեա քաղաքը :
9 Ու երբոր չատ ժամանակ անցաւ , և նա-
ւին ճամբայ ելլելն ալ վտանգաւոր էր , Ժո-
մին առնէն ալ արդէն անցած ըլլալով , Պօ-
10 ղոս խրատ կու տար , Եւ կ'ըսէր անոնց , Մար-
դիկ , ես կը տեսնեմ որ աս նաւին ճամբայ
ընելը տառապանքով ու չատ վնասով պիտի
ըլլայ , չ' թէ միայն բեռնին ու նաւին՝ հապա
11 մեր անձերուն ալ : Բայց հարիւրապետը ա-

Ե ԳԼ· ԻԹ· 29 :
Զ ԳԼ· իգ· 23 : իը· 16 : Ը ԳՂ· իգ· 27, 29 :

ւելի նաւապետին և նաւավարին մոխի կ'ընէր՝
12 քան թէ Պօղոսին խօսքերուն։ Ու որովհետև
ան նաւահանգիստը յարմար չէր ձմեռը հոն
անցնելու, շատերը խորհեցան անկէ երթալ,
որ գուցէ կարող ըլլան Փինիկէ հասնելու
ու ձմեռը հոն կնաւալու, որ կրետէի նաւա-
հանգիստն մըն է, ու դէպ ի հարաւ և արև-
13 մտեան հիւսիս կը նայի։ Ու երբոր հարաւա-
յին մեղմ հով մը փչեց, կարծելով թէ իրենց
դիտաւորութիւնը հասեր են, ճամբայ ելան
14 ու կրետէին քովերէն կ'անցնէին։ Եւ չատ
առնէն չանցած՝ մրրկակոչ հով մը եղաւ անոր
15 դէմ, որ Եւրակիլիկոն կ'կոչուի։ Երբոր նաւը
յափշտակուեցաւ և հովին դէմ չկրցաւ դի-
մանալ, թող տուած կ'երթայինք կու գայինք։
16 Եւ դէպ ի մէկ փոքր կղզիկ մը եկանք կոչը
դիմելով՝ որ կըսուի Կլօդա, հազիւ կըր-
17 ցանք մակոյկը բռնել։ Որն որ առնին՝ ու օգ-
նութիւնները գործածելով նաւը ամէն կա-
պեցին։ և վախնալով որ չըլլայ թէ Սիրթա
նաւազ ելլեցուցած՝ անոնկ
18 կ'երթային ու կու գային։ Եւ աւտիկ ալէկո-
ծութեան մէջ որ էինք, հետեւեալ օրը բե-
19 ռերը դուրս նետեցին։ Ու երրորդ օրը ձեռ-
քերնիս գործիքները ձեռքովնիս դուրս նետե-
20 ցինք։ Ու երբոր շատ օրեր ոչ արև՝ ոչ ալ
աստղեր կ'երեւնային, և փոթորիկը քիչ չէր
վրանիս, ալ բոլորովին մեր ազատուելու յոյսը
21 վերցաւ։ Եւ որովհետև շատ օրերէ՝ ի վեր
անօթի էին, անասնոնք Պօղոս անոնց մէջը
կայնելով ըսաւ, Ով մարդիկ, պէտք էր ձե-
զի որ ինծի մոխի ընէիք ու Կրետէն չելլէիք,
22 և աս տառապանքը ու վնասը չքաշէիք։ Ու

• Կամ ծանծաղուտը |: Ցոյն. ա. 5։

հիմա ձեզ կը յորդորեմ որ սիրտ առնէք,
քանզի ձեզմէ մէկուն անձին վնաս մը պիտի
23 չըլլայ՝ բայց միայն նաւին. Վասն զի որ աս գի-
շեր երևցաւ ինծի ան Աստուծոյն հրեշտակը,
24 որ ես Անոնցն եմ՝ ու պաշտեմ, եւ ըսաւ, Մի վախնար, Պօղոս, կայսրին դիմացը
պէտք է որ երթես դուն. և ահա Աստուած քե-
զի չնորհեց ան ամէնը՝ որ քու հետդ նաւին
25 մէջն են։ Ուստի, մարդիկ, սիրտ առէք, վասն
չու որ ես կը հաւատամ Աստուծոյ՝ որ ասանկ
պիտի ըլլայ, ինչպէս որ ինծի գրուցուեցաւ.
26 Մեկայն թէ պէտք է որ Ե՛մէկ կղզի մը իյնանք,
27 Ու երբոր տասնեւչորսերորդ գիշերն էր որ
Ադրիական ծովուն մէջ կը տարուբերէինք,
կէս գիշերին նաւավարները կը կարծէին թէ
28 մէկ երկրի մը մօտերը են. Եւ գնահատ ձգե-
լով՝ քսան գրկաչափ գտան. ու քիչ մըն ալ
յառաջ երթալով՝ նորէն ձգեցին, և տասնա-
29 հինգ գրկաչափ գտան. Ու վախնալով որ չըլ-
լայ թէ քարտ տեղատնք իյնան, ետևի կող-
մէն չորս խարիսխ ձգեցին, և առտու ըլլա-
30 լուն կը փափաքէինք։ Իսկ նաւավարները նաւէն
փախչիլ ուզելով՝ մակոյկը ծովը իջեցուցին,
պատճառելով որպէս թէ առջևի կողմէն ալ
31 խարիսխներ պիտի ձգեն։ Բայց Պօղոս բուռ
հարիւրապետին ու զինուորներուն, Թէ որ ա-
նոնք նաւին մէջը չկենան՝ դուք չէք կրնար
32 ազատիլ։ Անատեներ զինուորները մակոյկին
չուանները կտրեցին, և թողացին որ դուրս
33 իյնայ։ Ու երբոր առտու ըլլալու վրայ էր,
Պօղոս կ'աղաչէր ամենուն որ կերակուր ուտեն,
ըսելով, Այսօր տասնեւչորս օր է որ դուք

ը Գոր. իգ. 11։
է Դատ. գ. 16։ Հբ. ռաքմ. ա. 3։ բ Տիմ.
ա. 3։
ը Գոր. ի. 45։ Հբ. ռաքմ. գ. 20, 21։
թ Տիմ. ա. 12։
ժ Գոր. իբ. 1։

ապաւէրով անօթին միացեր է՛ք , ու բան մը կե-
34 րած չէ՛ք : Ուստի կ՛ապաշխարէ՛ ձեզի որ կերա-
կուր ուտէ՛ք , ընչու որ աս ալ ձեր ապստամ-
բութեանը համար է՝ . ։քանդի ձեզմէ մէկուն գըլ-
35 խէն մազ մը պիտի չկրնաս ։ Եւ այսպէս բան-
լով հաց առաւ , ու Աստուծոյն առջեւը Ա-
ստուածմէ գոհացաւ , և կարելով սկսաւ ուտել ։
36 Եւ ամէնն ալ սիրտ առին , ու իրենք ալ կե-
37 րակուր կերան ։ Եւ նաւին մէջը ամէնքը եր-
կու հարիւր եօթանասնուվեց հոգի էինք ։
38 Երբոր կշտացան կերակրելով՝ նաւը թեթևա-
ցուցին՝ ցորենը ծովը թափելով ։
39 Ու երբոր առտու եղաւ՝ ցամաքը չէին
ճանչնար , միայն թէ մէկ ծոց մը կը նշմարէին
որ ծովեզերք ունէր , ու կը խորհէին որ եթէ
40 կարելի է՝ նաւը անոր մէջը մղեն ։ Եւ խարխա-
նները կտրելով ծովը ձգեցին , ու զլիկերուն
կապերը թուլցուցին , և առադասը հովին
բանալով՝ դէպ ի ան ծովեզերքը կ՛երթային ։
41 Եւ անանկ տեղ մը լիմնալով որ երկու կողմը
ծով էր , նաւը նստեցուցին . և նաւին առ-
ջեւի կողմը խրելով՝ անշարժ մնաց , ու ետեւի
կողմը ալիքներուն սաստկութենէն կը քա-
42 կուէր ։ Զինուորներն ալ խորհուրդ բրին որ
կապուածները սպաննեն , որ չըլլայ թէ մէկը
43 լողալ ու փախչի ։ Բայց հարիւրապետը որ
Պօղոսը ազատել կ՛ուզէր՝ այդխելց զանոնք
ան խորհուրդէն , և հրաման ըրաւ թէ որոնք
որ կրնան լողալ , թող անոնք առաջ նետուին
44 ու ցամաքը ելլեն . Եւ միացածներէն՝ ոմանք
տախտակներով և ոմանք նաւին ուրիշ բաներ

ձ գ Թագ . ա . 52 : Մաա . ժ . 30 : Դան. ժգ . 7 : իա . 18 :
ե ա Թագ . թ . 15 : Մաա . ժե . 36 : Մար . ը . 6 : Յովհ .
ը . 11 : ա Տիմ . գ . 5 . 4 :
ը Կոր . ժա . 25 :

բողը . և այսպէս Համիները ազատեցան՝ ցամա-
քը ելան ։

ԳԼ . ԻԸ

1 Պօղոս և իր ընկերները Մալտիայի մէջը մարգասի-
բութիւն կը տանին ։ 3 Օձ մը Պօղոսին ձեռ-
քը կը բռնէ . բայց չվնասեր ։ 8 Պօղոս շատ հիւանդներ կը
բժշկի կղզիին մէջ ։ 11 Ձմեռայ կ՛ելլէ Համի երկուսը ։ 17 Կ՛ե-
տացնէ Հրէից իր գալուն պատճառը ։ 24 Իր քարոզութեամբը
ոմանք կը հաւատան Քրիստոսի , ոմանք ալ չեն հաւատար ։
30 Երկու տարի կը քարոզէ հաւատքով մէջ ։

1 Ու երբոր ազատեցան՝ գիտցան որ Մելիտէ կղզ-
2 ին անունը Մելիտէ էր . ։ և բարբարոսները
քիչ մարդասիրութիւն չցուցին մեզի . ին-
չու որ կրակ վառեցին , և մեզ ամէնքս ալ
ընդունեցին՝ վրանին հասած անձրեւին համար
3 ու ցուրտին համար ։ Ու երբոր Պօղոս շատ
մը խոտ ժողվեց և կրակին վրայ դրաւ , տա-
քութենէն իժ մը ելաւ , անոր ձեռքը բռնեց ։
4 Բարբարոսներն ալ երբոր ան գազանը տեսան
անոր ձեռքէն կախուած՝ իրարու կ՛ըսէին ,
Անշուշտ սոսկալի մարդասպան մըն է , որ թէ-
պէտ ծովէն ազատեցաւ , բայց իրաւունքը թող
5 չտուաւ որ ապրի ։ Իսկ անիկա գազանը կրա-
կին մէջը թօթվելով ։ իրեն մէկ վնաս մը չե-
6 զաւ ։ Ու անոնք կը սպասէին որ անիկա ուռ-
նայ՝ կամ յանկարծակի մեռած լինայ . բայց
երբոր շատ մը սպասեցին , ու տեսան որ իրեն
վնաս մը չեզաւ , կարծիքնին փոխելով՝ ։ կ՛ը-
7 սէին թէ աստուած մըն է ։ Եւ ան տեղին
բոլորակը կղզիին գլխաւոր մարգուն տա-
բատերը կային , որուն անունը Պապղիոս էր ,
որ ինքը մեզ ընդունեց և երեք օր հիւրա-

ի Հմր . 22 :
ա ԳԼ . իե . 20 :
ե Համմ . ա . 14 : ա Կոր . ժգ . 11 : Կաղ . ա . 11 :
ձ Մար . ժգ . 18 : Ղուկ . ժ . 19 :
է ԳԼ . ժգ . 10 :

8 սիրելեմք իր քովը պահեց : Ու եղաւ որ
Պապղխոսին հայրը չկրնալ հիւ-
անդացած պառկած էր . ու Պօղոս անոր քովը
մնաւ, և [a]աղօթք ընելով՝ ձեռքերը վրան դը-
9 րաւ ու բժշկեց զանիկա : Ու երբոր ասիկա
եղաւ , ուրիշ հիւանդներ որ ան կղզին մէջն
10 էին՝ կու գային և կը բժշկուէին . Որոնք չատ
[b]պատուներով ալ մեզ պատուեցին , ու երբեմն
լու առնելնիս պէտք եղած բաները տուին :
11 Եւ երեք ամիսէն ետև Ալեքսանդրացի
նաւով մը ճամբայ ելանք , որ ձմեռը ան կղզ-
12 ին անցուցեր էր , ու Դիոսկուրացոց նշանը
13 ունէր : Եւ Սիրակուսա իջնելով՝ երեք օր հան-
կեցանք : Անկէ ալ պտոյտ մը ընելով՝ Հռէ-
գիան հասանք . և մէկ օրէն ետև որ Հարաւ
14 փչեց , երկրորդ օրը Պուտէոլոս եկանք : Ու
հոն եղբայրներ գտանք , որոնք ապաչեցին որ
եօթը օր իրենց քովը մնանք . ու հոպէս Հռո-
15 ոմ երանք : Եւ անկէ եղբայրները երբոր
մեր վրայով լսեցին , մեզ դիմաւորելու ելան
մինչև Ապիփիոսի վաճառանոցը ու երեք պան-
դոկները . և Պօղոս անոնք տեսնելով՝ Աստ-
ծուն տուաւ Աստուածպ և սիրտ առաւ :
16 Ու երբոր Հռոմ մտանք , հարիւրապետը
կապուածները զօրապետին յանձնեց . [c]բայց
Պօղոսին հրաման եղաւ որ իր պահապան ղին-
17 ուորին հետ դատ կենայ : Ու եղաւ որ երեք
օրէն ետև անոնք Հրէից դիւանատունները կան-
չեց . ու երբոր մէկտեղ եկան՝ բաւ անոնց ,
Արդելի եղբայրներ , [d]ես ժողովուրդին կամ
Հայրենական սովորութեանց դէմ բան մը չը-

[a] Գծ. ի. 14 · 15 : [b] Ճար. ը. 5 : ի. 32 : Ժգ. 18 : Դառ. գ. 41 : Գծ. ԺԹ. 11 : [c] Գծ. ի. 25 : ի. 3 : 28 : [d] Ճառ. Ժ. 6 : ա Տիմ. ե. 17 : ա Կոր. Ժբ. 9 · 12 : [e] Գծ. իգ. 25 : ի. 3 : [f] Գծ. իգ. 12 · 13 : ի. 8 :

բած , [a]երուսաղէմէն կապուած՝ Հռոմայե-
18 ցւոց ձեռքը մատնուելոյ . Որոնք [b]երբոր դիս
քննելին , ուզեցին որ արձակին , [c]ինչու որ իմ
19 վրաս մեռնելու յանցանք մը չկար : Բայց երբոր
Հրէաները հակառակ կեցան , [d]ետս եղաւ
որ կայսրին բողոքեմ , չէ թէ իմ ազգիս դէմ
20 ամբաստանութիւն մը ունենալով պէս : Ուս-
որ ասոր պատճառով աղաչեցի որ ձեզ տեսնեմ
ու ձեզի խօսիմ . [e]ինչու որ [f]իսրայէլի յուսոյն
21 համար ես [g]աս չղթան վրաս ունիմ : Անոնք
ալ ըսին իրեն , Մենք քու վրայդ Հրէաս-
տանէն ոչ թուղթեր առինք , և ոչ եղբայր-
ներէն մէկը հոս գալով՝ քու վրայդ չա-
22 րութիւն մը պատմեց կամ խօսեցաւ : Բայց
կ'աղաչենք որ քեզմէ լսենք թէ դուն ինչ
մտքի վրայ ես . [h]ինչու որ մենք աս աղան-
դին վրայով տեղեկացած ենք՝ որ ամէն տեղ
23 առոր [i]դէմ կը խօսին : Ու մէկ օր մը որոշե-
լով անոր՝ շատերը անոր գացին իր բնակած
տեղը , [j]որոնց Աստուծոյ թագաւորութիւնը
կը ծանուցանէր վկայութիւնով , և կը հանո-
զէր զանոնք Քհուսէի վրայով [k]Մովսէսին օ-
րէնքէն ու մարգարէներէն առտուընէ մինչև
24 իրիկուն : Ուրիշ ոմանք կը հաւատային բուած-
25 ներուն , ու ոմանք չէին հաւատար : Եւ իրա-
րու հետ չմիաբանած գացին , երբոր Պօղոս
մէկ խօսք մը ըսաւ՝ թէ Հոգին Սուրբ ազէկ
խօսեցաւ մեր հայրերուն՝ [l]Եսայի մարգարէին
26 ձեռքովը , եւ ըսաւ , [m]Գնա աս ժողովուրդին

[a] Գծ. խա. 33 : [b] Գծ. իե. 24 : իգ. 10 : իե. 8 : իզ. 31 : [c] Գծ. իե. 11 : [d] Գծ. իզ. 6 · 7 : [e] Գծ. իզ. 29 : Եփես. գ. 1 · դ. 1 : զ. 20 : [f] Տիտ. ա. 16 : բ. 9 : Փիլմ. 10 · 13 : [g] Ղաւդ. բ. 34 : Գծ. իգ. 5 · 14 : ա Պետ. բ. 12 · գ. 14 : [h] Ղաւդ. իգ. 27 : Գծ. Ժէ. 3 : ԺԹ. 8 : [i] Տես գլ. իզ. 6. 22 : [j] Գծ. Ժգ. 4 : Ժէ. 4 : [k] Ելեվ. ժբ. 9 : Փիլմ. 10 · 13 : [l] Ղաւդ. ե. 9 : Եսայ. զ. 21 : Եզեկ. Ժբ. 2 : Մատ. Ժգ. 14 · 15 : Մարկ. գ. 12 : Ղաւդ. ը. 10 : Ճանճ. Ժբ. 40 : Հռոմ. Ժա. 8 :

ու ըսէ , Լսելով պիտի լսէք՝ ու չիմանաք , և
27 տեսնելով պիտի տեսնէք՝ ու չտեսնէք . Ընչու-
որ աս ժողովուրդին սիրտը թմրեցաւ , և
ունջ ականջներովը ծանր լսեցին , ու աչքե-
նին գոցեցին , որ չըլլայ թէ իրենց աչքերով
տեսնեն , ու ականջներովը լսեն , և սրտերով
իմանան , ու դարձի գան , և ես բժշկեմ զա-
28 նանք : Ուստի յայտնի ըլլայ ձեզի որ Աստու-
ծոյ փրկութիւնը հեթանոսներուն խրկուե-
29 ցաւ , և անոնք միով պիտի լսեն : Ու երբ-
որ աս ըրաւցից , Հրեաներէն դուրս ելան , շատ
վիճաբանութիւն ունենալով ՄԷՆԵՒՆ :

30 Եւ լսան երկու տարի իր վարձքով բռնած
31 տունը կեցաւ . Եւ իրեն եկողներուն ամէնը
32 ի՛ր ընդունէր , Ըսր քարոզէր Աստծոյ թագա-
ւորութիւնը , և Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրա-
յով առանց արգելուելու կը սորվեցնէր բո-
լոր համարձակութիւնով :

1 Պատ . իթ . 41 : 43 : Գաղ . ժգ . 46 : 47 : Ժբ . 6 : իգ . 21 : Իշ . 17 : 18 : Հռոմ . ժ . 11 : Ա Տիմ . ա . 11 : 2 Պատ . գ . 29 : Հռոմ . ը :

3 Գաղ . գ . 31 : Եփես . գ . 19 :

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
ԱՌ ՀՌՈՎՄԱՅԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս առաքեալ կը ծանուցանէ Հռովմայեցւոց իր առաքելա-
կան պաշտօնին կանչուիլը . 9 Նաև իր սիրտին փափաքը անոնց
երթալուն . 16 և թէ ինչ է իր քարոզած աւետարանը , ու ա-
ւետարանին ցուցուցած արդարութիւնը . 18 թէ Աստուած
բարկացած է ամէն անօրէնութեան դէմ , 21 և թէ հեթանոս-
ներուն մեղքերը ինչ են :

1 Պօղոս՝ Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ՝ առա-
քեալ ըլլալու կանչուած , Աստուծոյ աւետա-
2 րանին համար որոշուած , (Ան որ առաջուց
իր մարգարէներուն ձեռքովը սուրբ գիրքե-
3 րով խոստացաւ) իր Որդւոյն մեր Տէր Յի-
սուս Քրիստոսին վրայով՝ որ համաձայն կոր-
4 մանի Դաւիթի սերունդէն եղաւ , Ան որ զօր-
բութեան Հոգիին կողմանէ Որդի Աստուծոյ
յայտնուեցաւ Յղօրութեամբ մեռելներէն յա-
5 րութիւն առնելով . Որով ինծի շնորհք և առաքե-
լութիւն առինք՝ Հնազանդու-

1 Գաղ . իբ . 21 : ա Կոր . ա . 1 : Գաղ . ա . 1 : ա Տիմ . ա . 11 : բ . 7 : բ Տիմ . ա . 11 : 2 Գաղ . բ . 15 : Ժգ . 2 : Գաղ . ա . 15 : 4 Գկ . գ . 21 : Ժգ . 26 : Գաղ . գ . 8 : 5 Տես Գաղ . խգ . 6 : Տիտ . ա . 2 : 6 Յովհ . ա . 14 : Գաղ . գ . 4 : 7 Պատ . ա . 6 . 16 : Դան . ա . 33 : Գաղ . բ . 30 : բ Տիմ . բ . 8 : 8 Գաղ . ժգ . 33 : 9 Եբր . թ . 14 : 10 Գկ . ժբ . 3 : ժկ . 15 : ա Կոր . ժկ . 10 : Գաղ . ա . 15 : բ . 9 : Եփես . գ . 8 : 11 Գաղ . չ . 7 : Գկ . ժբ . 26 :

Թևան համար բոլոր ապրելուն մէջ, հանար
6 անուանը համար. Որ անոնց մէջը գուբ ալ
7 ցիտաւս բրիտաոսի կանչուածներուն է.ք. Ձեր
ամէնուն որ Հռոմիայ մէջ է.ք Աստուծոյ սիրե-
լիներուդ, տարբր ըլլալու կանչուածներուդ.
Էյնորհք եւ խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ
մեր Հօրմէն ու Ցեր Յիսուս Քրիստոսէն։
8 Նախ Ես կը գոհանամ իմ Աստուծմէս Յիսուս
Քրիստոսի ձեռքովը ձեր ամէնուն համար,
որ Ձեր հաւատքը բոլոր աշխարհ կը պատ-
9 մուի։ Քանզի Վկայ է ինծի Աստուած, որուն
որ ես կը պաշտեմ իմ Հոգիովս անոր Որդւոյն
10 աւետարանին մէջ, Թէ ընդհատ անդադար
ձեզ կը յիշեմ, ամէն ատեն իմ աղօթքներուս
մէջ Ընդրելով որ գուցէ անգամ մը Աստու-
ծոյ կամքովը ինծի յաջողութիւն մը ըլլայ ձե-
11 զի գալու։ Քանզի կը փափաքիմ ձեզ տես-
նելու, որ ձեզի Հոգեւոր շնորհք մը հաղոր-
12 դեմ որպէս զի հաստատուիք. Այսինքն Ձեր
հետը ես ալ միխիթարակից ըլլամ իմ ու ձեր
13 փոխադարձ հաւատքին միջոցովը։ Սակայն
չեմ ուզեր որ չգիտցող ըլլաք, եղբայրներ,
Որ շատ անգամ ուզեցի գալ ձեզի, (եւ մինչեւ
հիմա արգիլուեցայ) Որ ձեր մէջն ալ պտուղ
մը ունենամ, ինչպէս որ ուրիշ հեթանոսաց մէջ
14 ալ։ Յոյներուն ու բարբարոսներուն, իմաս-

ի Գոր. Թ. 15։
լ Գլ. Թ. 24։ ա Կոր. ա. 2։ ա Թես. գ. 7։
խ ա Կոր. ա. 3։ բ Կոր. ա. 2։ Գաղ. ա. 3։
ծ ա Կոր. ա. 4։ Փիլ. ա. 3։ Կող. ա. 3։ 4։ ա Թես. ա. 2։

Փիլեմ. 4։
կ Գլ. Ժ. 19։ ա Թես. ա. 8։
հ Գլ. Բ. 1։ բ Կոր. ա. 23։ Փիլ. ա. 8։ ա Թես. բ. 5։
յ Գոր. իե. 23։ բ Տիտ. ա. 3։
ղ ա Թես. գ. 10։
ն Գլ. Ժե. 23։ 32։

ա Թես. գ. 10։
շ Ցակ. գ. 15։
ո Գլ. Ժե. 39։
չ Տիտ. ա. 4։ բ Պետ. ա. 1։
պ Գլ. Ժե. 23։
ջ Նա Գոր. Ժզ. 7։ ա Թես. բ. 18։
ռ Փիլ. գ. 17։

տունները ու անմխիթարուն ալ Պարտական
15 եմ։ Ուստի որչափ որ ձեռքէս կու գայ յո-
ժարութիւն Ունի ձեզի ալ որ Հռոմիայ մէջ
է.ք՝ աւետարանը քարոզելու։
16 Ինչու որ Ես ամէնէ չեմ ամաչեր Աւետա-
րանը, վասն զի Աստուծոյ զօրութիւնն է ան
Բոլոր Հաւատացեալներուն փրկութեան հա-
17 մար, առաջ Հրէային ու ետքը Յոյնին։ Ինչու
որ անով Աստուծոյ արդարութիւնը որ է հա-
ւատքէն Հաւատքի համար կը յայտնուի.
Ինչպէս որ գրուած է Թէ Արդարը հաւատքէն
պիտի ապրի։
18 Քանզի Աստուծոյ բարկութիւնը երկինքէն
կը յայտնուի մարդոց բոլոր ամբարշտութեանը
եւ անիրաւութեանը վրայ, որոնք ճշմարտու-
19 թիւնը անիրաւութեամբ բռներ են։ Վասն
զի Աստուծոյ վրայով գիտնալու բանը իրենց
մէջը յայտնի է, որովհետեւ Աստուած անոնց
20 յայտնեց։ Ինչու որ իր Անտեսանելի բաները
աշխարհի սկիզբէն ստեղծուածներովը կրնա-
մցուին կը տեսնուին, այսինքն է իր մշտնջե-
նաւոր զօրութիւնը ու աստուածութիւնը,
21 որպէս զի անպատասխանի մնան։ Ինչու որ
իրենք Աստուած ճանչնալով Աստուծոյ պէս
չփառաւորեցին կամ շնորհակալ չեղան, Հա-
սա իրենց խորհուրդներուն մէջ ունայնա-
ցան, եւ խաւարեցաւ անմիտ սիրտերնին,

ղ ա Կոր. Թ. 16։
ճ Պաշ. Խ. 9։ 10։ Մաթ. Ը. 38։ բ Տիտ. ա. 3։
մ Ոմանք Քրիստոսի աւետարանը։
յ ա Կոր. ա. 18։ Ժե. 2։
ն Դատ. իե. 30։ 31։ 32։ իդ. 47։ Գոր.

գ. 26։ Ժգ. 20։ 46։
Գլ. բ. 9։
շ Գլ. գ. 21։
պ Ամբ. բ. 4։ Ցափ. գ. 36։ Գաղ. գ. 11։ Փիլ. գ. 9։ Եբր. ժ. 38։
ռ Գոր. Ժե. 30։ Ե. Փես. Ե. 6։ Կող. գ. 6։

չ Գոր. Ժգ. 16։
ց Ցափ. ա. 9։
ւ Պաշ. Ժգ. 1. եւ։ Գոր. Ժգ. 16։ Ժե. 27։
փ Գ Թագ. Ժե. 15։ Երեմ. բ. 5։ Եփես. գ. 17։ 18։
ք Ցուն. անմիտ սիրտերին

22 ւարեկցաւ ։ Ուրեմն ք խնամառն ենք՝ ըստ որով
23 յիմարեցան · Եւ անկած ՝Աստուծոյ փառքը
փոխեցին նմանութեամբ կերպանալի մարդոյ եւ
թռչնոցն եւ չորքոտանեաց եւ սողոց ։
24 Վասն որոյ մատնեաց զնոսա Աստուած
ի պղծութիւն ցանկութեանց սրտից
նոցա ցանկութեամբ ՝իրենց մարմինս
25 նոցա ընդ միմեանս ։ Որ փոխեցին զճշմարտութիւնն
Աստուծոյ ՝ստութեամբ եւ պաշտեցին եւ
ծառայեցին արարածոցն քան թէ
ստեղծողին, որ է օրհնեալ յ ։
26 Վասն այսորիկ մատնեաց զնոսա Աստուած ՝ի
կիրս ամօթոյ ։ Զի եւ իգքն նոցա փոխեցին
զբնական պէսն ՝ի պէս անբնականի ։
27 Նոյնպէս եւ արքունքն թողին զբնական պէսն
կնոջ եւ բորբոքեցան ՝ի ցանկութիւնս
միմեանց արք ընդ արս զամօթ գործեցին
եւ զհատուցումն որ էր պատշաճ
մոլորութեան իւրեանց ՝ի մարմինս իւրեանց
առին ։
28 Եւ որպէս ոչ հաճեցան ունել զաստուած
ի գիտութեան ՝մատնեաց զնոսա Աստուած
ի միտս անմիտս առնել զոր ոչ պարտ է
29 լինել ։ Լցեալ ամենայն անիրաւութեամբ,
պոռնկութեամբ, չարութեամբ, ագահութեամբ,
ամբարտաւանութեամբ, նախանձու
լեցան, սպանդասիրութեամբ, հակառակու-

ւ Երեմ. ժ. 1։
ֆ Ը Որ. գ. 10. եւ ։
Սաղ. ճգ. 20։ Իսա.
խ. 18. 25։ Երեմ.
բ. 11։ Երկին. ը.
30։ Գար. ժէ. 29։
ա Սաղ. ձա. 12։ Գար.
է. 42։ Եփես. գ.

18. 19։ բ Թես. բ.
10։
գ Ղե. ժը. 22։
դ ա Կար. չ. 18։ ա
Թես. գ. 4։ ա
Գիտ. գ. 3։
զ ա Թես. ա. 9։ ա
Յովհ. ե. 20։

է Ես. խգ. 20։ Ը.
երեմ. ժ. 14։ ժգ.
25։ Ամմո. բ. 4։
ը Ղե. ժը. 22. 23։
Երեմ. ե. 12։ Յայտ.
10։
թ Եփես. ե. 4։

Թիւնով, նենգաւորութիւնով, չարասրտութիւնով,
30 Ե էին քաղքենիք, Զրպարտիչք, Աստուածատեացք,
անարգիչք, հպարտք, պարծանաւորք, ամբարտաւանք, չար բանից հնարողք, ծնողաց
31 անհնազանդք, անիմաստք, ուխտադրուժք, անգութք, անհաշտք, ան-
32 ողորմիք ։ Որք զարդարութիւն Աստուծոյ գիտացեալ զայս ոչ արարին, թէ արարողք որ այսպիսի բանից են՝ արժանի են, չէ թէ միայն զայն բանս կ՚ընեն, ՝հապա ընդունելոցն հաւանութիւն ալ կու տան ։

ԳԼ · Բ

1 Ածանձ որ ատրճանակը կը գատապարտեն իրեն մեղադրեալներ, թէ որ իրենք ալ նմանօրէն կը գործեն, չէն կրնար ինքզինքը նեն ազատացընել։ 6 ոչ ալ կրնան ազատ մնալ Աստուծոյ դատաստանէն, 9 թէ Հրեայ ըլլան թէ հեթանոս։ 14 բանիկ ինչպէս որ հեթանոսները չէն կրնար ազատ մնալ, 17 անանկ ալ Հրեաները։ 25 թլփատութիւնը օգուտ մը պիտի չընէ, թէ որ օրէնազանց գտնուին ։

1 Ուստի, ով մարդ, ՝ով որ ըլլաս դուն որ կը
դատես, պատասխան չունիս տալու · ՝քանզի
ինչ բանով որ ուրիշը կը դատես, ՃՀոգ քու
անձդ կը դատապարտես ։ վասն զի դուն ալ
2 որ կը դատես՝ նոյն բաներովը կ՚ընես ։ Բայց
գիտենք որ Աստուծոյ դատաստանը ճշմարտութեամբ կ՚ըլլայ անոնց վրայ՝ որ անանկ
3 բաներ կը գործեն ։ Արդ, ով մարդ, դուն որ
անանկ բաներ ընողները կը դատես, և դուն
նոյն բաները կ՚ընես, ասիկա կրնա՞ս մտածել
4 մեռա ։ Կամ մի՞թե անոր անչափ քաղցրութիւնը

ա Գլ. բ. 2։
բ Գլ. գ. 21։
գ Սաղ. ծ. 18։ Ովս.
է. 3։

դ Գլ. ա. 29։
ե Բ Թագ. ժբ. 5.
6. 7։ Ար. ե. 1։

զ Յովհ. Ը. 9։
է Գլ. Բ. 23։ Եփես.
ա. 7։ բ. 4. 7։

ևև համբերութիւնը Նու երկայնմտութիւնը
կ՚արհամարհես, չդիանալով որ Աստուծոյ
քաղցրութիւնը քեզ դէպ ի ապաշխարութիւն
5 կ՚առաջնորդէ։ Բայց դուն քու խստութիւ-
նովդ և անզղջ սրտովդ քու անձիդ բար-
կութիւն կը դիզես Ի բարկութեան և Աստուծոյ
արդար դատաստանին յայտնուելու օրուա-
6 նը համար։ Ոմն որ ամէն մէկուն իր գործ-
7 քերուն փոխարինը պիտի հատուցանէ. Ցա-
ւիտենական կեանք անոնց որ բարի գործ-
քերու մէջ համբերութեամբ յարատեւելով՝
փառք ու պատիւ և անմահութիւն կը խնդ-
8 րեն. Բայց անոնց որ հակառակ են, ևև ճըշ-
մարտութեան անհնազանդ ու անիրաւութեան
հնազանդած՝ բարկութիւն և սրտմտութիւն,
9 Նեղութիւն և տառապանք պիտի ըլլայ ամէն
մարդու վրայ որ չար կը գործէ, Յառաջ Հր-
10 էայեցւն ու ետքը Յոյնին։ Իսկ փառք ու
պատիւ և խաղաղութիւն ան ամենուն որ
բարի կը գործէ, առաջ Հրէայեցւն ու ետքը
11 Յոյնին։ Վասնզի որ Աստուծոյ քովը աչառա-
12 թիւն չկայ։ Քանզի անոնք որ առանց օրէն-
քի մեղք գործեցին, առանց օրէնքի պիտի
կորսուին. և անոնք որ օրէնքի տակ մեղք
13 գործեցին, օրէնքով պիտի դատուին, (Ի՚ն-
չու որ չէ թէ օրէնքը լսողները Աստուծոյ

ը Գլ. գ. 25։
է Եր. լ. 6։
ը Ես. լ. 18։ բ Գնա. գ. 9, 15։
թ Ը Օր. լը. 35։ Ցակ. ե. 3։
ժ Ցար. լգ. 11։ Սաղ. կբ. 12։ Առակ. իզ. 12։ Երեմ. ժե. 10, լը. 19։ Մատ. ժգ. 27։ Գլ. ժգ. 12։ ա Կոր. գ. 8։ բ Կոր. ե. 10։ Ցայտ. բ. 23։ ի. 12։ իբ. 12։
ժ Ցար. իգ. 13։ Գլ. ա. 18։ բ Թես. ա. 8։
ի Ամոս. գ. 2։
ձ Ղուկ. ժբ. 47։ 48։ ա Գնա. գ. 17։
ղ ա Գնա. ա. 7։
ճ Բ Օր. ժ. 17։ բ Մն. ժԹ. 7։ Ցար. լգ. 19։ Գաղ. ժ. 34։ Գաղ. բ. 6։ Եփես. գ. 9։ Կող. գ. 25։ ա Գնա. ա. 17։
ի Մատ. է. 21։ Ցակ. ա. 23, 25։ ա Ցակ. գ. 7։

առՀնէը արդար են, Հապա օրէնքը կատա-
14 րողները պիտի արդարանան. Քանզի հե-
թանոսները որ օրէնք չունին՝ երբոր բնա-
կանաբար օրէնքին գործքերը կը գործեն,
օրէնք չունենալով՝ իրենց անձերուն օրէնքը
15 նուն իրենք կ՚ըլլան. Որ օրէնքին գործքը
իրենց սրտին մէջը գրուած կը ցուցընեն իրենց
խղճմտանքին վկայութեամբը, և իրենց խոր-
հուրդներուն իրար յանդիմանելովը՝ կամ
16 իրաւունք տալովը,) Ոմն օրը որ Աստուած
մարդոց ծածուկ բաները պիտի դատէ Ցի-
սուս Քրիստոսի ձեռքովը՝ ինծի ուրա-
խայութիւնով համաձայն։
17 Ա՚Ցհա դուն Հրէայ կոչուիր ես, և օրէնքին
կը հանգիստ ես, ու Աստուծով կը պարծենաս,
18 Եւ ուզէ կամքը գիտես, ու տարբեր բաները
կը զանազանես՝ օրէնքին խրատուած ըլլալով.
19 Եւ քու անձիդ վրայ վստահութիւն ունիս՝
թէ կոյրերուն առաջնորդ ես, խաւարածնե-
20 րուն լոյս, Անմտներուն խրատ ուսուց, ու-
սոյց վարժապետ, ևև թէ գիտութեան ու
ճշմարտութեան կերպարանքը օրէնքին ունիս։
21 Ուրեմն արդ դուն որ ընկերիդ կը սորվեցնես,
քու անձիդ չե՞ս սորվեցներ. որ կը քարոզես
22 գողութիւն չընել, կը գողնա՞ս. Որ կ՚ըսես
շնութիւն չընել, շնութիւն կ՚ընես. Նար կը
պղծես կուռքերին, սրբապղծութիւն կ՚ընես.

ի Ժաղ. ժբ. 14։
Մատ. իե. 31։
Ցակ. ժբ. 48։ Գլ. գ. 6։ ա Կոր. գ. 5։ Ցայտ. բ. 12։
ղ Ցակ. է. 22։ Գաղ. ժ. 42։ ժե. 31։ բ Տիմ. գ. 1։ 8։ ա Գնա. գ. 5։
ճ Գլ. ժգ. 25։ ա Տիմ. ա. 11։ բ Տիմ. բ. 8։
ի Մատ. գ. 2։ Ցակ. է. 33։ Գլ. Թ. 6։ 7։ բ Կոր. ժ. 22։
ձ Միք. գ. 11։ Գլ. Թ. 4։
ղ Ես. խե. 25։ խը. 2։ Ցակ. է. 41։
ճ Բ Օր. գ. 8։ Սաղ. Ծխե. 19։ 20։
Փիլ. ա. 10։
Մատ. ժե. 14։ իգ. 16, 17։ 19, 24։ Ցակ. Թ 34, 40, 41։ Գլ. գ. 17։ բ Տիմ. ա. 13։ գ. 5։
Սաղ. ծ. 16, ևս։ Մատ. իգ. 3, ևս։
Մաղ. գ. 8։

23 Ո՞ր օրէնքով կը պարծենաս, օրինազանց ըլ-
24 լալով՝ զԱստուած կ'անարգե՞ս։ Ինչու որ Ա-
ստուծոյ անունը ձեր պատճառովը հեթանո-
սաց մէջ կը հայհոյուի, կ'ինչպէս որ գրուած է։
25 Արդ՝ թլփատութիւնը շահ կ'ունենայ,
թէ որ օրէնքը պահես. իսկ թէ որ օրէնքին
դէմ յանցաւոր ես, քու թլփատութիւնդ ան-
26 թլփատութիւն եղաւ։ Ուստի թէ որ անթլըթ-
փատութիւնը օրէնքին իրաւունքները պահէ,
չէ՞ որ անոր անթլփատութիւնը թլփատութիւն
27 պիտի սեպուի. Եւ ի՛նքն եղած անթլփա-
տութիւնը օրէնքը կատարելով՝ Հրէից գա-
տաստանէ ձեզ, որ գիրով ու թլփատու-
28 թիւնով օրէնքին յանցաւոր ես։ Ինչու որ
՝Հրէայ չէ ան որ դրսուանց է, և թլփա-
տութիւն չէ ան որ դրսուանց մարմնով է.
29 Հապա Հրէայ ան է՝ որ ներսուանց է, ու թլը-
փատութիւն սրտինը՝ Հոգիով, ու չէ թէ
գիրով. Որուն գովեստիւնը չէ թէ մարդոց
մէ է, հապա Աստուծմէ։

ԳԼ. Գ

1 Հրէից պատուութիւնը. 3 որն որ բնաւ չհաւատացին. 9 քայց
օրէնքը կը ցուցնի թէ անոնք ալ մեղքի տակ են. 20 ուստի
բնաւ մարմին մը չարդարանար օրէնքով. 28 այլ ամէն մարդ
դիմ ուանայ խոստութեան միայն հաւատքով ի'արդարանան. 31
ապացոյն առակ օրէնքը չհաստատուիր։

1 Ուրեմն Հրէան ի՞նչ աւելի բան ունի, կամ
2 թլփատութենէն ի՞նչ շահ կայ։ Շատ՝ ամէն
3 դ Հմր. 17։
ե բ Թագ. ժբ. 14։ Եսթ. ծբ. 5։ Եզեկ. լէ. 20. 23։
ը Գաղ. ե. 3։
թ Գոզ. ժ. 34. 35։
ի Մատ. ժբ. 41. 42։
ա Մատ. գ. 9։ Յովհ. ը. 39։ Գաղ. թ. 6, 7։ Գաղ. է. 15։ Յայտ. բ. 9։
ժ Գնտ. գ. 4։
ի Փիլ. գ. 3։ Կող. բ. 11։
ա Գաղ. ե. 6։ բ Կոր. գ. 6։
ը Յովհ. ը. 33։
թ Մաղ. կր. 9։ Ամգ. 11։
ի Գաղ. ժ. 10։ Երբ. գ. 2։
ա Յայտ. ծա. 4։
ը Գաղ. է. 19։ Գաղ. բ. 6։ Յա. 29։ բ Տիմ. բ. 13։
ժ Յայտ. ի. 8։
ի Յովհ. գ. 33։
ա Գաղ. ե. 9։ Ամգ. 11։
ը Յովհ. ժ. 35։
թ Գաղ. է. 19։ Գաղ. գ. 15։
ի Յովհ. ծա. 4։
ա Գաղ. է. 19։ Գաղ. գ. 15։
ը Յայտ. ժը. 25։ Յայտ. բ. 3։ Լգ. 17։
թ Գաղ. ե. 20։ գ. 1։ 15։
ի Հմր. 23։ Գաղ. գ. 22։
ա Յովհ. ժգ. 1։ 2։ 3։ ծգ. 1։

կերպով. պինդ առաջ ան՝ որ Աստուծոյ պատ-
3 գամները անոնց հաւատացուցաւ։ Ի՞նչպէ թէ
որ անոնք անմիտ չհաւատացին, ի՞նչ՝ միթէ ա-
նոնց անհաւատութիւնը Աստուծոյ հաւատարմ-
4 ութիւնը կը խափանէ՞։ Ո՛չ բնաւ լիցի։ Սակայն
Աստուած ճշմարիտ թող ըլլայ, և բոլոր մարդ-
կիկ սուտ. ինչպէս որ գրուած է, Որ քու
խօսքերուդ մէջ արդար ըլլաս, և դատուե-
5 ս առնես դուն յաղթես։ Ուրեմն թէ որ
մեր անիրաւութիւնը Աստուծոյ արդարու-
թիւնը յայտնի կը ցուցնէ, ի՞նչ ըսենք. Ար-
դեօք անիրաւ է Աստուած որ կը բարկութիւ-
6 նը կրկնէ կը բերէ. (Մարդկօրէն կ'ըսեմ.)
քանի լիցի. Ի՞նապա թէ չէ ի՞նչպէս Աստուած
7 պիտի դատէ աշխարհը։ Ինչու որ եթէ
Աստուծոյ ճշմարտութիւնը իմ սուտութիւնովս
կ'աւելցայ իր փառքին համար, ալ ես ինչո՞ւ
8 մեղաւորի մը պէս կը դատուիմ։ Եւ ընդ՞ո-
՞ր պէտ չէ ընենք, ինչպէս որ անմտի մեր վրայ
չարախօսութիւն ընելով՝ կ'ըսեն թէ մենք կ'ը-
նենք, Զարը գործենք որ բարին գայ. ո-
րոնց դատապարտութիւնը իրաւունքով է։
9 Ուստի ալ ի՞նչ ըսենք. բանով մը աւելի՞
ունք ենթադրելի։ Իրաւ որ բանով մեն ալ չէ.
ինչու որ առաջ մեղադրեցինք Հրէաներուն և
Հեթանոսներուն թէ ամէնքը մեղայ տակ են.
10 ինչպէս որ գրուած է թէ Արդար մը չկայ՝
11 ոչ մէկ հատ մը. Մէկը չկայ որ հասկնայ,
ա Որ. գ. 7. 8։
ը Գաղ. ե. 19. 20։
թ Գաղ. բ. 15։ Ե. 4։
ի Գաղ. ժ. 10։ Երբ. գ. 2։
ա Թես. իգ. 19։ Գաղ. Ե. 6։ Ժա. 29։ բ Տիմ. բ. 13։
ժ Գաղ. ե. 6։ բ Կոր. գ. 6։
ի Գաղ. ե. 5։ բ Կոր. ժ. 18։ ա Թես. բ. 4։

12 մկիը չկայ որ զԱստուած փնտռէ ։ Ամէնքը խոտորեցան , մէկտեղ անպիտան եղան · ապէ-
կուԹիւն ընող մը չկայ , մէկ մին ալ չկայ ։
13 Ի՞նոնց կոկորդը բաց դերեզման է · իրենց լե-
զուովը նենգաւոր եղան · Ի՞ժերու Թոյն կայ
14 անոնց չրթունքներուն տակը · Անոնց բերա-
նը անէծքով ու դառնուԹեամբ լեցուն է ·
15 Ո՞նոնց ոտքերը չուտ են արիւն Թափելու ·
16 կործանումն ու ԹշուառուԹիւն կայ իրենց ճամ-
17 բաներուն մէջը · Եւ խաղաղուԹեան ճամբան
18 չճանչցան ։ Ո՞Աստուծոյ վախը չկայ անոնց աչ-
19 քերուն առջեւն ։ Վասկայն դուներնք որ օրէնքը
ինչ որ կ՚ըսէ , անոնց կ՚ըսէ՝ որ օրէնքին տակն
են · Որպէս զի ամէն բերան դոցուի , ու բո-
լոր աշխարհ դատապարտուած ըլլայ Աստու-
20 ծոյ առջեւը ։ Ինչու որ անոր առջեւը մէկ մարդ
մին ալ պիտի չարդարանայ օրէնքին գործ-
քերովը , քանզի Որէնքով է մեղքը ճանչնալը ։
21 Բայց հիմա առանց օրէնքի Աստուծոյ ար-
դարուԹիւնը յայտնուած է , Որէնքէն և մար-
22 գարէներէն վկայուած ըլլալով · Այսինքն Ա-
ստուծոյ արդարուԹիւնը որ Յիսուս Քրիստո-
ոյ հաւատքէն է՝ ամէն հաւատացողներուն ,
ու ամէնուն վրայ կ՚ըլլայ · Հանդէպ խորու-
23 Թիւն չկայ ։ Վինչու որ ամէնքը մեղք գոր-
ծեցին , և Աստուծոյ փառքէն պակսած են ։

Ի Սաղ. ե. 9։ Երեմ. ե. 16։
ե Սաղ. ղե. 3։
է Սաղ. ժ. 7։
ը Եսայ. ս. 16։ Ես. ծԹ. 7, 8։
Թ Սաղ. լգ. 1։
ժ Յակ. ժ. 34։ ժե. 25։
ի Յոբ. ե. 16։ Սաղ. ղէ. 42։ Եզեկ. ժզ.
63։ ԳԼ. ս. 20։ բ. 1։
լ Հմր. գ. 23։ ԳԼ. բ. 2։
խ Սաղ. ղեա. 2։ Գոբ. ժգ. 39։ Գաղ. բ. 16։ գ. 11։ Երես. բ. 8։ գ. 5։ Տիտ. գ. 5։
ծ ԳԼ. ե. 7։
կ Գոբ. ժե. 11։ ԳԼ. ս. 17։ փիլ. գ. 9։ Երբ. ժ. 4։ Ես.։
հ Յաճխ. ե. 46։ Գոբ. իզ. 22։
ձ ԳԼ. ս. 2։ ա Պետ. ս. 10։
ղ ԳԼ. գ. 8։
ճ ԳԼ. ժ. 12։ Գաղ. գ. 23։ Կող. գ. 11։
մ Հմր. գ. 9։ ԳԼ. ժս. 32։ Գաղ. գ. 22։

24 Եւ անոր Ընտրեալը ձրի կ՚արդարանան Հիւ-
25 սուս Քրիստոսով եղած փրկուԹեամբը · Որ
զանիկա առաջուց սահմանեց Աստուած՝ Քա-
ւուԹիւն ըլլալու Ետոր արեանը հաւատքով ,
Աստուծոյ երկայնմտուԹեան առնելովը Ա-
ռաջուց գործուած մեղքերուն ԹողուԹիւն
տալովը՝ իր արդարուԹիւնը ցուցնելու հա-
26 մար · Այսինքն իր արդարուԹիւնը ա ժամա-
նակիս մէջ ցուցնելու համար , որ ինքը ար-
դար ըլլայ , և արդարացնէ Յիսուսի հաւատ-
27 քէն եղողը ։ Ո՞ւրեմն ո՞ր մեծ պարծենալը ·
խափանեցաւ · Ո՞ր օրէնքէն , գործքերո՞ւն
28 չէ՞ · Չէ , հապա հաւատքի օրէնքէն ։ Ինչու-
որ կը սեպենք Մէկ մարդը հաւատքով կ՚ար-
29 դարանայ առանց օրէնքին գործքերուն ։ Մի-
Թէ Աստուած միայն Հրեաներո՞ւնն է ու հե-
Թանոսներունը չէ՞ · այո , հեԹանոսներունն
30 ալ ։ Որովհետեւ Աստուած մէկ է՝ որ Թլփա-
ւութիւնը հաւատքէն կ՚արդարացնէ , և ան-
31 Թլփաւութիւնը՝ Նոյն հաւատքով ։ Ուստի
մենք հաւատքով օրէնքը կը խափանե՞նք ·
քաւ լեցի · հապա օրէնքը կը հաստատունք ։

ԳԼ · Դ

1 Աբրահամին հաւատքը իրեն արդարութիւն սեպուեցաւ՝ 10 իր Թլփաւորելէն առաջ ։ 13 Միայն հաւատքով Թլիը ու իր սերունդը խոստմունք առին ։ 16 Աբրահամ բոլոր հաւատացեալներուն հայրն է ։ 24 Մեր հաւատքն ալ մեզի արդարութիւն պիտի սեպուի ։

ա ԳԼ · գ · 16։ Եփես · բ · 8։ Տիտ · գ · 5։ 7։
բ Աստ · ի · 28։ Եբ · փիս · ա · 9։ Կող · ա · 14։ ա Տիմ. բ · 6։ Երբ · ի · 12։ ա Պետ · ա · 18, 19։
գ Ղև · ժգ · 15։ ա Յաճխ · բ · 2։ գ · 10։
դ Կող · ա · 20։
ե Գոբ · ժգ · 38, 39։ ա Տիմ. ա · 15։
զ Գոբ · ժե. 30։ Երբ · ի · 15։
է ԳԼ · բ · 17, 23։ գ · 2։ ա Կոր · ա · 29։
ը 31։ Եփես · բ · 9։
Թ Գոբ · ժգ · 38, 39։ Հմր. 20. 21. 22։ ԳԼ · ը · 3։ Գաղ. բ · 16։
ժ ԳԼ · ժ · 12։ 13։ Գաղ. գ · 8, 20, 28։

—

1 Ուրեմն ի՞նչ պիտի ըսենք թէ գտաւ Աբրահամ մեր նահապետը մարմնոյ կողմանէ։
2 Ինչու որ եթէ Աբրահամ գործքով արդարացած ըլլար, ունենար պարծանք ի՛ւնքնար,
3 բայց չէ թէ Աստուծոյ առջեւը։ Քանզի գիրքը ի՞նչ կ՚ըսէ. Հաւատաց Աբրահամ Աստուծոյ հաւատացաւ, և ան իրեն արդարութիւն սեպուեցաւ։
4 Բայց ան որ գործ մը կ՚ընէ, վարձքը չնորհքէ չեղած չսեպուիր անոր՝ հապա պարտքէ։
5 իսկ ան որ չգործեր, բայց կը հաւատայ անոր՝ որ ամբարիշտը կ՚արդարացնէ, անոր հաւատքը իրեն արդարութիւն կը սեպուի։ Ինչպէս որ Դաւիթ ալ կը գրէ այն մարդուն երանութիւնը, որուն Աստուած արդարութիւն կը սեպէ առանց գործքերու։
7 Երանի անոնց, ո՛ր անօրէնութիւնները ներուեցան, և որոնց մեղքերը ծածկուեցան։
8 երանի այն մարդուն որ Տէրը մեղք չսեպեր։
9 Ուրեմն այս երանութիւնը թլփատութե՞ն վրայ է, թէ անթլփատութեան վրայ ալ. քանզի կ՚ըսենք թէ հաւատքը Աբրահամին
10 մեծ արդարութիւն սեպուեցաւ։ Ուրեմն ինչո՞ր սեպուեցաւ. թլփատութե՞ն մէջ եղած ատենը, թէ անթլփատութեան մէջ. չէ թէ թլփատութեան մէջ, հապա անթլփատութեան։
11 Եւ նշանը թլփատութեան նշանը առաւ՝ անթլփատութեան ատենէն ունեցած հաւատքին արդարութեանը մէկ կնիք մը, որ ինքը հայր ըլլայ այն բոլոր հաւատացողներուն որոնք անթլփատութենէ են, (անոնց ալ արդարութիւն

ա Ես. ծա. 2։ Պատգ. 9։ Ցաղ. ը. 33. 38։ բ Կոր. ժա. 22։
գ ԳԼ. գ. 20. 21. 28։
դ Ծն. ժե. 6։ Գաղ. գ. 6։ Ցակ. բ. 23։
ե ԳԼ. ժա. 6։ Ցես. խգ. 2։
զ Սալ. լբ. 1. 2։ է Ծն. ժե. 10։
ը Ղևտ. ժթ. 9։ Էմր. 12. 16։ Գաղ. գ. 7։

12 սեպուելու համար,) Եւ հայր թլփատութեան՝ չէ թէ միայն թլփատութենէ եղողներուն, հապա անոնց ալ որ մեր հօրը Աբրահամին անթլփատութեան ատենի հաւատքին
13 չափերուն մէջը կը քալեն։ Ինչու որ Աբրահամին և անոր սերունդին՝ Բաշխարհը ժառանգելու համար պրոմիսը չէ թէ օրէնքով եղաւ, հապա հաւատքին արդարութենով եղաւ, հապա հաւատքին արդարութենով։
14 Ինչպէս եթէ օրէնքէն եղողները ժառանգ ըլլային, հաւատքը փուճ պիտի ըլլար
15 և խոստումնին պիտի խափանուէր։ Վասն զի օրէնքը բարկութիւն կը գործէ. քանզի ուր որ օրէնք չկայ, օրինազանցութիւն ալ
16 չկայ։ Անոր համար հաւատքէն է, որ շնորհքով եղած ըլլայ, խոստումնը հաստատուն ըլլալու համար բոլոր սերունդին, չէ թէ միայն անոր որ օրէնքէն է, հապա անոր ալ՝ որ Աբրահամին հաւատքէն է,
17 որ մեր ամենուն հայրն է, (ինչպէս որ գրուած է թէ Արդ չատ ազգերու հայր ըրի,) Աստուծոյ առջեւը, որուն հաւատաց, հան որ մեռելները կ՚ողջակենդանի, և չեղած բաները
18 նոքը եղածներու պէս կը կանչէ։ Որ հակառակ յուսալու բանին յոյսով հաւատաց՝ թէ ինքը շատ ազգերու հայր պիտի ըլլայ, (ինչպէս որ ըսուեցաւ ալ, թէ Քու սերունդդ ասանկ
19 պիտի ըլլայ.) Եւ ինքը հաւատքի մէջ չտկարացած՝ չնայեցաւ իր մարմինին արդէն

բ Ծն. ժէ. 4, 5։ Գաղ. գ. 29։
գ Գաղ. գ. 18։
դ ԳԼ. գ. 20։ ե. 13. 20։ ը. 8. 10. 11։ ա Կոր. ժե. 56։ բ Կոր. գ. 7. 9։ Գաղ. գ. 10. 19։
գ Ցակ. գ. 4։
դ ԳԼ. գ. 24։
ե Գաղ. գ. 22։
զ Ես. ծա. 2։ ԳԼ. ը. 8։
է Ծն. ժէ. 5։
ը ԳԼ. ը. 11։ Եփես. բ. 1, 5։
թ ԳԼ. թ. 25։ ա Կոր. ա. 28։ ա Պետ. բ. 10։
ժ Ծն. ժե. 5։
ժա Ծն. ժե. 17։ Ժը. 11։ Եբր. ժա. 11, 12։

մեռածի պէս ըլլալուն , (որովհետև ինքը հարիւր տարեկանի չափ էր ,) ոչ ալ Սառային արգանդին մեռած ըլլալուն . եւ անհաւատութիւնով չտարակուսեցաւ Աստուծոյ խոստմունքին , հապա հաւատքով զօրացած՝ Աստուծոյ փառք տուաւ , եւ իր մտքին մէջ հաստատ պահեց թէ ան որ խոսք տուաւ , ինքը կարող է ընելու ալ : Ասոր համար ալ արդարութիւն սեպուեցաւ :

Բայց չէ թէ միայն անոր համար գրուեցաւ որ իրեն սեպուեցաւ . հապա մեզի համար ալ՝ որոնց պիտի սեպուի , որ կը հաւատանք անոր որ մեռելներէն յարուց մեր Տէր Յիսուս զայն , եւ մեզ արդարացընելու համար յարութիւն առաւ :

ԳԼ · Ե

1 Հաւատքով արդարացած՝ խաղաղութիւն ունինք Աստուծոյ հետ , 2 և պարծանք՝ մեր յոյսին մէջ · 8 վասն զի թէ որ Քրիստոսի արիւնովը հաշտեցաք Աստուծոյ եղած ատենիս , 10 ա՛լ աւելի պիտի ապրինք հաշտուած ըլլալնիս : 12 Ինչպէս որ մեղքը ա՛նով աշխարհ մտաւ Ադամով , 17 ա՛լ աւելի արդարութիւնը եւ կեանքը Յիսուս Քրիստոսով : 20 Որ որ մեղքը շատցաւ , հոն շնորհքը աւելի առատացաւ :

1 Ուստի մենք հաւատքով արդարացած ըլլալով՝ խաղաղութիւն ունինք Աստուծոյ հետ մեր Տէրոջը միջոցով Յիսուս Քրիստոսի 2 Որուն միջոցովը ընդունեցինք հաւատքով

ֆ Սաղ · ՃԺԸ · 3 : Դան · ա · 37 · 45 : Եբր · ժա · 19 :	ԳԼ · Ժ · 25 : Ե · 6 : Ը · 32 : բ Կոր · Ե · 21 : Գաղ · ա · 4 : ա Պետ · բ · 24 : գ · 18 : Եբր · Թ · 28 :	ա Եփ · լբ · 17 : Յայտ · Ժգ · 33 : ԳԼ · գ · 25 · 30 :
ֆ ԳԼ · Ժե · 4 : ա Կոր · Ժ · 6 · 11 :	ա Կոր · Ժե · 17 : ա Պետ · ա · 21 :	Եփես · բ · 14 : Կող · ա · 20 :
Գաղ · բ · 24 : Ժգ · 30 :	—	Յայտ · Ժ · 9 : Ժգ · 6 : Եփես · բ · 18 : գ · 12 : Եբր · Ժ · 19 :
Ես · Ծգ · 5 : 6 :		

բ Կոր · ա · 22 : Գաղ · գ · 6 : Եփես · ա · 13 : 14 :	Ե ԳԼ · ա · 18 : ա Թես · ա · 10 :	
Հմր · Ե · ԳԼ · գ · 25 : Յայտ · Ժե · 13 : ա Պետ · գ · 18 : Յայտ · գ · 16 : գ · 9 · 10 :	Ը ԳԼ · գ · 25 : Եփես · բ · 13 : Եբր · Թ · 14 : ա Յայտ · ա · 7 :	ԳԼ · բ · 17 : գ · 29 : 30 :
Գաղ · գ · 6 : Եփես · ա · 11 · 12 :	Ժ Եբր · Ե · 12 :	Կող · բ · 21 :
Դտր · Ե · 41 : բ Կոր · Ժբ · 10 : Փիլ · բ · 17 : Յայտ · ա · 2 · 12 : ա Պետ · գ · 14 :	Ժա Եփես · բ · 18 :	Յայտ · Ե · 26 : Ժգ · 10 : բ Կոր · գ · 10 : 11 :
Եփես · բ · 14 : Կող · ա · 20 :	Ժբ Գաղ · գ · 16 : Եփես · ա · 10 :	
Յայտ · Ժ · 9 : Ժգ · 6 : Եփես · բ · 18 : գ · 12 : Եբր · Ժ · 19 :	Ժգ ԳԼ · Ե · 18 : 19 : Եփես · բ · 16 : Կող · ա · 20 · 21 :	
Յայտ · Ե · 26 : Ժգ · 10 : բ Կոր · գ · 10 : 11 :	Ժդ ԳԼ · բ · 17 : գ · 29 : 30 :	

աս շնորհքս մտնենայն ալ , որուն միջը կեցեր ենք , եւ Աստուծոյ փառաց յուսովը կը պարծինք : Եւ ոչ միայն այսքան՝ հապա նաեւ նեղութիւններու մէջ կը պարծինք . Ինչու որ գիտնանք թէ նեղութիւնը համբերութիւն կը գործէ , եւ համբերութիւնը փորձառութիւն , եւ փորձառութիւնը յոյս . Եւ յոյսը ամօթով չձգեր . Ինչու որ Աստուծոյ սէրը մեր սրտերուն մէջը տարածուած է Հոգւովն Սրբով ձեռքովը , որ մեզի տրուեցաւ : Վասն զի երբոր մենք դեռ տկար էինք , յաջմար ժամանակին Քրիստոս ամբարիշտներուն համար մեռաւ : Ինչու որ արդարի մը համար հազիւ կ՚ըլլայ որ մէկը մեռնի . (բայց մէկ բարի մարդու մը համար՝ կարելի է որ մէկը համարձակի մեռնելու .) Սակայն Աստուած իր սէրը կը մեր վրայ հաստէ յայտնեց , որ երբ դեռ մեղաւոր էինք , Քրիստոս մեզի համար մեռաւ . Ուրեմն հիմա որ իր արիւնովը արդարացանք , Որչափ աւելի իրմով պիտի ազատունք բարկութենէն : Վասն զի թէ որ թշնամի եղած ատենիս Աստուծոյ հետ հաշտեցանք իր Որդւոյն մահովը , որչափ աւելի մեր հաշտուած ատենը պիտի ապրինք նորոգ կեանքովը : Եւ ոչ միայն աս , հապա Աստուծով ալ կը պարծինանք մեր Տէրոջը

ֆ ա Կոր · Ժե · 1 :	Ե ԳԼ · ա · 18 : ա Թես · ա · 10 :	
Եբր · գ · 6 :	Ը ԳԼ · Ե · 32 :	
Մտթ · Ե · 11 · 12 :	Թ Կոր · Ե · 18 · 19 : Եփես · բ · 16 : Կող · ա · 20 · 21 :	
Դտր · Ե · 41 : բ Կոր · Ժբ · 10 : Փիլ · բ · 17 : Յայտ · ա · 2 · 12 : ա Պետ · գ · 14 :	Ժ Յայտ · Ե · 26 : Ժգ · 10 : բ Կոր · գ · 10 : 11 :	
Յայտ · Ե · 5 :	Ժա ԳԼ · բ · 17 : գ · 29 : 30 :	
Յայտ · ա · 3 :		
Յայտ · ա · 12 :		
Փիլ · ա · 20 :		

ցիսուս Քրիստոսին ձեռքովը, որով հիմա
հաչտութիւնը ընդունեցինք։
12 Վասն դի ինչպէս որ մէկ մարդէ մը մեղքը
աշխարհ մուտ, և ան մեղքէն մահը, և
այնպէս ամէն մարդոց վրայ տարածուեցաւ
13 մահը, քանզի ամէնքը մեղանչեցին։ (Վասն
դի մինչև օրէնքին առնիը աշխարհի մէջ մեղք
կար. բայց մեղք չհաչուիր՝ ուր որ օրէնք
14 չկայ։ Սակայն մահը Ադամէն մինչև Մովսէս
թագաւորեց՝ նաև Ադամին յանցանքին նման
չմեղանչողներուն վրայ ալ, որ ան օրինակ
15 էր անոր որ եկաքին պիտի դար։ Բայց չէ թէ
ինչպէս յանցանքը՝ անանկ ալ շնորհքն է.
ինչու որ եթէ մէկուն յանցանքովը շատերը
մեռան, ալ որչափ աւելի Աստուծոյ շնորհքը
և ան պարգևը որ Յիսուս Քրիստոս մէկ մար-
դուն շնորհքովը է՝ շատերուն վրայ աւելցաւ։
16 Եւ չէ թէ ան պարգևը՝ մէկ էր ինչպէս մէկէ
մը որ մեղանչեց. ինչու որ դատաստանը մէկ
հոգւոյ դատապարտութեան մէջ չէրթ, բայց
շնորհքը շատ մեղքերէն արդարութեան դարձաւ։
17 Վասն դի եթէ որ մէկ մարդուն մեղքովը մահը
թագաւորեց ան մէկովը, որչափ աւելի անոնք
որ շնորհքի ու արդարութեան պարգևին ա-
ռատութիւնը կ՚առնեն, կենաց մէջ պիտի թա-
գաւորեն մէկ Յիսուս Քրիստոսին ձեռքովը։)
18 Ուրեմն ինչպէս որ մէկուն յանցանքովը բոլոր
մարդոց դատապարտութեան չէ՛ եղաւ, անանկ
ալ մէկուն արդարութիւնովը՝ բոլոր մարդոց
19 կենաց արդարութեան ընդհ եղաւ. Վասն դի

ե Ծն. գ. 6։ ա Կոր. ժե. 21։
զ Ծն. բ. 17։ Գաղ. գ. 23։ ա Կոր. ժե. 21։
է Կած. որով։ ը Գաղ. գ. 15։ ա Յովհ. գ. 4։ թ ա Կոր. ժե. 21, 22, 45։
ժ Իսա. ծգ. 11։ Մատ. ե. 28։ իզ. 28։ ժա Յովհ. ժբ. 32։ Եբր. բ. 9։

ինչպէս որ մէկ մարդուն անհնազանդութիւ-
նովը շատերը մեղաւոր եղան, անանկ ալ մէ-
կուն հնազանդութիւնովը շատերը արդար
20 պիտի ըլլան։ Սակայն օրէնքը մէջտեղը ինկաւ
որ յանցանքը շատնայ. բայց ուր որ աւելի
21 եղաւ մեղքը, հոն աւելի եղաւ շնորհքը. Որ
ինչպէս մեղքը թագաւորեց մահուամբ, անանկ
ալ շնորհքը թագաւորի արդարութեամբ մին-
չև յաւիտենական կեանքը մեր Տէրոջմէ Յիսուս
Քրիստոսի ձեռքովը։

ԳԼ. Զ

1 Պէտք չէ մեղքի մէջ մնալ. 2 քանի որ մեռած ենք մեղքին, 3 ինչպէս որ մկրտութիւնը կը ցուցնէ. 12 ուստի ալ մեղքը թող չիշխածաւալ մեր վրայ. 18 վասն զի մենք մեր մարմին-
ները պատրաստեցինք արդարութեան ծառանեք ըլլալու. 23 և վասն զի մեղաց վարձքը մահ է։

1 Ա՛ր հիմա ի՞նչ պիտի ըսենք. Մեղքին մէջ
մնա՞նք արդեօք, որ շնորհքը շատնայ։
2 Քաւ լիցի. Մենք որ մեղքին մեռանք, ի՞նչ-
3 պէս դեռ անոր մէջը կենանք։ Չէ՞ք գիտեր,
եթէ մենք որ Յիսուս Քրիստոսով մկրտուե-
ցանք, հանոր մահուանը մկրտուեցանք։
4 Ինչո՞ր հետ թաղուեցանք մկրտութիւնով
մահուան համար, որ ինչպէս Քրիստոս Հօրը
փառքովը յարութեան առաւ մեռելներէն,
հանակ ալ մենք կենաց նորոգութեան մէջ
5 պտրտինք։ Ինչու որ եթէ մենք անկակից
եղանք անոր մահուանը նմանութիւնովը,

ա Ծամ. ժե. 22։ Գաղ. գ. 20։ գ. 15։ ե. 8։ Գաղ. գ. 10։ 23։ ը Ղևտ. ե. 47։ ա Տիմ. ա. 14։
— գ Գաղ. գ. 8։ Հմմ. 15։
դ Կած. գ. 3։ ա Պետ. բ. 24։ ե ա Կոր. ժե. 29։ զ Կող. բ. 12։ է Ցաշ. բ. 11։ ժամ.
40։ ը Գաղ. ե. 13։ ա Կոր. ը. 14։ բ Կոր. ժգ. 4։ թ Գաղ. ը. 15։ Եփես. գ. 22, 23։ ժ Կող. գ. 10։ ժա Փիլ. գ. 10, 11։

նաև անոր յարութեանը նմանութիւնէն ալ խոր-
6 պիտի ըլլանք։ Աս դիտնանք որ Հին մարդը անոր հետը խաչուեցաւ, որ մեղայ մարմինը ջնջուի, որ ասկէ ետև մեղքի չըծառայենք։ Վասն զի ան որ մեռաւ
7 8 մեղքէն արդարացած է։ Եվրդ թէ որ մենք քրիստոսի հետ մեռանք, կը հաւատանք որ
9 անոր հետը պիտի ապրինք ալ։ Քանզի գիտենք որ Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն առած ըլլալով՝ նորէն չմեռներ, ալ մահը
10 անոր վրայ իշխանութիւն չունի։ Վասն զի քանի որ մեռաւ՝ մեղքին մեռաւ մէկ անգամ, և որ կենդանի է՝ Աստուծոյ կենդանի է։
11 Նմանակ ալ դուք ձեր անձերը մեղքին մեռած սեպեցէք, բայց Աստուծոյ կենդանի՝ մեր
12 Տէրոջը Քրիստոս Յիսուսին ձեւ քովը։ Ուստի մեղքը չթագաւորէ ձեր մահկանացու մարմնին վրայ, որ անոր ցանկութիւններուն հը-
13 նազանդիք։ Եւ ձեր անդամները անիրաւութեան գործիք ըլլալու մի ընծայէք մեղքին, հապա ձեր անձերը Աստուծոյ ընծայեցէք՝ որպէս թէ մեռելներէն ողջացած, և ձեր անդամները արդարութեան գործիքներ՝ Աս-
14 տուծոյ։ Քանզի մեղքը վրանիդ պիտի չէլլէ. ինչու որ օրէնքի տակ չէք, հապա շնորհքի տակ։
15 Ուրեմն ի՞նչ. մեղք գործենք՝ որ օրէնքի տակ չենք՝ հապա շնորհքի տակ. քան լիցի։

---

2 Գաղ. բ. 20։ ե. 24։ գ. 14։ Եփես. գ. 22։ Գաղ. գ. 5։ 9։
3 Կող. բ. 11։
4 ա Պետ. գ. 1։
5 Տիմ. բ. 11։
6 Յայտ. ա. 18։
7 Երբ. թ. 27, 28։
8 Դատ. ի. 38։
9 Հռ. 2։
10 Գաղ. բ. 19։
11 Կող. ժբ. 13։ Ա՛ի՛ճ. 133։
12 Գլ. ե. 4, 6։ ը. 2։ Գաղ. ե. 18։
13 ա Կոր. թ. 21։
1 Գլ. ե. 3։ Կող. գ. 5։ Ցաղ. գ. 1։
2 Գյ. ժբ. 2։ ա Պետ. բ. 24։ գ. 9։
3 Մատ. գ. 24։ Ցաղ. ը. 34։ բ Պետ. բ. 19։
4 բ Տիմ. ա. 15։
5 Ցաղ. ը. 32։ Կոր. ի. 22։ Գաղ. ե. 16։
6 Գլ. ե. 1։ ա Պետ. բ. 16։
7 Ցաղ. ը. 34։
8 Գլ. ե. 5։
9 Գլ. ա. 32։
10 Ցաղ. ը. 32։
11 Ցաղ. ը. 32։
12 Ծն. բ. 17։ Գլ. ե. 12։ Ցաղ. ա. 15։
13 Գլ. բ. 7։ ե. 17, 21։ ա Պետ. ա. 4։

16 Զի՞ք դիտեր թէ որուն որ անձերնիդ ծառայ
կ'ընծայէք հնազանդելու, ծառայ էք անոր որուն որ կը հնազանդիք, թէ մեղքի՝ ո՛ մահուան կը դնէ, և թէ հնազանդելու՝ ո՛ ար-
17 դարութեան։ Բայց գոհութիւն Աստուծոյ, որ թէև մեղայ ծառայ էիք, սակայն սրտանց հնազանդեցաք այն վարդապետու-
18 թեան դաւափարին որ ձեզի յանձնուեցաւ։ Ուստի դուք մեղքէն ազատ ըլլալով՝ արդա-
19 րութեան ծառայ եղաք։ (Մարդու սովորութեան պէս կ'ըսեմ՝ ձեր մարմինին տկարութեանը համար.) քանզի ինչպէս որ ձեր անդամները անօրէնութեան համար ընծայեցիք պղծութեան և անօրէնութեան ծառաներ ըլլալու, անանկ ալ հիմա ձեր անդամները սրբարութեան համար ընծայեցէք՝ արդարութեան
20 ծառաներ ըլլալու։ Վասն զի երբոր դուք մեղայ ծառաներ էիք, արդարութենէն ա-
21 զատ էիք։ Ուրեմն ան ժամանակը ի՞նչ պտուղ ունէիք ան բաներէն որոնցմով հիմա կ'ամչնաք. ինչու որ անոնց վերջը մահ է։
22 Բայց հիմա մեղքէն ազատուած և Աստուծոյ ծառաներ եղած՝ ձեր պտուղը ունիք սրբութիւնով, ու վերջը յաւիտենական կեանք։
23 Քանզի մեղայ վարձքը մահ է, բայց Աստուծոյ ձրի պարգեւը յաւիտենական կեանք՝ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը։

ԳԼ. Է

1 Օրէնքը մարդուն վրայ կ'իշխէ՝ քանի որ անիկա ապրի է. ա մա-

---

16 Մատ. գ. 24։ Ցաղ. ը. 34։ բ Պետ. բ. 19։
17 բ Տիմ. ա. 15։
18 Ցաղ. ը. 32։ ա Պետ. գ. 9։
19 Կող. է. 22։ Գաղ. ե. 13։
20 Ցաղ. ը. 32։
21 Ցաղ. ը. 32։
22 Ցաղ. ը. 34։
23 ա Պետ. ա. 4։

կայն մինչ մեռանիր օրէնքին. 7 այսու ամենայնիւ օրէնքդ մեղք չէ. 12 հապա սուրբ, արդար և բարի է. 16 Պօղոս կը վկայէ առանձ ըսելով. բայց կը ցաւի որ ինքը կարող չէ զանիկա պահել.

1 Ա Իթէ չէ՞ք գիտեր, եղբայրներ, (քանզի ես օրէնքը գիտցողներուն կը խօսիմ,) որ օրէնքը մարդուս վրայ կ'իշխէ՝ որչափ ժամանակ
2 որ ապրի է: Ինչու որ էրկի ունեցող կինիկը իր ապրի էրկանը կապուած է օրէնքով. բայց թէ որ էրկիը մեռնի, արձակուած է էրկանը օրէն-
3 քէն: Ուրեմն էրանի որ էրկիը ապրի է, չուն պիտի ըսուի թէ որ ուրիշ էրկան մը ըլլայ. բայց թէ որ էրկիը մեռնի՝ ան օրէնքէն ա-զատ կ'ըլլայ, անանկ որ չնացող չըլլար՝ թէ
4 որ ուրիշ էրկան մը ըլլայ: Ասոնք դուք ալ, իմ եղբայրներս, Քրիստոսի մարմնովը օրէն-քին մեռաք, որ ուրիշի մը ըլլաք, անոր՝ որ մեռելներէն յարութիւն առաւ է, որ Աստու-
5 ծոյ պտուղ բերով ըլլանք. քանզի քանի որ մենք մարմնով էինք՝ մեղաց կիրքերը որ օ-րէնքով կ'ըլլային, Քէր անդամներուն մէջը կը ներգործէին, որ մենք մահուան պտուղ
6 բերինք: Բայց հիմա ան օրէնքէն արձակուե-ցանք. ինչու որ մեռանք անոր՝ որով բռը-նուած էինք, որ մենք ծառայինք հոգւոյն նորոգութիւնը, և չէ թէ գրոյն հնութիւնովը:
7 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք. օրէնքը մեղք է. քաւ լիցի. Բայց ես մեղքը չէի ճանչնար՝ ե-թէ ոչ օրէնքով. Քինպէս ցանկութիւնն ալ չէի գիտեր, թէ որ օրէնքը ըսած չըլլար, Քմի

ա Կար. է. 39:
բ Մաա. ե. 32:
գ Գէ. ը. 2: Գաղ. բ. 19: ե. 18: Եփես. բ. 15: Կող. բ. 14:
դ Գաղ. ե. 22:
ե Գէ. ը. 13:
զ Գէ. ը. 21: Գաղ. ե. 19: Յակ. ա. 15:
է Գէ. բ. 29: բ Կոր. ե. 17: բ Օր. ե. 21: Գար. ի. 33: Գէ. ժգ. 9:
թ Գէ. ը. 20:
ժ Գէ. գ. 15: ե. 20:
ի ա Կար. ժե. 56:
լ Ղև. ժը. 5: Եզեկ. ի. 11: 13: 21: բ Կար. գ. 7:
խ Սաղ. ժե. 8: ճժե. 38: 137: ա Տիմ. ա. 8:
ծ Գ Թագ. խա. 20:
կ Գաղ. ե. 17:
հ Ծն. ը. 5: ը. 21: 25: գ Թագ. ժե. 17:

8 ցանկար: Քայց մեղքը պատուիրանքէն առիթ առնելով՝ իմ մէջս բոլոր ցանկութիւն-ները գոյացուց. Քինչու որ առանց օրէնքի
9 մեղքը մեռած է: Ես ալ առանց օրէնքի ա-տեն մը կինդանի էի. բայց երբոր պատուի-
10 րանքը եկաւ, մեղքը դարձեալ կենդանցաւ, ես ալ մեռայ. ու ան պատուիրանքը որ կենաց հա-մար էր, ինծի մահուան համար եղաւ:
11 Ինչու որ մեղքը պատուիրանքէն առիթ առ-
12 նելով՝ զիս խաբեց, ու անով մեռուցանց: Քուս-տի օրէնքը սուրբ է, ու պատուիրանքը սուրբ և արդար ու բարի:
13 Ուրեմն բարին ինծի մա՞հ եղաւ. քաւ լի-ցի. Հապա մեղքը, որպէս զի երևնայ մեղքը որ ան բարի բանով ինծի մահ գործեց, որ մեղքը պատուիրանքով աւելի մեղաւոր ըլլայ:
14 Վասն զի գիտենք որ օրէնքը հոգևոր է, բայց ես մարմնաւոր եմ՝ մեղքի տակ ծախուած:
15 Քանզի ինչ որ կ'ընեմ չեմ ճանչնար. Նէ թէ ինչ որ կ'ուզեմ՝ ան կ'ընեմ, հապա ինչ որ
16 կ'ատեմ՝ ան կ'ընեմ: Բայց թէ որ չուզածս կ'ընեմ, հաւանութիւն կու տամ օրէնքին թէ
17 բարի է: Իսկ այդ չէ թէ ես կ'ընեմ անիկա, հապա մեղքը՝ որ իմ ներսի դիս կը բնակի:
18 Քանզի գիտեմ որ Քիմ ներսի դիս՝ այսինքն իմ մարմինիս մէջ մէկ բարի բան մը չբնակիր. ինչու որ կամենալութիւն կայ քովս, բայց
19 բարին՝ ի գործ գնելը չեմ գտներ: Քանզի չէ թէ բարին որ կ'ուզեմ կ'ընեմ, հապա չարը
20 որ չեմ ուզեր՝ ան կ'ընեմ: Իսկ թէ որ չուզած

բանս կ'ընեմ, ալ չէ թէ ես կ'ընեմ անիկա, Հապա մեղքը՝ որ իմ՝ներսի դիս բնակած է։
21 Ուսած ես կը դանեմ օրէնք մը, որ երբ բա-
րին ընելը կը կամենամ՝ չարը իմ քովս է։
22 Վասն զի ներսի մարդուն հայելով՝ Աստու-
23 ծոյ օրէնքին կը հաւնիմ. Բայց ուրիշ օրէնք մը կը տեսնեմ՝ իմ անդամներուս մէջ՝ որ իմ միտքս օրէնքին դէմ կը պատերազմի, և զիս գերի կ'ընէ մեզի օրէնքին որ իմ անդամներ-
24 քուս մէջն է։ Ո՜վ խղճալի մարդ եմ ես. ո՞վ զիս պիտի ազատէ այս մահացու մարմինէն։
25 Դոհութիւն Աստուծոյ մեր Յիսուս Քրիստոս Տէրնուքովը։ ուրեմն ես ինքնս մտքով Աստուծոյ օրէնքին կը ծառայեմ, ու մարմնով՝ մեղայ օրէնքին։

ԳԼ. Ը

1 Անոնք որ Քրիստոսի մէջ են և Հոգիին ուզածին պէս կ'ապրին, ապառն են դատապարտութենէ։ 5։ 13 Թէ ինչ միտս կը ծագի մարմինէն, 6։ 14 և ինչ շահ Հոգիէն։ 17 և ինչ Աստուծոյ օրէնք ըլլալն։ 19 որոնց փառաւոր պատուէրներն որ ամէն առնդատուածները մեծ փափաքով կը սպասեն անոր, 29 յաւատացեալ ահաւնանուած է Աստուծմէ։ 38 Ո՛վ կրնայ զատել մեզ Քրիստոսի սիրեն։

1 Ի՛սկ արդ դատապարտութիւն չկայ Քրիս-
- տոս Յիսուսով եղողներուն՝ որոնք մարմնաւոր
2 կերպով չեն վարուիր[3]։ Ինչու որ [4]Քրիստոս Յիսուսով կենաց Հոգիին [5]օրէնքը զիս ազա-
3 տեց [6]մեզայ և մահուան օրէնքէն։ [7]Վասն զի ան որ անկարելի էր օրէնքին՝ որովհետև տկար

3 բ Կոր· գ· 16։ Ե. փետ· գ· 16։ Կազ· գ· 9։ 10։
4 Սազ· ա· 2։
5 Գազ· Ե· 17։
6 ԳԼ· գ· 13· 19։
7 ա Կոր· Ժե· 57։
• Ոմանք [1]՝ա-նէլ-չանն՝ այլ հոգևոր կերպով
ա Կոր· Ժե· 45։ բ Կոր· գ· 6։
8 Յովհ· Ը· 36։ ԳԼ· գ· 18։ 22։ Գազ· ե· 10։ Ե· 1։
9 ԳԼ· Ե· 24· 25։
10 Գոր· Ժգ· 39։ ԳԼ· գ· 20։ Երբ· Ե· 18· 19։ Ժ· 1· 2· 10· 14։

էր մարմնով, [8]Աստուած իր Որդին խրկեց մեզանչական մարմնի նմանութեամբ ու մեղքին համար, և դատապարտեց մեղքը ան մարմնի-
4 նին մէջ. Որ օրէնքին արդարութիւնը կա-
տարուի մեր մէջը, որ մարմնաւորապէս չենք
5 քալեր՝ հապա հոգևորապէս։ [9]Ինչու որ մարմնաւոր եղողները մարմնին բաներուն կը մտա-
ծեն, ու հոգևոր եղողները՝ [10]հոգիին բաներուն։
6 [11]Վասն զի մարմնաւոր խորհուրդը մահ է, և հոգևոր խորհուրդը՝ կեանք ու խաղաղու-
7 թիւն։ [12]Քանզի մարմնաւոր խորհուրդը Աս-
տուծոյ դէմ թշնամութիւն է. [13]ինչու որ Աստուծոյ օրէնքին չհնազանդիր, [14]նմանապէս։
8 [15]Կրնար ալ։ Վասն զի մարմնով եղողները չեն
9 կրնար Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ։ Բայց դուք մարմնով չէք՝ հապա հոգով, [16]վթէ որ Աս-
տուծոյ Հոգին ձեր մէջը բնակած է. [17]իսկ թէ որ մէկը Քրիստոսի Հոգին չունի՝ անիկա անոր
10 չէ։ Եւ թէ որ Քրիստոս ձեր մէջն է, ալ մար-
մինը մեռած է մեղքի համար, ու Հոգին կեն-
11 դանի է արդարութեան համար։ Իսկ թէ որ [18]Յիսուսը մեռելներէն յարուցանողին Հոգին ձեր մէջը բնակած է, [19]ալ անիկա որ Քրիս-
տոսը մեռելներէն յարուց, ալիսի կենդանա-
ցընէ ձեր մահկանացու մարմիններուն իր Հո-
գիովը որ ձեր մէջը կը բնակի։
12 Վասպ ուրեմն, եղբայրներ, պարտապան
13 ենք, չէ թէ մարմինին՝ մարմնաւորապէս ապ-
րելու. Ինչու որ եթէ մարմնաւորապէս ապ-

4 Գազ· գ· 13· բ Կոր· Ե· 21։
5 Հմր· 1։
6 Յովհ· գ· 6· ա Կոր· բ· 14։
7 ա Կոր· գ· 16։ գ· 19։
8 Յովհ· գ· 34։ Գազ· գ· 6։ Փիլ· ա· 19։
9 Յովհ· գ· 4։ 5։ ա Կոր· գ· 14։ բ Կոր· գ· 14։ Եփես· բ· 5։
10 ԳԼ· գ· 7։ 14։
11 Հմր· 6։ Գազ· գ· 8։
ա Պետ· ա· 11։
12 Գոր· բ· 24։
13 ԳԼ· գ· 4։ 5։ ա Կոր· գ· 14։ բ Կոր· գ· 14։ Եփես· բ· 5։

բելու ըլլաք՝ պիտի մեռնիք. բայց թէ որ
Հոգիով մսերմինին գործքերը սպաննէք՝ պիտի
14 ապրիք։ Վասն զի որոնք որ Աստուծոյ Հո-
գիովը կ՚առաջնորդուին, անոնք Աստուծոյ
15 որդիքն են։ Ինչու որ դուք ծառայութեան
Հոգին չառիք կրկին վախնալու, հապա որ
դեղրութեան Հոգին առիք, որ անով կը կան-
16 չենք Աբբայ Հայր։ Նոյն ինքն Հոգին վը-
կայութիւն կու տայ մեր Հոգիին հետ, թէ
17 մենք Աստուծոյ որդիքն ենք. եւ թէ որ
որդիք, ուրեմն ժառանգներ, Աստուծոյ ժա-
ռանգներ ու Քրիստոսի ժառանգակիցներ.
որ, եթէ իր չարչարանացը կցորդ ըլլանք, իր
փառացն ալ հաղորդ ըլլանք։
18 Վասն զի ես այսպէս կը դատեմ որ հաս ժա-
մանակիս չարչարանքները բան մը չեն գալու
փառքին քովը՝ որ մեզի պիտի յայտնուի։
19 Ինչու որ ստեղծուածոց եռանդուն ակնա-
կալութիւնը Աստուծոյ որդւոցը յայտնուելուն
20 կը սպասէ։ Ինչու որ ունայնութեան հնա-
զանդեցան ստեղծուածները՝ (չէ թէ իրենց
կամքովը՝ հապա անոր համար որ հնազան-
21 դեցուց,) Ա՛ն յուսով՝ որ ստեղծուածները
իրենք ալ ապականութեան ծառայութենէն
ազատուին՝ Աստուծոյ որդւոցը փառաւոր
22 ազատութեանը հասնին։ Գիտցի գիտենք որ
ամէն ստեղծուածները մինչև հիմա միասին

ը Եփես. գ. 22։ Կող. գ. 5։
ձ Գաղ. ե. 18։
ղ ա Կոր. բ. 12։ Երէմ. բ. 15։
ճ բ Տիմ. ա. 7։ ա Ցովհ. գ. 18։
ն Ես. ծզ. 5։ Գաղ. գ. 5, 6։

ո Մատ. ժգ. 36։
շ բ Կոր. ա. 22։ Ե. 5։ Եփես. ա. 13։ գ. 20։
չ Գործ. իզ. 18։ Գաղ. գ. 7։
պ Գործ. ժգ. 21։ Փիլ. ա. 29։ բ Տիմ. բ. 11, 12։

ջ բ Կոր. գ. 17։ ա Պետ. ա. 6, 7։ գ. 13։
ռ բ Պետ. գ. 13։
ս ա Ցովհ. գ. 2։
վ Գաղ. ե. 13։
տ Հմս. 22։ Յոն. գ. 19։
ր Երէմ. ժբ. 11։

23 կը հառաչեն ու ծնանելու ցաւ կը քաշեն։ Եւ
ոչ միայն այս, հապա մենք ալ որ Հոգիին
առջի պտուղը ունինք, մենք մեզմէ մեր ան-
ձերուն մէջ կը հառաչենք՝ որդեդրութեան
այսինքն մեր մարմինին ազատութեանը սպա-
24 սելով։ Ինչու որ յուսով փրկուեցանք. բայց
յոյսը որ կը տեսնուի՝ յոյս չէ. վասն զի ան
բանը որ կը տեսնէ մէկը՝ ալ ինչո՞ պիտի յու-
25 սայ։ Հապա թէ որ չտեսած բանիս կը
յուսանք, համբերութիւնով կը սպասենք
26 անոր։ Նմանակ ալ Հոգին օգնութեան կը հասնի
մեր տկարութիւններուն. քանզի ինչ բան
հարկ աղօթելու ենք քաոտ արժանաւոր չենք
դատեր. բայց ինքը Հոգին բարեխօս կ՚ըլլայ
մեզի համար անբարբառ հառաչանքներով։
27 Եւ սիրտերը փնտռող դիտէ Հոգիին ինչ խոր-
հիլը, քանզի Աստուծոյ կամքը հաճութեամբ բա-
րեխօսութիւն կ՚ընէ սուրբերուն համար։
28 Ակայն գիտենք որ ամէն բաները բարիի
գործակից կ՚ըլլան անոնց որ Աստուած կը սի-
բեն, որոնք նախասահմանութեամբը կան-
29 չուած են։ Վասն զի անոնք որ առաջ կը
ճանչնար, հառաչուց ալ սահմանեց իր Որ-
դւոյն պատկերին կերպարանակից ըլլալու.
որ անիկա անդրանիկ ըլլայ շատ եղբայրնե-

ր բ Կոր. ե. 2։ Եփես. ա. 14։
ց բ Կոր. ե. 2, 4։
ւ Ղեւտ. բ. 36։
փ Ղեւտ. խ. 28։ Եփես. գ. 30։
ք բ Կոր. ե. 7։ Երէմ. ժա. 1։
օ Մատ. բ. 22։ Ցակ. գ. 3։
ֆ Ջաք. ժբ. 10։ Եփես. զ. 18։

ա Մրն. իբ. 0։ Սաղ. ե. 9։ Եսայ. ժէ. 3։ Երեմ. ժա. 20։ ժէ. 10։ բ. 12։ Գաղ. ա. 24։ Թես. բ. 4։ Յայտ. բ. 23։
բ ա Ցովհ. ե. 14։
գ Գէն. ի. 11։ 23, 24։ բ Տիմ. ա. 9։
դ Եւ. լգ. 12, 17։ Սաղ. ա. 6։ Երեմ. ա. 5։ Մատ. ե. 23։ Գէն. ժա. 2։ բ Տիմ. բ. 19։ ա Պետ. ա. 2։
ե Եփես. ա. 5, 11։
զ Ցովհ. ժէ. 22։ բ Կոր. գ. 18։ Փիլ. գ. 21։ ա Ցովհ. գ. 2։
է Կող. ա. 15, 18։ Երբ. ա. 6։ Յայտ. ա. 5։

30 բու մէջ։ Եւ որոնք որ առաջուց սահմանեց,
Հեաև կանչեց զանոնք. և որոնք որ կանչեց,
Ընաև արդարացուց զանոնք. և որոնք որ ար-
31 դարացուց, Ընաև փառաւորեց զանոնք։ Ո՞ր-
ևիմն ի՞նչ ըսենք աս բաներուս համար. Եթէ
Աստուած մեր կողմն է՝ ո՞վ պիտի ըլլայ
32 մեզի հակառակ։ Ան որ իր Որդւոյն չխնայեց՝
Հապա մեր ամենուն համար մատնեց զա-
նիկա, ալ ի՞նչպէս անոր հետը ամէն բաները
33 մեզի չպարգևէր։ Ո՞վ է որ Աստուծոյ ըն-
տրածներուն դէմ մեղադիր ըլլայ. Աստուած
34 է որ կ՚արդարացնէ, Ո՞ւրեմն ո՞վ է որ կը դա-
տապարտէ. Քրիստոս է որ մեռաւ, մանա-
ւանդ թէ յարութիւն ալ առաւ, Ընաև Աստու-
ծոյ աջ կողմն է, Նոր նաև մեզի համար բա-
35 ղեխօսութիւն կ՚ընէ. Ո՞ւրեմն ո՞վ պիտի զատ
մեզ Քրիստոսի սիրէն. տառապա՞նքը, կամ
նեղութի՞ւնը, կամ հալածա՞նքը, կամ սո՞վը,
կամ մերկութի՞ւնը, կամ վտա՞նգը, կամ սո՞ւ-
36 րը. (ինչպէս որ գրուած է, Վ՚ամէն օր քե-
զի համար կը սպանուինք, մորթուելու ոչ-
37 խարի պէս կը սեպուինք։) Հապա աս ամէն
բաներուն մէջ՝ ալ աւելի յաղթող կ՚ըլլանք
38 անով որ մեզ սիրեց։ Ինչու որ ես համոսա
գիտեմ թէ ոչ մահը, և ոչ կեանքը, ու ոչ
հրեշտակները, Ընաև ոչ իշխանութիւնները, ու

ք Կոր · գ · 11։
Ե Գլ · ա · 6։ Բ · 24։ Եփես · գ · 4։ Երբ · Բ · 15։ ա Պետ · բ · 9։
Ը ա Կոր · գ · 11։
Թ Յովհ · ժ · 22։ Եփես · բ · 6։
Ի Թես · ժգ · 9։ Սաղ · ԻՅԸ · 6։
Լ Գլ · ե · 6 · 10։
Խ Գլ · գ · 25։
Ծ Եփես · 8 · 8։ Յայտ · ժբ · 10 · 11։
Կ Յայտ · լգ · 29։
Հ Մարկ · ժբ · 19։ Կող · գ · 1։ Երբ · ա · 3։ Պետ · գ · 22։
Ձ Երբ · ե · 25։ Բ · 24։ ա Յովհ · բ · 1։
Ղ Սաղ · խգ · 22։ ա Կոր · ժե · 30 · 31։
Մ Կոր · գ · 11։
Յ ա Կոր · ժե · 57։ Բ Կոր · Բ · 14։ ա Յովհ · գ · 4։ ե · 4։ 5։ Յայտ · ժբ · 11։
Ն Եփես · ա · 21։ գ · 12։ Կող · ա · 16։ բ · 15։ ա Պետ · գ · 22։

ոչ զօրութիւնները, և ոչ ներկայ բաները, ու
39 ոչ գալու բաները, Եւ ոչ բարձրութիւնը,
ու ոչ խորունկութիւնը, և ոչ մէկ ուրիշ ա-
րարած մը կրնայ մեզ զատել Աստուծոյ սի-
րէն՝ որ Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջմով է։

Գլ · Թ

1 Ոգոյդը կ՚ըսեմ Քրիստոսով — չեմ սուր ,
(իմ խղճմտ ալ ինծի կը վկայէ Հոգւով
2 Սրբով ,) Որ մեծ սրտմտութիւն է ինծի՝ ու
3 իմ սրտիս անպակաս ցաւ։ Քանզի ես ինքնս
կը խնդրէի նզոված ըլլալ Քրիստոսէն՝ իմ
մարմնոյ կողմանէ եղբայրներուս ու ազգական-
4 ներուս համար, Որոնք իսրայէլացի են. Որ
իրենցն է որդեգրութիւնը Ընաև փառքը Ընաև
ուխտերը Ընաև օրինադրութիւնը Ընաև պաշտօնը
5 Ընաև խոստումները. Որոնց են նահապետ-
ները, Որոնցմէ է — Քրիստոս ալ մարմնոյ
կողմանէ, Որ ինքն է ամենուն վրայ Աստուած
6 օրհնեալ յաւիտեան։ Ամէն։ Բայց ոչ իբր

ա Գլ · ա · 9 · բ Կոր · ա · 23։ Ժա · 31։ Ժբ · 19։ Գաղ · ա · 20։ Փիլ · ա · 8։ ա Տիմ · բ · 7։
Բ Գլ · ժ · 1։
Գ Եւ · լբ · 32։
Դ Բ Օր · ե · 6։
Ե Եւ · գ · 22 · բ Օր · ժգ · 1։ Երեմ · լա · 9։
Զ ա Թագ · գ · 21։ գ Թագ · Բ · 11։ Սաղ · խգ · 2։ Նը · 61։
Է Գոր · գ · 25։ Երբ · Բ · 8 · 9 · 10։
Ը Սաղ · Ղնկ · 19։ Ի Երբ · Բ · 1։
Լ Գոր · ժգ · 32։ Գլ · գ · 2։ Եփես · բ · 12։
Խ Բ Օր · ժ · 15։ Գլ · ժա · 23։
Ծ Գաղ · գ · 25։ Գլ · ա · 3։
Կ Երբ · խգ · 6։ Ցաքհ · ա · 1։ Գոր · Ի · 25։ Երբ · ա · 8 · ա Ցաքհ · ե · 20։
Հ Թես · իգ · 19։ Գլ · գ · 3։

Թէ Աստուծոյ խօսքը դադրինը կնկած է. Իբան-
ղի չէ թէ ամէն Իսրայէլէն եղողները Իսրայէ-
7 լայի են. եւ չէ թէ Աբրահամի սերունդ ըլ-
. լալնուն համար ամէնը որդիք են. Հապա՝
8 Իսահակով քեզի սերունդ պիտի կոչուի: Այս-
ինքն՝ չէ թէ անոնք որ մարմնին որդիք են՝
Աստուծոյ որդիք ալ են, Հապա խոստումն-
9 քի որդիքը սերունդ կը սեպուին: Ինչու որ
խոստումնքին խօսքը աս էր, Թէ Ըս ատենս
պիտի դամ, ու Սառա որդի պիտի ունենայ:
10 Եւ ոչ միայն այսքան, Հապա Ռեբեկային ալ
յղացեր է որ յղացաւ մէկէ մը՝ այսինքն մեր Ի-
11 սահակ հօրմէն. Ինչու որ երբոր դեռ չծնած,
եւ դեռ մէկ ազէկ կամ դէշ բան մը չգործած,
(որ Աստուծոյ նախասահմանութիւնը հաս-
12 տատ մնայ ընտրութեանը պէս՝ Ոչ թէ գործ-
քերէն, Հապա անոր որ կանչէ,) խրէն ը-
13 սաւեցաւ, Թէ մեծը պզտիկին պիտի ծառայէ.
ինչպէս որ գրուած է թէ Յակոբը սիրեցի,
բայց Եսաւըատեցի:
14 Ուրեմն ի՞նչ բանէ. Միթէ Աստուծոյ քովը
15 անիրաւութիւն կայ. քաւ լիցի: Ինչու որ Մով-
սէսին կ'ըսէ, Որու որ պիտի ողորմիմ կ'ո-
ղորմիմ, ու որու վրայ որ պիտի գթամ կը
16 գթամ: Ուրեմն ոչ անոր է որ կը կամի, ու ոչ
անոր որ կը վազէ, Հապա Աստուծմէ որ կ'ո-
17 ղորմի: Գրանցով գիրքը Փարաւոնին կ'ըսէ,
Կընար համար քեզ վերցուցի, որ իմ զօրու-

1 Յակ. ը. 39: Գէ.	Դն. իե. 21:
ը. 28. 29: գ. 12.	2 Գէ. գ. 17: ը. 28:
16: Գաղ. գ. 16:	3 Դն. իե. 23:
4 Գաղ. գ. 23:	4 Մաղ. ա. 2. 3:
3 Դն. իա. 12: Երբ.	Տես ը Օր. իա. 15:
ժա. 18:	ԵՒսայ. ժգ. 24:
5 Գաղ. գ. 28:	Մատ. ժ. 37:
6 Դն. ժը. 10: 14:	Դաւիթ. ժգ. 26:

Յակ. ժը. 25:	
ը Օր. ը. 4: ը	
Մն. ժԹ. 7: Յար.	
ը. 3: Ղ. 10: Սաղ.	
ղը. 15:	
7 Եզ. Ղգ. 19:	
8 Եսայ. ժգ. 8: 22:	
9 Եզ. Թ. 16:	

Թիւնս քեզմով ցուցընեմ, ու բոլոր երկրի մէջ
18 իմ անունս պատմուի: Ուստի որու որ կ'ուզէ
կ'ողորմի, և որն որ կ'ուզէ՝ կը խստացընէ:
19 Ուրեմն ինծի պիտի ըսես Թէ Ալ ինչո՞ւ մեզ-
դիր կ'ընէյ. Վասն զի ո՞վ անոր կամացը դէմ
20 դրաւ: Բայց դուն ո՛վ ես, մարդ, որ Աստու-
ծոյ դէմ պատասխան կու տաս. միթէ Ստեղ-
ծուածը Ստեղծողին կրնայ ըսել Թէ Ձիս
21 ինչո՞ւ ատանկ չընեցիր: Խրուտը իշխանու-
թիւն չունի՞ կաւին վրայ նոյն չաղաւաձքէն
աման չընելու, մէկը պատուոյ և միւսը
22 անարգանաց համար: Հապա ի՞նչ ըսել ուզէ
Ան, Թէ որ Աստուած Ը բարկութիւնը ցու-
նել ու իր զօրութիւնը յայտնել ուզելով, շատ
երկայնմտութեամբ համբերեց Ընդունելու
պատրաստուած Ը բարկութեան ամանները.
23 Ու Ե՞ւ որ իր փառքին մեծութիւնը յայտնի
ընէ ողորմելու ամաններուն վրայ, Ը որոնք որ
24 փառքի համար առաջուց պատրաստեց. Այս-
ինքն մեզ որ կանչեց, չէ թէ միայն Հրէա-
25 ներէն, Հապա հեթանոսներէն ալ. Ինչպէս
Ովսէէին մէջ ալ ի'ըսէ, Իմ ժողովուրդս չէ-
զողին իմ ժողովուրդս պիտի կանչեմ, ու սի-
26 րելի չեզողին սիրելի: Ինչ պիտի ըլլայ Թէ
ան տեղը որ անոնց ըսուեցաւ Թէ Դուք իմ
ժողովուրդս չէք, հոն անոնք կենդանի Աս-
27 տուծոյն որդիքը պիտի ըսուին: Եսայի ալ
Իսրայէլին համար կ'աղաղակէ, Թէ Իսրայէլի
որդւոցը Թիւը ծովու աւազին պէս ըլլայ,

ը Բ Մն. ֆ. 6: Յար.	Բ Տիմ. ը. 20:
Թ. 12: իգ. 13:	ը ա Պետ. բ. 8:
Դան. գ. 35:	Յուդ. 4:
9 Ես. ԼԹ. 16: իսե. 9:	9 ա Թես. ե. 9:
կգ. 8:	Գէ. բ. 4: Եփես.
1 Աստ. ժգ. 4: Ես.	ա. 7: Կող. ա. 27:
բիմ. ժը. 6:	

1 Գէ. ը. 28. 29. 30:	
2 Գէ. գ. 29:	
3 Ովս. բ. 23: ա	
Պետ. բ. 10:	
4 Ովս. ա. 10:	
5 Եա. ժ. 22. 23:	

28 Դ֊ր՝ մնացորդ մը պիտի ազատի։ Քանզի Ցերէ
Համառօտ և կարճ բան մը կ՚ընէ արդարու֊
Թեամբ. ինչու որ Ցերը կարճ բան մը պիտի
29 ընէ երկրի վրայ։ Եւ ինչպէս որ Եսայի առա֊
Ջուց ըսաւ, Եթէ որ զօրաց Ցերը մեզի սե֊
րունդ մը Թողուցած չըլլար, Եմենք Սոդոմին
պէս պիտի ըլլայինք, ու Գոմորին պիտի նը֊
մանէինք։

30 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք. Եթէ հեթանոսները
որ արդարութեան չէին հետևեր՝ արդարու֊
Թեան հասան, Հան արդարութիւնը որ հա֊
31 ւատքէն է. Բայց Իսրայէլ որ արդարութեան
օրէնքին կը հետևէր՝ Բարդարութեան օրէն
32 քին չհասաւ։ Ինչո՞ւ Համար. վասն զի չէ թէ
հաւատքէն՝ հապա որպէս թէ օրինաց գործ֊
քերէն ՝՚ՂՂ ՚ՂՂՂՂ՚Ղ. Բինչու որ գայթակղու֊
33 Թեան վէմին վրայ դրուեցան. ինչպէս որ դը֊
րուած է, Ահա Սիօնի մէջ գայթակղութեան
քար մը կը դնեմ, ու գլորելու վէմ մը. և
ամէն ով որ անոր հաւատայ՝ պիտի չամչնայ։

ԳԼ. Ժ

1 Ս Սիրբ Գիրքը կը ցուցնէ օրէնքէն եղած արդարութեանը և հաւատքէն եղած արդարութեանը միջնեկ տարբերութիւնը. 11 կը հաստատէ թէ ամենուն Հրէայ և հեթանոս երբոր հաւատան, պիտի չամչնան. 18 և թէ հեթանոսները պիտի ընդունին Աստուծոյ խօսքը ու հաւատան։ 19 Իսրայէլ ասոր բան նեցուն անառակ չէր։

1 Եղբայրնե՛ր, իմ սրտիս փափաքը ու աղօթքը

բ ԳԼ. Ժա. 5։	ը ՂԼ. գ. 11։ Ժ. 20։	ի Սաղ. ԽԺբ. 22։	
գ Ես. խբ. 21։	թ ԳԼ. ա. 17։	Ես. ը. 14։ խբ. 16։	
դ Ես. ա. 9։ Ռոմ. գ. 22։	ժ ԳԼ. Ժ. 2։ Ժա. 7։	Մատ. խա. 42։ ա	
	ի Գաղ. ե. 4։	Գեսա. բ. 6, 7, 8։	
ե Ես. Ժգ. 19։ Ե. բեսմ. ծ. 40։	լ Ղաղ. ը. 34։ ա Կոր. ա. 23։	խ ԳԼ. Ժ. 11։	

—

ա Ոմանք անանց	գ. 24։	Ղաղ. Ժբ. 8։	
ա Գաղ. խա. 20։ խբ. 3։ Գաղ. ա. 14։ գ. 17։ Տես գԼ. Թ. 31։	ղ Ղե. Ժբ. 5։ Դ֊ԵՒԵՄ. Թ. 29։ Եբեմ. խ. 11, 13, 21։ Գաղ. գ. 12։	Գաղ. գ. 22։ Գաղ. Ժե. 9։ Գաղ. գ. 23։	
բ ԳԼ. ա. 17։ Թ. 30։	ե Ը Օր. Լ. 12, 13։		
գ ՓԻԼ. գ. 9։	զ Ը Օր. Լ. 14։		
դ Մատ. Ե. 17։ Գաղ. Ե.	է Մատ. Ժ. 32։		

առ Աստուած Իսրայէլին փրկուելուն Համար
2 Ե։ Ինչու որ ես կը վկայեմ անոնց Համար, Եթէ
Աստուծոյ նախանձաւորութիւնը ունին, բայց
3 ոչ թէ գիտութեամբ։ Բվան զի անանց Աս֊
տուծոյ արդարութիւնը չդիտնալով, ու իրենց
արդարութիւնը Հաստատել ուզելով, Աստու֊
4 ծոյ արդարութեանը չհնազանդեցան։ Բքանզի
օրէնքին վախճանը Քրիստոս է ամէն Հաւա֊
տացեալին արդարութեան Համար։

5 Ինչու որ Մովսէս օրէնքէն եղած արդա֊
րութիւնը կը տառապեր, Եթէ զանազ կա֊
6 տարող մարդը անոնցմով պիտի ապրի։ Բայց
Հաւատքէն եղած արդարութիւնը ասանկ կ՚ը֊
սէ. Բմի ըսեր քու սրտիդ մէջը, Ո՞վ պիտի
երթէ երկինքը, (այսինքն Քրիստոսը իջեցընե֊
7 լու.) կամ Եթէ Ո՞վ պիտի իջնէ անդունդը,
(այսինքն Քրիստոսը մեռելներէն Հանելու։)
8 Հապա ի՞նչ կ՚ըսէ. Խօսքը քեզի մօտ է, քու
բերնիդ մէջը և քու սրտիդ մէջն է, այսինքն
Հաւատքին խօսքը որ մենք կը քարոզենք։
9 Ինչու որ եԹէ քու բերնովդ Յիսուսը Տէր
խոստովանիս, ու քու սրտիդ մէջը Հաւատաս
Եթէ Աստուած զանիկա մեռելներէն յարուց,
10 պիտի փրկուիս. (վասն զի սրտով կը Հաւա֊
տայ մէկը արդարանալու, ու բերնով կը խոս֊
11 տովանի փրկուելու։) Քանզի գիրքը կ՚ըսէ,
Բ֊ԱՄԷՆ ով որ անոր Հաւատայ՝ պիտի չամչնայ։
12 Ինչու որ Իսրայէլին չկայ Հրէային ու Յոյ֊

ա Ոմանք անանց	գ. 24։	Ղաղ. Ժբ. 8։	
ա Գաղ. խա. 20։ խբ. 3։ Գաղ. ա. 14։ գ. 17։ Տես գԼ. Թ. 31։	ղ Ղե. Ժբ. 5։ Դ֊ԵՒԵՄ. Թ. 29։ Եբեմ. խ. 11, 13, 21։ Գաղ. գ. 12։	Գաղ. գ. 22։ Գաղ. Ժե. 9։ Գաղ. գ. 23։	
բ ԳԼ. ա. 17։ Թ. 30։	ե Ը Օր. Լ. 12, 13։		
գ ՓԻԼ. գ. 9։	զ Ը Օր. Լ. 14։		
դ Մատ. Ե. 17։ Գաղ. Ե.	է Մատ. Ժ. 32։		

Նէին մէջտեղը. 13 Ելան դի առնուն Ցեղը նոյնն է, տառատ առնուն որ իրեն կը կանչէին՝ բան դի ով որ Ցեղոջը անունը կանչէ՝ պիտի փրկուի։ 14 Ուրիմն ի՞նչպէս պիտի կանչեն անոր՝ որուն որ չհաւատացին. կամ ի՞նչպէս պիտի հաւատան անոր՝ որուն վրայով չլսեցին. կամ ինչո՞ պիտի լսեն՝ առանց մէկու մը քարոզելու. 15 կամ ի՞նչպէս պիտի քարոզին՝ թէ որ չխրկուին. ինչպէս որ գրուած է, Ինչո՛ր գեղեցիկ են խաղաղութիւն աւետարանողներուն ոտքերը՝ բարի բաներու աւետիս աւետողներուն ոտքերը։ 16 Բայց ամէնը հնազանդ չեղան աւետարանին. քանզի Եսայի կ՚ըսէ, Տէր, ո՞վ հաւատաց մեր լուրին։ 17 Ուրիմն հաւատքը լսելէն է, ու լսելը Աստուծոյ խօսքէն։ 18 Բայց կ՚ըսեմ, Միթէ չլսեցի՞ն. Մանաւանդ Բոլոր երկիրը ելաւ անոնց ձայնը, ու անոնց խօսքերը մինչև աշխարհի ծայրերը։ Բայց կ՚ըսեմ, Միթէ Իսրայէլ չգիտցա՞ւ. առաջ Մովսէս կ՚ըսէ, Ես ձեզ նախանձի պիտի դրդռեմ անպիտան ժողովրդով մը, ու անմիտ ազգով մը ձեզ պիտի բարկացնեմ։ 20 Բայց Եսայի կը համարձակի ու կ՚ըսէ, Ես անոնցմէ գտնուեցայ՝ որ ինձ չէին փնտռեր, յայտնի եղայ անոնց՝ որ ինձ չէին հարցներ։ 21 Մակայն Իսրայէլին վրայով կ՚ըսէ, Բոլոր օրը իմ ձեռքերս երկնցուցի անհնազանդ ու հակառակ ժողովրդի մը։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Ես ուրեմն կը յայտնեմ թէ Աստուած բոլոր իրագիրը մերժած չէր. Զի ես ալ Իսրայէլացի եմ, Աբրահամի սերունդէն, Բենիամինի ցեղէն։ 2 Աստուած իր ժողովրդը՝ որուն որ ինքը առաջուց ճանչցաւ. Միթէ չէ՛ք գիտեր եղիայի դարձուածքը՝ ինչ որ կ՚ըսէ գրութիւնը, թէ Աստուծոյ դէմ Իսրայէլին համար գանգատ կ՚ընէ. 3 Տէր, քու մարգարէներդ մեռցուցին ու քու սեղաններդ փլցուցին, ու միայն ես մնացեր եմ, և իմ անձս կը փնտռեն։ 4 Բայց ի՞նչ կ՚ըսէ անոր՝ աստուածային պատասխանը. Ինծի համար եօթը հազար մարդիկ պահ եմ ըրեր, որոնք Բահաղին ծնրադրութիւն չբերին։ 5 Ուստի նոյնպէս ալ այս ատենս ներկայ ընտրութեանը համեմատ մնացորդ մը կայ. 6 Ու եթէ շնորհքով է, ուրեմն ալ գործքերէն չէ. ապա թէ ոչ շնորհքը ալ շնորհք չըլլար. իսկ թէ որ գործքերէն է, ալ շնորհք չէ. ապա թէ ոչ գործը ալ չըլլար։ 7 Ուրեմն ի՞նչ. Իսրայէլ չգտաւ ան բանին որ կը փնտռէր. բայց ընտրուածը գտաւ, ու միւսները կարծրացան։

1 Ես ուրեմն կ՚ըսեմ, Միթէ Աստուած իր ժողովուրդը մերժե՞ց. քա՛ւ լիցի։ Ինչու որ ես ալ Իսրայէլացի եմ, Աբրահամի սերունդէն, Բենիամինի ցեղէն։ 2 Աստուած իր ժողովուրդը՝ որուն որ ինքը առաջուց ճանչցաւ. Միթէ չէ՞ք գիտեր եղիայի դարձուածքը՝ ինչ որ կ՚ըսէ գրութիւնը, թէ Աստուծոյ դէմ Իսրայէլին համար գանգատ կ՚ընէ. 3 Տէր, քու մարգարէներդ մեռցուցին ու քու սեղաններդ փլցուցին, ու միայն ես մնացեր եմ, և իմ անձս կը փնտռեն։ 4 Բայց ի՞նչ կ՚ըսէ անոր՝ աստուածային պատասխանը. Ինծի համար եօթը հազար մարդիկ պահ եմ ըրեր, որոնք Բահաղին ծնրադրութիւն չբերին։ 5 Ուստի նոյնպէս ալ այս ատենս ներկայ ընտրութեանը համեմատ մնացորդ մը կայ. 6 Ու եթէ շնորհքով է, ուրեմն ալ գործքերէն չէ. ապա թէ ոչ շնորհքը ալ շնորհք չըլլար. իսկ թէ որ գործքերէն է, ալ շնորհք չէ. ապա թէ ոչ գործը ալ գործ չըլլար։ 7 Ուրեմն ի՞նչ. Իսրայէլ չգտաւ ան բանին որ կը փնտռէր. բայց ընտրուածը

գտաւ, ու միւսները կարծրացան։

ա Գոր. Ժ. 36։ Գաղ. գ. 29։ ա Տիմ. բ. 5։ ե Եփես. ա. 7։ բ. 4. 7։ է Գոր. Թ. 14։ ը Յայտ. բ. 32։ Գոր. բ. 21։ թ Տիտ. ա. 3։ ժ Ես. ծգ. 7։ Հաւա. ա. 15։ ի Գաղ. գ. 5։ Եբր. գ. 2։ լ Ես. ծգ. 1։ Յոհ. Ժգ. 38։ խ Յայտ. ԺԹ. 4։ Մատ. իզ. 14։ իբ. 19։ Մարկ. Ժգ. 15։ Կող. ա. 6. 23։ ծ Տես գ Թագ. Ժբ. 10։ Մատ. գ. 8։ կ Բ Օր. լբ. 21։ Գաղ. գ. 2։ հ Ես. ծգ. 1։ Ցոհն. ջ Ժբ. 38։ ձ Յայտ. ԺԹ. 4։ Մատ. իզ. 14։ իբ. 19։ Մարկ. Ժգ. 15։ Կող. ա. 6. 23։ ղ Տես գ Թագ. Ժբ. 10։ Մատ. գ. 8։ ճ Բ Օր. լբ. 21։ Գաղ. Ժ. 11։ մ Յոհն. ջ Տես. գ. 3։ յ Ես. կե. 1։ Գաղ. Թ. 30։ ն Ես. կե. 2։

ա Թագ. Ժբ. 22։ Երեմ. լա. 37։ բ Կոր. Ժ. 22։ Փիլ. գ. 5։ գ Գաղ. Ե. 29։ դ Գաղ. գ. 5։ Երբ. գ. 2։ ե Ես. ծգ. 1։ Ցոհն. ջ Ժբ. 38։ է Յայտ. ԺԹ. 4։ Մատ. իզ. 14։ իբ. 19։ Մարկ. Ժգ. 15։ Կող. ա. 6. 23։ ը Տես գ Թագ. Ժբ. 10։ Մատ. գ. 8։ թ Բ Օր. լբ. 21։ Գաղ. Ժ. 11։ ժ Յոհն. ջ Տես. գ. 3։ ի Ես. կե. 1։ Գաղ. Թ. 30։ լ Ես. կե. 2։

ա Թագ. Ժբ. 22։ Երեմ. լա. 37։ բ Կոր. Ժ. 22։ Փիլ. գ. 5։ գ Գաղ. Ե. 29։ դ Գաղ. գ. 5։ Երբ. գ. 2։ ե Ես. ծգ. 1։ Ցոհն. ջ Ժբ. 38։ է Յայտ. ԺԹ. 4։ Մատ. իզ. 14։ իբ. 19։ Մարկ. Ժգ. 15։ Կող. ա. 6. 23։ ը Տես գ Թագ. Ժբ. 10։ Մատ. գ. 8։ թ Բ Օր. լբ. 21։ Գաղ. Ժ. 11։ ժ Յոհն. ջ Տես. գ. 3։ ի Ես. կե. 1։ Գաղ. Թ. 30։ լ Ես. կե. 2։

նեերը հասան, ու միացածներըը կուրցան,
8 (ինչպէս որ գրուած է, Աստուած անոնց թմբ-
րութեան ոգի տուաւ, ետ՝ որ չտեսնեն
պիտի չտեսնեն, ու ականջներ՝ որ չլսեն
9 պիտի չլսեն,) մինչև այս օրուան օրս։ Եւ
Դաւիթ կ՚ըսէ, Անոնց սեղանը իրենց որո-
գայթ ու որս և գայթակղութիւն ու հատու-
10 ցում ըլլայ։ Անոնց աչքերը մթնանան որ չը-
տեսնեն, ու անոնց կռնակը միշտ վար ծռէ։
11 Ուրեմն կ՚ըսեմ, Միթէ անոնք հարկաւ անոնք
յանդգնած ըլլին, որ կործանին. քաւ լիցի։
Հապա իրենց յանցանքովը հնարանաց վրայ
կաթիւն եղաւ, որ դիրենք նախանձի դրդռէ։
12 Ուստի թէ որ անոնց յանցանքը աշխարհի
մեծութիւն եղաւ, ու անոնց նուաստութիւնը
հեթանոսներուն մեծութիւն, ալ որչափ աւե-
13 լի անոնց լրութիւնը։ Բայց ձեզի կ՚ըսեմ հե-
թանոսներուդ, Որովհետև հեթանոսներուն
առաքեալ եմ՝ իմ պաշտօնս կը մեծարեմ.
14 Որ գուցէ իմ մարմնիս եղոյզները նախանձի
դրդռեմ, ու անոնցմէ մէկ քանիները ազ-
15 րեցընեմ։ Վասն զի թէ որ անոնց մերժուիլը
աշխարհին հաշտութիւն է, հապա ընդու-
նուիլը ի՞նչ պիտի ըլլայ, բայց եթէ մե-
16 ռելներէն կենդանի ըլլալ։ Վասն թէ որ երա-
խայրին առաջը է, նաև զանգուածը. և թէ որ
17 արմատը սուրբ է, ճիւղերն ալ։ Թէ որ

ան ճիւղերէն մէկ քանիները կտրեցան, ու
դուն որ վայրենի ձիթենի էիր՝ անոնց մէջ
պատուաստեցար, ու ձիթենիին արմատին և
18 պարարութեանը հաղորդ եղար, ճիւղերուն
դէմ մի պարծենար. հապա թէ որ պարծե-
նաս, չէ թէ դուն արմատը վեր բռնես ես,
19 հապա արմատը քեզ։ Ուրեմն պիտի ըսես,
ճիւղերը կտրեցան որ ես պատուաստուիմ։
20 Ազէկ, անոնք անհաւատութիւնով կտրեցան,
ու դուն հաւատքով հաստատուեցար. մի հը-
21 պարտանար, հապա վախցիր. Ինչու որ եթէ
Աստուած բնական ճիւղերուն չխնայեց, գուցէ
22 քեզի ալ չխնայէ։ Ուստի տես Աստուծոյ
քաղցրութիւնը ու խստութիւնը, կործանուած-
ներուն վրայ խստութիւնը՝ և քու վրադ
քաղցրութիւնը, թէ որ ան քաղցրութեանը
մէջ կենաս. ապա թէ ոչ դուն ալ պիտի կտր-
23 րուիս։ Եւ անոնք ալ թէ որ չհնձուած
անհաւատութեանը մէջ չկենան, պիտի պատուաստուին.
Ինչու որ կարող է Աստուած անոնք նորէն պա-
24 տուաստել։ Քանզի եթէ դուն ձեռ բնական
եղող վայրենի ձիթենիէն կտրուեցար, ու ան
բարի ձիթենիին վրայ որ ձեռ բնական չէր՝
պատուաստեցար, ալ որչափ աւելի անոնք որ
բնական ճիւղեր են՝ պիտի պատուաստուին իրենց
25 ձիթենիին վրայ։ Վասն զի չեմ ուզեր, եղ-
բայրներ, որ չգիտնաք այս խորհուրդս, (որը-
պէս զի ինքզինքնիդ խմաստուն չսեպէք,) Որ
բաւ մասին կուրութիւն եղաւ Իսրայէլին, մին-

ե Եա· ի՛Թ· 10։
զ բ Օր· ի՛Թ· 4։ Եա·
ա· 9։ Երեմ· ե·
21։ Եզեկ· ժբ· 2։
Մատ· ժգ· 14։
Ցաքս· ժբ· 40։
Գործ· իբ· 26, 27։
է Սաղ· կՀ· 22։
ը Սաղ· կՀ· 23։

թ Գործ· ժգ· 46։ ժբ·
6։ իբ· 18, 21։ իը·
24, 28։ Գա· ժ·
19։
ի Գործ· ժ· 15։ ժգ·
2։ իբ· 21։ Գա· ժե·
16։ Գաղ· ա· 16։
բ· 2։ 7, 8, 9։ Ե.
փետ· գ· 8։ ա Տիմ·

բ· 7։ բ Տիմ· ա· 11։
ժ ա Կոր· է· 16։ Թ·
22։ ա Տիմ· գ· 16։
Ցաքս· է· 20։
ի Ղե· իգ· 10։ Թագ·
ժե· 18, 19, 20,
21։
լ Երեմ· ժա· 16։

ղ Գործ· բ· 39։ Եփես·
բ· 12, 13։
ճ ա Կոր· ժ· 12։
մ Գա· ժբ· 16։
յ Առակ· իը, 14։
Ե.· կղ· 2։ Փիլ·
բ· 12։
ն ա Կոր· ժե· 2։
Երբ· գ· 6, 14։
շ Ցաքս· ժե· 2։
ո բ Կոր· գ· 16։

չ Գա· ժբ· 16։
պ Հմր· 7։ բ Կոր· գ·
14։
ջ Ղուկ· իա· 24։
Ցայտ· է· 9։

26 չև որ հևթանանեւրան լրանիլունը մնանէ. եւ այսպէս բոլոր Իսրայէլ պիտի փրկուի. ինչպէս որ գրուած է, «Սիոնէն պիտի գայ փրկիչը, ու ցաւորէն ամբարշտութիւնները պիտի դարձնէ. 27 ասիկա անոնց ուխտն է ես ուրեմն անոնց, երբոր պիտի ջնջեմ անոնց մեղքերը»։ 28 Երբոր անոնց մեղքերը վերցնեմ։ Աւետարանին նայելով՝ անոնք թշնամի են ձեր սիրոյն համար. բայց ընտրութեանը նայելով՝ Հայրերուն սիրոյն համար։ 29 Որովհետև Աստուծոյ պարգևները ու կոչումը անդառնալի են։ 30 Ինչպէս որ դուք ալ առաջ Աստուծոյ չէիք հաւատար, ու հիմա ողորմութիւն գտաք անոնց անհաւատութեանովը, 31 նոյնպէս ալ անոնք հիմա անհաւատ եղան, որ ձեր ողորմութեան ընդունելովը անոնք ալ ողորմութիւն գտնեն։ 32 Ինչու որ Աստուած ամէնին ալ անհաւատութեան մէջ թողուց, որ ամէնուն ողորմի։

33 Ո՜վ Աստուծոյ մեծութեան ու խնամատարութեան և դիտութեան խորհրդութիւնը. Ինչպէս անքննելի են իր դատաստանները, ու անգնելի են իր ճամբաները։ 34 Վասն զի ո՞վ գիտցաւ Տէրոջը միտքը, կամ ո՞վ անոր խորհրդակից եղաւ. 35 կամ ո՞վ առաջուց անոր բան մը տուաւ, որ փոխարէնը խլուի։ 36 Ինչու որ ամէն բաները անկէ ու անով և

---

26 Եսա. ծԹ. 20։ Տես Սաղ. ժգ. 7։
28 Եսա. խե. 9։ Երեմ. լա. 31. Եւս. Երէմ. ը. 8։ ժ. 16։
29 Ր Օր. ի. 8։ Թագ. ե. 8։ ժ. 15։
30 Թագ. իգ. 19։
31 Եփես. բ. 2։ Կաղ. գ. 7։
32 Կամ անոնց անհնազանդութեան առթիւ. Աստուծմէ անոնք ձեր ազգութիւն գտան։
33 Գէ. գ. 9։ Գաղ. գ. 22։
34 Սաղ. լէ. 6։
35 Յոբ. ժա. 7։ Սաղ. զ. 5։
36 Յոբ. ժե. 8։ Եսա. խ. 13։ Երեմ. իգ. 13։ ա Կոր. բ. 16։ Յոբ. լէ. 22։ Յոբ. լե. 7։ Եսա. 11։ ա Կոր. ը. 6։ Կող. ա. 16։

անոր համար են. Իրեն փառք յաւիտեանս։ Ամէն։

ԳԼ. ԺԲ

1 Պէտք է որ մենք Աստուծոյ ողորմութիւններուն չարժեւորենք Աստուծոյ հանդէպ ըլլալու։ 3 Պէտք չէ որ մենք իր վրայ բարձր գաղափար ունենայ։ 6 Հապա ամէն մարդ պարզ կատարել ան պաշտօնը, որուն որ կանչուած է։ 9 Հրամայուած է մեզի սէր ունենալ և ուրիշ շատ պարտաւորութիւններ կատարել։ 13 Վրէժխնդրութիւնը յատկապէս աը դիտուած է։

1 Ասրդ կ՚ապաւեմ ձեզի, եղբայրներ, Աստուծոյ ողորմութեամբը, Որ ձեր մարմինները ընծայէք Կենդանի զոհ մը՝ սուրբ, Աստուծոյ 2 հաճելի, որ է ձեր բանաւոր պաշտօնը. Եւ մի կերպարանիք աս աշխարհիս կերպարանքովը, Հապա ձեր մտքին նորոգութեամբը նորոգուելով. Որ քննէք թէ ինչ է Աստուծոյ կամքը, ան որ բարի ու հաճելի և կատարեալ է։ 3 Քանզի ինծի տրուած Շնորհքովը աս կ՚ըսեմ ձեր մէջը եղող ամէն մէկուն, Որ արժան եղածը մտածելէն աւելի բան չմտածէ, Հապա դիտաստ կենալ մտածէ, Ինչպէս որ Աստուած ամէն մէկուն բաժնեց 4 Հաւատքին չափը։ Վասն զի Ինչպէս որ մէկ մարմնի մէջ շատ անդամներ ունինք, ու ան

Բ Գաղ. ա. 5։ ա Տիմ. ա. 17։ բ Տիմ. գ. 18։ Երբր. ժգ. 21։ ա Պետ. ե. 11։ գ Գործ. գ. 18։ Յաւտ. ա. 9։ Յայտ. ա. 6։

Գէ. գ. 13, 16, 19։ ա Կոր. գ. 13, 20։ դ Երբ. ժ. 20։ ե Պետ. ա. 14։ ա Յովհ. բ. 15։ զ Եփես. ա. 18։ գ. 23։ Կող. ա. 21, 22։ է Եփես. ե. 10, 17։ ա Թես. գ. 3։ ը Գէ. ա. 5։ ժե. 15։ ա Կոր. գ. 10։

ժե. 10։ Գաղ. բ. 9։ Եփես. գ. 2, 7։ Ը Ամէն Աստուծոյ շնորհքովը։ Աւետ. իե. 27։ Գաղ. է. 16։ Գէ. ժա. 20։ թ ա Կոր. ժբ. 7։ 11։ Եփես. գ. 7։ ժ ա Կոր. ժբ. 12։ Եփես. գ. 16։

ամէն անդամները մի և նոյն դործը չունին.
5 Վ.անակ ալ մենք չատուրմնալու մէկ մարմին
մըն ենք Քրիստոսով, և ամէն մէկերնիս իրա-
6 րու անդամներ ենք։ Ունալու մենք զանազան
պարգևներ ունենալով՝ ան չնորհքին հաս-
մար որ մեզի տրուած է, կամ որ մարգարէու-
7 թիւն՝ հաւատքին չափովը։ Թէ որ
սպասաւորութիւն՝ սպասաւորութեան մէջ ըլ-
լանք. կամ թէ ան որ կը սորվեցընէ՝ սորվեցընելու
8 եաև ըլլայ. Թէ ան որ կը յորդորէ՝ յորդո-
րելու եաև է. Ան որ կը բաշխէ՝ պարզամտու-
թեամբ ընէ, ան որ վերակացու է՝ չան-
9 քով, ան որ ի՛ողորմի՝ յօժարութեամբ. Սէրը
առանց կեղծաւորութեան ըլլայ, չարէն զգ-
10 զուելով, բարիին յարելով. Եղբայրասիրու-
թեան մէջ իրարու վրայ գորովալից եղէք.
Պատուելու մէջ իրարմէ անցէք. Չանքի մէջ
թուլասիրտ չըլլաք. Հոգիով բորբոքեցէք.
12 Ցկյոյսը ծառայեցէք. Ցուսով ուրախ եղէք.
Նեղութեան մէջ համբերեցէք. Կանխպ աղօթ-
13 քի կեցէք. Սուրբերուն պիտոյիցը հաղորդե-

ւ ա Կոր. ժ. 17. ժբ. 20. 27. Եփես. ա. 23. գ. 23.
ի ա Կոր. ժբ. 4. ա Պետ. գ. 10. 11.
ը Հմբ. 3.
ժ Գաղ. ժա. 27. ա Կոր. ժբ. 10. 28. ժգ. 2. ժգ. 1. 6. 29. 31.
ի Գաղ. ժգ. 1. Եփես. գ. 11. Գաղ. գ. 6. ա Տիմ. է. 17.
ձ Գաղ. ժե. 32. ա Կոր. ժգ. 3.
ղ Պաւ. գ. 1. 2. 3. Բ Կոր. ը. 2.
ճ Գաղ. ի. 28. ա Տիմ. է. 17. Եբր. ժգ. 7. 24. ա Պետ. է. 2.
մ Բ Կոր. Թ. 7.
յ ա Տիմ. ա. 5. ա Պետ. ա. 22.
ն Պաւ. կգ. 14. կզ. 4. կը. 10. Ամովս. է. 15.
շ Եբր. ժգ. 1. ա Պետ. ա. 22. բ 17. գ. 8. բ Պետ. ա. 7.
ո Փիլ. բ. 3. ա Պետ. է. 5.
չ Դ.ևտ. ժ. 20. Դ.ևտ. ե. 2. ժե. 13. Փիլ. գ. 1. գ. 4. ա Թես. է. 16. Եբր. գ. 6. ա Պետ. գ. 13.
պ Դ.ևտ. ի. 3. Ես. ժ. 1. Ցակ. ա. 4. է. 7. ա Պետ. բ. 19. 20.
ջ Դ.ևտ. ժբ. 1. Գործ. բ. 42. ժբ. 5. Կող. գ. 2. Եփես. գ. 18. ա Թես. է. 17.
ռ ա Կոր. ժգ. 1. բ Կոր. Թ. 1. 12. Եբր. գ. 10. ժգ. 16. ա Ցովհ. գ. 17. 8.
ս Պաւ. նկ. 1. 2. Եբրայ. ի. 5.
վ Ա.ևտ. գ. 7. իգ. 12. Ես. է. 21. Դ.ևտ. ժա. 25.
տ Ա.ևտ. ի. 22. Պաւ. է. 39. ա Թես. է. 15. ա Պետ. գ. 9.
ր Դ.ևտ. ժգ. 16. բ Կոր. Ը. 21.
ց Պաւ. Թ. 49. Դ.ևտ. ժգ. 19. Եբր. ժբ. 14.
ւ Դ.ևտ. ժԹ. 18. Ա.ևտ. իգ. 20. Հմբ. 17.
փ Օր. կը. 35. Եբր. ժ. 30.
ք Ելից. իգ. 4. 5. Ա.ևտ. իե. 21. 22. Պաւ. է. 44.

14 ցէք. Հալածողները օրհնեցէք, օրհնեցէք ու մի
15 անիծէք. Ժեղացողներուն հետ խնդացէք, և
16 լացողներուն հետ լացէք. Իրարու վրայ մի
և նոյն խորհուրդը ունեցէք. Համբարձաւա-
նութիւն մի ընէք, հապա խոնարհներուն հետ
խոնարհեցէք. Ինքզինքնիդ իմաստուն մեղ
17 մի դնէք. Ձարտութեան փոխարէն մէկուն չա-
րութիւն մի հատուցանէք. Ամէն մարդոց
18 առջեւը բարի բաներ ընել հոգ տարէք։ Որ-
չափ որ կարելի է ձեզի՝ ամէն մարդոց հետ
19 խաղաղութիւն ունեցէք։ Սիրելիք, վրէժ-
խնդրութիւն մի ընէք ձեր անձերուն համար,
հապա բարկութեան տեղ տուէք. Ինչու որ
գրուած է, Ինձի վրէժխնդրութիւնը կանն է, ես
20 պիտի հատուցանեմ, ի՛նսկ Ցէրը։ Ուստի թէ
որ քու թշնամիդ անօթեցեր է՝ հաց տուր ա-
նոր, և թէ որ ծարաւ է՝ ջուր տուր անոր.
քանզի սա ընելով՝ անոր դլխուն վրայ կրակի
21 կայծեր պիտի դիզես։ Չարէն մի յաղթուիր,
հապա բարիով յաղթէ չարին։

ԳԼ. ԺԳ

1 Պարտքիչ հնազանդ ըլլալ իշխանաւորներուն, և անոնց վը-
րայ երկեղած մըր ամէն պատասխանութիւններ կատարել։ 8

Օրէնքին լուսմբ սերն է։ 11 Ջ եղեսթիէն, գինովութիւն և խաւարին գործերը անվայել են քրիստոնեաներուն։

1 ՈՒմէն մարդ իր վրան եղած իշխանութիւնը նեղուն Թող հնազանդի. Էվան դի չկայ իշխանութիւն մը որ Աստուծմէ չըլլայ. և ինանկ որ 2 կան Աստուծմէ կարգուած են. Ըսւրնին Էով որ իշխանութիւնին դէմ կը կենայ, Աստուծոյ հրամանին դէմ կը կենայ. և անոնք որ դէմ կը կենան՝ անձերնուն դատապարտութիւնը 3 կ՚ընդունին։ Վասն դի իշխանները բարի գործքերու վախ պատճ չեն, հապա չարութու. կ՚ուզես չվախնալ էիշխանութենէն. բարի գործէ, 4 ու անկէ գովութիւն պիտի ընդունիս. Ինչու որ անկից Աստուծոյ սպասաւոն է քեզի բարի Համար. բայց Թէ որ դուն չար կը գործես՝ վախցիր. Ինչու որ պատարկ տեղը մէջքը Թուր չէ կապեր, քանդի Աստուծոյ սպասաւորն է, և վրէժխնդիր՝ բարկութիւնն հանելու 5 անոր վրայ որ չար կը գործէ։ Ինչոր Համար պէտք է հնազանդ ըլլալ, չէ Թէ միայն բարկութենէն Համար՝ հապա խղճմտանքի Համար 6 մար ալ։ Ալ պատճառով է որ տուրք ալ կու տաք. Ինչու որ Աստուծոյ սպասաւորներն 7 են այն նոյն բանին Հոգ տանելու։ Ուստի Հատուցէք պէտք եղածը ումինուն. որուն որ տուրք պարտք է՝ տուրքը, որուն որ մաքս՝ մաքսը, որուն որ վախ՝ վախնալը, որուն որ պատիւ՝ պատիւը։

8 Բնաւ մէկուն պարտական մի գտնուիք,

ա Տիտ. գ. 1։ ա Պետ. բ. 13։
բ Ելհ. ե. 15, 16։ Դան. բ. 21։ գ. 32։ Ցաքհ. ժԲ. 11։
գ Ծնն. ան իշխանութիւնները
դ Տիտ. գ. 1։
ե ա Պետ. բ. 14։ գ. 13։
զ ժող. ը. 2։
է ա Պետ. բ. 18։
ը Մատ. իբ. 21։ Մրկ. ժբ. 17։ Ղուկ. ի. 25։

միայն Թէ մէկմէկ սիրելու. Էվան դի ով որ 9 ընկերը կը սիրէ՝ օրէնքը կը կատարէ. Էինչու որ ան Մի չնար, Մի սպանաներ, Մի գողնար, Մատ վկայութիւն մի ըներ, Մի ցանկար, և ուրիշ ինչ պատուէր որ կայ՝ Բ-ըրէ ատ խօսքին մէջ կը լրանդակուի, Էթէ 10 քու ընկերդ սիրես քու անձդ պէս։ Սէրը ընկերին գէշութիւն չըներ. ուրնին Էօրէնքին լրումը սէրն է։

11 Եւ այսպէս ըզէ՝ գիտնալով աս ատենս, Նոր հիմա ժամանակ է մեզի քունէ արթընալու. Ինչու որ հիմա մեր է մեզի փրկութիւնը՝ քան 12 Թէ անատենը որ հաւատացինք։ Գիշերը շատ անցած է ու ցորկը մօտեցած. Եաւատի մէկդի ընենք խաւարին գործքերը, Էու վրանիս հագ- 13 նենք լուսոյ զէնքերը։ Պարկեշտ Թէ ցորկի ատեն պարկեշտութեամբ պարտինք, Էչէ Թէ անառակութիւններով ու գինովութիւններով, Էև չէ Թէ խառնակ անկողիններով ու պղծութիւններով, Էև չէ Թէ հակառակութիւնով ու նախ- 14 մանձով. Էհապա Ցուդէք Տէր Յիսուս Քրիստոսը, Էու մարմնոյ խնամք մի տանիք ցանկութիւններու Համար։

ԳԼ. ԺԴ

1 Պէտք չէ որ մարդիկ անառարքը բաներու Համար մէկմէկ ա-
2 Էմր. 10։ Գաղ. ե. 14։ Կող. գ. 14։ ա Տիմ. ա. 5։ Յակ. բ. 8։
բ Եբ. ժ. 13։ եւ։ բ Օր. ե. 17։ եւ։ Մատ. ժԲ. 18։
գ Ղե. ժԲ. 18։ Մատ. իբ. 39։ Մրկ. ժբ. 31։ Գաղ. ե. 14։ Յակ. բ. 8։
դ Մատ. իբ. 40։ Էմր. 8։
ե ա Կոր. ժե. 34։ Եփես. ե. 14։ ա Թես. ե. 5, 6։
զ Եփես. ե. 11։ Կող. գ. 8։
է Եփես. գ. 13։ ա Թես. ե. 8։
ը Փիլ. գ. 8։ ա Թես. գ. 11։ ա Պետ. բ. 12։
թ Ածակ. իգ. 20։ Ղուկ. իա. 34։ ա Պետ. գ. 3։
ժ ա Կոր. գ. 9։ Եփես. ե. 5։
ի Ցակ. գ. 14։
ձ Գաղ. գ. 27։ Եփես. գ. 24։ Կող. գ. 10։
ղ Գաղ. ե. 16։ ա Պետ. բ. 11։

Նաթգեն և Մկրտիչ գաւազն։ 13 Տապա զգաւշանան որ անանց մով գայթակղութիւն չառնեն եղբայրնեցուն։ 15 Եւ առ քեզոք շատ պատճառներով կը ցուցընէ առ վտանգին ան վտիւ բլլալը։

1 -Հաւատքի մէջ տկար եղողը ընդունեցէք՝ չէ թէ *տարակուսական որոշմունքներով։
2 Մէկը կը հաւատայ †որ ամէն բան կրնայ ուտել, և ան որ տկար է կանանղէնին ի՛ուտէ։
3 Ան որ ի՛ուտէ չուտողը թող չարհարգէ, †ուտան որ չուտէր՝ ուտողը թող չդատէ, ինչու որ Աստուած զանիկա ընդուներ է։ 4 Դուն ո՞վ ես որ ուրիշին ծառան կը դատես. իր Տէրոջը կը կանգնի կամ կ'ինկայ. բայց պիտի կանգնի, ինչու որ †Աստուած կարող է զանիկա կանգնեցընել։ 5 Մէկը մէկ օրը ուրիշ օրէն աւելի կը սեպէ, մէկն ալ ամէն օրը հաւ կը սեպէ. մէկ մէկ իր միտքը հաստատէ։ 6 Թող ամէն մարդ իր միտքը հաստատէ։ Ան որ կը հոգայ օրը, Տէրոջը կը հոգայ, և ան որ չհոգար օրը, Տէրոջը չհոգար. ու ան որ ի՛ուտէ, Տէրոջը ի՛ուտէ, †քանզի Աստուծմէ կը գոհանայ. և ան որ չուտեր, Տէրոջը չուտեր, ու Աստուծմէ կը գոհանայ։ 7 Ինչու որ մէկմէկ մէկը իր անձին համար չապրիր, ու մէկը ինքզինքին համար չմեռնիր։ 8 Քանզի թէ որ ապրինք, Տէրոջը համար կ'ապրինք, և թէ որ մեռնինք, Տէրոջը համար կը մեռնինք. ուրեմն թէ ապրինք և թէ մեռնինք, 9 մենք Տէրոջն ենք։ Վասն դի †Քրիստոս ալ անոր համար մեռաւ ‡ու ապրեցաւ, †որ ես-

= Գլ. ժբ. 1։ 7։ ա Կոր. ը. 9։ 11։ Բն. 22։ • Ցոյն. կարծեաց
ք Հմր. 14։ ա Կոր. ժ. 25։ ա Տիմ. գ. 4։ է Տիտ. ա. 15։
ֆ Կող. բ. 16։
ր Ցակ. գ. 12։

† Ցնծան Տէրը
ե Գաղ. գ. 10։ Կող. բ. 16։
զ Գաղ. գ. 10։
է ա Կոր. ժ. 31։ ա Տիմ. գ. 3։
ը ա Կոր. ը. 18. 20։

Գաղ. բ. 20։ ա Թես. ե. 10։ ա Պետ. գ. 9։
ի բ Կոր. ե. 15։
‡ Ցնծան ու յարութիւն առաւ, և նոքին

հաւատ։ †Մեռելներուն ու կենդանիներուն Իշ-
10 խ. Իսկ դուն ինչո՞ւ քու եղբայրդ կը դատես, կամ դուն ինչո՞ւ քու եղբայրդ ի՛նարգես. †վասնզի ամէնքս ալ Քրիստոսի առեանին առ-
11 ջև պիտի կայնինք։ Ինչու որ գրուած է, †Ես կենդանի եմ, ի՛ըսէ Տէրը, որ ամէն ծունկ ինծի պիտի ծռի, և ամէն լեզու Աստուծոյ
12 պիտի խոստովանի։ †Ուրեմն մեզմէ ամէն մէկը Աստուծոյ հաշիւ պիտի տայ իր անձին համար։
13 Ուստի ալ իրար չդատենք, հապա աւելի առ որոշումը ըրէք մարդուն մէջ՝ †խոչ կամ
14 դայթակղութիւն չդնել եղբօրը։ Ես գիտեմ ու հաստատուած եմ Տէր Յիսուսով, †որ մէկ բան մը ինքնիրմէ պիղծ չէ, բայց †ով որ պիղծ
15 կը սեպէ մէկ բան մը, անոր պիղծ է ան։ †Իսկ թէ որ կերակուրի համար քու եղբայրդ արքա-
մը, ալ դուն սիրով չվարուեցար. †քու կե-
րակուրովդ մի կորսնցներես անոնիկ որուն հա-
16 մար որ Քրիստոս մեռաւ։ Ուզղ չըլլայ որ
17 ձեր բարիին համար չար խօսին։ †Ինչու որ Աստուծոյ արքայութիւնը կերակուր ու խմե-
լիք չէ, հապա արդարութիւն և խաղաղու-
18 թիւն ու ինդութիւն Հոգւով Սրբով։ Քանզի թէ որ մեկը սա բաներով Քրիստոսի կը ծա-
ռայէ, †անիկա Աստուծոյ հաճելի է ու մար-
19 դոց գովելի։ Ուստի հետևինք խաղաղութեան
20 ու իրարու չինութեան հետէ ըլլանք։ Զբլե-

ֆ Գաղ. ժ. 36։
ր Մատ. իե. 31. 32։ Գաղ. ժ. 42. մէ. 31։ բ Կոր. ե. 10։ Յոգ. 14. 15։
ս Եր. իե. 23։ Փիլ. բ. 10։
թ Մատ. ժբ. 36։ Գաղ. գ. 5։ ա Պետ.

գ. 5։
ք ա Կոր. ը. 9. 13։ ժ. 32։
ֆ Գաղ. ժ. 15։ Հմր. 2. 20։ ա Կոր. ժ. 25։ ա Տիմ. գ. 4։ Տիտ. ա. 15։
հ ա Կոր. ը. 7. 10։
ղ ա Կոր. ը. 11։

ճ Գլ. ժբ. 17։
ձ ա Կոր. ը. 8։
ճ բ Կոր. ը. 21։
ղ Սաղ. լէ. 14։ Գլ. ժբ. 18։
ռ Գլ. ժե. 2։ ա Կոր. ժգ. 12։ ա Թես. ե. 11։
ն Հմր. 15։

լայ որ կերակուրի պատճառով Աստուծոյ դործը քակիս. համն բան մաքուր է. սակայն թէ ան մարդուն է դէշ, որ ուրիշը դայթակղեցնէ
21 թիւն տալով կ'ուտէ: Պզտիկ է միս չուտել և գինի չխմել, ոչ ալ բան մը ընել որով քու եղբայրդ կը դայթի կամ կը դայթակղի կամ
22 կը տկարանայ: Դուն հաւատք ունիս. անիկա քեզի պահէ Աստուծոյ առջևը. Երանի անոր որ իր անձը չդատապարտեր անով՝ որ ինքը
23 կ'ընդունի: Բայց ան որ խորհ կ'ընէ, թէ որ ուտէ կը դատապարտուի, վասն զի չէ թէ հաւատքով կ'ուտէ. ամէն բան որ հաւատքով չէ մեղք է:

ԳԼ. ԺԵ

1 Հաւատքի մէջ զօրացունելը պէտք է որ տկարներուն համբերին, 2 Մէնք միս անձին համար ըլլալու չենք, 3 վասն զի Քրիստոս ալ իր անձին համար չէրաց. 7 Տգիտ մեկզմէկ ընդունելու ենք, ինչպէս որ Քրիստոս ալ մեզ ամէնքս ընդունեց, 8 թէ Հրեաներէն 9 և թէ հեթանոսներէն: 15 Պօղոս իր դործ թուպ, թէն պատճառաբ կը յանդնի, 28 կը յուսայ դանդր ուսնելու, 30 և անոնց աղօթքը կը խնդրէ:

1 Պէտք է մեզի որ կարող ենք՝ տկարներուն տկարութիւնը վերցնել, և չէ թէ հաճոյ մեր
2 անձին համար ըլլալ. Հապա մեզմէ ամէն մէկը դրկուածութեան համար իր ընկերին հաճոյ ըլ-
3 լայ բարի բանին մէջ: Քանզի Քրիստոս ալ չէ թէ իր անձին հաճոյ եղաւ, հապա ինչպէս որ դրուած է, Դրկոց նախատողներուն նախա-
4 տինքերը իմ վրաս ինկան: Եղան որ ինչ որ

a Տես ա. 15:
b Գալ. գ. 1:
c Գլ. ժգ. 1:
d ա Կոր. թ. 19, 22: ժ. 24, 33. ժգ. 5: Փիլ. բ. 4, 5:
e Գլ. ժգ. 19:
f Մատ. խգ. 39: Ցաղ. ե. 30. գ. 38:
g Սաղ. կթ. 9:
h Գլ. գ. 23, 24. ա Կոր. թ. 9, 10: ժ. 11: բ Տիմ. գ. 16, 17:
i Գլ. ժգ. 16: ա Կոր. ա. 10: Փիլ. գ. 16:
k Գաղ. դ. 24: 32:
l Գլ. ժգ. 1: 3:
m Գլ. ե. 2:
n Ուշադ. ձեզ:
o Մատ. ժե. 24:
p Ցաղ. ա. 11: Գաղ. գ. 25, 26: ժգ. 46:
q Գլ. գ. 3: բ Կոր. ա. 20:
r Ցաղ. ժ. 16: Գլ. թ. 24:
s Սաղ. ժբ. 40:
t Բ Օր. լբ. 43:
u Սաղ. ձմէ. 1:
v Ես. ժա. 1. 10: Ցայտ. ե. 5: իբ. 16:
x Գլ. ժբ. 12: ժգ. 17:

առաջուց դրուեցաւ, մեր սորվելուն համար դրուեցաւ, որ համբերութիւնով ու Գիրքերուն մխիթարութիւնովը յոյս ունենանք:
5 Ու համբերութեան ու մխիթարութեան Աստուածը տայ ձեզի իրարու հետ ալ ու նոյն խորհուրդը ունենալ Քրիստոս Յիսուսի սովէն
6 պէս. Որ մէկ սրտով ու մէկ բերնով փառաւորէք զԱստուած ու մեր Տէրոջը Յիսուս
7 Քրիստոսի Հայրը: Ասոր համար մէկզմէկ ընդունեցէք, ինչպէս որ Քրիստոս ալ մեզ ընդունեց Աստուծոյ փառքին համար:
8 Բայց կ'ըսեմ թէ Յիսուս Քրիստոսի թլփատութեան պաշտօնեայ եղաւ Աստուծոյ ճշմարտութեանը համար էր, որ նախահայրե-
9 րուն ուրախ խոստումնները հաստատէ. Այս կայն հեթանոսները ողորմութեան համար զԱստուած փառաւորեն. ինչպէս որ դրուած է, Ասոր համար ազդերուն մէջը քեզ պիտի դո-
10 վեմ, և քու անուանդ սաղմոս պիտի երդեմ:
11 Եւ դարձեալ կ'ըսէ թէ Ուրախ եղէք ազդեր, անոր ժողովուրդին հետ:
12 Եւ դարձեալ թէ Օրհնեցէք Տէրը, բոլոր ազդեր, ու դովեցէք անիկա, բոլոր ժողովուրդ-
13 ներ: Եւ դարձեալ Եսայի կ'ըսէ, Յեսսէին մէկ արմատը պիտի ըլլայ, ու ան որ ազդերուն իշխան պիտի կայնի, ազդերը անոր պի-
14 տի յուսան: Ապրդ յուսոյ Աստուածը ձեզ լիցնի բոլոր ուրախութիւնով ու խաղաղութիւ-

Նով հաւատալու մէջ, որ առաւաւնաք յուսով
Հոգւոյն Սրբոյ զօրութեամբը ։
14 Ես ինքնս ալ հաստատուած եմ ձեզի հա-
մար, իմ եղբայրներս, որ դուք լեցուն էք
բարութիւնով, լեցուած էք ամէն գիտու-
15 թիւնով, և կրնաք մէկզմէկ խրատել ։ Սա-
կայն մէկ կողմանէ համարձակաբար գրեցի
ձեզի, իմ եղբայրներս, որպէս թէ մխաքը-
նիզ ձեզ — բնէրը ՝ան ընորհքին պատճա-
16 ռով՝ որ Աստուծմէ ինծի տրուած է, ՝ին ես
Քիստս Քրիստոսի սպասաւորը ըլլամ հեթա-
նոսներուն մէջ, և Աստուծոյ աւետարանը մա-
տակարարեմ, որպէս զի ՝հեթանոսաց ըն-
ծայուիլը ընդունելի ըլլայ՝ Սուրբ Հոգիով
17 սրբուելով ։ Ուստի Աստուծոյ գործը պար-
18 ծանք ունիմ Քրիստոս Քիստոսով ։ Վինչու որ
չեմ համարձակիր խօսելու ան բաներէն մէկը,
որ Քրիստոս իմ ձեռքովս գործած չէ ՝հե-
թանոսները հնազանդեցնելու համար՝ խօս-
19 քով ու գործքով, ՝նշաններու ու հրաշքնե-
րու զօրութիւնով, *Աստուծոյ Հոգւոյն զօրու-
թիւնովը. անանկ որ ես Երուսաղէմէն սկսած՝
և չրջան ընելէ մինչև Իլլիւրիկացւոց կողմերը
20 Քրիստոսի աւետարանը լեցուցի ։ Անանկ չա-
նայի աւետարանը քարոզելու, չէ թէ ուր որ
Քրիստոսի անունը յիշուած էր, որ չըլլայ թէ
՝մէկ ուրիշի մը շէն՝ հիմին վրայ չնիեմ. Հա-
21 պա ինչպէս որ գրուած է, ՝թէ որոնց որ չպատ-
մուեցաւ անոր վրայով՝ պիտի տեսնեն, ու

1 բ Պետ. ա. 12։ ա Յակ. բ. 21։
2 ա Կոր. ը. 1, 7, 10։
3 Գաղ. ա. 5։ ժբ. 3։ Գաղ. ա. 15։ Եփես. գ. 7, 8։
4 Գաղ. ժա. 13։ Գաղ. բ. 7։ 8, 9։ ա Յհ. բ. 7։ բ Տիմ. ա. 11։ Փիլ. բ. 17։
5 Եփես. կզ. 20։ Փիլ. բ. 17։
6 Գաղ. իա. 19։ Գաղ. բ. 8։
7 Գաղ. ա. 5։ ժգ. 29։
8 Գաղ. ժբ. 11։ բ Կար. ժբ. 12։
• Յհ. Ա Սուրբ Գրոց։
9 բ Կոր. ժ. 13, 15, 16։
10 Եփես. ծբ. 15։

22 որմէնք որ չէ տեսեր՝ պիտի իմանան ։ Վինոր հա-
23 մար ալ չատ արգիլուեցայ ձեզի գալէն ։ Բայց
հիմա որ ատ կողմերը ալ ինծի տեղ չկայ, ՝ու
չատ տարիներէ ՝ի վեր խիստ կը փափաքիմ ձեզի
24 գալու, երբոր դէպ ՝ի Սպանիա երթամ, ։*կը
յուսամ որ անցնելու առթիս ձեզ տեսնեմ, ու
ձեզմէ յաղարկուիմ հոն ես ՝ը-ը-ը, թէ որ առաջ
25 քիչ մը ձեզմով լեցուիմ ։ ՝Բայց հիմա երու-
սաղէմ կ՝երթամ սուրբերուն սպասաւորելու ։
26 ՝Վասն զի Մակեդոնացին և Աքայեցիք յօժա-
րեցան որ երուսաղէմի մէջ եղած աղքատ
սուրբերուն քիչ մը հաղորդութիւն ընեն ։
27 Յօժարեցան, ինչու որ անոնց պարտական ալ
են ։ ՝Վասն զի թէ որ անոնց հոգեւոր բաներուն
հաղորդ եղան հեթանոսները, ՝կը պարտա-
ւորին որ հաղորդութիւն ընեն անոնց՝ մար-
28 մնաւոր բաներու մէջ ալ ։ Ուրեմն ասիկա կա-
տարելով՝ ՝ու կնքելով անոնց առ պտուղը՝
29 ձեզմէ Սպանիա պիտի անցնիմ ։ Եւ ՝գա գի-
տեմ որ իմ ձեզի գալու առթիս՝ Քրիստոսի
†աւետարանին լեցուն օրհնութիւնովը պիտի
գամ ։
30 Ձեզի կ՝աղաչեմ, եղբայրներ, մեր Տէր Յի-
սուս Քրիստոսով ՝ու Հոգւոյն սիրովը, որ ին-
ծի հետ պատերազմիկ ըլլաք ՝ի աղօթքը
31 ներուն մէջ առ Աստուած ինծի համար, ՝որ
Հրէաստանի մէջ հաւատքի չհնազանդողնե-
րէն ազատուիմ, ՝ու իմ երուսաղէմ ընծա-

1 Գաղ. ա. 13։ ա Թես. բ. 17, 18։
2 Գործ. ժբ. 21։ Հռով. 32։ Գաղ. ա. 11։
3 Յհ. Ա Սուրբ Գրոց։
4 Գաղ. ժա. 3։ Հռով. 32։
5 Գործ. ժբ. 21։ ի. 22։ իգ. 17։
6 ա Կոր. ժգ. 1, 2։ բ Կոր. ը. 1։ թ. 2, 12։
7 Գաղ. ժա. 17։
8 ա Կոր. թ. 11։ Գաղ. գ. 6։
9 Փիլ. գ. 17։
10 Գաղ. ա. 11։
11 Յհ. Ա Սուրբ Գրոց։
12 բ Կոր. ա. 11։ Կաղ. գ. 12։
13 բ Թես. գ. 2։
14 բ Կոր. ը. 4։

ապաստաւորութիւնս սուրբերուն ընդունելի
32 ըլլայ, ՚Որպէս զի Աստուծոյ կամքովը ուրա-
խութեամբ դէպի դալով ՚ձեզի հետ հանգ-
33 չիմ։ ՚Եւ խաղաղութեան Աստուածը ձեր
ամենուն հետը ըլլայ։ Ամէն։

ԳԼ. ԺԶ

3 Պօղոս կը խնդրէ եղբայրներէն չատերուն բարև տալ, 17 և կը խրատէ զանոնք զգոյշ ըլլալ հերձուածողներէն և գայթակղութիւն առաջներէն. 21 զանազան բարևներէն ետև կը վերջացնէ իր թուղթը փառք և գոհութիւն տալով Աստուծոյ։

1 Ձեզի կը յանձնեմ մեր քոյրը, ՚որ
2 կենքրեայ եկեղեցիին սպասաւորն է. ՚Որ
անիկա ընդունիք Տէրոջմով՝ ինչպես որ սուրբ
ընդունելի է, և անոր խնամք տանիք
ինչ բանի մէջ որ ձեր ջ՚ՓՆՈՒԹԻՆ կարօտի. քան-
զի ինքն ալ շատերուն խնամք տարաւ, ու
ինծի ալ։

3 Բարև ըրէք ՚Պրիսկէլլին ու Ակիւղասին՝ քրիս-
4 տոս Յիսուսով իմ գործակիցներուս. (Որոնք
իմ կեանքիս համար իրենց պարանոցները
տուին. որ անոնցմէ չէ թէ միայն ես չնորհա-
կալ կ՚ըլլամ, հապա հեթանոսներուն բոլոր
5 եկեղեցիներն ալ.) ՚Եւ անոնց տանը մէջին ե-
կեղեցիին ալ։ Բարև ըրէք եպենետոս իմ սի-
րելիս, ՚որ *Ա՚սիայէն առջի պտուղ մին է
6 քրիստոսի։ Բարև ըրէք Մարիամին, որ մեր
7 վրայ շատ աշխատեցաւ։ Բարև ըրէք Ան-

ե Գոր. ժը. 21։ ա Կոր. գ. 19։ Յակ. գ. 15։
զ Գլ. ա. 19։
է ա Կոր. ժգ. 13։ բ Կոր. է. 13։ բ Տիմ. ա. 10։ Փիլմ. 7, 20։
ը Գլ. ժգ. 20։ ա Կոր. ժգ. 33։ բ Կոր. ժգ. 11։ Փիլ. գ. 2։ ա Թես. է. 23։ բ Թես. գ. 16։ Եբր. ժգ. 20։
թ Գոր. ժգ. 15։
ժ Փիլ. բ. 29։
ի Գոր. ժգ. 2, 18, 26։ բ Տիմ. գ. 10։
լ ա Կոր. ժգ. 19։ Կող. գ. 15։ Փիլմ. 2։
խ ա Կոր. ժգ. 15։
ծ Կամ Լսեցին։
Յակ. 5, 6։

դրոնիկոսին ու ցունիային՝ իմ ազգականներուս
և գերութեան ընկերներուս, որոնք առա-
քեալներուն մէջը երևելիներ են, ՚որոնք ինծ
8 մէ ալ առաջ Քրիստոսի եղան։ Բարև ըրէք
9 Ամպղիա իմ սիրելիիս Տէրոջմով։ Բարև ըրէք
Ուրբանոս մեր գործակիցին Քրիստոսով, ու
10 Յոսաքեա իմ սիրելիիս։ Բարև ըրէք Ապելէ-
11 սին որ ընտրեալ է Քրիստոսով։ Բարև ըրէք
անոնց որ Արիստոբուղոսի տունէն են։ Բարև
ըրէք Հերովդիոն իմ ազգականիս։ Բարև
ըրէք անոնց որ Նարկիսին տունէն են Տէ-
12 րոջմով։ Բարև ըրէք Տրիփենային ու Տրիփո-
սային՝ Տէրոջմով աշխատողներուն։ Բարև ըրէք
Պերսիդէ սիրելիին, որ շատ աշխատեցաւ Տէ-
13 րոջմով։ Բարև ըրէք Ռուփոսին՝ Տէրոջմով
14 ՚ընտրուածին, ու անոր մօրը և իմին։ Բարև
ըրէք Ասինկրիտոսին, փլեգոնին, Երմասին,
Պատրոբային, Երմեսին ու անոնց հետ եղող
15 եղբայրներուն։ Բարև ըրէք փիղողոգոսին
ու Ցուլիային, Ներէոսին ու անոր քրոջը, և
Ողիմպասին ու անոնց հետ եղող բոլոր սուր-
16 բերուն։ ՚Բարև ըրէք իրարու սրբութեան
համբուրով։ Բարև կ՚ընեն ձեզի Քրիստոսի
[բոլոր] եկեղեցիները։

17 Կ՚աղաչեմ ձեզի, եղբայրներ, որ դիտէք
անոնցմէ՝ որ ՚որոնք ձեր սորված վարդապե-
տութենէն դուրս հերձուածողութիւններ ու
գայթակղութիւններ կ՚ընեն, ՚Ի անոնցմէ հեռ
18 կեցէք։ ՚Ինչու որ անոնք մեր Տէրոջը
*Քրիստոսի չեն ծառայեր, ՚Հապա իրենց որո-

ղ Գոր. ա. 22։
ի բ Յակ. 1։
ձ ա Կոր. ժգ. 20։ բ Կոր. ժգ. 12։ բ Թես. ե. 26։ ա Պետ. ե. 14։
ղ Գոր. ժե. 1, 5։ 24։ ա Տիմ. գ. 3։
ճ ա Կոր. ե. 9, 11։ բ Թես. գ. 6, 14։ բ Տիմ. գ. 5։ Տիտ. գ. 10։ ա Տիմ. գ. 5։
յ Գոր. ժե. 1, 5։ գ. 10։ բ Յակ. 10։ Յուդ. Քեռաւ Քեռ. Քրիստոսի
ն Փիլ. գ. 10։ ա Տիմ. գ. 5։

վայնին, վե անոյշ խօսքերով ու գովութիւն-
ներով պարզամիտներուն սիրտերը կը խաբին։
19 Իրանդի ձեր հնազանդութիւնը ամենուն հա-
սած է. ուստի ձեր վրայ ուրախ եմ. բայց
կ'ուզեմ որ գուք խելամուտ լլլաք բարիին,
20 ու միամիտ չլլլիք։ Եւ խաղաղութեան Ա-
ստուածը Խոթանակ Սատանան շուտով ձեր
ոտքերուն տակը։ Մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի շնորհքը ձեր հետը ըլլայ։*
21 Բարև կ'ընէ ձեզի Տիմոթէոս՝ իմ գործա-
կիցս, և Ղուկիոս՝ ու Յասոն ու Սոսիպատ-
22 րոս՝ իմ ազգականներս։ (Բարև կ'ընեմ ձեզի
Տէրոջմով ես ալ Տերտիոս, որ սա թուղթը
23 գրեցի։) Բարև կ'ընէ ձեզի Գայիոս՝ իմ ու
բոլոր եկեղեցիին հիւրընկալը։ Բարև կ'ընէ
ձեզի Երաստոս՝ քաղաքիս գանձապետը, ու
24 Կուարտոս եղբայրը։ Մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի շնորհքը ձեր ամենուն հետը ըլլայ։
Ամէն։

25 Ա՛րդ անոր՝ որ կարող է ձեզ հաստատել
ըմ աւետարանիս պէս ու Յիսուս Քրիստոսի
քարոզութիւնը պէս, ևան խորհուրդին յայտ-
նութեան պէս՝ որ յաւիտենական ատեններէն

ա Կող. բ. 4։ բ Տիմ. գ. 6։ Տիտ. ա. 10։ բ Պետ. բ. 3։
բ Գէս. ա. 8։
գ Մատ. ժ. 16։ ա Կոր. ժգ. 20։
դ Գէս. ժե. 33։
ե Յուդ. գ. 15։
զ Հմր. 24։ ա Կոր. ժգ. 23։ բ Կոր. ժգ. 13։ Փիլ. գ. 24։ ա Թես. ե. 28։ բ Թես. գ. 18։ Յայտ. բ. 21։

է Ոնես. ի՜–նէ՜ Ա. Մնե.։
ը Գոր. ժգ. 1։ Կող. ա. 1։ Փիլ. բ. 19։ ա Թես. գ. 2։ ա Տիմ. ա. 2։ Երբ. ժգ. 23։
ի Գոր. ժգ. 1։
ժ Գոր. ժե. 5։
ժա Գոր. բ. 4։
ժբ ա Կոր. ա. 14։
ժգ Գոր. ժԲ. 22։ բ Տիմ. գ. 20։

ժդ Հմր. 20։ ա Թես. ե. 28։
ժե Ելիս. գ. 20։ ա Թես. գ. 13։ բ Թես. բ. 16։ գ. 3։ Յուդ. 24։
ժզ Գէս. բ. 16։
ժէ Ելիս. ա. 9։ գ. 3, 4, 5։ Կող. ա. 27։
ժը Ելիս. ա. 9։ բ Տիմ. ա. 10։ Տիտ. ա. 2, 3։ ա Պետ. ա. 20։
ի Գոր. ջ. 7։ Գէս. ա. 5։ ժե. 18։

ի Տիմ. ա. 17։ գ. 16։ Յայտ. 25։

—

ա Հռոմ. ա. 1։
բ Կոր. ա. 1։ Ե. փետ. ա. 1։ Կող. ա. 1։
գ Գոր. ժբ. 17։
դ Յայտ. 1։
ե Յակ. ժե. 19։ Գոր. ժե. 9։

26 Ի վեր ծածկուած էր, Եւ հիմա յայտնուե-
ցաւ, ու մարգարէական գիրքերով յաւիտե-
նական Աստուծոյ հրամանովը բոլոր հեթա-
նոսներուն ճանչցուելուն Հաւատքի հնազան-
27 դելու համար, Մի միայն իմաստուն Աստու-
ծոյն՝ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը փառք յա-
ւիտեանս։ Ամէն։

Ա. ՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ Ա. ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
Ա. ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Պօղոս՝ Աստուծոյ կամքովը Յիսուս Քրիս-
տոսի առաքեալ լլլալու կանչուած, Եւ Սո-
2 թենէս եղբայրը, Կորնթոսի մէջ եղած Ա-
ստուծոյ եկեղեցիին Քրիստոս Յիսուսով սըր-

բուածներուն՝ հաւրբերը ըլլալու կանչուածնե-
րուն, ան ամենուն հետ՝ որ ամէն տեղ ՚մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունը կը կանչեն,
3 ՚իրենցը ու մերը. ՚Շնորհք եւ խաղաղու-
թիւն Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս
Քրիստոսէն։
4 ՚Ամէն առեն իմ Աստուծմէս ձեզի համար
կը գոհանամ Աստուծոյ շնորհքին վրայ, որ
5 ձեզի տրուած է Քրիստոս Յիսուսով. Որ դուք
անով ամէն բանի մէջ հարստացաք՝ ամէն
6 խօսքով ու ամէն գիտութիւնով. ՚Ինչպէս որ
Քրիստոսի վկայութիւնը ձեր մէջը հաստա-
7 տուեցաւ. Որ դուք բնաւ մէկ շնորհքով մին-
ալ չնուազիք՝ ՚մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
8 յայտնուելուն սպասելով. ՚Որ նաեւ ձեզ պի-
տի հաստատէ մինչեւ վերջը՝ անմեղադ ըլլալ
ըլլալու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի օրը։
9 ՚Հաւատարիմ է Աստուած, որ իրմով կանչուե-
ցաք ՚Հաղորդ ըլլալու իր Որդւոյն՝ մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսին։
10 Ձեզի կ՚աղաչեմ, եղբայրնե՛ր, մեր Տէր Յի-
սուս Քրիստոսի անունովը, ՚որ ըլլ եւ նոյն խօս-
քը ունենաք ամէնդդ, ու երկպառակութիւն-
ներ չըլլայ ձեր մէջը. Հապա դուք մէկ վճռ-
քի ու մէկ խորհուրդի վրայ ՚Հաստատուած

2 Հռոմ. ա· 7· բ Տիմ. ա· 9։
3 Գղ. ը· 6։
4 Գոր· ի. 14· 21· իբ· 16· բ Տիմ. բ· 22։
5 Հռոմ. գ· 22· ժ· 12։
6 Հռոմ. ա· 7· բ Կոր· ա· 2։ Եփես· ա· 2։ ա Պետ· ա· 2։
7 Հռոմ. ա· 8։
8 Գղ· ժբ· 8։ բ Կոր· ը· 7։
9 Գղ· բ· 1։ բ Տիմ. ա· 8։ Յայտ· ա· 2։
10 Փիլ· գ· 20· Տիմ· բ· 13։ բ Պետ· գ· 12։ Կող· գ· 4։
11 ա Թես· գ· 13։
12 Կող· ա· 22։ ա Թես· ե· 23։
13 Ես· խզ· 7։ Գղ· ժ· 13։ ա Թես· ե·
24։ բ Թես· գ· 3։ Եբր· ժ· 23։
14 Յովհ· ժե· 4։ ժե· 21։ ա Յովհ· ա· 3։ գ· 13։
15 Հռոմ. ժբ· 18։ ժե· 5։ բ Կոր· ժգ· 11։ Փիլ· բ· 2։ գ· 16։ ա Պետ· գ· 8։ Գղ· ժա· 18։
Յուդ· կատարեալ գործուած

11 ըլլաք։ ՚Ինչու որ ձեզի համար ինծի լուր հա-
սաւ, եղբայրնե՛ր, Քղուէի ընտանիքին,
12 թէ ձեր մէջը հակառակութիւններ կայ։ Հի-
մա ասս կը զրուցեմ, ՚որ ձեզմէ ամէն մէկը
կ՚ըսէ. Եղեր թէ ես Պօղոսեան եմ, ու ՚ի-
նձէ թէ ես Ապողոսեան, և ՚ինչը՝ ՚թէ ես Կե-
13 փասեան, ու ՚ի՞նչ թէ ես Քրիստոսեան։ ՚Մի-
թէ Քրիստոս բաժնուա՞ծ է. միթէ Պօղո՞ս խա-
չը եղաւ ձեզի համար, կամ թէ Պօղոսի՞ ա-
14 նունովը մկրտուեցաք։ Կը գոհանամ Աստուծ-
մէ որ ձեզմէ մէկը չմկրտեցի, ՚միայն Կրիս-
15 կրիսպոսը ու Գայեսը. որ մէկը չըսէ թէ
16 իմ անունովս մկրտեցի։ Իրաւ ՚Ստեփաննասին
ընտանիքն ալ մկրտեցի. ալ ուրիշ մէկը չեմ
գիտեր ամենեւին թէ մկրտեցի։
17 Ինչու որ Քրիստոս զիս մկրտելու չէր ղրկեց,
հապա աւետարանը քարոզելու, ՚ոչ թէ խօս-
քերու ճարտարութիւնով, որ Քրիստոսի խաչը
18 ոչինչ չըլլայ։ ՚Քանզի խաչին քարոզութիւնը
կորստեաններուն յիմարութիւն է, հապա մեզի
փրկուածներուս ՚Աստուծոյ զօրութիւնն է։
19 Վասն զի գրուած է, ՚Իմաստուններուն խոհ-
մութիւնը պիտի կորսընցնեմ, ու հանճա-
20 րեղներուն հանճարը պիտի խափանեմ։ ՚Ո՞ւր է
իմաստունը, ո՞ւր է գրիչը, ո՞ւր է աս աշխար-
հս. ՚չէ՞ որ Աստուած յիմարեցուց
21 աս աշխարհս իմաստութիւնը։ Քանզի ՚երբոյ-

3 Գղ· գ· 4։
4 Գոր· ժբ· 24· ժթ· 1։ Գղ· ժգ· 12։]
5 Յովհ· ա· 42։
6 Կոր· ժա· 4։ Ե. փես· գ· 5։
7 Գոր· ժբ· 8։
8 Հռոմ. ժգ· 23։
9 Գղ· ժգ· 15· 17։
10 Գղ· բ· 1· 4· 13· բ Պետ· ա· 16։ բ Կոր· բ· 15։
11 Գոր· ժե· 18· Գղ· բ· 14։
12 Գղ· ժե· 2։
13 Հռոմ. ա· 16· Հմր· 24։
14 Ծագ· ե· 12· 13։
Ես· խթ· 14· Երեմ· ը· 9։
15 Ես· լգ· 18։
16 Ծագ· ժբ· 17· 20· 21։ Գղ· խգ· 25։ Հռոմ. ա· 22։
17 Հռոմ. ա· 20· 21· 25։ Մատ· ժա· 25։ Դանիէլ· ժ· 21։

Հետև Աստուծոյ խնաստութեամբը աշխարհ
չճանչցաւ զԱստուած էր խնաստութիւնովը,
Աստուած հաճեցաւ քարոզութեան յիմարու-
թիւնովը հաւատացեալները ապրեցընելու ։
22 Ինչու որ Հրեաները նշան կ՚ուզեն, և Յոյ-
23 նները խնաստութիւն կը փնտռեն. իսկ մենք
կը քարոզենք խաչեալ Քրիստոսը՝ Հրեաներուն
գայթակղութիւն, ու Յոյներուն հիմարու-
24 թիւն. Բայց անոնց որ կանչուած են, թէ Հր-
եաներուն և թէ Յոյներուն, Քրիստոսը Աս-
տուծոյ զօրութիւնը ու Աստուծոյ խնաստու-
25 թիւնը ։ Ինչու որ Աստուծոյ հիմարը մարդոց-
մէն աւելի խնաստուն է, և Աստուծոյ տկարը
26 մարդոցմէն աւելի զօրաւոր է ։ Ուրդարև դուք
ձեր կոչումը կը տեսնէք, եղբայրներ, ձեր չէ
թէ մարմնոյ կողմանէ չատ խնաստուններ, և
չէ թէ չատ զօրաւորներ, և չէ թէ չատ ազ-
27 նուականներ էյեալ։ Բայց Աստուած աշ-
խարհիս յիմարները ընտրեց, որ ամօթով ընէ
խնաստուններըը. ու աշխարհիս տկարները ընտ-
րեց Աստուած, որ ամօթով ընէ զօրաւորները.
28 Եւ աշխարհիս ցածագրեալները ու անարգեալները
ընտրեց Աստուած՝ Եւ ոչնչութիւնները, չոր բան մը
29 ընտրեց Աստուած՝ Եւ ոչնչութիւնները, չոր բան մը
եղծելիները խափանէ. Որպէս զի մէկ մարմին
30 մը չպարծի Աստուծոյ առջեւ ։ Իսկ դուք անկէ
ձ.ք Քրիստոս Յիսուսով, որ ան մեզի Աստուած
մէ խնաստութիւն, Եարդարութիւն, Եսրբու-

Ե Մատ. ժբ. 33։
ժշ. 1։ Մարկ. բ. 11։ Ա.ել. ժա. 16։ Յովհ. գ. 48։
Ծ Եփես. բ. 14։ Մատ. ժա. 6։ ժշ. 57։ Ղուկ. բ. 34։ Յովհ. գ. 61, 67։ Հռոմ. ի. 32։ Գաղ. ե. 11։ Գ.ա. բ. 8։
Ը Հռոմ. ը. 18։ Ղ.. բ. 14։
Ժ Հռոմ. ա. 4, 16։ Հմր. 18։
Ի Կող. բ. 3։
Լ Յովհ. ե. 48։
Խ Մատ. ժա. 25։ Յովհ. բ. 5։ Տիտ. Ա.ղ. բ. 2։
Ծ Հռոմ. գ. 17։
Կ Ղ.. բ. 6։
Հ Հռոմ. գ. 27։ Եփես. բ. 9։
Ձ Հմր. 24։
Ղ Երեմ. իգ. 5, 6։ Հռոմ. գ. 25։ Կոր. ե. 21։ Փիլ. գ. 9։
Ճ Յովհ. ժե. 19։

31 Թիւն Եւ վիրուժիւն եղաւ. Որ ինչպէս գը-
րուած է, Ան որ կը պարծենայ՝ Տէրոջմով
թող պարծենայ ։

ԳԼ. Բ

1 Աւաքեալը կը ծանուցանէ թէ իր քարոզութիւնը խօսքերու
հմայութեամբ կամ մարդկային իմաստութեամբ չէ. 4 հապա Աստուծոյ զօրութեանն է. և այնպէս գնացածը է 6 ու աշխարհիս իմաստութենէն 9 ու մարդկային գիտութե-
նէն, 14 որ մարմնաւոր մարդը կարող չէ ընդունիլ իմաստու-

1 Եւ ես, եղբայրներ, որ ձեզի եկայ, չէ թէ
խօսքի կամ իմաստութեան գերազանցութիւ-
նով մը Աստուծոյ վկայութիւնը ձեզի յայտ-
2 նելու եկայ ։ Վասն զի ես միտքս չդրի ձեր
մէջը ուրիշ բան մը գիտնալ, Եթայց միայն Յի-
3 սուս Քրիստոսը, ու ան՝ խաչը ելած ։ Եւ ես
տկարութիւնով ու վախով և չատ դողով Եձեր
4 քովը կեցայ. Ու իմ խօսքս և քարոզութիւ-
նս չէ թէ *մարդկային իմաստութեան հա-
մոզիչ խօսքերով էր, Եհապա Հոգւոյն և զո-
5 րութեան ապացոյցութեամբը. Որպէս զի ձեր
հաւատքը մարդոց իմաստութիւնովը չըլլայ,
6 Եհապա Աստուծոյ զօրութիւնովը ։ Եւ կատա-
կատարեալներուն հետ իմաստութիւն կը խո-
սինք, Եթայց չէ թէ աս աշխարհիս իմաստու-
թիւնը, և ոչ աս աշխարհիս Եոչնչանալու իշ-
7 խանութիւնը. Հապա Աստուծոյ ծածուկ իմաս-

Ի Եփես. ա. 7։
Լ Երեմ. Ի. 23, 24։ Բ Կոր. ժ. 17։
Խ Գաղ. չ. 14։ Փիլ. գ. 8։
Ծ Բ Կոր. գ. 7։ ժ. 1։ 10։ Ժա. 30։ ժբ. 5։ 9։ Գաղ. գ. 13։
Կ Գոր. ժբ. 1։ 6։ 12։
Հ Հմր. 1։ Գ.. ա. 17։ բ Կոր. ա. 16։
Ձ Ոնհայ լուծիւն։
Ղ Հռոմ. ժե. 19։
Ճ Թես. ա. 5։
Մ Բ Կոր. գ. 7։ գ. 7։
Յ Գ.. ժգ. 20։ Եփես. գ. 13։ Փիլ. գ. 15։ Երբ. ե. 14։
Ն Գ.. ա. 20։ գ. 19։ Հմր. 1։ 13։ բ Կոր. ա. 12։ Յակ. գ. 15։
Շ Գ.. ա. 28։

տութիւնը կը խօսինք խորհրդով, Թոր աչխար-
հէն առաջ սահմանեց Աստուած մեր փառքին
8 համար· Ոմէ զանիկա աս աչխարհիս իչխան-
ներէն մէկը չճանչցաւ· Ոքանդի թէ որ ճանչ-
ցած ըլլային, ալ փառաց Տէրը խաչը չէին
9 հաներ· Հապա ինսոր որ գրուած է, Սկն բա-
ները որ աչք չէ տեսեր և ականջ չէ լսեր ու
մարգու սրտին մէջ չէ ինկեր, Աստուած պիտ-
10 սիրողներուն պատրաստեց· Բայց Աստուած
մեզի յայտնեց իր Հոգիովը, ինչու որ Հոգին
ամէն բան կը քննէ, Աստուծոյ խորունկ բա-
11 ներն ալ· Վասն զի մարդոցմէն ո՛վ գիտէ մար-
դուն բաներըը, Ոբայց միայն մարդուն հոգին
որ իր մէջն է· Նոյնպէս ալ Աստուծոյ բաներըը
մէկը չգիտեր, բայց միայն Աստուծոյ Հոգին·
12 Իսկ մենք չէ թէ աս աչխարհս Հոգին առինք,
Հապա ան Հոգին որ Աստուծմէ է· որ մենք
ճանչնանք ան բաներըը որ Աստուծմէ տրուե-
13 ցաւ մեզի· Ոորոնք նաև կը խօսինք, չէ թէ
մարդկային իմաստութեան սորվեցուցած խօս-
քերովը, Հապա Հոգիին սորվեցուցածներովը,
և Հոգևոր բաներըը Հոգևորի հետ կը յարմար-
14 ցնենք· Իսկ շնչաւոր մարդը Աստուծոյ Հո-
գիին բաներըը չընդունիր, Ինչու որ անոնք
իրեն յիմարութիւն են, ու չկրնար ալ գիտ-
նալ, ինչու որ Հոգևոր կերպով կը քննուին·

ա Հաամմ· ժգ· 25·
26· Եփես· գ· 5·
9· Կագ· ա· 26· բ
Տիմ· ա· 9·
ի Պատ· ժա· 25·
Յովհ· ի· 48· Գոր·
ժգ· 27· բ Կոր· գ·
11·
ժ Յովհ· ժ· 3·
Ես· կդ· 4·
ի Պատ· ժգ· 11·
ժգ· 17· Յովհ· ժգ·
26· ժգ· 13· ա Յովհ·
բ· 27·
ժ Առակ· ի· 23· իե·
19· Երեմ· ժե· 9·
ղ Հաամմ· ժա· 33·
34·

Յովհ· ժգ· 3·
Ես· կդ· 4·
ի Պատ· ժգ· 11·
ժգ· 17· Յովհ· ժգ·
26· ժգ· 13· ա Յովհ·
բ· 27·
ժ Առակ· ի· 23· իե·
19· Երեմ· ժե· 9·
ղ Հաամմ· ժա· 33·
34·

ի Հաամմ· ը· 15·
ի բ Պետ· ա· 10·
Յովհ· ա· 17·
Տես գլ· ա· 17·
Համ· 4·
ա Ոնտի Սուրբ Հո-
գիին
Պատ· ժգ· 23·
ի Գլ· ա· 18· 23·
ղ Հաամմ· ը· 5· 6·
7· Յառգ· 19·

15 Բայց ան որ Հոգևոր է՝ ամէն բան կը քննէ, ու
16 ինքը մէկէ մը չքննուիր· Ոբանդի ո՞վ գիտցաւ
Տէրոջը միտքը, որ անոր խրատ տուող ըլ-
լայ· Ոբայց մենք Քրիստոսի միտքը ունինք·

Գլ· Գ

2 Տալոյց առաջ կամ կը տրամի և ոչ թէ կերակուր· 3 Կռիւը
ու նախանձը մարմնաւոր մտքի պատճառներ են· 7 Ջնկոյզը ու
ջուր առողջ բան մը չէն· 9 Աստուածանի պարտաճեանները Աս-
տուծոյ գործակիցներն են· 11 Քրիստոս է մի միայն հիմը· 16
Մարդկի Աստուծոյ տաճարներն են, որոնք պիտի տրոհ-
պտհուին· 19 Ես աչխարհիս իմաստութիւնը Աստուծոյ առ-
ջեւը յիմարութիւն է·

1 Եւ ես, եղբայրնե՛ր, չկրցայ խօսիլ ձեզի՝ որ-
պէս թէ հոգևորներու, Ոհապա որպէս թէ
2 մարմնաւորներու, Ոորպէս թէ Քրիստոսով
տղայոց· Ոձեզի կաթ կերցուցի և չէ թէ կերա-
կուր, Ոինչու որ դեռ կարող չէիք, ու Հիմա
ալ տակաւին կարող չէք, վասն զի դեռ մար-
3 մնաւոր էք· Ոորովհետև տակաւին ձեր մէջը
նախանձ ու հակառակութիւն և բաժանումներ
կան, չէ՞ որ մարմնաւոր էք, ու մարդկօրէն
4 կը քալէք· Ոբանդի երբոր Ոմէկը կ՚ըսէ թէ
Ես Պօղոսեան եմ, և միւսը՝ թէ ես Ապողո-
սեան, չէ՞ որ մարմնաւոր էք· Ուրեմն ո՞վ է
5 Պօղոս կամ ո՞վ է Ապողոս· Ոպաշտօնեաներ
են, որոնցմով հաւատացիք, Եւ ինչպէս որ
6 Տէրը տուաւ ամեն մէկուն· Ոէս տնկեցի,

ա Առակ· իբ· 5· ա
Թես· ե· 21· ա
Յովհ· գ· 1·
բ Յով· ժե· 8· Ես-
ի· 13· Երեմ· իգ·
18· Հաամմ· ժա·
34·
գ Յովհ· ժե· 15·

Գլ· բ· 15·
դ Գլ· բ· 14·
Երբ· ե· 13·
ե Երբ· ե· 12· 13·
ա Պետ· բ· 2·
զ Յովհ· ժգ· 12·
է Գլ· ա· 11· ժա·
18· Գաղ· ե· 20·
21· Ցաի· գ· 10·

թ Գլ· ա· 12·
ժ Գլ· գ· 1· բ Կոր·
գ· 3·
ի Հաամմ· ժբ· 3· 6·
ա Պետ· գ· 11·
ի Գոր· ժբ· 4· 8·
21· Գլ· գ· 15· Թի·
1· ժե· 1· բ Կոր·
ժ· 14· 15·

ի Պաղտոս Լևր տուաւ, ւբայց Աստուած աճե-
7 ցուց։ ի Ուստի ոչ մնկողը բան մըն է, և ոչ
Լևր տուողը, հապա Աստուած՝ որ աճեցուց։
8 Տնկողը ու Լևր տուողը մկ են, ի և ամէն մկը
իր վարձքը պիտի առնէ իր աշխատութեանը
9 չափովը։ ի Ինչու որ մենք Աստուծոյ գործակից
ենք· դուք Աստուծոյ հնակութիւնն է, ի Աս-
10 տուծոյ չինութիւն է։ ի Աստուծոյ շնորհացը
չափովը որ ինծի տրուեցաւ, ւբմիասաւոն ճար-
տարապետի մը պէս հիմ դրի, բայց ան՝ որ
չինողը ուրիշ է· ի միայն թէ ամէն մկը թող
11 զգուշանայ թէ ինսոր կը չինէ։ ի Ինչու որ մկը
ալ ուրիշ հիմ չկրնար դնել՝ դրուածէն ի զատ,
12 որ է Յիսուս Քրիստոս։ ի Թէ որ մկը ան հի-
մնն վրայ կը չինէ ոսկի, արծաթ, պատուա-
13 կան քարեր, փայտ, խոտ, եղէգ, ի՝ ամէն մ-
կուն գործը յայտնի պիտի ըլլայ· ւբանզի օրը
ներևան պիտի հանէ, ի՝ինչու որ կրակով պիտի
յայտնուի· և ամէն մկուն գործին ինչ տեսակ
14 ըլլալը կրակը պիտի փորձէ։ ի Թէ որ մկուն
չինած գործը մնայու ըլլայ, ի՝նը վարձք
15 պիտի առնէ· ե՝ թէ որ մկուն չինածը այ-
րըւու ըլլայ, անիկա վնաս պիտի քաշէ· բայց
ինքը պիտի ազատի, ւբանկայն անանկ իբր թէ
16 կրակի մէջէն։ ւԶէ՞ք գիտեր որ Աստուծոյ

ի Գաղ· ժը· 24· 27· ժթ· 1։
ւ ԳԼ· ա· 30· ժե· 10· բ Կոր· գ· 5։
ի բ Կոր· ժբ· 11· Գաղ· գ· 3։
ե Սաղ· կբ· 12· Հբ· ռամ· բ· 6· ԳԼ· գ· 5· Գաղ· Ը· 4· 5· Յայտ· բ· 23· Ժբ· 12։
ը Գաղ· ժե· 4· բ Կոր· գ· 1։
ի Եփես· բ· 20· Կող· բ· 7· Եբր· գ· 3· 4· ա Պետ· բ· 5։
ժ Հռոմ· ա· 5· ժբ· 3։
ժա Հռոմ· ժե· 20· Հմր· 6· ԳԼ· գ· 5· 15· Յայտ· խա· 14։
ժբ ա Պետ· գ· 11։
ժգ Ես· ԺԸ· 16· Մատ· ժԼ· 18· բ Կոր·
ժա· 4· Գաղ· ա· 7։
ժդ Եփես· բ· 20։
ժե ԳԼ· գ· 5։
ժզ Պետ· ա· 7· գ· 12։
ի Դ. ա· գ· 35։
իա ԳԼ· գ· 5։
իբ Յուդ· 23։
իգ ԳԼ· Ը· 19· բ Կոր· Ը· 16· Եփես· բ· 21, 22· Եբր· գ· 6· ա Պետ· բ· 5։

տաճար է ք դուք, և Աստուծոյ Հոգին ձեր
17 մէջը բնակած է։ ի Թէ որ մկը Աստուծոյ տա-
ճարը կ'ապականէ, Աստուած զանիկա պիտի
ապականէ, ւնինչու որ Աստուծոյ տաճարը սուրբ
է՝ որ դուք էք։
18 ի՞Ձըլլայ որ մկը ինքզինքը խաբէ· Թէ որ
ձեզմէ մկը գիտցը խնամատուն կը սեպէ աս աշ-
խարհիս մէջ, թող յիմար ըլլայ՝ որ խնամատուն
19 ըլլայ։ ի Ինչու որ աս աշխարհիս խնամատութիւնը
Աստուծոյ առջեւը յիմարութիւն է· վասն զի
գրուած է Թէ ՝Ինիկա խնամատուներէն բռնող
20 խորամանկութեանը մէջ կը բռնէ։ ե և դար-
ձեալ Թէ ՝Տէրը գիտէ խնամատուններուն խոր-
21 հուրդները՝ որ ունայն են։ ի Ուրեմն մկը
22 Թող չպարծենայ մարդոյմով։ ի Ինչու որ ամէն
բան ձերն է, Թէ Պօղոս, Թէ Ապողոս, Թէ
Կեփաս, Թէ աշխարհ, Թէ կեանք, Թէ
մահ, Թէ ներկայ բաները և Թէ գալիքները՝
23 ամէն բան ձերն է· ի՞Դուք ալ Քրիստոսինն
էք, և Քրիստոս՝ Աստուծոյ։

ԳԼ· Դ

1 Քրիստոսի պաշտօնեաները ինչ համարում ունենալու են։ 7 Բան մը չունինք որ առած չըլլանք։ 8 Առաքեալները տեսա-
բան եղան աշխարհի, հրեշտակներուն և մարդոց։ 13 աշխատ-
հի ապտեղութիւնը և ամէնուն անպտղը։ 15 պատ. ամենայն-
ներ. Քրիստոսով մեր հայրերն են։ 16 որոնց օրինակին հետե-
ւելու ենք։

1 Թ ող մարդիկ մեզ սասնկ սեպեն՝ ի՞որպէս Թէ
Քրիստոսի պաշտաւորները էու Աստուծոյ խոր-

ա Ասակ· գ· 7· ես· ե· 21։
ե ԳԼ· ա· 20· բ· 6։
ի Ցոբ· ե· 13։
ի Սաղ· ղԸ· 11։
ը ԳԼ· ա· 12· գ· 6· Հմր· 4· 5· 6։
ի Բ Կոր· գ· 5· 15։
ժ Հռոմ· ժգ· 8· ժա· 3· բ Կոր· ժ· 7· Գաղ· գ· 29։
ժա Մատ· ժ· գ· 45· ԳԼ· գ· 5· Թ· 17· բ Կոր· գ· 4· Կող· ա· 25։
ժբ Գաղ· ժբ· 42· Տիտ· ա· 7· ա Պետ· գ· 10։

2 Հուրդ-ներուն անտեսանելը։ Ուսան անտեսանե-
ըուն մէջ կը փնտռուի որ մէկը հաւատարիմ
3 դտնուի։ Բայց ինծի ասիկա ոչինչ բան մըն է,
որ ձեզմէ դատուիմ կամ մարդոց *դատա-
րանէն, մանաւանդ որ ես ալ իմ անձս
4 չեմ դատեր։ (Վասն զի ես իմ անձիս վրայով
բան մը չեմ դիտեր։ Բայց չէ թէ ասով
կ'արդարանամ.) Հապա զիս դատողը Տէրն է։
5 Ընդհանուր ժամանակէն առաջ դատաստանի մի ընէք, մինչև որ գայ Տէրը՝ որ խաւարին
գաղտնիքը ի լոյս պիտի հանէ, ու սրտերուն
խորհուրդները յայտնի պիտի ընէ. Եւ անա-
նունը ամէն մէկուն գովութիւնը Աստուծմէ
պիտի ըլլայ։

6 Ասոնք օրինակ բերի, եղբայրներ, իմ վրաս
ու Ապողոսին վրայ ձեզի համար, որ դուք
մեզմէ սորվիք չանցնիլ դրուածէն աւելի
բան մը չխորհիլ, որ չըլլայ թէ ձեզմէ մէկը
հպարտանայ մէկու մը համար ուրիշի մը դէմ։
7 Քանի՞ն որ է ան որ քեզ տարբեր կ'ընէ։ Ու-
րնչ ունիս որ չես առեր դուն. և թէ որ առեր ինչո՞ւ չառածի պէս կը պար-
ծենաս։

8 Արդէն կշտացած էք, հարուստա-
ցած, առանց մեզի թագաւորելու. և երանի
թէ թագաւորէիք, որ մենք ալ ձեր հետը
9 թագաւորէինք։ Քանզի կարծեմ թէ Աստուած
յետիններս ըրաւ մեզ առաքեալներս վանա-

• Ցոն. օրութենէն
ֆ Ցոբ. ի. 2։ Սաղ.
ղ. 3։ Հեբ. ա. 2։
Ածակ. իա. 2։
Հաւմ. գ. 20։ գ.
2։
† Մատ. ե. 1։ Հեբ.
ասմ. բ. 1. 16։
ժգ. 4. 10. 13։
Ցայտ. ի. 12։
‡ Գաղ. գ. 13։
§ Հաւմ. բ. 29։ բ.
Կոր. ե. 10։
‖ Գաղ. ա. 12։ գ. 4։
¶ Հաւմ. ժբ. 3։
# Գաղ. գ. 21։ ե. 2։ ե։
Ցոհ. գ. 27։ Ցակ.
ա. 17։ ա Պետ. գ.
10։
Ցայտ. գ. 17։
Սաղ. խգ. 22։ Հե-
ասմ. ը. 36։ Գաղ.
ժե. 30. 31։ բ Կոր.
գ. 11։ ը. 9։

պատանեաբու նման. Ինչու որ տնտապան եղանք
աշխարհի և հրեշտակներուն ու մարդոց։
10 Մենք յիմարներ ենք Քրիստոսի համար, և
դուք խնամտուններ Քրիստոսով. Մենք տկար
և դուք զօրաւոր. դուք վառաւորեալ՝ ու
11 մենք անարգեալ։ Մինչև աս օրուան ատենը
կ'անօթեւնանք ալ, կը ծարաւնք ալ, մերկ
ալ կը մնանք, կը ծեծուինք ալ, աստանգա-
12 կան ալ կը պտրտինք, Ես մեր ձեռքերովը
գործելով կ'աշխատինք. երբոր Մեզ կը նա-
խատեն՝ կ'օրհնենք. երբոր կը հալածէն՝ կը
13 համբերենք. երբոր գէշ կը խօսին՝ կ'ապա-
չենք. Մինչև աշխարհի ապտակ թիւնը՝ ամե-
14 նուն անարգը ըլլալով մինչև հիմա։ Ոչ թա-
ղերը կը գրեմ՝ չէ թէ ձեզ ամչցնելու համար,
Հապա կը խրատեմ Իբ սիրելի որդիներուս
15 պէս։ Վասն զի թէև դուք տասը հազար վար-
ժապետներ ունենաք Քրիստոսով, բայց չէ թէ
շատ հայրեր. Ինչու որ Քրիստոս ձեր-
16 սով ես ձեզ Ծնայ աւետարանովը։ Ուրեմն
17 կ'ապաշխեմ ձեզի Մեծի նմանող եղէք։ Ասոր
համար ձեզի խրկեցի Տիմոթէոսը, Որ իմ
սիրելի որդիս է՝ ու Տէրոջմով հաւատարիմ.
Որ անկից ձեր մխաքը պիտի ձգէ Քրիստո-

Իբ Եբր. ժ. 33։
Ծ Գաղ. բ. 3։
Դոբ. ժէ. 18։ խգ.
24։ Գաղ. ա. 18։ Ես.
բ. 14։ գ. 18։ Տես
գ Թագ. ի. 11։
հ բ Կոր. ժգ. 9։
յ բ Կոր. գ. 8։ ժա.
23—27։ Փիլ. գ. 12։
ղ Ցոբ. իբ. 6։ Հե-
ասմ. ը. 35։
ճ Դաբ. իգ. 2։
ճ Դաբ. ժը. 3։ ի.
34։ ա Թես. բ. 9։
բ Թես. գ. 3։ ա
Տիմ. գ. 10։
Մատ. ե. 41։ Ղ.ասի.
ը. 28։ խգ. 34։
Դաբ. ե. 59։ Հե-
ասմ. ժբ. 14. 22։
ա Պետ. բ. 23։ գ
9։
Ողբ. գ. 45։
ա Թես. բ. 11։
Դաբ. ժը. 11։ Հե-
ասմ. ժե. 30։ Գաղ.
գ. 6։ Գաղ. գ.
19։ Փիլիմ. 10։
Ցակ. ա. 18։
Գաղ. ժա. 1։ Փիլ.
գ. 17։ ա Թես. ա.
6։ բ Թես. գ. 9։
Դաբ. ժԹ. 22։ Գաղ.
ժգ. 10։ Փիլ. բ.
19։ ա Թես. գ. 2։
ա Տիմ. ա. 2։ բ
Տիմ. ա. 2։
Գաղ. ժա. 2։

սով իմ քառաձ ճամբաներս , ինչպէս որ ամէն տեղ ամէն եկեղեցիներուն մէջ կը սորվեցը-
18 նեմ։ Մեկ քանիները հպարտացան , որպէս
19 թէ ես պիտի չգամ ձեզի ։ Բայց չուտով պիտի գամ ձեզի ՝ թէ որ Տէրը կամենայ , և պիտի
20 իմանամ չէ թէ հպարտացողներուն խօսքե-
րը , հապա զօրութիւնը ։ Վասն զի Աստուծոյ
21 թագաւորութիւնը չէ թէ խօսքով է , հապա զօրութիւնով ։ Ի՞նչպէս կ՚ուզէք , գամ ձեզի , թէ սիրով և հեզութեան հոգիով ։

ԳԼ. Ե

1 Ցոյժ կ՚իմացնեմ կարծեցուց թէ ապրատիճ անձը 6 յաւէտ
անծին պատճառ. մինչ է իրենց քան թէ պարծանաց. 7 կ՚իմացնեմ թէ պէտք է հին խմորը մկրտի ձգել։ 10 թէ պէտք է ընդհանգագծներուը ամչցընել և անձնական եա քաշուիլ։

1 Ամհասարակ կը լսուի ձեր մէջը պոռնկութիւն ըլլալ , և անանկ պոռնկութիւն՝ որ հեթանոսներուն մէջ ալ *չկայ , ՝որպէս թէ մէկը
2 իր հօրը կնիկը *ունենայ ։ Եւ դուք հպարտ տացեր էք , ու ոչ մանաւանդ սուգ ըրիք , որ
3 ձեր մէջէն վերցուի սա բանը ընողը ։ Ինչու որ թէպէտ ես մարմնով հեռու եմ , բայց հոգիով ներկայ եմ . ուստի հիմա որպէս թէ
4 ներկայ ըլլալով որոշեցի , որ սա բանը ընողը՝ երբոր մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունովը մէկտեղ ժողովուիք դուք՝ ու իմ հոգիս ՝ մեր

ա Գլ. ժգ. 33։
բ Գլ. է. 17։
գ Գլ. ե. 2։
դ Գոր. ԺԹ. 21։ Գլ. ժգ. 3։ բ Կոր. ա. 15։ 23։
ե Գոր. ժբ. 21։ Հբ. ասվմ. ԺԸ. 32։ Երբ. չ. 3։ Յակ. ա. 25։
զ 15։
է Գլ. բ. 4։ ա Թես. ա. 5։
ը բ Կոր. ժ. 2։ ժգ. 10։
թ Կոր. է. 7։ 10։
ժ Կողբ. բ. 5։
ի Մատ. ժգ. 19։ ժբ. 18։ Յովհ. ի. 23։ բ Կոր. բ. 10։ ժգ. 3։ 10։
ի Ոմանք չունեն։
լ Ղկ. ԺԸ. 8։ բ Օր.

ի. 30։ իե. 20։
բ Կոր. ե. 12։
փ Գլ. գ. 18։
ք բ Կոր. է. 7։ 10։
օ Կողբ. բ. 5։
ֆ Մատ. ժգ. 19։ ժբ. 18։ Յովհ. ի. 23։ բ Կոր. բ. 10։ ժգ. 3։ 10։

5 Տէր Յիսուս Քրիստոսի զօրութիւնովը , Ա-
նանկը Սատանային ամառնէք՝ մարմինը կո-
րսուելու համար , որ հոգին փրկուի Տէր Յի-
6 սուսի օրը ։ Ձեր պարծանքը ապիկ չէ ։
չէ՞ք գիտեր ՝որ քիչ մը խմորը բոլոր զանգուա-
7 ծը կ՚ելլեցնէ ։ Մաքրեցէք հին խմորը մէկդի ,
որ ըլլաք նոր զանգուած , ինչպէս որ անմամր
էք . Ինչու որ Քրիստոս մեր Զատիկը մեզի
8 համար զոհուեցաւ ։ Ուստի տօն կատարենք՝
ոչ թէ հին խմորով և չ թէ չարութեան ու անզգամութեան խմորովը , հապա անկեղծու-
թեան ու ճշմարտութեան անխմոր հացովը ։
9 Գրեցի ձեզի թուղթիս մէջ , ՝որ պոռնկներե-
10 րուն հետ չխառնուիք ։ Եւ ըլ՚ոչ թէ այս աշխարհիս պոռնկներուն հետ , կամ ագահներուն հետ , կամ յափշտակողներուն հետ , կամ կռապաշտներուն հետ . հապա թէ չէ՝ պէտք էր որ դուք աշխարհէս դուրս ելլէիք ։
11 Բայց հիմա ձեզի գրեցի չխառնուիլ , այսինքն ՝թէ որ մէկը եղբայր թսուած՝ կամ պոռնիկ ըլլայ , կամ ագահ , կամ կռապաշտ , կամ նախատող , կամ գինով , կամ յափշտակող , ա-
12 նանկին հետ հաց ալ չուտել ։ Վասն զի ի՞նչ պէտք է ինծի դուրսինները ալ դատել . չէ՞

ա Գոր. իգ. 18։
բ Յաց. բ. 6։ Սաղ. ՃԽԴ. 6։ ա Տիմ. ա. 20։
գ Հմր. 2։ Գլ. գ. 21։ գ. 19։ Յակ. գ. 16։
դ Գլ. ԺԸ. 33։ Գաղ. է. 9։ բ Տիմ. բ. 17։
ե Եա. ծգ. 31։ Յովհ. ա. 29։ Գլ. ԺԸ. 3։ ա Պետ. ա. 19։
զ Գլ. Ժ. 27։
է Յովհ. ԺԸ. 15։ ա Յովհ. է. 19։
ը Մատ. ԺԸ. 17։ Հասվմ. ԺԸ. 17։ բ Թես. գ. 6։ 14։ բ Յովհ. 10։
թ Գաղ. բ. 12։
ժ Մարկ. գ. 11։ Կողբ. գ. 5։ ա Թես. գ. 11։ ա Տիմ. գ. 7։
ի Գլ. գ. 1։ 2։ 3։ 4։

13 որ դուք ներքինները կը դառնաք· իսկ դուք ամինները Աստուած պիտի դառնայ· Ուսաւ չարը ձեր մէջէն վերցուցէք։

ԳԼ· Զ

1 Աստուածը կը յանդիմանէ թէ պէտք չէ որ իրենց եղբայրները նեղեն զանոնք դատի կանչելով· 6 մանաւանդ անհատականը բան առնելը· 9 թէ անիրաւները Աստուծոյ արքայութիւնը չեն ժառանգեր· 15 թէ մեր մարմինները Քրիստոսի անդամ ներ են· 19 և Աստ. Հոգիին տաճարները· 16 ուրեմն պէտք չէ որ զանոնք պղծենք·

1 Ձեզմէ մէկը՝ թէ որ մէկ բան մը ունենայ իր ընկերին հետ, կը համարձակի՞ անիրաւներուն առջեւը դատուիլ՝ ու չէ թէ սուրբերուն առ-
2 ջեւը։ Ո՞չէք գիտեր որ սուրբերը պիտի դատեն աշխարհը· ու թէ որ աշխարհս ձեզմէ կը դատուի, ուրեմն արժանի չէ՞ք դուք չըն-
3 չին դատեր մրջեր։ Չէ՞ք գիտեր որ մենք հրեշտակներ պիտի դատենք· ուր կը մնան
4 հապա աշխարհային բաները։ Ուրեմն թէ որ ձեր մէջը աշխարհային դատեր ունիք, եկեղեցւոյն անարգները ձեզի դատաւոր դրէք։
5 Ձեզ ամչցնելու համար կը գրեմ· այնչափ եղաւ որ ձեր մէջը մէկ խնամատուն մը չկայ՞, որ կարող ըլլայ եղբայրը որոշել իր եղբայրնե-
6 րուն մէջ· Հապա եղբայր եղբօր հետ դատի կը մտնէ, ան ալ անհաւատներուն առջեւը։
7 Ուրդարեւ բոլորովին յանցանք մըն է ձեր մէջը, որ իրարու հետ դատեր ունիք· Ինչ-
8 ու չէ՞ մանաւանդ դուք անիրաւութիւն չէք

կրեր· Ինչո՞ւ մանաւանդ դուք զրկանք չէք
8 քաշեր ։ Հապա դուք անիրաւութիւն ու
9 զրկանք կ'ընէք, Եւ ան ալ եղբայրներուն ։
Չէ՞ք գիտեր որ անիրաւները Աստուծոյ արքայութիւնը պիտի չժառանգեն· Մի խաբուիք,
10 ոչ պոռնիկները, Ոչ կռապաշտները, ոչ շնացողները, Ոչ էգ-ագեալները, ոչ արուադիտները, ոչ գողերը, ոչ ագահները, ոչ գինովները, ոչ նախատողները — ոչ յափշտակողները
11 Աստուծոյ թագաւորութիւնը պիտի չժառանգեն ։ Եւ դուք ձեզ քանիներդ անանկներ էիք· Բայց լուացուեցաք, բայց սրբուեցաք, բայց արդարացաք Տէր Յիսուսի անունովը ու մեր Աստուծոյ Հոգիովը ։
12 Ամէն բան ինձի օրինաւոր է, բայց չէ թէ ամէն բան օգտակար· Ամէն բան ինձի օրինաւոր է, բայց ես մէկ բանի մը իշխանութեան
13 տակ պիտի չըլլամ։ Կերակուրները փորին համար է, փորն ալ կերակուրներուն· բայց Աստուած ասոնք ալ անոնք ալ պիտի խափանէ ։ Իսկ մարմինը պոռնկութեան համար չէ, Հապա Տէրոջը, ու Տէրը՝ մարմինին համար ։
14 Եւ Աստուած որ Տէրը յարուցանեց, ինք ալ մեզ պիտի յարուցանէ իր զօրութիւնովը ։ Չէ՞ք գիտեր որ ձեր մարմինները Քրիստոսի անդամներն են· ուստի Քրիստոսի անդամները առնելով՝ պոռնիկի անդամներ ընեմ· քա՛ւ լիցի ։
15

16 Զի՞ք գիտեր թէ ան որ պատնիկի կը ծառնայ՝ ՚ուր հէր մարմին կ՚ըլլայ. ՚քանզի էէ՛ր կ՚ը-
17 ս՚ե, երկուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան: ՚Իսկ ան որ Տէրոջը կը ծառնայ՝ ՚ուր հէր մէկ հոգի
18 կ՚ըլլայ: ՚Պոռնկութենէն փախչ.ք. ամէն մեղք որ մարդ կը գործէ, իր մարմինէն դուրս է. բայց ան որ կը պոռնկի՝ ՚իր մարմինին դէմ կը
19 մեղանչէ: ՚Չի՞ք գիտեր որ ձեր մարմիններդը տաճար են Սուրբ Հոգիին որ ձեր մէջն է, որ անիկա Աստուծմէ ունի.ք. ՚ու դուք ձեր ան-
20 ձին պէտք չէ.ք. ՚Գանոլ գնով ծախու առ-նուեցաք. ուստի փառաւորեցէ.ք զԱստուած ձեր մարմիններդուն ու հոգիներդուն մէջը, որ Աստուծոյ են:

ԳԼ. Է

1 Ա՛ւ արդեօք կը խօսի առնուազն թլփատութեան վրայով. ՚ա ցաւցընդով թէ ան մէկ դ տպման մըն է պոռնկութեան դէմ. 10 թէ առնելու կապը պէտք չէ որ դիւրաս լուծուի. 18 թէ առնի մարդ պարտի գոհ ըլալ իր վիճակին. 25 թէ կասութիւնը ինչ դիտաւորութեամբ կրնայ պահուիլ. 35 և թէ ինչ պատճառով կրնաք առնուազնալ կամ անկէ ետ կենալ:

1 Սրդ ան բաներուն համար որ դուք ինծի գրեցիք.ը, ՚առիկ է մարդուս որ կնիկան չծառնէ.
2 ՚նայ: Բայց պոռնկութիւնը ՚էէնէ՛ը՝ համար ամէն մարդ թող իր կնիկը ունենայ, ու ամէն
3 կնիկ իր էրիկը թող ունենայ: ՚Էրիկը իր կնիկ-կանը թող պարտքը վճարէ, նոյնպէս կնիկն
4 ալ իր էրկանը: Կնիկը իր մարմնին չէ[1]իսկ էրիկը. անանկ ալ էրիկը իր մարմնին չէ[2]իսկ կնիկը. Հապա էրիկը: ՚Մէկզմէկ մի զրկէ.ք, եթէ ոչ միաբանութեամբ ատեն մը՝ աղօթքի պարապելու համար, ու նորէն իրարու դարձէ.ք, ՚որ Սատանան ձեզ չփորձէ ձեր անժուժ-
6 կալութեանը համար: Ա՛ն կը զրուցեմ թող-
7 տալով՝ և չէ թէ հրամայելով: ՚Քանզի կ՚ուզէի որ ամէն մարդ իմ ինծի պէս ըլլայինը. բայց ամէն մէկը իր պարգեւը ունի Աստուծմէ,
8 մէկը ասանկ՝ ու միւսը անանկ: Բայց չամուս-նացածներուն ու որբևայրիներուն կ՚ըսեմ, ՚Ա-
9 ղէկ է անոնց՝ թէ որ ինծի պէս կենան: ՚Հ՚ա-պա թէ որ ժուժկալութիւն չունին՝ թող ա-մուսնանան, ինչու որ աղէկ է ամուսնանալը
10 քան թէ բորբոքիլը: Բայց ամուսնացածնե-րուն կը պատուիրեմ՝ էէ՛ թէ ես, հապա Տէրը,
11 ՚որ կնիկը էրիկէն չզատուի, (իսկ թէ որ զատուի ալ առանց ամուսնանալու ինայ, կամ իր էրկանը հետ հաշտուի,) ու էրիկը իր կը-
12 նիկը թող չձգէ: Բայց ուրիշներուն ես կ՚ըսեմ՝ էէ՛ թէ Տէրը. թէ որ մէկ եղբայր մը անհաւատ կնիկ ունենայ, ու անոր հաճելի ըլլայ երեն
13 հետ բնակիլը, թող չձգէ զանիկա: Եւ կնիկ մը որ անհաւատ էրիկ ունենայ, ու անոր հա-ճելի ըլլայ երեն հետ բնակիլը՝ թող չձգէ զա-
14 նիկա: Ինչու որ անհաւատ էրիկը սրբուած է կնիկովը, և անհաւատ կնիկը սրբուած է էրի-կովը. ՚Հապա թէ ոչ՝ ձեր որդիքը պիղծ պիտի

ա Ծն. բ. 24: Ա՛ռաջ. ժթ. 5: Ելթ. ե. 31:
բ Ծն. ժէ. 21, 22, 23: Ելթ. գ. 4: Ե. 30:
գ Հառմ. ղ. 12, 13: Եբր. ժգ. 4:
դ Հառմ. ա. 24: ա Թես. գ. 4:
ե Գղ. գ. 16: բ Կոր. գ. 16:
զ Հառմ. ժգ. 7, 8:
է Դար. ի. 28: Գղ. է. 23: Գաղ. գ. 13: Եբր. ի. 12:
ը Պետ. ա. 18, 19: բ Պետ. բ. 1: Յայտ. ե. 9:
—
ա Հմր. 8, 26:
բ Եզ. խա. 10: ա Պետ. գ. 7:
գ Ծն. բ. 16:
դ Գոր. իգ. 29:
ե Գղ. ի. 5:
զ Ա՛ռաջ. ժթ. 12: Գղ. ժբ. 11:
է Հմր. 1, 26:
ը ա Տիմ. ե. 14:
թ Ցնծ հմր. 12, 25: 40:
ժ Ա՛ռաջ. բ. 14, 16: Ա՛ռաջ. ե. 32: ժթ. 6, 9: Ա՛ռաջ. ժ. 11, 12: Դանիէլ. ժգ. 18:
ի Հմր. 6:
լ Ա՛ռաջ. բ. 15:

15 ըլլային, բայց հիմա սուրբ են։ Իսկ թէ որ ան-
հաւատը դառնալ՝ թող դառնայ. եղբայր մը
կամ քոյր մը անանկ պարագաներու մէջ դերի
չէ. Հաւկայն Աստուած խաղաղութեան կան-
16 չեց մեզ։ Քանզի՞ նէ դիտես դուն, կնիկ,
Հպատչ քու էրկիդ պիտի ապրեցընես. կամ
դուն՞ նէ դիտես, էրկիկ, դուցէ քու կնիկդ
17 պիտի ապրեցընես։ Միայն թէ ամէն մէկուն
ինչպէս որ Տէրը բաժնեց, ամէն մէկը ինչպէս
որ Աստուած կանչեց, անանկ թող երթայ,
նո ամէն եկեղեցիներուն մէջ ես սահման
պատուէր կու տամ։

18 Թէ որ թլփատած մէկը հաւատչ կանչուե-
ցաւ, թող նորէն անթլփատ չըլլայ. չթըլ-
փատուածներէն մէկը կանչուեցաւ, թող չը-
19 թլփատուի։ Ինչ՞ը թլփատութիւնը բան մը
չէ, ու անթլփատութիւնը բան մը չէ. հապա
Աստուծոյ պատուիրանքներուն պահպանու-
20 թիւնը պէտ է։ Բայց ամէն մէկը ինչ կոչումի
մէջ որ կանչուեցաւ, թող անոր մէջը կենայ։
21 Ծառայ կանչուեցար, հոգ չըլլայ քեզի. բայց
22 թէ որ կրնաս ազատ ըլլալ, ան ընտրէ։ Վասն
զի ան ծառան որ Տէրոջմով կանչուած է՝ Տէ-
րոջը ազատացեալն է անիկա. նոյնպէս ալ ան
ազատը որ կանչուած է, Քրիստոսի ծառան
23 է։ Սուրբ գնով ծախու առնուեցաք, մարդ-
24 կոց ծառայ մի ըլլաք։ Եղբայրներ, ամէն

1 Հռոմ. ժբ. 18։ ժգ. 19։ Գաղ. ժգ. 13։ Ա Պետ. գ. 1։ 2 Գաղ. ե. 6։ ը. 2։ 3 Ա Պետ. գ. 1։ 4 Գաղ. ե. 6։ ը. 15։ Յովհ. ժե. 14։ Յովհ. բ. 3։ գ. 24։ 5 Յովհ. ե. 36։ Հռոմ. ը. 18։ Փիլիպ. 16։ 6 Գաղ. բ. 21։ Գաղ. բ. 13։ Եփես. գ. 6։ Ա Պետ. բ. 16։ 7 Գաղ. գ. 28։ Ա Պետ. ա. 18։ 19։ Տես Ղևտ. ԺԹ. 42։ 8 Հռոմ. ժ. 20։

մէկը ինչ դրութեան մէջ որ կանչուեցաւ, թող ա-
նոր մէջը կենայ Աստուծոյ առջևը։
25 Բայց կոյսերուն համար Տէրոջմէն հրաման
մը չունիմ, միայն թէ Տէրոջմէն հաւատարիմ
ըլլալու ողորմութիւն գտածի մը պէս խրատ
26 կու տամ։ Ուրեմն ես կը սեպեմ որ ասիկա ա-
ղէկ է հիմակուան նեղութեանը համար, այս-
ինքն՝ աղէկ է մարդուս որ ասանկ ըլլայ։
27 Կապուած ես կնկան, մի փնտռեր արձակուիլ.
արձակուած ես կնկէ, մի փնտռեր կնիկ։
28 Իսկ թէ որ ամուսնանաս՝ չմեղանչեցիր, և թէ
որ կոյսը ամուսնանայ՝ չմեղանչեց. բայց ա-
նանկներուն մարմնոյ նեղութիւն պիտի ունենան.
29 սակայն ես ձեզի կը խնայեմ։ Բայց սա կ՚ըսեմ,
եղբայրներ, որ ժամանակը կարճցած է. ալ
անանկ որ կինկ ունին՝ անանկ ըլլան որպէս
30 թէ չունենան, և անոնք որ կու լան՝ որպէս թէ
չեն լար, ու անոնք որ կը խնդան՝ որպէս թէ
չեն խնդար, և անոնք որ ծախու կ՚առնեն՝
31 որպէս թէ բան չեն չունին, և անոնք որ աշ-
խարհս կը գործածեն՝ որպէս թէ գործ չեն
չեն գործածեր. Վասն զի այս աշխարհիս կերպ-
32 պարանքը կ՚անցնի։ Բայց ես կ՚ուզեմ որ դուք
անհոգ ըլլաք. Ան որ չամուսնացած մարդը
Տէրոջը բաներէն կը հոգայ, թէ ինչպէս Տէրոջը
33 հաճելի ըլլայ. Իսկ ամուսնացածը աշխարհիս
բաներէն կը հոգայ, թէ ինչպէս իր կնկանը հա-
34 ճելի ըլլայ։ Նաև ամուսնացած կնիկը ու կոյսը
կը տարբերին իրարմէ. Ինչ որ կոյսը Տէրոջը

1 Հռոմ. գ. 10։ 40։ բ Կոր. ը. 8։ 10։ 2 Ա Տիմ. գ. 12։ 3 Ա Տիմ. ա. 16։ 4 Հռոմ. ե. 1։ 8։ 5 Հռոմ. ժգ. 11։ ա Պետ. գ. 7։ բ Պետ. գ. 8։ 9։ 6 Գաղ. Թ. 18։ 7 Սաղ. ԼԹ. 6։ Յակ. ա. 10։ գ. 14։ ա Պետ. ա. 24։ գ. 7։ ա Յովհ. բ. 17։ ա Տիմ. ե. 5։ Հռոմ. 34։ 8 Դատ. ժ. 40։ Ես

բանները կը հոգայ, որ ինքը սուրբ ըլլայ հոգւով ու մարմնով. իսկ ամուսնացած կինիկը
աշխարհիս բաները կը հոգայ, թէ ինտոր իր
35 էրկանը հաճելի ըլլայ: Բայց աս բանը ձեր օգուտին համար կը զրուցեմ, չէ թէ ձեր վրայ
վարմ մը ձգելու, հապա պարկեշտութեան համար ու առանց զբաղանալ Տիրոջը ծառա-
36 յելու համար: Իսկ թէ որ մէկը ամօթ կը սեպէ իր կոյսին համար՝ թէ որ չափը անցեր է, ու պէտք է անանկ ըլլալ, ինչ որ
կ'ուզէ՝ թող ընէ, մեղք չգործեր. թող ա-
37 մուսնանան: Բայց ան որ իր սրտին մէջ հաստատ կը կենայ, ու իր վրայ հարկ մըն ալ
չկայ, հապա իր կամքին վրայ իշխանութիւն
ունի, ու իր սրտին մէջ այպէս որոշեր է որ
38 իր կոյսը պահէ, աղէկ կ'ընէ: Ուստի ան որ
էր ինչ կ'ամուսնացընէ, աղէկ կ'ընէ. ու ան որ
39 չամուսնացըներ, աւելի աղէկ կ'ընէ: Կինիկը
*կապուած է՝ որչափ ժամանակ որ իր էրիկը
ողջ է. հապա թէ որ իր էրիկը մեռնի, ազատ
է ամուսնանալու որու որ ուզէ, միայն թէ
40 Տէրոջմով: Բայց իմ դատաստիս նայելով աւելի երանելի է՝ թէ որ անանկ կենայ. ու կարծեմ թէ ես ալ Աստուծոյ Հոգին ունիմ:

ԳԼ. Ը

1 կաւաքերաւն զոհուած միսէն ետ կ'ինալու վրայով. 8 Գէսք չէ որ մեր քրիստոնեական ազատութիւնը ան կերպովը գործածենք որ գայթակղութիւն տանը մեր եղբայրներուն. 11 հապա մեր գիտութիւնը սիրով ամենալու ենք.

1 Բայց կուռց զոհերուն վրայով՝ գիտենք որ

ա Եբր. ժգ. 4:
բ Հռոմ. է. 2:
գ Ոմանք օրինքով կապուած
դ Ա Կոր. չ. 14:
ե Հմր. ե. 25:
զ Ա Թես. գ. 8:
է Ա Կոր. ժ. 20, 21:
Գաղ. ա. 4:
ը Հռոմ. ժգ. 14, 22:
թ Ա Կոր. ժ. 20:
ժ Գաղ. ա. 1:
ի Ա Կոր. ը. 1:
լ Ա Կոր. ը. 4:
խ Ա Կոր. ը. 7:
ծ Ա Կոր. ը. 9:
կ Ա Կոր. ը. 10:
հ Ա Կոր. ը. 11:
ձ Ա Կոր. ը. 12:
ղ Ա Կոր. ը. 13:
ճ Ա Կոր. թ. 1:
մ Ա Կոր. թ. 2:
յ Ա Կոր. թ. 3:
ն Ա Կոր. թ. 4:
շ Ա Կոր. թ. 5:
ո Ա Կոր. թ. 6:
չ Ա Կոր. թ. 7:
պ Ա Կոր. թ. 8:
ջ Ա Կոր. թ. 9:
ռ Ա Կոր. թ. 10:
ս Ա Կոր. թ. 11:
վ Ա Կոր. թ. 12:
տ Ա Կոր. թ. 13:
ր Ա Կոր. թ. 14:
ց Ա Կոր. թ. 15:
ւ Ա Կոր. թ. 16:
փ Ա Կոր. թ. 17:
ք Ա Կոր. թ. 18:
օ Ա Կոր. թ. 19:
ֆ Ա Կոր. թ. 20:
և Ա Կոր. թ. 21:

ամէնքս ալ գիտութիւն ունինք. գիտութիւնը կը հպարտացընէ, բայց սէրը չինու-
2 թիւնը կ'ընէ: Եթէ թէ որ մէկը կը կարծէ թէ
բան մը գիտէ, դեռ բնաւ մէկ բան մը չգիտեր՝
3 ինչպէս որ պէտք է գիտնալ: Իսկ թէ որ մէկը
զԱստուած կը սիրէ, ինքը անկէ ճանչցուած
4 է: Ուստի կուռց զոհուածներուը ուտելու վրայով՝ գիտենք որ կուռքը ոչինչ է աշխարհիս մէջ, ու որ մէկէն ի զատ ուրիշ Աստուած
5 մը չկայ: Ըֆանգի թէև ըլլան ալ անուանով աստուածներ՝ թէ երկինքը և թէ երկրիս վրայ, (ինչպէս որ կան շատ աստուածներ ու
6 շատ տէրեր,) Բայց մենք մէկ Աստուած ունինք հայրը, ուսկից են ամէն բաները, և
մենք ալ անոր համար. ու մէկ Տէր Յիսուս Քրիստոս,
որ անով են ամէն բաները, ու մենք ալ անով
7 նով: Բայց ամենուն գովը գիտութիւն չկայ. և ոմանք կուռքի վրայով իշխեմոնանք ունենալով՝ մինչև հիմա կ'ուտեն կուռց զոհուածի
պէս, և իրենց խղճմտանքը որովհետև տկար
8 է՝ չկը պղծուի: Կամայն կերակուրը մեզ Աստուծոյ առկիը չկեցըներ. քանզի ոչ եթէ ուտենք՝ կ'աւելնանք, և ոչ եթէ չուտենք՝
9 կը պակսինք: Բայց զգոյշ կեցէք, որ չըլլայ թէ աս ձեր իշխանութիւնը տկարներուն

ժբ. 3: Եփես. գ. 5: Փիլ. բ. 11:
Ցաճ. ա. 3: Կող. ա. 16: Եբր. ա. 2:
Գաղ. ժ. 28, 29:
Հռոմ. ժ. 14, 23:
Հռոմ. ժ. 17:
Գաղ. ե. 13:
Հռոմ. ժգ. 13, 20:

10 գայթակղութիւն ըլլայ։ Քանզի եթէ մէկը տեսնէ զքէզ՝ որ գիտութիւն ունիս, կաւատա-
նի մէջ սեղան նստած, չէ՞ որ հան տկար
մարգուն խղճմտանքը համարձակութիւն ալ-
11 ոյ առնէ կռոց զոհուածը ուտելու, 'նէ քու
գիտութեամբդ ան տկար եղբայրը կորսուի,
12 որուն համար որ Քրիստոս մեռաւ։ 'Նէ այս-
պէս եղբայրներուն դէմ մեզանչելով՝ ու ա-
նոնց տկար խղճմտանքը վիրաւորելով՝ Քրիս-
13 տոսի դէմ կը մեզանչէք։ Ուստի եթէ որ կե-
րակուրը կը գայթակղեցնէ իմ եղբայրս, միս
պիտի չուտեմ յաւիտեան՝ որ իմ եղբայրս չը-
գայթակղեցնեմ։

ԳԼ· Թ

1 Ա Ա՞չ որ ես առաքեալ եմ. ՚չ՞ որ ես ազատ
եմ. Բ՚չ՞ որ մեր Տէր Քրիստոսը ՚ւ՚ն-
տեսայ. Գ՚չ՞ որ դուք Գ՚ք իմ գործս Տէրոջմով։
2 Թէպէտ ուրիշներուն առաքեալ չըլլամ ալ,
բայց անտարակոյս ձեզի եմ. Ե՚նչու որ իմ ա-
ռաքելութեանս կնիքը դուք Գ՚ք Տէրոջմով։
3 Իմ պատասխանս անոնց որ զիս կը քննեն՝ ա-
4 յ՚ն. Ի՚միթէ մենք իշխանութիւն չունի՞նք ու-

ա ԳԼ· ժ· 23· 32։
ե Հռոմ· ժգ· 15· 20։
ը Ա՚տաւ· իե· 40· 45։
ի Հռոմ· ժգ· 21։
բ Կոր· ժա· 29։
— Գոր· Թ· 15։ ժգ·

2 իգ· 17։ բ Կոր·
ժբ· 12։ Գաղ· բ·
7· 8։ ա Տի՚մ· բ·
7· բ Տի՚մ· ա· 11։
Գոր· Ք· 3· 17։
ժբ· 9· իբ· 14· 18։
իգ· 11։ ԳԼ· ժե·

8։
ԳԼ· գ· 6· դ· 15։
բ Կոր· գ· 2։ ժբ·
12։
Հե՚բ· 14· ա Թես·
բ· 6։ բ Թես· գ·
9։

5 տեսնել ու խմելու։ Ի՚միթ մենք իշխանութիւն
չունի՞նք քրէստոնէ քոյր կնիկ մը ձեր հե-
տը պտըտցընելու, ինչպէս որ ուրիշ առաքեալ-
ները ու Տէրոջը եղբայրները ու Կեփաս ի՚ւ-
6 նէ։ Ի՚միթ ես ու Բառնաբա՞ս միայն հիւրա-
7 նութիւն չունինք չգործելու։ Ի՚՞վ իր ծա-
խուստով զինուորութիւն կ՚ընէ. Ի՚՞ն այգի
կը տնկէ ու անոր պտուղէն չուտեր. կամ Ի՚՞վ
ոչխարներ կ՚արածէ ու ոչխարներուն կաթէն
8 չուտեր։ Ի՚միթ մարդկօրէ՞ն կը զրուցեմ ա-
նոնք, կամ չէ՞ որ օրէնքն ալ նոյնը կը ը-
9 րէ։ Քանզի Մովսէսին օրէնքին մէջն ալ
գրուած է, Ա՚լի մէջ աշխատող եզին դունչը
չկապես։ Ի՚միթ եզերո՞ւն համար Աստուծոյ
10 հոգն էր. Զի՞ը մանաւանդ մեզի համար կ՚ը-
սէ. վասն զի մեզի համար գրուեցաւ. Հորով-
հուռն ան որ կը հերկէ՝ պէտք է որ յոյսով
հերկէ, և ան որ ցորենը կը ծեծէ՝ ա՚ժ է ը-
11 *վայելելու յոյսով՝ ե՚ւ։ Թէ որ մենք ձեզի
հոգևոր բաներ սերմանեցինք, մե՞ծ բան մի՞ն
է՝ թէ որ ձեզմէ մարմնաւոր բաներ հնձենք։
12 Թէ որ ուրիշները ձեր վրայ ասիկ իշխանու-
թիւնը ունին, չէ՞ որ ալ աւելի մենք. Բայց
մենք ասիկ իշխանութիւնը չգործածեցինք, հա-
պա ամէն բանի կը համբերենք, Հոր Քրիս-
տոսի աւետարանին արգելք մը չըլլանք։
13 Չէ՞ք գիտեր որ տաճարին մէջ աշխատողները

ե Մատ· ժգ· 55։
Մար· ղ· 3· Ղուկ·
գ· 15։ Գաղ· ա·19։
ը Մատ· ը· 14։
ը Թես· գ· 8· 9։
ի·բ Կոր· ժ· 4։ ա
Տի՚մ· ա· 18։ գ·12։
բ Տի՚մ· բ· 3։ գ·7։
ի Օր· ի· 6։ Ա՚տաչ·
իե· 18։ ԳԼ· գ· 6։

7· 8։
Ջամ· ի՚ա· 15։ ա
Պետ· ե· 2։
ը Օր· իե· 4։ ա
Տի՚մ· ե· 18։
ի Տի՚մ· բ· 6։
Ո՚ւղե՚ իր յոյսը վա-
յելելու համար
Հռոմ· ժե· 27։
Գաղ· ը· 6։

Գոր· ի· 33։ Հե՚բ·
15· 18։ բ Կոր· ժա·
7· 9։ ժբ· 13։ ա
Թես· բ· 6։
ի բ Կոր· ժա· 12։
Ղե՚ւ· ը· 16· 26։ Ե՚ւ·
6· իա։ Թուա՚· ե· 9·
10։ ժբ· 8—20։ բ
Օր· ժ· 9։ ժբ· 1։

տաճարէն կ'ուտեն, — անոնք որ սեղանին պաշտօնեականերն են՝ սեղանէն բաժին կ'առնեն։
14 Աստանկ ալ Տէրը հրաման տուաւ, որ աւետարանը քարոզողները աւետարանէն ապրին։
15 Բայց ես ասո բաներուն մէկը չգործածեցի, ոչ ալ ասո բաները դրեցի որ ինծի ասանկ ըլլայ. քանզի աւելի ապրիլ է ինծի որ մեռնիմ, քան
16 թէ մէկը իմ պարծանքս պարապ հանի։ Վասն զի թէ որ ես աւետարանը քարոզեմ, ինծի պարծանք մը չկայ, ինչու որ իմ վրաս հարկ մըն է. մանաւանդ վայ է ինծի՝ թէ որ աւե-
17 տարանը չքարոզեմ։ Ինչու որ եթէ ասիկա կամաւ ընեմ, վարձք կ'ունենամ. իսկ եթէ ակամայ՝ ան ինծի յանձնուած անտեսութիւն
18 մըն է։ Ուրեմն ի՞նչ վարձք կ'ըլլայ ինծի. — Որ քարոզելու ատենս Քրիստոսի աւետարանը ձրի տամ, որ չըլլայ թէ աւետարանին մէջ իմ իշխանութիւնս դէշ կերպով գոր-
19 ծածեմ։ Վասն զի թէև ես ամենէն ազատ էի, հա՛մ անձս ամենուն ծառայ ըրի, որ շատերը
20 շահիմ։ Հրէաներուն հետ Հրէայի պէս եղայ՝
21 որ Հրէաները շահիմ. Օրէնքի տակ եղողնե-րուն հետ օրէնքի տակ եղողի պէս եղայ, [չէ թէ ես օրէնքի տակ էի,] որ օրէնքի տակ ե-ղողները շահիմ. Օրէնքի տակ չեղողներուն հետ օրէնքի տակ չեղողի պէս եղայ, (չէ թէ ես Աստուծմէ օրէնք չունէի, հապա Քրիս-

ղ Մատ. ժ. 10։ Ղուկ. ժ. 7։
ճ Գաղ. գ. 6։ ա Տիմ. ե. 17։
յ Հմր. 12։ Դտր. ժգ. 3։ ի. 34։ Գաղ. գ. 12։ ա Թես. բ. 9։ բ Թես. գ. 8։
ն Հռոմ. ա. 14։
շ Գաղ. գ. 1։ Գաղ. բ. 7։ Փիլ. ա. 16։ Կող. ա. 25։
ո Գաղ. ժ. 35։ բ Կոր. գ. 5։ ժա. 7։
չ Գաղ. է. 31։
ջ Հմր. 1։
ռ Գաղ. ե. 13։
ս Մատ. ժբ. 15։ ա Պետ. գ. 1։
վ Դտր. ժգ. 3։ ժբ. 18։ իա. 23։ Լև.
տ Հռոմ. բ. 12։ 14։
ր Գաղ. է. 22։

տոսի օրէնքին տակն էի,) որ օրէնք չունե-
22 ցողներն ալ շահիմ. Ցկաներուն հետ տկարի պէս եղայ, որ տկարները շահիմ. Ամենուն հետ ամէն բան եղայ, Որ ըլլայ թէ մէկ քա-
23 նիները ապրեցնեմ։ Եւ ասիկա աւետարանին համար կ'ընեմ, որ անոր կցորդ ըլլամ։
24 Չէ՞ք գիտեր որ ասպարէզին մէջ վազողները իրաւ կը վազեն ամէնը, բայց մէկը կ'առնէ
25 մրցանակը. Անանկ վազեցէք որ հանի՛ք։ Եւ ամէն ով որ կը մրցի՝ ամէն բանի մէջ չափա-ւորութիւն կը պահէ. անոնք եղծանելի պսա-կը առնելու համար, Եւ մենք՝ անեղծանելիին։
26 Ուստի ես անանկ կը վազեմ, չէ թէ որպէս թէ անստուգութեամբ. ես անանկ բռնամար-տութիւն կ'ընեմ, չէ թէ որպէս թէ հովը ծե-
27 ծելով. Բայց իմ մարմինս կը ճնշեմ Եւ կը հնազանդեմ, որ չըլլայ թէ ուրիշներուն քարո-զելէս ետև՝ ես ինքնս խոտելի գտնուիմ։

Գլ. Ժ.

1 Հրեից եղած բաները մեզի օրինակներ էին։ 14 Կռապաշտու-թենէն փախչելու ենք։ 21 Պէտք չէ որ Տէրոջը սեղանը գիւ-րաւ սեղան ընենք։ 24 Զգոյշ կենանք որ անապրեզ բաներու մէջ մեր եղբայրներուն գայթակղութիւն չտանք։

1 Զի ուզեր որ չգիտցած ըլլաք, եղբայրնե՛ր, որ մեր Հայրերը ամէնքն ալ ամպին տակն

ղ Հռոմ. ժե. 1։ բ Կոր. ժա. 29։
ճ Գլ. ժ. 33։
յ Հռոմ. ժա. 14։ Գլ. է. 16։
ն Գաղ. բ. 2։ է. 7։ Փիլ. բ. 16։ գ. 14։ բ Տիմ. գ. 7։ Երբ. ժբ. 1։
շ Հռոմ. ա. 14։
ո Գլ. գ. 1։ Գաղ. բ. 7։ Փիլ. ա. 16։ Կող. ա. 25։
չ Գլ. ժ. 33։ բ Կոր. գ. 5։ ժա. 7։
ռ Գլ. է. 31։
ս Տիմ. գ. 12։ բ Տիմ. բ. 5։ գ. 7։
վ Տիմ. գ. 8։ Յակ. ա. 12։ ա Պետ. ա. 4։ է. 4։ Յուդ. բ. 10։ գ. 11։
տ Տիմ. բ. 5։
ր Հռոմ. է. 13։ Կող. գ. 5։
ց Հռոմ. գ. 18։ 19։
ւ Երեմ. գ. 30։ բ Կոր. ժգ. 5. 6։
փ Եբ. ժգ. 21։ Խ. 34։ Թուա. թ. 18։ ժգ. 14։ բ Օր. ա. 33։ Ղեւմ. թ. 12։ 19։ Սաղ. հը. 14։ Ամ. 30։

2 էին, ²ու ամէնքն ալ ծովէն անցան, եւ ամէն-
քըն ալ Մովսէսով մկրտուեցան ամպին ու ծո-
3 վին մէջ, ²եւ ամէնքն ալ նոյն հոգեւոր կե-
4 րակուրը կերան, ²ու ամէնքն ալ նոյն հո-
գեւոր խմելիքը խմեցին, (ինչու որ կը խմէին
ան հոգեւոր վիմէն որ անոնց հետը կ'երթար·
5 ու ան վիմը Քրիստոս էր ։ Բայց չէ թէ անոնց-
մէ շատերուն հաւնեցաւ Աստուած, (ինչու որ
6 անապատին մէջ փուռած մնացին ։ Ու ան բա-
ներըը մեզի օրինակ եղան, որ չար բաներու
ցանկայող չըլլանք, ²ինչորը որ անոնք ցան-
7 կացան ։ ²Ոչ ալ կռապաշտ ըլլաք, (ինչպէս որ
անոնցմէ ոմանք· (ինչորը որ գրուած է, ։Ժո-
ղովուրդը նստաւ ուտելու և խմելու, ու ե-
8 լան խաղալու ։ ²Եւ պոռնկութիւն չընենք,
(ինչորը որ անոնցմէ ոմանք պոռնկեցան, ²ու
մէկ օրուան մէջ քսանուերկու հազար հոգի
9 մնացին ։ Եւ Քրիստոսը չփորձենք, ²(ինչպէս որ
անոնցմէ ոմանք փորձեցին, ²ու օձերէն կոր-
10 գուեցան ։ Եւ տրտունջ չընէք, (ինչորը որ ա-
նոնցմէ ոմանք տրտունջ ըրին, ²ու սատակիչ-
11 էն կորգուեցան ։ Բայց սա ամէն բաները
իրրև օրինակ կը պատահէր անոնց· (հակ մեզի
որոնց դարերուն վերջը հասաւ, (նորատ ըլ-

բ եւ· ժգ· 22· թաս·	ը թաս· ժա· 1· 35·	իե եւ· ժգ· 2· ժէ·
լգ· 8· ցնս· գ·	34· Սաղ· ղե· 14·	2· թաս· ժգ· 2·
23· Սաղ· հը· 13·	ի Ելմ· 14·	29· ժգ· 41·
գ եւ· ժգ· 15· 35·	ժ եւ· լբ· 6·	իզ եւ· ժբ· 23· բ
Ղեւտ· ի· 15· 20·	ի Գէ· գ· 18· Յայտ·	թագ· իգ· 16· ա
Սաղ· հբ· 24·	բ· 14·	Մն· իա· 15·
դ եւ· ժէ· 6· թաս·	ի թաս· իե· 1· 9·	իէ թաս· ժգ· 37· ժգ·
ի· 11· Սաղ· հը·	Սաղ· ղզ· 29·	49·
15· բ Օր· ի· 21·	ժ եւ· ժէ· գ· 7·	իը Գէ· է· 29· Փիլ·
Սաղ· ճե· 41·	թաս· իա· 5· բ	գ· 5· Երբ· ժ·
ժ թաս· ժգ· 29· 32·	Օր· գ· 16· Սաղ·	25· 37· ա Յովճ·
35· իգ· 61· 65·	հը· 18· 56· զե· 9·	բ· 18·
Սաղ· ղզ· 26· Երբ·	ղզ· 14·	ի Հառմ· ժե· 4·
գ· 17· Յայ· գ· 5·	ի թաս· իա· 6·	Գէ· ի· 10·

12 լալու համար գրուեցաւ ։ Ուստի ան որ կը
սեպէ թէ հաստատուն կեցած է, թող զգուշա-
13 նայ որ չըլլայ թէ իյնայ ։ Զեզի մարդկային
փորձութենէ՝ի զատ ուրիշ չէ պատահած·
²բայց Աստուած հաւատարիմ է, ²որ ձեզ պե-
ակաս չթողուլ ձեր կարողութենէն աւելի փոր-
ձուելու, ²հապա փորձութեանը հետ ազա-
տութեան միջոց մըն ալ պիտի տայ, որ կարող
ըլլաք համբերելու ։
14 Ա՛նոր համար, իմ սիրելիներս, ²կռապաշ-
15 տութենէ փախէք ։ ²Որպէս թէ խմաստուն
ներու հետ կը խօսիմ· դուք դատեցէք ինչ
16 որ կը զրուցեմ· ²Օրհնութեան գաւաթը որ
մենք կ'օրհնենք՝ չէ՞ որ Քրիստոսի արեանը
հաղորդութիւնն է ։ ²Հացը որ մենք կը կը-
արենք՝ չէ՞ որ Քրիստոսի մարմնոյն հաղորդու-
17 թիւնն է ։ ²Ինչու որ մենք շատերնիս մէկ
հաց՝ մէկ մարմին ենք, վասն զի ամէնքս ալ
18 ան մէկ հացէն կը վայելենք ։ ²Նայեցէք մար-
մնաւոր Իսրայէլին ։ ²չէ՞ որ ան զոհուածներ-
19 րը սեղանին հաղորդ են ։ Ուրեմն
ի՞նչ կ'ըսեմ, կամ
20 թէ կռոց զոհուածը բա՞ն մըն է, կամ
²չէ թէ ան բաները որ ²հեթանոսները զոհ կ'ը-
նեն դեւերուն կը զոհեն ու չէ թէ Աստուծոյ·
ու չեմ ուզեր որ դուք դեւերուն հաղորդ ըլ-
լաք ։ ²Չէք կրնար խմել Տէրոջը գաւաթը ²ու

28·	Գաղ· գ· 16·	
ի Հառմ· ժա· 20·	ղ Գէ· ա· 3· է· 15·	
ի Գէ· ա· 9·	ի Գէ· է· 4·	
ղ Սաղ· ճիե· 3· բ	ի Գէ· ժա· 23· 24·	
գնա· բ· 9·	ղ Հառմ· ժբ· 5·	
ի Երեմ· իթ· 11·	Գէ· ժբ· 27·	
ի Հմր· 7· բ կոր· գ·	ի Հառմ· գ· 1· բ·	
17· ա Յովճ· ե· 21·	3· 5· բ կոր· ժա·	
	18·	
	ի Հառմ· գ· 12·	

21 դևերուն գաւաթը· Չէք կրնար վայելել Տէ֊
22 րոջը սեղանէն ու դևերուն սեղանէն։ Նա֊
խանձի՞ դրգռենք Տէրը· Մի՞թէ մենք անկէ
զօրաւո՞ր ենք։
23 Ամէն բան լինելի օրինաւոր է, բայց չէ թէ
ամէն բան օգտակար· ամէն բան լինելի օրինա֊
ւոր է, բայց չէ թէ ամէն բան չինութիւն կ'ը֊
24 նէ։ Զըլլայ որ մէկը դէֆ իր անձին օգտը
25 փնտռէ, հապա իր ընկերինն ալ։ Ամէն ինչ
որ ապանդանոցին մէջ կը ծախուի՝ կերէք, ու
քննութիւն մի ընէք խղճմտանքի համար·
26 «Ինչու որ երկիրը իր լիութեամբը Տէրոջն է։
27 Եւ թէ որ անհաւատներէն մէկը ձեզ պըռոշէ
հրաւիրէ, և ուզէք երթալ, ամէն ինչ որ
առջևնիդ դրուի՝ կերէք, ու քննութիւն մի
28 ընէք խղճմտանքի համար։ Հապա թէ որ մէ֊
կը ձեզի ըսէ թէ Աստիկա կուռքի զոհուած է,
ուրանդինը իրեն համար որ չէնէ խնացուց՝ ու
29 խղճմտանքի համար մի ուտէք։ Սակայն
խղճմտանքդ կ'ըսեմ՝ չէ թէ ձերը, հապա ընկե֊
րինը։ Բայց ինչո՞ւ իմ ազատութիւնս պիտի
30 դատուի ուրիշին խղճմտանքէն։ Թէ որ ես
շնորհակալութեամբ կը վայելեմ՝ ինչո՞ւ հայ֊
հոյուիմ, որուն համար որ կը գոհանամ։
31 Արդ թէ ուտէք, թէ խմէք և թէ ինչ գործ
որ ընէք, ամէն բան Աստուծոյ փառքին հա֊
32 մար ըրէք։ Հպայթակղութեան պատճառ մի

= բ Օր· լբ· 21։
‡ Եզեկ· իբ· 14։
† Գէ· զ· 12։
ա Համմ· ժե· 1· 2։
Համ· 33։ Գէ· ժգ·
5։ Փիլ· բ· 4· 21։
ֆ ա Տիմ· գ· 4։
= Եբ· ժթ· 5։ բ Օր·
ժ· 14։ Սաղ· իգ·

1· ե· 12։ Համ· 28։
բ Գաղ· ժ· 1։
գ Գէ· ը· 10· 12։
դ Ոմանք՝ Ի՞սուսէ չընդունին
հետևեալ որ երկիրը իր
լիութեամբը Տէրոջն
է։
ե Համմ· ժգ· 16։

ը· 1· Փիլ· գ· 17։
ա Թես· ա· 6· բ
Թես· գ· 9։
բ Գէ· գ· 17։
գ Գէ· է· 17։ բ Թես·
բ· 14· գ· 6։
դ Եփես· է· 23։
ե Դն· գ· 16։ ա Տիմ·
բ· 11· 12։ ա Պետ·

գ· 1· 5· 6·
ա Ցաք· ժգ· 28։
Գէ· ժ· 23։ Համ·
27· 28։ Փիլ· բ· 7·
8· 9·
բ Գէ· ժբ· 10· 28։
ժգ· 1· Լա·
գ Գոբ· խա· 9։
դ Բ Օր· իա· 12։

ըլլաք՝ ոչ Հրեաներուն, ոչ Հնէթանոսներուն
33 եւ ոչ Աստուծոյ եկեղեցիին։ Ինչպէս որ ես
ալ ամէն կերպով ամենուն հաճոյ կ'ըլլամ,
ու չեմ փնտռեր իմ անձիս օգուտը, հապա
շատերունը՝ որ փրկուին։

ԳԼ· ԺԱ.

1 Գօթա կը յանդիմանէ կարգի այլեւայլութիւնը որ իրենց հոգեւոր ժո֊
ղովրդեան մէջ երկի մարդկ գլուխնին գոց ազօքի կ'ընեին·
6 և կինիները բաց գլուխ, 17 և որ ընդհանրապես իրենց ժո֊
ղովները չէ թէ աղէկին՝ այլ գէշին կ'ելլնային, 21 ինչպէս որ
իրենց ընթրիքներուն Տէրունական ընթրիքը կ'անարգ կ'ին։ 25
Վերջը կը յիշեցնէ անոնց Տէրունական ընթրիքին սահմա֊
նագրութիւնը։

1 Ինծի նմանող եղէք, ինչպէս որ ես ալ
2 Քրիստոսի։ Արդ ձեզ կը գովեմ, եղբայրներ,
որ ամէն բանի մէջ զիս կը յիշէք, ու
ապաւարածներս կը բռնէք՝ ինծոր որ ես ձեզի
3 աւանդեցի։ Բայց կ'ուզեմ որ գիտնաք թէ
ամէն երիկ մարդուն գլուխը Քրիստոս է, ու
կնկանը գլուխը՝ երիկ մարդը, ու Քրիստոսի
4 գլուխը՝ Աստուած։ Ամէն երիկ մարդ որ կը֊
լուխը գոց աղօքի կը կայնի կամ մարգա֊
բէութիւն կ'ընէ՝ անպատուէ կ'ընէ իր գլուխը։
5 Եւ ամէն կնիկ որ գլուխը բաց աղօքի կը
կայնի կամ մարգարէութիւն կ'ընէ՝ անպատուէ
կ'ընէ իր գլուխը· Ինչու որ մի և նոյն բան է
6 ածուխ որպէս թէ ծածիլուած էր։ Վասն զի

ԹԷ որ կինիկը չծածկուիր, Թող իր մազերն ալ
կտրէ· ՚Հապա ԹԷ որ ամօթ է կնկան մը իր
մազերը կտրել կամ ածիլուիլ՝ Թող ծածկուի։
7 Էրիկ մարդու պէտք չէ իր գլուխը ծածկել,
ՙինչու որ Աստուծոյ պատկերը ու փառքն է·
8 բայց կինիկը՝ էրկանը փառքն է։ Քանզի չէ
ԹԷ էրիկ մարդը կինիկէն է, հապա կինիկը՝
9 էրիկ մարդէն։ Ինչու որ էրիկ մարդը չստեղ-
ծուեցաւ կնկանը համար, հապա կինիկը՝ էր-
10 կանը համար։ Ասոր պատճառով պէտք է որ
կինիկը իր գլխուն *չուք դնէ ՚հրեշտակներուն
11 համար։ Բայց ոչ կինիկը առանց էրիկ մարդու
կ՚ըլլայ, ու ոչ էրիկ մարդը առանց կնկան Տէ-
12 րոջմով։ Վասն զի ինչպէս որ կինիկը էրիկ մար-
դէն է, անանկ ալ էրիկ մարդը կնկան միջո-
13 ցով, Բոլոր ամէնը Աստուծմէ։ Դուք ձեզմէ
դատեցէք· կը վայլի՞ կնիկ մարդու գլուխը
14 բաց աղօթքի կայնիլ Աստուծոյ առջեւը· Չէ՞
որ բնութիւնն ալ կը սորվեցընէ ձեզի որ էրիկ
մարդ մը ԹԷ որ երկար մազերով է իրեն ա-
15 նարգանք է· Բայց կինիկը ԹԷ որ երկար մա-
զերով է իրեն փառք է· ՙինչու որ մազերը
16 ծածկոցի տեղ տրուած են իրեն։ Ուրիշ
ԹԷ որ մէկը հակառակող ըլլալ կ՚ուզէ, մենք
անանկ սովորութիւն չունինք, ՚ոչ ալ Աստու-
ծոյ եկեղեցիները։
17 Բայց սա պատուիրելով չե՛մ գովեր, ՙին-
չու որ ձեր ժողովները չէ ԹԷ ազէկ՝ հապա
18 դէշ արդիւնք կ՚ունենայ· Քանզի նախ՝ երբոր
մէկտեղ կը ժողովուիք եկեղեցւոյն մէջ, ՚կը

ա ԹԱս· ե· 18· բ Օր·
իբ· 5·
բ Ծն· ա· 26, 27·
ե· 1· ի· 6·
գ Ծն· բ· 21, 22·
դ Ծն· բ· 18, 21,
23·
ե Ծն· իգ· 65·
զ Ծառն· իշխանա-
թիւն
է Ժող· ե· 6·
ը Գալ· գ· 28·
թ Մատ· ժը· 7· Ղեւ·
ժէ· 1· Գոր· ի·
30· ա Տիմ· գ· 1·
բ Գնա· բ· 1· 2·
ի Ղեւ· բ· 35· ա
Ցամ· բ· 19· Տեա
բ Օր· ժգ· 3·
ա Գնա· բ· 13·
Ցուգ· 12·
ա Տիմ· ե· 4·
ի Գղ· ե· 17· ժգ·
33·
կ Գղ· ա· 10, 11, 12·
գ· 3·
ա Գղ· գ· 32·
ի Ցամ· բ· 6·
ղ Գղ· ժե· 3· Գալ·
ա· 1· 11· 12·
ի Մատ· իգ· 26·
Մատ· ժգ· 22·
Ղեւ· իբ· 19·
ա Ցամ· ժգ· 3· Իսա·
22· Գոր· ա· 11·
ա Գղ· գ· 5· ժե· 23·
ա Թես· գ· 13· բ
Թես· ա· 10· Ցուգ·
14· Ցայտ· ա·
7·
ի Թու· Թ· 10· 13·
Ցամ· ղ· 31· 64,
65· ժգ· 27· Գղ·
ժ· 21·

լսեմ որ բաժանմունքներ կան ձեր մէջը, և
19 քան մասին կը հաւատամ· Վասն զի հարկաւ
՚ձեր մէջը հերձուածողութիւններ ալ պիտի
ըլլան, ՚որ ձեր մէջը եղող ընտիրները երե-
20 նան։ Ուստի դուք որ միասին կը ժողովուիք,
21 ասիկա Տէրունական ընթրիքը ուտել չէ· Ին-
չու որ ուտելու ատենը ամէն մէկը առաջ իր
ընթրիքը կ՚առնէ· ու մէկը անօթի կը մնայ
22 ու միւսը կը գինովնայ։ Միթէ ուտելու ու
խմելու համար տուն չունի՞ք, ՚կամ ԹԷ Աս-
տուծոյ եկեղեցւոյն կ՚անարգէք, ու ամօթով
կ՚ընէք չքաւորները· Ձեզի ի՞նչ ըսեմ, ձեզ
23 գովե՞մ· Սա բանին մէջ չեմ գովեր ՚ինչու
որ ես Տէրոջմէն ընդունեցի ան որ ձեզի ալ
աւանդեցի՝ ՚ԹԷ Տէր Յիսուս իր մատնուած
24 գիշերը հաց առաւ· Եւ գոհանալով՝ կոտրեց
ու ըսաւ, Առէք — կերէք· սա է իմ մարմինս
որ ձեզի համար կը կոտրուի· ասիկա ըրէք
25 զիս յիշելու համար։ Նոյնպէս ալ գաւաթը
ընթրիքէն ետև ՚՚՚՚ ու ըսաւ, Ա՛ս գաւաթը
նոր ուխտ է իմ արիւնովս· ասիկա ըրէք քանի
անգամ որ խմելու ըլլաք՝ զիս յիշելու համար։
26 Վասն զի քանի անգամ որ սա հացը ուտէք
ու սա գաւաթը խմէք, Տէրոջը մահը կը
27 պատմէք՝ ՚մինչև որ ինքը գայ։ Ուստի ով
որ սա հացը ուտէ կամ Տէրոջը գաւաթը խմէ
անարժանապէս, պարտական պիտի ըլլայ Տէ-

28 րոպէը մարմնոյն և արեւանը ։ Ուրեմն ՛Թող մարդ իր անձը փորձէ , ու այսպէս ան Հացէն
29 ուտէ և ան գաւաթէն խմէ ։ Վասն զի ան որ անարժանապէս կ՛ուտէ ու կը խմէ , իր անձին դատապարտութիւնը կ՛ուտէ ու կը խմէ , չ՚ճանչնալով
30 չու որ Տէրոջը մարմինը չորսկողմ ։ Սոր համար ձեր մէջը շատ հիւանդներ ու ցաւագարներ
31 կան , և շատեր ալ կը ննջեն ։ ՛Ինչու որ եթէ ինքնինիս գատուրս ընէինք՝ պիտի չդատ-
32 ուէինք ։ Իսկ երբոր կը դատուինք՝ Տէրոջմէ կը խրատուինք , որ աշխարհի հետ չդատ-
33 ապարտուինք ։ Ուստի , իմ եղբայրնե՛ր , երբոր ուխտով կը ժողվուիք ուտելու , իրա-
34 րու սպասեցէ՛ք ։ ՛Իսկ եթէ որ մէկը անօթի է՝ ՛թող էր տանը մէջ ուտէ , որ չըլլայ թէ դա-
տապարտութեան համար ժողվուիք ։ Եւ ու-րիշ բաները յետ եկած ատենս պիտի պա-տուիրեմ ։

ԳԼ · ԺԲ

1 Հոգևոր պարգևներէն ալ , ո՛վ եղբայրնե՛ր , չեմ ու-
2 զեր , եղերայրներ , որ չգիտցող ըլլա՛ք ։ Դուք գիտէ՛ք ՛թէ երբ հեթանոս էիք , համոզեճ կուռ-

1 ՛Բայց հոգևոր պարգևներուն վրայով չեմ ու-		
2 զեր , եղբայրնե՛ր , որ չգիտցող ըլլա՛ք ։ Դուք		
գիտէ՛ք ՛թէ երբ հեթանոս էիք , համոզեճ կուռ-		
ն ը կար · ժգ · 5 ։	ղ Հմր · 21 ։	ա Գլ · ժգ · 1 · 37 ։
Գաղ · գ · 4 ։ Տես	ը Հմր · 22 ։	բ Գլ · գ · 11 ։ Եփես ·
Հաամմ · ժգ · 2 ։	թ Գլ · գ · 19 ։	բ · 11 · 12 ։ ա Թես ·
ժ Սաղ · լթ · 5 ։ ա	ի Գլ · է · 17 ։ Տիտ ·	ա · 9 ։ Տիտ · գ · 3 ։
Ճաշ · ա · 9 ։	ա · 5 ։	ա Գլտ · գ · 3 ։
ռ Ս՚ղ · ղգ · 12 · 13 ։	—	ֆ Սաղ · ճժե · 5 ։
Եբր · ժբ · 5—11 ։		

քերուն կը տարուէիք՝ ինչպէս որ կ՚ուզէք
3 նորդուէիք ։ Ուստի — ձեզի կ՚իմացընեմ , ՛թէ
մէկը չըլլար որ Աստուծոյ Հոգիովը խօսի՝ ու
ցիսուսը նզովեալ կոչէ ։ Եւ մէկն ալ չկրնար
ցիսուսը Տէր կոչել՝ եթէ ոչ Հոգւով Սրբով ։
4 Եւ պարգևները զանազան են , ՛բայց նոյն
5 Հոգին է ։ Նաև պաշտօնները զանազան են ,
6 բայց նոյն Տէրն է ։ Նոյնպէս ներգործութիւն-
ները զանազան են , բայց նոյն Աստուածն է՝
՛որ կը ներգործէ ամէնը ամէն բանի մէջ ։
7 ՛Բայց ամէն մէկուն Հոգւոյն յայտնութիւնը
8 տրուած է օգուտի համար ։ ՛Որեմն մը՝ Հո-
գիով խոստութեան խօսք տրուած է , ուրիշ-
ին գիտութեան խօսք՝ նոյն Հոգիին պա-
9 հովը · ՛Միւսին հաւատք՝ նոյն Հոգիովը ·
՛ուրիշին բժշկութեան պարգևներ՝ նոյն Հո-
10 գիովը · ՛Ուրիշին՝ հրաշագործութիւններ , ու-
րիշին՝ մարգարէութիւն , ուրիշին՝ Հոգւոց
ընտրութիւն , ուրիշին՝ զանազան լեզուներ ,
11 ուրիշին՝ լեզուներու թարգմանութիւն ։ Բայց
աս ամէնը մի և նոյն Հոգին կը ներգործէ , և
ամէն մէկուն զատ զատ կը բաժնէ՝ ՛ինչպէս
որ կ՚ուզէ ։
12 Քանի ՛ինչպէս որ մարմինը մէկ է ու չատ

ծ Մարթ · թ · 38 ։ ա	Եփես · գ · 7 ։ ա	Գլ · ժգ · 2 ։ ժգ ·
Ճաշ · գ · 2 · 3 ։	Գլտ · գ · 10 · 11 ։	1 · եւ ։
ի Մաա · ժգ · 17 ։	ի Գլ · բ · 6 , 7 ։	յ Գլ · ժգ · 29 · ա
Ճաշ · ժե · 26 · բ	Գլ · ա · 5 ։ ժգ · 2 ·	Ճաշ · գ · 1 ։
Կար · գ · 5 ։	բ Կար · ը · 7 ։	ղ Գար · բ · 4 ։ ժ ·
ձ Հաամմ · ժբ · 4 · եւ	ի Մաա · ժե · 19 ։	16 ։ Գլ · ժգ · 1 ։
Եբր · բ · 4 ։ ա Պետ ·	Գլ · ժգ · 24 բ Կար ·	ճ Հաամմ · ժբ · 6 ։
գ · 10 ։	գ · 13 ։	Գլ · է · 7 ։ բ Կար ·
ե Եփես · գ · 4 ։	ի Մարթ · ժգ · 18 ։	ժ · 13 ։ Եփես · գ ·
ճ Հաամմ · ժբ · 6 , 7 ·	Ճաշ · է · 14 ։	7 ։
8 ։ Եփես · գ · 11 ։	ի Հմր · 28 , 29 ։ Մար ·	ի Ճաշ · գ · 8 ։ Եբր ·
թ Եփես · ա · 23 ։	ժգ · 17 ։ Գաղ · գ ·	բ · 4 ։
ի Հաամմ · ժբ · 6 , 7 ·	5 ։	յ Հաամմ · ժբ · 4 , 5 ։
8 ։ Գլ · ժգ · 26 ։	ղ Հաամմ · ժբ · 6 ։	Եփես · գ · 4 , 16 ։

անդամներ ունի, և °ան մարմնին բոլոր ան-
դամները որ չատ են՝ մէկ մարմին են, °անանդ
13 ալ Քրիստոս։ Վասնզու որ մենք ամենքս մէկ
Հոգիով մէկ մարմին ըլլալու մկրտուեցանք,
թէ Հրեաներ, թէ Հեթանոսներ, թէ ծառա-
ներ, թէ ազատներ, և ամենքս ալ մէկ Հո-
14 գիէ խմեցինք։ Ինչու որ մարմինը մէկ ան-
15 դամ մը չէ, հապա շատ։ Թէ որ ոտքը ըսէ,
Որովհետև ես ձեռք չեմ՝ մարմինէն չեմ, չէ
16 թէ անով ան մարմինէն չէ։ Եւ թէ որ ական-
ջը ըսէ, Որովհետև ես աչք չեմ՝ մարմինէն
17 չեմ, չէ թէ անով ան մարմինէն չէ։ Թէ որ
բոլոր մարմինը աչք ըլլար, լսելիքը ո՞ւր պի-
տի ըլլար։ ԵՒ թէ որ բոլորը լսելիք ըլլար, ո՞ւր
18 պիտի ըլլար հոտառելիքը։ °Բայց հիմա Աս-
տուած անդամները դրաւ՝ անոնց ամէն մէկը
19 մարմնին մէջ, կինչպէս որ ինքը ուզեց։ Հա-
պա թէ որ ամէնը մէկ անդամ ըլլար, մար-
20 մինը ո՞ւր պիտի ըլլար։ Բայց հիմա անդամ
21 ները չատ են, ու մարմինը՝ մէկ։ Չկրնար
աչքը ըսել ձեռքին թէ Դուն ինծի պէտք
չես։ և ոչ դարձեալ գլուխը ոտքերուն թէ
22 Ինծի պէտք չէք։ Ա՛նհաւանդ մարմնոյն ան
անդամները որ չատ տկար կ՚երեւնան՝ աւելի
23 հարկաւոր են։ Ու մարմնոյն ա °պատիւը՝ որ
յաւէտ անպատիւ ըլլալ կը սեպնէք, անոնց
վրայ աւելի պատիւ կը դնենք։ ու °անվայել
մեր անվայելուչ °մասերը աւելի վայելչութիւն
24 ունին։ Ու մեր վայելուչ °մասերուն բան
մը պէտք չէ։ բայց Աստուած մարմինը բարե-

• Ոմանք ան մէկ
ը Հմր· 27։ Գաղ· գ· 16։
ե Հռոմ· ջ· 5։
ի Գաղ· գ· 28։ Ե. փիլ· բ· 13, 14։ 16։ Կող· գ· 11։
լ Ըռմ· 5։ Ա. 37, 38, 39։
խ Հմր· 28։
ծ Հռոմ· ժբ· 3։ ԳԼ· գ· 5։ Հմր· 11։

խառնեց, °ու պակասութիւն ունեցողին աւե-
25 լի պատիւ տուաւ, Որպէս զի մարմնոյն մէջ
երկպառակութիւն չըլլայ, հապա անդամնե-
րը մի և նոյն հոգը ունենան իրարու վրայ։
26 Եւ թէ որ մէկ անդամը նեղութիւն քաշէ,
բոլոր անդամները կը նեղին անոր հետը։ և
թէ որ փառաւորի մէկ անդամը, բոլոր ան-
27 դամները կ՚ուրախանան անոր հետը։ °Ձեր-
դուք Քրիստոսի մարմինն էք, °ու մասնաւո-
28 րապէս անդամները։ Եւ Աստուած ե-
կեղեցւոյն մէջը դրաւ մէկ քանիները, °նախ
առաքեալներ, երկրորդ՝ մարգարէներ, եր-
րորդ՝ վարդապետներ, ետքը հրաշքներ,
°ետքը բժշկութիւններու պարգեւներ, էօգ-
նութիւններ, °կառավարութիւններ, լեզու-
29 ներու տեսակներ։ Միթէ ամէնը առաքեալ-
նե՞ր են։ միթէ ամէնը մարգարէնե՞ր են։ մի-
թէ ամէնը վարդապետնե՞ր են։ միթէ ամէնը
30 հրաշքնե՞ր կ՚ընեն։ Միթէ ամէնը բժշկու-
թեան պարգեւնե՞ր ունին։ միթէ ամէնը լե-
զուներո՞վ կը խօսին։ միթէ ամէնը թարգմա-
նութիւն կ՚ընեն։
31 °Բայց դուք նախանձաւոր եղէք ան չնորհք-
ներուն որ լաւագոյն են։ և ես՝ ալ աւելի
ճամբայ մը կը ցուցնեմ ձեզի։

ԳԼ· ԺԳ

1 Առաքեալը կը ցուցնէ թէ ամէն տեսակ պարգեւները 2 որչափ
ալնիւ և գերազանց ըլլան, առանց սիրոյ ոչինչ են։ 4 Սիրոյ

ա Հռոմ· ժբ· 5։ Ե. փիլ· ա· 23· գ· 12։ Ե· 23, 30։ Կող· ա· 24։
ե Եփես· Ե· 30։
է Եփես· գ· 11։
ը Եփես· բ· 20· գ· 5։
թ Թագ· ժա· 17։
ժ Հռոմ· ժբ· 8։ ա Տիմ· Ե· 17։ Եբր· ժգ· 17· 24։
ի ԳԼ· ժգ· 1· 39։

գովաբեիններդը· 13 և յոյսն ու հաւատքն նախամեծար ըլլաք·

1 Թէ որ մարդոց ու հրեշտակներուն լեզուները խօսիմ՝ և սէր չունենամ, ես ձայն տուող պղինձի դէտ եղայ, կամ հնչեցնող ծնծղաներու
2 դէս։ Եւ թէ որ մարգարէութիւն ունենամ, ու հասկրնամ ամէն խորհուրդները ու ամէն գիտութիւնը, և թէ որ ունենամ ամէն հաւատքը էմինչև լեռները տեղափոխելու, ու
3 սէր չունենամ՝ ոչինչ եմ։ Եւ թէ որ իմ բոլոր ստացուածքս ապրանքեսուն կերցընեմ, ու իմ մարմինս այրուելու տամ, և սէր չունենամ
4 օգուտ մը չեմ ունենար։ Երկայնամիտ է, քաղցր է· սէրը չնախանձիր· սէրը չդոռոզ
5 զանար, չհպարտանար, Անվայել վարմունք չունենար, Իրերը չփնտռեր, բարկութեան
6 չդրգռուիր, չարութիւն չխորհիր, Անիրաւութեան վրայ չխնդար, Հապա ճշմարտու-
7 թեան խնդակից կ'ըլլայ, Ամէն բանի կը դիմանայ, ամէն բանի կը հաւատայ, ամէն բանի
8 կը յուսայ, ամէն բանի կը համբերէ։ Սէրը բնաւ չվխտար· բայց թէ որ մարգարէութիւններ ըլլան՝ պիտի խափանին, թէ որ լեզուներ՝ պիտի դադրին, թէ որ գիտութիւն՝ պիտի
9 խափանի։ Վասնզի որ չասէն քիչը գիտենք՝
10 ու չառէն քիչը կը մարգարէանանք· Բայց երբոր կատարեալը գայ, անասունը չառէն
11 քիչը պիտի խափանի։ Երբոր տղայ էի՝ տղայի պէս կը խօսէի, տղայի պէս կը խորհէի, տղայի

ա = ԳԼ· ԺԲ· 8· 9· 10· 23։ ԺԳ· 1· Եբ։ Տես Մաա· է· 22։
բ Մաա· ԺԷ· 19։ Մար· Ժա· 23։ Դան· ԺԷ· 6։
գ Մաա· ԺԲ· 1· 2։
դ Ածախ· Ժ· 12։ ա Գնա· գ· 3։
ե ԳԼ· Ժ· 24։ Փիլ· բ· 4։
զ Մաղ· Ժ· 3։ Հռովմ·
ա· 32։
է Բ Ցամ· 4։
ը Հռովմ· ԺԸ· 1։ Գաղ· գ· 2։ Բ Տիմ· բ· 24։
թ ԳԼ· Ը· 2։
ժ Բ Կոր· գ· 18։ Ե· 7։ Փիլ· գ· 12։
ի Մաա· ԺԲ· 10։ ա
Ցամ· գ· 2։
—
ա ԳԼ· ԺԲ· 31։
ի Թա· Ժա· 25· 29։
լ Գաղ· բ· 4։ Ժ· 46։ Իբ· 9։

պէս համարում ունէի· բայց երբոր այր եղայ,
12 տղայութեան բաները մէկդի ձգեցի։ Հիմա մենք որպէս թէ հայելիի մէջ կը տեսնենք անյայտ կերպով, Բայց անասունը երես առ երես։ Հիմա չառէն քիչ մը տեղեակ եմ, բայց անասունը անտեղ պիտի ճանչնամ՝ ինչ-
13 պէս որ ճանչցուեցայ։ Ուստի հիմա կը մնայ հաւատք, յոյս, սէր՝ սա երեքը, ուասոնց մեծագոյնը սէրն է։

ԳԼ· ԺԴ

1 Պօղոս կը գովէ մարգարէութիւն ընելը։ 2 և լեզուներ խօսելն աւելի յարգի կը համարի քանիկ։ 6 Նուագարանի ձայնը օրինակ բերելով։ 12 կը ցուցնէ թէ երկայնաբարբառ պիտի չ՚ըլլայ եկեղեցիին օգուտին համար բլլան։ 22 որ սա է իրենց ձշմարիտ գործածութիւնը։ 26 կը սորվեցընէ թէ անոնց ամէն մէկը ինչպէս պիտի գործածել։ 34 Կանանց հպատակ չլլալ եկեղեցւոյ մէջ խօսելու։

1 Սիրոյ ետևէն գացէք, ու հոգևոր պարգևներուն նախանձաւոր եղէք, Մանաւանդ մար-
2 գարէութիւն ընելու։ Վասն զի հան որ օտար լեզուով կը խօսի՝ չէ թէ մարդոց կը խօսի, հապա Աստուծոյ· Ինչու որ մէկը կայ որ կը մանայ, բայց անկիա հոգիով խորհուրդներ
3 կը խօսի։ Մակայն ան որ կը մարգարէանայ, մարդոց կը խօսի՝ չինութիւն ու յորդորանք
4 և մխիթարութիւն պարգևելու։ Ան որ օտար լեզուով կը խօսի՝ իր անձին չինութիւն կ'ընէ, ու ան որ կը մարգարէանայ՝ եկեղեցւոյն չինութիւն
5 կ'ընէ։ Կ'ուզեմ որ դուք ամէնդ. լեզուներ խօսիք, բայց մանաւանդ որ մարգարէութիւն ընէք, Ինչու որ ան որ կը մարգարէանայ, քան թէ ան՝ որ լեզուներ կը խօսի·

միայն թէ թարգմանելու ըլլայ, որ եկեղեցին
չվնասուին առնէ։
6 Ես հիմա, եղբայրներ, թէ որ ես ձեզի դամ
լեզուներ խօսելով, ի՞նչ օգուտ պիտի ընեմ
ձեզի՝ թէ որ չխօսիմ ձեզի հետ յայտնութիւ-
նով, կամ գիտութիւնով, կամ մարգարէու-
7 թիւնով, կամ վարդապետութիւնով։ Եւ ձայն
առուղ անկենդան բաներէն՝ որ սրինգ
և թէ քնար, եթէ ձայներու զանազանութիւն
չտան՝ ի՞նչպէս պիտի ճանչցուի սրինգով կամ
8 քնարով հնչուածը։ Ինչու որ եթէ փողն ալ
անորոշ ձայն հանէ, ո՞վ պիտի պատրաստուի
9 պատերազմի։ Ա՛նանկ ալ դուք թէ որ լեզուով
բացայայտ խօսք չտրուիք, խօսուածը ին-
ա՞ր պիտի հասկցուի. ինչու որ օդին խօ-
10 սողներ պիտի ըլլաք։ Ահա աշխարհի մէջ
այնքան տեսակ ձայներ կան, և անոնց մէկը
11 առանց նշանակութեան չէ։ Ուստի թէ որ ես
ձայնին զօրութիւնը չգիտնամ, ես խօսողին
բարբարոս մը պիտի ըլլամ, խօսողն ալ ինծի
12 բարբարոս մը պիտի ըլլայ։ Ա՛նանկ ալ դուք
որովհետև հոգևոր պարգևներու նախանձաւոր
եք, եկեղեցւոյն չինութեանը համար խնդրե-
13 ցէք որ աւելցաք նոյն պարգևներէն։ Ա՛ստր հա-
մար ան որ լեզուով կը խօսի, աղօթք
14 թող ընէ որ թարգմանէ։ Քանզի թէ որ ես
աղօթք ընեմ լեզուով, իմ հոգիս աղօթք
15 կ՚ընէ, բայց միտքս անպտուղ է։ Ուրեմն ի՞նչ
է. աղօթք ընեմ հոգիով, աղօթք ընեմ մտա-
ւութեամբ ալ. նաղմս երգեմ հոգիով, նաղ-
16 մս երգեմ մտաւութեամբ ալ։ Հապա թէ
չէ՝ թէ որ դուն հոգիով օրհնութիւն ընես,

ը Հմր. 26։
է Եփես. ե. 19։ Կող. դ. 16։ | ղ Սաղ. խե. 7։ |

անիկա որ տգէտի տեղ կայներ է՝ ինտո՞ր ա-
մէն պիտի քու գոհութիւն տալու առնդ.
17 ինչու որ ան քու ըրածդ չհնանար։ Որ թէ-
պէտ դուն աղէկ գոհութիւն կ՚ընես, բայց
18 միւսը չշինութիւն չառներ։ Աստուծմէ կը դո-
հանամ որ ձեր ամէնէն աւելի լեզուներով
19 կը խօսիմ. բայց եկեղեցւոյն մէջ կ՚ուզեմ հինգ
խօսք մտաւութեամբս խօսիլ, որ ուրիշնե-
րուն ալ սորվեցընեմ, քան թէ բիւրաւոր խոս-
քեր տարբ լեզուով։
20 Եղբայրներ, միտքով տղաք մի ըլլաք,
հնազանդութեան չարութեամբ նոր տղաք եղէք,
21 ու միտքով հասկացող եղէք։ Օրէնքին մէջ
գրուած է թէ Օտար լեզուներով ու օտար
շրթունքներով ատ ժողովուրդին հետ պիտի
խօսիմ, ասկայն և այնպէս ինծի մտիկ պիտի
22 չընեն, կ՚ըսէ Տէրը։ Ուրեմն լեզուները նշանի
համար են չէ թէ հաւատացեալներուն, հապա
անհաւատներուն, բայց մարգարէութիւնը չէ
թէ անհաւատներուն, հապա հաւատացեալ-
23 ներուն։ Արդ թէ որ բոլոր եկեղեցին միտքով
գայ, ու ամէնն ալ լեզուներով խօսելու
ըլլան, և հոն մտնեն տգէտներ կամ անհա-
ւատներ, պիտի չըսե՞ն թէ դուք խելագեր
24 եք։ Իսկ թէ որ ամէնն ալ մարգարէանան, ու
հոն մէկ անհաւատ մը կամ տգէտ մը մտնէ,
ամէնէն ալ կը յանդիմանուի, ամէնէն ալ կը
25 քննուի, ու անոր սրտին ծածուկ բաները
յայտնի կ՚ըլլան. և այսպէս երեսի վրայ ին-

է Գղ. Ժա. 34։
ը Ո՞նդ իմ Աստուծ-
ծո
ա Սաղ. ղխե. 2։
Մատ. Ժա. 25։
Ժը. 3։ ԺԹ. 14։ | Հռոմ. Ժգ. 19։
Գղ. գ. 1։ Եփես.
գ. 14։ Եբր. ե.
12, 13։ | Գիտ. բ. 2։ Գղ.
բ. 6։
զ Ճառ. Ժ. 34։
է Ես. խը. 11, 12։
ը Գոր. բ. 13։ |

կած՝ Աստուծոյ երկրպագութիւն պիտի ընէ,
ու խոստովանի Էթէ Իրաւցնէ Աստուած ձեր
մէջն է։
26 Ուստի ինչ է, եղբայրներ. երբոր մէկտեղ
կը ժողվուիք, ձեզմէ ամէն մէկը սաղմոս ունի,
ուսմունք ունի, լեզու ունի, յայտնութիւն ունի, թարգմանութիւն ունի. ամէն
27 նը չինութեան համար թող ըլլայ։ Թէ որ մէկը լեզուով կը խօսի, երկու հոգի, և թէ
չատը՝ երեք թող ըլլան, և ան ալ՝ մէկիկ մէկիկ
28 կին, ու մէկը թող թարգմանէ։ Բայց թէ որ
թարգմանող չըլլայ, եկեղեցւոյն մէջ լուռ
թող կենայ, և ինքնիրեն ու Աստուծոյ թող
29 խօսի։ Իսկ մարգարէները երկու կամ երեք
հոգի թող խօսին, ու միւսները թող քննու-
30 թիւն ընեն։ Հապա թէ որ նստածներէն ու-
րիշ մէկուն ալ բան մը յայտնուելու ըլլայ, նա-
31 ռաջինը թող լուռ։ Ինչու որ ամէնքդ ալ կրնաք մէկիկ մէկիկ մարգարէանալ, որ ամէնն
32 ալ սորվին ու ամէնն ալ մխիթարուին։ Նէ մարգարէներուն հոգիները մարգարէներուն
33 հնազանդ են։ Ինչու որ Աստուած խռովութեան Աստուած չէ, հապա խաղաղութեան,
ինչպէս որ սուրբերուն բոլոր եկեղեցիներուն
մէջ։
34 Ձեր կիներդ եկեղեցիներուն մէջ լուռ
կենան, ինչու որ անոնց հրամայուած չէ որ խօսուլու, հապա հնազանդ ըլլալու, ինչպէս որ
35 օրէնքն ալ կ'ըսէ։ Բայց թէ որ բան սորվիլ

ի Նա. Յեր. 14։ Ձագր. 23։
ե Ամր. 6։ Գա. Ժր. 8. 9. 10։
ձ Գա. Ժր. 7։ բ Կոր. Ժր. 19։
ղ Գա. Ժր. 10։
ճ ա Թես. ե. 19. 20։
ա Ցով. գ. 1։
ի Գա. Ժա. 16։
ա Տիմ. բ. 11. 12։
ն Գա. Ժա. 3։ Եփես. ե. 22։ Կող. գ. 18։ Տիտ. բ. 5։ ա Պետ. գ. 1։
շ Դն. գ. 16։

կ'ուզեն, տունը իրենց երիկներուն թող հարցընեն. քանզի կնիկներուն անվայել է եկեղե-
36 ցւոյ մէջ խօսիլը։ Միթէ Աստուծոյ խօսքը
ձեզմէ՞ ելաւ, կամ թէ միայն ձեզի՞ հասաւ։
37 Եթէ որ մէկը կը կարծէ թէ ինքը մարգարէ է, կամ հոգևոր, թող հաստատ գիտնայ թէ
ինչ որ ձեզի գրեցի՝ Տէրոջը պատուէրներն
38 են. բայց թէ որ մէկը ոտքէ կ'թող ոտքէ
39 ըլլայ։ Ուստի, եղբայրներ, մարգարէութիւնն
ընդունել նախանձաւոր եղէք, ու լեզուներ խո-
40 սիլն ալ մի արգիլէք։ Նէ ամէն բան վայելչութեամբ և կարգաւ թող ըլլայ։

ԳԼ. ԺԵ

1 Աւաքեալը Քրիստոսի յարութեամբը 12 կը ցուցընէ մեր յարութեան ստուգութիւնը, մարմինին յարութեանը չհաւատացողներուն գէմ. 21 կը ցուցընէ յարութեան պատուղը 35 ու ե. զանակը. 51 և թէ ինչպէս պիտի փոխուին անոնք որ կենդանի կը գտնի վերջին օրը։

1 Եղբայրներ, ձեզի կ'իմացընեմ ան աւետարանը որ ես ձեզի քարոզեցի, որ նաև ընդունեցիք ու անոր վրայ հաստատուած էք.
2 որով կը փրկուիք ալ, թէ որ ամբր բունէք ան խօսքը որ ես ձեզի քարոզեցի, մէյնչ՝
3 եթէ պարապ տեղը հաւատացած չէք։ Ինչու որ սկիզբն առաջ ես ձեզի հաւանեցի անիկա՝ որն որ ես ալ ընդունեցի, թէ Քրիստոս մեր մեղքերուն համար մեռաւ՝ Գրքերուն համեմատ,
4 և թաղուեցաւ ու յարու-

ա Գաղ. ա. 11։
բ Հռոմ. ե. 2։
գ Հռոմ. ա. 16։ Գա. ա. 21։
դ Գաղ. գ. 4։
ե Գա. Ժա. 2, 23։
զ Գաղ. ա. 12։
է Սաղ. իբ. 15։ Եսա. Ծգ. 5. 6։ Եսա. Ծ. 3. 6։ Դան. Թ. 26։ Ձագր. Ժգ. 7։ Դանիէլ. իգ. 26, 46։ Գործ. գ.

Թիւն առաւ երրորդ օրը՝ ըստ գրոց։ 5 Համեմատ, եթէ թէ երկեցաւ կեփասին, ապա 6 եւս քան տասներկուքին։ Եւ քը հինգ հա- րիւրին աւելի եղբայրներուն մէկտեղ երեցաւ, որոնցմէ շատերը մինչև հիմա կան, և ոմանք 7 ալ ննջեցին։ Ո- եւս քը երեցաւ Յակոբոսին, 8 եւս քը բոլոր առաքեալներուն։ Վերջինէն ես- քը որպէս թէ վիժածի մը ինծի ալ երեցաւ։ 9 Որովհետև ես առաքեալներուն ամենէն ցա- ծունն եմ, որ արժանի չեմ առաքեալ ը- սուելու, քանզի որ Աստուծոյ եկեղեցին հա- 10 լածեցի։ Սակայն թէ Աստուծոյ շնորհօքն եմ ինչ որ եմ. և անոր շնորհքը որ իմ վրաս է, պարապ չեղաւ, հապա ես անոնց ամե- նէն աւելի աշխատեցայ. սակայն ես չէ թէ ես, հապա 11 Աստուծոյ շնորհքը որ իմ հետս էր։ Ուստի թէ ես և թէ անոնք առանկ կը քարոզենք, ու դուք առանկ հաւատացիք։

12 Որեմն թէ որ Քրիստոս կը քարոզուի՝ որ մեռելներէն յարութիւն առած է, ինչպէս ձեզմէ մէկ քանիները կ'ըսեն թէ Մեռելոց 13 յարութիւն չկայ։ Թէ որ մեռելոց յարութիւն չկայ, նոյնպէս Քրիստոս ալ յարութիւն առած 14 չէ. ու եթէ թէ որ Քրիստոս յարութիւն առած չէ, ուրեմն մեր քարոզութիւնը պարապ է, 15 ու ձեր հաւատքն ալ պարապ է. եւ մենք

18: խգ· 23: ա Գես- ա· 11: բ· 24:
ե Սաղ· բ· 7: ժգ· 10: էս· ծգ· 10: Ղևւկ· խգ· 26· 40: Գոր· բ· 25—31: ժգ· 33, 34, 35: խգ· 22, 23: ա Գես- ա· 11:
Ղևւկ· խգ· 34:
ը Մաթ· խբ· 17:
Մար· ժգ· 14: Ղևւկ· խգ· 36: Յովհ· ի· 19· 26: Գոր· ժ· 41:
թ Ղևւկ· խգ· 50:
Գոր· ա· 3, 4:
ժ Գոր· Թ· 4, 17: Հր· 14, 18: Գաղ· Թ· 1:
ժա Եփես· գ· 8:
ժբ Գոր· ը· 3: Թ· 1:
Գաղ· ա· 13: Փիլ· գ· 6: ա Տիմ· ա· 13:
ժգ Եփես· գ· 7, 8:
ժդ Կոր· ժա· 23: ժբ· 11:
ժե Մաթ· ժ· 20: Հբ- ահմ· ժե· 18, 19: բ Կոր· գ· 5: Գաղ· բ· 8: Եփես· գ· 7: Փիլ· բ· 13:
ժզ ա Թես· գ· 13:

ալ Աստուծոյ սուտ վկաները դտնուած կ'ըլ- լանք. որովհետև Աստուծոյ համար վկայու- թիւն տուինք, թէ Ինքը յարուցին յարուց Քրիստոսը. որ իրաւ չյարուցց զանիկա, թէ որ 16 մեռելները յարութիւն չեն առներ. քանզի թէ որ մեռելները յարութիւն չեն առներ, 17 Քրիստոս ալ յարութիւն առած չէ. եւ թէ որ Քրիստոս յարութիւն առած չէ, ձեր հաւատ- քը պարապ է, տակաւին ձեր մեղքերուն 18 մէջն է. Նոյնպէս ալ Քրիստոսով ննջողները 19 կորսուած են։ Թէ որ միայն այս կեանքիս համար Քրիստոսի յուսացած ենք, մենք բո- 20 լոր մարդոցմէն աւելի խղճալի ենք։ Բայց հիմա Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն ա- 21 ռած է՝ ննջեցեալոց առջի պտուղը։ Քանզի որովհետև մարդով եղաւ մահը, մարդով ալ 22 մեռելոց յարութիւնը։ Վասն զի ինչպէս որ Ադամով ամէնը կը մեռնին, անանկ ալ Քրիս- 23 տոսով ամէնը կենդանի պիտի ըլլան. Բայց ամէն մէկը իր կարգովը, առջի պտուղը Քրիստոս, եւտքը Քրիստոսինները իր գալս- 24 տեանը. Ապա հետև՝ երբ վախճանը, Հերը- որ թագաւորութիւնը պիտի տայ Աստուծոյ ու Հօրը ձեռքը, երբոր խափանէ ամէն իշ- խանութիւնը և ամէն պետութիւնը ու զօրու- 25 թիւնը։ Ինչու որ անոր պէտք է թագաւո- րութիւն ընել՝ մինչև որ բոլոր թշնամիները 26 իր ոտքերուն տակը դնէ։ Վերջին թշնամին

Ա Գոր· բ· 24· 32· գ· 10· 35· ժգ· 30·
ե Հաւահմ· գ· 25·
զ բ Տիմ· գ· 12·
է ա Պետ· ա· 3·
ը Գոր· խգ· 22· Հմր·
23: Կաղ· ա· 18: Յայտ· ա· 5·
թ Հաւահմ· ե· 12· 17·
ժ Յայհ· ժա· 25·
ժա Հաւահմ· գ· 23·
ժբ Հմր· 20· ա Թես- գ· 14, 15, 16·
ժգ Դան· է· 14· 27·
ժդ Սաղ· ձԺ· 1: Գոր· բ· 34· 55: Եփես· ա· 22: Երբ· ա· 13· ժ· 13·
ժե բ Տիմ· ա· 10·
Յայտ· ի· 14·

որ պիտի խափանի՝ մեզնե է · վասն որ ի՛ւրէ է՛ե-
է , Հ՚ամէն բան անոր ստեղծուն տակը հնա-
27 զանդեցուց · Բայց երբոր կ՚ըսէ թէ Ա՚մէն բան
անոր հնազանդած է , յայտնի է թէ բաց Ի՛
28 անկէ՝ որ ամէնը անոր հնազանդեցուց : Ու
երբոր ամէնը անոր հնազանդ ըլլայ , ւանաւոր-
նը Որդին ինքն ալ պիտի հնազանդի անո՛ր
որ իրեն հնազանդեցուց ամէնը , որպէս զի
29 Աստուած ըլլայ ամէնը ամէն բանի մէջ : Հա-
պա թէ չէ՛ Ի՛նչ պիտի ընեն անոնք որ մեռե-
նելուն համար կը մկրտուին , թէ որ մեռե-
ները բնաւ յարութիւն չառնուին · Ինչո՞ւ ուրե-
30 մին անոնց համար կը մկրտուին · Ինչո՞ւ հա-
մար մենք ալ վտանգի մէջ կը մտնենք ամէն
31 ժամ : Վկայ կը բերեմ ՚ձեզ պարծանքը՛ որ
ձեր վրայ ունիմ Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջ
32 մով , որ ես Համէն օր կը մեռնիմ : Թէ որ Ի՛ե-
փեսոսի մէջ մարդոց նման գազանները հե՛ւ
մարտնչեցայ , Ի՛նչ օգուտ է ինծի , թէ որ
մեռելները յարութիւն չառնուին · Ուտենք ու
33 խմենք , ինչու որ վաղը կը մեռնինք : Մի՛
խաբուիք · Հ՚երբ ընկերակցութիւնները աղէկ
34 բարքը կ՚ապականեն : Արդարութիւնով
զգաստացէք ու մեղք մի գործէք , Հ՚ինչու որ
Յե՛ւ ոմանք Աստուծոյ գիտութիւնը չու-
նին · Հ՚ձեզ ամչցնելու համար կը դրու ցիմ :
35 Բայց պիտի ըսէ մէկը Ի՛նչ ինա՞ր մեռե-

ա Սաղ · բ · 6 · Աստ-
ված · 18 · Եբր · բ ·
8 · ա Պետ · գ · 22 ·
բ փիլ · գ · 21 ·
գ Գլ · գ · 23 · Ժամ · 3 ·
դ բ Կոր · ժա · 26 ·
Գաղ · ե · 11 ·
ե ա Թես · բ · 19 ·
զ ա Յովհ · ե · 36 · Գլ ·
է Սաղ · ը · 8 · Եբր · բ ·
10 · 11 · Ժամ · 25 ·
ը բ Կոր · ա · 8 ·
թ Կամ ինծի , Թէ որ
մեռելները յարու-
թիւն չառնուին , ու-
տենք և ·
ժ Ես · իբ · 13 · Ծգ ·
ի ժամ · բ · 24 ·
ժ Ես · ե · 14 ·
ի Ա՚ռակ · ժբ · 19 ·
ձ Գլ · ե · 6 ·
ղ Հռոմ · ժգ · 11 ·
Եփես · ե · 14 ·
ճ ա Թես · գ · 5 ·
մ Գլ · գ · 5 ·
յ Նեղկ · լէ · 3 ·

ները յարութիւն կ՚առնեն , կամ Թէ Ի՛նչ
36 մարմնով կու գան · Անմիտ , Հ՚դուն անիկա որ
կը սերմանես , Թէ որ չմեռնի՝ չվերդանանար ·
37 Ու ան որ կը սերմանես , չէ Թէ ան մարմինը
որ պիտի բուսնի՝ կը սերմանես , հապա մերկ
հատ մը՝ Թէ ցորեն ըլլայ և Թէ մէկ ուրիշ
38 Հ՚ինչ · Ու Աստուած անոր մարմին կու տայ
ինչպէս որ կ՚ուզէ , և ամէն մէկ սերմին իր
39 յատուկ մարմինը : Ա՚մէն մարմին մէկ մարմին
չէ , հապա մարդոց մարմինը ուրիշ է , ու ա-
նասնոց մարմինը ուրիշ , ձուկերուն ալ ու-
40 րիշ , և թռչուններունը ուրիշ : Երկնաւոր
մարմիններ ալ կան , երկրաւոր մարմիններ ալ ·
բայց երկնաւորներուն փառքը ուրիշ է , ու
41 երկրաւորներունը ուրիշ : Արեւուն փառքը ու-
րիշ է , ու լուսնին փառքը ուրիշ , և աստղե-
րուն փառքը ուրիշ · ու մէկ աստղը միւս
42 աստղէն տարբեր է փառքով : Ա՚նանկ ալ է
մեռելոց յարութիւնը · Հ՚ուրիշ ապականութիւ-
նով կը սերմանուի , — անապականութիւնով
43 յարութիւն կ՚առնէ · Հ՚անարգութիւնով կը
սերմանուի , — փառքով յարութիւն կ՚առնէ ·
տկարութիւնով կը սերմանուի , — զօրութիւ-
44 նով յարութիւն կ՚առնէ · Կը սերմանուի չըն-
չաւոր մարմին , և յարութիւն կ՚առնէ հոգեւոր
մարմին · Հ՚ընչաւոր մարմին կայ , հոգեւոր մար-
45 մին ալ կայ : Եւ այսպէս գրուած է , Առջի
մարդը Ադամ Հ՚ինդանի չունչ եղաւ , Հ՚վերջին
46 Ադամը՝ Հ՚կենդանարար հոգի : Բայց չէ Թէ
առաջ հոգեւորը , հապա հնչաւորը՝ — ետքը
47 հոգեւորը · Հ՚առջի մարդը երկրէն է՝ Հ՚հողեզէն ,

է Ծագ · ժբ · 24 ·
ը Դան · ժբ · 3 · Մատ ·
ժգ · 43 ·
թ փիլ · գ · 21 ·
ժ Ծն · բ · 7 ·
ի Հռոմ · ե · 14 ·
ձ Ծագ · ե · 21 · գ ·
33 · 39 · 40 · 54 · 57 ·
ղ փիլ · գ · 21 · Կող ·
գ · 4 ·
ճ Ծագ · գ · 31 ·
մ Ծն · բ · 7 · գ · 19 ·

48 Բայց երկրորդ մարդը Տէր է՝ Երկինքէն։ Ինչպէս էր հողեղէնը՝ անանկ ալ հողեղէնները, ու ինչպէս երկնաւորը՝ անանկ ալ երկնաւորները։ 49 Եւ ինչո՛ր որ հողեղէնին կերպարանքը հագեր ենք, երկնաւորին կերպարանքն ալ 50 պիտի հագնինք։ Բայց աս կ՚ըսեմ, եղբայրներ, որ մարմին ու արիւն Աստուծոյ թագաւորութիւնը չեն կրնար ժառանգել։ ոչ ալ ապականութիւնը կը ժառանգէ անապականութիւն։ 51 Ահա ձեզի խորհուրդ մը կը պատմեմ. Ամէնքս պիտի չննջենք, բայց ամէնքս ալ պիտի 52 պիտի փոխուինք, ձանկարծակի աչք դոցել բանալու մէջ՝ վերջին փողին հնչելուն ատենը. որովհետեւ փողը պիտի հնչէ, ու մեռելները յարութիւն պիտի առնեն առանց ապականութեան, և մենք ալ պիտի փոխուինք։ 53 Վասն զի պէտք է որ աս ապականացու մարմինը անապականութիւն հագնի, ու աս մահկանացու անմահականութիւն հագնի։ 54 Նայցուս անմահականութիւն հագնի։ Բայց երբոր աս ապականացու մարմինը անապականութիւն հագնի, և աս մահկանացուս անմահութիւն հագնի, անատենը պիտի կատարուի ան խօսքը որ գրուեցաւ թէ Մահը յաղթութեան 55 մէջ ընկղմեցաւ։ Որո՛ւր է, ով մահ, քու խայթոցդ. ո՞ւր է, ով դերեզման, քու յաղթութիւնդ։ 56 Մահուան խայթոցը մեղքն է, ու մեղքը 57 քէն այժը՝ օրէնքը։ Բայց գոհութիւն Աստուծոյ, որ մեզի յաղթութիւն կու տայ մեր 58 Տէր Յիսուս Քրիստոսով ձեռքով։ Ուստի, իմ սիրելի եղբայրներս, հաստատուն եղէք, անշարժ կեցէ՛ք և ամէն ատեն առատացէ՛ք Տէրոջը գործին մէջ, գիտնալով որ ձեր աշխատութիւնը պարապ չէ Տէրոջմով։

Գլ· ԺԶ

1 Առաքեալը կը յորդորէ Կորնթացիները որ Երուսաղէմի եղբայրներուն կարօտութիւնը լրացնեն։ 10 Բարի վկայութիւն կու տայ Տիմոթէոսին վրայով։ 13 և բարեկամական խրատներէն ետեւ՝ 16 իր հետզհետէ կը վերջացնէ գանազան բաներով։

1 Բայց սուրբերուն համար ընծայութեան ժողովը վրայով, ինչպէս որ պատուէր տուի Գաղատացւոց եկեղեցիներուն, դուք ալ անանկ 2 ըրէ՛ք։ Ամէն մէկ շաբթի օրերը ձեզմէ ամէն մէկը իր քովը թող դնէ ինչ որ կը յաջողի, 3 որ չըլլայ թէ երբոր գամ, անատենը ժողովներ ըլլան։ ու երբոր գամ, որոնց որ դուք հաճիք, ես զանոնք թուղթերով պիտի խրկեմ ձեր պարգեւները երուսաղէմ տանելու։ 4 Եւ թէ որ իմ երթալս ալ արժան սեպի, իմ հետս թող երթան։ 5 Բայց ես ձեզի պիտի գամ երբոր Մակեդոնիայէն անցնիմ. (Մակեդոնիայէն կ՚անցնիմ.) 6 ես կարելի է որ ձեր քովը մնամ, կամ ձմեռն ալ անցընեմ. որ դուք ինծի ճամբայ դնէք, 7 ուր որ ես պիտի երթամ։ Ինչու որ չեմ ուզեր հիմա ճամբան ձեզի տեսնել։ Բայց յուսով եմ Տէրոջ մնալ քանի մը ատեն, եթէ Տէրը թոյլ տայ։ 8 Բայց Եփեսոսի մէջ պիտի մնամ մինչեւ Պենտեկոստէ։ 9 Որովհետեւ մեծ ու յաջողութեան դուռ մը բացուեցաւ ինծի, և հակառակորդներ շատ կան։ 10 Եթէ Տիմոթէոս գայ, տեսէ՛ք որ անվախ ձեր քովը ըլլայ, որովհետեւ ինծի պէս Տէրոջ գործը կ՚ընէ։ 11 Ուրեմն ոեւէ մէկը զանիկա չարհամարհէ։ Բայց խաղաղութեամբ ճամբայ դրէ՛ք զանիկա որ գայ ինծի մօտ, որովհետեւ եղբայրներուն հետ կ՚սպասեմ զանիկա։ 12 Ինչ որ Ապողոսի եղբայրին մասին, շատ աղաչեցի զանիկա որ եղբայրներուն հետ գայ ձեր քովը, բայց բնաւ կամք չունէր հիմա գալու, բայց երբ յարմար ժամանակ գտնէ, պիտի գայ։ 13 Արթո՛ւն կեցէք, հաստատուն կեցէ՛ք հաւատքի մէջ, արի՛ եղէք, զօրացէ՛ք։ 14 Ամէն բան ձեր սիրով թող ըլլայ։ 15 Եղբայրնե՛ր, գիտէք Ստեփանասի տունը որ Աքայիոյ առաջին պտուղն է, և սրբոց սպասաւորութեան ձգեցին իրենք զիրենք, 16 որ դուք ալ հնազանդիք այսպիսիներուն և ամէն մէկուն որ գործակից է և կ՚աշխատի։ 17 Ուրախ եմ Ստեփանասի և Փորտունատոսի և Աքայիկոսի գալուն համար, որովհետեւ անոնք ձեր պակասը լրացուցին։ 18 Որովհետեւ հոգիս ալ ձերը հանգստացուցին։ Ուրեմն ճանչցէ՛ք զանոնք որ այսպիսիները։ 19 Ասիոյ եկեղեցիները կը ողջունեն ձեզ։ Ակեղա և Պրիսկիլլա Տէրոջմով շատ կը ողջունեն ձեզ, ինչպէս նաեւ տանը մէջ եղող եկեղեցին։ 20 Բոլոր եղբայրները կը ողջունեն ձեզ։ Սուրբ համբոյրով իրարու ողջունեցէ՛ք։ 21 Ես Պաւղոս իմ ձեռքովս կը գրեմ։ 22 Եթէ մէկը չսիրէ Տէր Յիսուս Քրիստոսը, անէծք թող ըլլայ անոր։ Մարանաթա։ 23 Տէր Յիսուսի շնորհքը ձեզի հետ թող ըլլայ։ 24 Իմ սէրս Քրիստոս Յիսուսով ձեզ բոլորիդ հետ թող ըլլայ։ Ամէն։

զեր ձեզ հիմա հարևանցի մը տեսնել, բայց յոյս ունիմ որ տաճն մը ձեր քովը կենամ,
8 [ե]թէ որ Տէրը հրամայ ասդ։ Սակայն հնձ-ում եմ Եփեսոս պատ մնամ մինչև Պենտեկոստէ.
9 [ե]ւնչու որ ինծի մեծ ու արդիւնաւոր դուռ մը բացուած է, [ե]ւ շատ հակառակորդներ կան։

10 [ա]Ա.ըդ թէ որ Տիմոթէոս գայ, նայեցէք որ ձեր քովը առանց վախի ըլլայ. [է]քանզի անիկա Տէրոջը գործը կը գործէ, [ի]նչպէս որ ես
11 ալ։ Ուստի [ո]ըևէ որ մէկը անոր արհամարհէ, [ե]ւ [հ]ազա խաղաղութեամբ անոր ճամբայ դրէք, որ ինծի գայ. [ի]նչու որ անոր կը սպասեմ
12 ա[ե]մ եղբայրներով մէկտեղ։ [Ա]իսկ Ապողոս եղբօրը համար, շատ աղաչեցի անոր՝ որ ձեզի գայ եղբայրներուն հետ մէկտեղ. ու բնաւ կամք չունեցաւ որ հիմա գայ, բայց պիտի գայ՝ երբոր յարմար ժամանակ գտնէ։
13 [Ա]ղթնա՛ւն կեցէք, [ո]հաւատքի մէջ հաստատ
14 կեցէք, ժիր եղէք, [ո]ղջակեցէք։ [Ձ]եր ամէն բաները սիրով ըլլայ։
15 Կ՚աղաչեմ ձեզ, եղբայրնե՛ր, ([գ]իտէք դուք Ստեփաննասին ընտանիքը [ա]ռաջին պտուղն է, [ու] անձնւիրեցին սուրբերուն սպա-
16 սաւորութեանը համար.) [Ն]որ հնազանդ ըլլաք անոնկներուն, և ամէնուն որ հետ

ե Գոր· ժը· 21։ Գղ· գ· 19։ Յակ· գ· 15։
զ Գոր· ժգ· 26։ ը Կոր· բ· 12։ Կոլ· գ· 3։ Յայտ· գ· 8։
թ Գոր· ժի· 9։
ժ Գոր· ժի· 22։ Գղ· գ· 17։
ի Հռոմ· ժզ· 21։
փիլ· բ· 20· 22։ ա Թես· գ· 2։
լ ա Տիմ· գ· 12։
խ Գոր· ժե· 33։
ծ Գղ· ա· 12։ գ· 5։
կ Սաա· իգ· 42։ իե· 13։ ա Թես· ե· 6։ ա Պետ· ե· 8։
հ Գղ· ժե· 1։ Փիլ· ա· 27։ գ· 1։ ա Թես· գ· 8։ բ Թես· բ· 14։
ղ ա Տիմ· գ· 15։ Եփես· զ· 10։ Կող· ա· 11։
ճ Գղ· ժգ· 1։ ա Պետ· գ· 8։
մ Գղ· ա· 16։
յ Հռոմ· ժզ· 5։
ն բ Կոր· ը· 4։ Թ· 1։ Եբր· զ· 10։
շ Եբր· ժգ· 17։

17 Մկտեղ կը գործէ Ստ. կ՚ուրախանամ։ Ուրախ եմ Ստեփաննասին ու փորտունատոսին ու Աքայիկոսին գալուն վրայ, [ո]ր ձեր պակասը
18 [թ]ուիները անոնք լրացուցին. [Ա]նոնք հանգստացուցին իմ հոգիս ու ձերը. [Ա]ւստի անոնկները ճանչցէք։
19 Բարև կ՚ընեն ձեզի Ասիայի եկեղեցիները. շատ բարև կ՚ընեն ձեզի Տէրոջմով Ակիւղաս ու Պրիսկիլլա՝ [կ]իրնոց տանը մէջն եկեղեցիով
20 մկտեղ։ Բարև կ՚ընեն ձեզի բոլոր եղբայրները. [Բ]արև տուէք իրարու սուրբ համբոյրով։
21 [Ա]ս բարևը իմ ձեռքիս Պողոսինն է։
22 [Է]թէ որ մէկը Տէր ցնաւս Քրիստոսը չսիրեր, [ա]նդամեալ ըլլայ։ [Է]ր մեր Տէրը գայ։
23 [Տ]ղովեալ ըլլայ Տէրոջ մեր Յիսուսի շնորհքը ձեր հետը։ Իմ սէրս ձեր ամէնուն հետը ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով։ Ամէն։

ե Եբր· զ· 10։
ը Կոր· ժա· 9։ Փիլ· բ· 30։ Փիլմ· 13։
լ Կող· գ· 8։
ղ ա Թես· ե· 12։ Ծիմ· բ· 20։
ճ Հռոմ· ժզ· 3։ 15։ Փիլմ· 2։
ի Հռոմ· ժզ· 16։
ն Կող· գ· 18։ բ Թես· գ· 17։
շ Եբիս· զ· 21։
ո Գաղ· ա· 8։ 9։
ռ Ցուն· (Աստրէնէն) Պատան պիտ։
ս Յուդ· 14· 15։
տ Հռոմ· ժզ· 20։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

3 Առաքեալը կը յորդորէ Կորնթացիները համբերող ըլալ նե-
զուելեան մէջ, ցուցընելով անոնց թէ ինչպէս Աստուած մխի-
թարեց զինքը իր ամէն վշտալեալ մէջ և ապառնց։ 8 մանա-
ւանդ Ասիոյ մէջ իր վիրաւոր նեղութեան առնիւ. 12 և վկայ
բերելով իր ու անոնց խղճմտանքը իր անկեղծասիրտ ուղ-
ղութեան անփոփոխ ճշմարտասիրութիւնը քաղաքներուն. 15 կը ցու-
ցընէ թէ իր անոնց չերկնալը ոչ թէ խիստմտութենէ կը
ծագի. հապա անոնց վրայ աւելցած իր կարեկցութենէն.

1 Պօղոս ՝առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի՝ Ա-
ստուծոյ կամքովը, ու Տիմոթէոս Ֆ եղբայրը,
Կորնթոսի մէջ եղած Աստուծոյ եկեղեցիին, և
բոլոր Աքայիոյ մէջ եղող ամէն սուրբերուն.
2 Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ
մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։
3 Օրհնեալ ըլլայ Աստուած ու մեր Տէր Յի-
սուս Քրիստոսի Հայրը, գթութեանց Հայրը
4 և ամէն մխիթարութեան Աստուածը. Ան որ
մեզ կը մխիթարէ մեր ամէն նեղութիւններուն
մէջ, որ մենք կարող ըլլանք մխիթարել զա-
նոնք՝ որ ամէն նեղութիւններու մէջ են, ան

ա Կոր. ա. 1։ Եփես. ա. 1։ Կող. ա. 1։ Ա Տիմ. ա. 1։ բ Տիմ. ա. 1։ Փիլ. ա. 1։ Կող. ա. 2։ գ Հռոմ. ա. 7։ ա Կոր. ա. 3։ Գաղ. ա. 3։ Փիլ. ա. 2։ Կող. ա. 3։ ա Թես. ա. 3։ դ Եփես. ա. 3։ ա Պետ. ա. 3։ բ Թես. ա. 2։ Փիլեմ. 3։ ե Գործ. ժ. 23։ ա Կոր. ժ. 32։ ժզ. 9։ զ Գաղ. գ. 15։ է Հռոմ. ը. 17։ բ Տիմ. բ. 12։ ը Գործ. ժ. 30։ Փիլ. ա. 19։ Փիլեմ. 22։ թ Գաղ. գ. 15։ ժ Գաղ. բ. 17։ գ. 2։

մխիթարութիւնովը՝ որով մենք Աստուծմէ կը
5 մխիթարուինք։ Քանզի ինչպէս որ Քրիստոսի
չարչարանքները մեր վրայ չատ եղան, նմա-
նապէս Քրիստոսի ձեռքովը մեր մխիթարու-
6 թիւնն ալ չատ կ'ըլլայ։ Եւ թէ նեղութիւն
քաշենք՝ ձեր մխիթարութեանը ու փրկու-
թեանը համար է, և թէ մխիթարուինք՝ ձեր
մխիթարութեանը ու փրկութեանը համար է,
որ կը յաջողի համբերելով ան չարչարանքնե-
7 րուն՝ որոնցմով մենք ալ կը չարչարուինք։ Եւ
մեր յոյսը հաստատուն է ձեզի համար, ինչու-
որ գիտնք թէ ինչպէս որ չարչարանքներուն
հաղորդ էք, անոնցմէ ալ մխիթարութեանը
8 պիտի ըլլաք։ Աւասիկա մեզի պատահած նեղութիւնին վրայով չեմ
ուզեր որ չգիտցող ըլլաք, եղբայրնե՛ր, թէ
Ֆէ կարողութենէն չատ աւելի ծանրաբեռնե-
ցանք, մինչև որ կեանքերնուս ալ անյոյս ե-
9 ղանք։ Բայց մեռնելու վճիռը մենք մեզի
պահեցինք, որ ինքզինքնուս չապաւինինք,
հապա Աստուծմէ՝ որ մեռելները կը յարու-
10 ցնէ։ Ինք մեզ անոնկ մեծ մահուանէ մեզ
11 փրկեց ու կը փրկէ։ Որուն կը յուսանք թէ
տակաւին պիտի փրկէ, Եւ դուք ալ ձեր ըս-
աղօթքին օգնականութիւնովը։ Որ չատե-
րուն ուղիւթ պատճառովը մեզի եղած չնոր-
հքին համար՝ չատերէն գոհութիւն տրուի մե-
զի համար։
12 Քանզի մեր պարծանքը սա է, մեր խղճմ-
տանքին վկայութիւնը՝ Եթէ մենք Աստուծոյ

է Գործ. Թ. 4։ Գաղ. գ. 10։ Կող. ա. 24։ ը Գաղ. գ. 15։ է Հռոմ. ը. 17։ բ Տիմ. բ. 12։ ։ Գործ. ժԹ. 23։ ա Կոր. ժԹ. 32։ ժգ. 9։ ։ Հռոմ. ժԹ. 30։ Փիլ. ա. 19։ Փիլեմ. 22։ ։ Գաղ. գ. 15։ ։ Գաղ. բ. 17։ գ. 2։

--ՈՂԸ պարզմտութեամբ ու անկեղծութեամբ,
Ա ՝ի չէ թէ մարմնաւոր իմաստութեամբ մը,
հապա Աստուծոյ շնորհքովը աշխարհին մէջ
վարուեցանք, մանաւանդ դէպ ՝ի ձեզ ։
13 Քանզի ուրիշ բան չենք գրեր ձեզի, հապա
այն որ դուք կը կարդաք ու կը ճանչնաք. և
կը յուսամ թէ մինչև վերջը պիտի ճանչնաք.
14 ինչպէս որ քիչ շատ ճանչցաք մեզ, որ ձեր
պարծանքն ենք, հնարաւոր որ դուք ալ մերը՝
Տէր Յիսուսի օրը ։
15 Եւ սա վստահութեամբ ՝ի՛ուզեի առաջ
ձեզի գալ, որ դուք երկրորդ անգամ շնորհք
16 ընդունիք. Ու ձեզմէ անցնիլ դէպ ՝ի Մակե-
դոնիա, և դարձեալ Մակեդոնիայէն ձեզի
գալ, ու ձեզմէ ճամբայ դրուիլ դէպ ՝ի հրէ-
17 աստան ։ Ուստի սա որ ես մտածելի, միթէ
թեթեւամտութե՞մ չարժէցայ. կամ թէ ան որ
ես կը խորհիմ, ՝ի մարմնաւորապէ՞ս կը խորհիմ,
*որ իմ կողմանէս այո այո և ոչ ոչ ըլլայ ։"
18 Սակայն հաւատարիմ է Աստուած, որ մեր
19 խօսքը ձեզի ՝ը հաս՝՝ այո և ոչ չէր ։ ՝Ինչու
որ Աստուծոյ Որդին Յիսուս Քրիստոս՝ որ մեզ-
մով ձեզի քարոզուեցաւ, (ինծմով և Սիլուա-
նոսով ու Տիմոթէոսով,) այո ու ոչ չեղաւ,
20 ՝հապա իր մէջը եղաւ այոն ։ ՝Քանզի որչափ
որ Աստուծոյ խոստումներուն կան՝ իր մէջը
Այո են, ու իր մէջը Ամէն են՝ Աստուծոյ
21 փառքին համար մեր ձեռքովը ։ Բայց ան որ
մեզ ձեզի հետ միասին Քրիստոսով հաստա-

ե ա Կոր· բ· 4· 13·
ը Գլ· ե· 12·
թ Փիլ· բ· 16· գ· 1·
ա Թես· բ· 19· 20·
ի ա Կոր· գ· 19·
ձ Հաւմ· ա· 11·
ղ ա Կոր· ժգ· 5· ե·
ի Գլ· ժ· 2·
ն Կո՛չ է՝ Հապա ոչ
իմ կողմանէս այսպէս ու ոչ
ոչ՝
Մտ· ա· 1· Ղուկ·
ա· 35· Գործ· Թ·
20·
ճ Երր· ժգ· 8·
ղ Հաւմ· ԺԵ· 8· 9·

22 տուց, ՝ու մեզ օծանց, Աստուած է· ՝Որ մեզ
կնքեց ալ, ՝և Հոգւոյն գրաւը
23 մեր սրտերուն մէջը։ ՝Բայց ես զԱստուած
վկայ կը կանչեմ իմ անձիս, ՝որ ձեզ խնայե-
լուս համար տակաւին Կորնթոս չեկայ· ՝՝--
Ո՛չ չէ թէ ձեր հաւատքին վրայ կը տիրապե-
տենք, հապա գործակից ենք ձեր ուրախու-
թեանը· ՝Վասն որ դուք հաւատքով կը կե-
նաք ։

Գլ· Բ

1 Պարզ ցաւ ըլլալով իր անձը չէր՝ուզեր պատճառել· 6 կը
խնդրէ որ Կեդրոնին հազարպետ եղած անձին
նեղին ու մխիթարեն զանիկա· 10 ինչպէս որ ինքն ալ անոր
անկեղծ զղջմանը նայելով՝ ներած է· 12 Կը ճամբայ ելնէ Տրո-
վադայէն Մակեդոնիա անցնելու պատճառը· 14 և ամէն տեղ
Աստուծմէ իր քարոզութիւնը տրուած բարի յաջողութիւնը։

1 Սակայն ես ինծմէ սա որոշեցի, ՝որ նորէն
2 տրտմութեամբ չգամ ձեզի։ ՝Ինչու որ եթէ
ես ձեզ տրտմեցնեմ, ալ ո՞վ է որ ինծի ուրախացնէ, թէ չէ ան որ ինծմէ կը տրտմի։
3 Ու սա *գրեցի, որ չըլլայ թէ երբոր գամ՝
՝տրտմութիւն մը կրնամ անունցնել, ուսկից որ
պէտք է ինծի ուրախ ըլլալ· քանզի ՝ձեր ա-
մենուն վրայ վստահ եմ, որ իմ ուրախութիւնս
4 ձեր ամենուն է։ ՝Ինչու որ շատ նեղութիւնէ և
սրտի տագնապէ ես ձեզի գրեցի շատ ար-
ցունքով· ՝՛չէ թէ որ դուք տրտմիք, հապա

ա Յովհ· բ· 20·
27·
բ Երեմ· ա· 13· գ·
30· ը Տիմ· բ· 19·
Ցայտ· բ· 17·
գ Գլ· ե· 5· Երեմ·
ա· 14·
դ Հաւմ· ա· 9· Գլ·
ժա· 31· Գաղ· ա·
ե Գլ· ա· 23· ժբ·
20· 21· ժգ· 10·
զ Ելած գրքի ձեզի,
է Գլ· ժբ· 21·
ը Գլ· է· 10· ը· 22·
Գաղ· է· 10·
թ Գլ· է· 8· 9· 12·
ի ա Կոր· բ· 20·
ձ ա Կոր· գ· 21· Գլ·
բ· 3· ժբ· 20· ժգ·
2· 10·
ղ ա Կոր· գ· 5· ա
Գես· է· 3·
ն Հաւմ· ժա· 20·
ա Կոր· ԺԵ· 1·

որ դիտնաք ան սէրը՝ որ ես ունիմ առնել
ձեր վրայ։
5 Եթէ որ մէկը տրտմեցուց, չէ թէ ինձ
տրտմեցուց, հապա °ըստ մասին (որ եր-
6 ծանր չընեմ) ձեզ ամէնդդ։ Հերիք է անոնկ
մարդուն ան տրտմութը, որ շատերէն եղաւ։
7 Ուստի ընդհակառակն պէտք է աւելի նե-
րել անոր ու մխիթարել, որ չըլլայ թէ անոնկը
8 աւելի տրտմութենէն ընկրկի։ Ուստի կ'աղա-
չեմ ձեզ, որ անոր վրայ յիշ սէրը հաստատէք·
9 (Քանի ատոր համար ալ գրեցի, որ ձեզ փոր-
ձելով դիտնամ երէ ամէն բանի մէջ հնա-
10 գանդ եք։ Ես ոուն որ դուք բան մը կը նե-
րէք, ես ալ կը ներեմ· Ինչու որ երէ ես ալ ներ-
եմ, որու որ ներեմ ձեզի համար է Քրիստոսի
11 †կողմանէ·) Որ չըլլայ թէ զրկանք մը կրենք
Սատանայէն· քանզի անոր խորհուրդները
չդիտցող չենք։
12 Աղդ երբոր ես Տրովադա հասայ Քրիստո-
սի աւետարանը տարածելու, ևս ինծի դուռ մը
13 բաց էր Տէրոջմով, Իմ հոդւոյս մէջ հանդըս-
տութիւն չունեցի, ինչու որ իմ Տիտոս եղբայրս
հոն չգտայ· հապա անոնցմէ հրաժարելով
Մակեդոնիա գացի։
14 Բայց գոհութիւն Աստուծոյ՝ որ միշտ յաղ-
թող կ'ընէ մեզ Քրիստոսով, ու զինքը ճանչ-
նալուն †հոտը մեզմով յայտնի կ'ընէ ամէն տեղ։
15 Ինչու որ մենք Աստուծոյ առջևը Քրիստոսին
անոյշ հոտն ենք †փրկուածներուն մէջ և կոր-

է ա կար· ե· 1·	է ա կար· ժզ· 9·
ը Գաղ· գ· 12·	Տիմ· ե· 20·	ը Գաղ· գ· 1·	Գծ· ե· 15· ժ· 6·	† Կամ առջևը	Գար· ժգ· 8· ի· 6·	ի Գծ· գ· 3·

16 սուաճներուն մէջ· Որմանոց մահուան հոտ
դէպ ի մահ, և անոնց կենդանութենան հոտ
դէպ ի կեանք· Ու ա՞ն բաներուն ո՞վ բաւա-
17 կան է։ Քանզի մենք շատերուն պէս չենք,
որ Աստուծոյ խօսքին խարդախութիւն կ'ը-
նեն· Հապա †որպէս թէ անկեղծութենամբ,
հապա որպէս թէ Աստուծմէ՝ Աստուծոյ առ-
ջևը Քրիստոսով կը խօսինք։

ԳԼ· Գ

1 Աճապարելը կը ցուցնէ թէ կասկածաւոր հաստատը և ընդհան-
նրը բաւական վկայութիւն են իր պաշտպան, որ առ ի վար-
դապետները անպարծանութեան յանդգնութիւն չընելուն· 6 և օրէնքին ու աւետարանին պաշտպանութեան մէջ
անոր բազմատեսութիւն մը ընելով· 12 փաստերով կը հաստատէ
որ իր պաշտօնը խիստ գերազանց է· Ճիշդ ինչպէս որ պետք
և աշխատելիան օրէնքը գերազանց է գաղտապատութեան
օրէնքին։

1 Վա՞ր սկսե՞ինք նորէն անձերնիս յանձն ընել·
կամ թէ անոնց պէս պէտք է մեզի †յանձնա-
բարութեան թուղթեր ձեզի կամ ձեզմէ։
2 †Հապա մեր թուղթը դուք էք մեր սրտերուն
մէջ դրուած, ճանչցուած ու կարդացուած
3 ամէն մարդոցմէն· Յայտնի ըլլալով †որ դուք
Քրիստոսի թուղթն էք մեր սպասաւորութիւ-
նովը, չէ թէ մելանով գրուած, հապա կեն-
դանի Աստուծոյ Հոգիովը, չէ թէ քարերէն
տախտակներու վրայ, †հապա սրտին մար-
4 միներէն տախտակներուն վրայ։ Եւ այնպէս
վստահութիւն ունինք մենք Աստուծոյ վրայ

4 Գաղ· բ· 31· Յովհ· Ա· 3· 39· ա Պետ· բ· 7· 8·	ե ԳԼ· ա· 12· գ· 2·	ը ա կար· Ա· 2· ա կար· գ· 2·
ժ ա կար· ժե· 10· ԳԼ· գ· 5· 6·	—	թ Եղ· իդ· 12· 19·1· Սաղ· խ· 8· Երեմ· լա· 33· Եզեկ· ժա· 19· 1գ· 26· Երբ· ը· 10·
ի ԳԼ· գ· 2· ժա· 13· բ Պետ· բ· 3·	ա ԳԼ· ե· 12· ժ· 8· 12· ժբ· 11·	ժ Գաղ· ժբ· 27·

5 Քրիստոսի ձեռքովը. 2Չէ թէ մենք ինքնիրենիս բաւական ենք բան մը խորհելու՝ որպէս թէ մեզմէ, 3հապա մեր բաւականութիւնը
6 Աստուծմէ է. Որ մեզ բաւական ալ ըրաւ Նոր կտակարանին պաշտօնեաներ ըլլալու՝ 4ոչ թէ գիրին, հապա Հոգիին. վասն զի գիրը կը սպաննէ, բայց Հոգին կ'ապրեցնէ.
7 ցընծէ 5յիակ թէ որ քարերու վրայ դրոշմուած մահուան պաշտօնը փառքով եղաւ, 6որ իսրայէլի որդիքը կարող չէզան Մովսէսին երեսը նայելու՝ անոր երեսին փառացը հասար, որ սպառիլ էր, 7որչափ աւելի արդարութեան պաշտօնը փառքով էր, 8որչափ աւելի արդարութիւնը պաշտօնը փառքով սպառիլ կըլայ։ 9Վասն զի որ ատենը թէ դատապարտութեան պաշտօնը փառք էր, 10ան ատենը արդարութեան պաշտօնը աւելի փառքով սպառիլ չըլլայ։ 11Վասն զի եթէ ան որ սպառիլ էր՝ փառքով էր, որչափ աւելի ան որ կը կենայ՝ փառքով կ'ըլլայ։
12 Ուրեմն այսպէս յոյս ունենալով՝ շատ համարձակութեամբ կը վարուինք
13 եւ ոչ Մովսէս՝ որ ծածկոց կը դնէր իր երեսին վրայ, որ իսրայէլի որդիքը չնային ան սպառելուն վախճանին։ 14Բայց անոնց միտքերը կուրցան. վասն զի մինչեւ այսօրուան օրը նոյն ծածկոցը ձգուած է հին կտակարանին ընթերցմանը վրայ, ու չվերնար, (վասն զի
15 Քրիստոսով կը խափանուի,) հապա մինչեւ յայսօր, երբոր Մովսէսին կարդան, անոնց սրտին վրայ ծածկոց մը կը կենայ։
16 Բայց երբոր Տէրոջը դառնան, ծածկոցը
17 պիտի վերնայ։ Արդ Տէրը Հոգին է. եւ ուր որ Տէրոջը Հոգին կայ, հոն
18 ազատութիւն կայ։ Բայց մենք ամէնքս բաց երեսով Տէրոջը փառքը հոգիով թէ հայելիի մէջ տեսնելով, նոյն պատկերին կը նմանինք փառաց՝ ի փառս, որպէս թէ Տէրոջը Հոգիէն։

Գլ. Դ

1 Կը ծանուցանէ թէ ինչպէս անվհատութեամբ եւ հաւատարիմ եւանգելական քարոզիչ աւետարանը։ 7 եւ թէ ինչպէս աւետարանը նմին համար իր ամէն օր կրած նեղութիւնները եւ հալածանքները պատճառ եղան աւելցնելու Աստուծոյ գօրութեան փառքը։ 12 Եկեղեցւոյ օգուտը։ 16 եւ իր անձին յաջողական փառքը։

1 Ասոր համար որ պաշտօնը ունենալով՝ ինչպէս որ ողորմութիւն գտանք, չենք ձանձրանար.
2 հապա հրաժարեցանք ամօթալի ծածուկ բաներէն, ու խորամանկութեամբ չենք վարուիր, եւ խարդախութիւն չենք բներ Աստուծոյ խօսքին մէջ. ⁺հապա ճշմարտութիւնը յայտնելով՝ մանաւանդ մարդոց ամէն խղճմտանքին

1 ա Ծագ. ժե. 5։ Գլ. բ. 16։
2 ա Կար. ժե. 10։ Փիլ. բ. 13։
3 բ Երեմ. լա. 31։ Սաա. իզ. 28։ Երբ. ը. 8։ 8։
4 ա Կար. գ. 5։ ժե. 10։ Գլ. ե. 18։ Եփես. գ. 7։ Կող. ա. 25, 29։ ա Տիմ. ա. 11։ 12։ բ Տիմ. ա. 11։
5 Համմ. բ. 27, 29։ ե. 6։
6 Համմ. գ. 20։ գ. 15։ ե. 9, 10, 11։
7 Ծագ. գ. 6։ Համմ. ը. 2։ Համմ. ե. 10։
8 Համմ. ժ. 4։ Գաղ. գ. 23։ Օր. ժ. 1, 4։
9 Եղ. լգ. 29, 30, 35։
10 Գաղ. գ. 5։
11 Համմ. ա. 17։ գ. 21։
12 Գլ. ե. 4։ Եփես. գ. 19։
13 Եղ. լգ. 33, 35։
14 Համմ. ժ. 4։ Գաղ. գ. 23։

14 Ներուն վախճանին։ 3Պակաս անոնց միտքերը կուրցան. 4ինչու որ մինչեւ այսօրուան օրը նոյն ծածկոցը ձգուած է հին կտակարանին ընթերցմանը վրայ, ու չվերնար, (ինչու որ
15 Քրիստոսով կը խափանուի,) 5հապա մինչեւ յայսօր, երբոր Մովսէսին կը կարդան, անոնց սրտին վրայ ծածկոց մը կը կենայ։
16 Բայց երբոր Տէրոջը դառնան, 6ան ատենը
17 պիտի վերնայ ան ծածկոցը. 7Արդ Տէրը Հոգին է. եւ ուր որ Տէրոջը Հոգին կայ, հոն
18 ազատութիւն կայ։ Բայց մենք ամէնքս բաց երեսով 8Տէրոջը փառքը հոգիով թէ հայելիի մէջ տեսնելով, 9նոյն պատկերին կը նմանինք փառաց 10ի փառս, որպէս թէ Տէրոջը Հոգիէն։

Գլ. Դ

1 Կը ծանուցանէ թէ ինչպէս անվհատութեամբ եւ հաւատարիմ եւանգելական քարոզիչ աւետարանը։ 7 եւ թէ ինչպէս աւետարանը նմին համար իր ամէն օր կրած նեղութիւնները եւ հալածանքները պատճառ եղան աւելցնելու Աստուծոյ գօրութեան փառքը։ 12 Եկեղեցւոյ օգուտը։ 16 եւ իր անձին յաջողական փառքը։

1 Ասոր համար որ պաշտօնը ունենալով՝ 1ինչպէս որ ողորմութիւն գտանք, չենք ձանձրանար.
2 հապա հրաժարեցանք ամօթալի ծածուկ բաներէն, ու խորամանկութեամբ չենք վարուիր, եւ խարդախութիւն չենք բներ Աստուծոյ խօսքին մէջ. 2հապա ճշմարտութիւնը յայտնելով՝ մանաւանդ մարդոց ամէն խղճմտանքին

1 ա Կո. գ. 10։ Մաա. ժգ. 11։ 14։ Ծագ. ժբ. 40։ Գաղ. իզ. 26։ Համմ. ժա. 7։ 8։ 25։ ժե. 10։ 4։
2 Եղ. լգ. 34։ Համմ. ե. 9։
3 ա Կար. ժգ. 12։
4 Համմ. ը. 29։ ա Կար. ժե. 49։ Կող. գ. 10։
5 Համմ. ժ. 4։ Գաղ. գ. 23։
6 Համմ. գ. 16։ Տիմ. ա. 13։
7 Գլ. բ. 17։ ա Թես. բ. 3։ 5։
8 Գլ. գ. 4։ 7։ 18։
9 Գլ. ե. 11։

3 քին կ'ընծայենք Աստուծոյ առնելը։ Իսկ թէ
որ մեր աւետարանը ծածկուած ալ է, ՚կորը-
4 սուածներուն մէջ ծածկուած է. ՚Որոնց մէջ
աս աշխարհիս աստուածը հաւատացողներուն
միտքերը կուրցուց, Որ Քրիստոսի փառաց
աւետարանին լոյսը անոնց վրայ չծագէ, Որ
5 ինքն է Աստուծոյ պատկերը։ Ինչու որ չենք թէ
անձերնիս կը քարոզենք, հապա Քրիստոս
Յիսուս Տէրը, ու մենք ձեր ծառաները Յի-
6 սուսի համար։ Վասն զի Աստուած Որ հրա-
ման ըրաւ խաւարէն լոյս ծագել, ինքը մեր
սրտերուն մէջ ծագեց՝ Աստուծոյ փառաց
գիտութեան լոյսը տալու համար Յիսուս Քրի-
7 ստոսի անձովը։ Բայց մենք աս գանձը Հո-
ղէ անօթներու մէջ ունինք, Որ զօրութեան
աւելցութիւնը Աստուծմէ ըլլայ, ու չէ թէ
8 մեզմէ։ Ամէն կողմանէ վշտացած ենք, բայց
նեղը չենք. կասկածած ենք, բայց
9 յուսահատած չենք. Հալածուած ենք, բայց
երբեք ձգուած չենք. Վար ձգուած ենք,
10 բայց կորսուած չենք. Ամէն ատեն Յիսուսի
մահը մեր մարմիններուն մէջը կը կրենք,
Որ Յիսուսի կեանքն ալ մեր մարմիններուն
11 մէջը յայտնուի։ Վասն զի մենք որ կենդանի
ենք՝ Յիսուսի համար միշտ մահուան կը մատ-

ա Կոր· ա· 18· Գաղ· բ· 15· բ Թես· բ· 10։
բ Յով· ժբ· 31· ժգ· 30· ժգ· 11· Եփես· գ· 12։
գ Եբ· գ· 10· Յով· ժբ· 40· Գաղ· գ· 14։
դ Գաղ· գ· 8· 9· 11· 18· Հմբ· 6։
ե Յով· ա· 18· ժբ· 45· ժգ· 9· Փիլ·
բ· 6· Կող· ա· 15· Եբր· ո· 3։
զ Կոր· ո· 13· 25· ժ· 33։
է Կոր·թ· 19· Գաղ· ա· 24։
ը Դն· ո· 3։
թ Գաղ· ա· 19։
Հմբ· 4· Կ Գաղ· բ· 9։
ժ Գաղ· ե· 1։
ի Կոր· բ· 6· Գաղ· ժբ· 9։
ձ Սաղ· լե· 24։
ղ Կոր· ժե· 31· Գաղ· ա· 5· 9· Դաղ· գ· 17· Փիլ· գ· 10։
ճ Հռով· ը· 17· Բ Տիմ· բ· 11· 12։ Գաղ· գ· 13։
մ Սաղ· խգ· 22· Հբռ· 36· Կոր· ժե· 31· 40· Գաղ· ա· 3· 9·

նալինք, որ Յիսուսի կեանքն ալ մեր մահկա-
նացու մարմիններուն մէջը յայտնի ըլլայ։
12 Ուստի մահը մեր մէջը կը ներգործէ, և
13 կեանքը՝ ձեր մէջը։ Բայց հաւատքին նոյն
հոգին ունինք, ինչպէս որ գրուած է, Հաւա-
տացի, անոր համար խօսեցայ. մենք ալ կը
14 հաւատանք, ու անոր համար կը խօսինք. Ա-
ռեալով գիտնալով թէ ան որ Տէր Յիսուսը յարուց՝
մեզ ալ Յիսուսով պիտի յարուցանէ, ու Ներ-
կայիս պիտի կացնեցընէ ձեզմով մէկտեղ.
15 Ինչու որ ամէն բան ձեզի համար է, որ ան
շնորհքը առատացած՝ շատերուն գոհութիւն
ընելովը աւելցնայ Աստուծոյ փառքին համար։
16 Վասն որոյ չենք ձանձրանար. բայց թէ-
պէտ ան մեր գուրսի մարդը կ'ապականի,
սակայն մեր ներսի Ներսը օր օր կը նորոգուի։
17 Ինչու որ մեր վայրկենական թեթեւ նեղու-
թիւնը առաւել քան զառաւել փառաց յաւի-
տենական գերազանցութիւնն կը գործէ մեզի։
18 Վասն զի մենք երևցած բաներուն չենք նա-
յիր, հապա չերևցածներուն. Ինչու որ երևե-
ցած բաները ժամանակաւոր են, բայց չերևե-
ցածները՝ յաւիտենական։

Գլ· Ե

1 Կը ծանուցանէ թէ ինքը հաստատուն յոյս ունենալով անմահ
փառաց, 9 և ապահովի ան փառքին և ընդհանուր դատաս-
տանին կը ջանայ մաքուր խղճմտանք ունենալ, 12 ոչ թէ ա-
նով պարծենալու համար, 14 այլ Քրիստոսին կենդա-

Գաղ· ժգ· 9։
ա Հռով· ա· 12· բ Գաղ· ա· 1։
Սաղ· ձժգ· 10։
Հռով· ը· 11· ա Կոր· գ· 14։
ե Կոր· գ· 22· Գաղ· ա· 6· Կող· ա· 24։
բ Տիմ· բ· 10։
զ Գաղ· ա· 11· ը· 19· Թ· 11· 12։
է Հռով· ե· 22· Եբ· փիլ· գ· 16· Կող· գ· 10· ա Գաղ· գ· 4։
ը Մատ· ե· 12· Հռով· ժ· 1։
թ Հռով· ը· 18· ա Գաղ· ա· 6· Եբ· 10։
ժ Հռով· ը· 24· Գաղ· ե· 7· Եբր· ժա· 1։

Նամբիան ունեցաղ մեկը կ՝ապրատաի որ միայն Քրիստոսի կենդանի ըլլայ իրեն. նոր ապրած մը։ 18 ու իր հաշտութեան պաշտօնովը ուրիշներն ալ Աստուծոյ հետ հաշտեցնէ։

1 Վասն զի գիտենք որ՝ եթէ մեր վրանի նման երկրաւոր տունը քակուի, մեկ շինուածք
մը ունինք Աստուծմէ՝ անձեռագործ յաւիտենական տուն մը երկինքը մէջ։ 2 Եւ այրեալ
ասոր մէջ կը հառաչենք՝ մեր երկնաւոր բնակութիւնը հագնելու փափաքելով. 3 միայն
թէ երբոր անհագնելու ըլլանք, մերկ չգտնուինք։ 4 Նաեւ մենք՝ ինչ որ մենք ասոր վրանին մէջ
ենք՝ կը հառաչենք ծանրաբեռնուած քաշելով. ոչ թէ ուզենք մերկանալ, հապա ուզենք
հագնիլ, որ մահկանացուն կենաց կողմէն կլլուի։ 5 Ասոր համար ալ զմեզ ինքը Աստուած
պատրաստեց՝ որ մեզի տուաւ Հոգւոյն գրաւը։ 6 Ուստի միշտ յուսալից ենք, գիտնալով
որ մինչեւ որ տան մէջ բնակած ենք՝ Տէրոջմէ հեռու կ՝ապրինք։ 7 (Քանզի հաւատքով
կ՝երթանք, ոչ թէ երեւոյթով.) 8 Ուստի յուսալից ենք՝ եւ աւելի կ՝ուզենք մարմինէն հեռանալ
եւ Տէրոջը քովը կենալ։ 9 Ասոր համար կը ջանանք ալ, որ թէ կենանք
10 եւ թէ հեռանանք՝ անոր հաճոյ ըլլանք։ Վասն զի պէտք է որ ամէնքս ալ Քրիստոսի աթոռին առջեւ ներկայանանք, որ ամէն
մէկը իր մարմնովը ըրածներուն փոխարէնը

ա Ցար · գ · 19 · Գլ · գ · 7 · բ Գնա · ա · 13 · 14 ·
բ Համմ. ը · 23 ·
գ Ցայտ · գ · 18 · ժգ · 15 ·
դ ա Կար · ժե · 53 · 54 ·
ե Ես · լեթ · 23 · Եւ · փնտ · բ · 10 ·
զ Համմ. ը · 23 · Գլ · ա · 22 · Եփես · ա · 14 · գ · 30 ·
է Համմ. ը · 24 · 25 · Գլ · գ · 18 · ա Կար · ժգ · 12 · Երբ · ժա · 1 ·
ը Փիլ · ա · 23 ·
թ Մատ · լե · 31 · 32 · Համմ · ժգ · 10 ·
ժ Համմ. բ · 6 · Գաղ · գ · 3 · Եփես · գ · 8 · Կող · գ · 24 · 25 · Ցայտ · լբ · 12 ·

առնէ՝ ինչ որ գործեր է, թէ բարի և թէ չար։
11 Ուստի Տէրոջը վախը գիտնալով՝ մարդոց
մտքը կը համոզենք. Աստծոյ առջեւը յայտնի ենք, և կը յուսամ որ
12 ձեր խղճմտանքին մէջն ալ յայտնի ենք։ Չէ թէ նորէն անձերնիս ձեզի կ՝ընծայենք. հապա առիթ կու տանք ձեզի մեր վրայով պարծենալու. որ բան ունենաք դէմ անոնց՝ որ աչքի երեսցածովը կը պարծենան,
13 ու չեն թէ սրտով։ Վասն զի եթէ խելագար ենք՝ Աստծոյ համար է, և թէ որ զգաստ
14 ենք՝ ձեզի համար է։ Վասն զի Քրիստոսի սէրը մեզ կը տանի. քանզի մեր գտածովը
այս է որ եթէ մէկը ամենուն համար մեռաւ,
15 ուրեմն ամէնն ալ մեռան. և ամենուն համար մեռաւ, որ կենդանիները ալ
այլեւս անձերնուն կենդանի չըլլան, հապա անոր՝ որ իրենց համար մեռաւ ու յարութիւն
16 առաւ։ Ուստի մեկէ նոյնպէս մենք մեկ մը
մարմնով չենք գիտեր. ու թէեւ Քրիստոսը մարմնով ճանչցանք, բայց հիմա՝ այլեւս
17 չենք ճանչնար։ Ուրեմն թէ որ մեկը Քրիստոսի մէջ է, նոր արարած մըն է.
հինները անցան, և ահա ամէն բան նոր է։
18 Այսպէս ամէն բան Աստծմէ է, որ
մեզ Յիսուս Հետ հաշտեցուց ինքնաւ Քրիստոսի

ա Ցար · լա · 23 · Երբ · ժ · 31 · Ցօէլ · 2 ·
բ Գլ · գ · 2 ·
գ Գլ · գ · 1 ·
դ Գլ · ա · 14 ·
ե Գլ · ժա · 1 · 16 · 17 · ժր · 6 · 11 ·
զ Համմ. ե · 15 ·
է Համմ. զ · 11 · 12 · ժգ · 7 · 8 · ա Կար · զ · 19 · Գաղ · բ · 20 · ա Թես · ե · 10 ·
ը Գաղ · գ · 2 ·
թ Մատ · ժր · 30 · Ցայտ · ժե · 14 · Գաղ · ե · 6 · Փիլ · գ · 7 · 8 · Կող · գ · 11 ·
ժ Ցայտ · գ · 64 ·
ի Համմ. ը · 9 · ժգ · 7 · Գաղ · զ · 15 ·
լ Գաղ · ե · 6 · զ · 15 ·
խ Ես · խգ · 18 · 19 · կե · 17 · Եփես · բ · 15 · Ցայտ · խա · 5 ·
ծ Համմ. ե · 10 · Եփես · բ · 16 · Կող · ա · 20 · ա Ցայտ · բ · 2 · գ · 10 ·

ձեռքովը, ու տուաւ մեզի հաշտութեան
19 պաշտօնը· Ա֊յսինքն Աստուած էր, որ քրիս֊
տոսով աշխարհս իրեն հետ հաշտեցուց, և
անոնց յանցանքները իրենց չհաշիւ, ու հաշ֊
20 տութեան խօսքը մեր մէջը դրաւ: Ուրեմն
քրիստոսի կողմանէ դեսպանութեան կ'ընենք,
ինչպէս թէ Աստուած կը բարեխօսէ մեզմով·
կ'ազաչենք Ն֊ի քրիստոսի կողմանէ, հաշտուե֊
21 ցէք Աստուծոյ հետ· Վասն զի Ա֊ստ֊ծ զա֊
նկիա որ մեզ չէր գիտեր, մեզի համար *մե֊
ղաւոր սեպեց, ՚որ մենք անոր միջոցովը Աս֊
տուծոյ արդարներն ըլլանք:

ԳԼ· Զ

1 Աշխատակից կը ծանուցանէ որ իր անձը ընծայած է իրեն քրիս֊
տոսի հաւատարիմ պաշտօնեայ· թէ իր յոգ ոչնչեներուն· 3
թէ իր անարատ վարքովը· 4 և թէ ամէնքին համար համ֊
բերութեամբ տանելով ամէն տեսակ վիշտեր ու նեղու֊թիւն
ներու· 11 կը յորդորէ զանոնք որ եւս կ'ենան կապակցեան
ընկերութիւնները և պզտութիւնները մոռնալով որ իրենց
անձերը կենդանի Աստուծոյ տաճարներն էն:

1 Ուստի մենք ալ ՚գործակից ըլլալով՝ Ի֊կա֊
ղաչենք որ Աստուծոյ չնորհքը Ի֊պարապ տե֊
2 ղը ընդունած չըլլաք· Ա֊նկու որ՝ ընդունե֊
լի ժամանակի մը մէջ լսեցի քեզի, կ'ըսէ, և
փրկութեան օրը օգնութիւն ըրի քեզի· ահա
հիմա է ընդունելի ժամանակը, ահա հիմա է
3 փրկութեան օրը· Ի֊նչու մէկ բանով մը դա֊
թակղութիւն չենք տար, որ չը պաշտօնը

ա Համմ· գ· 21· 25։
բ Ցոր· լգ· 23· Մ՚ապ·
բ· 7· ԳԼ· գ· 6։
Եփես· գ· 20։
գ ԳԼ· գ· 1։
դ Ես· ծգ· 6· 9· 12։
Գաղ· գ· 13· ա
Գիտ· բ· 22· 24։
ե ա Կար· գ· 9։
բ ԳԼ· ե· 20։
զ Եբր· ժբ· 15։
է Ես· խԹ· 8։
ը Համմ· ժգ· 13։
ա Կար· Թ· 12։ ժ· 32։

ա Ցաքն· մեզբ ըսաւ։
բ Համմ· ա· 17։ ե·
19· ժ· 3։

—

ա ա Կար· գ· 1։
բ ԳԼ· ժա· 23· Լու։
գ ԳԼ· գ· 2։ ե· 14։
դ ա Կար· բ· 4։
ե ԳԼ· ժ· 4։ Եփես·
գ· 11· 13։ բ Տիմ·
գ· 7։
զ ԳԼ· գ· 2։ ե· 11։

4 չպատասխանելով· Բայց ամէն բանի մէջ մեր ան֊
ձը կ'ընծայենք Վաստուծոյ սպասաւորներու
պէս՝ շատ համբերութիւնով վիշտերու մէջ,
5 տառապանքներու, նեղութիւններու, Ի֊մե֊
ծերու, բանտերու, խռովութիւններու, աշ֊
խատութիւններու, հսկումներու, ծոմերու
6 մէջ, Մաքրութիւնով, գիտութիւնով, եր֊
կայնմտութիւնով, քաղցրութիւնով, Սուրբ
7 Հոգիով, անկեղծ սիրով, Ճշմարտութեան
խօսքով, Աստուծոյ զօրութիւնով, Ա֊րդա֊
րութեան զէնքերով՝ որ աջ կողմէն ու ձախ
8 կողմէն է· փառքով ու անարգութիւնով,
պարսաւանքով և գովութիւնով· մոլորցընող֊
9 Ներու պէս՝ ու ճշմարիտներ· Անծանօթներու
պէս՝ և ծանօթներ· Մեռնողներու պէս՝ և
ահա կենդանի ենք· Ա֊պտ֊ժ֊ած֊ներու պէս՝
10 ու չսպանուածներ· Ցրտմածներու պէս՝ ու
միշտ ուրախ ենք· աղքատներու պէս՝ ու շա֊
տերը կը հարստացընենք· բան մը չունեցողներ֊
11 րու պէս՝ և ամէն բան տուացած ենք: Մեր
բերանը ձեզի բացուած է, ով կորնթացիք,
12 Ի֊մեր սիրտը լայնցած է· Դուք մեր կողմէն
չէք նեղուիր, Ի֊սպառ *ձեր ա֊նդ֊ո֊ղ֊ն֊ո֊ւ֊թ֊ի֊ւ֊ն֊ է֊ք կող֊
13 մէ՚՚ կը նեղուիք: Ուստի անոր հատուցումը
ընե֊ը֊ հ֊մ֊ր (իբրև որդիներուս կը խօսիմ՝ Ի֊ն֊է֊ն֊)
դուք ալ բե֊ղ բ֊ն֊է լայնցէք:
14 ՚Անհաւատներուն հետ օտարախառն լծա֊
կից մի ըլլաք· Ի֊նչ մասնակցութիւն

ա Կոր· գ· 1։
բ Օր· ե· 2· 3· ա
Կոր· ե· 9· ե· 30։
գ Թագ· ժբ· 21։
ա Կոր· ժ· 20· 21։
Եփես· ե· 7· 11։

ունի արդարութիւնը անօրէնութեան հետ, և ի՞նչ հաղորդութիւն ունի լոյսը խաւարին
15 հետ. եւ ի՞նչ միաբանութիւն ունի Քրիս-
տոս Բելիարին հետ, կամ ի՞նչ բաժին ունի
16 հաւատացեալը անհաւատին հետ. եւ ի՞նչ
յարմարութիւն ունի Աստուծոյ տաճարը կուռ
հետ. Վասն զի դուք կենդանի Աստուծոյ
տաճարն էք, ինչպէս որ Աստուած ըսաւ, Թէ
Անոնց մէջը պիտի բնակիմ, ու անոնց մէջը պի-
տի քալեմ, և անոնց Աստուած պիտի ըլլամ,
ու անոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան։
17 Վասն հանգր եկէք անոնց մէջէն ու զատուե-
ցէք, ի՛րսկ Տէրը, և պիտի բանի մի դպչիք.
18 Ու ես ձեզ պիտի ընդունիմ, Ու ես ձեզի Հայր
պիտի ըլլամ, ու դուք ինծի տղաքներ ու
աղջիկներ պիտի ըլլաք՝ ի՛րսկ Ամենակալ
Տէրը։

Գլ. Է

1 Իր խոստը չարամտիկով կը յարգարէ զանձը սուրբ վարք
անելով։ 2 և իրեն ցանկութիւնը նայն սէրը որ ինքը անոնց
վաղ ունէր։ 3 կը ծանուցանէ Թէ իր նեղութիւնները մէջ
արտաքի մխիթարութիւն ունեցաւ՝ երբոր Տիտոս իրեն գալ-
ուն անոնց անկեղծ ապաշխարութիւնը որ իր ուշ դառնալը
պատճառեր էր։ 13 և Թէ անոնց Տիտոսին ցուցացած սէրը
ու հնազանդութիւնը աւելի իր գոհութիւնը անոնց
վասին։

1 Ասոնք, սիրելիք, որովհետև մենք ունի-
նք խոստումնները, մեր անձերը մաք-
ընդունեցէք մեզ. մէկու մը ձեռս չենք
տուինք, ոչ մէկը եղծեցինք, ոչ մէկը զրկե-
3 ցինք։ Չեմ թէ դատապարտելու համար կը
պրսգնեմ. Որովհետև ես առաջուց բսեր
եմ որ դուք մեր սիրտերուն մէջն էք՝ մեռ-
4 նելու ու ապրելու չափ հետ։ Շատ է իմ հա-
մարձակութիւնս ձեր վրայ. Հպարտ է իմ պար-
ծանքս ձեզի համար. Լցեալ եմ մխիթարու-
թիւնով, առելցած եմ ուրախութիւնով մեր
5 ամէն նեղութիւններուն մէջ։ Վասն զի երբ-
որ մենք Մակեդոնիա հասանք, բնաւ մեր
մարմինը հանգստութիւն չունեցաւ, Հապա
ամէն կողմանէ նեղութիւն կը քաշէինք.
Դուրսէն պատերազմներ կային, ներսէն
6 վախեր։ Բայց Աստուած որ խոնարհները կը
մխիթարէ՝ մեզ մխիթարեց Տիտոսի գալովը։
7 Եւ չմիայն անոր գալովը, հապա ան
մխիթարութիւնովն ալ որով ինքը մխիթա-
րուեր էր ձեզմով, երբոր մեզի պատմեց ձեր
բաղձանքը, ձեր ողբը, ձեր ինծի հետքը՝
նեցուկ նախանձառութիւնը, անանկ որ ալ
8 աւելի ուրախ եղայ։ Ինչու որ եթէ ձեզ տրտո-
մեցուցի ան թուղթովը, չեմ զղջար, (Թէև
զղջացեր էի,) քանզի կը տեսնեմ որ ան թուղ-
թը ձեզ տրտմեցուց, Թէ և քիչ մը տանն։
9 Արդ ուրախ եմ, չեմ Թէ որ տրտմեցաք, հա-
պա որ ապաշխարութեան համար տրտմեցաք.
որովհետև դուք Աստուծոյ [illegible] պէս տըրտ-

ձ ա կար · գ · 16 · ղ · 19 · Եսայ · ք · 21 · 22 · Երեմ · գ · 6 ·
ճ Եզ · ի՛ծ · 45 · Ղև · իզ · 12 · Երեմ · ծ · լա · 33 · ի · 38 · Եզեկ ·
ի · 26 · Ես · 2 · Ջաղ · բ · 8 · Ժգ · 9 · ի · 10 · Եզեկ · ի · 11 · Գ · թ · 1 · Ցայս · Ժը · 4 ·
ա Երեմ · լա · 1 · 9 · Ցայս · իա · 7 ·
— Գ · ջ · 18 · աՑաՀ · գ · 3 ·

րունք, և սրբութիւնը կատարելագործենք
Աստուծոյ վախովը։
2 Ընդունեցէք մեզ. մէկու մը ջնաս չը-
տուինք, ոչ մէկը եղծեցինք, ոչ մէկը զրկե-
3 ցինք։ Չեմ թէ դատապարտելու համար
կը պրսգնեմ. Որովհետև ես առաջուց բսեր
եմ որ դուք մեր սիրտերուն մէջն էք՝ մեռ-
4 նելու ու ապրելու չափ հետ։ Շատ է իմ հա-
մարձակութիւնս ձեր վրայ. Հպարտ է իմ պար-
ծանքս ձեզի համար. Լցեալ եմ մխիթարու-
թիւնով, առելցած եմ ուրախութիւնով մեր
5 ամէն նեղութիւններուն մէջ։ Վասն զի երբ-
որ մենք Մակեդոնիա հասանք, բնաւ մեր
մարմինը հանգստութիւն չունեցաւ, Հապա
ամէն կողմանէ նեղութիւն կը քաշէինք.
Դուրսէն պատերազմներ կային, ներսէն
6 վախեր։ Բայց Աստուած որ խոնարհները կը
մխիթարէ՝ մեզ մխիթարեց Տիտոսի գալովը։
7 Եւ չմիայն անոր գալովը, հապա ան
մխիթարութիւնովն ալ որով ինքը մխիթա-
րուեր էր ձեզմով, երբոր մեզի պատմեց ձեր
բաղձանքը, ձեր ողբը, ձեր ինծի հետքը՝
նեցուկ նախանձառութիւնը, անանկ որ ալ
8 աւելի ուրախ եղայ։ Ինչու որ եթէ ձեզ տրտո-
մեցուցի ան թուղթովը, չեմ զղջար, (Թէև
զղջացեր էի,) քանզի կը տեսնեմ որ ան թուղ-
թը ձեզ տրտմեցուց, Թէ և քիչ մը տանն։
9 Արդ ուրախ եմ, չեմ Թէ որ տրտմեցաք, հա-
պա որ ապաշխարութեան համար տրտմեցաք.
որովհետև դուք Աստուծոյ [illegible] պէս տըրտ-

• կամ Համբերեցէք
բ Գ·որ · ի · 33 · Գլ · Յոբ · ի · 17 ·
գ Գլ · գ · 11 · 12 ·
դ Գլ · գ · 12 ·
ե ա կար · ա · 41 · Գլ · ա · 14 ·
զ Գլ · ա · 4 · Փիլ · բ · 17 · Կող · ա · 24 ·
է Գլ · բ · 13 ·
ը Գլ · գ · 5 ·
թ Օր · լբ · 25 ·
ժ Գլ · ա · 4 ·
ի Տես գլ · բ · 13 ·
լ Գլ · բ · 4 ·

մեցաք, անանկ որ բանով մըն ալ մեզմէ վը-
10 նաս չքաշէք։ Ինչու որ Աստուծոյ --ընդ-
ոչս եղած տրամաբանութիւնը փրկութեան համար
ապաշխարութիւնէն կը գործէ, որ զղջալու-
բան չէ. Բայց աշխարհի տրամութիւնը մահ
11 կը գործէ։ Քանզի ահա ասոր բանը՝ որ դուք
Աստուծոյ --ընդ-ոչս այս տրամեցաք, ձեր մէջը
որչափ ջանք գործեց, որչափ չքմեղանութիւն,
որչափ տրամաբանութիւն, որչափ վախ, որչափ
բաղձանք, որչափ նախանձաւորութիւն, որ-
չափ վրէժխնդրութիւն. ամէն կերպով ինք-
զինքնիդ յուցուցիք թէ առ բանին մէջ մաքուր
12 էք։ Ուրեմն ան որ ես ձեզի գրեցի, չէ թէ
զրկանքը ընոզին համար էր, և չէ թէ զրկան-
քը կրողին համար, հապա որ ձեր վրայ մեր
ունեցած հոգը յայտնի ըլլայ ձեզի Աստուծոյ
13 առջեւը։ Ուստի ան ձեր մխիթարութեանը
համար մենք մխիթարեցանք. յատ աւելի
ալ ուրախացանք Տիտոսի ուրախութեանը հա-
մար, ինչու որ անոր հոգին ձեր ամէնէն
14 հանդստութիւն դուոր էր։ Վասն զի ինչ որ ես
անոր առջեւը ձեզի համար պարծենցայ՝ ամո-
թով չելայ. հապա ինչպէս որ ամէն բան ճըշ-
մարտութիւնով խօսեցանք ձեզի, անանկ ալ
Տիտոսին առջեւը պարծենալնիս ճշմարիտ ե-
15 ղաւ։ Նաև անոր սիրը աւելի է ձեր վրայ,
երբոր կը յիշէ ձեր ամենուն հնազանդու-
թիւնը, թէ ինչպէս վախով ու դողով անիկա
16 ընդուներ էք։ Ուստի ուրախ եմ րոլ ամէն
բանի մէջ ձեր վրայ վստահութիւն ունիմ։

Ի բ թագ· ժբ· 13։ | ե Հառմ· ժե· 32։
Ա առա· իզ· 75։ | ը ԳԼ· բ· 9։ փիլ· բ· 12։
թ Առակ· ժէ· 22։ | ժ ԳԼ· բ· 4։ | ի բ թես· գ· 4։ փիլ·

ԳԼ· Ը

1 Նաեւքեսը օրինակ բերելով Մակեդոնացիները կը յորդոր-
կ պնդիմացիները որ առատաձեռնութեամբ օգնութիւն ընեն
երուսաղէմի ազգակից սուրբերուն. 7 կը յիշեցնէ իրենց ասէլ
ջանքը. 9 Քրիստոսի օրինակը. 14 և ան հոգեւոր օգուտը որ
անոնցմէ էին ան օգնութիւնը ընդունելու. 16 գովութեամբ
կը խօսի Տիտոսին և սրբ. եղբայրներուն յօժարութեանը
վրայով զրկեը իր հետ բարկացած անոնց գա-
ծեր էին բանս ան գործիս համար։

1 Սէրդ, եղբայրներս, ձեզի կը ծանուցանենք
Աստուծոյ շնորհքը, որ Մակեդոնացւոց եկե-
2 ղեցիներուն տրուած է. Որ նեղութեան մեծ
փորձին մէջ իրենց ուրախութեանը առատա-
լութիւնը եւ--, -և իրենց ծայր աղքատու-
թիւնը առին մեծ առատաձեռնութեան եղան։
3 Ինչու որ ես կը վկայեմ որ իրենց կարողութեա-
նը չափով՝ ու կարողութենէն ալ աւելի յօժա-
4 րակամ ըլլալով, Շատ աղաչանքով կ'աղաչէին
որ սուրբերուն եու սուրբերուն համար եղած
5 պաշտօնին մասնակցութիւնը ընդունինք։ Եւ
չէ թէ որչափ որ մենք կը յուսայինք, հապա
անձերնին ալ տուին, առաջ Տէրոջը ու Իմե-
6 մեզմէ Աստուծոյ կամքովը։ Որ Տիտոսին ա-
ղաչեցինք թէ ինչպէս որ անկից առաջուց
սկսեց, անանկ ալ ձեր մէջը կատարէ առ չը-
7 նորհքին ալ։ Բայց ինչպէս որ ամէն բանով
առատացած էք դուք, (հաւատքով ու խօս-
քով ու գիտութիւնով և ամէն չանքով ու
ձեզմէ մեր վրայ եղած սիրովը,) Նոյնպէս որ
8 առ չնորհքով ալ առատանաք. Չէ թէ հր-
ամայելով մը կը զրուցեմ, հապա ուրիշնե-
րուն չանքին պատճառովը, և որ փորձեմ ձեր

Ա Մար· ժբ· 44։ | 1 Տ· 3· 4։ ԳԼ· թ· 1։
բ Գաղ· ժա· 29։ էք· 17։ Հառմ· ժե· 25· 28։ ա Կոր· ժգ· | 8։
գ Հառմ· ժգ· 17։ ԳԼ· ժբ· 18։ | թ ԳԼ· թ· 8։
դ ա Կոր· ա· 5։ ժբ· | ժ ա Կոր· է· 6։

9 սիրոյն հարապատութիւնը։ Քանզի դուք դի-
սէք մեր ՅԻՀ ցնծալս փրիաստոսի շնորհքը,
Եթէ ինքը ձեզի համար ապքսաս եղաւ՝ ան որ
հարուստ էր, որ դուք անոր ապքսանալովը
10 հարստանաք։ Եւ ասանկին մէջ խրատ մը
կու տամ. Ընկալու որ ասիկա ձեր օգտին հա-
մար է, դուք որ չէ Թէ միայն ընելը, Հայ-
սպա կամենալն ալ առաջուց սկսեցիք՝ անցած
11 տարուընէ հետէ. Ուստի հիմա լմնցէն ալ կա-
տարեցէք, որ ինտեր կամայ յօժարութիւն
կայ, նոյնպէս ալ ընելը ունենայնիսկ ձե-
12 զմով ըլլայ։ Վասն զի Եթէ որ առաջ յօժա-
րութիւնը ըլլայ՝ ան ունենայածին չափովը ըն-
դունելի է, ու չէ Թէ չունեցածին չափովը։
13 Ինչու որ չէ Թէ ես ուրիշներուն հանգուս-
14 Թիւն Ը՛նդ, ու ձեզի նեղութիւն. Հապա
հաւասարութիւնով՝ հիմակուան ատենս ձեր
աւելին անոնց պակսութիւնը լեցնէ, որպէս
զի անոնց աւելին ալ ձեր պակսութիւնը լեցնէ
պակսութեան, որ հաւասարութիւն ըլլայ·
15 ինտեր որ գրուած է, Թէ հան որ չատ ժողո-
16 չաւելցաւ, ու ան որ քիչ չպակսեցաւ։ Բայց
գոհութիւն Աստուծոյ, որ նոյն հոգը ձեր վրայ
17 Տիտոսին սիրտը ձգեց· Ինչու որ Ընդ ամա-
չանքը ընդունեց, և իր յօժարամտութիւնը
շատ ըլլալով՝ իր կամքովը ելաւ ձեզի Ը՛նդ-
18 ու անոր հետ խրկեցինք Հան եղբայրը, որուն
գովութիւնը աւետարանին մէջն է՝ բոլոր Ե-
19 կեղեցիներուն մէջ· Եւ ոչ միայն այսքան, Հա-

Ի Պատ. ը· 20։ Դատ. Թ· 38։ փիլ. բ· 6, 7։
Ձ ա Կոր. Է· 25։
Բ Աստ. ԺԹ· 17։ Պատ. Ա· 42։ ա Տիմ. գ· 18, 19։ Երբ. Ժգ· 16։
Դ Գղ. Թ· 2։
Ե Պար. ժբ· 43, 44։ Դատ. իա· 3։
Զ Եզ. ԺԷ· 18։
Է Հմր· 6։
Ը Գղ. ԺԲ· 18։
Թ ա Կոր· ժգ· 3, 4։ Հմր· 4, 6, 7։ Գղ· Թ· 8։

պա Նաև Եկեղեցիներէն ընտրուեցաւ մեզի
ճամրորդութեան ընկեր բլլալու ասոր շնորհ-
քուն մէջ, Որ մենք կը ծառայենք ՅԻՀՈՍ
փառքին համար, ու Ձեր յօժարութեանը։
20 Բայց ասոնով զգուշութիւն կ'ընենք, որ
Չըլլայ Թէ մէկը ասոր մէջ գնէ մեր վրայ ա-
ռատութեանս մէջ, որուն մենք կը ծառա-
21 յենք։ Քանզի ոչ միայն ՅԷՐՈՍ առջևը, Հա-
պա մարդոց առջևն ալ բարի բաներ ընելը։ Հոգ
22 կը տանինք։ Եւ անոնց հետը մեր եղբայրը
խրկեցինք, որն որ չատ բաներու մէջ փորձ-
լուած չատ անգամ յօժարամիտ գտեր ենք, ու
հիմա՝ ալ աւելի յօժարամիտ՝ ան մեծ վստա-
23 հութիւնովը ձեր վրայ ունի։ Բայց Թէ որ
Տիտոսին համար կը հարցնէք, Ատիկա իմ ըն-
կերս է, և ձեր մէջը իմ գործակիցս. Իսկ Թէ
որ մեր եղբայրներուն համար, անոնք եկեղե-
ցիներուն խրկածներն են, — Քրիստոսի փառ-
24 քը։ Ուստի ձեր սիրոյն ԵՒւ մեր ձեր վրայով
պարծենալուն ապացոյցը առոնց վրայ ցուցու-
ցէք եկեղեցիներուն առջևը։

Գլ· Թ

1 Աստիճանը կը ցուցնէ պատճառը Թէ ինչու համար, Թէ և
ինքը գիտէր անոնց յօժարամտութիւնը, յուսաշատչէն խրկից
Տիտոսը և մեւս եղբայրները, ե Թէ յորդորէ որ առատ ողորմու-
թիւն ասան, իրը Թէ ան առատձիրն անոսկ մը սերմ ցանել էր՝
10 որ առատօրէն պտուղ պիտի տար իրենց, 13 և պատճառ
պիտի բլլար որ մեծ շնորհակալութիւն մատուցուի Աստու-
ծոյ։

1 Քանզի սուրբերուն բլլալու պաշտօնին վրա-

ա Գղ· գ· 15։
բ Ծնն· մեր
գ Հառվ· ժբ· 17։ փիլ· գ· 8։ ա Պետ· բ· 12։
դ Գղ· ե· 14։ Թ· 2։
ե ա Կոր· ժգ· 20։ Հբր· ռոմ· ԺԱ· 26։ ա Կոր· ժգ· 1։ Գղ· ը· 4։ Գաղ· բ· 10։

2 յով լինէի աւերդ է ձեզի գրել· ⁴Ինչու որ
դիտեմ ես ձեր յօժարամտութիւնը, հորուն
վրայով կը պարծենամ ձեզի համար Մակե-
դոնացոց մէջ, †թէ Աքայեցիք անցած տա-
րւընէ հետ պատրաստ են· ու ձեր բ-ոէ նա-
3 խանձը շատերը գրգռեց։ Եւ ահա Եղբայր-
ները խրկեցի, որ մեր ձեզի համար պարծե-
նալը առ ոնտին մէջ պարապ չելլէ, հա- պատ-
4 րաստ գտնուիք՝ ինչպէս որ ըսեր եմ· Որ չըլ-
լայ թէ երբոր Մակեդոնացիք իմ հետս գան
ու ձեզ անպատրաստ գտնեն, ալ մենք (որ
չըսենք թէ գ-ը·) ամօթով մնանք առ °պար-
5 ծանքին վատահութեանը մէջ։ Ուստի հար-
կաւոր սեպեցի եղբայրներուն ազաչել, որ
առաջուց ձեզի գան, ու առաջուց կարգի
դնեն ան ձեր առաջուց ծանուցուած ընծան՝
որ պատրաստ ըլլայ, անանկ որ ընծայի պէս
6 ըլլայ, ու չէ թէ ագահութեան պէս։ Բայց
ասիկա կ՚ըսեմ՝ թէ ան որ խնայելով կը
սերմանէ՝ խնայելով պիտի հնձէ, ու ան որ
առատութիւնով կը սերմանէ՝ առատութիւ-
7 նով պիտի հնձէ։ Ամէն մէկը ինչպէս որ իր
սրտովը կը յօժարի՝ նէ տայ, ոչ թէ
տրտմութեամբ կամ տիպտիպալով· Վասնզի որ
8 Աստուած յօժարակամ առուորը կը սիրէ։ †Բայց
կարող է Աստուած բոլոր շնորհքները ձեզի
առատօրէն տալու, որ ամէն բանի մէջ ամէն
առեն բոլոր ձեզի պէտք եղածը ունենալով՝
9 ամէն բարի գործքերով առատանաք· Ինչպէս

† Գլ· ը· 19։
‡ Գլ· ը· 24։
† Գլ· ը· 10։
ե Գլ· ը· 6, 17, 18, 22։
• Ոնտի կամին։
ղ Առակ· ժա· 24։ ժԹ· 17։ իբ· 9։ Գաղ· գ· 8, 9։
ե ը Օբ· ա· 7։
ը Եղ· իե· 8, իէ· 5։ Առակ· ժա· 25։
Հռոմ· ժբ· 8։ Գլ· ը· 12։
թ Առակ· ժա· 24։ 25։ իբ· 27։ Փիլ· գ· 19։

որ գրուած է, †Ցաքանչերուն
տուաւ· անոր արդարութիւնը յաւիտեան կը
10 մնայ։ Եւ անկից †որ սերմ ցանողին սերմ կը
պարգեւէ, °և կերակուրի համար հաց, ձեր
սերմանիքը պարգեւէ և աւելցնէ, ՚ու ձեր
11 արդարութեան պտուղները †շատցնէ· Որ
ամէն բանի մէջ հարստանաք ամէն կերպ
առատութիւնով, †որ մեր ձեռքովը կը պատ-
12 ճառէ գոհութիւն Աստուծոյ։ Ինչու որ
աս պաշտօնիս մատակարարութիւնը չէ թէ
միայն †աղքերուն պակասութիւնը լեցընելու
համար է, հապա նաև աւելի չատցնելու
13 Աստուծոյ գոհութիւն տալը· երբոր նա չէ
պաշտօնին փորձովը փառաւորուն պիտի
բրիստոսի աւետարանը խոստովանելնուդ ը-
նդունդութեանը համար, և ան առատաձեռ-
նութեանը համար որով հաղորդակցութիւն
14 կ՚ընէք անոնց ու ամենուն· Եւ իրենց աղօթքը
ձեզի համար †պատճառելն, †փափաք ունենալով
ձեր վրայ Աստուծոյ գերազանց շնորհքին
15 համար որ ձեր մէջն է։ Ալ գոհութիւն Աստու-
ծոյ՝ †անոր չպատմուելու պարգեւին համար։

Գլ· Ժ

1 Առաքեալը իր անձը և մաքսին երեսկիը արհամարհոց առա-
ւետարանչութեան դէմ՝ յառաջ կը բերէ իր հզաւոր իշխանու-
թիւնը։ 7 Հռոմասակալ որ իր գալու առնը աշխատի զօրա-
ւոր պահ ըլլալ իր խօսքովը։ որչափ որ իր նամակներն է իր
հեռաւորութենեն առնեը։ 12 կը յանդիմանէ զանազ չափ
գործ յառաջ անցնելնուն և աւրինին ուշադրութիւնը պարծե-
նալնուն համար։

† Պաղ· Ա՛ի· ը· 9։
† Եսա· ծե· 10։
• Ոնտի կերակուրի համար հաց ալ պի-
տի պարգեւէ· և ձեր սերմանիքը պի-
տի աւելցնէ,
† Գլ· ա· 11։ գ· 15։
† Գլ· ը· 14։
† Պատ· է· 16։
† Ես· ծե· 10։
† Ես· ժ· 12։
† Ոնտի պիտի չատ-
ցընէ,
† Գլ· ը· 1։
† Ճակ· ա· 17։

1 Բայց ես ծօրօա ձեզի կ'ապաւէմ ֆրխատօի հեզութիւնովը ու քաղցրութիւնովը, ես ե-
րես առ երես ընդ-ոյ-ձեզ խոնարհ եմ ձեր
մէջը, բայց հեռուէն կը համարձակիմ ձեզի·
2 կ'ապաւէմ որ չըլլայ թէ մօտէն ը-ն համար-
ձակիմ այն վստահութիւնովը որով միտք ու-
նիմ յանդգնիլ մէկ քանիներուն վրայ, որոնք
որ մեր վրայով անանկ կը կարծեն թէ մար-
3 միաւորապէս կը քալենք· Քանզի թէպէտ
մարմնի մէջ կը քալենք, բայց չէ թէ մար-
4 միաւորապէս զինուորութիւն կ'ընենք· Ին-
չու որ մեր զինուորութեան նշխարները մար-
միաւոր չեն, հապա Աստուծմէ զօրութիւն
առած՝ ամրոցները քակելու· մենք խոր-
5 հուրդները կը քակենք, եւ ամէն Աստուծոյ դէմ
եղած բարձր բա-
ները, ու բոլոր միտքերը ֆրխատօի հնազան-
6 դութեան դնելի կ'ընենք· Եւ պատրաստու-
թիւն ունինք վրէժ առնելու ամէն անհնա-
զանդութենէ, երբոր ձեր հնազանդութիւնը
7 կատարեալ ըլլայ· Դուբսի երեսութի՞ն կը
նայիք· Թէ որ մէկը վստահ ըլլայ իր անձին
վրայ՝ թէ ինքը ֆրխատօսինն է, աս նորէն
ինքիրմէ խորհի՝ որ ինչպէս ինքը ֆրխատօսինն
8 է, հապա ալ մենք՝ քանզի թէ որ աւելի
ալ պարծենալու ըլլամ աս տիրոջ իշխանու-
թեանը վրայով՝ որ Ցերը մեզի տուաւ՝ ձեզ

ա Հռոմ. ժբ· 1· Բ Հմր· 10· Գաղ· ժբ· 5· 7· 9· գ ա Կոր· գ· 21· Գաղ· ժգ· 2· 10· դ ա Տիմ· ա· 18· բ Տիմ· բ· 3· ե Եփես· գ· 13· ա Թես· ե· 8· զ Գոր· ե· 22· ա Կոր· բ· 5· Գաղ· գ· 7· ժգ· 3· 4· է Երէմ· ա· 10· ը ա Կոր· ա· 19· գ· 19· թ Գաղ· ժգ· 2· 10· ժ Գաղ· բ· 9· ե· 15· ի Յովհ· ե· 24· Գաղ· ե· 12· ժա· 18· լ ա Կոր· ժգ· 37· ա Յովհ· գ· 6· խ ա Կոր· գ· 23· Թագ· 1· Գաղ· ժա· 23· ծ Ովսէ· [illegible]ընէն ֆրխատօսինն ինք· կ Գաղ· ժգ· 10·

չհնելու ու չէ թէ քակելու համար, նպիտակ
9 չհամնիմ· Որ անանկ չանպատիմ որպէս թէ
10 ես թուղթերովս ձեզի վախ մը կը ձգեմ· Քան-
զի Ա-ոյ թուղթերը, կ'ըսէ Դէ-ը, ծանր ու զօ-
րաւոր են, իսկայց Ա-ոյ մարմնոյն ներկայքը
11 տկար է, ու խօսքը՝ անարգ· Անանկ մարդը
աս թող խորհի, որ մենք հեռուէն ինչպէս
որ ենք խօսքով մեր թուղթերովը, ծանէն
12 ալ անանկ պիտի ըլլանք գործքով· Ինչու որ
մենք չենք համարձակիր մեր անձը կշռի-քի
դնել ու բաղդատել անանց հետ, որ ինքզինք-
նին կը գովեն· բայց անանք իրենցմով իրենց
անձերը չափելով, և ղեկնին իրենց հետ բաղ-
13 դատելով՝ չեն համիտար· Բայց մենք չափէ
դուրս բաներով պիտի չպարծենանք, հապա
ան կանոնին չափովը՝ որ Աստուած մեզի բա-
14 ժին տուաւ մինչև ձեզի հասնելու· Չէ թէ
որպէս թէ մենք ձեզի հասած չենք, ու ինք-
զինքնիս չափէն աւելի կ'երկընցընենք·
Քանզի որ ֆրխատօի աւետարանովը մինչև
15 ձեզի հասանք· Եւ չէ թէ չափէ դուրս բանէ
րով ուրիշներուն աշխատանքովը կը պար-
ծենանք, հապա յոյս ունինք որ ձեր հաւատ-
քը աւելնալուն մեր կանոնին չափովը ձեզ-
16 մով աւելի ընդարձակինք, Ձեզմէ անդին
կողմերը աւետարանը քարոզելու, և չէ թէ
պատրաստ բաներու վրայ պարծենալու ու-
17 րիշի մը կանոնով· Բայց ան որ կը պարծե-
18 նայ՝ Տէրոջմով պարծենայ· Վասն զի

ե Գաղ· ե· 14· ժբ· 6· զ ա Կոր· բ· 3· 4· Հմր· 1· Գաղ· ժբ· 5· 7· 9· Գաղ· գ· 1· է Գաղ· գ· 1· ե· 12· ը Հմր· 13· թ ա Կոր· գ· 2· 10· գ· 13· ֆ· 1· ժ Հռոմ· ժե· 20· ի ա Կոր· ա· 17· բ· 1· 4· Գաղ· ժա· 6· լ Գաղ· գ· 1· ե· 12· խ Հմր· 13· ծ ա Կոր· ա· 31· կ Եսա· կե· 16· Երէմ· ֆ· 24· ա Կոր· ա· 31· Ա-ակ· ֆե· 2·

չէ թէ ան որ իր անձը կը գովէ՝ անիկա է ընտրուածը, հապա ան որ Տէրը զանիկա կը գովէ։

ԳԼ· ԺԱ.

1 Նախանձով լեցուած կ'ուզէի որ դուք ինծի թէ սուտ առաքեալները աւելի պատասխանը կը համարձէին, կը սխալուի իր անձին վրայ պարծենալ, 2 թէ ինչը հասասար է Եւեղէլ առաքեալներուն, 3 և թէ ինչը աւետարանը ձրի քարոզելով իմ անձս խոնարհեցուցի, որ դուք բարձր անոնց բնաւ մեկուն նեզազթելուն չտալով իր պարտաւորութեան համար։ 15 կը ցուցնեն թէ ինչը օրէնքին կողմանէ սասր չէ ան խոստեալ գործատարներուն, 23 և Քրիստոսի ծառայեալներուն ու իր պաշտօնին համար իր կրած նեզազթելութեան մէջ շատ գերազանց է անոնցմէ։

1 Երանի թէ քիչ մը ներկիք ինծի անմտութեան 2 նըս։ և իրաւցընէ համբերեցիք ինծի։ Էվատսըն զի ձեր վրայ նախանձաւոր եմ Աստուծոյ նախանձովը։ Վինչու որ ես ձեղ մէկ էրկան մը նշանեցի՝ տմաքուր կոյսի մը պէս Քրիստոսի 3 գլխացը հանելու։ Միայն թէ կը վախնամ՝ նըմանապէս որ օձը Լեւան խաբեց իր խորամանկութիւնովը, հանանկ ալ ձեր միտքերը ապականին Քրիստոսի վրայ եղած միամտութենէն։ վասն զի թէ որ մէկը գալու ըլայ և ուրիշ Յիսուս քարոզէ՝ որ մենք ան չքարոզեցինք, կամ ուրիշ Հոգի առնէք՝ որ չառիք, կամ ուրիշ աւետարան՝ որն որ չէք ընդունած, հանդիսա տալէկ կը համբերեիք։ 5 Քանզի ես ասանկ կը սեպեմ՝ որ ամենէն երևելի առաքեալներէն բանով մըն ալ պա-

---

ա Հառմ. բ· 29· ա Կոր· գ· 5։
բ Հմր· 16· ԳԼ· ե· 13։
գ Գաղ· գ· 17, 18։
դ Ոմ· բ· 19, 20։
ա Կոր· գ· 15։
բ Գե· իա· 13։
ե Կազ· ա· 28։
զ Ցմն· գ· 4։ Յոհ· բ· 44։
է Եփես· զ· 24։ Կող· բ· 4, 8։ 18։ ա Ցհն·
ա· 3։ գ· 1։ Եբր· ժգ· 9։ բ Պետ· գ· 17։
ը Գաղ· ա· 7, 8։
թ ա Կոր· ժե· 10։
ժ ԳԼ· ժբ· 11։ Գաղ· բ· 6։

բ· 9· բ Թես· գ· 8, 9։
ի Փիլ· գ· 10, 15, 16։
լ ԳԼ· ժբ· 14, 16։
խ Հառմ· Թ· 1։
ծ ա Կոր· Թ· 15։
կ ԳԼ· գ· 11։ է· 3։ ժբ· 15։
հ ա Կոր· Թ· 12։
ձ Գաղ· ժե· 24։ Հբ· ասմ· ժգ· 18։
ղ Գաղ· ա· 7։ գ· 12։ Փիլ· ա· 15։ բ Պետ· բ· 1։ ա Յովհ· գ· 1։ Յայտ· բ· 2։
ն ԳԼ· բ· 17։ Փիլ· գ· 2։ Տիտ· ա· 10, 11։
շ Գաղ· ա· 8։

6 կաս չեմ։ Եւ թէպէտ խօսքի կողմէ անկիրթ եմ, բայց չէ թէ գիտութեան կողմէ. Համայն ամէն բանի մէջ յոլորովին անձերնիս ձեզի 7 յայտնի ըրինք։ Միթէ յանցա՞նք գործած եղայ՝ Էոր Աստուծոյ աւետարանը ձեզի ձրի քարոզելով իմ անձս խոնարհեցուցի, որ դուք 8 բարձրանաք։ Ուրիշ եկեղեցիները կողոպտելով՝ ընդունե՛ր թոշակ առնելով ձեզի ծառայելու 9 համար։ Ու ձեր քովը գտնուած ատենս՝ երբոր պակասութիւն մը ունեցայ, չնեղե՛ց մէկուն ձանձրութիւն տուի. Վինչու որ իմ պակասութիւնս լեցուցին Մակեդոնացէն եկող եղբայրները. Հա ամէն կերպով ձեզի ծանրութիւն տալէն իմ անձս պահեցի՝ ու պիտի պահեմ 10 ալ։ Քրիստոսի ճշմարտութիւնը իմ նէրսի դիս է, որ ան իմ պարծենալս պիտի չխափանէ 11 զանազի ինծմէ Աքայիայի կողմերը։ Ինչո՞ւ. Պատճառ թէ չեմ սիրեր ձեզ։ Ան Աստուած դիտէ։ 12 Բայց ան որ կ'ընեմ՝ պիտի ընեմ ալ, որ կտրեմ անոնց պատճառը՝ որոնք պատճառ կը փնտռեն, որ ինչ բանով կը պարծենան, 13 իրենք ալ մեզի պէս դտնուին։ Վինչու որ ասանկիները սուտ առաքեալներ՝ նենգաւոր բանուորներ ըլլալով, Քրիստոսի առաքեալներուն 14 կերպարանքը վրանին կ'առնեն։ Եւ զարմանք մը չէ. Ինչու որ ինքը Սատանան ալ Լուսաւոր

15 հրեշտակի կերպարանք կ'առնի· Ալ մեծ բան
մը չէ, որ անոր պաշտօնեաներն ալ ըստ արդարու-
թեան պաշտօնեաներու նման կերպարանք
կ'առնեն· Որոնց վերջը իրենց գործքերուն
16 համեմատ պիտի ըլլայ։ Զարձեալ կ'ըսեմ,
չըլլայ որ մէկը զիս անմիտ սեպէ, հապա թէ
չէ գոնէ անմիտի մը պէս զիս ընդունեցէք,
17 որ ես ալ քիչ մը պարծենամ։ Ան որ ես կը
խօսիմ՝ Տէրոջը խօսիլ պէս կը խօսիմ,
հապա որպէս թէ անմտութիւնով մը ըստ
18 պարծենալուն վստահութիւնովը։ Որովհետեւ
շատերը մարմնով կողմանէ կը պարծենան, ես
19 ալ պիտի պարծենամ։ Քանզի դուք խնաս-
տուն ըլլալով յօժարութեամբ կը համբերէք
20 անմիտներուն։ Ինչու որ կը համբերէք, Եթէ
որ մէկը ձեզ ծառայեցնէ, թէ որ մէկը չէր
ուռցուած քը ուտէ, թէ որ մէկը չէ բռնի ձեզ
առնէ, թէ որ մէկը չէ դէմ հպարտանայ, թէ
21 որ մէկը ձեր երեսին զարնէ։ Քամահրանքի
ձեւով կը խօսիմ, Երբ թէ մենք տկար էինք·
Բայց ինչ բանով որ մէկը դէպ ի ը կը հա-
մարձակի՝ (անմտութեամբ կը խօսիմ,) ես ալ
22 կը համարձակիմ։ Ասնիք Եբրայեցի՞ են, ես
ալ· Իսրայէլացի՞ են, ես ալ· Աբրահամի՞ սե-
23 րունդ են, ես ալ· Քրիստոսի՞ պաշտօնեաներ
են, (յիմարաբար կը խօսիմ՝) ալ աւելի ես·
Աշխատանքներով՝ աւելի, Ծեծերով՝ ալ ա-
ւելի, բանտարկութիւններով՝ աւելի, Մահ
24 ուան ընդհանրով՝ շատ անգամ· Հրէաներէն հինգ

ա Գլ· գ· 9·
բ Փիլ· գ· 19·
գ Հմմ· ւ· Գլ· ժբ· 6· 11·
դ ա Կոր· ե· 6· 12·
ե Գլ· ի· 4·
զ Փիլ· գ· 3· 4·
է ա Կոր· գ· 10·
ը Գաղ· բ· 4· գ· 9·
թ Գլ· ծ· 10·
ժ Փիլ· գ· 4·
ի Գոր· իբ· 3· Հբ. ամմ· ժա· 1· Փիլ· գ· 5·
լ ա Կոր· ժե· 10·
խ Գոր· ի· 16· ի· 25· իա· 11· Գլ· գ· 4· 5·
ծ ա Կոր· ժե· 30· 31· 32· Գլ· ա· 9· 10· գ· 11· Ղ· 8·

անգամ հարուածուեցայ մէկ մը պակաս քան զե-
25 րայ· Երկու անգամ ձաղկով ծեծուեցայ· Մէկ
անգամ քարկոծուեցայ· Երկու անգամ նաւա-
բեկութեան հանդիպեցայ· Գիշեր մը ու ցորեկ
26 մը խորը անդունդը մնացի· Շատ անգամ
ճամբորդութեանց մէջ վտանգի մէջ եղայ· գետերէն
վտանգներ, աւազակներէն վտանգներ, Ինձ ազ-
գէս վտանգներ, հեթանոսներէն վտանգներ,
քաղաքի մէջ վտանգներ, անապատի մէջ վը-
տանգներ, ծովու վրայ վտանգներ, սուտ եղ-
27 բայրներու մէջ վտանգներ կրեցի· Ջանքի ու
աշխատանքի մէջ, Հաճախ անգամ քնահատու-
թեան մէջ, Համօթութեան ու ծարաւութեան
մէջ, շատ անգամ ծոմ կենալու մէջ, ցուրտի
28 ու մերկութեան մէջ էի· Զգէ արտաքին նե-
ղութիւնները, ամէն օրուան դրաղմունքը՝ հոգը
29 եկեղեցիներուն հոգը վրաս կը գիտցէր։ Ո՞վ
կը տկարանայ, ու ես չեմ տկարանար· ո՞վ կը
30 գայթակղի, ու իմ սիրտս չայրիր։ Թէ որ պար-
ծենալ պէտք ըլլայ, Տկարութեանս բանե-
31 րուն վրայ պարծենամ։ Աստուած և մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսի Հայրը՝ Որ յաւիտեան օրհ-
32 նեալ է, գիտէ որ սուտ չեմ դրուցեր։ Եղա-
մասկոսի մէջ Արետա թագաւորին տղոցմէ
որ զիս բռնել ուզելով՝ Դամասկացւոց քա-
33 ղաքը պահապանները դրեր էր· Ես ես պա-
տուհանէ մը զամբիւղով պարսպէն վար թող
պտուեցայ, ու անոր ձեռքէն փախայ։

փբ Օր· իե· 3·
= Գոր· ժգ· 22·
ք Գոր· ժգ· 18·
օ Գոր· իե· 41·
ֆ Գոր· ի· 23· ժգ· 50· ժգ· 5· ժէ· 3· ի· 3· իա· 31· իգ· 10· 11· իե· 3·
ը Գոր· ժգ· 5· ժթ·
24·
ղ Գոր· ի· 31· Գլ· ղ· 5·
ճ ա Կոր· գ· 11·
ն Ցե Գոր· ի· 15· Ես· Հմմ· ա· 14·
շ ա Կոր· ը· 13· ի· 22·
յ Գլ· ժգ· 5· 9· 10·
ն Հմմ· ա· 9· ի· 1· Գլ· ա· 23· Գաղ· ա· 20· ա Թես· բ· 5·
ո Հմմ· ի· 5·
չ Գոր· ի· 24· 25·
—

ԳԼ· ԺԲ

1 Զգաջս իբ առաքեալ Քրիստոս ի գործս Համար՝ Թէ և կրնար պար-
ծենալ իբրեն նշան յայտնութիւնները ունի· 9 բայց ուրիշ ա-
ջիկ իր Համարի իր տկարութիւնքը վրայ պարծենալ· 11 յան-
դիմանել վ զրնդեք որ տկարքը զրկեցիս պարծենալու·
14 կը խառնատես նայեն իբրեց երկայ հոգեւոր սիրով մը· 20
բայց կը վախնայ որ իրքը պիտի չտես զպիտակութիւն-
ներ և անկարգութիւններ գտնելով մէջերնին·

1 Պարծենալ ᵃիրաւունք ինձի անօգուտ է·
մանաւանդ Թէ Տէրոջը տեսիլքներուն ու յայտնու-
2 թիւններուն դաս։ Արդ մը գիտեմ ᵇՔրիս-
տոսով մարդու մը որ առաջ, (ևթէ մար-
մնով էր՝ չեմ գիտեր, և ևթէ առանց մար-
մնի՝ չեմ գիտեր, Աստուած գիտէ,) որ ᶜա-
նանկ մէկը յափշտակուեցաւ մինչև երրորդ
3 երկինքը։ Ու գիտեմ անանկ մարդ մը, (ևթէ
մարմնով և ևթէ առանց մարմնի՝ չեմ դի-
4 տեր, Աստուած գիտէ,) Որ ᵈդրախտը յա-
փշտակուեցաւ ու լսեց չպատմուելու խօս-
5 քեր, որ մարդու արժան չէ խօսիլ։ Ես անան-
կին համար պիտի պարծենամ· Բայց իմ ան-
ձիս համար պիտի չպարծենամ, հարկա մեայն
6 տկարութեանս վրայ։ ᵉԻնչու որ եթէ պարծե-
նալ ալ ուզեմ՝ անդիտ պիտի չըլլամ, որով-
հետև ճշմարիտը պիտի դրուագեմ· բայց կը խնա-
յեմ՝ Ըսուի՝ որ չըլլայ Թէ մէկը իմ վրաս աւե-
լի համարում ունենայ, քան որչափ որ իմ
7 վրաս կը տեսնայ կամ լսածիմէ կը լսէ։ Եւ որ
չըլլայ Թէ ես հպարտանամ խիստ շատ յայտ-
նութիւններուն համար, ինձի տանջանքի խայ-
Թոց մը տրուեցաւ, ᶠՍատանայի հրեշտակ մը

ա Ոմանք պէտք է
բացայ
բ Հռոմ· ժգ· 7·
Գաղ· ե· 17· Գաղ·
ա· 22·
գ Գործ· իբ· 17·
դ Ղուկ· իգ· 43·
ե Գաղ· ժ· 30·
զ Գաղ· ժ· 8· ժա· 16·
է Տես եզեկ· իը· 24·
Գաղ· գ· 13· 14·
ը Յոբ· բ· 7· Ղուկ·
ժգ· 16·

զիս նեղելու համար, որ չըլլայ Թէ հպարտա-
8 նամ։ ᵍԱյդ համար երեք անգամ աղաչեցի
9 Տէրոջը, որ ինձմէ ելնէ։ Ու ըսաւ ին-
ձի, իմ շնորհքս հերիք է քեզի, ինչու որ իմ
զօրութիւնս տկարութեան մէջ կը կատարուի·
ուստի մեծ յօժարութեամբ ʰաւելի իմ տկա-
րութիւններուս վրայ պիտի պարծենամ, ⁱոր
Քրիստոսի զօրութիւնը իմ վրաս հանգչի։
10 ʲԱյնոր համար հաճելի եմ ես տկարութիւննե-
րու, նախատինքներու, տառապանքներու,
հալածանքներու ևնեղութիւններու՝ Քրիս-
տոսի համար· Վասն որ երբոր կը տկարանամ,
11 անտունը զօրաւոր եմ։ ᵏԵս անմիտ եղայ
ᵐպարծենալով· դուք ստիպեցիք զիս· վասն
զի ինձի պէտք էր ձեզմէ վկայութիւն առ-
նել, ⁿթանզի ես երևելի առաքեալներէն քա-
նով մը պակաս չդտնուեցայ, Թէև ես ոչինչ
12 եմ։ ᵒՅիրաւի ձեր մէջը առաքեալի նշաններ
գործուեցան ամէն համբերութիւնով, նշան-
ներով և սքանչելիքներով ու զօրութիւնե-
13 րով։ ᵖվասն զի ալ ի՞նչ կայ, որ անով պակաս
գտնուեցաք ուրիշ եկեղեցիներէն, միայն Թէ
անոնց ʳոր ես ձեզի ձանձրութիւն չտուի·
ˢներեցէք ինձի ատ յանցանքը։

14 ᵗԱհա ատ երրորդ անգամ որ կը պատրաս-
տուիմ ձեզի գալու· և ես ձեզի ձանձրու-
թիւն պիտի չտամ, ինչու որ ձեր ᵘունեցածը չեմ

ա Ոմանք լուռին։
բ Գաղ· ժա· 5· Գաղ·
բ· 6· 7· 8·
գ ա Կոր· գ· 7· ժե·
8· 9· Եփես· գ· 8·
դ Հռոմ· ե· 18·
19· ա Կոր· թ· 2·
Գաղ· գ· 2· 5·
ե ժա· 6·
զ ա Կոր· ա· 7·
է ա Կոր· թ· 12·
Գաղ· ժա· 9·
ը Գաղ· ժա· 7·
թ Գաղ· ժգ· 1·
ժ Գործ· բ· 33· ա
Կոր· ժ· 33·

փնտռեր, հապա ձեզ։ Նորովհետև որդիները պարտաւոր չեն ծնողքներուն համար բան դիզել, հապա ծնողքները՝ որդիներուն հա-
15 մար։ Ուրեմն ես մեծ յօժարութեամբ ծախք պիտի ընեմ, ու ծախք պիտի բլլամ ալ ձեր անձերուն համար, թէեպէտև ձեզ աւելի սիրելով չէզ սիրուիմ ալ։
16 Սակայն թող ըլլայ որ հոս ձեզի ծանրութիւն մը չտամ, բայց ըսածէ ետքը ինչ խորհուրդ ըլլալովս նոյնպէս ձեզ բանեցնի։
17 Մինչեւ իմ ձեզի խրկածներուս մէկուն ձեռ-
18 քովը ձեզմէ բան մը քաշելո՞ւ։ Ցնոսային ա-դաչելո՞ւ, ու անոր հետը ան եղբայրը խրկելո՞ւ. միթէ ցնոսս ձեզմէ բան մը քաշե՞ց. չէ՞ որ եբլուռնէ ու նոյն հոգիով քալեցինք, չէ՞ որ նոյն ճամբով գընացինք։
19 Զարձեալ կը կարծէք որ ձեր առջեւն չա-տագովութիւն կ'ընենք մեր անձերուն։ Աստուծոյ առջեւը Քրիստոսով կը խօսինք. ու ամէն բան, սիրելիք, ձեր շինութեանդ հա-
20 մար է։ Քանզի կը վախնամ որ չըլլայ թէ երբ որ գամ՝ ձեզ ուզածիս պէս չգտնեմ, ու ես ալ ձեզի ձեր չուզածին պէս գտնուիմ. չըլլայ թէ հոն դէմս ելլեն, նախանձներ, սրտմտութիւններ, դիւդուութիւններ, չարախօսութիւններ, բանսարկութիւններ, ամբար-
21 տաւանութիւններ, խռովութիւններ. Չըլլայ թէ երբոր նորէն գամ՝ Աստուածս զիս նկուն ընէ ձեր քովը, ու սուգ ընեմ շատե-

ա կոր · գ · 14 · 15։
բ ա թիւս · բ · 3։ Փիլ· բ · 17։
գ Ցաղ · ժ · 11։ Գլ· ա · 6։ Կալ· ա · 24։ բ Տիմ· բ · 10։
ե Գլ· գ · 12, 13։
զ Գլ· ժա · 9։
է Գլ· ե · 2։
ը Գլ· ը · 6 · 16, 22։
թ Գլ· ը · 12։
ժ Գլ· ե · 12։
ի Հաւմ· Թ · 1։ Գլ· ժա · 31։
ձ ա կոր · ժ · 33։
ղ ա կոր · գ · 21։ Գլ· ժ · 2։ ժգ · 2, 10։
ծ Գլ· բ · 1, 4։

15։ Մտա · ժբ · 16։ Ցաղ· ը · 17։ Եբր· ժ · 28։
ի Գլ· ժ · 2։
կ Գլ· ժբ · 21։
հ Գլ· ա · 23։
ձ Մտա · ժ · 30։ ա կոր· ե · 4։ Գլ· բ ·
10։
ղ ա կոր · թ · 2։
ճ Փիլ· բ · 3· 8։ ա Պետ· գ · 18։
մ Հռոմ· գ · 4։
յ Տես գլ· ժ · 3, 4։
ն ա կոր · ժա · 28։

բուն համար՝ Որ առաջուց մեղք գործեցին, ու չապաշխարեցին իրենց գործած պղծու-թեանը Եւ պոռնկութեանը ու գինեմոլութեանը վրայ։

ԳԼ· ԺԳ

1 Կը ծանուցանէ թէ ինչը անպատճ պիտի ըլլայ, և իր առաքելական իշխանութիւնը պիտի բանեցնէ չմասնաւոր մեղաւորներուն դէմ։ 5 և յորդորելով որ իրենց հաւատքը փորձեն, 7 ու իրենց մեղքերէն դառնան։ 9 Նա ինչը անպատճ չդտնուած։ 11 Իր խաղողը կը վերջացնէ ընդհանուր յորդորանքով մը և ա-ղաթով։

1 Ահա երրորդ անգամ է որ ձեզի կու գամ։ Բերկու կամ երեք վկաներու բերնէ պիտի
2 հաստատուի ամէն բան։ Կանխաւ ըսեր եմ և նորէն առաջուց կը զրուցեմ (որպէս թէ երկրորդ անգամ ներկայ կը գտնուիմ թէ և հիմա հեռուէն կը գրեմ) Հաւրէն մեղանչողներուն և ուրիշ ամենուն, որ եթէ նորէն գամ Խնայեմ։
3 Որովհետև Քրիստոսի ինծմով խօսելուն ապացոյցը կը փնտռէք, որ ինձը ձեր վրայ տկարացած չէ, հապա ձեր մէջը
4 զօրացած է։ Որ թէպէտ խաչուեցաւ տկարութիւնով, բայց կենդանի է Աստուծոյ զօրութիւնով, բայց մենք ալ թէպէտ կը տկարանանք անով, բայց կենդանի պիտի ըլլանք անոր հետ Աստուծոյ զօրութիւնովը ձեր
5 մէջը։ Փորձեցէք ձեր անձերը թէ հաւատքին մէջն էք. քննեցէք ձեր անձերը. չէ՞ք

գիտեր ինքզինքիդ, որ Յիսուս Քրիստոս
ձեր մէջն է, Էվայն թէ որ խոտելի չըլլաք։
6 Բայց կը յուսամ որ պիտի գիտնաք թէ մենք
7 խոտելի չենք։ Եւ կը ինդրեմ Աստուծմէ որ
դուք մէկ չարութիւն մը չընէք, չէ թէ որ
մենք ընտիր երեւինք, հապա որ դուք բա-
րին գործէք, Էթէ և մենք իբրև խոտելի ըլ-
8 լանք։ Ինչու որ ճշմարտութեան դէմ կարո-
ղութիւն մը չունինք, հապա ճշմարտութեան
9 համար։ Քանի ուրախ կենք՝ Երբոր մենք
կը տկարանանք ու դուք զօրաւոր կ'ըլլաք,
հե մենք ալ աս ձեր կատարեալութիւնը հա-
10 մար կ'աղօթենք։ Ասոր համ աս կը գրեմ ձեզի
հեռուէն, որ չըլլայ թէ երբոր գամ՝ խստա-
կութեամբ վարուիմ Էան իշխանութիւնը հա-
մեմատ, որ Տէրը ինծի տուաւ չինելու և չէ
թէ քակելու համար։
11 Վերջապէս, եղբայրներ, ողջ եղէք, հաս-
տատ կեցէք, միսիթարուեցէք, Էմիաբան ե-
ղէք, խաղաղութիւն ըրէք· և սիրոյ ու խա-
ղաղութեան Աստուածը ձեր հետը պիտի ըլ-
12 լայ։ Էիարև տուէք իրարու սուրբ համբու-
րոյ· բարև կ'ընէն ձեզի բոլոր սուրբերը։
13 Էտէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը և Աստուծոյ
սէրը՝ ու Հոգւոյն Սրբոյ հաղորդութիւնը ձեր
ամենուն հետը ըլլայ։ Ամէն։

Հռոմ· ը· 10։ Գաղ· գ· 19։ Ի ա Կոր· Թ· 27։ ԳԼ· չ· 9։ ե ա Կոր· գ· 10։ ԳԼ· Ժա· 30։ Ժը· 5։ 9։ 10։ Է ա Թես· գ· 10։ Ը ա Կոր· գ· 21։ ԳԼ· բ· 3։ Ժ· 2։ Ժը· 20։ 21։ Թ Տիտ· ա· 13։ Ժ ԳԼ· Ժ· 8։ ի Հռոմ· Ժը· 16, 18։ Ժե· 2։ ա Կոր· ա· 10։ Փիլ· բ· 2։ գ· 16։ ա Պետ· գ· 8։ ժ Հռոմ· Ժե· 33։ ի Հռոմ· Ժզ· 16։ ա Կոր· Ժգ· 20։ ա Թես· Ե· 26։ ա Պետ· Ե· 14։ ի Հռոմ· Ժզ· 24։ ա Փիլ· բ· 1։

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

6 Աստուծոյ կը զարմանայ որ Գաղատացիք այնքան չատով Քա-
տեին դիմէրը· ու իր շատացած առեւտրատէր, 8 և իր նզովքն
ան մարդիկը որ իր քարոզած աւետարանէն զատ ուրիշ աւե-
տարան մը կը քարոզեն։ 11 Իր յայտնած Թէ ինչը չէ Թէ մարդ-
կային, այլ Աստուծմէ ազդված է աւետարանը։ 14 Թէ ինչը
ինչ էր իր կանչուելէն առաջ։ 17 և Թէ ինչ ըրաւ անմիջապէս
եղբը։

1 Պօղոս առաքեալ եղած՝ չէ Թէ մարդոցմէ ու
չէ Թէ մարդու ձեռքով, Էհապա Յիսուս
Քրիստոսի ձեռքովը, և Հօր Աստուծոյ՝ որ
2 զանիկա մեռելներէն յարուցց, Էև բոլոր եղ-
բայրները որ իմ հետս են՝ Եգաղատիոյ եկե-
3 ղեցիները. Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզ
ի Հօր Աստուծմէ ու մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
4 տոսէն, Էնի որ իր անձը տուաւ մեր մեղ-
քերուն համար, որ մեզ փրկէ հիմակուան
չար աչխարհէն՝ Աստուծոյ ու մեր Հօրը կա-
5 մացը համաձայն, Որուն փառք յաւիտեանս
յաւիտենից։ Ամէն։

ա Հռ· 11· 12։ Բ Գաղ· Թ· 7։ Ժ· 10· 15· 21։ իզ· 16։ Տիտ· ա· 3։ Գ Գաղ· բ· 24։ Դ Փիլ· բ· 22։ գ· 22։ Է ա Կոր· Ժզ· 1։ Զ Հռոմ· ա· 7։ ա Կոր· ա· 3։ բ Կոր· ա· 2։ Եփես· ա· 2։ Փիլ· ա· 2։ Կող· ա· 3։ ա Թես· ա· 2։ բ Թես· ա· 2։ բ Ցովհ· 3։ Ը Ա-ստ· ի· 28։ Հե-ռոմ· գ· 25։ ԳԼ· բ· 20։ Տիտ· բ· 14։ Թ Տես Եփ· կե· 17։ Ցովհ· Ժե· 19։ Ժէ· 14։ Երբ· բ· 5։ գ· 5։ ա Ցովհ· Ե· 18։

6 Կը զարմանամ որ այդպէս չուտով ուրիշ
աւետարանի կը փոխուիք որ ձեզ
7 Քրիստոսի շնորհացը կանչեց. Ո՛ր չկայ ուրիշ
աւետարան. Եթէայն թէ կան ոմանք որ ձեզ կը
խառնշտինեն, ու կ՚ուզեն Քրիստոսի աւետա-
8 րանը խանգարել։ Բայց թէ որ մենք կամ ե՛ր-
կինքէն հրեշտակ մը էլ, աւետարանէ ձեզի
անկէ ուրիշ՝ որ մենք աւետարանեցինք ձեզի,
9 նզովեալ ըլլայ։ Ինչպէս որ առաջ ըսինք,
հիմա ալ նորէն կ՚ըսեմ, Եթէ որ մէկը ձեր ըն-
դունածէն ուրիշ աւետարան քարոզելու ըլ-
10 լայ ձեզի, նզովեալ ըլլայ։ Ի՞նչպէս հիմա
մարդիկ կը հաճեցնեմ թէ աստուած. Կամ մարդոց հաճելի ըլլալ կը փնտռեմ. Ես-
չու որ եթէ ես տակաւին մարդոց հաճելի ե-
լայի, ալ Քրիստոսի ծառայ չէի ըլլար։
11 Ու կը ծանուցանեմ ձեզի, եղբայրներ, որ
աւետարանը որ քարոզուեցաւ, թէ ա-
12 նիկա մարդու բան չէ։ Որովհետև ես ալ
մարդէ չառի անիկա, և ոչ ալ սորվեցայ,
հապա Յիսուս Քրիստոսի յայտնութենէն։
13 Վասն զի լսած էք դուք իմ առջի ժամանակիս
վարմունքս Հրէութեան մէջ, Թէ ես չափէ
դուրս կը հալածէի Աստուծոյ եկեղեցին՝ ու
14 կը կործանէի զանիկա. Եւ իմ Հայրերուն աւան-
դութիւններուս համար նախանձաւոր ըլլա-
լով՝ իմ ազգիս մէջ եղած շատ հասակակից-

բ Գլ. ե. 8։
ձ բ Կար. ժա. 4։
ի Գոր. ժե. 1. 24։ բ Կոր. բ. 17։ ժա. 13։ Գլ. ե. 10. 12։
լ ա Կոր. ժզ. 22։
ի բ Օր. գ. 2։ ժբ. 32։ Ածաք. ե. 6։ Ցայտ. իբ. 18։
խ ա Թես. բ. 4։
ծ ա Թագ. իգ. 7։ Մատ. իբ. 14։ ա Ջամ. գ. 9։
հ ա Թես. բ. 4։ Ջամ. գ. 4։
ղ ա Կար. ժե. 1։
ճ ա Կար. ժե. 1. 3։ Հռ. ե. 1։
մ Եփես. գ. 3։
յ Գոր. ե. 3։
ն Եբրեմ. ա. 5։ Գոր. իբ. 3։ Մատ. իբ. 14։ ա Տիմ. գ. 9։
շ Գոր. ը. 3։
ո Եբրեմ. ա. 5։ Գոր. գ. 4։
չ Մատ. ժե. 2։ Մար. է. 5։
պ Գոր. իբ. 3։ Իմ. ե. 10։ Փիլ. գ. 6։

Ներէք ուելլ յառաջադիմիլ Հրէութեան մէջ։
15 Բայց երբոր ուզեց Աստուած՝ (որ որովայնէն
իմ մօրս ընտրեալնէն, և իր շնորհքովը կան-
16 չեց,) Ներնջել իր Որդին յայտնել, որ զանի-
կա հեթանոսաց մէջ քարոզեմ, մէկէն ի մէկ
բան մը չխնդրեցի մարմնեղէն ու արիւնէն,
17 Ոչ ալ Երուսաղէմ երթ ինծի առաջ առա-
քեալ եղողներուն քովը, հապա Արաբիա
18 գացի, ու նորէն Դամասկոս դարձայ։ Ետքը
երեք տարիէն ետև Կեփասը տեսնելու, և տասնհինգ օր անոր քովը
19 կեցայ. Սակայն Յակոբոսն ուրիշ մէկը
չտեսայ, Բայց միայն Տիրոջմէ Եղբօրը։
20 Բայց ահա ես կը գրեմ ձեզի Ահա Ա-
ստուծոյ առջևը կ՚ըսեմ, որ սուտ չեմ գրե-
21 ր։ Յետոյ եկայ Սիրիայի ու Կիլի-
22 կիայի կողմերը. Ու դէմ առ դէմ չէին
ճանչնար այն եկեղեցիները՝ որ Հրէաստանի
23 մէջ են Քրիստոսով. Միայն թէ անոնք լսած
էին թէ Ան որ առնուօք մեզ կը հալածէը,
հիմա իրը այն հաւատքը կը քարոզէ՝ որ ա-
24 ռեն մէկ կը կործանէը. Ու ինծմով զԱստուած
կը փառաւորէին։

Գլ. Բ

1 Աետքէն կը ծանուցանէ թէ Ներ իրը մերսոյն Երուսաղէմ
եկաւ և ինչ պատասխան ։ թէ Ցիսուս չմիփառեցաւ։ 11
թէ Ներ Պետրոսին դէմ կեցաւ։ պատճառը անոր խոցրելի-
լով 14 թէ ինչուէ իրը և ուրիշ Հրեաներ Քրիստոսի կը հա-

ա Եռ. խմ. 1. 1։ Երեմ. ա. 5։ Գոր. Թ. 15։ Ժգ. 2։ Ներ. 14. 15։ Հռ. մ. 1։
ե Ր Կար. գ. 6։
զ Կ՚ի խնդամ.
է Գոր. Թ. 15։ Ներ. 21։ Ղ. 17. 18։ Հռ. 13։
ը Եփես. գ. 8։
թ Մատ. Ժգ. 17։ ա Կար. ժե. 50։ Ե. փես. գ. 12։
ժ Գոր. Թ. 26։
ի ա Կար. Թ. 5։
լ Մատ. Ժգ. 55։ Մար. գ. 3։
խ Հռ. Թ. 1։
ծ Գոր. Թ. 30։
հ ա Թես. բ. 14։
ձ Հռ. Ժգ. 7։

ասաան, որ Հաւատքով արդարանան և չէ թէ գործքով· զի կը հաւատան թէ մեղքի մէջ պիտի չմնան անոնք որ այսպէս արդարացած են։

1 Եւ քրիստոս տանուտէրս տարին ետև Երուսաղէմ եկայ Բառնաբասին հետ՝ Տիտոսն ալ միկռեզ առնելով։ 2 Ու եկայ յայտնութեամբ, հո, և անոնց խնայողին ան աւետարանը՝ որ հեթանոսներուն մէջ կը քարոզեմ, բայց ազանձին անոնց որ երևելիներ էին, հար չըլլայ թէ պարապ տեղը վազեմ կամ վազած 3 ըլլամ։ Բայց չէ թէ իմ հետս եղող Տիտոսն ալ՝ որ Յոյն էր, պարտաւորեցաւ թլիփատուել· 4 Մանաւանդ ներա սկզբուազ սատ եղբայրներուն համար՝ որոնք առկելով ներս մտան ներս Համան՝ որոնք ուշադրութեամբ ետևնիս եկան որ մեր ազատութիւնը որ ունինք Քրիստոս Յիսուսով՝ մեզ ծառայեցնեն 5 ցրնեն. Որ անոնց քիչ մը առեն անգամ մտիկ չըրինք հնազանդելու, հար աւետարանին ճշմարտութիւնը հաստատուն մնայ ձեր մէջը։ 6 Բայց անոնք որ կը կարծուէին բան մը ըլլալ, (ինչ որ էլին ան իմ հոգս չէ. Աստուած մարդոց աչառութիւն չըներ. Իրան ալ անոնք կարծուածները բան մը չխնայեցին ինծի։ 7 Հապա անոր հակառակը՝ երբոր տեսան որ անթլփատներուն աւետարանը վստահ յանձնուած է, ինչպես Պետրոսին ալ՝ թլփատուածներուն առաքելութիւնն ը-

ա Գործ· ժե· 2։
բ Գործ· ժե· 12։
գ Փիլ· բ· 16։ ա Թես· գ· 5։
դ Գործ· ժե· 1· 24։ բ Կոր· ժա· 26։
ե Գաղ· գ· 23։ ե· 1։ զ 13։ է բ Կոր· ժ· 20։ Գաղ· գ· 3· 9։
ը Հռով· 14։ Գաղ· գ· 1· գ· 16։
թ Գաղ· գ· 3։
ժ Գործ· ժ· 34։ Հբ· ժա· 3։
ի Մատ· ժգ· 18։ լ. փիլեմ· բ· 20։ Յայտ· իա· 14։
խ Գործ· ժա· 30։ իգ· 17։ Հռով· ժե· 25։ ա Կոր· ժգ· 1։ բ Կոր· ը· և ի։
ծ Գործ· ժ· 35։
կ Գործ· ժ· 28։ ժա· 3։
հ Մատ· ժգ· 38։ լ. փիլեմ· գ· 3։
մ Գործ· ժ· 38։ 39։
յ Հմր· 5։
ն ա Տիմ· ե· 20։
շ Գործ· ժ· 28։ ժա· 3։
ո Գործ· ժե· 10։ 11։
չ Մատ· ի· 11։ ե. փիլեմ· բ· 3։ 12։
պ Գործ· ժգ· 38։ 39։

նելու, Ինծի ալ Յակոբոսէ Հեթանոսներուն·) 9 Ու երբոր ինծի տրուած շնորհքը գիտցան Յակոբոս ու Կեփաս և Յովհաննէս՝ որոնք սիւներ սեպուած էին, ալ ձեռքերնին տուին ինծի ու Բառնաբասին՝ ընդհաղորդակցութեան, որ մենք հեթանոսներուն մէջը երթանք, ու անոնք թլփատուածներուն. Միայն թէ չըլլայ որ աղքատները յիշենք, նոր ես ալ փոյթ 10 ունեցայ այն բանը ընելու։ Բայց երբոր կեփաս Անտիոք եկաւ, ես անոր դէմ կեցայ· 11 որովհետև ինքը մեղադրելու էր։ Ինչու որ դեռ Յակոբոսին քովէն մէկ քանի հոգի չեկած, ինքը հեթանոսներուն հետ անդրդուիկ կ'ուտէր. բայց երբոր եկան՝ մէկկի կը քաշուէր ու ինքզինքը կը զատէր, վախնալով 13 անոնցմէ՝ որ թլփատուածներէն էին։ Եւ ան նոր հետ կեղծաւորեցան միւս Հրէաներն ալ· անոնց որ Բառնաբաս ալ անոնց կեղծաւորութեան 14 մեծաբար ծռեցաւ։ Բայց ես երբոր տեսայ որ աւետարանին ճշմարտութեան մէջ չհամակ չեն քալեր, ամենուն առջեւն Կեփասին ըրի ըսելի, Եթէ դուն, որ Հրէայ ես, հեթանոսի պէս ու չէ թէ Հրէայի պէս կ'ապրիս, ի՞նչպէս հեթանոսները կը ստիպես Հրէայի պէս վարուիլ 15 ու։ Մենք որ բուն Հրէայ ենք, և չէ թէ 16 հեթանոսներէն մեղաւորներ, Մա գիտնալով որ մարդ օրէնքին գործքերէն չկընար ար-

ա Գործ· ժ· 15։ ժգ· 2։ բ Ես· 21։ իգ· 17։ 18։ ա Կոր· ժ· 10։ Գլ· ա· 16։ Կոլ· ա· 29։
բ Գլ· գ· 5։
գ Հռով· ա· 5։ ժգ· 3· 6։ ժ· 15։ ա Կոր· ժ· 10։ ե. փիլեմ· գ· 8։
դ Գործ· ժ· 39։
ե Գործ· ժ· 28։ ժա· 3։
զ Գործ· ժ· 10։ 11։
է Մատ· ի· 11։ ե. փիլեմ· բ· 3։ 12։
ը Գործ· ժգ· 38։ 39։
թ 5։
ժ Հմր· 5։
ի ա Տիմ· ե· 20։
լ Գործ· ժ· 28։ ժա· 3։
խ Գործ· ժե· 10։ 11։
ծ Մատ· ի· 11։ ե. փիլեմ· բ· 3։ 12։
կ Գործ· ժգ· 38։ 39։

դարանալ, ²Հապա ձիաւոր բրիտաոսի հա-
ւատքէն, մենք ալ բրիտաոս ձիաւորի հաւա-
տացինք՝ որ արդարանանք բրիտաոսի հա-
ւատքէն, և չէ թէ օրէնքին գործքերէն. Ո-
րովհետեւ օրէնքին գործքերէն մէկ մարմին
17 մը պիտի չարդարանայ։ Իսկ եթէ մենք որ
ի՛ւզինք բրիտաոսով արդարանալ ²մեղաւոր
գտնուինք, ուրեմն բրիտաոս մեղայ պաշ-
18 մօնեա՞յ եղաւ։ քաւ լիցի։ Քանզի թէ որ ես
իմ քակած բաներս նորէն կը շինեմ, իմ անձս
19 յանցաւոր կը ցուցընեմ։ ³Ինչու որ ես օրէնքով
Հին աց օրէնքին, ²որ Աստուծոյ կենդանի
20 ըլլամ։ ²Բրիտաոսի հետ խաչը ելայ. եւ ալ
կենդանի եմ չէ թէ ես՝ հապա բրիտաոս կեն-
դանի է իմ մէջս. բայց ես որ հիմա մարմի-
նով կ՚ապրիմ ³Աստուծոյ Որդւոյն հաւատ-
քովը կ՚ապրիմ, ²ան որ ինծ սիրեց ու իր
21 անձը ինծի համար մատնեց։ Ես Աստուծոյ
շնորհքը չեմ խափաներ. ³Ինչու որ եթէ ար-
դարութիւնը օրէնքէն էր, ուրեմն բրիտաոս
պարապ տեղը մեռաւ։

ԳԼ. Գ

1 Կը հարցնէ թէ ինչ պատճառով հաւատքը կը թողուն և ո-
րինդին կը դառնան։ 6 Կը ցուցնէ թէ անոնք որ կը հաւատան
կ՚արդարանան։ 9 և կ՚օրհնուին Աբրահամին հետ։ 10 ու չատ
մըաուելով կը հաստատէ ասիկա։

1 Ո՛վ անմիտ Գաղատացիք, ²ո՞վ ձեզ հրապու-

ր Հռոմ. ա. 17։ գ. 22։ 28։ ը. 3։ Գաղ. գ. 24։ Եբր. ե. 18։ 19։
ա Սաղ. ՃԽգ. 2։ Հռոմ. գ. 20։ Գաղ. գ. 11։
— ա Ցածխ. գ. 8։ 9։
գ Հռոմ. ը. 2։
դ Հռոմ. գ. 14։ ե. 4։ 6։
ե Հռոմ. գ. 11։ բ Կոր. ե. 15։ ա Թես. ե. 10։ Եբր. Թ. 14։ ա Պետ. գ. 2։
զ Հռոմ. գ. 6։ Գաղ. ե. 24։ գ. 14։
է բ Կոր. ե. 15։ ա Թես. ե. 10։ ա Պետ. գ. 2։
— Գաղ. ե. 4։ Եփես. ե. 2։ Տիտ. բ. 14։
ը Գաղ. գ. 21։ Եբր. ե. 11։ Տես Հռոմ. Ժ. 6։ Գաղ. ե. 4։
—
թ Գաղ. ե. 7։
ժ Եբր. Ժ. 35։ 36։
ի բ Կոր. գ. 8։
ժա Դն. Ժե. 6։ Հռոմ. գ. 3։ 9։ 21։ 22։ Ցածխ. բ. 23։
ժբ Ցածխ. ը. 39։ Հռոմ. գ. 11։ 12։ 16։
ժգ Տես Հռոմ. Թ.

ԳԼՈՒԽ Գ

բեց՞ որ ձեր աչքերուն առջեւը ցիաւոս Քրիս-
տոս ձեր մէջը խաչը եւած նկարագրուեցաւ։
2 Ասիկա միայն ի՛ւզիմ ձեզմէ սորվիլ. ²Օրէն-
քի՞ն գործքերովը գուա Հոգին առիք՝ ²թէ
3 հաւատքին լսելովը։ Այդչափ անմի՞տ էք.
²Հոգիով սկսեցիք, ²ու հիմա մարմնո՞վ կը
4 վերջանա՞ք։ ²Այնչափ դիւրաւածները պարա՞պ
տեղը ձեր վրայէն անցան, (թէ որ պարապ
5 ըլլայ ալ։) ²Ձեսան ան որ ձեզի Հոգին բաշխեց
և ձեր մէջը զօրութիւններ գործեց, օրէն-
քի՞ն գործքերովն էր՝ թէ հաւատքին լսե-
6 լովը։ ³Ինչպէս որ Աբրահամ Աստուծոյ հաւա-
տաց, ու անոր արդարութիւն սեպուեցաւ։
7 Ուրեմն գիտցէք թէ ²անոնք որ հաւատքէն
8 են՝ անոնք են Աբրահամի որդիները։ ²Եւ գիր-
քը առաջուց գիտնալով թէ Աստուած հեթանոս-
ները հաւատքով կ՚արդարացնէ՝ առաջուց
աւետիս առաւ Աբրահամին, թէ ²Քեզմով
9 պիտի օրհնուին բոլոր ազգերը։ Ուստի անոնք
որ հաւատքէն են՝ կ՚օրհնուին հաւատացեալ
10 Աբրահամին հետ։ Վասն զի անոնք որ օրէն-
քին գործքերէն են՝ անէծքի տակ են. ³Ինչու
որ գրուած է թէ Անեծքի տակ է ամէն մարդ՝
որ օրէնքին դիրքը ամչ չդրուածներուն մէջ
11 չմննար՝ որ զանոնք կատարէ։ ²Եւ թէ օրէն-
քովը մէկը չկրնար արդարանալ Աստուծոյ առ-
ջեւը, ան յայտնի է. քանզի ²Արդարը հա-

ա Հռոմ. ա. 17։ գ. 22։
բ Դն. Ժբ. 3։ Ժբ. 18։ Ելք. ի. 18։ Գաղ. գ. 25։
գ բ Օր. իե. 26։ Եբր. Ժա. 3։
դ Գաղ. գ. 10։
ե Ամբ. բ. 4։ Հռոմ. ա. 17։ Եբր. Ժ. 38։
զ Հռոմ. գ. 22։
է Դն. Ժբ. 3։ Ժբ. 18։ Ելք. ի. 18։ Գաղ. գ. 25։
ը բ Օր. իե. 26։ Եբր. Ժա. 3։
թ Գաղ. գ. 10։
ժ Ամբ. բ. 4։ Հռոմ. ա. 17։ Եբր. Ժ. 38։

12 ւատաքէն պիտի ապրի։ Իսայ օրէնքը հաւատաքէն չէ, հապա Ան որ կը կատարէ ան բանին
13 րը՝ անոնցմով պիտի ապրի։ Քրիստոս մեզ ծախու առաւ օրէնքին անէծքէն՝ ինքը մեզի համար անէծք ըլլալով. (ինչու որ գրուած է թէ Անիծեալ է ան ամէնը՝ որ փայտի կը կա-
14 խուի.) Որ Աբրահամին օրհնութիւնը հեթանոսներուն վրայ ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով. որ մենք ընդունինք Հոգւոյն խոստմունքը առնենք
15 հաւատքով։ Ա՛ղբայրներ, խրատ որ մարդու մը տայ, եղբայրներ. վերաբ որ մարդու մը տաւած կտակը մկկը չխափաներ, ոչ ալ անոր
16 վրայ ուրիշ պաուէր մը կ՚աւելցնէ։ Արդ խոստմունքները Աբրահամին ու անոր սերունդին եղան. չըսեր, Եւ ձ- սերունդներուդ՝ որպէս թէ շատերու համար, հապա որպէս թէ մկկու մը համար, Ե. քու սերունդիդ,
17 որ ան Քրիստոսն է։ Բայց աս կը պնդեմ. Ան կտակը՝ որ առաջուց Աստուծմէ հաստատուեցաւ Քրիստոսով, որ օրէնքը չորս հարիւր երեսուն տարիէն ետև որ գրուեցաւ, չկրնար անվաւեր ընել խոստմունքը խափանելու հա-
18 մար։ Որովհետև եթէ ժառանգութիւնը օրէնքէն կ՚ըլլայ, Աբրահամի այլ խոստմունքէն չէ. բայց Աբրահամին խոստմունքով շնորհեց Աստուած։

19 Ի՞նչպէս հետևի Համար է օրէնքը. Յանցա-

ա Հռոմ. գ. 4։ 5։ ժ. 5։ 6։ բ Գաղ. ա. 5։ Եփ. ի. 29։ Հբգկ. ի. 11։ Հռոմ. ժ. 5։ գ Հռոմ. ը. 3։ բ Կոր. ե. 21։ Գաղ. գ. 5։ դ ը Օր. իա. 23։ ե Հռոմ. գ. 9։ 10։ զ Եբր. ժ. 15։ խգ. 3։ Եբեմ. լա. 33։ լը. 40։ Եշղկ. ի. 10։ լգ. 27։ Յովել. բ. 28։ 29։ Յով. ը. 17։ ժբ. 10։ Յովհ. ե. 30։ Գործ. բ. 33։ է Եբր. ի. 11։ ը Ծն. ժբ. 3. 7։ ժե. 7։ Ելս. 8։ թ Կո՛ր ժբ. 12։ ժգ. 3։ Եբեմ. լա. 33։ Եշղկ. ժբ. 40։ 41։ ժ Հռոմ. գ. 13։ 14։ Ելս. 21։ ի Հռոմ. ը. 17։ ժ Հռոմ. ը. 17։ ժա Հռոմ. գ. 14։ Յովհ. ե. 30։ Գործ. ժ. 33։ ժբ Հռոմ. գ. 15։ ժգ Հռոմ. գ. 15։ ժդ Հռոմ. ե. 13։ ժե Ելս. 8։

նայ Համար վրայ աւելցաւ, (Մինչև որ գայ ան սերունդը՝ որուն որ խոստացուեր էր.) Հրեշտակներով տրուած՝ Միջնորդի մը ձեռ-
20 քով։ Բայց միջնորդը միկու մը չէրուէր չէ.
21 Հակառակ Աստուած մկկ է։ Ուրեմն օրէնքը հակառակ՞ է Աստուծոյ խոստմունքներուն. քաւ լիցի. Քանզի թէ որ տրուած ըլլար ուժով օրէնք մը՝ որ կարող ըլլար կենդանի ընել, արդարև իրաւցնէ արդարութիւնը օ-
22 րէնքէն կ՚ըլլար։ Բայց գիրքը համակը մեղքի տակ դրաւ, որ խոստմունքը Յիսուս Քրիստոսի հաւատքով տրուի հաւատացեալ-
23 ներուն։ Բայց քանի որ հաւատքը չէր եկած, օրէնքին տակը գոցուած կը պահուէինք, պատրաստ ան հաւատքին՝ որ պիտի յայտնուէր։
24 Ուրեմն օրէնքը մեր դաստիարակը եղաւ՝ դէպ Քրիստոսի հետիոտ, Հոր մենք հաւատքով ար-
25 դարանանք։ Բայց երբոր հաւատքը եկաւ,
26 ալ դաստիարակի տակ չենք։ Ինչու որ ամէնքդ ալ Աստուծոյ որդիք եք՝ Քրիստոս Յի-
27 սուսի վրայ եղած հաւատքով։ Քանզի դուք ամէնդդ որ Քրիստոսով մկրտուեցաք, Քրիս-
28 տոս վրանիդ հագած եք։ Այլևս ոչ Հրեայ կայ, ոչ ալ Յոյն. ոչ ծառայ կայ, ոչ ալ ազատ. ոչ արու կայ, ոչ ալ էգ. Քանզի դուք ամէնդդ ալ մկկ եք Քրիստոս Յիսու-

ի Հռոմ. ժ. 16։ լ Գաղ. է. 23։ Եբր. բ. 2։ խ Եփ. ի. 19։ 21։ 22։ ծ Օր. է. 5։ 22։ 23։ 27։ 31։ Յովհ. ա. 17։ Գործ. է. 38։ ա Ֆիմ. բ. 5։ ճ Հռոմ. գ. 29։ 30։ ձ Գաղ. բ. 21։ ղ Հռոմ. ը. 9։ 19։ 23։ ժ. 32։ ճ Հռոմ. գ. 11։ 12։ 16։ ն Ա՛ստ. է. 17։ Հռոմ. ժ. 4։ Կող. բ. 17։ Եբր. ի՛. 9։ 10։ շ Գործ. ժգ. 39։ Գաղ. բ. 16։ ո Յովհ. ժ. 35։ չ Ա՛ստ. ժ. 12։ ա Կոր. ժբ. 13։ Գաղ. է. 6։ Կող. գ. 11։ պ Յովհ. ժ. 16։ Հբգկ. ի. 20։ 21։ Եփես. բ. 14։ 15։ 16։ գ. 4։ 15։ ռ Հռոմ. ը. 14։ 15։ 16։ Գաղ. գ. 3։ ս Յովհ. գ. 1։ 2։ տ Հռոմ. գ. 3։ ր Հռոմ. ժգ. 14։ ց Հռոմ. ժ. 12։ ա Կոր. ժբ. 13։ Գաղ. է. 6։ Կող. գ. 11։ փ Յովհ. ժ. 16։ Հբգկ. ի՛. 20։ 21։ Եփես. բ. 14։ 15։ 16։ գ. 4։ 15։

29 սով։ ՙՀապա թէ որ դուք բրնատոսին կ՚ըլ՝ ուրմէն Աբրահամին սերունդն կ՚ըլ՝ ՚ու խոստ֊ մունքին նայելով ժառանգնելը։

ԳԼ· Դ

1 Ըսածիս կը նմանցնեմ թէ մէկը օրէնքին տակն կ՚ըլլ՝ մինչեւ բրնատոսի աշխարհ գայ։ 2 Հետ ինչպէս որ ժառանգը խնամ֊ կալներու տակ կ՚ըլլի մինչեւ իր չափահաս ըլլալը։ 3 Բայց ՎրիստոսԻ մեզ ազատել օրէնքին։ 7 ուստի ալ ոչ ստրկ հա֊ ամարըլլը չկ՚ըլլի։ 14 Կը յիշեցնի անոնց սիրը իր վրայ։ ու իբե֊ նց անոնց վրայ։ 22 Ի կը ցուցնի թէ մենք Աբրահամայ որ֊ դին ենք ազատ կիրակին ծնած։

1 Բայց ՚ըս կը պատկեմ, որչափ ժամանակ որ ժառանգը ազգ կ՚ ժառանգին տարբերութենէն 2 մը չունի, թէև ամէնուն տէրն է։ Հապա իր֊ նամակալներու ու հոգաբարձուներու տակ կ՚ 3 մինչև հօրը որոշած ժամանակը։ Ասոնք ալ մենք երբոր ազգ էինք, ՚աշխարհիս սկզբ֊ պունքներուն տակը ծառայ եղած էինք։ 4 Բայց երբոր ժամանակը լրացաւ, իրեկոյ Աստուած իր Որդին՝ ՚որ կիներէ մը ՚ելաւ, ՚ու 5 օրէնքի տակ մնաւ. ՚Որպէս զի օրէնքի տակ եղողները գնէ, ՚որ մենք որդեգրութիւնը 6 ընդունինք։ Եւ որովհետև դուք որդի՛ք է, ՚Աստուած իր Որդւոյն Հոգին ՙձեր սիրտե֊ րուն մէջը իրեկոյ, որ կ՚ազաղակէ Աբբայ Հայր։

ա Ժն· իա· 10· 12։ Հռովմ· ի· 7։ Երբ ժա· 15։
բ Հռովմ· ը· 17։ Գ· գ· 7· 22։ Եփես· գ· 6։
գ Ժն· իա· 10· Դատ· իդ· 24։ Մտթ· ա 15։ Եփես· ա· 10 14։ Ժն· գ· 15։ Լա֊ ւկ· 14։ Մրկ· ւ· 3 Մատ· ա· 23 Ղուկ· ա· 31։ բ 7։
դ Յոհն· ա· 14։ Հր. առաք· ա· 3։ Փիլ· բ· 7։ Երբ· բ· 14 Մատ· ւ· 17։
ե Գաղ· բ· 27։
զ Մատ· ւ· 28։ ԳԼ· գ· 13։ Տխ· բ· 14։ Երբ· ի· 12։ Եփես· ա· 7։ ՚Ա ԳԼա· ա· 18։ 19։
է Յոհն· ա· 12։ ԳԼ· գ· 26։ Եփես· ա· 5։
ը Հռովմ· ը· 16։ 17։ ԳԼ· գ· 29։
թ Եփես· բ· 12։ Թես· գ· 5։
ժ Հռովմ· ա· 25։ Կող· ժբ· 2։ Եփես· բ· 11։ 12։ Թես· ա· 9։
ի Ա Կոր· ը· 3։ Ժգ· 12։ բ Տխ՛· բ· 19։
լ Ա Կոր· ը· 3։ բ Կոր· ժա· 30։ ժբ· 7։ 9։

7 Ուստի ալ ծառայ չես, հապա որդի. Եւ թէ որ որդի, ալ Աստուծոյ ժառանգը Քրիստո֊ 8 սով։ ՚Բայց անտանիք որ չէիք գիտեր զԱս֊ տուած, ՚ձեր ծառայեիք անոնց որոնք ՚ի բնէ 9 Աստուածները չէին։ ՚Ապա հիմա որ ճանչ֊ ցած զԱստուած՝ մանաւանդ որ դուք Ա֊ ստուծմէ ճանչցուեցաք, ՚ինչո՞ւ նորէն կը դառնաք ՚ան տկար ու չքաւոր սկզբունքնե֊ րուն, որոնց նորէն կ՚ուզէք ծառայել ՚իմի֊ 10 նել։ ՙՕրերը կը դատապարտէք, ու ամիսները և 11 ժամանակները ու տարիները։ Կը վախնամ ձեզմէ, ՚որ գուցէ պարապ տեղը ձեր վրայ աշխատած ըլլամ։

12 Խնդիր պէս եղէք, ինչու որ ես ալ ձեզի պէս եղայ. եղբայրնե՛ր, ձեզի կ՚աղաչեմ. ՚դուք 13 ինծի ձեռս մը հասուցած չէք։ Գիտէք դուք ՚որ մարմնոյս տկարութեամբը ձեզի ՚առաջի անգամ աւետարանը քարոզեցի. և իմ մար֊ 14 մինիս վրայ կ՚ՈՒ փորձութիւնս Զանարգեցիք ու չարհամարհեցիք. ՚Հապա Աստուծոյ հր֊ բեշտակի մը պէս զիս ընդունեցիք՝ ՚Քրիստոս 15 Յիսուս պէս։ Ուրեմն ՙի՞նչ էր՚ ան ձեր երա֊ նութիւնը. քանի ես կը վկայեմ ձեզի, որ եթէ կարելի էր՝ ձեր աչքերը պիտի հանէիք֊ 16 ու ինծի տայիք։ Ուստի ձեր թշնամի՞ն եղայ 17 ՚ձեզի ճշմարիտը խօսելուս համար։ ՚Նեզի

բ Հռովմ· ը· 16· 17· 20։
գ Հռովմ· ը· 3· Երբ· ի· 18։
դ Հռովմ· ժգ· 5։ Կող· բ· 16։
ե ԳԼ· բ· 2· ի· 2· 4· ա Թես· գ· 5։
զ Բ Կոր· բ· 5։
է ա Կոր· բ· 3· բ Տխ՛· բ· 19։
ը Գ Թագ· ժբ· 27· Մտթ· բ· 7· Տիտ Զաք· ժբ· 8։
թ Մատ· ժ· 40 Ղուկ· ժ· 10։ Յոհն· ժգ· 20· ա Թես· բ· 13։
ժ Կող· բ· 5։ 14։
ի Հռովմ· ժ· 2։

նախանձաւոր են անոնք՝ չէ թէ բարիին, և
կ՚ուզեն ◦ձեզ արգիլել, որ իրենց նախանձա-
18 ւոր ըլլաք։ Սակայն ազէկ է ամէն ատեն բա-
րիին նախանձաւոր ըլլալ, ու չէ թէ միայն
19 երբոր ձեր մէջը ըլլամ։ Ո՛իմ որդեակներս,
որ ձեզմով նորէն ծննդական ցաւ կը քաշեմ՝
մինչև որ Քրիստոս ձեր մէջը ձեւակերպուի։
20 Կ՚ուզէի հիմա ձեր մէջը ներկայ ըլլալ, ու
փոխել իմ ձայնս. ւինչու որ ես ձեր վրայով
տարակուսած եմ։

21 Ըսէ՛ք ինծի, դուք որ օրէնքին տակը կ՚ու-
22 զէք ըլլալ, օրէնքը չէ՞ք լսեր։ Վասն զի գըր-
ուած է թէ Աբրահամ երկու որդի ունէր,
Ա՛մկը՝ աղախնէն, ու միսը՝ ազատ կնոջէն։
23 Բայց ան որ աղախնէն էր՝ Ա՛մարմնոյ կողմա-
նէ ծնած էր, ո՛րակ ան որ ազատ կնոջէն խոս-
24 տումնոյն համեմատ. Որ ասոնք բաները այլաբա-
նօրէն կը մեկնուին. ւինչու որ ասոնք են երկու
կտակարանները, մէկը՝ Սինայ լեռնէն՝ որ ծա-
ռայութեան համար կը ծնանի, որ է Հագար.
25 ւինչու որ Հագար Արաբիայի մէջ Սինայ լեռն
է, և կը համեմատի հիմակուան երուսա-
ղէմին՝ որ իր զաւակներովը մկրակով կը ծա-
26 ռայէ։ Բայց վերի երուսաղէմը ազատ է, որ
27 մեր †մայրն է։ ւինչու որ գրուած է,
Ո՛վ չծնանող անուշ, ցնծա. ով ծննդական
ցաւ չքաշող, դուչ և աղաղակէ. քանզի երեսէ
ձգուածին տարբերը էրկի ունեցողին աշ-
28 ւէն շատ պիտի ըլլայ։ Ուստի մենք, եղբայր-

• Ա՛մեն՝ մեզ
ո ա կար • գ • 15։ փիլիմ• 10։ Ցակ• ա• 18։
ւ Ծն• ժգ• 15։
ղ Ծն• հա• 2։
ղ Հռոմ• ի• 7։ 8։
ճ Ծն• ժը• 10։ 14։ հա• 1• 2։ Եբր• ժա• 11։
ռ Բ Օր• լգ• 2։
ո Ծն• ժգ• 12։
ն Ծն• ժը• 10։ 12։
շ Ա կո• բ• 2։ Եբր• ժբ• 22։ Յայտ• գ• 12։ հա• 2։ 10։
† Ա՛մեն՝ լուսին։
պ Ես• ծգ• 1։

ներ, ւհամահաւիկ պէս խոստմունքին որդի-
29 ներն ենք։ ւԲայց ինչպէս որ անառանը մար-
մնոյ կողմանէ ծնածը կը հալածէր զանիկա
որ հոգիին կողմանէ էր, ւնոյնպէս ալ հիմա։
30 ւՍակայն գիրքը ի՞նչ կ՚ըսէ. ւԴուրս հանէ
առ աղախինը ու անոր որդին, ւինչու որ
աղախնին որդին ազատ կինանը որդւոյն հետ
31 ժառանգութիւն պիտի չառնէ։ Ուստի, եղ-
բայրներ, մենք աղախնին զաւակները չենք,
ւհապա ազատին։

Գլ. Ե

1 Կը յորդորէ զանոնք հաստատ կենալ իրենց ազատութեանը
մէջ, 3 և թլփատութիւնը չպահել, 13 այլ մանաւանդ իրա-
րու վրայ սէր առնենալ, որ օրէնքին բոլոր պատուիրանն է.
19 կը համրէ մարմնին գործքերը, 22 և Հոգիին պտուղները,
25 ու կը յորդորէ գնալ ասոնց որ Հոգիով քալեն։

1 Որուստի ամուր կեցէ՛ք ◦ան ազատութիւնովը՝
որով Քրիստոս մեզ ազատեց, ւև նորէն ծա-
2 ռայութեան լուծի տակ մի մտնէ՛ք։ Ա՛հա ես
Պօղոս կը գրուիմ ձեզի ւոր եթէ թլփատուի՛ք
3 Քրիստոս ձեզի օգուտ մը չընէր։ Եւ դար-
ձեալ ամէն թլփատուող մարդու կը վկայեմ
թէ ւպարտական է բոլոր օրէնքը կատարելու։
4 ւԽափանած էք դուք Քրիստոսէն, որ օրէն-
քով արդարանալ կ՚ուզէ՛ք, ւշնորհքէն ին-
5 կած էք։ ւԻնչու որ մենք Հոգիով կը սպասենք
6 արդարութեան յոյսին հաւատքովը։ ւԱյն պի-

ր Գար• գ• 25։ Հռոմ• ի• 8։ Գլ• գ• 29։
ձ Ծն• իա• 9։
ղ Գլ• ե• 11։ զ• 12։
ի Գլ• գ• 8• 22։
ր Ծն• իա• 10• 12։
օ Ցակ• ը• 35։
փ Ցակ• ը• 36։ Գլ• ե• 1• 13։
— Ցակ• ը• 32։ Հռոմ• զ• 18։ Գնա• բ• 16։
ֆ Գար• ժե• 10։ Գլ• բ• 4։ գ• 9։
ֆ Գար• ժե• 1։ Ցես Գար• ժզ• 3։
ֆ Գլ• գ• 10։ Հռոմ• ի• 31• 32։ Գլ• բ• 21։
ւ Եբր• ժգ• 15։
ր Հռոմ• ը• 24• 25։
բ Ցհն• գ• 8։
ճ ա կար• ե• 19։ Գլ• գ• 25։ զ• 15։ Կող• գ• 11։

ֆրխատոս ցիսուսի քով ոչ թլփատութիւնը բանի մը կարող է, ոչ ալ անթլփատութիւնը, ՚ևայսպա հաւատքը՝ որ սիրով ի գործ կը դը-
7 րուի։ ՚Դուք աղէկ կը վազէիք. ՚ով ձեզ ետ
8 կեցուց՝ որ ճշմարտութեան չհնազանդիք։ Ա-
9 դրդումը անկէ չէ՝ որ ձեզ կանչեց։ ՚Բիչ մը
10 խմորը բոլոր զանգուածը կը խմորէ։ ՚Բայց ես
յոյս ունիմ ձեր վրայ ՏՀրոջմով, որ ուրիշ
կերպ բան մը պիտի չհորհիք. և ան որ ձեզ
կը խռովեցընէ, դատապարտութիւն պիտի
11 կրէ՝ ով որ ըլլայ։ ՝Ա՛կայն, եղբայրներ, թէ
որ ես տակաւին թլփատութիւն կը քարոզեմ,
ՀԱ՛ ինչո՞ւ կը հալածուիմ. ՚ուրեմն խաչին գայ-
12 թակղութիւնը խափանուած է։ ՚Երանի թէ
բոլորովին կտրուէին անոնք որ ձեզ կը խռո-
վեցընեն։
13 Վ՚ասն զի դուք ազատութեան կանչուած
է՛ք, ՝եղբայրներ. ՚միայն թէ չէր ազատութիւնը
մարմնոյ ցՀնդ՚՚՚

պարծ չըլլանք՝ մէկզմէկ դրդռելով — իրա֊
րու վրայ նախանձելով։

ԳԼ· Զ

Զօրս կը յորդորէ Դամասացիները որ հեզութեամբ վարուին
յանցաւոր մէջ գանազ եղբայրներուն հետ։ 2 և իրարու բե֊
ռները վերցընեն։ 6 առատաձեռն ըլլան զեկ իրենց վարդ ա֊
պահովութ։ 9 և բարի գործելէն եա չվհանան։ 12 և կը ցու֊
ցընէ իր թլփատութիւնը քարոզութեան միջոց ինչ է։ 14 Թէ
ինքը ուրիշ բանով չպարծնայ, բայց միայն Քրիստոսի խա֊
չով։

1 Եղբայրնե՛ր, թէ որ մէկը յանկարծ ինչ և
իցէ յանցանքով բռնուելու ըլլայ, դուք որ
հոգևոր է՛ք՝ ե՛ս անոնկը հեզութեան հոգիով
ուղղութեան բերէ՛ք· քու անձիդ ալ դպուշու֊
թիւն ըրէ՝ որ չըլլայ թէ փորձութեան մէջ
2 ի՛նկնաս։ Իրարու նեղութիւնները կրնէ՛ք,
և այնպէս Քրիստոսի օրէնքը կատարեցէ՛ք։
3 Ե՛ս անոնկ թէ որ մէկը ինքզինքը բան մը ըլլալ
կը սեպէ՝ ու չէ, անիկա իր անձը կը խաբէ։
4 Ե՛յց թող ամէն մարդ իր գործը թող նկատէ, ու
ետքը միայն իր անձին վրայ պարծանք ունե֊
5 նայ, և չէ թէ ուրիշին վրայ։ Վ՛ինչու որ ամէն
մէկը իր բեռը պիտի կրէ։
6 Ա՛ն որ քարոզութիւն ընողը է՝ վարդա֊
պետը ամէն բարի բաներու մասնակից ընէ։
7 Մի՛ խաբուիք, Ա՛ստուած ծաղր չըլլար։

1 Հռոմ· ժգ· 1։ Ա Կոր· ժա· 28։ Ա Կոր· ժգ· 1։ Եբր· ժգ· 13։ Յակ· ե· 19։ 2 Ա Կոր· բ· 15։ գ· 1։ 4 Ա Կոր· գ· 21։ Բ Թես· գ· 15։ Բ Տիմ· բ· 25։ 7 Ա Կոր· ե· 5։ ժ· 12։ 8 Հռոմ· ժե· 1։ 9 Գղ· ե· 13։ Ա Թես· ե· 14։ 10 Յովհ· ժգ· 14· 15։ 34։ ժե· 12։ Յակ· բ· 8։ Ա Յովհ· գ· 21։ 11 Հռոմ· ժբ· 3։ Ա Կոր· ը· 2։ Գղ· բ· 6։ 12 Հռոմ· ժբ· 5։ Ա Կոր· գ· 5։ ժբ· 11։ 13 Ա Կոր· ժա· 29։ բ Կոր· ժգ· 3։ 14 Յովհ· Գ· ժբ· 29։ Ա Կոր· ա· 31։ 15 Ա Կոր· ժգ· 9։ Գղ· ե· 1։ Եփ· դ· 2։ 16 Ա Կոր· ժ· 32։ Եբր· ժգ· 9։

8 Վ՛ասն զի ինչ որ մէկ մարդ մը կը սերմանէ՝ նոյ֊
նը պիտի հնձէ· հասն որ իր մարմինին կը սերմ֊
անէ, ան մարմինէն ապականութիւն պիտի
հնձէ· ու ան որ Հոգիին կը սերմանէ, ան Հո֊
գիէն յաւիտենական կեանք պիտի հնձէ։
9 Ե՛ւ մենք բարի գործելէն չհանձրանանք, ա֊
զան յարմար ժամանակին պիտի հնձենք՝ թէ որ
10 չհոգնինք։ Վ՛ետի քանի որ ժամանակը
ձեռ֊բերնիս է, Ե՛ւ բարիք ընենք ամենուն՝ մա֊
նաւանդ հաւատքին ընտանիներուն։
11 Տ՛եսէ՛ք՝ ինչպէս գիրերով գրեցի ձեզի
12 իմ ձեռ֊քովս։ Որոնք որ կ՛ուզեն մարմնով կազ֊
մանել բարի երևնալ, ա՛նոնք ձեզ կը ստիպեն
որ թլփատուիք, միայն որ Քրիստոսի խա֊
13 չին համար չհալածուին։ Քանի՛ անոնք ալ
որ թլփատուած են, իրենք օրէնքը չեն պա֊
հեր, հապա կ՛ուզեն որ դուք թլփատուիք,
14 որ իրենք ձեր մարմնովը պարծենան։ Ե՛ւ ես
ես՝ քա֊ լիցի որ պարծենամ, հապա միայն
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի խաչովը, որ ա֊
նով աշխարհ ինձի խաչը եղած է, ես ալ աշ֊
15 խարհի։ Վ՛ինչու որ Քրիստոս Յիսուսով ոչ թլփ֊
փատութիւնը բան մըն է, ոչ ալ անթլփատու֊
թիւնը, հապա նոր ստեղծուած ըլլա֊
16 ը է բանը։ Եւ ան ամէնը որ ա կանոնիս համեմատ կը
քալեն, խաղաղութիւն ու ողորմութիւն ըլլայ

1 Ղևտ· ժգ· 25· Հռոմ· բ· 6· Բ Կոր· ի· 6։ 4 Յոբ· գ· 8։ Ա Կոր· ժա· 18։ Բղ· ը· 7։ ժ· 12։ Հռոմ· ը· 13։ Յակ· գ· 18։ 5 Բ Թես· գ· 13։ Ա Կոր· ժե· 58։ 7 Մատ· իգ· 13։ 8 Ա Կոր· ժա· 28։ բ Կոր· ժգ· 3։ 9 Տես Ղևտ· ժբ· 11։ Յակ· ե· 7։ 10 Հռոմ· բ· 7։ Ա Կոր· ժ· 32։ Եբր· գ· 6։ 11 Ա Թես· ե· 15։ ա Յովհ· գ· 18։ Հռոմ· ժզ· 25։ Գղ· բ· 14։ 12 Գղ· ե· 11։ 14 Գղ· ե· 3։ 7։ 8։ Հռոմ· ը· 9։ Գղ· բ· 19։ 15 Ա Կոր· ե· 6։ Կղ· գ· 11։ 16 Բ Կոր· ե· 17։ Սղ· ՃԻե· 5։ Փիլ· գ· 16։

անանց վրայ, ՚ու Աստուծոյ խոստիչէին վրայ։
17 Ա՛ակէ եւս մէկը զիս Թող չյոդնեցընէ. ՚ինչու. որ ես Ցէր Քիստոսին վէրքի նշաններըս իմ
18 մարմնոյս վրայ կը կրեմ։ եղբայրնե՛ր, ՚մեր Ցէր Քիստոս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հոգիին հետը ըլլայ։ Ա՛մէն։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ԵՓԵՍԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Առաքեալ Եփեսացիները թաթե եկէն 3 և անանց հետը գոհ հաւխեան տալէն եւսև. 4 կը խօսի Հոգիովը եւսան մեր բնութեանը 6 և այգեգրաթեանը վրայ. 11 որ ան է մարգիսը մեր փրկութեան ձչմարիտ ապրիլը. 13 և սրսկիւեան առ խորհուրդ գերապատուհիւնը գիրքս. 16 ապրելը կ'ընէ որ անանց 18 հասկանալուհս հասկանան. 20 և անձնեան գանելիս Քրիստոսով.

1 Պօղոս՝ Քիստոս Քրիստոսի առաքեալը ՚Աստուծոյ կամքովը, ²Եփեսոսի մէջ եղած սուրբերուն՝ եւ Քրիստոս Քիստոսի հաւատացողներուն։
2 Ներուն։ ՚Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի՝ Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու Ցէր Քիստոս Քրիստոսէն։

3 Օրհնեալ է Աստուած և մեր Ցէր Քիստոս Քրիստոսի Հայրը, ան որ մեզ օրհնեց ամէն հոգևոր օրհնութիւններով երկնաւորներուն
4 մէջ Քրիստոսով. ²ինչպէս որ մեզ անով աշխարհս սկիզբէն առաջ ՚ընտրեց, ²որ մենք սուրբ ու անարատ ըլլանք իր առջևը սիրով,
5 եւ ²առաջուց մեզ սահմանեց ²իրեն որդեգիր ըլլալու Քիստոս Քրիստոսի ձեռքովը ²իր կամքին հաճութեանը պէս, իր փառաւոր շնորհացը գովութեանը համար, ²որով մեզ զարդարեց ²Սիրելիին ձեռքովը. ³որ անով փրկութիւն ունինք մենք իր արիւնը միջոցով, մեղաց թողութիւնը՝ կը շնորհքին ճոխութեան
8 նը չափովը. որ մեր վրայ առկայուց բոլոր
9 իմաստութեամբ ու գիտութեամբ, ²մեզի յայտնելով իր կամքին խորհուրդը իր հաճութեանը պէս, ³որն որ ⁴իր մէջը ⁵նախատեսեց
10 նը էր. ³որ ժամանակաց լրանալուն առաքութեանը մէջ ²ամէն բան ³քրիստոսով, ⁴ինչ որ երկինքը ու ինչ որ երկրի
11 վրայ կայ, անով՝ ²որով մենք ալ ժառան-

ե բ Կոր. ա. 3. ա Գաղ. ա. 3.
ը ա Գաղ. ա. 2, 20.
թ Հռոմ. ը. 28. բ Գաղ. բ. 12. գ Տիմ. ա. 9. Յակ. բ. 5. ա Գաղ. ա. 2. բ. 9.
ժ Ղուկ. ա. 75. Գաղ. բ. 10. ե. 21. կազ. ա. 22. ա Թես. գ. 7. Տիտ. բ. 13.
ի Հռոմ. բ. 29. 30. Հմր. 11.
լ Յովհ. ա. 12. Եփես. ը. 15. բ Կոր. գ. 18. Գաղ. գ. 5. ա Յովհ. գ. 11. Ա Պետ. ա. 20. Յուդ. 25.
խ Հռոմ. ժգ. 26. Ղուկ. ժբ. 32. ա Կոր. ա. 21. Հմր. 24. Հռոմ. գ. 24. Եբր. 15. Պատ. գ. 17. Ժող. 5. Յակ. գ. 35. Ժ. 17.
ծ Գոր. ի. 28. Հռոմ. գ. 24. Կազ. ա. 14. Եբր. ի. 12. ա Պետ. ա. 18. 19. Յայտ. ե. 9.
կ Հռոմ. բ. 4. գ. 24. ի. 23. Գաղ. բ. 7. գ. 8. 16. Փիլ. գ. 19.
հ Հռոմ. ժգ. 25. Գաղ. գ. 4. 9. Կազ. ա. 26.
ձ Գաղ. գ. 11. բ Տիտ. ա. 9. • Ընձե՛ռ անուն.
ղ Գաղ. գ. 4. Եբր. ա. 2. ի. 19. ա Կոր. ա. 20.
ճ ա Կոր. գ. 22. 23. Յով. ա. 3. Գաղ. բ. 15. գ. 15.
մ Փիլ. բ. 9. 16. Կազ. ա. 20.
յ Գոր. ի. 32. իզ. 18. Հռոմ. ը. 17. Կազ. ա. 12. գ. 24. Տիտ. գ. 7. Յակ. բ. 5. ա Գաղ. ա. 4.

դումիւն առնիք՝ առաքուց որոշուած ըլլալ
լով անոր նախասահմանութիւնովը, որ ամէն
բան իր կամքին խորհրդովը ի գործ կը դնէ.
12 ՈՐ մենք անոր փառքին գովեստիւն ըլլանք՝
առաջուց հրճռասով վրայ յուսացողներս.
13 Որուն վրայ դուք ալ յոյսով՝ երբոր լսեցիք
ճշմարտութեան խօսքը՝ ձեր փրկութեան
աւետարանը, որուն նաև հաւատալով՝ կնո-
քուցաք Սուրբ Հոգւոյն ընդհանրեալ
14 ՈՐ ան մեր ժառանգ ըլլալուն գրաւն է՝ մին-
չև առաքուած քին վիրաւորութիւնը՝ ի փառա-
ՅՐ գովեստիւանը Համար։
15 Վասն ես ալ երբոր լսեցի ձեր ճիառութիւն
վրայ ունեցած հաւատքնիդ, ու բոլոր սուր-
16 բերուն վրայ չէ՞ դադրեր
բիր ձեզի համար գոհութիւն ընելէն՝ ձեզ
17 իմ աղօթքներուս մէջ յիշելով. ՈՐ մեր Տէր
ճիառս Քրիստոսի Աստուածը Հայրը
տայ ձեզի իմաստութիւն ու յայտնութիւն
18 հոգւին իր գիտութիւնովը. Որպէս զի սրտեր-
նուդ աչքերը լուսաւորուելով՝ դիտնաք թէ
ինչ է անոր չէ կանչելուն յոյսը, ու ինչ է ա-
նոր ժառանգութեանը փառքին ճոխութիւնը
19 սուրբերուն մէջ, եւ ինչ է իր զօրութեանը
գերազանց մեծութիւնը հաւատացեալներուս
մէջ՝ ի իր կարող զօրութեանը գործադրու-
20 թեամբը, Որն որ Քրիստոսի վրայ ի գործ

Ա Հմր · 5։
Բ Եա · խզ · 10 · 11։
Գ Հմր · 6 · 14։ Բ Թես ·
բ · 13։
Դ Ցաւ · ա · 18։
Ե Ցաւ · ա · 17։ Բ
Կոր · զ · 7։
Զ Բ Կոր · ա · 22։ Գա-
գ · 30։
Է Բ Կոր · ա · 22։ Ե ·
5։
Ը Գոր · ի · 28։
Թ Ղ.ահ · իա · 28։
Հռոմ · ը · 23։
Ժ Գա · գ · 30։
ԺԱ Հմր · 6 · 12։
ԺԲ Կոզ · ա · 4։ Փիլմ ·
5։
ԺԳ Հռոմ · ա · 3։ Փիլ ·
ա · 3 · 4։ Կոզ · ա ·
3։ ա Թես · ա · 2։
բ Թես · ա · 3։
ԺԴ Ցաւ · ի · 17։
ԺԵ Կոզ · ա · 9։
ԺԶ Գոր · իզ · 18։
ԺԷ Գա · բ · 12։ գ · 4։
ԺԸ Ամբ · 11։
ԺԹ Գա · գ · 2։ Կոզ · ա ·
29։ բ · 12։

գրաւ, Երբոր զանիկա մեռելներէն յարուց,
21 եւ նստեցուց իր աջ կողմը երկինքը մէջ՝ վա-
ռէն Իշխանութեան ու պետութեան ու զօրու-
թեան ու տէրութեան վրայ, և ամէն անուան
վրայ որ կ՚անուանուի, չ՚ միայն այս աշխար-
22 հիս մէջ, հապա գալիքին մէջ ալ. Ու ամէն
բան անոր ոտքերուն տակը հնազանդեցուց,
Եւ զանիկա ամէն բաներու վրայ եկեղեցիին
23 գլուխ գրաւ, Որ ան անոր մարմինն է, Ա-
նոր լրումը՝ որ կը լեցնէ ամէնը ամէն բանի
մէջ։

ԳԼ· Բ

1 Աստուածաշունչ մեր բնական վիճակը՝ ընդհանուր եղած մեր հիմնական վիճակին հետ բաղդատելով. 10 կը ծանուցանէ թէ մենք բարի գործերու համար ստեղծուած ենք. 13 և Քրիստոսով մօտեցած ըլլալով. 11 հեթանոսներու և օտարներու վարմունք անհնազանդ չենք Ըլլար որ տակին մը ունենք. 19 այլ Քրիստոսի քաղաքացիներ և Աստուծոյ ընտանիքը։

1 Եւ դուք Որ յանցանքներու ու մեղքերու
2 մէջ մեռած էիք, Ի՞նչ կերպով ատ
մէջը առնուօք կը քալէիք ատ աշխարհիս բըս-
նած ճամբուը, Ատ օդուս իշխանութեանը
իշխանին ըստ ոգւոյն՝ ան ոգւին՝ Որ հիմա
ապստամբութեան որդւոցը ներսի դին կը
3 ներգործէ. Որ առնեօք մենք ամէնքս ալ

Ա Գոր · բ · 24 · 35։
Բ Սաղ. ՃԺ · 1։ Գոր ·
ի · 55։ Կոզ · գ · 1։
Երբ · ա · 3։ Ա · 12։
Գ Փիլ · բ · 9 · 10։
Կոզ · բ · 10։ Երբ ·
ա · 4։
Դ Հռոմ · ը · 38։
Կոզ · ա · 16։ բ · 15։
Ե Սաղ · ը · 6։ Ա ա ա ·
ք · 18։ ա Կոր · ժ ·
27։ Երբ · բ · 8։
Զ Գղ · գ · 15։ 16։
Կոզ · ա · 18։ Երբ ·
բ · 7։
Է Հռոմ · ժբ · 5։ ա
Կոր · ժբ · 12 · 27։
Գղ · գ · 12։ ի · 23։
30։ Կոզ · ա 18 · 24։
Ը Կոզ · բ · 9 · 10։
Թ ա Կոր · ժբ · 6։
Գղ · գ · 10։ Կոզ ·
գ · 11։
Ժ Ամբ · ի · 24։ Կոզ ·
բ · 15։
ԺԱ Ցաւ · ե · 5։ Գղ · գ ·
18։
ԺԲ ա Կոր · զ · 11։ Գղ ·
գ · 22։ Կոզ · ա ·
21։ գ · 7։ ա Ցաւ ·
ե · 19։
ԺԳ Գղ · զ · 12։
ԺԴ Գղ · ի · 6։ Կոզ · գ · 6։
ԺԵ Տիտ · գ · 3։ ա
Պետ · գ · 3։

անոնց մէջը կը պարտէինք Եմեր մարմինին
ցանկութիւններովը, և մարմինին ու միտքին
ուզածը կը կատարէինք. Եւ բնութեամբ բար-
կութեան որդիք էինք՝ ինչպէս ուրիշները.
4 Բայց Աստուած որ մեծ է ողորմութիւնով,
իր առատ սիրոյն համար՝ որով մեզ սիրեց,
5 Երբոր յանցանքներու մէջ մեռած էինք,
Եմեզ Քրիստոսի հետ կենդանացուց, (դուք
6 շնորհքով փրկուած էք,) Եւ անոր հետ Ետ
յարուցց, Եւ անոր հետ նստեցուց երկնաւոր-
7 ներուն մէջը Քրիստոս Յիսուսով, Որ գալու
դարերուն մէջը ցուցնէ իր շնորհքին դերա-
զանց մեծութիւնը՝ Քրիստոս Յիսուսով մեզի
8 ցոյցողած Բարերարութիւնովը։ Վասն զի շը-
նորհքով փրկուած էք դուք Հաւատքի մի-
ջոցով. և սա չէ թէ ձեզմէ է, Հապա Աստու-
9 ծոյ պարգեւն է. Չէ թէ գործերէն, որ մէկը
10 չպարծի. Վասնզի որ մենք անոր ձեռագործն
ենք, Քրիստոս Յիսուսով ստեղծուած բարի
գործերու համար, Որոնց Աստուած առա-
ջուց պատրաստեց Ետ, որ անոնց մէջը քա-
լենք։
11 Ուստի մտաբերնիդ բերէք որ դուք ատեն
մը մարմնով հեթանոսներ ըլլալով, (որոնք

ե Գաղ. ե. 16։
զ Սաղ. ծա. 5։ Հբ
ամմ. ե. 12, 14։
է Հաւամմ. ժ. 12։
Գաղ. ա. 7։ Հմմ.
7։
ը Հաւամմ. ե. 6, 8,
10։ Հմմ. 1։
թ Հաւամմ. զ. 4, 5։
Կող. բ. 12, 13։
գ. 1, 3։
ժ Գաղ. ա. 20։
ի Տիտ. գ. 4։

ա Հմմ. 5։ Հաւամմ. գ.
24։ բ Տիմ. ա. 9։
Հաւամմ. գ. 16։
Մատ. ժգ. 17։
Ցաքե. զ. 44, 66։
Հաւամմ. ժ. 14, 15.
17։ Գաղ. ա. 19։
Փիլ. ա. 29։
Հաւամմ. գ. 20, 21.
25։ գ. 2։ Թ. 11։
ժա. 6։ ա Կոր. ա.
29, 30, 31։ բ Տիմ.
ա. 9։ Տիտ. գ. 5։

ղ Բ Օր. լ. 6։ Սաղ.
Ճ. 3։ Ես. ժԹ.
25։ ԽԹ. 23։ Խգ.
21։ Ցաքե. գ. 3,
5։ ա Կոր. գ. 9։
բ Կոր. ե. 3, 17։
Գաղ. գ. 24։ Տիտ.
բ. 14։
ձ Գաղ. ա. 4։
ղ ա Կոր. ժբ. 2։ Գաղ.
ե. 3։ Կող. ա. 21։
բ. 13։

ի Հաւամմ. բ. 28, 29։
Կող. բ. 11։
ա Գաղ. գ. 18։ Կող.
ա. 21։
բ Տես Եզեկ. ժգ. 9։
Ցաքե. ժ. 16։
գ Հաւամմ. Թ. 4, 8։
դ ա Թես. գ. 12։
ե Գաղ. գ. 8։ ա
Թես. գ. 5։
զ Գաղ. գ. 28։
է Գաղ. գ. 29։
ը Հմմ. 17։
թ Մկա. ե. 5։ Ցաքե.

ժգ. 33։ Գաղ. ժ.
36։ Հաւամմ. ե. 1։
Կող. ա. 20։
ժ Ցաքե. ժ. 16։ Գաղ.
գ. 28։
ի Կող. ա. 22։
ա Կող. բ. 14, 20։
բ Կող. ե. 17։
Գաղ. զ. 15։ Գաղ.
գ. 24։
գ Կող. ա. 20, 21,
22։
դ Հաւամմ. զ. 6։ ը.

3։ Կող. բ. 14։
ե Ես. ծե. 18։ Զաք.
Ճ. 10։ Գաղ. բ.
39։ ժ. 36։ Հաւամմ.
ե. 1։ Հմմ. 13, 14։
զ Սաղ. ՃԽ. 14։
է Ցաքե. գ. 9, ժգ.
6։ Հաւամմ. ե. 2։
Գաղ. գ. 12։ Երբ.
գ. 16։ ժ. 19, 20։
ը Գաղ. գ. 18։
թ ա Կոր. ժբ. 13։
Գաղ. գ. 4։

անթլփատութիւն կ'ըսուին անոնցմէ՝ որ թլփ-
փատութիւն կ'ըսուին մարմնի մէջ ձեռքով
12 եղած,) Որ անատենը դուք առանց Քրիս-
տոսի էիք, Եւ հեռացած էիք Իսրայէլի քա-
ղաքակրթութենէն, և օտարացած խոստումնե-
րուն ուխտերէն, Եւ յոյս մըն ալ չունէիք,
13 Եւ աշխարհի մէջ անաստուած էիք։ Բայց
հիմա Քրիստոս Յիսուսով՝ դուք որ առեն մը
հեռաւոր էիք, մերձաւոր եղաք Քրիստոսի
14 արիւնովը։ Վասն զի անիկա է մեր խաղաղու-
թիւնը, Որ երկուքը մէկ ըրաւ, ու մէջի տե-
ղի բաժանող պատը այսինքն էբա հեռ եղած
15 թշնամութիւնը իր մարմնովը քակեց, Եւ
հրամաններով եղած պատուիրանքներուն օ-
րէնքը խափանեց, Որ իրմով ան երկուքը
մէկ նոր մարդ մը հաստատէ, ու այսպէս խաղա-
16 ղութիւն ընէ. Եւ երկուքն ալ մէկ մարմնի
եղած հաշտեցնէ Աստուծոյ հետ էբ խաչովը.
Վինչու որ անով սպաննեց թշնամութիւնը.
17 Եւ եկաւ խաղաղութիւն քարոզեց ձեզի որ
18 հեռուն էիք, ու անոնց՝ որ մօտ էին։ Վրան
ղի անոր ձեռքովը մենք երկուքնիս ալ մէկ
Հոգիով՝ Հօրը մօտենալու ազատութիւնը ունինք։

19 Ուրեմն ալ ասկէ ետեւ դուք օտար ու պան-
դուխտ չէք, Հապա սուրբերուն քաղաքա-
20 կիցները եւ Աստուծոյ ընտանիքը Ոևստի քալ-
ներուն ու մարգարէներուն հիման վրայ շէն-
նուած, որ անոր անկիւնին գլխոյ Քիստոս
21 Բրիստոս է. Որով բոլոր շէնքը միկտիզ
յարմարութեամբ կազմուած՝ կ'աճի Տաճար
22 սուրբ մը Կ'ըլլայ Տէրոջմով. Որ անով դուք
ալ միկտիզ կը շինուիք Աստուծոյ ընակարան
ըլլալու Հոգւով Սրբով։

ԳԼ· Գ

1 Աստիքայը կը ծանուցանէ թէ յայտնութեամբ իրեն յանձնած
է ան ծածկուած խորհուրդը՝ 6 թէ հեթանոսները պիտի
փրկուին, 8 և թէ իրեն արուած է գանկիս քարոզելու շը-
նորհքը՝ 13 Կը խնդրէ որ անոնք իր նեղութիւններուն պատ-
ճառով չդանդաղուին, 14 և. ապացնք կ'ընէ որ 19 անոնք հարազ
ըլլան Քրիստոսի իրենց վրայ ունեցած մեծ սիրը հաստատ։

1 Ասոր համար ես Պօղոս՝ Քիստոս Յիսուսի հա-
2 մար բանտարկեալը. Որ դուք անոր շնորհքին
տնտեսութիւնը, որ ինծի տրուած է ձեզի
3 համար, Թէ յինծի ան խորհուրդը Յայտ-
նութեամբ յայտնուցաւ. (Ինչպէս առաջուց

Բ ա Կոր· գ· 1· Գլ·
գ· 19։
Գ Գաղ· ժ· 28· Հր
ամբ· ժգ· 23·
Հմր· 9։
դ ա Կոր· ժե· 9· ա
Տիմ· ա· 13· 15։
Ե Գաղ· ա· 16· բ·
8· ա Տիմ· բ· 7։
Զ Գլ· բ· 20։
է Գաղ· գ· 28· 29·
Գլ· բ· 14։
Ը Գլ· ա· 7· Կող·
ա· 27։
Թ Հմր· 3· Գլ· ա· 9։
ժ Հաամ· ժգ· 23·
Հմր· 5· ա Կոր· բ·
7· Կող· ա· 26։
ժա Սաղ· լգ· 6· Ցամ·
ա· 3· Կող· ա· 16·
Երր· ա· 2·
ժբ Ընծա Քիստոս Գը-
լխաւոր առեղ-
ծեց·
ժգ ա Պետ· ա· 12։
ժդ ա Կոր· ի· 7· ա
Տիմ· գ· 16։
ժե Հաամ· բ· 38· Գլ·
ա· 21· Կող· ա·
16· ա Պետ· գ· 22։
ժզ Գլ· ա· 9։

Բ ա Կոր· գ· 1· Գլ·
գ· 19։
Գ Գաղ· ժ· 28· Հր
ամբ· ժգ· 23·
Հմր· 9։
դ ա Կոր· ժե· 9· ա
Տիմ· ա· 13· 15։
Ե Գաղ· ա· 16· բ·
8· ա Տիմ· բ· 7։
Զ Գլ· բ· 20։
է Գաղ· գ· 28· 29·
Գլ· բ· 14։
Ը Գլ· բ· 15· 16։
Թ Գաղ· գ· 14։
ժ Հաամ· ժե· 16·
Կող· ա· 23· 25։
ժա Հաամ· ա· 5։
ժբ Հաամ· ժե· 18·
ժգ Գլ· ա· 29·
Կող· ա· 29։
ժդ ա Կոր· ժե· 9· ա
Տիմ· ա· 13· 15։
ժե Գաղ· ա· 16· բ·
8· ա Տիմ· բ· 7։
ժզ Գլ· բ· 15· ժգ·
2· Հաամ· ժբ· 3·
Գաղ· ա· 16· Հմր·
8։
ժէ Գաղ· իբ· 17· 21·
իգ· 17· 18։
ժը Հաամ· ժգ· 25·
Կող· ա· 26· 27։
ի Գաղ· ա· 12։
իա Գլ· ա· 9· 10։

4 ալ ձեզի համառօտաբար գրեցի, Որով կրնաք
կարդալ ու միտք առնել իմ՝ տեղւոյն ըլլալս
5 Քրիստոսի խորհուրդին վրայով.) Որ ուրիշ
դարերուն մէջ մարդոց որդիներուն չգիտցաւ,
Ինչպէս որ հիմա Հոգւով Սրբ-ով յայտնուեցաւ
իր սուրբ առաքեալներուն ու մարգարէնե-
6 րուն. Որ հեթանոսները Քրիստոսով ժա-
ռանգակից Ու մարմնակից և անոր Խոստ-
7 մանը Քիստոսի մէջ Աւետարանով. Որուն
ես ապաստաւոր եղայ Աստուծոյ Շնորհքով
պարգեւին համեմատ՝ որ ինծի տրուեցաւ Ինչ
8 զօրութեամբ ներգործութիւնով, (Ինծի՝ որ
ամէն սուրբերուն փոքրագոյնին եմ, ան շնորհքը
տրուեցաւ,) Հեթանոսներուն մէջ Քրիստոսի
9 անբննելի Ճոխութիւնը քարոզելու, Եւ ամէ-
նը լուսաւորելու, Որ Խորհուրդին թէ ինչ է ան խոր-
հուրդին տնօրէնութիւնը՝ որ Ի յաւիտենից
ծածկուած էր Աստուծոյ մով, որ ամէն բանը
10 Ստեղծեց· Որ հիմա Աստուծոյ բազմատե-
սակ Իմաստութիւնը եկեղեցիին Ձեւ.մով
յայտնի ըլլայ երկինքը եղող Իշխանութիւնն
11 ներուն ու պետութիւններուն Իր յաւիտե-
նական նախասահմանութեանը համեմատ, որ

բրաւ մեր Տէրոջը Քրիստոս ճիսուսի ձեռ-
12 քովը։ Որով մենք ալ համաձայնութիւն ու-
մեռնելու ուխտին ունինք վստահու-
թեամբ իրեն հաւատալով։
13 Ուստի կ՚աղաչեմ որ չձանձրանաք իմ նե-
ղութիւններուս պատճառովը, որ ձեզի հա-
14 մար են, ու որ ձեր փառքն են։ Ասոր համար
ծնկան վրայ դալով մեր Տէր ճիսուս Քրիս-
15 տոսի Հօրը առջեւը, Ուսկից որ ամէն ազգա-
տոմ երկինքի մէջ ու երկրի վրայ անուն կ՚առ-
16 նէ, կ՚աղաչեմ որ տայ ձեզի իր փառաց ճո-
խութեանը չափովը Զօրութիւնով հաստա-
17 տուիլ իր Հոգիովը ներսի մարդուն մէջ։ Որ
Քրիստոս հաւատքով ձեր սրտերուն մէջը
բնակի, և դուք սիրով արմատացած ու հաս-
18 տատած ըլլաք, Որ կարենաք հասկընալ
բոլոր սուրբերուն հետ մէկտեղ, թէ ինչ է լայ-
նութիւնը ու երկայնութիւնը և խորութիւնը
19 ու բարձրութիւնը։ Ալխին ճանչնալ Քրիս-
տոսի սէրը որ գիտութենէն դերազանց է, Որ
20 լցուիք Աստուծոյ ամէն լրութիւնովը։ Զոր-
ձանոր որ կարող է առատութեամբ ընել Ամէն
բաներէն աւելի որ մենք կը խնդրենք կամ
կը խորհինք, Ան զօրութիւնովը որ մեր մէջը
21 կը ներգործէ, Իրեն փառք Եկեղեցւոյն

ա Եբր. գ. 16։
ա Գղ. բ. 18։
ե Գաղ. ժգ. 21։ Փիլ. ա. 14։ ա Թես. գ. 3։
զ Հմր. 1։
է բ Կոր. ա. 6։
ը Գղ. ա. 10։ Փիլ. բ. 9, 10, 11։
թ Հռովմ. ի. 23։ Գղ. ա. 7։ Փիլ. գ. 19։ Կող. ա. 27։
ժ Գղ. զ. 10։ Կող. ա. 11։
ի Հռովմ. է. 22։ բ Կոր. գ. 16։
ժա Ցամք. ժգ. 23։ Գղ. բ. 22։
ժբ Կող. ա. 23։ բ. 7։
ժգ Գղ. ա. 18։
ժդ Ցամք. ա. 16։ Գղ. ա. 23։ Կող. բ. 9, 10։
ի Հռովմ. ժգ. 25։ Ցաւ. գ. 24։
ի ա Կոր. բ. 9։
ի Հմր. 7։ Կող. ա. 29։
ի Հռովմ. ժա. 36։ Ցաւ. 27։ Եբր. ժգ. 21։

մէջ Քրիստոս ճիսուսով բոլոր դարերուն մէջ
յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

ԳԼ. Դ

1 Աշակերտը կը յորդորէ զանոնք միաբան ըլլալու, 7 և կը ծա-
նուցանէ թէ Աստուած անոնց զանազան պարգեւներ տուաւ,
13 որ իր եկեղեցին շինութիւն առնէ 16 ու ամէ Քրիստոսով.
18 կը պատուիրէ անոնց մեկնի ձգել հեթանոսական սիրտ
գործերը, 24 նոր մարդը հագնիլ, 25 տուեալ իւրաքանչիւր
29 և ամէն ապականեալ խօսքերը մեկնի ձգելով։

1 Ուստի կ՚աղաչեմ ձեզի ես որ Տէրոջը հա-
մար կապուած եմ, որ գուք այնպէս քա-
լէք՝ ինչպէս որ կը վայլէ ան կոչմանը որով
2 կանչուեցաք, Բոլոր խոնարհութիւնով ու
հեզութիւնով, երկայնմտութեամբ, սիրով ի-
3 րարու ներդրժամիտ ըլլալով, Ջանալով հո-
գւոյն Աստծոյ միաբանութիւնը խաղաղութեան
4 կապովը պահել։ Մէկ մարմին ու մէկ հո-
գի, Ինչպէս որ կանչուեցաք ձեր կոչմանը
5 մէկ յոյսովը։ Տէրը մէկ է, Հաւատքը մէկ,
6 մկրտութիւնը մէկ։ Մէկ է Աստուած և ա-
մենուն Հայրը, որ ամենուն վրայ ու ամէ-
7 նուն հետ, և ձեր ամենուն մէջն է։ Բայց
մեր ամէն մէկուն ալ շնորհք տրուած է Քրիս-
8 տոսի պարգեւին չափովը։ Ասոր համար կ՚ըսէ
թէ Բարձրը ելաւ, Գերութիւնը գերի բռնե-
9 նէ ու մարդոց պարգեւներ տուաւ։ Ան ե-

ա Գղ. գ. 1։ Փիլիմ. 1. 9։
բ Փիլ. ա. 27։ Կող. ա. 10։ Սաքեաս. բ. 12։
գ Գաղ. բ. 19։ Գաղ. ե. 22։ 23։ Կող. գ. 13։ 13։
դ Կող. գ. 14։
ե Հռովմ. ժբ. 5։ ա Կոր. ժբ. 4։ 11։
զ Գղ. ա. 18։
է ա Կոր. ա. 13։ բ. 6։ ժբ. 5։ բ Կոր. ժա. 4։
ը Ցաւ. 3։ Հմր. 15։
թ Գաղ. գ. 27, 28։ Եբր. զ. 6։
ժ Մտ. բ. 10։ ա Կոր. ժբ. 4։ 11։ Եբր. ե. 8։ ժբ. 6։
ի Հռովմ. ժա. 36։
ի Ոնահ. մեր
ի Հռովմ. ժբ. 3, 6։ ա Կոր. ժբ. 11։
ի Սաղ. կը. 18։
ի Դաւտ. ե. 12։ Կող. բ. 15։
ի Ցամք. գ. 13։ զ. 33, 63։

լաւ ըլլալը [ն] է, միայն թէ՝ որ ինքը առաջ
10 երկրին վարն կոշմերը լլլաւ։ Ան որ լլլաւ՝
նոյն ինքն է, որ բոլոր երկինքերէն վեր ե-
11 լաւ, որ ամէն բան լեցընէ։ Եւ ինքը մէկ
քանին առաւ առաքեալներ ըլլալու, մէկ
քանին մարգարէներ, [մ]էկ քանին աւետա-
բանիչներ, մէկ քանին հովիւներ ու [վարդա-
12 պետներ։ Սուրբերուն կատարելութեանը հա-
մար, պաշտօնին գործքին համար, [Քրիս-
13 տոսի մարմնոյն շինութեանը համար։ Մինչև
որ ամենքս ալ հասնինք հաւատքին ու [Որ-
դուծոյ Աստուծոյ ճանչնալուն միաբանութեանը,
կատարեալ մարդ ըլլալու, Քրիստոսի լիու-
14 հասակին չափը հասնելու։ Որ ալ ասկէ եւս
տղայ չըլլանք՝ երերած ու վարդապետու-
թեան ամէն հովերէն տարվին անդին տարու-
բերուած՝ մարդոց խարէութիւնովը, [որ խո-
րամանկութեամբ կը խարեն մոլորեցնելու։
15 Հապա սիրով ճշմարտութեան հետևելով՝
[ամէն բան Անով աճեցընենք [որ գլուխ է՝
16 այսինքն Քրիստոս։ Որ անկէ բոլոր մարմինը
մէկտեղ կապուած, և ամէն յօդուածներուը
իրարու հատցուածքով կշտած՝ ամէն մէկ
մասին չափով ներգործելով մարմինին աճում
կու տայ իրեն շինութեանը համար սիրով։
17 Ասկէ ես կ'ըսեմ ու Տէրոջմով կ'ա-

ա կար · ժ · 9 · 11 · ա Տիմ · գ · 16 · Երբ · գ · 14 · ե · 26 · ը · 1 · Թ · 24 ։
բ Գար · բ · 33 ։
գ ա Կար · ժբ · 28 · Գլ · ը · 20 ։
դ Գար · իա · 8 · բ Տիմ · գ · 5 ։
ե Գար · ի · 28 ։
զ Հռոմ · ժբ · 7 ։
է ա Կար · ժբ · 7 ։
ը Գլ · ա · 23 · Կող · ա · 24 ։
թ ա Կար · ժգ · 26 ։
ժ Կող · ը · 2 ։
ի ա Կար · ժգ · 20 · Կող · ա · 28 ։
լ Ա Կոր · ժ · 9 · ա Կար · ժգ · 20 ։
խ Երբ · ժգ · 9 ։
ծ Լաս · ժ · 7 ։
կ Գլ · ա · 22 · ը · 21 · բ Կար · բ · 17 ։
հ Հռոմ · ժգ · 18 ։
ձ Ջաք · ը · 16 · բ Կար · գ · 2 · Եփ · 25 · ա Յովհ · գ · 18 ։
ղ Գլ · ա · 22 · ը · 21 · Եփ · գ · 2 ։
ճ Հռոմ · ա · 24 · 26 · ա Պետ · գ · 3 ։
մ Հռոմ · ա · 21 · Գլ · բ · 12 · Գաղ · գ · 8 · ա Թես · գ · 5 ։
յ Հռոմ · ա · 21 · Յուդ · բ[ն]ութեանը ։
շ ա Տիմ · գ · 2 ։
ո Հռոմ · ժ · 4 · ա Կար · ժգ · 20 ։
չ Հռոմ · ժբ · 7 ։
պ Հռոմ · ժբ · 7 · Գլ · ա · 5 · Եփ · 22 · Կող · գ · 7 · ա Պետ · գ · 3 ։
ջ Հռոմ · ա · 21 · Կող · բ · 8 · Երբ · ժբ · 1 · ա Պետ · բ · 1 ։
ռ Գլ · բ · 2 · 3 · Հռոմ · ժբ · 3 · Կող · գ · 7 · ա Պետ · գ · 3 ։
ս Հռոմ · ժ · 13 · Կող · բ · 11 · գ · 8 · 9 · Երբ · ժբ · 1 · ա Պետ · բ · 1 ։
վ Գլ · բ · 10 · Ջաք · ը · 16 · Հռոմ · ժբ · 5 · Պաշ · գ · 4 · ի · 8 · բ Կար · բ · 10 · 11 · Յովհ · գ · 7 · ա Պետ · ե · 9 ։
տ Հռոմ · ժ · 4 · բ Կար · ե · 17 · Գաղ · գ · 15 · Գլ · ը · 11 · Կող · գ · 10 ։
ր Գլ · բ · 10 ։
ց Ջաք · ը · 16 · Հռոմ · 15 · Կող · գ · 9 ։
ւ Հռոմ · ժբ · 5 ։
փ Պաշ · գ · 4 · ի · 8 · բ Կար · բ · 10 · 11 · Յովհ · գ · 7 · ա Պետ · ե · 9 ։

կ'ընեմ, [որ դուք ալ ձեզի պէս Հեթանոսները կը քալէք,
ընչացէս որ ուրիշ հեթանոսները կը քալեն [և
18 ունայն միտքին ունայնութեանը մէջ։ Որոնց ի-
մացողութիւնը խաւարած է, [ու օտարացած
են Աստուծոյ կեանքէն՝ իրենց մէջը եղած
տգիտութեան պատճառովը [իրենց սրտին
19 [կուրութեանը համար։ [Որոնք անզգայ ըլ-
լալով, [ինքզինքնին անառակութեան տուին,
ամէն կերպ պղծութիւն գործելու [ագահու-
20 թիւնով։ Բայց դուք ասանկ չսորվեցաք
21 Քրիստոսը, [թէ որ անոր վրայով լսեցիք ու
անկէ սորված էք, ինչպէս որ ճշմարտութիւնը
22 Յիսուսի մէջ է։ [Որ ձեր վրայէն մկկէն հա-
նէք [ան Ձեր առջի վարմունքին պէս եղած
[հին մարդը՝ խաբեբայ ցանկութիւններով
23 ապականուածը։ [Եւ ձեր միտքին հոգիովը
24 նորոգուիլը, [Եւ նոր մարդը վրանիդ հագ-
նէք, [ան որ Աստուծոյ [պէս ստեղ-
ծուած է արդարութիւնով ու ճշմարիտ սրբու-
25 թիւնով։ Ասոնի համար մերկութիւնը մկկդ ձգելով՝
ճշմարտութիւն խօսեցէք ամէն մէկդ ընկերին հետ, [ինչու որ մենք իրարու ան-
26 դամներ ենք։ [Թէ [բարկանաք՝ մեղք մի
գործէք։ արևը ձեր բարկութեանը վրայ մա-
27 ըը չմնայ։ [Ու Սատանային տեղ մի տաք։

28 Ան որ գողանքիւն կ՚ընէր, ալ թող չգողնայ. հապա մանաւանդ աշկի գործի մը պարապելով իր ձեռքերովը աշխատի, որ կարող ըլլայ
29 *տալ կարօտ եղողին։ Բնաւ ձեր բերնէն ա- պականեալ խօսք մը չելլէ, հապա ինչ որ աղէկ է ակնաթ եղած չինութեանը համար, 30 որ լսողներուն շնորհք տայ։ Եւ Աստուծոյ Սուրբ Հոգին մի տրտմեցընէք, որով դուք կնքուեցաք փրկութեան օրուանը համար։
31 Ամէն դառնութիւն և բարկութիւն ու սրտմտութիւն և ազաղակ ու հայհոյութիւն վերջյաւ ձեզմէ հանին չարութիւնովը մէկտեղ։
32 Եւ իրարու հետ քաղցր եղէք, գթած, ներելով իրարու, ինչպէս որ Աստուած Քրիստոսով ներեց ձեզի։

ԳԼ· Ե

1 Նոյն ընդհանուր կերպով ես կ՚յորդորեմ ձեր առնեցողաց, 3 պատճառելնէ 4 և ամէն տեսակ պիղծ գործերէ եա կենդանութեն, 7 չարեբաղն հետ հաղորդակցութիւն չընելու։ 15 ուղղութեամբ քալելու։ 18 և Հոգիով լեցուելու։ 22 նորը կը խօսի մանաւանդ պարտաւորութեանց վրայով։ Թէ ներհիներըը պարտին հնազանդիլ իրենց երիտասարդ 25 և երիտասարդ պարտին սիրել իրենց ներհիներըը։ 32 ինչպէս որ Քրիստոս սիրեց մեզ։

1 ԱՍՐԴ Աստուծոյ նմանողներ եղէք սիրելի զա-

4 Գոր· ի· 35· ա Թես· գ· 11· բ Թես· գ· 8· 11· 12։
5 Ղուկ· գ· 11։
6 Ես· Հաղորդել։
7 Մատ· ժբ· 36· ԳԼ· ե· 4· Կող· գ· 8։
8 Կող· գ· 8· ա Թես· ե· 11։
9 Կող· գ· 16։
10 Եա· է· 13· կգ· 10· Եզեկ· ժգ· 43· ա Թես· ե· 19։
11 Գլ· ա· 13։
12 Ղուկ· իա· 28։ Հռոմ· ը· 23։ Գլ· ա· 14։
13 Կող· գ· 8· 10։
14 Տիտ· գ· 2· Ցակ· գ· 11· ա Պետ· բ· 1։
15 Տիտ· գ· 3։
16 Բ Կոր· բ· 10· Կող· գ· 12· 13։
17 Մատ· գ· 14· Մարկ· ժա· 25։
18 Ա Կոր· ժգ· 45· Ա Թես· ե· 5· Ա Տիմ· գ· 16։
19 Ա Կոր· ժդ· 45։
20 Ա Թես· ե· 21։
21 Ա Կոր· գ· 9· Գալ· ե· 10· 21։
22 Կող· գ· 5· ա Տիմ· գ· 17։
23 Գալ· ե· 21· Ցայտ· իբ· 15։
24 Եբեմ· իմ· 8· Մատ· իգ· 4· Կող· բ· 4· 8· 18· բ Թես· բ· 3։
25 Հռոմ· ա· 28։
26 Կ՚ես Ա՚ա իմանալով գխաղաք։
27 Ա Կոր· գ· 9· Գալ· ե· 19· 21։
28 Ա Տիմ· ե· 21· Ա Կոր· գ· 16· Ա Պետ· ե· 2։
29 Հռոմ· ա· 25։
30 Եբեմ· իմ· 8· Եսայ· ծգ· 7· Մատ· իբ· 4· Մարկ· ա· 11։
31 Եփես· դ· 26· 31։
32 Ես· Ա՚ա ներելով Աստուծոյ Քրիստոսի համար։

2 ևանելու պէս։ Եւ սիրով վարուեցէք՝ ինչպէս որ Քրիստոս ալ մեզ սիրեց, ու իր անձը մեզի համար մատնեց՝ Աստուծոյ պատա-
3 րագ ու զոհ բլլալով Աստուծոյ։ Բայց պոռնկութեան և ամէն կերպ պղծութեան կամ ագահութեան համանուն անգամ չլինի ձեր
4 մէջը, (ինչպէս որ կը վայլէ սուրբերուն,) եւ գարշելի բաներ կամ յիմարական խօսքեր կամ խեղկատակութիւն, որ չվայլեր, այլ մանա-
5 ւանդ գոհութիւն։ *Քանզի ասիկա գիտէք," որ ամէն պոռնիկ կամ պիղծ կամ ագահ, որ կռապաշտ է, Քրիստոսի ու Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ ժառանգութիւն չունի։
6 Ոչ ոքի ձեզ խաբէ փուճ խօսքերով. վինչու որ ասոնց համար Աստուծոյ բարկութիւնը կու գայ անհնազանդութեան
7 որդւոց վրայ։ Ուստի անոնց հաղորդ մի բլլաք։
8 Քանզի ես ատեն մը դուք խաւար էիք, բայց հիմա լոյս եք Տէրոջմով. լուսոյ որդիք
9 ներու պէս քալեցէք։ Վինչու որ †Հոգւոյն պտուղը ամէն տեսակ բարութիւնով, և արդա-
10 րութիւնով ու ճշմարտութիւնով է։ Քննեցէք

11 ինչ է Տէրոջը հաճելին. 'Ու կցորդ մի ըլլաք
չխաւարին անպտուղ գործքերուն, 'այլ մա-
12 նաւանդ շանդ յանդիմանեցէք. 'Ինչու որ
անոնց մէջը գաղտուկ գործածած բաները
13 խօսիլն ալ ամօթ է։ Բայց ամէն բան յանդի-
մանուած՝ լուսով յայտնի կ'ըլլայ. ինչու որ
14 ամէն բան որ յայտնի կ'ըլլայ լոյս է։ Ինոր
համար կ'ըսէ, Արթնցիզը դուն որ կը քնա-
նաս, ու կանգնէ մեռելներէն, ու Քրիստոս
քեզի լոյս պիտի տայ։
15 Վերստին նայեցէք թէ ինչպէս զգուշութեամբ
16 պիտի քալէք, չէ թէ անմիտներու պէս, հա-
պա խելառներու պէս. 'ժամանակը ծա-
17 խու առէք, 'ինչու որ օրերս չար են։ Ինոր
համար անմիտ մի ըլլաք, 'հապա իմացէք 'թէ
18 ինչ է Տէրոջը կամքը։ 'Եւ մի գինովնաք գի-
նիով, որուն մէջ անառակութիւն կայ, հապա
19 Հոգիով լեցուեցէք. 'ես սաղմոսներով ու
օրհնութիւններով և հոգևոր երգերով մէջերնիդ
իրարու խօսակցելով՝ երգեցէք ու սաղմոս ըսէք
20 Տէրոջը ձեր սրտերուն մէջ։ Ինամէն ատեն ա-
մէն բանի համար գոհութիւն տուէք Աստու-
ծոյ ու Հօրը՝ 'մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
անունովը։

ֆ ա Կոր. ե. 9։ 11։
ժ. 20։ բ Կոր. գ.
14։ բ Թես. գ. 6։ 14։
ձ Հռովմ. զ. 21։
ժգ. 12։ Գաղ. գ. 8։
է Ղեւ. ԺԹ. 17։ ա
Տիմ. ե. 20։
ը Հռովմ. ա. 24։ 26։
Հմր. 3։
ի Ցաղմ. գ. 20։ 21։
Երբ. գ. 13։
ժ Ես. կ. 1։ Հռովմ.
ժգ. 11։ 12։ ա
Կոր. ժե. 34։ ա
Թես. ե. 6։
ա Ցաղմ. ե. 25։ Հռ.
ռովմ. գ. 4։ 5։ Գաղ.
բ. 5։ Կող. գ. 1։
բ Կող. գ. 5։
գ Կող. գ. 5։ Գաղ.
գ. 10։
դ Ժողովող. ժա. 9։ ժբ.
1։ Ցաղմ. ժբ. 35։
Գաղ. գ. 13։
ե Կող. գ. 5։
զ Հռովմ. ժբ. 2։
է ա Թես. գ. 3։ ե
Թես. ա. 3։
ը Երբ. ժգ. 15։ ա
Պետ. բ. 5։ գ. 11։

21 'Իրարու հնազանդ եղէք Աստուծոյ վա-
22 խալը։ Կիները իրենց էրիկներուն հնա-
23 զանդ ըլլան՝ որպես Թէ Տէրոջը. 'Ինչու որ
էրիկը կնկանը գլուխն է, 'ինչպէս որ Քրիս-
տոս ալ եկեղեցւոյն գլուխն է, 'ու ինքը մար-
24 մինին Փրկիչն է։ Ուստի ինչպէս որ եկեղեցին
հնազանդ կ'ըլլայ Քրիստոսի, անանկ ալ կնիկ-
ները 'ամէն բանի մէջ իրենց էրիկներուն։
25 Էրիկնե՛ր, սիրեցէք ձեր կնիկները, ինչպէս
որ Քրիստոս ալ սիրեց եկեղեցին, 'ու իր ան-
26 ձը մատնեց անոր համար. Որ զանիկա սրբէ
27 ու մաքրէ ջուրի լուացանիւն խօսքով. 'Որ
ինքը իր դիմացը փառաւոր կեցնէ եկեղե-
ցին, 'որ մէկ արատ մը կամ խոշտանգումն
կամ ուրիշ ասոնց պէս բան մը չունենայ, 'Հա-
28 պա որ սուրբ ու անարատ ըլլայ։ Նոյնպէս
ալ պէտք է որ էրիկները իրենց կնիկները սի-
րեն իրենց մարմիններուն պէս. ան որ իր կնիկը
29 կը սիրէ՝ իր անձը կը սիրէ. Ինչու որ մէկը
բնաւ իր անձը չատեր, հապա կը սնուցանէ
ու կը հնամանի զանիկա, ինչպէս † Տէրն ալ Ե-
30 կեղեցին, 'Վասն զի մենք անոր մարմինին
անդամներն ենք՝ անոր մարմինէն ու անոր
31 ոսկորներէն։ 'Ինոր համար մարդը պիտի ձդէ
իր Հայրը ու մայրը, և իր կնկանը պիտի յա-

ա Փիլ. բ. 5։ ա Պետ.
ե. 5։
բ Ո՛հտ։ Քրիստոսի
գ Դն. գ. 16։ ա
Կոր. ժգ. 34։ Կող.
գ. 18։ Տիտ. բ.
5։ ա Պետ. գ. 1։
դ Գլ. գ. 5։
ե ա Կոր. ժ. 3։
զ Գլ. ա. 22։ գ. 15։
Կող. ա. 18։
է Գլ. ա. 23։
ը ա Թես. գ. 3։ բ
Թես. ա. 3։
թ Երբ. ժգ. 15։ ա
Պետ. բ. 5։ գ. 11։
ժ Կող. գ. 20։ 22։
Տիտ. բ. 9։
ի Կող. գ. 19։ ա
Պետ. գ. 7։
լ Գաղ. բ. 28։ Գաղ.
ա. 4։ բ. 20։ Հռով.
2։
խ Ցաղմ. գ. 5։ Տիտ.
գ. 5։ Երբ. ժ.
22։ ա Ցաղմ. ե. 6։
ծ Ցաղմ. ժե. 3։ ժէ.
17։
կ Բ Կոր. ժ. 2։
Կող. ա. 22։
հ Երբ. գ. 7։
ձ Գլ. ա. 4։
ղ Ո՛հտ։ Քրիստոս
մ Դն. բ. 23։ Հռ.
ռովմ. ժբ. 5։ ա
Կոր. գ. 15։ ժբ.
27։
յ Դն. բ. 24։ Մատ.
ժԹ. 5։ Մարկ. ժ.
7։ 8։

բի, նու երիտուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան։
32 Ա՛ս խորհուրդը մեծ է, բայց ես կը դրուցեմ
33 Քրիստոսի ու եկեղեցւոյն վրայով։ Սակայն
ձեզմէ ամէն մէկն ալ իր կնկիը անանկ սիրէ՝
ոպէս թէ իր անձը, նու կնկիը իր երկիկէն ակ
նածութիւն ընէ։

ԳԼ. Զ

1 Կը յանձնարէ ծառայից պարտաւորութիւնը դէպ իրենց տնտէրը։ 5 Ծառաներուն պարտաւորութիւնը դէպ իրենց տէրերը։ 10 Թէ մեր կեանքը վիճաբանութիւն մըն է։ 12 Ու միայն մարմինի ու արիւնի դէմ։ Հարց նաև հոգեւոր թշնամիներու դէմ։ 13 Քրիստոնեի զինուերը ինչ են։ 18 ԵՒ ինչպէս գործածել պէտք է զանոնք։ 21 Տիւքիկոսի վերայով յանձնարարութիւն։

1 Ողիւք, ՚ձեր ծնողացը հնազանդ եղէք ցէ-
2 րոջմնվ, որ ան է արժանը։ Քաառւէ քու հայ-
րըդ ու մայրդ, (որ առջի պատուիրանքն է
3 խոստումնըդով,) Որ քեզի աղէկ ըլլայ, ու եր-
4 կար կեանք ունենաս երկրի վրայ։ Եւ դուք,
Հայրեր, ձեր որդիները մի բարկացընէք,
՚Հապա անոնք մեծցուցէք Տէրոջը վարժու-
5 թիւնովը ու խրատովը։ Ծառաներ, հնա-
զանդ եղէք ձեր մարմնաւոր տէրերուն Հահալ
ու դողով՝ Ձեր սրտին միամտութիւնովը, որ-
6 պէս թէ Քրիստոսի. ՚Ոչ թէ մարդահաճոյի
պէս աչքի առջև ծառայելով, Հապա Քրիս-
տոսի ծառաներու պէս՝ սրտանց Աստուծոյ

‡ ա Կոր · գ · 16։	բեմ · լե · 18։ Եզեկ	18։ իր · ե · իմ · 17։
Հ Հմր · 25։ Կող · գ ·	իր · 7։ Ա՚ող · ա ·	ի Կող · գ · 22։ ա Տիմ
19։	ե։ Ա՚տա · ժե · 4։	գ · 1։ Տիտ · բ · 9։
յ ա Պետ · գ · 6։	Ա՚ար · ե · 10։	ա Պետ · բ · 18։
—	÷ Կող · գ · 21։	ը Բ Կոր · ե · 15։ Փիլ·
∞ Աւակ · իգ · 22։	‡ Ծն՚ · ժը · 19։ բ	բ · 12։
Կող · գ · 20։	Օր · գ · 9։ գ · 7։	ի ա Մն՚ · իմ · 17։
Բ Ես · ի · 12։ բ Օր ·	20։ ժ · 19։ Ա՚ող ·	Կող · գ · 22։
ե · 16։ իե · 16։ Ե·	Հը · 4։ Աւակ · ժե·	ը Կող · գ · 22։ 25։

Հ Հաւմ՚ · բ · 6։ բ	Հ Հաւմ՚ · ժգ · 12։
Կոր · ե · 10։ Կող·	բ Կոր · գ · 7։ Հմր·
գ · 24։	13։ ա Թես · ե · 8։
Գ Գաղ · գ · 28։ Կող·	յ Ա՚տա · ժգ · 17։ ա
գ · 11։	Կոր · ժե · 30։
Կղ · գ · 1։	Հ Հաւմ՚ · բ · 38։ Գ·ր·
Ղ Ղե · իե · 43։	ա · 21։ Կող· բ · 15։
Ե Ցաղ · ժգ · 13։ ա	՚ Ղ · ակ · իբ · 53։
Կոր · է · 32։	Ցաղ · ժբ · 31։
Թ Հաւմ՚ · բ · 11։	ժգ · 30։ Գ·ր· բ ·
Կող · գ · 25։	2։ Կող · ա · 15։
Ի Գ·ր· ա · 10։ գ · 16։	• Ցաղ · աշխարհիս
Կղ · ա · 11։	

խոսարհին
յ բ Կոր · ժ · 4։ Հմր·
11։
ն Գ·ր · ե · 16։
ղ Ի՚ա · ժա · 5։ Ղ·ւկ·
ժբ · 35։ ա Պետ ·
ա · 13։
ղ Ի՚ա · ծթ · 17։ բ
Կոր · գ · 7։ ա Թես·
ե · 8։
• Ե՚ա · ծբ · 7։ Հը·
հաւմ՚ · ժ · 15։

7 կամքը ընելով· Ծառայութեամբ ծառայելով
8 որպէս թէ Տէրոջը, ու չէ թէ մարդոց· Ի գի-
տնալով որ ամէն մէկը ինչ բարիք որ ընէ, նոյնը
Տէրոջմէն պիտի ընդունի, ՚էթէ ծառայ ըլլայ
9 և թէ ազատ։ Ի՚դուք ալ, տէրեր, նոյնը ըրէք
անոնց, ու սպառնալիքը թող առէք, Ի գի-
տնալով որ ՚անոնց ու ձեր ալ Տէրը երկինքն է·
՚ու անոր քովը աչառութիւն չկայ։
10 Ա՚ւ ասկէ ետու, եղբայրներս, զօրացէք
Տէրոջմով ու անոր զօրութեան կարողութիւ-
11 նովը։ ՚Վրանիդ հագէք Աստուծոյ սպառա-
զինութիւնը, որ կարող ըլլաք Սատանային
12 հնարքներուն դէմ դնելու։ ՚Ինչու որ մեր
պատերազմը արիւնի ու մարմնի հետ չէ·
հապա ՚իշխանութիւններու ու պետութիւն-
ներու հետ, ՚և աս ՚խաւար աշխարհիս՝ իշ-
խաններուն հետ, երկինքի ոյներուն մէջը եղող
13 չար ոգիներուն հետ։ ՚Ա՚որ համար վրանիդ
առէք Աստուծոյ սպառազինութիւնը, որ կա-
14 րող ըլլաք ՚չարութեան օրը դէմ դնելու, Ու
ամէն բանը լմընցնելէն ետու՝ հաստատուն
կայնելու։ Ուստի ՚չէ՞ որ կայնեցէք, ՚մէջ-
քերնիդ ճշմարտութեամբ ամրացընելով, ՚ու
15 արդարութեան զրահը հագնելով· ՚Ու ոտ-

քերնուդ հադցընելով խաղաղութեան աւե-
16 տարանին պատրաստութիւնը. Ուր ամէն բա-
նին վրայ հաւատքին վահանը առէք, որով
կարող պիտի ըլլաք չարին ամէն կրակոտ նե-
17 տերը մարելու. Ուր փրկութեան սաղաւարտը
առէք, ու Հոգիին սուրը՝ որ Աստուծոյ
18 խօսքն է. Ամէն աղօթքով ու ինդրուածքով
ամէն առեն աղօթք ըրէք Հոգիով, ու սա
բանին վրայ հսկելիքը կատարեալ յարատեւու-
թեամբ ու աղաչանքով՝ բոլոր սուրբերուն
19 համար, Ինձի համար ալ, որ ինձի խօսք
տրուի որ բերանս բանամ՝ համարձակութեամբ
20 աւետարանին խորհուրդը յայտնելու. Որուն
համար ես դեսպանութիւն կ'ընեմ շղթան-
քով, հապա անով համարձակութիւն ունենամ
խօսելու՝ ինչպէս որ պէտք է:
21 Բայց որ դուք ալ գիտնաք իմ վրայոյս՝
թէ ինչ կ'ընեմ ես, ամէն բանը պիտի ցու-
նէ ձեզի Տիւքիկոս սիրելի եղբայրը ու հաւա-
22 տարիմ պաշտօնեան Տէրոջմով. Որուն որ յատ-
կապէս սա բանին համար ձեզի խրկեցի, որ
գիտնաք դուք մեր վրայով, ու ինքը ձեր
սիրտերը մխիթարէ:
23 Խաղաղութիւն եղբայրներուն և սէր հա-
ւատքով Հիկուէ Հօր Աստուծմէն՝ ու Տէր
24 Յիսուս Քրիստոսէն: Շնորհք ան ամենուն

1 ա Յամ. ե. 4: 2 ա Յամ. ե. 17: ա Թես. ե. 8: 3 Եբր. գ. 12: Յայտ. ա. 16: բ. 16: Ժող. 15: 4 Դան. ժբ. 1: Հբ. առաք. ժբ. 12: Կող. գ. 21: ա Թես. ե. 17: 5 Մատ. ժգ. 33: 6 Գղ. ա. 16: Փիլ. ա. 4: ա Տիմ. բ. 1: 7 Գաղ. գ. 29: Կող. գ. 3: բ Թես. գ. 1: 8 Գղ. ա. 16: Փիլ. ա. 20: ա Թես. բ. 8: 9 Կող. գ. 7: 10 Գաղ. ե. 4: բ Տիմ. գ. 12: Տիտ. գ. 12: 11 Գաղ. ե. 31: Փիլ. ա. 20: ա Թես. բ. 8: 12 Կող. գ. 8: 13 Փիլ. ա. 7. 13. 14: բ Տիմ. ա. 16: բ. 9: Փիլմ. 10: 14 Կող. դ. 7: 15 Գաղ. ե. 4: բ Կող. գ. 12: 16 Գաղ. ե. 20: 17 Գաղ. իզ. 29: Հբ. 20: Գղ. գ. 1: 18 Մատ. իզ. 41: Փիլ. ա. 27: բ Տիմ. գ. 12: Տիտ. գ. 12: 19 Կող. գ. 8: ա Պետ. ե. 14:

Հետ՝ որպէս մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը Հան-
կեղծութեամբ կը սիրեն: Ամէն:

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
ԱՌ ՓԻԼԻՊՊԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Պօղոս և Տիմոթէոս՝ Յիսուս Քրիստոսի ծա-
ռաները, Քրիստոս Յիսուսով բոլոր սուրբե-
րուն որ Փիլիպպեցւոց կողմերն են՝ Հան-
2 կոպոսներով ու սարկաւագներով. Շնորհք
ու խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօր-
մէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն:
3 Կը գոհանամ իմ Աստուծմէս ամէն անդամ
4 որ ձեզ կը յիշեմ, (Միշտ իմ ամէն խնդ-
րուածքիս մէջ ձեր ամենուն համար ուրա-

1 Տիտ. բ. 7: — ա ա Կոր. ա. 2: 2 Հռոմ. ա. 7: բ Կոր. գ. 2: ա Պետ. ե. 5: 3 Հռոմ. ա. 8. 9: ա Կոր. ա. 4: ե. 4 Հռոմ. ա. 15. 16: Կող. ա. 3: ա Թես. ա. 2: բ Թես. ա. 3:

5 խոնարհամբ աղօթք կ՚ընեմ,) ա՚Աւետարանին
հաղորդ ըլլալուդ համար առ՚ի օրուընէ
6 մինչև հիմա · Այս մասին վստահ ըլլալով՝ թէ
ան որ ձեր մէջը բարի գործ մը սկսեց, նմին-
չև ցիսուս Քրիստոսի օրը պիտի կատարէ ·
7 ինչպէս որ ինծի արժան ալ է ձեր ամենուն
վրայ ասս բանը խորհիլ՝ ե՚ձեզ կ՚ունիմ մէջը
ունենալուս՝՚ համար իմ կապերուս մէջ, եւ
աւետարանին հաստատուելութեանը ու հաստա-
տուելութեանը մէջ, իւ ամէնդդ ինծի եղած չը-
8 նորհքին հաղորդ ըլլալուդ համար։ Քանզի
Աստուած է ինծի վկայ է թէ ամենայն փափաք
ունիմ ձեր ամենուն վրայ Քրիստոս ցիսուսի
9 գութովը ։ Եւ ասիկա աղօթք կ՚ընեմ, որ ձեր
սէրը հետզհետէ աւելի չափով գիտութիւ-
10 նով ու բոլոր ըմբռնողութիւնով, ՚որ դուք
տարբերը բաները ճանչնաք, որպէս զի Քրի-
Քրիստոսի օրը անկեղծ և առանց գայթակ-
11 ղութեան ըլլաք · ՚Արդարութեան պտուղնե-
րով լցուած ցիսուս Քրիստոսի ձեռքովը՝ ՚Աս-
տուծոյ փառքին ու գովեստին համար ։
12 Կ՚ուզեմ որ գիտնաք, եղբայրներ, թէ ինչ
որ ինծի պատահեցաւ՝ ալ աւելի աւետարա-
նին յառաջադիմութեանը պատճառ եղաւ ·
13 Մինչև իմ կապերս որ Քրիստոսի համար են՝
ըոլոր պալատին մէջը և ուրիշ ամենուն ալ

7 Հռոմ· ժբ· 15։
ժե· 26· բ Կոր· ը·
1· Գլ· գ· 14, 15։
ե Ցովհ· չ· 29։ ա
Թես· ա· 3։
ը Հմր· 10։
թ բ Կոր· գ· 9։ ե· 3։
• կամ՝ գիս ձեր սրտե-
րուն մէջը ունենալ
նուագ
ժ Եփես· գ· 1։ չ·
20։ Կող· գ· 3, 18։
բ Տիմ· ա· 8։
ի Հմր· 17։
լ Գլ· գ· 14։
խ Հռոմ· ա· 9։ Թես·
ա· 2։ Գաղ· ա· 20։
ա Թես· բ· 5։
ծ Գլ· բ· 26· գ· 1։
ո ա Թես· գ· 12։
Փիլիմ· 6։
պ Հռոմ· բ· 18։
ջբ· 2։ Եփես· ե·
10։
ռ Գաղ· խգ· 16։ ա
Թես· գ· 13։ ե· 23։
ս ա Կոր· ա· 8։
վ Յովհ· ժե· 4, 5։
Եփես· բ· 10։ Կող·
ա· 6։
տ Յովհ· ժե· 8։ Եփես· ա· 12, 14։
ր Գլ· գ· 23։

14 յայտնի եղան · Եւ Տէրոջմով եղբայրներուն
մեծերը սիրտ առին իմ կապերուս՝ ալ աւելի
համարձակիլ Աստուծոյ խօսքը խօսելու առանց
15 վախի ։ Իմանք նախանձէ՚ու հակառակու-
թիւնէ և ոմանք բարեհաճութենէ ըղձալի բրիս-
16 տոսը կը քարոզեն · ՚Անոնք հակառակու-
թեան համար Քրիստոսը կը պատմեն, չէ թէ
անկեղծութեամբ, ՚կարծելով վիշտ աւելցնել
17 իմ կապերուս վրայ · իսկ մասնք սիրոյ հա-
մար, ինչու որ գիտեն թէ ես աւետարանին
18 համար պատասխան տալու կեցեր եմ ։ Բայց
ի՞նչ է · որ կերպով որ ըլլայ՝ թէ պատճառան-
քով և թէ ճշմարտութիւնով Քրիստոս կը
պատմուի, ու մասը վրայ ուրախ եմ և ուրախ
19 ալ պիտի ըլլամ ։ Քանզի գիտեմ որ ասոր վախ-
ճանը իմ փրկութեանս համար պիտի ըլլայ
՚ձեր ներքուած քովը, ու ցիսուս Քրիստոսի
20 Հոգւոյն օգնականութեամբը, ՚իմ եռանդուն
ակնկալութեանս ու իմ յոյսիս համեմատ, ՚որ
բանով մը ամօթով պիտի չըլլամ · ՚Հապա
կատարեալ համարձակութիւնով ինչպէս որ
ամէն ատեն՝ ՚անչ ալ հիմա Քրիստոս իմ մար-
մինիս մէջ պիտի փառաւորի՝ թէ ապրելով
21 և թէ մեռնելով ։ Ինչու որ ինծի համար՝
ապրիլը Քրիստոս է, ու մեռնիլը՝ օգուտ ։
22 Հապա թէ որ մարմինի մէջ ապրիլս իմ գոր-
ծոյս պտուղ կը բերէ, ալ չեմ գիտեր որը
23 ընտրեմ ։ Ելիկու կողմանէ ալ նեղը ճնացած
եմ, ՚ունենալու ու Քրիստոսի հետ ըլլալու
փափաք ունենալով · քանզի ան չատ աւելի
24 ապէկ է, Բայց մարմինի մէջ կենալը ձեզի

ֆ Գլ· բ· 3։
• Ուրիշ 17 ձեռագրեր տա-
նէ 16 երկրորդ տեղը
ՠ գոհեն։
ղ Հմր· 7։
ճ բ Կոր· ա· 11։
մ Հռոմ· ը· 9։
յ Հռոմ· ը· 19։
ն Հռոմ· ե· 5։
շ Եփես· գ· 19· 20։
ո Կոր· ե· 8։
ռ Տիմ· գ· 6։

25 Համար աւելի հարկաւոր։ Եւ ապ բանիս
Համոզուած ըլլալով դիտեմ որ ձեր ամենուն
հետը գալիս կենամ ու միամ, որ դուք զար-
26 գանաք և ուրախ ըլլաք հաւատքով. Եղիր
ձեր պարծանքը քան վրայովս աւելի ըլլայ
Քրիստոս Յիսուսով՝ իմ նորէն ձեզի գալուս
պատճառովը։
27 Միայն թէ Քրիստոսի աւետարանին ինչ-
պէս որ կը վայլէ՝ անանկ վարուեցէք. որ եթէ
գամ ու ձեզ տեսնեմ, և կամ հեռու ըլլամ,
ձեր վրայովը լսեմ որ դուք հաստատուն կը
կենաք մէկ հոգիով, ու մէկ չունչով պատե-
րազմելիք հաւատարմին հաւատքին
28 համար. Եւ մէկ բանով մըն ալ մի զարհուրիք
հակառակորդներէն, որ անոնց կորստեան
29 ապացոյց մըն է, ու ձեզի փրկութեան. Այն
ալ Աստուծմէ է. Ինչու որ ձեզի տրուեցաւ
Քրիստոսի համար՝ ոչ թէ միայն անոր հաւա-
տալ, հապա անոր համար չարչարուիլ ալ,
30 Նոյն պատերազմը ունենալով՝ որ իմ վրաս
տեսաք ու հիմա իմ վրայովս կը լսէք։

Գլ. Բ

1 Կը խրատեէ զանոնք միաբան և խոնարհամիտ ըլլալու։ յորդո-
րելով անոնց՝ Քրիստոսի խոնարհութիւնը և բարձրութիւնը։
12 Կը յորդորէ որ ջանք բնեն փրկութեան համար մեծ յա-
ւիտենական, որ տեսանելիքնալ պէս ըլլան ա չար աշխարհիս
մէջ. 16 և միմիթարութիւն տան իրեն՝ որ անանց աւետեան
է. ու պատրաստ կը կենայ Աստուծոյ զոհ ըլլալու։ 19 կը յոյ-
սայ որ Տիմոթէոսը իրեն անանց, արագ վրայով բարի կը-

1 Գլ. բ. 24։
2 բ Կոր. ա. 14։ Հ. 12։
3 Եփես. գ. 1։ Կող. ա. 10։ ա Թես. բ. 12։ գ. 1։
4 Գլ. գ. 1։
ա Կոր. ա. 10։ Յով. ա. 5։
բ Կոր. ա. 5։
գ Հռոմ. ը. 17։ բ Տիմ. բ. 11։
դ Գոր. Հ. 41։ Հռոմ. Հ. 3։
ե Եփես. բ. 8։
զ Կող. բ. 1։
է Գոր. Ժգ. 19. Եւ ա Թես. բ. 2։
—

յանձնէ կամ ասոր. 25 Նմանապես Եպափրոդիտոսին վերաբ-
եր որ նոյն ատենը անանց կը խրկէ։

1 Ուստի թէ որ Քրիստոսով մխիթարութիւն մը
կայ, թէ սիրոյ սփոփանք մը, թէ հոգիի հա-
ղորդութիւն մը, թէ գթութիւն ու ողորմու-
2 թիւն մը, Իմ ուրախութիւնս դուք լիցուք եք,
նոյն խորհուրդը ունենալով, մէկ կոչնչ, մէկ մտած-
մունք ունենալով, մէկ հոգի մտած-
3 մունք. Բան մը գրդռութիւնով կամ ան-
պարծութիւնով մի ընէք. Հապա խոնարհու-
թիւնով մէկզմէկ ձեր անձէն լաւ սեպեցէք.
4 Մինակ անձերնուդ շահ մի նայիք. Հապա
5 ամէն մէկը ալ բնկերներն ալ ջնդմէ ամէն մէկը
նոյն միտքը թող ունենայ, որ Քրիստոս Յի-
6 սուսի միջն էր. Որ Աստուծոյ կերպարանքը
ունենալով, ոչ յափշտակութիւն մը չսեպեց
7 Աստուծոյ հաւասար ըլլալը. Հապա անձը
ունայնացուց ծառայի կերպարանք առնելով՝
Էմարդոց նման ըլլալով. և կերպարանքով
8 մարդու պէս գտնուելով, ինքզինքը խոնար-
հեցուց՝ մինչև մահուան հնազանդ եղաւ, ու
9 ան՝ խաչին մահուանը։ Վասն հանար Ա-

ա Կոր. ժգ. 13։
բ Յով. գ. 12։
գ Յակ. գ. 29։
դ Հռոմ. ժբ. 16։ ԺԸ. 5. ա Կոր. ա. 10. բ Կոր. ժգ. 11։ Գլ. ա. 27. գ. 16. գ. 2. ա Պետ. գ. 8։
ե Գաղ. Հ. 26. Գլ. ա. 15. 17. Յակ. գ. 14։
զ Հռոմ. ժբ. 10. Եփես. Հ. 21. ա Պետ. Հ. 5։
է ա Կոր. ժ. 24. 33։
ը Ժգ. 5։
թ Մատ. Ժա. 29. Յակ. ժգ. 15. ա Պետ. բ. 21. ա Յակ. բ. 6։
ժ Յակ. ա. 1. 2. ԺԸ. 5. բ Կոր. գ. 4. Կող. ա. 15. Եբր. ա. 3։
ի Յակ. Հ. 18. Ժ. 33։
լ Կամ յափշտակելու բան։
խ Սալ. խր. 6. Եփես. ժգ. 3. Դան. թ. 26. Մատ. թ. 11. Հռոմ. ԺԸ. 3։
ծ Եփես. խբ. 1. Թի. 3. 6. ժբ. 13. ժգ. 11. Եկեղ. լգ. 23. 24. Ջաղ. գ. 8. Մատ. ի. 28. Դանիէլ խր. 27։
կ Յակ. ա. 14. Հեռամ. ա. 3. բ. 3. Գաղ. գ. 4. Եբր. բ. 14. 17։
հ Մատ. խզ. 38. 42. Յակ. ժ. 18. Եբր. Հ. 3. ժբ. 2. 3. Յակ. ԺԸ. 1. 2. Գոր. բ. 33. Եբր. բ. 9։

տուած ալ զանիկա խիստ բարձրացուց, ու անոր անուն մը տուաւ՝ որ ամէն անունէն վեր
10 է · 2ՈՐ Ձիսուսի անունին ամէն ծունկ ծը-
ռի՝ երկնաւորներուն ու երկրաւորներուն և
1 ստորգետնեայներուն, ու ամէն լեզու
դաւանի թէ Ցիսուս Քրիստոս Տէր է՝ Հօր
12 Աստուծոյ փառքին համար։ Ուստի, իմ սիրե-
լիներս, ինչպէս որ ամէն ատեն հնազանդե-
ցաք՝ ոչ միայն իմ ներկայութեանս, հապա
ալ աւելի հիմա՝ իմ բացակայութեանս ատե-
նը, վախով ու դողով անձերնիդ փրկութիւնը
13 գործեցէք. 2ինչու որ Աստուած է որ ձեր
մէջը կը ներգործէ կամենալը ու ընելը ի հա-
14 ճութենէն համար։ 2Ամէն բան առանց արդ-
տունչներու ու վիճաբանութիւններու ըրէք.
15 ՈՐ ըլլաք ամբիծ ու անարատ՝ Աստուծոյ
որդիներ առանց մեզադրանքի՝ ժամանակոր ու
խոտորեալ ազգին մէջ, որոնց մէջը դուք
լուսաւորիչներու պէս կը փայլիք աշխարհիս
16 մէջ, կեանքի խօսքը տանելո՝ 2ընդունելի՝ ինծի
պարծանք ըլլալու համար քրիստոսի օրը,
թէ պարապ տեղը չըթալեցի, և պարապ տեղը
17 չաշխատեցայ։ Հապայց թէպէտ և ձեր հաւատ-
քին պատարագին ու պաշտօնին վրայ բն-
ծայեմ, ուրախանամ և ձեր ամենուն հետը
18 ուրախակից կ՚ըլլամ. Նոյնպէս ալ դուք ու-
րախացէք ու իմ հետս ուրախակից եղէք։

ա Եփես. ա. 20, 21։ Եբր. ա. 4։
բ Հա խե. 23։ Մատ. իզ. 18։ Հռոմ. ժգ. 11։ Ցայտ. ե. 13։
գ Յովհ. ժգ. 13։ Կող. բ. 36։ Հռոմ. ժգ. 9։ ա Կոր. ը. 6։ ժգ. 5։
դ ԳԼ. ա. 5։
ե Եփես. գ. 5։
զ Ը Կոր. գ. 5։ Եբր. ժգ. 21։
է Հռոմ. ժգ. 1։
ը Մատ. ե. 45։ Ե. փետ. ե. 1։
թ ա Պետ. բ. 12։
ժ Ը Օր. լ. 8։
ի Մատ. ե. 14, 16։ Եփես. ե. 8։
լ Ը Կոր. ա. 14։ ա Թես. բ. 19։
խ Գաղ. բ. 2։ ա Թես. գ. 5։
ծ Ը Տիմ. գ. 6։
կ Հռոմ. ժե. 16։
հ Ը Կոր. է. 4։ Կող. ա. 24։

19 Ա՚ՍՐԴ կը յուսամ Տէր Ցիսուսով որ 2Տիմո-
թէոսը չուտուով ձեղի խրկեմ, որ իմ սիրտս
ալ հանդչի, երբոր ձեր վիճակը գիտնամ։
20 2Ինչու որ ասոր նման սրտակից մէկը չունիմ, որ
21 մտերմաբար ձեզի համար հոգ տանի։ 2Զան-
զի ամէնը իրենցը կը փնտռեն՝ ոչ թէ Քրի-
22 ստոս Ցիսուսինը։ Բայց դուք անոր փորձը
գիտէք, 2որ ինչպէս որդի մը հօրը հետ՝ ծա-
ռայեցի հետ ծառայութիւն ըրաւ աւետարանին
23 մէջ։ Ուստի կը յուսամ անիկա խրկել շուտ
մը իմ ինչպէս ըլլալիքս տեսնեմ պէս։
24 2Բայց վստահութիւն ունիմ Տէրոջմով որ ես
25 ալ քիչ ատենէն պիտի գամ։ Միայն թէ հար-
կաւոր սեպեցի Էպափրոդիտոս իմ եղբայրս և գործակիցս ու զինուո-
րակիցս՝ 2ձեր խրկածը 2ու իմ պիտոյիցս ծա-
26 ռայողը։ 2Որովհետև ինքն ալ շատ փա-
փաք ունէր ձեր ամէնն ալ [տեսնելու]. ու կը
տրտմէր, որ դուք լսած էիք թէ ինքը հիւան-
27 դացաւ։ Եւ յիրաւի ինքը հիւանդացաւ մա-
հուան մօտ, բայց Աստուած ողորմեցաւ անոր.
չէ թէ միայն անոր՝ հապա ինծի ալ, որ տրտա-
28 մութեան վրայ տրտմութիւն չունենամ։ Ասոր
համար աւելի փութացի խրկելէն, որ դուք զա-
նիկա տեսնելով նորէն ուրախ ըլլաք, ու ես
29 տրտմութենէն պակաս ըլլամ։ Ուրեմն ընդու-
նեցէք անիկա Տէրոջմով ամէն ուրախութեամբ,
ու անոնկներդը պատուականներու կարգը
30 բռնեցէք. քանզի գործին համար

ա Հռոմ. ժգ. 21։ ա Թես. գ. 2։
բ Սող. ծե. 13։
գ ա Կոր. ժ. 24, 33։ ժգ. 5։ բ Տիմ. գ. 9, 16։
դ ԳԼ. ա. 25։ Փիլիմ. 22։
ե ԳԼ. գ. 18։ Փիլիմ. 2։
զ բ Կոր. ը. 23։
է Տիմ. ա. 2։ բ Տիմ. ա. 2։
ը ԳԼ. ա. 3։
թ ա Կոր. ժգ. 18։ ա Թես. ե. 12։ ա Տիմ. ե. 17։

մինչև մահուան մօտեցաւ՝ իր կեանքը վտան-
գի մէջ ձգելով, որ ձեր ինծի ծառայելու
պակասութիւնը լիքը լեցնէ։

ԳԼ. Գ

1 Աստիճաւք կը պատրիքի որ հնուռ կենան թլփատութիւն
քարոզող առաքելոց վարդապետներէն, 4 ցուցընելով թէ ինչը ա-
նեցուկ առնէր իրաւունք օրէնքին ապծութեամբը
պարծենալու, 7 բայց ամէնն ինչը ձեռա և ապաղաքինին կը
համարի ան, որ Քրիստոսը ու անոր սրբութիւնը չահի։ 12
զոյս ամենայնին կը խոստովանի իր անկատարութիւնը։ 15 կը
յորդորի զանոնք իրեն պես խորհելու։ 17 իրեն նմանող ըլլալ
ու։ 18 և մարգարտաւոր քրիստոնեաներուն չար ճամբաներէն
հնուռ ձեռու։

1 Ուստի, իմ եղբայրնե՛րս, որ-
րան եղեք ցան-
կալի։ Նոյն բաները ձեզի գրելը ինծի ձանձ-
րութիւն չէ, ու ձեզի ապահովութիւն է։
2 Զգուշացեք շուներէն, զգուշացեք չար մր-
3 շխնկերէն, զգուշացեք կտրատութենէն։ Ինչ-
ու որ Քրիստոսին մենք ենք, որ հո-
գիով Աստուած կը պաշտենք, ու կը պար-
ծենանք Քրիստոս Յիսուսով, և մարմնին վր-
4 բայ չէ վստահութիւնիս։ Թէպէտ ես ալ
նոյն վստահութիւնը ունիմ մարմնին վրայ։
Թէ որ ուրիշ մէկը կը կարծէ թէ վստահ-
թիւն ունի մարմնին վրայ, ալ աւելի ես։
5 Ութ օրուան թլփատուած, Իսրայէլի ազ-
գէն, Բենիամինի ցեղէն, Եբրայեցի Եբրայե-
6 ցիներէ, Օրէնքին նայելով փարիսեցի։ Նախ-

ա կար. ժգ. 17։
ԳԼ. գ. 10։
—
բ կար. ժգ. 11։
ԳԼ. գ. 4։ ա Թես.
ե. 16։
գ Ես. ծգ. 10։ Գաղ.
ե. 15։
դ բ կար. ժա. 13։
ե Հաւմ. բ. 28։
Գաղ. ե. 2։
զ բ Օր. ժ. 16։ Լ.
6։ Եփես. գ. 4։
Հաւմ. բ. 29։ գ.
11, 12։ Կող. բ. 11։
է Յովհ. գ. 23, 24։
Հաւմ. ե. 6։
ը Գաղ. զ. 14։
թ Հաւմ. բ. 28։
Գաղ. ե. 2։
ժ բ Կար. ժա. 18, 21։
ի Ժն. մե. 12։
ժա բ կար. ժա. 22։
ժբ Հաւմ. ժա. 1։
ժգ բ կար. ժա. 22։
ժդ Գար. իգ. 6։ իգ.
4, 5։
ժե Գար. իբ. 3։ Գաղ.
ա. 13, 14։
ժզ Բեր. ժբ. 23։
ժէ Պաղ. իե. 10։
ժը Հեկ. ի. 62։ բ
Կար. ե. 16։
ի ա կար. ի. 24, 26։
Եբր. գ. 1։
ի բ Տիմ. գ. 7, 8։
Գործ. ժբ. 1։
ի Եբր. գ. 1։

Խանձաւոր ըլլալու կողմանէ՝ Եկեղեցին կը
հալածէի. Օրէնքին արդարութեանը կողմա-
7 նէ՝ նանաքաա էի։ Բայց ինչ որ ինծի շահ էր,
8 անիկա Քրիստոսի համար ջնաա սեպեցի։ Եւ
իրաւ ընդ ամենն ալ ջնաա կը սեպեմ Յի-
սուս Քրիստոս իմ Տէրոջս ճանաչելուն գերազանց գիտու-
թեանը համար. որուն համար ամէն բաներէն
զրկուեցայ, և ապտակ կը սեպեմ, որ
9 Քրիստոսը շահիմ, ու իր մէջը գտնուիմ, չէ
թէ իմ արդարութիւնս ունենամ որ օրէնքէն
է, հապա Քրիստոսի հաւատքովը եղած
արդարութիւնը՝ որ Աստուծմէ է հաւատքով։
10 Ճանչնալու զանիկա և անոր յարութեանը զո-
րութիւնը ու անոր չարչարանքներուն հա-
զորդ ըլլալը, անոր մահուան կերպարանքը
11 առնելով։ Որ ըլլայ թէ մեռելներուն յարու-
12 թեանը հասնիմ։ Որ չէ թէ ես արդէն առեր
եմ, կամ արդէն կատարեալ եղեր եմ, հա-
պա եւեթ ինծած եմ որ բռնեմ հըղածնիը, ո-
րուն համար ալ բռնուեցայ Քրիստոս Յիսու-
13 սէն։ Եղբայրնե՛ր, ես չեմ սեպեր որ բռներ
եմ. բայց մէկ բան մը կայ, որ եւեթ եղած
նիերը մոռցած եմ, ու առջևի եղածներուն
14 կը դիմեմ. Նպատակը դիտելով՝ Քրիստոս
Յիսուսով եղած Աստուծոյ վերին կոչմանը
15 մրցանակին կը վազեմ։ Ուստի մենք ամէնքս

ա Գար. բ. 3։ Թ. 1։
բ Հաւմ. ժ. 5։
գ Ղուկ. ա. 6։
դ Մատ. ժգ. 44։
ե Ես. ծգ. 11։ Եփես.
Թ. 23։ 24։ Յայտ.
ժէ. 3։ ա կար. բ.
2։ Կող. բ. 2։
զ Հաւմ. ժ. 3։ 5։
է Հաւմ. ա. 17։ գ.
21, 22։ Թ. 30։ ժ.
3։ 6։ Գաղ. բ. 16։
ը Հաւմ. զ. 3։ 4։
5։ ը. 17։ բ Կար.
գ. 10, 11։ բ Տիմ.
բ. 11, 12։ ա Պետ.
գ. 13։
թ Գար. իզ. 7։
ժ ա Տիմ. զ. 12։
ժա Բեր. ժբ. 23։
ժբ Պաղ. իե. 10։
ժգ Ղուկ. Թ. 62։ բ
Կար. ե. 16։
ժդ ա կար. Թ. 24, 26։
Եբր. զ. 1։
ժե բ Տիմ. գ. 7, 8։
Գործ. ժբ. 1։
ժզ Եբր. գ. 1։

Հոր կատարեալ ենք՝ ասելիս խորհինք, և թէ որ բան մը ուրիշ կերպով խորհելու ըլլաք, դարձեալ այ ձեզի պիտի յայտնէ Աստուած։
16 Միայն թէ ինչ որ հասեր ենք՝ ընդի կանոնին համեմատ քալենք, միևն խորհուրդ
17 գը ունենանք։ Ընծի նմանող եղէք, եղբայրներ, ու նայեցէք անոնց որ այնպէս կը քա-
18 լեն, ինչուան որ մեզ ձեզ օրինակ ունիք։ Ինչ որ շատերը կը քալեն, որոնց համար շատ անգամ ձեզի կ'ըսէի, և հիմա լալով ալ կը պատմեմ, այնոնք Քրիստոսի խաչին թշնա-
19 միներուն համար։ Որ անոնց վերջը կորստա է, որոնց աստուածը ընտիր որովայնն է, ու ամօթ փառքը իրենց առմնին է, որոնք գոյ-
20 երկրաւոր բաներով կը մտածեն։ Բայց մեր քաղաքացիութիւնը երկինքն է, ուսկից ալ Փրկիչն կը սպասենք Տէր Յիսուս Քրիստոս
21 տուին։ Որ պիտի նորոգէ մեր խոնարհ մարմինն կերպարանա-կից ըլլալու, ան զօրութիւնովը որ կարող է համակը իր տակը հնազանդեցնելու։

ԳԼ· Դ

1 Մանաւանդ խրատներն եան և ընդհանուր յորդորանքները կ'ընէ, 10 յանդիմանելով մեն ինդրելու ինչը ուրախացուս անոնց

չ ա Կոր· բ· 6։ Ժգ· 20։
պ Գաղ· ե· 10։
ը Գաղ· գ· 16։
ղ Հռոմ· ժբ· 16։ ժե· 5։ ԳԼ· բ· 2։
ա ա Կոր· գ· 16։ ժա· 1։ ԳԼ· գ· 9։ ա Թես· ա· 6։
ի ա Պետ· ե· 5։
ժ Գաղ· ա· 7։ բ· 21։ գ· 12։ ԳԼ· ա· 15· 17։

ն բ Կոր· ժա· 15։ բ Պետ· բ· 1։
խ Հռոմ· ժգ· 18։ ա Տիմ· գ· 5։ Տիտ· ա· 11։
ծ Ովս· գ· 7։ բ Կոր· ժա· 12։ Գաղ· գ· 13։
կ Հռոմ· ը· 5։
հ Եփես· բ· 8· 19։ Կող· գ· 1· 3։
ձ Կամ կենցաղավա-րութիւնը

ղ Դատ· ա· 11։
ճ ա Կոր· ա· 7։ ա Թես· ա· 10։ Տիտ· բ· 13։
ռ ա Կոր· ժե· 43։ 48· 49։ Կող· գ· 4։ ա Ցովհ· գ· 2։
ն Եփես· ա· 19։
շ ա Կոր· ժե· 26։ 27։

—

ա աստուածպաշտութեանը վրայ որ ցուցուցին իրենն իր բանաւոր կառավարութիւնը, ոչ այնքան իր պիտոյքը լեցնելուն համար, հապա անոնց մէջը եղած Աստուծոյ շնորհքին համար։ 19 և պատկեր իր Թագուհիը կը վերջացնէ աղօթքով և բարեմաղթ։

1 Ուսաի, իմ սիրելի՝ ու բաղձալի եղբայրներս, իմ ուրախութիւնս ու պսակս, հաստատուն կեցէք Տէրոջմով, սիրելիներս։
2 Եւոդիային կ'աղաչեմ ու Սինտիքին կ'աղաչեմ՝ որ մի և նոյն խորհուրդը ունենան
3 Տէրոջմով։ Իսա քեզի ալ կ'աղաչեմ, իմ հարազատ ընկերիս, դուն ալ օգնական եղիր անոնց, որոնք իմ հետս աշխատեցան աւետարանին մէջ կղեմեսին և իմ ուրիշ գործակիցներուս հետ, որոնց անունները կենաց գրքին մէջն են։
4 Ուրախ եղէք Տէրոջմով ամէն ատեն. դար-
5 ձեալ կ'ըսեմ՝ ուրախ եղէք։ Ձեր քաղցրութիւնը ամէն մարդոց թող յայտնի ըլլայ։ Տէրը մօտ է։
6 Ոչ մէկ բանի համար հոգ մի ընէք. հապա ամէն բանի մէջ աղօթքով ու ազաչանքով, գոհութիւնով ձեր խնդրուածք
7 ները Աստուծոյ յայտնի ըլլայ։ Եւ Աստուծոյ խաղաղութիւնը որ ամէն միտքէ վեր է՝ ձեր սրտերը ու մտքերը Քրիստոս Յիսուսով պահպանէ։
8 Ուրիշ պատկան՝ վերջապէս, եղբայրներ, ինչ որ ճշմարտութիւնով է, ինչ որ պարկեշտութիւնով, ինչ որ արդարութիւնով, ինչ որ

ա ԳԼ· ա· 3։
բ Բ Կոր· ա· 14։ ԳԼ· բ· 16։ ա Թես· բ· 19· 20։
գ ԳԼ· ա· 27։
դ ԳԼ· բ· 2։ գ· 16։
ե Հռոմ· ժգ· 3։ ԳԼ· ա· 27։
զ Եբ Ե· 12։ Սաղ· կԹ· 28։ Դան· ժբ·

1 Ղ Ա· ժ· 20։ Յայտ· գ· 5։ ժգ· 8։ ի· 12։ խա· 27։
է Հռոմ· ժբ· 12։ ԳԼ· գ· 11։ ա Թես· ե· 16։ ա Պետ· գ· 13։
ը Եբր· ժ· 25։ Յակ· ե· 8։ 9։ ա Պետ· գ· 7։ բ Պետ· գ·

8· 9։ Տես բ Թես· բ· 2։
թ Սաղ· ծե· 22։ Ա· ա Ա· ժգ· 3։ Մատ· գ· 25։ Ղ Ա· ժբ· 22։ ա Պետ· ե· 7։
ժ Յակ· ժգ· 27։ Հռոմ· ե· 1։ Կող· գ· 15։

ձաքրութիւնով, ինչ որ սիրով, ինչ որ բարի
համբաւով, ինչ առաքինութիւն և ինչ գովա-
9 թիւն որ կայ, ան բաներուդ խորհեցէք։ Ինչ
որ սորվեցաք ու առիք և լսեցիք ու տեսաք
իմ վրաս, ան ըրէք. Եւ խաղաղութեան Ա-
ստուածը ձեր հետը պիտի ըլլայ։

10 Ա՛ծծաքէս ուրախացայ Տէրոջմով, *որ իմ
վրաս ունեցած հոգածութիւնդ հիմա նորոգե-
ցաւ, ինչպէս որ կը հոգայիք ալ, միայն թէ
11 պատեհութիւն չունէիք. Չէ թէ կարօտու-
թեան համար կ՚ըսեմ, ինչու որ ես սորվեցայ
12 գոհ ըլլալ իմ գտնուած վիճակիս մէջ։ Գի-
տեմ չքաւորութիւն քաշիլը, դիտեմ չատը
ունենալը. ամէն բանի մէջ ամէն կերպով ա-
ղէկ սորվեր եմ թէ կշտանալը՝ թէ անօթե-
նալը, թէ չատ ունենալը և թէ պակսութիւն
13 քաշիլը։ Ամէն բանի կարող եմ *անով՝ որ
14 զիս զօրացուց։ Բայց ազէկ ըրիք *որ իմ նե-
15 ղութեանս մէջ ինծի հաղորդ եղաք։ Դուք
ալ գիտէք, փիլիպպեցիներ, որ աւետարա-
նին սկիզբը երբոր ես Մակեդոնիայէն ելայ,
Էկեղեցի մըն ալ հետս հաղորդութիւն
չբռաւ տալու և առնելու կողմէ, հապա մի-
16 նակ դուք. Որ Թեսաղոնիկէի մէջ ալ մէկ ու-
կու անգամ ինծի պէտք եղածը խրկեցիք։
17 Չէ թէ ես տուրքը կը փնտռեմ, հապա պէ-
տուղ կը փնտռեմ որ ձեր հաշուին վրայ
18 աւելնայ։ Բայց ես ամէն բան առած եմ ու
առատօրէն ունիմ. Լցուած եմ՝ Եպափրո-

ա թ.կս · ե · 22։
բ Գլ · գ · 17։
գ Հռոմ. Ժե · 33։
Ժգ · 20։ ա Կոր ·
Ժգ · 33։ բ Կոր ·
Ժգ · 11։ ա թ.կս ·
ե · 23։ Երբ · Ժգ ·
20։
բ Կոր · Ժա · 9։
ա Տիմ· գ · 6, 8։
ա Կոր · գ · 11։ բ
Կոր · գ · 10։ Ժա ·
27։
Ցակ · Ժե · 5։ բ
Կոր · Ժբ · 9։
Ոմ=նե Քրիստոսմէ
Գլ · ա · 7։
Գլ · ա · 21։
Հռոմ. Ժե · 28։
Տիտ · գ · 14։
Գլ · բ · 25։

դիտասին ձեռքովը ձեր Էպաֆրոդիտոսէն ընդունելով,
*որ անոյշ հոտ մըն է՝ ընդունելի պատարագ՝
19 Աստուծոյ հաճելի։ Նէ իմ Աստուածս ձեր
ամէն պիտոյքը պիտի լեցնէ ՚ի ծոխութեա-
նը չափովը փառքով Քրիստոս Յիսուսի ձեռ-
20 քովը։ *Պարզ Աստուծոյ ու մեր Հօրը փառք
յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։
21 Բարև ըրէք բոլոր սուրբերուն Քրիստոս
22 Յիսուսով։ Ղկիպ բարև կ՚ընէն իմ հետս և-
23 ղող եղբայրներըը։ Ձեզի բարև կ՚ընեն բոլոր
սուրբերը, *մանաւանդ անոնք որ կայսրին
24 տունէն են։ *Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը
ձեր ամենուն հետը ըլլայ։ Ամէն։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
ԱՌ ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Առաքեալը իր բարեւը տալէնետեւ՝ կը գոհանայ Աստուծմէ Կողոսացի քրիստոնէից հաւատքին համար. 7 կը հաստատէ Եպափրասի վարդապետութիւնը. 9 նաեւ տզրտիք կ՚ընէ որ ա-նոնք շնորհք աղերս. 14 կը նկարագրէ Յիսուսի Աստուածութիւնը. 21 կը քաջալերէ զանոնք Յիսուս Քրիստոսը ընդունելու, և կը յիշեցնէ իր պաշտօնը

1 Պօղոս՝ *Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Ա-
նոր՝ Երբ · Ժգ · 16։
բ Կոր · ի · 12։
Կոր · ի · 8։
Կող. ե · 19։ բ
Եփես. ա · 7։ գ·16։
գ Հռոմ. Ժգ · 27։
Գող. ա · 5։
Գող. ա · 2։
= Գլ · ա · 13։
= Հռոմ. Ժգ · 24։
= Եփես · ա · 1։

տաւծոյ կամքովը, և Յիսուիէս եղբայրը,
2 կողոսայի մէջ եղող տուբը Տու հաւատացեալ
3 եղբայրներուն Քրիստոսով. Շնորհք և խա-
ղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն և
Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։
Աստուծմէն տանն ձեզի համար ապօթք ընելով՝
կը գոհանանք Աստուծմէ ու մեր Տէր Յիսուս
4 Քրիստոսին Հօրմէն, Լսելով ձեր հաւատքը
Ը Քրիստոս Յիսուսի վրայ, Եւ այն սէրը՝ որ
5 բոլոր սուրբերուն վրայ ունիք։ Ան յոյսին հա-
մար Որ երկինքը կը պահուի ձեզի, որուն
վրայով առաջուց լսեցիք ուհաւատանին ճշմար-
6 տութեան խօսքովը։ Որ ձեզի հասաւ՝ Ինչ-
պէս որ բոլոր աշխարհի, Ու պտղաբեր ըլլա-
լով [և]ածի, Նոյնպէս ձեր մէջն ալ, այն օրէը-
նէն որ դուք լսեցիք Ու ճանչցաք Աստուծոյ
7 շնորհքը ճշմարտութիւնով։ Ինչպէս որ սորվե-
ցաք Ինձ սիրելի Յուսայակէն եպափրասին,
Որ ձեզի համար հաւատարիմ պաշտօնեայ
8 մըն է Քրիստոսի։ Որ ինքն ալ մեզի պատմեց
Ձեր սէրը Հոգիով։
9 Անոր համար մենք ալ այն օրէնքէ որ լը-
սեցինք՝ չենք գադրիր ձեզի համար աղօթք
ընելէն ու խնդրուածք մատուցանելէն, Որ
կատարեալ ըլլաք Անոր կամքին գիտու-
թեամբը՝ Բոլոր իմաստութիւնով ու Հոգևոր

ա կամ գ · 17 · Բ. գործ · ը · 21 ·
գ Գաղ · ա · 3 ·
• Ոմանք լսանին ·
դ ա կամ · ա · 4 · Բ. գործ · ա · 16 · Գործ · ա · 3 · գ · 6 ·
ե Հմր · 9 · Եփես · ա · 15 · Փիլմ · 5 ·
զ Երբ · ը · 10 ·
է բ Տիմ · գ · 8 · ա Պետ · ա · 4 ·
ը Ա կամ · խ · 14 · Ա կամ · Յղ · 15 · Հբ. առմ · ժ · 18 · Հմր · 23 ·
թ Ա կամ · գ · 8 · Յակ · ժե · 10 · Գործ · ա · 13 ·
ի բ Կամ · ը · 1 · Բ. գործ · գ · 2 · Տիտ · բ · 11 · ա Պետ · Բ · 12 ·
ժ ԳԼ · գ · 12 · Փիլմ · 23 ·
լ բ Կամ · Յա · 23 · ա Տիմ · գ · 6 ·
խ Հաւմ · ժե · 30 ·
ծ Եփես · ա · 15 · 16 · Հմր · 3 · 4 ·
կ ա Կամ · ա · 5 ·
հ Հաւմ · ժբ · 8 · Եփես · Ե · 10 · 17 ·
ձ Եփես · ա · 8 ·

10 Հանճարով· Որ գուք Տէրոջը արժանի կեր-
պով քալէք Ամէն բանի մէջ Ընծը հաճեցը-
նելով, Ամէն բարի գործքերու մէջ պտղա-
բեր ըլլալով, ու աճեցնուն Աստուծոյ գիտու-
11 թիւնովը· Իր փառաւոր զօրութիւնը Համե-
մատ ամենայն ուժով ուժեղցած՝ Բոլոր համ-
բերութեան ու երկայնմտութեան համար ու-
12 րախութեամբ· Գոհանալով Հօր Աստուծոյ,
որ մեզ լուսոյ մէջ Ընտրելու վիճա-
13 կին մասնակից ըլլալու արժանացուց· Որ
մեզ ազատեց խաւարին իշխանութենէն, Ու
իր սիրելի Որդւոյն Թագաւորութեանը փո-
14 խադրեց· Որ անով մենք փրկութիւն ու-
նինք իր արիւնովը, այսինքն մեղաց Թողու-
15 թիւն· Որ ինքը անեռիկոյ Աստուծոյ պատ-
կերն է՝ Բոլոր ստեղծուածներուն անդրանիկ
16 կը· Ինչու որ անով ամէն բան ստեղծուե-
ցաւ, Ինչ որ երկինքը ու Ինչ որ երկրի վրայ,
անտես որ կ'երևնան և անտես որ կեն երևե-
նոյ, Թէ աթոռներըն՝ Թէ տէրութիւններըն՝
Թէ պետութիւններըն՝ Թէ իշխանութիւններըն·
Բոլոր բաներըն անով ու անոր Համար ստեղ-
17 ծուեցան· Ու անիկա ամէն բանէն առաջ է,
18 և ամէն բան անով Հաստատ կը կենայ· Ինք

ա Եփես · գ · 1 · Փիլ · ա · 27 · ա Թես · բ · 12 ·
Ճ ա Թես · գ · 1 ·
Յ Յակ · ժե · 16 · բ կար · Ի · 8 · Փիլ · ա · 11 · Տիտ · գ · 1 · Երբ · ժգ · 21 ·
ղ Եփես · գ · 16 · գ · 10 ·
ռ Եփես · գ · 2 ·
շ Գաղ · ե · 41 · Ինք. առմ · ե · 3 ·
ո Եփես · ե · 26 · Գլ · գ · 15 ·
ն Գաղ · խգ · 18 · Ե փես · ա · 11 ·
պ Եփես · գ · 12 · Երբ · բ · 14 · ա Պետ · բ · 9 ·
չ ա Թես · բ · 12 · բ Պետ · ա · 11 ·
ռ Եփես · ա · 7 ·
ս բ Կար · գ · 4 · Երբ · ա · 3 ·
վ Յայտ · գ · 14 ·
տ Յակ · ա · 3 · ա Կար · ը · 6 · Եփես · գ · 9 · Երբ · ա · 2 ·
ր Հաւմ · ը · 38 · Ե փես · ա · 21 · Գլ · բ · 10 · 15 · ա Պետ · գ · 22 ·
ց Հաւմ · Յա · 36 · Երբ · բ · 10 ·
փ Յակ · ա · 1 · 3 · Յե · 5 · ա Կար · ը · 6 ·
ք Եփես · ա · 10 · 22 · գ · 15 · Ե · 23 · ա Կար · Յա · 3 ·

անիկա է մարմինին՝ այսինքն եկեղեցւոյն դէ-
լաւոր. որ ինքը սկիզբն է՝ մեռելներէն ան-
դրանիկը, որ ինքը ըլլայ ամէն բանի մէջ
19 նախապատիւ. Ինչու որ Հաճեցաւ որ
Աստուած-նիւն բոլոր լիցուածութիւնը անոր մէ-
20 ջը բնակի. Եւ անով Համբոյր հաշտեցընէ ի-
րեն հետ, ըլլալով անոր խա-
չին Հետ, ըլլալով անոր խա-
չին վրայ և թէ երկրի վրայ և թէ երկինքի մէջ եղողները։
21 Եւ ձեզ ալ՝ որ առաջ մէջ օտարացած էիք,
ու չար գործքերով թշնամիներ՝ յիշ խոր-
22 հուրդներովը, Հիմա հաշտեցուց բան իր մարմինովը՝ մահուամբ, որ ձեզ անոր դի-
մացը սուրբ ու ամբիծ և անարատ կացնելը-
23 նէ. Թէ որ կենաք հաստատին մէջ հիմնուած ու հաստատ եւ առանց խախտելու աւետա-
րանին յոյսէն՝ որ լսեցիք, որ երկինքի տակը
եղած բոլոր առարածանիներուն քարոզուե-
ցաւ, որուն ես Պօղոս սպասաւոր եղայ։
24 Հիմա ուրախ եմ իմ Ձեզի համար կրած չար-
չարանքներուս վրայ, ու Քրիստոսի կրած նե-
ղութիւններուն պակասութիւնը իմ մարմինիս
մէջը կը լցընեմ անոր մարմինին համար, որ
25 եկեղեցին է. Որուն ես սպասաւոր եղայ Ա-

+ Գաղ. ի. 23։ ա Կոր. ժէ. 20։ 23։ Յայտ. ա. 5։
ը Յայտ. ը. 10։ գ. 34։ Ես. բ. 9։ գ. 11։
ի Եփես. ա. 10։
ր Կոր. է. 18։
ֆ Եփես. բ. 14. 15. 16։
ք Եփես. բ. 1. 2. 12. 19։ գ. 18։
ր Տիտ. ա. 15. 16։
ե Եփես. բ. 15. 16։
զ Դան. ա. 15. ե. փես. ա. 4։ է. 27։ ա Թես. ա. 7։
Տիտ. բ. 14։ Յայտ. գ. 24։
ը Եփես. գ. 17։ Գլ. բ. 7։
ը Յակ. ժէ. 6։
ի Հռոմ. ժ. 18։
լ Գաղ. ա. 17։ բ Կոր. գ. 6։ գ. 1։ է. 18։ Եփես. գ. 7։ Հռոմ. ը. 25։ ա

Տիտ. բ. 7։
ծ Հռոմ. է. 3։ բ Կոր. է. 4։
կ Եփես. գ. 1. 13։
հ Բ Կոր. ա. 5. 6։ Փիլ. գ. 10։ բ Տիմ. ա. 8։ բ. 10։
ձ Եփես. ա. 23։
ղ ա Կոր. ի. 17։ Գաղ. բ. 7։ է. փես. գ. 2։ Հռոմ. 23։

տուածոյ անառեսութիւնով՝ որ ինձի տրուե-
ցաւ ձեզի համար՝ Աստուծոյ խօսքը լման քա-
26 րոզելու, Այն խորհուրդը՝ որ ծածկուած էր
-էն դարերէն ու ազգերէն հետ, Հիմա
27 իր սուրբերուն յայտնուեցաւ. Որոնց ուզեց
Աստուած գիտցնել, թէ ինչ է այս խորհուր-
դին փառաւոր ճոխութիւնը հեթանոսներուն
մէջ. որ ան է Քրիստոս ձեր մէջը՝ փառաց
28 յոյսը. Որ անիկա մենք կը քարոզենք, Հա-
ամէն մարդ կը խրատենք, և կը սորվեցնենք
ամէն մարդ բոլոր խնամատութիւնով, Հոր ամէն
մարդ կատարեալ կեցնենք Քրիստոս Յիսու-
29 ով. Որուն համար ես ալ կ'աշխատիմ՝ Ջանք
ընելով Իր ներգործութեանը համեմատ՝ որ
զօրութիւնով իմ մէջս ի գործ կը դրուի։

ԳԼ. Բ

1 Դարձեալ կը յարգարէ զանոնք Քրիստոսի հաստատութեան մէջ հաս-
տատ կենալ. 8 կը զգուշացնէ հեթանոսական փիլիսոփայու-
թիւնէ և փաստ առնելութիւններէ. 18 հրեշտակաց կրօնքէն
20 և օրինական ծէսերէն, զոնք Քրիստոսով վերջացած են։

1 Քանզի կ'ուզեմ որ դիտնաք՝ թէ ինչպէս մեծ
անձկութիւն ունիմ Ձեզի համար ու Լաւոդի-
կեցւոց համար, ու ամէն անոնց համար՝ որ
2 իմ երեսս մարմնով չեն տեսեր. Որ անոնց
սիրտերը մխիթարուին՝ սիրով միացած, ու
կատարեալ խնայողութեան բոլոր ճոխութեա-
նը հասնին, այսինքն Հօր Աստուծոյ և Քրիս-

ձ Հռոմ. ժգ. 25։ ա Կոր. բ. 7։ ե. փես. գ. 9։
ղ Պատ. ժգ. 11։ բ Տիմ. ա. 10։
ճ բ Կոր. բ. 14։
մ Հռոմ. ի. 23։ Եփես. ա. 7։ գ. 8։
յ ա Տիմ. ա. 1։
ն Գաղ. բ. 20. 27. 31։
շ բ Կոր. ժա. 2։ ե. փես. ե. 27։ Հռոմ. 22։
ո ա Կոր. ժե. 10։
չ Գլ. բ. 1։
ղ Եփես. ա. 19։ գ. 7. 20։
— Գլ. ա. 29։ Փիլ. ա. 30։ ա Թես. բ. 2։
բ բ Կոր. ա. 6։
ֆ Գլ. գ. 14։
ք Փիլ. գ. 8։ Գլ. ա. 9։

3 տոպի խորհուրդին գիտեմանը. Ի՞րուն մէջը իմաստութեան ու գիտութեան բոլոր գանձերը պահուած են։ Եւ ա՛յնպէս, որ չըլլայ մէկը հրապուրական խօսքերով ձեզ
5 մոլորցնէ։ Ի՞ր թէպէտ մարմնով հեռու եմ, բայց հոգւով ձեզի հետ եմ, և ուրախանամ երբոր ձեր բարեկարգութիւնը կը տեսնեմ, ու ձեր հաւատքին հաստատութիւնը Քրիս-
6 տոսի վրայ։ Ինչպէս որ ընդունեցիք
7 Քրիստոս Յիսուս Տէրը՝ անով քալեցէք, Ի՞ր մեռած կապած ու անոր վրայ չհնուած, և հաստատքին մէջ հաստատուած՝ ինչպէս որ սորվեցաք, և անոր մէջը առէկէք գոհութիւնով։
8 Զգուշացէք՝ չըլլայ որ մէկը ձեզ գերի վարի փիլիսոփայութիւնով ու փուճ խաբէութիւնով, Էր մարդոց աւանդութեան պէս է Ա՛աշխարհիս սկզբունքներուն պէս, և չէ թէ
9 Քրիստոսի վարդապետութեանը պէս։ Ինչու որ անոր մէջը կը բնակի Աստուածութեան բոլոր
10 լեցնութիւնը՝ մարմնապէս։ Ի՞ւ դուք ալ անով լցուած էք. Էր ինքը գլուխ է Էրոլոր
11 իշխանութեան ու պետութեան։ Ի՞ր անով դուք անձեռագործ թլիատութեամբ թլիատուեցաք՝ Ա՛մեղաց մարմինը մերկանալով

1 ա Կոր. ա. 24։ բ. 6, 7։ Եփես. ա. 8։ Գաղ. ա. 9։
2 Հռոմ. ժգ. 18։ բ Կոր. ժա. 15։ Եփես. գ. 14։ Կող. ա. 2։ Հբր. 8։ 18։
4 ա Կոր. ե. 3։ ա Թես. բ. 17։
5 ա Կոր. ժգ. 40։
6 ա Պետ. ե. 9։
7 ա Թես. գ. 1։ Յուդ. 3։
8 Եփես. բ. 21, 22։ գ. 17։ Գաղ. ա. 23։
9 Երեմ. իզ. 3։ Հբր. ութ. 1։ Եփես. ե. 6։ Հբր. 18։ Երբ. ժգ. 9։
10 Պատ. ժե. 2։
11 Գաղ. ա. 14։ Հմր. 22։
12 Գաղ. գ. 3. 9։ Հմր. 20։
13 Յովհ. ա. 14։ Գաղ. ա. 19։
16 Յովհ. ա. 16։
17 Եբր. ժգ. 1։ Կող. բ. 24։
18 Կող. բ. 1։ 5, 6. 11։
19 Եփես. բ. 14—16։
21 Եփես. գ. 12։
22 Դն. գ. 15։ Սաղ. կը. 18։ Ես. ժգ. 12։ Պատ. ժբ. 29։ Գաղ. ժ. 18։ Ժող. 22։ Յովհ. ժբ. 31։ ժգ. 11։ Եփես. գ. 8։ Երբ. բ. 14։ Կ՝ել իր անձավը։
23 Հռոմ. ժգ. 3. 10, 12։
24 Հռոմ. ժգ. 2։ Եփես. գ. 15, 16։
25 Հռոմ. ժգ. 4։
26 Գաղ. գ. 1։
27 Եփես. ա. 19։ գ. 7։
28 Գաղ. բ. 24։
29 Եփես. բ. 1։ 5։ 6. 11։
1 Կ՝ել իր անձավը։
2 Հռոմ. ժգ. 3։
3 Եփես. գ. 12։
4 Հռոմ. ժգ. 2։
5 Յովհ. ա. 9։
6 Եփես. ե. 21։ 22։
7 Եփես. ա. 20, 21։ ա Պետ. գ. 22։
8 Գաղ. ա. 16։
9 Եփես. ա. 10։ Կող. բ. 4։ Հռոմ. բ. 29։ Փիլ. գ. 3։
10 Հռոմ. ժգ. 6։ Եփես. գ. 22։ Գաղ. գ. 3։ 9։
11 Յովհ. ա. 16։
12 Եփես. ա. 20։ Կող. բ. 13։
13 Եփես. ա. 20, 21։ ա Պետ. գ. 22։
14 Գաղ. գ. 13։
15 Եփես. ա. 21։ Կող. բ. 10։
16 Հռոմ. ժգ. 5։ Գաղ. գ. 10։
17 Երբ. ը. 5։ Թ. 9։ Յ. 1։
18 Հմր. 4։
19 Եփես. ժգ. 3։ ա Տիմ. ա. 7։
20 Եփես. գ. 15, 16։

12 Քրիստոսի թլիատութիւնովը. Թաղուելով անոր հետ մկրտութիւնով, Էորով նաև անոր հետ յարութիւն առիք Ա՛աստծոյ զօրութեան հաւատալով, որ ինքը զանիկա մեռելներէն
13 բէն յարուցը։ Եւ ձեզ՝ որ ուռ ըլ յանցանքներու մէջ ու ձեր մարմնին անթլիատութեանը մէջ մեռած էիք, կենդանացուց ա՛նոր հետը. Ձէ ամէն յանցանքները ներեց
14 մեզի, Ո՛ր հրամանները եղած մեզի հակառակ եղող ձեռագիրը որ մեզի դէմ կը կենար՝ ջնջեց, զանիկա մէջ տեղէն վերցուց ու խա-
15 չին վրայ գամեց. Եւ Կիսանութիւնները ու պետութիւնները Ա՛մէրկացուց, ու յայտնապէս խայտառակեց՝ յաղթելով անոնց Ա՛նով։
16 Ո՞ւստի՝ մէկը թող չդատէ ձեզ Ո՛տուելու կամ խմելու, Ո՛կամ տօներու կամ ամսագլուխ-
17 Ներու կամ շաբաթներու կազմանէ. Էորոնք գալու բաներուն շուքն են, բայց իսկ մարմ-
18 մինը Քրիստոսինն է։ Ձըլլայ որ մէկը զրկէ ձեզ մրցանակէն, որ ուզէ խոնարհութիւնով ու հրեշտակներու կրօնքով չտեսած բաներն մէկդի մամլուկ ըլլալ, իր մարմնոյն միտքովը
19 փուճ ուռչը հպարտանալով. Եւ չբռնէ Ի՞նքը՝ որմէ որ բոլոր մարմինը յօդուածներով ու խազերով հաղորդուած ու միկտեղ
20 կցուած՝ Աստծոյ աճումովը կ՝աճի։ Թէ

ԼՈՒԿԱՍ Գ 681

Լ՘ԹԷ գուք բրիստոսի հետ ՚ան աչխարհիս սկզբունքներէն ՚մեռաք, ՚ալ ինչո՞ւ համար աչխարհիս մէջ կենդանի եղողներու պէս ՝
21 ՚ի՝ կանոններու կը հնազանդիք, ըսելէն՝ Մի
22 ծծուներ, համը մի առներ, մի դպչիր, (Ո՛ր թոնց ամէնը ապականութեան համար են գործածութեամբ,) ՚ի մարդոց պատուիրան քներ
23 րուն ու ազովեցուածներուն համեմատ, ՚Ո՛ր թոնք խնամատարութեան կերպարանք մը ունին ՚ինքնահամ կրօնքով ու խոնարհութիւնով և մարմնին չխնայելով, ՚ըստ չէ թէ պատուիր մը ոչնչին է, հապա մարմնոյ յագեցնելուս կը ծառայէ ։

ԳԼ· Գ

1 Եւ արդեօք կը ցուցնէ թէ ո՛չ փառնալու ենք գՔրիստոս ։ 5 կը յորդորէ երկրաւոր անդամները ՚սպանելու ։ 10 հին մարդը վրայէ հանել և Քրիստոսը հագնիլ։ 12 սիրոյ ։ խոնարհութեան և ուրիշ պատուաւոր յատկութեանց վերաբեր կու տայ ։

1 ՚Ե՛թէ թէ որ Քրիստոսի հետ յարութիւն առիք, ուրեմն վերի բաներըը փնտռեցէք, ՚ուր որ Քրիստոս կը նստի Աստուծոյ աջ կողմը ։
2 Վերի բաներըը մտածեցէք, չէ թէ սա երկրիս
3 վրայինները ։ ՚Ինչո՞ւ որ դուք մեռաք, ՚ու ձեր կեանքը պահուած է Աստուծոյ քովը
4 Քրիստոսի հետ ։ ՚Երբոր Քրիստոս՝ ՚ուր կեանքը յայտնուի, անառնիք դուք ալ անոր հետ ՚փառքով միասի յայտնուիք ։

5 ՚Ասոնի ձեր երկրաւոր անդամները ՚սպանեցէք ։ ՚Պոռնկութիւնը, պղծութիւնը, ՚ախտասիրութիւնը, չար ցանկութիւնը և ագահութիւն՝ կիրքը, ՚ըստ որ ցանկութիւնը է ։ ՚Որոնց համար Աստուծոյ բարկութիւնը ՚անհնազանդութեան որդւոց վրայ կու գայ ։ ՚Որ առնէն
7 դուք ալ անոնց մէջը կը քալէիք, երբոր
8 անոնց մէջը ի՛ապրէիք ։ ՚Բայց հիմա ձեզի կը ձեռնէք դուք ալ ան ամէնը՝ բարկութիւնը, սրտմտութիւնը, չարութիւնը, հայհոյութիւնը, ՚անհամեստ խօսքերը ձեր բերանէրնէն ։
9 ՚Իրարու սուտ մի դրուիք ։ ՚Հին մարդը իր
10 գործքերովը ձեր վրայէն հանեցէք ։ Եւ հագէք ան նորը՝ ՚գիտութիւնով նորոգուած՝ ՚ի
11 Անոր ստեղծողին ՚պատկերին պէս ։ ՚Ուր որ Յոյն ու Հրէայ, թլփատութիւն ու անթլփատութիւն, Բարբարոս, Սկիւթացի, ծառայ և՛ ազատ չկայ ։ ՚Հապա Քրիստոս է ամէնը՝ և ա-
12 մէն բանի մէջ ։ ՚Ուստի Աստուծոյ ընտրեալ սուրբերու ու սիրելիներու պէս ՚գիրկնիք գթութիւն, ողորմութիւնը, քաղցրութիւնը, խոնարհութիւնը, հեզութիւնը, երկայնամտութիւնը, ՚իրարու համբերելով և իրարու ներելով՝ ԹԷ որ մէկը մէկու մը դէմ տրտունջ

+ Հմր · ե · Գաղ · բ · 19 · Եփես · բ · 15 ։
ը Հռոմ· ը · 3 · 5 · ը · 4 · 6 ։
ի Գաղ · գ · 3 · 9 ։
ա Տիմ· գ · 3 ։
ր Նա· ի՛մ· 13 ։ Մատ· ժ· 9 · Տիտ· ա· 14 ։
ք Տիմ· գ · 8 ։
տ Տիմ· ե · 8 ։
Հռոմ· ը · 29 · Գաղ· բ · 20 · Գլ· բ · 20 ։
ր Կոր · ե · 7 · Գլ· ա · 5 ։
ս Ցաղ · գ · 2 ։
Հռոմ· ը · 6 · Գաղ· ե · 19 · Յով· ժ· 25 ։
Ժգ · 6 ։
ւ ա Կոր · ժե· 43 ։ Փիլ· գ · 21 ։
փ Հռոմ· ը · 2· Գաղ· բ · 20 · Գլ· բ · 20 ։
ք Կոր · ե · 7 · Գլ· ա · 5 ։
օ Հռոմ· ը · 13 ։
Գաղ · ե · 24 ։
ֆ Հռոմ· ը · 13 ։
Եփես · ե · 3 ։
ա Թես · գ · 5 ։
Եփես · ե · 5 ։
Հռոմ· ա · 18 · Եփես· ե· 6 · Յով· բր · 15 ։
Եփես · բ · 2 ։
Հռոմ· ը · 19· 20 · ե · 5 · ա Կոր · ը · 11 · Եփես · բ · 2 ։
Տիտ · գ · 3 ։
Եփես · գ · 22 · ա Պետ · բ · 1 · Երբ· ժբ · 1 · Ցակ · ա · 21 ։
Եփես · գ · 20 · ե · 4 ։
Ղև · ժԲ · 11 · Եփես · գ · 25 ։
Եփես · գ · 22 · 24 · Հռոմ· ժբ · 2 ։
Եփես · բ · 10 ։
Եփես · գ · 23 · 24 · Հռոմ· ժ · 12 · ա Կոր · ժբ· 13 · Գաղ· գ · 28 · ե · 6 · Եփես · գ · 8 ։
Եփես · ա · 23 · ա Թես · ա · 4 · ա Պետ · ա · 2 · բ Պետ · ա · 10 ։
Եփես · գ · 24 ։
Գաղ · ե · 22 · Փիլ· բ · 1 · Եփես · գ · 2 · 32 ։
Մար · ժա · 25 · Եփես · գ · 2 · 32 ։

մը ունենայ. ինչպէս որ Քրիստոս ձեզի ներեց,
14 անանկ ալ դուք։ Եւ ա ամէն բանէրուն վրայ հաբերը հագեր, որ կատարելութեան կապն
15 է. ու Աստուծոյ խաղաղութիւնը ձեր սրտերուն մէջը թագաւորէ, որ դուք անոր կանչուեցաք մէկ մարմնով. ու գոհացող եղէք։
16 Քրիստոսի խօսքը ձեր մէջը բնակի առատապէս ամէն իմաստութիւնով՝ երբ սորվեցնելու ու խրատելու՝ սաղմոսներով և օրհնութիւններով ու հոգևոր երգերով՝ ձեր սրտերուն մէջը շնորհքով զՎաստած օրհնելու։
17 Եւ ամէն ինչ որ կ'ընէք թէ խօսքով և թէ գործքով՝ բոլորը Տէր Յիսուսին անունովը ընեցէք, Վաստծոյ ու Հօրը գոհութիւն մատուցանելով անոր ձեռքովը։
18 Կիներք, հնազանդ եղէք ձեր էրիկներուն,
19 ինչպէս որ կը վայլէ Տէրոջմով։ Էրիկներ, սիրեցէք ձեր կիներուը, ու դառն մի ըլլաք
20 անոնց։ Որդիներ, համէն բանի մէջ հնազանդեղէք ձեր ծնողքներուն, ինչու որ ան է Տէրոջմով հաճելի։
21 Հայրեր, ձեր որդիները մի բարկացնէք, որ չվհատին։
22 Ծառաներ, համէն բանի մէջ հնազանդ եղէք Ձեր

ա Պետ. գ. 8։ բ Յակ. Ժգ. 34։ Հռոմ. Ժգ. 8։ ա Կոր. Ժգ. 6։ Եփես. ե. 2։ Գաղ. բ. 2։ ա Թես. գ. 9։ ա Տիմ. ա. 5։ ա Յակ. գ. 23։ գ. 21։ դ Եփես. գ. 3։ ե Հռոմ. Ժգ. 17։ Փիլ. գ. 7։ զ Ղեւտ. Ժգ. 34։ Հռոմ. Ժգ. 8։ ա Կոր. Ժգ. 26։ Եփես. ե. 19։ է Գաղ. գ. 6։ Փ ա Կոր. Ժ. 31։ ը Հռոմ. ա. 8։ Եփես. ե. 20։ Գաղ. ա. 12։ բ. 7։ ա Թես. ե. 18։ Եբր. Ժգ. 15։ թ Եփես. ե. 22։ Տիտ. բ. 5։ ա Պետ. գ. 1։ ժ Եփես. ե. 3։ ի Եփես. ե. 25, 28, 33։ ա Պետ. գ. 7։ լ Եփես. գ. 31։ խ Եփես. գ. 1։ ծ Եփես. ե. 24։ Տիտ. բ. 9։ կ Եփես. գ. 4։ հ Եփես. գ. 3, ևս։ Տիտ. գ. 1։ Տիտ. բ. 9։ ա Պետ. բ. 18։ ղ Հռոմ. ժ. 20։ ճ Փիլմ. 16։

մարմնաւոր տէրերուն, չէ թէ աչքի առջև ծառայելով մարդահաճոներու պէս, հապա սրտի մաքուռ երկեամբ՝ Տէրոջմէ վախնալով.
23 ինչ որ ի'ընէք՝ սրտանց ընէք, որպէս թէ Տէրոջմ
24 բոլը ու չէ թէ մարդոց, Գիտնալով որ ժառանգութեան հատուցումը Տէրոջմէ պիտի առնէք. Ինչու որ Տէր Քրիստոսին կը ծառայէք.
25 ասյէք. Բայց անօրինը իր անօրինութեանը պիտի ընդունի, և աչառութիւն չկայ։

Գլ. Դ

1 Կը յորդորէ չերամածութեամբ ազօթք ընել, ե խելացութեամբ վարուիլ անանց հետ՝ ոգևոր գեա Քրիստոսի կամաբեալ գործքերը չատնէ. 10 իր բարեկ կը ծանաչցնէ ա. Նաեց, և ամէն կերպ յորդորելուն կը հնդրէ։

1 Տէրեր, ձեր ծառաներուն իրաւունք ու հաւասարութիւն տուէք, գիտնալով որ դուք ալ Տէր ունիք երկինքը։
2 Շարունակ ազօթքի նուիրէ եղէք, անոր
3 մէջը արթնուն մնալով գոհութեամբ։ Ազօթք ըրէք նաև մեզի համար, որ Աստուած խօսքին դուռը բանայ մեզի Քրիստոսի խորհուրդը խօսելու, որուն համար կապուած ալ եմ,
4 Որ յայտնի ընեմ զանիկա՝ ինչպէս որ ինծի կը
5 վայլէ խօսիլ։ Իմաստնութեամբ վարուեցէք դուրսինները նուն՝ ժամանակը ծախսե առնելով։ Ձեր խօսքը ամէն առն Հնոյհ քով

ա Եփես. գ. 6, 7։ բ Եփես. գ. 8։ գ ա Կոր. է. 22։ դ Հռոմ. Ժգ. 12։ Եփես. գ. 18։ ա Թես. է. 17, 18։ ե Գաղ. բ. 7։ գ. 15։ զ Եփես. գ. 19։ բ Թես. գ. 1։ է ա Կոր. Ժգ. 9։ բ Կոր. բ. 12։ ը Ա Տես. Ժգ. 11։ ա Կոր. գ. 1։ Եփես. գ. 19։ Գաղ. ա. 20։ Եփես. գ. 20։ Փիլ. գ. 7։ թ Եփես. գ. 21։ ժ Կող. դ. 7։ ի Եփես. դ. 15։ լ Եփես. դ. 16։ խ Եփես. դ. 29։ ծ Եփես. դ. 25։ կ Եփես. դ. 26։ հ Եփես. դ. 27։ ղ Եփես. դ. 28։ ճ Եփես. դ. 30։

Եւրոպէ ըզ ազգ Հաճոյացած ըլլայ , Հռ. դիտաք
ըզ ինչպէս կը վայել ձեզի ամէն միաբան պա-
տասխան տալ :
7 ԻԱյ իմ վարդապետ բարերը պիտի խնայընէ ձե-
զի Տիւքիկոս սիրելի եղբայրը և Հաւատա-
րիմ պաշտօնեան ու Ծառայակիցը Տէրոջմով.
8 Որպէս որ առ բանին Հասնար ձեզի իրմէն , որ
Աղատնայ ձեր վարդապետ , ու ձեր պատերը մէ-
9 ինչ , Ոնեսիմոս Հաւատարիմ ու սիրելի
եղբօրը Հետ միաբեր որ ձեզմէ ըլլ է . իրմէնք
ամէն բանը ձեզի պիտի խնայընեն ինչ որ Հոս
10 կայ : Բարև կ'ընէ ձեզի Արիստարքոս՝ իմ
գերութեան ընկերս , և Մարկոս՝ Բառնա-
բասին եղբօրորդին , (որուն Հանար պատուէր
առիք . թէ որ ձեզի գայլ ըլլայ , ընդունիք
11 յիւ անոնկա ,) և Յիսուս՝ որ Ցուստոս կոչուած
է , որոնք Թլփատութենէն են . ասոնք միայն
Ինձ գործակից եղան Աստուծոյ Թագաւորու-
թեանը մէջ , որոնք ինծի մխիթարութիւն ե-
12 ղան : Բարև կ'ընէ ձեզի Եպափրաս՝ Քրիս-
տոսի ծառան , որ ձեզմէ ըլլ է , Համեմ ասոնց
աղօթքին մէջ ձեզի Հաստատ կանգ ընելով , Որ
դուք կատարեալ ու լման կ'ենաք Աստու-
13 ծոյ բոլոր կամացը մէջ : Քանզի ասոր վկայող
ես կը վկայեմ , թէ չատ նախանձաւորութիւն
ունի ձեզի Համար ու Լաւոդիկէի և Ցիերա-
14 պօլիսի մէջ եղողներուն Համար : Բարև կ'ընէ
ձեզի սիրելի Ղուկաս բժիշկը ու Դեմաս :

1 Մաթ . թ . 49 :
2 ա Պետ . գ . 15 :
3 Եփես . գ . 21 :
4 Եփես . գ . 22 :
5 Ոնես . որ գրաճաց
մեր վարչակ , ու
ինչ ձեր
6 Փիլիմ . 10 :
7 Գոր . ԺԹ . 29 : բ .
4 : իե . 2 : Փիլիմ .
21 :
8 Գոր . Ժե . 37 . բ
Տիմ . գ . 11 :
9 Դէ . ա . 7 : Փիլիմ .
23 :
10 Հռոմ . Ժե . 30 :
11 Մատ . Ե . 18 . ա
Կոր . բ . 6 : Ժգ .
20 : Փիլ . գ . 15 :
Եբր . Ե . 14 :
12 բ Տիմ . գ . 11 :
13 բ Տիմ . գ . 9 : Փիլ
իմ . 24 :

15 Բարև ըրէք եղբայրներուն՝ որ Լաւոդիկիա
են , և Նիմփասին Հռ անոր տանը մէջի եկե-
16 ղեցւոյն : Ու երբոր աս Թուղթը ձեր մէջը
կարդացուի , Լաւոդիկեցւոց եկեղեցւոյն մէջն
ալ կարդալ տուէք . և դուք ալ Լաւոդի-
17 կիայէն եկած Թուղթը կարդացէք : Ու ըսէք
Աբքիպպոսին , Զգոյշ եղիր քու սպասաւո-
րութեանդ՝ որ Տէրոջմով առիր , որ անիկա
18 կատարես : Ողջ բարևը իմ ձեռքիս Պօղոսինն
է . Յիմ կապերս միաբերիդ Թող ըլլան : Շնո-
րհքը ձեզի Հետ : Ամէն :

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Աւետարանը կը ծանուցանէ Թեսաղոնիկեցւոց Թէ ինչը ամէն
աստն կը չինչ գանգիր իր գոհութեանը ու աղօթքին մէջ . 5
և Թէ ինչը ապեկ Համոզուած է Թէ անանց Հաւատքը Տէմ-
բիա ու անկեզծ է , և Թէ Աւետեաց գործած են :

1 Պօղոս և Սիղուանոս ու Տիմոթէոս՝ Թե-
սաղոնիկեցւոց եկեղեցւոյդ Հայր Աստուծով
2 ու Տէր Յիսուս Քրիստոսով . Շնորհք և խա-

1 Հռոմ . ժգ . 4 : ա
Կոր . ժգ . 19 :
2 ա Թես . Ե . 27 :
Փիլիմ . 2 :
3 ա Տիմ . գ . 6 :
4 ա Կոր . ժգ . 21 : բ
Թես . գ . 17 :
Եբր . ժգ . 3 :
Եբր . ժգ . 25 :
5 բ Կոր . ա . 19 : բ
Թես . ա . 1 : ա
Պետ . Ե . 12 :
6 Եփես . ա . 2 :

զաղաթիւն ձեզի *Աստուծմէ մեր Հօրմէն
ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։
1Կը գոհանանք Աստուծմէ ամէն ատեն ձեր
ամենուն համար՝ 2ձեզ յիշելով մեր աղօթք-
3 ներուն մէջը, Անդադար յիշելով 3ձեր հա-
ւատքին գործը ու 4սիրոյ աշխատութիւնը և
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի յոյսին համբեր-
4 թիւնը՝ Աստուծոյ ու մեր Հօրը առջեւ, եւ
գիտնալով, Աստուածմէ սիրուած եղբայրներ,
5 3ձեր ընտրութիւնը. 5Որ մեր աւետարանը չէ
թէ մինակ խօսքով եղաւ ձեզի, հապա զո-
րութիւնով ալ ու Հոգւով Սրբով ու շատ
ապդուութիւնով, ինչպէս որ գիտէք՝ ե թէ
6 ինծառր կեցանք ձեր մէջը ձեզի համար։ Դուք
ալ մեզի ու Տէրոջը նմանող ըլլալով՝ ընդու-
նեցիք խօսքը շատ նեղութեան մէջ Հոգւոյն
7 Սրբոյ ուրախութիւնովը. Անանկ որ դուք օ-
րինակ եղաք բոլոր Հաւատացեալներուն ո-
րոնք Մակեդոնիայի ու Աքայիայի մէջ են։
8 9Ինչու որ ձեզմէ Հնչակուեցաւ Տէրոջը խօս-
քը, չէ թէ մինակ Մակեդոնիայի ու Աքա-
յիայի մէջ, Հապա նաև ամէն տեղ ձեր հա-
ւատքը որ Աստուած է՝ տարածուե-
ցաւ, անանկ որ ալ պէտք չէ մեզի բան մը
9 խօսիլ։ Քանզի իրենք կը պատմեն մեզի հա-
մար, 10թէ ինչպէս եղաւ մեր ձեր քովը մտա-

* Ուն՝ Հայր։
ա Հռոմ. ա. 8։ Եփես. ա. 16։ Փիլիպ. 4։
բ Գաղ. բ. 13։
գ Ցանկ. գ. 29։ Գաղ. ե. 6։ Գաղ. գ. 6։
դ Թես. ա. 3։ 11։ Ցանկ. բ. 17։
ե Հռոմ. ժգ. 6։
զ Եբր. գ. 10։
է Կող. գ. 12։ բ Թես. բ. 12։
ը Մարկ. ժգ. 20։ ա Կոր. բ. 4։ գ. 20։
թ բ Կոր. գ. 6։
ի Կող. բ. 2։
ժ Գաղ. բ. 1։ 5։ 10։ 11։ բ Թես. գ. 7։
լ ա Կոր. գ. 16։ Յով. 1։ Փիլ. գ. 17։ Գաղ. բ. 14։ բ Թես. գ. 9։
խ Գործ. ե. 41։ Եբր. ժ. 34։
ծ Հռոմ. ժ. 18։
կ Հռոմ. ա. 8։ բ Թես. ա. 4։
հ Գաղ. բ. 1։

ձելը, 1և ինչպէս գուք կաւ դարձաք դէպի Աստուծոյ
դարձաք՝ կնդունի ու ճշմարիտ Աստուծոյ
10 ծառայելու, 2ձեր սպասելու անոր Որդւոյն
3երկինքէն. 4որ ինքը մեռելներէն յարուց
զանիկա՝ այսինքն Յիսուսը, 5որ կ'ազատէ մեզ
գալու բարկութենէն։

Գլ. Բ

1 Աւետեալը կը ցուցնէ թէ ինչպէս աւետարանը Թեսաղոնիկի մատաւ ան քարոզուեցաւ. և ինչպէս անոնք ալ ընդունեցին. 18 պատճառը կ'իմացնէ թէ ինչը ինչու այնքան երկար ատեն հեռաւ մնաց անոնցմէ. և թէ ինչու այնքան մեծ փափաք ու նեղ զանոնք տեսնելու։

1 1Քանզի, եղբայրներ, դուք ինքներնիդ
գիտէք ձեր մէջը մտնելնիս՝ որ պարապ տե-
2 ղը չեղաւ. 2Հապա առաջ 3փիլիպպէի մէջ
չարչարանք կրելով ու անարդուելով ինչպէս
որ գիտէք, 4համարձակութիւն ըրինք մեր
Աստուծմով՝ 5ձեզի պատմելու Աստուծոյ աւե-
3 տարանը 6մեծ հակառակութեան մէջ։ 7Ինչու
որ մեր յորդորանքը ոչ մոլորութենէ է, ու
4 ոչ պղծութենէ և ոչ խարէութեամբ. 8Հապա
ինչպէս որ մենք Աստուծմէ ընտրուեցանք 9ու
աւետարանը հաւատացուեցաւ, այնպէս կը
խօսինք, 10չէ թէ մարդոց հաճոյ ըլլալու հա-
մար, հապա Աստուծոյ 11որ մեր սիրտերը կը

ձ ա Կոր. ժբ. 2։ Գաղ. գ. 8։
ղ Հռոմ. բ. 7։ Փիլ. գ. 20։ Տիտ. բ. 13։ բ Պետ. գ. 12։ Յայտ. ա. 7։
ճ Գործ. ա. 11։ Գաղ. գ. 15։ բ Թես. ա. 7։
ձ Գործ. բ. 24։
յ Մատ. գ. 7։ Հռոմ. ե. 9։ Գաղ. ե. 9։
ն Գաղ. ա. 5։ 9։
շ Գործ. ժգ. 22։
ո Գաղ. ա. 3։
չ Գործ. ժե. 8։
պ Փիլ. ա. 30։ Կող. բ. 1։
ջ Կոր. ե. 2։ Հռոմ. 5։ բ Պետ. ա. 16։
ռ ա Կոր. ե. 25։ ա Տիմ. ա. 11։ 12։
ս ա Կոր. թ. 17։ Գաղ. բ. 7։ Տիտ. ա. 3։
վ Գաղ. ա. 10։
տ Ակաք. ժե. 3։ Հռոմ. ը. 27։

5 քննէք · Ինչու որ մենք բնաւ չտգիտանանք
թեան խօսքեր չգործածելնիք , ինչպէս որ
գիտէք , ոչ ալ ագահութեան պատճառանք ,
6 Աստուած վկայ է , Եւ մարդոցմէ փառք
չխնդրեցինք , ոչ ձեզմէ՝ ոչ ալ ուրիշներէն ,
7 Թէև կրնայինք իբրև քրիստոսի առաքեալ-
ներ Ծանրութիւն տալ · Հապց մենք հեզ ե-
ղանք ձեր մէջը , ինչպէս որ գայեակ մը իր
8 երախաներուը կը խնամէ · Նոյնպէս ՝ մենք ձեր
վրայ փափաք ունենալով՝ կը յօժարէինք ,
ոչ միայն Աստուծոյ աւետարանը ձեզի տալ ,
Հապա մեր անձերն ալ , ինչու որ դուք մեզի
9 սիրելիներ եղաք · Քանի կը յիշէք , եղբայր-
ներ , մեր աշխատութիւնը ու չանքը , որ ՝ձեզ-
մէ մէկու մը ծանրութիւն չտալու համար
գիշեր ու ցորեկ ՝գործելով՝ ձեզի Աստուծոյ
10 աւետարանը քարոզեցինք · Ժդուք վկայ էք ,
և Աստուած ալ՝ Թէ ինչպէս սրբութիւնով ու
արդարութիւնով և անարատութիւնով վա-
11 րուեցանք ձեզի հնաւ որ հաւատացիք · Ինչպէս
գիտէք ՝ , որ ձեզմէ ամէն մէկը՝ հնաւոր հայր
12 մը իր որդիները՝ Ա՛ռնէ կը յորդորէինք ու կը
մխիթարէինք և վկայութիւն կը դնէինք՝ որ
դուք Աստուծոյ վայելին պէս քալէք , Նոյն
որ ձեզ իր թագաւորութեանը ու փառքին

5 ։
ֆ բ Կոր · ժա · 9 ·
ժբ · 13 · 14 · բ
Թես · գ · 8 ։
ղ ա Կոր · բ · 3 · Թ ·
22 · բ Կոր · ժգ · 4 ·
բ Տիմ · բ · 24 ։
ղ Հաւմտ · ա · 11 ·
ժե · 28 ։
ճ բ Կոր · ժբ · 15 ·
յ բ Կոր · ժբ · 13 ·
14 ։
յ Գոր · ֆ · 34 · ա
Կոր · գ · 12 · բ
Կոր · ժա · 9 · բ
Թես · գ · 8 ։
ղ Գղ · ա · 5 ։
ղ բ Կոր · ե · 2 · բ
Թես · գ · 7 ։
ն Եփես · գ · 1 · Փիլ ·
ա · 27 · Կող · ա ·
10 · Գղ · գ · 1 ։
շ ա Կոր · ա · 9 · Գղ ·
ե · 24 · բ Թես · բ ·
13 · բ Տիմ · ա · 9 ։

Կոր · ե · 35 · բ
Կոր · բ · 17 · գ · 2 ·
ե · 2 · ժբ · 17 ։
ղ Հաւմտ · ա · 9 ։
ի Ցաղ · ե · 41 · 44 ·
ժբ · 43 · ա Տիմ · ե ·
17 ։
ծ ա Կոր · Թ · 4 · 6 ·
12 · 18 · բ Կոր · ժ ·
1 · 2 · 10 · 11 · ժգ ·
19 · բ Թես · գ · 9 ·
Փիլիմ · 8 · 9 ։
ձ ա Կոր · Թ · 1 · 2 ·
33 · 34 · Գոր · ե · 2 ·
52 ։
ղ Ռնախ հրեից մար-
գարէներն
ի Ղամ · գ · 8 ։
ղ Ղ.ւսկ · ժա · 52 ։
Գոր · ժգ · 50 · ժգ ·
5 · 18 · ժե · 5 · 13 ·
ժը · 12 · ժթ · 9 ·
իբ · 21 · 32 ։
ֆ Դան · ժե · 16 · Մատ ·
իգ · 32 ։
ֆ Մատ · իգ · 6 · 14 ։
ղ ա Կոր · ե · 5 · Կող ·
բ · 5 ։
ֆ Գղ · գ · 10 ։
ղ Հաւմտ · ա · 13 ·
ժե · 22 ։
ֆ բ Կոր · ա · 14 ։
Փիլ · բ · 10 · գ · 1 ։
ֆ Աւտ · ժգ · 31 ։

13 կանչեց ։ Ասոր համար մենք ալ անդադար
կը գոհանանք Աստուծմէ , որ մեզմէ Աստու-
ծոյ խօսքը լսելով ընդունեցիք , Ոչ թէ իբր
մարդոյ խօսք , հապա ինչպէս որ ճշմարտա-
պէս է՝ Աստուծոյ խօսք , որ նաև կը ներգոր-
14 ծէ ձեր մէջը որ կը հաւատաք ։ Քանզի դուք ,
եղբայրներ , նմանեցաք Աստուծոյ եկեղե-
ցիներուն՝ որ Հրէաստանի մէջ են Քրիստոս
Յիսուսով · Ինչու որ դուք ալ նոյն տրտում-
նջէք կրեցիք ձեր համազգիներէն , Ինչպէս որ
15 անոնք ալ Հրէաներէն · ՝Որոնք Տէր Յիսուսն
ալ մեռցուցին ։ Մարգարէներն ալ , և մեզ
հալածեցին , ու Աստուծոյ անհաճոյ ։ և բոլոր
16 մարդոց հակառակ են · Ու մեզ կ՝արգիլեն
հեթանոսներուն խօսելէն անոնց փրկութեանը
համար , ։որ իրենց մեղքերուն չափը լեցնեն
ամէն ատեն · Եւ բարկութիւնը անոնց վրայ
հասեր է մինչև վերջը ։
17 Իսկ մենք , եղբայրներ , Ժբաւ քիչ մը ա-
տեն ձեզմէ որբ մնացինք երեսով ու չէ Թէ
սրտով , ։բայց աւելի չանացինք ձեր երեսը
18 տեսնելու մեծ փափաքով ։ Անոր համար ես
Պօղոս մէկ երկու անգամ ուզեցի ձեզի գալ ,
19 ՝բայց Սատանան մեզ արգիլեց ։ ՝Ինչու որ
ո՞վ է մեր յոյսը կամ ուրախութիւնը ։կամ Դէ
պարծանքին պսակը , եթէ ոչ դուք՝ մեր Տէր

ղ Գղ · ա · 2 ։
ղ Մատ · ժ · 40 ·
Գաղ · գ · 14 · բ
Գնա · գ · 2 ։
ա Գաղ · ա · 22 ։
ա Գոր · ժե · 5 · 13 ·
ղ Երբ · ժ · 35 · 34 ։
ի Գոր · բ · 23 · գ ·
15 · ե · 30 · ե · 52 ։
ծ Մատ · ե · 12 · իգ ·
34 · 37 · Ղ.ւսկ · ժգ ·

Ցիսուս Քրիստոսի առջևը Տանտր գալու առ-
20նը։ Որովհետև դուք էք մեր փառքը և ու-
րախութիւնը։

ԳԼ· Գ

1 Զգոյա կը յայտնէ իր մէծ սէրը որ ունէր Թեսաղոնիկեցւոց վրայ, թէ Տիմոթէոսը անանց խրկէլով որ Հաստատէ և մխի-թարէ զանոնք, թէ անանց բարեգործութեանցը վրայ ուրա-խանալով, 10 և թէ աղօթք ընելով անանց համար, և անվե-տանց անանց երթալուն փափաքելով։

1 Ուստի ալ չկրնալով աւելի համբերել, էա-
2 ղեկ երևցաւ մեզի մնալ Աթենք միայ։ Եւ
Տիմոթէոս մեր եղբայրը ու Աստուծոյ պաշ-
տօնեան և մեր գործակիցը Քրիստոսի աւե-
տարանին մէջ՝ խրկեցինք ձեզ հաստատելու
3 ու մխիթարելու ձեր հաւատքին համար. Տ՚որ
ոս նեղութիւններուն մէջ չ՚ըլլ մեկը վհատի.
ինչու որ դուք ինքնիրնիդ գիտէք Տոր մենք
4 սա բաներուն համար կեցեր ենք։ Ուրանդի
երբոր մենք ձեր քովն էինք, առաջուց ձեզի
կը զգուշեինք թէ նեղութիւններու պիտի
հանդիպինք, ինչպէս որ եղաւ ալ, ու գիտէք։
5 Նաոր համար ես ալ չկրնալով աւելի համբե-
րել, Տղայ խրկեցի ձեր հաւատքը գիտնալու,
Տոր չըլլայ թէ փորձողը ձեզ փորձած ըլլայ,
6 Եւ մեր աշխատութիւնը պարապ ըլլայ։ Բայց
հիմա երբոր Տիմոթէոս ձեզմէ մեզի եկաւ,
ու ձեր հաւատքին և սիրոյն աւետիսը մեզի

ր ա Կար· Ժե· 25։
ԳԼ· գ· 13։ Ցայս-
ս· 7։ իբ· 12։

—

= Հմր· ե։
Տ Գոր· Ժէ· 15։

ր Հռոմ· Ժգ· 21։
ա Կար· Ժգ· 10։ բ
Կար· ա· 18։
ր Եփես· գ· 13։
ե Գոր· ի· 16։ Ժգ·
21։ ի· 23։ իա· 11։
ա Կար· գ· 9։ բ
Տիմ· գ· 12։ ա

ԳԼտ· բ· 21։
ը Գոր· ի· 23։
ը Հմր· 1։
ը ա Կար· է· 5։ բ
Կար· ժա· 5։
թ Գաղ· բ· 2։ գ· 11։
Փիլ· բ· 16։
ժ Գոր· Ժբ· 1։ 5։

տուաւ, որ ամէն ժամանակ մեր բարի յիշա-
ատակը Դ՚ուէնիդ ունիք, և կը փափաքիք մեզ
7 տեսնելու, ինչպէս որ մենք ալ ձեզ, Ասոր
համար, եղբայրնե՛ր, Ձեզի վրայ մխիթարեա-
ցանք մեր բոլոր վիշտերուն ու նեղութիւննե-
8 րուն վրայ ձեր հաւատքովը. Լինչու որ հիմա
կենդանի ենք մենք, Եթէ դուք հաստա-
9 ուն կեցաք Տէրոջմով։ Ո՚ր Տանդի ի՞նչ գոհու-
թիւն կրնանք մատուցանել Աստուծոյ ձեր
վրայով՝ ան ամէն ուրախութեանը համար՝
որ կ՚ուրախանանք ձեզի համար մեր Աստու-
10 ծոյ առջևը, Եւ Գիշեր ու ցորեկ Չափաս չատ
աղաչանք կ՚ընենք Ձեզ երեսը տեսնելու,
Ու ձեր հաւատքին պակասութիւնները լեցը-
11 նելու։ Բայց Աստուած ինքն ու մեր Հայրը
և մեր Տէրը Յիսուս Քրիստոս Մեր ճամբան
12 դիպ՚ի ձեզի յաջողէ։ Եւ Տէրը աճեցնէ ու
առելցնէ ձեր սէրը Ջրարու վրայ ու ամե-
նուն վրայ, Ինչպէս որ մենք ալ ձեր վրայ --
13 Նէ, Հաստատելով ձեր սիրտերը անարատ՝
սրբութեան մէջ Աստուծոյ և մեր Հօրը առջևը՝
մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի գալու առիթը
վրը բոլոր սուրբերուն հետ մէկտեղ։

ԳԼ· Դ

1 Կը յորդորէ որէ զանազան որ ամէն կերպով առաջ երթան առաքե-լական սկզբունքներուն մէջ։ 6 որ առջի ու սրգ որ վերջնական ուխ-տան։ 9 որ մէկզմէկ սիրեն։ 11 որ ամէն մէկը հոգացողութեամբ իր գործը գործէ։ 13 ու վերջապէս ննջեցեալներուն վրայով

ի Փիլ· ա· 8։
Լ բ Կար· ա· 4։ է·
ը 6։ 7։ 13։
ի Փիլ· գ· 1։
ծ ԳԼ· ա· 9։
կ Գոր· Ժե· 15։
Հ Հռոմ· ա· 10։ 11։

Ժե· 32։
ղ ԳԼ· բ· 17։
ճ բ Կոր· Ժգ· 9։ 11։
Կող· գ· 12։
Ճ Մաթ· ա· 3։
Ն ԳԼ· գ· 10։
շ ԳԼ· գ· 9։ է· 15։
բ ԳԼտ· ա· 7։

ն ա Կար· ա· 3։ Փիլ·
ա· 10։ ԳԼ· է· 23։
բ Ցնծ· բ· 16։ ա
Ցաքն· գ· 20։ 21։
շ Ջաք· Ժգ· 5։
Ցաւգ· 14։
:-

իրենց տրամաբանութիւնը չափաւոր ըլլայ։ 17 Աստուածը ան մեր-
ձին յարգութիւնին վրայ համառօտ կերպով մը կը նկատգրէ
մեռելոց յարութիւնը, և Քրիստոսի երկրորդ գալուստը գո-
ռոսաւանի համար։

1 Ա՛Ն հիմա, եղբայրներ, ձեզի կ՚ազաչենք ու
կը յորդորենք Ցէր Յիսուսով, ՚որ ընդունէս
մեզմէ առիք՝ ՚ինչպէս պէտք է ձեզի քա-
լել ու ՚Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ, ալ աւելի ա-
2 նոր։ Ցիշեցուցինք ձեզի ի՛նչ պա-
3 տուէրներ տուինք ձեզի Ցէր Յիսուսով։ Ին-
չու որ ՚Աստուծոյ կամքը ասի՛ պսպինքն ՚ձեր
սուրբ ըլլալը, ՚որ դուք ետ կենաք պոռնկու-
4 թենէ. ՚Ջնէմի ամէն մէկը գիտնայ իր ամա-
5 նը պրուժիւնով ու պատուով առնելայ. ՚Ջէ՛
թէ ցանկութեան կիրքով՝ ՚ինչպէս հեթանոս-
6 ները՝ ՚որոնք Աստուած չեն ճանչնար։ ՚Ջրե-
լոյ որ ՚ասա բանին՝ մէջ չանէ անցնի հիւ ու
իր եղբայրը գրկէ, վրնդու որ Ցէրը ասա բոլոր
բաներուն համար վրէժխնդիր է. ինչպէս ա-
ռաջուց ըսինք ձեզի ու վկայութիւն տուինք։
7 ինչու որ Աստուած մեզ պղծութեան չկանչեց,
8 ՚Հապա սրբութեան։ ՚Ուստի ան որ կ՚անար-
գէ՝ չէ թէ անկիա մարդ մը կ՚անարգէ, հապա
զԱստուած՝ ՚որ իր Սուրբ Հոգին ալ †մեզի
տուաւ։

9 Բայց եղբայրասիրութեան վրայով ՚պէտք չէ

ձեզի բան գրել, ՚ինչու որ դուք ինքնիրեն
նիդ Աստուծմէ սորված էք ՚միկզմիկ սիրել.
10 ՚Եւ իրաւ ասա բանը կ՚ընէք դուք բոլոր Մա-
կեդոնիայի մէջ եղող ամէն եղբայրներուն.
ապակայն կ՚ազաչենք ձեզի, եղբայրներ, ՚որ
11 աւելի առատանաք. ՚Եւ ջանք ընէք որ
հանդարտ կենաք, ու ամէն մէկդիդիդ իր
գործը գործէ, ՚ու ձեր ձեռքերովը աշխա-
տիք, (ինչպէս որ ձեզի պատուիրեցինք,) ՚որ
դուրսինեներուն հետը պարկեշտութեամբ վա-
րուիք, ու *բանի մը կարօտ չըլլաք։
12 Ջենք ուզեր, եղբայրներ, որ տգէտ ըլլաք
ննջեցեալներուն վրայով, որ չտրամիք ինչպէս
13 ուրիշները՝ որոնք յոյս չունին։ Քանզի ՚Թէ
որ կը հաւատանք թէ Յիսուս մեռաւ ու յա-
րութիւն առաւ, նմանակ ալ Աստուած նրն-
ջեցեալները Յիսուսով պիտի բերէ անոր հետ։
14 ՚Վասն զի ա՛ս կը զրուցենք ձեզի Ցէրոջը խօս-
քովը, ՚Թէ մենք որ մինչև Ցէրոջը գալուստը
ողջ կը մնանք, բնաւ ննջեցեալներէն առաջ
15 պիտի չանցնինք։ ՚Վասն որ Ցէրը ինքն ազ-
դարարութեան հրամանով՝ հրեշտակապետին
ձայնովը ՚ու Աստուծոյ փողովը երկինքէն
պիտի իջնէ, ևս Քրիստոսով մեռածները ա-

20։

ա Փիլ· ա· 27· Կող·
բ· 6։
բ Գաղ· բ· 12։
գ Կող· ա· 10։
դ Հռոմ· ժբ· 2։
Եփես· ե· 17։
ե Եփես· ե· 27։
զ ա Կոր· գ· 15· 18։
Եփես· ե· 3։ Կող·
գ· 5։
է Հռոմ· ջ· 19։ ա
Կոր· ջ· 15· 18։
ը Կող· գ· 5։ Հբ·
ասմմ· ա· 24· 26։
թ Եփես· գ· 17· 18։
ժ ա Կոր· ժե· 34։
Գաղ· գ· 3։ Եփես·
բ· 12։ գ· 18։ բ
Թես· ա· 8։
ի Ղե· ժբ· 11· 13։
ա Կոր· ջ· 8։
ա Կամ բանի մը
կ բ Թես· ա· 8։
ձ Ղե· ժա· 44։ ժբ·
2։ ա Կոր· ա· 2։
Եբր· ժբ· 14։ ա
Պետ· ա· 15։ 16։
ղ Ղաւ· ժ· 16։
ճ Ա՛ն ալ մեկու
ն Ցէն Ղե· ժբ·
28։ բ Օր· ժգ· 1։
2։ բ Թագ· ժբ·
յ Եբեմ· լա· 34։
Ցաքե· գ· 45։ ժգ·
24։ Եբր· ե· 11։
ա Ցաքե· բ· 20·
27։
ղ Մատ· իզ· 39։
Ցաքե· ժգ· 34։
ժե· 12։ Եփես·
ե· 2։ ա Պետ· գ·
8։ ա Ցաքե· գ· 11·
23։ գ· 21։
ջ Գաղ· ա· 7։
է Գաղ· գ· 13։
ը Հռոմ· ժգ· 13։
Եբր· ժբ· 14։ ա
Պետ· ա· 15։ 16։
թ Ղաւ· ժ· 16։
ժ ա Կոր· ժե· 34։
Գաղ· գ· 3։ Եփես·
բ· 12։ գ· 18։ բ
Թես· ա· 8։
ի Ղե· ժբ· 11· 13։
ա Կոր· ջ· 8։
ա Կամ բանի մը
կ բ Թես· ա· 8։
ձ Ղե· ժա· 44։ ժբ·
2։ ա Կոր· ա· 2։
Եբր· ժբ· 14։ ա
Պետ· ա· 15։ 16։
ղ Ղաւ· ժ· 16։
ճ Ա՛ն ալ մեկու
ն Ցէն Ղե· ժբ·
28։ բ Օր· ժգ· 1։
2։ բ Թագ· ժբ·
Եփես· բ· 12։
ա Կոր· ժե· 13։
ջ ա Կոր· ժե· 18·
23։ Գաղ· գ· 13։
գ Թագ· ժգ· 17·
18։ բ· 35։
ա Կոր· ժե· 51։
Ա՛ատ· իգ· 30· 31։
Գաղ· ա· 11։ բ
Թես· ա· 7։
ա Կոր· ժե· 52։
ա Կոր· ժե· 23· 52։

16 ուաչ յարութիւն պիտի առնեն։ ։Եւ քը մենք
–ը որ ողջ մնացած ենք՝ անոնցմով միասին
։պիտի յափշտակուինք ամպերով Տէրոջը առ-
ջևը երկնքը օդին մէջը, ։և անոնկ յաւիտեան
17 Տէրոջը հետ պիտի ըլլանք ։Ուստի միզմիկ
մխիթարեցէք աս խօսքերով։

ԳԼ· Ե

1 ԿԸ չտեսնեմք իր նկարագրութիւնը Քրիստոսի գաղտնիքի
գալուն վրայով։ 16 և զանազան խրատներ տալով 23 իր
թուղթը կը վերջացնէ։

1 ։Բայց ան ժամերուն ու ժամանակներուն
համար, եղբայրներ, ։պէտք չէ բան մը գրել
2 ձեզի· ։քանզի դուք ինքնիրենիզ ապէկ գի-
տէք՝ թէ ։Տէրոջը օրը գիշերուան գողի պէս
3 անանկ կը հասնի։ Երբոր ըսելու ըլլան թէ
խաղաղութիւն ու ապահովութիւն է, ։անասոր
նը կորուստը յանկարծակի անոնց վրայ պիտի
հասնի ։յղիին երկունքը պէս, ու պիտի չպա-
4 տնի ։Բայց դուք, եղբայրներ, խաւարի մէջ
չէք, որ ան օրը գողի մը պէս ձեր վրայ հաս-
5 նի։ ։Ինչու որ դուք ամէնքդ լուսոյ որդիք
է՛ք՝ ու ցորեկուան որդիք· գիշերուան չենք,
6 խաւարինը չենք։ ։Ուրեմն չքնանանք ինչպէս
որ ուրիշները, ։հապա արթնուն ու զգաստ ըլ-
7 լանք։ ։Քանզի անոնք որ կը քնանան՝ գիշերը

2 ա Կոր· ժե· 51։
– Գործ· ա· 9։ Յայտ· ժա· 12։
3 Ցաւ· ժե· 26։ ժգ· 3։ ժէ· 24։
4 ԳԼ· ե· 11։
—
ա Մատ· իգ· 3։ 36։ Գործ· ա· 7։
F ԳԼ· գ· 9։
4 Մատ· իգ· 43· 44։ իե· 13։ Ղուկ· ժգ· 39· 40։ բ Գնա· գ· 10։ Յայտ· գ· 3։ ժգ· 15։
7 Եփես· ե· 8–9։ Ղուկ· ժէ· 27–28· 29։ բա· 34։ 35։ բ Թես· ա· 9։
8 Երեմ· ժգ· 21։ Ովս· ժգ· 13։
9 Հռոմ· ժգ· 12։ 13։ ա Ցաւ· բ· 8։
10 Եփես· ե· 8։
11 Մատ· իգ· 1։ ա Գնա· ե· 5։
12 Մատ· իգ· 42։ իե· 15։ Հռոմ· ժգ· 11· 12։ 13։ ա Գնա· ե· 8։
13 Ղուկ· իա· 34։ 36։ Հռոմ· ժգ· 15։ ա Կոր· ժե· 34։ Եփես· ե· 14։

3 ա Կոր· ժգ· 18։ Փիլ· բ· 29։ ա Տիմ· ե· 17։ Երբ· ժգ· 7· 17։
7 Մատ· թ· 49։
8 Բ Թես· գ· 11· 12։
9 Երբ· ժբ· 12։
10 Հռոմ· ժգ· 1։ ժե· 1։ Գաղ· գ· 1։ 2։
12 Գաղ· ե· 22։ Ե.Թես· ե· 12։ 17։ ա Կոր· գ· 7։ ա Գնա· գ· 9։
14 Գաղ· գ· 10։ ԳԼ· գ· 12։

կը քնանան, և անոնք որ կ՛արբենան՝ գիշե-
8 րը կ՛արբենան։ Բայց մենք որովհետև ցորե-
կուան ենք, զգաստ ըլլանք, և հաւատքին
ու սիրոյն զրահը վրանիս հագնինք, ու վեր-
կութեան յուսոյն սաղաւարտը ։ընդունինք։
9 ։Ինչու որ Աստուած մեզ բարկութեան հա-
մար չորոշեց, ։հապա փրկութիւն ստանալու
համար մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը·
10 ։Որ ինքը մեզի համար մեռաւ· որպէս զի թէ
արթնուն ըլլանք և թէ քնանանք, իր հետը
11 միասին ապրինք։ ։Ուստի համար միզմիկ միւս-
մխիթարեցէք և իրարու չնմութիւն տուէք, ինչ-
պէս որ կ՛ընէք ալ։
12 Եւ ձեզի կ՛աղաչենք, եղբայրներ, ։որ
ճանչնաք ձեր աշխատաւորները ու վերակա-
ցուներդ Տէրոջմով, ու ձեզի խրատ տուողնե-
13 րը· Եւ զանոնք մեծագոյն պատուեցէք սի-
րով վրնոց գործքին համար· ։Իրարու հետ
14 խաղաղութիւն ունեցէք։ Եւ ձեզի կ՛աղա-
չենք, եղբայրներ, ։անկարգ վարմունք
ունեցողները խրատեցէք, ։վատասիրտները
մխիթարեցէք, ։տկարներուն ձեռնտու եղէք,
15 ։համբուն ալ երկայնամիտ եղէք։ ։Զգուշա-
ցէք՝ չըլլայ որ մէկը չարութեան փոխարէն
չարութիւն հատուցանէ մէկու մը· ։Հապա
ամէն առեն բարիք ընելու եռանդ եղէք թէ

1 Գործ· բ· 15։
4 Եսա· ծԹ· 17· Եմ. փես· զ· 14· 16· 17։
7 Հռոմ· թ· 22։ Գաղ· ա· 10։ ա Գնա· բ· 8։ Յաւգ· 4։
8 Բ Թես· բ· 12· 13։
9 Հռոմ· ժգ· 8· 9։ Բ Կոր· ե· 15։
11 ԳԼ· գ· 17։
13 ա Կոր· ժգ· 18։ Փիլ· բ· 29։ ա Տիմ· ե· 17։ Երբ· ժգ· 7· 17։
15 Մատ· թ· 49։
16 Բ Թես· գ· 11· 12։
17 Երբ· ժբ· 12։
18 Հռոմ· ժգ· 1։ ժե· 1։ Գաղ· գ· 1։ 2։
19 Գաղ· ե· 22։ Ե.Թես· ե· 12։ 17։ ա Կոր· գ· 7։ ա Գնա· գ· 9։
20 Գաղ· գ· 10։ ԳԼ· գ· 12։
21 Ա.Թես· ժԲ· 18։ Ա.ոան· ի· 22։ իգ· 29։ Մատ· ե· 39։ 44։ Հռոմ· ժբ· 17։ ա Կոր· գ· 7։ ա Գնա· գ· 9։

16 իրարու և թէ ամէնուն ։ Ա֊մէն ասէն ուրախ
17 եղէք ։ ֲԱնդադար աղօթք ըրէք ։ (18) Ա֊մէն
բանի մէջ գոհութիւն տուէք. ինչու որ սա է
Աստուծոյ կամքը Քրիստոս Յիսուսով ձեր վը֊
19 րայ ։ ֲՄ֊ԷՏ Հոգին մի մարէք ։ (20) ֲՄարգա֊
21 րէութիւնները մի արհամարհէք ։ Ա֊մէն բան
22 փորձեցէք, ֲբարին ամուր բռնեցէք ։ ֲԱմէն
23 տեսակ գէշ բաներէն հա կեցէք ։ ֲԵւ ինքը
խաղաղութեան Աստուածը ֲձեզ բոլորովին
սուրբ ընէ, ֲու ձեր բոլոր հոգին և հոգին
ու մարմինը անարատ պահուի Տ֊Է մեր Յ֊ես
24 Յիսուս Քրիստոսի գալու ատենը ։ ֲՀաւա֊
տարիմ է ան որ ձեզ կանչեց, որ ինքը ալիսի
կատարէ ալ ։
25 Եղբայրներ, ֲաղօթք ըրէք մեզի համար ։
26 ֲԲարև տուէք բոլոր եղբայրներուն սուրբ
27 համբուրով ։ Կ֊երդմնցնեմ ձեզ Տ֊Էրոջմով,
ֲոր սա թուղթը բոլոր սուրբ եղբայրներուն
28 կարդացուի ։ ֲՄեր Տ֊Էր Յիսուս Քրիստոսի
շնորհքը ձեր հետը ըլլայ ։ Ա֊մէն ։

1 բ Կոր · գ · 10 · Փիլ· գ · 4 ։
2 Գաղ· ժբ · 1 · բա · 36 · Հռոմ· ժբ · 12 · Եփես · գ · 18 · Կող· գ · 2 · ա Պետ· գ · 7 ։
3 Եփես · ե · 20 · Կող· գ · 17 ։
4 Եփես · գ · 30 · ա Տիմ· գ · 14 · բ Տիմ· ա · 6 · Տիտ· ա · 6 · ա Կոր · ժգ · 30 ։
5 ա Կոր · ժգ · 1 · 39 · ա Կոր · բ · 11 · 15 · ա Յովհ· գ · 1 ։
6 Փիլ· գ · 8 ։
7 ԳԼ· գ · 11 ։
8 Փիլ· գ · 9 ։
9 ԳԼ· գ · 13 ։
10 ա Կոր · ա · 8 ։
11 ա Կոր · ա · 9 · ժ · 13 · բ Թես · գ · 3 · Յակ· գ · 3 · բ Թես · գ · 1 ։
12 Հռոմ· ժգ · 16 · Կող· գ · 16 · բ Թես · գ · 14 ։
13 Հռոմ· ժգ · 20 · 24 · բ Թես · գ · 18 ։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Պօղոս առաքեալ կը յայտնէ Թեսաղոնիկեցւոց իր բարի գա֊
դափարը որ ունէր անոնց հետ ատենին, մերթն ալ Տամոթեոս
Թեսաղ վրայ· 11 և միտքերնին Հալածանքի ժամանակ մեկ
Թարմութիւն առնելուն գանգատանքներ յառաջ կը բե֊
րէ, որմեց դլխաւորը Աստուծոյ արդար դատաստանին կ՚առնէ ։

1 Պօղոս և ֲՍիղուանոս ու Տիմոթէոս՝ Թեսա֊
ղոնիկեցւոց եկեղեցւոյդ ֲմեր Հայր Աստու֊
2 ծով ու Տ֊Էր Յիսուս Քրիստոսով. ֲՇնորհք
և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն
ու Տ֊Էր Յիսուս Քրիստոսէն ։
3 ֲՊարտինք ամէն ատեն Աստուծմէ գոհա֊
նալ ձեզի համար, եղբայրներ, ինչպէս որ կը
վայելէ. քանզի ձեր հաւատքը չատ աճելու
վրայ է, և ձեր ամէն մէկուն սէրը իրարու
4 վրայ կը չատնայ· ֲՆոյնիսկ որ մենք ալ ձեզմով
կը պարծենանք Աստուծոյ եկեղեցիներուն մէջ
Յ֊ր֊ ֲձեր հաստատութեանը ու հաւատքին հա֊
մար ֲձեր բոլոր հալածանքներուն ու նեղու֊
թիւններուն մէջ, որոնց որ դուք կը համբե֊
5 րէք· ֲՈր է Աստուծոյ արդար դատաստանին

ա բ Կոր · ա · 19 ։
բ ա Թես · ա · 1 ։
գ ա Կոր · ա · 3 ։
դ ա Թես · ա · 2 · 3 ։
գ · 6 · 9 · ԳԼ· բ · 12 ։
ե բ Կոր · է · 14 · բ · 2 · ա Թես · բ · 10 ։
զ ա Թես · ա · 3 ։
է ա Թես · բ · 14 ։
ը Փիլ· ա · 28 ։

ապացոյցը՝ որ դուք արժանաւոր Աստուծոյ
թագաւորութեանը, որուն համար ալ նեղու-
6 թիւն կը կրէք · Քանզի Աստուծոյ առջևը
իրաւունք է՝ ձեզի նեղութիւն տուողներուն
7 նեղութիւն հատուցանել, եւ ձեզի նեղու-
թիւն կրողներուդ՝ ինձի հետ հանգիստ,
երբ Յիսուսին երկինքէն յայտնուելու ատենը
8 իր զօրաւոր հրեշտակներովը, Բորբոքած
կրակով վրէժ առնելու անոնցմէ՝ որ Աստուած
չեն ճանչնար, և որ մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
9 տոսի աւետարանին չեն հնազանդիր · Որոնք
պիտի պատժուին յաւիտենական սատակու-
թեամբ՝ Տէրոջը երեսէն ու անոր զօրութեանը
10 փառքէն, Երբոր ինքը գայ փառաւորե-
լու իր սուրբերուն մէջը, և հիանալի ըլլալու
բոլոր հաւատացեալներուն մէջը, (ինչու որ մեր
վկայութիւնը ձեր մէջը հաւատացուեցաւ,)
11 այն օրը · Ուստի ալ ամէն ատեն ձե-
զի համար աղօթք կ՚ընենք, որ մեր Ա-
ստուածը ձեզ արժանի ընէ իր կոչմանը, և իր
բարութեան բոլոր հաճութիւնը կատարէ, ու
12 հաւատքին գործը՝ զօրութիւնով · Որ մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսին անունը փառաւորուի
ձեր մէջը, և դուք ալ անոր մէջը՝ մեր Ա-
ստուծոյն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսին շնորհացը
համեմատ ։

ԳԼ · Բ

1 Կը խնդրէ անոնցմէ որ հաստատ կենան իրենց ընդունած

Բ ա Թես · բ · 14 ։
ե Յով · ը · 10 ։
է Յով · ժգ · 13 ։
լ ա Թես · գ · 15 ։
Յուդ · 14 ։
ի Երբ · ժ · 27 · ժբ · 39 · բ Պետ · գ · 7 ։
Յով · իա · 8 ։
ի Սպր · հԲ · 6 · ա Թես · գ · 5 ։
ի Հռ · ը · 33 ։
ի Հռ · ը · 35 ։
ի Հռ · ը · 5 ։
ի Ա Թես · ա · 3 ։
ի ա Պետ · ա · 7 · գ · 14 ։

ա ա Թես · գ · 15 ։
Բ Ա Տիմ · գ · 1 ։
Ա Տիմ · իգ · 31 ։
Ա Տիմ · ժգ · 27 ։ ա Թես · գ · 16 ։
Ա Տիմ · իգ · 4 ։ ե Ա Տիմ · գ · 1 ։
Ա Տիմ · իգ · 4 ։ ե Գաղ · ե · 25 ։ ա Յովհ · բ · 18 · Յով · ժգ · 11 · ևս ։
Յովհ · ժե · 12 ։
Ես · ժգ · 13 ։ ե Յակ · ա · 18 ։ Բ Պետ · գ · 9 ։ Գաղ · ե · 25 · ժա · 36 · Յով · ժգ · 6 ։
ե ա Կոր · ը · 5 ։
Ոմանք Աստուծոյ պիտի պիտի
Յովհ · ա · 9 ։
Յով · գ · 9 · Եսա · ժա · 4 · Ոմս · գ · 5 ։ Յով · բ · 16 · ժԲ · 15 · 20 · 21 ։

Ճշմարտութիւնը մէջ · ։ կը ցուցնէ թէ ամէնք հաւատքին պիտի ապահովուին · ։ և Նեռը պիտի յայտնուի Տէրոջը զրպանին աստ · ։ իր առջի յարձակութիւնը կը կրնէ · ու ա-զգիք կ՚ըսէ անոնց համար ։

1 Կ՚աղաչենք ձեզի, եղբայրնե՛ր, մեր Տէր Յի-
սուս Քրիստոսի գալստեանը հու մեր անոր
2 քովը ժողովուելուն համար, Զըլլայ որ շուտ
մը խախտիք ձեր միտքէն, ու չըլլայ որ խռո-
վիք՝ ոչ հոգիով ու ոչ խօսքով, ոչ ալ թուղ-
թով մը իբր թէ մեզմէ եղած, որպէս թէ
3 Քրիստոսի օրը եկած հասած ըլլայ ։ Զըլլայ որ
մէկը ձեզ խաբէ մէկ կերպով մը · Ինչու որ ա-
ռանց նախ մեկնումի թէ որ ապստամբութիւնը առաջ
չգայ, ու յայտնուի մեղաց մարդը՝ կորուս-
4 տութեան որդին, Որ հակառակորդը հպարտա-
ցած համենայն վրայ՝ որ Աստուած կ՚խոսի
կամ կը պաշտուի, մինչև անիկա Աստուծոյ
տաճարին մէջ նստի, և ինքզինքը
5 ցուցնի թէ Աստուած է · Չէ՞ք յիշեր որ երբ
6 ձեր քովը էի, սա բաներըս կ՚ըսէի ձեզի, Եւ
հիմա դուք ինչ է ան որ կ՚արգիլէ, որ ինքը իր ատենին յայտնուի ։
7 Քանզի որ անօրէնութեան խորհուրդը հիմա
կուռնի կը զօրանայ · բայց ան որ հիմա կ՚ար-
գիլէ, մինչև որ ինքը միջնէն
8 վերնայ · Ու հետը պիտի յայտնուի ան անօ-
րէնը, որն որ Տէր [Յիսուս] իր բերնին հո-

գիտվը Աղիտի սպառէ, Էու իր գալուն յայտ-
9 նուելովը սկիտի կորսընցնէ. ՝Որուն գալը
Սատանային ազդեցութիւնովն է բոլոր զօրու-
թիւնով և Նշաններով ու սուտ հրաշքներով,
10 ՚Եւ կորուսեալներուն վրայ անիրաւութեան
բոլոր խաբէութիւնովը. որովհետև անոնք
ճշմարտութեան սէրը չընդունեցին՝ որ փրկ-
կուին. Նմանոր Համար Աստուած ալ սկիտի խրկի
անոնց ուժով մոլորութիւն մը՚ Որ սուտին
11 հաւատան. Որ դատապարտուին ամէն անոնք
որ չհաւատացին ճշմարտութեան, ՚Հապա
անօրէնութեան յօժարեցան։
12 ՚Բայց մենք պէտք է միշտ Աստուծմէ գո-
հանալ ձեզի համար, Ցերոյմէ սիրուած եղ-
բայրներ, ինչու որ Աստուած Սկսաւ՚ ՚ձեզ
ընտրեց փրկուելու Հոգիին սրբելովը ու ճըշ-
13 մարտութեան հաւատքովը. Որուն ձեզ կան-
չեց մեր աւետարանելովը՝ ՚մեր Ցէր Յիսուս
Քրիստոսի փառքը ստանալու։
14 Ասոնի, եղբայրներ, ՚Հաստատ կեցէք, Էու
պահեցէք այն աւանդութիւնները որ
սորվեցաք՝ Թէ խօսքով ու Թէ մեր Թուղ-
15 Թովը։ Նէ ինքը մեր Ցէր Յիսուս Քրիստոս՝
ու մեր Հայրը Աստուած, Էոր մեզ սիրեց ու
տուաւ մեզի յաւիտենական մխիթարութիւն
16 Էև բարի յոյս ընորհքով, Ձեր սիրտերը մխի-

ե Գաս. է. 10. 11։	} Հաւտմ. ա. 24. եաս	} Յամ. ժէ. 22։ ա
ի Գլ. ա 8. 9։ Եբր.	Տես գ Թագ. իբ.	Թես. բ. 12։ ա
ժ. 27։	22։ Եզեկ. ժգ. 9։	Պետ. է. 10։
ը Յամ. ը. 41. 44։	ի Մատ. իգ. 5. 11։	ա Կոր. ժգ. 13։
Եփես. բ. 2։ Յայտ.	ա Տիմ. գ. 1։	Փիլ. գ. 1։
ժը. 25։	է Հաւտմ. ա. 32։	ա Կոր. ժա. 2։
ը Տես բ Օր. ժգ. 1։	} Գլ. ա. 3։	Գլ. գ. 6։
Մատ. իգ. 24։	} Եփես. ա. 4։	Գլ. ա. 1. 2։
Յայտ. ժգ. 13։	ժ ա Թես. ա. 4։	ա Յամ. գ. 10։
Յիսա. ժգ. 23։	ի Դան. է. 25։ ա	Յայտ. ա. 5։
ժ Կոր. բ. 15։ գ. 3։	Պետ. ա. 2։	ա Պետ. ա. 3։

Թարէ ԵՒս ձեզ Հաստատէ ամէն բարի խօսքե-
րու և գործքերու մէջ։

ԳԼ. Գ

1 Կը խնդրէ որ անոնք աղօթքը ընեն իրեն համար։ 3 անոնց վրայ
իր ունեցած վստահութիւնը կը յայտնէ։ 5 անոնց Համար Ա-
ստուծոյ սէրն ու պատիենցը կու ապ։
մանաւանդ Տանութենէն և անառակ ընկերներէ հեռու կե-
նալու վերյով. 16 և իր Թուղթը աղօթքով ու բարեներով
կը վերջացնէ։

1 Վ երջապէս , եղբայրներ , ՚մեզի Համար
աղօթք ըրէք, որ Ցէրոջը խօսքը յառաջանայ
2 ու փառաւորը ըլլայ, ինչպէս որ ձեր մէջը. ՝Եւ
որ անիրաւ ու չար մարդոցմէն ազատինք.
3 ՚Վնչու որ ամէնը ՚Հաւատք չունին։ ՚Բայց
Ցէրը Հաւատարիմ է, որ ձեզ պիտի Հաստա-
4 տէ, Էու չարէն պահէ։ Եւ ՚ձեր վրայ վստա-
հութիւն ունինք Ցէրոջմով, Թէ ինչ որ ձեզի
պատուիրեցինք՝ կ՚ընէք, ու պիտի ընէք ալ։
5 ՚Նէ Ցէրը ձեր սիրտերը Աստուծոյ սիրոյն ու
Քրիստոսի համբերութեանը ուղղէ։
6 Եւ ձեզի կը պատուիրենք, եղբայրներ, մեր
Ցէր Յիսուս Քրիստոսի անունովը, Էոր Եսա
քաշուիք ՝ամէն եղբօրմէ՝ Էոր անկարգու-
թեամբ կը վարուի, Էու չէ Թէ ան աւանդու-
7 թեամբ որ մեզմէ առաւ։ ՚Վնչու որ դուք
ինքներնիդ գիտէք թէ ինչպէս պարտիք

չ ա Կոր. ա. 8։ Թես. գ. 13։ ա	} Կամ Հաւատարմա-	Հմր. 14։ ա Տիմ.
Պետ. ե. 10։	Թիւն	գ. 5։ բ Յամ. 10։
—	Տ ա Կոր. ա. 9։ ա	ա Կոր. ե. 11. 13։
ո Եփես. գ. 19։ Կող.	Թես. ե. 24։	ֆ ա Թես. գ. 11։ ե.
գ. 3։ ա Թես. ե.	} Յամ. ժէ. 15։ բ	14։ Հմր. 11. 12։
25։	Պետ. բ. 9։	14։
} Հաւտմ. ժե. 31։	} Կոր. է. 16։	} Գլ. բ. 14։
} Գոր. իբ. 21։ Հբ.	Գաղ. ե. 10։	ա Կոր. գ. 16։ ժա.
ասմ. ժ. 16։	ի ա Ն. իթ. 18։	1։ ա Թես. ա. 6։
	} Հաւտմ. ժգ. 17։	7։

մեզի նմանող ըլլալ· Է քանզի մենք ձեր միջը
8 անկարգութեամբ չվարուեցանք, ՈՒ ալ մէ-
կուն հացը ձրի կերանք· Է նեղութ և աշխատանքով գիշեր ու ցորեկ կը գործէինք՝
ձեզմէ մէկուն ծանրութիւն չտալու համար·
9 Ոչ թէ՝ որ մենք իշխանութիւն չունէինք՝
Հապա որ անձերնիս ձեզի օրինակ ընենք՝ որ
10 մեզի նմանող ըլլաք· Վասն զի երբոր մենք
ձեր քովն էինք՝ սա ձեզի կը պատուիրէինք՝
Թէ՝ ան որ չուզեր գործ գործել, հաց ալ թող
11 չուտէ· ԱՒրդ կը լսենք որ ձեր մէջէն ոմանք
անկարգութեամբ կը վարուին, Ոու գործ մը
չեն գործեր, հապա հետաքրքիր կը պտըտին·
12 ԱՒնոնցիներուն պատուէր կու տանք ու կ՚ա-
ղաչենք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսով, Որ
հանդարտութեամբ գործեն և իրենց հացը
13 ուտեն· Բայց դուք, եղբայրներ, Ոմի ձանձ-
14 րանաք բարիք գործելէն· Իսկ թէ որ մէկը
չհնազանդիր մեր խօսքին սա թուղթով, դուք
նշանակեցէք անիկա, Ոու անոր հետը մի
15 խառնուիք, որ ամչնայ· Բայց ՉԵՐԵՍՑ ԹՂ
ԹՇՆԱՄԻ պէս սեպէք անիկա, Հապա եղբօր
16 պէս խրատեցէք· ԵՒ նը ինքը խաղաղութեան
Տէրը ամէն կերպով ձեզի խաղաղութիւն տայ
ամէն ատեն· Տէրը ձեր ամենուն հետը ըլլայ·
17 ԱՒս ողջոյնը իմ՝ ձեռքիս՝ Պօղոսին է, որ

Ի· ա Թես· բ· 10·
ե Գաղ· ժգ· 3· ի· Յհ· բ Կոր· ժա· 9·
ա Թես· բ· 9·
ի ա Կոր· ի· 6· ա Թես· բ· 6· 7·
ձ Հմր· 7·
ղ Ծն· գ· 19· ա Թես· գ· 11·
ը Հմր· 6·

Ե ա Թես· գ· 11· ա Տիմ· ե· 13· ա Պետ· գ· 15·
ջ ա Թես· գ· 11·
ի Եփես· գ· 18·
ա Գաղ· գ· 9·
ե Մատ· ժբ· 17· ա Կոր· ե· 9· 11· Հմր· 6·
ա Ղե· ժԲ· 17· ա

Թես· ե· 14·
ե Տիտ· գ· 10·
ղ Հռոմ· ժե· 33· ժգ· 20· ա Կոր· ժգ· 33· բ Կոր· ժգ· 11· ա Թես· ե· 23·
ը ա Կոր· ժգ· 21· Կող· գ· 18·

ամէն թուղթերուն մէջ նշան է· ասանկ կը
18 գրեմ՝ Ը՞Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Շնոր-
հքը ձեր ամենուն հետը ըլլայ· ԱՒմէն·

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Առաքեալը Տիմոթէոսին միտքը կը ձգէ ան պատուէրը որ ին-
քը Մակեդոնիա գացած ատեր տուեր է նոր կրօ-
նքներն ուղիղ գործադրութեանը և նպատակին վրայով· 11 Ի՛ր
առաքելական պաշտօնին կանչուելուն վրայով· 20 և Հիմենա-
սին ու Աղէքսանդրոսին վրայով·

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը ըՄեր
Փրկիչ Աստուծոյ և Ըմեր յոյսը եղող Քրիստոս
2 Յիսուսի՝ Էհրամնտաղը, Ըհիմնթէոսի Իմ հարա-
զատ որդւոյս հաւատքով, Ընորհք, ողորմու-
թիւն ու խաղաղութիւն Աստուծմէ մեր Հօր-
մէն և Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջմէն·
3 Ինչպէս որ քեզի աղաչեցի Եփեսոս մնալու,
Երբոր ես Մակեդոնիա կ՚երթայի, Որ պա-
տուիրես մէկ քանիներուն օտար ուսմունք

ա Հռոմ· ժգ· 24·
—
ա Գղ· բ· 3· գ· 10· Տիտ· ա· 3· բ· 10· գ· 4· Յուդ· 23·
ք Կող· ա· 27·
ե Յհ· ա· 17·

Քրիստոսի
ի Գաղ· ի· 15· Գաղ· ա· 1· 12·
Գաղ· ժգ· 1· ա Կոր· գ· 17· Փիլ· բ· 19· ա Թես· գ· 2·
Տիտ· ա· 4·

ը Գաղ· ա· 3· բ Տիմ· ա· 2· ա Պետ· ա· 2·
Գոր· ի· 1· 3· Փիլ· բ· 24·
ջ Գաղ· ա· 6· 7· ԳԼ· ջ· 3· 10·

4 չսորվեցընել, ե՛ւ չնայել առասպելներու ու
ազգահամարներու՝ որ վիրջ չունին, ե՛որոնք
աւելի վէճեր կը պատճառեն քան թէ Ա-
ռաջոյ հաղիւ Աչնութիւնը՝ որ կ՚ըլլայ հա-
5 ւատքով։ Իսկ պատուիրանքին վախճանը սէր
է հաւրէ սրտով ու բարի խղճմտանքով և ան-
6 կեղծ հաւատքով։ Որոնցմէ խոտորելով ոմանք
7 ե՛րեաց խօսքերու հետեւ դացին. Օրինաց
վարդապետ ըլլալ կ՚ուզեն, ե՛չգ իրենք չեն
հասկընար ինչ որ կը խօսին, ոչ ալ ան բաներըր՝
8 որոնց համար ամէն կը կոխեն ։ Մէրդ գիտենք
որ օրէնքը բարի է, թէ որ մէկը անկից օրէն-
9 նաւոր կերպով գործածելու ըլլայ ։ Բայց ա-
նիկ գիտնայ՝ որ արդարներուն համար չէ
օրէնքը, հապա անօրէններուն ու անհնա-
զանդներուն համար, ամբարիշտներուն և մե-
ղաւորներուն, անաստուածներուն և պիղծերուն,
հայր ու մայր զարնողներուն, մարդասպան-
10 ներուն, պոռնիկներուն, արուագիտներուն,
մարդ գողցողներուն, սուտորդներուն, սուտ
երդումի ընծաներուն, և թէ ուրիշ ինչ որ հա-
11 կառակ է ողջմիտ վարդապետութեան, ՚Ո՛ր
երանելի Աստուծոյ փառաւոր աւետարանին
12 համեմատ է, ՚ման որ ինծի յանձնուեցաւ ։ Եւ
շնորհակալ եմ անոր՝ ՚որ զիս զօրացուց, այս-
ինքն Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջը, ՚որ հա-
ւատարիմ սեպելով զիս՝ ՚ասս սպասաւորու-

ե Գոր· ը· 3։ ի· 1։ ա Կոր· ժե· 9։ Փիլ· գ· 6։
զ Ղուկ· իգ· 34։ Յովհ· ի· 39. 41։ Գոր· գ· 17։ իվ· 9։
է Հռոմ· ե· 20։ ա Կոր· ժե· 10։
ը Ա Տիմ· ա· 13։
թ Ղուկ· է· 47։
ժ ԳԼ· գ· 1։ դ· 9։ Ա Տիմ· բ· 11։ Տիտ· գ· 8։
ի Գոգ· բ· 7։ Կոչ· ա· 25։ ա Թես· բ· 4։ ԳԼ· բ· 7։ Ա Տիմ· ա· 11։ Տիտ· ա· 3։
ժա Կոր· ժբ· 9։
ժբ ա Կոր· է· 25։
ժգ Կոր· գ· 5. 6։ դ· 1։ Կող· ա· 25։
ժդ Կոր· ժ· 31։ Ա Կոր· բ· 17։ Ա Հռոմ· է· 32։ Ա Թես· ե· 8։ Ա Յովհ· ե· 8։ ա Յովհ· գ· 1։
ժե Ա Կոր· գ· 1։
ժզ Ա Կոր· ժ· 16։ Ա Հռոմ· ժ· 13։ Դան· է· 14։
ժէ ԳԼ· զ· 15. 16։
ժը Հռոմ· ա· 22։
ժթ Յովհ· ա· 18։ Երբ· ժա· 27։ ա Յովհ· գ· 12։
ի Հռոմ· ժզ· 27։ Յակ· գ· 25։
իա Ո՛նէս֊փորն խոնա֊ռուն
իբ ա Պետ· ե· 13։ ԳԼ· գ· 14։
իգ ԳԼ· զ· 13. 14. 20։ բ Տիմ· բ· 2։
իդ ԳԼ· գ· 14։
իե ԳԼ· զ· 12։ բ Տիմ· բ· 3։ գ· 7։
իզ ԳԼ· գ· 9։
իէ ԳԼ· զ· 9։
իը բ Տիմ· բ· 17։

13 թեանը մէջ գրաւ ։ Ո՛ր առաջուց հայհոյիչ
էի ու հալածող և թշնամանող. բայց ողոր-
մութիւն գտայ, ՚ինչու որ անհաւատութեան
14 մէջ չգիտնալով ըրի ։ Եւ մեր Տէրոջը շնորհ-
քը խիստ շատ եղաւ ընդ ՚հաւատքով ևս
15 սիրով՝ որ Քրիստոս Յիսուսով է ։ ՚Ա՛յս խօսքը
հաւատարիմ է ու բոլորովին ընդունելութեան
արժանի, ՚որ Քրիստոս Յիսուս աշխարհք է-
կաւ մեղաւորները փրկելու, որոնց գլուխը
16 ես եմ. Բայց անոր համար ողորմութիւն գը-
տայ, որ ամենա առաջ Յիսուս Քրիստոս իմ
վրաս ցուցընէ բոլոր երկայնմտութիւնը՝ օրի-
նակ ըլլալու անոնց որ ամէն հաւատային
17 իրեն յաւիտենական կեանց համար ։ ՚Ա՛րդ
յաւիտենական թագաւորին՝ որ ան֊ո֊
՚անեւոյթ է, ՚մի ՚միայն Աստուծոյն ե՛փառք
ու պատիւ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն ։
18 ՚Ա՛ս պատուէրը ի՛ւանդեմ քեզի, իմ որ-
դեակս Տիմոթէոս, ՚քու վրայովդ առաջուց
եղած մարգարէութիւններուն համեմատ, որ
անոնցմով պատերազմիս հան բարի պատե-
19 րազմը, ՚ե՛ւ ունենաս հաւատք ու մաքուր
խղճմտանք, որն որ մէկ քանիներըր իրենցմէ
մէկդի ձգելով՝ ե՛հաւակոծութիւնն կրեցին
20 հաւատքին կողմանէ ։ Որոնցմէ են ե՛Հիմենէոս

ու ՙԱզգքանդրոս, ՙորոնք ես Պատանեային մատնեցի, ՙոր սորվին հայհոյութիւն չընել։

ԳԼ· Բ

1 Կը յորդորէ աղօթք ու գոհութիւն մատուցանել ամէն մարդոց համար։ և ասոր պատճառն ալ յաւալ կը բերէ։ 9 կը ցուցնի թէ կիներէրը ինչով զարդարուելու են։ 12 թէ անոնց թոյլատուութիւն չկայ սորվեցնելու։ 15 և թէ պիտի փրկուին թէ որ հաւատքի մէջ կենան։

1 Ա՚ՆՐԴ ի՚նչպէս ամէն բանէն առաջ աղօթք ընել, ինդրուածք, աղաչանք, գոհութիւն
2 ամէն մարդոց համար, ՚Մ՚------ թագաւորներուն և ՚բոլոր իշխանաւորներուն համար. որ խաղաղ ու հանդարտ կեանք վարենք բոլորովին աստուածապաշտութիւնով ու
3 պարկեշտութիւնով։ ՚Ինչու որ ան է ազէկը ու ընդունելին ՚մեր փրկիչ Աստուծոյն առ-
4 ջեւը, ՚Որ ի՚ուզէ թէ ամէն մարդիկ փրկուին
5 ու ճշմարտութիւնը ճանչնալու գան։ ՚Քանզի մէկ Աստուած մը կայ, ու մէկ միջնորդ մը Աստուծոյ ու մարդոց միջը՝ Քրիստոս Յիսուս
6 մարդը, ՚Որ իր անձը ամենուն տեղը փըր-
7 կանք տուաւ՝ ՚իր ատենին ՚վկայութիւնն ըլ-
լալու։ ՚Ուր ես անոր քարոզիչ ու առաքեալ դրուեցայ, (ՙճշմարիտ ի՚ըսեմ ՙ·քրիստոսով՝ ե՚ս սուտ չեմ խօսիր,) ՚հեթանոսներուն վարդա-

Դ֊ Տիմ· գ· 14։
ե ա Կոր· ե· 5։
զ Գաղ· ժգ· 45։
—
ա Եզր· գ· 10։ Երեմ· ի֊ի· 7։
բ Հաւտմ· ժգ· 1։
գ Հաւտմ· ժբ· 2։
ԳԼ· ե· 4։
է ԳԼ· ա· 1։ բ Տիմ· ա· 9։
ե Եզեկ· ժբ· 23։

Յովհ· գ· 16· 17։
Տիտ· բ· 11։ բ
ԳԼա· գ· 9։
զ Յովհ· ժէ· 3։ բ
Տիմ· բ· 25։
է Հաւտմ· գ· 29· 30։
ը Յովհ· ժէ· 3։ դ· 12։ Գաղ· գ· 20։
թ Երբ· բ· 6։ Թ· 15։
ժ Մաան· ի· 28։ Մար· ժ· 45։ Եփես· ա· 7։ Տիտ· բ· 14։
ի Հաւտմ· ե· 6։

Գաղ· գ· 4։ Ե·
փես· ա· 10։ գ· 5։ Տիտ· ա· 3։
ի ա Կոր· ա· 6։ բ
Թես· ա· 10։ բ
Տիմ· ա· 8։
ա Երփես· գ· 7։ 8։ բ Տիմ· ա· 11։
ի Հաւտմ· Թ· 1։
ժ Հաւտմ· ժա· 13։ ԺԵ·16։ Գաղ· ա·16։

պետ եղայ հաւատքով ու ճշմարտութիւնով։
8 Ա՚րդ ի՚ուզեմ որ էրկիմարդիկ ամէն տեղ աղօթք ընեն՝ սուրբ ձեռքեր վերցնելով առանց բարկութեան ու երկմտութեան։
9 ՚Նոյնպէս ալ կիներէրը վայելուչ հագուստով, ամօթխածութեամբ և պարկեշտութեամբ ինքզինքնին զարդարեն, չէ թէ հիւսուածքներով կամ ոսկիով կամ մարգարիտներով կամ
10 մեծագին հանդերձներով, ՙհապա բարի գործքերով՝ ինչպէս որ կը վայլէ աստուածներկրպագութիւն դաւանող կիներուն։
11 պաշտութիւնը դասանող կիներուն։ կիներ մարդը թող սորվի լռութեամբ ամենայն հնազանդութիւնով։ 12 ՙԲայց կիներ մարդուն հրամայել չեմ տար սորվեցնելու, ՙոչ ալ էրկի մարդուն
13 իշխելու, հապա լռել կենալու։ ՙՆոյնպէս որ ՙառաջ Ադամ ստեղծուեցաւ, — ետքը Եւա։
14 ՙԵւ Ադամ չխաբուեցաւ, հապա կինը խա-
15 բուեցաւ ու յանցանք գործեց։ Սակայն ան փրկուի անկից որդեծնութեամբ, թէ որ կենան հաւատքի և սիրոյ ու սրբութեան մէջ պարկեշտութիւնով։

ԳԼ· Գ

1 Կը ցուցնի թէ եպիսկոպոսները, սարկաւագները ու անոնց կիներները ինչ վարմունքի տէր ըլլալու են։ 14 և թէ ինչ նպատակով ինչը սա բաները գրեց Տիմոթէոսին։ 15 կը խօսի եկեղեցիին վրայով և անոր մէջը քարոզուած ու ընդունուած սուրբ վարդապետութեանը վրայով։

1 ՙԱ՚ՍՈ խօսքը հաւատարմի է, ՙթէ որ մէկը եպիսկոպոսութեան կը ցանկայ՝ ՙեղեկ գոր-

Մաղ· ա· 11։ Յովհ· գ· 21։
Սալ· ձ՚ի֊ 2։ Եփես· ա· 15։
ա Պետ· գ· 3։
ա Պետ· գ· 4։

Ե ա Կոր· ժգ· 34։
Եփես· ե· 21։
Ցն· ա· 27։ բ· 18։ 22։ ա Կոր· ժա· 8։ 9։
Ցն· գ· 6։ բ Կոր·

ժա· 3։
—
ա ԳԼ· ա· 15։
Գոր· ի֊· 28։ Փիլ· ա· 1։
Եփես· գ· 12։

2 ծի կը ցանկայ ։ Պաւսոի պէտք է նախանձ-
պասին անառակ ըլլալ, միմէկ կնոջ մը էրիկ,
զգաստ, խոհեմ, պարկեշտ, հիւրասէր, դաս-
3 վեցնելու յարմար , ոչ գինեմոլ, ոչ զար-
նող , հնազան ։ Ոչ հեւսող, ոչ
4 արծաթասէր · Որ իր տունը աղէկ վերակա-
ցութիւն ընող ըլլայ , իր զաւակները հնա-
զանդութեան մէջ պահելով բոլոր ծանրաբա-
5 րոյութեամբ · (Հապա թէ որ մէկը իր տունը
վերակացութիւն ընելը չգիտնայ , ի՞նչպէս
Աստուծոյ եկեղեցւոյն հոգաբարձու պիտի ըլ-
6 լայ ·) Ոչ ալ նորահաւատ ըլլայ, դար չըլլայ
թէ հպարտանալով Սատանային դատապար-
7 տութեանը մէջ իյնայ ։ Հապա պէտք է անոր
դուրսէն եղողներէն ալ բարի վկայութիւն ու-
նենալ, որ չըլլայ թէ նախատինքի մէջ ու
Սատանային որոգայթին մէջը իյնայ ։
8 Նոյնպէս ալ սարկաւագները ըլլան ծանրա-
բարոյ, ոչ երկդիմի, դոչ գինեսէր, ոչ անարդ
9 շահախնդրութեան եահէ եղող · Հաս-
տատքին խորհուրդը պահեն մաքուր խղճմտ-
10 անքով ։ Եւ ասոնք ալ առաջ թող փորձ-
ձուին, եաքը թէ որ անմեղադրելի դանուին,
11 սարկաւագութեան պաշտօնը կատարեն ։ Կա-
նայք ալ նոյնպէս ծանրաբարոյ ըլլան,
ոչ չարախօս, հապա զգաստ, ամէն բանի մէջ
12 հաւատարիմ ։ Սարկաւագները մէկ կնոջ մը
էրիկ ըլլան, և իրենց զաւակներուն ու իրենց

ք Տիտ · ա · 6 · եւ ։
է Գլ · է · 9 ։
ը Բ Տիմ · բ · 24 ։
թ Հմր · 8 · Տիտ · ա · 7 ։
ժ Բ Տիմ · բ · 24 ։
ի Ելեւէջ ալ անարգ
չահախնդրութեան
եահէ եղող։ Հապա

լ Բ Տիմ · բ · 24 ։
խ ա Պետ · է · 2 ։
ծ Տիտ · ա · 6 ։
կ Ես · ժգ · 12 ։
հ Գոր · իբ · 12 · ա
Կոր · է · 12 · ա
Թես · գ · 11 ։

ն Գլ · զ · 9 · բ Տիմ ·
բ · 26 ։
շ Գոր · զ · 3 ։
ո Հմր · 3 · Ղև · ժ ·
9 · Եզեկ · իդ · 21 ։
չ Գլ · ա · 19 ։
պ Տիտ · բ · 3 ։

տանը աղէկ վերակացութիւն ընող ըլլան ։
13 Քանզի անոնք որ սարկաւագութեան պաշ-
տօնը աղէկ կը կատարեն, բարի աստիճան մը
իրենց կը չահին, ու Քրիստոս Յիսուսի վրայ
եղած հաւատքին մէջ շատ համարձակութիւն
14 Ա՛ս բաները կը գրեմ քեզի յուսալով մե-
15 տքս քեզի դալ· Բայց եթէ ուշանալու ըլ-
լամ, որ գիտնաս թէ ինչպէս պէտք է քեզի
Աստուծոյ տանը մէջ պտրտիլ, որ կենդանի
Աստուծոյ եկեղեցին է, ճշմարտութեան սիւնը
16 ու հաստատութիւնը ։ Եւ յայտնապէս մեծ է
աստուածպաշտութեան խորհուրդը · Ա՛ս-
տուած մարմնով յայտնուեցաւ, Հոգիով
արդարացաւ, հրեշտակներուն երեցաւ, հե-
թանոսաց մէջ քարոզուեցաւ, աշխարհի մէջ
հաւատացուեցաւ ։— վառքով համբարձաւ ։

ԳԼ· Դ

1 Աստուածաշունչ կը նախաձգտի թէ եկեղեցւոյ ժամանակները ամենք հաւատացէն պիտի տարբերին։ 6 քահանան պատուիրէ կու տայ Տիմոթէոսին, որ իրեն յանձնուած պաշտօնին մէջ յաջողի։

1 Բայց Հոգին յայտնի կ'ըսէ թէ եկեղ-
ւոյ ետքին մէկ քանիներուն հաւատքէն պիտի
ապստամբին, և մոլորեցուցիչ ոգիներու ու

ճ Տես Պատ · իե · 21 ։
մ Եբեր · բ · 21 · 22 ։
բ Տիմ · բ · 20 ։
յ Ցաղ · ա · 14 · ա
Ցաղ · ա · 2 ։
ն Պատ · գ · 16 · Ցաղ ·
ա · 32 · 33 · ժե · 26 ·
ժգ · 8 · 9 · Հռոմ ·
ա · 4 · ա Պետ · գ ·
18 · ա Ցաղ · ե · 6 ·
եւ ։
շ Պատ · իբ · 2 · Պար ·

ժգ · 5 · Ղուկ · բ ·
13 · իգ · 4 · Ցաղ ·
ի · 12 · Եբեր · գ ·
10 · ա Պետ · ա · 12 ։
ո Գոր · ժ · 34 · ժգ ·
46 · 48 · Գաղ · բ ·
8 · Եբեր · գ · 5 ·
6 · 8 · Հռոմ · ժ ·
15 · Կաղ · ա · 27 ·
28 · Գլ · բ · 7 ։
չ Կաղ · ա · 6 · 23 ։
պ Ղուկ · իդ · 31 ։

Գոր · ա · 19 · ա
Պետ · գ · 22 ։

—
ց Ցաղ · ժգ · 13 · բ
Թես · բ · 3 · բ Տիմ ·
գ · 1 · եւ · բ Պետ ·
գ · 3 · ա Ցաղ · բ ·
18 · Յուդ · 4 · 18 ։
ք ա Պետ · ա · 20 ։
փ բ Տիմ · գ · 13 · բ
Պետ · բ · 1 · Յայտ ·
ժգ · 14 ։

դիւաց ուսմունքներու ուշադրութիւն պիտի
2 տան, †Պատասխաններուն կեղծաւորութեամբը,
3 ղորոնց խղճմտանքը խամձուած է· Ն՚ոյնիսկ
ամուսնանալն պիտի արգիլեն, եւ՚ ետ պիտի
պահնեն կերակուրներէն՝ որ Աստուած ստեղ-
ծեր է ՚որ հաւատացեալներուն եւ ճշմարտու-
թիւնը ճանչցողներուն՝ դոհութեամբ վայելեն։
4 ՚Ինչու որ Աստծոյ ամէն ստեղծածը բարի է,
ու մերժելու բան մը չկայ, թէ որ գոհու-
5 թեամբ ընդունուի· Քանզի Աստծոյ խօս-
6 քովը ու աղօթքով կը սրբուի։ Ա՚ս բաները
եղբայրներուն յիշեցընելով՝ Յիսուս Քրիստոսի
բարի պաշտօնեայ մը պիտի ըլլաս, ու պիտի
անոնց հաւատքին խօսքերովը եւ ան բարի
վարդապետութիւնովը՝ որուն հետեւդ եղար։
7 Բայց պիղծ ու պառաւական առասպելներէն
ետ կեցիր, ՚ևւ քու անձդ աստուածպաշտու-
8 թեան վարժեցուր· ՚Ինչու որ մարմնին վար-
ժութիւնը քիչ բանի օգտակար է, ՚բայց աս-
տուածպաշտութիւնը ամէն բանի օգտակար
է, ՚որ թէ ներկայ և թէ ապառնի կենաց
9 խոստումնը ունի· †Ա՚ս խօսքը հաւատարիմ
10 է և բոլորովին ընդունելութեան արժանի։ ՚Ինչու
որ բուն ասոր համար կ՚աշխատինք ու նախա-
տինք կը կրենք, ՚վասն զի կենդանի Աստու-

ա Գաղ. ժ. 35. 37. 38 ։ Ցայս. Բ. 20։
բ Մատ. է. 15։ Հբ. ուամ. ժգ. 18։ բ Պետ. բ. 3։
գ Եփես. գ. 19։
դ ա Կոր. է. 28. 36. 38։ Կազ. բ. 20. 21։ Եբր. ժգ. 4։
ե Հաւամ. ժգ. 3. 17։ ա Կոր. բ. 8։
զ Հաւամ. ժգ. 6։
է ա Կոր. ժ. 30։
ը Ղեւ. ժ. 29։ Թ. 3։
թ Հաւամ. ժգ. 14. 20։ ա Կոր. ժ. 25։ Տիտ. ա. 15։
ժ Բ Տիմ. գ. 14. 15։
ժա Ղեւ. ա. 4։ գ. 20։ բ Տիմ. բ. 16. 23։ գ. 4։ Տիտ. ա. 14։
ժբ Եբր. ե. 14։
ժգ ա Կոր. ը. 8։ Կող. բ. 23։
ժդ Ղեւ. գ. 6։
ժե Սաղ. լէ. 4։ Հգ. 11։ Հմբ. 2. 3։
ժզ Հեսի. 19։ Մատ. գ. 33։ ժԹ. 29։
ի Մատ. ժ. 30։ Հբ. ուամ. ը. 23։
իա Ղեւ. ա. 15։
իբ ա Կոր. գ. 11։ 12։
իգ Ղեւ. գ. 17։

ծոյ յուսացեր ենք, ՚որ ամէն մարդոց փրկիչն
11 է՝ մանաւանդ հաւատացեալներուն։ Ա՚ս բա-
12 ները պատուիրէ ու սորվեցուր։ Չըլլայ որ
մէկը քու մանկութիւնդ անարգէ· ՚Հապա
դուն օրինակ եղիր հաւատացեալներուն խօս-
քով, վարմունքով, սիրով, *Հաւատքով և
13 մաքրութեամբ։ Մինչև որ ես գամ՝ մնաք
դէր կարդալու, յորդորելու, սորվեցընելու։
14 ՚Ա՚նհոգ մի ըլլար քու վրադ եղած պարգեւին
վրայով, ՚որ մարգարէութեամբ քեզի տրուե-
ցաւ՝ Երէցներուն ձեռքերը †ա՚ր վրադ դրուե-
15 լովը։ Աստոնց վրայ խորհէ ու աստոնց մէջը
պարապէ, որ քու յառաջադիմութիւնդ †ա-
16 մենուն յայտնի ըլլայ։ ՚Զգուշացիր քու ան-
ձիդ ու վարդապետութեանը, ա՚ս միչտ աստոնց
մէջը կեցիր· քանզի այդպէս ընելով՝ քեզ
ալ պիտի ապրեցընես, ՚ու անոնք ալ որ քե-
զի մտիկ կ՚ընեն։

ԳԼ· Ե

1 Կանաչներ կու տայ յանդիմանելու վրայով· 3 որբևայրիներու
17 և ծերակրաց վրայով· 23 յատուկ պատուէր մըն ալ կու տայ
Տիմոթէոսին ատոդջութեանը վրայով· 24 կը ծանուցանէ թէ
անոնց մեղքերը իրենցմէ առաջ դատաստանի կ՚երթան, և
ասանց մեղքերը իրենց հետէն կու գան։

1 Ծերը աստիճ մի յանդիմաներ, հապա հօր
պէս յորդորէ՝ եւ երիտասարդները՝ եղբայր-
2 ներու պէս, Պառաւները՝ մայրերու պէս,

ա Տիմ. ա. 6։
բ Ղեւ. ա. 18։
գ Գոր. է. 6։ ը. 17։ ժգ. 3։ ժԹ. 6։ Գե. ե. 22։ բ Տիմ. ա. 6։
դ Նմն. Հոգեվ. հա-
ւատով,
ե բ Տիմ. ա. 6։
զ Գե. ա. 18։
է Գոր. է. 6։ ը. 17։ ժգ. 3։ ժԹ. 6։ Գե. ե. 22։ բ Տիմ. ա. 6։
ը Ա՚նհոգ ամէն բանի
մէջ
թ Գոր. ի. 28։
ժ Եփես. Լգ. 9։
ժա Հաւամ. ժա. 14։
ժբ ա Կոր. Ի. 22։
ժգ Յակ. ե. 20։
ժդ Ղե. ժԹ. 32։

դեռահասակ կիներըը՝ քոյրերու պէս ամէն
3 կերպ մաքրութիւնով։ Որբևարիները պատուէ
4 հանեք որ ճշմարտապէս որբևարի են։ Հա-
սա թէ որ մէկ որբևարի մը զաւակներ կամ
թոռներ ունենայ, թող անոնք առաջ սորվին
իրենց տանը մէջ որդիական գութ ցուցընել,
եւ փոխարէն հատուցանել իրենց ծնողացը.
5 ընչա որ ան է բարի և ընդունելի Աստուծոյ
առջեւը։ Բայց ան որ ճշմարտապէս որբևարի
է ու մինակ մնացած, իր յոյսը Աստուծոյ վը-
6 րայ դրած է, ու գիշեր ցորեկ հաղթքի ու
7 աղաչանքի կը պարապի. Բայց փափկասէրը
8 ողբալուն կենդանւոյն մեռած է։ Եւ սա բա-
ները պատուիրէ որ անարատ ըլլան։ Բայց թէ
որ մէկը իրենիներուն եւ մանաւանդ իր ընտա-
նեաց հոգ չտանիր, հաւատքը ու-
րացած է, եւ անհաւատէ մըն ալ գէշ է։
9 Որբևարին ողբալընելուն կարգը թող սեպուի,
որ վաթսուն տարեկանէ պակաս չէ, հմկ էր-
10 կան մը կնիկ եղած, բարի գործքերով վը-
կայուած. թէ զաւակներ մեծցուցած ըլլայ,
թէ հիւրերը ընդունած ըլլայ, թէ սուրբ-
րուն ոտքերը լուացած ըլլայ, թէ նեղեալնե-
րուն օգնութիւն ըրած ըլլայ, թէ ամէն գործ
բարեգործութեան մէջ յառաջացած ըլլայ։
11 Բայց դեռահասակ որբևարիները մերժէ.
քանզի երբոր քրիստոսի դէմ չընդվզին հնչ-
ասպիրութեան անձնասուր կ'ըլլան, ամուս-

ք Հմր. ե. 16։
գ Տես Ծն. խե. 10. 11։ Ա՛սա. ժէ. 4։ Եզեկ. գ. 1. 2։
դ Գէ. բ. 3։
ե ա Կոր. է. 32։
զ Գոր. իզ. 7։
է Դատ. բ. 37։ ժը. 1։
ը Յակ. է. 5։
թ Գէ. ա. 3։ գ. 11։ ղ. 17։
ժ Ես. ծը. 7։ Գաղ. ը. 10։
ժա բ Տիմ. գ. 3։ Տիտ. ա. 16։
ժբ Մաս. ժը. 17։
ժգ Ղուկ. բ. 36։ Գործ. գ. 2։
ժդ Գործ. ժգ. 15։ Եբր. ժգ. 2։ ա Պետ. գ. 9։
ժե Ծն. ժը. 4։ ժԹ. 2։ Ղուկ. է. 38. 44։ Յակ. ժգ. 5. 14։

12 նանալ կ'ուզեն։ Եւ դատապարտութիւն կ'ըն-
դունին, ընչա որ առջի հաւատքնին մկրկե
13 ձգեցին։ Հ՚Եւ ածոյ ըլլալ կը սորվին, տունէ
տուն պտըտցողներ. և ոչ միայն ածոյ, հապա
չատախօսներ ու հետաքրքրներ, և անպա-
14 տեհ բաներ կը խօսին։ Ուստի կ'ուզեմ որ
դեռահասակ կիներըը ամուսնանան, զաւակ-
ներ ծնանին, տնաչէն ըլլան ։-- նախատանաց
15 պատճառ չտան հակառակորդին։ Քանզի ար-
դէն ոմանք Սատանային ետևէն եր-
16 թալ եղած են։ Թէ որ հաւատացեալ երկի մարդ-
մը կամ կնիկ մը որբևարիներ ունենայ, թող
օգնութիւն ընէ անոնց, և եկեղեցին չծանա-
րեւնի, որ ճշմարտապէս որբևարիներուն օգ-
նութիւն ընէ։
17 Ա՚զնիկ վերակացութիւն ընող երէցները
կրկին պատուոյ արժանի թող սեպուին, մա-
նաւանդ անոնք որ կ'աշխատին խօսքը եր-
18 կարել ու սորվեցընելով։ Ընչա որ գիրքը կ'ը-
սէ թէ Եզնի մը աշխատող եզնին դունչը
կապես. և թէ Աշակը իր վարձքին արժանի
19 է։ Երէցի վրայով ամբաստանութիւն մի ըն-
դունիր, բայց միայն երկու կամ երեք վը-
20 կայութենով։ Անոնք որ մեղք կը գործեն ամե-
նուն առջեւը յանդիմանէ, որ ուրիշներն ալ
21 վախնան։ Ես կայութիւն կը դնեմ Աստուծոյ
առջեւը և Յիսուս Քրիստոսի ու ընտրեալ
հրեշտակներուն, որ առ բաներըը պահես ա-

ք բ Թես. գ. 11։
գ ա Կոր. է. 9։
դ Գէ. զ. 1։ Տիտ. բ. 8։
ե Հմր. ե. 5։
զ Հագմ. ժբ. 8։ ա Կոր. ժ. 10. 14։ Գաղ. զ. 6։ Փիլ. բ. 29։ ա Թես. է. 12. 13։ Եբր. ժգ. 7. 17։
է Գոր. իը. 10։
ը բ Օր. իե. 4։ ա Կոր. ժ. 9։
թ Ղե. ժԹ. 15։ բ Օր. իգ. 14. 15։ Մատ. ժ. 10։ Ղուկ. է. 7։
ժ բ Օր. ժԹ. 15։
ժա Գաղ. բ. 11։ 14։ Տիտ. ա. 13։
ժբ Օր. ժգ. 11։
ժգ Գէ. զ. 13։ բ Տիմ. բ. 14։ զ. 1։
ժդ Ինձ։ Տէր Յիսուս

ուանց նախապաշարման, բան մը ալառուե-
22 թեամբ չընելով։ Շուտով մի՛ դներ ձեռք
չդնեիս, եւ ուրիշներուն մեղացը հաղորդ չըլ-
լաս. դուն քեզ մաքուր պահէ։
23 Ա՛ակէ եւս լոկ ջուր չխմես, հապա քիչ
մըն ալ դինի դործածէ՝ քու ստամոքսիդ ու
յաճախ հիւանդութիւններուդ համար։
24 Ոմանց մարդկանց որ իրենց մեղքերը յայտնի
են, ու առաջուց դատաստանի հասած. եւ
25 կան՝ որ իրենց եւս էն կերթան։ Նմանակ ալ
ոմանց բարի դործերը յայտնի են. ու անոնք
որ ուրիշ կերպ բան մըն են՝ չեն կրնար ծա-
ծկուկ մնալ։

ԳԼ· Ջ

1 Կը սորվեցնէ թէ ծառաները ինչ պարտաւորութիւն ունին,
3 և թէ պէտք չէ դատանել վարդապետութեան հետեւիլ։ 6 թէ
աստուածպաշտութիւնը մեծ վաստակ մըն է։ 10 և աջակո-
սիրութիւնը ամէն չարիքներուն արմատն է։ 11 թէ Տիմոթէոս
ինչ բաներ փախչելու էր, և ինչ բաներ եւս ետեւէ երթալու էր։
17 և ինչ բաներ վարյով հարուստներուն պատուէր տալու էր։
20 կը պատուիրէ Տիմոթէոսին որ Աշխարհիս վարդապետու-
թիւնը մաքուր պահէ, և պիղծ խոսքերէն ու հակառակա-
բանութիւններէն հեռու կենայ։

1 Ա՛ն ամէնը որ ծառայութեան լուծի տակ
են՝ իրենց տէրերը ամէն պատուոյ արժանի
սեպեն, որ Աստուծոյ անունը ու վարդապե-
2 տութիւնը չհայհոյուի։ Իսկ անոնք որ հաւա-
տացեալ տէրեր ունին, թող չարհամարհեն՝
եղբայրներ ըլլալնուն պատճառաւը, հապա
աւելի ծառայութիւն բնեն, ինչու որ անոնք
հաւատացեալ են ու սիրելի, որոնք բարերա-

ա Գաղ· ե· 6· Ժղ
3· ԳԼ· գ· 14· բ
Տիմ· ա· 6։
բ Ցաքե· 11։
գ Սաղ· ծդ· 15։
դ Գաղ· ե· 19։
—
ե Ըշխես· գ· 3· Կող·
գ· 22· Տիտ· բ· 9։
զ ԳԼ· ա· 6։
է Տիտ· ա· 11· բ
Պետ· բ· 3։
ը ԳԼ· ա· 10· բ Տիմ·
ա· 13· գ· 3· Տիտ·
ա· 9։
թ Տիտ· ա· 1։
ժ Ա Կոր· ը· 2· ԳԼ·
ա· 7։
ի ԳԼ· ա· 4· բ Տիմ·
բ· 23· Տիտ· գ· 9։
լ բ Տիմ· գ· 8։
խ ԳԼ· ա· 6։
ծ Տիտ· ա· 11· բ
Պետ· բ· 3։
կ Համմ· Ժգ· 17·
բ Տիմ· գ· 3։
հ Սպդ· լէ· 16· Ա.
ԱԱԿ· Ժե· 16· Ժգ·
8· Եբր· Ժգ· 5։
ձ Ցար· ա· 21· Սպդ·
խԹ· 17· Ա.ԱԿ·
ԻԵ· 24· Ժ.ՍԼ· Ե·
15։
ղ Ծն· իը· 20· Եբր·
Ժգ· 5։
ճ Ա.ԱԿ· Ժե· 27·
ի· 21· իը· 20·
Մ.ած· Ժգ· 22·
մ ԳԼ· գ· 7։
յ ԳԼ· ա· 19։
ն ԵԼ· իգ· 8· բ Օր·
Ժշ· 19։

րութիւն ընելու մէջ մտանակից են. Զաս քա-
3 նելը սորվեցուր ու յորդորէ։ Եթէ որ մէկը
ուրիշ կերպ բան մը սորվեցընէ, Զու մտիկ
չընէ մեր Տէրոջը Քրիստոսի ողջամիտ
խօսքերուն, Եւ ան վարդապետութեանը որ
4 աստուածպաշտութեան համեմատ է, Ա՛ն-
հպարտացած է ոեւ բան մը չդիտեր, Եհապա
մլիճերով ու հակառակութիւններով ախտա-
ցած է. որոնցմէ կ՚ըլլայ նախանձ, կռիւ, հայ-
5 հոյութիւններ, դէշ կասկածներ, Իմտքով
ապականած ու ճշմարտութենէն հեռացած
մարդոց Իդլպաւանութիւնները, Որոնք ա-
ստուածպաշտութիւնը չհամարեցան մէ
6 կը սեպեն։ Բանաւիներէն մէկդի կեցիր։ Իա-
կայն աստուածպաշտութիւնը դոհունակու-
թիւնով մէկտեղ մեծ չահաւանութիւն մըն
7 է։ Ինչու որ բան մը չբերինք աշխարհ, ու
յայտնի է որ չենք կրնար անկէ բան մը տանիլ։
8 Հապա կերակուր ու հանդերձ ունենալով՝
9 անոնցմով բաւականանանք։ Իբայց անոնք որ
հարստանալ կ՚ուզեն, կ՚ընկնան փորձութեան
ու որոգայթի եւ շատ յիմարական ու վնասա-
կար ցանկութիւններու մէջ, Որոնք ատա-
կամէ ու կորստեան մէջ կ՚ընկրկեցնեն մարդիկ։
10 Ինչու որ ամէն չարութիւններուն արմատը
արծաթասիրութիւնն է. որուն մէկ քանիները

անձնանուէր ըլլալով՝ հաւատքին մոլորեցան, ու ինքզինքնին շատ ցաւերով խոցեցին։

11 Բայց դուն, Ով մարդ Աստուծոյ, փախիր ա՛ս բաներէն, ու դիմա արդարութեան, աստուածպաշտութեան, հաւատքի, սիրոյ, համբերութեան ու հեզութեան եռանդին։ 12 Պատերազմէ՛ հաւատքին բարի պատերազմը, բռնէ՛ յաւիտենական կեանքը՝ որուն որ կանչուեցար, և շատ վկայութիւն առիր դատաւորացար բարի դաւանութիւնը։ 13 Կը պատուիրեմ քեզի Աստուծոյ առջեւը՝ որ կենդանի կ՚ընէ բոլորը, և Քրիստոս Յիսուսի առջեւը՝ որ Պոնտացի Պիղատոսին առջեւն վկայեց բարի դաւանութիւնը, 14 նուիրեալ՝ որ դուն ան պատուիրը ամրիծ անարատ պահես՝ մինչեւ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսին յայտնութիւնը։ 15 Որուն որ իր ատենին պիտի ցուցնէ Երանելին ու մի միայն Հզօրը, Թագաւորներուն Թագաւորը ու Տէրերուն Տէրը։ 16 Որ ինքը մինակ ունի անմահութիւնն՝ անմատչելի լոյսի մէջ բնակած. որուն որ մարդոցմէն մէկը չտեսաւ, ոչ ալ տեսնել կարող է, որուն պատիւ և զօրութիւն յաւիտեանս։ Ամէն։

17 Ա՛ս աշխարհիս մէջ հարուստ եղողներուն պատուէր տուր որ չհպարտանան, և ան՛ստոյգ հարստութեան վրայ չյուսալուին, հապա կենդանի Աստուծոյ վրայ՝ որ ամէն բանը մեզի առատօրէն կու տայ վայելելու, 18 բարիք գործելու, բարի գործքերով հարուստանալու, հաղորդ ընելու։ 19 Հաղորդ ըլլան։ Բարի հիմ գանձեն անձերնուն համար երթալիքին համար, որ յաւիտենական կեանքը ձեռք ձգեն։

20 Ով Տիմոթէոս, քեզի պահուած աւանդը պահէ, խափանելով պղծած ունայնաբանութիւնները և աստանաւն դիտութեան հակառակութիւնները, 21 զորս ոմանք խոստանալով՝ հաւատքին մոլորեցան։ Շնորհքը քու հետդ ըլլայ։ Ամէն։

որ առաջ քու մեծ մօրդ Լաւոդեային էու քու
մօրդ Եւնիկէին վրայ բնակեցաւ, և համո-
6 զուած եմ որ քու վրադ ալ կայ։ Ինոր համար
քու մտքդ կը ձգեմ որ արթնցնես Աստու-
ծոյ պարգեւը, որ քեզի տրուած է իմ ձեռ-
7 քուս դրուելովը։ Ինչու որ Աս-
տուած մեզի երկչոտութեան հոգի չտուաւ,
հապա զօրութեան ու սիրոյ և զգաստու-
8 թեան։ Ուստի ամէն մի սեպեր մեր ՏԷրոջը
վկայութիւնը, ոչ ալ զիս անոր համբ կա-
պուածս. հապա մասնակից եղիր աւետարա-
նին չարչարանքներուն Աստուծոյ զօրութեա-
9 նը համեմատ։ Որ մեզ փրկեց ու սուրբ կո-
չումով կանչեց՝ ՀէՂ թէ մեր գործքերուն նա-
յելով, հապա իր նախատահմանութեանը ու
ընդհանուր նայելով, որ Քրիստոս Յիսուսով
մեզի տրուեցաւ յաւիտենական գարերէն
10 առաջ։ Բայց հիմա յայտնուեցաւ մեր փրկիչին
Յիսուս Քրիստոսին երեւնալովը, որ մահը խա-
փանեց, և ի լոյս հանեց կեանքը ու անմահու-
11 թիւնը աւետարանին միջոցովը։ Որ ես անոր
քարոզիչ ու առաքեալ դրուեցայ ու հեթա-
12 նոսներուն վարդապետ։ Վասն որոյ համար ասս
չարչարանքներն ալ կը կրեմ. բայց ամօթ մը
չեմ սեպեր, գիտցու որ գիտեմ թէ որու եմ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Պօղոս կը յիշէ իր սէրը Տիմոթէոսի վրայ, և ան զգաս հա-
ւատքը որ Տիմոթէոս և իր մայրը ու մեծ մայրը ունէին. 6 կը
յորդորի Տիմոթէոսը որ իր վրայ եղած Աստուծոյ շնորհքը աթ-
ծարծէ. 8 որ Ճշմարտութեան մէջ հաստատ ու համբերող ըլլայ,
13 ու ամէնը բանի իրմէն առնուած վարդապետութեան նմանող
կը ու Աշմարտութիւնը. 15 կը յիշէ Փիգելոսը և Հերմոգինէ-
սը և ու Ընծեփորոսին վրայով բարի վկայութիւն կուտայ։

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Աս-
տուծոյ կամքովը Ի կենաց խոստմանն որ ե-
2 ղած Յիսուս Քրիստոսով, Տիմոթէոս իր սիրե-
լի որդիին՝ շնորհք, ողորմութիւն և խաղա-
ղութիւն Հօր Աստուծմէն ու Քրիստոս Յիսուս
մեր Տէրոջմէն։
3 Շնորհակալ եմ Աստուծոյ՝ որուն որ կը պաշ-
տեմ իմ նախնիքներէս մաքուր խղճմտանքով,
(Հերթով անպակաս քեզ իմ աղօթքներուս
4 մէջ կը յիշեմ գիշեր ու ցորեկ, Ցանկալով
քեզ տեսնել, ու մնաք բարեխղճով քու արցունք-
5 ներդ, որ ուրախութիւնով լեցնեմ։) Մտա-
ծելով քու վրադ եղած անկեղծ հաւատքը,

ր Կոր. ա. 1։
Ֆ Եփես. գ. 6։ Տիմո-
ա. 2։ Եբր. թ.
15։
Ֆ ա Տիմ. ա. 2։

Ք Հռոմ. ա. 8։ Բ.
փես. ա. 16։
Ղ Գոր. իբ. 3։ իգ.
1։ իդ. 14։ իե.
23։ Հռոմ. ա. 9։

Գաղ. ա. 14։
Ղ ա Թես. ա. 2։ գ.
10։
Ի Գղ. գ. 9։ 21։
Ճ ա Տիմ. ա. 5։ գ. 6։

Ի Գոր. ժգ. 1։
Ն ա Թես. ե. 19։ ա
Տիմ. գ. 14։
Շ Հռոմ. ը. 15։
Ո Դատ. իգ. 49։
Գոր. ա. 8։
Չ Հռոմ. ա. 16։
Պ ա Տիմ. բ. 6։ Յակո.
ա. 2։ —
Ջ Եփես. գ. 1։ Փիլ.
ա. 7։
Ռ Կող. ա. 24։ Գղ.

Ս Հռոմ. ժգ. 26։
Եփես. ա. 9։ Կող.
ա. 26։ Տիտ. ա.
3։ ա Պետ. ա. 20։
Վ Կոր. ժե. 54,
55։ Եբր. բ. 14։
Տ Գոր. ի. 15։ Եփես. գ. 7, 8։ ա
Տիմ. բ. 17։ Գղ. գ. 17։
Ր Եփես. գ. 1։ Գղ.
բ. 9։
Ց ա Պետ. գ. 19։

հաւատացեր, և համոզուած եմ Որ իմ էրէ-
աւանդած բանս կրնայ պահել ՚մինչև այն օրը։
13 ՚Ա՛հաւ բռնէ Հան ոդիամիա խօսքերուն օրի-
նակը ՚որ ինծմէ լսեցիր, ՚հաւատքով ու սի-
րով՝ որ Քրիստոս Յիսուսով է։
14 ՚Այն բարի աւանդը պահէ Հոգւոյն Սրբոյ
15 ձեռքովը ՚որ մեր մէջը բնակած է։ Այս դի-
տես ՚որ ինծմէ երես դարձուցին Հան ամէնը
որ Ասիա կին, որոնցմէ են Փիւգեղոս ու
16 Հերմոգինէս։ ՚Տէրը ողորմութիւն տայ ՚Ոնե-
սիփորոսին տանը, ՚ինչու որ շատ անգամ
զիս հանգստացուց ՚ու իմ չղթաս համօթ չը-
17 սեպեց· Հապա երբոր Հռոմի կեաս, չտա
18 ՚Տէրը անոր գտնել զիս ու գտաւ։ (Տէրը իրեն
տայ ՚որ ան օրը ՚Տէրոջմէն ողորմութիւն
գտնէ·) Ու Եփեսոսի մէջ ալ որչափ սպասա-
ւորութիւն որ ըրաւ Ընդ, դուն անոնց շատ
աղեկ գիտես։

ԳԼ· Բ

1 Դարձեալ կը յորդորէ զՏիմոթէոս հաստատուն ու համբերող
ըլլալու։ և Տէրոջը հաւատարիմ պաշտօնեայի մը պէս իր
պարտաւորութիւնը կատարելու։ Չխնդրուելիքներ ալ քա-
ջալերէ։ և օրինակ ու պարագ խօսքերէն հետու կենալով։
17 Հիմենեոս ու Փիլիտոս։ 19 Աստուծոյ հիմը հաստատուն կը
կենայ։ 22 Կը սորվեցնէ թէ ինչ բաներ փախչելու է և ինչ
բաներ հետևելու է, և թէ Տէրոջը ծառան ինչ վարք ունե-
նալու է։

1 ՚Ես Պաւղոս, իմ որդեակս, ՚Ղօրացիր ան
2 ս Տիմ· ձ· 20։
ա Հմր· 18։ ԳԼ· գ·5։
ա ԳԼ· գ· 14։ Տիս·
ա· 9։ Եբր· ժ·
25։ Յայտ· բ· 25։
3 Հաւմ· բ· 20։ Ձ·
17։ ս Տիմ· ա· 10։
Ձ· 3։
4 ԳԼ· բ· 2։
5 ս Տիմ· ա· 14։
6 ս Տիմ· ձ· 20։
ա Հաւմ· ը· 11։
7 ԳԼ· գ· 8։ 16։
Գոբ· ԺԹ· 10։
Ա՛ատ· Ե· 7։
8 ԳԼ· գ· 19։
Փիլմ· 7։
9 Գոբ· ԻԸ· 20։ Ե·
փես· ձ· 20։
10 Հմր· 8։
Գոբ· բ· 30։ Ժգ·
23։
11 ս Կար· ԺԵ· 1։ 4·
20։
12 Հաւմ· բ· 16։
13 Գոբ· Թ· 16։ ԳԼ·
ա· 12։
Եփես· գ· 1։ Փիլ·
ա· 7։ Կող· գ·3։18։
14 Գոբ· ԻԸ· 31։ Ե·
փես· ձ· 19։ 20։
Փիլ· ա· 13։ 14։
15 Եփես· գ· 13։ Կող·
ա· 24։
16 բ Կար· ա· 6։
17 ս Տիմ· ա· 15։
18 Հաւմ· ձ· 5։ 8։
բ Կոր· գ· 10։
19 Հաւմ· բ· 17։ ս
Գնա· գ· 13։
20 Ա՛ատ· Ժ·33։ Ա՛ատ·
ը·38։ Դ՚ան· Ժբ·6։

2 Ընդհ.քովը որ Քրիստոս Յիսուսով է ։ ՚Եւ ան
բաներէն որ ինծմէ լսեցիր յառ վկաներով՝
՚Հաւատարիմ մարդոց յանձնէ, ՚որոնք կարող
3 ըլլան ուրիշներուն ալ սորվեցնելու։ ՚Աբդ-
դուն նեղութիւններու Համբերէ ՚Քրիստոս
4 Յիսուսի բարի զինուորի մը պէս։ ՚Մէկ զի-
նուորական մը ան կ՚անձրևա գործառնութիւն-
ներովը չզբաղիր, որ զօրավարին հաճոյ ըլ-
5 լայ ։ ՚Եւ թէ որ մէկը մրցի, չպսակուիր՝ թէ
6 որ ըստ օրինի չմրցի ։ ՚Աշխատող երկրագոր-
ծին պէտք է առաջ պտուղներէն վայելել։
7 Խօսիլը ինչ որ կ՚ըսեմ· Տէրը քեզի խնաստու-
8 թիւն տայ ամէն բանի մէջ· Միտքդ բեր
՚Դաւիթի ցեղէն եղող Յիսուս Քրիստոսը ՚մե-
ռելներէն յարութիւն առած՝ ՚իմ ՚աւետ-
9 ռութեան համեմատ ։ ՚Որուն մէջը չարագոր-
ծի մը պէս կը չարչարուիմ մինչև անգամ
կապերով· Բայց Աստուծոյ խօսքը կապուած
10 չէ ։ ՚Ուստի ամէն բանի կը համբերեմ ըն-
տրեալներուն Համար, ՚որ անոնք ալ Հանդիսն
ան փրկութիւնը որ Քրիստոս Յիսուսով է յա-
11 ւիտենական փառքով ։ ՚Այս խօսքը Հաւատա-
րիմ է· Վասն զի թէ որ անոր Հետ մեռանք,
12 ՚Հոգ Հետն ալ պիտի ապրինք· ՚Թէ որ Համ-
բերենք, ՚Հոգ Հետն ալ պիտի թագաւորինք·
՚Թէ որ չ՚ուրանանք, ՚նա՛ն ալ մեզ պիտի
13 ԳԼ· ա· 13· գ· 10·
14։
ա Տիմ· ա· 18։
ա Տիմ· գ·2· Տիս·
ա· 2։
ԳԼ· ա· 8· գ· 5։
ա Տիմ· ա· 18։
ա Կար· Ե· 25։
ա Կար· Ե· 25։ 26։
ա Կար· Ե· 10։
Հաւմ· ա· 3· 4։
14 ս Տիմ· ա· 8։
15 ս Տիմ· ա· 12։
Ա՛ատ· Ե· 10։
Ա՛ատ· ԻԵ· 34—40։
Եբր· չ· 10։
—
ա ս Տիմ· ա· 2։ ԳԼ·
ա· 2։
16 Եփես· գ· 1։ Փիլ·
ա· 7։ Կող· գ·3։18։
17 Գոբ· ԻԸ· 31։ Ե·
փես· ձ· 19։ 20։

13 ուրանայ · Եթէ որ չհաւատանք , ինքը հաւա-
տարիմ կը մնայ ; ինչ որ անձը չկրնար ուրանալ ։
14 Ա՛ս բաները ամէն միտքը ձգէ՝ Յիսուսը առնելը
վկայութիւն գնելով , վասնզբոռ վրայ վիճ
չընել՝ որ բանի մը օգտակար չէ , հապա դէ-
15 լառղներուն կործանմանը համար է ։ Ջանա՛
ըրէ քոռ անձդ ընտիր ցուցընելու Աստուծոյ
առջևը՝ անանկ բանուոր մը ըլլալով որ պիտի
չամչնայ , ճշմարտութեան խօսքը չիտակ բա-
16 ցատրելով ։ Բայց պիղծ ու փուճ խօսքերէն
միկրի կեցիր , քանզի անոնք աւելի յառաջ
17 կ՚երթան ամբարշտութեան միջ· եւ անոնց
խօսքը քաղցկեղի պէս կը ճարակէ ։ Որոնց
18 կարգն են Հիմենէոս ու փիլետոս · Որոնք ճըշ-
մարտութենէն մոլորեցան , ևոռ կ՚ըսեն թէ Ա-
րուներէն յարութիւնը արդէն եղած է , և կը
19 կործանեն մէկ քանիներուն հաւատքը ։ Բայց
Աստուծոյ հիմը հաստատուն կը կենայ , ու
սա կնիքը ունի , Գիտէ Տէրը կը ճանչնայ անոնք
որ իրեն են · և՝ Անիրաւութենէ միկրի թող
կենայ ան ամէնը որ *Քրիստոսի անունը
20 կ՚անուանէ ։ Սակայն մէկ մեծ տան մը միջ
չէ թէ միայն ոսկիէ ու արծաթէ անօթներ
կան , հապա փայտէ ու հողէ անօթներ ալ կան ·
և ոմանք պատուոյ համար են ու ոմանք ա-
21 նարգանոյ համար ։ Ուստի թէ որ մէկը իր
անձը անանկ բաներէն մաքրէ , անկիսա մէկ
պատուական անօթ մը պիտի ըլլայ՝ պրպտած

ը Հռոմ. գ · 3 ։ Թ·
6 ։
ո Թես. ի·գ · 19 ։
ղ ա Տիմ. ե · 21 ։ Ը·
15 ։ Գղ. գ · 1 ։
ղ ա Տիմ. ա · 4 ։ Ը·
ե ։ Տիտ · գ · 9·
31 ։

ղ ա Տիմ. գ · 7 ։ Ը·
20 ։ Տիտ · ա · 14 ։
ա Տիմ. ա · 20 ։
ա Տիմ. գ · 21 ։
ղ ա Կոր · ժե · 12 ։
Ա՛սա · ի·գ · 24 ։
Հռոմ. ը · 33 ։ ա
Յովհ · բ · 19 ։

ը Հռոմ. ա · 7 ։ Յովհ ·
ժ · 14 · 27 ։ Տէս
Թես. ժգ · 5 ։
· Ո՚ճռե+ Տէրոջը
ղ ա Տիմ. գ · 15 ։
Հռոմ. ի · 21 ։
Հռոմ. ը · 33 ։ ա
Տէս Ես · ծբ · 11 ։

ու է Տէրոջը պիտանի , ամէն բարի գործ ը-
22 րու համար պատրաստուած ։ Երիտասարդա-
կան ցանկութիւններէն ալ փախիր , ու դնա
արդարութեան , հաւատքի , սիրոյ , խաղա-
ղութեան հետ՝ անոնց հետ որ Տէրոջը ա-
23 նուանը կը կանչեն ամբողջ սրտով ։ Բայց յի-
մարական ու անիմաստ վիճերէն միկրի քա-
շուէ , գիտնալով որ անոնցմէ կռիւներ կը ծը-
24 նանին · Եւ Տէրոջը ծառային պէտք չէ կռիւ
ընել , հապա հեզահոգի ըլլալ ամէնուն , ևարո-
25 վկրնալ , պիտի չզայհոգ · Հակառակութեամբ խոր-
հուրդ հակառակ կեցողները , ևոր ըլլայ թէ
Աստուած տայ չափաւորութիւն տայ անոնց՝ ճըշ-
26 մարտութիւնը ճանչնալու համար , Եւ Յա-
ռաջորդ որոգայթէն զգաստանան , որ անկէ
բռնուած են իր կամքին ծառայելու ։

Գլ · Գ

1 Կը ծանուցանէ գալու ժամանակներուն վրայով · 6 կը նկարա-
գրէ չհնազանդութեան թշնամիները · 10 կ՚ազդարարէ անոր իր
օրինակին հետևիլ · 16 և կը գովէ աստուածային գիրքերը ։

1 Եւ սա գիտցիր՝ որ ետքի օրերը չար ժա-
2 մանակներ պիտի գան · Վասնզի որ մարդիկ ին-
քեանք ըլլան անձնասէր , ևարծամոլասէր , ևպարա-
ւաստան , ևհպարտ , ևհայհոյիչ , ևծնողաց ան-

+ Գղ · գ · 17 ։ Տէս ·
գ · 1 ։
ո ա Տիմ. գ · 11 ։
Ֆ Գաղ · ի· 14 · ա
Կոր · ա · 2 ։
ա Տիմ. ա · 5 ։ գ ·
12 ։
ֆ ա Տիմ. ա · 4 ։ գ ·
7 ։ ը · 4 ։ Հմր · 16 ։
Տիտ · գ · 9 ։
Տիտ · գ · 2 ։
ա Տիմ. գ · 2 ։ 3 ։

Տիտ · ա · 9 ։
Դ·ղղ · ը · 1 ։ ա Տիմ·
ը · 11 ։ ա Պետ · գ ·
15 ։
Դ·գր · ը · 22 ։
ա Տիմ· բ · 4 ։ Գղ·
գ · 7 ։ Տիտ · ա ·
1 ։
ա Տիմ. գ · 7 ։

ա Տիմ· գ · 1 ։ Գղ·
գ · 3 ։ բ Պետ · գ ·
3 ։ ա Յովհ · բ · 18 ։
Յուդ · 18 ։
Փիլ · բ · 21 ։
բ Պետ · բ · 3 ։
ա Տիմ· ը · 4 ։
Յուդ · 10 ։
ա Տիմ· ա · 20 ։ բ
Պետ. բ · 12 · Յուդ ·
10 ։
Հռոմ. ա · 30 ։

3 հնազանդ, ապիրախտ, անսուրբ, ՙապիղծ, ՙանհաշտ, բանսարկու, ՙանժուժկալ, դա-
4 ժանաւորող, բարին չսիրող, ՙմատնիչ, յան-
դուգն, դոռոզ, ՙաւելի հեշտասէր քան թէ
5 աստուածասէր· ՙունք աստուածպաշտու-
թեան կերպարանքը ունին, ՙբայց անոր զո-
րութիւնը ուրացած են. ՙնա դուն առնցմէ
6 մի կըզլէ կեցիր· ՙինչու որ ասոնցմէ են որ տու-
ներէն ներս կը մանեն, ու գերի կ՚ընեն մեզ-
քով բեռնաւորուած տկարամիտ կիներըզ
7 զանազան ցանկութիւններէ վարուած, ՙոր
միշտ կը ստորին, ՙու բնաւ ճշմարտութիւնը
8 ճանչնալու չեն կրնար հասնիլ· ՙՀապա ինչ-
պէս որ Յանէս ու Յամբրէս հակառակ կեցան
Մովսէսին, անանկ ալ ասոնք ճշմարտութեանը
հակառակ կը կենան· ՙապականած միտքով
մարդիկ, ՙհաւատքի մէջ անպիտանները են·
9 Բայց աւելի յառաջ պիտի չերթան, ինչու որ
ասոնց անմտութիւնը ամենուն յայտնի պիտի
10 ըլլայ, ՙինչպէս որ անոնցը եղաւ· ՙիսկ դուն
ուսուցանէ եղար իմ վարդապետութեանս, վար-
մունքիս, դիտաւորութեանս, հաւատքիս,
երկայնամտութեանս, սիրոյս, համբերութեանս,
11 Հալածանքներուս, չարչարանքներուս, ինչ-
պէս որ ինծի եղան Անտիոքի և Իկոնիոնի և
Լիւստրայի մէջ, ինտոր հալածանքներու
համբերեցի, ու ամենէն պիս ազատեց Տէրը·

Ը Հաւմ· ա· 31·
Թ Հաւմ· ա· 31·
Ժ բ Պետ· գ· 3·
Ի բ Պետ· բ· 10·
Լ Փիլ· գ· 19· բ Պետ· բ· 13· Ես·
Ճակ· 4· 19·
Խ ա Տիմ· ե· 8· Տիտ· ա· 16·
Ծ բ Թես· գ· 6· ա Տիմ· գ· 5·
Կ Պետ· ա· 11·
Ա Պետ· ի գ· 14·
Տիտ· ա· 11·
Ղ ա Տիմ· բ· 4·
Մ Եզ· ե· 11·
Յ ա Տիմ· գ· 5·
Ն Հաւմ· ա· 28· բ Կոր· ժգ· 5· Տիտ· ա· 16·
Շ Եզ· ե· 12· Ը· 18·

Ո· 11·
Չ Փիլ· բ· 22· ա Տիմ· գ· 6·
Պ Գոր· ժգ· 45· 50·
Ջ Գոր· ժգ· 2· 5·
Ռ Գոր· ժգ· 18· Ես·
Ս Սաղ· ԼԳ· 19· բ Կոր· ա· 10· ԳԼ· գ· 17·

12 Եւ ամէն անոնք որ կ՚ուզեն աստուածպաշ-
տութեամբ ապրիլ Քրիստոս Յիսուսով՝ հալա-
3 ծանք պիտի կրեն· ՙԲայց չար ու խաբեբայ
մարդիկ չարութեան մէջ պիտի յառաջանան՝
14 մոլորցնելով ու մոլորելով· ՙԱկայն դուն
հաստատուն կեցիր ան բաներուն մէջ որ սոր-
վեցար ու հաւատացիր, ինչու որ գիտես թէ
15 որմէ սորված ես· Եւ ան- մանկութենէդ՝ ի
վեր ՙսուրբ գիրքերը գիտես, որոնք կրնան
խնաստուն ընել քեզ փրկութեա՝ Քրիստոս Յի-
16 սուսի վրայ եղած հաւատքովը· ՙԱրդեր
Գիրքը Աստուծոյ չունչն է, ՙև օգտակար՝ է
սորվեցընելու, յանդիմանելու, շիտկելու ու
17 արդարութեան խրատելու համար, ՙՈր Ա-
ստուծոյ մարդը կատարեալ ըլլայ՝ ՙամէն բա-
րի գործ ընելու պատրաստուած·

· ԳԼ· Դ

1 Պօղոս կը յորդորէ Տիմոթէոսը բոլոր ջանքով ու արդիւ-
նութեամբ իր պաշտօնը կատարելու· 6 կը յայտնէ անոր թէ իր
մահը մօտ է· 9 կ՚ուզէ որ անկից շուտով իրեն գայ· ու իր
հետը բերէ Մարկոսը և քանի մը բաներ· 14 կը պատուիրէ որ
զգուշանայ գործերն Ալէքսանդրացւոյն· 16 կը յանդիմանէ անոր
ինչ որ պատահեր էր իրեն առջի անգամ տանեանին ներկայ
նալուն· 19 և ապա կը վերջացնէ իր նամակը·

1 Ա՛ս ՙվկայութիւնը կը դնեմ Աստուծոյ առ-
ջեւը և Յիսուս Քրիստոսի, ՙոր պիտի դատէ
կենդանիները ու մեռեալները իր յայտնուե-
2 լութեան ու թագաւորութիւնովը առնելը·
քարոզէ, մնադրութեամբ ՙպատեհէ պարապէ

Ը Սաղ· ԼԶ· 19· Գոր· ժգ· 21· Մատ· ժգ· 24· Յակ· ժե· 14· ա Կոր· ժե· 19· ա Թես· գ· 3·
Ժ բ Թես· բ· 11· ա Տիմ· գ· 1· ԳԼ· բ· 16·
Ի Գաղ· ա· 13· բ· 2· Յակ· ե· 39·
Լ բ Պետ· ա· 20· 21·
Խ Կ՚երեւցաւ առաջաւ- ծուածնէ Գիրքը օգ- տակար ալ·

Ծ Հաւմ· ժե· 4·
Կ ա Տիմ· գ· 11·
Ձ ԳԼ· բ· 21·
ա Տիմ· ե· 21· ը· 13· ԳԼ· բ· 14·
Ղ Գոր· ժ· 42·

ատնեին ու ատենէ դու բա , յանդ իմանէ , ¹սաս-
ատ , ²յորդ·որէ ամենայն երկայնմտութեամբ ու
3 վարդապետութեամբ : ³Ինչու որ ժամանակ
պիտի գայ ²որ ոչ առողջ վարդապետութեանը
պիտի չհամբերեն , ⁴հապա իրենց քմահրելին
ետ·քով իրենց ցանկութիւններուն համեմատ
4 վարդապետներ պիտի դիզեն իրենց · եւ ճշ-
մարտութենէն ականջնին պիտի դարձը-
նեն , ⁵ու առասպելներու եռանէ պիտի մոլորին :
5 Բայց դուն ամէն բանի մէջ արթուն կեցիր ,
չնեղութիւններու համբերէ , ⁶աւետարանչի
6 գործ գործէ , քու պաշտօնդ կատարէ : ⁷Ին-
չու ես արդէն զոհ ըլլալու ետ·ի·ետու եմ ,
7 ու իմ մեկնելուս առնիր հասեր է : Իրաւի
պատերազմի պատերազմեցայ , ընթացքը կա-
8 տարեցի , հաւատքը պահեցի : ²Ուրիշ եռանէ
կայ կը մնայ ինծի արդարութեան պսակը , որ
Տէրը՝ արդար դատաւորը պիտի հատուցանէ
ինծի ¹ան օրը , ու չ՚ ինծի միայն ինծի , հապա
ան ամենուն ալ՝ որ անոր յայտնութիւը սիրեցին :
9 Ջանք ըրէ չուտով ինծի գալու · ինչու որ
¹Դէմաս զիս սիրով ²ետ·ու աշխարհը սիրեց ,
10 և դնաց Թեսաղոնիկէ · Կրիսկէս ³ի Գաղա-
11 տիա , Տիտոս՝ Դալմատիա · ⁴Միայն ⁵Ղուկաս
իմ հետս է · ⁶Մարկոսը առնելո՝ քու հետդ բե-
րէ , ինչու որ ինծի օգտակար է սպասաւո-

ա ա Տիմ. ե. 20։ Տիտ. ա. 13։ բ. 15։
բ ա Տիմ. գ. 15։
գ Գլ. գ. 1։
դ ա Տիմ. ա. 10։
ե Գլ. գ. 6։
զ ա Տիմ. ա. 4։ գ. 7։ Տիտ. ա. 14։
է Գլ. ա. 8։ բ. 3։
ը Գործ. իա. 8։ Եբ. ժե. 11։

թ Փիլ. բ. 17։
ժ Փիլ. ա. 23։ Տիտ. բ. Գլաս. ա. 14։
ի ա Կոր. Ը. 24. 25։ Փիլ. գ. 14։ ա Տիմ. գ. 12։ Եբր. ժբ. 1։
լ ա Կար. Ը. 25։ Յայտ. ա. 12։ ա Պետ. ե. 4։ Յայտ. ժբ. 10։

խ Գլ. ա. 12։
ծ Կող. գ. 14։ Փիլ. ժիմ. 24։
կ ա Յովհ. բ. 15։
հ Տիտ. գլ. ա. 15։
ձ Կող. գ. 24։ Փիլ. ժիմ. 24։
ղ Գործ. ժբ. 25։ ժե. 37։ Կող. գ. 10։

12 բութեան համար : Եւ ես ²Տիւքիկոսը եփե-
13 սոս խրկեցի · Ան վերարկուն՝ որ Տրովագա
Թողուցի կարպոսին քովը , երբոր դաս՝ բեր ,
գիրքերն ալ՝ մանաւանդ մագաղաթները :
14 ³Դարբին Ալեքսանդրոսը շատ չարութիւն
ըրաւ ինծի · ⁴Տէրը անոր ⁵հատուցանէ իր
15 գործքերուն համեմատ : Դուն ալ անկէ զգու-
շացիս , ինչու որ մեր խօսքերուն շատ դէմ
16 կեցաւ : Առջի անգամ առեւանդին առջևը պա-
տասխան տալուս՝ իմ կողմնակից մէկը չկայնե-
ցաւ ինծի հետ , ²հապա ամէնն ալ զիս թո-
17 ղուցին · Դաս իրենց չսեպուի : ³Բայց Տէրը իմ
քովս կայնեցաւ ու զիս զօրացուց , ⁴որ քա-
րոզութիւնը իմ միջոցովս լման ըլլայ , ու բո-
լոր հեթանոսները լսեն · ⁵և ես առիւծին
18 բերնէն ազատեցայ : Եւ ⁶Տէրը ամէն չար գոր-
ծէ պիտի ազատէ զիս , և ազատ·որ·ութեամբ
իր երկնային թագաւորութեանը պիտի հաս-
ցընէ · Անոր փառք յաւիտեանս յաւիտենից :
Ամէն :
19 ¹Բարև տուր Պրիսկէին և Ակիւզասին ²ու
20 Ընեսիփորոսին տանը : ³Երաստոս Կորնթոսի
մէջ մնաց · և ⁴Տրոփիմոսը Մելիտոսի մէջ թո-
21 ղուցի հիւանդացած : ¹Ջանք ըրէ ձմեռնէն
առաջ գալ : Բարև կ՚ընեն քեզի Եւբուղոս
ու Պուդէս և Լինոս ու կղօդիա և բոլոր եղ-

ա Գոր. ի. 4։ Եփես. գ. 21։ Կող. գ. 7։ Տիտ. գ. 12։
բ Գոր. ժԲ. 33։ ա Տիմ. ա. 20։
գ Բ Թագ. գ. 39։ Սաղ. իը. 4։ Յայտ. ժբ. 6։
դ Ընծան պիտի հատցանէ
ե Սաղ. իբ. 21։ Պետ. բ. 9։
զ Սաղ. Ճիա. 7։

է Գլ. ա. 15։
ը Գոր. ի. 59։
թ Մաս. ժ. 19։ Գոր. իգ. 11։ իե. 23։
ժ Գոր. Թ. 15։ իգ. 17. 18։ Եփես. գ. 8։
ի Սաղ. իբ. 21։ Պետ. բ. 9։
լ Սաղ. Ճիա. 7։

խ Հռոմ. ժա. 36։ Գաղ. ա. 5։ Եբր. ժգ. 21։
ծ Գոր. ժբ. 2։ Հբ. ռոմ. ժգ. 3։
կ Գլ. ա. 16։
հ Գոր. ժԲ. 22։ Հռոմ. ժգ. 23։
ձ Գոր. ի. 4։ իա. 29։
ղ Տիտ. 3։

22 բայրներըը ։ ՑՏէր ցիտաւս Քրիստոս քոյ Հոգւի-
իդ հետը ըլլայ · շնորհքը ձեզի հետ ։ Ամէն ։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
ԱՌ ՏԻՏՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Առաքեալը կը ծանուցանէ Թէ ինչ բանի համար զանիկա կրճ-
ած Թողած, 6 Թէ քահանայական պաշտօնին ընտրելու-
մարդիկը ինչ վարմանքի տէր ըլլալու են ։ 11 Կը պատուիրէ
չար վարդապետներուն բերանը պատնէշ ընելու։ 12 և անոնց
բնութիւնը կը տեսցագրէ ։

1 Պօղոս՝ Աստուծոյ ծառայ և ցիտաւս Քրիստո-
սի առաքեալ, Աստուծոյ ընտրեալներուն հա-
ւատքին՝ ու ճշմարտութեանը գիտութեան համե-
2 մատ, ցՅուսո կեանքի վրայ յուսալը, որ
ինքն անստուտ Աստուած խոստացաւ ժամա-
3 տեներէն դարերէն առաջ, Բայց իր ժամանակին յայտնեց քարոզութիւնով,
որ ինծի յանձնուեցաւ ըստ փրկիչ Աստուծոյ
4 հրամանովը, ՃՑտիտոսին՝ ինչ հարազատ որդւոյս

ա Գաղ · ա · 18 · Փիլ. ի · 25 ։
բ Տիտ · ի · 19 · Տիմ. բ · 13 ։
գ Հռոմ · ժգ · 25 ։ բ Տիմ. ա · 9։ ա Պետ. ա · 20 ։
դ Տիմ. ա · 10 ։
ե ա Թես · բ · 4 ։ ա Տիմ. ա · 11 ։
զ ա Տիմ. ա · 1 ։ բ · 3 · բ · 10 ։
է բ Կոր · բ · 13 · ե · 13 · բ · 6 · 16 · 25 · ժբ · 18։ Գաղ · բ · 3 ։
ը ա Տիմ. ա · 2 ։

Հաստատակաց հաւատքովը՝ շնորհք և խա-
ղաղութիւն Հօր Աստուծմէն ու մեր փրկիչն՝
Ցէր ցիտաւս Քրիստոսէն ։
5 Ասոր համար ես քեզ կրեմ Թողուցի,
Որ ինչ պակաս բան որ կայ, շիտկես, Ինչ
ամէն մէկ քաղաքի մէջ երէցներ կարգես,
6 ինչպէս որ ես քեզի պատուիրեցի ։ Եթէ որմէ-
կը անմեղադրելի ըլլայ, մէկ կնկան մը էրկի,
Հաւատացեալ զաւակներ ունենայ, որ ա-
նառակութեան համար ամբաստանուած՝ կամ
7 անհնազանդ չըլլան ։ Ինչու որ եպիսկոպոսին
պէտք է անմեղադրելի ըլլալ՝ Աստուծոյ տըն-
տեսին պէս ։ ոչ յանդուգն, ոչ բարկացող, Ոչ
գինեմոլ, ոչ զարնող, Ոչ անարդ չահախնդ-
8 դրութեան եռանդ եղող, Հապա հիւրասէր,
բարեսէր, խոհեմ, արդար, սուրբ, ժուժկալ,
9 Հաստատ բռնելով վարդապետութեան հա-
ւատարիմ խօսքը, Որ կարող ըլլայ ողջամիտ
վարդապետութիւնով յորդորել, և հակառակ
10 կեցողները յանդիմանել ։ Քանի շատ են ան-
հնազանդները, ունայնաբանութիւն խօսողները
ու միտք խաբողները, Մանաւանդ անոնք որ
11 թլփատութենէն են ։ Որոնք պէտք է պապան-
ձեցնել, Որ ամբողջ տուներ կը կործանեն,
ու անպատեհ բաներ կը սորվեցընեն ՝անարդ

ե Հռոմ · ա · 12 · բ Կոր · գ · 13 · բ Պետ · ա · 1 ։
զ Եփես · ա · 2 · Կող · ա · 3 · ա Տիմ. ա · 2 · բ Տիմ. ա · 2 ։
է Ղե · ժ · 9 · ա Տիմ. գ · 3 · 8 · Եփես · ե · 18 ։
ը ա Տիմ. գ · 3 · 8 ։ ա Պետ. ե · 2 ։
թ ա Տիմ. գ · 2 ։
ժ ա Տիմ. գ · 12 · բ Տիմ. գ · 4 · 12 ։
ի Մատ. իգ · 45 · ա Կոր · գ · 1 · 2 ։
լ Ա Տիմ. գ · 3 · 8 · Եփես · ե · 18 ։
խ ա Տիմ. գ · 3 · 8 · ա Պետ. ե · 2 ։
ծ ա Տիմ. գ · 2 ։
կ ա Տիմ. գ · 3 · բ Տիմ. բ · 2 ։
հ ա Տիմ. գ · 10 · գ · 3 · բ Տիմ. գ · 3 · Գլ · բ · 1 ։
ձ ա Տիմ. ա · 6 ։
ղ Հռոմ. ժգ · 18 ։
ճ Գաղ · ժե · 1 ։
ջ Մատ. իգ · 14 · բ Տիմ. գ · 6 ։
ռ ա Տիմ. գ · 5 ։

12 չահախնդրութեան համար։ Ընտրեմ մի կը
զրուցեց՝ որ իրենց բուն մարգարէն էր, կրե-
տացիները միշտ սուտըրուց են, չար գազան,
13 ներ, դառնարկապաներ։ Ա՛ս վկայութիւնը
ճշմարիտ է։ Հանար համար աստիճ յանդիմա-
նէ անոնք, որ առողջանան հաւատքին մէջ.
14 ու չնայեին հրէական առասպելներուն ու ճըշ-
մարտութենէ հեռացող մարդոց պատուիրանք
15 բուն։ Ամէն բան մաքուր է մաքրելուն,
բայց պիղծերուն ու անհաւատներուն մի-
բան մը մաքուր չէ, հապա անոնց միտքն ալ
16 խղճմտանքն ալ պղծուած են։ Կը խոստովա-
նին թէ Աստուած կը ճանչնան, ու երկ
գործքովը կ'ուրանան, պիղծ ու անհնազանդ
ըլլալովնին, ու ամէն բարի գործի անպիտան։

ԳԼ · Բ

1 Պատուէրներ կու տայ Տիտոսին անոր վերջապատութեանը
և անոր վարքին վրայով. 9 կը խօսի ծառաներուն և բնդ-
հանրապէս բոլոր դրիստոնեաներուն պարտաւորութեանցը
վրայով.

1 Բայց դուն խօսք՝ ինչ որ կը վայլէ ողջամիտ
2 վարդապետութեանը. Ծերերուն զգաստ ըլ-
լալ, ծանրաբարոյ, խոհեմ, հողջամիտ՝ հա-
3 ւատքով, սիրով, համբերութեամբ։ Ներին-
պէս ալ պատուներուն անանձ վարմունքը ու-
նենալ, չինչպէս որ կը վայլէ սրբութեան, ոչ
բանաարիս ըլլալ, ոչ ոգինմոլ, հապա բարի

4 խրատ տուող. Որ խրատեն նորահասակ կիսկ-
նները՝ երիկնին սիրող, զաւակներն սիրող ըլ-
5 լալ, խոհեմ, ողջախոհ, անաչէին, բարեգործ,
իրենց երիկներուն հնազանդ, որ չըլլայ թէ
6 Աստուծոյ խօսքը հայհոյուի։ Պատանի ալ երիկ-
7 տասարդները յորդորէ խոհեմ ըլլալ. Ամէն
կողմէ քու անձդ բարի գործքերու օրինակ
ցուցընելով, վարդապետութեան մէջ անեղ-
8 ծութիւն, պարկեշտութիւն, հողջամիտ ու
անմեղադրելի խօսք, որ հակառակ կեցողը
ամչնայ, ու մեր վրայով դէշ բան մը չունե-
9 նայ ըսելու։ Ծառաներուն ըստ իրենց
տէրերուն հնազանդ ըլլալ, ու ամէն բանի
10 մէջ հաճելի. ոչ հակառակախօսներ, Ոչ խա-
բողներ, հապա բոլորովին բարի հաւատար-
մութիւն ցուցընեն, որ մեր փրկիչ Աստուծոյ
վարդապետութիւնը ամէն բանի մէջ զար-
11 դարեն։ Ինչու որ Աստուծոյ փրկարար շնորհ
12 քը երեցաւ մարդոց երևցաւ. Որ մեզ կը խրա-
տէ՝ որ ամբարշտութիւնը ու աշխարհային
ցանկութիւնները ուրանանք, և ողջամտու-
թիւնով ու արդարութիւնով և բարեպաշտու-
13 թիւնով աշխարհիս մէջ, Ու սպասենք այն երջանիկ յոյսին, ու մեծ Աստու-

ա Գաղ · ժէ · 28։
բ Ա կոր · ժգ · 10։ Բ Տիմ · գ · 2։
գ Դեւ · բ · 2։
դ Ա Տիմ · ա · 4։ Գ · 7։ Բ Տիմ · գ · 4։
ե Ես · իզ · 13։ Մատ · ժէ · 9։ Կազ · բ · 22։
զ Դատ · ժա · 30։ 40։ 41։ Հռոմ · ժգ · 14։ 20։ Ա կոր · ը · 12։ ժ · 23։ 25։ Ա Տիմ · գ · 3։ 4։
է Հռոմ · ժգ · 23։ Բ Տիմ · գ · 5։ Յուգ · 4։
ը Հռոմ · ա · 28։ Բ Տիմ · գ · 8։
թ Ա Տիմ · ա · 10։ գ · 3։ Բ Տիմ · ա · 13։ Գեղ · ա · 9։
ժ Գեղ · ա · 13։
ի Ա Տիմ · բ · 9 · 10։ գ · 11։ Ա Պետ · գ · 3 · 4։
ժա Ծն · չսա գլխի ծառայ եղած։

ժբ Բ Թես · գ · 14։
իգ Եփես · ը · 5։ Կազ · գ · 22։ Ա Տիմ · ը · 1 · 2։ Ա Պետ · բ · 18։
իդ Եփես · ե · 24։
իե Մատ · ե · 16։ Փիլ · բ · 15։
իզ Հռոմ · ե · 15։ Գեղ · գ · 4 · 5։ Ա Պետ · ե · 12։
իէ Գաղ · գ · 6։ Ցոյժ · ա · 9։ Ա Տիմ · բ · 4։
իը Հռոմ · ը · 19։
իթ Ա Պետ · գ · 2։ Ա Ցոյժ · բ · 16։
ի Գաղ · ա · 23։ Եփես · ա · 4։ Կազ · ա · 22։ Ա Թես · գ · 7։
իա Ա կոր · ա · 7։ Փիլ · գ · 20։ Բ Պետ · գ · 12։
իբ Գոր · իգ · 15։ Կազ · ա · 5։ 23։ Գեղ · ա · 2։ գ · 7։
իգ Կազ · գ · 4։ Բ Տիմ · գ · 1 · 8։ Եբր · ժ · 28։ Ա Պետ · ա · 7։ Ա Ցոյժ · գ · 2։

ծոյ ու մեր փրկիչ Քիստոս Յիսուսին փառացը
14 յայտնուելուն. Նա իր անձը մեզի համար
տուաւ, որ մեզ ամէն անօրէնութենէ ազատէ,
ու մաքրէ Իրեն սեփական ժողովուրդ՝ ընտ-
15 րարի գործելու նախանձախնդիր: Այս բաներ
ը խօսէ, ու յորդորէ ու յանդիմանէ բոլորո-
վին սաստկութեամբ. Ոչ ոք քեզ անարգէ:

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Զգաձնել պատուհերներ կամ տալ Իշխանին թէ հնազանդ լինին
և թէ չհակառակելու. բանեցուն համար. 10 կը նզովուի նեռ
մոռնալով հերետիկոսներին ևս քաջալերէ. 12 և կը պատուի-
րէ որ իրեն գայ, նշանակելով անոր թէ երբ և թէ ուր պի-
տի գտնէ զինքը. ու այսպէս իր թուղթը կը վերջացնէ:

1 Ասոնց միտքը ձգէ՝ իշխանութիւններուն և
պետութիւններուն հնազանդիլ ու հպատակ
ըլլալ, ու ամէն բարի գործ ընելու պատրաստ
2 գտնուիլ. Մէկու մը հայհոյութիւն չընել,
հակառաչ չըլլալ, հեզ հնազանդ, ամէն
մարդոց բոլորովին քաղցրութիւն ցուցընել:
3 Ինչու որ մենք ալ առեն մը անմիտ էինք,
անհնազանդ, մոլորեալ, և զանազան ցանկու-
թիւններու ու հեշտութիւններու կը ծառայէ-
ինք. չարութիւնով ու նախանձով կը վարուէ-
ինք, առեղի էինք և մէկզմէկ կ'ատէինք:
4 Բայց երբոր մեր Փրկիչ Աստուծոյն քաղ-
ցրութիւնը ու մարդասիրութիւնը յայտնուե-

ա Գալ. ա· 4· բ· 20· Եփես. ե· 2· ա Տիմ. բ· 6·
բ Երբ. թ· 14·
գ Նէ. ժե· 16· ԺԹ· 5· բ Օբ. է· 6· ժգ· 2· իգ· 18· ա Պետ. բ· 9·
դ Եփես. բ· 10· Գաղ. գ· 8·
ե բ Տիմ. գ· 2· զ ա Տիմ. գ· 12·
—
է Համմ. ժգ· 1· ա Պետ. բ· 13·
ը Կալ. ա· 10· բ Տիմ. բ· 21· Երբ. ժգ· 21·
թ Եփես. գ· 31·
ժ բ Տիմ. բ· 24· 25·
ի Փիլ. գ· 5·
ժա Եփես. գ· 2· Կալ. գ· 12·
ժբ ա Կոր. գ· 11· Եփես. բ· 1· Կալ. ա· 21· գ· 7· ա Պետ. գ· 3·
ժգ ա Տիմ. բ· 3·
ժդ Գաղ. բ· 11·
ժե Գաղ. ա· 4· բ· 11·
ժզ Համմ. գ· 24· Գաղ. բ· 16· Գաղ. բ· 11·
ժէ Գաղ. ա· 2·
ժը Համմ. բ· 23· 24·
ի ա Տիմ. ա· 15· Գաղ. ա· 9·
ի Հռ. ե· 14· Գաղ. բ· 14·
ի ա Տիմ. ա· 4· բ Տիմ. բ· 22· Գաղ. ա· 14·
ի Տիմ. բ· 24· Տիտ. բ· 14·
ի բ Կոր. ժգ· 2·
ի Մատ. ժբ· 17· Համմ. ժգ· 17· բ Թես. գ· 6· 14· բ Տիմ. գ· 5· բ Ցաղ. 10·
ի Գաղ. ժգ· 46·
ի Գաղ. ե· 4· բ Տիմ. գ· 12·
ի Գաղ. ժբ· 24·

5 ցաւ, Ոչ թէ արդարութեան գործ ընբնէն
որ մենք ըրինք, հապա իր ողորմութեանը
համեմատ մեզ փրկեց Հոգիին ծնունդեա-
զանին միջոցով ու Սուրբ Հոգիին նորոգե-
6 լովը, Որն որ առատօրէն թափեց մեր վը-
րայ Յիսուս Քրիստոս մեր Փրկչին միջո-
7 ովը, Որ անոր շնորհքովը արդարացած՝ Յաւի-
տենական կենաց յուսով ժառանգ ըլլանք:
8 Ահա խօսքը հաւատարիմ է. և կ'ուզեմ որ
ասոնք հաստատուս, որ Աստուծոյ հաւատա-
ցողները հոգ տանին գործ ընելու
վրայ ըլլալ. ասոնք են բարի ու մարդոց օգ-
9 տակար բաները: Հայց դուն յիմարական
վիճերէն ու ազգահամարներէն ու հակառա-
կութիւններէն և օրէնքի վրայով եղած կռ-
ւներէն մէկզմէկ կեցիր, Քանի որ անօգուտ
10 են ու սնոտի: Հերձուածող մարդէն Առա-
ջին ու երկրորդ անգամ խրատուէն ետև ետ
11 քաշուէ, Գիտնալով որ անանկը խոտորած է,
և մեղք կը գործէ Ինքզինքը դատապարտե-
լով:
12 Երբոր Արտեման կամ Տիւքիկոսը քեզի
խրկեմ, Չանը ըրէ ինծի գալու Նիկոպօլիս,
Քանի որ միտք դրի ձմեռը հոն անցընելու:
13 Զինաս օրինականը ու Ապոլոսը փութով

ե Համմ. գ· 20· Թ· 11· Յա· ե· 6· Գաղ. բ· 16· Եփես. բ· 4· 8· 9· բ Տիմ. ա· 9·
զ Ցաղ· գ· 3· 5· Եփես. ե· 26· ա Պետ. գ· 21·
է Եզեկ. լէ· 25· Յե· վէլ. բ· 28· Ցաղ. ա· 16· Գաղ. բ· 33· ժ· 45· Համմ.
ը Ե· 5·
թ Համմ. գ· 24· Գաղ. բ· 16· Գա. բ· 11·
ժ Գա. ա· 2·
ի Համմ. բ· 23· 24·
ի ա Տիմ. ա· 15· Գա. ա· 9·
ի Հռ. ե· 14· Գա. բ· 14·
ի ա Տիմ. ա· 4· բ Տիմ. բ· 22· Գա.

ճամբայ դիր, հոգ դանելով որ անոնց բան մը չը-
14 պակսի։ Եւ մերինները ալ թող սորվին գործ-
ի գործքեր ընելու վրայ ըլլալ հարկաւոր
պարագաներու մէջ, որպէս զի անպտուղ չըլլան։
15 Բարև կ'ընեն քեզի ամէնն ալ որ իմ հետս
են. բարև տուր անոնց որ մեզ կը սիրեն
հաւատքով. Շնորհքը ձեր ամէնուն հետը
ըլլայ։ Ամէն։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՆ

4 Պօղոս իր ուրախութիւնը կը յայտնէ փիլիմոնի հաւատքը ու
սէրը նաեւ ըլլալով 9 կը խնդրէ անկէ որ Թոզութիեան ապ
Ընեսիմոսին որ անոր ծառան էր, ու գթածեալ սիրով ըն-
դունի զանիկա։

1 Պօղոս՝ Քրիստոսի կապեալը՝ և Տի-
մոթէոս եղբայրը, Փիլիմոն մեր սիրելիին եւ ու
2 գործակցին, եւ Ափիա սիրելիին, եւ ու Ար-
քիպպոս տէր զինուորակիցին, եւ ու տանդ-
3 մէջի եկեղեցիին. Շնորհք և խաղաղութիւն

1 Հմր. 8։ Եփես. գ. 28։
2 Հռոմ. ժե. 23։ Փիլ. ա. 11։ գ. 17։ Կող. ա. 10։ Գ Գործ. ա. 8։
ա Եփես. գ. 1։ գ. 1։ Բ Տիմ. ա. 8։
Փիլ. բ. 25։
Հմր. 9։
Փիլ. բ. 25։
Կող. գ. 17։
դ Փիլ. բ. 25։
ե Հռոմ. ժգ. 5։ ա Կոր. ժգ. 19։
զ Եփես. ա. 2։

Ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն և Տէր Յիսուս
Քրիստոսէն։
4 Ես կը գոհանամ միշտ իմ Աստուծմէս՝ քեզ
5 իմ աղօթքներուս մէջ յիշելով, երբոր կը
լսեմ քու սէրդ ու հաւատքդ՝ որ ունիս Տէր
6 Յիսուսին վրայ և բոլոր սուրբերուն վրայ, Որ
քու հաւատքիդ հաղորդակցութիւնը գործա-
րեր ըլլայ՝ Քրիստոս Յիսուսով ձեր վրայ
եղած ամէն բարութիւնը ճանչցուելով։
7 Քանզի չատ ուրախութիւն և մխիթարութիւն
ունինք քու սիրոդ վրայ, Որ սուրբերուն
սիրտերը քեզմով հանգստացած են, եղբայր։
8 Ասոր համար թէև չատ համարձակութիւն
ունիմ Քրիստոսով՝ պատուիրէ քեզի
9 Հրամայելու, Բայց յաւէտ սիրոյ համար կ'ա-
ղաչեմ, անանկ ինչ որ ըլլալով՝ ինծոր որ եմ
եւ Պօղոս ծերացած, նաեւ հիմա Յիսուս Քրիս-
10 տոսի համար կապուած ալ։ Կ'աղաչեմ քեզի
իմ որդեկոչս Ընեսիմոսին համար՝ որուն որ իմ
11 կապանքներուս մէջը ծնայ. Որ առաջ մը ան-
պիտան էր քեզի, բայց հիմա քեզի ալ ինծի
12 ալ պիտանի է. Որուն ես խրկեցի. դուն ալ
13 ընդունէ զանիկա՝ որ է իմ ապիկս. Որն որ
կ'ուզէի իմ քովս պահել, Որ քու տեղդ ին-
ձի սպասաւորութիւն ընէ աւետարանին կա-
14 պանքներուն մէջ։ Բայց առանց քու կամ-
քիդ չուզեցի բան մը ընել, Որ քու բարերա-
րութիւնդ իբր թէ ստիպմամբ եղած չըլլայ,
15 Հապա կամաւ։ Գուցէ ան պատճա-
ռով անկից քիչ մը առաջ զատուեցաւ, որ

3 Եփես. ա. 16։ Փիլ. ա. 3։ Թես. ա. 2։ Բ Թես. ա. 3։
ե Եփես. ա. 15։ Կող. ա. 4։
ը Փիլ. ա. 9։ 11։
Ռնտ. մէջ
թ Բ Կոր. է. 13։ Տիմ. ա. 16։ Հմր. 20։
ժ Թես. բ. 7։
ի Հմր. 1։
ժա Կող. գ. 3։
ժբ Կոր. ե. 15։ Գաղ. գ. 19։
ժգ Կոր. ժգ. 17։ Փիլ. բ. 30։
ժդ Բ Կոր. ի. 7։
ժե Դան. խե. 3, 8։

16 զանիկա յաւիտեան ունենաս, ՚ի թէ ալ ծա-
ռայի մը պէս, հապա ծառայէն վեր՝ սիրելի
եղբօր պէս. Ա ըէ ւ ինծի այսպէս ւէէնէ է,
ո՛րչափ աւելի պիտի ըլլայ քեզի ՚ի թէ մարմնի
17 կողմանէ ու ի թէ Տէրոջը։ ՚Ուստի թէ որ ինձ
. ւեւէ հաղորդ կը սեպես, ընդունէ անիկա՝ որ-
18 պէս ի թէ ինծի։ Եւ ի թէ որ քեզի անիրաւու-
թիւն մը ըրած է կամ պարտք մը ունի, ան
19 իմ հաշիւս անցուր. Ես Պօղոս իմ ձեռքով
դրեցի, ես կը վճարեմ. որ չըսեմ քեզի ի թէ
դուն ալ քու անձդ ինծի պարտական ես։
20 Ա՛յո, եղբայր, ի՛նձ քեզմէ ունենամ աս օ-
գուտը Տէրոջմով. ՚Հանգչեցուր իմ սրտիդ
21 °Տէրոջմով. ՚Քու հնազանդութեանդ վստահ-
նալով քեզի գրեցի, քանդի գիտեմ որ ըսա-
ծէս ալ աւելի պիտի ընես։
22 Ա՛սկէ ՚ի զատ ինծի ընակարան մըն ալ պատ-
րաստէ, ՚վինչու որ կը յուսամ ի թէ ՚ձեր ա-
ղօթքներուն միջոցովը ձեզի պիտի շնորհուիմ։
23 Բարեւ կ՚ընէ քեզի Եպափրաս իմ դերակ-
24 ի թեան ընկերս Քրիստոս Յիսուսով. Ն-
՚Մարկոս, Արիստարքոս, °Դեմաս, °Ղուկաս՝
25 իմ գործակիցներս։ ՚Մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի շնորհքը ձեր հոգիին հետը ըլլայ։
Ամէն։

ա Մատ. իգ. 8։ ա Տիմ. գ. 2։ ե Կող. գ. 22։ ը Կոր. ը. 25։ ի Հմր. 7։ ա Ոմանք Քրիստոսով։ բ Կոր. է. 16։ գ Փիլ. ա. 25։ բ. 24։ ե Կոր. ա. 11։ է Կող. ա. 7։ գ. 12։ ը Գոր. ժը. 12, 25։ թ Գոր. ժԹ. 29։ իե. 2։ ժ. 10։ ի Կող. գ. 14։ ա Ք Տիմ. գ. 11։ ւ Ք Տիմ. գ. 22։

ԹՈՒՂԹ
[ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ]
ԱՌ ԵԲՐԱՅԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Առաքեալը կը ծանուցանէ թէ Քրիստոս աս եօթ ատենները
Հօրմէն մեզի գալով 4 հրեշտակներէն գերազոյն եղաւ թէ
անձամբ և թէ պաշտօնով.

1 Հաս մասերով ու չատ կերպերով առաջուց
խօսելով Աստուած հայրերուն հետ մարգա-
2 րէներով, ՚Յս եօթը օրերս ՚էր Որդիովը խո-
սեցաւ մեր հետը, որ զանիկա ամէն բանի
ժառանգ դրաւ, որ անով աշխարհքն ալ
3 ստեղծեց. ՚Որ անիկա իր փառացը լոյսն է և
իր էութեանը բուն պատկերը. Հան որ իր զո-
րութեան խօսքովը ամէն բան կը բռնէ, ՚իր
անձովը մեր մեղքերը սրբելով ՚էարձրերը
4 Աստուծոյ մեծութեանը աջ կողմն նստաւ ՚էւ
այնչափ աւելի եղաւ հրեշտակներէն, ՚որչափ
որ անոնցմէ աւելի անուն ժառանգեց։
5 Ինչու որ հրեշտակներէն որո՞ն ըսաւ երբէք,

ա Թագ. ժբ. 6։ 8։ բ Օր. գ. 30։ Գալ. գ. 4։ Եբեր. ա. 10։ գ Ցաղ. ա. 17։ ժէ. 15։ ԳԼ. բ. 3։ դ Սաղ. բ. 8։ Մատ. 38։ իբ. 18։ Ցաղ. գ. 33։ Հբ. ռաժմ. բ. 17։ ե Ցաղ. ա. 3։ ա Կոր. ը. 6։ Կող. ա. 16։ զ Ցաղ. ա. 14։ ժգ. 9։ բ Կոր. գ. 4։ Կող. ա. 15։ է Ցաղ. ա. 4։ Կող. ա. 17։ Ցայտ. գ. 11։ ը ԳԼ. է. 27։ Թ. 12, 14. 26։ թ Սաղ. ՀԹ. 1։ Ե. վեր. ա. 20։ ԳԼ. ը. 1։ ժ. 12։ ժբ. 2։ ա Պետ. գ. 22։ ի Եբեր. ա. 21։ Փիլ. բ. 9։ 10։

Ի-ռուն իմ Որդիս ես, ես այսօր քեզ ծնայ. և դարձեալ՝ Ես անոր Հայր պիտի ըլլամ, ու
6 անիկա ինծի Որդի պիտի ըլլայ. եւ դարձեալ՝ Երբոր Ա-ծուածոյ բոլոր հրեշտակներն
7 ալ անոր երկրպագութիւն թող ընեն։ Եւ հրեշտակներուն վրայով կ՚ըսէ, Ո՛ր իր հրեշտակներուն հոգիներ կ՚ընէ, ու իր պաշտօնեան
8 ները՝ կրակի բոց։ Սակայն Որդիին կ՚ը-ե, Ի-ռու աթոռդ, ով Ա-ուածած, յաւիտեանս յաւիտենից է. քու թագաւորութեան գաւազանդ
9 ուղղութեան գաւազան է. Արդարութիւնը սիրեցիր ու անօրէնութիւնըատեցիր. անոր համար, ով Ա-ուածած, Ք-ռու Ա-ուածդ ուրախութեան եղով օծից քեզ քու ընկերնե-
10 րէդ աւելի։ Եւ՝ Դուն, ով Տէր, սկիզբէն երկիրն հիմեցիր դուն, ու երկինքը քու ձեռ-
11 քերուդ գործքն է. Անոնք պիտի կորսուին, բայց դուն կը կենաս ու կը մնաս. ու ամէնը
12 լաթի պէս պիտի մաշին, Ու վերարկուի պէս պիտի գալարես զանոնք, և պիտի փոխուին. բայց դուն նոյն ես քու ես, ու քու տարիներդ
13 պիտի չպակսին։ Եւ հրեշտակներէն որո՞ն ըսաւ երբէք, Դի՛ր աջ կողմս նստէ, մինչև որ քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանդան
14 դնեմ։ Չէ՞ որ անոնք ամէնը պաշտաւորող

1 Սաղ. բ. 7։ Գոր. ժգ. 33։ ԳԼ. ե. 5։
2 բ Թագ. է. 14։ ա Մն. իբ. 10։ իը. 6։ Սաղ. ձՀ. 26. 27։
3 Հռոմ. ը. 29։ Կող. ա. 18։ Յայտ. ա. 5։
4 Տես Սաղ. զէ. 7։ ա Պետ. գ. 22։
5 Սաղ. Ժէ. 4։
6 Սաղ. խե. 6, 7։
7 Ես. կա. 1։ Գոր. գ. 27։ ժ. 38։
8 Սաղ. Ճբ. 25, եւ։ Ես. ԼԶ. 4։ Ծա. 6։ Ա-ուած. իգ. 35։ ը Պետ. գ. 7։ 10։ Յայտ. իա. 1։
9 Սաղ. ՃԺ. 1։ Ա-ուած. իբ. 44։ Ա-ուած. ԺԶ. 36։ Ղւկ. ի. 42։
10 ԳԼ. ժ. 12։ Հմր. 3։
11 Ծն. ԺՀ. 10։ իբ. 1. 2. 24։ Սաղ. ԼԲ. 7։ ղա. 11։ Ժգ. 20. 21։ Դան. գ. 28։ է. 10։ Ժ. 11։ Ա-ուած. Ժը. 10։ Ղւկ. ա. 19։ բ. 9։ 13։ Գոր. Ժբ. 7, եւ։ իե. 23։

Հոգիներ են, որոնք ապաւաւորութեան կը խրկուին անոնց համար՝ որ փրկութիւն պիտի ժառանգեն։

ԳԼ. Բ

1 Կը սոսկացնէ թէ պարտինք հնազանդ ըլլալ Քրիստոս Ցի-ուսի։ 5 Ցոյն թէ մեր բնութիւնը իր վրայ առնելու խոնար-հեցաւ։ 14 Ինչպէս նոյնը որ հարկաւոր էր։

1 Ա-նոր համար պէտք է մեզի՝ ալ աւելի ու-շադրութիւն տալ Ա-ծ լսած բաներուն, որ չըլ-
2 լայ թէ երբեք պակսինք։ Վասն զի թէ որ ան խօսքը որ հրեշտակներուն ձեռքովը գըր-ուեցաւ՝ հաստատուն եղաւ, Ի-ւ ամէն յան-ցաւորութիւն ու անհնազանդութիւն արդար
3 հատուցում առաւ, Ի՞նչ-ս մենք խնամո՞ պի-տի ազատինք՝ թէ որ անհոգ ըլլանք անանկ մեծ փրկութենէ մը, որ խօսելուն սկիզբը Տէրոջմէն առաւ, Ի-ու լսողներուն ձեռքովը մե-
4 զի հաստատուեցաւ։ Ա-ուածած ալ վկայեց Ի-նչաններով ու հրաշքներով և զանազան զո-րութիւններով Ի-ու Սուրբ Հոգիին պարգևնե-րովը՝ Ի-նտոր որ ինքը կամեցաւ։
5 Ինչու որ չէ թէ հրեշտակներուն հնազան-դեցաւ Ի-ան գալու աշխարհը, որուն վրայով
6 մենք կը խօսինք. Հապա մէկը մէկ տեղ մը վկայեց ու ըսաւ, Ի՞մարդը ի՞նչ է՝ որ զանիկա

1 Հռոմ. ը. 17։ Տիտ. գ. 7։ Ցակ. բ. 5։ ա Պետ. գ. 7։
— բ Օր. գ. 3։ Ժէ. 2։ 3։ 12։ իե. 26։ ÷ ԳԼ. Ժ. 25. 29։ Ժբ. 25։
7 Մատ. գ. 17։ Մարկ. ա. 14։ ԳԼ. ա. 2։
8 Ղւկ. ա. 2։
9 Մարկ. Ժգ. 29։ Գոր. Ժգ. 3։ Ժ. 11։ Հռոմ. Ժ. 18։ ա Կոր. բ. 4։
10 Գոր. բ. 22. 43։ ը ա Կոր. Ժբ. 4. 7, 11։
11 Եբրա. ա. 3. 9։
12 ԳԼ. զ. 3։ բ Պետ. գ. 13։
13 Ցոհ. ի. 17։ Սաղ. ը. 4։ Ես. Ժ. 17։
14 Ա-ուածմ. ը. 17։ Տիտ. գ. 7։ Ցակ. բ. 5։ ա Պետ. գ. 7։
15 Եբրա. ա. 10։ Յայտ. ա. 18։ Գոր. բ. 22։ 43։
16 ա Կոր. Ժբ. 4. 7, 11։
17 Եբրա. ա. 3։ 9։
18 ԳԼ. զ. 3։ բ Պետ. գ. 13։
19 Ցոհ. ի. 17։ Սաղ. ը. 4։ Ես. Ծխգ. ա. 3։

կը յիշես, կամ մարդու որդին՝ որ անոր այ-
7 ցելութիւն կ՚ընես։ Քիչ մը վար ըրիր զանիկա
հրեշտակներէն. փառքով ու պատուով պըս-
ակեցիր զանիկա, և զու ձեռացդ գործքե-
8 րուն վրայ կեցուցիր զանիկա. Ամէն բան ա-
նոր ոտքերուն տակը հնազանդեցուցիր. ու-
րկ ամէնը որ անոր հնազանդեցուց, անոր
չհնազանդած բան մը չձգեց. Բայց հիմա դեռ
9 չենք տեսներ ամէնը անոր հնազանդած. Ո՛ա-
կայն Յիսուսը փառքով ու պատուով պսա-
կուած կը տեսնենք՝ որ հրեշտակներէն քիչ
մը վար եղած էր մահուան չարչարանքին հա-
մար, որ Աստուծոյ շնորհքովը համեմուն հա-
10 մար մահ ճաշակէ։ Որովհետև կը վայելը Ա-
նոր, (Որուն համար ամէնը՝ և անոր ամէն
բաներըը եղած են,) շատ որդիներ փառքին
մէջ մուցընելու առեներ՝ անոնց փրկութեան
Առաջնորդը չարչարանքով կատարել։
11 Վ՚ամն որ ան որ կը սրբէ ու անոնք որ կը սրբ-
ըուին, Համիենն ալ մէկէ մըն են. Հանոր համար
ինքը ամօթ չսեպեր եղբայր կոչել զանոնք՝
12 ըսելով, Քու անունդ եղբայրներուս պիտի
պատմեմ, ժողովքին մէջ քեզ պիտի գովեմ։
13 Եւ դարձեալ՝ Ես անոր պիտի յուսամ. ու
դարձեալ՝ Ահա ես ու ան զաւակները՝ որ
14 Աստուած ինծի տուաւ։ Ուստի որովհետև
զաւակները մարմինին ու արիւնին հաղորդ-

ա Մատ. իբ. 18։ ա Կար. ժե. 27։ Եբ. փիս. ա. 22։ Գա-
լա. ա. 13։
բ ա Կար. ժե. 25։
գ Գար. բ. 33։
դ Փիլ. բ. 7։ 8։ 9։
ե Ցովհ. գ. 16։ ժբ. 32։ Հռոմ. ե. 18։ Ը. 32։ բ Կոր. ե.
15։ ա Տիմ. բ. 6։
զ ա Ցովհ. բ. 2։ Ցայտ. ե. 9։
է Ղևտ. իգ. 46։
ը Հռոմ. ժա. 36։
թ Գար. գ. 15։ ե. 31։ Գա. ժբ. 2։
ժ Ղևտ. ժգ. 32։ Գա. ե. 9։
ի Գա. ժ. 10։ 14։
լ Գա. ժբ. 26։
խ Մատ. իբ. 10։ Ցովհ. ի. 17։ Հե-
ռոմ. ը. 29։
ծ Սաղ. իբ. 22։ 25։
կ Սաղ. ժը. 2։ Ես. ժբ. 2։
հ Ես. ը. 18։
ձ Ցովհ. ժ. 29։ ժէ. 6։ 9։ 11։ 13։

Գ Գա. գ. 15։ ե. 1։ 2։
ղ Գա. գ. 15։ 16։ ե. 2։ ե. 25։
—
ռ Հռոմ. ա. 7։ ա Կար. ա. 2։ Եփես. գ. 1։ Փիլ. գ. 14։ բ Թես. ա. 11։ բ Տիմ. ա. 9։ բ Գես. ա. 10։
ֆ Հռոմ. ժե. 8։ Գա. բ. 17։ գ. 14։ ե. 5։ ը. 29։ ը. 1։ Թ. 11։ ժ. 21։
ք Թես. ժբ. 7։ Հեբ. 5։
օ Ջաբ. գ. 12։ Մատ. ժգ. 18։

եղան, Ինքն ալ նմանապէս անոնց բաժանորդ
եղաւ. Որ Ը մահովը փճացընէ զանիկա որ
մահուան իշխանութիւնը ունէր, այսինքն է
15 Սատանան. ԵՒ ազատէ զանոնք որ մահուան
վախովը միչտ ծառայութեան մէջ կ՚ապրէին։
16 Քանզի ինքը հրեշտակներուն ձեռք չբռներ,
հապա Աբրահամի սերունդին ձեռք կը բռնե-
17 ր։ Ընդոր համար պէտք էր անոր բոլորովին
եղբայրներուն նման ըլլալ, որ ինքը ողորմած
ըլլայ ու հաւատարիմ քահանայապետ Ա-
ստուծոյ կողմանէ, ժողովուրդին մեղքերը
18 քաւելու համար։ Քանզի ինչ բանով որ ինքը
չարչարուեցաւ՝ փորձութիւն կրելով, կրնայ
փորձանաւորներուն ալ օգնական ըլլալ։

Գլ. Գ

1 Քրիստոս Մովսէսէն աւելի փառքի արժանաւոր է. 7 ուստի
թէ որ մենք իրեն չհնազանդինք աւելի պատժոյ արժանի պիտի
ըլլանք, քան թէ նախապէս խրոխտացողները.

1 Ուստի, սուրբ եղբայրներ, Երկնային կոչ-
մանը մասնակիցներ, Նայեցէք մեր դաւա-
նութեանը Առաքեալին ու Քահանայապետին
2 Քրիստոս Յիսուսի. Որ հաւատարիմ է անոր՝
որ զինքը դրաւ, Ինչպէս որ Մովսէս ալ ա-
3 նոր բոլոր տանը մէջ։ Ինչու որ ինքը Մովսէ-
սէն աւելի փառքի արժանացաւ, Որ-
չափ որ աւելի պատիւ կ՚ունենայ տունը չինողը

ա Ցովհ. ա. 14։ Հբ. ռոմ. ը. 3։ Փիլ. բ. 7։
բ ա Կոր. ժե. 54. 55։ Կող. բ. 15։ բ Տիմ. ա. 10։
գ Ղևտ. ա. 74։ Հբ. ռոմ. ը. 15։ բ Տիմ. ա. 7։
դ Փիլ. բ. 7։
ե Ցովհ. ա. 14։ Հբ. ռոմ. ը. 3։ Փիլ. բ. 7։
զ Մատ. իբ. 10։ Ցովհ. ի. 17։ Հբ. ռոմ. ը. 29։
է Սաղ. իբ. 22. 25։
ը Սաղ. ժը. 2։ Ես. ժբ. 2։
թ Ես. ը. 18։
ժ Ցովհ. ժ. 29։ ժէ. 6։ 9։ 11։ 13։
ի Գար. ժ. 26։
լ Մատ. իբ. 10։ Ցովհ. ի. 17։ Հբ. ռոմ. ը. 29։
խ Սաղ. իբ. 22. 25։
ծ Սաղ. ժը. 2։ Ես. ժբ. 2։
կ Ես. ը. 18։
հ Ցովհ. ժ. 29։ ժէ. 6։ 9։ 11։ 13։

4 քան թէ տուն։ Քանզի ամէն տուն մէկէ մը
կը չինուի. Բայց ան որ ամէն բաները ըրաւ
5 Աստուած է։ Եւ Չիլհաւի Մոսէս անոր բո-
լոր տանը մէջ հաւատարիմ էր Ծառայի մը
պէս՝ վրայ տալու բաները ի լոյս ըլլալու հա-
6 մար. Բայց Քրիստոս որդիի մը պէս իր տանը
վրայ, Որուն տունը մենք ենք, Եթէ մեր
ան հաւարձակութիւնը և յոյսին պարծանքը
մինչև վերջը հաստատ բռնենք։
7 Ինչպէս ըսէ որ Հոգին Սուրբ,
8 Եթէ այսօր անոր ձայնին պիտի լսէք, Ձեր
սիրտերը մի խստացընէք բարկացընելու աոր-
նեն պէս անապատին մէջ փորձութեան օրը,
9 Ուր որ ձեր Հայրերը զիս փորձեցին,
զննեցին զիս՝ Եւթը և գործս տարի իմ գործ-
10 տեան. Անոր համար զգուեցայ այն ազգէն,
ու ըսի, Միշտ մոլորած են սրտովնին, և իմ
11 ճամբաներս չճանչցան անոնք. Ուստի երդում
ըրի իմ բարկութեանս մէջ թէ իմ հանգստս
12 պիտի չմտնեն։ Նայեցէք, եղբայրներ, չըլ-
լայ որ ձեզմէ մէկուն նէրսի դէն անհաւատու-
թեան չար սիրտ ըլլայ՝ ապստամբ ըլլալու կեն-
13 դանի Աստուծմէն. Հապա ամէն օր մէկզմէկ
յորդորեցէք՝ քանի որ այսօր կ'ըսուի, որ չըլ-
լայ թէ ձեզմէ մէկը խաբուելով մեղքին խա-
14 բէութիւնովը Քանզի մենք հրիստոսի մաս-
նակից եղած ենք, Եթէ այն թէ ան հաստատու-
թեան սկիզբը մինչև վերջը պինա բռնենք.

Ե Ելից. բ. 10. գ. 9։ ԳԼ. ա. 2։
Ջ Հմր. 2։
Ը Նլ. ժգ. 31։ Թաս. ժբ. 7։ բ Օր. գ. 24։ Ցես. ա. 2։ ը. 31։
Թ բ Օր. ժը. 15, 18, 19։
Ի Գլ. ա. 2։
Ի ա կար. գ. 16։ զ. 19։ բ կոր. զ. 16։ Ելից. բ. 21, 22։ ա Տիմ. գ. 15։ ա Գլես. ե. 5։
Լ Հմր. 14։ Սաա. ժ. 22։ իգ. 13։
Խ Հաւտմ. ե. 2։ Կող. ա. 23։ Գլ. զ. 11։ ժ. 35։
Ծ բ Թագ. իգ. 2։ Գոր. ա. 16։
Կ Հմր. 15։ Սալ. զբ. 7։
Հ Հմր. 6։

15 քանի որ կ'ըսուի, Եթէ այսօր թէ որ անոր ձայնին
պիտի լսէք, Ձեր սիրտերը մի խստացընէք
16 բարկացընելու տեսնին պէս։ Քանզի ոմանք
լսեցին ու բարկացուցին, բայց չէ թէ ան ա-
մէնը որ եգիպտոսէն ելած էին Մոսէսին ձեռ-
17 քով։ Որոնցմէ զգուեցաւ ան քառասուն
տարին. չէ որ մեղաւորներէն, որոնց ոսկոր-
18 ները անապատին մէջը ինկան։ Եւ երդում
համար երդուաւ ըրաւ իր հանգիստը չմտնելու,
19 եթէ ոչ անհաւատներուն համար։ Եւ կը տես-
նենք որ չկրցան մտնել էրենց անհաւատու-
թեանը համար։

ԳԼ. Դ

1 Քրիստոնեաներուը հաւատքով ձեռք պիտի բերեն իրենց հան-
գիստը։ 12 Աստուծոյ խօսքին ազդեցութիւնը։ 14 Որովհետև
մենք մեծ քահանայապետ ունինք Յիսուսը Աստուծոյ Որդին,
որ մեր տկարութիւններուն հաղորդ եղաւ, բայց առանց
մեղքի, 16 կարող ենք և պատրաստ անոր միջոցով համարձա-
կօրէն երթալ Հնարհաց աթոռին առջեւը.

1 Ուրեմն ալ վախնանք, որ չըլլայ թէ անոր
հանգիստը մնալու խոստումնովը որ դեռ մնա-
ցեր է, ձեզմէ մէկը ետ զրկուած դառնայ։
2 Ինչու որ մենք ալ անոնց պէս աւետիս առած
ենք. բայց անոնց չհաճ մը չըրաւ ան խօսքը
լսելը, քանզի հաւատքով խառնուած չէր ըլ-
3 սողներուն մէջ։ Իսկ մենք որ հաւատացինք՝
հանգիստը կը մտնենք. Ինչպէս որ ըսաւ,
Ինչպէս երդում ըրի իմ բարկութեանս մէջ թէ իմ

Ա Հմր. 7։
Բ Թաս. ժգ. 2, 4, 11, 24, 30։ բ Օր. ա. 34, 36, 38։
Գ Կամ արդ՝ լսեցին ու բարկացուցին. չէ որ
Դ Թաս. ժգ. 30։ բ Օր. ա. 34, 35։
Ե Թաս. ժգ. 22, 29։ Լև. իգ. 65։ Սալ. ՃԶ. 26։ ա կոր. ժ. 5։ Ցես. ե. 5։
Զ Գլ. գ. 6։
—
Է Գլ. ժբ. 15։
Ը Գլ. գ. 14։
Թ Սալ. զբ. 11։ Գլ. գ. 11։

Հանդիսաս պիտի չմնանն. Թէ և ի գործ քերը
4 աշխարհի սկիզբէն եղած էին։ Ինչու որ Դիւ-
ը ասանկ կ'ըսէ մէկ տեղ մը ևօթնևրորդ օրուան
Համար, ։Եւ Աստուած ևօթնևրորդ օրը Հանգ-
5 չեցաւ իր բոլոր գործ քերէն։ Ու Հոս նորէն
6 կ'ըսէ Թէ Իմ Հանդիսաս պիտի չմնանն։ Ուստի
որովհետև ոմանց կը մնայ Հոն մտնել, Եւ ա-
նոնք որ առաջուց աւետեար առած էին, ան-
7 Հաւատութեան Համար չմտան, Նորէն օր մը
կը սահմանէ ու կ'ըսէ Այսօրը Դաւիթին բեր-
նով այնքան ժամանակէ ետև, ինչպէս որ
ըսուեցաւ, ։Այսօր Թէ որ ձայնին պիտի
8 լսէք, ձեր սիրտերը մի խստացնէք։ Ինչու
որ եթէ Յեսու Հանդչեցուցած ըլլար զա-
նոնք, ալ անկէ ետքը ուրիշ օրուան Համար
9 չէր պրպտեր։ Ուրեմն Աստուծոյ ժողովուրդին
10 ։Ե՛ Հանդիսաս մը կը մնայ։ Վասն զի ան որ
անոր Հանդիսասը մտաւ, ալ Հանդչեցաւ իր
գործ քերէն, ինչպէս որ Աստուած ։Նրմանե-
11 րէն։ Ուրեմն Ջանանք ան Հանդիսասը մտնելու,
որ չըլլայ Թէ մէկը նոյն անհաւատութեան օ-
12 րինակին պէս իյնայ։ Ինչու որ Աստուծոյ խօս-
քը Կենդանի է ու զօրեղ՝ Եւ ամէն երկսայրի
Սուրէ կտրուկ, որ կը թափանցէ մինչև չան-
չը ու ոգին և յօդուածները ու ծուծը բաժնե-
լու, Եւ կը քննէ սրտին խորհուրդներըը ու մը-
13 տածմունքները. ԵՒե չկայ մէկ արարած մը
անոր դիմացը ջերևցած, Հապա ամէն բան
բաց ու յայտնի է անոր աչքերուն առջևը,
որուն պէտք ունի մեր Տէրը։

ד Ծն · բ · 2 · Եբ · ի · 11 · ղ · 17 ։	ը Ես · խթ · 2 · Ե. բնտ · խգ · 22 · բ Կար · ժ · 4 · 5 · ա Գնա · ա · 23 ։	ա · 16 ։ բ · 16 ։
ե Գե · գ · 19 ։		ա Կար · ժգ · 24 · 25 ։
զ Սալ · զե · 7 ։ Գե · գ · 7 ։		Սալ · ղգ · 13 · 14 ։ ղ · 8 ։ Ած · ի · 11 · 12 ։
է Գե · գ · 12 · 18 · 19 ։	ը Առակ · ի · 4 ։ թ Եփես · ղ · 17։ Ցայս · 22 ։ ա Ցաշ · գ · 5 ։	Առակ · ժե · 11 ։
	ի Եփես · բ · 13 ։ գ · 12 ։ Գղ · ժ · 19 · 21 · 22 ։ —	9 ։ ժ · 11 ։ ժա · 4 ։
		ի Գղ · բ · 15 ։ գ · 15 ։
		լ Գղ · ի · 28 ։
		խ Ղե · գ · 3 ։ թ · 7 ։ ժգ · ը · 15 · 16 · 17 ։ Գղ · ի · 27 · թ · 7 ։
	ա Գղ · ը · 3 ։	ծ Բ Մն · խգ · 18 ։ Ցաշ · գ · 27 ։
	ի Գղ · բ · 17 ։	
	ձ Գղ · ը · 3 · 4 · թ ·	

14 ։Արդ մենք որ մեծ քահանայապետ մը ու-
նինք՝ երկինքը անցած, Յիսուսը Աստուծոյ
Որդին, Համուր բռնենք զոր դաւանութիւնը։
15 Ոչ թէ անանկ քահանայապետ մը ու-
նինք՝ որ կարող չըլլայ մեր տկարութիւննե-
րուն կարեկից ըլլալու, ։Հապա ինքը ամէն
կերպով փորձը առած է մեզի նման, ։Բայց ա-
16 նանց մեղքի։ Ուստի ալ Համարձակութիւ-
նով մօտենանք չնորհաց աթոռին առջևը, որ
ողորմութիւն ընդունինք ու չնորհք գտնենք՝
պէտք եղած ատենը մեզ օգնելու։

ԳԼ · Ե

1 Մեր Քրիստոս քահանայական իշխանութիւնը և պատիւը։ 11 Առաքեալը կը յանդիմանէ զանոնք գիտութեանը վերայով անհոգ եղողներուը։

1 Ինչու որ ամէն քահանայապետ մարդոց մէ-
ջէն առնուած՝ մարդոց Համար կը կենայ ։Աս-
տուծոյ կողմը, Որ պատարագներ ու զոհեր
2 մատուցանէ մեղքերու Համար. ։Ե՛ կարող է
կարեկից ըլլալ անոնց՝ որ տգէտ ու մոլորեալ
են, Ինչու որ ինքն ալ տկարութիւնով պա-
3 շարուած է. ։ԵՒե ան պատճառով պարտա-
ւոր է ինչպէս ժողովուրդին Համար՝ անանկ
ալ իր անձին Համար մեղքի պատարագ մա-
4 տուցանել։ ։ԵՒե չէ Թէ մէկը ինքիմքէ առ պա-
տիւը կ'առնէ, Հապա ան որ Աստուծմէ կան-

ե Գղ · գ · 1 ·	ի Գղ · ի · 26 · թ · 12 · 24 ·	ի · ժ · 11 · ժա · 4 ·
զ Գղ · ժ · 23 ·	է Եփես · բ · 13 · գ · 12 · Գղ · ժ · 19 · 21 · 22 ·	թ Գղ · բ · 15 · գ · 15 ·
է Նա · ծգ · 3 · Գղ · բ · 18 ·		ի Գղ · ի · 28 ·
ը Գաւդ · իբ · 28 ·	ա Գղ · ը · 3 ·	ղ Ղե · գ · 3 · թ · 7 · ժգ · ը · 15 · 16 · 17 · Գղ · ի · 27 · թ · 7 ·
ձ Բ կար · ի · 21 · Գղ · ի · 26 ·	բ Գղ · բ · 17 · գ Գղ · ը · 3 · 4 · թ ·	ծ Բ Մն · խգ · 18 · Ցաշ · գ · 27 ·

5 չուած է՝ ինչպէս որ Ահարան։ Եվ նախ ալ
Քրիստոս չէ ինք իր անձը մեծարեց քահանայա-
պետ ըլլալու, հապա անիկա որ ըսաւ ցա-
նոր թէ Դուն իմ Որդի՛ս ես, ես այսօր քեզ
6 ծնայ։ Ինչպէս ուրիշ տեղ մըն ալ կ՚ըսէ, Դուն
յաւիտեան քահանայ ես Մելքիսեդեկի կար-
7 գին պէս։ Որ իր մարմնին օրերը հառաչիկ
դողումով ու արցունքով խօսք և ազաչանք
մատուց անոր՝ որ կարող էր զինքը մահուանէ
ազատելու, ու լսուեցաւ ի բարեպաշտու-
8 թիանը պատճառով։ Թէպէտ Որդի է,
Ձեռք իր չարչարանքներէն հնազանդութիւն
9 սորվեցաւ։ Ու երբոր կատարուեցաւ, բոլոր
իրեն հնազանդողներուն յաւիտենական փրկու-
10 թեան պատճառ եղաւ։ Ու Աստուծմէ
կոչուեցաւ քահանայապետ Մելքիսեդեկի
11 կարգին պէս։ Որուն վրայով շատ բաներ
ունինք, որ դժուարին ալ է մեկնելու, ինչու-
12 որ ձեր լսելիքները բթացած են։ Որ պէտք
էր ձեզի ժամանակին նայելով սորվեցնող ըլ-
լալ, բայց նորէն պէտք է ձեզի սորվիլ թէ ինչ
են Աստուծոյ պատգամներուն առջի սկզբ-
մունքները։ Ու դուք կաթի կարօտ եղաք և
13 չէ թէ հաստատուն կերակուր։ Քանզի ան ա-
մէնը որ կաթնակեր է՝ արդարութեան խօսքին

ե Եւ. իբ. 1։ Թուա. ժգ. 5, 40։ ա Մն. իգ. 13։
ը Ցաճ. ը. 56։
թ Սաղ. ք. 7։ ԳԼ. ա. 5։
ի Սաղ. ճժ. 4։ ԳԼ. է. 17, 21։
լ Սաղ. իբ. 1։ Մաա. իե. 40, 50։ Մար. ժե. 34, 37։
խ Մաա. իզ. 39, 43։
44։ Մար. ժգ. 36։
39։ Ցաճ. ժե. 1։
ծ Մաա. ժգ. 53։
Մար. իզ. 36։
Մաա. իզ. 37։
Մար. ժգ. 35։
Ղուկ. իբ. 43։
Ցաճ. ժբ. 27։
կ Կամ երկրպագեն ասա-
ծելէն։
հ ԳԼ. գ. 6։
մ Փիլ. բ. 8։
ն ԳԼ. բ. 10։ Ժա. 40։
շ Հմր. 6։ ԳԼ. զ. 20։
ո Ցաճ. ժգ. 12։ բ Պետ. գ. 16։
չ Մաա. ժգ. 15։
պ ԳԼ. զ. 1։
ջ ա Կոր. գ. 1, 2։ 3։

14 անհմուտ է, որովհետև տղայ է։ Բայց հաս-
տատուն կերակուրը կատարեալներուն է, ո-
րոնց զգայարանքները սովորութեամբ կըր-
թուած են բարին ու չարը զանազանելու։

ԳԼ. Զ

1 Կը յորդորէ որ հաւատքին չիյնան, 11 հապա հաստատուն 12 և ջանացող ըլլան, ու համբերութեամբ Աստուծոյ ապաւէն դնեն, 13 վասն զի Աստուած հաստատուն է իր խոստմանքին, բան մէջ։

1 Ասոր՝ Քրիստոսի վրայով առջի սորվելիք-
ները ձգելով՝ կատարեալին դանք, առանց
նորէն հիմ ձգելու մեռած գործքերէն ա-
պաշխարելու՝ ու առ Աստուած հաւատք ու-
2 նենալու, Եւ մկրտութիւններուն վարդապե-
տութեանը, ու ձեռք դնելուն, Ու մեռել-
ներուն յարութեանը, ու յաւիտենական դա-
3 տաստանին։ Եւ սա պիտի ընենք՝ Եթէ որ
4 Աստուած հրաման տայ։ Ինչու որ անկարելի է
Էմէկ անգամ լուսաւորուածներուն՝ որոնք
երկնաւոր պարգեւին համը առին, ու Հոգւոյն
5 Սրբոյ հաղորդ եղան, Ու Աստուծոյ բարի
խօսքին ու գալու աշխարհին զօրութիւնները
6 ըուն համը առին, Թէ որ լքեան՝ նորէն ա-
պաշխարութիւնով նորոգուիլ. Որովհետև
կրկին Աստուծոյ Որդին խաչը կը հանեն իրենց

ա Կար. ժգ. 11։ ժգ. 20։ Եփես. գ. 14։ ա Պետ. բ. 2։
գ Եբ. է. 15։ ա Կար. բ. 14, 15։
—
Փիլ. գ. 12, 13, 14։ ԳԼ. ե. 12։
դ ԳԼ. ի. 14։
ե Գար. ժի. 1, 5։
զ Գար. ը. 14, 15, 16, 17։ ժի. 6։
է Գար. ժէ. 31, 32։
ը Գար. իգ. 25։ Հբ. ա. ամմ. բ. 16։
թ Գար. ժը. 21։ ա Կար. գ. 19։
ի Մաա. ժբ. 31, 32։
ԳԼ. ժ. 26։ բ Պետ. բ. 20, 21։ ա Ցաճ. ե. 16։
լ ԳԼ. ժ. 38։
խ Ցաճ. գ. 10։ գ. 32։ Եփես. բ. 8։
ծ Գաղ. գ. 2, 5։
կ ԳԼ. բ. 4։
հ ԳԼ. բ. 5։
մ ԳԼ. ժ. 29։

7 անձին, ու կը խայտառակեն։ Ինչու որ ան
երկիրը՝ որ իր վրայ չատ անգամ եկած անձ-
րևը կը խմէ, և արդիւնք կը բերէ պիտանի
անոնց որոնց համար որ կը մշակուի, Աս-
8 տուծմէ օրհնութիւն կ'ընդունի. Բայց ան որ
փուշեր ու տատասկներ կը բերէ՝ անպիտան է,
ու անէծքի մօտ, և անոր վերջը այրուիլ է։
9 Իսկ մենք, սիրելիներ, ձեր վրայով լաւա-
դոյն և փրկութեան վերաբերեալ յոյսեր ու-
10 նինք, թէև ասանկ կը խօսինք։ Հրանալի Աս-
տուած անիրաւ չէ, Որ ձեր գործը մոռնայ, ու
ան սէրը որ իր անունը համար ցուցուցիք,
Որ սուրբերուն ծառայելիք ու կը ծառայէք։
11 Բայց մենք կը բաղձանք որ ձեզմէ ամէն
մէկը նոյն չանքը ցուցնէ Յոյսին հաստատուե-
12 լուն մինչև վերջը։ Որ դուք չդեղջանաք,
Հապա նմանող ըլլաք անոնց որ հաւատքով
ու համբերութիւնով ժառանգնին խոստումնե-
13 րուն։ Վասն զի երբոր Աստուած Աբ-
րահամին խոստումնը ըրաւ, որովհետև իր-
մէ մեծը չկար՝ Որ անոր վրայ երդում
14 ընէր, իր անձին վրայ երդում ըրաւ՝ ու
ըսաւ, Անշո՛ւշտ պիտի օրհնեմ քեզ,
15 ու չատցնեմ պիտի չատցնեմ քեզ։ Եւ
այսպէս համբերելով խոստումնին հասաւ։
16 Քանզի մարդիկ իրենցմէ մեծին վրայ երդում
կ'ընեն, Ու անոնց բոլոր հակառակութեանը
17 Հաստատ վերջ դառնալն է։ Որ անով
Աստուած՝ իր խորհուրդին անփոփոխ ըլլալը

ֆ Սաղ. կե. 10։
ֆ Եսա. լ. 6։
հ Առակ. ժգ. 31։ Մատ. ժ. 42։ կե. 40։ Յովհ. ժգ. 20։
ձ Հռոմ. գ. 4։ բ
Թես. ա. 6. 7։
ղ ա Թես. ա. 3։
ճ Հռոմ. ժե. 25։ բ Կոր. ը. 4։ Թես. 12։ բ Տիմ. ա. 18։
մ Գաղ. գ. 6. 14։
յ Գաղ. ժ. 36։
ն Ծն. կբ. 16. 17։ Սաղ. ճե. 9։ Ղուկ. ա. 73։
շ Եբ. կբ. 11։
ո Հռոմ. ժա. 29։

ալ աւելի յուշքնել ուզելով Խոստումնին
ժառանգաւորներուն, երդումը մէջ ձգեց.
18 Որ երկու անփոփոխելի բաներով՝ որոնցմով
անհաւելի է Աստուծոյ սուտ դուրգել, Հաս-
տատուն մխիթարութիւն ունենանք մենք՝ որ
ապաստանեցանք Հազկնիս դրուած յոյսը
19 ամուր բռնելու. Որ ան յոյս ունինք իբրև
մէկ հաստատ ու անշարժ խարիսխ մը մեր ան-
ձին, Որ վարագուրին ներսի կողմն ալ կը
20 մտնէ. Ուր որ Յիսուս իբրև Առաջնորդ մը-
տաւ մեզի համար՝ Յաւիտենական քահանա-
յապետ ըլլալով Մելքիսեդեկի կարգին պէս։

ԳԼ. Լ

1 Առաքեալը կը ցուցնէ թէ Յիսուս Քրիստոս քահանայապետ
է Մելքիսեդեկի կարգին պէս, 11 և ան պատճառով խիստ
գերազանց է Ահարոնի կարգէն եղող քահանայութենէն։

1 Քանզի ան Մելքիսեդեկ Սաղեմի թագա-
ւորն էր՝ բարձրեալ Աստուծոյ քահանան, որ
ինքը Աբրահամը դիմաւորեց՝ երբոր անկից
թագաւորներուն կոտորածէն կը դառնար, ու
2 օրհնեց զանիկա. Որուն Աբրահամ ալ տա-
սանորդ տուաւ բոլոր բաներէն, որ նախ ար-
դարութեան թագաւոր կը թարգմանուի, Ետ-
քը Սաղեմի թագաւոր՝ որ է խաղաղութեան
3 թագաւոր. Առանց Հօր, առանց մօր, ազգա-
համար չունենցող, որ ոչ անոր օրերուն սկիզ-
բը կայ՝ ոչ ալ կեանքին վերջը. և Աստուծոյ
Որդւոյն նման ըլլալով՝ կը կենայ ու կը մնայ
միշտ քահանայ։
4 Աւրդ նայեցէք թէ որչափ մեծ մէկն էր

ա Գաղ. ժա. 9։
գ Գաղ. ժբ. 1։
ջ Գաղ. ժգ. 15։ Գաղ. թ. 7։
ռ Գաղ. գ. 14։ ը. 1։ թ. 21։
ս Գաղ. գ. 1։ ե. 6։
10։ ե. 17։
տ Ծն. ժգ. 18, և

ասիկա, Էոր անոր Աբրահամ նահապետն ալ
տասանորդ տուաւ աւաքէն։ Եւ Էդևիթ որ
դիւներէն եղողները որ քահանայութիւն կ'առ-
նեն, պատուէր ունին որ ժողովուրդէն տա-
սանորդ առնեն օրէնքին համեմատ, այսինքն
իրենց եղբայրներէն, թէպէտև անոնք Աբրա-
համին երանքէն ելեր են։ Բայց անիկա ո-
րուն ազգաւհամարը անոնցմէ չէր, Աբրահա-
մէն տասանորդ առաւ, հոն օրհնեց զանիկա
որ խոստումներըը առած էր։ Սակայն ասի-
կա անհակառակելի բան մըն է, որ պզտիկը
մեծէն կ'օրհնուի։
Եւ հոս մահկանացու մարդիկ տասանորդ
կ'առնեն, Էրայց հոն անիկա կ'առնէ, որուն կա-
մար վկայուած է թէ կենդանի է։ Եւ կրնայ
ըսուիլ թէ Ղևին ալ որ տասանորդ կ'առնէ՝
Աբրահամին ձեռքովը տասանորդ տուաւ.
ինչու որ տակաւին իր հօրը երանքն էր, երբ
որ Մելքիսեդեկ դանիկա դիմաւորեց։
Աւրդ Էթէ որ կատարելութիւնը Ղևտացւոց
քահանայութեան ձեռքովն ըլլար, (որովհե-
տև ժողովուրդը անոր տակը
դրուեցաւ,) ալ ի՞նչ պէտք էր որ Մելքիսե-
դեկի կարգին պէս ուրիշ քահանայ մը ելլէ,
ու չըսուի Ահարոնի կարգին պէս։ Աւրդ քա-
հանայութիւնը փոխուելուն պէս՝ հարկ էր որ
օրէնքին ալ փոփոխութիւն ըլլայ։ Եւ երբ
որ, ինչու որ ան՝ որուն համար ասոնք կ'ը-
սուին, ուրիշ ցեղի հաղորդութիւնն ունեցաւ,
որ ան ցեղէն բնաւ մէկը սեզանին չմատուցաւ.
Քանզի յայտնի է թէ Տ֊ըս֊ուդ այն ցեղէն յառաջ

Ե Դան. ժգ. 20։
զ Թագ. ժգ. 21. 26։
է Դան. ժգ. 19։
ը Համմ. գ. 15։
թ Գաղ. գ. 16։
ժ Գաղ. ե. 6։ ը. 20։
ժա Գաղ. բ. 21։ Երե. 18. 19։ Գաղ. ը. 7։
ժբ Ես. ժա. 1։ Մատ. ա. 3։ Դ. Ար. գ. 33։ Համմ. ա. 3։ Ցայս. ե. 5։

Եկաւ մեր Տ֊երը, որ ան ցեղին վրայով Մով-
սէս բան մը չէր ուզեցեր քահանայութեան հա-
մար։ Ու ալ աւելի յայտնի է որ Էնոյնը,
քանի որ Մելքիսեդեկին նմանութիւնովը ու-
րիշ քահանայ մը կ'ելլէ, Որ ան չէ թէ մար-
միւոր պատուէրի օրէնքին պէս եղաւ, հա-
պա անվախճան կենաց զօրութիւնը պէս։
Ինչու որ կը վկայէ թէ Էդաւն յաւիտեան քա-
հանայ ես Մելքիսեդեկի կարգին պէս։
Դանդի առջի պատուէրը կը խափանուի Էոր տկա-
րութիւնը ու անշահութիւնը համար, (Ին-
չու որ Էօրէնքը մէկ բան մը կատարեալ չըրաւ,)
և անոր տեղը կը մտնէ լաւագոյն յոյս մը՝ ո-
րով ԷԱստուծոյ կը մօտենանք։
Եւ որքան որ ձ֊ոյնս չէ թէ առանց երդումի
հաստատ եղաւ։ (Ինչու որ անոնք առանց երդու-
մի՝ անոր ձեռքովը որ իրեն ըսաւ, Էտ֊էրը
երդում ըրաւ ու պիտի չզղջայ, Դուն յաւի-
տեան քահանայ ես Մելքիսեդեկի կարգին
պէս։) Այնքան աւելի աղէկ ուխտի մը երաշ-
խաւոր եղաւ Յիսուս։
Ու անոնք չատ քահանաներ եղած են՝ Էնոյ-
միւտ միւռալուն մահը արգիլելը ըլլալուն համար։
Բայց ասիկա յաւիտեան կենալուն համար՝
անանցանելի ունի քահանայութիւնը։ Ուստի
բոլորովին կարող ալ է ապրեցնելու անոնք՝ որ
իրմով Աստուծոյ կու գան, որովհետև ինքը միշտ
կենդանի է անոնց համար բարեխօս ըլլալու։

Ե Սալ. ծժ. 4։ Գէ. ե. 6։ ժ. 28։ զ. 20։
զ Համմ. ը. 3։ Գաղ. գ. 9։
է Գաղ. ժգ. 39։ Հբ. համմ. գ. 20։ 21։ 28։ ը. 3։ Գաղ. ժգ. 4։
ը Գաղ. ը. 16։ Գէ. ի. 9։ Գէ. զ. 18։ ը. 6։ Գաղ. գ. 24։
թ Համմ. ե. 9։ Ե. փես. բ. 18։ գ. 12։ Գէ. գ. 16։ ժ. 19։
ժ Սալ. ծժ. 4։
ժա Գէ. ը. 6։ ի. 15։ ժբ. 24։
ժբ Համմ. ը. 34։ ա Տիմ. բ. 5։ Գէ. ի. 24։ ա Յովհ. բ. 1։

26 Վ ան զի մեզի ՚ի՛ր ասանկ քահանայապետ
մը կը վայելէր , նաւրը , անմեղ , անարատ , մե-
զմանութենէն զատուած ու երկինքէն վեր
27 բարձրացած . Որ անոր ամէն օր հարկ չէ ինչ-
պէս ուրիշ քահանայապետներուն՝ առաջ իր
մեղքերուն համար պատարագ մատուցանել ,
ու ՚ետքը ժողովուրդին մեղքերուն համար . վա-
սն զի ինքը ՚մէկ անգամ մը ըրաւ ասիկա՝ իր
28 անձը պատարագ մատուցանելով : Ինչու որ
օրէնքը նախաթեքնով պաշտաւած մար-
դիկը քահանայապետ կը կարգէ , բայց ը-
դումին խօսքը որ օրէնքէն ետև էր , Որդին՝
որ յաւիտեան կատարեալ է :

ԳԼ· Ը

1 Քրիստոսի յաւիտենական քահանայութիւնը խոստանաւած է Ղեւտական քահանայութենէն. 7 Նմանապէս նոր ուխտն ալ հին եղած յամանակուանէ առեալ՝ որպէս յաւիտենական ուխտը.

1 Եւ զրուցած խօսքերուս բովանդակութիւնը
աս է . անանկ քահանայապետ մը ունինք մենք՝
որ ինքը երկինքը Աստուծոյ մեծութեանը ա-
2 թոռին աջ կողմը նստաւ . ՚Որ բարանին պաշ-
տօնեայ , ու ՚ճշմարիտ խորանին՝ որ Տէրը
3 կանգնեց և չէ թէ մարդ : Քանզի տեսնենք թա-
նայապետ պատարագներ ու զոհեր մատու-
ցանելու համար որուշաւած է . ուստի ՚Հարկ
4 է որ ասիկա ալ բան մը ունենայ մատուցանե-
լու : Որ եթէ երկրի վրայ ըլլար , քահանայ

1 Գլ· գ· 15։
2 Եբեռ· ա· 20· գ· 10· Գլ· ը· 1։
3 Գլ· թ· 7· ժգ· 6· 11· Գլ· ե· 5· թ· 7։
4 Գլ· ժգ· 15։
5 Հռովմ· գ· 10։ Գլ· թ·18·28· ժ·12։
6 Գլ· ե· 1· 2։
7 Գլ· բ· 10· ե· 9։
8 Եբեռ· ա· 20· Կող· գ· 1· Գլ·
ա· 3· ժ· 12· ժգ· 2։
9 Գլ· թ· 8· 12· 24։
10 Գլ· թ· 11։
11 Գլ· ե· 1։
12 Եբեռ· ե· 2· Գլ· թ· 14։

անգամ պիտի չըլլար , ինչու որ կան քահանա-
ներ՝ որոնք պատարագները կը մատուցանեն
5 օրէնքին համեմատ . (Որ անոնք երկնային բա-
ներուն նմանութիւնովը ու ՚ստուերովը կը ծա-
ռայեն , ինչպէս որ Մովսէսին հրամայուեցաւ՝
երբոր խորանը պիտի չինէր . քանզի բաւ ,
Դ՚նայէ որ ըլաը զոյգ ցուցուած օրինակին պէս
6 չինես ամէնը .) Բայց հիմա ձեռք՝ եաւ աւելի
գերազանց պաշտօնի մը հասաւ , որչափ որ
լաւագոյն խոստմունքներով հաստատուած
լաւագոյն ուխտի մը միջնորդ է :
7 ՚Ինչու որ եթէ առաջինը անթերացրելի ըլ-
լար , ուրիշ երկրորդին տեղ չէր փնտռուեր :
8 Քանզի կը յանդիմանէ անոնք ու կ՚ըսէ , ՚Ա՚նա
օրեր կու գան , կ՚ըսէ Տէրը , որ խրպայէլի
տանը հետ ու Յուդայի տանը հետ նոր ուխտ
9 պիտի ընեմ , Չէ թէ ան ուխտին պէս՝ որ ա-
նոնց հայրերուն հետ ըրի , ան օրը որ անոնց
ձեռքէն բռնեցի զանոնք Եգիպտոսի երկրէն
հանելու համար . Քանզի անոնք իմ ուխտիս
մէջ չկեցան , ես ալ անոնց հոգ տանելը վը-
10 րայով , կ՚ըսէ Տէրը : Քանզի հաս է ան ուխտը՝
որ խրպայէլի տանը հետ պիտի ընեմ ան օրե-
րէն ետքը , կ՚ըսէ Տէրը . Իմ օրէնքներս անոնց
միտքին մէջը պիտի դնեմ , և անոնց սրտին
վրայ պիտի գրեմ զանոնք , ու ես անոնց Աս-
տուած պիտի ըլլամ , և անոնք ինծի ժողո-
11 վուրդ պիտի ըլլան : Ու ՚Ե՚րբեք պիտի չսոր-
վեցընեն ամէն մէկը իր ընկերին , և ամէն մէկը
իր եղբօրը , ըսելով թէ Տէրը ճանչցիր . ինչու

2 Կող· բ· 17· Գլ· թ· 23· ժ· 1։
3 Եբեռ· ը· 5· Ելից· իե· 40· իզ· 30· իէ· 8· թ·ու· ը· 4· Գաղ· ե· 44։
4 Գլ· բ Կոր· գ· 6· 8· 9· Գլ· ե· 22։
5 Գլ· ե· 11· 13։
6 Եբեռ· ը· 31· 32· 33· 34։
7 Գլ· ժ· 16։
8 Ջ՚ող· բ· 8։
9 Ե՚ս· ծգ· 13· Ջամ· ը· 45· ա Ջամ· բ· 27։

որ անոնց պզտիկին մինչև մեծը ամէնը վա-
12 պաւոր ճանչնան. վասն զի ես անոնց անիրա-
ւութիւնները ներեմ պաւոր բլլամ, ու անոնց
մեղքերը ու անօրէնութիւնները ալ պաւոր չը-
յիշեմ։
13 Երբ ուխտ ըսելով առաջինը հինցուց. ու
ան որ կը հինցնայ և կը ծերանայ՝ ալ կորչու-
թեան մօտ է։

ԳԼ. Թ

1 Առաքեալը օրինքին ձեւերը և արիւնով եղած զոհերը նկա-
րագրելով 11 կը ցուցնէ թէ անոնք շատ սաքին կրնէին քրիս-
տոսի զոհին և արիւնին արժանաւորութենանը ու կատարե-
լութեանը նայելով։

1 Արդարև առաջին ուխտն ալ ունէր պաշտա-
մունքին կանոնադրութիւնները ու երկրա-
2 յին սուրբ տեղը։ Վինչու որ առաջին խո-
րանը որ Սրբութիւն կ'ըսուէր՝ սարքուե-
ցաւ, որուն մէջը կար աշտանակը ու սեղա-
3 նը և առաջաւորութեան հացը։ Եւ վերկրորդ-
վարագուրին ետին ան խորանը՝ որ Սրբու-
4 թիւն սրբութեանց կ'ըսուէր։ Որուն մէջին
էր ոսկի բուրվառը, և ուխտին տապանակը
ամէն կողմէն ոսկիով պատած. որուն մէջը
էր ոսկիէ սափորը մանանայով լեցուն, և Ահա-
րոնին գաւազանը որ ծաղիկցաւ, և ուխտին
5 տախտակները, Եւ անոր վրայէն փառաց
քերովբէները՝ որ քաւութիւնին վրայ հովանի

ե Հաւմ. ժա. 27։ Գլ. ժ. 17։
ը Բ Կոր. և. 17։
— թ Եզ. իե. 8։
ժ Եզ. իզ. 1։
ի Եզ. իզ. 35։ Ամ. 4։
ժա Եզ. իե. 31։
ժբ Եզ. իե. 23. 30։ Ղև. իզ. 5. 6։
ժգ Եզ. իզ. 31. 33։ Ամ. 3. 21։ Գլ. գ. 10։
ժդ Եզ. իե. 10։ իզ. 33։ Ամ. 3. 21։
ժե Եզ. Ժգ. 33. 34։
ժզ Թագ. Ժե. 10։
ժէ Եզ. իե. 16. 21։ ԼԺ. 29։ Ամ. 20։ բ Օր. ժ. 2. 5։ գ Թագ. ը. 9. 21։ բ Մն. և. 10։
ժը Եզ. իե. 18. 22։ Ղև. Ժգ. 2։ գ Թագ. ը. 6. 7։

11։
ի Ղև. ժա. 2։ Կող. բ. 10։
ձ Թագ. ԺԹ. 7. Լև։
ղ Երեմ. բ. 15։ Կող. բ. 20։ Գլ. և. 16։
ճ Գլ. ժ. 1։
մ Գլ. գ. 1։
յ Գլ. ը. 2։
ն Գլ. ժ. 4։
շ Գաղ. և. 28։ Եփես. ա. 7։ Կող. ա. 14։ ա Պետ. ա. 19։ Յայտ. ա. 5։ և. 9։
ո Ջաք. գ. 9։ Զաք. 20. 23։ Գլ. ժ. 10։
չ Դան. Թ. 24։

կ'ընէին, որոնց համար դեռ չէ հնձա մէկիկ
մէկիկ պրուցել։
6 Եւ սա բաները այսպէս կարգադրուած ըլ-
լալով, առաջին խորանը ամէն առեն կը մտա-
նէին քահանաները՝ պաշտամունքը կատարե-
7 լու. Բայց երկրորդը՝ Տարին անգամ մը
միայն քահանայապետը կ'երթար. ան ալ չէ թէ
առանց արիւնի, զոր որ իրմէն համար ու ժո-
ղովուրդին սխալմունքներուն համար կը մա-
8 տուցանէր, Հոգին Սուրբ սա ցուցընելով՝ թէ
Սրբարանին ճանապարհը յայտնի եղած չէր,
քանի որ տակաւին առջի խորանը կը կենար.
9 Որ ան օրինակ մըն էր ան ժամանակին՝ որ
պատարագներ ու զոհեր կը մատուցուէին,
Որոնք խղճմտանքի կողմանէ չէին կրնար կա-
տարեալ ընել պաշտօն մատուցանողը, Հապա
10 միայն Ուտելիքներով ու խմելիքներով, Եւ
Կերպ կերպ լուացմութիւններով՝ մարմնաւոր ա-
րարողութիւններ էին, որոնք մինչև ուղղու-
11 թեան ատենը կը կենային։ Բայց Քրիստոս որ
եկաւ՝ գալու բարիքներուն Քահանայապետ
ը՝ աւելի մեծ ու կատարեալ Անձեռագոր-
ծած խորանով, այսինքն ան որ աս ստեղ-
12 ծուածներէն չէ, Ոչ ալ Նոխազներու ու զուա-
րակներու արիւնով, Հապա Իր արիւնովը
Միւկ անգամ մը սրբարանը մտաւ՝ Յաւիտե-
13 նական փրկութիւն առնելով։ Վասն զի Թէ

որ ՙյաւելցուն ու նոխազնեղուն արիւնը և
ՙԵրինջին մոխիրը սրսկուելով պղծեալներըն կը
14 սրբէր մարմնի մաքրութեան կոչնանէ, Ա՛ր
ո՛րչափ աւելի Ք֊րիստոսի արիւնը ՙորդ յաւի֊
տենական Հոգիին ձեռքովը ՙիր անձը անա֊
բառ պատա՛ր մատուց Աստուծոյ, ՙպիտի սրբէ
ձեր խղճմտանքը ՙմեռած գործ քերլն՝ Հին֊
գաւոի Աստուածը պաշտելու։
15 Եւ ՙսոյն համար ինքը ՙնոր ուխտին մէջ֊
նորդն է, որ ՙնէ մահը առջի ուխտին ժամա֊
նակը փրկագնե՛ր յանցանքներուն քաւութեանը
համար եղած ըլլալով, ՙհրաւիրածներուը
յաւիտենական ժառանգութեան խոստումնը
16 առնեն։ Քանզի ուր որ կտակ մը ըլլայ, հարկ
17 է որ կտակը ընողին մահը մէջ մտնէ. ինչու֊
որ Հկտակը մեռնելէն ետև հաստատ կ՚ըլլայ.
քանզի բնաւ վաւերականութիւն չունի նար
18 քանի որ կտակը ընողը ողջ է։ Ո՛չնոր համար
առջի ոխտն ալ առանց արիւնի չէր հաստա֊
19 տուեր։ Վասն զի երբոր Մովսէս օրէնքին ա֊
մէն պատուիրները բոլոր ժողովուրդին պատ֊
մեց, ՙցաւելցուն ու նոխազնեղուն արիւնը առ֊
նելով՝ Հնովով ու կարմիր բուրդով և զոպա֊
յով բուն գիրքին և բոլոր ժողովուրդին վրայ
20 սրսկեց. Եւ ըսաւ, ՙԱյսիկա է այն ուխտին
21 արիւնը, որ Աստուած ձեզի պատուիրեց։ Եւ

ա Ղև. ժգ. 14։ 16։
բ Ք֊աւ. ժԲ. 2։ 17։ Եբ. ա. 2։
գ ա Պետ. ա. 19։ ա Յովհ. ա. 7։ Յայտ. ա. 5։
դ Հռոմ. ա. 4։ ա Պետ. գ. 18։
ե Եբեր. Ե. 2։ Տիտ. բ. 14։ Գաղ. ե. 27։
զ Գաղ. ա. 3։ ժ. 22։
է Գաղ. գ. 1։
ը Ղևտ. ա. 14։ Հեբռ. գ. 13. 22։ ա Պետ. գ. 2։
թ ա Տիմ. բ. 5։
ժ Գաղ. ե. 22։ Ը. 6։ Ժբ. 24։
ի Հռոմ. գ. 25։ Ե. 6։ ա Պետ. գ. 18։
ա Գաղ. գ. 1։
բ Գաղ. գ. 15։
գ Եփես. իգ. 6. Եև։
դ Եբր. իգ. 5. 6. 8։ Ղև. ԺԶ. 14, 15, 18։
ե Ղև. ԺԶ. 4. 6. 7, 49. 51. 52։
զ Եբր. իգ. 8։ Մատ. իգ. 28։
է Եբր. ԻԲ. 12. 26։
ը Ղև. Ը. 15. 19։ ԺԶ. 14. 15. 16. 18. 19։
թ Ղև. ԺԻ. 11։
ժ Գաղ. գ. 5։
ի Գաղ. գ. 20։
ժա Գաղ. գ. 2։
ժբ Հռոմ. Ե. 2։
ժգ Ղև. ԺԶ. 34։ Գաղ. Ե. 25։ ա Յովհ. բ. 1։
ժդ Հմր. 7։
ժե Հմր. 12։ Գաղ. Ե. 27։ Ժ. 10։ ա Պետ. գ. 18։
ժզ Ա Կոր. Ժ. 11։ Գաղ. գ. 4։ Եբ. փետ. ա. 10։
ժէ Ծն. գ. 19։ Ժող. գ. 20։
ժը Ա Կոր. Ե. 10։ Յայտ. Ի. 12. 13։
ի Հռոմ. Ը. 17։
ի Ա Պետ. գ. 18։
ի Մատ. իգ. 28։ Հեբռ. Ե. 13։
ի Ա Պետ. Բ. 24։ ա Յովհ. գ. 5։
ի Տիտ. Բ. 13։ Ե. Պետ. գ. 12։

Խորանին վրայ ու պաշտօնին բոլոր գործիք֊
22 ներուն վրայ նոյնպէս արսկեց արիւնը։ Եւ
գրեթէ ամէն բան արիւնով կը մաքրուի օրէն֊
քին նայելով, ու ՙարիւն չթափուած թողու֊
թիւն չըլլար։
23 Ասոր հարկ էր որ Երկնաւոր բաներուն
օրինակները ասոնցմով մաքրուին. բայց բուն
երկնաւորները ասոնցմէ աւելի ազիկ զոհերով։
24 Քանզի Քրիստոս չէ թէ ձեռագործ սրբարա֊
նը մտաւ, որ ճշմարիտին օրինակն է, հապա
բուն երկինքը՝ որ հիմա մեզի համար Աստու֊
25 ծոյ առջևը ներկայանայ. Ջէ թէ որ շատ ան֊
գամ իր անձը պատա՛ր մատուցանէ, ինչպէս
Քահանայապետը՝ որ ամէն տարի սրբարանը
26 կը մտնէ իրը չեզած արիւնով. Ապա թէ ոչ՝
պէտք էր իրեն աշխարհի սկիզբէն հետէ շատ
անգամ չարչարուիլ. բայց հիմա Հմէկ անգամ
մը դարերուն վերջը իր անձին պատարագովը
յայտնուեցաւ՝ մեղքը մէկդի ձգելու համար։
27 Եւ ինչպէս որ մարդոց Համար մէկ
անգամ մը մեռնիլ, ու անկէ ետքը դատաս֊
28 տան, Նմանակ ալ Քրիստոս մէկ անգամ մը
Համար մատուցուեցաւ՝ շատերուն մեղքերը
վերցնելու համար, բայց երկրորդ անգամին
առանց մեղքի պիտի յայտնուի փրկութեան
համար անոնց ՙորմնք անոր կը սպասեն։

ԳԼ· Ժ

1 Օրէնքին գահերան ակտարեթիւնք։ 10 Քրիստոսի մարմնին մէկ անգամ պատարագուիլը 14 հրամիներնուգործոց արդեք մեղքերը։ 19 Աստուծոյ կը յորդորէ որ հաստատը տանը ըլլա-նին հաճախութեամբ և ընդհակառակ։

1 Քանզի օրէնքը զգալու բարիքներուն ի-րը, ու չէ թէ ան բաներուն բուն կերպա-րանքը ունենալով, միշտ ամէն տարի մատու-ցուած նոյն զոհերով ելբրէք չկրնար վերատա-
2 րեալ ընել անոնք որ կը մօտենան։ Զգա թէ ոչ պիտի չդադարէին մատուցանելէն պաշտօն մատուցանողները մէկ անգամ մաքրուելէն ետև՝ ալ մեղքի վրայով խղճմտանքի յանգիւ-
3 մանութիւն մը չունենալնուն համար։ Բայց անոնցմով ամէն տարի մեղաց յիշատակութիւն
4 կ'ըլլայ։ Ինչու որ ընտրայներուն ու ցուլերուն
5 արիւնը չկրնար մեղքերը վերցնել։ Անոր համար իր աշխարհ մտնելու ատենը կ'ըսէ, Զոհ ու ընծայ չուզեցիր դուն, հապա ինծի
6 մարմին մը պատրաստեցիր։ Ողջակիզներու ու
7 մեղքի պատարագներու չհաճեցար։ Ինատև-նը ըսի, Ահա կու գամ ես, (գիրքի տոմարի մէջ ինծի համար գրուած է,) քու կամքդ ը-
8 նելու, ով Աստուած։ Վերը ըսելով թէ Զոհ ու ընծայ և ողջակիզներ ու մեղքի պատա-րագներ չուզեցիր ու անոնց չհաճեցար, (ո-րոնք օրէնքին համեմատ կը մատուցանին,)
9 ետքը կ'ըսէ, Ահա կու գամ ես քու կամքդ ընելու, ով Աստուած։ առջինը կը հերքէ որ
10 երկրորդը հաստատէ։ Ուր ան կամքովը մենք

ա ԳԼ· Բ· 11։
բ Կող· բ· 17։ ԳԼ· ը· 5։ Թ· 23։
գ ԳԼ· Թ· 9։
դ Հմր· 14։
ե Ղև· Ժգ· 21։ ԳԼ· Թ· 7։
զ Մէթ· գ· 6։ 7։ ԳԼ· Թ· 13։ Հմր· 11։
է Սաղ· խ· 6։ և։ Ա Թագ· ը· 22։ Ես· ա· 11։ Երեմ· գ· 20։ Ամովս· է· 21։ 22։ Ճառ· Ժէ· 19։ ԳԼ Ժգ· 12։

ալ սրբուեցանք՝ Յիսուս Քրիստոսի մարմի-նին մէկ անգամ պատարագուելովը։
11 Եւ ամէն քահանայ օր ըստ օրէ իր պաշ-տօնին մէջ կը կենայ, և նոյն զոհերը շատ ան-գամ կը մատուցանէ, որոնք բնաւ կրնան
12 նար մեղքերը վերցնել։ Բայց ասիկա մէկ զոհ մը մատուցանելով մեղքերու համար, մշ-տնջենաւորապէս Աստուծոյ աջ կողմը նստաւ։
13 Եւ ասկէ ետև կը սպասէ՝ մինչև որ իր թշնամիները իր ոտքերուն պատուանդան դր-
14 րուին։ Ինչու որ մէկ պատարագով մը մշտնջենաւորապէս կատարեց սրբացածները։
15 Բայց Հոգին Սուրբ ալ մեզի վկայութիւն
16 կու տայ։ քանզի առաջուց ըսելէն ետև թէ Ա՛յս է այն ուխտը որ ես անոնց հետ պիտի դնեմ յետ այն օրերուն ըսելը, (կ'ըսէ Տէրը,) իմ օ-րէնքներս անոնց սրտին մէջը պիտի դնեմ, ու անոնց միտքին մէջը պիտի գրեմ զանոնք։
17 եւ ետքը կ'ըսէ թէ Անոնց մեղքերը և անոնց անօ-
18 րէնութիւնները ալ պիտի չյիշեմ։ Իսկ ուր որ տնանց թողութիւն կայ, ալ մեղքի համար պատարագ չկայ։
19 Ուրեմն, եղբայրներ, հաստատ համարձակութիւն ունենալով Յսուսի արեղը մտնելու Քիսուսի
20 արիւնովը, Նոր ու կենդանի ճամբովը որ բացաւ մեզի վարագուրին միջէն՝ որ է իր
21 մարմինը, եւ մեծ քահանայ մը ունենալով Աս-
22 տուծոյ տանը վրայ, Մօտենանք ճշմարիտ

բ ԳԼ· Բ· 12։
գ Թուա· իը· 3։ ԳԼ· է· 27։
է Հմր· 4։
ը Կող· գ· 1։ ԳԼ· ա· 3։
թ Սալ· ձԺ· 1։ Գօր· բ· 35։ ա Կոր· Ժե· 25։ ԳԼ· ա· 13։
ժ Հմր· 1։
ի Երեմ· լա· 33· 34։ ԳԼ· ը· 10։ 12։
լ Հաւմ· է· 2։ Ե. փետ· բ· 18։ գ· 12։

ծ ԳԼ· Բ· 8։ 12։
կ Ցաղ· ժ· 9։ Ժգ· 6։ ԳԼ· Բ· 8։
հ ԳԼ· Բ· 3։
ձ ԳԼ· գ· 14։
ղ ա Յովհ· գ· 15։
ճ ԳԼ· գ· 16։

սրտով, ՚ի ձեռն Հաւատոյ, սիրուերնիս ՚չար խնդճէն մաքրուած, ու մարմինիս մաքուր
23 ջրով լուացուած. ՚Պնդեսցուք զխոստովանութիւնն յուսոյն դաւանութիւնը, ՚ինչու որ ՚Հաւատարիմ է ա-
24 նիկա որ խոստացաւ: Եւ իրարու հոգ տա-
նենք՝ սիրոյ և բարեգործութեան դրդռելով.
25 Եւ ՚մի կամիլ ժողովուիլը չթողունք, ինչպէս
ոմանք սովորութիւն ունին. հապա միմեանց յոր-
դորենք, ՚ու այնչափ աւելի՝ որչափ որ կանն
օրուան մօտենալը կը տեսնէք:
26 Վասն զի ՚թէ որ ճշմարտութեան գիտու-
թիւնը ընդունելէն ետև՝ ՚դամնաւ մեզի զոհ
ծելու ըլլանք, ալ մնացէ ետև մեզի բնաւ հա-
27 մար ՚պէտ զոհ մը չմնար. Հապա մեկ զարհուրե-
լելի սպասել մը դատաստանին, ու ՚իրական
բարկութիւն մը կրնայ, որ պիտի լափէ հակա-
28 ռակորդները: ՚Մեկը թէ որ Մովսէսին օրէնքը անարգէր, առանց պարմութեան ՚երկու
29 կամ երեք վկաներով կը մեռնէր. ՚Ալ որչափ
աստիճան պատժանի պիտի սեպուի կը
կարծէք անիկա, որ Աստուծոյ Որդին ոտքի
տակ առաւ, և ՚ուխտին արիւնը անմաքուր
սեպեց, որ անով ինքը պրուեցաւ, և ՚հնարա-
30 հաց Հոգին նախատեց: Քանզի գիտենք զա-
նիկա որ ըսաւ, ՚Իմն է վրէժխնդրութիւնը,
ես պիտի հատուցանեմ, կ՚ըսէ Տէրը. և դար-

ձեալ՝ ՚Տէրը պիտի դատէ իր ժողովուրդը:
31 ՚Պարսաւելի բան է կենդանի Աստուծոյ ձեռ-
քը ընկնելը:
32 Այլ ՚միտքերնիդ բերէք ան առջի օրերը՝
որ լուսաւորուելէն ետև մեծ մարտիկ չար-
33 չարանքներ կրեցիք. Երբեմն նախատինք-
ներով ու վիշտերով ՚հայտառակուած, երբ-
եմն ալ ասանկ վիճակի մէջ եղողներուն ՚ևը-
34 ցորդ ըլլալով: ՚Ինչու որ ՚ՅԻմ կապերուս մէջ
ինծի՝ չարչարակից եղաք, ու ՚ձեր ստացուած-
քին կողոպտուիլը ուրախութեամբ ընդունե-
ցիք, գիտնալով որ ՚լաւագոյն և յիսայան ըս-
35 տացուած քնեք ունիք ձեզի երկինքը: Ուստի
չնչէ մի ձգէք ձեր վստահութիւնը, ՚որ ան
36 մեծ վարձքի հատուցում ունի: ՚Ինչու որ
պէտք է ձեզի համբերութիւն, որ Աստուծոյ
37 կամքը ընելով ՚խոստումնէրը վայելէք. Քանզի
՚ալ սակի քիչ մը առնէն հան որ գալու է՝
38 պիտի գայ ու պիտի չուշանայ: Եւ ՚Իմ արդարը
հաւատքէն պիտի ապրի. ու ՚թէ որ ետ կենայ
39 քաշուի՝ իմ հոգիս անոր չհաճիր: Բայց մենք
՚մեր չենք քաշուիր որ կորսուինք, հապա ՚կը
հաւատանք որ ՚մեր հոգին փրկուի:

ը Եփես. գ. 12: Յակ. ա. 6:
ա Գաղ. ե. 25:
բ Գաղ. գ. 14:
գ ա Կոր. ա. 9: Ժ. 13: ա Թես. ե. 24: բ Թես. գ. 3: Գաղ. ա. 11:
դ Դոր. բ. 42: Յակ. 19:
ե Հռոմ. ժգ. 11:
զ Փիլ. գ. 5: բ Պետ. գ. 9: 11: 14:
է բ Պետ. բ. 20: 21:
ը Թես. ժե. 30: Գաղ. գ. 4:
թ Եզեկ. ԼԳ. 5: Սոփ. ա. 18: գ. 8: բ Թես. ա. 8: Ժբ. 29:
ժ Գաղ. բ. 2:
ի բ Օր. ժե. 2. 6: ժթ. 15: Մատ. Ժբ. 16: Յովհ. ը. 17: բ Կոր. Ժգ. 1:
ժա Գաղ. գ. 13: Մատ. ի. 12: Ժ. 32:
ժբ Փիլ. ա. 7: գ. 14: ա Թես. բ. 14:
ժգ Փիլ. ա. 7: բ Տիմ. ա. 16:
ժդ Ծն. ժե. 6:
ժե Ելից. գ. 14: Ղեւ. ժթ. 18: Թուոց. ժդ. 8:
ժզ Ղեւ. ժթ. 11:
ժէ Ելից. ժթ. 15: Մատ. ի. 41: Յակ. ա. 2:
ժը Մատ. գ. 20: Ժղ. 21: Գաղ. գ. 19:
ի Մատ. ի. 12: Ժ. 32:
ի ա Կոր. ժ. 11:
իա Ելից. ժե. 6:
իբ Ելից. ժե. 5: Ա Կոր. ժգ. 13:
իգ Ելից. ժե. 6:
իդ Ելից. ժե. 5:
իե Ելից. ժե. 6:
իզ Ելից. ժե. 5:
իէ Ելից. ժե. 6:
իը Ելից. ժե. 5:
իթ Ելից. ժե. 6:
ի Ելից. ժե. 5:
իա Ելից. ժե. 6:
իբ Ելից. ժե. 5

ԳԼ· ԺԱ.

1 Հաւատաքը ինչ է։ 6 Նախանց հաւատացեալ չենք կրնար Աստուծոյ հաճելի ըլլալ։ 7 Հաւատքին օրինակները որ հին ատենը նահապետներուն վրայ եղեցան։

1 Ա[1]ՐԴ հաւատքը յուսացուած բաներուն հաստատութիւնը ու չերևցած բաներուն ապացոյն է։ 2 Ցոյն է։ վասն զի [2]նովն առ[3]նեղները վկայութիւն ընդունեցին։

3 Հաւատքով կ'իմանանք թէ [4]աշխարհքը Աստուծոյ խօսքովը հաստատուեցաւ, ու անեղբևոյթ բաներէն առ երևցածները եղան։

4 Հաւատքով [5]Աբէլ կայնեէն աւելի պղէկ զոհ մատուց Աստուծոյ, որ ինովք վկայուեցաւ արդար ըլլալը. ինչու որ իր պատարագներուն վրայ Աստուծմէ վկայութիւն եղաւ էրէ. և անով, թէպէտ մեռաւ, [6]էսայ տակաւին կը խօսի։

5 Հաւատքով [7]Ենովք էրեթ փոխադրուեցաւ՝ որ մահ չտեսնի. ու [8]ձէ չ՚էր գտնուեր, ինչու որ Աստուած փոխադրեց զանիկա. քանզի անոր փոխադրուելէն առաջ վկայուեցաւ

6 թէ Աստուծոյ հաճելի էր։ բայց առանց հաւատքի անկարելի է Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ. վասն զի ան որ Աստուծոյ կը մօտենայ, պէտք է որ հաւատայ թէ Աստուած կայ, և թէ վարձահատոյց կ'ըլլայ անոնց որ զինքը կը փնտռտնեն։

7 Հաւատքով [9]Նոյ պատգամ առնելով Աստուծմէ դեռ չերևցած բաներուն համար, վախնալով տապանը շինեց՝ իր տունը փրկե-

ա Հռոմ. ը · 24։ 25։ բ Կոր. գ · 18։ ե · 7։ գ Հմր · 39։ դ Ծն · ա · 1։ Սալ. ԼԳ · 6։ Ցովհ. ա · 3։ ԳԼ· ա · 2։ բ Գաղ. գ · 5։ ե Ծն · զ · 4։ ա Ցովհ. գ · 12։ է Ծն · գ · 10։ Ա առա. · 24։ ը Ծն · ժ · 25։ թ Ծն · ե · 22։ 24։ ժ Ծն · է · 13։ 22։ ի ա Պետ · գ · 20։ ղ Հմր · 27։ Ցովհ. ը · 56։ ծ Ընծ. Հաւատացեալ պղծունեցին։ կ Ծն · իգ · 4։ իե · 9։ ա Պն · իմ · 15։ Սալ. ԼՏ · 12։ Ծմ իզ. 10։ ա Պետ. ա · 17։ բ · 11։

կելու համար, որով աշխարհս դատապարտեց, և ժառանգաւոր եղաւ [10]անոր արդարութեանը՝ որ հաւատքով կ'ըլլայ։

8 Հաւատքով [11]Աբրահամ երբոր կանչուեցաւ՝ մնալ ըրաւ ան տեղը երթալու, որն որ ժառանգութիւն պիտի առնէր. և ելաւ դնաց,

9 ու չէր գիտեր թէ ուր կ'երթայ։ Հաւատքով պանդխտացաւ աւետեաց երկրին մէջ՝ որպէս թէ օտարութեան մէջ, և [12]իրանեներու մէջ բնակեցաւ Իսահակին ու Յակոբին հետ մէկ տեղ, որոնք իր հետ ժառանգորդ էին նոյն

10 խոստումնքին. [13]ինչու որ ինքը կը սպասէր Հին Հիմերով հաստատուած քաղաքին, [14]որուն ճարտարապետը ու արարիչը Աստուած է։

11 Հաւատքով [15]ինքը Սառան ալ [16]ծերութենէն սերմ առնելու զօրութիւն ընդունեց, և տունը անցած հասակի մէջ [17]ծնաւ. ինչու որ [18]հաւատարիմ սեպեց զանիկա՝ որ խոստացաւ,

12 մնոնքը ըրեր էր։ Ուստի ան մէկէն ծնան, (Հան ալ մեռածի պէս,) չատ թիւնան կողմէ [19]երկնից աստղերուն պէս, ու ծովեզերքը եղած աւազին պէս առանց համրանքի։

13 Ա[20]նոնք ամէնն ալ հաւատքով մեռան՝ [21]խոստումնքները չառած, հապա [22]հեռուէն տեսան զանոնք ու [23]ողջունեցին, և խոստովանեցան թէ երկնք օտարներ ու պանդուխտ

14 [24]ներ են երկրի վրայ։ Զանգի անոնք որ ասանկ

բ Հռոմ. գ · 22։ գ · 15։ Փիլ. գ · 9։ դ Ծն. Ժբ · 1։ 4։ Գաղ. ե · 2։ 3։ 4։ ե Ծն. Ժբ · 8։ Ժգ · 3։ 18։ Ժբ · 1։ 9։ զ ԳԼ· գ · 17։ է ԳԼ· Ժբ · 22։ Ժգ · 14։ ը ԳԼ· գ · 4։ Ցովհ. ա · 2։ բ Գաղ. գ · 5։ գ Ծն · գ · 4։ ժ Ցովհ. գ · 12։ ի Ծն · գ · 10։ Ա առա. · 35։ ԳԼ· Ժբ · 24։ լ Ծն · է · 22։ 24։ խ Ծն · է · 13։ 22։ կ ա Պետ · գ · 20։ հ Ծն · Ժե · 19։ Ժբ · 11։ 14։ Հռ · 2։ 10։ ձ Ծն · Ժբ · 3։ Ցովհ. գ · 56։ ղ Ծն · Ժբ · 1։ 4։ Գաղ. ե · 2։ 3։ 4։ ճ Ցնո Ղևի · ա · 36։ մ Հռոմ. գ · 21։ ԳԼ· Ժ · 23։ յ Հռոմ. գ · 19։ ն Ծն · իբ · 17։ Հեբռայ. գ · 18։ շ Հմր · 30։ ո Հռոմ. գ · 27։ Ցովհ. ը · 56։ չ Ծն · իգ · 4։ իե · 9։ ա Պն · իմ · 15։ Սալ. ԼՏ · 12։ Ծմ իզ. 10։ ա Պետ. ա · 17։ բ · 11։

բանիւ կը խօսին, Հայաստի կ'ընեն թէ մէկ
15 գաւառ մը կը փնտռեն։ Եւ յիրաւի թէ որ
անիկա յիշեին ուսկից որ եկան, ժամանակ ու-
16 նէին դան դառնալու։ Բայց հիմա լաւագոյն
հայրենիք մը կը փափաքին՝ այսինքն երկնաւորին.
ուստի ամօթ չեներ Աստուած անոնց Ա-
ստուածը կոչուիլը, ինչու որ պինդ քա-
ղաք մը պատրաստեց։
17 Հաւատքով Աբրահամ իր փորձուած ա-
ստինը խոհակիր հայրեց։ և ան որ
խոստումնները առած էր, Ոչ մէկ հասիկ ու-
18 ղի կը մատուցանէր. Որուն ըսուեցաւ թէ Ի-
19 սահակով քեզի սերունդ պիտի կոչուի. Քան-
զի կը մտածէր Թէ Աստուած մեռեալներէն ալ
կարող է յարուցանել. ուսկից օրինակով մը
ընդունեց զանիկա։
20 Հաւատքով Իսահակ գալու բաներուն հա-
մար օրհնեց Յակոբը ու Եսաւը։
21 Հաւատքով Յակոբ իր մեռնելու առենը Յով-
սեփին որդիներէն ամէն մէկը օրհնեց, ու ի-ր
կրթադուխին ըրաւ իր գաւազանին գլխուն
22 վրայ։ Հաւատքով Յովսէփ իր վախճանելու
առենը յիշեցուց Իսրայէլի որդւոցը Եգիպտոսէ
ելլելը, ու իր ոսկորներուն համար պատուէր
տուաւ։
23 Հաւատքով, երբոր ծնաւ Մովսէս, իր ծը-
նողքներուն ձեռքով երեք ամիս գաղտուկ
պահուեցաւ. ինչու որ տգեղ մանուկ մեսան,
24 ու չվախցան թագաւորին հրամանէն։ Հա-

ւատքով Մովսէս երբոր մեծցաւ՝ չընդունեց
25 փարաւոնի աղջկանը որդի ըսուիլը։ Քանի
աւելի աղէկ սեպեց Աստուծոյ ժողովուրդին
հետ չարչարուիլ, քան թէ մեղայ ժամանա-
26 կաւոր զուարճութիւնը վայելել. Եւ աւելի
մեծ հարստութիւն սեպեց Քրիստոսի նախա-
տինքը՝ քան թէ Եգիպտոսի գանձերը. ինչու
որ դիտելով կը սպասէր վարձքի հատուց-
27 մանը։ Հաւատքով Եգիպտոսը թողուց, ու
չվախցաւ թագաւորին բարկութենէն. ինչու
որ համբերեց որպէս թէ Աներեւոյթին կը
28 տեսնէր։ Հաւատքով բաւ զատիկը և արիւն
սրսկելը, որ անդրանիկները աւերիչը չկո-
րնչէ չդպչի։
29 Հաւատքով կարմիր ծովէն անցան որպէս
թէ ցամաքէ. որուն փորձը ընելով Եգիպտա-
ցիները ընկղմեցան։
30 Հաւատքով Երիքովի պարիսպները կի-
նան եօթը օր անոնց չորցրած պատուելով։
31 Հաւատքով Ռահաբ պոռնիկը անհաւատ-
ներուն հետ չկորուեցաւ, որը լրտեսները խա-
ղաղութեամբ ընդուներ էր։
32 Եւ ալ ի՞նչ ըսեմ. Ինչու որ ժամանակը
բաւական չէ որ պատմեմ Գեդէովնի ու Բա-
րակին և Սամփսոնին ու Յեփթայէին և Դա-
ւիթին ու Սամուէլին և մարգարէներուն
33 համար. Որոնք հաւատքով թագաւորութիւն-
ներու յաղթեցին, արդարութիւն գործեցին,

ա ԳԼ· ժգ· 14։
բ ԵԼ· գ· 6· 15։ Պաս· իբ· 32։ Գար· է· 32։
գ Փիլ· գ· 20։ ԳԼ· ժգ· 14։
դ Ծն· իբ· 1, 9։
ե Ցակ· բ· 21։
զ Ծն· իա· 12։ Հբ· ռաքմ· իգ· 7։
է Հռոմ· գ· 17, 19։ 21։
ը Ծն· իէ· 27, 39։
թ Ծն· իէ· 5· 16։
ժ ԵԼ· բ· 10, 11։
ի Պաղ· ձգ· 10։
լ ԳԼ· ժգ· 13։
խ ԳԼ· ժ· 35։
ծ ԵԼ· ժ· 28, 29։ ժբ· 37։ ժգ· 17։ 18։
կ Ելմ· ե· 13։
հ ԵԼ· ժբ· 21, Լա։
ձ ԵԼ· ժգ· 22· 29։
ղ Ցես· զ· 20։
ճ Ցես· զ· 23։ Ցակ· բ· 25։
մ Ցես· բ· 1։
յ Դաս· զ· 11։
ն Դաս· գ· 6։
շ Դաս· ժգ· 24։
ո Դաս· ժա· 1· ժբ· 7։
չ ա Թագ· ժզ· 1, 13։ ԺԷ· 45։
պ ա Թագ· ա· 20։ ժբ· 20։

վառասուն քներու հասան, հաւիծներու բե-
34 րանները գոցեցին, Պրակի զօրութիւն մարե-
ցին, հաւրի բերնէ ազատեցան, ոտքով-
թենէ ուժովցան, պատերազմի մէջ զօրաւոր
եղան, օտարներու բանակները յրուեցին,
35 Կնիկները իրենց մեռելները ելդունեցին յա-
րութիւն առած. ոմանք չարչարուեցան և
չընդունելին ազատութիւնը, որ լաւագոյն յա-
36 րութեան հասնին. Ուրիշներ ալ նախատինք
ներու ու ծեծերու, նաև կապերու ու բան-
37 տերու փորձ առին. Քարկոծուեցան, որ-
ցաուեցան, փորձանքի մէջ ելնան, սրով սպան-
նուելով մեռան, հովերի մորթերով ու այծի
մորթերով պտրտեցան, կարօտութիւն քա-
38 շելով, նեղը իյնալով, չարչարուելով, (Որ ա-
նոնց արժանի չէր աշխարհս,) անապատնե-
րու ու լեռներու և այրերու ու երկրի Վո-
ռոգներու մէջ մնալուելով։
39 Եւ ասոնք ամէնը հաւատքով վկայուած
40 խոստումնէրը չառին. Քանզի Աստուած մեզի
համար աւելի ազէկ բան մը նախատեսած
ուց, որ անոնք առանց մեզի չվախատուին։

ԳԼ. ԺԲ

1 Ա ազաքեաք կը յորդորէ հաստատուն հաւատք. համբերութիւն

ա Թագ. ի. 11. Եսա. ի. 1. Դ Թագ. ժգ. 5. 6. ա Թագ. Ժի. 34. 35. Դան. գ. 22. Դան. գ. 25. ա Թագ. ի. 1. գ Թագ. ժի. 3. Թագ. զ. 16. դ Թագ. ի. 7. Եսա. ի. 10. Սաղ. զ. 8. Դատ. ժե. 8. 15. ե Թագ. ժգ. 13. Եսա. ժի. 51. 52. բ Թագ. բ. 1. Եսա. գ Թագ. ժի. 22. դ Թագ. գ. 35. Դատ. իգ. 25. Ես. լգ. 20. Եր. իե. 2. իէ. 15. է Թագ. իա. 15. բ Մն. իգ. 21. Դատ. է. 38. ժգ. 18. ը Թագ. ա. 3. Մատ. գ. 4. թ Ջար. ժգ. 4. ժ գ Թագ. ժբ. 4. ժԲ. 9. ժա Էս. 2. 13. ժբ Դկ. է. 22. ը. 6. ժգ Դկ. ե. 9. ժբ. 23. Ցայտ. զ. 11.

և աստուածպաշտութիւն ունենալու. 22 կը ցուցնէ թէ նոր
ուխտը հինին գերազանց է։

1 Ուստի մենք ալ՝ որ այսչափ վկաներուն ամ-
պով մը բոլորուած ունինք,
ամէն ծանրութիւնը մեր վրայէն մեկդի ձգե-
նք, և դիւրաւ պաշարող մեղքը, ու
համբերութեամբ վազենք մեր առջեւը դը-
2 բուած մրցարանէզին ընթացքը. Յիսուսի նա-
յինք՝ դէպ հաւատքին առաջնորդին ու կատա-
րողին. որ ինքը անոր ուրախութեանը համար՝
որ իր առջեւը կեցած էր, խաչը յանձն առաւ,
ամօթը արհամարհեց, ու Աստուծոյ աթոռին
ալ կողմը նստաւ։
3 Վերդ մտաբերեցէք անոր, որ ասանկ համ-
բերեց մեղաւորներուն իրեն դէմ հակառակ
խօսելուն, որպէս չըլլայ թէ ձեր անձովը յոգնիք
4 ու թմրիլնաք։ Ձեզի հակառակ արիւն թա-
փելու չէք պատերազմեր հակառակ չկեցաք մեղքին.
5 Եւ մոռցաք այն յորդորանքը որ ձեր հետը կը
խօսի որպէս թէ որդիներու հետ, Որդեակ
իմ, Տիրոջը խրատը մի անարգեր, ու անկէ
6 յանդիմանուելով մի թմրիլնար։ Վասն զի Տէ-
րը կը սիրածը կը խրատէ, և կը ծեծէ ամէն
7 որդին՝ որ ինքը կ՚ընդունի։ Թէ որ խրատի
համբերէք, Աստուած ձեզի հետ որպէս թէ
որդիներու հետ կը վարուի. քանզի ո՞ր որդին

• Ցոհ. ա. 7. Սաղ. գ. 8. ա Պետ. ե. 1. Հռ. ա. 7. Ես. ի. 2. Գաղ. ա. 4. Փիլ. ե. 8. ա Պետ. ա. 11. Սաղ. ժ. 1. Մատ. ժ. 24. 25. Յովհ. ժի. 20. Գաղ. զ. 9. ա Կոր. ժ. 13. Գաղ. ժ. 32. 33. 34. Ցոհ. ի. 17. Ա-ռակ. գ. 11. Սաղ. զ. 7. 12. Ամբ. 75. Առակ. գ. 12. Յայտ. ա. 12. Յայտ. գ. 19. բ Օր. ը. 5. բ Թագ. ի. 14. Առակ. ժգ. 24. ժԲ. 13. իգ. 13.

8 է ան՝ որ հայրը չպատժէր զանիկա ։ Իսկ թէ
որ դուք առանց խրատի ըլլաք, որուն ամէնը
մասնակից եղան, ուրեմն խորթ է ձեզ՝ ու
9 չէ թէ որդիներ ։ Նաև մեր մարմնաւոր հայրե-
րը դէպ խրատիչ ունենալով՝ ամչցա-
յինք · Ի՛նչ՞ որ ալ աւելի պիտի հնազանդինք
10 հոգիներուն Հօրը ու ապրինք ։ Ինչու որ ա-
նոնք քիչ օրեր դէպ կը խրատէին իրենց հաճոյ
եւիւացածին պէս, բայց անիկա դէպ օգուտին
համար՝ ²որ իր սրբութեանը հաղորդ ըլլանք ։
11 Եւ յիրաւի ամէն խրատ նոյն ատենը ուրախա-
բար չթուիր, հապա տրտմական, ¹բայց ետքը
արդարութեան խաղաղաբար պտուղը կը հա-
տուցանէ անոր վարժուցեալներուն ։
12 ²Ուստի թուլցած ձեռքերը ու տկար ծունգ-
13 երը հաստատուցէք · Եւ շիտակ ճամբաներ
րնէք ձեր ոտքերուն, որ չըլլայ թէ ան որ կաղ
14 է՝ °խոտորի, հայլ ժնտատանգ բժշկուի ։ ¹Խա-
ղաղութեան եւանէ եղէք ամէնուն հետ և սրբ-
ութեան, ²որ առանց ասոր մէկը պիտի չտես-
15 նէ Տէրը ։ Զգուշացէք, ³չըլլայ որ մէկը Ա-
ստուծոյ շնորհքէն ետ մնայ · ³չըլլայ որ դա-
ղութեան արմատ մը վեր բարձրանալ՝ նեղէ,
16 ու անով շատերը պղծուին · ²Զըլլայ որ մէկը
պոռնիկ ըլլայ, կամ անառաքեալ եսաւին պէս,
²որ կերակուրի մը համար իր անդրանկութիւ-

1 Սաղ· հգ· 14· ա
Գիա· ե· 9·
2 Թես· ժգ· 22· իե·
10· Ցոբ· ժբ· 10·
Ժող· ժբ· 7· Ես·
խբ· 5· Ծե· 16·
Զաք· ժբ· 1·
3 Ղե· ժա· 44· ԺԹ·
2· ա Գիա· ա· 15·
16·
4 Ցակ· գ· 18·
5 Ցոբ· գ· 5· 4· Ես·
լե· 3·
6 Առակ· գ· 26· 27·
• Կաղ գլոքի·
7 Գաղ· գ· 1·
8 Սաղ· լգ· 14· Հե·
ռամ· ժբ· 18·
ԺԳ· 10· բ Տիմ· բ·
22·
9 Մատ· ե· 8· բ Կո·
ե· 1· Եփես· ե· 5·
10 բ Կոր· գ· 1· Գաղ·
ե· 4·
11 բ Օր· իԹ· 18·
Գլ· գ· 12·
12 Եփես· ե· 3· Կաղ·
գ· 5· ա Թես· գ·
3·
13 Ծն· իե· 33·

17 նը ծախեց · Գիտցէք որ թէպէտ ետքը
ուզեց օրհնութիւնը ժառանգել, բայց մեր-
ժուեցաւ · Ինչու որ ապաշխարութեան տեղ
չգտաւ նորը լայ, թէպէտև արցունքով խըն-
դրեց զանիկա ։
18 Ինչու որ դուք մօտեցած չէք հնչափելի
լեռանը, որ կրակով կը վառէր, ոչ ալ մէգին
19 և խաւարին ու մրրիկին, Եւ փողին հնչուե-
լուն, ու խօսքերուն ձայնին, որ անիկա լսող-
ներէն ²ազաչեցին որ մէյմըն ալ ան խօսքը չը-
20 սուի իրենց · Ինչու որ չէին կրնար տանիլ ան
հրամանին · ²Թէ որ գազան մըն ալ լեռանը
21 դպչի՝ պիտի քարկոծուի° · Եւ այնպէս ահա-
կին էր ան երեւոյթը՝ որ Մովսէս ըսաւ, Սաս-
22 ում կը վախնամ ու կը դողամ ։ ²Բայց դուք
Սիօն լեռանը մօտեցեր էք, ու կենդանի Աս-
տուծոյ քաղաքին՝ երկնաւոր Երուսաղէմին,
23 ու բիւրաւոր հրեշտակներուն, Ու ²երկինքը
դրուած ³անդրանիկներուն հանդիսաւոր ժո-
ղովին ու եկեղեցիին, և Աստուծոյ ²որ ամե-
նուն դատաւորն է, ու արդարոց հոգիներուն՝
24 ²որ կատարեալ են, Եւ Յիսուսի ²որ նոր ու-
խտին միջնորդն է, ²ու սրսկուելու արեանը՝
²որ Աբելին ²բարձր աւելի աղեկ կը խօսի ։
25 Զգուշացէք՝ չըլլայ որ մերժէք զանիկա որ

1 Ծն· իե· 34· 36·
38·
2 Գէ· գ· 6·
3 Եւ· ժԹ· 12· 18·
19· իե· 18· բ Օր·
գ· 11· ե· 22· Հբ·
ռամ· գ· 14· Ը·
15· բ Տիմ· ա· 7·
4 բ Օր· իԹ· 18·
Գլ· գ· 12·
5 Եփես· ե· 3· Կաղ·
գ· 5· ա Թես· գ·
3·
6 Եւ· ժԹ· 13·
• Առակ· ի· 11·
7 Եբ· գ· 22· Ցակ·
ա· 18· Ցայտ· ժգ·
4·
8 Ծն· ժբ· 25· Սաղ·
գգ· 2·
9 Փիլ· գ· 12· Գէ·
ժա· 40·
10 Գէ· ը· 6· Թ· 15·
ա ա Գիտ· ա· 2·
11 Ծն· գ· 10· Գէ·
ժա· 4·

յ֊է կը խօսի։ ¦Վասն զի թէ որ անոնք երկրի վրայ Ա֊ստ֊ծ֊ոյ պատգամները խօսողը մերժե֊լով չազատեցան, որչափ աւելի մենք՝ թէ որ 26 երկինքէն խօս֊ո֊ղ֊ին դէմ դարձընենք։ ¦Որ ա֊նոր ձայնը անառնինը երկիրը շարժեց, և հի֊մա խոստացեր է ու կ'ըսէ, Ես֊ո֊րէն ոչ միայն շար֊ժեմ՝ չ֊է թէ միայն երկիրը, հապա նաև եր֊ 27 կինքը։ Եւ ան Ես֊ո֊րէն խօս֊ի կը ցուցընէ զշար֊ժուած բաներուն յեղափոխու֊թիւնը՝ իբրև շուած բաներու պէս, որ անշարժ բաները հաստա֊ 28 տուն մնան։ Ուստի անշարժ թագաւորու֊թիւնը առած ըլլալով՝ եկէ՛ բունենք ան շը֊նորհքը, որով Աստուած պաշտունք հաճոյա֊կան կերպով, ակնածութեամբ և բարեպաշ֊ 29 տութեամբ։ ¦Վասն զի մեր Աստուածը մաշող կրակ է։

ԳԼ֊ ԺԳ

1 Զ֊անազան յորդորանքներ կ'ընէ սէր ունենալու վրայով, 4 պոռնկա֊ցողներ ունենալու, 5 ագահութենէն ետ կե֊նալու։ 7 Աստուծոյ խօսքին քարոզիչները պատուելու։ 9 օտար վարդապետութիւններէ հեռանալու։ 10 Քրիստոսը գոհանե֊լու։ 16 ողորմութիւն տալու։ 17 և առաջնորդներուն հնազան֊դելու վրայով։ 18 Նաև կը խնդրէ իրեն համար աղօթք ընել։ 20 Վերջաբանութիւն։

1 ¦Եղբայրասիրութիւնը չէ դադր հաստատ մնայ։
2 ¦Հիւրասիրութիւնը մի մոռնաք, ¦վասն որ ա֊նով տիանք հրեշտակներ ընդունելով չ֊գիտա֊

¤ ԳԼ· բ֊ 3֊ գ֊ 17֊ ժ֊ 28֊ 29։	դ֊ 3֊ զէ֊ 3֊ Եփ֊ կզ֊ 15֊ բ Թես֊ ա֊ 3֊ ԳԼ֊ ժ֊ 27։	բ Պետ֊ ա֊ 7֊ ա Յովհ֊ գ֊ 11֊ եւ֊ գ֊ 7֊ 20֊ 21։
¥ ԵԼ֊ ժԹ֊ 18։		¦ Մատ֊ իե֊ 35֊ Հռոմ֊ ժբ֊ 13֊ ա Տիմ֊ գ֊ 2֊ ա Պետ֊ գ֊ 9։
¬ Ա֊նգ֊ բ֊ 6։		
¬ Պաղ֊ ծբ֊ 26֊ Մատ֊ իգ֊ 35֊ բ Պետ֊ գ֊ 10֊ Յայտ֊ 1֊ 1։	—	
¬ ԵԼ֊ իգ֊ 17֊ բ Օր֊ դ֊ 24֊ Թ֊ 31 Մարկ֊	ա Հռոմ֊ ժբ֊ 10֊ ա Թես֊ դ֊ 9֊ ա Պետ֊ ա֊ 22֊ բ֊ 17֊ գ֊ 8֊ գ֊ 8։	¤ Ծն֊ ժբ֊ 3֊ ժԹ֊ 2։

3 լով։ ¦Միտքերնիդ ըլլան կապուածները, որ֊պէս թէ անոնց հետ դուք ալ կապուած էք֊ ¬ տարաբաղդածները, որպէս թէ դուք ալ մար֊ 4 մին ունենալով էք։ ¦Ամուսնութիւնը բոլորովին պատուական է, ու անկողինը անարատ է֊ ¦բայց պոռնիկները ու շնացողները Աստուած 5 պիտի դատէ։ Բաղբաղիդ ագահ մահուամբ չըլ֊լայ, ¦գոհ ըլլալով այն բաներուն որ ձեզ֊ քերնիդ կայ֊ ¦ինչու որ ինքը զրուցեր է թէ ¦Ըլ֊ նամ քեզ պիտի չ֊թողում, ու բնաւ քեզ չեր֊ 6 ամ պիտի չ֊գեր֊ Անոնք որ համարձակ ըլ֊լանք ըսելու, ¦Տէրը իմ օգնականս է, ու ես պիտի չվախնամ, մարդը ինծի ի՞նչ պիտի ը֊ 7 նէ։ ¦Ձեզի՛նք ձեր առաջնորդները՝ որ Ա֊ստուծոյ խօսքը ձեզի խօսեցան, և անոնց վար֊մունքին վախճանին նայելով ¦Հետևո֊ 8 քին նմանող ելէք։ ¦Յիսուս Քրիստոս նոյն է երէկ ու այսօր և յաւիտեան։
9 ¦Վերստ կերպ և օտարաձայն ուսմունքներով մի տարուբերիք֊ քանզի ապրիլ է որ սիրտը շնորհքով հաստատուի ¦— չ֊է թէ կերակուր֊ներով֊ որ անոնցմով օգուտ մը չունեցան ա֊ 10 նոնք որ անոնի դարձին։ ¦Կրնան մը ունիմք մենք, ուսկից իշխանութիւն չունին ուտելու անոնք որ խորանին ծառայութիւն կ'ընեն։ 11 ¦Որովհետև ո՛ր անասուններուն արիւնը որ տուր֊

¥ Մատ֊ իե֊ 36֊ Հռոմ֊ ժբ֊ 15֊ ա Կոր֊ ժբ֊ 26֊ Կող֊ գ֊ 18֊ ա Պետ֊ գ֊ 6։	¤ Ծն֊ իբ֊ 15֊ բ Օր֊ լե֊ 6֊ 8֊ Ելս֊ ա֊ 5֊ ա Մ֊ իբ֊ 20֊ Ես֊ կ֊ 2։	6֊ Պղ֊ բ֊ 4֊ 9֊ ա Ելս֊ գ֊ 1֊
¬ Ա֊նգ֊ բ֊ 6։	¬ Ես֊ իբ֊ 1֊ Ծգ֊ 4֊ 11֊ 12֊ Ամբ֊ 6֊	¤ Հռոմ֊ ժբ֊ 17֊ Կող֊ բ֊ 16֊ ա Տիմ֊ գ֊ 3։
¬ ա Կոր֊ գ֊ 9֊ Գաղ֊ ե֊ 19֊ 21֊ Եփես֊ ե֊ 5֊ Կող֊ գ֊ 5֊ 6֊ Յայտ֊ իբ֊ 15։	¤ Հմր֊ 17։	¤ Ես֊ իգ֊ 14֊ ԳԼ֊ գ֊ 11֊ 12֊ 21֊ գ֊ 30֊ Թ֊ 11֊ Ժգ֊ 27֊ Թես֊ ժԹ֊ 3։
¬ Մատ֊ գ֊ 25֊ 34֊ Փիլ֊ գ֊ 11֊ 12֊ ա Տիմ֊ գ֊ 6֊ 8։	¤ ԳԼ֊ գ֊ 13֊ ¤ Յովհ֊ ը֊ 58֊ ԳԼ֊ ա֊ 12֊ Յայտ֊ ա֊ 4։	
	¤ Եփես֊ գ֊ 14֊ ե֊	

տեղը կը տարուի մեզմէ համար քահանայապետին ձեռքովը, անոնց մարմինները բանտ-
12 կէն դուրս կ'այրուին։ Ուստի Յիսուս ալ իր արիւնովը ժողովուրդը սրբելու համար՝ դուրս-
13 նէն դուրս չարչարուեցաւ։ Ուրեմն երթանք իրեն ալլենք բանակէն դուրս, նրանից առնելով
14 անոր նախատինքը։ Վինչու որ մենք հոս մշտնջենաւոր քաղաք չունինք, հապա հանդերձ-
15 ձեալը կը փնտռենք։ Ուստի անոր ձեռքովը ամէն առեն Աստուծոյ օրհնութեան պատարագ միտուցանենք, այսինքն շրթունքներուն պտուղը՝ որ իր անունը կը գաւանին։
16 Իսկ բարերարութիւնը ու հաղորդակցութիւնը մի մոռնաք, վինչու որ Աստուած անոնցմով պատարագներուն կը հաճի։
17 Ձեր առաջնորդներուն մտիկ ըրէք ու անոնց հնազանդ կեցէք, վինչու որ անոնք ձեր հոգիներուն համար կը հսկին, որպէս թէ հաշիւ պիտի տան. որ խնդութիւնով ընեն ան ալ-
18 ջը, և չ'թէ հառաչելով, որ ան ձեզի օգտակար չ'է։ Մեզի համար աղօթք ըրէք, վինչու որ մենք համոզուած ենք թէ մտիկ խղճմտանք ունինք, և ամէն բանի մէջ կ'ուզենք ապրիլ
19 պարկեշտութիւնով ունենալ։ Եւ մանաւանդ կ'աղաչեմ՝ որ աս ընէք, որ աւելի շուտով ձեզի դառնամ։

ա Ցաքե. ԺԹ. 17. 18։ Գաղ. է. 37։
բ Գէդ. ԺԿ. 26։ ա Պետ. գ. 14։
գ Մկրտ. բ. 10։ Փիլ. գ. 20։ Գէդ. ԺԿ. 10. 16։ ԺԹ. 22։
դ Լեւիա. է. 20։ ա Պետ. բ. 5։
ե Ղեւ. է. 12։ Սաղ. ԺԹ. 14. 23։ կի. 30։ 31։ Ա՛ն. 22։ Ա՛մգ. 17։
զ Ասղ. Ժ. 2։
է Համար. ԺԹ. 13։ բ Կոր. թ. 12։ Փիլ. գ. 18։ Գէդ. գ. 10։
ը Փիլ. բ. 29։ ա Թես. է. 12։ ա Տիմ. է. 17։ Հմբ. 7։
թ Համար. ԺԹ. 2։
ժ Եբկ. գ. 17։ լգ. 2. 7։ Գաղ. բ. 20. 28։
ի Համար. ԺԹ. 30։ Եփես. գ. 13։ Կող. գ. 3։ ա Թես. է. 25։ բ Թես. գ. 1։
ժա Գաղ. իգ. 1։ իգ. 16։ բ Կոր. ա. 12։ Փիլիմ. 22։
ժբ Փիլ. բ. 13։
ժգ Գաղ. ա. 5։ բ Տիմ. գ. 15։ Յայտ. ա. 6։
ժդ ա Պետ. է. 12։
ժե ա Թես. գ. 2։
ժզ Հմբ. 7. 17։
ժէ Տիտ. գ. 15։

20 Եւ խաղաղութեան Աստուածը՝ որ մեռե-
ցուց յարութեամբ մեր Տէր Յիսուսը, որ մեծ
հովիւն է ոչխարներուն յաւիտենական ուխտին արիւնովը,
21 մեծ հովիւն է, Ձեզ ամէն բարի գործի մէջ
հաստատէ իր կամքը ընելու, և ձեր մէջը
իր առջևը հաճոյ եղածը ընէ Յիսուս Քրիս-
տոսի ձեռքովը, որուն փառք յաւիտեանս
յաւիտենից։ Ամէն։
22 Կ'աղաչեմ ձեզի, եղբայրնե՛ր, առ յորդորա-
կան խօսքիս համբերել, վինչու որ համառօ-
23 տապար գրեցի ձեզի։ Գիտցէ՛ք որ Տի-
մոթէոս արձակուած է, որուն հետ՝ թէ
24 որ չուտով գայ՝ պիտի տեսնեմ ձեզ։ Բարև
ըրէ՛ք ձեր բոլոր առաջնորդներուն ու բոլոր
սուրբերուն. Ձեզի բարև կ'ընեն անոնք որ
25 Իտալիայէն են։ Շնորհքը ձեր ամենուն հետ
ը լլայ։ Ամէն։

ա Համմ. Ժե. 33։ Պետ. ա. 21։ Փիլ. բ. 13։
ա Թես. է. 23։ բ Ջաբ. Թ. 11։ Գէդ. Ժ. 29։ ½ Գաղ. ա. 5։ բ Տիմ. գ. 15։ Յայտ. ա. 6։
գ Գաղ. բ. 24. 32։ Համմ. գ. 24։ ը Ես. խ. 11։ Եբկ. 11։ ա Կոր. գ. 14։ Ժե. 15։ բ Կոր. գ. 14։ Գաղ. ա. 1։ Կող. բ. 12։ ա Թես. ա. 10։ լգ. 23։ լե. 24։ ա Պետ. է. 12։
դ Ցաքե. Ժ. 11. 14։ ա Պետ. բ. 25։ է. 4։ ե Ես. ա. 16։ ա Պետ. է. 10։ ը բ Թես. բ. 16։ ա Տիտ. գ. 15։

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՅԱԿՈԲՈՒ Ա-ՈՒ-ՓԵԼՈՑՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պետք է որ ուրախ ըլլանք նեղութեան ժամանակ, 3 Աստուծմ. համբերութիւն խնդրենք, 13 և մեր փորձութիւններուն մէջ չյանձնի մեզ մեր ախորժութեանը կամ մեղքին պատճառը Աստուած է։ 19 պղտ. մանաւանդ խօսքին մեծի ընդունելը ըլլայ, անոր վրայով խոհեմութիւն և գթութիւն ի գործ դնենք. 26 եթէ ոչ՝ կրնանք կրօնաւոր երեւնալ, բայց անկարելի է որ Ճշմարտապէս անոնկ ըլլանք։

1 Յակոբոս՝ Աստուծոյ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսի ծառան, հառասուկիու ցեղերուն՝ որ ան֊կէ ի֊ցրուած է.ք, ողջոյն։

2 Եղբայրներ, իւղտրոպին ուրախութեան որ֊ժամին բան ուսուցէ.ք, հերթով կերպ կերպ
3 փորձանքներու մէջ կ'ինյնա.ք, Գիտնալով որ ձեր հաւատքին փորձառութիւնը համբերու֊
4 թիւն կը գործէ։ Բայց համբերութիւնը կա֊տարեալ գործ թող ունենայ, որ կատարեալ ու ամրողջ ըլլաք, ու բանի մը պակասութիւն չունենաք։

5 Հապա թէ որ ձեզմէ մէկը խնամատութիւնէ պակասած ըլլայ, թող խնդրէ Աստուծմէ՝ որ

ա Գար. ժբ. 17։ ժե. 13։ Գաղ. ա. 19։ բ. 8։ Յակ. գ. 1։
բ Տիտ. ա. 1։
գ Գար. իզ. 7։
դ Ր Օր. լբ. 26։ Յոշն. ե. 35։ Գար. ե. 5։ ը. 2։ ա
Պետ. ա. 2։
ե Մատ. ե. 12։ Գար. ե. 41։ Երբ. ժ. 34։ ա Պետ. գ. 13. 16։
զ ա Պետ. ա. 6։
է Հռոմ. ե. 3։
ը Գ Թագ. գ. 9. 11. 12։ Առակ. բ. 3։ Մատ. է. 7։ Յով. 22։ Մար. ժա. 24։ Ղաւկ. ժա. 9։ Յոշն. ժգ. 13։ ժե. 7։ ժզ. 23։

ամենուն առատապէս կու տայ ու չնախատեր,
6 և անոր պիտի տրուի։ Միայն թէ հաւատքով թող խնդրէ ու չերկմտի, վասն զի ան որ երկմիտ է՝ ծովուն հողմակոծեալ ու տատանեալ
7 ալիքներուն նման է. Ան մարդը թող չկարծէ
8 որ Տէրոջմէ բան մը պիտի առնէ. Երկմիտ մարդը անհաստատ է իր բոլոր ճամբաներուն մէջ։

9 Խոնարհ եղբայրը իր բարձրութիւնը վրայ
10 թող պարծենայ, Եւ ան որ հարուստ է՝ իր խոնարհութիւնը վրայ, ինչու որ Տանիկա խո֊
11 տի ծաղկի մը պէս պիտի անցնի. Քանզի ա֊րեը աստիճ տաքութիւնով մը կը ծագի ու կը ցամքեցընէ խոտը, և անոր ծաղիկը կը թա֊փի, ու անոր երեւութին դեղեցկութիւնն ալ կը կորսուի. անանկ ալ հարուստը իր ճամբա֊
նեքուն մէջ պիտի թառամի։

12 Երանելի է ան մարդը որ փորձութեան կը համբերի. Ինչու որ երբ փորձուելով ընտրը դառնայ, Կենաց պսակը պիտի առնէ, Տէրն
13 որ Տէրը զինքը սիրողներուն խոստացաւ։ Ջրըլայ որ մէկը որ փորձութեան մէջ է՝ ըսէ թէ Աստուծմէ կը փորձուիմ. Ինչու որ Աստուած չար բաներով չփորձուիր, ոչ ալ ինքը մէկը
14 կը փորձէ։ Սակայն ամէն մէկը կը փորձուի իր ցանկութիւններէն հրապուրուած ու խա֊
15 րուած. Ինկէ ետև ցանկութիւնը յղանալով մեղք կը ծնանի, և մեղքը որ կատարուի՝ Տնտն

բ Երեմ. իզ. 12։ ա Յովն. ե. 14. 15։
գ Մար. ժա. 24։ ա Տիտ. բ. 8։
դ Կլ. գ. 8։
ե Գար. ժգ. 2։ Սալ. լբ. 2։ ղ. 5. 6։ Նէր. 11։ Ճգ. 15։
զ Եփ. ե. 6։ ա Կար. է. 31։ Կլ. գ. 14։ ա Պետ. ա. 24։ ա Յովն. բ. 17։
է Յոգ. ե. 17։ Առակ. գ. 11. 12։ Երբ. ժբ. 5։ Յայտ. գ. 19։
ը ա Կար. ի. 33։ բ Տիտ. գ. 3։ Գար. բ. 2։ ա Պետ. ե. 4։ Յայտ. բ. 10։
թ Մատ. է. 22։ ժե. 28. 29։ Կլ. բ. 5։
ժ Յոգ. ժե. 35։ Սալ. է. 14։
ի Հռոմ. զ. 21. 23։

16 կը ծնանի ։ Մի խաբուիք, իմ սիրելի եղբայրք֊
17 ներս ։ Ամէն բարի տուրք ու ամէն կատա֊
րեալ պարգեւ վերէն է, և կու գայ Հօրմէն ի լոյս,
որուն մէջ չկայ ։ Ոչ ուզելովը մեզ ծնաւ
18 նաեւ չուքը մը չկայ ։ Իր ուզելովը մեզ ծնաւ
ճշմարտութեան խօսքովը, որ մենք իր առեղ֊
19 ծածնեըուն վերախայրի մը ըլլանք ։ Ուստի, իմ
սիրելի եղբայրներս, ամէն մարդ թող չուտ
ըլլայ լսելու, հու ծանր՝ խօսելու, հե ծանր՝
20 բարկանալու ։ Ինչու որ մարդուն բարկութիւնը
Աստուծոյ արդարութիւնը չգործեր ։
21 Ուստի ամէն ապականութիւնը ու չարու֊
թեան առատութիւնը մէկդի ձգելով, հե֊
զութեամբ ընդունեցէք ձեր մէջը սերմնուած
խօսքը, որ կրնայ ձեր հոգիները փրկել ։
22 Բայց խօսքը կատարողներ եղէք, և չ՚ըլլաք
23 միայն լսողներ ինքզինքնիդ խաբելով ։ Վասն֊
որ եթէ մէկը միայն լսող ըլլայ խօսքին ու կա֊
տարող չըլլայ, անիկա նման է մարդու մը որ
հայելւոյ մէջ աչքերը անկած իր բնական երե֊
24 սը կը դիտէ ։ Ինչու որ դիտելով ուտաւ ինքզ֊
ինքը ու անցաւ գնաց, և չուտ մը մոռցաւ
25 թէ ինչպէս մէկ մըն էր ։ Բայց ան որ ազատու֊
թեան կատարեալ օրէնքին հաչը անկիւալով կը
նայի, և անոր մէջը կը կենայ, անիկա իւրո֊

լսող ՝՝ մոռցող չըլլալով, հապա գործը կա֊
տարող, ։Երանելի պիտի ըլլայ իր կատարե֊
26 լուն մէջ ։ Թէ որ *մէկը կարծէ որ կրօնաւոր կը
ուսի, ՚ու իր լեզուին սանձ չդնելր, հապա իր
սիրտը կը խարէ, անոնկին կրօնաւորութիւնը
27 փուճ է ։ Աստուծոյ ու Հօրը քով մաքուր ու
անարատ կրօնասիրութիւնը սա է, ։Որբերուն
ու այրեւմտիներուն անոնց երկնաւո֊
րեան տանելը, ՚ու անձը անարատ պահել
աշխարհէն ։

ԳԼ֊ Բ

1 ։Բրիստոսեական հաւատքին անմասնել բան է հարգանա եզերա֊
ներուն պատուել և ազգատեացը անարգել ։ 13 Պարտիր իրա֊
րա վրայ մեր անձնական և գիտած ըլլալ ։ 14 Գէաք չէ պարծե֊
նալ հաւատքին վրայ երբոր առանց գործոց է ։ 17 փառն գէ
ան հաւատքը մեռած հաւատք է ։ 19 դեւերու հաւատք է ։ 21
և չէ թէ Աբրահամին 25 և Բոահարին հաւատքը ։

1 Իմ եղբայրներս, ՚չըլլայ որ աստուածեանք
բունէք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի հաւատ֊
2 քը, *որ Էջ փառաց Տէրն է ։ Քանզի թէ որ ձեր
ժողովքին մէջ մէկ մարդ մը մտնելու ըլլայ՝ որ
ունենայ ոսկի մատանի և փառաւոր հանդերձ֊
ներ, հոն մէկ ադքատ մըն ալ մտնելու ըլլայ
3 ապատ հանդերձներով, Եւ նայիք անոր վը֊
րայ որ փառաւոր հանդերձներ կրնի, ու ըսէք
թէ Դուն հոս նստէ պատուով, և ան ադքա֊
տին ըսէք թէ Դուն հոս ոտքի վրայ կայնէ,
կամ թէ եկուր հոսէ պատուանդանիս քովը,
4 Չեր մէջը խարտեաններ ընող ու չար խոր֊

; Յակ. ժգ. 17։
• Ռնան. ձեզմէ մէկը
– Սաղ. լդ. 13։ լ Մի֊
ւ ։ ա Պետ. գ. 10։
‡ Ես. ա. 16. 17։
Ծր. 6։ 7։ Մատ.

խե. 36։
+ Հատմ. ժբ. 2։
Գաղ. գ. 4։ ա Յակ֊
ե. 18։

= Գաղ. ժԹ. 15։ բ

Որ. ա. 17։ ժգ.
19։ Առակ. խգ.
23։ խբ. 21։ Մատ.
խբ. 16։ Հմր. 9։
Յուդ. 16։

ք ա Կոր. բ. 8։

ձ Յակ. գ. 27։ ա
Կոր. գ. 7։
ճ Թես. խգ. 19։ ա
Թագ. ժե. 23։
Մաղ. գ. 6։ Հբ.
ռամմ. Ժա. 29։
ղ Յակ. ա. 13։ գ.
3։ ա Կոր. գ. 15։
ա Պետ. ա. 23։
ն Եփես. ա. 12։
շ Եբեմ. բ. 3։ Յայտ.

ժգ. 4։
ո Ժաղ. ե. 1։
չ Առակ. Ժ. 19։ Ժե.
27։ Ժաղ. ե. 2։
պ Առակ. ժգ. 17։
ժգ. 32։ Ժաղ. ե. 9։
ջ Կաղ. գ. 3։ ա Պետ֊
բ. 1։
ռ Գոր. ժգ. 26։ Հբ.
ռամմ. ա. 16։ ա
Կոր. ժե. 2։ Ե.

փետ. ա. 13։ Տիտ.
բ. 11։ Եբր. բ. 3։
ա Պետ. ա. 9։
ս Մատ. ե. 21։ Ղուկ֊
գ. 46։ Ժա. 28։
Հռոմ. բ. 13։ ա
Յակ. գ. 7։
վ Ղուկ. գ. 47. Հա։
Տիտ Դէ. բ. 14։ Հա։
տ Դէ. բ. 12։
ր բ Կոր. գ. 15։

5 Հուբդնեբու դառաւոր չէ՞ք ըլլար ։ Մարիկ
ըրէք, սիրելի եղբայրներս . էյէ՞ որ Աստուած
աչխարհիս աղքատները ընտրեց , Հարուն ք հա-
ւատքով հարուստ են , ու ժառանգաւոր ար-
քայութեանը , Հոր զինքը սիրողներուն խոս-
6 տացաւ ։ Հայց դուք աղքատները անար-
դեցիք . Հարուստները չէ՞ն որ ձեզ կը հարս-
տահարեն , Հու ձեզ դատաստանարաններն կը
7 քաշեն ։ Անոնք չէ՞ն որ կը հայհոյեն ան բա-
8 րի անունը՝ որ ձեր վրայ կանչուած է ։ Արդ-
Թէ որ դուք արքունական օրէնքը կը կատա-
րէք Գրքին ըստ՝ Համեմատ՝ Թէ Հրու ընկերդ
9 սիրես քու անձիդ պէս , աղէկ կ՚ընէք ։ Հայց
Թէ որ ազառութիւն կ՚ընէք , մեղք կը գոր-
ծէք , և օրէնքէն կը յանդիմանուիք օրինա-
10 դանցներու պէս ։ Քանզի ով որ ըոլոր օրէնքը
պահէ , ու մէկ բանի մը մէջ յանցաւոր ըլլայ ,
11 Հանիկա ամենուն պարտական կ՚ըլլայ ։ Վասն զի
ան որ ըսաւ Թէ Հշնութիւն մի ըներ , ըսաւ
ալ Թէ Մի սպանաներ . ուստի Թէ որ շնու-
թիւն չընես բայց սպանութիւն ընես , օրինա-
12 դանց կ՚ըլլաս ։ Ինանկ խօսեցէք և անանկ ը-
րէք՝ Հարպէս Թէ ազատութեան օրէնքովը պի-
13 տի դատուիք ։ Հայ ան որ դատաստանը ան-
ողորմ պիտի ըլլայ անոր որ ողորմութիւն չընէր .
Հէ ողորմութիւնը կը պարծենայ դատաստա-
նին դիմացը ։

ա Ցաք . ե . 15 ։ ա Կար . ա . 26 . 28 ։ գ Ղեւ . ժբ . 21 ։ ա Տիմ . զ . 18 ։ Ցայս . բ . 9 ։ ե Եվ . ի . 6 ։ ա Թագ . բ . 30 ։ Աւաք . ը . 17 ։ Մատ . և . 3 ։ Ղեւ . զ . 20 ։ ժբ . 32 ։ ա Կար . բ . 9 ։ բ Տիտ . գ . 3 ։ Գե . ա . 12 ։ ը ա Կար . ժա . 22 ։ Գոր . ժգ . 30 ։ ժէ . 6 ։ ժբ . 12 ։ Գե . և . 6 ։ թ Ղե . ժբ . 18 ։ Մատ . իբ . 39 ։ Հաւմ . ժգ . 8 ։ 9 ։ Գաղ . և . 14 ։ գ . 2 ։ ժ Հմր . 1 ։ ի բ Օր . իե . 26 ։ Մատ . և . 19 ։ Գաղ . գ . 10 ։ ե Եվ . ի . 13 . 14 ։ զ Գե . ա . 25 ։ է Ցար . իբ . 6 ։ Եա . Աւաք . իա . 13 ։ Մատ . գ . 15 ։ ժբ . 35 ։ իե . 41 . 42 ։ ը ա Ցաք . գ . 17 . 18 ։

14 Ի՞նչ օգուտ է , եղբայրներս , Թէ որ մէկը
ըսէ Թէ Հաւատք ունի , ու գործ չունենայ .
15 միԹէ Հաւատքը կրնա՞յ փրկել զանիկա ։ Թէ
որ եղբայր մը կամ քոյր մը մերկ ըլլայ կամ
16 օրուան կերակուրին կարօտ , Հու ձեզմէ մէկը
անոնց ըսէ , Գացէք խաղաղութեամբ , տա-
ցէք ու կշտացէք . և մարմինին պէտք եղած
17 բաները անոնց չտաք , Ի՞նչ օգուտ է ։ Ասանկ
ալ Հաւատքը Թէ որ գործ չունենայ՝ ըսա-
18 ինքնին մեռած է ։ Նաև կրնայ մէկը ըսել
Թէ Դուն Հաւատք ունիս , ես ալ գործ ունիմ .
դուն քու Հաւատքդ ցուցուր ինծի
առանց գործերուդ , ու ես քեզի ցուցնեմ
19 իմ Հաւատքս իմ գործերէս ։ Դուն կը հա-
ւատաս որ Աստուած մէկ է , աղէկ կ՚ընես .
Դեւերն ալ կը Հաւատան և կը սարսափին ։
20 Հայց կ՚ուզե՞ս գիտնալ դուն , ով մնաս մարդ ,
որ Հաւատքը առանց գործերու մեռած է ։
21 Արրահամ մեր Հայրը գործերով չարդարա-
ցաւ , Երբոր իր որդին Իսահակը սեղանին
22 վրայ Հանեց զՀ ընծա ։ Կը տեսնե՞ս Հոր Հա-
ւատքը անոր գործերուն Հետ միԹտեղ գոր-
ծել , ու ան գործերով Հաւատքը կատա-
23 րեալ եղաւ . Եւ Գրքին Խոսքը կատարուեցաւ
որ կ՚ըսէ , Արրահամ Աստուծոյ Հաւատաց , ու
ան իրեն արդարութիւն սեպուեցաւ . ԵՒ ինքը
24 Աստուծոյ բարեկամ բսուեցաւ ։ Կը տեսնէ՞ք
որ մարդս գործերով կ՚արդարանայ , ու չէ
25 Թէ միայն Հաւատքով ։ Նոյնպէս ալ Ռախաբ

Ա Մատ . ի . 26 ։ Գե . ա . 23 ։ Տես Ցաք . լա . 19 ։ 20 ։ Ղեւ . գ . 11 ։ ա Ցաք . գ . 18 ։ Գե . գ . 15 ։ Ցաք . ա . 22 ։ 23 ։ Գաղ . գ . 6 ։ Ես . ի . 8 ։ Ղեւ . գ . 34 ։ Գոր . ժգ . 17 ։ ժէ . 15 ։ Դն . իբ . 9 . 12 ։ Երբ . ժա . 17 ։ Դն . ժէ . 6 ։ Հբ . ռաքմ . գ . 3 ։ Գաղ . գ . 6 ։ բ Ես . ի . 7 ։ Եա . իա . 8 ։ Ցաք . բ . 1 ։ Երբ . ժա . 31 ։

պառնիկը չէ՞ որ գործ քերով արդարացաւ, երբոր լրտեսները ներս առաւ, և ուրիշ ճամ-
26 բայով արձակից ղրկեց։ Քանդի ինչպէս որ մարմինը առանց հոգիի մեռած է, նոյնպէս ալ հաւատքը առանց գործ քերու մեռած է։

ԳԼ· Գ

1 Պէտք չէ որ անհանգստութեամբ կամ լրբութեամբ ուրիշները յանդիմանիք։ 2 այլ մանաւանդ առաձնիք լեզուիս, որ թէև զգալի անգամ մըն է, բայց գործելը մըն է մէկ բա-
րիի և մէկ չարի համար։ 13 Ձշմարտապէս խաղաղութիւն հեզ և խաղաղասէր կ'ըլլայ, առանց նախանձու և հակառակու-
թեան։

1 Եղբայրներս, ՚շատ վարդապետներ մի ըլլաք՝ գիտնալով որ աւելի մեծ դատաստան պիտի
2 ընդունինք։ ՚Ինչու որ ամէնքս ալ շատ յան-
ցանքներ կ'ընենք։ Թէ որ մէկը խօսքով յան-
ցանք չընէ՝ Հանիկա կատարեալ մարդ է, որ
3 կարող է բոլոր մարմինն ալ սանձելու։ Ցես որ ՚ձիերուն բերանը սանձ կը դնենք՝ որ ա-
նոնք մեզի հնազանդին, ու անոնց բոլոր մար-
4 մինը կը կառավարենք։ Ահա նաւերն ալ որ-
չափ մեծ բաներ են, և սաստիկ հովերէն կը քշուին, բայց ամենափոքր ղեկով մը կը կա-
ռավարուին ղեկավարին կամքը որ կուզէ որ
5 ուզէ։ Հասնի ալ լեզուն մէկ պզտիկ անդամ մըն է, ու մեծ բաներ կը խօսի։ ահա քիչ մը
6 կրակը որչափ բան բոլոր կու տայ։ Է լեզուն ալ կրակ մըն է՝ անիրաւութեան տիեզերք մը։ Լեզուն մեր անդամներուն մէջ անանկ դրուած

ա Մատ· իգ· տ· 10։ Հռոմ· բ· 20· 21։ ա Պետ· ե· 3։
բ Ղուկ· գ· 37։
գ Գ Թագ· ը· 46։ Բ Պե· գ· 36։ Առակ· ի· 9։ ժ· 9։ Հռոմ· ը· 8։ ա Ցեղ· ԼԳ· 13։ ԳԼ· ա· 26։ ա Պետ· գ· 10։
դ Մատ· ժբ· 37։
ե Սաղ· ղբ· 9։ Առակ· ժբ· 18։ ժե· 2։
զ Սաղ· ժբ· 3։ Հգ· տ· 8· 9։
է Առակ· ժգ· 27։

ը Մատ· ժե· 11· 18· 19· 20։ Մար· ե· 15· 20· 23։
թ Սաղ· ՃԽ· 3։
ժ Ծն· ա· 26։ ե· 1։ Թ· 6։
ի Գաղ· գ· 4։
լ ԳԼ· բ· 18։ ԳԼ· ա· 21։
խ Հռոմ· ժգ· 13։
ծ Հռոմ· բ· 17, 32։
կ ԳԼ· ա· 17։ Փիլ· գ· 19։
հ ա Կոր· գ· 3։ Գաղ· ե· 20։
ձ ա Կոր· բ· 6, 7։

է, ՚որ բոլոր մարմինը կ'ապականէ, և բնու-
թեան չրջանը կը բռնկեցնէ, ու ինքը դե-
7 հեանէն կը բռնկի։ Բոլոր դազաններուն ու թռչուններուն և սողուններուն ու ծովու մէջ եղածներուն բնութիւնը կը նուաճի՝ և նուա-
8 ճած է մարդկային բնութենէն։ Բայց լեզուն մարդոց մէկը չկրնար նուաճել. անիկա ան-
զսպելի չար է, ՚ա՛ մահաբեր թունով լեցուն.
9 Անով կ'օրհնենք զՄատեաւ ու Հայրը, և ա-
նով կ'անիծենք մարդիկ՝ որոնք Աստուծոյ
10 նմանութեամբ ստեղծուած են։ Մէ և նոյն բերնէն կ'ելլէ օրհնութիւն ու անէծք. Ով
բայրներս, պէտք չէ որ աս ասանկ ըլլայ։
11 Միթէ աղբիւր մը մէ և նոյն բերնէն անոյշ
12 ու լեղի կը բղխէ՞։ Միթէ կարելի՞ է, եղբայր-
ներս, որ թզենին ձիթապտուղ բերէ, կամ որթը՝ թուզ. նմանապէս ՚աղբիւր չէ որ մէկ աղ-
13 բիւրէ մը աղի ու անոյշ ջուր ելլէ։ Ո՞վ որ մէջը խնամտուն ու խելացի ՚ի կայ. թող անիկա բարի վարմունքովը ցուցընէ ՚իր գործ քերը
14 կխնամտութեան հեզութիւնով։ Հ՚Հապա թէ որ դառն նախանձ և հակառակութիւն ունենաք սրտերնուդ մէջ, ՚մի պարծենաք ու ճշմար-
15 տութիւնը սուտ հանէք։ Ո՚Ա խնամտութիւնը վերէն իջած չէ, հապա երկրաւոր, չնչաւոր և
16 դիւական է։ Ո՚Քանդի ուր որ նախանձ ու կռիւ կայ, հոն է անկարգութիւնը և ամէն չար բա-
17 ները։ Հ՚Հապա վերէն խնամտութիւնը նախ սուրբ է, ետքը խաղաղարար, հեզ, դիւ, ո-

ղթրմութիւնով ու բարի պատուիրով լեցուն ,
18 անկոտրմաբեր ու անկեղծ : Նէ արդարու-
թեան պատղը խաղաղութիւնով կը սերմանուի
անոնց՝ որոնք խաղաղութիւն կ՚ընեն :

ԳԼ · Դ

1 Վկաբ է որ դիմ դներէք ազահութեան , և անձնակամութեան ,
2 հպարտութեան , 11 բամբասանքի և ուրիշներէն զարբ անգր
գառելու : 13 Վկաբ չէ որ աշխարհային գործառնութեանց
յաջողութեանը վատնինք , բայց միշտ խորհինք թէ ան կեանք
բրս արբամ անասգդ է , և մեր անձերը ու մեր բոլոր գործ-
քերը Աստուծոյ նախախնամութեանը յանձնենք :

1 Ո՞ւսկից են պատերազմները , և ուսկից կը-
ռիւները ձեր մէջը . չէ՞ որ ձեր ցանկութիւն-
ներէն՝ որ ձեր անդամներուն մէջ կը պատե-
2 բազմին : Կը ցանկաք ու չունիք , կը սպաննէք
ու կը նախանձիք , և չէք կրնար ձեռք հաս-
տնել . կը պատերազմիք ու կը կռուիք , բայց
3 չունիք , ինչու որ չէք խնդրեր : Կը խնդրէք
ու չէք առներ , ինչու որ չարաչար կը խնդ-
դրէք՝ որ ձեր ցանկութիւններուն բանեցնէք :
4 Շնացողներ , չէ՞ք գիտեր Թէ աշխարհիս
սէրը Աստուծոյ դէմ թշնամութիւն է . Ուստի
ով որ կ՚ուզէ աշխարհի բարեկամ ըլլալ , ինք-
5 զինքը Աստուծոյ թշնամի կ՚ընէ : Կամ Թէ կը
կարծէք որ Գիրքը պարապի տեղը ըսած կ՚ըսէ Թէ
Նախանձի կը փափաքի մեր մէջը բնակող Հո-

3 Հռոմ . ժբ . 9 : ա
Պետ . ա . 22 : բ .
1 : ա Յակ . գ . 18 :
4 Ա.ռաք . ժա . 18 :
Ովս . ժ . 12 : Մատ .
ե . 9 : փիլ . ա . 11 :
Եբր . ժբ . 11 :
—
ա Հռոմ . է . 23 :
Գաղ . ե . 17 : ա

Պետ . բ . 11 :
5 Յոբ . իե . 9 : լ .
12 : Սաղ . ժբ . 41 :
Ա.ռաք . ա . 28 : Եսա .
ա . 15 : Երեմ . ժա .
11 : Միք . գ . 4 :
Զաք . ե . 13 :
6 Սաղ . կվ . 18 : ա
Յակ . գ . 22 : Եսա .
7 : Սաղ . Հգ . 27 :

է ա Յակ . բ . 16 :
8 Յակ . ժե . 19 : ժէ .
14 : Գաղ . ա . 10 :
9 Կամ կը խօսի . Նա
համձին կը փափա-
քի մեր մէջը բնա-
կող Հոգին .
Տես Ծն . գ . 5 : բ .
21 : Թուա . ժա . 29 :
Ա.ռաք . իա . 10 :

6 գին .՝ Սակայն աւելի չնորհք կու տայ . անոր
համար կ՚ըսէ , Աստուած ամբարտաւաններ-
րուն հակառակ կը կենայ , բայց խոնարհնե-
7 րուն չնորհք կու տայ : Ուստի հնազանդեցէք
Աստուծոյ . Դիմադրեցէք սատանային հակառակ կեցէք ,
8 և անիկա ձեզմէ պիտի փախչի : Մօտեցէք
Աստուծոյ մօտեցէք , ու անիկա ձեզի պիտի մօտենայ .
Սրբեցէք ձեռքերնիդ , մեղաւորներ , և մաք-
9 րեցէք սրտերնիդ , երկմիտներ . Տառապանք
քաշեցէք , սուգ ըրէք ու լացէք . ձեր ծիծա-
ղը սուգի դառնայ , ու ձեր ուրախութիւնը
10 տրտմութեան : Խոնարհեցէք Տիրոջը առջեւ խոնարհեցէք ,
ու ան ձեզ պիտի բարձրացնէ :
11 Մի՛ հեղգէք մի բամբասէք , եղբայրներ . ան որ
իր եղբայրը կը բամբասէ կամ իր եղբայրը կը
դատէ , օրէնքը կը բամբասէ և օրէնքը կը
դատէ . Հապա թէ որ օրէնքը դատես , ալ
դուն օրէնքը կատարող չես՝ հապա դատաւոր :
12 Մէ՛կ Օրէնադիր [ու Դատաւոր] մը կայ ,
որ ինքը կարող է փրկելու և կորսնցնելու .
Դուն ո՞վ ես որ ուրիշը կը դատես :
13 Հիմա մտիկ ըրէք դուք որ կ՚ըսէք , Այսօր
կամ վաղը երթանք այս անուն քաղաքը , ու
հոն տարի մը կենանք , և առուտուր ընենք
14 ու վաստկինք . (Դուք որ վաղը չէք գիտեր .
15 Զանազի ի՞նչ է ձեր կեանքը . Գիտուն շոգի մըն

ը Յոբ . իբ . 29 : Սաղ .
ղը . 6 : Առակ . գ .
34 : իմ . 25 : Մատ .
իգ . 12 : Ղուկ . ա .
52 : ժգ . 11 : ժը .
14 : ա Պետ . ե . 5 :
ի Եփես . գ . 27 : գ .
11 : ա Պետ . ե . 9 :
ձ իբ Մ . ժե . 2 :
ի Եփես . ա . 16 :
լ ա Պետ . ա . 22 : ա

Յակ . գ . 3 :
խ Գաղ . ա . 8 :
Մատ . ե . 4 :
ծ Յոբ . իբ . 29 : Մատ .
իգ . 12 : Ղուկ . ժգ .
11 : ժը . 14 : ա Պետ .
ե . 6 :
կ Եփես . գ . 31 : ա
Պետ . բ . 1 :
Մատ . ե . 1 : Ղուկ .

զ . 37 : Հռոմ . բ .
1 : ա Կոր . գ . 5 :
Մատ . ժ . 28 :
ո Հռոմ . ժգ . 4 : 13 :
Ա.ռաք . իե . 1 :
Ղուկ . ժբ . 18 . ես :
Յոբ . է . 7 : Սաղ .
Ճգ . 3 : Դբ . ա . 10 :
ա Պետ . ա . 24 : ա
Յակ . բ . 17 :

է, որ քիչ մը առնն կ'երևնայ ու հատը կ'ոչն-
չանայ։) անոր տեղը ըսելու եմք, Թէ որ Տէրը
կամենայ ու ապրինք, առ կամ ան բանը կընենք։
16 Բայց հիմա ձեր ամբարտաւանութիւնովը կը
պարծենաք. բոլոր այսպէս պարծանքները
17 չարութիւն են։ Ուստի ով որ բարին ընելը
գիտնայ ու չընէ, ան մեղք է անոր։

ԳԼ. Ե

1 Զայր հարուստներդ ալեաք է որ վրնիան Աստուծոյ վրկմունդ
գուսիենեն։ 7 Պատրիք նեղութեան մէջ համբերող ըլլալ
մարգարէներուն և Յոբին օրինակին պես։ 12 Պիտի է որ երդ-
նում ընելէն ետ կենացիր։ 13 Նեղութեան ատեն աղօթք ընենք,
ուրախութեան ատեն երգենք։ 16 Միր յանցանքները իրարու
խոստովանինք, իրարու համար աղօթք ընենք, 19 և մոլորեալ
եղբայրը ճշմարտութեան դարձընենք։

1 Ա՛ռէք հիմա, հարուստներ, լայիք ու ողբա-
յիք ան թշուառութիւններուն համար՝ որ ձեր
2 վրայ պիտի գան։ Ձեր հարստութիւնը ապա-
կանած է, ու ձեր հանդերձները՝ ցեցի կե-
3 րակուր եղած։ Ձեր ոսկին ու արծաթը ժան-
գոտած է, և անոնց ժանգը ձեզի դէմ վկայ
պիտի ըլլայ, ու ձեր մարմինը պիտի ուտէ հիւ-
րակի պես. վերջի օրերուն համար դանձ դի-
4 զեցիք։ Ահա ձեր արտերը հնձող բանուոր-
ներուն վարձքը որ ետ պահեցիք՝ կ'ազաղա-
կէ, ու հնձողներուն բողոքը զօրութեանց
5 Տէրոջը ականջներուն հասաւ։ Երկրի վրայ

ե Գաղ. ժբ. 21։ ա
Կոր. գ. 19։ Ժզ.
7։ Երբ. ջ. 3։
զ ա Կոր. ե. 6։
է Դանիէ. ժբ. 47։
Յայտ. թ. 41։ Ժե.
22։ Հակոբ. ա. 20։
21, 32։ բ. 17, 18։
23։

ը Ելատ. ժա. 23։
Դանիէ. գ. 24։ ա
Տիմ. ջ. 9։
թ Յոբ. ժգ. 28։
Մատ. չ. 20։ Գա-
բ. 2։
ժ Հակոբ. բ. 5։
ի Դանիէ. ժթ. 13։ Յոբ
իգ. 10, 11։ Երեմ.
լբ. 13։ Մատ. գ.
3։
լ բ Օր. իգ. 15։
խ Յոբ. իա. 13։ Ա-
մովս. գ. 1, 4։
Դանիէ. Ժգ. 19, 25։
ա Տիմ. ե. 6։

փափկութեամբ և հեշտութեամբ սպրեցաք,
սիրտերնիդ սնեցիք՝ որպէս թէ մորթուելու
6 օրուան համար։ Դատապարտեցիք ու սպան-
նեցիք արդարը, որ ձեզի հակառակ չկենար։
7 Ուստի համբերող եղէք, եղբայրնե՛ր, մին-
չև Տէրոջը գալուստը. ահա երկրագործը կը
սպասէ երկրի պատուական պտուղին՝ անոր
համար համբերելով, մինչև որ առչի ու վեր-
8 չի անձրևը առնէ։ Դուք ալ համբերութիւն
ըրէք, սիրտերնիդ հաստատ բռնեցէք. Տէրո-
9 ջուն որ Տէրոջը գալուստը մօտ է։ Իրարու
դէմ մի հառաչէք, եղբայրնե՛ր, որ չդատա-
պարտուիք. ահա դատաւորը դրանը քովը
10 կայներ է։ Եղբայրնե՛ր, չարչարանքներու և
համբերութեան օրինակ առէք մարգարէներըն
11 որոնք Տէրոջը անունովը խօսեցան։ Ահա
համբերողներուն երանի կու տանք. Յոբին
համբերութիւնը լսեցիք դուք, և Տէրոջը
վախճանը տեսաք, Թէ Տէրը բազ-
մագութ ու ողորմած է։
12 Ամէն առէն բանէն առաջ, եղբայրնե՛ր,
երդում չընէք, ոչ երկինքով վայ, ոչ երկրի
վայ, ոչ ալ մէկ ուրիշ երդում մը։ Հապա
ձեր այոն այո ըլլայ, և ոչը՝ ոչ, որ չըլլայ թէ
դատապարտութեան տակ իյնաք։
13 Թէ որ ձեզմէ մէկը նեղութեան մէջ է՝ ա-
ղօթք Թող ընէ. Թէ որ մէկը ուրախ է՝ տաղ-
14 մոս Թող երգէ։ Թէ որ ձեզմէ մէկը հիւանդ-

ե Գաղ. բ. 6։
զ բ Օր. Ժա. 14։ Եբ-
րայ. ե. 21։ Ովս.
ջ. 3։ Յաքէ. բ.
23։ Ջաք. Ժ. 1։
է Փիլ. գ. 3։ Երբ.
Ժ. 25, 37։ ա Պետ.
գ. 7։

ը Գաղ. գ. 11։
թ Մատ. իգ. 35։ ա
Կոր. գ. 5։
ժ Մատ. ե. 12։ Երբ.
Ժա. 35, նե։
ի Սաղ. գգ. 12։
Մատ. ե. 10, 11։
Ժ. 22։

լ Յոբ. ա. 21, 22։
բ. 10։
խ Յոբ. իգ. 10, նե։
ծ Թագ. Ժգ. 18։
Սաղ. ղզ. 8։
կ Մատ. ե. 34, նե։
Եփես. ե. 19։
Կող. գ. 16։

է, եկեզեցիին երէցները թող կանչէ, ու անոր
վրայ աղօթք թող ընեն, ու [1]Տէրոջը անունովը
15 ձեռք օծեն զանիկա. Ու հաւատքով եղած
աղօթքը պիտի փրկէ հիւանդը, ու Տէրը զա-
նիկա ոտք պիտի հանէ. ու թէ որ մեղք ալ
16 գործեր է, պիտի ներուին անոր: Ձեր յան-
ցանքները իրարու խոստովանեցէք, ու աղօթք
ըրէք իրարու համար՝ որ բժշկուիք. [2]արդա-
րին ջերմեռանդ աղօթքը շատ ազդուեցիուն
17 ունի: [3]Եղիա մեզի պէս կրնց նեմեկայ մարդ-
մին էր, ու աղօթք ըրաւ որ անձրեւ չգայ, և
[4]երեք տարի ու վեց ամիս երկրի վրայ անձրեւ
18 չեկաւ: [5]Ու նորէն աղօթք ըրաւ, ու երկինք
քը անձրեւ տուաւ և երկիրը իր պտուղը բուս-
ցուց:
19 Եղբայրներ, թէ որ ձեզմէ մէկը ճշմար-
տութենէն մոլորի, ու մէկը զանիկա դարձնէ
20 բնէ, գիտցած ըլլայ թէ ան որ մեղաւորը իր
մոլորութենէն ճամբայէն կը դարձնէ, [6]հոգի
մը մահուանէ կ'ազատէ, ու մեզայ բազում
թիւնը կը ծածկէ:

ա Ա Տիմ. ե. 17: գ Ծն. ի. 7: դ Ելից. ի. 2: ե Ա Կոր. ժ. 5: զ Ա Կոր. ժ. 10: է Ա Կոր. ժ. 11: ը Ա Կոր. ժ. 12: թ Ա Կոր. ժ. 13: ժ Ա Կոր. ժ. 14: ի Ա Կոր. ժ. 15: լ Ա Կոր. ժ. 16: խ Ա Կոր. ժ. 17: ծ Ա Կոր. ժ. 18: կ Ա Կոր. ժ. 19: հ Ա Կոր. ժ. 20: ձ Ա Կոր. ժ. 21: ղ Ա Կոր. ժ. 22: ճ Ա Կոր. ժ. 23: մ Ա Կոր. ժ. 24: յ Ա Կոր. ժ. 25: ն Ա Կոր. ժ. 26: շ Ա Կոր. ժ. 27: ո Ա Կոր. ժ. 28: չ Ա Կոր. ժ. 29: պ Ա Կոր. ժ. 30: ջ Ա Կոր. ժ. 31: ռ Ա Կոր. ժ. 32: ս Ա Կոր. ժ. 33: վ Ա Կոր. ժ. 34: տ Ա Կոր. ժ. 35: ր Ա Կոր. ժ. 36: ց Ա Կոր. ժ. 37: ւ Ա Կոր. ժ. 38: փ Ա Կոր. ժ. 39: ք Ա Կոր. ժ. 40: օ Ա Կոր. ժ. 41: ֆ Ա Կոր. ժ. 42: և Ա Կոր. ժ. 43:

ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Աստուածը գոհանալի կը մատուցանէ Աստուծոյ՝ անոր բազ-
մապատիկ հոգեւոր շնորհքներուն համար. 10 կը ցուցնէ թէ
Քրիստոսով եղած փրկութիւնը նոր լուսաւ բան մը չէ, հա-
պա հին առանձ մարգարէներէն ալ գրուածած է. 13 կը յոր-
դորէ քրիստոնեաները բարեպաշտութեամբ ապրելու. Յիշե-
ցնելով անոնց թէ իրենք նորէն ծնած են Աստուծոյ խօսքովը:

1 Պետրոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ, օ-
տարականներուդ՝ որ ցրուած էք Պոնտոսի,
Գաղատիոյ, Կապադովկիոյ, Ասիոյի ու
2 Բիւթանիոյ մէջ, [a]ընտրուած [b]Հօր Աստուծոյ
կանխագիտութեանը համեմատ [c]Հոգիին սըր-
բացնելովը, հնազանդութեան և Յիսուս
Քրիստոսի [d]արիւնը սրսկուելուն համար. [e]Շը-
նորհք և խաղաղութիւն ձեր վրայ չատնայ:
3 [f]Օրհնեալ է Աստուած ու մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի Հայրը, [g]որ իր առատ ողորմու-
թեանը համեմատ [h]մեզ նորէն ծնաւ կենդանի
յոյսի համար՝ [i]Յիսուս Քրիստոսի մեռելներէ
4 բխելն յարութիւն առնելովը, Անեղծ ու անա-
պատ ու անթառամ ժառանգութեանը համար՝

ա Յհ. ժ. 36: գ Ա Կոր. ա. 2: դ Ա Կոր. ե. 7: ե Ա Կոր. ա. 3: զ Ա Կոր. ա. 4: է Ա Կոր. ա. 5: ը Ա Կոր. ա. 6: թ Ա Կոր. ա. 7: ժ Ա Կոր. ա. 8: ի Ա Կոր. ա. 9: լ Ա Կոր. ա. 10: խ Ա Կոր. ա. 11: ծ Ա Կոր. ա. 12: կ Ա Կոր. ա. 13: հ Ա Կոր. ա. 14: ձ Ա Կոր. ա. 15: ղ Ա Կոր. ա. 16: ճ Ա Կոր. ա. 17: մ Ա Կոր. ա. 18: յ Ա Կոր. ա. 19: ն Ա Կոր. ա. 20: շ Ա Կոր. ա. 21: ո Ա Կոր. ա. 22: չ Ա Կոր. ա. 23: պ Ա Կոր. ա. 24: ջ Ա Կոր. ա. 25: ռ Ա Կոր. ա. 26: ս Ա Կոր. ա. 27: վ Ա Կոր. ա. 28: տ Ա Կոր. ա. 29: ր Ա Կոր. ա. 30: ց Ա Կոր. ա. 31: ւ Ա Կոր. ա. 32: փ Ա Կոր. ա. 33: ք Ա Կոր. ա. 34: օ Ա Կոր. ա. 35: ֆ Ա Կոր. ա. 36: և Ա Կոր. ա. 37:

5 Որ երկինքը պահուած է ձեզի, Ի՛որ Աստուծոյ ղօրութիւնովը պահպանուած էք հաւատքով ան փրկութիւնը համար՝ որ պատրաստուած է վերջին ժամանակը յայտնուելու.
6 Ի՛որ անով կ՚ուրախանաք, մինչ եւ հիմա, ինչպէս որ հարկը կը պահանջէ, Ի՛րիւ մը տանն տրտմած է ըլլալու փորձառութիւններով.
7 Որպէս զի ձեր հաւատքին փորձառութիւնը՝ (որ կորրսեալ ոսկիէն աւելի պատուական է, Ի՛նչ եւ անիկա կրակով կը փորձուի,) Ի՛գտնուի գովեստիւնով ու պատուով եւ փառքով Յիսուս Քրիստոսի յայտնուելու առթիւը.
8 Ո՛ր որ դուք չտեսած՝ կը սիրէք, Ի՛որ անկից հիմա չէք տեսներ, բայց կը հաւատաք, եւ ուրախ էք անպատմելի ու փառաւորեալ խնդութիւնով.
9 Ձեր հաւատքին վախճանը ընդունելով, այսինքն հոգիներնուդ փրկութիւնը:
10 Ո՛ր ան փրկութիւնը համար մեռանելին ու քննելին մարգարէները՝ որոնք մարգարեացան ձեզի ընծայուելու շնորհքին համար.
11 Ու կը քննէին Թէ երբ կամ ինչպէս առնէն կ՚ի՛մացընէր Իրենց մէջը եղած Ի՛րիստոսի Հոգին՝ Որ առաջ կը վկայէր Ք՚րիստոսի չարչարութիւը, ու անկէ ետեւ փա-

Ա Կալ. ա. 5: բ Տիմ. գ. 8:
Գ Ցաք. ժ. 28. 29: Ժէ. 11. 12. 15: Ցուդ. 1:
Դ Մատ. Ե. 12: Հե. առաք. ժբ. 12: բ Կոր. չ. 10: ԳԼ. գ. 13:
Ե բ Կոր. գ. 17: ԳԼ. Ե. 10:
Զ Ցակ. ա. 2:
Է Ցակ. ա. 3, 12: ԳԼ. գ. 12:
Ը Ցաք. ֆգ. 10: Սաղ. կչ. 10: Առակ. Ժ. 5: Եփ. Խ. 10:
Թ Ջաք. ժգ. 9: ա Կոր. գ. 13:
Ժ Հառաք. բ. 7, 10: ա Կոր. գ. 5: բ Թես. ա. 7—12:
ԺԱ ա Ցակ. գ. 20:
ԺԲ Ցակ. ի. 29: բ Կոր. Ե. 7: Երբ. ժա. 1, 27:
ԺԳ Հառաք. չ. 22:
ԺԴ Ծն. ԽԹ. 10: Դան. բ. 44: Ամգ. բ. 7: Ջաք. չ. 12: Մատ. Ի. 17: Ղուկ. ժ. 24: բ Պետ. ա. 19, 20, 21:
ԺԵ ԳԼ. գ. 18: բ Պետ. ա. 21:
ԺԶ Սաղ. Խբ. 6: Եսա. ծգ. 3: Եւ: Դան. Ի. 26: Ղուկ. ֆգ. 25. 26. 44: 46:
ԺԷ Ցակ. ժբ. 41: Գաղ. Իչ. 22. 23:

12 Ո՛ր առաքեալը՝ Որոնց յայտնուեցաւ, Որ չէ Թէ իրենց՝ Հապա մեզի մատակարարելուն ան բաներըը, որոնք հիմա ձեզի պատմուեցան ա-նոնց ձեռքով՝ որ աւետարանը քարոզելուն ձեզի՝ Հոգւով Սրբով որ երկինքէն իջուած. Որ ան բաներուն հրեշտակները կը ցանկան ակնհաւոյց նայելու:
13 Ա՛ւսոի ձեր միտքերուն մէջը գօտեպատած՝ արթուն կեցած, կատարեալապէս յուսացէք ան ձեր վրայ հասնելու շնորհացը՝ Յիսուս
14 Քրիստոսի յայտնուելու առթիւը, Հնազանդ զաւակներու պէս, Չէ Թէ ձեր տգիտութեան առնէն՝ առջի ցանկութիւններովը վարուելով.
15 Լոյ. Հապա ձեզ կանչող Սուրբին պէս՝ դուք ալ սուրբ եղէք Ձ: բոլոր վարմունքներուն մէջ.
16 Ինչու որ գրուած է Թէ Սուրբ եղէք, քանզի
17 Ես սուրբ եմ: Եւ Թէ որ Հայր կը կոչէք անկա՝ որ առանց այսուերեսութեան կը դատէ ամէն մէկուն գործքին համեմատ, Ժուրեմն ձեր պանդխտութեան ժամանակը վախով անցու-
18 ցէք, Գիտնալով որ Դուք չէ Թէ ապականացու արծաթով կամ ոսկիով Փրկուեցաք ձեր Հայրերէն աւանդուած ունայն ճամբաներէն,
19 Հապա Քրիստոսի պատուական արիւնովը՝

Ա Կոր. ա. 7: բ Թես. ա. 7:
Բ Դան. Ժ. 30: ա Թես. գ. 3:
Գ Հառաք. ժբ. 2: ԳԼ. գ. 2:
Դ Ղուկ. ա. 74, 75: բ Կոր. Ե. 1: ա Թես. գ. 3, 4, 7:
Ե Ղուկ. ա. 11: բ Պետ. գ. 11:
Զ Ղ. Ե. ժա. 44: ԺԳ. 2: ի. 7:
Է բ Օր. ժ. 17: Գաղ. Ե. 34: Հառաք. ժբ. 11:
Ը Երբ. ժա. 13. 38. 40:
Թ Գաղ. բ. 4:
Ժ ԵԼ. ԻԹ. 20: Դան. Ը. 13: ժբ. 5. 6: Եփես. գ. 10:
ԺԱ Մատ. Ե. 12: Հառաք. ժբ. 12: բ Կոր. չ. 10: ԳԼ. գ. 13:
ԺԲ Հառաք. բ. 7, 10: ա Ցակ. ի. 29: բ Կոր. Ե. 7: Երբ. ժա. 1, 27:
ԺԳ Հառաք. չ. 22:
ԺԴ Ծն. ԽԹ. 10: Դան. Ը. 13: ժբ. 5. 6: Եփես. գ. 10:
ԺԵ Ղուկ. ժբ. 35: Եփես. չ. 14:
ԺԶ Ղուկ. ԻԹ. 34: Հառաք. ժգ. 13: ա Թես. Ե. 6: ԳԼ. գ. 7: Ե. 8:
ԺԷ Ղուկ. ժէ. 30: ա Կոր. ա. 7: բ Թես. ա. 7:
ԺԸ Դան. ժ. 30: ա Թես. գ. 3:
ԺԹ Հառաք. ժբ. 2:
Ի ԳԼ. գ. 2:
Իա Ղուկ. ա. 74, 75: բ Կոր. Ե. 1: ա Թես. գ. 3, 4, 7:
Իբ Երբ. ժբ. 14: բ Պետ. գ. 11:
Իգ Ղ. Ե. ժա. 44: ԺԳ. 2: ի. 7:
Իդ բ Օր. ժ. 17: Գաղ. Ե. 34: Հառաք. ժբ. 11:
Իե Երբ. ժա. 13. 38. 40:
Իզ Գաղ. բ. 4:
Իէ ԵԼ. ԻԹ. 20: Դան. Ը. 13: ժբ. 5. 6: Եփես. գ. 10:
Իը Մատ. Ե. 12: Հառաք. ժբ. 12: բ Կոր. չ. 10: ԳԼ. գ. 13:
Իթ Հառաք. բ. 7, 10: ա Ցակ. ի. 29: բ Կոր. Ե. 7: Երբ. ժա. 1, 27:
Κ Հառաք. չ. 22:
Κա Ծն. ԽԹ. 10: Դան. Ը. 13: ժբ. 5. 6: Եփես. գ. 10:
Κբ Ղուկ. ԻԹ. 34: Հառաք. ժգ. 13: ա Թես. Ե. 6: ԳԼ. գ. 7: Ե. 8:
Κգ Ղուկ. ժէ. 30: ա Կոր. ա. 7: բ Թես. ա. 7:
Κդ Դան. Թ. 24: ժբ. 9: 13:
Κե Երբ. ժա. 13. 38. 40:
Κզ Գաղ. բ. 4:
Κէ ԵԼ. ԻԹ. 20: Դան. Ը. 13: ժբ. 5. 6: Եփես. գ. 10:
Κը Մատ. Ե. 12: Հառաք. ժբ. 12: բ Կոր. չ. 10: ԳԼ. գ. 13:
Κթ բ Կոր. գ. 17: ԳԼ. Ե. 10:
Λ Ցակ. ա. 2:
Λա Ցակ. ա. 3, 12: ԳԼ. գ. 12:
Λբ Ցաք. ֆգ. 10: Սաղ. կչ. 10: Առակ. Ժ. 5: Եփ. Խ. 10:
Λգ Ջաք. չ. 12: Մատ. Ի. 17: Ղուկ. ժ. 24: բ Պետ. ա. 19, 20, 21:
Λդ ԳԼ. գ. 18: բ Պետ. ա. 21:
Λե Սաղ. Խբ. 6: Եսա. ծգ. 3: Եւ: Դան. Թ. 26: Ղուկ. ֆգ. 25. 26. 44: 46:
Λզ Ցակ. ժբ. 41: Գաղ. Իչ. 22. 23:
Λէ Ժ. 34: Հառաք. բ. 11:
Λը Կոր. ա. 7: բ Թես. ա. 7:
Λթ Գաղ. բ. 4:
Մ Եփես. գ. 10:
Մա Կոր. Ե. 6: Երբ. ժա. 13: ԳԼ. բ. 11:
Մբ ա Կոր. չ. 20: Ե. 23:
Մգ Եփես. ի. 18: ԳԼ. գ. 3:
Մդ Գաղ. ի. 28: Եփես. ա. 7: Երբ. Թ. 12, 14: Յայտ. Ե. 9:

20 Խորհէա՛ք թէ ամբիծ ու անարատ դառնալ մը։ Ընդ
առաջագոյն ձանչցուած էր աշխարհիս սկիզբէն
առաջ, նու՛ւ եւս քրի առեւնները յայտնուեցան
21 ձեզի համար, որ անոր միջոցովը Աստուծոյ
հաւատացեալ՛ք, որ զանիկա մեռելներէն յա՛
րուց, եւ անոր փառաւորութիւն տուա՛ւ, որ
ձեր հաւատքը ու յոյսը Աստուծոյ վրայ ըլլայ։
22 Հոգիներ անձերը մաքրելով հնազանդելով՝
ճշմարտութեանը հնազանդելով, ներկայիս
բուխեան մէջ անկեղծ ըլլալով, սուրբ սրտով
23 միկմիկ պինա սիրեցէ՛ք, Խորէն ծնած ըլ
լալով՝ չէ թէ ապականացու սերմէն, հապա
անապականացուէն Աստուծոյ կենդանի ու
24 յաւիտենական խօսքովը։ Վասն զի ամէն
մարմին խոտի պէս է, եւ մարդուն բոլոր փա
ռաւորութիւնը՝ խոտի ծաղիկի պէս. խոտը կը
25 չորնայ ու անոր ծաղիկը կը թափիլ՝ բայց
Տէրոջը խօսքը յաւիտեան կը մնայ, Այսինքն
է ան խօսքը որ աւետարանուեցաւ ձեզի քա
րոզուեցաւ։

ԳԼ. Բ

1 Կը խրատէ բոլոր չարութիւնը մէկդի ձգել, 4 յանդիմանելով թէ
Քրիստոս է հիմը որուն վրայ քրիստոնեայք շինուած են. 11
Ի՛արձակ հեռու կենալ մարմնաւոր ցանկութիւններէն, 13 ու

Ե ԵԼ· ժբ· 5։ Եա·
ծգ· 7։ Ցակ· ա·
29· 36։ ա Կոր· ե·7։
Զ Հռոմ· գ· 25։ ժգ·
25· 26։ Երփես· գ·
9· 11։ Կոչ· ա· 26։
Բ Տիմ· ա· 9· 10։
Տիա· ա· 2· 3։
Ցայա· ժգ· 8։
Դ Գաղ· գ· 4։ Ե.
փես· ա· 10։ Երբ·
ա· 2։ Ի· 26։
Ը Գոր· բ· 24։
Թ Մաա·ին· 18։ Գոր·
բ· 33։ գ· 13։ Ե
փես· ա· 20։ Փիլ·
բ· 9։ Երբ· բ· 9։
Ժ ԳԼ· գ· 22։
Ի Գաղ· ժԼ· 9։
Ի Հռոմ· ժբ· 9· 10։
ա Թես· գ· 9։ ա
Տիմ· ա· 5։ Երբ·
ժգ· 1։ ԳԼ· բ· 17։
գ· 8։ գ· 8։ բ
Պետ· ա· 7։ ա
Ցակ· գ· 18։ գ·
7· 21։
Լ Ցակ· ա· 13։ գ·
5։ ա Ցակ· գ· 9։
Խ Ցակ· ա· 18։
Ծ Սապ· Ա՛գ· 15։ Եա·
ին· 6։ Ցա· 12։
Ցակ· ա· 10։
Կ Սապ· Ա՛ր· 12· 26։
Եա· ին· 8։ Ղուկ·
ժգ· 17։
Ց Ցակ· ա· 1։ 14։
ա Ցակ· ա· 1· 3։

Հնազանդ ըլլալ իշխանաւորներուն։ 18 կը սորվեցնէ ծառա
ները որ հնազանդ ըլլան իրենց տէրերուն, 20 ու երբոր
բաղձելնալուն համար չարչարուին, համբերութեամբ
տանին՝ Քրիստոսի օրինակին համեմատ։

1 Ուրեմն մէկդի ձգելով ամէն չարութիւնը
ու ամէն խաբեբայութիւնը ու կեղծաւորութիւնն
ու նախանձը ու ամէն չարախօսութիւն
2 նը, Նորածին մանկանց պէս Բանական —
անխարդախ կաթին փափաքեցէ՛ք, որ անով
3 մեծնա՛ք [միտքէ փրկութիւնը], Թէ որ Ցերու
4 ըը քաղցր ըլլալուն համը առի՛ք։ Որուն մօ
տենալով ան կենդանի վէմին, Որ թէպէտ
մարդոցմէ անարգուա՛ծ է, բայց Աստուծմէ
5 ընտրուա՛ծ — պատուական է, Դուք ալ կեն
դանի քարերու պէս շինուի՛ք Հոգեւոր տա
ճար մը, Սուրբ քահանայութիւն մը, Քրիստոս
Յիսուսով ձեռքովը Աստուծոյ հաճելի Հո
6 գեւոր պատարագներ մատուցանելու։ Որով
հետեւ գրուածին մէջն ալ կայ թէ Ահա Սիոնի
մէջ կնտիր, պատուական անկեան վէմ մը կը
դնեմ. եւ ով որ անոր հաւատայ՝ բնաւ պիտի
7 չամչնայ։ Ուստի ձեզի հաւատացեալներուդ
պատուական է ան, բայց անհաւատներուն՝
Ան քարը որ չինողները անարգեցին, անիկա
8 անկիւնին գլուխը եղաւ. Եւ գլորման վէմ

Ա Եփես· գ· 22· 25։
31։ Կող· գ· 8։
Երբ· ժբ· 1։ Ցակ·
ա· 21։ ե· 9։ ԳԼ·
գ· 2։
Բ Մաա· ժբ· 3։ Մար·
ժ· 15։ Հռոմ· զ·
4։ ա Կոր· ժգ· 20։
ԳԼ· ա· 23։
Գ Գաղ· գ· 4։ Ե.
փես· ա· 10։ Երբ·
ա· 2։ ի· 26։
Դ Գոր· բ· 24։
Ե Գ· 5։
Զ Սապ· Ա՛գ· 22։
Մաա· իա· 42։
Գոր· գ· 11։
է Եփես· բ· 21· 22։
Ը Երբ· գ· 6։
Թ Եա· կա· 6։ կզ·
21։ Հմր· 9։
Ժ Փիլ· գ· 18։ ԳԼ·
գ· 11։
Ի Ովե· ժգ· 2։ Մապ·
ա· 11։ Հռոմ·
ժբ· 1։ Երբ· ժգ·
15· 16։
Ի Եա· իը· 16։ Հռ·
ոմմ· ի· 33։
Լ Սապ· Ա՛գ· 22։
Մաա· իա· 42։
Գոր· գ· 11։
Խ Եա· ը· 14։ Ղուկ·
ի· 34։ Հռոմ· ի·
33։

ու դայթակղութեան քար՝ անոնց՝ որ չհաւատալով խօսքին կը դայթակղին, որուն սահ-
9 մանուած ալ էին։ Բայց դուք ընտիր ցեղ մըն էք, թագաւորական քահանայութիւն, սուրբ ազգ, սեփհական ժողովուրդ մը, որ քարոզէք անոր առաքինութիւնները, որ ձեզ
10 խաւարէն իր սքանչելի լոյսին կանչեց։ Որ առեն մը ժողովուրդ չէիք, բայց հիմա Աստուծոյ ժողովուրդն էք. որ առանց ողորմութեան էիք, բայց հիմա ողորմութիւն դուք։
11 Սիրելիներ, կ՚աղաչեմ՝ պանդուխտներու և օտարականներու պէս սկսկի կէնէք մարմնաւոր ցանկութիւններէն, որ հոգիի դէմ կը
12 պատերազմին, ձեր վարմունքը հեթանոսաց մէջ բարի պահելով, որ ինչ բանով որ ձեզ չարագործներու պէս կը բամբասեն, ձեր բարի գործքերը տեսնելով փառաւորեն զԱս-
13 տուած նայցելութեան օրը։ Ամէն հնազանդեցէք ամէն մարդկային սահմանադրութեան Տէրոջը համար, թէ թագաւորին՝ վերադոյն
14 մէկու մը պէս, թէ կառավարներուն՝ անոր կողմէն խրկուածներու պէս՝ չարագործները պատժելու և բարեգործները գովելու հա-
15 մար։ Ինչու որ Աստուծոյ կամքը աստի է,

ե ա Կար • ա • 23։
ը Եբ• ի • 16։ Հռոմ• ի • 22։ ա Թես• ե • 9։ Յով• գ • 4։
ի բ Օր • ժ • 15։ Գաղ• ա • 2։
ժ Եբ• ժի • 5։ 6։ Յայտ• ա • 6։ ե • 10։
ի Յովհ• ա • 12։ Կար• գ • 17։ բ Տիմ• ա • 9։
ձ Օր • գ • 20։ ե • 6։ ժգ • 2։ իգ • 18։ 19։ Գաղ• ե • 28։
ղ Եփես • ա • 14։ Տիտ• բ • 14։
ճ Գաղ• իգ • 18։ ե • փես • ե • 8։ Կար• ա • 13։ ա Թես• ե • 4։ 5։
յ Ամբ• ա • 9։ 10։ բ • 23։ Հռոմ• ի • 25։
ն ա Պետ• ի • 13։ Սաղ• կի • 12։ Ամ• 19։ Եբր• ժա • 13։ Գաղ• ա • 17։
շ Հռոմ• ժգ • 14։
ո Հռոմ• ժգ • 1։ Տիտ• գ • 1։
չ Հռոմ• ժգ • 4։
պ Հռոմ• ժգ • 3։

ր Տիտ• բ • 8։ Հմր• 12։
ս Գաղ• ե • 1։ 13։
վ ա Կար• ե • 22։
տ Հռոմ• ժբ • 10։ Փիլ• բ • 3։
ր Եբր• ժգ • 1։ Գաղ• ա • 22։
ց Ածախ• իգ • 21։ Մաա• իբ • 21։ Հբ• ամ• ժգ • 7։
ւ Եփես • ա • 7։ Հռոմ• ժգ • 1։ Տիտ• ա • 5։ 7։ Յայտ• ի • 9։ Կար• գ • 22։ ա Տիմ• գ •
ք Գաղ• ե • 16։
օ Յակ • գ • 1։
ֆ Հռոմ• ժբ • 17։ բ Կար • ը • 21։ Փիլ• բ • 15։ Տիտ• բ • 8։ Գլ • գ • 16։
և Մաա • ե • 16։
ա Ղուկ • ժի • 44։
բ Մաա • իբ • 21։ Հբ• ամ• ժգ • 1։ Տիտ• գ • 1։
գ Հռոմ• ժգ • 15։
դ Մաա • իբ • 21։ Գաղ• ժգ • 21։ ա Թես• գ • 3։ բ Տիմ• գ • 12։
ե Գլ• գ • 15։
զ Յայտ• ժգ • 15։

---

1 Տիտ • բ • 9։
է Մաա • ե • 10։ Գլ• գ • 14։
ը Գլ• գ • 14։ գ • 14։
թ Մաա • ժգ • 24։ Գաղ• ժգ • 21։ ա Թես• գ • 3։ բ Տիմ• գ • 12։
ժ Գլ• գ • 15։
ի Յայտ• ժգ • 15։

իա Փիլ• բ • 5։ ա Յակ• գ • 6։
իբ Ածխ• ծգ • 9։ Ղուկ• իգ • 41։ Յայտ• ը • 16։ բ Կար• ե • 21։
իգ Եբր• գ • 15։
իդ Յով• ծգ • 7։ Մաա• իե • 30։ Յայտ• ը • 48։ 49։ Եբր• ժբ • 5։
իե Ղուկ• իգ • 46։

որ բարեգործ ըլլալով անխելք մարդոց ան-
16 գիտութիւնը պապանձեցընէք. Ազատներու պէս ըլլալով, և չէ թէ չարութիւնը ծածկոցի մը պէս գործածելով,
17 Հպատա Աստուծոյ ծառաներու պէս։ Ամէնը պատուեցէք. Եղբայրութիւնը սիրեցէք. Աստուծմէ վախցէք. Թագաւորը պատուեցէք։
18 Ծառաները ամէն բանի մէջ վախով հնազանդ ըլլան էնէ տէրերուն, չէ թէ միայն բարեբարեներուն ու հնդերուն, հապա ժան-
19 տաւորներուն ալ։ Քանզի սա հնարքը մին է, թէ որ մէկը առ Աստուած ունեցած խղճմտութեամբը անիրաւ տեղը կրած վշտութիւնը
20 համբերելու ըլլայ։ Վասն զի ինչ գովութիւն կ՚ըլլայ ձեզ, թէ որ մեղք գործելով ծեծուելուն ու համբերէք. Հապա թէ որ բարիք գործելով չարչարուելուն ու համբերէք, ասիկա
21 Աստուծոյ քովը շնորհք մըն է։ Քանզի դուք ասոր համար կանչուեցաք, որ Քրիստոս ալ ձեզի համար չարչարուեցաւ, ձեզ ձեզի օրինակ թողուց՝ որ իր հետքերուն հետևիք.
22 Որ ինքը մեղք մը չգործեց, ու իր բերնին մէջ
23 նենգութիւն մը չգտնուեցաւ. Որ կը նախատուէր, և փոխարէնը չէր նախատեր. կը չարչարուէր, ու սպառնալիք չէր ըներ. Հապա

ա Տիտ• բ • 9։
բ Մաա • ե • 10։ Գլ• գ • 14։
գ Գլ• գ • 14։ գ • 14։
դ Մաա • ժգ • 24։ Գաղ• ժգ • 21։ ա Թես• գ • 3։ բ Տիմ• գ • 12։
ե Գլ• գ • 15։
զ Յայտ• ժգ • 15։

է Փիլ• բ • 5։ ա Յակ• գ • 6։
ը Եբ• ծգ • 9։ Ղուկ• իգ • 41։ Յայտ• ը • 16։ բ Կար• ե • 21։
թ Եբր• գ • 15։
ժ Յով• ծգ • 7։ Մաա• իե • 30։ Յայտ• ը • 48։ 49։ Եբր• ժբ • 5։
ի Ղուկ• իգ • 46։

լինքզինքը արդարութեամբ դատողին կը յանձ-
24 նէր։ ՚Իր մեր մեղքերը իր մարմինովը խաչը
փայտին վրայ վերցուց, ՚որ մենք մեղքերէն
ազատուինք, ու արդարութեան համար ապ-
րինք։ ՚Որուն վերքերովը դուք բժշկուեցաք։
25 ՚Ինչու որ մոլորեալ ոչխարներու պէս էիք,
՚բայց հիմա ձեր Հոգիներուն Հովիւին ու
Ցեսուչին դարձաք։

ԳԼ. Գ

1 Կը սորվեցընէ ներիներուն ու երիկներուն ունեցած փոխա-
դարձ պարտաւորութիւնները։ 8 Կը յորդորէ ամէն մարդիկ
միաբանիլ և սէր ունենալու։ 14 և. Հաւաստացուց համբերու-
19 կը Ծանուցանէ գերեզման ցուցացած բարեպաշտութիւնը
հին աշխարհին։

1 Նմանապէս ՚կիներները հնազանդ ըլլան ի-
րենց երիկներուն, որ եթէ ոմանք խօսքին
հնազանդ չըլլան ալ, ՚առանց խօսքի ՚չահուելին
2 կիներուն վարմունքովը, ՚երեսելով ձեր
3 երկիւղած պարկեշտ վարքը։ ՚Որ երենց զար-
դարանքը չըլլայ դրսէն մազերու հիւսուածք-
ներով և ոսկիներու շարքերով կամ շքեղ հան-
4 դերձներ հագնելով։ ՚Հապա սրտին ծածուկ
մարդը՝ անեղծութիւնով հեզ ու հանդարտ
հոգիին ՚ՀՐՏԵՐ ԲՆ ԸՒՇՈ, որ Աստուծոյ առջևը
5 խիստ պատուական է։ ՚Ինչու որ առիներ սուրբ
կիները՝ որ իրենց յոյսը Աստուծոյ վրայ դը-
րած էին, անձերնին այսպէս կը զարդարէին՝

ա Ես. ծգ. 4. 5. 6։
31։ Մատ. ը. 17։
Եբր. Թ. 28։
բ Հաւմ. գ. 2. 11։
է. 6։
գ Ես. ծգ. 5։
դ Ես. ծգ. 6։ Եզեկ.
ԼԳ. 6։
ե Եզեկ. ԼԳ. 25։ Լե-

24։ Յովհ. ժ. 11։
14. 16։ Եբր. ժգ.
20։ ԳԼ. է. 4։
—
զ ա Կոր. ժգ. 34։
Ես. է. 22։ Կող.
գ. 18։ Տիտ. բ. 5։

է ա Կոր. է. 16։
Մատ. ժբ. 15։ ա
Կոր. Թ. 19—22։
ը ԳԼ. բ. 12։
թ ա Տիմ. բ. 9։ Տիտ.
բ. 3, 4։
ժ Սաղ. ԽԱ. 13։ Հե-
ամիմ. բ. 22։ է.
22։ բ Կոր. գ. 16։

ա Ես. ծգ. 12։
բ ա Կոր. է. 3։ Ե.
փես. է. 22։ Կող.
գ. 19։
գ ա Կոր. ժբ. 23։ ա
Թես. գ. 4։
դ Ես. Յոբ. խբ. 8։
Մատ. է. 23. 24։
ժբ. 19։
ե Հաւմ. ժբ. 16։
ԺԸ. 5։ Փիլ. գ.
16։

զ Հաւմ. ժբ. 10։
Եբր. ժգ. 1։ ԳԼ.
բ. 17։
է Կող. գ. 12։ Եփես.
գ. 32։
ը Ոմանք խոնարհ
ութ
թ Հաւակ. ԺԸ. 13։ բ.
22։ Մատ. է. 39։
Հաւմ. ժբ. 14.
17։ ա Կոր. գ. 12։
ա Թես. է. 15։
ժ Մատ. իե. 34։

ա Սաղ. ԼՀ. 12։ Ես.
Յակ. ա. 26։ ԳԼ.
բ. 1. 22։ Յայտ.
ժգ. 8։
բ Սաղ. ԼԹ. 27։ Ես.
ա. 16. 17։ գ Յովհ.
11։
գ Հաւմ. ժբ. 18։
ժգ. 10։ Եբր. ժբ.
14։
դ Յովհ. Թ. 31։ Յակ.
է. 16։

6 իրենց երիկներուն հնազանդ ըլլալով. ինչպէս
որ Սառա հնազանդ էր Աբրահամին, և զա-
նիկա տէր կը կոչէր. որ գուք բարեգործ ըլ-
լալով ու մէկ երկիւղ մը չվախնալով՝ անոր
զաւակները ՚կ՚ըլլաք։
7 ՚Նմանապէս երիկները խոհեմութիւնով ա-
նոնց հետը բնակին, ՚իբրև անօթի պէս պա-
տիւ տալով կիներուն՝ իբրև կենաց շնորհ-
քին ժառանգակիցներ, ՚որ ձեր աղօթքնե-
րուն արգելք չըլլայ։
8 Վերջապէս ՚ամէնքնիդ մէկ միաբան վրայ
ըլլաք, կարեկից, ՚եղբայրասէր, ՚ողորմած՝
9 ՚քաղցրաբարոյ։ ՚Չըլլայ որ չարութեան վա-
խարէնը չարութիւն հատուցանէք, կամ նա-
խատանքի փոխարէն նախատինք. այլ ընդ-
հակառակն օրհնեցէք, դիտնալով որ ասոր
նպա համար կանչուեցաք, ՚որ օրհնութիւն
10 ժառանգէք։ ՚Վասն զի ան որ կ՚ուզէ կեան-
քը սիրել ու բարի օրեր տեսնել, ՚իր լեզուն
չարէ դադրեցընէ չարախօսելէն, ու իր շրթունքը
11 նենգ խօսելէն։ ՚Զարթնի նա բարին ընէ. ՚խաղաղութիւն
փնտրէ ու բանի եղիր։
12 ՚Որովհետև աչքերը արդարներուն վրայ են, ՚ու իր
ականջները անոնց աղօթքին. բայց Տէրոջը

ա Ես. ժբ. 12։
բ ա Կոր. է. 3։ Ե.
փես. է. 22։ Կող.
գ. 19։
գ ա Կոր. ժբ. 23։ ա
Թես. գ. 4։
դ Ես. ծգ. 8։
ե Մատ. է. 23. 24։
ժբ. 19։
զ Հաւմ. ժբ. 10։
Եբր. ժգ. 1։ ԳԼ.
բ. 17։
է Կող. գ. 12։ Եփես.
գ. 32։
ը Ոմանք խոնարհ
թ Հաւակ. ԺԸ. 13։ բ.
22։ Մատ. է. 39։
Հաւմ. ժբ. 14.
17։ ա Կոր. գ. 12։
ա Թես. է. 15։
ժ Մատ. իե. 34։

ա Սաղ. ԼՀ. 12։ Ես.
Յակ. ա. 26։ ԳԼ.
բ. 1. 22։ Յայտ.
ժգ. 8։
բ Սաղ. ԼԹ. 27։ Ես.
ա. 16. 17։ գ Յովհ.
11։
գ Հաւմ. ժբ. 18։
ժգ. 10։ Եբր. ժբ.
14։
դ Յովհ. Թ. 31։ Յակ.
է. 16։

13 երեսը չարագործներուն վրայ է։ Եւ ո՞վ ձեզի չարիք մը պիտի հասցընէ՝ թէ որ դուք բարի-
14 ին հետեւող ըլլաք։ Բայց թէ որ արդարու-
թեան համար չարչարուիք ալ՝ երանելի էք.
և «անոնց ահէն մի վախնաք ու մի չխռովիք.
15 Հապա Տէր Աստուածը սրտերնուդ մէջ սուրբ պահեցէք. և միշտ *պատրաստ եղէք հետո-
թեամբ ու երկիւղածութեամբ պատասխան տալու ամենուն որ ձեր ունեցած յոյսին պատ-
16 ճառը ձեզի կը հարցընեն։ Եւ Քրիստոսի բարի վար-
քաւորութիւն ունենաք, որ ինչ բանով որ ձեզ կը բամբասեն իբրև չարագործներ, ամօթով մնան անոնք՝ որ Քրիստոսով եղած ձեր բարի վար-
17 քուն կ՚անարգեն։ Վասն զի բերիս ա-
զեկ է բարեգործութիւն ընելով չարչարուիլ՝ թէ որ Աստուծոյ կամքը այն ըլլայ, քան թէ
18 չարագործութիւն ընելով։ Վասն զի Քրիստոս ալ մեզի համար մէկ անգամ չարչարուեցաւ, Արդարը անարդարներուն վրայ, որ մեզ Աս-
տուծոյ մօտեցընէ. *որ թէպէտ մեռաւ՝ մար-
19 մնով, *բայց կենդանի եղաւ հոգիով. Որով *բանին մէջ եղած *հոգիներուն ալ գնաց ու քա-
20 րոզեց. Որոնք առաջ մը ապստամբ էին, *երբ որ Աստուծոյ երկայնամտութիւնը կը համբերէր *անոնց Նոյի օրերը՝ *երբոր տապանը կը շինուէր, *որուն մէջը քիչ անձինք՝ այսինքն ութը հոգի
21 *հանուեցան. Որ մեզ ալ ան օրինակին

պէս մկրտութիւնը հիմա կ՚ապրեցընէ, (չէ թէ մարմնին աղտը մէկդի ձգելը, հապա բարի խղճմտանքին վկայութիւնը առ Աստուած,) Յիսուս Քրիստոսի յարութեամբը.
22 Որ անկից երկինք գացած՝ Աստուծոյ աջ կողմն է՝ հրեշտակներուն ու իշխանութիւններն ու զօրութիւնները իրեն հնազանդեալ։

ԳԼ. Դ

1 Կը յորդորէ քրիստոնեաները մեղքէ հրաժարելու. յիշեցնելով Քրիստոսի օրինակը, և աշխարհի վերջը որ մօտենալու վրայ է։ 12 և. կը մխիթարէ զանոնք հալածանքի վրայով։

1 Ուստի՝ Քրիստոս որ մեզի համար չարչարուեցաւ մարմնով, դուք ալ նոյն միտքով զինուեցէք. Վասն զի ան որ մարմնով չարչարուեր
2 ցաւ, մեղքէն դադարած է. Որ ալ չէ թէ մարդոց ցանկութիւններուն պէս՝ հապա Աստուծոյ կամքին պէս իւրմով մարմնի մէջ
3 մնացած ատենը։ Վասն զի հերիք է մեզի կեղտ անցեալ ժամանակը, որուն մէջ հեթանոսներուն կամքը կատարելիք, ու գինովութիւններով, ցանկութիւններով, գինեմոլութիւններով, անառակութիւններով, արբեցողութիւններով ու անօրէն կռապաշտութիւններով
4 վարուեցանք։ Ու սա բանին կը զարմանան՝ որ դուք նոյն չափազանց անառակութեան մէջ *անոնց հետ չէք վազեր, *ու հայհոյութիւն կ՚ը-

---

ա Տիտ. գ. 5։
բ Գաղ. ա. 3։
գ Մատ. ԺԶ. 1։ Հռ. ռոմ. ը. 34։ Եբ. փիլ. ա. 20։ Կող. գ. 1։ Եբր. ա. 3։
դ Հռոմ. ը. 38։ ա Կոր. ԺԵ. 24։ Եփես. ա. 21։
ե Գլ. գ. 18։
զ Հռոմ. զ. 2. 7։ Գաղ. ե. 24։ Կող. գ. 3. 5։
է Հռոմ. ԺԳ. 7։ Գլ. բ. 1։
ը Յովհ. ա. 13։ Հռ. ռոմ. ը. 11։ բ Կոր. ե. 15։ Յակ. ա. 18։
թ Գլ. ա. 14։
ժ Եզեկ. խգ. 6։ Եբ. 9։ Գաղ. Ժե. 30։
ի Եփես. բ. 2։ գ. 17։ ա Թես. գ. 5։ Տիտ. գ. 3։ Գլ. ա. 14։
լ Գաղ. Ժգ. 45։ Ժը. 6։ Գլ. գ. 16։

5 Նեն. Որոնք պատասխան պիտի տան անոր՝
Ըստ պատրաստ է դատելու կենդանիները ու
6 մեռելները։ Ի՛ն այդ ասոր համար ուրեմն
բուն ալ աւետարանը քարոզուեցաւ, որ գա-
տուին մարդոց կողմանէ մարմնով, ու կեն-
դանի ըլլան Աստուծոյ կողմանէ հոգիով։
7 Ա՛մէն ամէն բանին վախճանը մօտեցեր է.
Նուաստ ղգաստ եղէք ու աղօթքի մէջ արթուն
8 կեցէք։ Ի՛ւ ամէն բանէն առաջ իրարու հետ
սրտանց սէր ունեցէք. Ի՛նչտու որ սէրը մեղաց
9 բազմութիւնը կը ծածկէ։ Իրարու հիւրասի-
րութիւն ցուցուցէք տրտունջ ընելու։
10 Ինչ մէկն ալ ինչ ատակ շնորհք որ առա՛ւ, ա-
նիկա իրարու մատակարարեցէք. Վ՛աստուծոյ
զանազան շնորհացը բարի մնայնականութեան
11 պէս։ Ի՛թէ որ մէկը խօսի, Աստուծոյ պատ-
գամներուն պէս խո՛սի. Ի՛թէ որ մէկը մատա-
կարարութիւն ընէ, որպէս թէ Աստուծոյ չէ-
նորհած զօրութենէն խո՛ս ընէ, Որ ամէն բանի
մէջ Աստուած փառաւորուի Յիսուս Քրիստո-
սի ձեռքովը. Որուն փառք և զօրութիւն
յաւիտեանս յաւիտենից։ Ա՛մէն։
12 Սիրելիներ, օտար բան մի սեպէք ան նեղու-
թի՛ւն որ ձեզ փորձելու համար կ՛ըլ-

բ Գաղ. ժ. 42։ Մէ. 31։ Հռոմ. ժգ. 10։ 12։ ա Կորնթ. մ՛ե. 51։ 52։ բ Տիմ. գ. 1։ Յակ. ե. 9։
գ Գլ. գ. 19։
դ Մատ. իգ. 13։ 14։ Հռոմ. ժգ. 12։ Փիլ. գ. 5։ Եբր. ժ. 25։ Յակ. ե. 8։ բ Պետ. գ. 9։ 11։ ա Յովհ. գ. 18։
ե Մատ. իզ. 41։ Ղուկ. իա. 34։

Կաղ. գ. 2։ Գլ. ա. 13։ ե. 8։
զ Եբր. ժգ. 1։ Կաղ. գ. 14։
է ԵՒսայ. ժ. 12։ ա Կոր. ժգ. 7։ Յակ. ե. 20։
ը Հռոմ. ժբ. 13։ Եբր. ժ. 32։
թ Բ Կոր. ի. 7։ Փիլ. բ. 14։ Փիլիմ. 14։
ժ Հռոմ. ժբ. 6։ ա Կոր. գ. 7։
ի Ա Կոր. ժ. 4։

Եփես. գ. 11։
լ Մատ. իգ. 45։ իե. 14։ 21։ Դան. ժբ. 42։ ա Կոր. գ. 1։ 2։ Տիտ. ա. 7։
խ Եբրայ. իգ. 22։
ծ Հռոմ. ժբ. 6. 7. 8։ ա Կոր. գ. 10։
կ Եփես. ե. 20։ Գլ. բ. 5։
հ Տիտ. ե. 41։
ձ Գործ. ե. 41։ Յակ. ա. 2։
ղ Հռոմ. ը. 17։ բ Կոր. ա. 7։ գ. 10։ Փիլ. գ. 10։ Կող. ա. 24։ բ Տիմ. բ. 12։ Գլ. ե. 1։ 10։ Յայտ. ա. 9։
ճ Գլ. ա. 5։ 6։
մ Մատ. ե. 11։ բ Կոր. ժբ. 10։ Յակ. ա. 12։ Գլ. բ. 19։ 20։ գ. 14։
յ Ոմանք լուծին։
ն Գլ. բ. 20։
շ ա Թես. գ. 11։ ա Տիմ. ե. 13։
ո Գործ. ե. 41։
չ Ես. ժ. 12։ Եբրա. իե. 29։ իթ. 12։

Եզեկ. թ. 6։ Մաղ. գ. 5։
պ Ղուկ. իգ. 31։
ջ Ղուկ. ժ. 12. 14։
ռ ԵՒսայ. ժա. 31։ Ղուկ. իգ. 31։
ս Ա՛ստ. լա. 5։ Ղուկ. իգ. 46։ բ Տիմ. ա. 12։

—

ԼԱՅ, որպէս թէ օտար բան մը ձեզի հանդի-
13 պած է. Հ՛ապա ուրախ եղէք՝ Քրիստոսի որ ձեր
տասի չարչարանքներուն հաղորդ եղած է.
Որ անոր փառքին յայտնուելուն առեն ալ ցըն-
14 ծուելամբ ուրախանաք։ Ի՛թէ որ Քրիստոսի
անուանը համար նախատուիք, երանելի է. Ո՛-
ինչտու որ փառաց [և զօրութեան] և Աստու-
ծոյ Հոգին ձեր վրայ հանգչած է. Ա՛յրեալ
անոնց կողմանէ կը հայհոյուի անիկա, բայց
15 ձեր կողմանէ կը փառաւորուի։ Ա՛ Զի՛ւրայ որ
ձեզմէ մէկը չարչարուի իբրև մարդասպան,
կամ գող, կամ չարագործ, Կամ իբրև ուրիշ
16 չնո՛ր բանին խառնուող. Բայց թէ որ Քրիստոսի
իբրև քրիստոնեայ՝ թող չամչնայ, Հ՛ապա աս
17 մասին թող Աստուծոյ փառք տայ։ Ի՛րաւնչ
ժամանակ է որ դատաստանը Աստուծոյ տու-
նէն սկսի. Ու թէ որ առաջ մեզմէ կ՛սկսի, Հ՛ա-
պա անոնց վերջը ի՞նչ պիտի ըլլայ՝ որոնք Աս-
18 տուծոյ աւետարանին չեն հնազանդիր։ Ե՛ւ
թէ որ արդարը գժուարաւ կը փրկուի, հա՞-
մարիշտը ու մեղաւորը ո՞ւր պիտի գտնուի։
19 Ուստի անոնք որ Աստուծոյ կամացը համեմատ
կը չարչարուին, բարիք գործելով իրենց հո-
գիները թող ա՛ն յանձնեն՝ իրրև հաւատարիմ
Ստեղծողին։

ա Գործ. ե. 41։ Յակ. ա. 2։
բ Հռոմ. ը. 17։ բ Կոր. ա. 7։ գ. 10։ Փիլ. գ. 10։ Կող. ա. 24։ բ Տիմ. բ. 12։ Գլ. ե. 1։ 10։ Յայտ. ա. 9։
գ Գլ. ա. 5։ 6։
դ Մատ. ե. 11։ բ Կոր. ժբ. 10։ Յակ. ա. 12։ Գլ. բ. 19։ 20։ գ. 14։
ե Ոմանք լուծին։
զ Գլ. բ. 20։
է ա Թես. գ. 11։ ա Տիմ. ե. 13։
ը Գործ. ե. 41։
թ Ես. ժ. 12։ Եբրա. իե. 29։ խթ. 12։

Եզեկ. թ. 6։ Մաղ. գ. 5։
ժ Ղուկ. իգ. 31։
ի Ղուկ. ժ. 12. 14։
լ ԵՒսայ. ժա. 31։ Ղուկ. իգ. 31։
խ Ա՛ստ. լա. 5։ Ղուկ. իգ. 46։ բ Տիմ. ա. 12։

—

ԳԼ· Ե

1 Կը յորդորի երէցներըը որ իրենց հօտերը արածեն, ։ երբեմն
ապրիլներ՝ որ հնազանդ ըլլան. և ամէնուն կը պատուիրէ որ
պարկեշտ։ արձակուն և հեզաբարի մէջ հաստատուն ըլլան, 9 և
այսպէս գէմ դնեն իրենց հակառակորդը եղող Սատանային։

1 Զերը մէջը եղող երէցներուն կ՚ապաչեմ՝ ես ալ
անոնց պէս երէց ըլլալով, ու Քրիստոսի չար-
չարանացը վկայ, ու յայտնուելու հանդէր-
2 ձեալ վասն քրիստոնէից՝ Աստուծոյ հօտը
որ ձեր մէջն է՝ արածեցէք, վերակացու ըլլա-
լով ոչ թէ ակամայ՝ հապա կամաւ, ոչ թէ
անարդ շահասիրութեամբ՝ հապա յօժարու-
3 թեամբ, ոչ թէ վիճակներուն վրայ տիրե-
4 լով՝ հապա հօտին օրինակ ըլլալով։ Եւ հո-
վուապետին երեւցած ատենը՝ փառաց անթա-
ռամ պսակը պիտի ընդունիք։
5 Նմանապէս դուք, երիտասարդներ, հնա-
զանդեցէք ծերերուն. և ամէնքդ իրարու
հնազանդ ըլլալով՝ խոնարհութիւն հագէք.
Քանզի որ Աստուած ամբարտաւաններուն հա-
կառակ կը կենայ, բայց խոնարհներուն չը-
6 նորհ կու տայ։ Ուրեմն Աստուծոյ հզօր ձեռ-
քին տակը խոնարհեցէք, որ ձեզ ժամանակին
7 բարձրացնէ, ։ Ձեր ամէն հոգը անոր ձգեցէք,
վասն զի անիկա ձեզի համար կը հոգայ։

ա Ղուկ· իգ· 48։ Գոր· ա· 8· 22· Ե· 32· Ժ· 39։
բ Հռոմ· ը· 17· 18։ Ցայտ· ա· 9։
գ Յայհ· իա· 15· 16· 17· Գոր· ի· 28։
դ ա Կոր· ԺԱ· 17։
ե ա Տիմ· գ· 3· 8։ Տիտ· ա· 7։
զ Պտր· ԼԳ· 12։ Հգ· 2։

է Եզեկ· Լէ· 4։ Մատ· ի· 25· 26։ բ Կոր· ա· 23։
ը Փիլ· գ· 17։ բ Թես· գ· 9։ ա Տիմ· գ· 12։ Տիտ· բ· 7։
թ Երբ· Ժգ· 20։
ժ ԳԼ· ա· 4։
ի ա Կոր· Ի· 25։ բ Տիմ· գ· 8։ Յայհ· ա· 12։
լ Հռոմ· ժբ· 10։

Եզեկ· ի· 21։ Փիլ· բ· 3։
խ Յայհ· գ· 6։
ծ Իա· ծէ· 15։ Կղ· 2։
կ Յայհ· գ· 10։
հ Պտգ· լէ· 5։ ծէ· 22։ Մատ· Ջ· 25։ Ղուկ· ժբ· 11, 22։ Փիլ· գ· 6։ Երբ· ժգ· 5։

8 Արթուն կեցէք, հակեցէք, Վինչու որ ձեր
հակառակորդը Սատանան մունչոզ առիւծի
պէս կը պտտի, ու կը փնտռէ թէ ով կլլէ.
9 Որուն դէմ կեցէք հաւատքով հաստատուած,
գիտնալով որ ձեր եղբայրներն ալ աչխարհի
մէջ նոյն չարչարանքները կը կրեն։
10 Եւ բոլոր շնորհաց Աստուածը՝ որ մեզ իր
յաւիտենական փառքին կանչեց Քրիստոս Յի-
սուսի ձեռքովը, ինքը ձեզ կատարեալ ընէ,
11 հաստատէ, զօրացընէ, հիմնէ։ Իրեն
փառք և զօրութիւն յաւիտեան յաւիտենից։
Ամէն։
12 Սիղուանոս հաւատարիմ եղբօրը ձեռքո-
վը (ինչպէս ես կը կարծեմ), համառօտ մը
ձեզի գրեցի, յորդորելով ու վկայելով թէ
ա՛ հ Աստուծոյ ճշմարիտ շնորհքը, որուն մէ-
13 ջը հաստատ կեցէք ք։ Բարև կ՚ընէ ձեզի
բաբիլոնի մէջ եղած ընտրեալը որ ինձ հետ ըն-
14 տրուած է, ու Մարկոս ալ։ Իրարու
առէք խրատու սիրոյ համբուրով։ Խաղաղու-
թիւն ձեր ամէնուն հետ որ Քրիստոս Յիսուսի
մէջ էք։ Ամէն։

ձ Ղուկ· իա· 34· 36։ ա Թես· ե· 6։ ԳԼ· գ· 7։
ղ Յոբ· ա· 7· բ· 2։ Ղուկ· իբ· 31։ Յայտ· ժբ· 12։
ճ Եփես· չ· 11· 13։ Յակ· գ· 7։
մ Գոր· ժգ· 21։ Թես· գ· 3։ Տիմ· գ· 12։ ԳԼ·

Եբր· ե· 4։ բ· 3։
յ ա Կոր· ա· 9։ ա Տիմ· չ· 12։
ն բ Կոր· գ· 17։ ԳԼ· ա· 6։
շ Յուդ· 24։
ո բ Թես· բ· 16։ գ· 3։
պ ԳԼ· գ· 11։ Յայտ· ա· 6։
ջ բ Կոր· ա· 10։

ռ Եբր· ժգ· 22։
ս Գոր· ի· 24· ա Կոր· ժե· 1։ բ Գես· ա· 12։
վ Գոր· ժբ· 12· 23։
տ Հռոմ· ժչ· 16։ ա Կոր· ժչ· 20։ բ Կոր· ժգ· 12։ ա Թես· ե· 26։
ր Եփես· չ· 23։

—

նը հաղորդ ըլլաք՝ հաչխարհի մէջ ցանկու-
թենէ չտառապած ապականութենէն փախ-
5 չելով։ Եւ ասկից համար բոլոր չանդրա-
նիզ դրած՝ ձեր հաւատքին վրայ առաքինու-
թիւն աւելցուցէք, ու առաքինութեան վրայ
6 գիտութիւն, եւ գիտութեան վրայ ժուժկա-
լութիւն, ու ժուժկալութեան վրայ համբերու-
թիւն, և համբերութեան վրայ աստուածպաշ-
7 տութիւն, Ու աստուածպաշտութեան վրայ
եղբայրսիրութիւն, Ու եղբայրսիրութեան վը-
8 րայ սէր ։ Վասն զի քանի որ ասս բաներդ ձեր
վրայ կը գտնուին ու կ՚աճին, չպարապ ու ան-
պտուղ չեն ըներ ձեր Տէր Յիսուս Քրիստո-
9 սը ճանչնալուն մէջ։ Բայց որու քով որ ասս
բաներս չկայ, Ւանիկա կոյր է ու կարճատես,
Ւոր մոռցեր է իր առջի մեղքերէն մաքրուիլը ։
10 Ացոր համար, եղբայրնե՛ր, աւելի չանք ըրէք
Ւոր ձեր կոչումը ու ընտրութիւնը հաստատէք.
Ւնչու որ ասս ընելով՝ Ւրնաւ պիտի չվրիպիք.
11 Քանզի այսպէս ձեզի առատօրէն պիտի Ւնոր-
Ւուի մեր Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի
յաւիտենական Թագաւորութիւնը մտնելը ։
12 Ացատի ես միշտ ասս բաները մտքերնիդ ձգե-
լու վրայով զանցառու պիտի չըլլամ, Ւթէ և
դուք ը և Ստատուած եք ներկայ ճշմարտու-
13 թեան վրայ ։ Եւ իրաւունք կը սեպեմ, Ւթէ
քանի որ ասս ՙմարմինիս մէջն եմ՝ Ւմուքերնիդ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ Ա.ՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ա.ռաքեալը Հաստատելով քրիստոնեաներդը Ա.ստուծոյ շնորհա-
ցը մէջ աշելու յորդոր է ։ 3 Կը յորդորէ զանոնք որ Հաւատքով
ու բարի գործերով իրենց կոչումը Հաստատ պահեն ։ 12 պէտ որ
Ինչը հոգ կը տանի անոնց միտքը ձգելու, գիտնալով որ իր
մահը մօտ է ։ 16 Կը խոստանայ որ Հաստատ ըլլան Քրիստոսի Հա-
ւատքին մէջ, ցոյց ընելով Թէ անիկա է Ա.ստուծոյ Ձշմարիտ
Որդին, որովհետև ա.ռաքեալներդը անոր վկայութիւնը
ականատես եղան ։ և Հոգիդը ու մարգարէներն ալ անոր Հա-
մար վկայեցին ։

1 Ես Սիմեոն Պետրոս՝ Ցիսուս Քրիստոսի ծառայ
և առաքեալ, Ձեզի՝ որ մեր Հետը նոյն պա-
տուական Հաւատքին Հասաք մեր Աստուծոյն
ու Փրկիչին Ցիսուս Քրիստոսին արդարութիւ-
2 նովը ։ Շնորհք և խաղաղութիւն ձեր վրայ
աւելնայ՝ Աստուծոյ ու մեր Տէրոջը Ցիսուսին
գիտութիւնովը ։
3 Ինչպէս որ իր աստուածային զօրութիւնը
կենաց և աստուածպաշտութեան վերաբերեալ
ամէն բաներդը մեզի տուաւ Հանոր գիտութիւ-
նովը՝ Որ մեզ փառքով ու առաքինութիւ-
4 նով Հրաւիրեց ։ Որոնցմով ամենամեծ ու պա-
տուական խոստումնքերը տուած են մեզի,
Որպէս զի անոնցմով աստուածային բնու-

= Հռոմ. ա. 12 ։ բ Կոր. գ. 13 ։ Եփես. գ. 5 ։ Տիտ. ա. 4 ։ ֆ Դան. գ. 1 ։ գ. 25 ։ ա Պետ. ա. 2 ։ Յուդ. 2 ։ ÷ Յակ. ժ. 3 ։ † ա Թես. բ. 12 ։ գ. 7 ։ բ Թես. բ. 13 ։ բ Տիմ. ա. 9 ։ ա Պետ. բ. 9 ։ գ. 9 ։ ‡ բ Կոր. ե. 1 ։ ¤ բ Կոր. գ. 18 ։ Եփես. գ. 24 ։ Եբր. ժբ. 10 ։ ա Յակ. գ. 2 ։ ¦ ա Յակ. բ. 9. 11 ։ Եփես. ե. 26 ։ Եբր. Թ. 14 ։ ա Յակ. ա. 7 ։ ‖ ա Յակ. գ. 18 ։ ¶ Կ. գ. 17 ։ Հռոմ. ժե. 14 ։ 15 ։ Փիլ. գ. 1 ։ Գկ. գ. 1 ։ ա Յակ. բ. 21 ։ Յուդ. վրանխ ։ ‡ ա Պետ. ե. 12 ։ Գկ. գ. 17 ։ ֆ բ Կոր. ե. 1. 4 ։ • Յուդ. վրանխ ։ ¤ Կ. գ. 1 ։

14 ձգելով ձեզ արթնցընեմ։ 15 Բանպէ դիտեմ
որ ես չուտով աս իմ մաքրիմս պիտի մերկա-
նամ, ինչպէս որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը
15 յայտնեց ինծի։ Ուստի պիտի ջանամ որ իմ
աչխարհէ ելլելէս ետքն ալ միչտ կարող ըլ-
16 լաք աս բաները յիչելու։ Վասն որ չենք թէ
մենք վարպետաբերեալ չինուած առասպել-
ներու ետևէ երթալով՝ ձեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի զօրութիւնը ու գալուստը ձեզի յայտա-
նինք, հապա անոր մեծափառութեանը ակա-
17 նատես ըլլալով։ Վասն զի ինքը Հօր Աստուծ-
մէ փառք ու պատիւ առաւ, ան մեծավայել
չութենեան փառքէն անանկ ձայն մը գալով, թէ
Ա՛յսպիսի է իմ սիրելի Որդիս, որուն հաւներ
18 եմ։ Եւ աս երկինքէն եկած ձայնը մենք լսե-
ցինք, երբ անոր հետն էինք սուրբ լեռանը վը-
19 րայ։ Եւ մարգարէական խօսքն ալ ունինք՝
որ աւելի հաստատուն է. ու ուշիկ կ՚ընէք՝ թէ
որ անոր մտադրութիւն ընէք, ինչպէս թէ
մութ տեղը լոյս տուող ճրագի մը, մինչև որ
ցորեկը լուսնայ ու արուսեակը սրտերնիդ
20 մէջը ծագի։ Բայց առաջ աս գիտցէք, Որ
գրոց ամէն մարգարէութիւն իր յատուկ մեկ-
21 նութիւնը չունի։ Վասն որ մարգարէութիւն
մը երբէք մարդոց կամքին պէս չհրատարա-
կուեցաւ, հապա Աստուծոյ սուրբ մարդիկը Սուրբ Հո-
գիէն չարժուած՝ խօսեցան։

Ա Տես Բ Օր. գ. 21։ 22։ լա. 14։ Բ Տիմ. գ. 6։
Յ Ցաղ. խա. 18. 19։
Ն ա Կոր. ա. 17։ բ. 1. 4։ բ Կոր. բ. 17։ գ. 2։
Շ Պատ. ԺԹ. 1. 2։ Պատ. Թ. 2։ Ցաղ. ա. 14։ ա Ցաղ. ա. 1։ գ. 14։
Ո Պատ. գ. 18։ ԺԹ. 5։ Պատ. ա. 11։ Թ. 6։ Ղուկ. գ. 22։ Թ. 35։
Չ Տես Եր. գ. 5։ Ցնծ. Ե. 15։ Պատ. ԺԹ. 6։
Ղ Սպ. ՀՓԹ. 105։ Ցաղ. Ե. 35։
Պ Ցայտ. բ. 23։ իբ. 16։ Տես բ Կոր. գ. 4. 6։
Ջ Համմ. ԺԹ. 6։
Ռ բ Տիմ. գ. 16։ ա Պետ. ա. 11։
Ս բ Թագ. իգ. 2։ Ղուկ. ա. 70։ Գործ. ա. 16։ գ. 18։

Ա Կը ծանուցանէ թէ սուտ վարդապետներ պիտի ելլեն. և կը նախազգայնէ՝ թէ անոնց ու թէ անոնց հետևողներուն ան-պարկեշտ վարմունքը ու պատիժը. 7 ուսկից ազատ պիտի մնան բարեպաշտները. բնաւոր որ Ղովտ Սոդոմին ազատեցաւ. 10 Ա՛ս անառակ և հպարտ խարեբաներուն վարմունքը աւելի մանրամասնաբար կը նկարագրէ. որպէս զի անոնցմէ մարդիկ չուտուով կարենան ծանծնալ զանոնք, և անոնցմէ հեռու կե-նալ։

1 Բայց սուտ մարգարէներ ալ ի՛ղլլային ժո-
ղովուրդին մէջ, ինչպէս որ ձեր մէջին ալ սուտ
վարդապետներ պիտի ըլլան, որ գաղտուկ
պիտի մոցնեն կորուսիչ հերձուածոցութիւն-
ներ, ու զիրենք ձեռնամուխ եղող Տէրը ուրա-
նալով՝ իրենց վրայ պիտի բերեն արագաչաս
2 կորուստը. Եւ շատերը անոնց ՚կորստական
ընթացքը՚ եռևէն պիտի երթան, որոնց հա-
մար ճշմարտութեան ճամբան պիտի հայհոյուի.
3 Ու ագահութիւնով՝ խորամանկութեամբ ձը-
նարուած խօսքերով ՚ձեզ վաճառաչահու-
թեան պիտի գործածեն. որոնց դատապար-
տութիւնը չատանցմէ պատրաստ ըլլալով չըլլանար,
ու անոնց կորուստը չմրափիր։
4 Վասն զի թէ որ Աստուած ՚մեղք գործող
հրեշտակներուն չխնայեց, ՚հապա խաւարի
կապերով տարտարոսը ձգած՝ դատաստանին
5 պահել տուաւ. Ու առջի աչխարհին ալ չխնա-

Բ Օր. ԺԳ. 1։
Գ Պատ. խգ. 11։
Գաղ. ի. 30։ ա Կոր. Ժա. 13։ ա Տիմ. գ. 1։ բ Տիմ. գ. 1։ Ե։ ա Ցաղ. գ. 1։ Յուդ. 18։
Դ ա Կոր. չ. 20։ Գաղ. գ. 13։ Եբր. ա. 7։ Եբր. բ. 2։ Ցուդ. 6։
Ե Ծն. Զ. 1։ բ Կոր. Ժբ. 17. 18։ ա Տիմ. չ. 5։ Տիմ. ա. 11։
Զ Յուդ. 6։
Է բ Կոր. բ. 17։ Գաղ. ա. 10։
Ը բ Օր. Լբ. 35։ Յուդ. 4։ 15։
Թ Ցաղ. Ը. 44։ ա Ցաղ. գ. 8։
Ժ Յուդ. գ. 18։ Յուդ. 6։
Ի Ղուկ. Ը. 31։ Յայտ. ի. 2. 3։

ԳԼ. Բ

68

յից · Սիայն թէ նոյ ուխտդ ունիս՝ Հարդա-
բութեան քաղաքիդը պահեց, Հերքոյ չըհնազե-
գը ամաբարիշտներուն աչխարհին վրայ բերաւ ·
6 Եւ Սոդոմի ու Գոմորի քաղաքներըը մոխիր
դարձընելով — կործանելով դատապարտեց ,
հետքին ամբարչութիւն ընելու մարդոց օրի-
7 նակ ընելով ունիս · Նոյ ապառնոց արդար Դ ով-
սէ՝ որ անօրէնութեան անառակ վարմունքին
8 ձանձրացեր էր · (ինչու որ ան արդարը անոնց
մէջը կենալով՝ հաչքովը տեսնելով ու ական-
ջովը լսելով , օրէ օր Հ արդար հոգին կը տան-
9 չէր ունիս անօրէն վարմունքովը ·) Տէրը գիտէ
բաւեպահոնները փորձութենէն ապառնել , և
անիրաւները տանջանքի համար դատաստանի
օրուան պահելը ։

10 Մանաւանդ անոնք որ պղծալից ցանկու-
թեամբ մարմնին եռևէ կ՚երթան , և տէրու-
թիւնը կ՚անարգեն , ինքնահաճոյ ու յանդու-
գըն են , չեն վախնար փառաւորներուն դէմ
11 հայհոյելու · Հերքոյ հրեշտակները որ ունդէ
չատ մեծ են զօրութիւնով ու կարողութիւ-
նով , Տէրոջը առջը հայհոյութեամբ դատա-
12 պարտութիւն չեն բերեր անոնց վրայ ։ Բայց
սոքա՝ անբան անասուններու պէս՝ (որ ընա-
կանաբար որսի ու ապականութեան համար
եղած են ,) չգիտցած բաներնուն դէմ կը հայ-
հոյեն , և իրենց ապականութենովը պիտի
13 ապականին , Անիրաւութեան վարձքը ընդու-

1 Դան · է · 1 · 7 · 25 ։ Երր · Ժա · 7 · ա Պետ · գ · 20 ։
2 ա Պետ · գ · 19 ։
3 Գղ · գ · 6 ։
4 Դան · ԺԲ · 24 · բ Օր · ԼԲ · 23 ։ Յուգ · 7 ։
5 Ծն · խ · 10 ։
6 Դան · ԺԲ · 16 ։ Սող · ՃՀԲ · 139 · 158 · Երեմ · Ժբ · 3 ։ Սալ · ԼԲ · 17 · 19 · ա Կոր · Ժ · 13 ։
7 Յուգ · 4 · 7 · 8 · 10 · 16 ։
8 Յուգ · 8 ։
9 Յուգ · 9 ։
10 Երեմ · Ժբ · 3 ։ Յուգ · 10 ։
11 Փիլ · գ · 19 ։

նելով · Որ ցորեկաւան մէջ եղած զեղխութիւ-
նը զաւրձութիւնն կը սեպին · Հարամ ու բիծ
են , իրենց խարէութիւններովը զուարճանա-
լով Հձեզի հետ կերակրելու ատեն աուներին ·
14 Շնութեամբ լեցուն աչքեր ունին , որ մեղքէ
չեն դադարիր · անհաստատ հոգիները կը խա-
բեն · Ագահութեան սովրած սիրտեր ունին ·
15 անիծեալ զաւակներ են · Շիտակ ճամբան ձըր-
դելով մոլորեցան՝ Բէովրեան Բոսորամին ճամ-
բան Հետևելով , որ անիրաւութեան վարձքը
16 սիրեց · Բայց իր անօրէնութենէն յանդիմա-
նութիւնը առաւ · անխօս էշը մարդ կային ձայ-
նով խօսելով՝ մարգարէին յիմարութիւնը ար-
17 գիլեց ։ Անանք չրեփնեցող աղբիւրներ
են , ու փոթորիկի քշուած մէգեր , որոնց հա-
մար թանձր խաւարը պահուած է յաւիտեան ։
18 Քանզի ունայնութեան հպարտ խօսքեր ընե-
լով՝ գիճութիւններով մարմնոյ ցանկութիւն-
ներով կը խարէն անոնք որ քիչ մը առաջ
փախեր էին անոնցմէ՝ որ մոլորութեան մէջ
19 կը պտպտին · Անոնց ազատութիւն կը խոստա-
նան , Հւ իրենք ապականութեան ծառաներ
են · Ասն որ ինչ բանէ որ մէկը յաղթուի , ա-
20 նոր ծառայ ալ կ՚ըլլայ ։ Ինչու որ եթէ Տէր
ու փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի գիտութիւնովը
աչխարհիս պղծութիւններէն Հրաժարելէն
ետև՝ դարձեալ ան բաներէն բռնուած յաղ-
թուին , անոնց վերջը առջինէն գէշ կ՚ըլլայ ։

1 Ցնո Համմ · ժգ · 13 ։
2 Յուգ · 12 · 13 ։
3 Յուգ · 12 ։
4 Յուգ · 16 ։
5 Գոր · բ · 40 · Գղ · ա · 4 · Հմբ · 20 ։
6 Գաղ · է · 13 · ա Պետ · բ · 16 ։
7 Յաճ · ը · 34 · Հբ · 11 ։
8 Յուգ · 12 · 13 ։
9 Գղ · ա · 2 ։
10 Մատ · Ժբ · 45 ։ Գաղ · Ժա · 26 ։ Երբ · գ · 4 · եւ · Ժ · 26 · 27 ։

21 ¹Ինչու՞ որ ազիկ էր անոնց՝ որ [illegible] արդարու-
թեան ճամբան ճանչցած չըլլային, քան թէ
ճանչնալով ետ դառնային անոնց սուրբ պատուի-
22 րան[illegible]ն որ իրենց յանձնուեցաւ։ Սակայն ա-
նոնց հանդիպեցաւ ան ճշմարիտ առակին բա-
նը, թէ՝ Շունը նորէն իր փսխածին կը դառ-
նայ, ու լուացած խոզը ցեխի մէջ թաւալ-
ուելու։

ԳԼ. Գ

1 Կը հաստատի Քրիստոսի գալուստին ճշմարտութիւնը։ 10 Կը նկարագրէ թէ ինչ կերպով աշխարհս պիտի վերջա-
նայ։ 11 Կը յորդորէ բարեպաշտութեան որ առ բանիս ապահովուի
անպատա[illegible]ժար ունենան։ 15 ու հաստատէն թէ Տէրոջը երկայնամտութիւնը իրենց փրկութեանը համար է, ինչպէս որ Պօ-
ղոս գրեր էր անոնց իր նամակին մէջ։

1 Սիրելիներ, ասիկա երկրորդ թուղթը հիմա ձէ-
զի կը գրեմ, որով ձեր անկեղծ միտքը
2 կ՚արթնցնելով յիշելու, որ առաջ մարգարէ-
ներէն առաջուց պատգամած խօսքերը, և ¹մեր
այնքան Տէրոջը ու փրկչին առաքեալներուն
3 պատուիրանը միտքերնիդ բերէք։ ²Բայց ա-
ռաջ ասիկա գիտնաք, որ վերջին օրերը ծաղր
բնութիւններ պիտի գան, որոնք իրենց ցանկու-
4 թիւններուն համեմատ պիտի քալեն, եւ ա-
սոնք ըսեն, ³Ո՞ւր է անոր գալուստ խոստումնը։
վասն զի քանի որ հայրերը քնացան, ամէն
բան անոնգ կայ կը մնայ արարածոց սկիզբէն
5 հետէ։ Քանզի անոնք (որ իրենց ուզածը աս
է՝) ան բանը մոռցեր են, թէ երկինքը առա-
ջուց եղաւ, ու երկիրը ջուրերէն ու ջուրերով

ֆ Գաւ. ժբ. 47։ 48։ Յովհ. Ի. 41։ ժէ. 22։
ա Առակ. իզ. 11։
—
բ Գէ. ա. 13։
գ Յուդ. 17։
դ ա Տիմ. գ. 1։ բ Տիմ. գ. 1։ Յուդ. 18։
ե Գէ. բ. 10։
զ Ես. է. 10։ Երեմ. ժէ. 15։ Եզեկ. ժբ. 22։ 27։ Պատ. իգ. 4։ 18։ Գաւ. ժբ. 45։
է Սաղ. իգ. 2։ Ձէզ. 6։ Կաղ. ա. 17։

6 հաստատ կերպով է ¹Պատուիրանը մեր Տէրոջ եւ
հին աշխարհը ընդհեղեղով ապականած կոր-
7 սուեցաւ. ²Եւ հիմակուան երկինքը ու երկիրը
նոյն խօսքով պահպանուած են, ³մինչև դա-
տաստանին ու ամբարիշտ մարդոց կորստեան
8 օրը կրակի համար պահուած։ Եւ ասիկ
բանը ձեզմէ ծածուկ չմնայ, սիրելիներ, որ
Տէրոջը քովը մէկ օրը հազար տարուան պէս
9 է, ²ու հազար տարին մէկ օրուան պէս։ ³Տէրը
չուշացնելը իր խոստումնը, ինչպէս որ ոմանք
ուշացում կը սեպեն, ⁴հապա մեզի երկայ-
նամիտ կ՚ըլլայ. ⁵Ինքը որ չուզեր որ մէկը կոր-
սուի, ⁶հապա որ ամէնը ապաշխարանքի գան։
10 ¹Սակայն Տէրոջը օրը ²գողի պէս պիտի գայ,
³որ անառնէրը երկինքը մեծաձայն չառաչելով
պիտի անցնի, ու տարրերը բռնկեալ պի-
տի լուծուին, երկիրս ալ ու ինչ գործքեր որ
11 անոր մէջը կը գտնուին՝ պիտի այրուին։ Ուս-
տի աս ամէն բաներըը որ պիտի լուծուին, ձէ-
զի ինչպէս մարդիկ ըլլալ կը վայելէ՝ սուրբ
վարմունքով ու բարեպաշտութեամբ, ¹սպաս-
12 անելով ու արագացնել Աստուծոյ օրուանը գա-
լուն, ²որուն մէջ երկինքը կրակով այրուած
պիտի լուծուի, ³ու տարրերնիրը բռնկեալ
13 պիտի հալին։ ¹Սակայն իր խոստմունքին հա-

ը Դան. ա. 6. 9։ Սաղ. լգ. 6։ Երեմ. ժա. 3։
ը Դան. է. 11. 21. 22. 25։ Գէ. բ. 3։
թ Հմր. 10։
ժ Պատ. իզ. 41։ բ Թես. ա. 8։
ի Սաղ. ղ. 4։
լ Ամբ. բ. 3։ Երեմ. ժ. 37։
խ Ես. է. 18։ Պետ. գ. 20։ Հմր. 15։ Եզեկ. ժբ. 23. 32։ լգ. 11։
ձ Հաւտ. բ. 4։ ա Տիմ. բ. 4։
ճ Պատ. իգ. 45։ Գաւ. ժբ. 39։ Թես. է. 2։ Յայտ. գ. 3։ ժգ. 15։
ռ Ոմանք գիշերապահ գալը
մ Սաղ. ձբ. 26։ Ես. ծ. 6։ Պատ. իգ. 35։ Պտր. ժգ. 31։ Երբ. ա. 11։ Յայտ. ի. 11։ բ. 1։ բ ա Պետ. ա. 15։ Ե ա Կար. ա. 7։ Տիտ. բ. 13։
յ Սաղ. ծ. 3։ Ես. ժ. 10։
ն Ես. կի. 17։ կզ. 22։ Յայտ. իա. 1։ 27։

մեծամա՝ նոր երկինք ու նոր երկիր մը կը սպա-
սենք, որոնց մէջ արդարութիւն կը բնակի ։
14 Ուստի, սիրելիներ, ասոնց սպասելով ջա-
նացէք, որ ան ձեզ անբիծ ու անարատ գտնէ
15 խաղաղութիւնով. Եւ մեր Տէրոջը երկայնա-
տրամութիւնը փրկութիւն սեպեցէք. ինչպէս որ
մեր սիրելի եղբայրը Պօղոս ալ իրեն տրուած
16 իմաստութիւնովը գրեց ձեզի. Ինչպէս որ
ամէն թուղթերուն մէջ ալ ասս բաներուս վը-
րայով կը խօսի. որոնց մէջ քանի մը դժուա-
րիմաց խօսքեր կը գտնուին, որ տգէտնք ու
անհաստատուածները ծուռ կոմիը կը դար-
ձընեն, ինչպէս ուրիշ գիրքերն ալ՝ իրենց ան-
17 ձին կորստեանը համար ։ Ուրեմն դուք, սի-
րելիներ, դուռաջուց գիտնալով՝ կրկղէ նզիք,
որ չըլլայ թէ անօրէնութեան խարէութենէն
բռնուած՝ ձեր հաստատութենէն իյնաք ։
18 Հապա աճեցէք մեր Տէր ու փրկիչ Յիսուս
Քրիստոսի շնորհքովը ու գիտութիւնովը. Ա-
նոր փառք հիմա ալ ու մինչև յաւիտենական
օրն ալ ։ Ամէն ։

ա Կոր. ա. 8։ Ժէ. 38։ Փիլ. ա. 10։ ա Թես. գ. 13։ ե. 23։
բ Հռոմ. բ. 4։ ա Պետ. գ. 20։ Հմր. 9։
գ Հռոմ. բ. 19։ ա Կոր. Ժէ. 24։ ա Թես. գ. 14։
դ Մտ. ժգ. 23։ Գլ. ա. 12։
ե Եփես. գ. 14։ Գլ. ա. 10, 11։ բ. 18։
զ Եփես. գ. 15։ ա Պետ. բ. 2։
է Տիմ. գ. 18։ Յայտ. ա. 6։

ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Առաքեալը կը նկարագրէ Քրիստոսի անձը՝ որով մենք յաւէ-
տենական կեանք առինք՝ Հաստատ ծայ հետ հաղորդութիւն ու-
նենալու. 5 կը յորդորէ որ ասոր հետ ուրիք վարք ալ ունե-
նանք. որ միայն Քրիստոս մը լըլայ մեր հաստատին գուա-
նութիւնը եւ հաղորդութիւնը շշմարիտ է, եւ որ հաստատ
ապաշխարութիւն մը անհրաժեշտ է Քրիստոսի մահուանը մեր
մեղքերուն թողութիւն կայ։

1 Կ՚նայ բանին վրայով՝ որ սկիզբէն էր, ո-
րուն համար լսեցինք, որն որ մեր աչքերովը
տեսանք, Քրուն նայեցանք Եու մեր ձեռքերը
2 շօշափեցին. (Եւ կեանքը Էյայտնուեցաւ,
ու տեսանք Եև կը վկայենք Եու ձեզի կը պատ-
միենք այն յաւիտենական կեանքը, Եոր Հօրը
3 քովն էր ու մեզի յայտնուեցաւ.) Եայն որ տե-
սանք ու լսեցինք՝ ձեզի կը պատմենք, որ
դուք ալ մեզի հետ հաղորդութիւն ունենաք.
Եև մեր հաղորդութիւնը Հօրը հետ է՝ ու իր
4 Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի հետ ։ Եւ սա

ա Յովհ. ա. 1։ Գլ. բ. 13։
բ Յովհ. ա. 14։ բ Գլ. գ. 16։ Գլ. գ. 14։
գ Ղուկ. իգ. 30։ Յովհ. ի. 27։
դ Յովհ. ա. 4։ Ժա. 25։ ծգ. 6։
ե Հռոմ. Ժգ. 26։ ա Տիմ. գ. 16։ Գլ. գ. 5։
զ Յովհ. իա. 24։ Գործ. բ. 32։
է Գլ. ե. 20։
ը Յովհ. ա. 1, 2։
թ Գործ. գ. 20։
ժ Յովհ. Ժէ. 11։ ա Կոր. ա. 9։ Գլ. բ. 24։

բանները կը գրենք ձեզի, որ ձեր ուրախու-
թիւնը կատարեալ ըլլայ ։
5 Եւ ասիկա է ան պատգամը որ իմիէն լսե-
ցինք ու ձեզի կը պատմենք, Թէ Աստուած
լոյս է, ու անոր մէջը բնաւ խաւար չկայ ։
6 Թէ որ ըսենք թէ Անոր հետ հաղորդութիւն
ունինք, ու խաւարի մէջ պտրտինք, սուտ կը
7 դրուցենք և ճշմարտութիւնը չենք ըներ ։ Հա-
պա թէ որ լուսոյ մէջ քալենք, ինչպէս որ ա-
նիկա լուսոյ մէջ է, իրարու հետ հաղորդու-
թիւն կ'ունենանք, ու անոր Որդւոյն Յիսուս
Քրիստոսի արիւնը մեզ ամէն մեղքէ կը սրբէ ։
8 Թէ որ ըսենք թէ Մենք մեղք մը չունինք,
ինքզինքնիս կը խաբենք, ու մեր մէջը ճշմար-
9 տութիւն չկայ ։ Թէ որ խոստովանինք մեղ-
քերնիս, հաւատարիմ ու արդար է անիկա մեր
մեղքերուն թողութիւն տալու, և մեզ բոլոր
10 անիրաւութիւնէ սրբելու ։ Թէ որ ըսենք թէ
Մենք մը չդրծեցինք, սուտղուց կ'ընենք
անիկա, ու անոր խօսքը մեր մէջը չէ ։

ԳԼ· Բ

1 Կը զգուշացնէ սկսուածին մեղքերէն ։ 3 Կը սորվեցնէ թէ
Աշխարհասիրն զԱստուած ճանչնալը կը կասկածայ անոր պա-
տուիրանքները պահելու մէջ ։ 9 Սիրը եղբայրները սիրելու ։ 15
և աշխարհը չսիրելու մէջ ։ 18 Պատրիարք հնաւանդ մանր-
թեցուցիչներէն ։ 20 որոնց մոլորութիւններէն ատաւածա-
պաշտները ապահով և ապատ կ'ըլլան հաւատառուն հաւատա-
քով և առջի վարդապետութեամբ ։

1 Ցաճ· ժե· 11 ։
ժգ· 24 ։ բ Ցաճ·
12 ։
2 ԳԼ· գ· 11 ։
3 Ցաճ· ա· 9· ը·
12 ։ ի· 5· ժբ· 35·
36 ։
4 բ Կոր· գ· 14 ։ ԳԼ·
բ· 4 ։
ա Կոր· գ· 11 ։ եւ·
փետ· ա· 7 ։ Եբր·
ի· 14 ։ ա Պետ· ա·
10 ։ ԳԼ· բ· 2 ։
Ցայտ· ա· 5 ։
5 գ Թագ· ը· 46 ։ բ
Մ՚ն· գ· 36 ։ Ցգր·
ի· 2 ։ ժե· 14 ։ իե·
4 ։ Առակ· ի· 9 ։
ժողմ· ի· 20 ։ Ցաճ·
գ· 2 ։
6 ԳԼ· բ· 4 ։
7 Սաղ· լը· 5 ։ Առակ·
իը· 13 ։
8 Հնծր· 7 ։ Սաղ· ծա·
2 ։

—

1 Իմ որդեակներս, աս բաները ձեզի կը գրեմ
որ մեղք չգործէք ։ և Թէ որ մէկը մեղք գոր-
ծելու ըլլայ, Հօրը քով բարեխօս ունինք
2 Յիսուս Քրիստոս արդարը ։ Եւ անիկա մեր
մեղքերուն քաւութիւն է, և չէ Թէ մեր-
մերիններուն, հապա բոլոր աշխարհին ալ ։
3 Ու սորվ դիտենք Թէ անիկա ճանչցանք,
Թէ որ անոր պատուիրանքները պահենք ։
4 Ան որ կ'ըսէ Թէ Ես անիկա ճանչցայ, ու ա-
նոր պատուիրանքները չպահէր, խառնաօս է,
5 և անոր մէջը ճշմարտութիւն չկայ ։ Բայց ան
որ անոր խօսքը կը պահէ, Հրատարակեալ իր մէջը
կատարեալ է Աստուծոյ սէրը ։ Ասով կը ճանչ-
6 նանք Թէ անոր մէջն ենք ։ Ան որ կ'ըսէ Թէ
անոր մէջը կը բնակի, Հանապատ պէտք է որ
քալէ՝ ինքնար որ անիկա քալեց ։
7 Սիղտայրներ, Հէ Թէ մէկ նոր պատուիրանք
մը կը գրեմ ձեզի, Հապա ան հին պատուի-
րանքը որ սկիզբէն ի վեր ունէիք ։ և հին պա-
տուիրանքը ան խօսքն է, որ դուք սկիզբէն
8 լսեցիք ։ Դարձեալ Հնոր պատուիրանք մը կը
գրեմ ձեզի, որ ճշմարիտ է անոր մէջը ու ձեր
մէջը ։ Թիւնէ որ խաւարը կ'անցնի, ու ճշմա-
9 րիտ լոյսը արդէն կ'երևնայ ։ Ան որ կ'ըսէ Թէ
լուսոյ մէջ է, ու իր եղբայրը կ'ատէ, անիկա
10 տակաւին խաւարի մէջ է ։ Ան որ իր եղբայրը

ա Հռոմ· ը· 34 ։ ա
Տիմ· բ· 5 ։ Եբր·
ի· 25 ։ Թ· 24 ։
բ Հռոմ· գ· 25 ։ բ
Կոր· ե· 18 ։ ԳԼ·
ա· 7 ։ գ· 10 ։
գ Ցաճ· ա· 29 ։ գ·
42 ։ ժա· 51 ։ 52 ։
ԳԼ· գ· 14 ։
դ ԳԼ· ա· 6 ։ գ· 20 ։
ե ԳԼ· ա· 8 ։
զ Ցաճ· ժգ· 21, 23 ։
է ԳԼ· գ· 12 ։
ը ԳԼ· գ· 13 ։
թ Ցաճ· ժե· 4, 5 ։
ժ Ղ՚ա· ժա· 29 ։
Ցաճ· ժգ· 15 ։ ա
Պետ· բ· 21 ։
ի Ռնդ· Սիբելներ ։
լ բ Ցաճ· 5 ։
խ ԳԼ· գ· 11 ։ բ
Ցաճ· 5 ։
ծ Ցաճ· ժգ· 34 ։
ժե· 12 ։
կ Հռոմ· ժգ· 12 ։
Էփես· ե· 8 ։ ա
Թես· ե· 5, 8 ։
հ Ցաճ· ա· 9 ։ ը·
12 ։ ժբ· 35 ։
ձ ա Կոր· ժգ· 2 ։ բ
Պետ· ա· 9 ։ ԳԼ·
գ· 14, 15 ։
ղ ԳԼ· գ· 14 ։

կը սիրէ, լուսոյ մէջ կը բնակի, ու լոյս մէջը
11 դայթակղութիւն չկայ։ Բայց ան որ իր եղբայրը կ'ատէ, խաւարի մէջ է ու խաւարի մէջ կը քալէ, և չգիտեր թէ ուր կ'երթայ, ընչու որ խաւարը անոր աչքերը կուրցուցեր է։
12 Կը գրեմ ձեզի, որդեակներ, ընչու որ ձեր մեղքերը թողուած են անոր անուանը համար։
13 Կը գրեմ ձեզի, հայրեր, ընչու որ դուք ճանչցաք անիկա որ սկիզբէն է։ Կը գրեմ ձեզի, երիտասարդներ, ընչու որ դուք յաղթեցիք չարին յաղթեցիք։ Կը գրեմ ձեզի, տղաքներ, ընչու որ դուք ճանչցաք Հայրը։ Գրեցի ձեզի, հայրեր, ընչու որ դուք ճանչցաք անիկա որ սկիզբէն է։ Գրեցի ձեզի, երիտասարդներ, ընչու որ դուք ուժգի՛ եք, և Աստուծոյ խօսքը ձեր մէջը կը բնակի, ու չարին յաղթեցիք։
15 Մի՛ սիրէք աշխարհս, ոչ ալ ինչ որ աշխարհիս մէջ է։ Թէ որ մէկը աշխարհը կը սիրէ, անոր հետքն դին Հօրը սէրը չկայ։ քանզի ամէն բան որ աշխարհի մէջ է, մարմնոյ ցանկութիւնը ու աչքոց ցանկութիւնը և աս կեանքիս ամբարտաւանութիւնը, Հօրմէն չէ, հապա աս
17 աշխարհէս է։ Աշխարհս ալ կ'անցնի, անոր ցանկութիւնն ալ։ բայց ան որ Աստուծոյ կամքը կը կատարէ՝ յաւիտեան կը մնայ։
18 Որդեակներ, վերջին ժամանակն է. ու ինչպէս որ լսեցիք թէ Հեռը պիտի գայ, հի՛ մարդիկ շատ հեռուներ եկած են. ոնկէ կ'ի՛մա-

ը բ Պետ. ա. 10։
ա Յով. ժբ. 35։
ի Դատ. իգ. 47։ Գոր. գ. 18։ ժ. 43։ ժգ. 38։ Գաղ. ա. 7։
ժ Գաղ. ա. 1։
ի Եփես. զ. 10։

ա Հռոմ. ժբ. 9։
ի Մատ. գ. 24։ Գաղ. ա. 10։ Յով. գ. 4։
ա Ժող. է. 11։
ո ա Կոր. է. 31։ Յով. ա. 10։ գ. 15։ ա Պետ. ա. 24։
ղ Յով. իա. 5։

ա Հով. ա. 2։
ի բ Յով. բ. 3, ևն։ բ Պետ. բ. 1։ Գաղ. գ. 3։
ա Կոր. ժա. 19։
ի Յով. բ. 11։ Յուդ. 18։
ա Կոր. ժա. 31։ Յով. ա. 9։ Հմր. իզ. 27։
ի Մատ. իգ. 5, 24։ բ Յով. է. 7։
ա Տիմ. գ. 1։ բ Տիտ. գ. 1։

19 նանք թէ վերջին ժամանակ է։ Ինչպէս եղան հակաքրիստոսներ, որոնց մեզմէ չեն. ինչու որ եթէ մեզմէ ըլլային, մեր հետը պիտի մնային. հապա ելան որ յայտնի ըլլան թէ անոնք ամէնը մեզմէ չէին։ Բայց դուք օծումն ունիք
20 Սուրբէն, ու ամէն բան գիտէք։ Զգրեցի ձեզի՝ իբր թէ ճշմարտութիւնը չգիտէք դիտեր, հապա թէ գիտէք անիկա, ու նաև թէ ամէն
22 սուտութիւն ճշմարտութենէ չէ։ Ո՞վ է սուտաւոն, եթէ ոչ ան որ կ'ուրանայ թէ Յիսուսը Քրիստոս չէ. անիկա է Նեռը որ կ'ուրանայ
23 Հայրը ու Որդին։ Ամէն ով որ կ'ուրանայ Որդին, անիկա Հայրն ալ չընդունիր։ [Բայց ան որ կը խոստովանի Որդին, անիկա Հայրն
24 ալ կ'ընդունի։] Ուրեմն ինչ որ դուք սկիզբէն լսեցիք, թող անիկա ձեր մէջը բնակի. թէ որ ան սկիզբէն լսածնիդ ձեր մէջը բնակի, դուք ալ Որդւոյն ու Հօրը մէջ պիտի
25 բնակիք։ Եւ ասիկա է ան խոստումնը որ ինքը մեզի խոստացաւ, այսինքն յաւիտենա-
26 կան կեանքը։ Ասո բաները ձեզի գրեցի ձեզ
27 մոլորեցնողներուն համար։ Եւ ան օծումնը որ դուք իրմէն ընդունեցիք՝ ձեր մէջը կը մնայ, ու պէտք չէ որ մէկը ձեզի սորվեցընէ. Հապա ինչպէս որ նոյն օծումնը ձեզի կը սորվեցընէ ամէն բանի վրայով, և ճշմարիտ է

բ Օր. ժգ. 33։ Սաղ. իա. 9։ Գործ. ի. 30։
ա Մատ. իգ. 24։ Յով. զ. 37։ ժ. 28, 29։ բ Տիմ. բ. 19։
ա Կոր. ժա. 19։
ի Յով. բ. 21։ Եբր. ա. 9։ Հմր. իզ. 27։
ի բ Կոր. ա. 21։ Եբր. ա. 9։ Հմր. իզ. 27։
ի Մար. ա. 24։ Գործ. գ. 14։
ի Յով. ժ. 4, 5։ ժգ. 26։ ժզ. 13։
Հմր. 27։
ի Գաղ. գ. 3։ բ Յով. 7։
ա Յով. ժե. 25։ բ Յով. 9։
ի Յով. ժգ. 7, 9, 10։ Գաղ. գ. 15։
ի բ Յով. 6։

ի Յով. ժգ. 23։ Գաղ. ա. 3։
ի Յով. ժե. 3։ Գաղ. ա. 2։ ե. 11։
ի Գաղ. գ. 7։ բ Յով. 7։
ի Հմր. 20։
ի Եբեմ. լա. 33, 34։ Եբր. ը. 10, 11։
ի Յով. ժգ. 26։ ժզ. 13։ Հմր. 30։

ու սուտ չէ, և ինչպէս որ անիկա ձեզի սորվեցուց, անոր մէջը կեցէք։
28 Ու հիմա, որդեակներ, անոր մէջը կեցէք, [1]որ երբ անիկա յայտնուի՝ մենք համարձակութիւն ունենանք, ու անկէ չամչանք իր
29 գալուստուն։ [2]Թէ որ գիտէք թէ անիկա արդար է, ի՛մանաք թէ [3]ամէն ով որ արդարութիւն կը գործէ՝ անկէ ծնած է։

Գլ. Գ

1 Յիւնեցընելով Աստուծոյ անզուգական սէրը՝ որով մեզ իբրեն որդիներ կ՚ընէ, 3 կը յորդորէ որ հնազանդութեամբ անոր պատուիրանները պահենք, 11 ու նաեւ եղբայրաբար միկնիկ սիրենք։

1 Տեսէք՝ Հայրը ինծոր սէր չնորհեց մեզի, [1]որ մենք Աստուծոյ որդիք բաւնինք. ասոր համար աշխարհ մեզ չճանչնար, [2]ինչու որ զանիկա չճանչցաւ։ 2 Նիկա՛ս չճանչցաւ։ Սիրելիներ, [1]հիմա մենք Աստուծոյ որդիքն ենք, ու տակաւին յայտնի չէ թէ ինչ պիտի ըլլանք. բայց գիտենք որ երբ անիկա յայտնուի, [2]անոր պէս պիտի ըլլանք. [3]վասն զի անիկա պիտի տեսնենք՝ ինչպէս որ է։
3 [1]Ու ամէն ով որ ասոր յոյսը անոր վրայ ունի, ինքզինքը կը մաքրէ, ինչպէս որ անիկա մաքուր է։ 4 Ամէն ով որ մեղք կը գործէ, անիկա անօրէնութիւն ալ կը գործէ, ու [2]մեղքը
5 անօրէնութիւն է։ [3]Ու գիտէք որ անիկա առ-

[1] Գլ. գ. 2։
[2] Գլ. գ. 17։
[3] Գաղ. ին. 14։
[4] Գլ. գ. 7, 10։
—
[5] Ցակ. ա. 12։
[6] Ցակ. ժե. 15, 19։ ժգ. 3։ ժէ. 25։
[7] Եփ. ծգ. 5։ Հռոմ. ը. 15։ Գաղ. գ. 26։ գ. 6։ Գլ. ե. 1։
[8] Հռոմ. ը. 18։ [1]ը Կող. գ. 17։
[9] Հռոմ. ը. 29։ [1]ա Կող. ժե. 19։ ժզ. 3։ ժէ. 21։ գ. 21։ Կող. գ. 4։ [2]բ Գնա. ա. 4։
[10] Ցով. ժբ. 20։ Սալ. ժգ. 11։ Մատ. ե. 8։ [1]ա Կող. ժգ. 12։ [2]բ Կող. ե. 7։
[11] Գլ. գ. 17։
[12] Հռոմ. գ. 15։ Գլ. ե. 17։
[13] Գլ. ա. 2։
[14] Գլ. ա. 5։ բ. 7։
[15] Ցակ. ժգ. 34։ ժե. 12։ Հմր. 23։ Գլ. գ. 7, 21։ [1]բ Ցակ. 5։
[16] Դն. գ. 4։ 8։ Երբ. ժա. 4։ Յու. գ. 11։
[17] Ցակ. ժե. 18, 19։ ժէ. 14։ [1]բ Տիմ. գ. 12։
[18] Գլ. բ. 10։

նոր համար յայտնուեցաւ, [1]որ մեր մեղքերը
6 վերցընէ. [2]ու իր մէջը մեղք չկայ։ Ամէն ով որ անոր մէջը կը կենայ՝ մեղք չգործեր. [3]ամէն ով որ մեղք կը գործէ՝ զանիկա տեսած չէ
7 ու զանիկա ճանչցած չէ։ Որդեակներ, [1]մէկը ձեզ չխաբէ. [2]ան որ արդարութիւն կը գործէ՝
8 արդար է, ինչպէս որ Անիկա արդար է։ [1]Ուան որ մեղք կը գործէ՝ Սատանայէն է. [2]ինչու որ Սատանան սկիզբէն՝ ի վեր կը մեղանչէ. [3]ասոր համար Աստուծոյ Որդին յայտնուեցաւ,
9 [1]որ Սատանային գործքերը քակէ։ [2]Ամէն ով որ Աստուծմէ ծնած է՝ մեղք չգործեր, [3]ինչու որ անոր սերմը իր մէջը կը մնայ, ու չկրնար մեղք գործել, քանդի Աստուծմէ ծնած է։
10 Ասով յայտնի են Աստուծոյ որդիքը ու Սատանայի որդիքը։ [1]Ամէն ով որ արդարութիւն չգործեր՝ անիկա Աստուծմէ չէ, [2]և ան ալ՝ որ
11 իր եղբայրը չսիրեր։ [3]Ինչու որ ասիկա ան պատուիրանքն է որ դուք սկիզբէն լսեցիք,
12 [1]որ մէկմէկ սիրենք։ [2]Չէ թէ կայէնին պէս որ չարէն էր, ու իր եղբայրը սպաննեց. և ինչո՞ւ համար զանիկա սպաննեց. անոր համար որ իր գործքերը չար էին, ու իր եղբօրը [3]-ներ-
13 [4]ըը՝ արդար։ Մի զարմանաք, եղբայրնե՛ր,
14 [1]թէ որ աշխարհ ձեզ ատէ։ [2]Մենք գիտենք որ մահէն կեանքի փոխուեցանք, [3]ինչու որ ես-

[1] Եփ. ծգ. 5, 6, 11։ ա Տիմ. ա 15։ Երբ. ա. 3։ [2]Յով. գ. 26։ ա Պետ. բ. 24։
[3] բ Կոր. ե. 21։ Երբ. գ. 15։ [1]Յով. գ. 28։ ա Պետ. բ. 22։
[4] Գլ. բ. 4։ գ. 8։ գ Ցակ. 11։
[5] Գլ. բ. 29։
[6] Գլ. գ. 5։
[7] Գլ. գ. 5։
[8] Հռոմ. գ. 15։ Գլ. ե. 17։
[9] Գլ. ա. 5։ բ. 7։
[10] Ցակ. ժգ. 34։ ժե. 12։ Հմր. 23։ Գլ. գ. 7, 21։ [1]բ Ցակ. 5։
[11] Դն. գ. 15։ Ղուկ. ժ. 18։ Ցակ. ժգ. 11։ Երբ. բ. 14։
[12] Գլ. ե. 18։
[13] ա Պետ. ա. 23։
[14] Գլ. բ. 29։
[15] Գլ. գ. 5։
[16] Գլ. ա. 5։ բ. 7։
[17] Ցակ. ժգ. 34։ ժե. 12։ Հմր. 23։ Գլ. գ. 7, 21։ [1]բ Ցակ. 5։
[18] Դն. գ. 4։ 8։ Երբ. ժա. 4։ Յու. գ. 11։
[19] Ցակ. ժե. 18, 19։ ժէ. 14։ [1]բ Տիմ. գ. 12։
[20] Գլ. բ. 10։

բայրներըը կը սիրենք. ՚ան որ եղբայրը չսիրէ՚
15 մահուան մէջ կը մնայ։ Ամէն ոք որ իր եղ-
բայրը կ՚ատէ՝ մարդասպան է. ՚ու դիտէք որ
ամէն մարդասպան իր մէջը բնակած յաւիտ-
16 նական կեանք չունի։ ՚Ասով գիտցանք Քրի-
ստոսի սէրը, որ անձինս իր կեանքը մեզի համար
դրաւ. մենք ալ պարտաւոր ենք հոգ եղբայր-
17 ներուն համար դնել մեր կեանքը։ Բայց ան
որ աշխարհիս բարիքը ունի, և իր եղբայրը
բանի մը կարօտ կը տեսնէ՝ ու իր դուխը անոկ
կը գոցէ, ՚ինչո՞ւր Աստուծոյ սէրը անոր մէջը
18 բնակած կ՚ըլլայ։ Որդեակներս, չէ թէ խօս-
քով ու լեզուով սիրենք, հապա գործով ու
ճշմարտութիւնով։
19 ՚Ես ասով կը ճանչնանք թէ ճշմարտութե-
նէն ենք, ու մեր սրտերուն համարձակութիւ-
20 նով զանոնք կը հաստատենք առջեւը Աստուծոյ։
Որովհետեւ եթէ մեր սիրտերը մեզ կը մեղադրեն,
Աստուած մեր սիրտերէն մեծ է և ամէն
21 բան գիտէ։ Սիրելիներ, եթէ մեր սիրտերը
մեզ չմեղադրեն, չունինք համարձակութիւն
22 դէպի Աստուած, և ինչ որ խնդրենք կ՚առնենք
անկէ, որովհետեւ իր պատուիրանքները
կը պահենք և զոր հաճոյ եղած
23 բաներըը կ՚ընենք։ ՚Ես ասիկա է անոր պա-

7 Գլ. բ. 9. 11։
8 Մատ. ե. 21. 22։ Գլ. գ. 20։
9 Գաղ. ե. 21։ Յայտ. ի. 8։
10 Յովհ. գ. 16։ Ժե. 13։ Հռոմ. ե. 8։ Եփես. ե. 2. 25։ Գլ. գ. 9. 11։
11 Բ Օր. ժե. 7։ Ղեւկ. գ. 11։
12 Գլ. գ. 20։
13 Եղկի. լգ. 31։ Հռոմ. ժբ. 9։ Եփես. գ. 15։
14 Յովհ. բ. 15։ Գործ. ա. 22։
15 Յովհ. ժբ. 37։ Գլ. ա. 8։
16 ա Կոր. գ. 4։
17 Յոբ. իբ. 26։ Երբ. ժ. 22։ Գլ. բ. 28։ գ. 17։
18 Սաղ. լգ. 15։ Ամոս. ժե. 15։ Յովհ. ժդ. 31։
19 Գլ. գ. 10։
20 Յովհ. ժբ. 34։
21 Յովհ. ժբ. 22։ Գլ. գ. 22։
22 Մատ. իբ. 19։ Յովհ. ժե. 7։ Գլ. ե. 14։
23 Յովհ. ե. 29։ Ժե. 3։

տուիրանքը, որ իր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոս-
ին անունը հաւատանք ու միկալիկ սի-
րենք, ինչպէս որ մեզի պատուիրեր տուաւ։
24 Եւ ան որ անոր պատուիրանքները կը պահէ՝
Աստոր մէջը կը կենայ, ու անոր ալ սուրբ
Հոգին. Եւ ասկէ գիտենք որ անոր մէր մէջը
կը կենայ, այսինքն ան Հոգին որ մեզի տուաւ։

ԳԼ. Դ

1 Կը պատուիրէ չհաւատալ ամէն ոգիի անխտիր, այլ փորձել զանոնք
պարծենալն թէ Աստուծոյ Հոգին ունին։ այլ փորձել զանոնք
ուղղութեամբ հաւատքին կանոնին։ 7 և շատ գեղեցիկ կը
յորդորէ զանոնք եղբայրական սիրոյ ունենալու։

1 Սիրելիներ, Հոգիի մի հաւատաք,
հապա Հոգիները փորձեցէք՝ թէ արդեօք
Աստուծմէ են. ՚Ինչու որ աշխարհիս մէջ շատ
2 սուտ մարգարէներ ելած են։ Ասով կրնաք
ճանչնալ Աստուծոյ Հոգին. Ամէն Հոգի որ
ցիսուս Քրիստոսը մարմնով եկած կը խոս-
3 տովանի, անկիս Աստուծմէ է. ՚Ես ամէն Հո-
գի որ ցիսուս Քրիստոսը մարմնով եկած չը-
խոստովանիր, անկիս Աստուծմէ չէ. ու ասի-
կա Նեռին հոգին է, որուն համար լսեցիք թէ
պիտի գայ, ու հիմակուընկ ալ աշխարհիս
4 մէջ է։ Որդեակներ, դուք Աստուծմէ էք, ու

1 Մատ. իբ. 39։ Յովհ. ժբ. 32։ ժե. 12։ Եփես. ե. 2։ ա Թես. գ. 2։ ա Պետ. գ. 8։ Եբր. ժ. 21։
2 ա Կոր. ժբ. 29։ ա Թես. ե. 21։ Յայտ. բ. 2։
3 Մատ. իբ. 5։ իա. 22։ Մարկ. ժա. 24։ Յովհ. ժբ. 13։ ժե. 7։ ժբ. 23։ Գլ. ե. 14։ Յովհ. ե. 29։ Ի. 32։
4 Յովհ. ժե. 21. 26։ Գ. 3։ Գլ. ե. 18։ Յովհ. ժբ. 33։ Գլ. գ. 13։
5 Յովհ. ժբ. 30։ ա Յովհ. ե. 19։ Գլ. ե. 18։
6 Յովհ. ժբ. 3։ Գլ. ե. 1։
7 Գլ. բ. 22։ բ Յովհ. 7։
8 բ Թես. բ. 7։ Գլ. բ. 18. 22։
9 Գլ. ե. 4։

անոնց յայտնեցիք. քանզի մեծ է անոնց վարձքը մէջն է, երբոր թէ անոնք որ աշխարհէն
5 մէջն է՝ Անոնք աշխարհէն են. անոր համար աշխարհի վրայով կը խօսին, եւ աշխարհս
6 մեզի կ՚ընդ անոնց։ Մենք Աստուծմէ ենք. Ան որ գիտուած կը ճանչնայ մեզի մեզի
կ՚ընդ. ան որ Աստուծմէ չէ՝ մեզի մեզի չընդ. ասով կը ճանչնանք ճշմարտութեան Հոգին
ու խաբեպաեան Հոգին։
7 Սիրելիներ, միմիկ սիրենք, ինչու որ
սէրը Աստուծմէ է. ու ամէն ով որ կը սիրէ Աս-
տուծմէ ծնած է, ու կը ճանչնայ Աստուած։
8 Ան որ չսիրէր՝ գիտուած չճանչնար. վինչ-
9 որ Աստուած սէր է։ Ասով յանդես մէջ Աստուծոյ
սէրը մեր վրայ յայտնի եղաւ, որ Աստուած
իր միածին Որդին աշխարհս խրկեց, որ անոր
10 միջոցով ապրինք։ Ասով յանդես մէջ է սէրը,
ոչ թէ մենք սիրեցինք գիտուած, հապա
որ անիկա մեզ սիրեց, ու իր Որդին խրկեց
11 մեր մեղքերուն քաւութիւն ըլլալու։ Սիրելի-
ներ, եթէ որ Աստուած մեզ ասանկ սիրեց,
ուրեմն մենք ալ կը պարտաւորինք միմիկ
12 սիրել։ Մէկը երբէք գիտուած տեսած չէ.
թէ որ միմիկ կը սիրենք, Աստուած մեր մէջ
չընդ կը բնակի, ու անոր սէրը մեր մէջը կա-
13 տարեալ է։ Ասով գիտենք թէ մենք անոր

ե Յովհ. ժբ. 31։
ժգ. 30։ ժգ. 11։
ա Կոր. բ. 12։ Ե-
փես. բ. 2։ գ. 12։
ը Յովհ. գ. 31։
թ Յովհ. ժե. 19։ ժե.
14։
ժ Յովհ. բ. 47։ ժ.
27։ ա Կոր. ժգ.
37։ բ Կոր. ժ. 7։
լ Ես. ը. 20։ Յովհ.

ժգ. 17։
խ Գաղ. գ. 10։ 11. 25։
ծ Գաղ. բ. 4։ գ. 6։
կ Հմր. 16։
հ Յովհ. գ. 16։ Հռ.
ա. 32։ Գաղ. գ. 16։
ձ Գաղ. ե. 11։
ղ Յովհ. ժե. 16։
Հռոմ. ը. 8։ 10։
Տիտ. գ. 4։

յ Գաղ. բ. 2։
ն Մատ. ժը. 33։
Յովհ. ժե. 12։ 13։
Գաղ. գ. 16։
շ Յովհ. ա. 18։ ա
Տիմ. ը. 16։ Հմր.
20։
ո Գաղ. բ. 5։ Հմր.
18։
չ Յովհ. ժե. 10։

մէջը կը բնակինք՝ ու անիկա մեր մէջը, որ իր
14 Հոգիէն մեզի տուաւ։ Եւ մենք տեսանք ու
կը վկայենք որ Հայրը իր Որդին խրկեց ա-
15 խարհի Փրկիչը ըլլալու։ Ով որ կը խոստովա-
նի թէ Յիսուս Որդի Աստուծոյ է, Աստուած
անոր մէջը կը բնակի, ան ալ Աստուծոյ մէջը։
16 Եւ մենք ճանչցանք ու հաւատացինք ան սէ-
րը որ Աստուած մեր վրայ ունի. Աստուած
սէր է. ու ան որ սիրոյ մէջ կը բնակի՝ Աստու-
ծոյ մէջ կը բնակի, ու Աստուած՝ անոր մէջը։
17 Ասով սէրը մեր վրայ կատարեալ կ՚ըլլայ, որ
համարձակութիւն ունենանք դատաստանին
օրը. Վասն զի ինչպէս է ինքը, անոնկ ալ
18 մենք ենք աս աշխարհիս մէջ։ Սիրոյ մէջ վախ
չկայ, հապա կատարեալ սէրը վախը միկ դի
կը ձգէ. ինչու որ վախը տանջանքի ենթակայ
է, ուստի ան որ կը վախնայ՝ սիրոյ մէջ կա-
19 տարեալ չէ։ Մենք զանիկա կը սիրենք, ին-
20 չու որ առաջ անիկա մեզ սիրեց։ Եթէ որ մէ-
կը ըսէ թէ ես Աստուած կը սիրեմ, ու իր եղ-
բայրը ատէ, անիկա ստախօս է. քանզի ան
որ իր եղբայրը չսիրեր՝ որ կը տեսնէ, գիտուած
21 տեսած՝ որ չտեսնելո, ինտո՞ր կրնայ սիրել։ Եւ
անիկ աս պատուէրը ունինք, թէ ան որ գիտ-
ուած կը սիրէ՝ իր եղբայրն ալ սիրէ։

Գլ. Ե

1 Ան որ գիտուած կը սիրէ, անոր որդիներն ալ կը սիրէ, ու
կը պահէ անոր պատուիրանները, 3 որոնք հաւատացեալց
ծանրաբեռնութիւն մը չեն։ 9 Յիսուս Աստուծոյ Որդին ըլլալով

ա Յովհ. ա. 14։ Գաղ.
ա. 1։ 2։
ը Յովհ. գ. 17։
թ Հռոմ. ժ. 9։ Գաղ.
ե. 1։ 5։
ժ Հմր. 8։

ի Գաղ. գ. 24։ Հմր.
13։
լ Յակ. բ. 13։ Գաղ.
բ. 28։ գ. 19։ 21։
խ Գաղ. գ. 3։
ծ Հմր. 12։

կ Գաղ. բ. 4։ գ. 17։
հ Հմր. 12։
ձ Մատ. իբ. 37։ 39։
Յովհ. ժգ. 34։
ժե. 12։ Գաղ. գ. 23։

կատարէ մեզ փրկել։ 14 ու մեր ապրիլքներըը լսել, որ կը ման ուսցանենք թէ մեր անձերուն և թէ ուրիշներուն հա մար։

1 Ամէն ով որ կը հաւատայ թէ Յիսուս Քրիստոսն է, Աստուծմէ ծնած է. ու ամէն ով որ ծնողը կը սիրէ՝ անոր ծնածն ալ կը սի-
2 րէ։ Այսով կը ճանչնանք թէ Աստուծոյ որդի-ներըը կը սիրենք, երբոր Աստուած սիրենք ու
3 անոր պատուիրանքներըը պահենք։ Ինչու որ ասիկա է Աստուծոյ սէրը, որ անոր պատուի-րանքներըը պահենք. ու անոր պատուիրան-
4 ներըը ծանր բան չեն։ Ովասն զի ան ամէնը որ Աստուծմէ ծնած է՝ աշխարհին կը յաղթէ. և ասիկա է յաղթութիւնը որ աշխարհին կը յաղ-
5 թէ, այսինքն մեր հաւատքը։ Ո՞վ է որ աշ-խարհին կը յաղթէ, եւթէէ ոչ անիկա որ կը հաւատայ թէ Յիսուս Որդի Աստուծոյ է։
6 Այսիկա է որ եկաւ Ջուրով և արիւնով, այս-ինքն Յիսուս Քրիստոս. չէ թէ միայն Ջուրով, հապա Ջուրով ու արիւնով. ու Հոգին է որ կը վկայէ, ինչու որ Հոգին ճշմարտութիւն է։
7 Վասն զի երեք են որ ոերկինքը մէջ կը վկայեն, Հայրը, Բանը ու Սուրբ Հոգին, ու սա երեքը
8 մէկ են։ Ու երեք են որ երկրի վրայ՝ կը վկայեն, Հոգին, Ջուրը ու արիւնը, և երեքը
9 միասան են։ Թէ որ մարդոց վկայութիւնը կ'ընդունինք, Աստուծոյ վկայութիւնը աւելի մեծ է. Ինչու որ ասիկա է Աստուծոյ վկայու-

ա Ցած. ա. 12։
բ ԳԼ. բ. 22, 23. գ. 2. 15։
գ Ցած. ա. 13։
դ Ցած. ժե. 23։
ե Ցած. ժգ. 15, 21, 23. ժէ. 10։ բ Ցած. 6։
զ Մէկ. չ. 8։ Սաա. ժա. 30։
է Ցած. ժգ. 33։ ԳԼ. գ. 9։ գ. 4։
ը ա Կոր. ժե. 57։ ԳԼ. գ. 13։
թ Ցած. ժԹ. 34։
ժ Ցած. ժգ. 17։ ժե. 26։ ժգ. 13։ ա Տիմ. գ. 16։
ժա Ցած. ժգ. 33։
ժբ Ցած. ա. 3։ Յայտ. ժԹ. 13։
ժգ Ցած. ժ. 30։
ժդ Ցած. ը. 17, 18։
ժե Սաա. գ. 16։ 17։ ժէ. 5։
• Շատ հին ձեռագիրներ ևս կը յաւելուն. Երկինքի մէջ՝ Հայրը, Բանը և Հոգին սուրբ, և այս երեքը միասին մէկ են։ Եւ երկրի վրայ երեք են որ կը վկայեն, Հոգին, ջուրը և արիւնը։

10 թիւնը, որ իր Որդւոյն համար վկայեց։ Ան որ Աստուծոյ Որդւոյն կը հաւատայ՝ վկայութիւ-նը իր մէջը ունի. ան որ Աստուծոյ չհաւատար՝ հաստատօս կ'ընէ անիկա, ինչու որ չհաւատար ան վկայութեանը՝ որ Աստուած իր Որդւոյն
11 համար վկայեց։ Եւ վկայութիւնը սա է, որ Աստուած մեզի յաւիտենական կեանք տուաւ,
12 ու սա կեանքը անոր Որդւոյն մէջն է։ Ան որ Որդին ընդունած է՝ կեանք ունի, և ան որ Աստուծոյ Որդին ընդունած չէ՝ կեանք չունի։
13 Ասոնները գրեցի ձեզի՝ որ գիտնաք թէ յաւիտենական կեանք ունիք դուք՝ որ Աստու-
14 ծոյ Որդւոյն անուանը կը հաւատաք։ Եւ ան համարձակութիւնը որ մենք անոր քովը ու-նինք՝ սա է, որ ինչ բան որ խնդրենք ըստ
15 կամաց իր կամքին համեմատ՝ կը լսէ մեզի։ Եւ թէ որ գիտնանք թէ մեզի կը լսէ, ինչ որ խըն-դրենք խնդրքնիս՝ որ կը խնդրենք՝ կը գիտ-նենք խնդրքնիս՝ որ կը խնդրենք իրմէն։
16 Թէ որ մէկը տեսնէ որ իր եղբայրը մեղք մը գործեց՝ չէ թէ մահացու, թող խնդրէ, ու Աստուած անոր կեանք պիտի տայ՝ ան մա-հացու չեղած մեղքը գործողին. մեղք կայ որ մահացու է, չեմ ըսեր որ անոր համար խնդ-
17 րէ։ Ամէն անիրաւութիւն մեղք է, և մեղք կայ որ մահացու չէ։

ե Ցած. ժե. 15։
է Ասաղ. ը. 16։ Գաղ. գ. 6։
ը Ցած. գ. 33։ ե. 38։
թ ԳԼ. բ. 25։
ժ Ցած. ա. 4։ ԳԼ. գ. 9։
ժա Ցած. ժգ. 36։ ե. 24։
ժբ Ցած. ֆ. 31։
ժգ ԳԼ. ա. 1. 2։
ժդ Ինչպէս կ'ուսուցանէ և որպես զի Աստուծոյ Որդւոյն անուանը հաւատայ։
ժե ԳԼ. գ. 22։
ժզ Ցած. ֆ. 8։ Ցած. ե. 14, 15։
ժէ Սաա. ժբ. 31, 32։ Սար. գ. 29։ Ղուկ. ժբ. 10։ Երե. չ. 4. 6։ ժ. 26։
ժը Երեմ. է. 16։ ժգ. 11։ Ցած. ժէ. 9։
ի ԳԼ. գ. 4։

18 Աղիտեմք որ ան ամէնը որ Աստուծմէ ծը-
նած է՝ մեզը չդործեր. Հապա ան որ Աստուծ-
մէ ծնած է՝ իր անձը կը պահէ, ու չարը իրմն
19 չդպչիր։ Դիտենք որ մենք Աստուծմէ ենք,
20 ու բոլոր աշխարհը չարին մէջն է։ Եւ դի-
տենք որ Աստուծոյ Որդին եկաւ, ու մեզի
միտք տուաւ, որ ճշմարիտը ճանչնանք. և
ան ճշմարիտին մէջն ենք՝ իր Որդւոյն Յիսուս
Քրիստոսին մէջը։ Ասիկա է ճշմարիտ Աս-
21 տուած ու յաւիտենական կեանք։ Որդեակ-
ներ, ինքզինքնիդ կուռքերէն պահեցէք։ *

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Կը յորդորէ մեկ պատասխան քրիստոնեայ տիկին մը՝ որ իր որ-
դիներովը մեկտեղ Հաստատուն ճշմարտութեան մէջը և
Հաւատքին մէջ. 8 որ չըլլայ թէ իրենց ստացի գործածութեանը
վարձքը կորսընցնեն. 10 պատասխան կու տայ չընդունիլ ան մա-
ղթեցողները, որոնք Յիսուս Քրիստոսի Աշխարհ գալուն պատ-
ասխանը չտային։

1 Եւ եկեղեցին ընտրեալ Տիկնոջը ու անոր որդիներ-

ը ա Պետ. ա. 23։
Գղ. գ. 9։
բ Ցած. ա. 27։
գ Գաղ. ա. 4։
է Ղուկ. իգ. 45։
զ Ցած. ժէ. 3։
ը Եփ. Ա. 6։ իգ. 6։
Ցգ. 5։ Ցած. ի.
28։ Գոր. ի. 28։
Հռոմ. Ի. 5։ ա
Տիմ. գ. 16։ Տիտ.
բ. 13։ Եբր. ա. 8։
թ Հմր. 11. 12. 13։
ժ ա Կոր. ժ. 14։
ժա Ռնախ յ՝առնչութեան
Ամէն։

ա ա Ցած. գ. 18։
գ Ցած. 1։ Հմր.
3։
բ Ցած. ը. 32։ Գաղ.
բ. 5. 14։ գ. 1։
ե. 7։ Կող. ա. 5։
բ Թես. բ. 12։ ա
Տիմ. բ. 4։ Եբր.
ժ. 26։
գ ա Տիմ. ա. 2։
դ Հմր. 1։
ե գ Ցած. 3։
զ ա Ցած. բ. 7. 8։
գ. 11։
է Ցած. ժգ. 34։ ժե.
12։ Եփես. ե. 2։
ը Պետ. գ. 8։ ա
Ցած. գ. 23։
թ Ցած. ժգ. 15. 21։
ժե. 10։ ա Ցած.
ժ. 5։ ե. 3։
ի ա Ցած. բ. 24։
ժ ա Ցած. գ. 1։
ժա ա Ցած. գ. 2. 3։
ժբ ա Ցած. բ. 22։
գ. 3։
ժգ Գաղ. գ. 4։ Եբր.
ժ. 32. 35։
ժդ ա Ցած. բ. 23։

րուն, որ ես ճշմարտութեամբ կը սիրեմ, (և
չէ թէ միայն ես, հապա ամէնքն ալ՝ որ
2 ճշմարտութիւնը կը ճանչնան,) Ա. ճշմար-
տութեանը համար՝ որ մեր մէջը կը մնայ, ու
3 յաւիտեան մեր հետը պիտի ըլլայ. Շնորհք,
ողորմութիւն, խաղաղութիւն Հայր Աստուծ-
մէն և Յէր Յիսուս Քրիստոսէն՝ Հօրը Որդիէն
ձեր հետը ըլլայ ճշմարտութիւնով ու սիրով։
4 Շատ ուրախ եղայ ես, որ քու որդիներէդ
գտայ որ ճշմարտութեամբ կը քայլեն ան պա-
տուիրանքին համեմատ՝ որ Հօրմէն առինք։
5 Եւ հիմա քեզի կ'աղաչեմ, օվ Տիկին, ոչ թէրը
թէ նոր պատուիրանք մը քեզի կը գրեմ, հա-
պա ան որ սկիզբէն ունէինք, որ միկզմիկ սի-
6 րենք։ Եւ սէրը աս է՝ որ անոր պատուի-
րանքներուն համեմատ քալենք. ա պատուի-
րանքը աս է՝ որ ինչպէս սկիզբէն ի վեր լսե-
7 ցիք, անոր համեմատ քալէք։ Ինչու որ շատ
մոլորեցուցիչներ ելան աշխարհս մէջ, որոնք
Յիսուս Քրիստոսը մարմնիով եկած չեն խոս-
տովանիր. Ասանկի մէկը մոլորեցուցիչ ու Նեռ
8 է։ Զգուշացէք ձեր անձերնուն, որ չաշխա-
տանքնիս չկորսընցնենք, հապա որ լման
9 վարձք առնենք։ Ամէն օվ որ յառաջանք կը
դործէ ու Քրիստոսի վարդապետութեանը մէջ
չկենար, անիկա Աստուած չունի. ան որ
Քրիստոսի վարդապետութեանը մէջ կը կե-

10 Նայ, անիկա Հայրն ալ ունի՝ Որդին ալ։ Թէ
որ մէկը ձեզի գայ՝ ու աս վարդապետութիւնը
չբերէ, զանիկա տուներնիդ մի ընդունիք,
11 և անոր բարև մի ըսէք։ Քանզի ով որ անոր
բարև կ'ըսէ, անոր չար գործերուն հաղորդ
կ'ըլլայ։
12 Շատ բան ունէի ձեզի գրելու, բայց չու-
զեցի թղթով ու մելանով ձեզի։ Հնչու որ յոյս
ունիմ որ ձեզի գամ, ու բերան առ բերան
խօսիմ, Նոր մեր ուրախութիւնը կատարեալ
13 ըլլայ։ Բարև կ'ընեն քեզի քու ընտրեալ քե-
րջդ որդիքը։*

ԵՐԲՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

1 Ա Ծերակոյսը կը գովի Գայեսի բարեպաշտութիւնը։ 3 և հիւ-
րասիրասիրութիւնը։ 7 որով Ճշմարիտ քարոզիչները կը պատասխ-
9 կը գանգատի Դիոթրեփեսին անվայել վարմունքին և անա-
պատութեանը համար։ 11 որուն չար օրինակին դէմ չանփա-
պատուէր կու տայ։ 12 Դմետրեայ վկայութիւն մը կ'ընէ Դի-
մոթեոսին բարի համբաւին վրայով։

1 Եր եցէն Գայեոս սիրելիին, որն որ ես կը սի-
2 րեմ Ճշմարտութեամբ։ Սիրելի, ամէնէն կ'ը-
նեմ որ ամէն կողմէ յաջողութեան մէջ ու ա-

1 Հռոմ. ժգ. 17։ ա Կոր. ե. 11։ ժգ. 22։ Գաղ. ա. 8, 9։ բ Տիմ. գ. 5։ Տիտ. գ. 10։
2 գ Յովհ. 13։
3 Յովհ. ժե. 13։ ա Յովհ. ա. 4։
4 ա Գեղ. ե. 13։
5 Ոմանք՝ յաւելուածին

Ամէն։

ռողջ ըլլաս, ինչպէս որ քու հոգիդ յաջո-
3 ղութեան մէջ է։ Ինչու որ շատ ուրախացայ,
երբոր քանի մը եղբայրներ եկան, ու քու
ճշմարտութեանդ վրայով վկայեցին, ինչպէս
4 որ դուն ճշմարտութեամբ կը քալես։ Ասկէ
մեծ ուրախութիւն մը չունիմ, Նոր կը լսեմ
իմ որդիներս ճշմարտութեան մէջ կը քալեն։
5 Սիրելի, դուն հաւատարմաբար կ'ընես, ինչ
6 որ կ'ընես եղբայրներուն և օտարներուն։ Ո-
րոնք եկեղեցիին առջեւը վկայեցին քու սի-
րոյդ վրայով։ որ եթէ առաջնածաձայնով կեր-
պով զանոնք ճամբայ դնես, արժէկ պիտի ընես։
7 Ինչու որ Անունին անուանը համար եան, ոչ
8 հեթանոսներէն բան մը չեն առներ։ Ուստի
մենք պարտաւոր ենք անոնիները ընդու-
նել, որ Ճշմարտութեանը գործակից ըլլանք։
9 Եկեղեցիին գրեցի. բայց Դիոթրեփես՝ որ
մէջերնին առաջին ըլլալ կ'ուզէ, մեզ չընդու-
10 նիր։ Անոր համար եթէ որ գամ, անոր ըրած
գործերը պիտի յիշեմ, որ մեղի դէմ չարա-
կրաստով չարախօսութիւն կ'ընէ։ և ասով ալ
գոհ չեղած՝ ինքը չընդունիր եղբայրները, ու
անոնք որ կ'ուզեն ընդունել՝ կ'արգիլէ, ու եկե-
11 ղեցիէն ալ կը հանէ։ Սիրելի, Նմանող
մի ըլլար, հապա բարիին։ Նան որ բարիք կը
գործէ՝ Աստուծմէ է։ բայց ան որ չարիք կը
12 գործէ՝ անիկա զԱստուած տեսած չէ։ Դի-
մետրիոսին համար Համիներն ալ կը վկայեն, բուն
իսկ Ճշմարտութիւնն ալ։ մենք ալ կը վկա-
յենք, և դուք գիտէք որ մեր վկայութիւնը
Ճշմարիտ է։

Բ Յովհ. 4։
գ ա Կոր. գ. 15։ Փիլիմ. 10։
դ ա Կոր. Բ. 12, 15։
ե Յակ. լէ. 27։ Նա։ ա. 16, 17։ ա Պետ. գ. 11։
զ ա Յովհ. բ. 29։ գ։
ե, 9։
է ա Տիմ. գ. 7։
ը Յովհ. իա. 24։

13 [f]Շատ բան ունէի գրելու, բայց չեմ ուզեր
14 մելանով ու գրիչով քեզի գրել։ Յուսայն յոյս
ունիմ մօտերս քեզ տեսնելու, ու բերան առ
15 բերան պիտի խօսինք։ Խաղաղութիւն քեզի։
բարեկամները քեզի բարե կ՚ընեն. բարե ըսէ
ըստ բարեկամներուն՝ ամէն մէկուն անունովը։

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

1 Առաքեալը կը յորդորէ քրիստոնեաները որ հաստատ կենան հաւատքին գոհանալնեանը մէջ, 4 ծանուցանելով անոնց թէ խաբեբայ վարդապետներ մտած են մէջերնին՝ որ զանազան մեղքերնին. որուն գոհացուցիչ վարդապետութիւնը ու վարմունքին համար առաքեալ պատճառաբանած է. 20 իսկ բարեպաշտութեան վերջալ կ՚ընծայեցնէ թէ անոնք Աստուծոյ սիրելի ընտրեալ։ Ս՚երբ Հոգիին օգնականութիւնը կրնան հաստատուն կենալ։ Շարունակ ամէն անձերնին պահել և առ բրիստոն ալ ազատել աս մոլորեցուցիչներուն որոգայթներէն։

1 Յուդա՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառայ ու [g]Յա-
կոբոսին եղբայրը, ձեզի՝ որ Հայր Աստուծմէն
սրբուած էք, և [h]Յիսուս Քրիստոսէն պա-
2 հուած էք՝ կանչուած. Ողորմութիւն ու խա-
ղաղութիւն և սէր ձեր վրայ չատնայ։
3 Սիրելիներ, բոլոր չանքը վրաս առնելով

[f] բ Յովհ. ։ 12։
[g] Դործ. գ. 16։ Գործ. ։ 13։
[h] Յովհ. ժէ. ։ 11, 12։ 15։ ա Պետ. ։ ա. 5։
[i] Հռոմ. ։ ա. 7։ ա Պետ. ։ ա. 2։ բ Պետ. ։ ա. 2։

ձեզի գրելու [a]հաւասարակաց փրկութեանը հա-
մար, ի՛նձ հարկ սեպեցի ձեզի գրել, ու
յորդորել Որ մրցիք ան հաւատքին համար որ
4 անդամ մը սուրբերուն աւանդուեցաւ։ [b]Քան-
զի մէկ քանի մարդիկ գաղտուկ մտան, [c]ա-
նոնք որ առաջուց սա գատաստանութեանը
համար որոշուած էին, ամբարիշտներ, [d]որ մեր
Աստուծոյ չնորհքը [e]անառակութեան դար-
ձուցին, [f]և մի միայն [g]Իշխանը ու մեր Տէր
5 Յիսուս Քրիստոսը ուրացան։ Ա՚զդ կ՚ուզեմ
միտքերնիդ բերել, թէև արդէն գիտէք ա-
սիկա, [h]մէկ Տէրը որ ժողովուրդը եգիպտոսի
երկրէն ազատեց, [i]ետքը չհաւատացողները
6 կորսնցուց։ [j]Եւ ան հրեշտակները որ իրենց
իշխանութիւնը չպահեցին, հապա իրենց բը-
նակութիւնը ձգեցին, [k]յաւիտենական կապե-
լով խաւարի մէջ պահեց [l]մեծ օրուան դա-
7 տաստանին։ [m]Ինչպէս Սոդոմ ու Գոմոր և ա-
նոնց բոլորտիքը եղած քաղաքները՝ որոնք
ասոնց նման պոռնկեցան ընկերներուն մար-
մինին հետևէն երթալով, աւշխնոս օրինակ կե-
ցեր են՝ յաւիտենական կրակին դատապար-
8 տութիւնը ընդունելով։ Ս՚ենմանապէս ա՛ս ցնո-
րած երազներն ալ մարմինը կը պղծեն, տէրու[n]թի-
նը կ՚անարգեն, [o]փառաւորներուն դէմ կը
9 հայհոյեն։ [p]Բայց Միքայէլ հրեշտակապետը

[a] Տիտ. ։ ա. 4։
[b] Փիլ. ։ ա. 27։ ա Տիմ. ։ ա. 18։ ը. 12։ բ Տիմ. ։ ա. 13։ գ. 7։
[c] Գալ. բ. 4։ բ Պետ. բ. 1։
[d] Հռոմ. ։ ա. 21, 22։ ա Պետ. բ. 8։
[e] Տիտ. բ. 11։ Եբր. ժբ. 15։
[f] բ Պետ. բ. 10։
[g] Յովհ. ։ 12։
[h] Գործ. ։ ա. 16։ բ Պետ. բ. 1։ ա Յովհ. բ. 22։
[i] Ամոս. Աստուած իշխանը ։ ա Կոր. ժ. 9։
[j] Յուս. ժգ. 29։ 37։ իգ. 64։ Սաղ. ։ 6, 26։ Եբր. գ. 17։ 19։
[k] Յովհ. ։ 6։ Յուդա. ։ 21։
[l] Յովհ. ժ. 11։ Յովհ. ։ 39։
[m] Ծն. ժ. 24։ Ող. ։ 23։ Պետ. բ. 6։
[n] բ Պետ. բ. 10։
[o] Եղ. ։ 28։
[p] Դան. ժ. 13։ ժբ. 1։ Յուդա. ժբ. 7։

Երբոր Յառանայեին գէմ գնելով Մոաբեցին մարդիկն համար կը վիճէր, չհամարձակեցաւ Հայհոդեհեան գառապարտութիւն բերել Տէր վրայ, հապա լսաւ, Ցերը յանդիմանէ քեզ՝ Իսկ առանք ան բաներուն որ չեն հասկընար՝ հայհոդեհիւն կ'ընեն. և ան բաները որ բնականաբար անբան անասուններու պէս գիտեն, անոնց մէջ կ'ապականին՝ վայ անոնց՝ որ կայնեին ճամբովը գացին, Նա բազաամին մոլորութեամբը չէ՛ յանկութեամբ վարձքի եռնէ գացին, Եւ կորխին հակառա-
12 կութեամբը չէ՛ կորաւեցան՝ Ալառնք չէ՛ սիրոյ խնջոյքներուն մէջ պատուներ են, ու ձեզի հետ կերթեսելու նատած առնելնին աներկիւղ հրենց անձը կը կերակրեն. անջուր ամպեր հողերէն քշուած. պտուղնին կորպնցուցած ծառեր, բերք չհնեցող, երկու անգամ մե-
13 ռած, արմատէն խլուած. Ցծովու կատաղի ալիքներ, որ հրենց անձերուն ամօթը կը փրփրցընեն. մոլորական աստղեր, որոնց հա-
մար խաւարին մէգը պահուած է յաւիտեան՝
14 Ալնոնց վրայ մարդարէացաւ Ենովք ալ՝ որ
15 ըլ իր բնութեան աւրերեղէն հիւսե, Ամենան գառաստան ընելու, ու բոլոր ամբարիշտները յանդիմանելու հրենց բոլոր ամբարշտութեանը բոլոր գործքերուն համար, և բոլոր խիս-

ֆ բ Պետ. բ. 18։
= Առակ. իե. 21։
Ցակ. բ. 1՝ 9։
բ բ Պետ. գ. 2։
ֆ ա Տիմ. գ. 1՝ բ Տիմ. գ. 1՝ գ. 3։ բ Պետ. բ. 1՝ գ. 3։
ղ Առակ. ժգ. 1՝ Ե. գեկ. ժգ. 7՝ Ոմը. գ. 14՝ ք. 10։
Երբ. ժ. 25։
ա Կոր. բ. 14։
Ցակ. գ. 15։
ը Կայ. բ. 7՝ ա Տիմ. ա. 4։
Հուամ. ը. 26։ Ե. փետ. գ. 18։
ը Տիմ. բ. 15՝ բ Պետ. գ. 12՝ 13։
թ Հուամ. ժա. 14։
ա Տիմ. գ. 16։
ի Ամոս. գ. 11։ ա Կոր. գ. 15։ Ջաք. գ. 2։
ժ Ջաք. գ. 4. 5։ Ցակ. գ. 4։
լ Հուամ. ժգ. 25։ Եփես. գ. 20։
խ Կայ. ա. 22։

խօսքերուն համար՝ որ ամբարիշտ մեղաւոր-
16 ները անոր դէմ խօսեցան։ Ալառնք տրտնջողներ՝ քրթմնջողներ են, որոնք իրենց ցան-
կութիւններուն համեմատ կ'երթան, և իրենց բերանները ամբարտաւան խօսքեր կը պատ-
ցնեն, Ե շահի համար երեսպաշտութիւն կ'ը-
17 նեն։ Բայց դուք, սիրելիներ, յիշեցէք բերք ան խօսքերը որ մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի առաքեալներն առաջուց պատցուեցան.
18 Որ ձեզի կ'ըսէին Թէ՝ Վերջի ժամանակը ծաղր ընողներ պիտի գան, որոնք իրենց ամբար-
շտ ցանկութիւններուն համեմատ պիտի երթան։
19 Ասոնք ինքզինքնին զատող՝ Ընչաւորներ
20 են, որ Հոգի չունին։ Բայց դուք, սիրելի-
ներ, Նանձնինիք չինելով ձեր ամենասուրբ հաւատքին վրայ, և Յոգիով Աղօթք
21 ընելով, Նձնձնիք Ասուծոյ սիրոյն մէջ պա-
հեցէք՝ Ցմեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ողորմու-
թեանը սպասելով յաւիտենական կենաց հա-
22 մար։ Եւ խորհրդին ընելով՝ անոնց ողորմե-
23 ցէք. Եւ Ցանոնք վախով ազատեցէք՝ կրա-
կէն յափշտակելով զանոնք, առելով Ցմարմինէն ապտակուած Նանգերձն ալ։
24 Ցեւ անոր՝ որ կարող է ձեզ Ընդիմ պահել, և իր փառքին առջեւը անարատ կայնեցընել

25 ցնծութիւնով. Մեր փրկչին Հին միայն *Աստուծոյ մեր ՅԷր Քրիստոսին ձեռքովը փառք ու մեծութիւն, զօրութիւն ու իշխանութիւն [բոլոր դարերէն առաջ,] և հիմա ու բոլոր դարերու միջ։ Ամէն։

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆՉԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

4 Յայտնութիւնը իրեն եղած յայտնութիւնը կը գրէ Աբրահամի հօրը եկեղեցիներուն, որովհետև նշան ըլլալու համար ցուցուցեր իրեն հօրը ամէնքն աչառութիւնները։ 7 Քրիստոսի գալուստը, 14 ու անոր զօրութիւնը և մեծափառութիւնը։

1 Յիսուս Քրիստոսի յայտնութիւնը, *որ Աստուած անոր ատաւ իր ծառաներուն ցուցնելու թէ որ †շուտով պէտք է ըլլալ. †և իր հրեշտակին ձեռքովը խրկելով՝ իր ծառան Յովհաննէս վկայեց 2 Յանիկա ծառային խնայուց, *Որ Աստուծոյ խօսքին վկայութիւնը ըրաւ, ու Յիսուս Քրիստոսի վկայութիւնը՝ †ինչ որ տեսաւ։ †Երանի

ե Հռոմ. ժգ. 11։ Յակ. ե. 8։ ա Պետ. գ. 7։ Բհ. 10։
զ Եբ. գ. 14։ Հմր. 8։
է Յովհ. ա. 1։
ը Զաք. գ. 9։ գ. 10։ ԳԼ. գ. 1։ գ. 5։ ե. 6։
թ Յովհ. ը. 14։ ա Տիմ. զ. 13։ ԳԼ. գ. 14։
ժ ա Կոր. ա. 6։ ԳԼ. գ. 9։ ժբ. 17։ Հմր. 9։
ժա ա Յովհ. ա. 1։
ժբ Դան. է. 13։ Յայտ. ա. 28։ ԳԼ. ե. 7։
ժգ Յովհ. գ. 32։ ը. 26։ ժբ. 49։
ժդ ԳԼ. գ. 1։ Հմր. 3։
ժե ԳԼ. ե. 16։
ժզ ա Կոր. ա. 6։ ԳԼ. ա. 11։
ժէ Եբեռ. ա. 20։ ԳԼ. ժե. 14։ ժի. 16։
ժը Յովհ. ժգ. 34։ ժե. 9։ Դաղ. ը. 20։
ի Եբր. ի. 14։ ա Յովհ. ա. 7։
ի ա Պետ. բ. 5։ 9։ ԳԼ. է. 10։ ի. 6։
իա Տիմ. զ. 16։
իբ Եբր. ժգ. 21։ ա Պետ. գ. 11։ է. 11։
իգ Դան. է. 13։ Յայտ. ա. 7։ ժգ. 30։ իզ. 64։
իդ Գար. ա. 11։
իե Զաք. ժբ. 10։ Յովհ. ժի. 37։
իզ Եր. խա. 4։ խգ. 6։ խը. 12։ Հմր. 17։ Գ. ե. 8։ խա. 6։ իր. 13։
իէ Ա՛ն-հե-տ է՛ա-նե-լե-ցեն Աւետիքը ու մեր-ժե-լին։ Հմր. 4։ ԳԼ. գ. 8։ ժա. 17։ ժգ. 3։
իը Հռոմ. ը. 17։ բ Տիմ. բ. 12։

անոր որ կը կարդայ, ու անոնց որ կը լսեն աս մարգարէութեան խօսքերը, և կը պահեն ինչ որ անոր մէջը գրուած է. Ինչու որ ժամանակը մօտ է։

4 Յովհաննէսէն Հօրը եկեղեցիներուն որ Ասիոյ մէջ են. Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Անկէ որ է և որ էր և որ պիտի գայ, Ու հօրը Հոգիներէն որ անոր ամբոխին առջեւն 5 են, Ու Յիսուս Քրիստոսէ Հաւատարիմ վկայէն, Որ մեռելներուն անդրանիկն է Ու երկրի թագաւորներուն իշխանը. Անոր որ մեզ սիրեց, ու մեզ իր արիւնովը մեր մեղքերէն լուացց, 6 Ու մեզ թագաւորներ ու քահանաներ ըրաւ Աստուծոյ ու իր Հօրը, Անոր փառք և զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

7 Ահա ամպերով կու գայ. ու ամէն աչք պիտի տեսնէ զանիկա, և անոնք որ զանիկա խոցկտին. և անոր վրայ կոծ պիտի բնեն երկրի բոլոր ազգերը։ Այո՛, Ամէն։ 8 Ես եմ Ալֆա և Օմէգա, *կ՚ըսէ Տէր [Աստուած], Որ է և որ էր և որ պիտի գայ՝ Ամենակալը։

9 Ես Յովհաննէս ձեր եղբայրը՝ և ձեր Յիսուս Քրիստոսի նեղութեան ու արքայութեան

և Համբերութեանը մէջ ընկերակիցը, Պատ-
միս ըսուած կղզին էի՝ Աստուծոյ խօսքին հա-
մար ու Յիսուս Քրիստոսի վկայութեանը հա-
10 մար։ Ես * կիրակի օրը Հոգին իմ վրաս ե-
կաւ, ու ետևէս մեծ ձայն մը լսեցի փողի ՝նմա-
11 պէս, որ ի՛ըսէր, †ինչ որ կը տեսնես գիրքի
մը մէջ գրէ, ու խրիստ ‡ Եօթը եկեղեցիներուն,
որ են Եփեսոսի, ու Զմիւռնիայի, և Պէրգամոնի,
ու Թիւատիրի, և Սարդիսի, ու Փիլադելֆիա
12 փիայի, և Լաւոդիկիայի մէջ են։ Եւ դարձայ
ան ձայնը տեսնելու՝ որ ինծի կը խօսէր. ու
երբոր դարձայ՝ Եօթը ոսկեղէն աշտանակներ
13 տեսայ. Եւ եօթը աշտանակներուն մէջ՝ Մէկը
Որդւոյ մարդոյ նման, պճնազարդ պատմու-
ճան մը հագած ու կուրծքին վրայ ոսկի գօ-
14 տի մը կապած. Եւ իր գլուխը ու մազերը՝
բուրդի պէս ճերմակ — ձիւնի պէս, ու իր
15 աչքերը՝ կրակի բոցի պէս. Եւ իր ոտքերը՝
ոսկեպղինձի նման, որպէս թէ հնոցի մէջ կը-
րած դարձած, ու իր ձայնը՝ շատ յուզիչ ու
16 ձայնի պէս. Եւ իր աջ ձեռքին մէջ եօթը
աստղ ունէր, ու իր բերնէն սրած երկսեան
սուր մը կ՝ելլէր, ու իր երեսը արեւու պէս էր՝
17 որ իր զօրութեամբը կը փայլի։ Ու երբոր

ես ինչ

‡ Ընդհանուր եկած եօթը

* Հմր. 20։ Եզ. իե. 37։ Ջաք. գ. 2։
= Գլ. բ. 1։
ես Եզեկ. ա. 26։ Դան. է. 13։ ժ. 16։ Գլ. մգ. 14։ Դան. ժ. 5։
ր Գլ. մե. 6։
ղ Դան. է. 9։
ռ Դան. ժ. 6։ Գլ. ե. 13։ ժթ. 12։

ֆ Եզեկ. ա. 7։ Դան. ժ. 6։ Գլ. բ. 18։
ֆ Եզեկ. իգ. 2։ Դան. ժ. 6։ Գլ. մգ. 2։ ժթ. 6։
ց Հմր. 20։ Գլ. բ. 1։ գ. 1։
ֆ Նմա. իմ. 2։ Եփես. գ. 17։ Երբ. գ. 19։ Գլ. բ. 12։ 16։ ժթ. 15։ 21։
ա Գործ. իգ. 13։ Գլ. ժ. 1։
ֆ Եզեկ. ա. 28։

ոտքերը՝ ոսկեպղինձի նման, որպէս թէ հնոցի մէջ կրակի բոցի պէս. Եւ իր ոտքերը՝ ոսկեպղինձի նման, որպէս թէ հնոցի մէջ կրակի բոցի պէս։ Եւ իր ոտքերը՝ ոսկեպղինձի նման, որպէս թէ հնոցի մէջ կրակի բոցի պէս։

տեսայ անկիա, իր ոտքը ինկայ մեռելի պէս. Ու իր աջ ձեռքը իմ վրաս դրաւ ու բսաւ ինծի, Մի վախնար. Ես եմ Ա.աջինը ու Վեր-
18 ջինը. Ես ես կենդանի եմ, ու ես ան եմ որ մեռայ, ևս աՀա կենդանի եմ յաւիտեանս յա-
ւիտենից. * Ես ես ունիմ մահուան ու դժոխ-
19 քին բանալիները։ [Ուստի] գրէ ինչ որ կը տեսնես, Ան որ կայ ու ան որ ետքը պիտի
20 գայ. Եօթը աստղերուն խորհուրդը որ իմ աջ ձեռքիս մէջը տեսար, ևս եօթը ոսկեղէն աշտանակները. ան եօթը աստղերը Եօթը եկեղեցիներուն հրեշտակներն են. Ես եօթը աշտանակները՝ եօթը եկեղեցիներն են։

ԳԼ. Բ

1 Եփեսոսի. 8 Զմիւռնիայի. 12 Պէրգամոնի 18 և Թիւատիրի եկեղեցիներուն հրեշտակներուն այսինքն հոգևոր պաշտօնեաներուն գրուելու պատճառները, ու ան եկեղեցիներուն եղած գովաբանութիւնները ու յանդիմանութիւնները։

1 Եփեսոսի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին գրէ, Ալ այսպէս ի՛ըսէ ան որ իր աջ ձեռքին
մէջ եօթը աստղերը ունի, Ու եօթը ոսկեղէն
2 աշտանակներուն մէջը կը պտըտի. Գիտեմ քու գործերդ և քու աշխատութիւնդ ու քու համբերութիւնդ, և որ չկրնաս չես կրնար տանիլ, ու փորձեցիր անոնք որ ի՛ը-

ֆ Դան. ը. 18։ ժ. 10։
ֆ Ես. խա. 4։ խգ. 6։ խը. 12։ Գլ. բ. 8։ իգ. 13։ Հմր. 10։
ֆ Գլ. գ. 1։ ժ. 8։
ֆ Ոմանք ես Ա.իմ Ա.ֆիա և Օմեգա. Ա.առ. Ջինը և Վերջինը։

ֆ Հմր. 12։ ես։
ֆ Գլ. բ. 1։ ես։
ֆ Գլ. գ. 1։ ես։
ֆ Հմր. 16։
ֆ Հմր. 12։
ֆ Մտթ. բ. 7։ Գլ. բ. 1։ ես։
ֆ Ջաք. գ. 2։ Մտաթ. ե. 15։ Փիլ. բ. 15։
ֆ Ոմանք ես Ա.ֆիա և Օմեգա։

որպէք տեսար։
—
= Գլ. մ. 16։ 20։
ֆ Գլ. մ. 13։
ֆ Սաղ. ա. 6։ Հմր. 9։ 15։ 19։ Գլ. գ. 1։ 8։ 15։
ֆ Յայտ. գ. 1։
ֆ Բ Կոր. ժա. 13։ Բ Պետ. բ. 1։

աչեն թէ իրենք առաքեալ են, ու չեն, և դը-
3 տար թէ սուտասու են. Ու համբերութիւն ու-
նենալով Նե-նիւն կրեցիր ՚իմ անուանս հա-
4 մար՝ ու չհոգնեցար: Բայց քեզի դէմ բան մը
5 ունիմ, որ քու առջի ախդ ձդեցիր: Միտդ-
բեր հիմա ուրկից որ ինկար, ու ապաշխարէ
և ա-ռաջի գործդ բերդ ըրէ. Եթէ ոչ՝ չուտով
կու գամ քեզի, ու քու աշտանակդ իր տեղէն
6 պիտի շարժեմ՝ թէ որ չապաշխարես: Բայց
սակայն ունիս, որ Նիկոլայտանց գործդ բերը
7 ի՛սուկս, որոնք ես ալ ի՛սուկմ: Ով որ ականջ
ունի թող լսի թէ Հոգին ինչ կ՚ըսէ եկեղեցի-
ներուն. Ան որ կը յաղթէ՝ ինձմով ծառէն
Եսուկ պիտի տամ՝ որ Աստուծոյ դրախ-
տին մէջն է:

8 Եւ Զմիւռնիայի մէջ եղած եկեղեցւոյն հը-
րեշտակին գրէ, Այսպես կ՚ըսէ Վառնիկը ու
9 վերջինը, որ մեռաւ ու կենդանացաւ. Գի-
տեմ քու գործ բերդ ու նեղութիւնդ և աղ-
քատութիւնդ, (բայց հարուստ ես,) ու ա-
նոնց հայհոյութիւնը՝ որ կ՚ըսեն թէ իրենք
Հրեայ են, ու չեն, Հապա Սատանային ժո-
10 ղովը մը: Ինչու մի վախնար ան բաներէն որ
պիտի կրես. ահա Բանսարկուն ձեզմէ մէկ
քանիներդ բանտը պիտի ձգէ որ փորձուիք,
և տասը օր նեղութիւն պիտի ունենաք. Մին-
չև ի մահ հաւատարիմ եղիր, ու քեզի կե-
11 նաց պսակը պիտի տամ: Ով որ ականջ ունի

• Ա՚ահ և իմ ա-
նուանս համար ա-
խտակցար
ը Գաղ. գ. 9. Երբ
Ժբ. 3. 5:
գ Սաա. խա. 41. 43:
դ Հմր. 15:
ե Սաա. . ժա. 15:
Ժգ. 9. 45: Հմր.
11. 17. 23: Գլ. գ.
6. 13. 22: Ժգ. 9:
է Գլ. իբ. 2. 14:
ը Ծն. բ. 9:
թ Գլ. ա. 17. 18:
ժ Հմր. 2:
ի Դ.ագ. Ժբ. 21. ա
Տիմ. գ. 18: Ցաք.
բ. 5:
լ Հաղմ. բ. 17. 23.
29: Ել. 6:
խ Գլ. գ. 9:
ծ Սաա. ժ. 22:
կ Սաա. խգ. 13:
հ Ցաք. ա. 12: Գլ.
գ. 11:

Թող լսի թէ Հոգին ինչ կ՚ըսէ եկեղեցիներուն.
Ան որ կը յաղթէ՝ երկրորդ մահէն պիտի չը-
վնասուի:

12 Եւ Պէրգամոնի մէջ եղած եկեղեցւոյն հը-
րեշտակին գրէ, Այսպէս կ՚ըսէ անիկա որ
13 սուր երկսայրեան սուրը ունի. Գիտեմ քու
գործ բերդ, և թէ ուր կը բնակիս՝ Սատանային
Սատանային աթոռին եղած տեղը, ու իմ ա-
նունս կը պահես, և իմ հաւատքս չուրացար
ան օրերը անգամ՝ որ Անթիպաս իմ հաւա-
տարիմ վկաս սպանուեցաւ ձեր մէջը, ուր
14 որ Սատանան կը բնակի: Բայց քեզի դէմ քիչ
մը բան ունիմ, որ հոն Բաղաամին վարդա-
պետութիւնը բռնողներ ունիս, որ Բաղակին
սորվեցուց խոտորեցնել որդւոց առջևը դայթակ-
ղութիւն դնել, որ անոնք կուռց զոհուածներ
15 ուտեն ու պոռնկութիւն ընեն: Նմանապէս ալ
դուն Նիկոլայտանց վարդապետութիւնը
16 բռնողներ ունիս, որն որ ես կ՚ատեմ: [Յաւտ]
ապաշխարէ. Եթէ ոչ՝ չուտով կու գամ քեզի,
ու իմ բերնիս սրովը պիտի պատերազմիմ ա-
17 նոնց հետ: Ով որ ականջ ունի թող լսի թէ
Հոգին ինչ կ՚ըսէ եկեղեցիներուն. Ով որ կը
յաղթէ՝ պահուած մանանային ուտել պիտի
տամ անոր, ու ճերմակ խիճ մը պիտի տամ
անոր, և այն խիճին վրայ նոր անուն մը գը-
րուած, որն որ մէկը չգիտէր, բայց միայն ան
որ կ՚ընդունի:

18 Եւ Թիւատիրի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրե-

ղ Գլ. ի. 14: Ղաա. 8:
ղ Գլ. ա. 16:
ճ Հմր. 2:
մ Հմր. 8:
ն Ցաւ. խգ. 14: Ին.
1: Ղա. 16: ր Պետ.
ր. 13: Ցաւ. գ. 11:
շ Հմր. 20: Գաղ.
Ժե. 20: ա Կոր. ը.
9. 10: Ժ. 19. 20:
ո ա Կոր. գ. 13: Ղա.
Հմր. 6:
պ Ղա. . ժա. 4: բ
Քհա. բ. 8: Գլ.
ա. 16: Ժին. 15. 21:
ջ Հմր. 7. 11:
ռ Գլ. գ. 12: Ժգ.
12:

տակին դրէ , Աւետարանը Որ-
դին , որ կրակի բոցի պէս աչքեր ունի , ու իր
19 ոտքերը ոսկեպղինձի նման են . ²Գիտեմ քու
գործերդ և սէրդ ու ծառայութիւնդ , և
քու հաւատքդ ու համբերութիւնդ , և թէ
քու վերջին գործերդ առաջիններէն չատ
20 են : Բայց քեզի դէմ °բան մը՝ ունիմ , որ թող
կու տաս ՚Յեզաբէլ կինը , որ ինքզինքը մար-
գարէուհի կ՚ընծայէ , ու իմ ծառաներս ու-
րացնելով՝ կը սորվեցնէ ²պոռնկութիւն ը-
21 նել և կուռքերուն ուտել : ²Եւ ես անոր
ժամանակ տուի իր պոռնկութենէը դարձ ա-
22 պաշխարելու , ու չապաշխարեց : Ա՛ն ես պա-
տիժ անկողինը պիտի ձգեմ , ու անոր հետ
չնութիւն ընողները՝ մեծ նեղութեան մէջ , թէ
որ իրենց գործերուն վրայ չապաշխարեն :
23 Եւ անոր զաւակները մահով պիտի սպանեմ .
ու բոլոր եկեղեցիները պիտի գիտնան թէ ես
ան եմ՝ որ երիկամուններն ու սիրտերը կը
քննեմ . և ամէն մէկիդնուդ ձեր գործե-
24 րուն համեմատ պիտի հատուցանեմ : Բայց ձեզ-
մի կ՚ըսեմ միւսներուդ որ Թիւատիրի մէջ էք ,
ու սա վարդապետութիւնը չունիք , որ չգի-
տցած Սատանային խորհուրդները՝ (ինչպէս
որ կ՚ըսեն ,) ՚Ձեր վրայ ուրիշ ծանրութիւն
25 չեմ ձգեր . ²Հապա ան որ ունիք՝ պահեցէք
26 մինչև որ ես գամ : Եւ ան որ կը յաղթէ ու

ր Գլ· ա· 14· 15·
ղ Հմր· 2·
ռ Ոնհ+ քիչ մը բան
ա գ Թագ· ժգ· 31·
խա· 25· գ Թագ·
Թ· 7·
ֆ եչ· Հգ· 15· Գար·
ԺԸ· 20· 29· ա կար·
ժ· 19· 20· Հմր·
14·

ֆ Համմ· բ· 4· Գլ·
ԹՀ· 20·
ա Թագ· ԺԶ· 7·
ա Պն· իր· 21· ԹՀ·
17· բ Պն· գ· 30·
Սպ· ե· 9· Էզեմ·
Ժա· 20· ԺԸ· 10·
ի· 12· Ցաքհ· բ·
24· 25· Գար· ա·
24· Համմ· ը· 27·

ֆ Սպ· կր· 12· Պատ·
Ժգ· 27· Համմ·
բ· 6· ԺԶ· 12· բ
Կար· ե· 10· Գաղ·
գ· 5· Գլ· ի· 12·
Գար· ԺԸ· 28·
Գլ· գ· 11·
Ցաքհ· ը· 29· ա
Ցաքհ· գ· 25·

իմ գործերս մինչև վերջը կը պահէ , տանոր
իշխանութիւն պիտի տամ ազգերուն վրայ ,
27 (²Եւ պիտի հովուէ զանոնք երկաթի գաւա-
զանով . անոնք բրուտի անօթներու պէս պի-
28 տի փշրուին .) ինչպէս որ ես ալ իմ Հօրմէս
առի . ու անոր պիտի տամ Առաւօտեան
29 աստղը : ²Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ
Հոգին ինչ կ՚ըսէ եկեղեցիներուն :

ԳԼ· Գ

2 Բիբլատա կը յանգիմանէ Սարդիկէի եկեղեցւոյն հրեշտակը· 3 կը յորդորէ զայնիկա որ ապաշխարէ· և սպառնալիք կ՚ընէ ա-
նոր· 8 կը գովէ Փիլադելփիայի եկեղեցւոյն հրեշտակը 10 իր արժանութիւնները և Համբերութենէն Համար· 15 կը նախատէ Լաւտիկէի եկեղեցւոյն հրեշտակը՝ ոչ պակ և ոչ տաք ըլլա-
լուն Համար· 19 և կը պատուիրէ որ աւելի նախանձաւոր ու ջերմեռանդ ըլլայ· 20 Բիբլատա գալուք կոչած կը յայտնէ :

1 Եւ Սարդիկէի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշ-
տակին գրէ , ՚Աստուծոյ եօթը հոգիները ու եօթը աստղե-
րը . ²գիտեմ քու գործերդ՝ որ դուն անուն
2 ունիս թէ կենդանի ես , ²ու մեռած ես : Ար-
թնուն կեցիր և հաստատէ միւսները որ
մեռնելու վրայ են , ինչու որ քու գործերդ
3 Աստուծոյ առջևը կատարեալ չգտայ : ²Հիմա
միտքդ բեր թէ ինչպէս ընդունեցիր ու լսե-
ցիր , ու պահէ և ապաշխարէ : Դուրսի թէ որ
արթնցնալու չըլլաս , գողի պէս քու վրադ

ր Մատ· ԺԹ· 28·
Ղահ· իբ· 29· 30·
ա Կոր· ղ· 3· Գա-
գ· 21· ի· 4·
ե Սպ· բ· 8· 9· իմի·
14· Դան· է· 22·
Գլ· ԺԸ· 5· ԺԹ·
15·
զ եբ Գեա· ա· 19·

Գլ· իբ· 16·
է Հմր· 7·
—
Գլ· ա· 4· 16· գ·
5· է· 6·
ը Գլ· բ· 2·
թ Եզեխ· բ· 1· 5· ա
Տիմ· է· 6·

ժ ա Տիմ· ղ· 20· բ
Տիմ· ա· 13· Հմր· 11·
ի Հմր· 19·
ի Մատ· իգ· 42· 43·
իե· 13· Մարկ· Ժգ·
33· Ղահ· ԺԸ· 39·
40· ա Թես· ե· 2·
6· բ Գեա· գ· 10·
Գլ· ԺԶ· 15·

պիտի դամ, ու բնաւ պիտի չդիտնաս թէ ո՛ր
4 ժամուն քեզ վրադ պիտի դամ։ Ասկայն քանի
մը անձինք ունիս Սարդիկէի մէջ, որոնք ի֊
ընց հանդերձները չաղտոտեցին, ու ճերմակ
նեռով պիտի պտրանին ինծի հետ, քանզի ար֊
5 ժանի են։ Ան որ կը յաղթէ՝ հագուսիկները պի֊
տի հագնի. ու ես անոր անունը կրնամ դիր֊
քին պիտի չաւլեմ, ու անոր անունը պիտի
դաւանիմ իմ Հօրս առջեւը ու անոր հրեշտակ֊
6 ներուն առջեւը։ Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ
թէ Հոգին ինչ կ՚ըսէ եկեղեցիներուն։
7 Ու փիլադելփիայի մէջ եղած եկեղեցւոյն
հրեշտակին գրէ. «Ա֊յսպէս կ՚ըսէ ան Սուրբը՝
ան ճշմարիտը՝ որ Դաւիթի բանալին ունի,
ում բանայ ու ոչ ոք պիտի գոցէ, ու կը գոցէ
8 ու ոչ ոք պիտի բանայ. Գիտեմ քու գործ֊
քերդ. Ահա քու առջեւդ բացուած դուռ մը
դրի, որ ոչ ոք կրնայ գոցել. ինչու որ դուն
քիչ մը կարողութիւն ունիս, ու իմ խօսքս պա֊
9 հեցիր ու իմ անունս չուրացար։ Ահա ես
քեզի կու տամ Սատանային ժողովքին եղող֊
ները՝ որոնք կ՚ըսեն թէ հրէայ են, ու
չեն, հապա սուտ կ՚ըսեն. Ահա պիտի ստի֊
պիմ զանոնք որ գան ու երկրպագութիւն ը֊
նեն քու ոտքերուդ առջեւը, ու ճանչնան թէ
10 ես քեզ սիրեցի։ Որովհետեւ իմ համբերու֊
թեանս խօսքը պահեցիր, ես ալ քեզ պիտի
պահեմ փորձութեան ժամանակը, որ պատ֊

Ե Ցաւք · 23։
Ը ԳԼ · գ · 4։ ԼՂ · 11։
է · 9 · 13։
Թ ԳԼ · ԺԲ · 8։
Ժ Եղ · լր · 32։ Սաղ · կԲ · 28։
ԺԱ Փիլ · գ · 3։ ԳԼ · Ժգ · 8։ Ժէ · 8։ ի · 12։ խա · 27։
ԺԲ Մատ · Ժ · 32։ Դան · Ժ · 8։
ԺԳ ԳԼ · բ · 7։
ԺԴ Գար · գ · 14։
ԺԵ ա Ցոհ · է · 20։ Հմր · 14։ ԳԼ · ա · 5։ Ղ · 10։ ԺԹ · 11։
ԺԶ Ես · խթ · 22։ Դան · ա · 32։ ԳԼ · ա · 18։
ԺԷ Մատ · Ժղ · 19։
ԺԸ Ցոհ · Ժբ · 14։
ԺԹ Հմր · 1։
Ի ա Կար · Ժղ · 9։ բ Կոր · բ · 12։
Իա ԳԼ · բ · 9։
Իբ Ես · խԹ · 23։ կ · 14։
Իգ բ Պետ · բ · 9։
Իդ Դան · բ · 1։

բատ է դալու բոլոր աշխարհի վրայ՝ Երկրին
11 երեսը բնակողները փորձելու համար։ Ահա
ես չուտով կու գամ. Ունեցածդ ամուր բռնէ,
12 նէ, որ ոեւէ մէկը չառնէ քու պսակդ։ Ան որ կը
յաղթէ՝ անկիւն իմ Աստուծոյս տաճարին մէջ
պիտի ընեմ, ու ալ դուրս պիտի չել֊
լէ. Ու անոր վրայ իմ Աստուծոյս անունը պի֊
տի գրեմ, ու իմ Աստուծոյս քաղաքին անու֊
նը՝ Նայսին՝ նոր Երուսաղէմին՝ որ երկինքէն
իմ Աստուծմէս կ՚իջնէ, ու իմ նոր անունս.
13 Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ
կ՚ըսէ եկեղեցիներուն։
14 Ու Լաւոդիկիէի մէջ եղած եկեղեցւոյն հր֊
եշտակին գրէ. «Ա֊յսպէս կ՚ըսէ Ամէնը՝ Հա֊
ւատարիմ ու ճշմարիտ վկան, Աստուծոյ ա֊
15 րարածոց Սկիզբը. Գիտեմ քու գործ֊քերդ՝
որ ոչ պաղ ես ու ոչ տաք. Երանի թէ պաղ
16 ըլլայիր կամ տաք։ Ասոր դուն որ դաղջ ես,
ու ոչ տաք՝ ոչ ալ պաղ, քեզ բերնէս դուրս
17 փսխելու վրայ եմ. Քանզի կ՚ըսես, Ես հա֊
րստացայ եմ ու մեծցայ, ու բանի մը կարօտ չեմ.
ու չես գիտեր որ դուն խեղճ ու թշուառական
18 ես՝ ու աղքատ ու կոյր ու մերկ։ Ես քեզի
խորհուրդ կու տամ. Ինծմէ կրակի մէջ փոր֊
ձուած ոսկի ծախու առ՝ որ հարստանաս, ու
ճերմակ հանդերձներ՝ որ հագնիս, որ քու
ամօթալի մերկութիւնդ չերեւնայ. ու աչքերդ

Ե Ես · խ · 17։
Ը Փիլ · գ · 5։ ԳԼ · ա · 3։ իբ · 7։ 12։ 20։
է ԳԼ · բ · 25։
Թ ԳԼ · բ · 10։
Ժ գ Թագ · է · 21։ Գաղ · բ · 9։
ԺԱ ԳԼ · բ · 17։ Ժգ · 1։ իբ · 4։
ԺԲ Գաղ · գ · 26։ եբր · Ժբ · 22։ ԳԼ · ես · 2։ 10։
ԺԳ ԳԼ · իբ · 4։
ԺԴ ԳԼ · բ · 7։
ԺԵ Ես · կե · 16։
ԺԶ ԳԼ · ա · 5։ ԺԹ · 11։ իբ · 6։ Հմր · 7։
ԺԷ Կաղ · ա · 15։
ԺԸ Հմր · 1։
ԺԹ Ննմ · Ժբ · 9։ ա Կոր · գ · 8։
Ի Ես · ծԼ · 1։ Մատ · Ժգ · 44։ իե · 9։
Իա բ Կոր · է · 3։ ԳԼ · է · 13։ Ժգ · 15։ ԺԹ · 8։

19 գնդ գիր որ տեսանես ։ Ես իմ առէն սիրածս
կը յանդիմանեմ ու կը խրատեմ. ուստի նա-
20 խանձաւոր եղիր ու ապաշխարէ ։ Ահա ես
դուռը կայներ եմ ու կը զարնեմ. Ինչ որ մէ-
կը իմ ձայնս լսէ ու դուռը բանայ, Ես որ գը-
վը պիտի մտնեմ և անոր հետը ընթրիք պի-
21 տի ընեմ, ան ալ իմ հետս ։ Ան որ կը յաղթէ
իմ հետս Ինչ աթոռս նստիլ պիտի տամ անոր,
ինչպէս որ ես ալ յաղթեցի ու իմ Հօրս հետ
22 անոր աթոռը նստայ ։ Ան որ ականջ ունի
թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն ։

ԳԼ· Դ

2 Յովհաննես Աստուծոյ աթոռը կը տեսնէ երկինքի մէջ։ 4 Քսան
ուրտ երեցները։ 6 Չորս կենդանիները՝ արտք աչքերնուն
ու հետևնուն աչքերով լեցուն էին։ 10 Երեցները իրենց պը-
տիները աթոռին վրայ նետելին առջև գետնաքար երկրպագու-
թիւն կ'ընեն անոր ։

1 Ետ բաներէն ետքը տեսայ, և ահա երկինքի
մէջ բացուած դուռ մը կար, ու առջի ձայնը
որ լսեցի՝ փողի նման էր, որ ինծի հետ կը
խօսէր ու ըսաւ. Ելիր Հոս ու ասկէ ետքը
2 ըլլալիք բաները քեզի ցուցնեմ ։ Իսկ ես
մէջ Հոգիին իմ վրաս եկաւ. Եւ ահա աթոռ մը
3 դրուած էր երկինքի մէջ. ու աթոռին վրայ
մէկը նստած էր. և նստողը յասպիս ու սար-
4 դիոն քարերու երևոյթին նման էր ։ Եւ աթո-
ռին բոլորտիքը շրջապատ զրուխտ երեւո-

Ա Յար· ե· 17։ Աստ. գ· 11· 12։ Երր· ժբ· 5· 6։ Յահ· ա· 12։
Բ Երգ· ե· 2։
Գ Գաղ· ե· 37։
Ե Յահ· ժբ· 23։
Զ Մատ· ժթ· 28։
Է Գաղ· բ· 30։ ա Կոր· գ· 2։ բ Տիմ· բ· 12։ ԳԼ· բ· 26· 27։
Ը ԳԼ· բ· 7։
Թ ԳԼ· ա· 10։
Ժ ԳԼ· ժա· 12։
ԺԱ ԳԼ· ա· 19։ իբ· 6։
ԺԲ ԳԼ· ա· 10։ ժե· 31։ ե· 9։ 13· 14։ ժթ· 14։
ԺԳ Եր· ե· 23։ բ Մն· գ· 20։ Եզեկ· ա· 28։
ԺԴ Եզեկ· ա· 13։ Զաք· գ· 2։
ԺԵ ԳԼ· ա· 4։ գ· 1։ Ե· 6։
ԺԶ Եզ· ա· 8։ ԳԼ· ժե· 2։
ԺԷ Եզեկ· ա· 5։
ԺԸ Ելմ· 8։
ԺԹ Եզեկ· ա· 10։ ժ· 14։
Ի Ես· գ· 2։
ԻԱ Ելմ· 6։
ԻԲ Ես· գ· 3։
ԻԳ ԳԼ· ա· 8։
ԻԴ ԳԼ· ա· 4։
ԻԵ ԳԼ· ա· 13։ ե· 14։ ժե· 7։
ԻԶ ԳԼ· ե· 8· 14։
ԻԷ Ելմ· 9։

թէ նման. ու աթոռին բոլորտիքը քսան-
չորս աթոռներ, և ան աթոռներուն վրայ քը-
սան չորս երէցներ Ծատեր էին Ճերմակ հան-
դերձներ հագած, ու գլուխնին ոսկիէ պը-
5 սակներ ունէին ։ Եւ աթոռէն Ճիպլաններ ու
ձայներ և որոտումներ կ'ելլէին, ու աթոռին
առջևին եօթը Հատ բորբոքած կրակի ջամբար-
ներ կային, Որոնք Աստուծոյ եօթը Հոգին
6 ներն են ։ Ինչ աթոռին առջևը ապակիի
պէս ծով մը ակնյասպիսի նման, և Ճաթոռին մէ-
ջը ու աթոռին բոլորտիքը՝ չորս կենդանիներ,
որ աչքերով լեցուն էին ներսէն ու ետևէն ։
7 Ինչ առջի կենդանին առիւծի նման էր, ու երկ-
րորդ կենդանին զուռպաղի նման, և երրորդ
կենդանին մարդու երես ունէր, ու չորրորդ
8 կենդանին թռչող արծիւի նման ։ Եւ չորս
կենդանիներուն ամէն մէկը չորս թևով
վեց թև ունէր, ու ներսէն Ծաչերով լեցուն
էին. ու չէին Հանգչեր ոչ գոլորիկը ոչ ալ գիշե-
րը՝ ըսելով, Պատրաստ Պատրաստ Պատրաստ Տէր Ա-
ստուած Ամենակալ, Որ էր և որ է և որ պիտի
9 գայ ։ Ու երբոր այն կենդանիները փառք ու
պատիւ և գոհութիւն կու տային աթոռին վը-
րայ նստողին՝ որ կենդանի է յաւիտեանս յաւի-
10 տենից, Երկու քսան երէցները աթոռին վրայ
նստողին առջևը կ'իյնային ու երկրպագու-
թիւն կ'ընէին յաւիտեանս յաւիտենից կենդանի

• Ուշադ նստած տեսայ
Ա ԳԼ· գ· 4։ 5։ Զ· 11։ 21։ ե· 8· 13· 14։ ժե· 14։
Բ Հմ· 10։
Գ ԳԼ· ե· 5։ ժշ· 13։
Դ Եր· ԼԷ· 23։ բ Մն· գ· 20։ Եզեկ· ա·

եղողին, և իրենց պահմանը ամեհտն առնէը
11 կը ձգեմ՝ ըսելով, Արժանի ես, Տէր, փառք
ու պատիւ և զօրութիւն առնելու, զինչու որ
ամէն բան դուն ստեղծեցիր, և քու կամքովդ
եղան ու ստեղծուեցան։

ԳԼՒԽ Ե

1 Եւ գիրքը ներքով կնքուած գրքոյ, Նահկը պարմանի էր գանկիա բանալու։ 12 Վ. տան սրպ Լրկչեն-
րը փառք ու պատիւն կու տան անոր։ 9 ու. կը խոստա-
նին իրկ առիկա փրկից գիրենք իր արեանդիս։

1 Եւ աջմառն վրայ նստողին ազ ձեռքը՝ մէկ
գիրք մը տեսայ՝ ներսէն ու դուրսէն գրուած,
2 եւ կնքը կնիքով կնքուած։ Ու մէկ զօրաւոր
հրեշտակ մը տեսայ՝ որ մեծ ձայնով կը կանչէր,
Ո՞վ արժանի է սա գիրքը բանալու և սորա
3 կնիքները քակելու։ Եւ ոչ երկինքի մէջ՝ ոչ
երկրի վրայ ու ոչ երկրի տակը կարենալ մէկը
որ կարող ըլլար սա գիրքը բանալու, ոչ ալ
4 անոր նայելու։ Ես ալ սաստիկ կու լայի՝ որ
մէկը արժանի չգտնուեցաւ սա գիրքը բանա-
5 լու՝ ոչ ալ անոր նայելու։ Ու երէցներէն
մէկը ըսաւ ինծի, Մի լար։ Ահա Յուդայի
ցեղէն եղող Առիւծը՝ Դաւթի Արմատը յաղ-
թեց սա գիրքը բանալու նու անոր եօթը կնի-
6 քերը քակելու։ Եւ տեսայ որ աջմառն ու
չորս կենդանիներուն մէջտեղը և երէցներուն
մէջտեղը կայնած Գառնուկ մը կար՝ որպէս

ա Հմր • 4։
բ Գլ • ե • 12։
գ Դն • ա • 1։ Գոր • ժէ • 24։ Եփես • գ • 9։ Կող • ա • 16։ Գէ • ժ • 6։
դ Եզեկ • բ • 9։ 10։
ե Ես • լմ • 11։ Դան • ժբ • 4։
զ Հմր • 13։
է Յովհ • ի՝ առ-ել-չէն-ն ա. կարգ տալ։
ը Ծն • խմ • 9։ 10։ Երբ • ե • 14։
թ Ես • ժա • 1։ 10։ Հռոմ • ժէ • 12։ Գլ • իբ • 16։
ժ Ես • ժա • 1։ Գլ • գ • 11։ Ես • ձգ • 7։ Յովհ • ա • 29։ 36։ ա Պետ • ա • 19։ Գլ • ժգ • 8։ Հմր • 9։ 12։

Թէ մարթուած, որ եօթը եղջիւր ու եօթը
աչք ունէր, որոնք Աստուծոյ եօթը Հոգիներն
7 են՝ որ բոլոր երկիրը կը կրկուէին։ Եւ անիկա
եկաւ ու աջմառն վրայ նստողին աջ ձեռքէն
8 գիրքը առաւ։ Ու երբոր գիրքը առաւ, չորս
կենդանիները ու քսանուչորս երէցները գառ-
նուկին առջեւ ինկան, և ամէնքն ալ քնար-
ներ ունէին, ու ոսկիէ խնկամաններ խոնկով
9 լեցուն՝ որ սուրբերուն աղօթքն է։ Ինչ նոր
երգ մը կ՚երգէին՝ ըսելով, Արժանի ես դուն
առ գիրքը առնելու և առոր կնիքները բա-
նալու. զինչու որ մարթուեցար, ու մեզ Ձա-
նալու. զինչու որ մարթուեցար, ու մեզ Ձա-
խաւ առիր Աստուծոյ՝ քու արիւնովդ համէն
10 ցեղէ ու լեզուէ և ժողովրդէ ու ազգէ, չեւ
մեզ մեր Աստուծոյ թագաւորներ ու քահա-
նաներ ըրիր, ու երկրի վրայ պիտի թագա-
11 ւորենք։ Եւ նայեցայ՝ ու շատ հրեշտակներու
ձայն լսեցի, որոնք աթոռին ու կենդանի-
ներուն և երէցներուն բոլորտիքն էին. ու
անոնց թիւն էր բիւրք բիւրուց և հազարք
12 հազարաց. որոնք մեծ ձայնով կ՚ըսէին, Գա-
մարթուած գառնուկը արժանի է զօրութիւն
ու հարստութիւն և իմաստութիւն ու կարո-
ղութիւն և պատիւ ու փառք ու օրհնութիւն
13 առնելու։ Ինչ բոլոր արարածները որ երկինքի

ա Ջաք • գ • 9։ • 10։
բ Գլ • գ • 5։
գ Գլ • գ • 2։
դ Գլ • գ • 8։ 10։
ե Գլ • ժգ • 2։ ժէ։ 2։
զ Սաղ • ղխա • 2։ Գլ • ը • 3 • 4։
է Սաղ • խ • 3։ Գլ • ժգ • 3։
ը Գլ • գ • 11։
թ Հմր • ը • 8։
ժ Գաղ • ի • 28։ Հբ. ամմ • գ • 24 • 25։ ա Կոր • գ • 20։ ի • 23։ Եփես • ա • 7։ Կող • ա • 14։ Երբ • ի • 12։ ա Պետ • ա • 18 • 19։ բ Պետ • բ • 1։ ա Յովհ • ա • 7։
ի Դան • գ • 1։ Գ • 25։ Գլ • ի • 9։ ժա • 9։ ժգ • 6։
ձ Եր • ժթ • 6։ ա Պետ • բ • 5 • 9։ Գլ • ա • 6։ ի • 6։ իբ • 5։
ղ Յովհ • տասնք
ճ Յովհ • Թագաւորն
ի Գլ • գ • 4 • 6։
յ Սաղ • կբ • 17։ Դան • ի • 10։ Երբ • ժբ • 22։
ն Գլ • գ • 11։
շ Փիլ • բ • 10։ Հմր • 3։

մէջ ու երկրի վրայ ու երկրի տակը և ծովու
մէջ, ու ամէն ինչ որ անոնց մէջը կայ՝ լսեցի որ
կ՚ըսէին, «Աթոռին վրայ նստողին և Գառնու-
կին օրհնութիւն ու պատիւ և փառք ու զո-
14 րութիւն յաւիտեանս յաւիտենից»։ Չորս
կենդանիները կ՚ըսէին, «Ամէն»։ ու Երեցները
ինկան ու երկրպագութիւն ըրին †։

ԳԼ· Զ

1 Կնիքներուն կարգաց բացումը, ու անոնց հետևած երևոյթ-
ները։

1 Եւ տեսայ երբոր Գառնուկը †կնիքներուն
մէկը՝ բացաւ, ու չորս կենդանիներուն մէկէն
որոտումի պէս ձայն մը լսեցի որ կ՚ըսէր, եկուր
2 ու տես։ Ու տեսայ, ահա ճերմակ ձի մը,
ու անոր վրայ հեծնողը ազեղ մը ունէր. ու
պսակ մը տրուեցաւ անոր, և անիկա յաղթող
էր ու յաղթելու եկաւ։
3 Ու երբոր երկրորդ կնիքը բացաւ, լսեր-
կրորդ կենդանիին լսեցի որ կ՚ըսէր, ||եկուր։
4 Եւ ուրիշ ձի մը եկաւ չառագոյն, ու անոր
վրայ հեծնողին †խաղաղութիւնը տրուեցաւ որ եր-
կրէս խաղաղութիւնը առնէ, որ իրար սպան-
նեն. ու անոր մէկ մեծ սուր մը տրուեցաւ։
5 Ու երբոր երրորդ կնիքը բացաւ, լսերրորդ
կենդանիին լսեցի որ կ՚ըսէր, եկուր ու տես.

ա Գլ· ը· 16։ ե· 10։ ե ա Մն· իմ· 11։ Հռոմ· ի· 3։ Ժգ· 27։ ա Տիմ· գ· 16։ ա Պետ· գ· 13։ ե· 11։ Գլ· ա· 6։
գ Գլ· ԺԹ· 4։
դ Ոմանք քառասնչորս հրեշտակները
ե Գլ· գ· 9։ 10։
զ Ոմանք իւրաքանչիւրն յոսկեհատ յաի անուից կենդանի և զսրտին
է Գլ· ը· 5։ 8։ 7։
ը Ոմանք եօթը կնիք ները
թ Գլ· գ· 7։
ժ Ոմանք իւրաքանչիւրն յոսկեհատ յաի անուից կենդանի և զսրտին
ի Զաք· գ· 3։ Գլ· ԺԹ· 11։
լ Սաղ· խե· 4։ 5։
խ Զաք· գ· 11։ Գլ· Ժգ· 14։
ծ Գլ· գ· 7։
կ Ոմանք եկուր ու տես։
հ Զաք· գ· 2։
ձ Գլ· գ· 7։
ղ Տես Զաք· ա· 12։

ու տեսայ, ահա սև ձի մը, ու անոր վրայ
6 հեծնողը իր ձեռքը կշիռ մը ունէր։ Ու չորս
կենդանիներուն մէջէն ձայն մը լսեցի որ կ՚ը-
սէր, կասիճ մը ցորենը մէկ դահեկանի, ու
երեք կասիճ գարին մէկ դահեկանի. և ձէ-
թին ու գինիին վնաս չընես։
7 Ու երբոր չորրորդ կնիքը բացաւ, լսերրորդ
կենդանիէն ձայն մը լսեցի որ կ՚ըսէր, եկուր
8 ու տես։ Ու տեսայ, և ահա դեղին ձի մը,
ու անոր վրայ հեծնողին անունը Մահ էր, և
դժոխքը անոր ետևէն կ՚երթար. ու անոնց իշ-
խանութիւն տրուեցաւ երկրի չորրորդ մասին
վրայ, †որ սրով ու սովով և մահով †ու երկրի
գազաններով սատկեցընեն։
9 Ու երբոր հինգերորդ կնիքը բացաւ, տե-
սաւ տակը տեսայ հոն մարդոց հոգիները,
որ սպանուած էին †Աստուծոյ խօսքին հա-
մար՝ որ ի-
10 րենք ունէին. Եւ մեծ ձայնով աղաղակեցին
ու ըսին, Ով †սուրբ ու ճշմարիտ Տէր, †մին-
չև երբ չտես դատեր ու մեր արիւնին վրէժը
11 երկրի բնակիչներէն պահանջեր։ Ու ճերմակ
հանդերձներ տրուեցաւ անոնց, ու բսուեցաւ
անոնց որ քիչ մը ատեն ալ հանգչին, մինչև
որ անոնց ծառայակիցները ու անոնց եղբայր-
ները լման ըլլան, որոնք իրենց պէս պիտի
սպաննուէին։
12 Եւ տեսայ՝ երբոր վեցերորդ կնիքը բացաւ,

բ Զաք· գ· 2։
գ Գլ· ԺԹ· 4։
դ Գլ· գ· 7։
ե Զաք· գ· 3։
զ Եզեկ· Ժգ· 21։
է Գլ· իգ· 22։
ը Գլ· ը· 3։ ԺԹ· 13։
ժգ· 18։
ի Գլ· ի· 4։
լ Գլ· ա· 9։
խ Տիմ· ա· 8։ Գլ· ժգ· 17։ ԺԹ· 10։
ծ Գլ· գ· 7։
կ Տես Զաք· ա· 12։
հ Գլ· ԺԱ· 18։ ԺԹ· 2։
ձ Գլ· գ· 4։ 5։ ի· 9։ 14։
ղ Երբ· ԺԱ· 40։ Գլ· ԺԳ· 13։

՝ու մեծ չարժ մը եղաւ, ՝ու արեւը սեւցաւ մա-
զեղէն քուրձի մը պէս, և լուսինը [ողողովին]
13 արիւնի պէս եղաւ. ՝Ու երկինքը տատղերը
գետինը թափեցին, ինչպէս որ տատիկ
Տալիէն չարժուած թզենին իր անտա պտուղ-
14 ները կը թափէ. ՝Ես երկինքը գաթաւոզ
ամանի պէս կը քաշուէր. ՝ու բոլոր լեռներն
15 և կղզիները իրենց տեղերէն չարժեցան ։ Ու
երկրի թագաւորները և մեծամեծները ու հա-
րուստները, հազարապետները և զօրագլուխ-
ները, ու բոլոր ծառաները ու բոլոր ազատները
՝պրեղան և լերանց ապառաժներուն մէջ
16 պահուռտուցան. ՝Ես լեռներուն ու ապառաժ-
ներուն կ՚ըսէին, վրանիս ինկէք ու մեզ ծած-
կեցէք անոր երեսէն որ աթոռին վրայ կը
17 նստի, ու Գառնուկին բարկութենէն. ՝Ընչու-
որ անոր բարկութենը մեծ օրը եկաւ, ՝և
ո՞վ կրնայ դիմանալ։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Մէկ հրեշտակ մը Աստուծոյ ծառաներուն ճակտներէն կը
հիթէ ։ 4 Պետրոսներուն թիւը տրուելէ առնի մէկ
ցեղէն որուհետ թիւ մը։ 9 ու բոլոր ուրիշ տղոցներէն անհա-
մար ժողովուրդներ տրոնց աթոռին առջեւը կը կենային ձեր-
մակ հանդերձներ հագած ու ձեռքերնին արմաւենիներ բռնա-
ծած ։ 14 Ու տոնց հանդերձները Գառնուկին արիւնովը լուա-
ցուած էին։

1 Ե ւ ասկէ ետև տեսայ չորս հրեշտակներ՝ ո-
րոնք երկրի չորս անկիւնները կեցեր էին, ՝ու
երկրի չորս հովերը բռներ էին, ՝որ երկրի

ա ԳԼ. ժգ. 18։	12։	Սահ. ա. 14, ևս։
բ Ցաքէ. բ. 10, 31։	գ ՝Երեմ. գ. 23. դ.	ԳԼ. ժգ. 14։
գ. 15։ Մաս. իգ.	21։ ԳԼ. ժգ. 20։	ե Սազ. հղ. 7։
29։ Գաղ. բ. 20։	՝Ես. բ. 19։	—
գ ԳԼ. ը. 10։ ի. 1։	ե Ամո. ժ. 8։ Ղ.ամէ.	—
ե Սազ. ձբ. 26։ Ես.	իգ. 30։ ԳԼ. ի. 6։	— Դան. է. 2։
ԼՃ. 4։ Երբ. ա։	զ Ես. ժգ. 6։ ևս։	է ԳԼ. ի. 4։

վրայ Տալ չկրնար, ու ոչ ծառը վրայ, ոչ ալ մէկ
2 ծառի մը վրայ ։ Ես մէկ ուրիշ հրեշտակ մը
տեսայ որ արեւելքէն եկաւ, ու կենդանի Աս-
տուծոյ կնիքը ունէր. և մեծ ձայնով մը աղա-
ղակեց ան չորս հրեշտակներուն, որոնց իշո-
նուած էր երկրին ու ծովուն վնասը
3 ՝ըսելով, ՝Երկրին վնաս մի ընէք, ոչ
ծովուն, ոչ ալ ծառերուն, մինչև որ մեր Աս-
տուծոյն ծառաներուն ՝ճակտները կնիքնիք։
4 ՝Ես կնքուածներուն համրանքը լսեցի՝ որ էր
հարիւր քառասուներչորս հազար՝ Իսրայէլի
5 որդւոցը բոլոր ցեղերէն կնքուած ։ Յուդայի
ցեղէն տասներկու հազար կնքուած, Ռու-
բինի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած,
Գադի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած,
6 Ասերի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած,
Նեփթաղիմի ցեղէն տասներկու հազար կնք-
քուած, Մանասէի ցեղէն տասներկու հազար
7 կնքուած, Շմաւոնի ցեղէն տասներկու հա-
զար կնքուած, Ղեւիի ցեղէն տասներկու
հազար կնքուած, Իսաքարի ցեղէն տասներ-
8 կու հազար կնքուած, Զաբուղոնի ցեղէն
տասներկու հազար կնքուած, Յովսեփի ցե-
ղէն տասներկու հազար կնքուած, Բենիա-
մինի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած ։
9 Ա սկէ ետքը տեսայ, ՝ես ահա մեծ բազմու-
թիւն՝ որն որ մէկը չէր կրնար համրել, ՝բո-
լոր ազգերէն ու ցեղերէն և ժողովուրդներէն
ու լեզուներէն, որոնք աթոռին առջեւը ու
Գառնուկին առջեւը կեցեր էին՝ ՝ճերմակ հան-

դ ԳԼ. զ. 6, ի. 4։	ը ԳԼ. ի. 16։	թ ԳԼ. գ. 5, 18։ գ.
է ԳԼ. իբ. 4։	թ ԳԼ. ժգ. 1։	4, զ. 11։ Հմմ.
ը Եզեկ. ի. 4։ ԳԼ.	ժ Հաւմ. ժա. 25։	14։
ժգ. 1։	ի ԳԼ. ե. 9։	

դերձները հագած և ձեռքերնին արմաւենիներ
10 բռնած · եւ մեծաձայն կ՚աղաղակէին ըսելով,
[1]Փրկութիւնը մեր Աստուծոյ որ աթոռին վրայ
11 կը նստի, ու Գառնուկին : Եւ բոլոր հրեշտակները աթոռին ու երէցներուն և չորս կենդանիներուն բոլորտիքը կեցեր էին, ու իրենց երեսներուն վրայ աթոռին առջեւը ինկան ու Աստուծոյ երկրպագութիւն ըրին,
12 [2]ըսելով, Ամէն· օրհնութիւն ու փառք և իմաստութիւն ու գոհութիւն և պատիւ ու զօրութիւն և կարողութիւն մեր Աստուծոյն
13 յաւիտեանս յաւիտենից : Ամէն : Ու երէցներէն մէկը պատասխան տալով ինծի ըսաւ, Ասոնք որ [3]ճերմակ հանդերձներ հագած են
14 ո՞վ են, և ուսկից եկան : Ես ալ ըսի անոր, Տէր իմ, դուն գիտես· ու ըսաւ ինծի, [4]Ասոնք են մեծ նեղութենէն եկողները, որ իրենց հանդերձները լուացին, ու գառնուկ Գառնուն
15 կին արիւնովը ճերմկցուցին. Անոր համար Աստուծոյ աթոռին առջեւն են, և իրեն կը ծառայեն ցորեկ ու գիշեր իր տաճարին մէջը· ու աթոռին վրայ նստողը իր վրանը պիտի
16 տարածէ անոնց վրայ· [5]Այլեւս ուչ պիտի անօթենան ու ոչ ծարաւեն, [6]ոչ ալ արեւը կամ մէկ տաքութիւն մը անոնց վրայ պիտի իյնայ·
17 վասն զի Գառնուկը որ աթոռին մէջտեղն է՝ պիտի հովուէ զանոնք, ու կենդանի ջուրերու աղբիւրները պիտի առաջնորդէ զանոնք· և

---

1 Այլ· գ· 8· Եփ· ֆգ· 11· Եբեմ· գ· 23· Ոմք· ժգ· 4· ԳԼ· ԺԹ· 1·
2 ԳԼ· ե· 13·
3 ԳԼ· գ· 6·
4 ԳԼ· ե· 13, 14·
5 Հմր· 9·
6 ԳԼ· է· 9· Ժե· 6·
7 Ես· ա· 18· Երր· Թ· 14· ա Յովհ· ա· 7· ԳԼ· ա· 5· Ցնծ Զաք· գ· 3, 4, 5·
8 Ես· է· 5, 6· ԳԼ· ժ· 3·
9 Ես· ԽԹ· 10·
10 Այլ· ռխա· 6· ԳԼ· ժ· 4·
11 Այլ· ֆգ· 1· ԼՀ· 8· Յովհ· ժ· 4, 11, 14·

Աստուած բոլոր արցունքները պիտի սրբէ անոնց աչքերէն :

ԳԼ· Ը

1 Եօթնեորդ կնիքը բացուած ժամանակը, 2 եօթը հրեշտակները տրուեր եօթը փողերը կը տրուին : 6 Անոնցմէ չորսը իրենց փողերը կը հնչեցնեն, որուն կը հետեւի մեծ հարուածներ ու պատուհասներ :

1 Ու երբոր եօթնեորդ կնիքը բացաւ, լռութիւն եղաւ երկինքը կէս ժամու չափ :
2 Եւ տեսայ այն եօթը հրեշտակները, որ Աստուծոյ առջեւը կը կայնէին· Ու անոնց եօթը
3 փող տրուեցաւ : Եւ ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ ու զանին առջեւը կայնեցաւ, ու ոսկիէ խունկառոց մը ունէր· և իրեն շատ խունկ տրուեցաւ, որ բոլոր սրբոց աղօթքներուն հետ աթոռին առջեւը եղող ոսկի սեղանին վրայ
4 մատուցանէ : Եւ խունկերուն ծուխը սրբոց աղօթքներուն հետ հրեշտակին ձեռքէն Աստուծոյ առջեւը
5 ելաւ : Ու հրեշտակը առաւ խնկաման ու զանիկա սեղանին կրակէն լեցուց, և ձգեց երկրին վրայ· Ու եղան ձայներ և որոտումներ ու փայլակներ ու երկրաշարժ :
6 Եւ եօթը հրեշտակները որ եօթը փողերը ունէին՝ պատրաստուեցան որ հնչեցնեն :
7 Եւ առջի հրեշտակը փողը հնչեցուց, Ու եղաւ կարկտան ու կրակ արիւնով խառնուած, Ու երկրի վրայ ձգուեցաւ, [ու երկրին երրորդ մասը այրեցաւ,] և ծառերուն երրորդ

---

1 Ես· իե· 8· ԳԼ· Ժ· 4·
2 Ես· ա· 19· Գաղ· ա· 10· ԳԼ· ժգ· 18·
3 Ես Մն· իԹ· 25–28· ԳԼ· ե· 8· Եբէկ· ե· 1· ԳԼ·Ը· 9· Եբէկ· Լ· 11· ԳԼ·Ը· 3· Այլ· ռխա· 2· Գաղ· ա· 10·
4 Գաղ· ա· 19·
5 Ես· ղ· 17· ԳԼ· ժ· 8· Եբէկ· ա· 13· ԳԼ· Ժ· 2·
6 Ես· բ· 13· ԳԼ· Ը· 7·
7 Եբ թագ· իգ· 8· Գ թագ· ժԹ· 11· Գաղ· գ· 31· Եբէկ· ա· 22· ԳԼ· ժգ· 2·

մասը այրեցաւ, ու ամէն կանանչ խոտ այրեցաւ։
8 Ու երրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու որպէս թէ մէկ մեծ լեռ մը կրակով բորբոքած՝ ծովը ձգուեցաւ, ու ծովուն երրորդ
9 մասը *արիւն եղաւ. եւ ծովուն մէջի շնչաւոր արարածներուն երրորդ մասը մեռաւ, ու նաւերուն երրորդ մասը կորաւեցաւ։
10 Ու երրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու երկինքէն մէկ մեծ աստղ մը ճրագարի պէս բորբոքած, ու գետերուն ու ջուրի աղ-
11 բիւրներուն երրորդ մասին վրայ ինկաւ։ Եւ ան աստղին անունը Օշինդը կը։ ու ջուրը Օշինդ երրորդ մասը օշինդը եղաւ, և շատ մարդիկ ջուրերէն մեռան, քանի դառն եղան։
12 Եւ չորրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու արեւին երրորդ մասը և լուսնին երրորդ մասը ու աստղերուն երրորդ մասը զարնուեցաւ, անանկ որ անոնց երրորդ մասը խաւարի, և օրուան երրորդ մասը լոյս չտայ, նոյնպէս ալ գիշերուընը։
13 Եւ նայեցայ՝ ու երկնից մէջ թռչող *հրեշտակի մը ձայն լսեցի, որ մեծ ձայնով կ'ըսէր, Վա՛յ վա՛յ վա՛յ երկրի վրայ բնակողներուն՝ ան միւսացած փողի ձայներուն համար, որ երեք հրեշտակները պիտի հնչեցնեն։

ԳԼ· Թ

1 Հինգերորդ հրեշտակը փողը հնչեցնելով՝ մէկ աստղ մը կ'իյնայ երկինքէն, որուն կը տրուի անդունդին բանալին։ 2 Ան

ա Գ.ա.ւ· ժ· 18· Գէ· ը· 10։
բ Գ.ա.ւ· բ· 31· Գէ· ժէ· 8· ի· 1· Հմ· 2· 11։
գ Յայ· է· 10։
դ Եզ· ժ· 4· Դան· է· 12։
ե Ելք· ծա· 25։ Լմ.ա.ն· է· 4։
զ Գէ· ժգ· 3։
է Եզեկ· ժգ· 19։
ը Գէ· ժգ· 3։
թ Եա· ժգ· 12։ Գէ· ի· 1։
ժ Գէ· ժգ· 4։
ի Հառ.ի· ա· 20։
լ Եզ· ժէ· 23։ Երեմ· ի· 15։ իգ· 15։
խ Եա· ժգ· 10։ Ա.մ.ո.ս· ը· 9։
ծ Գէ· ժգ· 6։ ժի· 17։
կ Ոնահ· գ.ի.ծ.ի.ի
հ Գէ· ի· 12։ ժա· 14։

Նիկա անդունդը կը բանայ, ուսկից կարմիր ծուխ մը բարձրանալ կ'ելլէն։ 12 Մէկ վայը կ'անցնի։ 13 Վեցերորդ փողը կը հնչեցնէ։ 14 Ձայն կսպասած հրեշտակներէն կ'ուզեմ ես։

1 Եւ հինգերորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու տեսայ որ երկինքէն աստղ մը ինկաւ երկրի վրայ, և անդունդին դուռին բանալին
2 անոր տրուեցաւ։ Ու անդունդին դուռը բացաւ, ու ան դուռէն ծուխ կ'ելլէր մեծ հնոցի մը ծուխին պէս. ու խաւարեցաւ արեւը ու օդը դուռին ծուխէն։
3 Ու ծուխէն մարախներ կ'ելլէին երկրի վրայ, ու անոնց զօրութիւն տրուեցաւ երկրի
4 կարիճներուն ունեցած զօրութիւնը պէս. եւ անոնց բաւեցաւ ոտ չվնասեն երկրի խոտին, ոչ ալ կանանչեղէնին մը և ոչ մէկ ծառի մը, հապա միայն այն մարդոց, որոնք կրնոյ ճակատնին կանխելու վրայ Աստուծոյ կնիքը չունին։
5 Եւ անոնց հրաման տրուեցաւ որ չսպաննեն զանոնք, հապա չարչարին հինգ ամիս. ու անոնց տրուած չարչարանքը կարիճի տուած չարչարանքին պէս էր երբոր մարդը կը զարնէ։
6 Ու ան օրերը մարդիկ մահը պիտի փնտռեն ու պիտի չգտնեն. և պիտի ուզեն մեռնիլ, ու մահը անոնցմէ պիտի փախչի։ 7 Ու մարախներուն նմանութիւնը՝ պատերազմի պատրաստուած ձիերու պէս, ու անոնց գլուխներուն վրայ *ոսկեղէն պսակներու պէս, և անոնց

ե Ելք· ի· 10։
զ Գ.ա.ւ· ը· 6։ ի· 3։
է Գէ· ը· 7։
ը Գէ· ի· 3։ Տես Եզ· ժբ· 23։ Եզեկ· ի· 4։
թ Գէ· ժա· 7։ Հմ· 10։
ժ Ցաւ· գ· 21։ Եա· ը· 19։ Երեմ· ը· 3։ Գէ· ը· 16։
ի Ցայտ· ը· 4։
լ Կա.ռ· գ· 17։
խ Ոնահ· ա.ծ.ա.յ Նինո
ծ Դան· է· 8։

8 Երանելիքը մարդոց երանելու պէս էր. Ո-
անոնք մարդիկ ունէին կառավոց մարելուան պէս,
՚ու անոնց ախոռները առաւել ծնելու ֊ներ֊
9 պէս էր։ Եւ զրաշիներ ունէին երիսաթել զրաշ֊
նեբու պէս. ու անոնց թևերուն ձայնը պա֊
տերազմի վազող շատ ձիերը ֊֊֊ կառքերու
10 ձայնին պէս էր։ Եւ կարճնելու նման պոչեր
ունէին, ու պոչերնուն վրայ նայոց. ու իշ֊
խանութիւն ունէին հինգ ամիս մարդոց վը֊
11 նասելու։ ՚Ի՛ւ երկնց վրայ թագաւոր ունէին
՚ոնդունդին հրեշտակը, որուն անունը եբ֊
րայեցերէն ՚Աբադոն, և Յոյն լեզուով կ՚ըսուի
12 ՚Ապողիոն։ ՚Մէկ վայը անցաւ. ասկէ ետև
անոնք երիու վայեր ալ կու գան։
13 Եւ վեցերորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց,
ու ձայն մը լսեցի Աստուծոյ առջևը եղող ոսկի
14 սեզանին չորս եղջիւրներէն, որ կ՚ըսեր վե֊
ցերորդ հրեշտակին որ փողը ունէր, ՚Արձակ
մեծ գետին վրայ կապուած չորս հրեշտակ֊
15 ները արձակէ։ Եւ ան չորս հրեշտակները ար֊
ձակուեցան, որ պատրաստուած էին ժամի ու
օրուան և ամիսի ու տարիի համար, որ մարդ֊
16 կոց երրորդ մասը սպաննեն։ ՚Ես ձիաւոր
զօրքերուն համարնին ՚երիու բիւրք բիւրաց
17 էր, ՚ու լսեցի անոնց համարնը։ Եւ տեսիլ֊
քին մէջ այպէս տեսայ ձիերը, ու անոնց վը֊
րայ հնձոտիները՝ որ ունէին հրեղէն ու յակին֊
թեղէն և ծծմբեղէն զրաշիներ. ՚և ձիերուն
գլուխները առիւծներու գլուխներուն պէս
էր, ու անոնց բերնէն կրակ ու ծուխ և ծծումբ

ե Ցասիլ. ա. 6։
ը Ցասիլ. բ. 5։ 6։ 7։
թ Հմր. 5։
ժ Երեմ. բ. 2։
ի Հմր. 1։
ի. Յի կորուիչ։
ա ԳԼ. ը. 13։
բ ԳԼ. ը. 12։
գ Եզեկ. լը. 4։
դ Սաղ. կը. 17։ Դան.
ե. 10։
զ ԳԼ. է. 4։
է ԳԼ. է. 1։
ը Ոնանք ան ձիերուն
թ Նա. թ. 15։
ժ Ը Օր. լ. 20։
ի Ղև. ԺԶ. 21։ Ը Օր.
լբ. 17։ Սաղ. ՃՀ.
37։ ա Պար. ժ. 20։
ա Սաղ. ՃԺԲ. 4։
Ձլէ. 15։ Դան. Ե.
23։
ե ԳԼ. Իբ. 15։
ե Եզեկ. ա. 28։
զ Մատ. ԺԶ. 2։ ԳԼ.
ա. 16։
է ԳԼ. ա. 15։
ը Մատ. Իբ. 18։

18 կ՚ելլէը։ Ա՛ս երիք [Հարուած ՚Ներքին մարդոց
երրորդ մասը մեռաւ, այսինքն կրակէն ու
ծուխէն ու ծծումբէն՝ որ անոնց բերնէն կ՚ել֊
19 լէը։ ՚Ինչու որ ՚անոնց զօրութիւնը բերանները֊
ուն մէ՛ն է ու պոչերնուն մէ՛ջ. ՚Համար ա֊
նոնց պոչերը օձերու նման էին, ու գլուխներ
20 ունէին որոնցմով կը վնասէին։ Եւ ուրիշ մար֊
դիկ որ սա հարուածներէն չսպաննուեցան,
՚երկնց ձեռացը գործքերէն չդադրեցին,
որ երկրպագութիւն չընեն ՚դեւերուն, ու ոս֊
կիէ և արծաթէ ու պղինձէ և քարէ ու փայտէ
չ՚ներաւած ֊կուռ քերուն, որոնք ոչ կրնան տես֊
21 նել ոչ ալ լսել ու ոչ քալել. Նաև չդադրեցան
բերնէն իրենց մարդասպանութիւններէն, ֊ոչ
ալ իրենց կախարդութիւններէն, ոչ ալ իրենց
պոռնկութիւններէն և ոչ իրենց գողութիւններէն։

ԳԼ. Ժ

ա Չօրաւոր հրեշտակ մը կ՚երևնայ իր ձեռքը բացած գրքոյկ
մը ունենալով։ ե երթալ կ՚ըսեն յովհաննէ կենդանի եղողին
վրայ. Թէ ալ ուրիշ ժամանակ պիտի չըլլայ։ ի Յովհաննէսին
հրաման կ՚ըլլայ որ ան գիրքը առնէ և ուտէ։

1 Եւ տեսայ ուրիշ զօրաւոր հրեշտակ մը որ
երկինքէն կ՚իջնէր, ու ամպ հագած էր ֊և իր
գլխուն վրայ ծիածան կար. ՚ու իր երեսը
արեւի պէս էր, ՚և իր ոտքերը՝ կրակի սիւներ֊
2 ու պէս. Եւ իր ձեռքը գրքոյկ մը ունէր
բացուած. ՚ու իր աջ ոտքը ծովուն վրայ դը֊
3 րաւ, և ձախը՝ ցամաքին վրայ. Եւ մեծ ձայ֊

նավ ազազակեց առաւծի մը գայլերուն պէս. ու երբոր ազազակեց՝ Հօմիը որոտաձիները լրնդ-
4 ձայներովը խօսեցան. Ու երբոր Հօմիը որոտաձիները *խօսեցան, պիտի գրէի. ու երկինքէն ձայն մը լսեցի որ †ի՛ըսէր, Կնքէ՛ք այն բաները որ Հօմիը որոտաձիները խօսեցան, ու զա-
5 նոնք մի գրեր: Եւ այն հրեշտակը որ ծովուն վրայ ու ցամաքին վրայ կայնած տեսայ, Իր
6 [աջ] ձեռքը երկինքը վերցուց. Ու երդում բրաւ յաւիտեանս յաւիտենից կենդանի եղո-
ղին վրայ, որ ստեղծեց երկինքը ու ինչ որ անոր մէջին է, ու երկիրը և ինչ որ անոր մէջին է, և ծովը ու ինչ որ անոր մէջին է, Թէ ալ
7 ժամանակ պիտի չըլլայ. Հապա եօթներորդ հրեշտակին ձայնին օրերը՝ երբոր փողը հնչելու պիտի, Աստուծոյ խորհուրդը պիտի կատարուի, ինչպէս որ իր ծառաներուն մարգարէներուն աւետած տուաւ:
8 Եւ այն ձայնը որ երկինքէն լսեցի՝ նորէն խօսելու ինծի ու ըսաւ, Գնա առ այն բաց գրքոյկը՝ որ ծովուն ու ցամաքին վրայ կայ-
9 նող հրեշտակին ձեռքն է: Ես ալ հրեշտակին գացի ու ըսի անոր, Տուր ինծի առ գրքոյկը. ու ըսաւ ինծի, Առ ասիկա ու կեր. և քու փորդ մէջ դառնութիւն պիտի պատճառէ,
10 բայց բերնիդ մէջ մեղրի պէս անոյշ պիտի ըլ-
լայ: Եւ գրքոյկը հրեշտակին ձեռքէն առի ու կերայ զանիկա. Եւ իմ բերնիս մէջը մեղրի

ե Գլ. ը. 5:
• Ա՛նո՛ւ խրնդ ձայ
ներովը խօսեցան.
† Ա՛նո՛ւ ինծի կ՛ըսէր.
ը Դան. ը. 26: ժբ. 4, 9:

զ Եզ. զ. 8: Դան. ժբ. 7:
է Ղեւեմ. ժ. 9: Գլ. զ. 11: ժգ. 7:
ը Դան. ժբ. 7: Գլ. ժգ. 17:

թ Գլ. ժա. 15:
ի Հմբ. 4:
ժ Երեմ. ժե. 16:
Եզեկ. բ. 8: գ. 1, 2, 3:
ի Եզեկ. գ. 3:

ե Եզեկ. բ. 10:
զ Սաղ. հե. 11: Ղ.ուկ. ի. 24:
է Դան. ը. 10:
ը Գլ. ժգ. 5:
թ Գլ. ի. 4:
ժ Գլ. ժբ. 6:
ի Գլ. ժի. 10:

ձ Սաղ. ծբ. 8: Եր. բե՛մ. ժա. 16:
Զաք. գ. 3, 11, 14:
ղ Թագ. ա. 10, 12: Երեմ. ա. 10:
ե. 14: Եզեկ. խգ. 3: Ովս. գ. 5:

պէս անոյշ էր, և ուտելէս ետքը ներսիս մէ-
11 ը դառնութիւն եղաւ: Ու ըսաւ ինծի, Պէտք է որ դուն նորէն մարգարէանաս ընտ ցած ժողովուրդներու և ազգերու ու լեզուներու և թագաւորներու *վրայով:

ԳԼ. ԺԱ.

1 Երկու վիճակը կը մարգարէանան: 6 Անոնք իշխանութիւն պիտի ունենան երկինքը գոցելու որ անձրեւ չգայ: 7 Գազանը պիտի պատերազմի անոնց դէմ. ու սպաննէ զանոնք: 8 Անոնք չթաղուած պիտի մնան: 11 և երկու ու կէս օրէն ետև յարութիւն պիտի առնեն: 14 Երկրորդ վայը կ՛անցնի: 15 Եօթներորդ փողը կը հնչուի:

1 Եւ ինծի մէկ եղէգ մը տրուեցաւ գաւազանի պէս, և հրեշտակը կայներ էր ու ի՛ըսէր, Ելիր ու չափէ Աստուծոյ տաճարը ու սեղանը,
2 և անոր մէջ երկրպագութիւն ընծայողները: Ու գաւիթը որ տաճարին դուրսն է՝ ձդէ և մի չափեր, Թէպէտ որ անիկա հեթանոսներուն տրուած է, Ու անոնք սուրբ քաղաքը պիտի
3 կոխկռտեն չորս քառասունուերկու ամիս: Եւ իմ երկու վկաներուս պիտի տամ, Ու անոնք քուրձ հագած հազար երկու հարիւր ու վաթսուն օր Մարգարէութիւն պիտի ընեն:
4 Անոնք են երկու ձիթենիները ու երկու աշտանակներն են, որ երկրին Տիրոջը առջեւը կը
5 կենան: Եւ Թէ որ մէկը ուզէ անոնց վնաս ընել, Հանոնց բերանները կրակ կ՛ելլէ, ու

ե Եզեկ. բ. 10:
• Կամ առջև.

– Եզեկ. խ. 5, ևս. Զաք. բ. 1: Գլ. խա. 15:
ը Թագ. խգ. 18:

զ Եզեկ. խ. 17, 20:
է Սաղ. հծ. 1: Ղ.ուկ. խա. 24:
ը Դան. ը. 10:
թ Գլ. ժգ. 5:
ժ Գլ. ի. 4:
ի Գլ. ժբ. 6:
ձ Գլ. ժի. 10:

ղ Սաղ. ծբ. 8: Եր. բե՛մ. ժա. 16:
Զաք. գ. 3, 11, 14:
ե Թագ. ա. 10, 12: Երեմ. ա. 10:
ե. 14: Եզեկ. խգ. 3: Ովս. գ. 5:

իրենց Թշնամիները կ'ուտէ. և Թէ որ մէկը ուզէ անոնց վնաս ընել, պէտք է որ անիկա
6 այսպէս սպանուի։ Ունին զօրանալ Թէ նոյն երկինքը գոցելու՝ որ իրենց մարգարէու-
Թեան օրերը անձրև չգայ, ու իրենց վրայ իշխանութիւն ունին անոնք արիւն դարձնելու, և ամէն կերպ պատուհասներով եր-
7 կիրը դարնելու՝ քանի անգամ որ ուզեն։ Ու երբոր իրենց վկայութիւնը կատարեն, անա-
տունը Ելլող գազանը պիտի բնէ, և անոնց պիտի
8 յաղթէ ու պիտի սպաննէ անոնք։ Եւ անոնց դիերը քաղաքին լայն սրահին վրայ, որ հոգևորապէս կ'ըսուի Սո-
դոմ ու Եգիպտոս, ուր որ Տէրն ալ
9 խաչուեցաւ։ Ու ժողովուրդներէն ու ցեղերէն և լեզուներէն ու ազգերէն պիտի տեսնեն
անոնց դիերը երեք ու կէս օր, ու Թող պի-
տի չտան անոնց դիերը դնելու գերեզմաններու մէջ
10 Թաղելու։ Ու անոնք որ երկրի վրայ կը բնակին՝ ուրախ պիտի ըլլան ու խնդան անոնց
վրայ, ու ընծաներ պիտի
իրարու ղրկեն. որովհետև այս երկու մարգարէները
երկրի բնակիչները չարչարեցին։
11 Ու երեք ու կէս օրէն ետև Աստուծմէ կենդանութեան հոգի մտաւ անոնց մէջ, ու
իրենց ոտքերուն վրայ կայնեցան. և զանոնք

1 Թոռ. ժգ. 29։
2 գ Թագ. ժէ. 1։ Ցաղ. է. 16, 17։
3 Եզ. է. 19։
4 Ղած. ժգ. 32։
5 Գէ. Թ. 2։
6 Գէ. ժգ. 1. 11։ ժէ. 8։
7 Դան. է. 21։ Զաք. ժգ. 2։
8 Գէ. ժգ. 8։ ժէ. 1. 5։ ժը. 10։
9 Եբր. ժգ. 12։ Գէ. ժը. 24։
10 Ես. Թ. 19։ 22։ Եսթ. Թ. 19։ 22։
11 Գէ. ժը. 10։
12 Հմր. 9։
13 Եզեկ. է. 5. 9. 10. 14։

12 տեսնողներուն վրայ մեծ վախ ինկաւ։ Ու
երկինքէն մեծ ձայն մը լսեցին, որ կ'ըսէր
անոնց, Վեր ելէք՝ հոս եկէք։ Ու անոնք ամպով երկինքը վերացան, ու անոնց Թշնամի-
13 նները զանոնք տեսան։ Նոյն ժամուն մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, ու քաղաքին տասնե-
րորդ մասը կործանեցաւ, և ան երկրաշար-
ժէն եօԹը Հազար մարդիկ մեռան, ու միա-
ցածները վախով լեցուեցան ու փառք տուին
14 երկնից Աստուծոյ։ Երկրորդ վայը անցաւ. ահա երրորդ վայը չուտով կու գայ։
15 Ու եօԹներորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց. ու երկինքի մէջ մեծ ձայներ եղան որ կ'ըսէին,
Աշխարհին Թագաւորութիւնները մեր Տէրոջը
ու իր Օծեալինը եղան, ու Ինքը պիտի Թա-
16 գաւորի յաւիտեան յաւիտենից։ Եւ քսան-
ուչորս երէցները որ իրենց աԹոռներուն վրայ
նստած էին Աստուծոյ առջևը, իրենց երեսնե-
րուն վրայ ինկան և Աստուծոյ երկրպագու-
17 թիւն ըրին՝ ըսելով, Քեզի գոհութիւն կը մա-
տուցանենք, Ամենակալ Տէր Աստուած, Էօր
ես ու որ էիր, †որ քու մեծ զօրութիւնդ առիր
18 ու Թագաւորեցիր։ Եւ ազգերը բարկացան. ու քու բարկութիւնդ եկաւ, ու մեռելներուն
ժամանակը՝ որ դատուին, ու վարձք տաս
քու ծառաներուդ մարգարէներուն և սուր-

• Ոճած լսեցի։
ա Ես. ժգ. 13։ Գէ. ժը. 5։
բ Ես. է. 8։ Գոր. ա. 9։
գ Թագ. ը. 1. 5. 7։
դ Գէ. Ձ. 12։
ե Գէ. ժգ. 19։
զ Ցնս. է. 19։ Գէ. ժգ. 7։ ժե. 4։
է Գէ. ը. 13։ Թ. 12։ ժե. 1։
ը Գէ. ժ. 7։
թ Ես. խե. 13։ Գէ. ժգ. 17։ ժԹ. 6։
ժ Գէ. ժը. 10։
ի Դան. բ. 44։ է. 14. 18. 27։
լ Գէ. գ. 4։ է. 8։ ժԹ. 4։
խ Գէ. ա. 4։ 8։ գ. 5։ ժգ. 5։
ծ Ոճած է ես-ի-ն և ար պիտի գան։
կ Գէ. ժԹ. 6։
հ Հմր. 2. 9։
ձ Դան. է. 9. 10։ Գէ. Ձ. 10։

բերան ու քու անուանէդ վախցոմներուն՝ հալպահիներուն ու մեծերուն, ևւ երկրի ազա-
կանիչները ազատանես։
19 Ու երկնից մէջ Աստուծոյ տաճարը բացուե-
ցաւ, և ՚անոր ուխտին տապանակը իր տա-
ճարին մէջը երևցաւ. Ու եղան փայլակներ
ու ձայներ և պատռումներ ու երկրաշարժ ևւ
խոշոր կարկուտ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Մեկ նիշան մը սրեաը իր վրան հոգած՝ յաս կը քաշէ։ 4 Մեծ
հրեշէն վիշապ մը անոր ուշիը կը ոգտակ, որ կուէ անոր
ծնանելիս սրդին։ 6 բայց կինը երբոր կը ծնանի անապատը
կը փախչի։ 7 Միքայէլ ու իր հրեշտակները վիշապին հետ կը
պատերազմին ու անոր կը յաղթեն։ 13 Վիշապը երկրի վոյ
էյնալէն ետքը կինը կը հալածէ։

1 Ու երկնից մէջ մեծ նշան մը երևցաւ. մէկ
կնիկ մը արևը իր վրան առած, ու լուսինը իր
ոտքերուն տակը. և իր գլխուն վրայ տա-
2 սնհրկու աստղէ պսակ մը. Եւ յղի էր, ՚ու
երկանդ մէջ ըլլալով և ծնանելու համար չատ
նեղութիւն քաշելով կը պոռար։
3 Ու երկնից մէջ ուրիշ նշան մը երևցաւ,
էև ահա մէկ մեծ չառագոյն վիշապ մը, էոր
եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր ունէր, էև իր
4 գլուխներուն վրայ եօթը թագ։ Եւ անոր
պոչը երկինքեն աստղերուն երրորդ մասը կը
քաշէր, էու զանոնք երկրի վրայ ձգեց. էև
վիշապը կեցեր էր ան կնկանը առջևը որ ծնա-

ը Գլ. ժԹ. 5։
ի Գլ. ժգ. 10։ ժը. 6։
ձ Գլ. ժե. 5. 8։
ղ Ոմանք Տեղջը
ճ Գլ. ը. 5։ ժգ. 18։
ն Գլ. ժգ. 21։
շ Եօ. կգ. 7։ Գաղ. գ. 19։
ո Գլ. ժե. 3։
չ Գլ. ժե. 9. 10։
պ Գլ. ժգ. 1։
ջ Գլ. ի. 10. 19։
ռ Գլ. ժե. 18։
ս Դան. ը. 10։
վ Հմր. 2։

Նելու վրայ էր, էոր երբոր ծնանի, անոր զաւա-
5 կը կլլէ։ Ու Բ՚նէ արու զաւակ մը ծնաւ, էոր
երկաթէ գաւազանով պիտի հովուէր բոլոր
ազգերը. և անոր զաւակը յափշտակուեցաւ
Աստուծոյ քովը ու անոր աթոռին քովը։ Եւ
6 կինը անապատը փախաւ, ուր որ անոր տեղ
պատրաստուած էր Աստուծմէ, էոր հոն կերա-
կրուի հազար երկու հարիւր ու վաթսուն օր։
7 Ու երկնից մէջ պատերազմ եղաւ. Միքա-
էլ ու իր հրեշտակները Վիշապին հետ
պատերազմեցան. վիշապն ալ իր հրեշտակնե-
8 րովը պատերազմեցաւ. Ու չկրցան դէմ կե-
նալ, ու երկնից մէջ ալ տեղ չգտանուեցաւ ա-
9 նոնց։ Եւ Ը՚ն ձգուեցաւ մեծ վիշապը՝ հոն
առմի օձը որ Բանսարկու ու Սատանայ կ՚ըսուի,
էոր բոլոր աշխարհն մոլորեցուց. Ոու իր հրեշտակ-
ները իրմէն հետ Ը՚ն ձգուեցան երկրի վրայ։
10 Եւ մեծ ձայն մը լսեցի երկնից մէջ որ կ՚ըսէր,
Հիմա եղաւ մեր Աստուծոյ փրկութիւնը ու
զօրութիւնը և թագաւորութիւնը, ու անոր
Օծեալին իշխանութիւնը. Վնչու որ մեր եղ-
բայրներուն դէմ չար խօսողը վար ձգուեցաւ,
էոր անոնց դէմ չարախօսութիւն կ՚ընէր մեր
11 Աստուծոյն առջևը գոլեկ ու գիշեր։ Եւ ա-
նոնք անոր յաղթեցին Գառնուկին արիւնովը,
ու իրենց վկայութեանը խօսքովը. ԵՒւ իրենց
12 կեանքը չսիրեցին մինչև ի մահ։ Ասոր հա-

բ Նէ. ա. 16։
գ Պաղ. բ. 9։ Գլ. բ. 27։ ժԹ. 15։
դ Հմր. 4։
ե Գլ. ժա. 3։
զ Դան. ժ. 13. 21։ ժբ. 1։
է Գլ. ժգ. 1։
ը Գլ. ժգ. 21։
թ Գլ. ժ. 18։ Յաղ. գ. 1։
ժ Գլ. ժբ. 31։
ի Դան. գ. 1. 4։ Գլ. ի. 2։
լ Գլ. ի. 3։
խ Գլ. ի. 1։
ծ Գլ. ժա. 15։ ժԹ. 1։
կ Յօր. ա. 9։ բ. 3։ Ջոր. գ. 1։
հ Հառմ. ը. 33. 34. 37։ ժգ. 20։
ձ Ղուկ. ժգ. 26։
ղ Պաղ. գգ. 11։ Եա. ի՚ի. 13։ Գլ. ժբ. 20։

մար ուրախացէք, ով երկինք ու անոր մէջը բնակողներ. ‘վայ երկրին ու ծովուն՝, որ բան. սարկուն ձեզի իջաւ, որ չատ բարկութիւն ունի՝ գիտնալով որ Ն.քիչ ժամանակ պիտի կը. նայ։

13 Ու երբոր վիշապը տեսաւ որ ինքը երկրի վրայ ձգուեցաւ, ‘արու զաւակ ծնանող 14 կնկանը հետեւիլ ինկաւ։ Եւ ան կնկանը մեծ արծիւի երկու թեւեր տրուեցաւ, ‘որ անապատ իր տեղը ‘թռչի, հոն որ պիտի կերակրուէր ժամանակ ու ժամանակներ ու կէս 15 ժամանակ՝ օձին երեսէն։ ‘Եւ օձը իր բերնէն գետի պէս ջուր վազցուց կնկանը հետեւիլ, որ 16 զանիկա հեղեղով ընկղմէ։ Ու երկիրը օգնեց կնկանը, ու երկիրը իր բերանը բացաւ և կլլեց այն գետը, որ վիշապը իր բերնէն վազցուց։ 17 Ու վիշապը բարկացաւ կնկանը դէմ, ու գնաց պատերազմիլու անոր ուրիշ զաւակներուն հետ, ‘որոնք Աստուծոյ պատուիրանքները կը պահէին, ‘ու †Յիսուսի վկայութիւնը ունէին։

18 Եւ ‡կայնեցաւ ծովուն եւզերին վրայ։

ԳԼ· ԺԳ

1 Եօթը գլխով ու տասը եղջի՝ բավ գազան մը ծովէն գալիս կ՚ելլէ եւ վիշապը իր զօրութիւնը անոր կու տայ։ 11 Ուրիշ գազան մը երկրէն կ՚ելլէ։ 14 առիթ գազանին պատկերը շինել կու տայ։ 15 ու կը տեսնէ մարդիկ որ անոր երկրպագութիւն ընեն։ 16 ու անոր դրօշմը ընդունին։

ա Գլ· ը· 13։ ժա· 10։
բ Ոմանք յ՚ասելէն՝ բնակչացդ
գ Գլ· ժ· 6։
դ Հմր· 5։
ե Նէմ· ժԹ· 4։
զ Գլ· ժե· 3։
է Հմր· 6։
ը Դան· ե· 25։ ժբ· 7։
թ Եա· ԾԹ· 19։
ժ Ծն· գ· 15։ Գլ· ժա· 7։ ժգ· 7։
ի Գլ· ժգ· 12։
լ ա Կոր· բ· 1։ ա
խ Յաճ· ե· 10։ Գլ· ա· 2։ 9։ գ· 9։ ե· 4։
ծ Ոմանք Յիսուսի Քը. րիստոսի
կ Ոմանք կայնեցաւ

—

1 Ու տեսայ որ ծովէն գազան մը կ՚ելլէր, եւ ունէր եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր. և անոր եղջիւրներուն վրայ տասը թագ, ու անոր գլուխներուն վրայ հայհոյութեան անուններ 2 կար։ ‘Եւ ան գազանը որ տեսայ՝ ընձառնման էր, ‘ու իր ոտքերը արջու պէս, եւ իր բերանը առիւծի բերնի պէս. ‘ու վիշապը անոր տուաւ իր զօրութիւնը եւ իր աթոռը ‘ու մեծ 3 իշխանութիւն։ ‘Եւ անոր գլուխներուն մէկը մահու չափ վիրաւորուածի պէս °էր. ու այ. նոր մահուան վէրքը առողջացաւ. Եւ բոլոր 4 երկիրը գազանին հետեւէն զարմացաւ։ Եւ երկրպագութիւն ըրին վիշապին՝ որ գազանին իշխանութիւն տուաւ, ու երկրպագութիւն ըրին գազանին՝ ըսելով, ‘Ո՞վ էատ գազանին նման. և ո՞վ կրնայ անոր հետ պատերազմ ը. 5 նել։ ‘Եւ անոր մեծ բաներ ու հայհոյութիւններ խօսող բերան տրուեցաւ. Եւ քառասուներկու ամիս անոր իշխանութիւն տրուեցաւ 6 էր ‘ւ՚ինչը ընելու։ Ու իր բերանը հայհոյութեամբ Աստուծոյ դէմ բացաւ, անոր անունը ‘ու. նոր խորանը ու երկինքը բնակողները հայհոյե. 7 լու։ ‘Եւ անոր չխանութիւն տրուեցաւ սուրբերուն հետ պատերազմ ընելու ու անոնց յաղթելու. Եւ անոր իշխանութիւն տրուեցաւ բո. լոր ցեղերու [և ժողովուրդներու] ու լեզուներ

ա Դան· է· 2։ 7։
բ Գլ· ժբ· 3։ ժէ· 3։ 9։ 12։
գ Դան· է· 6։
դ Դան· է· 5։
ե Դան· է· 4։
զ Գլ· ժբ· 9։
է Գլ· ժգ· 10։
ը Գլ· ժբ· 4։
թ Հմր· 12։ 14։
ժ Ոմանք անաչ.
ի Գլ· ժէ· 8։
լ Գլ· ժբ· 18։
խ Դան· է· 8։ 11։ 25։ ժա· 36։
ծ Գլ· ժա· 2։ ժբ·
կ 6։
հ Յաճ· ա· 14։ Կող. բ· 9։
ձ Դան· է· 21։ Գլ. ժա· 7։ ժբ· 17։
ղ Գլ· ժա· 15։ ժէ, 15։

8 րու և ապգևբրաւ վրայ · Եւ անոր երկրպագու-
Թիւն պիտի ընեն երկրի վրայ բոլոր բնակող-
Ները , որոնց անուններն Առյաւրէնս սկիզբէն
Ի վեր՝ մատնուած գառնուկին կենաց գրքին
9 մէջը գրուած չեն : Ով որ ականջ ունի՝ թող
10 լսէ : Ով որ գերութեան քշէ , ինքը գերի
պիտի տարուի · ով որ սրով սպանէ , պէտք
է որ ինքը սրով սպանուի · Ահա է տոքրե-
ղուն համբերութիւնը ու հաւատքը :
11 Եւ մէկ ուրիշ գազան մը տեսայ՝ ելնող
քէն կ'ելլէր , ու գառնուկի նման երկու եղ-
12 ջիւր ունէր , ու կը խօսէր վիշապին պէս : Եւ
առջի գազանին բոլոր իշխանութիւնը կը վա-
րէր անոր առջեւը , ու երկիրը *և անոր բնա-
կիչները կը ստիպէր որ երկրպագութիւն ընեն
առջի գազանին՝ որուն մահուան վերքը ա-
13 ռողջացաւ : Նէ մեծ նշաններ կ'ընէր , ու-
մինչև անգամ երկինքէն կրակ կ'իջեցնէր եր-
14 կրի վրայ մարդոց առջեւը : Ու երկրի վրայ
բնակողները կը մոլորեցնէր ՚ան նշաններով ,
որ իր ձեռքը տրուած էր գազանին առջեւը
ընելու · ու երկրի բնակիչներուն կ'ըսէր որ
պատկեր չինեն ան գազանին , որ սրով վի-
15 րաւորուած էր ՚ու առողջացաւ : Եւ էրեմնե-
Ներն արուեցաւ անոր , որ գազանին պատկե-
րին հոգի տայ , որ գազանին պատկերը խօսի ·
ԵՒև ով որ գազանին պատկերին երկրպագու-

ե Եհ · լը · 32 : Դան · ժբ · 1 : Փիլ · գ · 3 : ԳԼ · գ · 5 : ի · 13 · 15 : Ես · 27 :
զ ԳԼ · ժէ · 8 :
է ԳԼ · բ · 7 :
ը Ես · Լգ · 1 :
թ Դան · ի · 6 : Մատ · իզ · 32 :

ժ ԳԼ · ժգ · 12 :
ի Գյ · ժա · 7 :
ժա Ննան և բոլոր
ա Հմր · 3 :
ժբ Ր Օր · ժգ · 1 · 2 · 3 : Մատ · իգ · 24 : բ Ննա · բ · 9 : ԳԼ · ժգ · 14 :
ժգ Թագ · ժբ · 38 :

դ Թագ · ա · 10 · 12 :
ժդ ԳԼ · ժբ · 9 : ժի · 20 :
ժե Ր Ննա · բ · 9 · 10 :
ժզ Թագ · ի · 7 :
ժէ ԳԼ · ժգ · 2 : ժի · 20 : ի · 4 :

16 թիւն չընէ , զանիկա սպանել տայ : Եւ կը
տեսնէք ամէնը՝ այսինքն պզտիկներըը ու մեծ-
Ները և հարուստները ու ազատա-
Նները ու ծառաները , որ իրենց ալ ձեռքին
վրայ կամ իրենց ճակատին վրայ դրոշմ ըն-
17 դունին · Եւ որ մէկը չկրնայ գնել կամ ծախել ,
բայց միայն ան որ ունի դրոշմը ՚կամ գազա-
18 նին անունը ՚կամ անոր անուանը թիւը : ՚Հոս
է իմաստութիւնը · ով որ միտք ունի՝ ՚թող
հաշուէ գազանին թիւը · քանզի ՚մարդու մը
թիւ է , ու անոր թիւը վեց հարիւր վաթսուն
ուվեց է :

ԳԼ · ԺԴ

1 Գառնուկը իր հետևորդներով Սիոն լեռանը վրայ կը կենայ : 6 Հրեշտակ մը աւետարանը կը քարոզէ : 8 Բաբիլոնի անկու-
մը : 12 Նաև սրբերու հաստատութիւնը : 18 սդգևկուԹիւնը : 20 Նաև-
ծոյ բարկութեանը հնձանը :

1 Եւ տեսայ՝ ևև ահա Գառնուկը կայներ էր
Սիոն լեռանը վրայ , ՚ու անոր հետը հարիւր
քառասունչորս հազարը , ՚որոնք ունէին
[անոր անունը և] անոր Հօրը անունը իրենց
2 ճակատներուն վրայ գրուած : Ու երկինքէն
ձայն մը լսեցի՝ ՚շատ յորդրու ձայնի պէս ու
մեծ որոտումի ձայնի մը պէս , ՚ու լսած ձայնս
քնարահարներուն իրենց քնարները զարնե-
3 լու նմանէր էր : Նէ *նոր երգ կ'եր-
գէին աթոռին առջեւը ու չորս կենդանիներ

ե ԳԼ · ժգ · 9 : ժի · 20 · ի · 4 :
զ ԳԼ · ժգ · 11 :
է ԳԼ · ժէ · 2 :
ը ԳԼ · ժէ · 9 :
թ ԳԼ · ժէ · 9 :

ժ ԳԼ · խ · 17 :

ի ԳԼ · ե · 5 :
ժա ԳԼ · է · 4 :
ժբ ԳԼ · ե · 3 · ժգ · 16 :
ժգ ԳԼ · ա · 15 : ժի · 6 :
ժդ ԳԼ · է · 8 :
ժե Գյ · է · 9 : ժէ · 3 :
ժզ Ննան օրհնս Թէ նոր

բուն ու երէցներուն առջեւը. և մէկը չէր կրնար ան երգը սորվիլ բայց միայն հարիւր քառասունչորս հազարէն, որոնք երկրէն փրկուած էին։ Անոնք անոնք են որ կիներէ հետ չմահնակեցան, ուրկից կոյս են. Բառնալ Գառնուկին եւ կ'երթան՝ ուր որ ան երթայ. Հասնք մարդոց մէջէն փրկուեցան Առաջին ու Գառնուկին երախայրի ըլլալու. 5 Եւ անոնց բերանը սուտ չգտնուեցաւ, Ինչու որ անբիծ են։

6 Եւ ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ կը թռչէր երկինքի մէջ. Ու ունէր յաւիտենական աւետեաց՝ քարոզելու երկրի ազգերուն ու ցեղերուն և լեզուներուն ու ժողովուրդներուն որ 7 երկրի վրայ կը բնակին. Եւ մեծ ձայնով կ'ըսէր, Վախցէք ու փառք տուէք անոր, ինչու որ անոր դատաստանին ժամը եկաւ. Ու երկրագուեցէք ըրէք անոր՝ որ ստեղծեց երկինքը ու երկիրը և ծովը ու ջուրերուն աղբիւրները։

8 Եւ անոր հետեւեցաւ ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ ու ըսաւ, Ինկաւ, ինկաւ Մեծ Բաբելոնը, ինչու որ բոլոր ազգերը արբեցուց իր պոռնկութեան գինիէն։ Եւ անոնց հետեւեցաւ երրորդ հրեշտակ մը՝ ան ալ եկաւ, ու մեծ ձայնով

Ա Հմր. 1։
Բ Ր կար. ժա. 2։
Գ ԳԼ. գ. 4։ Ե. 15։ 17։ Ժէ. 14։
Դ ԳԼ. Ե. 9։
Ե Ցայտ. ա. 18։
Զ Սայ. ԼԸ. 2։ Սաղ. գ. 13։
Է Նէհեմ. Ե. 27։ Ցօվ գ. 24։
Ը Ամոս Ի. Սաբէացիներն

Աստուծոյ աթոռ. աին առջեւը
ԳԼ. ը. 13։
Եզեկ. գ. 3—11։
Տիտ. ա. 2։
ԳԼ. ժգ. 7։
ԳԼ. ժա. 18։ Ժէ. 4։
Ղեւեմ. Ի. 6։ Սայ. ԼԳ. 6։ Ձիգ. 8։ Ձիգ. 5։ 6։ Գործ.

ժգ. 14։ Ժէ. 23։
Ես. խա. 9։ Երեմ. ձա. 8։ ԳԼ. Ժը. 2։
Երեմ. Ցա. 7։ ԳԼ. ժա. 17։ Երեմ. իբ. 15։
ԳԼ. Ժը. 6։
ԳԼ. Ժգ. 19։
ԳԼ. Ժի. 20։
ԳԼ. ի. 10։
Ես. ԼԳ. 10։ ԳԼ.

Ժի. 3։
ԳԼ. Ժգ. 10։
Ամէն հոս են ա նոնք որ
ԳԼ. Ժը. 17։
Ամէն ինծի կ'ըսեր
ԳԼ. ի. 6։
Ժաղ. գ. 1։ 2։ ԳԼ. ի. 6։
ա Կար. Ժե. 18։ ա

Ք.Ա. գ. 15։
Բ Ք.Ա. ա. 7։ Երր. գ. 9։ 10։ ԳԼ. գ. 11։
Եզեկ. ա. 26։ Դան. է. 13։ ԳԼ. ա. 13։
ԳԼ. գ. 2։
ԳԼ. Ժգ. 17։

մը ըսաւ, Ով որ գազանին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընէ, և դրոշմը իր ճակատին վրայ կամ իր ձեռքին վրայ կ'ընդունէ 10 նէ, Ինքիկա Աստուծոյ սրտմտութեանը գինիէն պիտի խմէ՝ որ անխառն լեցուած է անոր բարկութեանը գաւաթին մէջ, և կրակով ու ծծումբով պիտի տանջուի սուրբ հրեշտակներուն ներկայութեան մէջ և Գառնուկին առջեւը։ 11 Եւ անոնց տանջանքին ծուխը կ'ելլէ յաւիտեանս յաւիտենից. և ցորեկ ու գիշեր հանգստութիւն չունին անոնք՝ որ գազանին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընեն, և անոր անուանը դրոշմը կ'ընդունին։ 12 Հոս է սուրբերուն համբերութիւնը, որոնք Աստուծոյ պատուիրանքները ու Յիսուսի հաւատքը կը պահեն։ 13 Ու երկինքէն ձայն մը լսեցի՝ որ ինծի կ'ըսէր, Գրէ, Երանի՛ անոնց որ Տիրոջմով կը նինջեն սայց, կ'ըսէ Հոգին, որ իրենց աշխատութենէն հանգչին. ու իրենց գործքերը իրենց հետեւին կ'երթան։

14 Եւ տեսայ՝ և ահա ճերմակ ամպ մը, ու ան ամպին վրայ մէկը նստեր էր Որդւոյ մարդոյ նման. Ունէր իր գլուխը ոսկիի պսակ մը ու իր ձեռքը սուր մանգաղ մը։ 15 Եւ տաճարէն ուրիշ հրեշտակ մը կ'ելլէր,

ԳԼ. Ժգ. 14։ 15։ 16։
Մաղ. Հե. 8։ Եր. ա. 17։ Երեմ. իե. 15։
ԳԼ. Ժը. 6։
ԳԼ. Ժգ. 19։
ԳԼ. Ժի. 20։
ԳԼ. ի. 10։
Ես. ԼԳ. 10։ ԳԼ.

Ես. խա. 9։ Երեմ. ձա. 8։ ԳԼ. Ժը. 2։
Երեմ. Ցա. 7։ ԳԼ. ժա. 17։
Ես. խա. 9։ Ժգ. 19։ Ժէ. 2։ Ժը. 3։ 10։ 18։ 21։ Ժի. 2։
Ամէն Բաբիլոնը
զարդը
Ամէն ուրիշ

որ ամպին վրայ նստողին մեծ ձայնով կ՚ազա-
ղակէր — ՛Ընդ-
էր, ՝երկրընդու քու մանդաղդ ու
հնձէ. քանզի որ հնձելու ժամանակը ¤եկաւ,
16 ՛ինչու որ երկրի հունձքը հասունցած է ։ Եւ
ան որ ամպին վրայ կը նստէր, իր մանդաղը
երկրին վրայ երկրընդուց, ու երկիրը հնձուե-
ցաւ ։

17 Ու երկնից միջի տաճարէն ուրիշ հրեշտակ
մը ելաւ, և ասիկա ալ սուր մանդաղ մը ունէր ։
18 Ու սեզանէն ուրիշ հրեշտակ մը ելաւ, ՝որ
կրակի վրայ իշխանութիւն ունէր, ու մեծ ձայ-
նով կանչեց անոր՝ որ սուր մանդաղը ունէր,
ու ըսաւ, ՝երկրընդու քու սուր մանդաղդ, ու
երկրի այգիին ողկոյզները կիմէ, ՛ինչու որ ա-
19 նոր խաղողները հասունցած են ։ Եւ ան
հրեշտակը իր մանդաղը երկրին վրայ երկրն-
ցուց, ու երկրին այգիին ի՛՛ընձեռէ կիմից, ՝ու
Աստուծոյ բարկութեանը մեծ հնձանին մէջ
20 ձգեց ։ ՛Եւ հնձանը ՛՛քաղաքին դուրսը կո-
խուեցաւ. ու հնձանէն արիւն ի՛՛ելլէր, ՛՛ձ
մինչև ձիերուն սանձերը — հազար վեց հա-
րիւր ասպարէզ կը հասնէր ։

ԳԼ· ԺԵ

1 Եօթը վերջին հարուածները ունենալ Եօթը հրեշտակները ։ 3 Գառնային յաղթանակներուն երգը ։ 7 Աստուծոյ բարկութեամբը լեցուն եօթը սկուտեակներ ։

1 Եւ ՛՛ուրիշ մեծ ու զարմանալի նշան մը տե-
սայ երկնից մէջ, ՝եօթը հրեշտակներ՝ որոնք
+ Յայտ· գ· 13 ։ Ա՛՛սա· ժգ· 39 ։ • Ա՛՛նա՛՛ քեզի նկատ ։ ○ Երեմ· ծա· 33 ։ ԳԼ· ԺԶ· 12 ։ ֆ ԳԼ· ԺԶ· 9 ։ = Յայտ· գ· 13 ։ ÷ ԳԼ· ԺՅ· 15 ։ ÷ Ես· կգ· 3 ։ Ոչ· ա· 15 ։ ՛ ԳԼ· ԺՈ· 3 ։ Ա՛՛սա· ժգ· 8 ։ Երեմ· ԺԶ· 12 ։ ՛՛ ԳԼ· ԺԵ· 14 ։ — = ԳԼ· ԺԲ· 1· 3 ։ ՛՛՛ ԳԼ· ԺԶ· 1 ։ Յոե· 9։

եօթը վերջին հարուածները ունէին, ՝որով-
հետև անոնցմով կը կատարուէր Աստուծոյ
2 բարկութիւնը ։ ՛Ու տեսայ որպէս թէ ապա-
կիէ ծով մը ՛՛կրակով խառնուած. և անոնք
որ յաղթեցին գազանին ու ՛անոր պատկերին
¤և անոր անունը թուոյն, ապակիէին ծո-
վուն վրայ կայներ էին, ՝ու Աստուծոյ քնար-
3 ները ունէին. ՛՛Ես Աստուծոյ ծառային Մով-
սէսին երգը կ՚երգէին, ու գառնուկին երգը՝
բսելով, Մեծ ու զարմանալի են ՛՛քու գործ-
քերդ, ով Տէր Աստուած Ամենակալ. արդար
ու ճշմարիտ են ՛՛քու ճանհարհդ, ով թա-
4 գաւոր †սրբոց· ՝Տէր, ո՞վ պիտի չվախնայ
քեզմէ, ու քու անունդ չփառաւորէ, ՛ինչու
որ դո՛՛ն միայն սուրբ ե՛՛ս. ՛՛քանզի բոլոր ազգե-
րը պիտի գան ու քու առջիդ երկրպագու-
թիւն պիտի ընեն, ՛ինչու որ քու արդար գա-
տաստանները դ՚յայտնուեցան ։
5 Ես սակայն ետեւս ՝ու բացուեցաւ վկա-
յութեան խորանին տաճարը որ երկինքն էր ·
6 ՝Ու եօթը հարուածները ունեցող եօթը հրեշ-
տակները ելան տաճարէն, հագած՝ մաքուր ու պայծառ կտաւ հագած՝
և երկնից կուրծքերուն վրայով ոսկեղէն գօ-
7 տի կապած՝ տաճարէն ելան ։ Եւ չորս կեն-
դանիներէն մէկը եօթը հրեշտակներուն եօթը
ոսկեղէն սկաւառակներ տուաւ յաւիտեանս

ֆ ԳԼ· ԺԶ· 10 ։ Ծ ԳԼ· գ· 6· ի՛՛ա· 18 ։ Ի Ա՛՛սա· գ· 11 ։ ՛՛ ԳԼ· ԺԶ· 15· 16 ։ 17 ։ • Ա՛՛նա՛՛ և անոր գեղ-
ջուկին և. Ի ԳԼ· ՛՛ Ե· 8 ։ ԺԶ· 2 ։ Ը Եզ· ԺՅ· 1 ։ բ Օր· լա· 30 ։ ԳԼ· ԺԶ· 3 ։ բ բ Օր· լբ· 4 ։ Սաղ· ՀԺա· 2 ։ ՀԼՅ· 14 ։ Ի Սաղ· ՀՆՅ· 17 ։ Ոչա· ԺԶ· 9 ։ ԳԼ· ԺԶ· 7 ։ Ո Ա՛՛նա՛՛ ագռաց ՀԵ՛՛ս. ԺՅ· 14· 15· 16 ։ ԵՐԵՄ· Ա· 7 ։ Ն Ես· կգ· 22 ։ Շ ԳԼ· ԺՈ· 19 ։ Տ Ես ՔՈԱ· ա· 50 ։ Ո Հմր· 1 ։ Չ Եզ· ԽԵ· 6· 8 ։ Ե. զեկ· ԻԳ· 17· 18 ։ ԳԼ· ա· 13 ։ Ո ԳԼ· գ· 6 ։

յաւխտնիպ Ակնդանի հզօր Ամաւծոյ լսո-
8 կաւխմնաւոր լեցուն։ Եւ ամաձոր Ամաու-
ծոյ փառքին ու անոր զօրաթնենին ծուխ
լեցուեցաւ. ու մէկը չէր կրնար ամաձորը մըտ-
նել, մինչև որ կատարուին եօթը հրեշտակ-
ներուն եօթը հարուածները։

ԳԼ. ԺԶ

2 Հրեշտակներէն երկրի վրայ կը թափին իրենց եօթը սկաւառակ-
ները որ բարկութեամբ լեցուն էին. ու գազանին հարուած-
ներ կը հեռանին։ 15 Երթաալ գալ պէս կու գայ. երանի ո-
ՆՈՅ որ արթուն կը մնայ։

1 Եւ տաճարէն մեծ ձայն մը լսեցի՝ որ ըեօթը
հրեշտակներուն կ՚ըսէր, Գացէք Ամաուծոյ
բարկութեանը [եօթը] սկաւառակները երկրի
վրայ թափեցէք։
2 Եւ առջի հրեշտակը գնաց ու իր սկաւառա-
կը երկրի վրայ թափեց. ու չարաչար պալար-
ներ եղան այն մարդոցը վրայ, որոնք գազա-
նին դրոշմը ունէին ու անոր պատկերին երկ-
րպագութիւնը կ՚ընէին։
3 Ու երկրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը ծո-
վին վրայ թափեց, ու ջուրերը մեռած մար-
արուն դարձան, ու ծովուն մէջի բոլոր կեն-
դանիները մեռան։
4 Ու երրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը գե-
տերուն և ջուրերու աղբիւրներուն վրայ թա-
5 փեց, ու անոնք արիւն դարձան։ Եւ ջուրե-
րուն հրեշտակին լսեցի՝ որ կ՚ըսէր, Արդար

ես դուն, որ ես և որ էիր, և սուրբ ես, որ
6 ասանկ դատաստաններ ըրիր. Ինչու որ ա-
նոնք սուրբերուն ու մարգարէներուն արիւնը
թափեցին, ու դուն անոնց արիւն խմել տուիր,
7 քանզի արժանի են։ Եւ սեղանին լսեցի՝ որ
կ՚ըսէր, Այո, Ամենակալ Ցէր Ամաուած,
ճշմարիտ ու ճշմարտութիւնով դատաստաններդ։
8 Եւ չորրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը արևին
9 վրայ թափեց. ՚Ու անոր ջերմութիւն տուին
որ խորշակահար ընէ մարդիկը կրակով. և
մարդիկ տաքէն խորշակահար եղան մարդիկ,
ու Հայհոյեցին Ամաուծոյ անունը, որ ա՛ս հա-
րուածներուն վրայ իշխանութիւնն ունի. ու
չապաշխարեցին՝ որ անոր փառք տան։
10 Եւ հինգերորդ հրեշտակը իր սկաւառակը
գազանին աթոռին վրայ թափեց, ու անոր
թագաւորութիւնը խաւարեցաւ. ու ցաւէն
լեզուներնին կը ծամէին։ Ու երկինքը Ամաուա-
11 ծը Հայհոյեցին իրենց ցաւերուն ու իրենց պա-
լարտներուն պատճառովը. ու իրենց գործքե-
րէն չապաշխարեցին։
12 Եւ վեցերորդ հրեշտակը իր սկաւառակը մեծ
գետին Եփրատին վրայ թափեց, ու անոր
ջուրերը ցամքեցան, որ արևելքի թագաւոր-
13 ներուն ճամբան պատրաստուի։ Եւ տեսայ

Ի Գլ. ա. 4. ե. գ. ը. ժ. ա. 17։
• Ա՛ն. Ա՛ն. Տէր. որ
Ա Ա՛ա. իգ. 34. 35։ Գլ. ժգ. 15։
Գլ. ժգ. 18։
Գլ. ժա. 18։ ԺԸ. 20։
Ե Նա. խԲ. 20։
Ո Ա՛ն. արիւն մը լա. ա. ե. գ. ը. ժ. ա. 4. ե. գ. ը. ժ. ա. 17։
Ա՛ա. 17։
• Ա՛ն. Ա՛ն. Տէր. որ
Ա Ա՛ա. իգ. 34. 35։ Գլ. ժգ. 15։
Գլ. ժգ. 18։
Գլ. ժա. 18։ ԺԸ. 20։
Ե Նա. խԲ. 20։
Ո Ա՛ն. արիւն մը լա. ա. ե. գ. ը. ժ. ա. 4. ե. գ. ը. ժ. ա. 17։
Ա՛ա. 17։
• Ա՛ն. Ա՛ն. Տէր. որ
Ա Ա՛ա. իգ. 34. 35։ Գլ. ժգ. 15։
Գլ. ժգ. 18։
Գլ. ժա. 18։ ԺԸ. 20։
Ե Նա. խԲ. 20։
Ո Ա՛ն. արիւն մը լա.

ու ՙվերջապէս բերանէն ու գազանին բերանէն ՚և սուտ մարգարէին բերանէն հերձք պղծ ոգի֊
14 ներ ի՝ելեալ դարտարու նման. ՙինչու որ անոնք դեւերու ոգիներ են՝ ՙոր նշանները կ՚ընեն, ՚ու ի֊րոլոր աշխարհին թագաւորներուն կ՚երթան, որ զանոնք Ամենակալ Աստուծոյ այն մեծ օ֊
15 րուանը ՙպատերազմին համար ժողվեն. (ՙԱհա գոպէ պէս կու գամ. երանի անոր որ արթնուն կը կենայ ու իր հանդերձները կը պահէ, որ
16 ՙմերկ չպտրտի ու իր ամօթը երևնայ.) ՚Եւ զանոնք մէկ տեղ մը ժողվեցին, որ երբայե֊ցերէն Արմագեդոն կ՚ըսուի։
17 Ու եօթներորդ հրեշտակը իր սկաւառակը օ֊դին վրայ թափեց. ու երկնից տաճարէն ա֊թոռէն մեծ ձայն մը եկաւ՝ ըսելով, ՚Եղաւ։
18 ՚Եւ ՙփայլատներ ու ձայներ և որոտումներ՞ եղան. ՚ու մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, ՚անանկ որ մարդոց երկրի վրայ ըլլալէն ՚ի վեր անանկ
19 մեծ երկրաշարժ մը եղած չէր ՚Եւ մեծ քա֊ղաքը երեք մաս եղաւ, ու ազգերուն քա֊ղաքները կործանեցան, ՚և մեծ Բաբելոնը Աստուծոյ առջևը յիշուեցաւ, ՚որ իր սաստիկ բարկութեանը գինիին գաւաթը անոր տայ։
20 ՚Եւ ամէն կղզի փախաւ, ու լեռները չգտնուե֊
21 ցան։ ՚Եւ խոշոր կարկուտ գրեթէ մէկ տա֊

ղ ԳԼ· ժբ· 3· 9։
ա ԳԼ· ժԹ· 20· ի֊ 10։
ի ա Ցոհ 4· 1· 2· 3։
ի ա Տիմ. գ· 1։ Ցակ· գ· 15։
ո բ Թես· բ· 9։ ԳԼ· ժգ· 13· 14։ ժԹ· 20։
ն Ոմռ֊ ու երկրին և֊ Դ Հռ֊ բ· 1։
ղ ԳԼ· ժբ· 14։ ժԹ· 19։ ի· 8։
ճ Մտա· իգ· 43։ ա Թես· ե· 2։ բ Պետ· գ· 10։ ԳԼ· գ· 3։
ձ բ Կոր· ե· 3։ ԳԼ· գ· 4· 18։
ղ ԳԼ· ժԹ· 19։
ի ԳԼ· իա· 6։
ն ԳԼ· գ· 5։ ը· 5։ ժա· 19։
ո Ոմռ֊ ձայներ և ո֊ րոտումներ և փայ֊ լատներ
ղ ԳԼ· ժա· 13։
ի Դան· ժբ· 1։
ի ԳԼ· ժգ· 8։ ժէ· 18։
ի ԳԼ· ժը· 5։
ի Եա· ծա· 17· 22։ 23։ Երեմ· իե· 15։ 16։ ԳԼ· ժգ· 10։
ն ԳԼ· գ· 14։
ո ԳԼ· ժա· 19։

զանգի մը կշռութով երկինքէն կ՚իջնեն մարդոց վրայ. ՚ու մարդիկ հայհոյեցին զԱստուած կարկուտին հարուածին համար, ինչու որ խիստ մեծ էր անոնց հարուածը։

ԳԼ· ԺԶ

3 Ծիրանիներ ու կապիւրներ հագած կին մը գետը սակաւն գաւաժ մը բռնած գազանի վրայ կը նստի։ 5 Անծիծ է մեծ Բաբիլոնը ու ամէն գարշելութեանց մայրը։ 9 Գազանին եօթը գլուխներուն 12 ու տասը եղջիւրներուն մեկնութիւնը։ 14 Գառնանին յաղթութիւնը։ 16 Պոռնիկին պատիժը։

1 ՙԵւ եօթը սկաւառակները ունեցող եօթը հրեշտակներէն մէկը եկաւ, ու ինծի հետ խօ֊սելով՝ ըսելով, Եկուր՝ ՚ու քեզի ցուցնեմ տան մեծ պոռնիկին դատաստանը, ՙոր չատ
2 ջուրերուն վրայ կը նստի. ՚Որուն հետ երկրի թագաւորները պոռնկեցան, ու երկրի բնա֊կիչները անոր պոռնկութեանը գինիովը գի֊
3 նովցան։ ՚Եւ զիս ---- անապատը տարու հո֊գիով. ու տեսայ մէկ կնիկ մը ՙկարմիր գա֊զանի մը վրայ նստած էր. ՚Ին ան ---- լեցուն էր հայհոյութեան անուններով, ու ՚եօթը գլ֊
4 լուխ ՚և տասը եղջիւր ունէր։ ՚Եւ կնիկը ծի֊րանի ու կարմիր հագած էր, ՚և զարդարուած էր ոսկիով ու պատուական քարերով և մար֊գարիտներով, և ՚իր ձեռքը ոսկիե գաւաթ մը ունէր՝ պղծութիւններով ու իր պոռնկու֊
5 թեանը անմաքրութիւններով լեցուն։ Եւ ա֊

ա Հմր· 9· 11։
ի Տիտ Նա· ի· 23· 24· 25։
ո ԳԼ· իա· 9։
ֆ ԳԼ· ժգ· 19։ ժբ· 16· 17· 19։
ֆ Նաա· գ· 4։ ԳԼ· ժբ· 2։
ղ Երեմ· ծա· 13։ Հմր· 15։
ճ ԳԼ· ժբ· 3։
ձ Երեմ· ծա· 7։ ԳԼ· ժգ· 8։ ժբ· 3։
ղ ԳԼ· ժբ· 6· 14։
ի ԳԼ· ժբ· 3։
ն ԳԼ· ժբ· 1։
ո ԳԼ· ժգ· 1։
ղ Հմր· 9։
ճ Հմր· 12։
ձ ԳԼ· ժբ· 12· 16։
ղ Դան· ժա· 38։
ի Երեմ· ծա· 7։ ԳԼ· ժբ· 6։
ն ԳԼ· ժգ· 8։

նոր ճախատին վրայ անուն մը գրուած էր
Խորհուրդ, Սկիզբն Բաբիլոն Պոռնկիներուն
6 ու երկրի պղծութիւններուն մայրը։ Եւ տե-
սայ ան կինը որ Սուրբերուն արիւնովը ու
Յիսուսի վկաներուն արիւնովը գինովցած էր.
ու երբոր տեսայ անիկա, մեծ զարմանքով
7 զարմացայ։ Եւ հրեշտակը ինծի բսաւ, Ինչո՞ւ
զարմացար. ես քեզի կսեմ ան կնկանը խոր-
հուրդը, ու ան գազանին որ զանիկա վրան
կը կրէ, ու եօթը գլուխ և տասը եղջիւր ունի։
8 Ան գազանը որ տեսար, կար ու չկայ, և Սա-
տանան էելլելու Ոու կորսուստը երթալու վր-
րայ է. ու երկրի վրայ բնակողները՝ որոնց
անուններըը աշխարհի սկիզբէն ի վեր կենսոյ
գրքին մէջը գրուած չեն, Սպասի գազանին
երբոր տեսնեն ան գազանը թէ կար ու չկայ,
9 Թէ և կայ։ Հոս ՚ի է խնամաութիւն ու-
նեցող միաք մը։ Սան եօթը գլուխը եօթը լեռ-
ներ են, ուր որ կինկը անոնց վրայ կը նստի.
10 և եօթը թագաւորներ են. Հինգը ինկած են,
մէկը կը կենայ, և միսւը դեռ եկած չէ, ու
11 երբոր գայ քիչ ատեն պիտի մնայ։ Եւ ան գա-
զանը որ կար ու չկայ, անիկա ալ ութերորդ
է, ու եօթէնէն է, ու գէպ ի կորուստը կ'երթայ։
12 Թայ։ Եւ տասը եղջիւրը որ տեսար՝ տասը
թագաւորներ են, որոնք դեռ թագաւորու-
թիւն առած չեն, հապա գազանին հետ մէկ

2 բ Թես. բ. 7։
3 Գլ. զ. 3։ 10։ ժբ. 11։
3 Գլ. ժը. 24։
4 Գլ. ժա. 7։ ժգ. 1։
5 Գլ. ժգ. 10։ Հմր. 11։
6 Գլ. ժգ. 15։ ժզ. 6։
7 Գլ. ժգ. 3։
8 Յովհ. է. 20։ Ջաս. 15։ 19։ 21։ Գլ. ժգ. 1։
9 Գլ. ժգ. 5։
10 Ծնունդ. ե. 56 ե.։
11 Գլ. ժգ. 18։
12 Գլ. ժգ. 1։
13 Հմր. 8։
14 Բ Օր. ժ. 17։ ա Տիմ. զ. 15։ Գլ. ժթ. 16։
15 Երեմ. ծ. 44։ 45։ Գլ. ժգ. 4։
16 Եսա. բ. 7։ Հմր. 1։ Գլ. ժգ. 7։
17 Երեմ. ծ. 41։ 42։ Գլ. ժզ. 12։
18 Եզեկ. ժգ. 37—44։ Գլ. ժը. 16։
19 Գլ. ժը. 8։
20 Գլ. ժգ. 19։
21 Գլ. ժը. 3։

2 Բաբիլոն կ'իյնայ։ 4 Աստուծոյ ժողովուրդին հրաման կ'ըլ-
լայ, որ անոր մէջէն գաղթ ելլէ։ 9 Երկրի թագաւորները.
11 վաճառականները. 17 և նաւավարները կ'ազան անոր վրայ.
20 Սուրբերը կ'ուրախանան անոնցով որ Աստուծոյ գատաս-
տանները անոր վրայ կը կատարէին

ԳԼ. ԺԸ

2 Բարձրան կ'իյնայ։ 4 Աստուծոյ ժողովուրդին հրաման կ'ըլ-
լայ, որ անոր մէջէն գաղթ ելլէ։ 9 Երկրի թագաւորները.
11 վաճառականները. 17 և նաւավարները կ'ազան անոր վրայ.
20 Սուրբերը կ'ուրախանան անոնցով որ Աստուծոյ գատաս-
տանները անոր վրայ կը կատարէին

1 Եւ ասակէ հաքը [ուրիշ] հրեշտակ մը ուժ
ապ որ երկինքէն կ'իջնէր, և մեծ իշխանու-
թիւն ունէր, ու երկիրը անոր փառքէն լու-
2 սաւորուեցաւ։ Եւ ՈՒզօրաւոր ձայնով աղաղա-
կեց՝ ըսելով, Ինկաւ, ինկաւ մեծ Բաբիլոնը,
ու դեւերու բնակարան եղաւ, ու բոլոր պիղծ
ոգիներու արգելանոց, ու բոլոր պիղծ ու ա-
3 տելի թռչուններու վանդակ. Վասն որ ամոր
կատաղի պոռնկութեանը գինիէն խմեցին բո-
լոր ազգերը, ու երկրի թագաւորները անոր
հետ պոռնկեցան, ու երկրի վաճառականները
անոր չափազանց զեղխութենէն հարստացան։
4 Ու երկինքէն ուրիշ ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր,
Ելէք ամոր միջէն, իմ ժողովրդս, որ ամոր
մեղքերուն հաղորդ չըլլաք, ու ամոր հա-
5 րուածներէն ըստէն չառնէք. Վասն որ ամոր
մեղքերը մինչև երկինքը հասան կուտեցան.
Ու Աստուած ամոր անիրաւութիւնները յիշեց։
6 Հատուցէք ամոր՝ ինչպէս որ ինքը †հատուց.
ու իր գործքերուն համեմատ կրկնապատիկ
փոխարինեցէք ամոր. Ան գաւաթը որ ինքը
7 լեցուց՝ Կրկնապատիկ լեցուցէք իրեն։ Որ-
չափ որ փառաւորեց զինքը և զեղխութեամբ
ապրեցաւ, այնչափ ալ տանջանք և սուգ հա-

= Գլ. ժէ. 1 ։
Բ Եզեկ. խգ. 2 ։
• Ոմանք զօրաւութեամբ՝ ևս ։
Գ Ե. ժգ. 19։ Ես. 9։ Երեմ. ծ. 8։
Գլ. ժգ. 8։
Դ Ե. ժգ. 21։ Ես. 8։ լգ. 14։ Երեմ. ծ. 39։ Ծա. 37։
Ե Ե. ժգ. 23։ լգ. 11։ Մատ. Ի. 2. 3։
Զ Գլ. ժգ. 8։ ժէ. 2։
Է Հմմտ. 11։ 15։ Ես. խե. 15։
Ը Ե. խզ. 20։ Ծբ. 11։ Երեմ. ծ. 8։ Ծա. 6. 45։ բ Կորնթ. 2. 17։
Թ Ծն. ժբ. 20. 21։ Երեմ. Ծա. 9։ Յայտ. ժ. 2։
Ժ Գլ. ժգ. 19։
Ի Սպդ. Ա. 15. 99։ Ես. բէմ. ծ. 15. 99։ Ծա. 24. 49։ բ Տիմ. գ. 14։ Գլ. ժգ. 10։
† Ոմանք ձեզի հատուց.
Լ Գլ. ժգ. 10։
Խ Գլ. ժգ. 19։
Ծ Եզեկ. խզ. 2, ևս։

ուսցէք անոր. Ինչու որ իր սրտին մէջը կ'ըսէ
Թէ Կը թագուհի կը նստիմ, ու որբևայրի չեմ,
8 ու բնաւ սուգ պիտի չտեսնեմ։ Անոր համար
մէկ օրուան մէջ պիտի գան տարբ հարուած-
ները՝ մահ ու սուգ և սով, Ու կրակով պիտի
այրի. Վասն որ հզօր է Տէր Աստուած որ զա-
9 նիկա դատեց։ Ու երկրի թագաւորները, որ
տարբ հետ պոռնկեցան ու հեշտացան, երբ
ան ու կածեն տարբ վրայ երբոր տարբ հըր-
10 կիզմանը ծուխը տեսնեն. Եւ տարբ տան-
ջանքին վախէն հեռուն պիտի կայնին ու ը-
սեն, Վա՛յ, վա՛յ քեզի, մեծ Բաբիլոն քաղաք
հզօր քաղաք, Որ մէկ ժամու մէջ եկաւ քու
11 դատաստանդ։ Ու երկրի վաճառականները
պիտի ողբան ու սուգ ընեն անոր վրայ. Վասն
որ ալ մէկը ծախու չառնէր անոնց վաճառքը,
12 Ոսկիի, ու արծաթի, և պատուական քարե-
րու, ու մարգարիտներու, և բէհեզի, ու ծի-
րանիի, և մետաքսի, ու որդան կարմիրի վա-
ճառքը, և ամէն խունկի փայտերը, ու ամէն
փղոսկրեայ առաններները, և ամէն պատուական
փայտէ ու պղինձէ և երկաթէ ու մարմարիոնէ
13 առաններ, Եւ կինամոնը, [ու առնոնը] և
խունկերը, ու անուշահոտ եղը, ու կնդրուկը,
և գինին, ու ձէթը, և նաշիհը, ու ցորենը, և
արջառները, ու ոչխարները, և ձիերը, ու
կառքերը, և մարմիններուն ու հոգի-
14 ները։ Եւ ծոռ հոգիդ ցանկացած պտուղնե-
րը քեզմէ գնաց, ու բոլոր չքնաղ ու փայլուն

Ա Ես. խե. 7. 8։ Սոփ. բ. 15։
Բ Ես. խե. 9։ Հմմտ. 10։
Գ Գլ. ժէ. 16։
Դ Երեմ. ծ. 34։ Գլ. ժ. 17։
Ե Գլ. ժէ. 16. 17։
Զ Գլ. ժէ. 2։ Հմմտ. 3։
Է Երեմ. ծ. 46։
Ը Հմմտ. 18։ Գլ. ժ. 3։
Թ Ե. խա. 9։ Գլ. ժգ. 8։
Ժ Գլ. ժ. 4։
Ի Հմմտ. 17։ 19։
Լ Ի. ղեկ. խե. 27—36։ Հմմտ. 3։
Խ Գլ. ժէ. 4։
Ծ Եզեկ. խէ. 11։

բանները քեզմէ կորսուեցաւ , և ալ բնաւ մի-
15 ու չգտնես զանոնք : Եվա բաներուն վաճա-
ռականները որ անկէ հարստացած էին , հե-
ռուն պիտի կայնին անոր ատնջանքին վախնն
16 լալով ու սուգ ընելով , Ըո պիտի ըսեն , վայ ,
վայ , մեծ քաղաք , որ բևհնդ ու ծիրանի և
որդան կարմիր հագած էիր , ու ոսկիով և
պատուական քարերով ու մարգարիտներով
17 զարդարուած էիր . Ընչու որ այնքան հարըս-
տութիւնը մէկ ժամու մէջ փճացաւ : Եվ ա-
մէն նաւավարները , և ան ամէնը որ նաւով
տեղ տեղ կ'երթան , ու նաւաստիները և որոնք
որ ծովու մէջ կը բանին՝ հեռուն կայնեցան .
18 Երբ տեսնելով անոր հրիկիզութեանը ծուխը՝
կ'աղաղակէին ըսելով , Եվ նման է սա մեծ
19 քաղաքին : Ըու երկնից գլուխներուն վրայ հող
ցանելին , և լալով ու սուգ ընելով կ'աղաղա-
կէին ըսելով , վայ , վայ այն մեծ քաղաքին ,
որուն մէջ իր պատուականութենէն հարստա-
ցան ամէնքը որ նաւեր ունէին ծովուն վրայ .
20 Ընչու որ մէկ ժամու մէջ ամայացաւ : Եուրա-
խացիք անոր վրայ , երկինք ու սուրբ առա-
քեալներ և մարգարէներ , որ Աստուած ձեր
վրէժը անկէ առաւ :
21 Եւ մէկ զօրաւոր հրեշտակ մը քար մը ա-
ռաւ աղօրիքի մեծ ջրի նման , ու ծովը ձգեց
ըսելով , Աանկ ուժով վար պիտի ձգուի Բա-
բիլոն մեծ քաղաքը , ու ալ պիտի չգտնուի :

22 Ընե քնարահարներուն ու երաժիշտներուն և
սրնգահարներուն ու փողահարներուն ձայնը
ալ պիտի չլսուի քու մէջդ . և արհեստի վար-
պետ մը ալ պիտի չգտնուի քու մէջդ , ու
աղօրիքին ձայնը ալ պիտի չլսուի քու մէջդ .
23 Ընե ճրագին լոյսը ալ պիտի չերևնայ քու մէ-
ջդ . Ու փեսային ձայնը և հարսին ձայնը ալ
պիտի չլսուի քու մէջդ . Որովհետև քու վաճա-
ռականներդ երկրի մեծամեծներն էին . Ընչու
որ քու կախարդութիւնովդ բոլոր ազգե-
24 րը մոլորեցան : Ընե մարգարէներուն ու սուր-
բերուն ու երկրի վրայ բոլոր սպանուածնե-
րուն արիւնը անոր մէջը գտնուեցաւ :

ԳԼ · ԺԹ

1 Եւ անկէ ետքը չատ բազմութեան մեծ ձայն
մը լսեցի երկինքը ըսելով , Ալէլուիա . Փրկու-
թիւնն ու փառքը և պատիւ ու զօրութիւնն
2 Աեր Աստուծոյն . Ընչու որ ճշմարիտ ու ար-
դար են անոր դատաստանները , քանզի դա-
տեց ան մեծ պոռնիկը , որ իր պոռնկութեամբ
նաեր երկիրը ապականեց , Ու իր ծառանե-
րուն արիւնը անոր ձեռքէն պահանջեց :

= Լս · խգ · 8 : Երեմ. է · 34 · ժգ · 9 · իե · 19 : Ես · խգ · 13 :
ք Երեմ. իե · 10 :
ր Երեմ. է · 34 · ժգ · 9 · իե · 19 : Լգ · 11 :
ս Ես · խգ · 8 :
տ Թագ · ք · 22 : Դան · գ · 4 : Գլ · ժե · 2 : 5 :
ու Գլ · ժե · 6 :
փ Երեմ. ծա · 49 :
—
= Գլ · ժա · 25 :
ֆ Գլ · գ · 11 : է · 10 · 12 : ժբ · 10 :
• Ոճաւ ՏԸր Աստուա-
ծոյն
օ Գլ · ժե · 3 : ժգ · 7 :
ա Բ Օր · լբ · 43 : Գլ · ջ · 10 : ժբ · 20 :

ջ Հմր · 3 · 11 :
= Գլ · ժե · 4 :
• Հմր · 10 :
վ Ես · խգ · 14 : Եզեկ · իե · 33 :
տ Եզեկ · իե · 30 : 31 :
Հմր · 9 :
ր Գլ · ժգ · 4 :
ս Ցնծ է · ե ա Թագ · գ · 12 : Ցոբ · բ · 12 : Եզեկ · իե · 30 :
= Հմր · 8 :
ֆ Ես · խգ · 23 : Երե. 13 : Երեմ. ծա · 45 :
+ Ղաւ. ժա · 49 : 50 :
Գլ · ժհ · 2 :
օ Երեմ. ծա · 64 :
ֆ Գլ · ժբ · 8 : ժջ · 20 :

3 Եւ կրկին անգամ ըսին, Ալէլուիա. Ու անոր
4 ծուխը յաւիտեանս յաւիտենից կ'ելլէ։ Ու
քսանուչորս երէցները ու չորս կենդանիները
ինկան ու երկրպագութիւն ըրին Աստուծոյ
որ աթոռը կը նստի, ըսելով, Ամէն,
5 Ալէլուիա։ Եւ աթոռէն ձայն մը եկաւ՝ ըսելով,
Մեր Աստուծոյն օրհնութիւնն տուէք, իր բո-
լոր ծառաները, ու դուք որ իրմէն կը վախ-
6 նաք՝ պզտիկներ ու մեծներ։ Ես լսեցի չատ
բազմութեան ձայնի պէս, ու չատ ջուրերու
ձայնի պէս, ու սաստիկ որոտումներու ձայնի
պէս՝ որ կ'ըսէին, Ալէլուիա, Վասնզի որ [մեր]
7 Ամենակալ Տէր Աստուածը թագաւորեց։ Ըլ-
դանք ու ուրախանանք ու փառք տանք անոր,
Գառնուկին հարսնիքը հասաւ, ու ա-
8 նոր կինը ինքզինքը պատրաստեց։ Ու եղաւ իրեն
տրուեցաւ որ ծիրանի ու լուսափայլ բեհեզ
հագնի, (Որ ան բեհեզը սուրբերուն արդա-
9 րութիւնն է։) Եւ ինծի ըսաւ, Գրէ. Երանե-
լի են անոնք որ Գառնուկին հարսանեկան
ընթրիքին կանչուած են. ու ինծի ըսաւ, Ա-
10 ստիք են Աստուծոյ ճշմարիտ խօսքերը։ Ես
ալ անոր առջեւն առկիը ինկայ, որ անոր
երկրպագութիւն ընեմ. ու ըսաւ ինծի, Զգու-
շացիր, մի ըներ. ինչու որ ես ալ քու ծառայա-
կիցդ եմ ու քու եղբայրներուդ, Որոնք ին-

ե Ես. լգ. 10։ Գլ. ժգ. 11։ ժբ. 9. 18։
զ Գլ. գ. 4. 6. 10։ ե. 13։
է ա Պետ. ժգ. 36։ Կնկ. ես. ե. 13։ բ. 6։ Գլ. ե. 14։
ը Աստ. Ցոյց. ւ. Ցլե. ւ։
թ Գլ. ժա. 18։ ի. 12։
ժ Եզեկ. ա. 24։ խգ. 2։ Գլ. ժգ. 2։
ժա Գլ. ժա. 15. 17։ ժբ. 10։ իա. 22։
ժբ Մատ. իբ. 2։ իե. 10։ բ Կոր. ժա. 2։ Եփես. ե. 32։ Գլ. իա. 2. 9։
ժգ Աստ. խե. 13. 14։ Եզեկ. ժգ. 10։ Գլ. գ. 18։
ժդ Աստ. Ցոյց. 9։
ժե Մատ. իբ. 3։ Մատ. իբ. 2. 3։ Գալ. ժգ. 15. 16։ Գլ. իր. 8։ Գոր. ժ. 26։ ժգ. 14։ Գլ. իբ. 9։
ժզ ա Յովհ. ե. 10։ Գլ. ժբ. 17։

առաջ վկայութիւնը ունին. Աստուծոյ երկրպագութիւն ըրէ. (Ինչու որ Յիսուսի վկայութիւնը մարգարէութեան հոգին է։)
11 Եւ տեսայ երկինքը բացուած. Ու ահա մէկ ճերմակ ձի մը, ու անոր վրայ հեծնողը Հաւատարիմ ու Ճշմարիտ կ'կոչուի, Ու արդարութեամբ դատաստան կը տեսնէ ու կը պատե-
12 րազմի. Ու եղ անոր աչքերը կրակի բոցի պէս էր, ու անոր գլխուն վրայ չատ թագեր կար, ու գրուած անուն մը ունէր՝ որ մէկը չգիտէր,
13 բայց միայն ինքը. Ու արիւնով ներկուած հանդերձ մը հագեր էր. Ու անոր անունը
14 Բան Աստուծոյ կ'ըսուի։ Ու երկինքի մէջ եղող զօրքերը անոր եւսէն կ'երթային ճերմակ ձիերով, Ճերմակ ու մաքուր բեհեզներ
15 հագած։ Ու անոր բերնէն սրած սուր մը կ'ելլէր, որ անով ազգերը զարնէ. Ու ինքը երկաթէ գաւազանով պիտի հովուէ զանոնք, Ու Ամենակալ Աստուծոյ սաստիկ բարկութեանը
16 գինիին հնձանը ինքը պիտի կոխէ։ Ու իր պատմուճանին վրայ ու իր ազդրին վրայ գրուած գիր մը ունէր, ԹԱԳԱՒՈՐ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ ԵՒ ՏԻՐ ՏԵՐԱՆՑ։
17 Եւ մէկ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ արեւին մէջ կայներ էր, Ու մեծ ձայնով աղաղակեց երկնից մէջ թռչող բոլոր թռչուններուն՝ ըսելով,

ե Գլ. ժե. 5։
զ Գլ. գ. 2։
է Ես. ժա. 4։
ը Գլ. ա. 14։ բ. 18։
թ Գլ. գ. 2։
ժ Գլ. բ. 17։ Հմր. 16։
ժա Ես. խգ. 2. 3։
ժբ Ցաքր. ա. 11։ ա Յովհ. բ. 1։
ժգ Գլ. ժա. 15։ Գլ. ժգ. 7։
ժդ Գլ. ժգ. 20։
ժե Մատ. իբ. 3։ Գլ. գ. 4. ե. 9։
ժզ Ես. ժա. 4։ բ Թես. բ. 8։ Գլ. ա. 16։ Հմր. 21։
ժէ Աստ. բ. 9։ Գլ. բ. 27։ ժբ. 5։
ժը Ես. խգ. 3։ Գլ. ժգ. 10. 20։
ժթ Հմր. 12։
ի Դան. բ. 47։ ա Տիմ. գ. 15։ Գլ. ժե. 14։
ի Հմր. 21։

Եկէք՝ *Աստուծոյ մեծ ընթրիքին» ժողովուե-
18 ցէք, Որ ուտէք թագաւորներուն մարմին-
ները, ու հազարապետներուն մարմինները,
զօրաւորներուն մարմինները, ու ձիերուն և
անոնց վրայ հեծնողներուն մարմինները, ու
ամէնուն մարմինները՝ թէ ազատներուն և թէ
ծառաներուն, թէ պզտիկներուն և թէ մեծե-
րուն։
19 Ես տեսայ գազանը ու երկրի թագաւորները
ու անոնց զօրքերը միկտուց ժողովուած պա-
տերազմ ընելու անոր հետ՝ որ ձիուն վրայ
20 հեծեր էր, ու անոր զօրքերուն հետ։ Ես
գազանը բռնուեցաւ, ու անոր հետ սուտ մար-
գարէն՝ որ անոր առջեւը նշաններ բրաւ, որով-
հով մոլորեցուց գազանին դրոշմը ընդունող-
ները, ու անոր պատկերին երկրպագողները
ընողները. երկուքն ալ ողջ ողջ ծծմբուվառ
21 վառած լիճին լիճը ձգուեցան։ Իսկ ու րիշ-
ները ալ սպանուեցան ձիուն վրայ հեծնո-
ղին սուրէն՝ որ իր բերնէն կ՚ելլէր, ու բոլոր
թռչուններուն անոնց մարմիններէն կշտացան։

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Ես հրեշտակ մը տեսայ՝ որ երկինքէն կ՚իջնէր,

* Եզեկ. լԹ. 17։ | 13։ 14։ | † Գլ. ժգ. 10։ խա. 8։
• Յայտ. մեծ Աստուծոյ ընթրիքին | = Գլ. ժգ. 13։ 14։ | ‡ Եսա. 15։
ծ Եզեկ. լԹ. 18։ 20։ | ֆ Գլ. ժգ. 18։ 15։ | ⁂ Եսա. 17։ 18։
ֆ Գլ. ժգ. 16։ ժէ. | ֆ Գլ. ի. 10։ Ցնոս | Գլ. ժէ. 16։
Դան. է. 11։ | —

ու անդունդին բանալին և մեծ շղթայ մը ու-
2 նէր իր ձեռքը։ Ան բռնեց վիշապը այսինքն
հին օձը՝ որ բանսարկուն ու Սատանան է, և
3 կապեց զանիկա հազար տարի։ Ու անդունդը
ձգեց զանիկա, և գոցեց ու վրայէն կնքեց,
որ ալ չմոլորցնէ ազգերը՝ մինչև որ հազար
տարին լմննայ, և անկէ ետքը պէտք է որ
արձակուի անիկա քիչ մը ժամանակ։
4 Ես աթոռներ տեսայ, ու նստան անոնց վրա-
յայ։ Ու անոնց դատաստան տրուեցաւ։
Նաև Յիսուսի վկայութեանը համար ու Աս-
տուծոյ խօսքին համար գլխատուածներուն
հոգիները տեսայ, ու անոնք որ երկրպագու-
թիւն չըրին գազանին՝ ոչ ալ անոր պատկերին,
ու նոր դրոշմը իրենց ճակատներուն վրայ ու
իրենց ձեռքին վրայ չընդունեցին։ Ու ապրե-
ցան՝ ու Քրիստոսի հետ հազար տարի թա-
5 գաւորեցին։ Եւ ուրիշ մեռելները չապրեցան
մինչև որ հազար տարին կատարուեցաւ։ Ա-
6 սիկա է առջի յարութիւնը։ Երանելի և սուրբ
է ան որ առջի յարութեանը մէջ բաժին ունի։
Ասոնց վրայ երկրորդ մահը իշխանութիւն
չունի, հապա անոնք Աստուծոյ և Քրիստո-
սի քահանաները պիտի ըլլան, ու անոր հետ
հազար տարի պիտի թագաւորեն։
7 Եւ հազար տարին լրանալուն՝ պիտի ար-
ձակուի Սատանան իր բանտէն։ Ան պիտի

= Գլ. ա. 18։ Թ. 1։ | 27։ Մատ. ժԹ. 28։ | 10։
† Գլ. ժբ. 9։ Տեսր | Ղուկ. իբ. 30։ | ‡ Եսա. 4։
պետ. բ. 4։ Յուդ. 6։ | ⁂ Կոր. գ. 2։ 3։ | ⁂ Եսա. 61։ ա պետ.
6։ | Գլ. գ. 9։ | բ. 9։ Գլ. ա. 6։ 8։
ֆ Դան. գ. 17։ | Գլ. ժգ. 12։ | 10։
Գլ. ժգ. 14։ 16։ | Գլ. ժգ. 15։ 16։ | ‡ Եսդ. 4։
Եսդ. 7։ | Հռոմ. ը. 17։ ը | Եսդ. 2։
Դան. է. 9։ 22։ | Տես. բ. 12։ Գլ. ե. | Եսդ. 3։ 9։

լէ ու մոլորցնէ երկրի չորս անկիւնները երկրի ազգերը՝ Գոգը ու Մագոգը, որ ժողովեսցէ զա-
տեւրանին ժողովել, որոյ համարքը ծովու աւ-
8 ազին չափ է։ Ելին երկրի ընդարձակութեանը մէջ ելան, և սուրբերուն բանակը ու սիրելի
9 քաղաքը չորս կողմէն պատեցին։ Եւ երկինքէն Աստուծմէ կրակ իջաւ ու ապառնաց զա-
նոնք. 10 և բանտարկուն որ անոնք մոլորցուց՝ ձգուեցաւ կրակի ու ծծումբի լիճին մէջ, ուր
10 որ էր գազանը, եւ սուտ մարգարէն. ու պի-
տի չարչարուին ցորեկ ու գիշեր յաւիտեանս
յաւիտենից։
11 Եւ մեծ ճերմակ աթոռ մը տեսայ, ու անոր վրայ մէկը նստած, որուն երեսէն երկիրը ու
12 երկինքը փախան, և տեղ չգտնուեցաւ ա-
նոնց։ Եւ տեսայ պզտիկ ու մեծ մեռելները որ Աստուծոյ առջեւը կայնած էին. ու գիրք-
քերը բացուեցան, ու ուրիշ գիրք մը բացուե-
ցաւ՝ որ է կենաց գիրքը. և գիրքերուն մէջը գրուածներէն մեռելները դատուեցան Կրնոց
13 գործքերուն համեմատ։ Եւ ծովը իր մէջի մեռելները տուաւ, ու մահը և դժոխքը ի-
րենց մէջի մեռելները տուին. ու ամէն մէկը իրենց գործքերուն համեմատ դատուեցան։
14 Ու մահը ու դժոխքը կրակի լիճին մէջը ձը-
15 գուեցան. ասիկա է երկրորդ մահը։ Եւ ով

5 Եզեկ. ը. 2։ լԹ. 1։	7 Դան. բ. 35։	10։ Ասա. ժ. 27։
6 Գէ. ժգ. 14։	ո Գէ. ժԹ. 5։	Հռոմ. բ. 6։ Գէ.
7 Ես. ը. 8։ Եզեկ.	Ա՛նահ աճառին	ը. 23։ իր. 12։ Հմր.
լը. 9։ 10։	8 Դան. է. 10։	13։
8 Հմր. 7։	դ Սաղ. կԹ. 28։ Դան.	Գէ. գ. 8։
9 Գէ. ԺԹ. 20։	Ժ. 1։ Փիլ. գ. 3։	Հմր. 12։
10 Գէ. ԺԳ. 10։ 11։	Գէ. գ. 5։ ԺԳ. 8։	14 ա Կոր. ԺԵ. 26. 54. 55։
11 բ Պետ. գ. 7. 10։	իա. 27։	Հմր. 6։ Գէ. իա. 8։
11։ Գէ. իա. 1։	9 Երեմ. ԺԵ. 10։ լը։	

որ կենաց գիրքին մէջը գրուած չգտնուեցաւ, ղրկուեցաւ լիճին մէջը ձգուեցաւ։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Նոր երկինք ու նոր երկիր։ Երկնային Երուսաղէմին տե-
սիլը ու անոր առաջադրութիւնը։ 23 Անոր մէջ արեւ կա-
մ լուսնի չկայ, որովհետեւ Աստուծոյ փառքը անոր լոյսն
է։ 24 Երկրի թագաւորները իրենց հարստութիւնները անոր
կը բերեն։

1 Եւ նոր երկինք մը ու նոր երկիր մը տեսայ. զի նախ՝ որ առաջի երկինքը ու առաջի երկիրը ան-
2 յայտ, և ալ ծով չկար։ Եւ ես Յովհ. տեսի զքաղաքը նոր Երուսաղէմը տեսայ՝ որ երկինքէն Ա-
ստուծմէ կ'իջնէր, պատրաստուած իր երկար հարսը զար-
3 դարուած հարսի մը պէս պատրաստուած։ Եւ երկինքէն մեծ ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Ա-
հա Աստուծոյ խորանը մարդոց մէջը, ու ա-
նոնք անոնց հետ պիտի բնակի. և անոնք ա-
նոր ժողովուրդը պիտի ըլլան, և Աստուած
ինքը անոնց հետը պիտի ըլլայ Աստուած անոնց Ա-
4 ստուածը. Եւ Ինքը հանուն աչքերնին բոլոր արցունքները պիտի սրբէ, և ալ մահ պիտի չըլլայ, ոչ սուգ և ոչ աղաղակ և ոչ ցաւ պիտի
ըլլայ ասիկ հետք. զի նախ՝ որ առաջի բաները ան-
5 ցան։ Եւ ան որ աթոռին վրայ կը նստէր՝ ը-
սաւ, Ահա ամէն բաները նոր կ'ընեմ. ու ը-

1 Գէ. ԺԹ. 20։	Գէ. գ. 12։ Հմր. 10։	2 Ես. խե. 8։ Գէ. ԿԹ.
—	Ա՛նահ Եւ ես Յովհ	17։
	հանեմ	3 ա Կոր. ժե. 26. 34։
2 Ես. ծգ. 5։ կա.	10։ բ Կոր. ժ. 2։	Գէ. ի. 14։
22։ բ Պետ. գ. 13։	3 Ղե. իզ. 11. 12։	4 Ես. լե. 10։ կա. 3։
3 Գէ. ի. 11։	Եզեկ. խզ. 7։ բ	կե. 19։
4 Ես. ծբ. 1։ Գաղ.	Կոր. զ. 16։ Գէ. կ.	5 Գէ. գ. 2։ 9։ ե. 1։
գ. 26։ Երբ. ժա.	15։	ի. 11։
10։ ժբ. 22։ ժգ. 14։	7 Ա՛նահ Աստուած	6 Ես. խզ. 19։ բ
		Կոր. կ. 17։

ասաւ լինձի, Գրէ. Ահաւադիկ որ աս խօսքերը ճշմա-
6 րիտ ու հաւատարիմ են։ Նաև ըսաւ ինձի,
Եղաւ. Ես եմ Ալֆա և Օմէգա սկիզբը ու
վերջը. Ես ծարաւին ձրի պիտի տամ կենաց
7 ջուրին աղբիւրէն։ Ան որ կը յաղթէ, ամէն
բաները պիտի ժառանգէ. ու ես անոր Աս-
տուած պիտի ըլլամ, ան ալ ինձի որդի պի-
8 տի ըլլայ։ Բայց վախկոտներուն, ու անհա-
ւատներուն, և պիղծերուն, ու մարդասպան-
ներուն, ու պոռնիկներուն, և կախարդներուն,
ու կռապաշտներուն, և բոլոր սուտխօսներուն
բաժինը կրակով ու ծծումբով վառած լիճին
մէջը պիտի ըլլայ, որ է երկրորդ մահը։
9 Ու եօթը վերջին հարուածներով լեցուն
եօթը սկաւառակները ունեցող եօթը հրեշ-
տակներէն մէկը ինձի եկաւ, և հետս խօսեցաւ
ու ըսաւ, Եկուր ցուցնեմ քեզի հարսը՝
10 գառնուկին կինը։ Ու հոգիով մէկ մեծ ու
բարձր լեռան մը վրայ տարաւ զիս, ու ցու-
ցուց ինձի սուրբ երուսաղէմ քաղաքը, որ
11 երկինքէն Աստուծմէ կ'իջնէր. Որ Աստուծոյ
փառքը ունէր, և անոր լուսատրութիւնը
եղած պատուական քարի նման էր՝ անթափանցիկ
12 երեսքով յասպիս քարի պէս։ Ու անոր պա-
րիսպը մեծ ու բարձր էր, ու տասներկու
դռներ ունէր, ու դռներուն վրայ տասներ-
կու հրեշտակներ կային, և [illegible] վրայ անուն-

ե Գլ. ԻԹ. 9։
զ Գլ. Ժգ. 17։
է Գլ. ա. 8։ իե. 13։
ը Ես. մթ. 3։ ծէ. 1։ Յաճ. գ. 10. 14։ ե. 17։ Գլ. իե. 17։
թ Ընդ. ա
ժ Ձ. 10։
ի ա Կար. գ. 9։ 10։ Գաղ. ե. 19. 20. 21։ Եբեա. ե. 5։ ա Տիմ. ա. 9։ Երե. ժ. 14։ իե. 15։
ժա Գլ. ե. 14. 15։
ժբ Գլ. ԻԹ. 1. 6. 7։
ժգ Գլ. ԻԹ. 7։ Հմր. 2։
ժդ Գլ. ա. 10։ ԻԹ. 3։
ժե Ընդհ. իա։ Հմր. 2։
ժզ Ընդհ. մեծ քաղաքը
ժէ Գլ. իե. 5։ Հմր. 25։
ժը Ընդհ. իե. 31—34։

Ներ գրուած էր՝ այսինքն Իսրայէլի որդւոցը
13 տասներկու ցեղերուն անունները։ Արեւելեան
կողմէն երեք դուռ, ու հիւսիսային կողմէն
երեք դուռ, և հարաւային կողմէն երեք
դուռ, ու արեւմտեան կողմէն երեք դուռ։
14 Եւ քաղաքին պարիսպը տասներկու հիմեր
ունէր, ու անոնց վրայ Գառնուկին տասներ-
կու առաքեալներուն [տասներկու] անունն-
15 ը էին։ Եւ իմ հետս խօսողը ոսկեայ
սկիւճ մը ունէր, որ [illegible] քաղաքը և
անոր դռնները ու անոր պարիսպները չա-
16 փէ։ Եւ քաղաքը քառակուսի էր, ու անոր
երկայնութիւնը լայնութեան չափ էր. և քա-
ղաքը [illegible] եղեգով տասներկու հազար ասպա-
րէզ չափեց, անոր երկայնութիւնը ու լայնու-
17 թիւնը և բարձրութիւնը հաւասար էր։ Եւ
անոր պարիսպը հարիւր քառասունչորս
կանգուն չափեց, մարդու չափով՝ այսինքն
18 հրեշտակին չափը։ Եւ անոր պարսպին շի-
նուածքը յասպիս էր, ու քաղաքը զուտ
19 ոսկի էր մաքուր ապակիի նման։ Ու քա-
ղաքին պարսպին հիմերը ամէն թանկագին
տեսակ քարերով զարդարուած էին. առջի
հիմը յասպիս էր, երկրորդը՝ շափիւղայ, եր-
րորդը՝ քաղկեդոն, չորրորդը՝ զմրուխտ,
20 հինգերորդը՝ եղեգնաքար, վեցերորդը՝ սար-
դիոն, եօթներորդը՝ ոսկեքար, ութներորդը՝
բիւրեղ, իններորդը՝ տոպազիոն, տասներորդը՝
քրիսոպրասոս, մետասաներորդը՝ յակինթ,
21 երկոտասաներորդը՝ ամեթիստ։ Եւ տասներ-
կու դռները տասներկու մարգարիտ էին, ա-

ա Եզեկ. խը. 31—34։
բ Ա՛տտ. Ժգ. 18։ Գաղ. գ. 9։ Եփես.
գ. 20։
գ Եզեկ. խ. 3։ Զաք. բ. 1։ Գլ. ժ. 1։
դ Ես. ծգ. 11։

մէն մէկ գառնուն մէկմէկ մսրդարեակ էր · ու քահանային հրապարակը մսրեալ ա-
22 կի էր թափանցիկ ապակիէ նման : Եւ անոր մէջը տաճար չտեսայ , ընտ որ Տէր Աստուած Ամենակալն ու Գառնուկը անոր տաճարն է :
23 Եւ քաղաքը արեւի ու լուսնի պէտք չունի , որ զանիկա լուսաւորեն , ընտ որ Աստուծոյ փառքը զանիկա կը լուսաւորէ , ու անոր ճրագը
24 Գառնուկն է : Եւ [փրկուած] ազգերը անոր լուսովը պիտի քալեն , ու երկրի թագաւորները իրենց փառքը ու պատիւը անոր մէջը
25 պիտի բերեն : Եւ անոր դռնները ցորեկը պիտի չգոցուին . (վասն զի ՚ոհն գիշեր պիտի
26 չըլլայ ·) Եւ ազգաց փառքը ու պատիւը ա-
27 նոր մէջը պիտի բերուին : Եւ Հոն բնաւ ՙանմսրութիւն մը պիտի չմտնէ , ոչ ալ պղծութիւն ու սուտ գործող մը , հապա միայն անոնք՝ որ Գառնուկին կենաց գրքին մէջը գրուած են :

ԳԼ · ԻԲ

1 կենաց ջուրին գետը : 2 կենաց ծառը : 5 Աստուած ինքը կը լուսաւորէ երկնային քաղաքը : 9 Հրեշտակը չուզեր որ իրեն երկրպագութիւն մատուցանէ : 18 Ոչինչ չի բան մը ատոր ընել Աստուծոյ խօսքին վրայ : ոչ ալ անկէ բան մը պակսեցնել :

1 Եւ ինձի կենաց ջուրի †գետ մը ցուցուց ա-
կընայնկի պէս պայծառ , որ կ'ելլէր Աստո-

= Գլ · իբ · 2 :
= Յայտ · գ · 23 ,
4 Եր · իգ · 23 : կ · 10 ·
20 Գբ · իբ · 5 : Հմմտ · 11 :
▼ Եր · կ · 3 · 5 · 11 : կգ · 12 :
ր Եր · կ · 11 :

ղ Եր · կ · 20 : Զ ոք · ժգ · 7 : Գլ · իբ · 5 :
Հմմտ · 21 :
‡ Եր · լե · 8 : ժբ · 1 : կ · 21 : Յայտ · գ · 17 : Գլ · իբ · 14 · 15 :
• Ոչնչ անմաքուռ ,

Ելգկ · խե · 12 : Գլ · իս · 21 :
Ծն · բ · 9 · Գլ · բ · 7 :
Գլ · իս · 24 :
Զ ոք · ժգ · 11 :
Ելգկ · խգ · 35 :
Ա ռաս · ե · 8 : ա Կոր · ժգ · 12 : ա

Յայտ · գ · 9 :
Գլ · գ · 12 : ժգ · 1 :
Գլ · իս · 23 · 25 :
Պետ · լգ · 9 : ՚Հգ · 11 :
Դան · է · 27 : Հբ · ութ · է · 17 · բ
Տիմ · բ · 12 : Գլ · գ · 21 :

Գլ · ժԹ · 9 : իս · 5 :
Ոչնչ մարգարէից հագնելուան
Գլ · ա · 1 :
Գլ · գ · 11 : Հմմտ · 10 · 12 · 20 :
Գլ · ա · 3 :
Գլ · ժԹ · 10 ·

2 ծայ ու Գառնուկին աթոռէն : Եւ ան ՙանգին հրապարակին մէջ , ու ան գետին մէկ կողմէն ու միւս կողմէն Եղեայ ծառ կար՝ որ տասներկու պտուղ կը բերէր , ու ամէն ամիս իր պտուղը կու տար · Եւ ան ծառին տերեւները հեթանոսներուն բժշկութիւն կ'ըլ-
3 լար : Եւ ալ բնաւ նզովք պիտի չըլլայ · ՙոու անոր մէջը պիտի ըլլայ Աստուծոյ ու Գառնուկին աթոռը , Եւ անոր ծառաները պիտի
4 պաշտեն զանիկա . Եւ անոր երեսը պիտի տեսնեն , ու անոր անունը իրենց ճակտանե-
5 րուն վրայ պիտի ըլլայ : Եւ Հոն՝ ալ գիշեր պիտի չըլլայ , և ճրագ ու արեւու լոյս պէտք չի · Քանի Տէր Աստուած պիտի լուսաւորէ զա-
նոնք , Եւ յաւիտեան յաւիտենից պիտի թագաւորեն :

6 Եւ ըսաւ ինծի , Այս խօսքերը հաւատարիմ եւ ճշմարիտ . և ՙսուրբ մարգարէից Աստուած Տէր Աստուածը իր հրեշտակը խրկեց՝ իր ծառաներուն ցուցընելու թէ որ շու-
7 տով պէտք է ըլլայ : Ահա ես շուտով կու գամ . Երանի անոր որ կը պահէ այս գրքին մարգարէութեան խօսքերը :

8 Եւ ես Յովհաննէս լսեցի ու տեսայ այս բաները . և երբ լսեցի ու տեսայ , ինկայ որ երկրպագութիւն ընեմ այն հրեշտակին առջ-

Ելգկ · խե · 1 · Զ ոք · ժգ · 8 ·
Պետ · գ · 3 : Գլ · գ · 3 · ժգ · 8 : ի · 12 ·
—
Ելգկ · խե · 9 : Զ ոք · ժգ · 8 :
Ոչնչ մաքուր գեղ

բուն առջևը՝ որ աս բաները ինծի կը ցուցնէր։
9 Եւ ըսաւ ինծի, Ձգուռացայր, մի ընդ. ինչու
որ ես քուկին ու քոյ եղբայրներուդ մարգա-
րէներուն և աս գրքիս խօսքերը պահողներ-
բուն ծառայակից եմ. Աստուծոյ երկրպա-
10 գութիւն ըրէ։ Նէ ըսաւ ինծի, Աս գրքիս
մարգարէութեան խօսքերը մի նշաքր, Վասն-
11 որ ժամանակը մօտ է։ Ան որ անիրաւութիւն
կ՚ընէ՝ ալ անիրաւութիւն թող ընէ, ու ան որ
աղտոտ է՝ ալ աղտոտ ըլլայ, և ան որ արդար
է՝ ալ արդար ըլլայ, ու ան որ սուրբ է՝ ալ
12 սուրբ ըլլայ։ Ահա ես չուտով կու գամ, Ու
իմ վարձքս իմ հետս է՝ տալու մէկուն իր գործ-
13 քին համեմատ ինչպէս որ եղած է։ Ես եմ Ալֆա
և Օմէգա՝ առաջինը ու վերջինը՝ սկիզբը և
14 վախճանը։ Երանելի են անոնք որ անոր պա-
տուիրանքները կը կատարեն, Որ իշխանու-
թիւն ունենան կենաց ծառին վրայ, և դրա-
15 նէրէն ներս քաղաքը մտնեն։ Բայց դուրս
պիտի ըլլան շուներն ու կախարդները և պոռնիկ-
ները ու սպանութիւն ընողները և կռապաշ-
ները ու ան ամէնը որ սուտ կը սիրէ և
կ՚ընէ։
16 Ես Յիսուս իմ հրեշտակս ղրկեցի աս բա-
ները ձեզի վկայելու եկեղեցիներուն համար։
Ես Դաւիթի արմատը ու ցեղն եմ, Ու առա-

ֆ Գլ· ԺԹ· 10։	12։ Գլ· ի· 12։	21։ Կազ· գ· 6։ Գլ·
ղ Դան· ը· 20։ Ժբ·	Ես· ես· 4։ Ես·	ԼԹ· 20։ 21։ ես· 5։
4։ 9։ Ել· ժ· 4։	6։ Ես· 12։ Գլ·	ի փիլ· գ· 2։
ճ Գլ· ա· 3։	ա· 8։ 11։ ես· 6։	ի Գլ· ա· 1։
ճ Լ՚ևքի· գ· 27։ Դան·	ի Դան· Ժբ· 12։ ա·	ի Կամ վկայավ·
Ժբ· 10։ բ Տիմ· գ·	Յայտ· գ· 24։	ի Գլ· ե· 5։
12։	ղ Հմր· 2։ Գլ· բ· 7·	ի Յեսու· Ես· 17։
ի Հմր· 7։	ի Գլ· ես· 22։	Ջազ· ջ· 12։ բ
ի Ես· ես· 10։ Ժբ· 11։	ա Կաբ· գ· 9։ 10։	Պետ· ա· 19։ Գլ·
ի Հաամ· բ· 6։ Յեր·	Գնաղ· ե· 19։ 20։	բ· 23։

17 ևսուհան պայծառ աստղը։ Եւ Հոգին ու Հար-
սը կ՚ըսեն, Եկուր. և ան որ կը լսէ թող ըսէ,
Եկուր. Ու ան որ ծարաւ է թող գայ, և ան
որ կ՚ուզէ կենաց ջուրը ձրի առնէ։
18 °Ես կը վկայեմ ամէնուն՝ որ աս գրքիս
մարգարէութեան խօսքերը կը լսէ. Եթէ որ
մէկը աստոց վրայ բան մը աւելցնէ, Աստուած
ալ անոր վրայ պիտի աւելցնէ ան հարուած-
19 ները որ աս գրքիս մէջը գրուած են։ Եւ Թէ
որ մէկը աս մարգարէութեան գրքին խօս-
քերէն բան մը պակսեցնէ, Աստուած ալ ա-
նոր բաժինը պիտի պակսեցնէ կենաց †գրքէն
և սուրբ քաղաքէն ‡որ աս գրքիս մէջը Գր-
20 րուած են։ Ան բաներուն վկայութիւնն ասոնք
կ՚ըսէ, Այո, Հաւատով կու գամ ես։ Ամէն,
21 Եկուր, Տէր Յիսուս։ Տէրը Յիսուսին ասոնք
Քրիստոսի Ընծոյնքը Ամէն ամէնուն հետ ըլ-
լայ։ Ամէն։

ղ Գլ· խ· 2· 9։	կիմ· 23։ Գլ· գ·	ֆ Յայտ· խ· 25։
ճ Ես· ծե· 1։ Յայտ·	5։ Ժգ· 8։	բ Տիմ· գ· 8։
է· 37։ Գլ· ես· 6։	ի Ամոթ ծառին	ի Հաամ· Ժգ· 20·
ի Ամոթ քաղքի	ի Գլ· ես· 2։	21։ բ Թես· գ· 18։
ի բ Օր· գ· 2։ Ժբ·	ի Ամոթ և ան բանէ	Ամոթ բոլոր սուբ-
32։ Աստ· Լ· 6։	բին որ	բերուն
ի ԵՀ· ԼԲ· 33։ Ասղ·	ֆ Հմր· 12։	